ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ
LES MANUSCRITS DES MÉTÉORES

ACADÉMIE D'ATHÈNES
CENTRE DE RECHERCHES MÉDIÉVALES ET NÉO-HELLÉNIQUES

LEGS ANASTASE K. ORLANDOS

LES MANUSCRITS DES MÉTÉORES

CATALOGUE DESCRIPTIF DES MANUSCRITS CONSERVÉS DANS LES MONASTÈRES DES MÉTÉORES

VOLUME III

LES MANUSCRITS DU MONASTÈRE DE SAINT-ÉTIENNE (HAGIOS STEFANOS)

PAR

DEMETRIOS Z. SOFIANOS

ATHÈNES — 1986

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΕΚ ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΟΝΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

Τομος Γ′

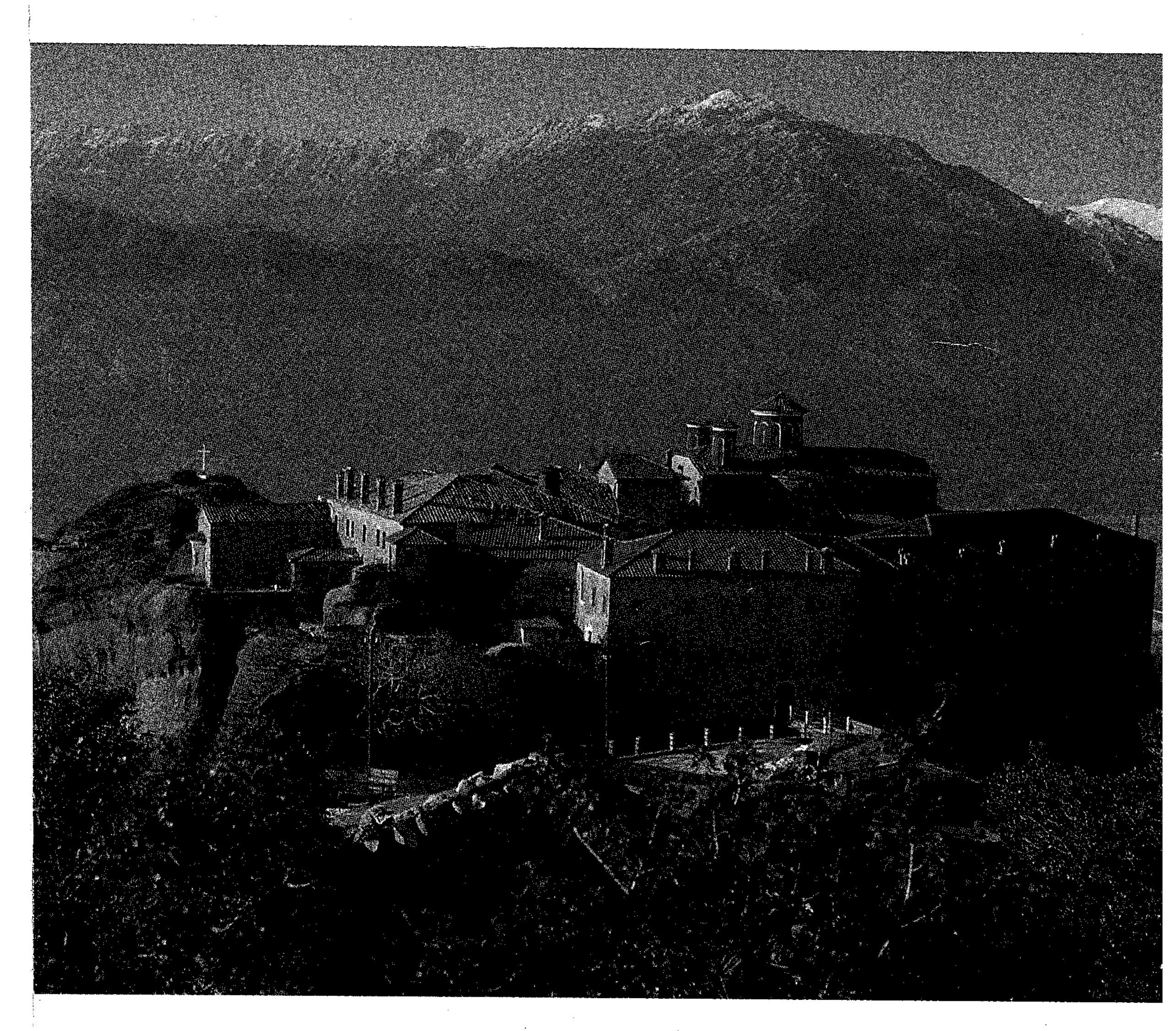
ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΥΠΟ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — 1986

Εἰς μνήμην
Νίκου Ἀ. Βέη († 1958)
πρωτοπόρου καὶ πρωτεργάτου
τῶν μετεωρικῶν ἐρευνῶν

Ἡ Μονὴ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων.

Π Ρ Ο Λ Ε Γ Ο Μ Ε Ν Α

Θεωροῦμεν χρήσιμον, προτοῦ ἀσχοληθῶμεν μὲ τὴν ἱστορίαν τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων καὶ μὲ ἄλλα γενικώτερα ζητήματα σχετιζόμενα πρὸς αὐτούς, νὰ προτάξωμεν μίαν σύντομον γενικὴν ἐπισκόπησιν τῆς ἱστορίας τῆς ἐν λόγῳ μονῆς, διότι αὕτη βοηθεῖ εἰς τὴν διευκρίνησιν καὶ τὴν διασάφησιν προσώπων, πραγμάτων καὶ γεγονότων, τὰ ὁποῖα μνημονεύονται εἰς τοὺς κώδικας τοῦ παρόντος Καταλόγου.

Ἡ ἱστορία τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, ὅπως καὶ τῶν περισσοτέρων μοναστηρίων, καλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀχλὺν τοῦ θρύλου καὶ συμπλέκεται καὶ συγχέεται μὲ τὴν ἀμάρτυρον παράδοσιν.

Οὕτω, κατὰ πληροφορίας, αἱ ὁποῖαι σήμερον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιβεβαιωθοῦν, πρῶτος ἱδρυτὴς τῆς μονῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1191/2, φέρεται ὅσιος ἀσκητὴς ὀνομαζόμενος Ἱ ε ρ ε μ ί α ς. Ὁ λόγιος μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθάγγελος (1801 - 1846), παραμείνας ἐξόριστος εἰς τὰς μετεωρικὰς μονὰς ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1835 ἕως τὸν Αὔγουστον τοῦ 1836, εἰς αὐτόγραφον σημείωμά του, καταχωρισθὲν εἰς τὸν κώδικα 90 τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἀναφέρει ὅτι πλάξ, ἐντοιχισμένη ὑπεράνω τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τῆς μονῆς, ἔφερε τὴν ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρονολογίαν ͵ςψʹ [6700 = 1191/2] καὶ τὸ ὄνομα ΙΕΡΕΜΙΑC. Ἡ πλὰξ ὅμως αὕτη δὲν ὑπάρχει σήμερον, καὶ οὕτω οὐδεὶς ἔλεγχος δύναται νὰ γίνῃ περὶ τῆς ὀρθότητος καὶ ἀκριβείας τῶν ἀναγνωσθέντων ἢ καὶ περὶ τῆς γνησιότητος ἀκόμη τῆς ἐπιγραφῆς[1].

Ὁ Ἰω. Β. Παπασωτηρίου, παλαιὸς καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου Τρικάλων, μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι, τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ ἔτους 1927, ἐσώζετο ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν πολλάκις ὁ ἴδιος εἶχε μελετήσει καὶ ἀναγνώσει ἐπὶ τόπου. Οὕτω παρατηρεῖ σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Ἀσφαλῶς ὅμως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὑπῆρχον κάτοικοι, ἀσκηταὶ εἰς τὰ Μετέωρα ἀπὸ τοῦ ΙΒʹ καὶ ΙΑʹ αἰῶνος. Τοῦτο ἐξάγεται ὄχι μόνον ἐκ χρυσοβούλλων αὐτοκρατορικῶν καὶ σιγιλλίων πατριαρχικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐπιγραφῆς λαξευτῆς, σῳζομένης μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, τὴν ὁποίαν κ' ἐγὼ αὐτὸς ἰδίοις ὄμμασιν ἀνέγνωσα πολλάκις ἐπισκεφθεὶς τὸν Ἅγ. Στέφανον καὶ δὴ κατὰ τὴν 23ην Ἰουλίου 1927, ὁπότε ἐπεσκέφθην τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου μετὰ τοῦ συγγάμβρου μου Ἀγ. Ἀγαθαγγελίδου, καθηγητοῦ ἐπίσης τῆς Θεολογίας. Ἡ ἐπι-

1. Βλ. κατωτέρω τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 90 εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον. Περὶ τῆς ἐν λόγῳ ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ σχετικοῦ σημειώματος τοῦ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου βλ. καὶ Π. Ἀ ρ α β α ν τ ι ν ο ῦ, *Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου*, τόμ. Βʹ, Ἀθῆναι 1857, σ. 106· Ν. Ἰ. Γ ι α ν ν ο π ο ύ λ ο υ, *Τὰ Μετέωρα — Μελέτη ἱστορικὴ καὶ τοπογραφική*, Βόλος 1926, σ. 29, 57, 59 - 60· Ἰ. Β. Π α π α σ ω τ η ρ ί ο υ, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 8, 24.

γραφὴ αὕτη εἶχεν ὡς ἑξῆς, ὅταν τὴν 23ην Ἰουλίου 1927 διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν ἀνεγνώσαμεν ἡμεῖς, 'ϚΨ' ΙΕΡΕΜΙΑC', ἤτοι 6700 ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκκλησιαστικὴν χρονολογίαν καὶ 1192 ἀπὸ Χριστοῦ»[2]. Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰ. Παπασωτηρίου ἀνωτέρω γραφόμενα εἶναι ἡ τελευταία ἐξ αὐτοψίας μαρτυρία περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης.

Τὴν σύγχυσιν καὶ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὀρθῆς ἢ μὴ ἀναγνώσεως τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ ὀνόματος, τῶν ἀναγραφομένων ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ πλακός, ἐπιτείνει τὸ γεγονὸς ὅτι ἄλλοι περιηγηταὶ καὶ ἐπισκέπται τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κατὰ διάφορον τρόπον ἀνέγνωσαν τὴν ἐπίμαχον ἐπιγραφήν. Οὕτως, ὁ Σουηδὸς ἀνατολιστὴς J. Björnståhl (1731 - 1779), ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὴν μονὴν τὴν 3ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1779, ἀνέγνωσεν εἰς τὴν ἐνεπίγραφον αὐτὴν πλάκα τὸ ὄνομα ΙΕΡΕΜΙΑC καὶ τὴν ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρονολογίαν ͵ϛα' [6001 = 492/3 ἀπὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως][3].

Ὀγδοήκοντα ἔτη βραδύτερον, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1859, ὁ λόγιος καὶ φιλίστωρ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij ἀνέγνωσεν ὡς ἑξῆς τὴν ἐπιγραφήν: ͵ϛα' [6001 = 492/3] ἝΡΜΙC[4].

Πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις ἡ ἀνάγνωσις τῆς χρονολογίας εἶναι ὕποπτος καὶ δέον νὰ θεωρηθῇ ὁπωσδήποτε ἐσφαλμένη καὶ νὰ ἀποκλεισθῇ οὕτω μία τόσον παλαιὰ χρονολογία (τέλη Ε' αἰ.) διὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς μονῆς. Ὡσαύτως λανθασμένη πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Uspenskij ἀνάγνωσις τοῦ ὀνόματος ἝΡΜΙC. Ὅμως, οὐδεμίαν ἄλλην μνείαν ἢ ἀναφορὰν ἔχομεν οὐδὲ περὶ Ἱερεμίου τινὸς ὡς πρώτου ἱδρυτοῦ καὶ κτίστου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, καὶ οὕτω παραμένει αἰνιγματικὸς καὶ ἀμφίβολος ὁ προορισμὸς καὶ ἡ σημασία τῆς ὑπὸ διαφόρων παλαιῶν ἐπισκεπτῶν καὶ ἐρευνητῶν μνημονευομένης (καὶ μὴ σῳζομένης σήμερον) ἐνεπιγράφου πλακός.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Γάλλος περιηγητὴς καὶ ἀρχαιολόγος Léon Heuzey, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κατὰ τὸ ἔτος 1858 (Αὐγ. 5 - 7), ἀναφέρει σχετικῶς εἰς τὸ «Ὁδοιπορικόν» του («Excursion») ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴ ἦτο τότε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπεσβεσμένη: «Le soir, l'higoumène vient me chercher pour me faire voir, sur le rocher, tout près de la porte, une inscription presque complètement effacée, qu'il suppose avoir été tracée là par quelque ermite avant la fondation du couvent . . .»[5].

Βέβαιος κτίτωρ τῆς μονῆς, πιθανὸν κατὰ τὸ α' ἥμισυ τοῦ ΙΕ' αἰ., θεωρεῖται

2. Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 7 - 8.

3. J. J. Björnståhl, *Briefe auf seinen ausländischen Reisen . . .*, übersetzt von Christian Heinrich Groskurd, τόμ. VI, Leipzig und Rostock 1783, σ. 147 [=J. Björnståhl, *Το οδοιπορικο της Θεσσαλίας 1779* — Μετάφραση, προλεγόμενα, σημείωσες Μεσεβρίνος (τα τετράδια του Ρήγα), Θεσσαλονίκη 1979, σ. 75].

4. Βλ. *Vostok Christianskij — Putešestvie v Meteorskie i Ossoolimpijskie monastyri v Fessalii archimandrita* Porfirija Uspenskago *v 1859 godu.* Izdanie Imperatorskog Akademii Nauk, pod redakcieju P. A. Syrku, S.- Peterburg 1896, σ. 119 - 120, 428.

5. L. Heuzey, *Excursion dans la Thessalie turque en 1858*, Paris 1927, σ. 135.

ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος [Καντακουζηνός(;)][6], ὁ ὁποῖος διετέλεσε καὶ ἡγούμενός της. Τὸ ἐπώνυμόν του, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εἶναι καὶ βέβαιον, καθ' ὅτι αἱ πρῶται μαρτυρίαι του ἀνάγονται εἰς πολὺ μεταγενεστέρους χρόνους, ἤτοι εἰς τὸν ΙΗ' αἰ., ἀλλὰ καὶ ἡ τάσις καὶ ρομαντικὴ διάθεσις τῶν μοναχῶν νὰ θεωροῦν κτίτορας τῶν μοναστηρίων των παλαιοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας (ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ διὰ λόγους αἴγλης καὶ κύρους), ἔγιναν αἰτία νὰ δημιουργηθῇ σύγχυσις καὶ νὰ ἐκληφθῇ ὡς κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Ϛ' ὁ Καντακουζηνὸς (1347 - 1355)[7]. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ἕτερον βυζαντινὸν αὐτοκράτορα συγχέεται ὑπὸ τῶν παραδόσεων καὶ τῶν τοπικῶν ἱστοριοδιφῶν, ἐπὶ τῇ βάσει ἀμαρτύρων πάντοτε καὶ μὴ ἐπιβεβαιουμένων ἄλλοθεν πληροφοριῶν, ὁ κτίτωρ καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος [Καντακουζηνός]. Ἀναφέρεται οὕτως ὅτι βυζαντινός τις αὐτοκράτωρ Παλαιολόγος (δὲν κατονομάζεται ποῖος ἐκ τούτων), ἐκθρονισθείς, ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν τριβώνιον καὶ μετωνομάσθη Ἀντώνιος· ἐπισκεφθεὶς δὲ ἐν συνεχείᾳ πάσας τὰς μετεωρικὰς μονάς, παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἰς τὸν τότε ἡγούμενον τῆς ὁποίας προσέφερε σημαντικὸν χρηματικὸν ποσὸν δι' ἐπέκτασίν της[8].

---

6. Τὸ ἐπώνυμόν του «Καντακουζηνὸς» εἶναι γνωστὸν μόνον ἐκ τοῦ διὰ μεταγενεστέρας χειρὸς (τοῦ ΙΗ', πιθανώτατα, αἰ.) γραφέντος «κωδικογραφικοῦ» του σημειώματος εἰς τὸν κώδικα 143 τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (βλ. κατωτέρω τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον) καὶ ἐκ μεταγενεστέρας ὡσαύτως καὶ ἀμφισβητουμένης μαρτυρίας τοῦ ἱερομονάχου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Ἀρσενίου, περιληφθείσης εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1786 καὶ καταχωρισθὲν εἰς τὸν κώδικα τῆς μονῆς 90 (βλ. περιγραφήν του εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον) ὑπόμνημα περὶ τοῦ εἰς Μπουτόϊ τῆς Βλαχίας μετοχίου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου· βλ. Ν. Ἀ. Βέη, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 316 (ὅπου ἔκδοσις τοῦ ἐν λόγῳ ὑπομνήματος).

7. Εἰς ἀχρονολόγητον ἀνέκδοτον ἀπανταχοῦσαν ζητείας (χρονολογουμένην ἐκ τῆς γραφῆς της εἰς τὸν ΙΗ' αἰ.) τοῦ ἱερομονάχου Νικηφόρου, καθηγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἀναγράφεται: *ἤκμαζε ποτὲ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς αὕτη σεβάσμιος μονὴ καὶ ἀνέκαθεν, ζήλῳ θείῳ κτισθεῖσα καὶ εὐλαβείᾳ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ* [...]. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο σώζεται ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς. Ἐξ ἄλλου, εἰς τὴν αὐτόγραφον σημείωσιν (19 Δεκ. 1835) τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου, καταχωρισθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ φύλλον 2β τοῦ κώδ. 90 τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (βλ. κατωτέρω περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον), ἀναφέρονται, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς παραπλανητικά: *Ἐκ παλαιῶν τινων χειρογράφων ὑπομνημάτων καὶ σιγιλλιωδῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων μαρτυρεῖται τρανῶς ὅτι ἡ Ἱερὰ καὶ Μετέωρος περὶ τοὺς Σταγοὺς (Καλαμπάκαν) Μονὴ τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, καὶ ὁ τούτου αὐτόθι θεῖος ναὸς ἐκτίσθησαν συνάμα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ τῶν Γραικο-Ρωμαίων βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, περὶ τὰ 1350 ἀ(πὸ) Χ(ριστοῦ). Ὅθεν καὶ τὸ Ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον ἀνέκαθεν ἦν βασιλικόν, πατριαρχικόν τε καὶ σταυροπήγιον αὐτοδέσποτον.* Πρβλ. καὶ L. Heuzey, *ἔνθ' ἀνωτ.* σ. 130.

8. Βλ. Πολυκάρπου [Ραμμίδου] ἱερομονάχου, *Τὰ Μετέωρα*, Ἐν Ἀθήναις 1882, σ. 35. Πρβλ. καὶ Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 58· Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 25· Βαγγ. Σκουβαρᾶ, *Μετέωρα*, Βόλος 1961, σ. 86· Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους] († 1970), *Τὰ Μετέωρα*, Ἀθῆναι 1976⁴, σ. 54· Μοναχῆς Θεοτέκνης [Μητσικώ-

Τέλος, ἄλλοι ἐρευνηταί, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, θεωροῦν τὸν ἀρχιμανδρίτην Ἀντώνιον [Καντακουζηνὸν] υἱὸν τῆς «βασιλίσσης» Μαρίας Καντακουζηνῆς († μετὰ τὸ 1359), πρεσβυτέρας θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ϛ' Καντακουζηνοῦ, καὶ τοῦ δεσπότου τῆς Ἠπείρου Νικηφόρου Β' Orsini († 1359)[9]. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἄποψιν, ὁ κτίτωρ καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὅσιος Ἀντώνιος [Καντακουζηνὸς] θεωρεῖται ἐγγονὸς τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ϛ' Καντακουζηνοῦ (καὶ μετέπειτα μοναχοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάσαφ) καὶ πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ δευτέρου κτίτορος (1387/88) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων βασιλέως - μοναχοῦ Ἰωάννου - Ἰωάσαφ Οὔρεση (Uroš) Παλαιολόγου (ca. † 1423), τοῦ ὁποίου ἡ μητέρα, ἡ Θωμαΐς, σύζυγος τοῦ Σέρβου ἡγεμόνος τῆς Θεσσαλίας Συμεὼν Οὔρεση (Uroš) Παλαιολόγου (πατρὸς τοῦ Ἰωάννου - Ἰωάσαφ) ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Νικηφόρου Β' τῆς Ἠπείρου.

Εἰς τὴν ὑποτιθεμένην αὐτὴν συγγένειαν τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου [τοῦ Καντακουζηνοῦ] πρὸς τοὺς Ἑλληνοσέρβους ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς ὀφείλεται, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἄποψιν, καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς μετεωρικῆς ταύτης μονῆς εἰς τὸν πρωτομάρτυρα καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου ἔφεραν, ὡς γνωστόν, οἱ πλεῖστοι Σέρβοι ἡγεμόνες καὶ τσάροι τῆς δυναστείας τῶν Νεμανιδῶν[10].

Κατὰ τὴν γνώμην μας, ἡ ἀνωτέρω ἄποψις, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Ἀντώνιος [Καντακουζηνὸς] συνδέεται ἀμέσως πρὸς βασιλικὰ γένη βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ Σέρβων βασιλέων, ἀποτελεῖ ἁπλῆν εἰκασίαν, μὴ δυναμένην ἄλλοθεν νὰ ἐπιβεβαιωθῇ καὶ νὰ ἀποδειχθῇ, ἀφοῦ, ἄλλωστε, τὸ μόνον στοιχεῖον εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ ἀβεβαίου ἐπωνύμου τοῦ Ἀντωνίου πρὸς τὸ ἐπώνυμον τῆς ὑποτιθεμένης μητρός του Μαρίας Καντακουζηνῆς, ἐνῷ κατ' ἀνεξήγητον λόγον οὐδὲν ἐκ τῶν ἐπωνύμων (Δούκας, Orsini) τοῦ ὑποτιθεμένου πατρός του Νικηφόρου Β' τῆς Ἠπείρου φέρει ὁ Ἀντώνιος.

Ἕτερος βέβαιος κτίτωρ καὶ ἀνακαινιστὴς τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου μαρτυρεῖται, κατὰ τὸ α' ἥμισυ τοῦ ΙϚ' αἰῶνος, ὁ ἱερομόναχος ὅσιος Φιλόθεος ἀπὸ

στα], *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων* [Ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου Μετεώρων], Ἀθῆναι 1985[6], σ. 57.

9. Βλ. D. M. Nicol, *The Byzantine Family of Kantakouzenos (Cantacuzenus), ca. 1100 - 1460. A Genealogical and Prosopographical Study*, Dumbarton Oaks — Washington 1968, σ. 130 - 133 (κυρίως σ. 133)· πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, *Meteora — The Rock Monasteries of Thessaly*, London 1975[2], σ. 126 - 127.— Περὶ τοῦ Νικηφόρου Β' τῆς Ἠπείρου βλ. τοῦ αὐτοῦ, *The Despotate of Epiros 1267 - 1479. A Contribution to the History of Greece in the Middle Ages*, Cambridge University Press, London — New York [1984], σ. 107 - 108, 110 - 116, 118 - 121, 125 - 127, 132 - 139, 253.— Περὶ τοῦ Ἀντωνίου «Καντακουζηνοῦ» ὡς κτίτορος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ περὶ τῶν ὑποτιθεμένων συγγενικῶν δεσμῶν του πρὸς βασιλικὰ καὶ ἐπίσημα γένη βλ. καὶ Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 59 - 60· Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 31 - 33· Βαγγ. Σκουβαρᾶ, *Μετέωρα*, Βόλος 1961, σ. 86 - 87· Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους], *Τὰ Μετέωρα*, Ἀθῆναι 1976[4], σ. 66.

10. D. M. Nicol, *Meteora*, σ. 126 - 127.

τὴν Σθ(κ)λάταιναν. Οὕτως, εἰς σιγιλλιῶδες γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Α', τοῦ ἔτους 1545 (Φεβρ.), ἐπικυροῦν καὶ καθορίζον τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν καὶ τὸν κοινοβιακὸν χαρακτῆρα τῆς μονῆς, μεταξὺ ἄλλων, ἀναφέρονται καὶ τὰ ἑξῆς περὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Φιλοθέου τούτου:

† *Ἐπειδὴ ζήλῳ θείῳ κινηθεὶς ὁ δσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύριος Φιλόθεος ἀνεκαίνισε τὸν σεβάσμιον καὶ θεῖον ναόν, τὸν εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἁγίου ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, τὸν κείμενον ἐν τῇ κορυφῇ, ἔχων συνεργὸν καὶ βοηθὸν εἰς τὴν ἔξοδον αὐτὴν καὶ τὸν ἐν ἱερομονάχοις κύριον Γεράσιμον* [. . .], *ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς λοιποὺς μοναχούς, τοὺς ἐνασκουμένους ἐν τῷ ῥηθέντι σεβασμίῳ ναῷ, καὶ ὡς εἰπεῖν ἐκ βάθρων θεμελίων τοῦτον ἀνήγειρε καὶ ἐκόσμησεν ὁ ῥηθεὶς ὁσιώτατος ἱερομόναχος, καὶ κέλλας γύρωθεν πήξας πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐνασκουμένων ἐκεῖσε καὶ τῶν ἄλλως πως παρατυγχανόντων, καὶ λοιπαῖς οἰκοδομαῖς ἀνακτίσας καὶ βελτιώσας αὐτήν, ἔτι δὲ σκεύη καὶ β ι β λ ί α ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ὰ συνάξας καὶ ἱερέων ἀλλαγὰς καὶ τ' ἄλλα πάντα τὰ ἁρμόζοντα τῇ μονῇ, πρὸς τοῖς δὲ καὶ μετόχιον ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Σθλάταινας ποιήσας* [. . .] *καὶ κοινοβιακῶς ζῆν ἐπαγγειλάμενοι, ἐζήτησαν τῇ ἡμῶν μετριότητι, ἵνα διὰ γράμματος αὐτῆς πατριαρχικοῦ βεβαιώσωμεν αὐτήν, τοῦ εἶναι ἀκαταπάτητον παρὰ ⟨τοῦ⟩ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Σταγῶν καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας καὶ βασιλικῆς τοῦ Μετεώρου μονῆς καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῇ σκήτῃ* [. . .]. *Τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῇ ῥηθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου ἀρχιδιακόνου Στεφάνου ἐν ἔτει ,ζνγ'* [. . .] *μηνὶ φευρουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος γ'.*[11]

Πλὴν τῶν σπουδαίων οἰκοδομικῶν δραστηριοτήτων τοῦ ἱερομονάχου Φιλοθέου, ὡς αὗται ἐκτίθενται εἰς τὸ ἀνωτέρω παρατεθὲν ἀπόσπασμα τοῦ πατριαρχικοῦ γράμματος, ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς (διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ παρόντος Καταλόγου τῶν χειρογράφων τῆς μονῆς) εἶναι ἡ παρεχομένη εἴδησις ὅτι ὁ ρέκτης ἱερομόναχος συνεκέντρωσεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ «βιβλία ἐκκλησιαστικά», δηλαδὴ χειρογράφους κώδικας. Πιθανώτατα, μέρος ἐκ τῶν σωζομένων σήμερον 30 περίπου κωδίκων τῆς μονῆς, τῶν χρονολογουμένων πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙϚ' αἰῶνος, προέρχεται ἀπὸ τὴν συλλογὴν αὐτὴν τοῦ Φιλοθέου, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ περιελάμβανε παλαιότερον πολὺ μεγαλύτερον ἀριθμὸν κωδίκων, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι δὲν διεσώθησαν.

Οἱ ὡς ἄνω ἀρχαῖοι κτίτορες τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, Ἀντώνιος [Καντακουζηνός(;)] καὶ Φιλόθεος ἀπὸ τὴν Σθ(κ)λάταιναν, εἰκονίζονται καὶ εἰς τοιχογραφίαν, ἑκατέρωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ νάρθηκος τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς, τοῦ

11. Βλ. P. U s p e n s k i j, *Vostok Christianskij*, σ. 459 - 460 (ὅπου ἀποσπασματικὴ ἔκδοσις τοῦ ἐγγράφου τούτου). Τὸ ἐν λόγῳ σιγίλλιον τοῦ Ἱερεμίου Α' δὲν ὑπάρχει σήμερον εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς, ὅπου τὸ εὗρε καὶ τὸ ἀντέγραψε κατὰ τὸ ἔτος 1859 ὁ P. Uspenskij. Μνημονεύεται ὅμως τοῦτο (ἤτοι ἀναγράφεται ἡ χρονολογία του [,ζνγ' = 1545] καὶ παρατίθεται καὶ σύντομος περίληψις τοῦ περιεχομένου του) εἰς μεταγενέστερα πατριαρχικὰ σιγίλλια, ποὺ φυλάσσονται σήμερον εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς: Εἰς σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1720 τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σαμουὴλ καὶ εἰς σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1745 τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Παϊσίου Β'.

ναΐσκου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Οὕτω, δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον, παρίσταται κατὰ τὴν ἐπιγραφήν:

Ὁ ὍCIOC Π(ΑΤ)ῊΡ | ἩΜῶΝ ΦΙΛΌΘΕΟC || Κ(ΑῚ) ΚΤΉΤΩΡ | Τ8͂ ἉΓΊΟΥ ϚΕ[ΦΆ-ΝΟΥ] || ὙΠΆΡΧΩΝ | ΕΚ ΧΩ[Ρ(ΑC) CΪΑΤΑΙΝΑ][12]·

ἀριστερὰ δὲ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον:

Ὁ ὍCIOC Π(ΑΤ)ῊΡ ἩΜῶΝ | ἈΝΤΏΝΙΟC || Κ(ΑῚ) ΚΤΉΤΩΡ Τ8͂ ἉΓΊ8| ϚΕΦΆΝ8.

Παρατηρητέον ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἀντωνίου δὲν ἀναγράφεται τὸ ἐπώνυμον «Καντακουζηνός», τὸ ὁποῖον, ὡς ἐλέχθη ἤδη, μαρτυρεῖται διὰ πρώτην φορὰν εἰς πηγὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ἀμφότεροι οἱ κτίτορες εἰκονίζονται ἐνδεδυμένοι τὴν μοναχικὴν περιβολήν των καὶ κρατοῦντες ἐνειλήματα ἀναγράφοντα ἠθικὰ παραγγέλματα.

Ἡ τοιχογραφία αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν εἰκονίζεται καὶ ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος πρέπει νὰ εἶναι μεταγενεστέρα τοῦ ἔτους 1545, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπελύθη τὸ σιγιλλιῶδες γράμμα τοῦ Ἱερεμίου Α', τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἐν λόγῳ Φιλόθεον, ζῶντα ὡς φαίνεται ἀκόμη τότε, ὅστις «ἀνεκαίνισε», τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου «καὶ ὡς εἰπεῖν ἐκ βάθρων θεμελίων τοῦτον ἀνήγειρε καὶ ἐκόσμησεν». Εἰς τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἔχομεν τὴν παλαιοτέραν ἐπίσημον μαρτυρίαν περὶ ὑπάρξεως τοῦ ναΐσκου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου πρὸ τοῦ ἔτους 1545, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνεκαινίσθη καὶ σχεδὸν ἐκ θεμελίων ἀνηγέρθη. Τοῦτο προϋποθέτει βεβαίως τὴν ὕπαρξίν του πολλοὺς χρόνους πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙϚ' αἰῶνος. Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὅτι εἰς τὸ πατριαρχικὸν τοῦτο γράμμα ἔχομεν τὴν παλαιοτέραν ρητὴν καὶ ἀσφαλῆ μαρτυρίαν.

Πρόβλημα ὡς πρὸς τὴν χρονολόγησιν τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ νάρθηκός του δημιουργεῖ ἡ ὑπεράνω τῆς εἰσόδου τοῦ νάρθηκος, ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ τοίχου καὶ κάτωθεν τῆς τοιχογραφίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐπιγραφὴ τῆς ἁγιογραφήσεως τοῦ ναοῦ, ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

† Ὁ ΠΆΝCΕΠ(Τ)ΩC Κ(ΑῚ) ΘΕΊΩC ΝΑῸC Τ8͂ ἉΓΊ8 Κ(ΑῚ) ἘΝΔΌΞ8 ἈΠΟϚΌΛ8 ΠΡΩΤΟΜΆΡΤΥΡΟC Κ(ΑῚ) ἈΡΧΊΔΙ|ΑΚΌΝ8 ϚΕΦΆΝ8· ΕἸϚΩΡΊΘΗ· ΔΪΆ CΗΝΔΡΟ-ΜῆC Κ(ΑῚ) ἘΞΌΔ8 ΠΑΡΑ Τ8͂ ΠΑΝΟCΙΩΤΆΤ8 ΚΑΘΕΙΓ8ΜΈΝ8 | ΚΥΡ8͂ ΜΗΤΡΟ-ΦΆΝ8 ἹΕΡΟΜ(ΟΝΆ)Χ8· Κ(ΑῚ) ΓΡΗΓΟΡΊ8 ἹΕΡ(Ο)Μ(ΟΝΆ)Χ8· ΜΕΤΑΓΕΝΕϚΑΊΡΩΝ ἈΝΑΚΕΝΊCΘΗ, Ἡ ΚΕΊΜΗCΙC ΤῆC ὙΠΕΡΑΓΊ(ΑC) ΔΕCΠΕΊΝΗC· ἩΜῶΝ | Θ(ΕΟΤΌ)-Κ8 Κ(ΑῚ) ἈΕΙΠΑΡΘΈΝ8 ΜΑΡΊ(ΑC)· Κ(ΑῚ) Τ8͂ ΚΆΤΩΘΕΝ, ΔΪΆ CΗΝΔΡΟΜῆC Κ(ΑῚ) ἘΞΌΔ8· Τ8͂ ΠΑΝΟCΙΩΤΆΤ8 Κ(ΑῚ) ΚΑΘΕΙΓ8ΜΈΝ8 ΚΥΡ8͂ ... 8 ἹΕΡΟΜ(Ο-ΝΆ)Χ8· | Κ(ΑῚ) ΤῶΝ ἘΠΙΛΕΊΠΩΝ ἹΕΡ(Ο)Μ(ΟΝ)ΆΧ(ΩΝ)· ΕἸϚΩΡΊΘΗ ΔῈ Κ(ΑῚ) ΔΙΑ ΧΕΙΡῸC ΚΑΜ8̀ Τ8͂ ἈΜΑΡΤΟΛ8͂· ΝΙΚΟΛΆ8 ἹΕΡΈΩC· Κ(ΑῚ) ΚΑϚΡΉCΙΟC, ἘΚ ΧΏΡ(ΑC) ϚΑΓῶΝ· ΕΝ ΕΤΙ ζω [......].

12. Τὰ ἐντὸς ἀγκυλῶν, ἐλλείποντα σήμερον, τμήματα τῆς ἐπιγραφῆς συνεπληρώθησαν ἐκ τῆς παλαιᾶς δημοσιεύσεώς της ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀ. Βέη, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν

Δυστυχῶς, ἡ χρονολογία, τὸ πλέον ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς ἐπιγραφῆς, εἶναι σήμερον σχεδὸν ἀπεσβεσμένη (διακρίνεται μόνον τὸ πρῶτον ψηφίον τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν χιλιάδων). Πρῶτος ἀντέγραψε, κατὰ τὸ ἔτος 1859, τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε καὶ παραθέτει τὴν χρονολογίαν ,ζια' [7011 = 1502/3][13]. Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ γνωστὸς βυζαντινολόγος-ἀρχαιολόγος Γ. Λαμπάκης ἀνέγνωσεν ἐκ νέου τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφήν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐδημοσίευσε, παραθέτων τὴν χρονολογίαν ὡς ἑξῆς: «ΕΤΕΙ ,Ζ.Θ? (7009? = 1501) ΙΝΔ. Θ'»[14]. Ἐξ αὐτοῦ μεταγενέστεροι ἐρευνηταὶ

Μετεώρων», *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 236ἑξ· πρβλ. καὶ Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 33.

13. P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 428, ὅπου δημοσίευσις τῆς ἐπιγραφῆς. Εἰς τὸν τελευταῖον στίχον τῆς ἐπιγραφῆς, μετὰ τὴν λέξιν *Νικολάου*, ὁ Uspenskij, ἀντὶ τῆς λέξεως *ἱερέως*, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ, ἀνέγνωσε τὴν λέξιν *Φόας*, δημιουργήσας οὕτω ἀνύπαρκτον ζωγράφον Νικόλαον «Φόαν». Πρβλ. P. Uspenskij, *ἔνθ' ἀνωτ.*, καὶ σ. 551. Ὁ D. Nicol, *Meteora*, σ. 127, στηριζόμενος εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐσφαλμένην ἀνάγνωσιν τοῦ P. Uspenskij, δέχεται καὶ ἀναφέρει ζωγράφον ἐκ Σταγῶν ὀνομαζόμενον Νικόλαον Φόαν.

14. G. Lampakis, *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce présenté au congrès international d'Histoire Comparée - Paris 1900*, Athènes 1902, σ. 73. Βραδύτερον ὁ Γ. Σωτηρίου, «Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Θεσσαλίας ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος», *Ἐπετηρὶς Ἑταιρ. Βυζαντ. Σπουδῶν* 9 (1932) σ. 404, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴν καὶ τὴν χρονολογίαν της, σημειώνει τὰ ἑξῆς, διερωτώμενος ὁ ἴδιος ἐὰν ὀρθῶς ἀνέγνωσε τὴν χρονολογίαν: «Ἐκ τῶν ἐν τῷ ναϋδρίῳ [τοῦ Ἁγίου Στεφάνου] ἐπιγραφῶν διεσώθη ἡ κάτωθεν τῆς τοιχογραφίας τῆς Κοιμήσεως ὑπεράνω τοῦ νάρθηκος, ἔνθα ὑπάρχει ἡμικατεστραμμένη χρονολογία ,ζθ' (;) = 1501».— Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἔχει ἀναδημοσιευθῆ ὑπὸ τῶν Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 61 - 62· Ἰ Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 24· Βαγγ. Σκουβαρᾶ, *Μετέωρα —Ἀρχαιολογικὸς καὶ τουριστικὸς ὁδηγός*, Βόλος 1961, σ. 88· Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους] († 1970), *Τὰ Μετέωρα*, Ἀθῆναι 1976⁴, σ. 52· Σπ. Κοκκίνη, *Τὰ μοναστήρια τῆς Ἑλλάδος — Ὁδηγός, Ἱστορία, Θησαυροί, Βιβλιογραφία*, [Ἀθήνα 1976], σ. 32· Μοναχῆς Θεοτέκνης [Μητσικώστα], *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων*, [Ἔκδοσις Ἱ Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Μετεώρων], Ἀθῆναι 1985⁶, σ. 64 - 65.— Ὁ Γ. Λαμπάκης, *ἔνθ' ἀνωτ.*, εἰς τὸν τελευταῖον στίχον τῆς ἐπιγραφῆς, μετὰ τὴν λέξιν *Νικολάου*, ἀντὶ τῆς λέξεως *ἱερέως*, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ, ἀνέγνωσε τὴν λέξιν *ΙΩ*^{N} (=*Ἰωάννου*). Οὕτω, ἐξ αἰτίας τῆς ὡς ἄνω ὑπὸ τοῦ Γ. Λαμπάκη ἀναγνώσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ζωγράφου, ἐπλάσθησαν δύο ἐκ Σταγῶν ἁγιογράφοι, Νικόλαος καὶ Ἰωάννης, πατὴρ καὶ υἱός, φέροντες τὸ ἐπώνυμον «Καστρήνσιος» καὶ οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὅτι περὶ τὸ ἔτος 1501 ἐζωγράφισαν εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ παλαιοῦ ναΐσκου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων τὴν τοιχογραφίαν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν κτιτόρων τῆς μονῆς, ἱερομονάχων Ἀντωνίου καὶ Φιλοθέου· βλ. Παντ. Ζωγράφου, «Περὶ τῆς τεχνικῆς τῶν τοιχογραφιῶν καὶ φορητῶν εἰκόνων τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *ΕΕΒΣ* 3 (1926) σ. 360· Ν. Β. Τωμαδάκη, «Ἱππόλυτος Χίου Κρής», *Κρητικὰ Χρονικὰ* 7 (1953) σ. 41 [= τοῦ αὐτοῦ, *Μεταβυζαντινὰ φιλολογικά*, Ἀθῆναι 1965, σ. 90]· Φ. Ἰ. Πιομπίνου, *Ἕλληνες ἁγιογράφοι μέχρι τὸ 1821*, Ἀθήνα 1984², σ. 181 (ἐσφαλμένως ἐνταῦθα, πλὴν τῶν ἄλλων, ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος θεωρεῖται πρῶτος κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὁ δὲ Ἀντώνιος δεύτερος· εἰς τὴν πραγματικότητα συμβαίνει τὸ ἀντίθετον). Ὁ Φ. Κόντογλου, *Ἔκφρασις τῆς Ὀρθοδόξου εἰκονογραφίας*, Ἀθῆναι 1972², σ. 421 - 422, συγχέων ἔτι περισσότερον τὰ πράγματα, θεωρεῖ δύο ἁγιογράφους ἐκ Σταγῶν, τὸν Νικόλαον Ἰωάννου καὶ τὸν Καστρίσιον, ἐργασθέντας κατὰ τὸ ἔτος 1501 εἰς «τὸ καθολικὸν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, εἰς ὕφος αὐστηρόν, ὅπου μεταδίδει εἰς

καὶ ἱστοριοδίφαι[15] παραλαμβάνουν τὴν χρονολογίαν 1501 καὶ δέχονται ὅτι ὁ μνημονευόμενος εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἐκ Σταγῶν ἁγιογράφος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο «ἀνεκαίνισε», καταστραφεῖσαν προφανῶς, παλαιοτέραν τοιχογραφίαν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐνῷ αἱ ἄλλαι τοιχογραφίαι τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ κυρίως ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου θεωροῦνται (κατ' αὐτούς) παλαιότεραι.

Καθ' ἡμᾶς, τόσον ἡ ὑπὸ τοῦ P. Uspenskij ὅσον καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Γ. Λαμπάκη ἀνάγνωσις τῆς χρονολογίας τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ὁπωσδήποτε ἐσφαλμένη· μετὰ τὸ ψηφίον ͵ζ [=7000] θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρχε, ἀπεσβεσμένον καὶ μὴ διακρινόμενον ἴσως τότε, καὶ ἕτερον ψηφίον, δηλοῦν ἑκατοντάδας (τὸ ψηφίον ρ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν). Αἱ ὑποτιθέμεναι παλαιότεραι τοιχογραφίαι τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ κυρίως ναοῦ, τὰς ὁποίας ὁ Γ. Σωτηρίου «ὡς ἐκ τῆς τέχνης των» ἀνάγει εἰς τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος[16], ἀνάγονται ὁπωσδήποτε εἰς τοὺς μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙϚ' αἰῶνος χρόνους, ἐφόσον, συμφώνως πρὸς τὸ προαναφερθὲν σιγιλλιῶδες γράμμα τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου Ἱερεμίου Α', τοῦ ἔτους 1545, ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ ζῇ καθ' ὃν χρόνον ἐγράφη τὸ σιγίλλιον, τότε «ἐκ βάθρων θεμελίων» ἀνήγειρε τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἐξ ἄλλου, τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τοιχογραφίαν τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τούτου εἰκονίζεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ κτίτωρ του, ὁ ἱερομόναχος Φιλόθεος, ἐπιβάλλει τὴν ὑποχρεωτικὴν ἀναγωγὴν τῶν τοιχογραφιῶν τούτων εἰς τοὺς μετὰ τὸ 1545 χρόνους[17]. Συνήθης βεβαίως ἡ ἀπεικόνισις τοῦ κτίτορος ἑνὸς ναοῦ εἰς τοιχογραφίας του, ἀσυνήθης ὅμως ἡ ἀπεικόνισίς του πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ μάλιστα μὲ φωτοστέφανον καὶ μὲ τὴν προσωνυμίαν «ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν», ὡς συμβαίνει εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Φιλοθέου.

τὸν προσκυνητὴν τὴν κατάνυξιν». Ὅμως, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς ὀρθῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιγραφῆς, ὁ ἐκ Σταγῶν ἁγιογράφος, ὁ ὁποῖος «ἀνεκαίνισε» τὴν τοιχογραφίαν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἶναι μόνον εἷς, ὁ Νικόλαος ἱερεὺς καὶ καστρή⟨ν⟩σιος· τὸ «καστρή⟨ν⟩σιος» ἐνταῦθα εἶναι προφανῶς ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον καὶ οὐχὶ ἐπώνυμον· περὶ τοῦ τίτλου τοῦ «καστρη⟨ν⟩σίου» καὶ περὶ τῆς χρήσεώς του καὶ ὡς ἐπωνύμου βλ. Ν. Β. Τωμαδάκην, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 38 - 42 [=*Μεταβυζαντινὰ φιλολογικά*, σ. 87 - 91]· πρβλ. καὶ Δ. Βαγιακάκου, «Ἡ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα καὶ ἡ μεσαιωνικὴ καὶ ἡ νεοελληνικὴ ὀνοματολογία», *Ἀθηνᾶ* 63 (1959) σ. 215 - 216. Ὀρθῶς ὁ Μ. Χατζηδάκης, «Συμβολὴ στὴ μελέτη τῆς μεταβυζαντινῆς ζωγραφικῆς — Τὰ καλλιτεχνικὰ κέντρα», *L'Hellénisme Contemporain, 1453 - 1953, Ἡ πεντακοσιοστὴ ἐπέτειος ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, Ἀθῆναι 29 Μαΐου 1953, σ. 238, θεωρεῖ ἓν πρόσωπον τὸν ἐκ Σταγῶν ἁγιογράφον, τὸν Νικόλαον ἱερέα Κανστρήσιον, «ποὺ ἀνεκαίνισε τὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου στὸν Ἅγιο Στέφανο τῶν Μετεώρων, σὲ χρονολογία ἀμφισβητούμενη».

15. Βλ. προηγουμένην σημείωσιν 14.

16. Γ. Ἀ. Σωτηρίου, *ΕΕΒΣ* 9 (1932) σ. 404.

17. Τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἄλλα πρόσωπα, ὡς καὶ τὸ τοῦ ἁγιογράφου, δὲν βοηθοῦν, δυστυχῶς, εἰς τὴν χρονολόγησιν. Οὕτως, ὁ μνημονευόμενος εἰς τὸν στίχον 3 ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Μητροφάνης ὡς καὶ ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος εἶναι πρόσωπα ἄγνωστα ἄλλοθεν· ὁ P. Uspenskij, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 122 - 123, τοποθετεῖ τὸν Μητροφάνη τοῦτον ἡγούμενον τῆς Μονῆς κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 1444 - 1455, ἡ χρονολογία ὅμως αὐτὴ εἶναι αὐθαίρετος. Εἰς τὸν στίχον 4 τῆς ἐπιγραφῆς ὁ P. Uspenskij, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 428, ἀναγινώσκει *καθηγουμένου κυρίου Γεωργίου*, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ἡγούμενον τῆς μονῆς κατὰ τὰ ἔτη 1503 - 1545 (*ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 123)· καὶ ἡ χρονολόγησις ὅμως αὐτὴ εἶναι

Ἐνωρίτατα ἡ ἱστορία τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου συνεδέθη πρὸς τὸν ἡγεμονικὸν οἶκον τῆς Βλαχίας ἐν Ρουμανίᾳ, ὁ ὁποῖος ἀνήγειρε καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἐν λόγῳ μονὴν ὡς μετόχιον τὸ μονύδριον τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, εἰς θέσιν Μπουτόϊ (Butoiu), παρὰ τὸ Τιργόβιστον τῆς Ρουμανίας, καὶ ἐδώρησεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἅγια λείψανα, ἱερὰ σκεύη, ἄμφια κ.ἄ. Πότε ἀκριβῶς συνέβησαν ταῦτα δὲν εἶναι γνωστόν.

Σχετικὸν πρὸς τὰς ὡς ἄνω ἀφιερώσεις εἶναι βεβαιωτήριον γράμμα, ὑπὸ χρονολογίαν καὶ ἡμερομηνίαν 6996, 24 Ὀκτ. [=1487], εἰς ρουμανικὴν γλῶσσαν, τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας «Aftenie (sic! p.ê. Euthyme)» [18], τὸ ὁποῖον σώζεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (σήμερον εὑρίσκεται ἐκτεθειμένον εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου της). Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐδημοσιεύθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ρουμάνου ἱστορικοῦ Ștefan Andreescu, ὁ ὁποῖος κατὰ διάφορον τρόπον ἀναγινώσκει τὴν χρονολογίαν, ἤτοι ἀναγινώσκει καὶ μεταγράφει 6906 [=1397] ἀντὶ 6996 [=1487]. Τὴν χρονολογίαν ὅμως αὐτὴν (6906) θεωρεῖ ἐν συνεχείᾳ πλαστὴν καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων προστεθεῖσαν εἰς τὸ ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον ἐξ ἄλλων ἐσωτερικῶν στοιχείων του (ἤτοι ἐκ τῶν ἀναγραφομένων ὀνομάτων τοῦ μητροπολίτου Εὐθυμίου, τοῦ μεγάλου βορνίκου Dragomir καὶ τοῦ σπαθαρίου Stan) χρονολογεῖ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1568 καὶ 1573 [19]. Τὸ μητροπολιτικὸν τοῦτο γράμμα ὁ Șt. Andreescu θεωρεῖ πρωτότυπον. Ἐὰν ὅμως δεχθῶμεν ὀρθὴν τὴν χρονολογίαν 6996 [=1487], τότε τὸ ἐν λόγῳ ἔγγραφον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἀρχικόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι μετά-

---

ὡσαύτως αὐθαίρετος. Ὁ Γ. Λαμπάκης, *Mémoire sur les antiquités chrétiennes*, σ. 73, εἰς τὸν αὐτὸν στίχον ἀναγινώσκει *καθηγουμένου κυρίου Γρηγορίου*. Καὶ αἱ δύο ὡς ἄνω ἀναγνώσεις εἶναι ἀμφίβολοι, δεδομένου ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ ἡγουμένου, ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει καταστῇ ἐξίτηλος καὶ δυσανάγνωστος. Ἄλλωστε, ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου οὔτε ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεώργιος οὔτε καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Γρηγόριος μαρτυρεῖται ἄλλοθεν.

18. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ μητροπολίτου κατὰ τὸν P. Ș. Năsturel, ἐξ ἀνεκδότου περιλήψεως τοῦ ἐγγράφου εἰς τὴν γαλλικήν, τὴν ὁποίαν εἶχε συντάξει παλαιότερον. Βλ. σχετικῶς καὶ σημ. 21.

19. Βλ. Șt. Andreescu, «Acte Medievale din arhive străine», *Revista de Istorie* 34 (1981), București, σ. 1738 - 1746. Πρβλ. P. Ș. Năsturel, *Byzantinische Zeitschrift* 78 (1985) σ. 162· τοῦ αὐτοῦ, «Remarques sur les documents grecs des princes roumains», *La paléographie grecque et byzantine — Paris 21 - 25 octobre 1974*, Paris 1977, σ. 390, σημ. 5.— Παλαιότερον, ὁ γνωστὸς Ρουμάνος ἱστορικὸς N. Jorga, δημοσιεύσας περίληψιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν τοῦ ἐν λόγῳ μετεωρικοῦ ἐγγράφου εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Eud. Hurmuzaki (*Documente privitoare la istoria Românilor*, XIV/1, București 1915, ἀρ. CX, σ. 41), χρονολογεῖ τοῦτο μετὰ τὸ ἔτος 1482 καὶ τὸ ἀποδίδει εἰς τὸν βοεβόδαν Vlad Călugărul (1481, Σεπτ. - Νοέμβρ., καὶ 1482, Ἀπρ.— † 1495, Σεπτ.)· πρβλ. Șt. Andreescu, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 1740, καὶ P. Ș. Năsturel, «Remarques...», *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 390. Βραδύτερον, ἄλλοι ρουμάνοι ἐρευνηταί, ἀναδημοσιεύσαντες τὴν ἀνωτέρω περίληψιν τοῦ προαναφερθέντος μητροπολιτικοῦ γράμματος καὶ παρατηρήσαντες ὅτι οὐδεὶς βοεβόδας τῆς Βλαχίας, ὀνομαζόμενος Vladislav, ἡγεμόνευσε κατὰ τὸ ἔτος 6906 [=1397], διορθώνουν τὴν χρονολογίαν αὐτὴν καὶ ἀναγράφουν 69⟨5⟩6 [=1447/8]· ταυτίζουν οὕτω τὸν εἰς τὸ ἐπίμαχον ἔγγραφον μνημονευόμενον ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Vladislav πρὸς τὸν Vladislav II. Βλ. P. P. Panaitescu et D. Mioc, *Documenta Romaniae Historica, B, Țara Românească*, I, București 1966, σ. 505· πρβλ. καὶ Șt. Andreescu, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 1738 - 1740.— Βλ. καὶ κώδικα Ἁγίου Στεφάνου 72, σελ. 197 τοῦ παρόντος τόμου.

φρασις εἰς τὴν ρουμανικὴν (τοῦ ΙΖ' ἢ τοῦ ΙΗ' αἰ.) ἀπολεσθέντος σλαβωνικοῦ πρωτοτύπου (ὁπότε δὲν εἶναι εὔκολος ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς γνησιότητος τοῦ ἐγγράφου ἢ καὶ τῆς ἀκριβείας τῆς μεταφράσεώς του)[20]. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου σώζεται καὶ ἀντίγραφον (τοῦ ΙΗ', πιθανώτατα, αἰ.) τοῦ γράμματος τούτου φέρον τὴν αὐτὴν χρονολογίαν (6996 = 1487) καὶ ἡμερομηνίαν (24 Ὀκτ.) καὶ τὰς αὐτὰς ὑπογραφὰς ὡς καὶ τὸ προαναφερθέν. Εἰς τὸ ὡς ἄνω ἔγγραφον βεβαιώνεται ὅτι ὁ μέγας βόρνικος Δραγομίρος (Dragomir), ἀπὸ τὸ Μπαϊλέστι, υἱὸς τοῦ Μάνου, συγγενὴς τοῦ ἡγεμόνος Βλαντισλάβου (Vladislav), ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων τὴν κάραν τοῦ ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους (ἡ ὁποία φυλάσσεται μετ' εὐλαβείας καὶ σώζεται εἰς τὴν μονὴν ἕως σήμερον), παρόντος τοῦ Γενναδίου, ἡγουμένου τοῦ εἰς Μπουτόϊ μοναστηρίου, μετοχίου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου τοῦ αὐτοῦ ρουμανικοῦ μοναστηρίου Ἀντωνίου[21]. Ὁ μνημονευόμενος εἰς τὸ γράμμα τοῦτο ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Vladislav θὰ πρέπει νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν Vladislav II (1422, Δεκ. - 1443· 1446, Δεκ. - 1456), ἐὰν δεχθῶμεν πραγματικὴν τὴν χρονολογίαν τοῦ ἐγγράφου 6996 [=1487], ὁπότε τὸ ἔτος τοῦτο (1487) ἀποτελεῖ καὶ τὴν παλαιοτέραν μνείαν περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀναφερόμενος ἐνταῦθα ἀρχιμανδρίτης Ἀντώνιος τοῦ εἰς Μπουτόϊ τῆς Βλαχίας μονυδρίου ταυτίζεται μετὰ βεβαιότητος, ὡς πιστεύουν ἄλλοι ἐρευνηταί[22], πρὸς τὸν μετέπειτα ὁμώνυμον κτίτορα καὶ ἡγούμενον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τὸν ἐκ τῶν ὑστέρων, ὡς πιστεύομεν, ἐπονομασθέντα «Καντακουζηνόν»[23], δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὸ ὑποστηρίξωμεν· θεωροῦμεν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μᾶλλον ἀστήρικτον[24].

20. Ἡ γλῶσσα τῶν ἐγγράφων τῆς μολδοβλαχικῆς γραμματείας ἦτο, ὡς γνωστόν, ἡ σλαβωνικὴ μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἡ χρῆσις τῆς ρουμανικῆς ἤρχισε κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, καθιερώθη δὲ καὶ ἐξετόπισε τὴν σλαβωνικὴν μόλις κατὰ τὸν ΙΗ'. Βλ. σχετικῶς P. Ş. Năsturel, «Remarques . . .», *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 390.

21. Τὴν μετάφρασιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν τοῦ ρουμανικοῦ τούτου ἐγγράφου ὀφείλω εἰς τὸν Ρουμάνον ἐρευνητὴν Δημήτριον Nastase, τοῦ Κέντρου Βυζαντ. Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθν. Ἱδρύμ. Ἐρευνῶν, τὸν ὁποῖον καὶ ἐντεῦθεν εὐχαριστῶ θερμῶς. Ὡς διεπίστωσα, τὸ κείμενον τοῦ ἐγγράφου τούτου συμπίπτει πρὸς τὸ κείμενον τοῦ εἰς παλαιὰν (τοῦ ἔτους 1786) ἑλληνικὴν μετάφρασιν δημοσιευμένου γράμματος (τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας, «Εὐθυμίου»), ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀ. Βέη, *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 320 - 321, ἀρ. ΚΒ', ὑπὸ χρονολογίαν ὅμως 1412, ἡ ὁποία εἶναι πλαστή· περὶ αὐτοῦ βλ. καὶ κατωτέρω, σημ. 24.— Περιλήψεις (regestes) εἰς τὴν γαλλικὴν τῶν ρουμανικῶν ἐγγράφων τῶν μετεωρικῶν μονῶν (μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἐγγράφου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου) ἔχει συντάξει ἀπὸ ἐτῶν, πρὸς δημοσίευσιν, διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ (ὅπου καὶ εὑρίσκονται κατατεθειμέναι), ὁ Ρουμάνος ἐρευνητὴς P. Ş. Năsturel.

22. Ν. Ἀ. Βέης, *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 236ξζ' - 236ξη'. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ D. M. Nicol, *Meteora*, σ. 130, παρατηρεῖ: «The connexion of Butoiu with the founder of St. Stephen's Monastery may have been invested to flatter the descendants of the Cantacuzene family who later lived in Wallachia»· πρβλ. καὶ Şt. Andreescu, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 1744, ὅπου ὑποστηρίζεται ἡ αὐτὴ ἄποψις.

23. Εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦτο δὲν ἀναφέρεται τὸ ἐπώνυμον «Καντακουζηνός».

24. Κατὰ τὸ ἔτος 1786 ὁ ἱερομόναχος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Ἀρσέ-

῾Ο Şt. Andreescu, χρονολογῶν τὸ προαναφερθὲν μητροπολιτικὸν γράμμα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1568 καὶ 1573, ταυτίζει τὸν εἰς τοῦτο μνημονευόμενον βοεβόδαν τῆς Βλαχίας Vladislav πρὸς τὸν Vladislav III (14 ᾿Απρ. -8 Νοεμβρ. 1523· 16 ᾿Ιουν. -Σεπτ.

νιος μετέβη εἰς τὴν Βλαχίαν, διὰ νὰ φροντίσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν κυριότητα τῆς μονῆς του τὸ εἰς Μπουτόϊ μετόχιόν της, τὸ ὁποῖον ἀπὸ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν εἶχε καταπατήσει καὶ ἐνέμετο ἡ μητρόπολις Οὐγγροβλαχίας. ῾Ο ᾿Αρσένιος πράγματι ἐπέτυχε τὸν σκοπόν του, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ ἐπέμβασιν τοῦ ῞Ελληνος ἡγεμόνος Νικολάου Μαυρογένους (1786, Μάρτ. - 1790). Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου κατὰ τὸ ἔτος 1787, ὁ ἱερομόναχος ᾿Αρσένιος κατεχώρισεν εἰς τὸν κώδικα 90 (φφ. 20β - 21β) τῆς μονῆς, ὑπὸ χρονολογίαν 1786, ἐκτενὲς ὑπόμνημα περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ εἰς Μπουτόϊ μετοχίου τοῦ ῾Αγ. Στεφάνου, τὸ ὁποῖον (κατὰ τὸν ᾿Αρσένιον) ἵδρυσε καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ῾Αγ. Στεφάνου κατὰ τὸ ἔτος 6900 ἀπὸ κτίσεως κόσμου [=1391/2 μ.Χ.] ὁ ἡγεμὼν Βλαντισλάβος, μετὰ τὴν κατὰ θαυματουργὸν τρόπον λύτρωσίν του ἀπὸ ἐπιδρομὴν Τατάρων. ᾿Ενταῦθα μνημονεύεται διὰ πρώτην φορὰν καὶ ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου ᾿Αντώνιος μέ τὸ ἐπώνυμον «Κανтακουζηνός». Τὸ ὑπόμνημα ὅμως τοῦτο, προφανῶς συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ ᾿Αρσενίου διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τοὺς εἰς Βλαχίαν σκοποὺς τοῦ ταξιδίου του, δὲν δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς σοβαρὰ καὶ ἀξιόπιστος ἱστορικὴ πηγή. ᾿Εδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ν. ᾿Α. Βέη, *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 315 - 319, ὁ ὁποῖος δέχεται (*ἔνθ᾿ ἀνωτ.*, σ. 236ξε′ - 236ξθ′) ὡς ἀκριβῆ τὰ εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἱστορικὰ στοιχεῖα. ᾿Αντιθέτως, ὁ D. M. Nicol, *Meteora*, σ. 129, χαρακτηρίζει τοῦτο ὡς «a richly romanticised history». Τὴν αὐτὴν ἄποψιν ὑποστηρίζει καὶ ὁ Şt. Andreescu, *ἔνθ᾿ ἀνωτ.*, σ. 1742 - 1746.— Εἰς τὸν αὐτὸν κώδ. 90 (φ. 23α-β) ὁ ἱερομον. ᾿Αρσένιος κατεχώρισεν εἰς ἑλληνικὴν μετάφρασιν καὶ δύο βεβαιωτήρια γράμματα τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας «Εὐθυμίου», τῶν ἐτῶν 1412 καὶ 1413 ἀντιστοίχως, περὶ ἀφιερώσεως εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου τῆς κάρας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους παρὰ τοῦ μεγάλου βορνίκου Δραγομίρου, συγγενοῦς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Βλαντισλάβου. Τὰ γράμματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἔχουν δημοσιευθῇ ὑπὸ τοῦ Ν. ᾿Α. Βέη, *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 320 - 323, ἀρ. ΚΒ′-ΚΓ′, ἡ νεωτέρα ἔρευνα θεωρεῖ πλαστά, ἐφ᾿ ὅσον ὁ ὑποτιθέμενος μητροπολίτης «Εὐθύμιος», ὁ ὁποῖος φέρεται ὅτι τὰ ἔγραψεν, εἶναι ἀνύπαρκτος κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην. Βλ. σχετικῶς P. Ş. Năsturel, «La partition de la Métropole de Hongrovalachie», *Buletinul Bibliotecii Române*, vol. XI (X) — Serie nouă, 1977/1978, Freiburg (Germania) — 1978, σ. 313 - 314, σημ. 48 καὶ 49 (σ. 325 - 326), ὅπου καὶ ἀναλυτικὴ βιβλιογραφία. ῾Ο P. Năsturel, *ἔνθ᾿ ἀνωτ.* (σ. 313 - 314) παρατηρεῖ σχετικῶς: «. . . ces deux pièces sont des faux, qui appartiennent à un dossier des Météores, bien postérieur . . . On rayera donc dorénavant le nom intrus d'Euthyme des fastes de cette Église». Πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, «Remarques sur les documents grecs des princes roumains», *La paléographie grecque et byzantine — Paris 21 - 25 octobre 1974*, Paris 1977, σ. 390, σημ. 5, ὅπου τὰ δύο ἐν λόγῳ γράμματα χαρακτηρίζονται ὡσαύτως ὡς «documents 'frelatés'».— Εἰς παλαιοτέραν μελέτην του ὁ V. Laurent, «Contributions à l'histoire des relations de l'Église Byzantine avec l'Église Roumaine au début du XVe siècle», *Académie Roumaine — Bulletin de la Section Historique* 26 (1945) σ. 7 - 8 [=169 - 170], βασιζόμενος ἐπὶ τῶν δύο προαναφερθέντων «πλαστῶν» ἐγγράφων, δέχεται μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας «Εὐθύμιον», μαρτυρούμενον κατὰ τὸ ἔτος 1412. ᾿Εν συνεχείᾳ καὶ Ρουμάνοι ἱστορικοὶ ἠκολούθησαν τὴν ἀνωτέρω ἄποψιν τοῦ V. Laurent· βλ. N. Serbanescu, «Mitropoliţii Ungrovlahiei», *Biserica Ortodoxă Română* 77/7 - 10 (1959) σ. 740, ὁ ὁποῖος εἰς τοὺς μητροπολιτικοὺς καταλόγους τῆς Οὐγγροβλαχίας εἰσάγει, κατὰ τὸ ἔτος 1412, μητροπολίτην ὀνομαζόμενον «Εὐθύμιον».— ῾Οπωσδήποτε πλαστὰ θεωρεῖ τὰ προαναφερθέντα δύο γράμματα καὶ ὁ D. M. Nicol, *Meteora*, σ. 129, ὅπου παρατηρεῖ: «The tale was substantiated by the production of documents almost certainly forged by the Abbot Arsenios himself to prove that the prized relics of his Thessalian monastery, the finger of St John and the head of St Charálambos, were the gifts of

1524· 19 Ἀπρ. - 18 Αὐγ. 1525)[25]. Γεγονὸς πάντως παραμένει ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς πραγματικῆς χρονολογήσεως τοῦ ἐγγράφου τούτου δὲν ἔχει ἀκόμη λυθῆ ὁριστικῶς[26].

Ἔκτοτε, ἀπὸ τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τοῦ εἰς Μπουτόϊ τῆς Βλαχίας μετοχίου ὡς καὶ ἁγίων λειψάνων καὶ ἄλλων ἱερῶν σκευῶν καὶ κειμηλίων, συνεχίζονται καὶ διατηροῦνται, μέχρι καὶ τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος, στεναὶ αἱ σχέσεις καὶ αἱ ἐπαφαὶ τῆς μονῆς μετὰ τῆς Βλαχίας[27].

Ὁπωσδήποτε, αἱ ὡς ἄνω δωρεαὶ καὶ ἀφιερώσεις τῶν Ρουμάνων ἡγεμόνων πρὸς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων συνεχίζουν παλαιοτέραν παρομοίαν τακτικήν των πρὸς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους[28]. Ἰδίως μετὰ τὴν Ἅλωσιν, οἱ βοεβόδαι καὶ ἄλλοι ἀξιωματοῦχοι τῆς Μολδοβλαχίας, δι᾽ ἐνισχύσεως ἑλληνικῶν μονῶν καὶ διὰ παντοδαπῶν ἄλλων ἀφιερώσεων, ἠρέσκοντο νὰ παίζουν τὸν ρόλον τοῦ προστάτου καὶ κηδεμόνος τῆς Ὀρθοδοξίας, συνεχίζοντες κατά τινα τρόπον τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορικὴν παράδοσιν[29].

Σιγίλλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ραφαὴλ Β΄, τοῦ ἔτους 1605, σωζόμενον ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (ἐκτεθειμένον σήμερον εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου της), ἀναφέρεται, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὰς δωρεὰς πρὸς τὴν μονὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Βλαντισλάβου (μετόχιον εἰς Μπουτόϊ, ἅγια λείψανα) καὶ τοῦ συγγενοῦς του μεγάλου βορνίκου Δραγομίρου (κάρα ἁγίου Χαραλάμπους).

Διὰ τῆς δωρεᾶς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῆς κάρας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους, ἡ μονή, παραλλήλως πρὸς τὸν πρωτομάρτυρα καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον, ἀπέκτησε καὶ δεύτερον ἰσχυρὸν προστάτην καὶ τιμώμενον ἅγιον, τὸν ἱερομάρτυρα Χαραλάμπη, εἰς τὴν μνήμην τοῦ ὁποίου εἶναι ἀφιερωμένον τὸ σημερινὸν μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβλητικὸν καθολικὸν τῆς μονῆς. Ὁ ναὸς οὗτος εἶναι κτίσμα τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος, τῆς ἀνεγέρσεώς του περατωθείσης, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν ἐντοιχισμένην ἐπιγραφὴν εἰς τὸν ἐξωνάρθηκα τοῦ καθολικοῦ, εἰς τὴν δεξιὰν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ τοῦ κυρίως ναοῦ[30], κατὰ τὸ ἔτος 1798, ἐπὶ ἐπισκόπου

---

the prince Vlandislav who had founded the monastery at Butoiu and his Grand Vornic Dragomir». Ὁ D. Nicol, *ἔνθ᾽ ἀνωτ.*, σ. 130, ταυτίζει τὸν Βλαντισλάβον τὸν μνημονευόμενον εἰς τὰ δύο προαναφερθέντα «πλαστὰ» γράμματα τῶν ἐτῶν 1412/3 πρὸς τὸν Βλαντισλάβον III τῆς Βλαχίας (1523, 1524, 1525).

25. Şt. Andreescu, *ἔνθ᾽ ἀνωτ.*, σ. 1745.

26. «La question est à réétudier», ὅπως παρατηρεῖ χαρακτηριστικῶς ὁ P. Ş. Năsturel, *BZ* 78 (1985) σ. 162.

27. Βλ. σχετικῶς καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 111 εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον.

28. D. Nastase, «Le Mont Athos et la politique du Patriarcat de Constantinople de 1355 à 1375», *Σύμμεικτα* 3 (1979) σ. 131 - 152.

29. D. M. Nicol, Meteora, σ. 128 - 129.

30. Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴ ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ τῶν: Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 27 (ὅπου ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ ἡγουμένου ἀναγινώσκεται καὶ δημοσιεύεται *Ἀρσενίου* μετ᾽ ἐρωτηματικοῦ, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *Ἀμβροσίου*)· Μητροπ. Τρίκκης καὶ Στα-

Σταγῶν Παϊσίου (1784, Μαΐου 12 - 1808) τοῦ ἐκ Κλεινοβοῦ καὶ ἐπὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς Ἀμβροσίου[31]. Ὁ ἐξωνάρθηξ (ἢ «ἀπολταριὰ») ἀνηγέρθη, συμφώνως πρὸς ἑτέραν ἄνευ χρονολογίας ἐπιγραφὴν[32], ἐντοιχισμένην ἐπὶ τῆς τοξωτῆς στοᾶς του, ἐσωτερικῶς, ἐπὶ ἡγουμένου Θεοφάνους[33], ὁ ὁποῖος, πιθανώτατα διεδέχθη τὸν Ἀμβρόσιον. Τέλος, ἡ τράπεζα τῆς μονῆς (διεσκευασμένη σήμερον εἰς σκευοφυλάκιον καὶ μουσεῖον) καὶ ἄλλα κτίσματα συνεχόμενα πρὸς τὸν παλαιὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἀνηγέρθησαν, ὡς ἀνεγράφετο εἰς σχετικὴν ἐπιγραφὴν[34] (μὴ σωζομένην σήμερον), κατὰ τὸ ἔτος 1857 «δι' ἐπιμελείας» τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Κωνσταντίου.

γῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους], *Τὰ Μετέωρα*, Ἀθῆναι 1976⁴, σ. 48· Μοναχῆς Θεοτέκνης [Μητσικώστα], *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων*, Ἀθῆναι 1985⁶, σ. 67.

31. Περὶ Παϊσίου Σταγῶν, μετέπειτα (1816) Σηλυμβρίας καὶ ἐν συνεχείᾳ (Μάιος 1818 - † τέλη τοῦ 1821 ἢ ἀρχαὶ τοῦ 1822) Φιλιππουπόλεως βλ. Ν. Κ. Γιαννούλη, *Κώδικας Τρίκκης*, Ἀθήνα 1980, σ. 115, ἀρ. 21· Γ. Β. Ντρογκούλη, «Ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἐπισκόπου Ζητουνίου Ἀνθίμου στὴ Λάρισα τὸ 1786 καὶ ἡ ‘Ὁμολογία πίστεώς του’. (Δύο ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀπὸ τὸν κώδικα τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης)», *Φθιωτικὰ Χρονικά*, τόμ. 2, Λαμία 1981, σ. 99 - 100, ἀρ. 6· Μ. Γαρίδη, «Ὁ μητροπολίτης Παΐσιος καὶ ἡ βλάχικη ἐπιγραφὴ τοῦ Κλεινοβοῦ: ἀλφάβητο καὶ ἐθνικὸ πρόβλημα», *Τὰ Ἱστορικά*, τόμ. 2/τεῦχ. 3 (Μάιος 1985) σ. 183 - 203 (ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία).— Ὁ εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἔτους 1798 ἀναγραφόμενος ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἀμβρόσιος κατεῖχεν ἤδη πρὸ δεκαετίας τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ὡς συνάγεται ἐξ ἐγχαράκτου ἐπιγραφῆς τοῦ ἔτους 1788, ἐπὶ ἀργυροῦ καλύμματος εὐαγγελίου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὅπου ἀναφέρονται ὁ Σταγῶν Παΐσιος καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς ἐν λόγῳ μονῆς Ἀμβρόσιος· βλ. Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 65.

32. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τῶν: Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 62, ὅπου ὅμως προστίθεται εἰς τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς, ἐκ παραδρομῆς ἴσως, ἡ μὴ ὑπάρχουσα (ὡς διεπίστωσα ἐπὶ τόπου) χρονολογία *αψ4η'* [=1798]· Βαγγ. Σκουβαρᾶ, *Μετέωρα*, Βόλος 1961, σ. 88 - 89 (ἐνταῦθα ἡ ἐπιγραφή, ληφθεῖσα προφανῶς ἐκ τοῦ Ν. Γιαννοπούλου, ἀναδημοσιεύεται μὲ τὴν αὐτὴν ἀνύπαρκτον χρονολογίαν)· Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους], *Τὰ Μετέωρα*, Ἀθῆναι 1976⁴, σ. 46 (ὅπου ὀρθὴ δημοσίευσις τῆς ἐπιγραφῆς, μετ' ἀποκαταστάσεως ὅμως τῶν ὀρθογραφικῶν της σφαλμάτων)· πρβλ. καὶ Μοναχῆς Θεοτέκνης [Μητσικώστα], *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων*, Ἀθῆναι 1985⁶, σ. 66.

33. Ὁ Θεοφάνης, ὡς ἡγούμενος τῆς μονῆς, συνυπογράφει μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν Γαβριὴλ (1808 - 1816) εἰς γράμματα τοῦ τελευταίου, τῶν ἐτῶν 1810 - 1812, τὰ ὁποῖα ἔχουν καταχωρισθῆ εἰς τὸν κώδ. 90 (φφ. 194α - 199α) τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου· ὁμοίως εἰς σημείωσιν τῆς 11ης Ἰαν. τοῦ ἔτους 1814 περὶ τοῦ τέμπλου τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς, ἐπὶ τοῦ φ. 194β τοῦ αὐτοῦ κώδ. 90, συνυπογράφει μετὰ τοῦ Σταγῶν Γαβριὴλ καὶ ὁ ἡγούμενος Θεοφάνης· βλ. περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου κατωτέρω, εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον.

34. Ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 62 - 63· βραδύτερον ἀντεγράφη ἐκ νέου καὶ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 30 - 31, ὅπου, σχετικῶς πρὸς τὴν θέσιν τῆς μὴ ὑπαρχούσης κατὰ τὴν δημοσίευσίν της ἐπιγραφῆς, σημειώνει τὰ κάτωθι: «Ἐπὶ ἐντοιχισμένης πρὸς Β. τοῦ καταρριφθέντος ἤδη κωδωνοστασίου μαρμαρίνης πλακὸς ἀνεγνώσαμεν πρὸ ἐτῶν, πρὸ τῆς καταστροφῆς του, τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν». Ἀνεδημοσιεύθη (ληφθεῖσα ἐκ τοῦ Ν. Γιαννοπούλου, *ἔνθ' ἀνωτ.*, θεωρουμένη ὡς ὑπάρχουσα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἀναδημοσίευσίν της δὲν ὑπῆρχε, πρὸ πολλῶν ἐτῶν καταστραφεῖσα) ὑπὸ Βαγγ. Σκουβαρᾶ, *Μετέωρα*, Βόλος 1961, σ. 88. Περὶ τοῦ εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴν ἀναφερομένου καὶ ἐκ Καλαμπάκας καταγομένου δραστηρίου ἡγουμένου Κωνσταντίου, ὁ ὁποῖος ἔκτισε τὴν «Κωνστάντιον Δημ. Σχολὴν Καλαμπάκας» καὶ ἐκληροδότησε σημαντικὸν χρη-

* * *

Μετὰ τὴν σύντομον καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐπισκόπησιν τῆς ἱστορίας τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν διαφόρων ζητημάτων τῶν σχετιζομένων πρὸς τοὺς χειρογράφους της κώδικας.

Τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐπεσκέφθησαν οἱ αὐτοὶ περιηγηταὶ καὶ ἐρευνηταὶ οἱ ὁποῖοι ἐπεσκέφθησαν καὶ τὰς λοιπὰς μετεωρικὰς (καὶ θεσσαλικὰς γενικώτερον) μονάς, διὰ τὴν διερεύνησιν καὶ μελέτην (πρόχειρον ἢ συστηματικὴν) τῆς ἱστορίας των καὶ τῶν «θησαυρῶν» των, τῶν χειρογράφων κωδίκων καὶ τοῦ πάσης φύσεως ἄλλου ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ ποὺ φυλάσσεται εἰς τὰς βιβλιοθήκας των[35].

Οὕτως, ὁ Ρῶσος μοναχὸς Βασίλειος Grigorovich Barskij (1701 - 1747), ὁ γνωστὸς περιηγητὴς καὶ εὐλαβὴς προσκυνητὴς τῶν μοναστηρίων τῆς Ἀνατολῆς, ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ ἔτος 1745 καὶ ἐσχεδίασε τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου[36], ὡς καὶ τὰς λοιπὰς μετεωρικὰς μονάς.

Ἀκολουθεῖ, μετά τινας δεκαετίας, ὁ Σουηδὸς ἀνατολιστὴς Jacob Jonas Björnståhl, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὴν 3ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1779 καὶ παρέμεινεν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τετραήμερον (μέχρι καὶ τῆς 6ης Ἀπρ.)[37]. Ἐκεῖ ἔγινε φιλοφρόνως δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν Παρθενίου (Μαρτ. 1751 - † 26 Μαρτ. 1784), ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν ἀφήγησιν πάντοτε τοῦ J. Björnståhl, μαζὶ μὲ πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικοπαίδων, εἶχε καταφύγει εἰς τὴν μονήν, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κινδύνου τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Τουρκαλβανῶν[38]. Ὁ ἐπίσκοπος Παρθένιος ἐπέτρεψε νὰ ἐπιδειχθοῦν εἰς τὸν Björnståhl ὅλα τὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς, «μεταξὺ τῶν ὁποίων ὅμως», σημειώνει ὁ Σουηδὸς περιηγητής, «οὐδὲν

ματικὸν ποσὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολείου ὡσαύτως καὶ εἰς Τρίκαλα, βλ. Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, ἔνθ' ἀνωτ., σ. 30· Μοναχὴν Θεοτέκνην, ἔνθ' ἀνωτ., σ. 59.— Σήμερον, ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου ἄβακος πεσσοῦ, εἰς τὸν ἐστεγασμένον χῶρον ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου πρὸς τὴν παλαιὰν τράπεζαν (σημ. μουσεῖον) τῆς μονῆς, σῴζεται ἡ ἐπιγραφή: *ΜΑΡΤΗΟ Δ | ΣΤΟ 1857*. — Περὶ τῆς μὴ σωζομένης σήμερον ἐπιγραφῆς βλ. καὶ P. Uspenskij, ἔνθ' ἀνωτ. σ. 431.

35. Βλ. σχετικῶς Προλεγόμενα Α' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Λ. Βρανούση, Ἀθῆναι 1967, σ. 37* - 47*, ὅπου ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐκτίθενται αἱ κατὰ καιροὺς πληροφορίαι τῶν διαφόρων περιηγητῶν καὶ ἐρευνητῶν (ἡμετέρων καὶ ξένων) διὰ τὰ χειρόγραφα τῶν μετεωρικῶν μονῶν. Πρβλ. καὶ Προλεγόμενα Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθῆναι 1984, σ. ζ' - η'.

36. Βλ. *Stranstvovanija Vasilija Grigoroviča-Barskago svjatym mĕstam Vostoka s 1723 po 1747 g. Izdany Bravoslavnym Palestinsvom Obščestrom po podlinnoj rukopisi pod redakcieju Nicolaja Barsukova.* Sankt - Peterbug, τόμ. IV, 1887, 118 - 119 [=*Τόπος καὶ Εἰκόνα — Χαρακτικὰ ξένων περιηγητῶν γιὰ τὴν Ἑλλάδα, 18ος αἰώνας — Α'*, τόμ. Β', Ἀθήνα 1979, ἀρ. σχεδ. 30].

37. J. J. Björnståhl, *Briefe auf seinen ausländischen Reisen . . .*, τόμ. VI, Leipzig und Rostock 1783, σ. 143 - 149 (ὅπου περὶ τῆς εἰς τὸν Ἅγ. Στέφανον παραμονῆς του).

38. Ὁ J. Björnståhl, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 144, παρατηρεῖ καὶ σημειώνει ὡς ἄξιον προσοχῆς ὅτι ἐξ ὅλων τῶν μετεωρικῶν μονῶν ἡ εἴσοδος γυναικῶν ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

῾Η Μονὴ ῾Αγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, σχεδιασθεῖσα ὑπὸ Β. Barskij κατὰ τὸ ἔτος 1745.

εὗρον ἰδιαιτέρας ἀξίας· σχεδὸν οὐδὲν ἄλλο περιεῖχον ἢ ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρας»[39]. Προφανῶς, ὁ Σουηδὸς ἀνατολιστής, ἐνδιαφερόμενος κυρίως διὰ χειρόγραφα περιέχοντα ἔργα ἀρχαίων συγγραφέων, ἐθεώρησεν ἄνευ σημασίας τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὡς περιέχοντα ἐκκλησιαστικὰ κυρίως κείμενα. Σχετικῶς μὲ τὴν τύχην τῶν χειρογράφων τῆς μονῆς αὐτῆς ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ πληροφορία τὴν ὁποίαν ἔδωσεν εἰς τὸν Björnståhl (ὁ ὁποῖος καὶ τὴν παραθέτει εἰς τὴν ἀφήγησίν του) ὁ ἐπίσκοπος Σταγῶν Παρθένιος: «Καὶ ἓν προσέτι νεώτερον ἀτύχημα, ὅπερ ὑπέστη ἡ φιλολογικὴ παρακαταθήκη τῆς μονῆς ταύτης, ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, ὁ Νικόλαος Γκίκας, πρό τινων ἐτῶν ἀπέστειλε κάποιον εἰς τὴν μονήν, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἐντολὴν νὰ δανεισθῇ τὰ ἐδῶ εὑρισκόμενα ἀξιολογώτερα χειρόγραφα, μὲ τὴν προσθήκην, ὅτι θέλησις τοῦ ἡγεμόνος ἦτο νὰ τὰ δώσῃ νὰ τυπωθοῦν μὲ ἔξοδά του καὶ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν θέσιν των· δὲν συνέβη ὅμως οὔτε τὸ μὲν οὔτε τὸ δέ. Αὗται εἶναι αἱ πνευματικαὶ ἀσχημίαι, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχουν ὑποστῇ αἱ Ἐπιστῆμαι εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας»[40]. Δὲν εἶναι γνωστὸν κατὰ πόσον ἡ ἀνωτέρω πληροφορία ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ πράγματα.

Ὁ Γάλλος Didron, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὰς μετεωρικὰς μονὰς κατὰ τὸ ἔτος 1840, σημειώνει τὰ ἑξῆς σχετικῶς πρὸς τὰ βιβλία καὶ τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου: «La bibliothèque a peu de livres et aucun manuscrit; mais elle est très proprement tenue, et les livres y sont bien rangés»[41]. Φαίνεται ὅτι, δι' ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς λόγον (ἴσως διότι δὲν τοὺς ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην ὁ ἐπισκέπτης), οἱ μοναχοὶ δὲν τοῦ ἐπέδειξαν τὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς οὐδὲ κἂν τὸν ἐπληροφόρησαν περὶ τῆς ὑπάρξεώς των.

Ὁ Γάλλος ἐπίσης, ἱστοριοδίφης-ἀρχαιολόγος, Léon Heuzey ἐπεσκέφθη τὰ Μετέωρα τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1858 καὶ παρέμεινεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κατὰ τὸ τριήμερον 5 - 7 Αὐγούστου[42]. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του, ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος, ὁ ἡγούμενος, ἐν ἀναμονῇ τοῦ ἑσπερινοῦ γεύματος, τοῦ ἐνεχείρισε πρὸς μελέτην τὸν «Κώδικα» τῆς μονῆς, τὸν ὁποῖον, φαίνεται, ἐθεώρησεν ὡς τὸ ἀξιολογώτερον ἐξ ὅλων τῶν λοιπῶν χειρογράφων. Πρόκειται, προφανῶς, περὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 90 κώδικος τῆς μονῆς, ὅπου ὁ L. Heuzey ἀνέγνωσε τὰς περὶ τῆς ἱδρύσεως καὶ ἱστορίας τῆς μονῆς σημειώσεις τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου[43]. Ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος δὲν παρέχει

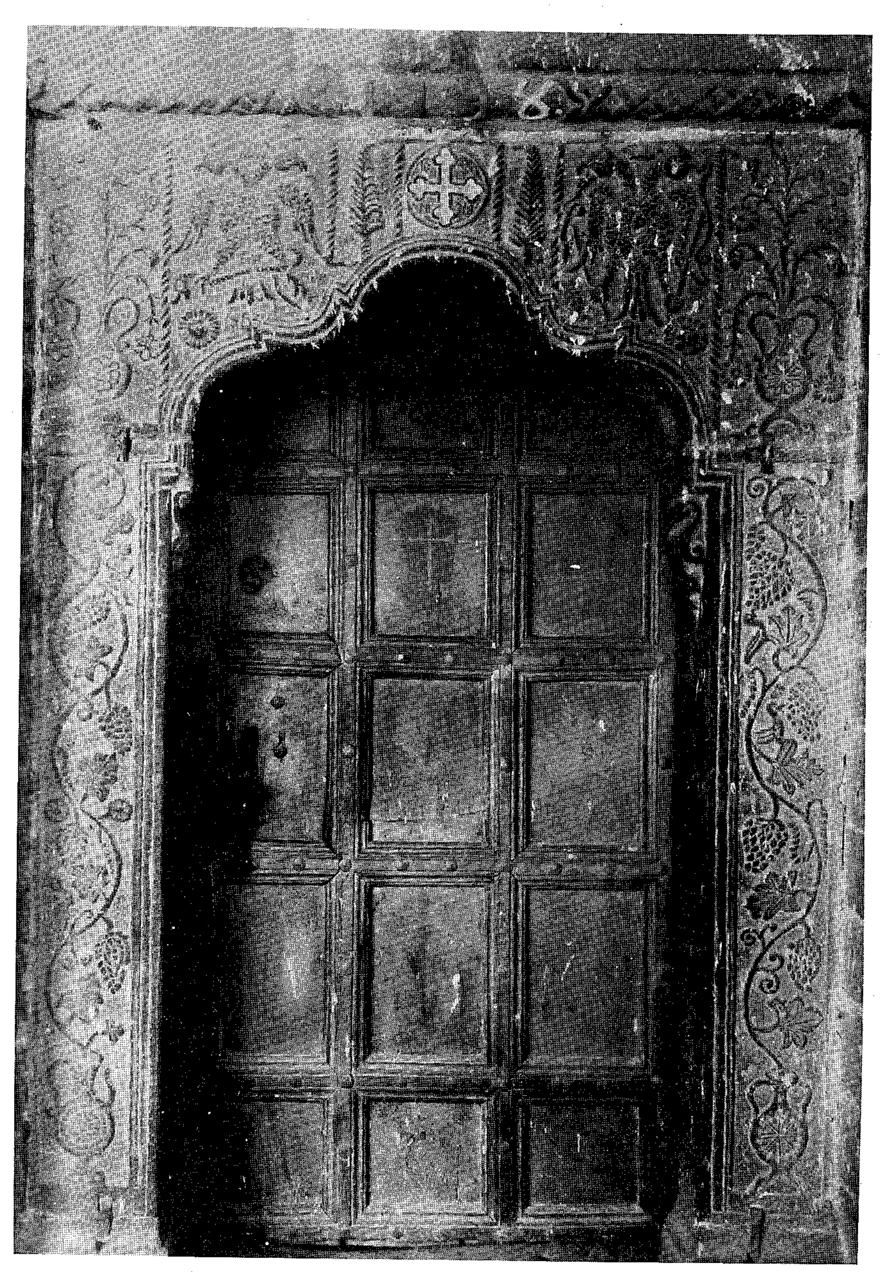
39. J. Björnståhl, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 145 (ἐνταῦθα παραθέτω τὸ κείμενον εἰς ἑλληνικὴν μετάφρασιν).

40. J. Björnståhl, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 146 (ἐνταῦθα παραθέτω τὸ κείμενον εἰς ἑλληνικὴν μετάφρασιν).

41. Didron [ainé], «Voyage en Grèce — Les Météores», *Annales Archéologiques* 1 (1844) σ. 332.

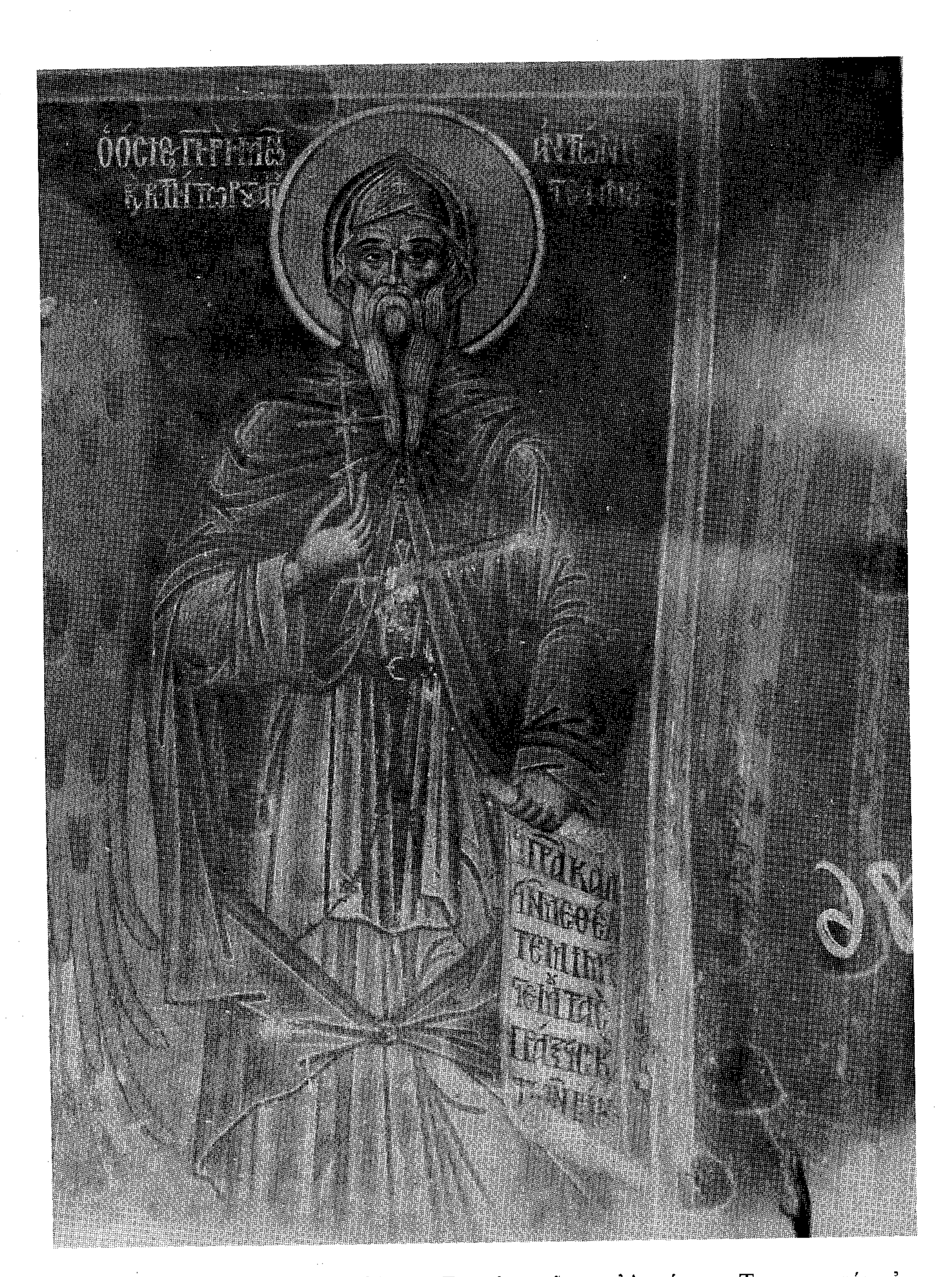
42. L. Heuzey, *Excursion dans la Thessalie turque en 1858*, Paris 1927, σ. 130 - 136.

43. Ὁ L. Heuzey, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 130, υἱοθετεῖ τὴν ἐσφαλμένην ἄποψιν περὶ ἱδρύσεως τῆς μονῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου ς' τοῦ Καντακουζηνοῦ: «En attendant le repas du soir, il [l'higoumène] met entre mes mains le *Codex*, sur lequel je trouve notés plusieurs

Ἡ εἴσοδος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, καθολικοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἄνω, ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου πλαισίου, διακρίνεται ἡ χρονολογία 1798 (ἔτος ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ).

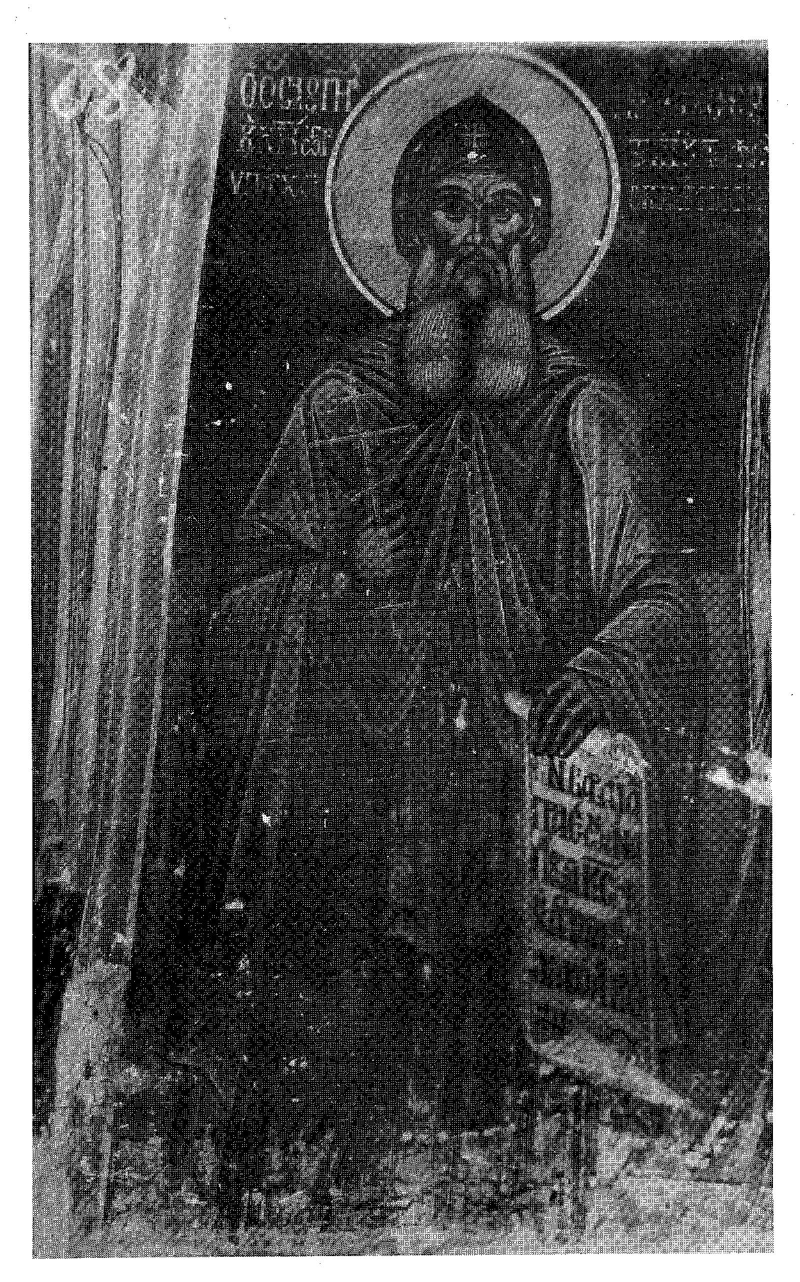
ΕΙΚΩΝ 2

Ὁ α΄ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὅσιος Ἀντώνιος. Τοιχογραφία εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς (φωτογραφία ἐκ τοῦ ἀρχείου Τσίμα-Παπαχατζηδάκη, ληφθεῖσα πρὸ τῶν ἐκ τοῦ τελευταίου Πολέμου ζημιῶν).

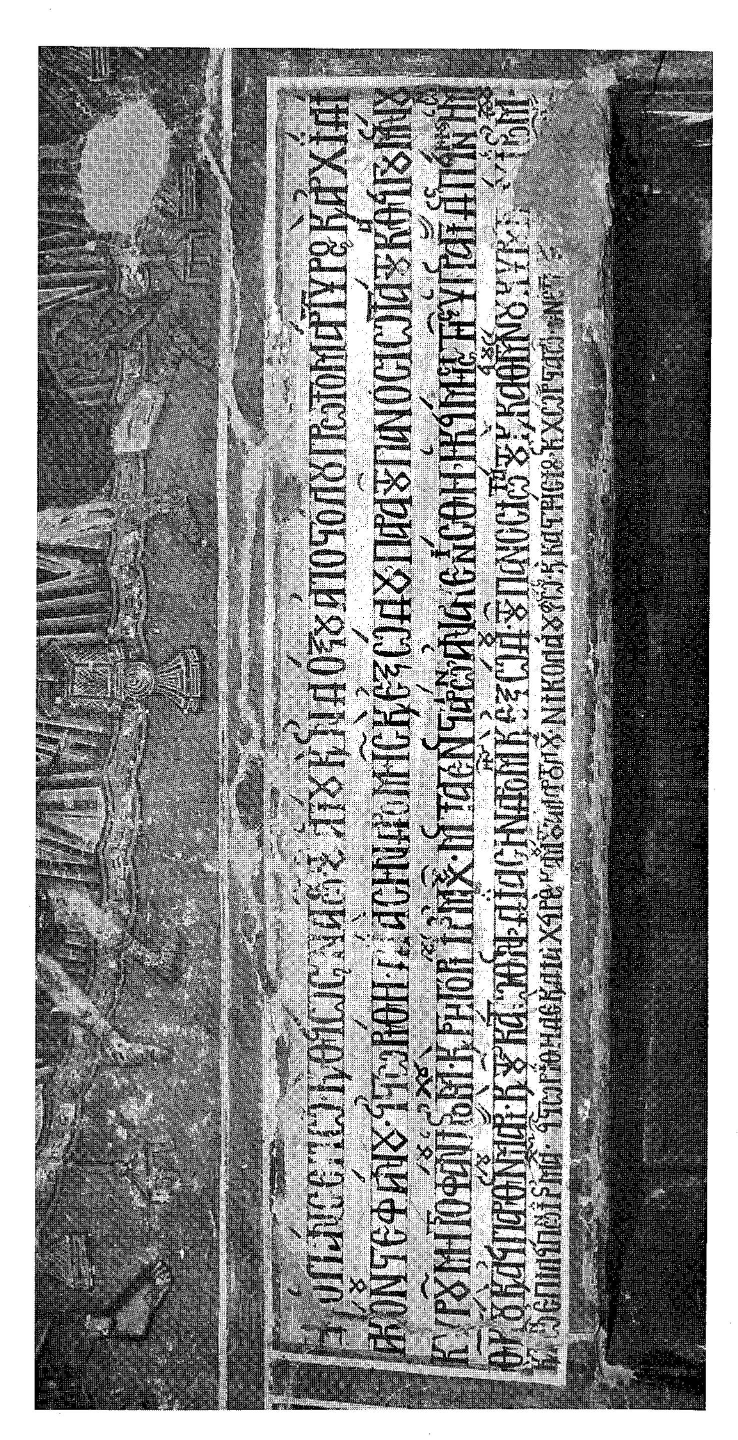
῾Ο α΄κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου ὅσιος ᾿Αντώνιος. Τοιχογραφία εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς (φωτογραφία Λεων. ᾿Ανανιάδη, Δεκ. 1985).

Ὁ β΄ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὅσιος Φιλόθεος. Τοιχογραφία εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς (φωτογραφία ἐκ τοῦ ἀρχείου Τσίμα-Παπαχατζηδάκη, ληφθεῖσα πρὸ τῶν ἐκ τοῦ τελευταίου Πολέμου ζημιῶν).

Ὁ β′ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὅσιος Φιλόθεος. Τοιχογραφία εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς (φωτογραφία Λεων. Ἀνανιάδη, Δεκ. 1985).

Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἁγιογραφήσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

περαιτέρω λεπτομερέστερα στοιχεῖα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν λοιπῶν χειρογράφων τῆς μονῆς. Περαίνων τὴν ἀφήγησίν του περὶ τῆς ἐπισκέψεως καὶ παραμονῆς του εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον σημειώνει μετ᾽ ἐκπλήξεως ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγῳ μονήν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς λοιπὰς μετεωρικὰς μονάς, ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος καὶ γυναικῶν[44].

Ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij ἐπεσκέφθη τὰς μετεωρικὰς μονὰς τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1859 καὶ τὴν 9ην τοῦ μηνὸς αὐτοῦ εὑρίσκετο εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (συμφώνως πρὸς σημείωσιν τοῦ κώδικος 89 τῆς μονῆς αὐτῆς). Ὁ λόγιος καὶ φιλάρχαιος ἱερωμένος κατὰ τὴν ἐκεῖ παραμονήν του ἀνεδίφησε τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς καὶ ἐμελέτησε καὶ ἀντέγραψε πάσης φύσεως ὑλικόν: πατριαρχικὰ σιγίλλια, σημειώματα διάφορα ἀπὸ χειρόγραφα, ἐπιγραφὰς κ.ἄ.[45] Ὡς πρὸς τὰ χειρόγραφα, ὁ Uspenskij σημειώνει[46] ὅτι εἶδε καὶ κατεμέτρησεν ἑξήκοντα (60) τὸν ἀριθμόν.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1909 ὁ συστηματικὸς καὶ ἀκάματος ἐρευνητὴς καὶ μελετητὴς τῶν χειρογράφων κωδίκων καὶ τοῦ ἐν γένει ἀρχειακοῦ πλούτου τῶν μετεωρικῶν μονῶν Νίκος Ἀ. Βέης († 12 Ὀκτ. 1958) εὑρίσκετο εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Εἶχον ἤδη προηγηθῆ καὶ ἀποπερατωθῆ ὑπ᾽ αὐτοῦ οἱ λεπτομερεῖς καὶ ἀναλυτικοὶ περιγραφικοὶ κατάλογοι τῶν δύο μεγαλυτέρων μετεωρικῶν μονῶν, τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τοῦ Βαρλαάμ. Ἐνταῦθα, εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον (ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς μικροτέρας μετεωρικὰς μονάς), ὁ Ν. Βέης, ἴσως διότι ἐπιέζετο ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἴσως διότι εἶχε καταπονηθῆ ὑπὸ τῆς προηγηθείσης κοπιαστικῆς ἐργασίας καὶ ἐσκέπτετο νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον διὰ τὴν συστηματικωτέραν καταλογογράφησιν (σκέψις ὅμως ἡ ὁποία δὲν ἐπραγματοποιήθη), περιωρίσθη εἰς λίαν συνοπτικὴν καταλογογράφησιν τῶν κωδίκων (ἁπλῆν «ἀναγραφήν», ὅπως ὁ ἴδιος τὴν χαρακτηρίζει). Δι᾽ ἕκαστον τῶν κωδίκων παρέχονται μόνον τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς ἐξωτερικῆς περιγραφῆς (ὕλη, διαστάσεις, χρονολόγησις), τὸ δὲ περιεχόμενον δηλοῦται διὰ γενικοῦ χαρακτηρισμοῦ (Μηναῖον, Θεῖαι Λειτουργίαι, Εὐχολόγιον, Παρακλητική, Πατερικόν, Νομοκάνων, μουσικὸς κῶδιξ κ.ἄ.). Εἰς πλείστας περιπτώσεις

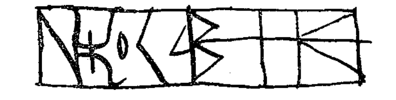
faits intéressants. Ainsi, d'après certains manuscrits, qui d'ailleurs ne me sont pas montrés, le monastère daterait de l'empereur Cantacuzène».

44. L. Heuzey, *ἔνθ᾽ ἀνωτ.*, σ. 135 - 136: «Je m'étonne d'y voir venir plusieurs femmes; . . . ce monde feminin entre bien facilement dans les cellules, s'adresse aux jeunes moines, que je vois sortir deux ou trois fois sous le promenoir couvert et ricaner entre eux. Bien loin sont les temps de Kyr Athanasios, dont la règle défendait de porter à manger à une femme dans les limites des couvents, 'même si elle mourait de faim'. . . les moines . . . contribuent à donner au couvent de Saint - Etienne la réputation d'être le plus civilisé (*politikon*) des Météora».

45. Βλ. P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 119 - 133 (ἱστορικὰ περὶ τῆς μονῆς καὶ κατάλογος ἡγουμένων της μέχρι τοῦ ἔτους 1859), 428 - 432 (κτίτορες τῆς μονῆς, ἐπιγραφαί, εἰκόνες κ.ἄ.), 459 - 462 (σιγίλλια οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν Ἱερεμίου Α´ καὶ Ραφαὴλ Β´), 525 - 526, 535 - 536, 539 - 540 (σύντομος περιγραφὴ ἢ ἁπλῆ μνεία τῶν κωδίκων 143, 5, 43, 29).

46. P. Uspenskij, *ἔνθ᾽ ἀνωτ.*, σ. 131.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΜΕΤΕΩΡΩΝ + + + + +

Ὁ αὐτόγραφος τίτλος τῆς «ἀναγραφῆς» τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη (Δεκ. 1909).

δὲν ἔχουν καταμετρηθῆ τὰ φύλλα τοῦ κώδικος καὶ δηλοῦται μόνον τὸ «πάχος» του εἰς ἑκατοστά. Σπανίως παρέχονται καὶ ἄλλα λεπτομερέστερα στοιχεῖα (ἐπὶ μέρους περιεχόμενα, σημειώματα κ.ἄ.)[47]. Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον καὶ συνετάξαμεν νέας ἀναλυτικὰς περιγραφὰς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ὁ Ν. Βέης ἠρίθμησε καὶ κατέγραψε (καθ' ὃν τρόπον ἤδη ἐξεθέσαμεν) 100 κώδικας τῆς μονῆς, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως 90 μόνον, διότι οἱ δέκα τελευταῖοι καταγράφονται συγκεντρωτικῶς ὡς ἑξῆς: «91 - 95, τοῦ XVIII αἰῶνος· 96 - 100, τοῦ XIX αἰῶνος: Κατάστιχα, διφθέρια κλ. ἀναφερόμενα εἰς τὴν Μονὴν Ἁγίου Στεφάνου, εἰς περιοδείας πρὸς ζητείαν μοναχῶν αὐτῆς καὶ εἰς μετόχια αὐτῆς». Τὰ κατάστιχα ταῦτα τὰ καταταχθέντα τότε (1909) ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 91 - 100, τὰ ὁποῖα θὰ περιεῖχον ἀσφαλῶς ἐνδιαφέρον ὑλικὸν διὰ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς μονῆς, δυστυχῶς δὲν ἀνευρέθησαν κατὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ 1953 καὶ ἑξῆς ἐλέγχους τῶν χειρογράφων. Ὁ Ν. Βέης, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν καὶ ἀναγνωσθεῖσαν «Ἔκθεσιν» τὴν 1ην Φεβρ. 1910 εἰς δημοσίαν συνεδρίαν τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας, ἀναβιβάζει εἰς 103 ἐν συνόλῳ τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου[48]. Ἀναφερόμενος ὁ ἴδιος εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ διερεύνησιν κρυπτῶν τῆς μονῆς, πρὸς ἀνακάλυψιν χειρογράφων καὶ ἄλλου ὑλικοῦ, γράφει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Δύο ἄλλαι κρύπται ἐξηρευνήθησαν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ φιλίστορος ἡγουμένου κ. Δαμιανοῦ Μαρούδα καὶ τοῦ ἱερομονάχου κ. Νικοδήμου Τσάμη, ἀψηφοῦντες τὸ δριμύτατον χειμερινὸν ψῦχος, εἰσήλθομεν τῇ 1 Δεκεμβρίου 1909, διατρήσαντες τοίχους καὶ πατώματα, εἰς τὰς ἀπορρήτους κρύπτας, ὧν ὅμως τὰ περιεχόμενα ἦσαν ἐπουσιώδη»[49]. Ἡ ὅλη ἀνέκδοτος συνοπτικὴ «ἀναγραφὴ» τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη περιέχεται εἰς 39 χειρόγραφα φύλλα χάρτου, διαστάσεων 0,305 × 0,205 μ.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1909, παραλλήλως πρὸς τὸν Ν. Βέην (μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἔλθει καὶ εἰς σφοδρὰν ἀντιδικίαν), ὁ Ἀδαμάντιος Ἀδαμαντίου, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν Θ. Βολίδην, ἐπιμελητὴν τοῦ Τμήματος Χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἐργάζεται εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων διὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν «θησαυρῶν» των. Κατὰ τὴν ἀποστολήν του αὐτήν, εἶχε καταγράψει τότε εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 72 ἐν ὅλῳ χειρόγραφα[50].

Κατὰ τοὺς μῆνας Μάιον καὶ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1922, ὁ Γεώργιος Χαριτάκης, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν βυζαντινολόγον Ἀ. Ξυγγόπουλον, διέμεινεν ἐπὶ

47. Βλ. σχετικῶς Προλεγόμενα Α' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Λ. Βρανούση, Ἀθῆναι 1967, σ. 26* - 27*· πρβλ. καὶ Προλεγόμενα Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθῆναι 1984, σ. κα'.

48. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις παλαιογραφικῶν καὶ τεχνικῶν ἐρευνῶν ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων κατὰ τὰ ἔτη 1908 καὶ 1909*, Ἀθήνησι 1910, σ. 23.

49. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις* . . ., σ. 19.

50. Ἀ. Ἀδαμαντίου, «Ἐργασίαι ἐν Μετεώροις», *Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας τοῦ ἔτους 1909*, Ἀθῆναι 1910, σ. 263.

1

Περγαμηνή 0,22 × 0,282. Αἰὼν XII Παχ. 0,08

Εὐαγγέλιον κατὰ τὰς ἀναγνώσεις.
Μετὰ μικρογραφιῶν.

2

Χάρτ. 0,195 × 0,295 Αἰὼν XIV Παχ. 0,08

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγοι

Ἀναγρ. Ἐν τέλει: ....διαχειρό(ς) (δε) κακοῦ ἰακώβου (;) | ἱερω(μον)ά(χου):·
ἔτ(ους) ςωνε. [= $\frac{1346}{1347}$]

Δεῖγμα τῆς συνοπτικῆς «ἀναγραφῆς» χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀ. Βέη (Δεκ. 1909).

τέσσαρας περίπου ἑβδομάδας εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων, ὅπου, «κατὰ παλαιὸν ἐρασιτεχνικὸν ἐνδιαφέρον» (ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος), κατέγινε μὲ τὰ χειρόγραφα τὰ ἀποκείμενα εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῶν μονῶν αὐτῶν. Σχετικῶς πρὸς τὸν Ἅγιον Στέφανον γράφει τὰ ἑξῆς: «Οὕτω περιέγραψα ὅλα μὲν τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἤτοι 90 χειρόγραφα καὶ 1 εἰλητάριον (πλὴν τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 22 καὶ 27 χειρογράφων ποὺ δὲν ἀνευρέθησαν)...»[51]. Βραδύτερον (τὸ ἔτος 1927) ὁ Γ. Χαριτάκης ἐδημοσίευσε τὴν περιγραφὴν τῶν ἑξῆς ἕνδεκα μόνον κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἁγιογραφικοῦ κυρίως περιεχομένου: 9, 10, 15, 41, 45, 51, 56, 64, 67, 73 (ὁ Χαριτάκης χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν περιγραφήν του ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ 73 τὸν παλαιὸν ἀριθμὸν τοῦ κώδικος 75) καὶ 83 - 84 (καὶ ἐδῶ ὁ Χαριτάκης χρησιμοποιεῖ τὸν παλαιὸν ἀριθμὸν 76 τῶν συνεσταχωμένων δύο κωδίκων)[52]. Τί ἀπέγιναν αἱ ἀδημοσίευτοι περιγραφαί του τῶν ὑπολοίπων 80 κωδίκων τῆς μονῆς, τὰς ὁποίας κατ' ἰδίαν ὁμολογίαν εἶχε συντάξει, δὲν εἶναι γνωστόν.

Τὸ ἔτος 1951 ὁ ἐκ Καλαμπάκας ἱερεὺς Χρῖστος Μπέντας († Δεκ. 1979), ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς Γραμματέως τῶν μονῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἐπὶ Μητροπολίτου Χερουβεὶμ [Ἀννίνου] (1945 - 1952) διενήργησε τὸν πρῶτον μεταπολεμικὸν ἔλεγχον τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδωσε νέους ἀριθμούς, ἐντελῶς ἀσχέτους πρὸς τοὺς δοθέντας παλαιότερον (1909) ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη[53]. Ἐφ' ὅσον δὲν ἔγινε σύγκρισις πρὸς τὴν καταγραφὴν τοῦ Ν. Βέη, δὲν κατέστη δυνατὸν κατὰ τὸν ἔλεγχον τοῦτον νὰ διαπιστωθοῦν τὰ ἐλλείποντα τυχὸν χειρόγραφα (ἐν σχέσει πρὸς τὴν καταγραφὴν τοῦ Βέη) ἢ καὶ τὰ τυχὸν ἐπὶ πλέον εὑρεθέντα. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ἀπογραφὴ αὕτη περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν νέαν συνεχῆ ἀρίθμησιν τῶν κωδίκων καὶ δὲν κατέληξε καὶ εἰς τὴν σύνταξιν κάποιου σχετικοῦ πρακτικοῦ. Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ Χρ. Μπέντα ἐτέθησαν, δι' ἁπλῆς ἢ ἐγχρώμου (κυανῆς ἢ ἐρυθρᾶς) μολυβδίδος, μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του καὶ τῆς σφραγῖδος τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου κώδικος. Ἀσχέτως ὅμως πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης, θὰ πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ἡ φροντὶς καὶ ἡ οὐσιώδης συμβολὴ τοῦ ἱερέως Χρ. Μπέντα εἰς τὴν διασφάλισιν καὶ διάσωσιν τῶν μετεωρικῶν κωδίκων κατὰ τὴν περίοδον τῆς ξενικῆς Κατοχῆς (1941 - 1944).

Τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1953, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 83046/31-10-1952 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἔγινεν ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἐπὶ Μητροπολίτου Δωροθέου [Νάσκαρη] (1952 - 1959), ἡ πρώτη προσπάθεια σοβαροῦ καὶ συστηματικοῦ ἐπανελέγχου καὶ ταξινομήσεως τῶν μετεωρικῶν κωδίκων, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη κατὰ τὰ ἔτη 1908/1909 συστηματικὴν καταγραφήν των καὶ

51. Γ. Χαριτάκη, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 305.

52. Βλ. Γ. Χαριτάκην, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 322 - 331.

53. Πρβλ. καὶ Προλεγόμενα Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθῆναι 1984, σ. ια'.

57

Χαρτῷον. 0,10×0,15. Αἰὼν XVIII Πάχ. 0,025

Κῶδιξ μουσ. φωνῶν.

Πρὸς τὸ τέλος ἐρυθρόγραφον: † ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ψαλτικὴ διὰ χειρὸς ἐμοῦ Πολύζου Ἰωάννου: ἐπὶ ἔτος :— 1710 σεπτεμβρίου. ἰ:..

58

Χαρτῷον 0,11×0,152 Αἰὼν XVII Π. 0,05

Ἀκολουθίαι καὶ εὐχαί.

Ἀκέφαλον κολοβόν.

Δεῖγμα τῆς συνοπτικῆς «ἀναγραφῆς» τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ τοῦ Ν. Ἀ. Βέη (Δεκ. 1909).

μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ τὴν ἐχθρικὴν κατοχὴν τῆς Ἑλλάδος. Παραθέτω πάλιν[54] τὰ ἀναφερόμενα σχετικὰ πρὸς τὴν ἀπογραφὴν ταύτην εἰς τὰ Προλεγόμενα (ὑπὸ Λ. Βρανούση) τοῦ Α' τόμου (σελ. 21*) τοῦ Καταλόγου τῶν μετεωρικῶν χειρογράφων: «Μόλις τὸ 1953 κατέστη δυνατὸν νὰ διενεργηθῇ ὁ πρῶτος μεταπολεμικὸς συστηματικὸς ἔλεγχος. Αἱ ἁρμόδιαι ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ τῆς περιοχῆς ἀπεφάσισαν τότε καὶ ἀνέλαβαν τὴν ἀπογραφὴν τῶν ἱερῶν σκευῶν, χειρογράφων καὶ ἄλλων κειμηλίων τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων. Εἰδικὸν συνεργεῖον ὑπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτην Κλεόπαν Θωμόπουλον, πρωτοσύγκελλον τότε τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, μετέβη ἐπὶ τόπου καὶ εἰργάσθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀπὸ μονῆς εἰς μονήν, ἐπὶ ἀρκετὰς ἑβδομάδας, κατὰ τοὺς πρώτους θερινοὺς μῆνας τοῦ 1953. Τὴν ἐργασίαν ἐκείνην παρηκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ὁ Ν. Βέης. Εἶχε μαζί του τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθέντας κατὰ τὰ ἔτη 1908 - 1910 καταλόγους τῶν μετεωρικῶν κωδίκων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἐκείνων ἐγίνετο ὁ ἔλεγχος, ἡ ταύτισις καὶ ἡ καταγραφὴ τῶν ἀνευρεθέντων τὸ 1953 χειρογράφων. Τὸ ἔργον ἦτο δυσχερὲς καὶ πολὺ ἐπίπονον. Πάντως, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Μητροπόλεως καὶ τῶν Μονῶν συνέταξαν τότε, μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβείας, πρωτόκολλα καταγραφῆς τοῦ περιεχομένου τῶν σκευοφυλακίων καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν μιᾶς ἑκάστης μονῆς — ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα περιέχοντα, κατ' ἀνάγκην, λίαν συνοπτικὴν περιγραφὴν τῶν καταγραφέντων — ἐνῷ ὁ Ν. Βέης ἐπεδίδετο εἰς τὴν ἐνημέρωσιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ παλαιοῦ Καταλόγου του».

Ἡ ὡς ἄνω ἀπογραφὴ τοῦ ἔτους 1953 εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου διενηργήθη μεταξὺ 4ης καὶ 9ης Ἰουνίου, συμμετεῖχε δὲ πάλιν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὁ ἱερεὺς Χρ. Μπέντας, ὡς δεικνύουν αἱ ἐπὶ ὡρισμένων κωδίκων ἀριθμητικαὶ καὶ χρονολογικαὶ ἐνδείξεις μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του (ἐνδεικτικῶς βλ. τοὺς κώδικας 117, 125, 126, 127, 137 κ.ἄ.)[55].

Εἰς τὴν ἀπογραφὴν ταύτην τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τὴν γενομένην μὲ βάσιν πάντοτε τὰ στοιχεῖα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῆς ἀνεκδότου συνοπτικῆς «ἀναγραφῆς» τοῦ Ν. Βέη, παρέχεται σύντομος περιγραφὴ ἑνὸς ἑκάστου κώδικος καὶ σημειοῦται ὅτι ἐκ τῶν καταγραφέντων (κατὰ Δεκ. τοῦ 1909) ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη 1 - 90 κωδίκων λείπουν οἱ ὑπ' ἀριθ. 27, 70, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84 καὶ 89, ἤτοι ἐν ὅλῳ 10 κώδικες. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως οἱ ἐλλείποντες κώδικες εἶναι ἑπτά, διότι ὁ ὑπ' ἀριθ. 77, μὴ ταυτισθείς, κατεγράφη ὑπὸ τὸν «νέον ἀριθμὸν» 17/107, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ συνεσταχωμένοι κώδικες 83 - 84 κατεγράφησαν ὑπὸ τὸν «νέον ἀριθμὸν» 39/129. Ἀντιθέτως, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἀπογραφὴν εὑρέθησαν ἐπὶ πλέον τῶν κωδίκων τῶν ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη ἀριθμηθέντων καὶ καταγραφέντων ἕτεροι 53 κώδικες, οἱ ὁποῖοι κατεγράφησαν ὑπὸ τὴν νέαν διπλῆν ἀρίθμησιν 1/91 - 53/143. Καὶ οἱ ἐπὶ πλέον ὅμως εὑρεθέντες κώδικες ἀνέρχονται πράγματι εἰς 50, διότι,

54. Βλ. καὶ Προλεγόμενα Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθῆναι 1984, σ. ι'.

55. Βλ. καὶ Προλεγόμενα Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, Ἀθῆναι 1984, σ. ια'.

ὡς ἤδη ἐλέχθη, οἱ ὑπ' ἀριθ. 17/107 καὶ 39/129 ἀντιστοιχοῦν πρὸς τοὺς κώδικας τῆς περιγραφῆς Ν. Βέη 77 καὶ 83 - 84, ἐνῷ ὁ 13/103 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν Ν. Βέη 71 καὶ εἶναι δὶς καταγεγραμμένος.

Τὸ 1959, μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ τότε Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου [Χαραλάμπους] (1959 - † 4 'Ιαν. 1970) ἐπανελήφθη ἡ αὐτὴ ἐργασία τῆς ἀπογραφῆς τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν μετεωρικῶν μονῶν, καὶ συνετάχθησαν, κατὰ μονάς, ἐπίσημα καὶ λεπτομερῆ πρακτικὰ τῆς ἀπογραφῆς ταύτης.

Τὸ σχετικὸν πρὸς τοὺς κώδικας τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου πρακτικὸν τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1959 φέρει ἡμερομηνίαν 11 'Ιουνίου (=σελ. πρακτικοῦ 15 - 23). Τὴν 'Επιτροπὴν ἐκτελέσεως τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπετέλεσαν ὁ τότε πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν ἀρχιμανδρίτης Κλεόπας Θωμόπουλος (Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1974), ὁ ὁποῖος εἶχε συμμετάσχει ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα καὶ εἰς τὴν ἀνάλογον ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1953, ὁ ἱερεὺς Παναγιώτης Τσιάπρας, Γραμματεὺς τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Μητροπόλεως, καὶ ὁ 'Αναστάσιος Σακελλαρίου, Γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως. Ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν κωδίκων τῆς μονῆς (εὑρεθέντες κώδικες — ἐλλείποντες — ἐπὶ πλέον εὑρεθέντες καὶ καταγραφέντες ὑπὸ «νέον ἀριθμὸν») τὸ πρακτικὸν τοῦτο τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1959 εἰς οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἀναλόγου πρακτικοῦ τοῦ 1953, εἰμὴ μόνον κατὰ τὸ ὅτι εἰς τοὺς ὑπὸ «νέον ἀριθμὸν» κώδικας προσετέθησαν ἕτεροι δύο, οἱ ὑπ' ἀριθ. 54/144 καὶ 55/145. Εἰς τὴν σελ. 14 τοῦ πρακτικοῦ τούτου (ὅπου τὸ τέλος τῆς καταγραφῆς τῶν ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς μονῆς φυλασσομένων, ἱερῶν σκευῶν καὶ κειμηλίων κυρίως) ἀναγράφεται: «Σημ. Τὰ εἴκοσι χειρόγραφα σημειωματάρια, τὰ ἐλλιπῆ, ἀναγραφόμενα εἰς παλαιὰ πρωτόκολλα, δὲν ἀνευρέθησαν.— (ἀρ. 41).—». Εἰς ταῦτα ἴσως περιελαμβάνοντο καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη καταγραφέντα (ὑπ' ἀριθ. 91 - 100) δέκα κατάστιχα τῆς μονῆς, τὰ ὁποῖα ὡσαύτως δὲν ἔχουν ἀνευρεθῆ.

Προκειμένης τῆς συντάξεως καὶ ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος Καταλόγου τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τὸ Κέντρον 'Ερεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν ἐπραγματοποίησεν ἐπανειλημμένας ἐρευνητικὰς ἀποστολὰς εἰς τὴν ἐν λόγῳ μονήν, διὰ τὸν ἐπὶ τόπου ἔλεγχον καὶ ταξινόμησιν τῶν κωδίκων, τὴν λῆψιν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων περιγραφῆς των, τὴν διαπίστωσιν τῆς γενικῆς των καταστάσεως κ.ἄ. Οὕτω διενηργήθησαν αἱ ἑξῆς ἀποστολαί:

α') Τὸν 'Οκτώβριον (4 - 5) τοῦ 1969. Εἰς ταύτην μετέσχον ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Λ. Βρανούσης καὶ οἱ συντάκται Β. Σφυρόερας, Γ. Παπαδημητρίου, Χρ. Πατρινέλης καὶ Δ. Ζ. Σοφιανός. Ἡ ὀλιγοήμερος αὕτη ἀποστολὴ εἶχε διερευνητικὸν ἁπλῶς χαρακτῆρα διὰ μίαν πρώτην ἐξ αὐτοψίας γενικὴν διαπίστωσιν τῶν πραγμάτων.

β') Τὸν Δεκέμβριον (10 - 22) τοῦ 1982. Εἰς ταύτην μετέσχον οἱ συντάκται τοῦ Κέντρου Δ. Ζ. Σοφιανός, 'Ιωάννα Κόλια καὶ Κ. Λάππας.

γ') Τὸν Νοέμβριον (10 - 21) τοῦ 1983. Εἰς ταύτην μετέσχον ὁ Διευθυντὴς

τοῦ Κέντρου Δ. Ζ. Σοφιανὸς καὶ οἱ συντάκται Γ. Παπαδημητρίου, Ἰωάννα Κόλια, Κ. Λάππας καὶ Πηνελόπη Στάθη.

δ') Τὸν Νοέμβριον / Δεκέμβριον (27 Νοεμ. - 16 Δεκ.) τοῦ 1984. Εἰς ταύτην μετέσχον ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Δ. Ζ. Σοφιανὸς καὶ οἱ συντάκται Γ. Παπαδημητρίου, Κ. Λάππας, Ἑλένη Ἀγγελομάτη-Τσουγκαράκη, Πηνελόπη Στάθη, Ρόδη-Ἀγγελικὴ Σταμούλη καὶ Δ. Τσουγκαράκης.

ε') Τὸν Μάιον (13 - 24) τοῦ 1985. Κατ' αὐτὴν μετέβη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Δ. Ζ. Σοφιανὸς δι' ἕνα τελικὸν ἐπὶ τόπου ἔλεγχον ὡρισμένων λεπτομερειῶν τῶν περιγραφῶν τῶν κωδίκων.

Κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἀποστολὰς (ἰδίως κατὰ τὰς ὑπὸ στοιχεῖον β', γ' καὶ δ'), ἔγινεν ἡ ταξινόμησις τῶν κωδίκων συμφώνως πρὸς τὴν ἀρίθμησιν τοῦ Ν. Βέη (μέχρι καὶ τοῦ ἀριθμοῦ 90), ἐλήφθησαν τὰ ἀπαραίτητα ἐπὶ τόπου στοιχεῖα τῆς ἐξωτερικῆς των κυρίως περιγραφῆς (ὕλη, διαστάσεις, στάχωσις, γενικὴ κατάστασις κ.ἄ.) καὶ ἐφωτογραφήθησαν ἐξ ὁλοκλήρου ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ κώδικες τῆς μονῆς ὑπὸ τοῦ φωτογράφου Λεων. Χ. Ἀνανιάδη, ὁ ὁποῖος μετέσχε τῶν ἀποστολῶν τούτων τοῦ Κέντρου, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλονται ὅλαι αἱ φωτογραφίαι τοῦ λευκώματος τῶν πανομοιοτύπων.

Οὕτω, τῇ βοηθείᾳ τῶν μικροταινιῶν καὶ τῶν φωτογραφιῶν τῶν κωδίκων, συνεχίσθη ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ Κέντρον, ὑπ' ἐμοῦ ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ ὑλικοῦ καὶ ἔγινεν ἡ σύνταξις τῶν περιγραφῶν τῶν κωδίκων, ἐκ δὲ τοῦ πλουσίου φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ ἐπελέξαμεν τὸ καταλληλότερον καὶ τὸ ἀντιπροσωπευτικώτερον καὶ κατηρτίσαμεν τὸ λεύκωμα πανομοιοτύπων τοῦ παρόντος Καταλόγου. Τὴν σύνταξιν τῶν τελικῶν περιγραφῶν τῶν κωδίκων ἠρχίσαμεν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1984 καὶ ἐπερατώσαμεν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1985. Τὰς ἀναλυτικὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων 83 - 84 καὶ 95 συνέταξεν ὁ συνάδελφος Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου.

Ὡς πρὸς τὴν ἀρίθμησιν τῶν κωδίκων, διετηρήσαμεν τὴν παλαιάν, τοῦ ἔτους 1909, τοῦ Ν. Βέη (κώδ. 1 - 90), καταργήσαντες πᾶσαν παλαιοτέραν ἢ νεωτέραν. Εἰς τοὺς κώδικας τούτους περιλαμβάνονται καὶ οἱ μὴ ἀνευρεθέντες ἑπτὰ κώδικες, ἤτοι οἱ ὑπ' ἀριθ. 27, 70, 78, 80, 81, 82 καὶ 89. Ἡ σύντομος περιγραφὴ τούτων, ἡ καταχωρισθεῖσα εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον, ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου «ἀναγραφῆς» τοῦ Ν. Βέη. Ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ περιλάβωμεν καὶ τούτους (ὡς ἄλλωστε συνέβη καὶ εἰς τοὺς δύο προηγηθέντας τόμους τοῦ Καταλόγου), διότι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θὰ διεταράσσετο ἡ ἀρίθμησις τοῦ Ν. Βέη (πρᾶγμα μὴ ἐνδεικνυόμενον, ἀφοῦ πολλοὶ τῶν κωδίκων τούτων ἔχουν ἤδη χρησιμοποιηθῆ καὶ εἶναι γνωστοὶ εἰς τὴν ἔρευναν μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Βέη) ἢ θὰ ἐδημιουργοῦντο κενὰ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Καταλόγου, παραλειπομένων τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐλλειπόντων ἑπτὰ κωδίκων. Ὡς πρὸς τοὺς κώδικας τοὺς πέρα τοῦ ἀριθμοῦ 90 (91 κἑξ.), τοὺς μὴ περιλαμβανομένους εἰς τὴν συνοπτικὴν «ἀναγραφὴν» τοῦ Ν. Βέη, ἐκ τῆς διπλῆς των ἀριθμήσεως τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 (1/91, 2/92 κ.ο.κ.) διετηρήσαμεν μὲν κατὰ βάσιν τὴν ἑνιαίαν καὶ συνεχῆ ἀρίθμησιν (91 κἑξ.), κατηργήσαμεν ὅμως τὴν ἰδιαιτέραν των (1 - 55). Πλήρη εἰκόνα τῆς ἀντιστοιχίας τῶν διαφόρων κατὰ καιροὺς ἀριθμῶν τῶν κωδίκων παρέχουν οἱ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συνταχθέντες εὑρετηριακοὶ Πίνακες IV^{α} - IV^{δ}, ἐν τέλει τοῦ παρόντος τόμου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἐργασίαν, οἱ κώδικες τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, οἱ περιλαμβανόμενοι εἰς τὸν Κατάλογον τοῦτον, ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς 154. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1959 κατεγράφησαν 145 κώδικες. Οἱ ἐννέα ἐπὶ πλέον ὑφ' ἡμῶν περιληφθέντες εἰς τὸν Κατάλογον τοῦτον ὀφείλονται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ὡρισμένα μεταγενέστερα (ΙΗ'/ΙΘ' αἰ.) ἀκατάγραφα φυλλάδια, ὡς καί τινα σπαράγματα κωδίκων, ἠριθμήθησαν ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀριθμοῦ 145.

Σημειωτέον ὅτι ὡρισμένοι κώδικες (οἱ ὑπ' ἀριθ. 96, 106, 114, 120, 123 καὶ 132) τῆς μονῆς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ κτητορικοῦ των σημειώματος τοῦ ἔτους 1904 (γραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντίου Οἰκονομίδου), ἀνῆκαν εἰς τὸ εἰς Δράκειαν τοῦ Βόλου κείμενον μετόχιόν της (τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους) μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὁπόθεν μετεφέρθησαν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, πιθανώτατα μετὰ τὸ ἔτος 1909, δι' ὃ καὶ δὲν κατεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη.

Ὁ κύριος ὄγκος τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κατανέμεται χρονολογικῶς εἰς τρεῖς μόνον αἰῶνας, εἰς τοὺς ΙΖ', ΙΗ' καὶ ΙΘ'. Οἱ παλαιότεροι κώδικες εἶναι πολὺ ὀλίγοι. Ἀναλυτικώτερον οἱ κώδικες τῆς μονῆς κατατάσσονται χρονολογικῶς ὡς ἑξῆς: Εἰς τὸν ΙΑ' αἰῶνα εἷς (1) (ἓν περγαμηνὸν φύλλον, σπάραγμα), εἰς τὸν ΙΒ' τρεῖς (3), εἰς τὸν ΙΓ' εἷς (1), εἰς τὸν ΙΔ' ἓξ (6), εἰς τὸν ΙΕ' ἑπτὰ (7), εἰς τὸν ΙΕ'/ΙϚ' εἷς (1), εἰς τὸν ΙϚ' δεκατέσσαρες (14), εἰς τὸν ΙϚ'/ΙΖ' δύο (2), εἰς τὸν ΙΖ' τριάκοντα (30), εἰς τὸν ΙΖ'/ΙΗ' εἷς (1), εἰς τὸν ΙΗ' πεντήκοντα ὀκτὼ (58), εἰς τὸν ΙΗ'/ΙΘ' δύο (2), εἰς τὸν ΙΘ' τριάκοντα τέσσαρες (34). Διὰ τὴν λεπτομερῆ χρονολογικὴν ταξινόμησιν τῶν χειρογράφων τούτων πλήρη στοιχεῖα παρέχει ὁ Πίναξ Ι τοῦ παρόντος τόμου. Ἐξ ἄλλου, καὶ ὁ Ν. Βέης εἶχε δώσει παλαιότερον, εἰς τὴν *Ἔκθεσίν* του (Ἀθ. 1910, σ. 23), στοιχειώδη χρονολογικὴν κατάταξιν τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τότε δεδομένων.

Παρατηρητέον ὅτι ὁ ΙϚ' αἰὼν εἶναι περίοδος ἐξαιρετικῆς οἰκοδομικῆς καὶ ἄλλης δραστηριότητος καὶ ἀκμῆς τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Τότε, συμφώνως πρὸς τὸ προαναφερθὲν σιγίλλιον τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου Ἱερεμίου Α', τοῦ ἔτους 1545, ἀνεκαινίσθη καὶ ἀνεκτίσθη ἡ μονὴ καὶ εἰς κοινόβιον ὠργανώθη «ζήλῳ θείῳ» τοῦ ἱερομονάχου της καὶ κτίτορος Φιλοθέου, ὅστις καὶ δι' ἱερῶν σκευῶν καὶ «β ι β λ ί ω ν ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ῶ ν» ταύτην κατεπλούτησε. Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ κατεῖχεν ἡ μονὴ καὶ πολλοὺς παλαιοὺς χειρογράφους κώδικας (τῶν μέσων τοῦ ΙϚ' αἰ. καὶ προγενεστέρους), οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὅμως ἀπωλέσθησαν.

Τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ κώδικες τῆς Μ. τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, πλὴν ἐλαχίστων, ἔχουν γραφῇ κατὰ τοὺς μεταβυζαντινοὺς αἰῶνας, ἐξηγεῖ καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς περγαμηνῆς ὡς ὕλης. Οὕτως, οἱ περγαμηνοὶ κώδικες τῆς μονῆς ἀνέρχονται εἰς τέσσαρας μόνον, ἤτοι τοὺς ὑπ' ἀριθ. 1, 4, 88 (εἰλητάριον) καὶ 143 (φφ. 16 - 77). Εἰς τούτους δύναται νὰ περιληφθῇ ὡς πέμπτος ὁ ὑπ' ἀριθ. 144ς', ὁ ὁποῖος ὅμως ἀποτελεῖται ἐκ σπαράγματος ἑνὸς φύλλου. Περγαμηνὸς ἦτο καὶ ὁ κ. 82, ὁ ὁποῖος σήμερον δὲν ὑπάρχει.

Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν κωδίκων, ὡς παρετηρήσαμεν εἰς τὰ Προλεγόμενα (σ. ιζ') τοῦ Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, «ἰσχύουν καὶ ἐδῶ οἱ γενικοὶ κανόνες

πού διέπουν τὴν συγκρότησιν μιᾶς μοναστηριακῆς βιβλιοθήκης, ὅπου καθοριστικὸς παράγων διὰ τὸ εἶδος τῶν συγκεντρουμένων βιβλίων» ἢ χειρογράφων, ὡς ἐν προκειμένῳ, «εἶναι κυρίως αἱ λειτουργικαὶ ἀνάγκαι τῶν μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ οἱ μόνοι χρῆσται τῆς βιβλιοθήκης». Οὕτω, καὶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τοὺς χειρογράφους κώδικας ἀποτελοῦν κατὰ βάσιν θεολογικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου κείμενα: Λειτουργικὰ βιβλία (Εὐαγγέλια, Πραξαπόστολοι, θεῖαι Λειτουργίαι, Παρακλητικαί, Ὡρολόγια, Εὐχολόγια, Ψαλτήρια, Ἀκολουθίαι διάφοροι), πατερικὰ κείμενα (σημειωτέοι ἰδιαιτέρως οἱ συνεσταχωμένοι κώδικες 83 καὶ 84, τοῦ ΙΕ'/ΙϚ' καὶ ΙΓ' αἰ. ἀντιστοίχως, περιέχοντες τὸν «Πανδέκτην» τοῦ Νίκωνος μοναχοῦ), ὑμνογραφικὰ (σημειωτέος ὁ κ. 54, τοῦ ΙΕ' αἰ., ὁ ὁποῖος περιέχει κανόνας τοῦ Ἰωάννου Μαυρόποδος), ἁγιολογικὰ (βίοι, μαρτύρια, ἐγκώμια, συναξάρια καὶ ἀκολουθίαι ἁγίων, μαρτύρων, νεομαρτύρων καὶ ὁσίων τῆς Ἐκκλησίας), δογματικά, ἑρμηνευτικά, ἀντιρρητικά, ἀπολογητικά, κατηχητικά, ἀσκητικά, παραινετικά, διηγήσεις ψυχωφελεῖς καὶ ἐποικοδομητικαὶ διὰ τοὺς μοναχοὺς (ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ ἄλλοθεν εἰλημμέναι), παρρησίαι ἢ βιβλία προθέσεως. Ἀξιόλογος εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν νομικῶν κωδίκων τῆς μονῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρας μνείας χρήζουν ὁ κῶδιξ 5 (φφ. 284), τοῦ ΙΔ' αἰ., «Ηὐξημένον Πρόχειρον», καὶ ὁ κ. 22 (φφ. 278), τοῦ ΙϚ' αἰ., περιέχων «Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον» τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως καὶ ποικίλα ἐλάσσονα νομικὰ κείμενα· μνημονευτέοι ὡσαύτως καὶ πέντε νομοκάνονες τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ εἰς δημώδη παράφρασιν (οἱ ὑπ' ἀριθ. 6, 10, 31, 43 καὶ 53 κώδικες), ὡς καὶ ἐννέα ἐξομολογητάρια τοῦ τύπου «νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον». Μέγας ἐπίσης εἶναι (ἐν σχέσει πάντοτε πρὸς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν κωδίκων) καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μουσικῶν χειρογράφων (τοῦ ΙΗ' αἰ. κυρίως, ἐξ ὧν καὶ ἕν, τὸ ὑπ' ἀριθ. 79, παλαιόν, τοῦ ΙΕ' αἰ.), ἀνερχομένων εἰς εἴκοσι ἓξ (ἤτοι τὰ ὑπ' ἀριθ. 19, 20, 23, 25, 32, 35, 42, 46, 47, 49, 50, 52, 55, 57, 59, 60, 62, 65, 66, 79, 98, 112, 117, 127, 137 καὶ 150)· ὡρισμένα ἐκ τούτων (τὰ ὑπ' ἀριθ. 19, 20, 23, 25, 32 καὶ 47) φέρουν κτητορικὸν σημείωμα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, γραφὲν τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1864 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Κ. Φάλκου Δρακιώτη (ἐκ Δρακείας Βόλου)· τὸ αὐτὸ σημείωμα φέρουν καὶ τὰ χειρόγραφα 21 καὶ 22 (τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι μουσικά).

Παραλλήλως ὅμως πρὸς τοὺς θεολογικοῦ περιεχομένου κώδικας ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, τῆς θύραθεν παιδείας, ἤτοι: κείμενα φιλοσοφικὰ (ὑπ' ἀριθ. 21, 24, 26 καὶ 94 κώδικες), γραμματικὰ (κώδ. 76 καὶ 146), ἀστρολογικὰ (κώδ. 86 καὶ 135), ἀλχημείας (κῶδιξ 97, τοῦ ἔτους 1503/4), χρονογραφικὰ (ἀξιόλογος ὁ ὑπ' ἀριθ. 85 κῶδιξ, τοῦ ἔτους 1579), κείμενα λογοτεχνικὰ εἰς δημώδη γλῶσσαν, ἐπιστολάρια (κώδ. 29, 95, 100, 110 καὶ 148) κ.ἄ. Σημαντική, τέλος, ἡ συλλογὴ ἓξ μαθηματαρίων τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰ. (κώδ. 95, 107, 110, 130, 133 καὶ 139).

Διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀναλυτικώτερον πληροφοροῦν τὰ ἀντίστοιχα λήμματα εἰς τὸ Γενικὸν Εὑρετήριον (Πίναξ VI) τοῦ παρόντος τόμου, τὸ ὁποῖον, ὡς καὶ τοὺς Πίνακας III καὶ V συνέταξαν οἱ συνάδελφοι Ἑλένη Ἀγγελομάτη-Τσουγκαράκη καὶ Δημήτριος Τσουγκαράκης.

Οἱ κωδικογράφοι τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀναγράφονται εἰς τὰ σχετικά των σημειώματα, δὲν εἶναι πολλοὶ οὔτε καὶ παλαιοί. Ὡρισμένοι ἐξ αὐτῶν εἶναι γνωστοὶ καὶ ἄλλοθεν, ἄλλοι δὲ ἦσαν μέχρι τοῦδε ἄγνωστοι.

Μεταξὺ τῶν κωδικογράφων ἐν γένει, μνημονευτέοι οἱ ἑξῆς: Εἰς τὸν ΙΔ' αἰῶνα: ὁ Ἰάκωβος (κῶδιξ 2, ἔτ. 1346/7) καὶ ὁ νοτάριος Μανουὴλ Τζαμμαμύρης (κῶδιξ 3, ἔτ. 1396), ἀμφότεροι γνωστοὶ μόνον ἐκ τῆς ἐνταῦθα ἀντιγραφικῆς των ἐργασίας. Εἰς τὸν ΙϚ' αἰῶνα: ὁ ἄγνωστος ἄλλοθεν Γεώργιος, γραφεὺς τοῦ κώδ. 97 (ἔτ. 1503/4)· ὁ Θεόφιλος, γραφεὺς μικροῦ τμήματος (εἰς τὴν ἀρχὴν) τοῦ κώδ. 85, ἄσχετος (ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς γραφῆς) πρὸς τὸν γνωστὸν ὁμώνυμόν του Θεόφιλον τῶν μέσων τοῦ ΙϚ' αἰῶνος· ὁ ἱερεὺς Ἀνδρέας Λοῦτζος, κύριος γραφεὺς τοῦ κώδικος 85 (ἔτ. 1579)· τέλος, ἀπαντᾶται καὶ ὁ γνωστὸς γραφεὺς πολλῶν κωδίκων μοναχὸς-ἱερομόναχος Κάλλιστος (κῶδιξ 64, ἔτ. 1597). Εἰς τὸν ΙΖ' αἰῶνα: ὁ ἐπίσκοπος Σίδης (μέχρι 7 Αὐγ. 1637) Ἰάκωβος, μετέπειτα Γάνου καὶ Χώρας (7 Αὐγ. 1637 - 18 Σεπτ. 1639· † μετὰ τὸ 1649), πρώην ἱερομόναχος Σιμοπετριώτης, γραφεὺς ἐν Βουκουρεστίῳ τοῦ πολυτελῶς καὶ καλλιτεχνικῶς διακεκοσμημένου (διὰ πολυχρώμων μικρογραφιῶν, ἐπιτίτλων καὶ ἀρχικῶν κεφαλαίων γραμμάτων) κώδικος 103 (ἔτ. 1632), ἀνήκων εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κύκλον τοῦ ἐκ Κύπρου καλλιγράφου Λουκᾶ, ἐπισκόπου Μποζέου (Buzău, 1583 - 1603) καὶ εἶτα μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας (1603 - 1628)· ὁ πολὺ γνωστὸς ἐξ Ἰωαννίνων κωδικογράφος ἱερομόναχος Ἄνθιμος, μαθητὴς τοῦ προαναφερθέντος Λουκᾶ Οὐγγροβλαχίας, γραφεὺς κυρίως θείων Λειτουργιῶν, καλλιτεχνικῶς διακεκοσμημένων διὰ περιτέχνων καὶ πολυχρώμων ἐπιτίτλων καὶ ἀρχικῶν κεφαλαίων γραμμάτων (κῶδιξ 36, ἔτ. 1640/41)· τέλος, ὁ ἱερομόναχος Ἠσαΐας, γραφεὺς τῶν πλουσίως καὶ καλλιτεχνικῶς διακεκοσμημένων κωδίκων 18 (ἔτ. 1643/4) καὶ 37 (ἔτ. 1643), ἀνήκων εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κύκλον τοῦ ἐκ Πωγωνιανῆς τῆς Ἠπείρου καλλιγράφου Ματθαίου Μυρέων († 1624).

Περὶ τῶν γραφέων γενικῶς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου λεπτομερέστερον πληροφοροῦν οἱ εἰδικοὶ Πίνακες ΙΙ^{α} καὶ ΙΙ^{β} τοῦ παρόντος τόμου, ὅπου ἀναλυτικοὶ χρονολογικοὶ καὶ ἀλφαβητικοὶ κατάλογοι καὶ πᾶν ἕτερον σχετικὸν στοιχεῖον.

Διὰ τὴν τυπογραφικὴν ἐμφάνισιν τοῦ Καταλόγου τούτου ἐλήφθησαν καθ' ὅλα ὑπ' ὄψιν ὁ Α' καὶ ὁ Β' τόμος τοῦ ἔργου. Ἐπίσης οἱ Πίνακες καὶ τὰ Εὑρετήρια ποὺ συνοδεύουν καὶ κατακλείουν τὸν Κατάλογον εἶναι ἀνάλογα πρὸς ἐκεῖνα τοῦ Β' τόμου.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν γλωσσικὴν μορφὴν ἠκολουθήσαμεν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸ κείμενον τῶν δύο προηγηθέντων τόμων, τῶν ὁποίων συνέχειαν ἀποτελεῖ ὁ παρών.

Κατὰ τὴν παράθεσιν αὐτουσίων χωρίων ἐκ τῶν κειμένων (τίτλοι τῶν ἔργων ἢ τῶν ἐπὶ μέρους κεφαλαίων των, ἀρχοτέλειαι αὐτῶν κ.ἄ.) κεφαλαιογραφοῦμεν τὰ κύρια ὀνόματα πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἀναγνώστου. Ἀντιθέτως, δὲν κεφαλαιογραφοῦμεν ταῦτα, ἐὰν φέρωνται ἀκεφαλαιογράφητα, εἰς τὰ πάσης φύσεως σημειώματα (κω-

δικογραφικά, κτητορικά, ἐνθυμήσεις κ.ἄ.), τὰ ὁποῖα τυπογραφικῶς παρέχονται διὰ στοιχείων πλαγίων. Διατηροῦμεν ὅμως ἐν γένει τὴν γραφὴν (ὀρθὴν ἢ ἐσφαλμένην) τῶν κειμένων, διὰ νὰ δώσωμεν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀκριβεστέραν εἰκόνα τῆς φυσιογνωμίας τοῦ κώδικος (τοῦ γραφέως του κυρίως). Διατηροῦμεν ὡσαύτως καὶ τὴν στίξιν. Ἀναπτύσσομεν, τέλος, ἐντὸς παρενθέσεων τὰς ἐπιτμήσεις καὶ συντομογραφίας.

Καὶ εἰς τὸν Κατάλογον τοῦτον, ὡς καὶ εἰς τοὺς προηγηθέντας δύο τῆς αὐτῆς σειρᾶς, ἔχει προστεθῆ πλούσιον λεύκωμα πανομοιοτύπων (64 ἔγχρωμοι πίνακες καὶ 208 ἀσπρόμαυροι), εἰς τὸ ὁποῖον παρέχονται δείγματα γραφῆς, τὰ κωδικογραφικὰ σημειώματα, ἐνθυμήσεις, καλλιτεχνικὰ ἐπίτιτλα, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα κ.ἄ. τῶν πλείστων κωδίκων τῆς μονῆς. Δύναται οὕτω νὰ μελετήσῃ τις καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ εἶδος τῆς γραφῆς καὶ τὸ ὕφος τῶν διαφόρων κωδικογράφων ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, καθὼς καὶ ἄλλα ἐνδιαφέροντα παλαιογραφικὰ θέματα.

Ὁ παρὼν Γ' τόμος τοῦ Καταλόγου τῶν μετεωρικῶν χειρογράφων περιλαμβάνει τὴν περιγραφὴν τῶν χειρογράφων μόνον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων μικροτέρων μονῶν, ὡς εἶχε προγραμματισθῆ καὶ προαναγγελθῆ εἰς τὰ Προλεγόμενα (σ. κα') τοῦ Β' τόμου. Ἐκ τῶν ὑστέρων, πάλιν, ἐκρίθη σκόπιμον ἡ περιγραφὴ τῶν χειρογράφων τῶν ὑπολοίπων μετεωρικῶν μονῶν (Ἁγίας Τριάδος, Ἁγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ καὶ Ρουσάνου) νὰ ἀποτελέσῃ ἰδιαίτερον τόμον, τὸν Δ' καὶ τελευταῖον τῆς σειρᾶς, διότι ἄλλως θὰ διωγκώνετο ὑπερβολικῶς ἡ ἔκτασις τοῦ Γ' τόμου, ἐὰν δηλ. οὗτος δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἄλλωστε, οἱ κώδικες τῶν δύο τελευταίων μονῶν (Ἁγίου Νικολάου Ἀναπαυσᾶ καὶ Ρουσάνου) εἶχον παλαιόθεν μεταφερθῆ (ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη καταγραφήν των κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1909) εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος[56], ὅπου βραδύτερον (1953), ἑνοποιηθέντες, ἔλαβαν, ἀσχέτως προελεύσεώς των, συνεχῆ ἀρίθμησιν, καὶ ἀποτελοῦν οὕτω σήμερον ἰδιαιτέραν καὶ ἑνιαίαν συλλογὴν (ἡ ὁποία, διὰ λόγους ἀσφαλείας, φυλάσσεται προσωρινῶς, ἐντὸς ἰδίας βιβλιοθήκης, εἰς τὸ σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ἔντυπα τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος).

Κατακλείοντες τὰ Προλεγόμενα τοῦ τόμου τούτου, στρέφομεν τὴν σκέψιν μας μὲ σεβασμὸν πρὸς τὴν μνήμην τοῦ σοφοῦ Διδασκάλου καὶ ἐρευνητοῦ Νίκου Ἀ. Βέη († 12 Ὀκτ. 1958), ὁ ὁποῖος, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας, ὑπὸ λίαν δυσχερεῖς καὶ ἀντιξόους συνθήκας ἐργαζόμενος, ὑπῆρξεν ὁ πρωτοπόρος καὶ πρωτεργάτης τῆς συστηματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀξιοποιήσεως καὶ παρουσιάσεως τοῦ χειρογράφου πλούτου καὶ τοῦ ἄλλου ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ τῶν μετεωρικῶν μονῶν, καὶ συνέδεσεν οὕτως ἀρρήκτως τὸ ὄνομά του πρὸς τὰς μετεωρικὰς ἐρεύνας καὶ σπουδάς. Χαρακτηριστικῶς, ἐπὶ τοῦ θέματος, τὴν 1ην Φεβρ. τοῦ 1910, εἰς δημοσίαν συνεδρίαν

56. Βλ. Ν. Ἀ. Βέη, «Τέσσαρες ἐκθέσεις περὶ τῶν εἰς τὰ Μετέωρα καὶ τὴν λοιπὴν Θεσσαλίαν ἀποστολῶν μου», *Θεσσαλικὰ Χρονικὰ* 7 - 8 (1959) σ. 34 - 35· πρβλ. καὶ Προλεγόμενα Α' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Λ. Βρανούση, Ἀθῆναι 1967, σ. 25* καὶ 27*.

τῆς ἐν Ἀθήναις Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας, παρατηρεῖ ὁ ἴδιος τὰ ἑξῆς[57]: «Τὰ διάφορα ἔργα τῆς τέχνης, οἱ ἐρειπιῶνες, αἱ βιβλιοθῆκαι, τὰ ἀρχεῖα, τὰ σκευοφυλάκια, τὰ ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, οἱ λόγιοι, αἱ ἰδέαι, αἱ τυπικαὶ διατάξεις, αἱ τύχαι, ἐν μιᾷ λέξει ὅλος ὁ διὰ τῶν αἰώνων βίος τῆς 'Θηβαΐδος' ταύτης τῶν Σταγῶν, ὡς προσφυῶς ἀπεκλήθη ἡ μοναστικὴ πολιτεία τῶν Μετεώρων, δὲν εἶχε μελετηθῇ ἐν ἐνδελεχείᾳ καὶ μετὰ τοῦ συστήματος ἐκείνου, ὅπερ ἡ Ἐπιστήμη ἀξιοῖ. Αἰτία τῆς ἐπιστημονικῆς ταύτης παραλείψεως θεωρητέαι αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι δυσχέρειαι, εἰς ἃς προσκρούει ἰδιαζόντως ἡ ἔρευνα ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων. Ἡ δυσκολία τῆς ἀναβάσεως εἰς τὰς πλείστας ἐξ αὐτῶν, τοῦ ἀναβάτου ὑποχρεουμένου νὰ ὑφίσταται τὰς παραδόξους συγκινήσεις κινδυνώδους ἐναερίου ταξειδίου, τὸ δυσάρεστον συναίσθημα, ὅπερ ταχέως καταλαμβάνει τινὰ ἐπὶ τῶν περιωρισμένων ἐκείνων βράχων, καθ' ὅσον, ἀληθῶς, χρονιώτερον διαμένων τις ἐκεῖ, στενοχωρεῖται ὡσεὶ νὰ εὑρίσκετο καθειργμένος ἐν φυλακῇ». Καὶ συνεχίζει, συμπεραίνων, ὁ Ν. Βέης: «Κατὰ ταῦτα, ἡ καθολικὴ κατ' ἐπιστημονικὸν σύστημα καὶ μέθοδον ἐξερεύνησις τῶν ἐν Μετεώροις ἀξίων σπουδῆς ἦτό τι τῶν στερρῶς ἐπιβαλλομένων, καὶ δὴ εἰς Ἕλληνα ἐπιστήμονα. Ἐστραμμένος δὲ ἀπὸ ἐτῶν εἰς παλαιογραφικὰς εἰδικῶς καὶ βυζαντιολογικὰς μελέτας, συνησθάνθην ἐντονώτερον τὴν ὑφισταμένην ἀνάγκην τῆς τελείας ἐπιστημονικῆς ἐξερευνήσεως τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων καὶ συνησθάνθην ἐπιτακτικώτατον τὸν πόθον νὰ κατατάξω κατὰ τὸ ἐνὸν καὶ μελετήσω τὰ ἐν αὐταῖς ἐνδιαφέροντα τὰς σπουδάς μου».

Εἰς τὴν μνήμην τοῦ Νίκου Ἀ. Βέη ἀφιεροῦται εὐλαβῶς ὁ παρὼν τόμος.

Εἰλικρινεῖς καὶ εὐγνώμονες εὐχαριστίαι ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τρίκκης καὶ Σταγῶν Κύριον Ἀλέξιον [Μιχαλόπουλον], τὸν σεμνὸν ἱεράρχην, ὁ ὁποῖος μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ καλωσύνην ἀλλὰ καὶ μὲ ὑψηλὸν αἴσθημα εὐθύνης παρακολουθεῖ πάντοτε ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἐργασίαν μας αὐτὴν εἰς τὰς μετεωρικὰς μονὰς καὶ μὲ κάθε τρόπον βοηθεῖ καὶ συμβάλλει εἰς τὴν διευκόλυνσιν καὶ εἰς τὴν ὑλοποίησιν τῶν σχετικῶν ἐρευνητικῶν προγραμμάτων τοῦ Κέντρου μας.

Πρὸς τὴν ὁσιολογιωτάτην Καθηγουμένην τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Χριστονύμφην [Ζάννη], πρὸς τὴν ὁσιολογιωτάτην μοναχὴν Θεοτέκνην [Μητσικώστα] καὶ πρὸς τὴν λοιπὴν Ἀδελφότητα τῆς μονῆς ὁ γράφων καὶ οἱ συνεργάται του ἐκφράζουν τὴν βαθεῖαν των εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν θερμὴν φιλοξενίαν, τῆς ὁποίας κατ' ἐπανάληψιν ἔτυχον, κατὰ τὰς εἰς τὴν μονὴν ἐρευνητικάς των ἀποστολὰς καὶ ἐργασίας, ὡς καὶ διὰ τὴν καθ' οἱονδήτινα ἄλλον τρόπον οὐσιαστικὴν συμβολὴν τῆς ἐν λόγῳ μοναστικῆς Κοινότητος εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ παρόντος Καταλόγου. Αἱ ὡς ἄνω εὐχαριστίαι δὲν ἀποτελοῦν τετριμμένην

57. Βλ. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις...*, Ἀθῆναι 1910, σ. 7 καὶ 9· πρβλ. Δ. Ἀ. Ζακυθηνοῦ, «Ν. Βέη: Τὰ Χειρόγραφα τῶν Μετεώρων», *Νέα Ἑστία*, τόμ. 117, τεῦχ. 1392 (1 Ἰουλ. 1985), σ. 846 - 847 [= *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 60, τεῦχ. Β', 1985, σ. 184].

καὶ κοινότοπον διατύπωσιν, ἀλλ' ἔκφρασιν εἰλικρινῶν αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης.

Ὡσαύτως πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ ἀπρόσκοπτος προώθησις καὶ ἡ ταχεῖα ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου τούτου πολλὰ ὀφείλει εἰς τὴν ἀμέριστον καὶ ἐνεργὸν συμπαράστασιν καὶ εἰς τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου μας, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ σεβαστοῦ μου Διδασκάλου, Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς, Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Διονυσίου Ἀ. Ζακυθηνοῦ καὶ τοῦ Ἐπόπτου τοῦ Κέντρου Καθηγητοῦ, Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μανούσου Ἰ. Μανούσακα, εἰς τὴν ἔμπνευσιν καὶ εἰσήγησιν τοῦ ὁποίου (ὑπὸ τὴν τότε ἰδιότητά του ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου) ὀφείλεται ἡ παράδοσις εἰς τὸ Κέντρον μας τῶν καταλοίπων τοῦ Ν. Βέη καὶ ἡ κατ' ἀκολουθίαν ἐνασχόλησις τοῦ Κέντρου μὲ τὴν ἀξιοποίησιν καὶ παρουσίασιν τοῦ πάσης φύσεως ὑλικοῦ τῶν μετεωρικῶν μονῶν.

Τέλος, ὀφείλομεν πάλιν νὰ ἐξάρωμεν τὴν συμβολὴν τῶν τυπογράφων ἀδελφῶν κυρίων Λεωνίδα καὶ Βασιλείου Κ. Μιχαλᾶ, οἱ ὁποῖοι, ὡς εἴπομεν περαίνοντες τὰ Προλεγόμενα καὶ τοῦ Β´ τόμου τοῦ ἔργου τούτου, «μὲ τὴν προθυμίαν των, τὴν καλὴν πάντοτε διάθεσιν συνεργασίας, τὰς τεχνικὰς γνώσεις καὶ τὰς ἐκσυγχρονισμένας τυπογραφικάς των ἐγκαταστάσεις συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἄψογον ἐκτύπωσιν καὶ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισιν τοῦ παρόντος τόμου».*

Δ. Ζ. Σοφιανὸς
Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης
τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Πύργος Τήνου, 1 Σεπτεμβρίου 1985, ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου

* Ἡ στοιχειοθεσία καὶ ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Καταλόγου τούτου ἤρχισαν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1986 καὶ ἐπερατώθησαν τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἡ διόρθωσις τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων ἔγινεν ἀπὸ τὸ Προσωπικὸν τοῦ Κέντρου, ἰδιαιτέρως δὲ ἠσχολήθησαν ὁ γράφων καὶ οἱ συντάκται Γεώργιος Παπαδημητρίου (κώδ. 83-84, 95), Ἰωάννα Κόλια, Πηνελόπη Στάθη, Ἑλένη Ἀγγελομάτη-Τσουγκαράκη καὶ Δημήτριος Τσουγκαράκης.

Γ΄

ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

1

Περγαμηνή | Διαστ. 0,285 × 0,215 | Αἰὼν XII | Φύλλα 362

Εὐαγγελιστάριον. Κολοβόν.

– φφ. 1α - 244α: Αἱ περικοπαὶ τῶν Εὐαγγελίων ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ Μ. Σαββάτου.

– φ. 244β: «Εὐαγγέλ(ια) ἑωθινὰ ια'».

Μεταξὺ τῶν φύλλων 251β καὶ 252α χάσμα. Ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα φύλλα.

Ἐν φ. 251β, πρὸς τὸ τέλος τῆς β' στήλης: «Εὐαγγέλιον ια'. Ἐκ τ(οῦ) κατ(ὰ) ἰω(άννην). Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ [. . .]». Τὰ λοιπὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐλλείπουν.

– φφ. 252α - 356α: Μηνολόγιον ἀκέφαλον, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς 2ας Σεπτεμβρίου. Ἐλλείπουν μόνον αἱ μνῆμαι τῶν ἁγίων τῆς 1ης Σεπτεμβρίου.

Ἀρχ.: [. . .] τοῦ στόματος αὐτοῦ [. . .] β' [Σεπτεμβρίου] τοῦ ἁγίου μ(ά)ρ(τυρος) Μάμαντος [. . .]

– φ. 356α: «Εὐαγγέλια ἀναγινωσκόμενα εἰς διαφόρους, μνήμ(ας) καὶ λιτάς». Κολοβόν.

Τελ. (φ. 362β): Μη(νὶ) νοεμβρίω ιγ' εἰς τ(ὸν) ὄρθρον τοῦ ἁγίου ἰω(άννου) τοῦ χρυσοστόμου. Προκείμενον [. . .] στίχ(ος): Εἰς μνημόσυνον αἰώνιο

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, κατὰ δύο σελίδας (=στήλας). Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,205 × 0,160. Στίχοι 17 - 18. Γραφὴ καλλιγραφική, στρογγυλόσχημος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Ἐν φ. 1α πολύχρωμον καλλιτεχνικὸν ἐπίτιτλον (ὀρθογώνιον πλαίσιον μετὰ φυτικῆς διακοσμήσεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ τίτλος). Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος ἔχει προστεθῆ παράφυλλον ἐκ χάρτου, ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ ὁποίου τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον καὶ ἄνευ χρονολογίας κτητορικὸν σημείωμα:

† το παρὸν ευαγγέληον εινε το [sic] *αγιου ενδόξου | ἀποςολου καὶ ἀρχηδιάκονου ςεφ|ανου· κ(αὶ) ὥποιος το ἀποξηνοση | να εχη την καταραν του αγιου ςεφανου | ανάθεμά τος | αμην †*

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλαῖ ἔντυποι γεωμετρικαὶ καὶ φυτικαὶ διακοσμήσεις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Μόνον μεταξὺ τῶν φφ. 251 καὶ 252, ὡς καὶ ἐκ τοῦ τέλους (μετὰ τὸ φ. 362) ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα φύλλα.
Ἀριθμὸς τεθεὶς (περὶ τὸ 1951) παρὰ τοῦ ἐκ Καλαμπάκας ἱερέως Χρίστου Μπέντα († 1979) 1). Εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ τέλος καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ κώδικος ἐτέθη τότε καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Ὁ κῶδιξ εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς Μονῆς.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 1 καὶ 2 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἀρχὴ τοῦ κειμένου) καὶ 33β - 34α (δεῖγμα γραφῆς).

2

Χάρτης χονδρὸς Διαστ. 0,295 × 0,195 Αἰὼν XIV (1346/7) Φύλλα 314

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Ὁμιλίαι. Ἀκέφαλος ὁ κῶδιξ. Οἱ ἐν αὐτῷ λόγοι ἀριθμοῦνται κατὰ σειρὰν ἀπὸ δ' ἕως λδ' (ἐλλείπουν παντελῶς οἱ α' καὶ β' λόγοι, ἐνῷ ὁ γ' εἶναι ἀκέφαλος).

1 (φ. 1α) [Λόγος γ'] —Ὁμιλία γ' εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου (ἔκδ. ἐν J. - P. Migne, *Patrologia Graeca*, τόμ. 48, στ. 991 κἑξ.). Ἀκέφαλος.

Ἀρχ.: ςείας· τῆς τοῦ θ(εο)ῦ δὲ βοηθείας παραγινόμενος· ἂν μὴ γὰρ βλασφημήσης [. . .]

2 (φ. 6α) «Λόγος δ'» —Ὁμιλία δ' εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου (PG 48, 1005).

Ἀρχ: Τῆς τοῦ Λαζάρου παραβολῆς τὸ τέλος, ἀνάγκη σήμερον ἀποδοῦναι [. . .]

3 (φ. 16β) «Λόγος ε'» —Ὁμιλία ε' εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου (PG 48, 1017).

Ἀρχ.: Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν τὴν κατὰ τὸν Λάζαρον παραβολὴν ὑμῖν ἐξηγούμενοι [. . .]

4 (φ. 26α) «Λόγος ϛ'» —Ὁμιλία περὶ πειρασμοῦ τοῦ διαβόλου καὶ περὶ μετανοίας (PG 49, 257).

Ἀρχ.: Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμῆσαι ποτὲ ἄριστον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ παιδὸς φαγεῖν [. . .]

5 (φ. 32β) «Λόγος ζ'» —Ὁμιλία γ' περὶ πειρασμοῦ τοῦ διαβόλου (PG 49, 263).

Ἀρχ.: Ἡμεῖς μὲν πρὸ τῆς χθὲς ἡμέρας τοὺς περὶ τοῦ διαβόλου λόγους πρὸς τὴν ἀγάπην ἐκινοῦμ(εν) [. . .]

6 (φ. 42β) «Λόγος η'» —Ὁμιλία εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν, κεφ. 7, 19 (PG 59, 663).

Ἀρχ.: Ἐπαινῶ μὲν ὑμῶν τῶν πόθον καὶ θαυμάζω τὸν ζῆλον καὶ τ(ὴν) καλὴν ταύτην ἅμιλλαν [. . .]

7 (φ. 55α) «Λόγος θ'» —Ὁμιλία «εἰς τό, ἐὰν μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀν(θρώπ)οις τὰ παραπτώματα αὐτῶν· καὶ εἰς τὴν παραβολὴν τῶν μυρίων ταλάντων [. . .]».

Ἀρχ.: Πρώην ὁ σ(ωτ)ὴρ ἡμῶν κατὰ τὴν τῶν ἁγίων εὐαγγελίων παράδωσιν ἐδιδάξαμεν [sic] πῶς ὑμᾶς χρὴ τὰς προσευχὰς [. . .]

8 (φ. 68β) «Λόγος ι'» —'Ομιλία εἰς 'Ησαΐου κεφ. 45,7 (PG 56,141).

"Αρχ.: 'Ολίγα μὲν τὰ εἰρημένα, γλυκεία δὲ τοῦ μέλιτο(ς) ἡ πηγῆ [...]

9 (φ. 78α) «Λόγος ια'» —'Ομιλία «περὶ τοῦ μὴ δημοσιεύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν· μηδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν» (PG 51, 353).

"Αρχ.: Μακαρίζω τῆς σπουδῆς ἡμ(ᾶς) ἀγαπητοί, μεθ' ἧς εἰς τὸν πατρῶον οἶκον συντρέχεται [...]

10 (φ. 87α) «Λόγος ιβ'» —'Ομιλία «περὶ τοῦ ἀπογιγνώσκειν τινᾶς ἑαυτῶν, μήδὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν [...]» (PG 51, 363).

"Αρχ.: Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μεταπροθυμίας τοὺς περὶ τῆς εὐχῆς ἐδέξασθ(αι) λόγους [...]

11 (φ. 93α) «Λόγος ιγ'» —'Ομιλία «εἰς τὸ γυνῆ δέδεται νόμω ἐφόσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτ(ῆς)· ἐὰν δὲ ἀποθάνη [...]» (PG 51, 217).

"Αρχ.: Περὶ γάμου πρώην ὁ μακάριος Παῦλος ἐνομοθέτει [...]

12 (φ. 100α) «Λόγος ιδ'» —'Ομιλία εἰς 'Ιερεμίου κεφ. 10, 23 (PG 56, 153).

"Αρχ.: Τῆς ὁδοῦ ταύτης τῆς αἰσθητῆς καὶ λεὀφόρου [...]

13 (φ. 109α) «Λόγος ιε'» —'Ομιλία εἰς τὴν Α' πρὸς Θεσσαλονικεῖς 'Επιστολήν, κεφ. 4, 15 (PG 62, 439).

"Αρχ.: Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξιόπιστον τῶν λεγωμένων δεῖξαι βουλόμενοι [...]

14 (φ. 117α) «Λόγος ις') — «'Απόδειξις τοῦ χρησίμως τὰς περὶ Χ(ριστο)ῦ καὶ ἐθνῶν (καὶ) τῆς ἐκπτώσεως 'Ιουδαίων προφητείας [...]» (PG 56, 163).

"Αρχ.: Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθῆναι βούλομαι τράπεζα(ν) [...]

15 (φ. 130α) «Λόγος ιζ'» —'Ομιλία θ' εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους 'Επιστολήν, κεφ. 3, 12 - 16 (PG 61, 75).

"Αρχ.: Οὐ μικρὸν ἡμῖν τοῦτο τὸ προκείμενον ζήτημα ἐντεῦθεν· ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν σφόδρα [...]

16 (φ. 137α) «Λόγος ιη'» — 'Ομιλία λα' εἰς τὴν πρὸς 'Εβραίους 'Επιστολήν, κεφ. 12, 14 (PG 63, 213).

"Αρχ.: Πολλὰ μέν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν· κρείττονα δὲ πάντων ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη [...]

17 (φ. 147α) «Λόγος ιθ'» —'Ομιλία εἰς τὸ κατὰ 'Ιωάννην Εὐαγγέλιον, κεφ. 5,19 (PG 56, 247).

"Αρχ.: "Ω τῆς βίας, ὢ τῆς τυραννίδος, πεπληρωμένην ἔχω τὴν φυάλην ὁ διδάσκαλος [...]

18 (φ. 157β) «Λόγος κ'» —'Ομιλία «εἰς τ(ό), ὁ Κ(ύριο)ς εὐασίλευσεν [Ψαλμ. 92(93), 1] καὶ εἰς τό, ὅτ' ἂν παραδίδω τὴν βασιλείαν τῷ Θ(ε)ῷ καὶ π(ατ)ρὶ [...]» (PG 55, 603).

"Αρχ.: Πάλιν ἡμῖν ἡ τοῦ μακαρίου Δα(βὶ)δ πνευματικῆ κιθάρα [...]

19 (φ. 170α) «Λόγος κα'» —'Ομιλία α' «εἰς τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· ἔχοντες δὲ τὸ αὐτῶ πν(εῦμ)α τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον [...]» (PG 51, 271).

"Αρχ.: Οἱ σοφώτατοι τῶν ἰατρ(ῶν)· ἐπειδ' ἂν ἴδωσιν ἕλκος σιδήρου δεόμενον [...]

20 (φ. 180α) «Λόγος κβ'» —Ὁμιλία β' «εἰς τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πν(εῦμ)α τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον [...]» (PG 51, 283).

Ἀρχ.: Ἀποστολικῆς ἡμῖν ἐξηγήσεως χρέος ὀφείλω παλαιὸν [...]

21 (φ. 190α) «Ὁμιλία κγ'» —Ὁμιλία γ' «εἰς τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν· ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πν(εῦμ)α τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον [...] (PG 51, 289).

Ἀρχ.: Τῇ προτέρᾳ συνάξει· (καὶ) τῇ προεκείνης· μίαν τοῦ ἀποστόλου ῥῆσιν ἀπολαβόντες [...]

22 (φ. 202β) «Λόγος κδ'» —Ὁμιλία α' εἰς Ἄνναν (PG 54, 631).

Ἀρχ.: Ἐπειδὰν ξένον τινὰ καταχθέντα πρὸς ἡμᾶς ἡμέρας τινὰς ὑποδεξάμενοι [...]

23 (φ. 214β) «Λόγος κε'» —Ὁμιλία β' εἰς Ἄνναν (PG 54, 643).

Ἀρχ.: Οὐδὲν ἄρα εὐχῆς ἴσον, ἀγαπητοί, οὐδὲ πίστεως δυνατότερον [...]

24 (φφ. 224β - 225β, 243α - 248β, 234α - 235α) «Λόγος κς'» —Ὁμιλία γ' εἰς Ἄνναν (PG 54, 652).

Ἀρχ.: Εἰμὴ δοκῶ πρὸς κορήστισιν [γρ. προσκορής τισιν] εἶναι καὶ φορτικός, βούλομαι τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἅψασθαι [...]

25 (φφ. 235α - 242β, 226α - 227β) «Λόγος κζ'» —Ὁμιλία δ' εἰς Ἄνναν (PG 54, 660).

Ἀρχ.: Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσομαι λόγοις σήμερον· (καὶ) γὰρ ὁρῶν τὰς συνάξεις ἐλαττουμένας [...]

26 (φφ. 227β - 233β, 249α - 250β) «Λόγος κη'» —Ὁμιλία ε' εἰς Ἄνναν (PG 54, 669).

Ἀρχ.: Μάτην ὡς ἔοικεν τοὺς τῇ προτέρᾳ συνάξει παραγενομένους ἡμῖν παρεκαλέσαμεν [...]

27 (φ. 250β) «Λόγος κθ'» —Ὁμιλία α' περὶ Δαβὶδ καὶ Σαοὺλ (PG 54, 675).

Ἀρχ.: Ὅτ' ἂν χρονία τὶς καὶ σκληρὰ φλεγμονὴ τοῖς σώμασιν ἐναποσκιρωθεῖσα τύχοι [...]

28 (φ. 261α) «Λόγος λ'» —Ὁμιλία β' περὶ Δαβὶδ καὶ Σαοὺλ (PG 54, 687).

Ἀρχ.: Ὑμεῖς μὲν πρώην ἐπηνέσατε τὸν Δα(βὶ)δ τῆς ἀνεξικακίας [...]

29 (φ. 270β) «Λόγος λα'» —Ὁμιλία γ' περὶ Δαβὶδ καὶ Σαοὺλ (PG 54, 695).

Ἀρχ.: Πολλοὺς οἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς (καὶ) πρὸς τὰ θέατρα τῆς παρανομίας [...]

30 (φ. 285β) «Λόγος λβ'» —«Ὁμιλία εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν τὸ λέγον· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται...» (πρὸς Ρωμ. 5, 3 - 4 — PG 51, 155).

Ἀρχ.: Ἐπίπονον μὲν γηπόνῳ τὸ ζεῦξαι βόας καὶ ἄροτρον ἑλκύσαι [...]

31 (φ. 295α) «Λόγος λγ'» —Ὁμιλία α' εἰς Ψαλμ. 48 (49), 17: «Μὴ φοβοῦ ὅτ' ἂν πλουτήσῃ ἄν(θρωπ)ος...» (PG 55, 499).

Ἀρχ.: Ἡδὺ μὲν γηπόνῳ τὸ ἄροτρον ἑλκύσαι εἰς καθαρισμὸν τῆς ἀρούρας [...]

32 (φ. 308α) «Λόγος λδ'» —Ὁμιλία β' εἰς Ψαλμ. 48 (49), 17 (PG 55, 511).

Ἀρχ.: Βραχὺς ὁ καρπὸς τοῦ καλῶς εἰρηκότος, ἀλλ' ὥριμος [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, κατὰ δύο σελίδας (=στήλας). Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,205 × 0,145. Στίχοι 29. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ καλλιγραφική, λίαν ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἐλάχισται.
Ἠριθμημένα τετράδια, ὑπὸ τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος, ϛʹ - μδʹ, πλήρη, ἄνευ χάσματος (ἡ ἔνδειξις τοῦ τετραδίου ϛʹ ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ἡ δὲ τοῦ μδʹ ἐπὶ τοῦ φύλλου 305α). Ἐλλείπουν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ τετράδια αʹ - εʹ, ἤτοι ἔχουν ἐκπέσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος 40 ἐν συνόλῳ φύλλα. Ἐπειδὴ καὶ οἱ περιεχόμενοι λόγοι εἰς τὸν κώδικα εἶναι ἠριθμημένοι ἀπὸ γʹ ἕως λδʹ, μετὰ βεβαιότητος συνάγεται ὅτι τὰ ἐκπεσόντα 40 φύλλα περιεῖχον τὸν πίνακα περιεχομένων καὶ τοὺς δύο ἐλλείποντας λόγους αʹ καὶ βʹ, οἱ ὁποῖοι, ἀσφαλῶς, ἦσαν αἱ ὁμιλίαι αʹ καὶ βʹ τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου (PG 48, 963, 981), ἐφόσον οἱ ἑπόμενοι λόγοι γʹ - εʹ ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν προηγουμένων ἐλλειπόντων λόγων καὶ εἶναι αἱ ἀντίστοιχοι ὁμιλίαι γʹ - εʹ τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς τὸ αὐτὸ θέμα. Περιεῖχον ὡσαύτως καὶ τὸ ἐλλεῖπον μέρος τοῦ λόγου γʹ, ὁ ὁποῖος σήμερον εἶναι ἀκέφαλος (βλ. ἀνωτέρω, εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος, τὰ ὑπ' ἀρ. 1 - 3 κείμενα). Κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος ἔχει διαταραχθῆ ἡ σειρὰ τῶν τετραδίων λδʹ - λϛʹ (φφ. 225 - 248). Οὕτω, μετὰ τὸ φ. 225, διὰ τοῦ ὁποίου ἀρχίζει τὸ τετράδιον λδʹ, ἀκολουθεῖ τὸ φ. 226, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἔνδειξις λϛʹ (ἤτοι ἡ ἀρχὴ τοῦ μεθεπομένου τετραδίου). Ἐπὶ τοῦ φ. 235α ἡ ἔνδειξις τοῦ τετραδίου λεʹ, καὶ ἀπὸ τοῦ φ. 249α, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἔνδειξις τοῦ τετραδίου λζʹ, συνεχίζεται ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν τετραδίων. Ἀποτέλεσμα τῆς ὡς ἄνω ἀνωμαλίας κατὰ τὴν στάχωσιν ἡ μεγάλη διαταραχὴ τῆς κανονικῆς σειρᾶς καὶ συνεχείας τοῦ κειμένου τῶν λόγων τῶν περιεχομένων εἰς τὰ τετράδια ταῦτα (βλ. ἀνωτέρω, εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος, τὰ ὑπ' ἀρ. 24 - 26 κείμενα).

Ἐπὶ τοῦ φ. 313β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος:
δόξα τὸ δοντ(ι) ἀρχ(ὴν) (καὶ) τέλος | ἤλειφεν ἡ δέλτο(ς) αὕτη.
Ἀκολουθεῖ, ἐν συνεχείᾳ, τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα, ἀπεσβεσμένον καὶ λίαν δυσδιάγνωστον σήμερον:
† *Ἐτελειώθ(η) ἡ βίβλος αὕτη ἡ* [λεγο]|*μένη μαργαρίτησ το*[ῦ *ἐν ἁ*]|*γίοισ π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) ἰω(άνν)ου. ἀρχιεπι*[σ]|*κόπ(ου) κωνς(αντινου)πολ(εως) του χρυσοστόμου | διαχειρὸ(ς) (δὲ) καμοῦ ϊακώβου | ἱερω(μον)άχ(ου):. Ἔτ(ους) ͵ϛωνεʹ* [6855 = 1346/7].
Ἐπὶ τοῦ φ. 314β τὸ κτητορικὸν σημείωμα:
το παρον χρισοςωμικὸν ὕπαρχη της σεβάσμίας καὶ ἱερᾶς μον(ῆς) του αγιου | πρωτομαρτύρός καὶ ἀρχιδιακονου ςεφανου καὶ υ τις το αποξενοσι να εχη τας | αρας των τρηακοσί(ων) ιʹ κ(αὶ) ηʹ θεοφόρ(ων) καὶ την σηρὰν του αναθεματος | εςω εν το ͵ζςϛʹ [sic] *Ιουλιος.*

Ἐπὶ τῆς κάτω ᾤας τοῦ φ. 207β, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τὸ σημείωμα:

† *καγο μιτροφανις ιερο(μόν)αχ(ος) συνμ(ε)ρ(ον) τῆρο τὸν ϊωανικι(ων) αξι(ων) τησ ηεροσινις.*

Ἐπὶ τῆς ἄνω ᾤας τοῦ φ. 312β, καὶ ἀντιστρόφως πρὸς τὸ κείμενον, ἐπὶ μικρᾶς προσθέτου λωρίδος χάρτου, εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἐπικολληθείσης πρὸς συντήρησιν τοῦ κώδικος, τὰ ἑξῆς, ἐν εἴδει δοκιμῆς κονδυλίου, καταλειφθέντα ἡμιτελῆ:

† *Εἰ μὲν ἐμῆναμεν ὅπὲρ ἥμεν κ(αὶ) τ(ὴν) ἐντολὴν ἐφιλάξαμεν ἐγέ*

Ἐπὶ τῆς κάτω ᾤας τοῦ αὐτοῦ φύλλου 312β, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου καὶ τῆς τοῦ γράψαντος τὸ προηγούμενον σημείωμα, ἀναγινώσκονται τὰ κάτωθι:

† *ὧ μέγα μου Δϊμῖτρϊε κ(αὶ) πος τῶ ἐκαταδεξάσου τὴν πῖ⟨κ⟩ραν ἐχμαλοσίαν.*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος διακόσμησις. Ἐφ' ἑκάστης πινακίδος πέντε μεταλλικοὶ γόμφοι (ἀνὰ εἷς εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα καὶ εἷς εἰς τὸ μέσον).

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς σταχώσεως ἢ συγκράτησιν ἀπεσχισμένων φύλλων ἔχουν ἐπικολληθῆ λωρίδες ἀγράφου ἢ γεγραμμένου χάρτου.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 1, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 2α, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Περὶ τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος βλ. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις*, Ἀθῆναι 1910, σ. 28.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 3 καὶ 4 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 16β (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 313β (σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἰακώβου, 1346/7).

3

Χάρτης χονδρὸς Διαστ. 0,295 × 0,205 Αἰὼν XIV (1396) Φύλλα 262

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγοι καὶ Βαρλαὰμ μοναχοῦ ἀντιρρητικὰ διάφορα κατὰ Λατίνων. Ἀκέφαλος καὶ ἐλλιπὴς ὁ κῶδιξ.

1 Ἰω. Χρυσοστόμου, Ἑρμηνεία τῆς α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολῆς.

α' (φφ. 10β, 1α-β) Λόγος ιε' εἰς τὴν α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 579). Κολοβός.

Ἀρχ. (φ. 10β): Πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποισάμενος λόγον [. . .]

Τελ. (φ. 1β): [. . .] καὶ ἐκεῖναι ἀφορμὴν ἐλάμβανον τοῦ εὖ ποιεῖν,

Κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος διεταράχθη ἡ σειρὰ τῶν πρώτων τετραδίων του, ἐλλιπῶν ὡς φαίνεται καὶ τότε. Οὕτω ὁ ἀνωτέρω κολοβὸς λόγος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ φ. 10β συνεχίζεται εἰς τὸ φ. 1α-β.

β' (φφ. 2α - 5β) Λόγος ιζ' εἰς τὴν α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 591). Ἀκέφαλος.

Ἀρχ.: [. . . μαθη]τευομένοις ἡμῖν, τοῖς ἐν τάξει μαθητῶν οὖσιν· εἰπὼν δὲ ὅτι νομίζουσι [. . .]

γ′ (φ. 11α-β) Λόγος ιη′ εἰς τὴν α′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 595). Ἀκέφαλος.
Ἀρχ.: [...] μηδὲν ἠδικηκότας· κἂν εὐεργετημένος ἧς, ἀπόκτεινον [...]
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἐν φ. 11β: «Τέλος τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς ἐν λόγοις ιη′».

2 (φφ. 6α - 10β) Λόγος ἀκέφαλος.
Ἀρχ.: γὰρ τὸν οὐ(ρα)νὸν σπείρεις, ἔνθα οὐ κρυμὸς οὐδὲ χειμὼν οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν [...]
Τελ. (φ. 10α-β): [...] σπουδάζωμεν λανθάνειν καὶ ἑαυτούς· ἵνα κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ Θ(ε)ῷ. ἐνταῦθα πολιτευσάμενοι, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἐν οὐ(ρα)νοῖς ἀγαθῶν [...] / ἀμήν.

3 (φφ. 12α - 73α) Ἰω. Χρυσοστόμου «Ἑρμηνεία [...] τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς».
α′ (φ. 12α) «Λόγος α′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 599).
Ἀρχ.: Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ [...]
β′ (φ. 18α) «Λόγος β′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 605).
Ἀρχ.: Οὐδὲν χεῖρον ἢ ὅταν τις ἀν(θρωπ)ίνοις λογισμοῖς τὰ θεῖα κρίνῃ [...]
γ′ (φ. 24α) «Λόγος γ′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 613).
Ἀρχ.: Οὐ διὰ γραμμάτων μόνον τὰ πρακτέα ὑπετίθετο τῷ μαθητῇ [...]
δ′ (φ. 29α) «Λόγος δ′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 617).
Ἀρχ.: Φέρει μὲν καὶ ἐν θαλάττῃ πολὺ τὸ θάρσος τῷ μαθητῇ [...]
ε′ (φ. 35β) «Λόγος ε′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 623).
Ἀρχ.: Πολλοὶ τῶν ἀσθενεστέρων ἀν(θρώπ)ων πρὸς μὲν τὸν τῆς πίστεως τόνον ἀπαγορεύουσι [...]
ς′ (φ. 41α) «Λόγος ς′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 629).
Ἀρχ.: Πολλοὺς τῶν ἀν(θρώπ)ων θορυβεῖ ἔτι καὶ νῦν τί δήποτε μένουσιν οἱ κακοὶ [...]
ζ′ (φ. 47β) «Λόγος ζ′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 635).
Ἀρχ.: Ἐν τῇ προτέρα ἐπιστολῇ ἔλεγεν ὅτι τὸ πν(εῦμ)α ῥητῶς λέγει[...]
η′ (φ. 53β) «Λόγος η′», εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 641).
Ἀρχ.: Εἴ τις ἐπὶ τοῖς αἱρετικοῖς ἀσχάλλει νῦν, ἐννοείτω ὅτι [...]
θ′ (φ. 61α) «Λόγος θ′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 649).
Ἀρχ.: Πολλὴν παράκλησιν ποιησάμενος καὶ παραμυθίαν ἀπὸ πάντων [...]
ι′ (φ. 66α) «Λόγος ι′» εἰς τὴν β′ πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολὴν (PG 62, 655).
Ἀρχ.: Ἄξιον ζητῆσαι πῶς καλεῖ τὸν Τιμόθεον πρὸς ἑαυτόν, εἴ γε ἐκκλησίαν ἐνεπεπίστευτο [...]
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἐν φ. 73α: «Τέλος τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς ἐν λόγοις ι′».

4 (φφ. 73β - 107β) Ἰω. Χρυσοστόμου «Ἑρμηνεία τῆς πρὸς Τῖτον ἐπιστολῆς».
α′ (φ. 73β) «Λόγος α′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 663).
Ἀρχ.: Τῶν τῷ Παύλῳ συνόντων δόκιμος οὗτος ἦν σφόδρα [...]
β′ (φ. 79β) «Λόγος β′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 669).
Ἀρχ.: Τοῖς μὲν παλαιοῖς ἀνδράσιν, ἅπας ὁ βίος ἦν ἐνεργὸς καὶ ἐναγώνιος [...]
γ′ (φ. 85α) «Λόγος γ′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 675).
Ἀρχ.: Πολλὰ ἐνταῦθά ἐστι τὰ ζητούμενα· πρῶτον μὲν τίς ὁ εἰρηκὼς [...]

δ′ (φ. 90α) «Λόγος δ′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 681).
Ἀρχ.: Ἔστιν ἃ καὶ τὸ γῆρας ἐλαττώματα ἔχει, καὶ οὐχ ἡ νεότης μόνη [...]

ε′ (φ. 95β) «Λόγος ε′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 687).
Ἀρχ.: Πολλὴν παρὰ τῶν οἰκετῶν ἀπαιτήσας τὴν ἀρετὴν [...]

ϛ′ (φ. 102α) «Λόγος ϛ′» εἰς τὴν πρὸς Τῖτον Ἐπιστολὴν (PG 62, 695).
Ἀρχ.: Εἰπὼν περὶ τῆς τοῦ Θ(εο)ῦ φιλαν(θρωπ)ίας καὶ περὶ τῆς ἀφάτου αὐτοῦ περὶ ἡμᾶς κηδεμονίας [...]
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἐν φ. 107β: «Τέλος τῆς πρὸς Τῖτον ἐπιστολῆς ἐν λόγοις ἕξ».

5 (φ. 107β) Ἰω. Χρυσοστόμου «Πρὸς Στελέχιον περὶ κατανύξεως» (PG 47, 411).
Ἀρχ.: Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι τοῦτο ὅπερ ἐπέταξας ἅγιε τοῦ Θ(εο)ῦ Στελέχιε [...]

6 (φ. 117α) «Τοῦ αὐτοῦ, πρός τινα μονάζοντα Δημήτριον περὶ κατανύξεως» (PG 47, 393).
Ἀρχ.: Ἐγώ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε, συνεχῶς ἐγκείμενον [...]

7 (φ. 130α) «Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐνάγουσιν» (PG 47, 319).
Ἀρχ.: Ὅτε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεών, πολλῶν ἐτῶν χαμαὶ κείμενον [...]

8 (φ. 139β) «Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς ἄπιστον πατέρα» (PG 47, 331).
Ἀρχ.: Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἔκστασιν ἐργάσασθαι καὶ φρίκην [...]

9 (φ. 154α) Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς νεωτέραν χηρεύσασαν» (PG 48, 599).
Ἀρχ.: Ὅτι μὲν χαλεπὴν ἔλαβες τὴν πληγὴν καὶ ἐν καιρίῳ τὸ πεμφθὲν ἄνωθεν ἐδέξω βέλος [...]

10 (φ. 170α) Λόγος ἀκέφαλος.
Ἀρχ.: ὑπερέχοντι πάσης ὑλικῆς τε καὶ ἀΰλου φύσεως καθαρότητι· τί οὖν ἐστιν ὃ πέπονθα, καὶ τίς ὁ λόγος τῆς ἐμῆς ἀπειθείας [...]
Τελ. (φ. 188α): [...] αὐτὸς δοίη δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ παραστήσειεν αὐτὸς ἑαυτῷ λαμπρὰν τὴν ποίμνην καὶ ἄσπιλον καὶ τῆς ἄνω μάνδρας ἀξίαν [...] ὡς ἂν ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πάντες λέγωμεν δόξαν, ποίμνη τε καὶ ποιμένες ὁμοῦ [...] ἀμήν.

11 (φφ. 188α - 238α) Ἰω. Χρυσοστόμου λόγοι περὶ ἱερωσύνης

α′ (φ. 188α) «Πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα ἐπὶ τῷ διαφυγεῖν τὴν ἱερωσύνην ἀπολογητικὸς αος» (PG 48, 623).
Ἀρχ.: Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι, γνήσιοί τε καὶ ἀληθεῖς [...]

β′ (φ. 193β) «Τὰ κεφάλαια τοῦ δευτέρου λόγου [α′ - ζ′] [...] περὶ ἱερωσύνης λόγος βος» (PG 48, 631).
Ἀρχ.: Ὅτι μὲν οὖν ἔστι καὶ ἐπὶ καλῷ τῇ τ(ῆς) ἀπάτης κεχρῆσθαι [...]

γ′ (φ. 199β) «Τὰ κεφάλαια τοῦ τρίτου λόγου [α′ - ια′] [...] περὶ ἱερωσύνης λόγος γος» (PG 48, 640).
Ἀρχ.: Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν τῆς εἰς τοὺς τετιμηκότ(ας) [...]

δ′ (φ. 214α) «Τὰ κεφάλαια τοῦ τετάρτου λόγου [α′ - θ′] [...] περὶ ἱερωσύνης λόγος τέταρτος» (PG 48, 659).
Ἀρχ.: Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκούσας καὶ μικρ(ὸν) ἐπισχών, ἀλλ᾽ εἰ μὲν αὐτός φησι [...]

ε′ (φ. 223β) «Τὰ κεφάλαια τοῦ πέμπτου λόγου [α′ - η′] [. . .] περὶ ἱερωσύνης λόγος πέμπτος» (PG 48, 671).

Ἀρχ.: Ὅσης μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγῶνας [. . .]

ϛ′ (φ. 227β) «Τὰ κεφάλαια τοῦ ἕκτου λόγου [α′ - ιγ′] [. . .] περὶ ἱερωσύνης λόγος ἕκτος» (PG 48, 677).

Ἀρχ.: Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα, τοιαῦτα, οἷάπερ ἤκουσας· τὰ δὲ ἐκεῖ πῶς οἴσομεν [. . .]

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἐν φ. 238α: «Τέλος τῶν περὶ ἱερωσύνης τοῦ Χρυσοστόμου ἐν λόγοις ἕξ».

12 (φ. 238α) Κείμενον ἄτιτλον, ἡμιτελὲς καταλειφθὲν ὑπὸ τοῦ γραφέως.

Ἀρχ.: Βουλοίμην ὑμῖν ἀποδοῦναι τὰ λείψανα τήμερον τῆς ὑποθέσεως περὶ ἧς καὶ πρώην ὑμῖν διηλέχθην [. . . .]

Τελ. (φ. 238α): [. . .] ὁ δὲ Παῦλος οὐκ εἰς αὐτὴν τῆς οὐσί(ας) τὴν ἔρευναν διακύψας ἀλλ' εἰς τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ μόνην

13 (φ. 239α) «Βαρλαὰμ μοναχοῦ· πρὸς τοὺς τοῦ πάπα πρέσβεις, ἀπόδειξις ὅτι ὑποκειμένου ἐκ μόνου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον, οὐδὲν ὅλως ἀδύνατον ἕπεται· οὐδέ τι τῶν ὁμολογουμένων τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναιρεῖται δογμάτων».

Ἀρχ.: Ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ, τοὺς τοῦ θείου καὶ ζωαρχικοῦ πν(εύματο)ς καρποὺς ἀπαριθμούμενος [. . .]

14 (φ. 244α) «Τοῦ αὐτοῦ ὅτι οὐχ ἁπλῶς ὑπόθεσις τὸ νομίζειν ἐκ μόνου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον· ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖν αἱρουμ(έν)οις, ἐκ μόνου τοῦ πρώτου αἰτίου προάγειν τὰ ἐκεῖθεν ἀχρόνως ἐκλάμψαντα· καὶ κεφαλαιώδης ἔκθεσις τοῦ ἡμετέρου δόγματος».

Ἀρχ.: Ὅτι μὲν οὖν ὑποκειμένου ἐκ μόνης τῆς πρώτης αἰτίας καὶ ἄμφω τὰ αἰτιατὰ ἰσοτίμως ἔχειν τ(ὴν) ὕπαρξιν [. . .]

15 (φ. 245β) «Δόγμα Λατίνων» γραφὲν ὑπὸ τῶν πρέσβεων τοῦ πάπα· εἶτα τοῦ αὐτοῦ ἡ τούτου ἀνασκευή».

Ἀρχ.: Λατῖνος: Ὁ π(ατ)ὴρ καὶ ὁ υἱός· μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ς· ἐπεὶ ὁ π(ατ)ὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἐν ὑποβλητικῇ δυνάμει ἕν εἰσιν [. . .]

Ἀνασκευή: Ἥκιστα ἡμῖν τοῦθ' εὐσεβὲς νομίζεται [. . .]

16 (φ. 247α) [Τοῦ αὐτοῦ] «λεγάτος ἢ περὶ πν(εύματο)ς». Διαλεκτικῶς.

Ἀρχ.: Λατῖνος: Τεθέασαι τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἔναγχος τῷ τε π(ατ)ριάρχῃ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἱεράρχαις [. . .]

Γραικός: Τὴν μὲν ἐπιστολὴν τεθέαμαι· τῶν δ' ἐν αὐτῇ λεγομένων, τὰ μὲν οἴομαι κατειληφέναι [. . .]

17 (φ. 250α) «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Νικόλαον· περὶ τοῦ πάπα».

Ἀρχ.: Μὴ τοῦτο οἴου σεβάσμιε πάτερ, ὅτι τοῦ πάπα τῶν ὀρθῶν ἐκπεσόντος δογμάτων, τὸ πᾶν ἀπώλετο τῆς ἐκκλησίας [. . .]

18 (φ. 252α) «Τοῦ αὐτοῦ κ(α)τ(ὰ) Θωμᾶ· λέγοντος ὅτι κ(α)τ(ὰ) μόνα τὰ πρός τι διαφέρουσιν ἀλλήλων τὰ θεῖα πρόσωπα».

Ἀρχ.: Θωμᾶς μὲν οὐδένα τρόπον διαφορᾶς ἐν τῇ τριάδι οἴετ(αι) εἶναι [. . .]

19 (φ. 252β) «Τοῦ αὐτοῦ κ(α)τ(ὰ) Θωμᾶ· λέγοντος ὅτι μόνη ἡ π(ατ)ρότης συ-

στατικόν ἐστι τῆς ὑποστάσεως τοῦ πρώτου αἰτίου· τὸ δὲ ἀγέννητον οὐδαμῶς».

Ἄρχ.: Οἱ περὶ τὸν Θωμᾶν, κ(α)τ(ὰ) μόνην τὴν τῶν πρός τι διαφοράν, διακρίνουσιν ἀλλήλων τὰ θεῖα πρόσωπα [. . .]

20 (φ. 253β) «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πρέσβεις ὅτι ἐναντίαις περιπίπτουσι δόξαις».

Ἄρχ.: Ὃ μάλιστα τῶν ὑμετέρων θαυμάζω, τοῦτό ἐστιν· ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾶς ἀκινήτου ἐννοίας ὁρῶ ὑμᾶς ἱδρυμένους [. . .]

21 (φ. 254α) «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πρέσβεις κοινὴ ἀνασκευὴ πάντ(ων) τῶν συλλογισμῶν, οὓς ἐκτίθενται οἱ Λατῖνοι περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ς».

Ἄρχ.: Πᾶς ὀρθῶς ἔχων συλλογισμός· ἢ ἀποδεικτικὸς τυγχάνει ὤν, ἢ διαλεκτικός· ὁ γὰρ παρὰ τούτους σοφιστικὸς ἤδη [. . .]

22 (φ. 258α) «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀπόδειξις· ὅτι καὶ οἱ μετὰ τοὺς ἀποστόλους θεῖοι π(ατέ)ρες ἡμῶν ἐκ μόνης τῆς πρώτης αἰτίας κατ' ἄμφω τὰ αἰτιατὰ ἔχειν τὸ εἶναι ὑπελάμβανον».

Ἄρχ.: Ἐκεῖνο δὲ πάντως οὐκ ἀγνοούμενον, ὅτι καὶ οἱ μετὰ τοὺς ἱεροὺς καὶ θείους ἀποστόλους τρανωταὶ τῆς εὐσεβείας [. . .]

23 (φ. 260α) «Τοῦ αὐτοῦ ἀπάντησις πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα ἃ πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βοσπόρου περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ς».

Ἄρχ.: Φὴς ὅτι π(ατ)ρ(ὸ)ς καὶ υἱοῦ θέλημα ἕν· καὶ οὐ θέμις διαφορὰν τινὰ κ(α)τ(ὰ) τὸ θέλειν ἐπ' αὐτῶν νοεῖν [. . .]

24 (φ. 261β) [Τοῦ αὐτοῦ] «λόγος συντεθειμένος ἐκ διαφόρων τμημάτων τῶν τοῦ Θεολόγου λόγων· ἔτι δὲ καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου· ἁρμόδιος καὶ πρὸς τοὺς σοφοὺς τῶν Λατίνων λέγεσθαι».

Ἐλλιπὴς (διότι ἐκ τοῦ φ. 262 ἔχει ἀποκοπῆ τμῆμα ἐκ τῶν κάτω) καὶ κολοβός.

Ἄρχ.: Ἐπειδὴ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀπερίεργον τῆς θείας ἡμῶν ἀτιμάσαντες πίστεως· καὶ τοῦ συντετμημένου καὶ ἀπερίττου [. . .]

Τελ. (φ. 262β): [. . .] καὶ ὁδοὶ πολλαὶ καὶ διάφοροι αἱ πρὸς ἑκάστην αὐτῶν φέρουσαι, τί τὰς ἄλλας ἀφέντες ὁδοὺς

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ δύο γραφέων.— α' γραφεὺς (Μανουὴλ νοτάριος Τζαμμαμύρης): φφ. 1α - 238α. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερά, ἄνετος καὶ καλλιγραφική, λίαν ἐμπείρου βιβλιογράφου. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,210 × 0,125. Στίχοι 26. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἐλάχισται καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. — β' γραφεύς: φφ. 239α - 262β. Γραφὴ σταθερά, ὀλιγώτερον ὅμως ἐπιμελημένη καὶ καλλιγραφική, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ πρώτου καὶ κυρίου γραφέως τοῦ κώδικος. Στίχοι 28. Τὸ κείμενον ὡσαύτως χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Οἱ τίτλοι τῶν κειμένων τοῦ κώδικος ἐρυθρόγραφοι. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἔγχρωμα καὶ περίτεχνα. Οὕτω ἐν φ. 130α τὸ ἀρχικὸν κεφαλαῖον Ο σχηματίζει κεφαλὴν ἡλικιωμένου ἱεράρχου, περιβαλλομένην ὑπὸ φεγγίου.

Ἀρίθμησις τετραδίων δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει ἀρκετὰ φύλλα, ἀφοῦ λείπουν ἀσφαλῶς αἱ 15 ἐκ τῶν 18 ἑρμηνευτικῶν ὁμιλιῶν

τοῦ Ἰω. Χρυσοστόμου εἰς τὴν α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολήν, αἱ δὲ ὑπάρχουσαι τρεῖς (ιε', ιζ' ιη') δὲν εἶναι καὶ αὐταὶ πλήρεις. Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει φύλλα, ἄγνωστον πόσα τὸν ἀριθμόν.
Τὸ φύλλον 238β ἔχει καταλειφθῇ ἄγραφον.

Ἐν φ. 153β τὸ ἑξῆς ἐρυθρόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα:
† *Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ μανουὴλ νοταρίου | τοῦ τζαμμαμύρη· ἡμέρα πέμπτη· φευρουαρ(ίου) Γη· ἰν(δικτιῶν)ος δης. τοῦ ἑξακισχι|λιοσοῦ ἐνακοσιοσοῦ τετάρτου* [6904 = 1396] *ἔτους· ὡς ἔχει γνῶναι πᾶς ζῶν· | καὶ τοὺς τῶν γραμμάτων τύπους εἰδὼς ἀκριβῶς* †
Ὁ αὐτὸς ὡς ἄνω γραφεὺς συνεχίζει μέχρι καὶ τοῦ φύλλου 238α τοῦ κώδικος.

Κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος (γενομένην κατὰ τὸν XVIII/XIX αἰ.) ἐχρησιμοποιήθησαν φύλλα χάρτου μὲ διαφόρους σημειώσεις, ἀναφερομένας εἰς οἰκονομικὰ ζητήματα τῆς μονῆς.
Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος ἄνευ διακοσμήσεως. Ὁ κῶδιξ εἶχέ ποτε καὶ δύο θηλυκωτῆρας.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 2, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 261β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. — Περὶ τοῦ κώδικος τούτου καὶ τοῦ γραφέως του βλ. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις*, Ἀθῆναι 1910, σ. 28 (ὅπου σύντομος σχετικὴ ἀναφορά).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 5 καὶ 6 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 11β - 12α (δεῖγμα γραφῆς, τέλος κειμένου καὶ ἀρχὴ ἑτέρου) καὶ 153β (σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Μανουὴλ Τζαμμαμύρη, 1396).

4

Περγαμηνή Διαστ. 0,225 × 0,165 Αἰὼν XII Φύλλα 258

Πραξαπόστολος. Ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Ἔχουν ἐκπέσει ἢ ἔχουν ἀποσχισθῆ ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κώδικος ἓν ἢ δύο φύλλα.

— φ. 1α: «Ὑπόθεσις τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων».
Ἀρχ.: Πράξεις ἀποστόλων τὸ βιβλίον καλεῖται, ἐπειδὴ τὰς πράξεις [...]

— φ. 3β: «Ἀποδημίαι Παύλου τοῦ ἀποστόλου».
Ἀρχ.: Ἀπὸ Δαμασκοῦ ἤρξατο καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ [...]

— φ. 5α: Αἱ «Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων».

— φφ. 47α - 253α: Αἱ Ἐπιστολαὶ τῶν ἀποστόλων.
Παύλου: Πρὸς Ρωμαίους (φ. 49β), πρὸς Κορινθίους α' (φ. 80β), πρὸς Κορινθίους β' (φ. 103α), πρὸς Γαλάτας (φ. 122α), πρὸς Ἐφεσίους (φ. 132α), πρὸς Φιλιππησίους (φ. 142β), πρὸς Κολασσαεῖς (φ. 150β), πρὸς Θεσσαλονικεῖς α' (φ. 158β), πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' (φ. 166α), πρὸς Τιμόθεον α' (φ. 170β), πρὸς Τιμόθεον β' (φ. 179α), πρὸς Τῖτον (φ. 185α), πρὸς Φιλήμονα (φ. 189α), πρὸς Ἑβραίους (φ. 192β). — Ἰακώβου καθολικὴ ἐπιστολὴ (φ.

215α), Πέτρου α' καθολική (φ. 224α), Πέτρου β' καθολική (φ. 232β), Ἰωάννου α' καθολική (φ. 239α), Ἰωάννου β' καθολική (φ. 247β), Ἰωάννου γ' καθολική (φ. 249α), Ἰούδα καθολική (φ. 251α).
Ἑκάστης τῶν ὡς ἄνω ἐπιστολῶν προτάσσεται ἡ σχετική «ὑπόθεσίς» της.
— φ. 253β: «Συναξάριον τοῦ ἀποστόλου· ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς δευτέρας τ(ῆ)ς πρώτης ἑβδο(μάδος) ἤτοι τοῦ ἁγ(ίου) πν(εύματο)ς καὶ καταλῆγον ἐν τῶ μηνολογίω».
— φ. 255α: «† Ἀρχὴ σὺν θ(ε)ῶ τοῦ μηνολογίου:»
— φ. 258β: «† Προκείμ(εν)α (καὶ) ἀλλη(λουά)ρ(ια) ἀνας(άσιμ)α τ(ῶ)ν η' ἤχ(ων) καὶ εἰς διαφόρ(ους) ἁγίους». Κολοβόν.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, καλλιγραφική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,105. Στίχοι 23. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ λιτά. Πολλαχοῦ τοῦ κώδικος ἡ περγαμηνὴ φέρει ὀπὰς αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον πρὸ τῆς χρήσεώς της ὡς ὕλης γραφῆς καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχουν χάσματα εἰς τὸ κείμενον (φύλλα 25, 36, 41, 43, 46, 73, 74, 75, 95, 99, 105, 146, 148, 155, 193, 200, 208, 213, 218, 219, 221, 236, 249). Τὸ φύλλον 157 κεκομμένον κατὰ τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν. Τὰ φύλλα 214 καὶ 253 ἐλλιπῆ κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ τμῆμα. Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος ὑπόλειμμα ἑνὸς φύλλου καὶ ἐν τέλει ὑπολείμματα δύο φύλλων.

Ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως:
μινι σ(ε)πτ(εμβ)ϱ(ίω) κδ σεληνη κε ιν(δικτιῶνος) ιβ | ετη ‚ζιζ' [7017=1508] *εγένηθεν υ θεγατεϱα μου | υ θὲοδοϱα εις οϱ(ας) ε της ⟨. . . .⟩ | και εφοτισεν τη ο θεοφανης αγηο|ϱιτησ απε τον .ν.ε..ον το μοναςιϱην | κ(αὶ) ἔβαλεν το ονομαν τησ χϱισινα*
Καὶ ἐν συνεχείᾳ ἑτέρα σημείωσις:
† *μινη σ(ε)πτ(εμβ)ϱ(ίω) 16 ετι ‚ζιη'* [7018=1509] *ἰ̈ν(δικτιῶνος) ιγ' | τησ νηχτοσ ει⟨σ⟩ οϱασ ι | εσησεν ςι πολη καὶ εχαλα[σε] τὸ κασςϱο | εισ πολουσ τοπουσ· κ(αὶ) μετζιτη|α καὶ οσπιτια πολα. . . οσ κ(αὶ) | ςὸ Γαλατα καὶ ἐσκοὺτοθεισι εοσ | ανθϱοπι χηλησι κ(αὶ) πλε[ον]*

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη ἑνὸς θηλυκωτῆρος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος (ἐξαιρέσει τῶν ἀπεσχισμένων ὀλίγων φύλλων καὶ τῆς σταχώσεως) πολὺ καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 3, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α, 62α καὶ 258β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 7 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 247β - 248α (δεῖγμα γραφῆς).

5

Χάρτης βομβύκινος Διαστ. 0,240 × 0,150 Αἰὼν XIV Φύλλα 284

Ηὐξημένον Πρόχειρον (*Prochiron Auctum*) [Ἔκδοσις: Ἰ ω. Ζ έ π ο υ - Π α ν. Ζ έ π ο υ, *Jus Graecoromanum*, τόμ. 7, *Ηὐξημένον Πρόχειρον*..., Ἀθῆναι 1931, σ. 5 - 361].

Προτάσσονται, φφ. 1α - 4α, πίνακες περιεχομένων.

φ. 5α: «† Πρόλογος τοῦ προχείρου νόμου».

Ἀρχ.: Ἐν ὀνόμ(α)τ(ι) τοῦ δεσπότου Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ Θ(εο)ῦ ἡμ(ῶν) αὐτοκράτορ(ες) καίσαρ(ες) Κωνσταντῖνο(ς) Λέ(ων) [Β]ασίλ(ειος) εὐσεβεῖς ἔνδοξοι νικητ(αὶ) τροπαιοῦχοι ἀεισέβ(αστοι) πιστοὶ αὔγουστοι.

[Τ]ὸν μέγα καὶ φύσει ἀληθῆ Θ(εὸ)ν καὶ σ(ωτῆ)ρα ἡμ(ῶν) Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστὸ)ν διὰ παντὸς ἐπικαλούμ(εν)οι, σπουδὴν ἐμμελῆ (καὶ) πόθον ἐγκάρδιον κεκτήμεθα [...]

φ. 6β: «† Τί(τλος) α΄. Περὶ συναινέσεως μνηστείας».

Ἀρχ.: Μνηστεία ἐστί, μνήμη καὶ ἐπαγγελία τῶν μελλόντ(ων) γάμ(ων). Καὶ ἐγγράφως [sic] καὶ ἀγράφ(ως) μνηστεία γίνεται [...]

φ. 189α: «† Τί(τλος) μ΄. Περὶ σκύλων».

Ἀρχ.: Οἱ κ(α)τὰ πολεμίων τρόπαιον στήσαντες σκύλ(ων) τιν(ῶν) ὡς εἰκὸς εὑρισκομ(ένων) [...]

— Τοῦ κειμένου τοῦ Ηὐξημένου Προχείρου προτάσσεται, φ. 4β (ἀμέσως μετὰ τὸν πίνακα περιεχομένων), ἡ ὑπ' ἀρ. 106 Νεαρὰ (Coll. II) τῶν αὐτοκρατόρων Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ Ἀλεξάνδρου [Ἔκδ.: Ἰ ω. Ζ έ π ο υ - Π α ν. Ζ έ π ο υ, *Jus Graecoromanum*, τόμ. 1, *Νεαραὶ καὶ χρυσόβουλλα*..., Ἀθῆναι 1931, σ. 188 - 189].

Ἀρχ.: Οἶμαι δὲ τ(ῶν) κρίνειν λαχόντων οὐδένα ποτὲ πρὸ(ς) τοσαύτην ἀποκλῖναι σκαιότητα [...]

— φφ. 212β - 218α: «† Νόμος γεωργικὸ(ς) κατ' ἐκλογὴν τ(ῶν) Ἰουστινιανοῦ» [Ἔκδ.: Ἰ ω. Ζ έ π ο υ - Π α ν. Ζ έ π ο υ, *Jus Graecoromanum*, τόμ. 2, *Νομοθεσία Ἰσαύρων καὶ Μακεδόνων*..., Ἀθῆναι 1931, σ. 65 - 71].

Ἀρχ.: Χρὴ τ(ὸν) γεωργὸν ἐργαζόμενον τ(ὸν) ἴδιον ἀγρ(ὸν) εἶναι δίκαιον καὶ μὴ παρορίζειν αὔλακ(ας) τοῦ πλησίον [...]

Τὸ κείμενον τοῦ «Γεωργικοῦ Νόμου» ὡς ἔχει εἰς τὸν κώδικα τοῦτον, συγκρινόμενον πρὸς τὸ κείμενον τῆς ὡς ἄνω ἐκδόσεως (JGR), παρουσιάζει διαφοράς.

— φφ. 275α - 279β: «Λέξεων ῥωμαί(ων) συναγωγή».

Ἀρχ.: ἀναλίων: λεγάτων ἐτησί(ων)· ἄκτος: πρᾶξις· ἀρεδάτος: ὁ μὴ κληρονομ(ῶν)· [...]
Τελ.: [...] φλοῦμεν: ποταμός· φύρτη: κλεψία.— Ἀρχὴ τοῦ ῶ: ὡς μάλα φίδε: ὡς ἀπὸ κακῆς πίστεως: ~

— φ. 284α: «Περὶ ἐν[άγοντος] καὶ ἐναγομ(έν)ου». Κολοβὸν (τελευταῖον κείμενον τοῦ κώδικος).

Ἀρχ.: Ὁ ἐνάγων ὀφείλει δεῖξαι· εἰμὴ δείξῃ, νικᾷ ὁ ἐναγόμ(εν)ο(ς)· κἂν ἀλλότριον νέμετ(αι) ὁ μάτην καλῶν τινὰ εἰς δικαστήριον, [...]

Τελ. (φ. 284β): [. . .] ἀφίστασθαι κατηγορίας, οὐκέτι δύναται ταύτην κινῆσαι: ~ ἀδελφὸς κ(α)τὰ

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, ἄνετος καὶ ἐπιμελημένη, λίαν ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,170 × 0,105. Στίχοι 29. Οἱ τίτλοι ἐρυθρόγραφοι. Τὸ φύλλον 10β ἄγραφον.
Κατὰ τὴν φυλλαρίθμησιν παρελείφθη νὰ ἀριθμηθῇ φύλλον 61 (οὕτω μετὰ τὸ φ. 60 ἀκολουθεῖ φ. 62), ἐνῷ μετὰ τὸ φύλλον 181 ἠριθμήθη φ. 181Α (μετὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἀρίθμησις τῶν ὑπολοίπων φύλλων κανονική).
Ὁ κῶδιξ φέρει καὶ ἀρίθμησιν τετραδίων. Ἡ σχετικὴ ἔνδειξις εἰς τὴν κάτω ᾤαν, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τετραδίου. Τετράδια κανονικὰ καὶ πλήρη (ὀκτάφυλλα) α΄ (φφ. 5α - 12β) - λγ΄ (φφ. 261α - 268β) καὶ λε΄ (φφ. 275α - 282β). Τὸ λδ΄ τεῦχος (φφ. 269α - 274β) τριάδιον (= ἑξάφυλλον). Ἐκ τοῦ τελευταίου τετραδίου τοῦ κώδικος, τοῦ λϛ΄ (φφ. 283α - 284β), σώζονται τὰ δύο πρῶτα μόνον φύλλα· τὰ λοιπὰ ἔχουν ἐκπέσει. Ἄγνωστος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπεσόντων, πιθανόν, τετραδίων μετὰ τὸ τετράδιον λϛ΄. Τῶν ἠριθμημένων τετραδίων τοῦ κώδικος (α΄ - λϛ΄) προτάσσεται ἓν δυάδιον (τετράφυλλον) ἄνευ ἀριθμήσεως (φφ. 1α - 4β, ὅπου οἱ πίνακες περιεχομένων διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ ὅλου κώδικος).

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 270β τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:
† *βηβλήο του ἁγίου ςεφάνου κ(αὶ) ἤτης βουληθῆ να το ἀποξε|νόσι ἀπο τ(ὴν) μονην ταύτην να ἔχη τας αρ(ὰς) τον τι κ(αὶ) οη* [sic: γρ. η] *θεοφό|ρον π(ατέ)ρων κ(αὶ) τον ἅγιον ςέφανον ἀντήμαχο ἐνημερα της | κρήϹεος κ(αὶ) τ(ὴν) καταρα του αναθέματος ἔτους | ,ζοη* [7088 = 1569/70].

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γεωμετρικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 4, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 283β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου παρέχει ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij· βλ. σχετικῶς *Vostok Christianskij — Putešestvie v Meteorskie i Osoolimpijskie monastyri v Fessalii archimandrita Porfirija Uspenskago v 1859 godu.* Izdanie Imperadorskog Akademii Nauk, pod redackieju P. A. Syrku, S.-Peterburg 1896, σ. 535, ἀρ. 28.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 8, 9 καὶ 10 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 143β - 144α (δεῖγμα γραφῆς), 221β - 222α (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 270β (τέλος κειμένου καὶ κτητορικὸν σημείωμα τοῦ ἔτους 1569/70).

6

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,235 × 0,165 Αἰὼν XVIII (1782) Φύλλα 206

[Μανουὴλ Μαλαξοῦ] νομοκάνων εἰς δημώδη παράφρασιν.

Τοῦ κειμένου προτάσσεται (φφ. 5α - 22β) πίναξ περιεχομένων, περιλαμβάνων κεφάλαια α' - τιε'.

— φ. 23α: «Περὶ Κριτοῦ, ὅτι νὰ εἶναι πρὸς πάντας συμπαθής, καὶ νὰ μὴ πιστεύῃ λόγους τινὸς χωρὶς ἐξετάσεως ἀκριβοῦς. Κεφ(άλαιον) α'».

Ἀρχ.: Πρέπει ὁ κριτὴς τουτέστιν ὁ ἀρχιερεὺς νὰ μιμῆται τὸν δίκαιον κριτήν, καὶ μέγαν ἀρχιερέα τὸν Κύριον [. . .]

— φ. 175β: «Τάξις πρωτοκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχ(ῶν) καὶ αἱ μητροπόλεις, καὶ αἱ ἀρχιεπισκοπαί, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται τὴν σήμερον ὑποκείμεναι τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλεως. σπθ'».

Ἀναγράφονται κατὰ τὴν ἑξῆς σειρὰν οἱ πατριάρχαι: «Ὁ Ῥώμης. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Ἀλεξανδρείας. Ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων».

Ἐν συνεχείᾳ ἀναγράφονται αἱ κάτωθι 71 «μητροπόλεις»: «α' ἡ Καισάρεια. β' ἡ Ἔφεσος. γ' ἡ Ἡράκλεια. δ' ἡ Ἄγκυρα. ε' ἡ Κύζικος. ς' ἡ Φιλαδελφία. ζ' ἡ Νικομήδεια. η' ἡ Νικαία [sic]. θ' ἡ Χαλκηδών. ι' ἡ Θεσσαλονίκη. ια' ὁ Τόρνοβος. ιβ' ἡ Ἀδριανούπολις. ιγ' ἡ Ἀμάσεια. ιδ' ἡ Προῦσα. ιε' ἡ Νεοκαισάρεια. ις' τὸ Ἰκόνιον. ιζ' ἡ Βέῤῥοια. ιη' ἡ Πισιδία. ιθ' ἡ Κόρινθος. κ' ἡ Μονεμβασία. κα' αἱ Ἀθῆναι. κβ' ἡ Παλαιὰ Πάτρα. κγ' ἡ Τραπεζοῦς. κδ' ἡ Λάρισσα. κε' ἡ Ναύπακτος. κς' ἡ Φιλιππούπολις. κζ' ἡ Ῥόδος. κη' αἱ Σέῤῥαι. κθ' ἡ Φίλιπος [sic]. λ' ἡ Χριστούπολις ἢ Καβάλα. λα' ἡ Σμύρνη. λβ' ἡ Μυτιλήνη. λγ' τὰ Ἰωάννινα. λδ' τὸ Διδυμότοιχον. λε' ὁ Μελένικος. λς' αἱ Νέαι Πάτραι. λζ' αἱ Θῆβαι. λη' ἡ Αἶνος. λθ' ἡ Κερασοῦς. μ' ἡ Βιδύνη. μα' ἡ Μήθυμνα. μβ' ἡ Χριστιανούπολις. μγ' ἡ Λακεδαίμων. μδ' ἡ Παροναξία. με' ἡ Μεσημβρία. μς' ἡ Σηλυβρία. μζ' τὸ Ἄργος. μη' ἡ Εὔριπος. μθ' ἡ Σοφία. ν' ἡ Μήδεια. να' ἡ Σωζόπολις. νβ' ἡ Ἀγχίαλος. νγ' ἡ Βάρνη. νδ' ἡ Δρίστρα. νε' ἡ Προΐλαβος. νς' ἡ Καραβιζύη. νζ' ἡ Μαρωνία. νη' τὸ Περιθεώριον. νθ' ἡ Ζίχνα. ξ' ἡ Δράμα. ξα' ἡ Νικόπολις. ξβ' ἡ Γάνος. ξγ' τὸ Ῥοΐζαιον. ξδ' ἡ Λαζία. ξε' ἡ Βιθυνία. ξς' ὁ Καφᾶς. ξζ' ἡ Χίος. ξη' ἡ Λῆμνος. ξθ' ἡ Ἴμβρος. ο' ἡ Οὐγκροβλαχία. οα' καὶ ἡ Μολδοβλαχία».

— φ. 177α: «Ποῖοι τῶν μητροπολιτῶν ἔχουσι τὴν σήμερον ἐπισκοπάς. σϟ'».

— φ. 178β: «Περὶ τῶν μητροπολιτῶν ποῖοι λέγονται ὑπέρτιμοι, καὶ ἔξαρχοι, ποῖοι ὑπέρτιμοι μόνον. σϟα'».

— φ. 179α: «Τὰ τῶν ἀρχιερέων ὀφφίκια, καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν. σϟβ'».

— φ. 189α: «Διαζύγιον τοῦ μὴ ἀποστείλαντος ἔξοδα τῆς ζωῆς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. τιε'». Τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ παρόντος νομοκάνονος.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 189β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅλου κειμένου τοῦ νομοκάνονος, δι' ἐρυθρᾶς γραφῆς τὰ κάτωθι:

Τέλος καὶ τῷ τελειοποιῷ θεῷ | τῷ ἐν τριάδι δόξα, ἀμήν.

— φ. 191β: «Ἱλασθητικαὶ εὐχαὶ λεγόμεναι πρὸς τοὺς ἀρνησαμένους τὸν Χριστὸν

θεληματικῶς, ἢ διὰ βασάνων, καὶ ἐπιστρέφοντας εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν».— Πλὴν τῶν εὐχῶν περιλαμβάνονται καὶ ψαλμοί.
Τὸ κείμενον τελειώνει ἐν φ. 196α. Τὰ φύλλα ταῦτα, 191α - 196α, εἶχον καταλειφθῇ ἀρχικῶς ἄγραφα ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου καὶ συνεπληρώθησαν βραδύτερον δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας, χειρός.

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος (φφ. 5α - 189β) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,175 × 0,120. Στίχοι 23 - 24. Οἱ τίτλοι τῶν κεφαλαίων ἐρυθρόγραφοι. Τὰ φύλλα 1β - 4β, 190α-β καὶ 196β - 206α ἄγραφα.
Ἐν φ. 189β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ νομοκάνονος, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
Ἐτελειώθη τὸ παρὸν νόμιμον διὰ χειρὸς ἐμοῦ | τοῦ ταπεινοῦ παπᾶ κωνςαντίνου παπᾶ γε|ωργίου σιατιςέως κατὰ τὸ αψπβ': [=1782] *νοεμβρίου ιη: | ἐν σιατίςῃ.*
Ἐν συνεχείᾳ, δι' ἄλλης χειρὸς καὶ μελάνης:
Διὰ δὲ συνδρομῆς, καὶ ἐξόδων ἀνανίου ἱερομονάχου τοῦ | ἐκ τῆς ἱερᾶς, καὶ σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος | καὶ ἀρχιδιακόνου ςεφάνου τοῦ ἐν μετεώροις.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 5, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 206β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 11 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 189β (τέλος τοῦ κειμένου καὶ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου παπᾶ Κωνσταντίνου παπᾶ Γεωργίου Σιατιστέως, 1782).

7

Χάρτης — Διαστ. 0,215 × 0,155 — Αἰὼν XVII — Φύλλα 166

Ὁ κῶδιξ ἀκέφαλος, ἐλλιπὴς καὶ κολοβός.

1 (φφ. 1α - 45β) Μηναῖον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Ἀναγράφονται συνοπτικῶς καὶ κατ' ἐπιλογὴν αἱ μνῆμαι τῶν κυριωτέρων ἁγίων. Ὀλίγα τροπάρια μόνον, οὐχὶ δὲ Ἀκολουθίαι πλήρεις, οὔτε καὶ συναξάρια.
Τὸ μηναῖον ἀκέφαλον. Ἄρχεται ἀπὸ η' Σεπτ. (Γενέσιον τῆς Θεοτόκου).
Μετὰ τὸ φύλλον 3 χάσμα τοῦ κειμένου. Ὁ Σεπτ. φθάνει ἕως κη' καὶ ὁ Ὀκτ. ἄρχεται ἀπὸ β'. Ἔχουν ἐκπέσει ἓν ἢ δύο φύλλα. Χάσμα ὁμοίως καὶ μετὰ τὸ φύλλον 18. Ὁ Δεκ. φθάνει ἕως κθ' (φ. 18β) καὶ ὁ Ἰαν. ἄρχεται ἀπὸ ε' (φ. 19α). Ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα φύλλα (μεταξὺ τῶν φύλλων 18 καὶ 19).

2 (φφ. 46α - 94β) Εὐχολόγιον.
— φ. 46α: «Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ».
— φ. 47β: «Αἱ ἑῶθιναὶ εὐχαί».
— φ. 50β: «Ἀκολουθεῖα εἰσ μνήστρα γάμου».
— φ. 55α: «Ἀκολουθ(ία) τοῦ εὐχελαίου».
— φ. 77α: «Εὐχὴ εἰς λεχοῦσαν γυναῖκα».
— φ. 86β: «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ». Κολοβὴ (τελειώνει ἐν φ. 94β).

3 (φφ. 95α - 166β) Ὡρολόγιον. Κολοβόν.
— φ. 95α: «Μεσονυκτικόν».
— φ. 129α: Ἀκολουθία τῶν ὡρῶν.
— φ. 145α: «Ἀρχὴ τοῦ ἑσπερινοῦ».
— φ. 148α: «Ἀρχὴ τῶν ἀποδείπνων».
— φ. 163β: «Τάξις τ(ῶν) ὡρῶν καὶ τῶν ἀποδείπν(ων)...».
— φ. 164β: «Τὰ τῶν η΄ ἤχων ἀναστάσιμα ἀπολιτίκια». Τὸ κείμενον τοῦτο κολοβόν.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Στίχοι 20 - 22. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,095.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος. Ἐπὶ ἑκάστης πινακίδος ἐννέα μεταλλικοὶ γόμφοι. Ἴχνη καὶ ἑνὸς θηλυκωτῆρος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος κακή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 6, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 166β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Ἐπὶ ἰδιαιτέρας ἐτικέττας ἀναγράφεται ὁ ἀριθμὸς 7 τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἔτους 1953 μὲ τὴν χρονολογικὴν ἔνδειξιν: 8-6-1953.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 12 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 147β - 148α (δεῖγμα γραφῆς).

8

Χάρτης στιλπνὸς — Διαστ. 0,220 × 0,155 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 293

Παρρησία τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἀναγράφονται ὀνόματα «ζώντων» καὶ «κεκοιμημένων» μελῶν συντεχνιῶν, ὡς καὶ ἡ καταβληθεῖσα εἰς τὴν μονὴν εἰσφορά. Αἱ ἀναγραφαὶ αὗται ἀναφέρονται εἰς τὰ ἔτη 1714 - 1791.

— φ. 1β: «1724 | .... Ονοματα των ρο|φετηων της Λαρρησας (και) Τρηκαλων | εις τῶν ἁγίων Στέφανον κ(αι) του ἁγίου | Χαραλάμπους — τῆς ἐν Μετεῶ|ροῖς | αψκδ. όντας ἐγράφικὰν εἴς το αὐτὸ | τὸ κατάστιχων: τὸ κ(αι)νοῦρι(ων). | Αρχην: σην θ(ε)ω: των μπακαλων. | Μνεισθητη κ(ύρι)ε τας ψυχὰς τοῦς [sic] δούλου σου:.»

— φ. 7β: «Τον ψομάδον τα ονόματα τῆς λάρρησας».
— φ. 13α: «Τα ονοματα τον σιμητζηδον απο τηλάρρησα».
— φ. 18α: «Τα ὠνώματα τῶν απατζήδων αποτηλάρρησα δοσμένα εἰς τῶν αγι(ων) ςεφαν(ων) κ(αὶ) εἶς τῶν αγι(ων) χαράλαμπῶν: τῆς ενμετεῶροις: — εἶς μνημόσυνον. Μνήσθητι κύριε τας ψυχὰς τῶν δούλων σου».
— φ. 27α: «Τα ωνόματα των σῆρτζηδῶν αποτηλλᾶρισα δωσμένα εἶς τῶν ἁγίων ςέφανον: κ(αὶ) τοῦ αγιου χαραλάμπους, τῆς ἐνμετεῶροις:.»
— φ. 32α: «Τα ονόματα τῶν ττακηατζήδῶν τῆς λάρισας».
— φ. 37α: «Τα ὠνόματα τω⟨ν⟩ ψιλ(ων)ραυτάδων τῆς λλάρρησας».
— φ. 47α: «Τῶν τζαρουχάδων, τα ὀνόματα ἀπο τα τρίκαλα εἰς τῶν ἅγιων ςέφανων».
— φ. 49α: «Τα ωνοματα των μπακάλων εκπῶλεως τρίκκῆς: ζῶντας κ(αι)κημημένα».
— φ. 53α: «Τα ονόματα τον αμπατζὴδῶν εκπολεως τρῖκκης: ζῶντας».
— φ. 54α: «Τῶν ἀμπατζήδων, τῶν κεκοιμημένων».
— φ. 56α: «Τα ὀνόματα τῶν ἀμπατζήδων ἀπο τὴν κωνςαντινούπολη».
— φ. 59β: «Τα ωνόματα των μπακάλων· ἐκ πόλεως θεσαλονήκῆς ἐτὸς 1714 απριλίου 13».
— φ. 60β: «Τα ὀνόματα του ρωφετιου· τῶν μπακάλων ἐκπόλεως θεσαλονίκης δωσμένα εἶς τῶν ἅγιων ςεφαν(ων) τῆς ενμετεῶροις: ἔτος αψκε΄ αὐγούςου ζ΄».
— φ. 62β: «1714 μηνος απριλίου 18. Τα ωνόματα του ρουφετιου. των ἀπατζήδων· ἐκ πόλεως θεσαλονίκης».
— φ. 64α: «Τα ονοματα των ροφετιον των απατζήδων απο πολεος απο θεσαλονίκη ετος αψιδ΄ μηνὸς απριλίου ιη΄».
— φ. 69α: «1786 ἰανν. 1: τὰ ὀνόματα τῶν καζατζίδων ἀπὸ χωρίον ἀγειά».
— φ. 71α: «1791 ὀκτωβρίου 20: τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτρόπων εἰς τύρναβον ὁποῦ ἔχουν τὰ κουτία τοῦ ἁγίου εἰς τὰς ἐκκλησίας».
— φ. 82β: «1716 μινὸς ιουλίου. Τα ὀνόματα των τακιᾶτζήδων ἐκ τρίκης: εἴς τὸν αγίον ςεφαν(ων) ζῶντα».
— φ. 85α: «αψκα τωπακαλάδον τα ονόματα τις λάρησας».
— φ. 87β: «αψκδ. ἑτερα ωνόματα απο του ρουφέτι τον πακαλαδον.
— φ. 285β: «αψμδ ὀκτωβρίου 18. χωρίον δράκια . . .».
— φ. 291β: «Τα ὤνοματα των επιτρόπων μας ἀπο τὲς χῶρες: εκ χῶρας ζαγωρ(ᾶς), μαχαλ(ᾶς) αγιος γεωργιος». Ἐν συνεχείᾳ ὀνόματα ἀπό: Σκλάτεναν, Τρίκκην, Λάρισσαν, Κρανέαν, Λιτόχωρον.

Ὁ κῶδιξ οὗτος, ὑπὸ διαφόρων κατὰ καιρούς χειρῶν, ἀδεξίων καὶ ἀμαθῶν τινων, γεγραμμένος, ἀποτελεῖ πλούσιον ἀρχεῖον βαπτιστικῶν ὀνομάτων.
Ἄγραφα ἔχουν καταλειφθῆ τὰ φύλλα του: 6α - 7α, 12α-β, 14α - 17β, 24β - 26α, 35β - 36β, 45β - 46β, 47β - 48β, 50β - 52β, 53β, 55β, 57β - 59α, 62α, 63β, 65β, 71β - 82α, 83α - 84β, 90β - 285α, 286α - 289α, 290α - 291α.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὰ κάτωθι:
1714 | ενθημησης | δια τα ὀνόματα ταμπακάληκᾶ αποτῆν θεσαλο|νίκη το καθε αργαριςηρι(ων) [sic] *απο ἕνα ςαμνὴ λάδη τοκαθέκαςο:* —
Ἐπὶ τοῦ φ. 1α, ἄνω: *ρίζω ο ςοριογράφος | 1725 | Νικηφόρος ἱερομόναχος | ἐκ μον(ῆς) τοῦ Ἁγίου ςε|φάνου | τῆς ἐν με|τεῶροις.*
Καὶ ἐπὶ τοῦ φ. 1β: *Νικηφόρος ἱερομόναχος.*
Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, φ. 292β, ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:
1775 μαΐου 20 | ἔνθήμησις εις την λάρισα | επολήθη το σιτάρι, | γρόσια εἴκοσι το κιλόν.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 293β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 7, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 293β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 13 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 18α (δεῖγμα γραφῆς).

9

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,230 × 0,163 Αἰὼν XIX (1801) Φύλλα Α′+50+Σελ. 115+Φ.Β′-Γ′

Ἀκολουθίαι καὶ Βίος τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Στειρίῳ.

1 (φφ. 1α - 28β) Ἀκολουθία τῆς κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ.

Ἀρχ. (φ. 1α): Μηνὶ φευρουάρίω ζ′ ἡ κοίμησις τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου π(ατ)ρ(ό)ς ἡμῶν Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Ϛηρίῳ τ(ῆς) Ἑλλάδος. Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ [. . .]
Προφρόνως συνέλθωμεν πιστοί, Λουκᾶ τοῦ θεόφρονος συνεορτάσαι τὴν κοίμησιν [. . .]

Ἐ κ δ ό σ ε ι ς τῆς ὡς ἄνω Ἀκολουθίας: *Ἀσματικαὶ ἀκολουθίαι τοῦ ὁσίου* [. . .] *Λουκᾶ τοῦ ἐν τῷ Στηρίῳ τῆς Ἑλλάδος* [. . .] *Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τυπογραφείῳ. Ἐν ἔτει 1814*, σ. 3 - 25 (βλ. L. P e t i t, *Bibliographie des acolouthies grecques*, Bruxelles 1926, σ. 130 - 131)· Γ. Π. Κ ρ έ μ ο υ, *Φωκικὰ — Προσκυνητάριον τῆς ἐν τῇ Φωκίδι Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ τοὐπίκλην Στειριώτου, Τόμος πρῶτος ἐν ᾧ ἡ ἀσματικὴ Ἀκολουθία καὶ ὁ Βίος αὐτοῦ*, Ἐν Ἀθήναις 1874, σ. 3 - 25, 64 - 70.

2 (φφ. 31α - 50α) Ἀκολουθία τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ.

Ἀρχ. (φ. 31α): Μηνὶ μαΐω γ η ανακομιδὴ τοῦ λυψάνου τοῦ Ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ημῶν Λουκὰ τοῦ Ϛηριώτου. Ἐν τῷ μεγάλο ἑσπερινῶ [. . .]
Προφρόνως συνέλθωμεν πιστοὶ Λουκᾶ τὴν μετάθεσιν πανηγυρίσασθαι σήμερον [. . .]

Ἐ κ δ ό σ ε ι ς τῆς ὡς ἄνω Ἀκολουθίας: *Ἀσματικαὶ ἀκολουθίαι τοῦ* [. . .] *Λουκᾶ* [. . .], *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 26 - 44 (βλ. L. P e t i t, *ἔνθ' ἀνωτ.*)· Γ. Π. Κ ρ έ μ ο υ, *Φωκικὰ*. . . τόμ. Α′, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 71, 78 - 111.

3 (σελ. 1 - 115) «Βίος κ(αὶ) πολιτεία τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Λουκᾶ τοῦ νέου· τοῦ ἐν τω Ϛηρείω τῆς Ἑλλάδος· μεταγλωτισθεὶς ἐν τῶ ἁγίω ὄρει παρα Διονυσίου, ἱερομονάχου».

Ἀρχ.: Δὲν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ὁ καιρὸς αἴτιος τῆς ἐναρέτου ζωῆς ἀλλὰ ἀκόμη ἡ καλὴ γνώμη [...]
Τελ. (κολοβόν): [...] ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς κανδήλας του ἔλαιον πολλὰς θαυματουργίας

Μετὰ τὴν σελίδα 115 τοῦ κώδικος ἔχει ἐκπέσει ἓν μόνον φύλλον, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ ἐλλείποντος μικροῦ τελευταίου τμήματος τοῦ μεταγλωττισθέντος Βίου (ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν εἰς λογίαν γλῶσσαν ἀρχικὸν Βίον τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, ἐκδοθέντα ὑπὸ Γ. Π. Κ ρ έ μ ο υ, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 25 - 62).

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα καθαρὰ καὶ εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,120. Στίχοι κατὰ κανόνα 20. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα ὅμως καὶ κακότεχνα.
Τὰ φύλλα 29^{α} καὶ 30^{α} ἄγραφα. Ἡ φυλλαρίθμησις καὶ ἡ σελιδαρίθμησις τοῦ κώδικος παλαιά.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος, ἐν φ. Α^{α}, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν καὶ κτητορικὸν σημείωμα:
το παρὸν βιβλίον υπάρχει τοῦ ὁσίου λουκᾶ | τοῦ εν το ςιρηο τ(ῆς) ελάδος ἔγράφη δι' εμοῦ ευγενίου | είερομο͂νάχῶ ἔκ κόμοις αράχοβα ταῦτα | κ(αὶ) εγραφὴ μου 1801 ευρουαρήου 27,
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ δοκιμαὶ κονδυλίου (ἀπόπειρα ἀντιγραφῆς τοῦ ὡς ἄνω σημειώματος, ὡς καὶ τοῦ ἐν φ. Β$^{α-β}$ ἀφιερωτικοῦ σημειώματος).
Ἐν φ. 3^{α}, διὰ μεγάλων καὶ παχέων γραμμάτων, τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα: *Τὸ παρὸν βιβλίον ὑ|πάρχει ἐκ τῆς ἱερᾶς | μονῆς τοῦ ἁγίου Στε|φάνου τῶν Μετεώ|ρων: 1861 Σεπτ. 11.*
Ἐν φ. 29^{β}, μετὰ τὸ τέλος τῆς Ἀκολουθίας τῆς κοιμήσεως τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τὸ κάτωθι ἀφιερωτικὸν σημείωμα:
Τῶ πανοσιωτάτω ἁγίω καθηγουμένω ὁσίου λουκᾶ κυρίω κὺρ | νεκταρίου τῶ σευασμιωτάτω μοι πατρὶ προσκυνητὸς εἰς ὅσιον λουκᾶν.
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ δοκιμαὶ κονδυλίου.
Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, ἐπὶ τοῦ φ. Β^{α}, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τὸ ἀφιερωτικὸν σημείωμα:
† τῷ πανιερωτάτῳ ἁγίῳ καθηγουμένῳ ὁσίου λουκᾶ κυρίῳ | κὺρ θεωδωσίου τωσεβασμοι ώτάτῳ μοι πατρὶ προ|σκυνητο͂ς εἰς ὅσιον λουκᾶν.
Τὸ αὐτὸ ἀφιερωτικὸν σημείωμα, μὲ ἐλαφρὰς τινας παραλλαγὰς λέξεων, ἔχει ἀντιγραφῆ, δι' ἄλλης χειρός, καὶ ἐπὶ τοῦ φ. Β^{β}.
Ἐπὶ τῶν φύλλων Α^{β}, 30^{β}, 50^{β} (ὅπου καὶ ἡ χρονολογία καὶ ἡμερομηνία: *1815 φεβρουαρίου 1*) καὶ Γ$^{α-β}$ δοκιμαὶ κονδυλίου.

Ὁ κῶδιξ, ἄγνωστον πότε ἀκριβῶς (πάντως πρὸ τοῦ Σεπτ. τοῦ 1861), μετεφέρθη ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ τῆς Φωκίδος, ὅπου ἀνῆκεν, εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Σῴζεται καὶ εἷς θηλυκωτήρ.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 8, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ κώδικος (ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ Γβ), ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἔχει δημοσιεύσει παλαιότερον ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Ν. Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 322. Βλ. ὡσαύτως καὶ Ν. Ἀ. Βέη, «Ἐπιδρομαὶ Βουλγάρων ἐπὶ τζάρου Συμεών», *Ἑλληνικὰ* 1 (1928) σ. 342, σημ. 4, ὅπου λόγος περὶ τοῦ κώδικος. Τέλος ἐκτενῆ στοιχεῖα περιγραφῆς τοῦ κώδικος τούτου καὶ ἄλλα σχετικὰ ἔχουν δημοσιεύσει ὁ Μ. Χατζηδάκης, «Περὶ Μονῆς Ὁσίου Λουκᾶ νεώτερα», *Ἑλληνικὰ* 25 (1972) σ. 310 - 311 καὶ πίν. 9 - 10 (ὅπου πανομοιότυπα τῶν φύλλων 31α καὶ 42α τοῦ κώδικος) καὶ ὁ Εὐστ. Στίκας, *Ὁ κτίτωρ τοῦ καθολικοῦ τῆς Μονῆς Ὁσίου Λουκᾶ* [Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀριθ. 80], Ἐν Ἀθήναις 1974, σ. 76, 79 - 84 καὶ πίν. 22 - 26 (ὅπου πανομοιότυπα τῶν φύλλων 30β - 31α, 35β - 36α, 37β - 38α, 38β - 39α καὶ 41β - 42α).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 14, 15 καὶ 16 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 3β - 4α (ἀρχὴ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὁσίου Λουκᾶ) καὶ 31α (ἀρχὴ τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου Λουκᾶ) καὶ τῶν σελίδων 1 - 2 (ἀρχὴ τοῦ κειμένου τοῦ Βίου τοῦ ὁσίου Λουκᾶ).

10

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,165 Αἰὼν XVIII Φύλλα 225

1 [Μανουὴλ Μαλαξοῦ] νομοκάνων εἰς δημώδη παράφρασιν.

Τοῦ κειμένου προτάσσεται, φφ. 4α - 15α, πίναξ τῶν κεφαλαίων. Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον παραλείπεται συχνάκις τὸ ἀρχικὸν Π τῆς λέξεως «Περί», προφανῶς μὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐρυθρογραφήσεώς του· οὐδέποτε ὅμως συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ γραφέως.

— φ. 24α: «Κεφάλαιον αον». «Περὶ κριτοῦ τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆς καὶ νὰ μὴ δὲν πιστεύει λόγους, χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ: ~ Ματθαίου τοῦ νομοθέτου· ὁ ὁποῖος ἦτον ἱερομόναχος (καὶ) πολλὰ σοφώτατος, τὸ ἐπίκλην Βλάσταρης: ~»
Ἀρχ.: Πρέπει τὸν κριτήν, τουτέστι τὸν ἀρχιερέα νὰ μιμεῖται τὸν δίκαιον κριτήν, καὶ μέγαν ἀρχιερέαν [. . .]

— φ. 24β: «Κεφάλαιον βον». «Περὶ δικαιοσύνης· καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν δικαιοσύνην ὁ κριτὴς [. . .]».

— φ. 25β: «Κεφάλαιον γον». «Περὶ νόμων [. . .]».

— φ. 118α: «Κεφάλαιον τβ'» (τὸ τελευταῖον τοῦ νομοκάνονος τούτου). «Περὶ

πῶς γράφετ(αι) τὸ διαζύγιον· ὅταν ὁ ἄνδρας λοίπει πέντε χρόνους κ(αὶ) δὲν ἀποστείλη τελείως, ἐξόδοις τῆς γυναικὸς αὐτοῦ».

Κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ παρόντος κώδικος διεταράχθη ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν τετραδίων του. Οὕτω τὰ κεφάλαια τοῦ νομοκάνονος ἀκολουθοῦν τὴν ἑξῆς σειράν:

— φφ. 24α - 71β: κεφάλαια α' - ϟϛ'.
— φφ. 124α - 167β: κεφάλαια ϟζ' - ρνη'.
— φφ. 72α - 120α: κεφάλαια ρξβ' - τβ'.

Κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ νομοκάνονος τούτου ὁ γραφεύς του, σκοπίμως ἢ ἐκ παραδρομῆς, παρέλειψε τὰ κεφάλαια ρνθ' - ρξα', σοδ' - σπθ', σϟη', τ' καὶ τα' (βλ. τὰ φφ. 114α - 118α τοῦ κώδικος), τὰ ὁποῖα ὅμως ἀναγράφονται εἰς τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων. Οὕτω, παραλείπεται «ἡ τάξις μητροπόλεων καὶ ἀρχιεπισκοπῶν», καθὼς καὶ ἄλλα κεφάλαια. Ἡ παράλειψίς των, ὡς διεπίστωσα, δὲν ὀφείλεται εἰς χάσμα τοῦ κώδικος λόγῳ ἐκπεσόντων φύλλων.

2 (φφ. 170α - 224β) Διηγήσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

Ἀρχ.: [Ἔ]λεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου· ὅτι ποτὲ ἔλαβε θαλίον καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἅλονα [. . .]

Εἰς ὅλα τὰ κείμενα τοῦ Γεροντικοῦ τούτου λείπουν τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, προφανῶς παραλειφθέντα ὑπὸ τοῦ γραφέως, διὰ νὰ ἐρυθρογραφηθοῦν ἐκ τῶν ὑστέρων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἔγινεν.

Ὁ κῶδιξ ἔχει γραφῆ ὑπὸ δύο γραφέων.

α': φφ. 4α - 167β. Γράμματα σταθερά, εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά, τὰ συνήθη τῆς ἐποχῆς. Στίχοι 22 - 24. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, πλὴν ὅμως ἀδέξια.

β': φφ. 170α - 224β. Γραφὴ ἀδεξία. Στίχοι 23. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Ἐπίτιτλα ἐρυθρόγραφα ἄκομψα (φφ. 170α, 194α, 202α). Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,111. Τὰ φύλλα 1β, 2β, 3β, 15β - 23β, 62β, 120β - 123β, 141β - 142α, 168α - 169β, 220α-β, καὶ 225α εἶναι ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος ἱερέως, Ζησίμου ὀνόματι, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα τοῦ ἔτους 1707:

† οὗτος ὦ βασιλικῶς· νόμος· τοῦ αγιου· κ(αὶ) ενδόξου προ|φεῖτου· μῶησὲος· εἶπάρχοι· τοῦ αγίου· γὲροντά μου· κ(αὶ) πατρί μοι ἔπισκῶπο· τὶς εἰμοὺ ἔλεη-| νότιτος· κυρίω· κυρίω· κῦρ· βαρθολομαὶου· | ἵνα κ(αὶ) ὦπιος· τὸν χριςιανὸν· νατολμὴσι να τον | ἴπαραλὰβι· ἂς ἔχι· τιν κατᾶρα του· ἀμην. | εν ἔτιεισου [γρ. ἔτ⟨ει⟩ Ἰησοῦ] *αψζ μῖνεῖ οκτομβρίω | ἐταιλὶς* [γρ. εὐτελής]· *δοῦλος· του αγίου μενδινίτζη· ζίσιμος· | ειερες* [γρ. ἱερεύς]· *γούνικλιτός.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α ἕτερον κτητορικὸν σημείωμα:

Ετούτον τὸν νόμον τὸν αγόρασε όπαπα ανατοληος | δηα το μοναςῆρι κ(αὶ) οπηος ἀπουτοῦς πατέρας ειθε|λε τὸν ἀποξενόσι τῆν κατάρα του αγίου ἔνδόξου απ|οςόλου προτομαρτηρος κ(αὶ) ἀρχη δηακόνου | ςεφάνου 1800 μαρτηου — α | ναέχη.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἄνευ τινὸς διακοσμήσεως.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 9, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 225β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος ἔχει δημοσιεύσει ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 322. Πρβλ. καὶ Δ. Σ. Γκίνη, *Κείμενα βυζαντινοῦ καὶ μεταβυζαντινοῦ δικαίου εἰς χειρογράφους ἐν Ἑλλάδι κώδικας*, Ἀθῆναι 1963, σ. 42, ὅπου ἁπλῆ μνεία τοῦ χειρογράφου.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 17 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 24α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ α΄ κεφαλαίου τοῦ νομοκάνονος).

11

Χάρτης βομβύκινος   Διαστ. 0,180 × 0,135   Αἰὼν XIV   Φύλλα 365

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

α΄ (φ. 14α) «Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον».
Προτάσσονται, φφ. 12α - 13β, «τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελ(ίου) τὰ κεφάλ(αια)».

β΄ (φ. 118β) «Εὐαγγέλιον κατὰ Μᾶρκον».
Προτάσσονται, φφ. 117α - 118α, «τοῦ κατὰ Μᾶρκον ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλ(αια)».

γ΄ (φ. 180α) «Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν».
Προτάσσονται, φφ. 177α - 179α, «κεφάλαια τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγ(ίου) εὐαγγελ(ίου)».

δ΄ (φ. 288β) «Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην».
Προτάσσονται, φ. 288α, «τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος, φφ. 3α - 11α, ἀκέφαλος πίναξ ἀντιστοιχίας τῶν κεφαλαίων τῶν εὐαγγελίων. Τὰ φύλλα 1β - 2β, 175β - 176β καὶ 364α ἔχουν καταλειφθῆ ἄγραφα. Μεταξὺ τῶν φύλλων 2β καὶ 3α χάσμα, διότι ἔχουν ἐκπέσει 2 - 3 φύλλα. Ἀρίθμησις τετραδίων δὲν ὑπάρχει.
Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,095. Στίχοι 18. Γραφὴ ἐπιμελημένη, καλλιγραφικὴ καὶ στρογγυλόσχημος, μὲ μεγάλους ὀφθαλμοὺς γραμμάτων. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἁπλᾶ καὶ ἐρυθρόγραφα (κυρίως εἰς τὰ φφ. 14α, 118β, 180α καὶ 288β, ὅπου αἱ ἀρχαὶ τῶν εὐαγγελίων).
Ἐν φ. 118α, κάτω, μεταγενέστερον διὰ βαναύσου χειρὸς σημείωμα: † *εγο ο δαβ⟨ί⟩δ αφἔροσα το τετρα|βάγγελο· εισο μοναστήρι· ςο ζα|γαρα· ηςην παναγηἄμ(ην)*. Ἐν φφ. 11β καὶ 179β, μεταγενέστερα ὡσαύτως, δοκίμια κονδυλίου.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:
† ηςτας 1 του νοευριου· | ἐχῶ [sic] *οπου επιρα· α|πο τὸν κίρο ασπρ(α) 155· ημερα· πεμπτη· απο το κράσι· κ(αὶ) τηρακι: ~*

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα (ρόμβοι περιέχοντες ρόδακας).
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 10, ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου φύλλου (1α καὶ 365β) τοῦ κώδικος, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 18 καὶ 19 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 13β - 14α (ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 288β - 289α (ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, δεῖγμα γραφῆς).

12

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,140 Αἰὼν XVI Φύλλα 312

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων. Κολοβόν.

α′ (φ. 12α) «Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον».
Προτάσσονται, φφ. 11Αα - 11Ββ, « τοῦ κατὰ Ματθ(αῖον) ἁγίου εὐα(γγελί)ου τὰ κεφάλαια».

β′ (φ. 101α) «Τὸ κατὰ Μάρκον ἅγιον εὐαγγέλιον»
Προτάσσονται, φφ. 99α - 100β, «τοῦ κατὰ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

γ′ (φ. 159α) «Τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον».
Προτάσσονται, φφ. 156β - 158β, «τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

δ′ (φ. 249α) «Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον». Κολοβόν.
Τελ.: [. . .] καὶ εἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ, ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰ(ησοῦ)ς ἅτινα [κεφ. 21, 24 - 25].
Δύο μόνον γραμμαὶ λείπουν ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κειμένου τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. Οὕτω πρέπει νὰ ἔχῃ ἐκπέσει ἓν μόνον φύλλον ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κώδικος.
Προτάσσονται, φ. 248α, «τοῦ κατὰ Ἰωάν(νην) ἁγίου εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος, προτάσσονται τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων τὰ ἑξῆς:
1 (φφ. 1α - 11α) «Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχήν».
2 (φφ. 11α - 11Αα) «Δήλωσις πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὰ καθ' ἡμέρ(αν) εὐα(γγέλια)».
Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,155 × 0,095. Στίχοι 20. Γραφὴ ἐπιμελημένη

καὶ τυποποιημένη, ἐλαφρῶς δεξιοκλινής. Τὸ κείμενον σχεδὸν χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Ἐπίτιτλα ἁπλᾶ εἰς τὰ φύλλα ὅπου αἱ ἀρχαὶ τῶν εὐαγγελίων (12α, 101α, 159α, 249α). Ἐρυθρογραφίαι ὀλίγαι. Ἀριθμοῦνται τετράδια κανονικὰ (=ὀκτάφυλλα) α' - μα'. Ἐκ τοῦ β' τετραδίου ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον (μετὰ τὸ φ. 8), ἐκ δὲ τοῦ τετραδίου μα' σώζονται μόνον τὰ τρία φύλλα. Εἰς τὰς ᾤας τῶν φύλλων 186β καὶ 189β μεταγενέστερα δοκίμια κονδυλίου.

Ἐπὶ τοῦ φ. 100β, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος, τὸ ἑξῆς κτητορικὸν σημείωμα, μετὰ τῶν συνήθων ἀρῶν κατὰ τοῦ τυχὸν ἀποξενώσοντος:
† τὸ παρὸν εὐαγγέλῄόν ἀπὸ χωρῄόν κουβελτζη | του ἀγηοτατις μόνης του ἐν ἀγήες πατρος ει|μόν ἀθανασιδ καὶ ει τοὶς βούληθὴ ἀποξη|νοσὶ σι ἄλην χόραν χαρις [γρ. χωρὶς] *το θέλημα | απὸ τους είερης καὶ ἀπο την χορα ὅλη ἔςο ἀ|φορησμένος και ασίχορίτος και μὲτα | θάνατον ἄλλητος νὰ έχη τας ἀρὰς τον | τρῄάκοσίον δέκα και ὀκτο θέο|φόρον τον ἐν νηκαιὰ και τον λήπον ἀγη|ον.*
Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, διὰ χειρὸς ὡσαύτως ἀμαθοῦς τινος, ἕτερον κτητορικὸν σημείωμα μετὰ τῶν συνήθων ἀρῶν:
† τω παρῶν βηβλῆον υπᾶρ|χη απο χωρῖων κυβελ|τζῆ και ἡ της τω αποξενόσῆ | έστω αφορῖσμενος και ασή|χώρῖτως απο θ(εο)ῦ παντο|κράτωρως και νᾶχὴ τας | αρας των τριακοσῆων δέ|κα και ὀκτο θεωφορων π(ατέ)ρων | κε ἀπο θάνατων άλη|τῶς να σχῆ|στῆ η γης να κᾶταπήη αυτων:. | σῆνχωρέσατε με εν το κ(υρί)ω ότη ημε αμαθης κ[αὶ] ἀφρον(;) | αμῆν αμῆν Ι(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς κ(ύρι)ε.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τελείως ἁπλᾶ ἔντυπα γεωμετρικὰ σχέδια.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 69, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως, καὶ 6, ἐπὶ τοῦ φ. 1α. Ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ κώδικος ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σημείωσις: Ὁ ἀνωτέρω περιγραφεὶς κῶδιξ, ὁ φέρων σήμερον τὸν ἀριθμὸν 12, δὲν συμπίπτει πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη κατὰ τὸ ἔτος 1909 ἀριθμηθέντα καὶ καταγραφέντα ὁμοίου περιεχομένου κώδικα τῆς μονῆς ὑπ' ἀρ. 12, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσης τότε συνοπτικῆς ἀνεκδότου περιγραφῆς τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς: «12. Περγαμηνή. 0,124 × 0,168. Αἰὼν ΧΙ. Πάχ. 0,05. Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων. Ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ προτάσσονται τὰ κεφάλαια. Τοῦ κατὰ Ματθαῖον ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων ἀκέφαλος. Ἐν τέλει 'αἱ ἀρχοτέλειαι τοῦ εὐαγγελίου. . .' κολοβαί. Τὸ *δὲ* πολλαχοῦ διπλοτονούμενον».
Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ Πρακτικὸν καταγραφῆς τῶν κειμηλίων καὶ χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου, συνταχθὲν παρὰ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν τὸ ἔτος 1959, ἀναγράφεται (σελ. 15, ἀρ. 12) κῶδιξ (Εὐαγγέλιον) ὑπ' ἀρ. 12, περγαμηνός, τοῦ ΙΑ' αἰῶνος. Οὕτω, ὁ ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη ἀριθμηθεὶς κατὰ τὸ 1909 κῶδιξ 12 τῆς μονῆς, εὑρεθεὶς πιθανώτατα καὶ κατὰ τὴν καταγραφὴν τοῦ 1959, σήμερον δὲν ὑπάρχει. Δὲν ἀνευρέθη κατὰ τὰς ἐρευνητικὰς ἀποστολὰς τοῦ Κέντρου μας εἰς τὴν μονὴν (Ὀκτ. 1969, Δεκ. 1982, Νοέμ. 1983 καὶ 1984.)

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 20 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 12α (ἐπίτιτλον κόσμημα, ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, δεῖγμα γραφῆς).

13

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,210 × 0,155 Αἰὼν XVII Φύλλα 185

Παρακλητική. Ἀκέφαλος, ἐλλιπὴς καὶ κολοβή.
— φ. 1α: Περίοδος τοῦ δ′ ἤχου. Ἀκέφαλος.
Ἀρχ.: Λιμὴν γενοῦ μοι πανάμωμε [. . .]
— φ. 10β: Περίοδος τοῦ πλαγίου α′ ἤχου.
— φ. 61α: Περίοδος τοῦ πλαγίου β′ ἤχου. Ἀκέφαλος (ἔχει ἐκπέσει ἓν μόνον φύλλον).
— φ. 106β: Περίοδος τοῦ βαρέος ἤχου.
— φ. 149β: Περίοδος τοῦ πλαγίου δ′ ἤχου. Κολοβή.

Ὁ κῶδιξ ἀποτελεῖται ἐξ ἠριθμημένων τετραδίων κϛ′ - μϛ′ (φφ. 1α - 176β), πλὴν τοῦ τεύχους λβ′ (φφ. 48 - 57), τὸ ὁποῖον εἶναι πεντάδιον. Ἔχουν ἐκπέσει δηλαδὴ τὰ τετράδια α′ - κε′ (λείπουν αἱ περίοδοι τῶν ἤχων α′, β′, γ′ καὶ μέρος τοῦ δ′). Ἀπὸ τοῦ φ. 177α μέχρι τοῦ τέλους (φ. 185β) ὁ κῶδιξ ἐλλιπὴς καὶ μὲ χάσματα. Δὲν σώζεται ἀρίθμησις τετραδίων, οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπολογισθῇ τίνων τετραδίων ὑπολείμματα ἀποτελοῦν τὰ φύλλα ταῦτα. Ἐκ τοῦ τετραδίου κϛ′ (σημερινὴ ἀρχὴ τοῦ κώδικος) ἔχει ἐκπέσει τὸ πρῶτον φύλλον (τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἀναγεγραμμένην καὶ τὴν ἔνδειξιν κϛ′). Ὡσαύτως ἐκ τοῦ τετραδίου λγ′ (φφ. 58 - 64) ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον, τὸ τέταρτον κατὰ σειρὰν (οὕτω χάσμα μεταξὺ τῶν φύλλων 60 καὶ 61). Τὸ φ. 6 ἀποκεκομμένον κατὰ τὸ δεξιὸν ἥμισυ τμῆμα, ὡσαύτως καὶ τὸ τελευταῖον φύλλον (185) κατὰ τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,100. Στίχοι 21 ἢ 24. Γραφὴ οὐχὶ ἰδιαιτέρως ἐπιμελημένη. Ὀλίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα εἰς τὸ κείμενον. Ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἁπλᾶ καὶ ἄτεχνα.

Ἐν φ. 60β, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τὰ ἑξῆς:
† *ὀρ(ῶν) ὁ μέγ(ας) ἐν ἀσκυτὲς σισσόεις τάφων του βασῖλέ(ως) ελὴ | παλ' ἀλεξάνδρου λάμψαντος ἐνδόξη φή της αἴ θά|ναται τὴς δύναται φηγ(ήν) σε αἴ πολλης͂έναχτε του.*

Ἐν φ. 158β ἀδέξια σκαριφήματα καί, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, οἱ στίχοι:

† *πολλ(ὰ) μὲν πολλ(ὰ) περὶ ἀγάπης εἰρείκας*
| *ἐν μόνο δέ τη* [sic] *τοῦ Χ(ριστο)ῦ μαθητ(ῇ)*
ταύτ(ην) ζη|τήσας εὑρήκας.

Ἐν φ. 179β, ὡσαύτως διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τὰ ἑξῆς (παρόμοια πρὸς τὰ ἐν φ. 60β):
ειδὸν ο μέγας ἐνασκητης σισώεις ταφον του βασιλεος ἐλείπα|λε αλεξανδρον κ(αὶ) εξέζι· αὶ αὶ θάνατ(αι) της δηνατ(αι) φιγήν σε: —
Ἐν φ. 149α τὰ κάτωθι:
† *οἱ παλεή του χρόνου τὴν φίσι δηλόσε βολόμεν(οι)· ἔμπροσθεν | μεν κομόντα, ὅπισθεν δε εψιλομένο καὶ φαλακρόν:* ~

Ἀμφότεραι αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἔχουν ἐκπέσει, καὶ ὁ κῶδιξ σήμερον ἀστάχωτος. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 12, ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ κώδικος, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 21 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 106β (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

14

Χάρτης Διαστ. 0,155 × 0,105 Αἰὼν XVII - XVIII Φύλλα 95

Εὐχαὶ καὶ ἀκολουθίαι.

1 (φ. 1β) Εὐχὴ ἀνεπίγραφος.
Ἀρχ.: Ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν ἐνώπιόν σου, πανάγαθε δέσποτα [...]

2 (φ. 4β) «Εὐχαὶ εἰς τὴν πληγὴν τοῦ θανατικοῦ».

3 (φ. 7α) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».
Μεταξὺ τῶν φύλλων 12 καὶ 13 χάσμα, διότι ἔχει ἐκπέσει ἓν ἢ καὶ περισσότερα φύλλα. Ἐκ τῶν ὑστέρων, μεταξὺ τῶν προαναφερθέντων φύλλων, προσετέθη ἕτερον φύλλον, φέρον σήμερον τὴν ἀρίθμησιν 12Α, ὅπου τροπάρια τοῦ ἁγ. Στεφάνου καὶ τοῦ ἁγ. Χαραλάμπους, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος γεγραμμένα.

4 (φ. 26α) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν».

5 (φ. 31α) Ὁ μικρὸς παρακλητικὸς κανὼν τῆς Θεοτόκου.
Ἀρχ.: Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς [...]

6 (φ. 40β) «Εὐχὴ εἰς τὸ εὐλογῆσαι ἐδέσματα κρεῶν».

7 (φ. 41β) «Εὐχὴ εἰς τὸ εὐλογῆσαι τυρ(ὸν) καὶ ὠά».

8 (φ. 44α) Ὁ μέγας παρακλητικὸς κανὼν τῆς Θεοτόκου.
Ἀρχ.: Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειμάζουσι [...]

9 (φ. 52α) «Εὐχαὶ εἰς τὴν ὑπεραγί(αν) Θ(εοτό)κον λεγόμεναι ἡμέρα παρημέραν».

10 (φ. 57α) «Εἰς τὸν ἅγιον ἄγγελον τὸν φύλακα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου».

11 (φ. 58β) «Εὐχὴ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν».

12 (φ. 60α) Τὰ ια' ἑωθινὰ εὐαγγέλια.

13 (φ. 75α) «Εὐχαὶ ἤτοι ἐξορκισμοὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων καὶ πρὸς ἑκάστην ἀσθένειαν».

14 (φ. 83α) «Εὐχαὶ τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὰ αὐτά».

15 (φ. 89α) Εὐχὴ ἀνεπίγραφος.
"Αρχ.: Δέσποτα κύριε, ὁ ἰατρὸς τῶν νοσούντων καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως [...]

Ὁ κῶδιξ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος. Παλαιότερος γραφεὺς (XVII αἰ.) ὁ τῶν φύλλων 7α - 43β. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, εὐανάγνωστος καὶ καλλιγραφική. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 / 0,110 × 0,070. Στίχοι 12.
Μεταγενεστέρα χεὶρ (XVIII αἰ.) ἡ τῶν φύλλων 44α - 84β. Γραφεὺς ἀδέξιος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Στίχοι 15 - 16. Δι' ἄλλων, μεταγενεστέρων ὡσαύτως (XVIII αἰ.), χειρῶν γεγραμμένα τὰ φύλλα 1β - 6β καὶ 85α - 94β. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα μᾶλλον καὶ περιωρισμένης καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Ἐνιαχοῦ καὶ χρυσογραφίαι.

Ἐν φ. 1α: *κωνςάτηως νερωμόναχος*, καὶ ἄτεχνον σκαρίφημα ἀνδρικῆς μορφῆς. Ἐν φ. 59β δοκιμὴ κονδυλίου. Ἐν φ. 95α δοκιμαὶ κονδυλίου καὶ ἕτερον ἄτεχνον σκαρίφημα ἀνδρικῆς μορφῆς.

Ἐν φ. 95α ἡ ἐνθύμησις:
ο Ζιόγας ματζια | *κουκουκυ ἐπειρε σα*|*νια 6 καὶ 1 τένζέρι μεγάλον.*
Ἐν φ. 95β:
Ὁ ζιογας † εδοσαι τω ανναςαση ἄσπρα | *απο ταλέβρη... ασπρα 150* | *απομενεῖ να δοσει ασπρα 283.*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ἡ σημείωσις: *θιμιςσι δια τω βουτιρο* | *ουκαδις 81.*

Στάχωσις σητόβρωτος, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 13, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 95β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 22 καὶ 23 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 7α (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως) καὶ 51β - 52α (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ β' γραφέως).

15

Χάρτης   Διαστ. 0,150 × 0,100   Αἰὼν XVII   Φύλλα 272

Κῶδιξ πολυμιγής.

1 (φ. 6β) «Περὶ γαστριμαργί(ας) κ(αὶ) ὅτι βλάπτει μεγάλος [...]».
"Αρχ.: Ἡ γαστριμαργία κ(αὶ) ἡ μετὰ οἴνου κ(αὶ) ὕδατος πολυποσία [...]

2 (φ. 15α) Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, «λόγος εἰς τὴν κοίμησιν ἤτοι ἀνάπαυσιν κ(αὶ) πρὸς Θ(εὸ)ν μετάστασιν τῆς [...] Θ(εοτό)κου [...]».

Ἀρχ.: Τῇ θαυμαστῇ καὶ ὑπερενδόξῳ κ(αὶ) ὄντως μεγάλῃ τοῦ παντὸς κόσμου δεσποίνῃ [...]

Τελ. (φ. 68α-β): [...] καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἐκλυτρωθέντες τ(ῆς) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ μεγάλης κλήσεως κληρονόμοι ἀναδειχθείημεν [...] ἀμήν.

3 (φ. 71α) «Μαρτύριον τ(ῆς) ἁγί(ας) μεγαλομάρτυρος Εἰρήνης» (BHG 952 y-z).

Ἀρχ.: Κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς προαπελθόντας γέγονέ τις βασιλεὺς ὀνόματι Λικίνιος, ἕλλην μὲν τὴν θρησκείαν [...]

4 (φ. 140α) «Ἀρχὴ τῶν συλιτουργικῶν».

Ἀρχ.: Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου [...]

5 (φ. 142α) «Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος Μακαρίου μοναχοῦ τοῦ Αἰγυπτίου» (BHG 999r).

Ἀρχ.: Πορευόμενος ποτὲ τὶς τῶν ἁγίων π(ατέ)ρων ἐν τῇ ἐρήμῳ ἠκολούθησεν αὐτῷ ἄγγελος Κ(υρίο)υ [...]

6 (φ. 159α) «Διήγησις κ(αὶ) ὀπτασία ὠφέλιμος ὀρθοδόξου τινὸς Δημητρίου· συγγραφεῖσα παρὰ Μητροφάνους ἱερομονάχου· προτροπῇ κ(αὶ) κελεύσει τοῦ πν(ευματ)ικοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς κ(αὶ) διδασκάλου αὐτοῦ κυροῦ Διονυσίου κ(αὶ) ῥήτορος· μετατεθεῖσα (δὲ) ἀρτίως εἰς κοινὴν φράσιν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Λαυρεντίου τοῦ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθω ἀσκοῦντος».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ κ(αὶ) π(ατέ)ρες, ἐλᾶτε νὰ ἀκούσητε φοβερὰ κ(αὶ) θαυμαστὰ πράγματα [...]

7 (φ. 192α) «Διήγησις τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Ζωσιμᾶ· τῆς πολιτεί(ας) τ(ῶν) ἁγί(ων) μακάρ(ων)».

Ἀρχ.: Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχε τὶς ἀνὴρ ἐν τῇ ἐσωτέρα ἐρήμῳ ὀνόματι Ζωσιμᾶς [...]

8 (φ. 216α) «Ἱστορία Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ ῥήτορος, ἀσκήσαντος ἐν τῇ σκήτει λαύρας· κοιμηθέντος (δὲ) ἐν ἔτει ͵ζριδ' [7114=1605]· ὀκτωβρ(ίου) ϛ»».

Ἀρχ.: Ἐγώ, ἀδελφοί, ἀναγινώσκων τὰ βιβλία εὗρον θαύματα ὅσα ἔδειξεν ὁ Θ(εὸ)ς [...]

9 (φ. 221α) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

10 (φ. 238α) «Τοῦ ἀββᾶ Νείλου στίχοι κ(α)τ' ἀλφάβητον πρὸς ἀρχάριον μοναχόν».

Ἀρχ.: Ἀρχὴν ἀγαθὴν τὴν ξενιτεί(αν) ποιοῦ·
βίον εὐκλεῆ κοινόβιον λογίζου·
....

11 (φφ. 239α - 252β) Διάφορα ἀποφθεγματικά, γνωμικὰ καὶ παραινετικὰ σύντομα κείμενα, φέροντα τὰς ἐπιγραφάς: Εἰς ἀλήθειαν, εἰς ἀρετήν, εἰς βοήθειαν, εἰς βουλήν, εἰς γάμον, εἰς γῆρας, εἰς γονεῖς, εἰς γυναῖκας, εἰς δόξαν, εἰς δούλους, εἰς ἐγκράτειαν, εἰς ἐλπίδας, εἰς εὐτυχίαν, εἰς εὐσέβειαν, εἰς εὐχήν, εἰς ἐρῶντας, εἰς ἔχθραν, εἰς ἡδονήν, εἰς θάνατον, εἰς Θεόν, εἰς ἰατρούς, εἰς κάλλος, εἰς καιρόν, εἰς κρίσιν καὶ εἰς τὴν θείαν δίκην, εἰς κρύφια, εἰς λιμόν, εἰς λόγον, εἰς λύπην, εἰς μέθην, εἰς τὸ μέλλον, εἰς μετάνοιαν, εἰς μετριότητας, εἰς νεότητα, εἰς νόμους, εἰς ξένους, εἰς ὅρκον, εἰς ὀργήν, εἰς παῖδας, εἰς αἴνεσιν, εἰς πίστιν.

12 (φφ. 253α - 268β) Τύποι ἐπιστολῶν (εἰς πατριάρχην, εἰς μητροπολίτην, εἰς ἐπίσκοπον, εἰς ἱερομόναχον κ.ἄ.).

13 (φ. 269α-β) Συνταγολόγιον κατὰ μῆνας.

"Αρχ.: Τὸν μῆνα τὸν μάρτιον πασα ἄνθρωπον [sic] τυχένη να τρώγει πράγματα γλυκὰ [. . .]

14 (φφ. 269β - 271α) Τύποι ἐπιστολῶν.

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος, κατὰ βάσιν, ὑπὸ δύο γραφέων:
α′ γραφεύς: φφ. 6β - 190α, 216α - 268β. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Στίχοι 14 - 16. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα.
β′ γραφεύς: φφ. 192α - 215β, ἤτοι μόνον τὸ ὑπ᾿ ἀρ. 7 κείμενον. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, πλέον ἐμπείρου βιβλιογράφου, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ πρώτου. Στίχοι 12. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.
Τέλος, τρίτος γραφεὺς ἔχει γράψει τὸ φύλλον 269α καὶ μέρος τοῦ φύλλου 269β (ἤτοι τὸ ὑπ᾿ ἀρ. 13 κείμενον), καὶ τέταρτος γραφεὺς τὰ φύλλα 269β - 271α. Οἱ δύο τελευταῖοι γραφεῖς παντελῶς ἀδέξιοι, ἴσως καὶ μεταγενέστεροι τῶν προηγουμένων.
Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος 0,100 × 0,065.
Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄτεχνα ὅμως καὶ ἄκομψα. Τὰ φύλλα 5β - 6α, 14β, 69α - 70β, 158α-β καὶ 191α-β κατελείφθησαν ἄγραφα. Ἐπὶ τῶν φύλλων 1β - 5α, 237β καὶ 271β δοκιμαὶ κονδυλίου.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 272α (καὶ κατὰ μῆκος αὐτοῦ):
† ὁ καθηγούμ(εν)ος τ(ῆς) αγί(ας) (καὶ) βασιλ(ικῆς) μ(ε)γ(ά)λ(ης) μον(ῆς) του βατοπαιδί(ου) | παχώμιος ἱερο(μόν)αχ(ος) κ(αὶ) οἱ ἐν χ(ριστ)ῶ συν εμ[ο]ι αδε(λφ)οί: —

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων, γυμνῶν καὶ σητοβρώτων, συνδεομένων μεταξύ των διὰ μεταγενεστέρως ἐπικολληθέντος τεμαχίου ὑφάσματος. Ἴχνη ἑνὸς θηλυκωτῆρος. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 14, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 272β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος ἔχει δημοσιεύσει ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 323.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 24 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 192α (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

16

Χάρτης στιλπνὸς | Διαστ. 0,145 × 0,100 | Αἰὼν XVIII | Φύλλα 208

1 Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»).
— φ. 14α: «Νομοκάνων τοῦ ἁγιωτάτου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, συναγμένος ἐκ πολλῶν διδασκάλων, ὁ ὁποῖος περιέχει τοὺς κανόνας τῶν ἁμαρτιῶν».

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου:
«Περὶ πνευματικοῦ, πῶς πρέπει νὰ εἶναι αὐτός, καὶ πῶς πρέπει νὰ ἑρμηνεύῃ τοὺς ἐρχομένους εἰς τοῦ λόγου του ἀνεμποδίστως. Κεφ(άλαι)ον $α^{ον}$».

Ἀρχ.: Ὁ πνευματικὸς ὁποῦ δέχεται τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἔχει χρέος νὰ εἶναι τύπος καὶ παράδειγμα καλὸν εἰς ὅλους [. . .]

— φ. $98^{β}$: «Περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς ποῖον μέρος τοῦ κορμίου εὑρίσκεται. Κεφ(άλαι)ον $ος^{ον}$».— Τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ ἐξομολογηταρίου.

Ἀρχ.: Εἰς τόπους ἀναγκαίους τοῦ κορμίου εὑρίσκεται ἡ ψυχὴ [. . .]
Τελ. (φ. 99β): [. . .] κατοικεῖ δὲ ἡ ψυχὴ εἰς αὐτὰ τὰ τρία μέρη, καὶ δίδει εἰς ὅλον τὸ κορμὶ τὴν ζωτικὴν δύναμιν.

Προτάσσεται (φφ. $8^{α}$ - $13^{β}$) «Πίναξ τῶν εὑρισκομένων κεφαλαίων ἐν τῷ παρόντι νομίμῳ». Ὁ πίναξ κολοβός, διότι περιλαμβάνει κεφάλαια α - οα΄, ἐνῷ τοῦ παρόντος νομοκάνονος τὰ κεφάλαια εἶναι ος΄. Προφανῶς, μετὰ τὸ φύλλον 13 τοῦ κώδικος ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον.

— φφ. $101^{α}$ - $109^{β}$: Εὐχαὶ ἀναγινωσκόμεναι παρὰ τοῦ πνευματικοῦ, σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν καὶ τὴν λύσιν ἁμαρτιῶν.

2 Εὐχολόγιον.

— φ. $117^{α}$: «Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ψαλλομένη ὑπὸ ζ΄ ἱερέων συναχθέντων ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν οἴκῳ».

— φ. $154^{β}$: «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

— φφ. $168^{β}$ - $188^{β}$: Εὐχαὶ καὶ ἐξορκισμοὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

— φφ. $189^{α}$ - $201^{α}$: Εὐχαὶ διάφοροι καὶ εἰς διαφόρους περιστάσεις ἀναγινωσκόμεναι.

— φφ. $201^{α}$ - $207^{β}$: Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ παρακλητικοῦ κανόνος τῆς Θεοτόκου.

Ὁ κῶδιξ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος.— α΄ χείρ: φφ. $8^{α}$ - $109^{β}$. Γράμματα εὐμεγέθη καὶ εὐανάγνωστα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,105 × 0,070. Στίχοι 14 - 17.— β΄ χείρ: φφ. $117^{α}$ - $204^{β}$. Γράμματα ὡσαύτως εὐανάγνωστα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων ποικίλλει.— γ΄ χείρ: φφ. $205^{α}$ - $207^{β}$. Γραφὴ ἀδεξία. Τὰ κείμενα ἐν γένει, εἰς ὁλόκληρον τὸν κώδικα, χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Τὰ φύλλα $1^{β}$ - $7^{β}$, $100^{α-β}$ καὶ $110^{β}$ - $116^{β}$ ἄγραφα.

Ἐπὶ τῶν φύλλων $110^{α}$ καὶ $208^{α}$ δοκιμαὶ κονδυλίου. Μεταξὺ τῶν φύλλων 13 καὶ 14 χάσμα ἑνὸς φύλλου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 15, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 208β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 25 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων $37^{β}$ - $38^{α}$ (δεῖγμα γραφῆς).

17

Χάρτης βομβύκινος Διαστ. 0,140 × 0,104 Αἰὼν XV Φύλλα 65

Δογματικὰ καὶ ἄλλα θεολογικὰ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν. Τὸ κείμενον ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Προτάσσεται, φφ. 1α - 3β, ἀκέφαλος καὶ κολοβὸς πίναξ περιεχομένων ἀναγράφων κεφάλαια ξς' - ρκβ'.

— φ. 4α: Κεφάλαιον α' ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: εἰς... ἀνατραπήσ(ας) αἱρέσεις· ὁ γὰρ π(ατ)ὴρ... ὡς ἐγὼ ὁ κτιστὸς ὑπάρχει π(ατ)ὴρ γεννήσας (ὡς) ἐγὼ κτιστὸν υἱὸν [...]
Τελ. (φ. 4β): [...] οὐ φθάνω τὰ τρία διελεῖν, καὶ εἰς τὸ ἓν ἀναφέρομαι.

— φ. 4β: Κεφάλαιον β'.

Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Πόθεν ἐπιγινώσκει ἄν(θρωπ)ος ὅτι ὅλ(ως) ἐβαπτίσθη καὶ πν(εῦμ)α ἅγιον ἔλαβε [...] — Ἀπ(όκρισις): Ὁ προφήτης Ἡσαΐας φησὶ πρὸς τὸν Θ(εόν)· διὸ τ(ὸν) φόβ(ον) σου Κ(ύρι)ε, ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν [...]

— φ. 7β: Κεφάλαιον ιε'.

Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Πόθεν κινοῦντες ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀν(θρώπ)ου λογισμοὶ καὶ λόγοι βλάσφημοι καὶ ἀθέμιτοι [...]
Ἀπ(όκρισις): Τοῦτο ὁ διάβολός ἐστιν ὁ ἐργαζόμενος· καὶ αὐτὸ(ς) τὰ τοιαῦτα ἀθέμιτα ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀν(θρώπ)ου ὑποβάλλει [...]

— φ. 16β: Κεφάλαιον λθ'.

Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Τοῦ Θ(εο)ῦ διὰ τῶν προφητ(ῶν) ἐπιτρέποντος μὴ προσκυνεῖσθαι χειροποίητα, διατί προσκυνοῦμεν εἰκόνας καὶ στ(αυ)ρὸν [...]

— φ. 23β: Κεφάλαιον νς'.

Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Ποῖοι δὲ ἦσαν οἱ δερμάτινοι χιτῶνες, οὓς ὁ Θ(εὸ)ς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ Εὔᾳ πεποίηκεν [...]
Ἀπ(όκρισις): Οἱ μέν, φασὶν ἐκ φύλλων δένδρων· οἱ δὲ πάλιν τὴν σάρκα ἡμῶν, τούτ(ους) τοὺς χιτῶνας εἶναι εἰρήκασιν [...]

— φ. 57β: Κεφάλαιον ρλζ' (τὸ τελευταῖον εἰς τὸν κώδικα). Κολοβόν.

Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Χριστιαν(ῶν) τε καὶ Ἰουδαίων. Χριστιανῶν Χριστὸν ὁμολογούντ(ων), ἀμφιβαλλόντ(ων) δὲ τῶν Ἰουδαίων [...]
Τελ. (φ. 65β): [...] ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνεγειρόμεθα καὶ ζησόμεθα· περὶ δὲ τῶν μυροφόρων γυναικῶν,

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 × 0,070. Στίχοι 20. Εἰς τὰς ᾤας τῶν φύλλων 64β καὶ 65α ἀδέξια ἐρυθρόγραφα σκαριφήματα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου χάρτου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ μέλανος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 16, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 65β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 26 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 54β - 55α (δεῖγμα γραφῆς).

18

Χάρτης χονδρὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,290 × 0,192 Αἰὼν XVII (1643/4) Φύλλα Α'-Β'+76

Αἱ τρεῖς θεῖαι Λειτουργίαι καὶ διάταξις χειροτονιῶν.

1 (φ. 2α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

2 (φ. 26α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλ(ου)».

3 (φ. 52α) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων».

4 (φ. 61α) «Εὐχὴ συγχωρητική».

Ἀρχ.: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος [...]

5 (φ. 64α) Διάταξις χειροτονιῶν.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,090. Στίχοι 20. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ ἱεροπρεπής, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Τὰ φύλλα Αβ - Ββ, 1α, 25α, 51α-β καὶ 75α - 76α ἔχουν καταλειφθῆ ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β ὁλοσέλιδος πολύχρωμος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὅστις εἰκονίζεται κρατῶν εἰλητὸν καὶ ἱερουργῶν κάτωθεν τοῦ κιβωρίου τῆς Ἁγίας Τραπέζης.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 25β ὁλοσέλιδος πολύχρωμος μικρογραφία τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅστις εἰκονίζεται ὄπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης κρατῶν εἰλητὸν καὶ ἱερουργῶν.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 63β ἑτέρα ὁλοσέλιδος πολύχρωμος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὅστις εἰκονίζεται κάτωθεν τοῦ κιβωρίου τῆς Ἁγίας Τραπέζης κρατῶν εἰλητόν. Εἰκονίζονται ὡσαύτως, εἰς μικροτέραν ὅμως κλίμακα, δύο ἀνδρικαὶ μορφαί, ἐξ ὧν ἡ πρώτη κύπτει πρὸ τοῦ ἱεράρχου, προφανῶς διὰ νὰ χειροτονηθῇ ὑπ' αὐτοῦ καὶ νὰ λάβῃ κάποιον ἐκκλησιαστικὸν βαθμόν.

Τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα τοῦ κώδικος (φφ. 2α, 26α, 52α, 64α) εἶναι πολύχρωμα καὶ περίτεχνα, οἱ δὲ τίτλοι (φφ. 2α, 26α, 52α) χρυσόγραφοι. Τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα φυτόμορφα ἢ ζωόμορφα, πολύχρωμα καὶ καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένα. Εἰδικώτερον, τὰ ἀρχικὰ τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου σχηματίζουν πολυχρώμους καὶ περιτέχνους παραστάσεις τοῦ

Χριστοῦ, ἀγγέλων, ἁγίων, ἱεραρχῶν κ.ἄ. προσώπων (φφ. 2α, 4α, 5α, 7α. 8α, 9α, 10α-β, 11β, 13α, 14α, 15α, 17α-β, 19α, 20β, 21β, 22α, 23α). Ἐρυθρογραφίαι πολλαί.
Ὁ κῶδιξ γενικώτερον εἶναι πολυτελὴς καὶ πλουσιώτατα διακοσμημένος. Τὰ περὶ τὸ κείμενον περιθώρια τῶν φύλλων εἶναι ἐπίσης πλούσια καὶ μεγάλα.

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, ἐν φ. 74β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, τὸ κωδικογραφικὸν σημείωμα:
† *θ(εο)ῦ τὸ δῶρον καὶ ἠσαΐου πόνος: —* | *ἔτους ,ζρνβ'* [7152 = 1643/4].
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 18α, ἐντὸς πολυχρώμου καὶ μετὰ παραστάσεων κεφαλαίου ἀρχικοῦ Τ, χρυσόγραφος ἡ ἐπίκλησις: *μνήσθητι* | *κ(ύρι)ε, ἠσαΐου* | *ἱερομονάχου.* Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, μετὰ τὴν ἐπίκλησιν «μνήσθητι, κύριε, τὰς ψυχὰς τῶν δούλων σου», ἀκολουθοῦν δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: *ἠσαΐου ἱερομονάχ(ου) γερασίμου μαρί(ας).* Πρόκειται ἀσφαλῶς περὶ τῶν ὀνομάτων τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος καὶ τῶν γονέων του.
Καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 19α πολύχρωμον κεφαλαῖον Μ, εἰκονίζον τὸν Ἰωάννην Χρυσόστομον ἐπὶ θρόνου καὶ κρατοῦντα διὰ τῶν δύο χειρῶν εἰλητόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται ἡ αὐτὴ ὡς ἄνω ἐπίκλησις: *μνήσθητι κ(ύρι)ε ἠσαΐου ἱερομονάχ(ου).* Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, μετὰ τὴν ἐπίκλησιν «μνήσθητι κ(ύρι)ε τῶν δοῦλ(ων) σου», ἀκολουθοῦν, δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένα: *ἠσαΐου ἱερομονάχ(ου) (καὶ) γερασίμου μαρί(ας).*
Τοῦ αὐτοῦ κωδικογράφου καὶ ὁ κῶδιξ Ἁγ. Στεφάνου 37 (τοῦ ἔτους 1643), παρομοίου περιεχομένου (Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου)..
Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ φύλλου, τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κτητορικὸν σημείωμα: † *τοῦ ἁγίου ςεφάνου του προτο|μάρτυρος.* Ὅμοια ἐρυθρόγραφα καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς κτητορικὰ σημειώματα καὶ εἰς τοὺς κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 33 καὶ 36.

Στάχωσις ἐκ χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένου διὰ βυσσινοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος πλουσίαν καὶ καλλιτεχνικὴν ἔκτυπον διακόσμησιν. Εἰς τὸ πρόσθιον ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως, εἰς τὸ κέντρον, παράστασις τῆς Σταυρώσεως, ἐνῷ εἰς τὸ ὀπίσθιον, εἰς τὸ κέντρον ὡσαύτως, παράστασις τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 101, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 76α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Σήμερον εὑρίσκεται οὗτος ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.
Περὶ τῶν μικρογραφιῶν τοῦ κώδικος (φφ. 1β, 25β) βλ. καὶ Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις*, Ἀθῆναι 1910, σ. 32, ἀρ. 13.
Περὶ τοῦ Ἠσαΐου ὡς γραφέως καὶ διακοσμητοῦ χειρογράφων, ἀνήκοντος εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κύκλον τοῦ ἐκ Πωγωνιανῆς τῆς Ἠπείρου κωδικογράφου Ματθαίου Μυρέων († 1624) βλ. Olga Gratziou, *Die dekorierten Handschriften des Schreibers Matthaios von Myra (1596 - 1624) — Untersuchungen zur griechischen Buchmalerei um 1600*, Athen 1982, σ. 106 (ὅπου καὶ μνεία τοῦ χειρογράφου τούτου), 110 καὶ πίν. 186 (ὅπου φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φ. 2α τοῦ χειρογράφου τούτου).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες Α΄-ΙϚ΄ παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1β, 2α, 4α, 5α, 10β, 11β, 17β, 19α, 20β, 21β, 22α, 25β, 26α, 48β, 52α καὶ 63β, ὅπου μικρογραφίαι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (φφ. 1β, 63β) καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (φ. 25β), πολύχρωμα ἐπίτιτλα κοσμήματα καὶ διακοσμητικὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα μετὰ παραστάσεων τοῦ Χριστοῦ, ἀγγέλων, ἁγίων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν προσώπων. Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 27 καὶ 28 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τοῦ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως, ὁ δὲ πίναξ 29 φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 23β - 24α.

19

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,245 × 0,180 Αἰὼν XVIII Φύλλα 431

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.

Περιέχονται, μεταξὺ καὶ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

— φ. 6α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς ἐπιστήμης, τῶν τε ἀνιόντον, κ(αὶ) κατιόντον σωμάτων τε καὶ πνευμάτων, καὶ πάσης χειρονομίας, κ(αὶ) ἀκολουθίας σύντεθειμένης [sic] τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν, παλαιῶν τε καὶ ὑστ⟨άτ⟩ων».

Ἄρχ.: Ἀρχὴ μέση τέλος, καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς ἐπιστίμης, τὸ ἴσον ἐστὶ [. . .]

— φ. 9α: «Ἀρχὴ καὶ τῶν ἠχημάτων τῶν κατίχων· ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ πρότου ἦχου μέχρι τοῦ πλαγίου τετάρτου».

— φ. 10α: «Τῆς ὀφελιμότὴς της μέτροφωνίας τοῦ [. . .] Ἰωάννου τοῦ Δαμασκυνοῦ».

Ἄρχ.: Ἐν τῶ θλίβεσθαί με εἰσάκουσόν μου [. . .]

— φ. 11β: «Μεθοδηκὴ παραλαγή· ὠφελιμος· πονηθεῖσα παρὰ κὺρ Ἰωάννου τοῦ ἱερέως Πλουσιαδινοῦ, ἀρχομένης κατὰ ἀκριβολογίας ἀπὸ τοῦ παρόντος τροπαρίου τῷ ἁγίῳ πνεύματι [. . .] οὐ μόνον ἡσασμὸς ἀλλὰ καὶ ἀκριβολογία· ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ τετάρτου».

Ἄρχ.: Ἁγίῳ πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑψοῦται [. . .]

— φ. 14α: «Ἀρχὴ τῆς προπαίδειας τῶν θέσεων ἐντέχνος [sic] ἐστὶ [. . .]

— φ. 17β: «Μέθοδος τοῦ Κωρώνι ἔντεχνος· τῶν στιχηρῶν».

Ἄρχ.: Ἐπέστη ἡ εἴσοδος τοῦ ἐνιαυτοῦ [. . .]

— φ. 22α: «Ἑτέρα μέθοδος τῆς μετροφωνίας· κὺρ Γριγορίου».

— φ. 27α: Δωδεκασύλλαβοι στίχοι εἰς τὸν πρωτοψάλτην Κορώνην [ὑπὸ Ἰωάννου λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ. Βλ. καὶ περιγραφὴν τοῦ κώδικος Ἁγ. Στεφάνου 52, ὅπου δημοσιεύεται πλῆρες τὸ στιχούργημα].

Ἀρχ.: Ὑποφελὴς [sic] μέθοδος ἡ τοῦ Κορόνη
κρατημάτων φέρουσα χειρονομίας
εἰς ἦχον τερπνὸν τοῦ πλαγίου δευτέρου
. . . .
Τελ.: ὥπερ [γρ. ὑπὲρ] τῶν ὀκτῶ ἔνατος ἦχος πέλει.

— φ. 32α: «Τέλος· τῆς εἰσαγογης».

— φ. 35α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, ποιηθεῖς [sic] παρὰ διαφόρων ποιητῶν, παλαιῶν τε καὶ νέων· ἀρχόμεθα οὖν ἠσήχως καὶ ἀργῶς μετὰ κατανίξεως, καὶ πάσης εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ».

Ἀρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [. . .]

— φ. 64α: «Στοίχοι καλοφωνικοί, ἐκ τοῦ δευτέρου ψαλμοῦ ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· παλαιῶν τε κ(αὶ) νέων· τὸ παρὸν ἐστὶ τοῦ Κωρώνι».

— φ. 109α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ κ(αὶ) τοῦ πολυελέου τοῦ καλουμένου Κουκουμὰ τοῦ μαΐστωρος, ὅστις ἔλαβεν τὴν ὀνομασίαν ἐκ τοῦ ποιητοῦ».

— φ. 113α: «Ἡ βουλγάρα τοῦ Κουκουζέλη».

— φ. 128β: «Ἕτερος πολυέλεος ὁ λεγόμενος λατρινὸς ψαλλόμενος ἐν Κωνσταντίνου πόλει· ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· ὁ δομέστικος ἀπέξω».

— φ. 138β: «Ἕτερος πολυέλεος ποιηθεῖς παρὰ κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου, κ(αὶ) λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας».

— φ. 143α: «Ἕτερος πολυέλεος κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου, κ(αὶ) προτοψάλτου τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ, ἐκκλησίας».

— φ. 151α: «Ἕτερος πολυέλεος τοῦ μουσικωτάτου Πέτρου τοῦ Βυζαντιαίου ὡραίος, καὶ πάντερπνος».

— φ. 158α: «Ἀναγραμματισμὸς ἔντεχνος τοῦ αὐτοῦ κὺρ Πέτρου».

— φ. 172α: «Ἕτερα ἀντίφωνα ψαλλόμενα εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀσωμάτων· ποίημα Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ».

— φ. 174α: «Ἕτερα ἀντίφωνα ψαλλόμενα εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφόσεως· ποίημα· Ἀνανεότου καὶ ἑτέρων πολλῶν».

— φ. 175β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατήχων πασαπνοαρίων ποιηθὲν [sic] ὑπὸ διαφώρων ποι⟨η⟩τῶν παλαιῶν τε κ(αὶ) νέων τὸ παρόν· κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη».

— φ. 182β: «Τέλος τοῦ πρότου ἤχου· καὶ ἀρχὴ τοῦ δευτέρου, ἤχου τὸ παρόν ἐστι ποίημα, κὺρ Κλήμεντος ἱερομονάχου».

— φ. 190α: «Καλλωπισμὸς κὺρ Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν· ἐκ τοῦ σαβαΐτου».

— φ. 203α: «Τέλος τῶν πασαπνοαρίων· ἀρχὴ τῶν δοξαστικῶν, εἰς ὅλας τὰς Κυριακάς· τοῦ χρόνου· καὶ τῆς ἁγίας Τεσαρακοστῆς, ὅλας τὰς ἑβδομάδας· Χρυσάφου τοῦ νέου».

— φ. 214α: «Ἑωθινὰ ὧν τα μὲν γράμματα ἐποιήθησαν παρὰ τοῦ Σοφοῦ Λέοντος, καὶ αὐτοκράτορος Ρωμαίων, τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως».

— φ. 218β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δοξολογιῶν ποίηθησῶν ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν· ἡ παροῦσα ὑπάρχει ποίημα Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Ρεδεστοῦ».

— φ. 236$^{\alpha}$: «Δοξολογία κὺρ Γερμανοῦ, ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν».
— φ. 270$^{\alpha}$: « Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας [. . .] Ἰωάννου [. . .] τοῦ Χρυσοστόμου».
— φ. 272$^{\beta}$: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ κ(αὶ) τῶν κατ' ἦχων ἀλληλουαρίων [. . .] τὸ παρὸν ἐστὶ κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου».
— φ. 280$^{\alpha}$: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχων χερουβικῶν ὕμνον, ποιηθέντων ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων· τὸ παρὸν ὑπάρχει κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ».
— φ. 339$^{\beta}$: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων κανονικῶν ὕμνον [. . .]».
— φ. 378$^{\beta}$: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχων κοινωνικῶν τῆς ὅλης ἑβδομάδος [. . .] τὸ παρὸν [. . .] ποίημα κὺρ Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλᾶ».
— φ. 418$^{\beta}$: «Τέλος πάντων τῶν κοινωνικῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, κ(αὶ) ἀρχῆ τῆς πρωηγιασμένης· ἀντὶ τοῦ χερουβικοῦ ψάλλεται τὸ παρόν· κὺρ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ».
— φ. 425$^{\beta}$: «Τὸ παρὸν ψάλλεται εἰς τὸν καιρόν, ὁποῦ δίδεται τὸ ἀντίδορον· ποίημα, ἀρχαίον θεσσαλονικαίον».
— φ. 428$^{\alpha}$: «Τέλος».

Ἀναφέρονται εἰς τὸν κώδικα τοῦτον οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀγάθων, ἀδελφὸς τοῦ [Ξένου] Κορώνη: φφ. 53$^{\alpha}$, 171$^{\alpha}$, 316$^{\alpha}$, 368$^{\alpha}$.
Ἀγαλλιανός: φφ. 48$^{\alpha}$, 55$^{\alpha}$, 129$^{\alpha}$, 167$^{\alpha}$, 273$^{\beta}$, 289$^{\alpha}$.
Ἀθανάσιος μοναχός: φ. 52$^{\beta}$.
Ἀθανάσιος πατριάρχης: φφ. 345$^{\alpha}$, 363$^{\beta}$.
Ἀνανεώτης: φ. 174$^{\alpha}$.
Ἀνδρέας Σιγηρός: φφ. 170$^{\alpha}$, 170$^{\beta}$, 171$^{\alpha}$, 273$^{\alpha}$, 274$^{\beta}$.
Ἀντώνιος ἱερεύς: φφ. 192$^{\beta}$, 288$^{\beta}$, 294$^{\alpha}$, 300$^{\alpha}$, 306$^{\beta}$, 314$^{\alpha}$, 319$^{\beta}$, 325$^{\beta}$, 334$^{\alpha}$, 380$^{\alpha}$, 383$^{\alpha}$, 387$^{\beta}$, 389$^{\beta}$, 390$^{\alpha}$, 392$^{\alpha}$.
Ἀργυρόπουλος: φ. 56$^{\alpha}$.
Ἀρκάδιος μοναχός: φ. 37$^{\alpha}$.
Ἀρσένιος ἱερομόναχος ὁ Μικρός: φφ. 317$^{\beta}$, 361$^{\alpha}$, 366$^{\alpha}$, 394$^{\alpha}$.
Γαβριὴλ ἐξ Ἀγχιάλου: φ. 426$^{\beta}$.
Γαβριὴλ Ξανθόπουλος: φ. 78$^{\beta}$.
Γεννάδιος ἐξ Ἀγχιάλου: φφ. 60$^{\beta}$, 62$^{\beta}$.
Γεράσιμος [Χαλκιόπουλος;]: φφ. 295$^{\alpha}$, 296$^{\alpha}$, 307$^{\alpha}$.
Γεράσιμος ἱερομόναχος Ἁγιορείτης: φφ. 302$^{\beta}$, 340$^{\beta}$, 350$^{\beta}$, 354$^{\beta}$.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 190$^{\alpha}$, 236$^{\alpha}$, 284$^{\alpha}$, 284$^{\beta}$, 292$^{\alpha}$, 298$^{\alpha}$, 304$^{\beta}$, 310$^{\beta}$, 311$^{\alpha}$, 322$^{\beta}$, 331$^{\beta}$, 343$^{\alpha}$, 347$^{\alpha}$, 351$^{\beta}$, 362$^{\alpha}$, 366$^{\beta}$, 376$^{\alpha}$, 382$^{\alpha}$, 386$^{\alpha}$, 397$^{\alpha}$, 399$^{\alpha}$, 399$^{\beta}$, 402$^{\alpha}$, 409$^{\beta}$.
Γεώργιος: φφ. 43$^{\alpha}$, 43$^{\beta}$.
Γεώργιος Ραιδεστηνός: φφ. 186$^{\alpha}$, 195$^{\beta}$, 198$^{\alpha}$, 207$^{\beta}$, 282$^{\beta}$, 290$^{\beta}$, 297$^{\alpha}$, 303$^{\beta}$, 309$^{\beta}$, 321$^{\alpha}$, 330$^{\alpha}$, 330$^{\beta}$, 339$^{\beta}$, 342$^{\alpha}$, 347$^{\alpha}$, 351$^{\alpha}$, 375$^{\alpha}$, 388$^{\alpha}$, 410$^{\beta}$, 420$^{\beta}$.
Γεώργιος Σγουρόπουλος: φ. 349$^{\beta}$.

Γρηγόριος: φφ. 130β, 131β, 162β, 170α.
Γρηγόριος δομέστικος: 169β.
Γρηγόριος [Μπούνης] ὁ Ἀλυάτης: φφ. 22α, 30α, 30β.
Δαβὶδ ἱερομόναχος: φ. 368β.
Δαμιανὸς ἱερομόναχος ὁ Βατοπεδινός: φφ. 209α, 306β, 358β, 362β.
Δανιὴλ Θεσσαλονικαῖος: φ. 98β.
Δημήτριος Δοκιανὸς ἢ Δουκιανός: φφ. 47α, 57α, 58α, 79β, 168α.
Δημήτριος Μυτιληναῖος: φφ. 345β, 372β.
Δημήτριος Ραιδεστηνός: φ. 424α.
Δούκας Λ⟨α⟩οσυνάπτης: φ. 56β.
Δούκας Συρόπουλος: φ. 329α.
Θεόδουλος μοναχός: φφ. 274β, 278α, 303α.
Θεόδωρος δομέστικος: φ. 354α.
Θεοφάνης ὁ Καρύκης [Οἰκουμ. Πατριάρχης]: φ. 309α.
Θεόφιλος δομέστικος ὁ Ἀργυρόπουλος: φ. 350α.
Ἰωακεὶμ μητροπολίτης Βιζύης [ὁ Σαλαμπάσης]: φφ. 325α, 372α, 391α.
Ἰωάννης Γλυκὺς [πρωτοψάλτης καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχης]: φφ. 169α, 169β, 171β, 214α, 315β, 316α.
Ἰωάννης Δαμασκηνός: φφ. 10α, 314α, 345β, 418β, 423α.
Ἰωάννης Κλαδᾶς λαμπαδάριος: φφ. 22β, 35β, 36α, 37α, 37β, 39α, 40α, 41β, 42α, 45α, 45β, 46α, 48β, 51β, 52α, 54α, 54β, 56β, 57β, 171β, 172α, 275α, 277β, 280α, 288β, 296β, 325β, 338α, 339α, 346α, 349α, 353α, 354β, 360β, 364β, 373β, 385α, 399α, 403β, 404β, 405β, 422α, 424α.
Ἰωάννης Κουκουζέλης: φφ. 31β, 36β, 38β, 49β, 65α, 66α, 93α, 94β, 100β, 117α, 117β, 132β, 133α, 134α, 167β, 168β, 175β, 275β, 315α, 360α, 419β, 422β.
Ἰωάννης Κρανιώτης: φ. 349β.
Ἰωάννης Πλουσιαδηνός, ἱερεύς: φφ. 11β, 25β, 300β.
Ἰωάννης Σγουρόπουλος: φ. 354α.
Ἰωάσαφ: φ. 419β.
Κλήμης ἱερομόναχος ἐκ Λέσβου: φφ. 176β, 177β, 182β, 183β, 185α, 188β, 192β, 195α, 198β, 329β, 335α, 341β.
Κοντοπετρῆς [Γεώργιος]: φφ. 37α, 39β, 40α, 50β, 51α, 52β, 54β.
Κορνήλιος [μοναχὸς ἁγιορείτης]: φ. 116α.
Κορώνης [Ξένος]: φφ. 18β, 27α, 46β, 51α, 52α, 53α, 53β, 57α, 64α, 77β, 114α, 128β, 129α, 129β, 164α, 167α, 167β, 168α, 168β, 169α, 171α, 270β, 275β, 365α, 393β.
Κοσμᾶς Ἰβηρίτης [ὁ Μακεδών]: φφ. 188α, 194α, 197β.
Κουκουζέλης: φφ. 25β, 47α, 51β, 56α, 58α, 58β, 69β, 70β, 71β, 74α, 75α, 76β, 113α, 164α, 171β, 423α.
Κουκουμᾶς [Νικόλαος] μαΐστωρ: φφ. 59α, 109α, 121α, 128α.
Κωνσταντῖνος ἐξ Ἀγχιάλου: φφ. 207β, 290α, 309α, 328α, 341α.

Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς: φφ. 110β, 115α, 276β, 227α, 277β, 378β, 379α.
Λαλοῦτζος [Γεώργιος]: φφ. 206β, 207α, 251β.
Λάσχαρις [Ἰωάννης] ὁ Πηγονίτης: φφ. 38α, 355β.
Λογγῖνος [μοναχός]: φ. 419α.
Μανουήλ: φφ. 38α, 39α, 39β, 40β, 46β, 47β, 48α, 50β, 72α, 204β, 205α, 250β, 274α, 401α, 401β.
Μανουὴλ Ἀργυρόπουλος: φφ. 356β, 368α, 373α.
Μανουὴλ Βλατηρός: φφ. 317α, 367β, 412α, 423β.
Μανουὴλ Γαζῆς: φ. 200β.
Μανουὴλ Γούτας ὁ Θεσσαλονικαῖος: φφ. 352β, 391β.
Μανουὴλ Κουκουζέλης: φ. 35β.
Μανουὴλ Κορώνης: φφ. 40β, 41α, 42β, 279α, 307β, 338β, 359β, 360α, 392β, 413α.
Μανουὴλ Χρυσάφης, λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ 35α, 41β, 43α, 53β, 67β, 68β, 73α, 75β, 92β, 138β, 272β, 273α, 275α, 276α, 276β, 280β, 294α, 319β, 326β, 340α, 340β, 346β, 350α, 350β, 355β, 356α, 360β, 361α, 365β, 366α, 369α, 369β, 374α, 374β, 380α, 380β, 381α, 381β, 383β, 384α, 384β, 388α, 396α, 405β, 407α, 407β, 414β, 416α, 417α, 420α, 423α, 423β, 426α, 427α.
Μᾶρκος ἱερομόναχος, ἐκ τῆς Μονῆς Ξανθοπούλων, μητροπολίτης Κορίνθου: φφ. 316β, 327β, 369α, 373α.— Εὐγενικός: φφ. 346α, 349α, 355α, 365α, 422β.
Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος Ραιδεστοῦ: φ. 218β.
Μιχαὴλ ἱερεύς: φ. 350α.
Μοσχιανὸς [Κωνσταντῖνος]: φ. 54α.
Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 86α, 120α, 146β, 180β, 184α, 187α, 191α, 193α, 196β, 199α, 201β, 205β, 206α, 222α, 225α, 227β, 232β, 237α, 240β, 243α, 246α, 252β, 253α, 254β, 256α, 257β, 259β, 263α, 264β, 273β, 274α, 275β, 278β, 279β, 285α, 286α, 292β, 299α, 305α, 311β, 318β, 323β, 332α, 335β, 336α, 336β, 337β, 343β, 348α, 352α, 357β, 358α, 362α, 367α, 370β, 371α, 376β, 379β, 382β, 386β, 387α, 388β, 389β, 390β, 392β, 395α, 397β, 400β, 402β, 404β, 406β, 410α, 411α, 412β, 413β, 415α, 416β, 417β, 421β, 425α, 427α.
Ναθαναὴλ ἀρχιερεὺς [Νικαίας] ὁ Κρής: φφ. 347α, 374β.
Νικηφόρος Ἠθικός: φφ. 172α, 172β, 334α, 335β, 337α, 365α, 419α, 425β.
Νικόλαος Κυπριώτης: φ. 353β.
Ξενοφῶν: φ. 168α.
Ξηρὸς [Ἰωάννης]: φ. 54β.
Παγκράτιος μοναχὸς καὶ ἄλλοτε ἱερομόναχος: φφ. 273β, 281β, 282α, 394α, 396β, 421α.
Πανάρετος [Γεώργιος]: φφ. 36α, 360α, 390α.
Πέτρος: φφ. 97β, 101β, 184β, 192α, 223β, 234α, 248α, 250α, 267α, 268β, 269β, 319α, 332β, 333α, 344α, 344β, 359α, 363β, 364α, 367β, 371β, 379β, 380α, 382β, 383α, 387α, 387β, 389α, 389β, 390α, 392α, 392β, 393α, 395β, 398α, 403α, 404α, 405α, 406β, 412β, 415β, 419α, 422α, 425α.

Πέτρος Βυζαντιαῖος: φφ. 151α, 154α, 158α, 160α.
Πέτρος Μπερεκέτης ὁ Μελῳδός: φφ. 80β, 164β, 181β, 182β, 187β, 193β, 197α, 200α, 203α, 210β, 226α, 229α, 239α, 241β, 244β, 286β, 287α, 287β, 293α, 299β, 305β, 312β, 313α, 324α, 324β, 337β, 348β, 352β, 377α, 377β, 378α, 400β, 410β, 411β, 414α, 416β, 418α.
Στυλιανὸς ἱερεύς: φ. 53β.
Τζακνόπουλος: φ. 52β.
Φωκᾶς: φ. 359β.
Χαλιβούρης: φφ. 31α, 44β, 46α, 49α, 59α.
Χριστοφόρος Μυστάκων: φφ. 119β, 138α.
Χρυσάφης: φφ. 44α, 44β, 260β, 265β, 274β.
Χρυσάφης ὁ νέος, πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 143α, 180α, 189α, 201α, 203α, 204α, 220α, 230β, 253β, 271α, 271β, 272α, 283α, 283β, 291β, 297β, 301β, 304α, 310α, 318α, 321β, 322α, 331α, 335α, 342β, 348α, 351β, 356β, 357α, 361β, 366β, 369β, 370β, 375β, 379α, 382α, 385β, 388β, 390β, 394β, 396β, 400α, 401β, 403β, 404β, 406α, 408β, 411α, 412α, 413β, 415α, 416α, 417β, 421α, 424β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Εἰς τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων καὶ εἰς τὰ κείμενα ἐν γένει ὀρθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,183 × 0,110. Ἀριθμοῦνται τετράδια κανονικὰ α΄ - κη΄ καὶ πεντάδια κθ΄ - με΄.
Ἐπίτιτλα (φφ. 35α, 64α, 175β, 280α) πολύχρωμα καὶ περίτεχνα. Τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα 1β - 2β, 3β - 5β, 32β - 34β καὶ 428β - 431α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Μετεώροις Μονῆς τοῦ Πρω|τομάρτυρος Στεφάνου 1864. Ἰουνίου 10. Δημήτριος Κ. Φάλκου. | Δρακιώτης.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 431β ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:
1787: ἰουνίου: 7: ξημερόνοντας τοῦ ἁγίου θεωδόρου τοῦ στράτιλάτου εἰς ταῖς | πέντε ὧρες τῆς νυκτὸς ἔγινεν ἕνας φοβερὸς σισμός, καὶ ἔτυχάμαν | εἰς δούσικον μαζὶ μὲ τὸν διδασκαλόν μου, κ(αὶ) τόσον ἐφοβίθημεν | ἀπὸ τὴν βοὴν τοῦ μοναστειρίου πολὺ
Τὸ σημείωμα τοῦτο φαίνεται νὰ ἔχῃ μείνει ἡμιτελές. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 488, ἀρ. 8.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων δ' ἐρυθροῦ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περίτεχνος ἔντυπος διακόσμησις. Σῴζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 17, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 431β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Πρβλ. τούς μουσικούς ἐπίσης κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 23 καὶ 25, οἱ ὁποῖοι εἶναι τοῦ αὐτοῦ γραφέως καὶ ἔχουν παρόμοια κτητορικὰ σημειώματα ὡς καὶ παρομοίαν στάχωσιν καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος χάρτην.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 30 καὶ 31 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 35α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 64α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

20

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,220 × 0,162 Αἰὼν XVIII (1782), Φύλλα Α'-Δ'+197

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀκάθιστος Ὕμνος — Κρατηματάριον.

1 Ἀκάθιστος Ὕμνος.

— φ. 1α: «Ἀκάθιστος ποιηθεῖσα παρὰ κὺρ Ἰω(ά)ν(νου) λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ μιμοῦμενος: κατὰ τὸ δυνατὼν τ(ὴν) παλαιὰν ὡς: αὐτὸς γράφη. ἦχος δ'».
Ἀρχ.: Ἄγγελος πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφθη [. . .]

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρονται καὶ τὰ ἑξῆς:

— φ. 13α: «κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη μαΐστορος κ(αὶ) διδάσκαλος [sic] τῶν διδασκάλων: — ἦχος μιξολίδιος».

— φ. 71α: Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου, ὁ δωδεκασύλλαβος στίχος:

Τέλος τῶν οἴκων κ(αὶ) Θ(ε)ῷ μόνῳ χάρις.

— φ. 71β: *σειρήνων τελέθω γλυκίων μέλεος γλυκεροῖο·*
φόρμιγγος φοίβου ἡδυτέρη τε βίβλος·
ὑμνῶ γὰρ τερπνοῖς πανακήρατον ᾄσμασι κούρην·
οὗ τί μελιχρότερον γ' ἄλλο γένοιτο μέλος.

2 (φ. 72α) «Κρατηματάριον σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ ἐκ τῶν πολλῶν τὰ ἐκλεκτότερα διάφόρων ποιητῶν· τὸ παρὸν κὺρ Ἰω(άννου) τοῦ Κουκουζέλη».

Μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρονται καὶ τὰ ἑξῆς:

— φ. 95α: «τοῦ Λασκάρεος ἡ ποταμίδα».
— φ. 113α: «κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου ἡ τροπέτα».
— φ. 117β: «τοῦ Κορώνη τὸ μικρὸν σημαντίρι».
— φ. 118β: «ἡ ἀηδὼν τοῦ Κουκουζέλη».
— φ. 119β: «ἡ ἀϊδὼν τοῦ Κορώνη».
— φ. 138β: «κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκὶ τὸ λεγόμενον σουρλᾶς».
— φ. 180α: «τοῦ Χρυσάφη ἡ ἀιδὼν ωραίων».

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον μνημονεύονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀνδρόνικος αὐτοκράτωρ: φ. 113α.
Ἀργυρὸς ἐκ Ῥόδου: φ. 109α.

Βασιώτης: φ. 102^{α}.
Γαβριὴλ ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ξανθοπούλων: φφ. 114^{β}, 188^{β}.
Γεώργιος Κοντοπετρῆς: φ. 107^{α}.
Γρηγόριος Μπούνης Ἀλυάτης: φφ. 114^{α}, 148^{β}, 150^{β}.
Δημήτριος Δουκιανὸς («φοιτητὴς τοῦ Κουκουζέλους»): φφ. 76^{α}, 108^{α}, 189^{β}.
Ἰωάννης Γλυκὺς [πρωτοψάλτης καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχης]: φφ. 93^{β}, 101^{α}, 106^{β}, 138^{α}, 151^{β}, 170^{β}.
Ἰωάννης Κλαδᾶς λαμπαδάριος: φφ. 1^{α}, 9^{α}, 19^{α}, 21^{α}, 24^{α}, 25^{β}, 31^{α}, 32^{β}, 33^{α}, 35^{β}, 37^{β}, 41^{α}, 43^{α}, 47^{α}, 47^{β}, 51^{α}, 52^{α}, 54^{β}, 59^{β}, 60^{β}, 62^{β}, 64^{α}, 67^{β}, 77^{β}, 81^{α}, 109^{β}, 110^{β}, 123^{β}, 182^{β}.
Ἰωάννης Κουκουζέλης καὶ μαΐστωρ: φφ. 13^{α}, 72^{α}, 72^{β}, 81^{β}, 83^{β}, 84^{β}, 89^{β}, 90^{β}, 94^{β}, 97^{α}, 98^{β}, 103^{β}, 104^{α}, 105^{α}, 116^{α}, 118^{β}, 123^{α}, 124^{β}, 125^{α}, 126^{α}, 128^{α}, 130^{β}, 134^{α}, 135^{β}, 139^{β}, 141^{α}, 142^{α}, 145^{β}, 147^{β}, 151^{β}, 152^{β}, 158^{β}, 159^{β}, 160^{β}, 161^{α}, 162^{α}, 164^{α}, 165^{α}, 166^{β}, 167^{α}, 168^{β}, 174^{β}, 181^{β}, 183^{α}, 184^{β}, 185^{β}.
Ἰωάννης Λάσκαρις: φφ. 95^{α}, 96^{α}.
Κωνσταντῖνος ἐξ Ἀγχιάλου: φ. 115^{α}.
Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς: φ. 103^{α}.
Μανουγρᾶς: φ. 160^{β}.
Μανουήλ: φ. 111^{α}.
Μανουὴλ Ἀγαλλιανός: φ. 158^{α}.
Μανουὴλ Χρυσάφης, λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 5^{β}, 28^{α}, 69^{α}, 78^{β}, 79^{β}, 113^{α}, 136^{α}, 143^{α}, 144^{α}, 156^{α}, 157^{α}.
Μᾶρκος ἱερομόναχος: φ. 112^{α}.
Νικηφόρος Ἠθικός: φφ. 75^{β}, 80^{β}, 100^{β}, 130^{α}.
Ξένος Κορώνης, πρωτοψάλτης Ἁγίας Σοφίας: φφ. 74^{α}, 82^{β}, 85^{α}, 86^{α}, 87^{β}, 88^{α}, 89^{α}, 91^{β}, 92^{β}, 95^{β}, 99^{β}, 101^{β}, 106^{α}, 117^{β}, 119^{β}, 120^{α}, 120^{β}, 121^{β}, 122^{α}, 127^{α}, 131^{β}, 132^{β}, 133^{β}, 134^{α}, 137^{α}, 138^{α}, 146^{α}, 154^{α}, 155^{α}, 169^{α}, 177^{β}, 178^{β}, 179^{β}, 187^{α}, 190^{β}, 192^{α}.
Χρυσάφης: φφ. 11^{α}, 113^{β}, 180^{α}, 192^{β}.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (Ἐφραὶμ ἱερομονάχου). Εἰς τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων ὀρθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,100.
Ἐπίτιτλα διακοσμητικὰ πολύχρωμα. Τίτλοι ἐρυθρόγραφοι. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα περίτεχνα καὶ ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά.
Τὰ φύλλα Α^{β} - Γ^{α}, Δ$^{α\text{-}β}$ καὶ 193^{β} - 197^{α} ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 193^{α}, ἐρυθρόγραφον, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα: *Ἐγράφη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς | καμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ἐφραὶμ | τάχα κ(αὶ) ἱερομονάχου· ͵αψπβ΄ | μαΐου λ^{η}:*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Γ^{β} τὸ μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:

Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Μετεώροις τοῦ Πρω|τομάρτυρος Στεφάνου Μονῆς 1864 Ἰουνίου 20. | Δημήτριος Κ. Φάλκου Δρα|κιώτης.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις. Εἰς τὴν ἐμπροσθίαν ὄψιν τῆς α΄ πινακίδος τῆς σταχώσεως, εἰς τὸ κέντρον, παράστασις ἀγγέλου. Σῴζονται καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες εἰς καλὴν κατάστασιν.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 18, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 197β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες ΙΖ΄ καὶ ΙΗ΄ παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου) καὶ 192β - 193α (τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἐφραίμ, 1782)· ὁ δὲ πίναξ 32 φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως.

21

Χάρτης στιλπνὸς | Διαστ. 0,215 × 0,165 | Αἰὼν XVIII | Φύλλα 125

Θεοφίλου Κορυδαλέως «Προοίμιον εἰς ἅπασαν τὴν τῆς λογικῆς πραγματείαν».

— φ. 3α: «Κατὰ Κρεμονέαν τὸν ἐν Παταβίῳ σοφώτατον ἄνδρα καὶ διδάσκαλον ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Θεοφίλου Κορυδαλλέως ἀνδρὸς ἄκρου ἐπιστήμονος. Προοίμιον εἰς ἅπασαν τὴν τῆς λογικῆς πραγματείαν».

Ἀρχ.: Ἐπειδήπερ τῶν ὄντων ἕκαστον ὡς ἔχει φύσεως οὕτω καὶ ἐνεργεῖν πέφυκεν, ἡ δὲ τοῦ ἀν(θρώπ)ου φύσις νῷ τε καὶ αἰσθήσει συνέστηκεν [. . .]
Τελ. (φ. 121β): Ὅτι πάντες οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἐπιφέρονται [. . .] ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μήτε ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος τὰ πλείω ὡς ἓν ἐρώτημα, ὅτι οὐκ εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅλου κειμένου, ἐν φ. 122α: «Τέλος τῶν σοφιστικ(ῶν) ἐλέγχ(ων) καὶ τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα».

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,110. Στίχοι 23. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.

Τὰ φύλλα 1β - 2β, 24β, 53β, 71β, 77α, 86α καὶ 122β - 125α κατελείφθησαν ἄγραφα. Ἐπὶ τῶν φύλλων 122β καὶ 125β, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως δοκιμαὶ κονδυλίου (παραδείγματα συλλογισμῶν κ.ἄ.).

Ἐπὶ τοῦ φ. 3α, ἄνωθεν τοῦ τίτλου τοῦ κειμένου, τὸ ἑξῆς, αὐτόγραφον μᾶλλον, κτητορικὸν σημείωμα, εἰς δωδεκασύλλαβον στίχον: *κ(αὶ) τόδε σὺν ἄλλοις ςαγῶν Παϊσίου*. Ἐν συνεχείᾳ δὲ δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας, χειρός: *νῦν δὲ τοῦ Ἁγ. Στεφάνου Δημήτριος Φ[άλκου]*.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ, γεωμετρικὴ κυρίως, ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 19, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 125β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 33 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 12β - 13α (δεῖγμα γραφῆς).

22

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,310 × 0,210 Αἰὼν XVI Φύλλα Α'+278+Β'

1 (φφ. 1α - 206α) «Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον» τοῦ Ματθαίου [Βλαστάρεως]. ["Ἔκδοσις: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 6, Ἐν Ἀθήναις 1859, σ. 1 - 518 καὶ 519 - 619 (ὅπου πίνακες συνταχθέντες ὑπὸ Μ. Κ. Ῥάλλη).

— φ. 1α: «† Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον τῶν ἐμπεριειλημμέν(ων) ἁπασῶν ὑποθέσε(ων)· τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις κανόσι, πονηθέν τε ἅμα καὶ συντεθέν, τῷ ἐν ἱερομονάχοις κῦρ Ματθαίῳ».

— φφ. 1α - 15α: «Προθεωρία».

Ἀρχ: Τὸ τῶν ἱερῶν καὶ θεί(ων) χρῆμα κανόν(ων), ἤνθησεν μὲν ἀπ' αὐτῆς ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς θεανδρικῆς ἐν τῷ κόσμῳ πολιτεί(ας) τοῦ λόγου [...]

— φφ. 15α - 19β: «† Ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων». Τοῦ πίνακος τούτου προηγοῦνται οἱ ἑξῆς δύο δωδεκασύλλαβοι στίχοι:

† ματθαῖος οἰκτρὸς ἀρετῆς πάσης ξένος,
πίνακα τοῦτον ὠργάνωσε κανόνων.

— φ. 19β: «Περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως».

Ἀρχ.: Τὰς τῶν ἱερῶν τοίνυν ὑποθέσεις κανόν(ων) κατὰ στοιχεῖον διελεῖν δοκιμάσαντες [...]

— φ. 21α: «Ἀρχὴ τοῦ α' στοιχείου: Περὶ τῶν ἀρνησαμέν(ων) τὴν ἀμώμητ(ον) ταύτην τῶν χριστιαν(ῶν) πίστ(ιν)· κ(αὶ) ὅπ(ως) τοὺς μεταμελομ(ένους) τούτων προσίεσθαι δεῖ».

Ἀρχ.: Ἐπικαιρότατον δ' ἂν εἴη μετὰ τοῦτο διεξιέναι· ὅπως τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας [...]

— φ. 205β: «Ἀρχὴ τοῦ ὦμ(έ)γ(α) στοιχείου. Κε(φάλαιον) α'. Τίνας δεῖ ὡράριον φορ(εῖν)».

Ἀρχ.: Ἥ γε μὴν ἐκκλη(σία) τὸ τήμερον εἶναι, κατά γε τὰ τυπωθέντα τε καὶ διαγνωσθέντα [...]

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως, ἀκολουθεῖ, ἐν φ. 206β, «Ἐκλογ(ὴ) ἑτέρ(ων) κεφαλαί(ων) ὧν ὁ κάτωθ(εν) πίναξ δηλ(οῖ) ἕκαστον». Ἀναγράφονται εἰς τὸν πίνακα κεφάλαια α' - ϟβ'. Ἐκ τούτων τὰ κεφάλαια α' - να' (=ὑπ' ἀρ. 2 - 22 κείμενα τῆς παρούσης περιγραφῆς) περιέχονται μεταξὺ τῶν φύλλων 207α καὶ 240β τοῦ κώδικος, τὰ δὲ νβ' - πθ' (=τὰ ὑπ' ἀρ. 47 - 73 κείμενα τῆς παρούσης περιγραφῆς) μεταξὺ τῶν φύλλων 257α καὶ 268α. Ἐνδείξεις ἄλλων κεφαλαίων (ϟ - ϟβ') δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰ ὑπόλοιπα φύλλα τοῦ κώδικος.

2 (φ. 207α) «Κεφ(ά)λ(αιον) α'».— «Ὁ τῆς ἱερολογί(ας) θεῖος κανών. Περὶ γάμου».

Ἀρχ.: Δεῖ γινώσκειν ὅτι ἐπὶ μὲν τ(ῶν) ἐξ ἑνὸς αἵματος κ(αὶ) μι(ᾶς) συγγενί(ας) γενομ(ένων) συναλλαγμ(ά)τ(ων), ἤτοι γαμικ(ῶν) συμβολαί(ων) [. . .]
Τελ. (φ. 207β): [. . .] ἅπαντα ἀκωλύτ(ως) τοὺς γάμους ποιῶσιν.

3 (φ. 207β) «Κεφ(ά)λ(αιον) β'».— «Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου π(ατ)ριάρχου Κωνσταντινουπόλ(εως) [. . .]».
[Ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 4, Ἀθήνησιν 1854, σ. 368 - 374.]

Ἀρχ.: Ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ Θ(εὸ)ς [. . .] ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς τοῦ εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα [. . .]
Τελ. (φ. 209α): [. . .] ἐρρωμένως ἐν Κ(υρί)ῳ ὑπερεύχου ἡμ(ῶν) θεοφιλέστατε ἀδελφέ.
[Ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων.]

4 (φ. 209α) «Κεφ(ά)λ(αιον) γ'».— «Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Νικοπολίτας ἐπιστολὴ [sic] τοῦ Μεγάλου· Βασιλείου: +». [Ἔκδ.: Ἀ. Ἀλιβιζάτου, *Οἱ ἱεροὶ Κανόνες καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι* (Βιβλιοθ. Ἀποστολ. Διακονίας 19), Ἐν Ἀθήναις 1949², σ. 396 - 397.]

Ἀρχ.: Ἡ ἐπιστολὴ διαλέγετ(αι)· περὶ τοῦ ὑπομέν(ειν) καὶ εὐχαρίστως φέρ(ειν) τοὺς πειρασμοὺς [. . .]
Τελ. (φ. 209β): [. . .] τῆς ἰδίας γνώμης (ἐστὶν) ἕκαστο(ς) κύριος· ἡμεῖς ἀθῶοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου: ~

5 (φ. 209β) «Κεφ(ά)λ(αιον) δ'».— «Γίνωσκε δὲ καὶ τὰ ἐπιτίμια ἅπερ οὐχ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ μέγιστος τ(αῖς) παραπιπτούσες, ἐξέθετο Βασίλειος: ~»

Ἀρχ.: Ἡ προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ, ἀναμάρτητος· ὁ συνδοιασμό(ς), μετανοί(ας) ιβ'· ἡ συγκατάθεσις ἐπιτιμί(ων) αἰτία [. . .]
Τελ. (φ. 210α): [. . .] τὸ τῆς μαλακί(ας) ἐπιτίμιον ἐχέτω· τεσσαράκοντα ἡμέρας ξηροφαγείτω, μὴ κοινοῦσα [sic]: ~

6 (φ. 210α) «Κεφ(ά)λ(αιον) ε'».— «Εἰσὶ (καὶ) τὰ καθημέραν ἐπιτίμια τοῦ Μεγ(ά)λ(ου) Βασιλείου: ~»

Ἀρχ.: (φ. 210β): Ἡ ὀμόσασα τὸ ὄνομα τοῦ Θ(εο)ῦ, ἀφοριζέσθω ἑβδομάδαν μίαν [. . .]
Τελ. (φ. 211α): [. . .] ἕως ἂν μάθῃ μὴ ἅπτεσθαι καρποῦ τοῦ ἀπηγορευμένου: ~

7 (φ. 211α) «Κεφ(ά)λ(αιον) ς'».— «Τοῦ Μεγ(ά)λ(ου) Βασιλείου ὑπὲρ τῶν ἀθετούντων τὸ ἅγιον σχῆμα».

Ἀρχ.: Δεῖ αὐτοὺς κατηχεῖσθαι παρὰ τῆς ἀδελφότητο(ς) τὰ δέοντα [. . .]
Τελ. (φ. 211α): [. . .] καὶ λαλεῖν ὀλίγα τροπ(ά)ρ(ια) (καὶ) ἐνδύειν αὐτὸν τὸ σχῆμα: ~

8 (φ. 211α) «Κεφ(ά)λ(αιον) ζ'».— «Περὶ τῆς Τυροφάγου τοῦ ὁσ(ίου) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν (καὶ) ὁμολογ(η)τ(οῦ) Θεοδ(ώ)ρ(ου) ἡγουμ(έ)ν(ου) τ(ῶν) Ϛουδί(ων)».
Ἀρχ.: Δεῖ εἰδέναι ὅτι εἰσὶν τινὲς τῶν μοναχῶν, οἳ οὔτε τύρον [sic] ἐσθίουσιν, οὔτε ὠ(ὸν) [. . .]
Τελ. (φ. 211β): [. . .] ἀνατρέποντος τὸ δόγμα Ἰακώβου καὶ τῶν τετραδιτ(ῶν): ~

9 (φ. 211β) «Κεφ(ά)λ(αιον) η'».— «Θεοδ(ώ)ρ(ου) τῶν Ϛουδί(ων): σ(ωτη)ρία σύντομο(ς) διδασκαλία».
Ἀρχ.: Ὁ χριστιανὸς μᾶλλον δὲ (καὶ) μοναχὸς ἐὰν ὀμνύῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θ(εο)ῦ ἢ τῆς Θ(εοτό)κου [. . .]
Τελ. (φ. 212α): [. . .] ὁ δὲ μὴ εἰσακουσθείς· πῶς ἐλεηθήσετ(αι)· ἄλλως σ(ωτη)ρία οὐκ (ἔστιν).

10 (φ. 212α) «Κεφ(ά)λ(αιον) θ'».— «Ἐκ τοῦ εὐχολογίου τοῦ π(ατ)ριαρχικοῦ ὅπως χρὴ δέχεσθ(αι) τοὺς ἀπὸ αἱρέσε(ων) ἐν τῇ ἁγί(ᾳ) τοῦ Θ(εο)ῦ καθολικ(ῇ) ἐκκλη(σί)α».
Ἀρχ.: Ἀρειανοὺς μὲν καὶ μακεδονιανούς· ἤγουν πνευματομάχους (καὶ) σαββατιανοὺς καὶ ναυατιανοὺς [. . .]
Τελ. (φ. 213α): [. . .] ἤγουν τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἐθέλοντας προτίθεσθαι τῇ ἀληθείᾳ· ὡς Ἕλ-λην(ας) δεχόμεθα: ~

11 (φ. 213α) «Κεφ(ά)λ(αιον) ι'».— «Ἐρώτησεις [sic] μοναχ(ῶν) ἁγιοριτῶν πρὸ(ς) τὸν ἁγιώτ(α)τ(ον) π(ατ)ριάρχ(ην) κῦρ Νικόλαον».— Περιέχονται ἐρωτήσεις καὶ λύσεις ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰ ὑπ' ἀρ. ι' - κγ' κεφάλαια τοῦ ἐν φ. 206β πίνακος.
Ἀρχ.: Ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς λάβρας ἀδελφὸς ἀπεστάλη πρὸς τὴν ἁγιωσύνην σου [. . .]
Τελ. (φ. 215α): Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς): Εἰ δεῖ τὰ διὰ Κλήμεντος ἀποστολικὰ βιβλία ὀκτὼ ἀναγινώσκεσθαι (καὶ) φυλάττεσθαι.
Λ ύ (σ ι ς): Οὐχί· διὰ τὸ ἐν διαφόροις χωρίοις νοθευθῆναι: ~

12 (φ. 215α) Κεφάλαιον «λδ'» [γρ. κδ']. — «Μεθοδίου τοῦ ἁγιωτ(ά)τ(ου) π(ατ)ριάρχ(ου) Κωνσταντινουπ(όλεως) διάταξις περὶ τ(ῶν) ἀρνησαμ(ένων) διαφόρω τρόπω καὶ ἡλικίᾳ καὶ ἐπιστρεφόντων: ~»
Ἀρχ.: Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη καὶ ἠρνήσατο, εἴτε ἀγνοίᾳ καὶ ἀμαθίᾳ, ὁ τοιοῦτος ἱλασθικὰς εὐχὰς ἑπτὰ ἡμέρας λαμβανέτω [. . .]
Τελ. (φ. 215β): [. . .] εἴτε ἄνδρες εἶεν, εἴτε γυναῖκες μόνον τέλειοι τὴν ἡλικί(αν).

13 (φ. 215β) «Εὐχ(ὴ) εἰς τ(ὸ) ἀπολοῦσαι νεοφωτίστους: ~»
Ἀρχ.: Δέσποτα Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ τῆς σῆς κολυμβήθρ(ας) τὴν οὐ(ρά)νιον ἔλλαμψιν τοῖς φωτιζομένοις παρέχ(ων) [. . .]

14 (φ. 216α) Κεφάλαιον «κε'».— «Ἰστέον ὅτι τέσσαρας τόπους ἀναπληροῖ, ὁ ἐν ἐπιτιμίοις· τὸν τοῦ προ(σ)κλαίοντο(ς), τὸν τοῦ ἀκροωμένου, τὸν τοῦ ὑποπί-πτοντο(ς), τὸν τοῦ συνεστῶτος: ~»
Ἀρχ.: Πρόσκλαυσις ἐστὶ τὸ ἔξω τοῦ περιβόλου ἱστάμ(ενον) τῆς ἐκκλη(σίας), τὸν ἁμαρτή-σαντα [. . .]

15 (φ. 216α) «Εὐλογ(ίου) πάπα Ἀλεξανδρεί(ας)».
Ἀρχ.: Ἀπὸ τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς ἐξορίας τοῦ παραδείσου [. . .]
Τελ. (φ. 217α): [. . .] μείνας ἀνίατος, ἔξω καὶ τῆς μερίδος ὥσπερ οἱ ἄπιστοι τοῦ Χ(ριστο)ῦ μέν(ουσιν): ~

16 (φ. 217α) Κεφάλαιον «κς'».— «Ἰω(άννου) μοναχ(οῦ) πατριάρχ(ου) Κωνσταντινουπ(όλεως) τοῦ Νιστευτοῦ· λόγ(ος) παρενετικὸ(ς) πρὸ(ς) τὸν μέλλοντα ἐξαγορεύσαι τὸν ἑαυτοῦ π(ατέ)ρα: ~»

Ἀρχ.: Ὁ Κ(ύριο)ς ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς ὁ μονογενὴς τοῦ Θ(εο)ῦ παῖς· ὁ διὰ τὴν ἡμ(ῶν) τῶν ἁμαρτωλῶν σ(ωτη)ρίαν γενόμ(εν)ο(ς) ἄν(θρωπ)ος [. . .]
Τελ. (φ. 225α): [. . .] ἡ ἡμῶν ἀνεγράψατο λεπτομερῶς ἀθλιότης: ~

17 (φ. 225α) Κεφάλαιον «κζ'».— «Περὶ τῶν ἐν θανάτω αὐτῶν ἐξαγγελλόντ(ων), πρόσχες ὁ τὰς ἐξαγορί(ας) (δε)χόμ(εν)ο(ς): ~»

Ἀρχ.: Ἃ δέ μοι τῶ ταπεινῶ καὶ παντόλμω εἰς πολλὰ καὶ ἄπειρα πλήθη κοσμικ(ῶν) τε καὶ μοναχῶν [. . .]
Τελ. (φ. 230α): [. . .] μέλλουσι κ(α)τ(α)κρίνειν ἡμᾶς ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ καὶ δικαίου καὶ ἀπροσωπολήπτου κριτοῦ· ὅτι αὐτῶ μόνω πρέπει [. . .] ἀμήν.

18 (φ. 230α-β) Κεφάλαια κη' - λη'.— «Περὶ φόνου», «Περὶ μοιχ(ῶν)», «Περὶ ἀρσενωκοιτεί(ας)», «Περὶ ἀλογευσαμένων», «Περὶ νύμφης», «Περὶ ἀδελφῆς», || «Περὶ πόρνου», «Περὶ κλοπῆς», «Περὶ τυμβορύχ(ων)», «Περὶ ἐπιὸρκεί(ας)», «Περὶ γοητεί(ας)».

Ἀρχ.: (φ. 230α): Ὁ φονεύς, κ(α)τ(ὰ) τὸν νόμον, ἀποθνησκέτω [. . .]
Τελ. (φ. 230β): Ὁ μάντεσι προσλαλῶν [. . .] ξηροφαγ(είτω) ὥρ(ας) θ'· μετανοί(ας) σ'· ἵνα ἀποστῆ καὶ τῆς παρανόμου πράξεως.

19 (φ. 230β) Κεφάλαιον «λθ'».— «Τάξις γινομ(έν)η ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Σαρακιν(ῶν) ἐπιστρέφουσι πρὸ(ς) τ(ὴν) καθαρ(ὰν) καὶ ἀληθ(ῆ) πίστ(ιν) τ(ῶν) χριστιανῶν».

Ἀρχ.: Προηγουμένως μὲν ὁ προσιὼν τῆ ὀρθῆ πίστει, νηστεύων ἐπὶ ἑβδομάδ(ας) δύο [. . .]
Τελ. (φ. 233β): [. . .] ἐξ ὅλης ψυχ(ῆς) καὶ καρδί(ας) καὶ προαιρέσεως ἀληθοῦς, προσέρχομαι τῆ πίστει τῶν χριστιανῶν· εἰ δὲ μεθ' ὑποκρίσεως (καὶ) δόλου ταῦτα ποιῶ [. . .] ἡ ψυχή μου ταχθείη, μετὰ τοῦ σατανᾶ, καὶ τῶν δαιμόνων: ~

20 (φ. 233β) Κεφάλαιον «μ'».— «Ἐπιστολῆ τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν, Θεοδώρου τοῦ ὁμολογητοῦ, ἡγουμ(έ)ν(ου) τῶν Ϛουδί(ων) πρὸ(ς) Ναυκράτιον μοναχόν: Περὶ διγάμου: ~»

Ἀρχ.: Θερμὸς εἶ τέκνον ἠγαπημένον περὶ τοῦ ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν τὰ χρήσιμα [. . .]
Τελ. (φ. 234α): [. . .] ἀλλὰ καὶ τῆς στεφανικῆς ἁρμογῆς αὐτὸ(ς) προλαβὼν τὴν εὐλογίαν· ἔθετο ἐπὶ τοῦ ἀρχιπάτορος ἡμῶν, Ἀδὰμ [. . .] (καὶ) κ(α)τ(α)κυριεύσατε αὐτῆς: ~

21 (φφ. 234α - 239α) Κεφάλαια μα' - ν'.— «Ἐκλογὴ» συνοδικῶν κανόνων.

Ἀρχ. (φ. 234α): Ἐκλογὴ ἐκ τ(ῶν) κανόν(ων) τ(ῆς) αης καὶ βας συνόδ(ου) τ(ῆς) ἐν τῶ ναῶ τ(ῶν) Ἁγί(ων) Ἀποστόλ(ων).— Περὶ οἰκοδομ(ῆς) ναῶν κανὼν α': Πράγμα σεμν(ὸν) οὕτω (καὶ) τίμιον· (καὶ) τοῖς μακαρίοις καὶ ὁσίοις π(ατ)ράσιν ἡμ(ῶν) πάλαι καλῶς ἐπινοηθὲν ἡ τῶν μοναστηρίων οἰκοδομὴ [. . .]
Τελ. (φ. 238α): [κεφ.] ν'. Κα(νὼν) ια' τῆς ἐν Σαρδικῆ συνόδου: Ἐπίσκοπος ὅταν ἐξ ἑτέρ(ας) πόλε(ως) παραγένητ(αι) [. . .] || (φ. 238β): ἑρμηνία: Ἐὰν ἐπίσκοπο(ς) εἰς πόλ(ιν) ἀπέλθη ἑτέραν [. . .] || (φ. 239α): [. . .] εἰ περὶ λαϊκ(ῶν) ταῦτα εἴρητ(αι), οὔτε πρέπον ἐστίν, οὔτε συμφέ⟨ρον⟩ [1].

1. Τὸ κείμενον τοῦτο κατελείφθη ἡμιτελὲς ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως, ἀφεθέντος κενοῦ χώρου τεσσάρων γραμμῶν πρὸς συμπλήρωσίν του ἐκ τῶν ὑστέρων· οὐδέποτε ὅμως συνεπληρώθη.

22 (φ. 239α) Κεφάλαιον «να'».— «Ἀναστασίου ἐπισκόπου Καισαρείας, τῆς Παλαιστίνης, περὶ τῆς νηστεί(ας) τ(ῆς) ὑπὲρ ἐνδόξου Θ(εοτό)κου, καὶ ὅτι χρὴ ταύτην φυλάττειν ὡς ἔνθεσμον: ~»

Ἀρχ.: Ἐπεῖπερ ἡ εἰς ἐμέ σου αἴτησις πν(ευματ)ικὲ ἀδελφὲ περὶ τῆς νηστείας τ(ῆς) ὑπὲρ ἐνδόξου Θ(εοτό)κου [...]
Τελ. (φ. 240β): [...] καὶ μακάριοι καὶ εὐλογημένοι, οἱ τ(ῆς) εὐλογημένης Θ(εοτό)κου τ(ὴν) τεσσαρακοστ(ὴν) φυλάττοντ(ες) ἐν τῇ κοιμήσει αὐτ(ῆς), τῷ (δὲ) Θ(ε)ῷ δόξα εἰς τ(οὺς) αἰῶν(ας): ~

23 (φ. 240β) «Ἄλ(ως) περὶ τ(ῆς) νηστεί(ας) τῆς ὑπ(ε)ρ(αγίας) ἡμ(ῶν) Θ(εοτό)κου: ~»

Ἀρχ.: Ἡ πρὸ τῆς κοιμήσεως τ(ῆς) ὑπεράγί(ας) Θ(εοτό)κου νηστεία παρὰδιδομένη (ἐστὶν) ἐξ ἁγί(ων) π(ατέ)ρων καὶ θεί(ων) π(ατ)ριαρχ(ῶν) [...]
Τελ. (φ. 240β): [...] τ(ῆς) τοῦ κόσμου σκέπης (καὶ) ὑπ(ε)ρ(αγίας) Θ(εοτό)κου μᾶλλον καὶ πλέον φυλάττοντ(αι): ~

24 (φ. 240β) «Τοῦ ἁγίου Νίκωνο(ς): ~»

Ἀρχ.: Καὶ ταῦτα μ(ὲν) περὶ τ(ῆς) νηστεί(ας) τ(ῆς) ὑπεράγί(ας) Θ(εοτό)κου εἴρητ(αι), ὁρῶμ(εν) (δὲ) [...]
Τελ. (φ. 240β): [...] παρελάβομ(εν) καθὼς προέγράφη· (καὶ) αὕτη μ(ὲν) ἡ ἀκρίβεια περὶ τῶν νηστειῶν: ~

25 (φ. 241α) «Ἔκθεσις θαυμαστὴ πε(ρὶ) γάμ(ων) ἐνδεχομ(ένων) γενέσθαι ἢ μὴ γενέσθαι: ~»

Ἀρχ.: Μιχαὴλ καὶ Ἄννα ἀδελφοὶ ὄντες κεκώλυνται εἰς γάμον [...]

Ἀκολουθοῦν τὰ ἑξῆς ἐπὶ μέρους κεφάλαια:

α' (φ. 242α) «Οἱ δύο πρῶτοι ἐξάδελφοι εἰς προμάμμην κ(αὶ) προεγκόνην».
Ἀρχ.: Οἱ δύο πρῶτοι ἐξάδελφοι, εἰς προμάμμην καὶ προεγκόνην, ὁ προγενόμενος κρατείτω γάμος, ὁ δὲ μεταγενέστερος διασπασθήτω [...]

β' (φ. 242β) «Περὶ συντεκνίας».
Ἀρχ.: Ἐμὲ τὸν Ἰω(άννην) ἔξεστι νομίμως λαβεῖν τοῦ συντέκνου μου τ(ὴν) ἀδελφ(ήν); ναί, ἀκώλυτον (ἐστίν).

γ' (φ. 242β) «Πε(ρὶ) ἀδελφοποιΐας».
Ἀρχ. (φ. 243α): Ἡ δέ γε διαθέσεως ἀδελφότης, ὡς ἀσύστατος καὶ ἀβέβαιος καὶ τῇ φύσει ἀνακόλουθος, καὶ τῷ νόμῳ ἀνυπόβλητος, οὐδόλως εἰς γαμικὰ συνοικέσια ἐμποδοστατεῖ [...]

δ' (φ. 243α) «Κε(φάλαιον) ηον τοῦ βου στοιχείου· κα(νὼν) συνοδικῶς πε(ρὶ) ἀδελφοποιΐ(ας)».
Ἀρχ.: Ἡ μέντοι ἀδελφοποιΐα οὐ νόμιμον ἐστίν, ἄπαιδες γὰρ ὄντες, ἐσοφισάμεθα τὴν υἱοθεσίαν εἰς διαδοχὴν τῶν πραγμάτ(ων) [...]

ε' (φ. 243α) «Ἀδελφοὶ δύο ἐξαδέλφας».
Ἀρχ. (φ. 243α): Ποί(ας) φη(σὶ) συγγενείας τοὺς γεννηθέντας προσαγορεύουσιν, ἀδελφοὺς ἀλλήλ(ων), ἢ ἀνεψιοὺς προσεροῦσιν, ἀμφότερα γὰρ αὐτοῖς προσαρμόσει διὰ τὴν σύγχυσιν [...]

ς' (φ. 244α) «Πε(ρὶ) κουράτορος».
Ἀρχ.: Καὶ ὁ κουράτωρ τῆς γαστρός, ἢ τῆς οὐσίας ὑπόκειται τῇ κωλύσει· χρεωστεῖ γὰρ πρῶτον ἀποδοῦναι τοὺς λόγους [...]

ζ′ (φ. 244α) «Περὶ βαπτίσμ(α)το(ς) νόμοι».
"Αρχ.: Ὁ μέντοι γε ἀπὸ τοῦ ἁγ(ίου) βαπτίσματος τινὰ δεξάμενος, οὐ δύναται αὐτὴν ὕστερ(ον) πρὸς γάμον ἀγαγέσθαι [. . .]

η′ (φ. 244α) «Πε(ρὶ) συντεκνίας». Διαλεκτικῶς, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.
"Αρχ.: Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Συντεκνία τῶν συντέκν(ων) μέχρι καὶ πόσου βαθμοῦ κωλύονται: ~ Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Ὁ μὲν γος κανὼν τῆς ςης συνόδ(ου) κολάζει τοὺς ἀναδόχους συνάπτεσθαι γαμικῶς [. . .]

θ′ (φ. 244β) «Πε(ρὶ) μοιχείας».
"Αρχ.: Ὁ τὸν μοιχὸν μετὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἐν συμπλοκῇ καταλαβών, ἐὰν συμβῇ αὐτὸν ἀνελεῖν, οὐκ εὐθύνεται ὡς ἀνδροφόνος [. . .]

ι′ (φ. 245α) «Περὶ παλακήδ(ος)».
"Αρχ.: Παλακή ἐστιν ἡ συζῶσα τινὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐντίμως χωρὶς γάμου [. . .]

ια′ (φ. 245α) «Νόμοι πε(ρὶ) μοιχεί(ας)».
"Αρχ.: Εἰ περὶ μοιχείας ὁ ἀνὴρ νομίσει δύνασθαι τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν ἐλεγχθῆναι, προσήκει τὸν ἄνδρα πρότερον ἐγγράφεσθαι τὴν γυναῖκα [. . .]

ιβ′ (φ. 245β) «Πε(ρὶ) διαζυγίου». Κολοβόν.
"Αρχ.: Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αὐτοῦ οἴκῳ κάθηνται [sic] μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συνοικεῖν, περιφρον(ῶν) αὐτήν, μεθ' ἑτέρας εὑρίσκεται [. . .]
Τελ. (φ. 245β): [. . .] μετὰ ταῦτα εὑρεθεῖεν πλαστῶς καταθέμενοι, αὐτοὶ μὲν τῆς στρατείας γυμνούμενοι,

26 (φ. 246α) Νομοκανονικὸν κείμενον ἀκέφαλον. Διαλεκτικῶς, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν (πρβλ. κατωτέρω καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 42 κείμενον).
"Αρχ.: Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Εἰ δὲ κ(αὶ) τὸ βρέφος δι' ἀσθένειαν βαπτισθῇ, ὀφείλ(ει) θηλάζεσθαι ὑπὸ τῆς μ(ητ)ρ(ὸ)ς ἔτι ἀκαθάρτ(ου) οὔσης: ~
Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς): Θηλάσει πάντως τὸ βρέφος ἵνα μὴ ἀπόλλυται: ~
Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Ἐὰν γυνὴ ἐξεθνῶν βαπτισθῇ, καὶ ἐντὸς τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν, ἐν αἷς ὀφείλ(ει) καθεκάστην μ(ε)τ(α)λαμβάνειν, συμβῇ αὐτῇ ταταῖς [sic] γυναιξὶ συνήθη, εἰ ἄρα ὀφείλ(ει) μ(ε)τ(α)λαμβάνειν ἢ οὔ: ~
Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Οὐχί, ἀλλὰ ἀναμένει τὴν κάθαρσιν [. . .]
Τελ. (φ. 247β): Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Δεῖ καὶ ἐπὶ τοῖς μικροῖς, καὶ ἐπὶ τοῖς μεγάλοις ἐγκλήμασιν, ἁπλῶς, ἢ μετὰ αὐστηρίας λέγειν τὸ ἐπιτίμιον [. . .]
Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Ὡσὰν γίνονται, κἂν μετὰ αὐστηρίας, κἄν τε ἁπλῶς, ἐπισφαλὲς [. . .] τοῦ δεσμήσαντος τελευτήσαντος λύειν ἐπικίνδυνο(ν): ~

27 (φ. 247β) «Διήγησις διαλαμβάνουσα ὅτι οὐ χρὴ ἄνευ προτροπῆς ἀρχιερέ(ως) ἀναδέχεσθαι λογισμ(οὺς) τίς: ~».
"Αρχ.: Μεγίστη τὶς ἡ περὶ τὸ ἡμέτερον γένος τοῦ θεαν(θρώπ)ου Χ(ριστο)ῦ κηδεμονικὴ πρόνοια· κ(αὶ) γὰρ οὐ μόνον ταῖς κοιναῖς καὶ συνήθεσι εὐεργεσίαις πρὸς τὸ κρεῖττον ἡμᾶς διεξάγει [. . .]
Τελ. (φ. 248β): [. . .] Καὶ ὁ μονάζων σπουδαίως ἐξαναστὰς πρὸς τὸν π(ατ)ριάρχην διαπόντιος γίνεται, καὶ τὴν ὀπτασίαν αὐτῷ ἀπαγγέλλει, ὁ δέ, κελεύει τὸ παρὸν διήγημα ἐν τῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐνσημανθῆναι συναξαρίῳ, εἰς δόξαν καὶ αἴνεσιν τοῦ φιλαν(θρώπ)ου Θ(εο)ῦ ἡμ(ῶν) [. . .] ἀμήν.

28 (φφ. 249α - 250α) Τύποι γραμμάτων.

α′ (φ. 249α) «Συστατικὸν εἰς ἱερεῖς».
"Αρχ.: Τί οὖν, ἐὰν ἡ τοῦ παναγίου πν(εύματο)ς χάρις, ἡμ(ᾶς) τοὺς ἀναξίους, εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ἐπανήγαγε, καὶ τὸ τάλαντον ἐνεπίστευσε [. . .]

β′ (φ. 249α) «Ἕτερον» [συστατικόν].
Ἀρχ.: Παῦλος ὁ μέγας ἀπόστολος τοῦ Κ(υρίο)υ, συστατικαῖς ἐπιστολαῖς τοὺς ἱερωμ(έν)ους ἐφοδιάζεσθ(αι) βούλεται [. . .]

γ′ (φ. 249α) «Γράμμα εἰς ἐνθρονιασμ(όν)».
Ἀρχ.: Ἐκ φιλοθέου ζήλου καὶ πίστεως εἰλικρινοῦς ὁρμημένος ὁ δ(εῖνα) εὐκτήριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ(ίου)τοῦ δεῖνος, ἐν τῷ αὐτοῦ ἀνήγειρε κτήματι [. . .]

δ′ (φ. 249α) «Εἰς προικοσύμφωνον».
Ἀρχ.: Ἱστέον πῶς γράφοντ(αι) τὰ προικοσύμφων(α) ἐν τῇ Κωνσταντ(ί)ν(ου)πόλ(ει) [. . .]

ε′ (φ. 249β) «Εἰς διαζύγιον».
Ἀρχ.: Μανουὴλ ὁ ὁδ(εῖνα) νομίμῳ συνοικ(ῶν) γυναικὶ ὁδ(εῖνι) τῇ θυγατρὶ Γεωργ(ίου) τοῦ ὁδ(εῖνος), εἶτα αὐτῆς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ δηλονότι πρὸς ἔρωτα ἑτέρ(ων) ἀνδρῶν ἀποκλινάσης [. . .]
Τελ.: [. . .] καὶ ἀσφάλειαν ἀπολέλυται [. . .] καὶ τὸ παρ(ὸν) διαζύγιον γράμμα [. . .], ,ζ ἔτους.

ϛ′ (φ. 249β) «Ἐνταλτήριον εἰς ὀφφίκιον».
Ἀρχ.: Ἐπειδὴ ὁ ἐντιμότ(α)τ(ος) ἄρχων ὁδ(εῖνα) τῆς καθ' ἡμ(ᾶς) ἁγιωτάτης μ(ητ)ροπόλ(εως) ὁδ(εῖνος) [. . .]

ζ′ (φ. 249β) «Εἰς στ(αυ)ροφόρον».
Ἀρχ.: Ἐπειδὴ ὁ ἐν ἱερεῦσιν ἐντιμότ(α)τ(ος) κῦρ ὁδ(εῖνα) ἔκ τε τ(ῶν) ἡμετέρ(ων) ἀρχόντ(ων) τῆς ἐκκλησίας μεμαρτύρηται χρήσιμος ἐν πᾶσι καὶ εὐλαβὴς [. . .]

η′ (φ. 250α) «Ἐνταλτήρι(ον) εἰς πν(ευματ)ικ(όν)».
Ἀρχ.: Ἡ ταπεινότης ἡμ(ῶν) διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμμ(α)το(ς) καθίστησι τ(ὸν) τιμιώτ(α)τ(ον) ἱερομόναχον ὁδ(εῖνα) εἰς π(ατέ)ρα πν(ευματ)ικὸν [. . .]

θ′ (φ. 250α) «Εἰς τὸ εὐλογῆσαι γάμον πυτάκιον ἀρχιερατικ(όν)».
Ἀρχ.: Εὐλαβέστατ(ε) πρεσβύτερε ὁδ(εῖνα), ποίησον εὐχὴν μνηστείας, καὶ τελείαν ἱερολογίαν γάμου ἐπὶ τῷ ὁδ(εῖνι) καὶ τῇ ὁδ(εῖνι) ἄνευ συγγενείας [. . .]

29 (φ. 250α) «Τοῦ μακαρίου μ(ητ)ροπολ(ί)τ(ου) Ἐφέ(σου) κυρ(οῦ) Μάρκ(ου) περὶ τ(ῆς) ἑορτ(ῆς) τ(ῶν) Φώτ(ων) ἤτοι τ(ῶν) δώδεκα ἡμερ(ῶν)».
Ἀρχ.: Περ(ὶ) τ(ῆς) ἑορτ(ῆς) τ(ῶν) Φώτ(ων) οὕτω φαμ(έν), ὅτι καθῶς παρελάβομ(εν) παρὰ τ(ῶν) π(ατέ)ρων ἡμ(ῶν), οὕτω καὶ τηροῦμ(εν) [. . .]

30 (φ. 250β) «Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Νείλ(ου) περὶ τῆς παραμονῆς τ(ῶν) Φώτ(ων) εἰ τύχ(ει) ἐν Σα(ββάτω) ἢ Κυρ(ιακῇ) [. . .]».
Ἀρχ.: Οὐκ ἐσθίομ(εν) (δὲ) ἐν ταύτη τῇ Παρασκευῇ δηλονότι καὶ τῇ ἐπαύριον [. . .]

31 (φ. 250β) «Τοῦ αὐτοῦ» [περὶ τῆς νηστείας τῶν Φώτων].
Ἀρχ.: Δεῖ εἰδέναι ὅτι εἰ τύχ(ει) ἡ παραμονῆ τῶν Φώτ(ων) Σά(ββατον) ἢ Κυριακῇ [. . .]

32 (φ. 250β) «Ὁμολογία ἣν ὁμολογεῖ π(ως) ὁ ἀρχιερεὺς ὅτ(αν) μ(έ)λ(ει) χειροτονηθῆναι».
Ἀρχ.: Πιστεύω εἰς ἕνα Θ(εὸ)ν π(ατέ)ρα παντοκράτορα [. . .] καὶ καθεξῆς τὸ ἅγιον σύμβολον... Πρὸς τούτοις στέργω (καὶ) ἀποδέχομαι τὰς ἁγί(ας) καὶ οἰκουμενικὰς ἑπτὰ συνόδους [. . .]

33 (φ. 251α) Νομοκανονικὸν κείμενον ἀκέφαλον, ἔχον οὕτω:
δέκα χρυσίου λιτρ(ῶν) ποινὴν συνελαθήσοντ(αι), καταβαλεῖν ἐπ' ἐκεῖνον, ὃν ἐψεύσαντο τετελευτηκέναι, αὐτὸς δὲ ἄδειαν ἐχέτω, εἰ βουληθείη, τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἀναλαμβάνειν: ~

34 (φ. 251α) «Νε(α)ρ(ὰ) τοῦ κῦρ Λέοντος: ~» «Περὶ μανησάσης γυναικὸς ἢ καὶ ἀνδρός: ~»

Ἀρχ.: Ὅτι καὶ μανίας ἐπιγενομ(ένης) ἑνὶ τῶν συνοίκ(ων), ὁ γάμος διαλύεται [...]

35 (φ. 251α) «Περὶ φόνου».

Ἀρχ.: Ἐπὶ τοῦ π(ατ)ριάρχου Λουκᾶ, στρατιώτῃ τινὶ φόνον ἑκούσιον πεποιηκότι, ἐπίσκοπό(ς) τις ἐπὶ μετρίῳ πάνυ καιρῷ, ἐγγράφως αὐτῷ τὴν ἀθώωσιν δέδωκε [...]

36 (φ. 251α) «Περὶ ληστοῦ ἀναιροῦντος».

Ἀρχ.: Ἐπὶ τοῦ π(ατ)ριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Χληαρ⟨ην⟩οῦ, διέγνωστο συνοδικῶς, ὅτι εἰ μὲν δυνάμενός τις δρᾶναι τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ ληστοῦ [...]

37 (φ. 251α) «Πε(ρὶ) κληρικ(ῶν) ποιήσαντ(ας) [sic] φόνον».

Ἀρχ.: Τοὺς (δὲ) κληρικ(οὺς) οἱονδήποτε φόνον πεποιηκότας, εὐθὺς τιμωρεῖσθαι, μηδεμιᾶς οὔσης διαφορᾶς πολεμίου ἢ ληστοῦ [...]

38 (φ. 251α) «Περὶ παραιτήσεως, πράξις συνοδικῇ».

Ἀρχ.: Ὁ Μάκρης Θεόδουλος ἐπὶ τοῦ π(ατ)ριάρχ(ου) ἐγγράφως παραιτησαμ(έν)ου τὴν ἀρχιερατικ(ὴν) ἀξίαν, ἐπὶ τοῦ π(ατ)ριάρχου ὕστερον Μιχαὴλ τοῦ Ἀγχιάλου, ταύτην ἀνεκαλέσατο [...]

39 (φ. 251α) «Πε(ρὶ) ἀχειροτονήτ(ων) ποιησάντ(ων) ἐνέργ(ειαν) ἱερω(σύνης)». Διαλεκτικῶς, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

Ἀρχ.: Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Ἐάν τις μὴ ὢν ἱερεύς, τῆς θείας λειτουργίας κατατολμήσῃ [...]
Τελ. (φ. 251β): [Ἀ π ό κ ρ ι σ ι ς] [...] καὶ τῆς ἱερωσύνης ἀπογυμνωθήσεται: ~

40 (φ. 251β) «Νικήτ(α) μακαριωτ(ά)τ(ου) μ(ητ)ροπολίτου Ἡρακλείας, ἀποκρίσεις πρός τινα Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη». «Τοῦ μακαρίου κῦρ Νικήτ(α) μ(ητ)ροπολίτ(ου) Ἡρακλείας». [Ἀποκρίσεις α' - ζ'.]

Ἀρχ.: α'. Ἡ μὲν ἀκρίβεια, τοὺς διγάμους οὐκ εἴωθεν στεφανοῦν [...]
Τελ. (φ. 251β): ζ'. Γυνή τις χήρα, ἐβάπτισε τινὰ Κωνσταντῖνον [...] ἕνα τῶν υἱῶν τοῦ Κωνσταντίνου οὐ κωλύεται.

41 (φ. 251β) «Οἱ κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων» [α' - πε'].
[Ἐκδ.: Γ. Ῥ ά λ λ η - Μ. Π ο τ λ ῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 2, Ἀθήνησιν 1852, σ. 1 - 112 (μετ' ἐξηγήσεως Ἰωάννου Ζωναρᾶ, Θεοδώρου Βαλσαμῶνος καὶ Ἀλεξίου Ἀριστηνοῦ).]

Ἀρχ.: α'. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπ(ων) δύο ἢ τριῶν: ~
Τελ. (φ. 254β): πε'. Ἔστω ὑμῖν βιβλία σεβάσμια καὶ ἅγια, τῆς μὲν παλαιᾶς διαθήκης [...] διὰ τὰ ἐν αὐταῖς μυστικά, καὶ αἱ πράξεις ἡμ(ῶν) τ(ῶν) ἀποστόλ(ων).

42 (φ. 254β) «Ἐρωτήμ(α)τ(α) ἅπερ ἔλυσ(εν) ὁ τιμιώτ(α)τ(ος) χαρτοφύλαξ κῦρ Πέτρ(ος) κ(αὶ) διάκονος τῆς μ(ε)γ(ά)λ(ης) ἐκκλ(η)σ(ίας) ἐν ἔτει ,ςωλω» [=1331/2]. [Πρβλ. ἀνωτέρω καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 26 κείμενον.]

Ἀρχ.: Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Εἰς πόσον καιρὸν ὀφείλει βαπτίζεσθαι τὸ παιδίον; ~ Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς): Ἐὰν νοσῇ, ὅρον οὐκ ἔχει, ἀλλὰ παρ' αὐτίκα βαπτίζεται, ἐὰν δὲ ὑγιαίν(η) [...]
Τελ. (φ. 255α): Ἐ ρ ώ τ (η σ ι ς) : Εἰ δὲ καὶ τὸ βρέφος βαπτισθῇ, ὀφείλ(ει) θηλάζεσθαι παρὰ τῆς αὐτοῦ μ(ητ)ρ(ό)ς, ἔτι οὔσης ἀκαθάρτου: ~ Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : ⟨Θ⟩ηλάσει πάντως τὸ βρέφος ἵνα μὴ ἀπόλλυται: ~

43 (φ. 255α) «Περὶ βουρκολάκ(ων)».

Ἀρχ.: Ἐνταῦθα πονηρὸν νόμισμα τῆς ὑμετέρας ἐξελεῖν βούλομαι ψυχῆς [...]
Τελ. (φ. 255α): [...] εἰ γὰρ ἐν τῷ σώματι ἐνούσῃ τῇ ψυχῇ βίαν ἐπαναγαγεῖν οὐ δυνήσεται ὁ διάβολος, εὔδηλον ὅτι οὐδὲ ἀπελθούσῃ.

44 (φ. 255α) «Ἕτερον κυροῦ Ἰωάσαφ ἱερομονάχ(ου) (καὶ) ἀσκιτ(οῦ) τ(ῆς) Μαΐν(ης)· πε(ρὶ) αὐτ(ῶν)».

Ἀρχ.: Εἰ εὑρεθῇ νεκρὸς λεγόμενος παρ' ἡμ(ῶν) καταχθόνιος, τί ὀφείλ(ει) γενέσθαι πε(ρὶ) αὐτοῦ [...]
Τελ. (φ. 255β): [...] ἀθάνατα κολαζόμενοι, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησαν καὶ κλαύσωσιν πικρῶς.

45 (φ. 255β) «Ζητήμ(α)τ(α) (καὶ) ἐρωτήσ(εις) τοῦ εὐσεβεστ(ά)τ(ου) δεσπότου Σερβίας, κῦρ Γεωργ(ίου) πρὸς τὸν παναγιώτ(α)τ(ον) καὶ οἰκουμενικ(ὸν) π(ατ)ριάρχην κῦρ Γεννάδιον τὸν Σχολάριον: ἀποκρίσ(εις) τοῦ π(ατ)ριάρχου». Διαλεκτικῶς, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

[Ἐκδ.: Μ. Γεδεών, *Κανονικαὶ διατάξεις*, τόμ. Α', Κων/πολις 1888, σ. 26 - 30. Τὸ κείμενον τοῦτο εἰς τὸν παρόντα κώδικα οὐχὶ πλῆρες.]

Ἀρχ.: Ἠρώτησας πε(ρὶ) τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας, καὶ αὕτη ἐστέρχθη παρὰ τῆς ἐκκλησί(ας) [...]
Τελ. (φ. 256α-β): Ἀπόκρ(ισις): τὰ θηριόβρωτα, ἢ θηριοφόνευτα, οὐκ εἰσὶ θνησιμαῖα, οὐδὲ τὰ ὑπὸ παίδων || κτεινόμενα, γυναικὸς δὲ φονευούσης, οὐ δεῖ ἐσθίεσθαι.

[Βλ. κατωτέρω καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 54 καὶ 58 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου.]

46 (φ. 256β) «Ἐρωτήσεις, τοῦ τιμιωτ(ά)τ(ου) καθηγουμ(έν)ου τῆς τοῦ Φιλαν(θρώπ)ου Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς Χ(ριστο)ῦ ἁγίας μονῆς κυροῦ Εὐφημιανοῦ, ἐπὶ τῆς συνόδου, ἧς προκαθεζόμ(εν)ος ἦν, ἁγιώτ(α)τ(ος) π(ατ)ριάρχης κῦρ Λουκᾶς, σὺν τῷ ἁγιωτ(ά)τ(ῳ) π(ατ)ριάρχ(η) Θεουπόλεως κυρ(ῷ) Ἀθανασίῳ»[1]. Διαλεκτικῶς, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

[Βλ. καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 55 καὶ 60 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου.]

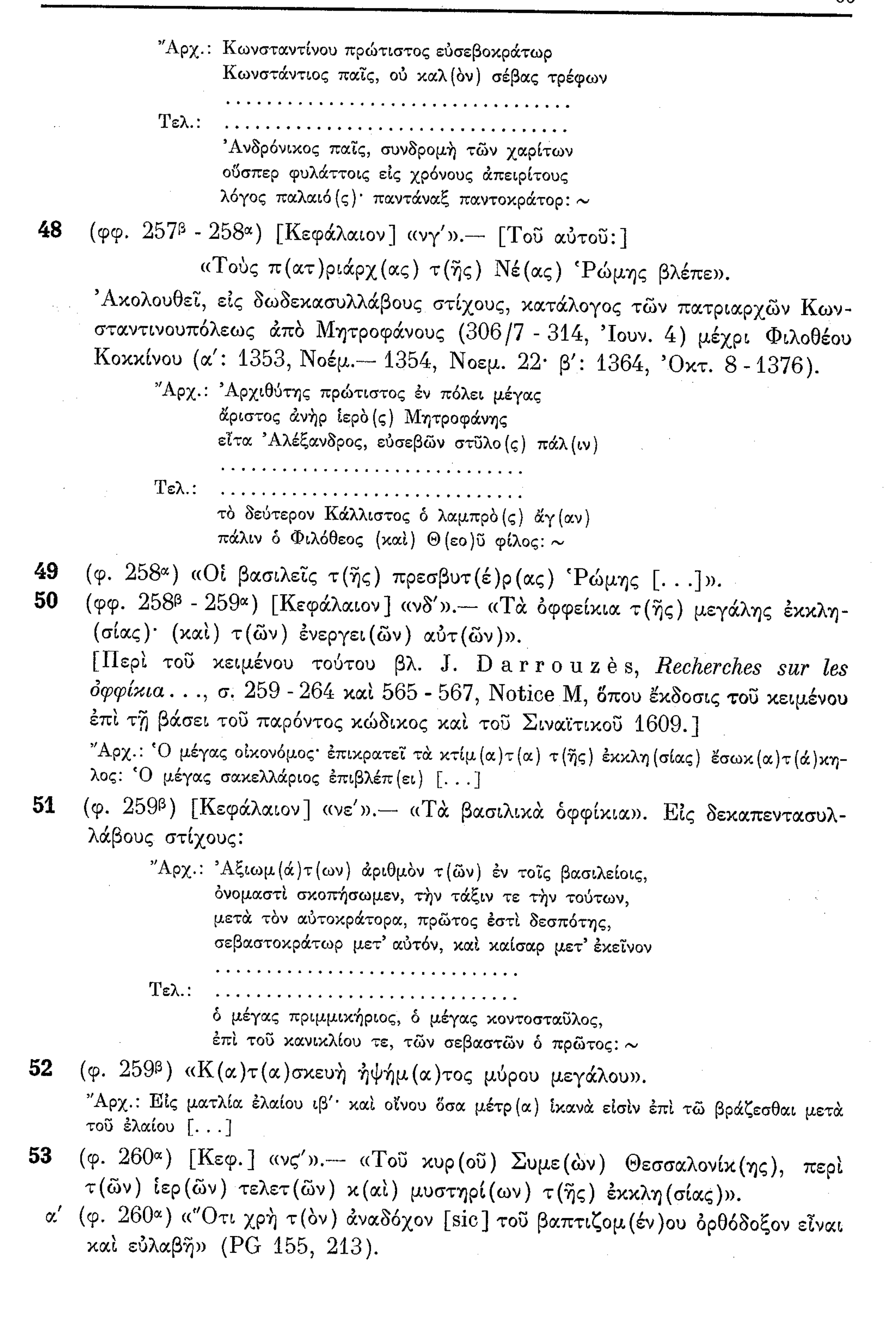
Ἀρχ.: Ἐρώτ(ησις): Τετελεύτηκεν ἀδελφὸς συνήθης, καὶ ἠσπασάμ(ε)θα τοῦτον πάν⟨τ⟩(ες), ὁ ἀσπασάμ(εν)ος τοῦτον ἱερεύς, ἆρα ἱερουργήσει κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν;
Τελ. (φ. 256β): Ἀπόκρ(ισις): Ἀπολουσάμενοι ἐν τῇ ἑξῆς τῶν ἁγιασμ(ά)τ(ων) οὐ κωλυθήσονται.

47 (φφ. 257α - 257β) [Κεφάλαιον] «νβ'».— «Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου:

τῶν χριστιανῶν τ(οὺς) βασιλεῖς μοι σκόπει».

Ἀκολουθεῖ κατάλογος τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων εἰς δωδεκασυλλάβους στίχους:

1. Περὶ τοῦ κειμένου τούτου βλ. *Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, Vol. I: *Les actes des patriarches*, Fasc. III: *Les regestes de 1043 à 1206*, par V. Grumel, Paris 1947, σ. 132 - 133, ἀρ. 1087. Πρβλ. καὶ J. Darrouzès, *Recherches sur les ὀφφίκια de l'église byzantine* [Archives de l'Orient Chrétien 11], Paris 1970, σ. 259, ὅπου ὁ παρὼν κῶδιξ μνημονεύεται ὡς Meteorensis H. Stephanou 79 (πρόκειται περὶ τοῦ ἀριθμοῦ παλαιᾶς κατατάξεως τοῦ κώδικος).

Ἀρχ.: Κωνσταντίνου πρώτιστος εὐσεβοκράτωρ
Κωνστάντιος παῖς, οὐ καλ(ὸν) σέβας τρέφων
. . . .
Τελ.: . . . .
Ἀνδρόνικος παῖς, συνδρομὴ τῶν χαρίτων
οὗσπερ φυλάττοις εἰς χρόνους ἀπειρίτους
λόγος παλαιό(ς)· παντάναξ παντοκράτορ: ~

48 (φφ. 257^{β} - 258^{α}) [Κεφάλαιον] «νγ'».— [Τοῦ αὐτοῦ:] «Τοὺς π(ατ)ριάρχ(ας) τ(ῆς) Νέ(ας) Ῥώμης βλέπε».

Ἀκολουθεῖ, εἰς δωδεκασυλλάβους στίχους, κατάλογος τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ Μητροφάνους (306/7 - 314, Ἰουν. 4) μέχρι Φιλοθέου Κοκκίνου (α': 1353, Νοέμ.— 1354, Νοεμ. 22· β': 1364, Ὀκτ. 8 - 1376).

Ἀρχ.: Ἀρχιθύτης πρώτιστος ἐν πόλει μέγας
ἄριστος ἀνὴρ ἱερὸ(ς) Μητροφάνης
εἶτα Ἀλέξανδρος, εὐσεβῶν στῦλο(ς) πάλ(ιν)
. . . .
Τελ.: . . . .
τὸ δεύτερον Κάλλιστος ὁ λαμπρὸ(ς) ἄγ(αν)
πάλιν ὁ Φιλόθεος (καὶ) Θ(εο)ῦ φίλος: ~

49 (φ. 258^{α}) «Οἱ βασιλεῖς τ(ῆς) πρεσβυτ(έ)ρ(ας) Ῥώμης [. . .]».

50 (φφ. 258^{β} - 259^{α}) [Κεφάλαιον] «νδ'».— «Τὰ ὀφφείκια τ(ῆς) μεγάλης ἐκκλη(σίας)· (καὶ) τ(ῶν) ἐνεργει(ῶν) αὐτ(ῶν)».

[Περὶ τοῦ κειμένου τούτου βλ. J. Darrouzès, *Recherches sur les ὀφφίκια . . .*, σ. 259 - 264 καὶ 565 - 567, Notice M, ὅπου ἔκδοσις τοῦ κειμένου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος κώδικος καὶ τοῦ Σιναϊτικοῦ 1609.]

Ἀρχ.: Ὁ μέγας οἰκονόμος· ἐπικρατεῖ τὰ κτίμ(α)τ(α) τ(ῆς) ἐκκλη(σίας) ἔσωκ(α)τ(ά)κηλος: Ὁ μέγας σακελλάριος ἐπιβλέπ(ει) [. . .]

51 (φ. 259^{β}) [Κεφάλαιον] «νε'».— «Τὰ βασιλικὰ ὀφφίκια». Εἰς δεκαπεντασυλλάβους στίχους:

Ἀρχ.: Ἀξιωμ(ά)τ(ων) ἀριθμὸν τ(ῶν) ἐν τοῖς βασιλείοις,
ὀνομαστὶ σκοπήσωμεν, τὴν τάξιν τε τὴν τούτων,
μετὰ τὸν αὐτοκράτορα, πρῶτος ἐστὶ δεσπότης,
σεβαστοκράτωρ μετ' αὐτόν, καὶ καίσαρ μετ' ἐκεῖνον
. . . .
Τελ.: . . . .
ὁ μέγας πριμμικήριος, ὁ μέγας κοντοσταῦλος,
ἐπὶ τοῦ κανικλίου τε, τῶν σεβαστῶν ὁ πρῶτος: ~

52 (φ. 259^{β}) «Κ(α)τ(α)σκευὴ ἡψήμ(α)τος μύρου μεγάλου».

Ἀρχ.: Εἰς ματλία ἐλαίου ιβ'· καὶ οἴνου ὅσα μέτρ(α) ἱκανὰ εἰσὶν ἐπὶ τῷ βράζεσθαι μετὰ τοῦ ἐλαίου [. . .]

53 (φ. 260^{α}) [Κεφ.] «νς'».— «Τοῦ κυρ(οῦ) Συμε(ὼν) Θεσσαλονίκ(ης), περὶ τ(ῶν) ἱερ(ῶν) τελετ(ῶν) κ(αὶ) μυστηρί(ων) τ(ῆς) ἐκκλη(σίας)».

α' (φ. 260^{α}) «Ὅτι χρὴ τ(ὸν) ἀναδόχον [sic] τοῦ βαπτιζομ(έν)ου ὀρθόδοξον εἶναι καὶ εὐλαβῆ» (PG 155, 213).

"Αρχ.: Προσεκτέον δέ, ἀναδόχους ποιεῖσθαι φιλευσεβεῖς· καὶ διδασκάλ(ους) σχεδὸν τῆς πίστεως [...]
Τελ. (φ. 260β): ... ἐν ἀγκίῳ κεκτημένως κ(αὶ) μὴ εἰς τροφὴν χρεῖσθω.

β′ (φ. 260β) [Κεφ.] «νζ′».— «"Οτι χρὴ τὸ ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος· καὶ τὰ λοιπὰ ἅγια ἀσφαλῶς περιστέλειν τ(ὸν) ἱερέα».
"Αρχ.: Καὶ τὸ θεῖον ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος, ἐν ᾧ ἡ ἁμαρτία κατεπόθει [...]

γ′ (φ. 260β) [Κεφ.] «νη′».— «Ἐρώ(τησις); διατί τετραμερὶς ὁ προσφερόμεν(ος) εἰς ἱερουργί(αν) ἄρτος» (PG 155, 265).
"Αρχ.: Τετραμερὶς δὲ ὁ ἅγιος ἄρτος ἀλλ' οὐ κυκλοτερὶς τε καὶ ἄζυμος [...]

δ′ (φ. 260β) «"Οτι οὐκ ὀρθῶς κἂν τοῦτο ποιοῦσιν οἱ Λαττίνοι ἄζυμά τε κυκλοειδῆ ταῦτ(α) προσφέροντ(ες)· σεσάρκοτ(αι) γὰρ ὁ Χ(ριστὸ)ς [...]» (PG 155, 265).
"Αρχ.: Ἀλλ' οἱ Λατῖνοι φασίν, ὡς τὸ κυκλοειδὲς τὸ ἄναρχον αὐτοῦ σημαίν(ει) [...]

ε′ (φ. 261α) [Κεφ.] «νθ′».— «Ἀναγκαί(ων) ποιεῖ⟨ν⟩ τ(ὴν) σφραγίδ(α) κυκλοειδῆ ἐν τῇ προσφορᾷ».
"Αρχ.: Τὰ δὲ τῆς θεότητος ἐν τῇ τοῦ ἄρτου σφραγίδι [...]

ς′ (φ. 261α) [Κεφ.] «ξ′».— «Πε(ρὶ) τ(ῶν) ἐν τῇ προσκομ(ι)δ(ῇ) τελουμ(ένων)» (PG 155, 273).
"Αρχ.: Ὁ ἱερεὺς οὖν τὸν ἔνζυμον ἐκεῖνον ἄρτον ἐκ μέσου τοῦ ἄρτου ἐξαγαγὼν [...]

ζ′ (φ. 261β) [Κεφ.] «ξα′».— «Πε(ρὶ) τ(ῶν) προσφερομ(ένων) μερίδ(ων) ἁγί(ων) κ(αὶ) εὐσεβ(ῶν)» (PG 155, 280).
"Αρχ.: Καὶ ἀναγκαῖον μ(ε)τ(ὰ) τ(ῆς) ἀναμνήσεως τοῦ Κ(υρίο)υ, καὶ τὴν ἀνάμνησιν ποιεῖσθαι τ(ῶν) δούλ(ων) αὐτοῦ [...]

η′ (φ. 263α) [Κεφ.] «ξβ′».— «"Οτι χρὴ ἕκαστον τ(ῶν) ἱερωμ(ένων), τ(ὸν) (και)ρὸν ἑορτάζειν τ(ῆς) χειροτονί(ας) αὐτ(ῶν)· ἢ κἂν ἱερουργεῖν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρ(α)» (PG 155, 325).
"Αρχ.: Χρὴ γὰρ ἕκαστον τῶν ἱερωμ(έ)ν(ων) ἑορτάζειν, καθ' ὃν κεχειροτόνηται χρόνον [...]

θ′ (φ. 263α) [Κεφ.] «ξγ′».— «Περὶ ἀντιμινσί(ων) προσοχῆς».
"Αρχ.: "Οτι ἕκαστον τῶν ἀντιμινσί(ων) ἱερὰ τράπεζα ἐστὶ [...]

ι′ (φ. 263α) [Κεφ.] «ξδ′».— «"Οτι (καὶ) τέλ(ειον) δεῖ εἶναι τὸν χειροτονούμενον τ(ῶν) χρόν(ων)» (PG 155, 372).
"Αρχ.: Καὶ τέλειον δεῖ εἶναι τῶν χρόν(ων) ὀφείλει, (καὶ) μὴ τῇ ἡλικίᾳ ἀτελλῆ [...]

ια′ (φ. 263β) [Κεφ.] «ξε′».— «"Οτι ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι τ(ὸν) χειροτονούμενον, δεῖ πάντ(ων) ὑπερεύχεσθαι, ἀνύσιμον γὰρ τοῦτ(ο) τότε μᾶλλον» (PG 155, 380).
"Αρχ.: Δεῖ γὰρ τ(ὸν) χειροτονούμενον τῇ ἐπιφοιτήσει τ(ῆς) χάριτος, πάντων πιστ(ῶν) ὑπερεύχεσθαι καὶ μεμνῆσθαι [...]

ιβ′ (φ. 263β) [Κεφ.] «ξς′».— «Ἐρώ(τησις): Εἰ συμβῇ χεθῆναι τὰ ἅγ(ια) ἐν εἰσόδ(ῳ)· ἢ βρωθῆναι ὑπό τινος ζῴου, τί ποιητέον» (PG 155, 945).
"Αρχ.: Ἀπόκρ(ισις): Συμβαίνει τὰ τοιαύτα· καὶ ἐκχεῖται τὰ ἅγ(ια) [...]

ιγ′ (φ. 264α) [Κεφ.] «ξζ′».— «"Οτι δεῖ ὁ ἱερ(εὺς) ποιεῖ⟨ν⟩ νιπτύριον ἠσφαλισμένον».
"Αρχ.: Ἐξαιρέτως δὲ τόπος ἔσται, ἔνθα μετὰ τὸ κοινωνῆσαι, ὁ ἱερεὺς ἀπονίπτεται [...]

ιδ′ (φ. 264β) [Κεφ.] «ξη′».— «Ὅτι δεῖ τ(ὸν) ἱερέα προσέχην π(άν)τα τὰ ἅγια, κ(αὶ) τ(ὴν) ἱερὰν παρακαταθ(ήκην)».
Ἀρχ.: Ὅθεν προσεκτέον τῷ ἱερεῖ εἰς π(άν)τα τὰ ἅγ(ια) [...]

ιε′ (φ. 265α) [Κεφ.] «ξθ′».— «Ἐρώ(τησις): Ἐὰν διὰ λήθης ὁ ἱερ(εὺς) μὴ ποιήσῃ ἕνωσ(ιν) τί ποιητέ(ον)» (PG 155, 952).
Ἀρχ.: Ἐὰν τῇ λήθῃ τοῦ ἱερέ(ως) συμβαίη μὴ ἕνωσιν γενέσθαι [...]

ις′ (φ. 265α) «Ἐρώ(τησις): Διατί ἐν ἑπτὰ ἡμέρες ἀδιαλείπτως, ὁ χειροτονηθεὶς λειτουργεῖ, διάκ(ων) κ(αὶ) πρ(εσ)βύτερος» (PG 155, 384).
Ἀρχ.: Ἐπὶ ἡμέρας δὲ ἑπτὰ συνεχῶς σὺν τῷ ἱερεῖ λειτουργεῖ ὁ διάκ(ων) [...]

ιζ′ (φ. 265β) [Κεφ.] «ο′».— «Ἐρώ(τησις): Εἰ θυμούμενος ὁ ἀρχιερεὺς ἐπιτιμᾷ καὶ ἀφορίζει, ἢ ἱερεὺς ἢ πν(ευματ)ικὸς [...] τί ποιητέον» (PG 155, 880). [Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 64 κείμενον τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ ταὐτόν.]
Ἀρχ.: Τὸ θυμοῦσθαι ἀρχιερέα ἢ ἱερέα καὶ παρὰ λόγον ἐπιτιμᾶν καὶ ἀφορίζειν, οὐκ ἀγαθὸν [...]

ιη′ (φ. 265β) «Ἐρώ(τησις): Περὶ ἀφορισθέντος πῶς ἄρα διατεθήσετ(αι)» (PG 155, 881).
Ἀρχ.: Πῶς δὲ ὁ ἀφορισθεὶς εἴτε ἀλόγως ὡς τούτῳ δοκεῖ, εἴτε ἐννόμως [...]

ιθ′ (φ. 265β) [Κεφ.] «οα′».— «Τί εἰσὶν αἱ μερίδ(ες), καὶ τί δύναντ(αι) προσφερόμ(εν)αι· καὶ εἰ χρὴ προσφέρ(ειν) ὑπὲρ γυναικ(ῶν) συνοικουσ(ῶν) αἱρετικοῖς ἢ ἀσεβέσιν» (PG 155, 893).
Ἀρχ.: Ὅτι ἀντὶ τ(ῶν) προσώπ(ων) αἱ μερίδες τ(ῶν) προσαγαγόντ(ων) εἰσὶ [...]

κ′ (φ. 266α) [Κεφ.] «οβ′».— «Ἐρώ(τησις): Ἆρα δυνατὸν ἕνα ἱερέα ποιεῖν εὐχέλαι(ον)» (PG 155, 893).
Ἀρχ.: Οὐ χρὴ ἕνα ἱερέα ποιεῖν εὐχέλαιον· ἐπεὶ προσκαλεσάσθωσαν φησὶ τοὺς πρεσβυτέρους [...]

κα′ (φ. 266α) «Ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ εὐχέλαιον ὑπὲρ τ(ῶν) ἁμαρτανόντ(ων)».
Ἀρχ.: Τὸ δέ γε εὐχέλαιον ἀναγκαιότατον ὡς ἱερὰ τελετὴ [...]

κβ′ (φ. 266α) «Ὅσα ἐνεργεῖ τὸ ἅγιον ἔλαιον τοῦ ἁγ(ίου) ἐλαίου» (PG 155, 529).
Ἀρχ.: Ὅτι δεῖ πάντα χριστιανὸν σπουδάζειν ἐκτελεῖν τὸ ἅγιον ἔλαιον [...]

54 (φ. 266β) [Κεφ.] «ογ′».— «Κυροῦ Γενναδ(ίου) Σχολαρίου».
[Ἔκδ.: Μ. Γεδεών, *Κανονικαὶ διατάξεις*, Α′, σ. 27. Βλ. καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 45 καὶ 58 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου.]
Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Περὶ ἱερ(έως) καὶ κοσμικοῦ πίνοντος ὕδωρ ἐν τῇ νυκτί.
Ἀπόκρ(ισις): Τὸ ἐὰν πίῃ ὕδωρ ὁ ἱερ(εὺς) τῇ νυκτὶ ἀπὸ πολλῶν αἰτιῶν ἐστὶν [...]

55 (φ. 266β) [Κεφ.] «οδ′».— «Π(ατ)ριάρχ(ου) κυρ(οῦ) Λουκᾶ» [τοῦ Χρυσοβέργη].
[Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 46 κείμενον τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ ταὐτόν· πρβλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 60.]
Ἀρχ.: Ἐρώ(τησις): Τετελεύτηκεν ἀδελφὸς συνήθως· (καὶ) ἠσπασάμεθα τοῦτον πάντες [...]
Ἀπόκρ(ισις): Τὸ τὸν τεθνηκότα ἀδελφ(ὸν) συνήθως ἀσπάσασθαι, κωλύει τὸν ἱερέα τ(ῆς) κ(α)τ' ἐκείν(ην) τὴν ἡμέραν ἱερουργί(ας) [...]

56 (φ. 266β) [Κεφ.] «οε'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργη].

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Ἀκούω ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις χωρίοις· κόρια μικρά, ἤγ(ουν) πέντ(ε) ἢ ἕξ χρόν(ων)· εἰσερχόμενα ἐν τῶ θείω βήμ(α)τ(ι) ἅπτοντ(αι) θυμιατοῦ [. . .] Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Τὸ θῆλυ· ὁποί(ας) ἂν εἴη τ(ῆς) ἡλικί(ας) [. . .]

57 (φ. 266β) [Κεφ.] «ος'».— [Τοῦ αὐτοῦ Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργη (;)]

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Ἐὰν ἱερεὺς λουσθῆ δύνατ(αι) κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) αὐτ(ὴν) ἡμέρ(αν) λειτουργῆσαι; [. . .]
Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς): Ὁ ἐν ἰατροῖς διδασκαλικώτατος Γαλινός, βαλανεῖον φησὶ [. . .]

58 (φ. 267α) [Κεφ.] «οζ'».— [Γενναδίου] «Σχολ(α)ρ(ίου)».
["Εκδ.: Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Κανονικαὶ διατάξεις*, Α', σ. 29. Βλ. καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 45 καὶ 54 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου.]

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Τὰ θηριόβρωτ(α), ἢ θηριοφόνευτα, οὐκ εἰσὶ θνησιμαῖα [. . .]

59 (φ. 267α) [Κεφ.] «οη'».— «Κυρ(οῦ) Λουκ(ᾶ)» [τοῦ Χρυσοβέργη].

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Ἔστιν ἄξιον ποιεῖν τὸ φώτισμα τῶν ἁγί(ων) Θεοφανί(ων) (καὶ) λοιπ(ῶν) ἐν ἀγγείω οἱοδηποτοῦν [. . .]

60 (φ. 267α) [Κεφ.] «οθ'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργη].
[Βλ. καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 46 καὶ 55 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου.]

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Ἐὰν γεννήσει γυνή, καὶ εἰσέλθωσι τινὲς εἰς τ(ὴν) οἰκεί(αν) αὐτῆς ([. . .]
Τελ.: Ἀπολουσάμ(εν)οι, ἐν τῆ ἑξῆς τ(ῶν) ἁγιασμάτ(ων), οὐ κωλυθήσονται.

61 (φ. 267α) [Κεφ.] «π'».— «Τοῦ ἁγ(ίου) Νίφωνος· πε(ρὶ) τ(ῶν) κεκοιμημ(ένων) πῶς δεῖ ἐπιτελ(εῖν) τὰ τούτ(ων) μνημόσυνα».

"Αρχ.: Ἐπιτελεῖσθαι δεῖ τρίτα τ(ῶν) κεκοιμημ(ένων), ἐν ψαλμοῖς [. . .]

62 (φ. 267α) «Περὶ τοῦ καλεῖσθαι τοὺς κληρικοὺς ἐν ταῖς μνήαις [sic] τῶν κεκοιμημ(ένων)».

"Αρχ.: Ἐν δὲ ταῖς μνήαις καλούμ(εν)οι ἱερεῖς, μετ' εὐταξί(ας) καὶ φόβου Θ(εο)ῦ ἐσθιέτωσ(αν) [. . .]

63 (φ. 267α) «Συμε(ὼν) Θεσαλ(ονίκης): Ὅτι τοῖς κεκοιμημένοις, ἀναγκαία ἐστὶ ἡ ἱερὰ θυσία».

"Αρχ.: Τοῖς δὲ κεκοιμημένοις, λυσιτελεστάτη πρὸ παντὸς ἡ ἱερουργία [. . .]

64 (φ. 267α) «Τοῦ αὐτοῦ [Συμεὼν Θεσσαλονίκης]: Εἰ θυμούμ(εν)ος ὁ ἀρχιερεὺς ἐπιτιμᾶ (καὶ) ἀφορίζει ἢ ἱερεὺς [. . .] τί ποιητέον».
[Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 53, ιζ' κείμενον τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ ταὐτόν.]

"Αρχ.: Τὸ θυμοῦσθαι ἀρχιερέα ἢ ἱερέα κ(αὶ) παρὰ λόγον ἐπιτιμᾶν τε κ(αὶ) ἀφορίζειν, οὐκ ἀγαθὸν [. . .]

65 (φ. 267α) [Κεφ.] «πα'», «πβ'».— «Κυρ(οῦ) Λουκ(ᾶ)» [τοῦ Χρυσοβέργη].

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Ἔστιν ἄξιον (μον)αχ(ὸν) εὐλογῆσαι γάμον; [. . .]

66 (φ. 267β) [Κεφ.] «πγ'».— [Γενναδίου] «Σχολ(α)ρ(ίου)».

"Αρχ.: Τὸ ἁγίασμα τῶν ἁγί(ων) Θεοφανί(ων), λαμβάνετ(αι) πρὸ τοῦ ἀντιδώρου [. . .]

67 (φ. 267β) [Κεφ.] «πδ'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Γενναδίου Σχολαρίου].

"Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Περὶ ἀρχιεπισκόπου, καὶ π(ατ)ριάρχ(ου). Δύνατ(αι) ὁ ἀφθέντης τοῦ τόπου, καὶ ἡ σύνοδος τῶν ἐπισκόπ(ων), ποιῆσαι ἀρχιεπίσκοπον [. . .]

68 (φ. 267β) «Νικηφ(ό)ρ(ου)».

῎Αρχ.: Ἐάν τις ἀσθενὴς εἶ· καὶ ζητεῖ βάπτισμα [...]

69 (φ. 267β) [Κεφ.] «πε'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Νικηφόρου]: «῞Οτι οὐ χρὴ τὸν ἱερέα ἱερουργεῖν καθ' ἑκάστ(ην)».

῎Αρχ.: Ἰστέον δὲ (καὶ) τοῦτο· ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἱερέα ἱερουργεῖν [...]

70 (φ. 267β) [Κεφ.] «πς'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Νικηφόρου]: «Περὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

῎Αρχ.: Ἰστέον ὅτι παρελάβομ(εν) ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρ(ων) π(ατέ)ρων ἡμ(ῶν) [...]

71 (φ. 267β) [Κεφ.] «πζ'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Νικηφόρου]: «Περὶ τοῦ πῶς ἀναγινώσκεται τὸ εὐαγγελίον [sic] τοῦ ὄρθρου καὶ τ(ῆς) λειτουργίας».

῎Αρχ.: Ἰστέον ὅτι τὸ εὐαγγελίον [sic] τοῦ ὄρθρ(ου), ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως [...]

72 (φ. 267β) [Κεφ.] «πη'».— «Τοῦ αὐτοῦ» [Νικηφόρου]: «Περὶ τ(ῆς) τάξεως τ(ῶν) θεί(ων) λειτουργιῶν, πῶς καὶ πότε τελοῦνται».

῎Αρχ.: Ἰστέον ὅτι Νικηφόρος (καὶ) Ταράσιος οἱ ἀοίδιμοι π(ατ)ριάρχαι, σὺν τῇ λοιπῇ ἁγία συνόδω [...]

73 (φ. 268α) [Κεφ.] «πθ'».— [Τοῦ αὐτοῦ(;)]

῎Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : ποία ἁμαρτήμ(α)τ(α) συγχωροῦντ(αι) διὰ λειτουργιῶν, μετὰ θάνατον, εἴτε δι' εὐχῶν [...]

Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Καὶ περὶ τούτου πάλιν ὁ μέγας Διονύσιος λέγει [...]

74 (φ. 268α) «Συμε(ὼν) Θ(ε)σ(σα)λ(ονίκης): Τίς χρεία τ(ῶν) ἱερ(ῶν) ἀμφί(ων)· (καὶ) εἰ δυνατ(ὸν) χωρὶς ἐπιτραχηλίου τελετ(ὴν) ἐνεργ(εῖν)».

῎Αρχ.: Χρεία γάρ ἐστι τῶν ἱερ(ῶν) ἀμφί(ων), (καὶ) χωρὶς ἐπιτραχηλίου, οὐ χρὴ τὶ τ(ὸν) ἱερέα διενεργεῖν [...]

75 (φ. 268α) [Συμεὼν Θεσσαλονίκης(;)]

῎Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Χρὴ διάκον(ον) κοινωνεῖν τινὰ εἰς ἀνάγκ(ην) μὴ ὄντος ἱερέως;
Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Εἰς ἀνάγκην διάκονος μὴ ὄντος ἱερέ(ως) πρὸς θάνατον ἀφορῶντι τινὶ μεταδοῦναι τῶν προἡγιασμέν(ων) λαϊκῷ οὐ κωλυθήσεται [...]

76 (φ. 268α) [Συμεὼν Θεσσαλονίκης(;)]

῎Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς): Ἐμάθομ(εν) (καὶ) μοναχ(οὺς) ἐν ἐρήμοις μόνους κοινων(εῖν)· κ(αὶ) εἰ χρὴ τοῦτο ποι(εῖν) (καὶ) πῶς κοινωνεῖν.

Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Τισὶ δὲ ἐρημίτες [sic] οὖσι καὶ μὴ εὑρίσκουσιν ἱερεῖς, παρ' ἀρχιερ(έως) ἐνδέδοται [...]

77 (φ. 268β) «⟨Ν⟩ικηφόρ(ου), ⟨κ⟩εφ(ά)λ(αιον) ια'. Οὐχ ἁμαρτάνει τὶς ὑπὲρ τριῶν ἀν(θρώπ)ων, μί(αν) προσκομίζων προσφοράν, ἢ μί(αν) ἅπτ(ων) κανδήλ(αν)».

῎Αρχ.: Ἐ ρ ώ (τ η σ ι ς) : Τίνα λόγ(ον) ἔχουσιν αἱ προσαγόμεναι μερίδ(ες), (καὶ) κ(α)τ(ὰ) τί λυσιτελοῦσιν.

Ἀ π ό κ ρ (ι σ ι ς) : Ζητεῖται, τοίνυν, τίνα αἱ μερίδες ἔχουσι δύναμιν [...]

78 (φ. 268β) «Κυρ(οῦ) Ἰωάσαφ, ἱερομονάχου, κ(αὶ) ἀσκητοῦ».

῎Αρχ.: Εἰ χρὴ τὸν ἱερέα μνημονεύ(ειν) μυστικῶς ἐν τῇ μ(ε)γ(ά)λ(η) εἰσόδ(ω), ζῶντας καὶ κεκοιμημένους [...]

79 (φ. 268β) «Διονυσίου· μυστήριον περὶ τ(ῶν) ἱερῶς κεκοιμημ(ένων)».

῎Αρχ.: Συναγαγὼν ὁ ἱεράρχης ἱερὸν χορόν, εἰ μὲν ἱερατικῆς ἐγεγόνει τάξεως ὁ κεκοιμημένος [...]

80 (φ. 268β) «Κυρ(οῦ) Νικηφ(ό)ρ(ου)» περὶ νηστείας.

῎Αρχ.: Ἐὰν φθάση ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆ μ(ε)γ(ά)λ(η) ε̅ [=Πέμπτη] ἢ Παρασκευῆ, χρὴ μετασχεῖν οἴνου κ(αὶ) ἐλαίου [...]

81 (φ. 268β) «Τιμοθ(έου)» περὶ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανίων.

῎Αρχ.: Ἐπειδ(ὴ) τοιαύτ(η) συνήθ(εια) παρ' ἡμ(ῖν) κεκράτηκ(εν), ὥστε ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα κ(α)τ(α)λάβη ἡ ἑορτ(ὴ) τ(ῆς) Χ(ριστο)ῦ Γεννήσ(εως) ἢ τ(ῶν) ἁγί(ων) Θεοφανί(ων) [...]

82 (φ. 269α) [Πατριάρχου Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ, Ὁ Τόμος τῆς Ἑνώσεως.] Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

[῎Εκδ.: Γ. Ράλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 4 - 10. Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 98 κείμενον τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ ταὐτόν.]

῎Αρχ.: μήτε τ(ὴν) ἐκκλη(σίαν) ταράττειν, μήτε τὴν ζω(ὴν) τ(ῶν) οὕτω ζῆν ἑλομένων [...] ἀπό γε τοῦ παρόντος ἔτους ὃ ἐστὶν ἔτος ἑξακισχιλιοστ(ὸν) τετρακοσιοστ(όν), εἰκοστ(ὸν) ὄγδοον [...] τέταρτον γάμον μηδενὶ τολμᾶσθαι [...]
Τελ. (φ. 269β): [...] Ἀλλὰ ταῦτα μ(ὲν) ὡς δεδήλωται, ὑπὸ τ(ῶν) πάλαι βασιλευσάντ(ων) ἐπράχθησ(αν).

Τὸ κείμενον τοῦτο δὲν ἔχει καταχωρισθῆ πλῆρες εἰς τὸν παρόντα κώδικα. Πλὴν τοῦ ἐλλείποντος μέρους ἀπὸ τὴν ἀρχὴν (λόγῳ ἐκπεσόντος φύλλου), λείπει καὶ μέγα τμῆμα ἀπὸ τὸ τέλος.

83 (φ. 269β) Ἀνεπίγραφον, κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν.

῎Αρχ.: Ἐρώ(τησις): Ἐάν τις πορνεύη μ(ε)τ(ὰ) τ(ῆς) μεμνηστευμένης αὐτῷ μήπω τ(ῶν) γάμ(ων) τελεσθέντων [...]
Ἀπόκρ(ισις): Ἐξομολογήσασθαι τὸ ἁμάρτημα, εἶτα εὐλογηθῆναι [...]

84 (φ. 269β) «Νικηφ(ό)ρ(ου) κεφ(ά)λ(αια) θ', λ', λγ'».

῎Αρχ.: Δεῖ μεταδιδόναι τῆς θεί(ας) κοινωνί(ας) τῷ ἀσθενοῦντι· ἀποθανεῖν κινδυνεύοντι [...]

85 (φ. 269β) «Τοῦ ἁγ(ίου) Νίκωνος κεφ(ά)λ(αιον) κς' (;)». «῞Οτι δεῖ εὔχεσθαι ὑπ(ὲ)ρ παντὸς ἀν(θρώπ)ου».

῎Αρχ.: ῞Οτι δεῖ εὔχεσθ(αι) μᾶλλον τ(οὺς) ἀσεβεῖς, αἱρετικ(ούς) τε καὶ ἕλλην(ας) [...]

86 (φφ. 270α - 271β) [Τόμος Σισινίου πατριάρχου, Περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο.] Ἀκέφαλον. [῎Εκδ.: Γ. Ράλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 11 - 19. [Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 99 κείμενον τοῦ παρόντος κώδικος ὅπερ ταὐτόν.]

῎Αρχ.: πάλιν, θεία τε (καὶ) ἀνεψιᾶ· τὸ (δὲ) τοιοῦτον ἄτοπον, τῷ τοῦ γάμου σεμνῷ καταχωρηθ(έν), ὑβρίζον τὴν φύσιν ἐλάνθανε. Διὰ τοῦτο ἡ μετριότης ἡμῶν [...] [=Ράλλης - Ποτλῆς, σ. 14].
Τελ. (φ. 271α-β): [...] διὸ (καὶ) τὰ διωρισμένα ἐνταῦθα ἐξετέθη· (καὶ) σφραγισθέντα τῷ χαρτοφυλακίῳ τ(ῆς) τοῦ Θ(εο)ῦ λόγου Σοφίας, εἰς ὑπόμνησιν τοῖς ἐσομένοις ἐπρυτα-

νεύθη, κ(α)τ(ὰ) τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ φευρ(ουαρίου) μηνὸς τ(ῆς) ιης ἰν(δικτιῶν)ος, ἐν ἔτει ,ςῶ φῶ νεω.[1]

Οἱ (δὲ) μεθ' ἡμ(ῶν) συνδιασκεψάμενοι (καὶ) διορισάμενοι ταῦτα μ(ητ)ροπολῖται, εἰσὶν οὗτοι· Ἰω(άννης) Ἡρακλεί(ας)· Ἰω(άννης) Ἀγκύρ(ας)· Λέων Σάρδεων· Στέφανος Νικομηδεί(ας)· Δανιὴλ Χαλκηδόν(ος)· Θεόδωρος Μελιτινῆς· Πέτρος Γαγγρῶν· Ἰωάννης Καρί(ας)· Βασίλειος Ἰκονίου· Θεοφύλακτος Ἀντιοχεί(ας)· Ἰωάννης Συλαίου· Θεοδόσιος[2] Ἀθηνῶν· || Στυλιανὸς Λαρίσσης· Γεώργ(ιος) Τραϊανουπόλε(ως)· Λέ(ων) Κατάνης· Εὐθύμιος Φιλίππ(ων)· Ἀρσεβὴρ Ἱεραπόλε(ως)· Βασίλειος τῆς ἁγίας Σεβηριανῆς· Νικόλαος Νέ(ων) Πατρ(ῶν)· Στέφανος Κοτυαίου· Λεόντιος Σερρῶν· Βασίλ(ειος) Πομπηϊουπόλεως· Φίλιππος Παρίου· Λέ(ων) Κυψέλλ(ων)· Κωνσταντῖνος Κίου· Ἰωάννης Δέρκου· Ἰωάννης Λευκάδος· Θεόδωρος Ῥοΐνων[3]. (καὶ) Κωνσταντῖνος Σουγδαίας: ~

87 (φφ. 271β - 272β) «† Τάξις προκαθεδρί(ας) τῶν ὁσιωτ(ά)τ(ων) π(ατ)ριαρχ(ῶν)». Ἀναγράφονται: «α' ὁ Ῥώμης· β' ὁ Κωνσταντίνου πόλεως· γ' ὁ Ἀλεξανδρεί(ας)· δ' ὁ Ἀντιοχεί(ας)· ε' ὁ Αἰλίας, ἤτοι Ἱεροσολύμ(ων)».
Ἀκολουθεῖ: «Ἡ γενομένη ἔκθεσις τῶν ὑποκειμέν(ων) τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει μ(ητ)ροπόλεων, ἐπί τ(ῆς) βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρ(οῦ) Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου τῶν Παλαιολόγων: ~». Ἀναγράφονται ἐν συνεχείᾳ μητροπόλεις: α' (ἡ Καισάρεια) ἕως ριβ' (ἡ Ἀχυράους)[4].

88 (φφ. 272β - 275α) «Τάξις προκαθεδρί(ας) τῶν ὑπὸ τὸν ἀποστολικ(ὸν) θρόνον Κωνσταντινουπόλεως τελούντων μ(ητ)ροπολιτῶν· καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων: ~»

Ἀρχ.: Τῷ Καισαρείας Καππαδοκίας: α' ὁ Νύσσης· β' ὁ Καμουλιανῶν [...]
Τελ. (φ. 275α): [...] Τῷ Κυέβῳ τῆς Ῥωσίας, ὑπόκεινται ἐπισκοπαὶ αὗται: α' τὸ μ(έ)γ(α) Νοβογόρδιον [...] ιθ' τὸ Σμολένσκον: †

89 (φ. 275β) «Ἐκ τ(ῶν) ἀποκρίσεων Ἰω(άν)ν(ου) τοῦ ἱερωτ(ά)τ(ου) ἐπισκόπου Κίτρους· πρὸ(ς) τ(ὸν) ἱερώτ(α)τ(ον) ἐπίσκοπ(ον) Δυρραχ(ίου) τ(ὸν) Καβάσιλ(αν). Κεφ(ά)λ(αιον) ζ': Περὶ τ(ῶν) ὑπηρετησαμ(ένων) ἐργαλεί(ων) εἰς ἀνακαίνισιν ἱερῶν σκευῶν».

---

1. Ἀντὶ τοῦ ἔτους ,ςφνε' [6555 = 1047] γραπτέον ,ςφε' [6505 = 997], τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὴν ἔκδοσιν Ράλλη - Ποτλῆ (*ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 19), ὅπερ καὶ τὸ ὀρθόν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ Σισίνιος Β' ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ 12 Ἀπρ. τοῦ ἔτους 996 ἕως 24 Αὐγ. τοῦ ἔτους 998. Εἰς τὸν παρόντα κώδικα ἡ χρονολογία ,ςφνε' ἔχει ἐκ τῶν ὑστέρων διαγραφῆ καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔχει γραφῆ εἰς τὴν ᾤαν ἡ ὡσαύτως λανθασμένη χρονολογία ,ςυ4θ' [6499 = 991], ἡ ὁποία ἀπαντᾷ καὶ εἰς ἄλλους κώδικας (βλ. Ράλλην - Ποτλῆν, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σελ. 19, σημ. 2).— Ἄλλωστε καὶ ἡ ἀναγραφομένη ι' ἰνδικτιὼν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἔτος ,ςφε' = 997.

2. Γ. Ράλλης - Μ. Ποτλῆς, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 19: *Θεοδήγιος*.

3. Γ. Ράλλης - Μ. Ποτλῆς, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 19: *Ροδίων* (ὁ τύπος *Ῥοΐνων* εἶναι ὁ ὀρθός, μαρτυρούμενος καὶ ἄλλοθεν).

4. Τὸ κείμενον τοῦτο ἐδημοσιεύθη, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ ἄλλων χειρογράφων, ὑπὸ J. Darrouzès, *Notitiae episcopatuum ecclesiae Constantinopolitanae* [Institut Français d'Etudes Byzantines], Paris 1981, σ. 393 - 401, Notitia 17 (ἀναγράφεται *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 391, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ κείμενον περιέχεται μεταξὺ τῶν φύλλων 249β καὶ 250β τοῦ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 22· ἡ παλαιὰ ὅμως αὕτη φυλλαρίθμησις δὲν ἰσχύει σήμερον).

Ἄρχ.: Ὑπηρετούμενα ἐργαλεῖα, οὔτε ἀργεῖν ἐξεκείνου δεῖ, οὔτε εἰς θάλασσαν ῥίπτειν αὐτὰ [...]
Τελ.: [...] ἵνα τὴν αἰχμαλώτων ἐργάσηται λύτρωσιν: ~

90 (φ. 276α) «Περὶ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸν ἱερέα δύο λειτουργί(ας) τ(ῆς) ἡμέρ(ας)».
Ἄρχ.: Ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ ἀκρυβῆς τῶν πραγμάτ(ων) κατανόησις, τὸν ἱερέα ἅπαξ τ(ῆς) ἡμέρ(ας) ἐπιτρέπ(ειν) τὴν ἀνέμακτον θυσί(αν) ἐπιτελεῖν [...]

91 (φ. 276α) «Περὶ τ(ῆς) τῶν ἀναγνώσε(ων) ἠδήσεως· τί χρὴ καὶ λέγειν τ(ῆς) πείρ(ας) (καὶ) μακρᾶς συνηθεί(ας)· τὸ ἀληθὲς παρεστῶσης [...]».
Ἄρχ.: Χρὴ γινώσκειν ὅτι αἱ ἓξ μεταφράσεις· οἱ βίοι τὲ (καὶ) τὰ μαρτύρια τῶν ἁγί(ων)· εἴτε ἐν τῶ θεολογικῶ βιβλίω εἰσὶν [...]

92 (φ. 276α) «Ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων· περὶ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν· (καὶ) περ(ὶ) νηστεί(ας)».
Ἄρχ.: Τὰς ἡμέρας τῶν τοῦ Κ(υρίο)υ ἑορτῶν φυλάσασθαι [sic]· (καὶ) πρῶτ(ον) μ(ὲν) τὴν γεννέθλιον [...]

93 (φ. 276β) «Πε(ρὶ) τ(ῆς) ἁγί(ας) μ' [=Τεσσαρακοστῆς] διδασκαλία».
Ἄρχ.: Πὰς χριστιανὸς τ(ὴν) ἁγί(αν) μ' [=Τεσσαρακοστήν]· ἐὰν ὁλοψύχως νηστεύσ(ας)· ἢ (καὶ) ὡς ἄν(θρωπ)ος τὶ τῶ ἐνιαυτῶ ἔσφαλ(εν) [...]

94 (φ. 277α) «Τὸ κατ' εἶδος τ(ῆς) δωδεκαπλήγου τ(ῆς) ἐν τῆ Αἰγύπτω».
Ἄρχ.: α' Ἡ ῥάβδος τοῦ Μωυσέως ἐγένετο δράκ(ων) ῥιφεὶς ἔμπροσθεν τοῦ φαραῶ. β' Τὰ ὕδατα μ(ε)τ(α)στραφέντα εἰς αἷμα [...]
Τελ.: [...] ιβ' Ἀπώλοντ(ο) ἐν τῆ θαλάσ(ση) οἱ Αἰγύπτιοι π(άν)τες [...] Τινὲς δὲ δεκάπληγον ταῦτα λέγουσιν ὑπερεξεροῦντ(ες) τοῦ ἀριθμοῦ τ(ήν) τε πρώτ(ην), τ(ῆς) πε(ρὶ) τ(ῆς) ῥάβδ(ου) φημί, (καὶ) τ(ὴν) τελευταῖαν τ(ὴν) πε(ρὶ) τοῦ καταποντισμοῦ.

95 (φ. 277α) «Αἱ δοθεῖσαι παρὰ τοῦ Θ(εο)ῦ τοῖς Ἑβραίοις διὰ Μωσέως δέκα ἐντολαί».
Ἄρχ.: Ἐγὼ εἰμὶ Κ(ύριο)ς ὁ Θ(εό)ς σου [...]

96 (φ. 277α) «Τὰ πάλαι ζ' θαύματα».
Ἄρχ.: Αἱ ἐν Αἰγύπτω Θῆβαι [...]

97 (φ. 277α) «Νικηφόρ(ου) π(ατ)ριάρχ(ου)».
Ἄρχ.: Ἐγκλήμ(α)τ(α) εἰσὶν ἑπτά· ἃ καὶ θανάσιμα λέγονται [...]

98 (φ. 277β) [Πατριάρχου Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ,] Ὁ Τόμος τῆς Ἑνώσεως. «Μηνὶ ἰουλ(ίου) β' ἀναγινώσκετ(αι) ὁ παρ(ὼν) τόμος τῆς ἑνώσεως». «Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τ(ῆς) γενομ(ένης) τ(ῇ) ἐκκλη(σία) ἑνώσε(ως) ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ· τοῦ μ(ὲν) βασιλεύοντος· τοῦ (δέ), τὸ τηνικαῦτα, τῶ τοῦ βασιλεοπάτορος διαπρέποντο(ς) ἀξιώματι». Τὸ κείμενον κολοβόν.
[Ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 4 - 10. Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 82 κείμενον τοῦ κώδικος τούτου, ὅπερ ταὐτόν.]
Ἄρχ.: Ὁ Κ(ύριο)ς ἡμ(ῶν) Ἰ(ησο)ῦς [...] τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις [...]
Τελ.: [...] τοῦ μηδαμῶς ἔτι διὰ τῆς αὐτ(ῶν) εἰς τ(ὸν) βίον προόδου [=Ῥάλλης-Ποτλῆς, σ. 6].

99 (φ. 278α-β) [Τόμος Σισινίου πατριάρχου, Περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο.] Τὸ κείμενον κολοβόν.

[Ἐκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 11 - 19. Βλ. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 86 κείμενον τοῦ κώδικος τούτου ὅπερ ταὐτόν.] Τοῦ κειμένου τῆς συνοδικῆς αὐτῆς ἀποφάσεως προτάσσονται τὰ ἑξῆς (τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ἔκδοσιν Ῥάλλη - Ποτλῆ):

Εἰς τ(ὴν) ἐπ' ὀλέθρω τοῦ κόσμου ἐπεισφρήσασαν ἤδη τῇ Χ(ριστο)ῦ ἐκκλησία· ἀθεμιτογαμί(αν), (καὶ) πυρὸς δίκην πυρπολοῦσαν τὰ σύμπαντα· ἥτις Θ(εο)ῦ χάριτι κανονικῶς καὶ μονίμως συνοδικῇ ἀποφάσει, ἐκωλύθη (καὶ) ἀνηρέθη, κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) εἰκάδα πρώτην τοῦ φευρουαρίου μηνός, τ(ῆς) δεκάτης ἰν(δικτιῶν)ος· ἐν ἔτει ,ϛω φωνε.[1]

Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθεῖ τὸ γνωστὸν κείμενον τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ἀρχ.: Σισίνιος ἐλέῳ Θ(εο)ῦ [. . .] (καὶ) οἰκουμενικὸς π(ατ)ριάρχης.

Καὶ ἰατρὸς ἡδίων ἐκεῖνος (καὶ) πολλοῦ ἄξιος πόλεσιν, ὅστις λοιμοῦ προσβάλλ(ειν) ἐπειγομένου [. . . .]

Τελ.: [. . .] ἢ θεῖον (καὶ) ἀνεψιόν, ἀδελφαῖς συνάπτεσθαι δυσίν· ἢ ἀδελφοὺς δύο τὸ ἔμ[παλιν] [=Ῥάλλης - Ποτλῆς, σ. 14.]

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος (φφ. 1α - 191β καὶ 207α - 240β) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, ἄνετος καὶ λίαν ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,230 × 0,135. Στίχοι 27 - 30.

Τὰ ὑπόλοιπα φύλλα τοῦ κώδικος (192α - 206β, 241α - 278β) ὑπὸ διαφόρων γραφέων γεγραμμένα. Γραφὴ πλέον ἀδεξία τῆς τοῦ κυρίως γραφέως. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα περισσότερα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὡσαύτως περισσότεραι. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμὸν (29 - 43).

Εἰς ὁλόκληρον τὸν κώδικα ἐρυθρογραφίαι πολλαὶ (ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, τίτλοι καὶ ὀλίγα ἐπίτιτλα). Τὸ φύλλον 176β ἄγραφον, ὡς καὶ τὰ παράφυλλα Αβ καὶ Βα. Ἐκ τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει ἀρκετὰ φύλλα. Οὕτω παρατηρεῖται χάσμα μετὰ τὰ φύλλα 245, 250, 268, 269, 277 καὶ 278 (τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ κώδικος). Ὁ κῶδιξ φέρει καὶ παλαιὰν διὰ μελάνης ἀρίθμησιν τῶν φύλλων του, δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν εἰς τὴν ἀρχὴν (φφ. 1 - 18) καὶ δι' ἑλληνικῶν ψηφίων ἐν συνεχείᾳ. Ἡ δι' ἑλληνικῶν ψηφίων ἀρίθμησις παρουσιάζει πολλὰς ἀνωμαλίας· διὰ τοῦτο συνεχίσαμεν (ἀπὸ τοῦ φ. 19 κἑξ.) τὴν δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν φυλλαρίθμησιν.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ἄνωθεν τοῦ ἐπιτίτλου, τὸ ἑξῆς κτητορικὸν σημείωμα: *Κ(αὶ) τὸ παρὸν πρό(ς) τοῖς ἄλλοις Ἰωακείμ· θαν(ὼν) δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς ταύτης | μ(ητ)ροπόλεως βερροί(ας): ~*

1. Δι' ἄλλης χειρὸς ἔχει δι' ὁριζοντίας γραμμῆς διαγραφῇ ἡ χρονολογία ,ϛφνε' [6555 = 1047] καὶ ἀντ' αὐτῆς ἔχει γραφῇ: «τῶ ,ϛυϟθ' [6499 = 991] ἔτει, ἰν(δικτιῶν)ος ι'». Ἀμφότεραι αἱ χρονολογίαι αὗται εἶναι ἐσφαλμέναι. Περὶ τῆς ὀρθῆς χρονολογίας ,ϛφε' [5505 = 997] βλ. σχετικὴν ὑποσημείωσιν εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 86 κειμένου τοῦ κώδικος τούτου.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα: *τὸ παρὰ* [sic] *περὶ ὑποθέσεων τῶν θείων | κανόνων πραγματευόμενον τῆς Μ.* | *τοῦ Ἁγίου ςεφάνου πέλει κτῆμα. 1864, Ἰουνίου 24 | Δημήτριος* [*Κ. Φάλκου*].

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γεωμετρικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Σώζονται καὶ τὰ ἴχνη δύο θηλυκωτήρων.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.

Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 79, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα, τοῦ φύλλου 1α καὶ ἐπὶ τῆς δερματίνης ράχεως τῆς σταχώσεως. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 67, ἐπὶ τῶν παραφύλλων Αα καὶ Ββ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα καὶ ἡ χρονολογικὴ ἔνδειξις (τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1953): 8-6-953.

Τὸν κώδικα τοῦτον, ὑπ' ἀρ. 22, δὲν εἶχεν ἀνεύρει ὁ Γ. Χαριτάκης κατὰ τὸ ἔτος 1922 (Μάιος | Ἰούν.), ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ ἐμελέτησε τοὺς κώδικας αὐτῆς. Βλ. σχετικῶς Γ. Χαριτάκη, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 305.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 34, 35, 36 καὶ 37 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως), 207β - 208α) (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως), 241α (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς β' γραφέως) καὶ 257α (ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς γ' γραφέως).

23

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,250 × 0,190 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α'-Γ'+302

Μουσικὸς κῶδιξ. Μαθηματάριον.

— φ. 1α: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων καλοφονικῶν, κ(αὶ) πανυγυρικῶν θεοτοκίων μαθημάτων, ποιηθέντων παρὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων· το μὲν παρόν ἐστι ποίημα κὺρ Μανουὴλ τοῦ Κορώνι».

Ἐν φ. 76α: «Τέλος τῶν θεοτοκίων».

— φ. 77α: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δεσποτικῶν, κ(αὶ) θεομήτορικῶν κ(αὶ) ἑορταζομένων ἁγίων, τῶν μαθημάτων τοῦ ὅλου ἐνιάυτοῦ ὑπο διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων· μὴν σεπτέμβριος εἰς τὴν αην τῆς ἐνδίκτου· κὺρ Πέτρου».

— φ. 190β: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ κ(αὶ) μερικῶν, καλοφονικῶν μαθημάτων τοῦ τριωδίου· ποιηθέντων, ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν· τῇ πρότη κυριακῇ τοῦ Τελόνου καὶ Φαρισέου· τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα, κὺρ Πέτρου Μπερεκέτη».

— φ. 225α: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ, κ(αὶ) πεντηκοσταρίου τῶν καλοφωνικῶν μαθημάτων, τῇ κυριακῇ τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας· τὸ παρόν ἐστι ποίημα κὺρ Μανουήλ».

— φ. 247α: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων ἠχημάτων, κ(αὶ) ἑτέρων κρα-

τημάτων· τὸ παρὸν ἀρχαίον· καλοπησθὲν ὑπὸ τοῦ κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη ὕστερον δὲ ὑπὸ Θεοφάνους πατριάρχου τοῦ Καρίκη συντομηθὲν ἐπιμελός». — φ. 283^α: «Ἀρχὴ συν Θεῷ ἁγίῳ, κ(αὶ) τῶν καλοφωνικῶν εἰρμῶν ποιηθέντων παρὰ διαφόρων ποιητῶν· τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα κὺρ Ἀρσενίου ἱερομονάχου». Ἐν φ. 298^α: «Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα».

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Ἀθανάσιος [μοναχός, ἱερομόναχος] Ἰβηρίτης: φφ. 166^β, 187^α.

Ἀντώνιος οἰκονόμος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φ. 209^β.

Ἀρσένιος ἱερομόναχος ὁ Μικρός: φφ. 257^β, 258^α, 259^β, 271^α, 283^α, 283^β.

Γαβριὴλ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ: φ. 247^β.

Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 35^α, 43^α, 44^α, 59^β, 71^α, 127^β, 184^β, 229^β, 264^α, 295^α.

Γεώργιος Ραιδεστηνός: φφ. 15^β, 32^β, 202^α, 262^α.

Γρηγόριος: 256^β.

Δαμιανὸς ἱερομόναχος: φ. 290^β.

Δανιὴλ μοναχὸς Ἁγιορείτης: φφ. 80^α, 156^β, 181^β, 189^β.

Δημήτριος δομέστικος: φφ. 284^β, 290^β.

Θεόδουλος: φ. 154^α.

Θεόδωρος Γαζῆς: φ. 50^α.

Θεοφάνης Καρύκης, Οἰκουμ. Πατριάρχης: φφ. 247^α, 247^β, 260^β, 261^α.

Ἰωάννης Γλυκὺς [πρωτοψάλτης καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχης]: φφ. 111^β, 194^α, 219^α.

Ἰωάννης Δαμασκηνός: φ. 51^α.

Ἰωάννης Κλαδᾶς [λαμπαδάριος]: φφ. 1^β, 31^α, 40^β, 57^β, 66^β, 193^α, 201^α, 250^β, 277^α, 277^β, 278^α, 279^α, 280^β, 281^α.

Ἰωάννης Κουκουζέλης: φφ. 27^α, 53^α, 57^α, 82^β, 110^α, 110^β, 134^β, 140^β, 170^α, 223^β, 280^α, 282^α.

Ἰωάσαφ ὁ νέος Κουκουζέλης: φ. 67^α.

Κλήμης ἱερομόναχος [ἐκ Λέσβου]: φ. 5^β.

Κορώνης [Ξένος(;)]: φφ. 49^α, 49^β, 88^β, 92^α, 252^α, 255^α,

Κωνσταντῖνος ἐξ Ἀγχιάλου: φφ. 30^α, 77^β, 251^β, 272^α.

Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς: φφ. 21^β, 31^β.

Μανουήλ: φφ. 135^α, 138^β, 148^α, 151^β, 152^α, 153^α, 158^α, 176^α, 182^β, 225^α, 248^α, 248^β, 249^α, 254^α, 279^β, 281^β.

Μανουὴλ Κορώνης: φφ. 1^α, 4^α, 4^β, 19^α.

Μανουὴλ Χρυσάφης [μαΐστωρ καὶ λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. 2^α, 14^α, 15^α, 20^α, 21^α, 28^α, 29^α, 41^β, 51^α, 52^α, 58^β, 63^β, 65^β, 82^β, 102^α, 116^β, 155^α, 160^β, 161^β, 168^α, 247^α, 250^α, 251^α, 253^β, 255^β, 256^α.

Μᾶρκος Εὐγενικός: φ. 178^β.

Μελέτιος ἱερομόναχος: φ. 290^α.

Μπαλάσιος ἱερεὺς [καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. 9^α, 10^α, 11^α,

16^{β}, 22^{β}, 23^{β}, 36^{β}, 38^{α}, 38^{β}, 45^{α} 45^{β}, 46^{β}, 60^{β}, 61^{β}, 72^{β}, 74^{α}, 78^{β}, 85^{α}, 86^{α}, 87^{α}, 89^{α}, 91^{α}, 93^{β}, 94^{β}, 95^{β}, 98^{β}, 99^{β}, 100^{β}, 101^{α}, 105^{β}, 108^{β}, 114^{α}, 114^{β}, 117^{β}, 118^{β}, 120^{β}, 121^{β}, 124^{α}, 125^{α}, 129^{α}, 130^{β}, 131^{β}, 137^{β}, 142^{β}, 180^{α}, 188^{α}, 203^{α}, 205^{β}, 211^{α}, 220^{α}, 221^{α}, 231^{α}, 241^{α}, 244^{β}, 283^{β}, 284^{α}, 284^{β}, 288^{α}, 288^{β}, 289^{α}, 289^{β}, 292^{α}, 292^{β}, 293^{β}, 295^{β}, 296^{α}, 296^{β}.
Παναγιώτης Χαλάτζογλου: φφ. 273^{β}, 287^{α}, 287^{β},
Πέτρος Μπερεκέτης ὁ Μελῳδός: φφ. 11^{β}, 17^{β}, 24^{α}, 25^{α}, 26^{α}, 40^{α}, 47^{β}, 56^{α}, 62^{β}, 75^{α}, 77^{α}, 81^{α}, 86^{β}, 90^{β}, 96^{β}, 97^{β}, 106^{β}, 113^{α}, 115^{β}, 119^{β}, 123^{α}, 132^{β}, 133^{β}, 139^{β}, 145^{β}, 146^{β}, 147^{β}, 169^{α}, 174^{α}, 175^{α}, 185^{β}, 190^{β}, 191^{β}, 192^{α}, 195^{α}, 196^{α}, 196^{β}, 198^{α}, 200^{β}, 212^{β}, 216^{α}, 218^{α}, 222^{β}, 232^{α}, 234^{α}, 235^{β}, 236^{β}, 238^{α}, 239^{α}, 240^{α}, 245^{β}, 265^{β}, 267^{β}, 268^{β}, 270^{β}, 285^{α}, 285^{β}, 286^{α}, 286^{β} 288^{β}, 289^{α}, 291^{α}, 291^{β}, 292^{β}, 293^{α}, 293^{β}, 294^{α}, 294^{β}, 297^{α}, 297^{β}.
Φίλιππος Γαβαλᾶς [δομέστικος Θεσσαλονίκης]: φ. 93^{α}.
Φωκᾶς λαμπαδάριος: φ. 3^{α}.
Χουρμούζης ἱερεύς: φφ. 272^{β}, 274^{β}.
Χρυσάφης: φφ. 53^{β}, 54^{α}, 55^{α}, 136^{α}, 263^{α}, 275^{α}.
Χρυσάφης ὁ νέος [πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. 6^{α}, 7^{α}, 33^{α}, 34^{α}, 42^{β}, 68^{α}, 69^{α}, 70^{α}, 83^{α}, 84^{α}, 89^{β}, 103^{α}, 107^{α}, 112^{α}, 126^{β}, 129^{β}, 141^{α}, 159^{α}, 163^{α}, 164^{α}, 165^{α}, 172^{β}, 177^{α}, 179^{α}, 183^{β}, 208^{β}, 226^{α}, 242^{α}.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Εἰς τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων καὶ εἰς τὰ κείμενα ἐν γένει ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,180 × 0,110. Ἀριθμοῦνται πεντάδια (= δεκάφυλλα τεύχη) α' - λ'.
Ἐπίτιτλα (φφ. 1^{α}, 77^{α}, 225^{α}, 247^{α}) πολύχρωμα καὶ περίτεχνα. Τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα A^{β} - B^{β}, Γ^{β}, 76^{β} καὶ 298^{β} - 302^{β} ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Γ^{α} τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Μετεώροις τοῦ Ἁγίου Στεφάνου | Μονῆς. 1864 Ἰουνίου 10. Δημήτριος Κ. Φάλκου Δρακιώτης.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων δι' ἐρυθροῦ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις ἐπιχρυσωμένη. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 20, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 302β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Πρβλ. τοὺς μουσικοὺς ἐπίσης κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 19 καὶ 25, οἱ ὁποῖοι εἶναι τοῦ αὐτοῦ γραφέως καὶ ἔχουν παρόμοια κτητορικὰ σημειώματα ὡς καὶ παρομοίαν στάχωσιν καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος χάρτην.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 38 καὶ 39 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1^{α} (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου) καὶ 77^{α} (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου).

24

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,295 × 0,205 Αἰὼν XVIII Φύλλα 189

«Προθεωρία περὶ τοῦ τί θεωρεῖ ἡ μεταφυσική, πόθεν ὠνομάσθη, τί ἐστί, κ(αὶ) ποῖον τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς» (φ. 4α).

Ἀρχ.: Ἐπειδὴ κατὰ τὸν φι(λόσο)φον ἄτοπον ἐστὶ ζητεῖν ὁμοῦ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἐπίστασθαι [. . .]

— φ. 6α: «Μέρος πρῶτον τῆς μεταφυσικῆς καλούμενον ὀντολογία» [κεφάλαια α΄ - ιγ΄].

Ἀρχ.: Εἴρηται, ὅτι ἡ μεταφυσικὴ ἐστὶν ἐπιστήμη γενική, ὅπερ ἀληθεύει [. . .]

«Κεφάλαιον αον». «Περὶ τοῦ τί ἐστὶ τὸ ὄν, τὶς ὁ τρόπος τοῦ ὄντος, καὶ ποσαπλοῦν ἐστὶ τὸ ὄν» (φ. 6β).

Ἀρχ.: Οὐ συμφωνοῦσιν οἱ σχολαστικοὶ καὶ οἱ νεώτεροι περὶ τῆς σημασίας τοῦ ὄντος [. . .]

— φ. 61β: «Μέρος δεύτερον τῆς μεταφυσικῆς πνευματολογία λεγόμενον» [κεφάλαια α΄ - κς΄].

Ἀρχ.: Καθάπερ ὀνομάσαμεν ὀντολογία τὸ αον μέρος τῆς μεταφυσικῆς [. . .]

«Κεφάλαιον α΄». «Περὶ τοῦ τί ἐστί τὸ πν(εῦμ)α, ἤτοι οὐσία πν(ευματ)ική, καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πν(ευμά)των γενικῶς» (φ. 61β).

Ἀρχ.: Καθάπερ ἄριστα φησὶν ὁ Αὐγουστῖνος, εἰ θέλομεν μανθάνειν [. . .]

«Κεφάλαιον κς΄». «Περὶ τῶν φυσικῶν ἕξεων τῆς ἀν(θρωπ)ίνης ψυχῆς» (φ. 172α).

Ἀρχ.: Ἐκ τῶν ἕξεων ἄλλαι εἰσὶ σωματικαί, αἱ ὁποῖαι δηλ(αδὴ) θεωροῦνται ὡς διορίζουσαι τὸ σῶμα [. . .]

Τελ. (φ. 185α): [. . .] μήτε δυνάμεθα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος κτίζειν ὀντότητα τινά, εἰ κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς δύναται. Ταῦτα περὶ τῆς παρούσης μεταφυσικῆς πραγματείας.

Μετὰ τὸ ὡς ἄνω τέλος τοῦ κειμένου, ἐν φ. 185α: «Τέλος θεοῦ συναραμένου καὶ τῆς θεομήτορος».

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,255 × 0,155. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμὸν (36 - 43). Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα.
Τὰ φύλλα 1β - 3β καὶ 185β - 189α ἄγραφα.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 21, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 189β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 40 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 4α (ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

25

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,225 × 0,180 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α΄-Γ΄+261

Κῶδιξ μουσικός. Στιχηράριον (περιέχει τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα ὅλων τῶν ἑορτῶν τοῦ μηνολογίου, ἀπὸ α΄ Σεπτεμβρίου, ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου, ἕως λα΄ Αὐγούστου).

— φ. 1α: «Στιχηράριον συν Θεῷ ἁγίῳ περιέχον τὰ στιχηρὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, καλοπισθὲν παρὰ κὺρ Γερμανοῦ ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν· εἰς τὴν πρώτην τῆς ἐνδίκτου, καὶ τοῦ ἁγίου, κ(αὶ) ὁσίου Σιμεῶν του Στυλίτου καὶ τῶν λιπῶν».

Ἀρχ.: Ὅσιε πάτερ καλὴν ἐφεῦρες κλίμακα δι' ἧς ἀνῆλθες ἐν τῷ ὕψει [...]

— φ. 110α: «Στιχηρὰ ψαλλόμενα τῇ παραμονῇ τῶν Χ(ριστο)ῦ Γέννων· εἰς τὰς ὥρας· ποίημα κὺρ Σωφρονίου· πατριάρχου».

Ἀρχ.: Ὥρα αη. Ἦχος πλ. α΄.— Βηθλεὲμ ἑτοιμάζου, εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη, τὸ σπήλαιον δεχέσθω [...]

— φ. 260α: «Ἰδοὺ κ(αὶ) τὰ δεινὰ τροπάρια ἀπὸ τοὺς μήνας».

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Εἰς τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων καὶ εἰς τὰ κείμενα ἐν γένει ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,118 × 0,111. Ἀριθμοῦνται πεντάδια (= δεκάφυλλα τεύχη) α΄ - κς΄. Ἐπίτιτλα πολύχρωμα καὶ περίτεχνα (φφ. 1α, 56β, 110α, 127α, 184α, 189α, 235α), φυτόσχημα (φφ. 1α καὶ 56β) ἢ γεωμετρικά. Τὰ ἐπίτιτλα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν ἀρχὴν ὡρισμένων μηνῶν (Σεπτέμβριος, Νοέμβριος, Ἰανουάριος κ.ἄ.). Τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα Αα - Βα, Γβ, 258α - 259α, 260α καὶ 261α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Ββ τὸ κτητορικὸν σημείωμα:

Καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τοῦ Γεωργίου (μον)αχ(οῦ) ἀδοκίμου[;]

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Γα τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν ὡσαύτως σημείωμα:

Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Μετεώροις τοῦ Πρωτομάρ|τυρος Στεφάνου Μονῆς. 1864. Ἰουνίου 10. Δημήτριος Κ. Φάλκου ἐκ Δρα|κίας.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 259β (διὰ χειρὸς τοῦ κτήτορος τοῦ κώδικος Γεωργίου μοναχοῦ) τὸ ἑξῆς δωδεκασύλλαβον τρίστιχον:

ἅπτομαι ταύτης, κ(αὶ) φρίκη συγκαλύπτει.
ἅπτομαι ταύτης, κ(αὶ) μεσάζει ἡ φρίκη.
ἅπτομαι ταύτης, κ(αὶ) ἐξῆλθεν ἡ φρίκη. ~

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων δι' ἐρυθροῦ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καὶ περίτεχνος ἔντυπος διακόσμησις ἐπιχρυσωμένη. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 22, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 261β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Πρβλ. τοὺς μουσικοὺς ἐπίσης κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 19 καὶ 23, οἱ ὁποῖοι εἶναι τοῦ αὐτοῦ γραφέως καὶ ἔχουν παρόμοια κτητορικὰ σημειώματα ὡς καὶ παρομοίαν στάχωσιν καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος χάρτην.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 41 καὶ 42 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου).

26

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,230 × 0,175 Αἰὼν XVIII Σελίδες 620

Θεοφίλου Κορυδαλέως, Ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ Φυσικῆς Ἀκροάσεως τοῦ Ἀριστοτέλους. [Πρβλ. E. Legrand, *Bibl. Hell., XVIIIe s.*, τ. 2, ἀρ. 956, σελ. 302 - 303].

— σελ. 1: «Εἰς φιλοσοφίαν προδιοίκησις Προοιμίου. Ὁποῖον τὸ τ(ῆς) φιλοσοφί(ας) ἀξίωμα».

Ἀρχ.: Τῶν ὅσα θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀν(θρώπ)οις καλά, ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, φιλοσοφία ἐστὶ τὸ θειότατον ἅμα καὶ σωστικώτατον [...]
Τελ. (σελ. 73): [...] αἱ δὲ ταῦτα περιέχουσαι βίβλοι ὡς τὰ πολλὰ φέρονται ἐν ἑνὶ τόμῳ τῷ α' διῃρημέναι τῶν λοιπῶν τοῦ φιλοσόφου συγγραμμάτων.

— σελ. 73: «Περὶ τῶν ὀκτὼ βιβλίων τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως».

Ἀρχ.: Πρὸ πάντων τοιγαροῦν τῶν προτεθέντων μερῶν τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης [...]

— σελ. 97: «Βιβλίον πρῶτον. Μόριον πρῶτον. Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους». Περιέχει κεφάλαια α' - θ'.

Ἀρχ.: Ἔστι τοιγαροῦν ὁ τοῦ φ(ιλοσό)φου σκοπὸς ἐπὶ τοῦ αου μορίου δηλῶσαι ὅτι τῷ βουλομένῳ τὴν περὶ φύσεως ἐπιστήμην πορίσασθαι [...]

— σελ. 374: «Τέλος τοῦ αου βιβλίου περὶ εἰδῶν τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης».

— σελ. 378: «Εἰς τὸ βον τῶν περὶ ἀρχῶν ὑπομνήματα». Περιλαμβάνει κεφάλαια α' - θ'.

Ἀρχ.: Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος βιβλίου τὸν σκοπὸν τῆς ὅλης πραγματείας προαναφωνῶν ὁ φ(ιλόσο)φος ἔλεγε, διοριστέον εἶναι τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς [...]

— σ. 564: «Τέλος τοῦ βου βιβλίου τῶν φυσικῶν».

— σ. 570: «Εἰς τὸ γον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως συνοπτικαὶ ὑπομνήσεις». Περιλαμβάνει κεφάλαια α' - ε'.

Ἀρχ.: Διορισάμενος ἐπὶ τῆς προληφθείσης βίβλου τὰ προγινωσκόμενα τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης κατὰ τοὺς παραδοθέντας ἐπὶ τῆς ἀποδεικτικῆς κανόνας [...]
Τελ. (σελ. 620): [...] Ἐπειδὴ τοιγαροῦν πᾶσα δύναμις μία οὖσα οὐσία [...] ἀδύνατον ἄρα παρὰ τῷ αὐτῷ καὶ δύναμιν ἄπειρον ὑπάρχειν.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,185 × 0,120. Στίχοι 23 - 24.

Μετὰ τὴν σελίδα 160 ἀκολουθοῦν αἱ σελίδες 177 - 192, μετὰ δὲ τὴν σελ. 192 αἱ σελ. 161 - 176. Δηλαδὴ κατὰ τὴν βιβλιοδεσίαν τοῦ κώδικος, ἐκ λάθους, τὸ

τετράδιον (=16σέλιδον) τὸ περιέχον τὰς σελ. 177 - 192 ἐτέθη πρὶν ἀπὸ τὸ τετράδιον τὸ περιέχον τὰς σελ. 161 - 176. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τῶν σελίδων τοῦ κώδικος, ἔχουν παραλειφθῆ, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ χάσμα εἰς τὸ κείμενον, αἱ σελίδες 255 καὶ 566 - 569. Τέλος, ἔχουν καταλειφθῆ ἄγραφοι αἱ σελίδες 94 - 96, 114, 339, 375 - 377 καὶ 565.

Στάχωσις ἐκ χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένου δι' ἀνοικτοῦ χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 23, ἐπὶ τῶν σελίδων 1 καὶ 620, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 43 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 2 - 3 (δεῖγμα γραφῆς).

27

Χάρτης Διαστ. 0,205 × 0,150 Αἰὼν XVII Φύλλα: πάχος 0,02

1 Τάξεις ἐκκλησιαστικαὶ καὶ εὐχαί.
2 Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
3 Εὐχαὶ καὶ ἀκολουθίαι.
4 Τύποι γραμμάτων.
Ἐν τέλει μονοκονδυλικῶς: † *ὁ ςάγὼν ἀρσένιος.*

Σημείωσις: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Βέης κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον. Ἤδη ὁ Γ. Χαριτάκης, κατὰ τὸ ἔτος 1922 (Μάιος / Ἰούν.), ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ ἐμελέτησε τοὺς κώδικας αὐτῆς, σημειώνει ὅτι δὲν εἶχεν ἀνεύρει τὸν κώδικα τοῦτον. Βλ. σχετικῶς Γ. Χαριτάκη, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων*, 21 (1927) σ. 305.

28

Χάρτης πολὺ χονδρὸς Διαστ. 0,224 × 0,163 Αἰὼν XVIII (1728) Φύλλα Α'+70

Αἱ τρεῖς θεῖαι Λειτουργίαι.

1 (φ. 1α) «Διάταξις τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας, γινομένη οὕτως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει».
Ἀρχ.: Μέλλων ὁ ἱερεὺς τὴν θείαν ἐπιτελεῖν μυσταγωγίαν [. . .]

2 (φ. 10β) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

3 (φ. 35β) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου».

4 (φ. 58α) «᾿Ακολουθία τῶν Προηγιασμένων».
— (φ. 60β) «῾Η θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμέν(ων)».

῾Ο κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,200. Στίχοι 21. Γραφὴ ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. ᾿Επίτιτλα ἁπλᾶ καὶ ἄτεχνα (φφ. 1α, 10β, 35β, 58α).

Τὰ φύλλα Αβ καὶ 70α ἄγραφα. Κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος διεταράχθη ἡ κανονικὴ σειρὰ ὡρισμένων φύλλων. Οὕτω, ἡ συνέχεια τοῦ κειμένου τοῦ φ. 33β εἰς τὸ φ. 55α-β, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ φ. 34α-β καὶ ἑξῆς. ῾Η συνέχεια τοῦ κειμένου τοῦ φ. 54β εἰς τὸ φ. 57α-β καὶ ἑξῆς. Τὸ φ. 56α-β περιλαμβάνει εὐχήν, ἐκ παραδρομῆς καταχωρισθεῖσαν ἐκεῖ ὡς ἀναγράφεται, «ἐδῶ ἔγινεν λάθος».

῎Αρχ.: ῾Ο θυσίαν αἰνέσεως καὶ λατρείαν εὐάρεστον τὴν λογικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον θυσίαν προσδεχόμενος [. . .]

᾿Εν φ. 57β, ὅπου τὸ «τέλος τῆς θείας λειτουργίας τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου», ἡ χρονολογία καὶ ἡμερομηνία: *ᾳψκη΄ 1728 ἀπριλλίῳ θ΄.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος ἄνευ οἱασδήτινος διακοσμήσεως.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
᾿Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 24, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 70β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σημείωσις: ῾Ο παρὼν κῶδιξ 28, ὡς διεπιστώθη, δὲν συμπίπτει ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις πρὸς τὸν ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, ὁμοίου περιεχομένου (αἱ τρεῖς Λειτουργίαι) καὶ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, κώδικα τῆς συνοπτικῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τοῦ Ν. Βέη (τοῦ ἔτους 1909), ὅπου ἀναφέρεται κῶδιξ διαστ. 0,260 × 0,325 καὶ πάχους 0,015. Μᾶλλον ὁ Ν. Βέης, ἐκ παραδρομῆς, ἐσημείωσε λανθασμένας διαστάσεις, ὁπότε πρόκειται περὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κώδικος.

῾Ο ἐκτὸς κειμένου πίναξ 44 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).

29

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνός   Διαστ. 0,210 × 0,155   Αἰὼν XVIII   Φύλλα Α΄ + 92

1 (φ. 1α) «᾿Επιστολαὶ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου κυρίου ᾿Αναστασίου Γορδίου, τοῦ ἐξ ῾Υπεραινιανῶν τῶν ᾿Αγράφ(ων)».

α΄ (φ. 1α) «Τῷ πρωτοπαπᾷ τῆς ἐν Τρίκκῃ ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας κυρίῳ Κωνσταντίνῳ χαίρειν».
«᾿Εκ Βρανιανῶν, αχπγ΄».
᾿Αρχ.: Τὸ μέχρι τῆς κατὰ τὴν Καρύτζαν ἱερᾶς μονῆς στῆσαι τὸν ὅρον τῆς ἐπὶ τὰ ἐνταῦθα τῶν ᾿Αγράφων ὄρη γενομένης σοι . . . ἀναβάσεως . . .

β′ (φ. 1α) «Τῷ ὁσιωτάτῳ ἱερομονάχῳ κυρίῳ Γρηγορίῳ . . .».
«Ἐκ Βρανιανῶν, ᾳχπγ′».
Ἄρχ.: Παϊσίῳ γράφειν ἐμοὶ δοκεῖ καὶ Γρηγορίῳ ταὐτὸν . . .

γ′ (φ. 2β) «Λογιώτατε καὶ φιλομαθέστατε κύριε Νικόλαε χαίροις».
«Ἐκ Βρανιανῶν, ᾳχπγ′».
Ἄρχ.: Πέμπω σοι ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κορυδαλέως τῶν εἰς τὴν φυσικὴν πραγματείαν τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον . . .

δ′ (φ. 2α) «Λογιώτατε Γρηγόριε . . .».— «Ἐκ Βρανιανῶν, ᾳχπδ′».
Ἄρχ.: Τὸ μὲν ἁπλῶς οὕτω καὶ ἀπερισκέπτως ἀντιλέγειν δέδοται πᾶσιν . . .

ε′ (φ. 2β) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ πρεσβυτέρῳ καὶ λογιωτάτῳ κ(υρί)ῳ Γεωργίῳ . . .».
«Ἐκ . . . Γούβης τῶν ἐν Ἀγράφοις Βρανιανῶν».— Ἀχρονολόγητος.
Ἄρχ.: Διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου συμπρεσβυτέρου τοῦ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα . . .

ϛ′ (φ. 3β) «Πανιερώτατε δέσποτα . . .».
Ἀχρονολόγητος.
Ἄρχ.: Μαθόντες ὅτι διατρίβει κατὰ τὸ παρὸν ἡ πανιερότης σου εἰς τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν τῶν Τρικκάλων . . .

ζ′ (φ. 4α) «Τῷ . . . Σερρῶν . . . Ἀνθίμῳ . . .».— «ᾳχπδ′».
Ἄρχ.: Πολλὰ μὲν τὰ τῆς σῆς πανιερότητος προτερήματα . . .

η′ (φ. 5α) «Τῷ . . . ἡγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας κυρίῳ κυρίῳ Σερμπάνῳ . . .». Φέρει χρονολογίαν ᾳχπε′ καὶ τὴν ὑπογραφήν: «ταπεινὴ καὶ ἐλαχίστη δούλη τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος ἡ τοῦ μακαρίτου Διακουμῆ γυνὴ Κάλλω».

θ′ (φ. 6α) Ἀνεπίγραφος καὶ ἀχρονολόγητος.— «Βρανιανόθεν».
Ἄρχ.: Ἐνέτυχον τῷ γράμματι τῆς ὁσιότητός σου ἐγχειρισθέντι μοι . . .

ι′ (φ. 7α) «Τῷ πανοσιωτάτῳ καθηγουμένῳ καὶ σοφωτάτῳ διδασκάλῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀρσενίῳ τῷ Καλούδῃ εὖ πράττειν».
«ᾳχϟβ′ μεταγειτνιῶνος ὑϛάτῃ».
Ἄρχ.: Πολλάκις ἡ τῶν εὐεργετημάτων ὑπερβολὴ τοῦ εὐεργετοῦντος . . .

ια′ (φ. 7β) «Κύριε Δημήτριε χαίροις εὐτυχῶν ἐν ὑγείᾳ».— «ᾳχϟε′».
Ἄρχ.: Περὶ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα πολλὰς εἶναι τὰς ὑπολήψεις οὐκ ἄτοπον . . .

ιβ′ (φ. 8α) «Τῷ τιμιωτάτῳ κυρίῳ Λασκάρεϊ χαίρειν».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟε′».
Ἄρχ.: Ἥσθην τοῖς σοῖς γράμμασιν ἐντυχὼν ὀψὲ καίτοι κατόπιν ὡς λέγεται ἑορτῆς . . .

ιγ′ (φ. 8β) «Τῷ σοφωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱεροδιδασκάλοις κυρίῳ κυρίῳ Γρηγορίῳ . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟε′».
Ἄρχ.: Ὑπερβαλλόντως ἥσθην, νὴ τὸν ἔφορον φιλίας Θεόν, τήν τε ἄφιξιν τὴν σὴν . . .

ιδ′ (φ. 2α) «Φίλτατέ μοι κύριε Δημήτριε . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟϛ′».
Ἄρχ.: Συγγνώμην αἰτεῖς παρ' ἐμοῦ σιωπῆς ἕνεκεν, καὶ ἔχε ὅσην καὶ οἵαν βούλει . . .

ιε′ (φ. 9α) «Τῷ . . . λογιωτάτῳ . . . Κορίνθου . . . Γρηγορίῳ . . .».
«Ἀπὸ Ἀνατολικοῦ τῆς Αἰτωλίας, ᾳχϟϛω».
Ἄρχ.: Θαυμαστή τις ἐμοὶ διάθεσις γέγονε τοῖς γράμμασιν ἐντυχόντι . . .

ιϛʹ (φ. 9^{β}) «Ὁσιώτατε καὶ λογιώτατε ἐν ἱερομονάχοις κύριε Χριστοφόρε . . .».
«Ἀπὸ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟζ^{ω}».
Ἄρχ.: Εἰ καὶ πολὺς ὁ τῆς σιγῆς ἐς τόδε παρῆλθε χρόνος . . .

ιζʹ (φ. 10^{α}) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Γρηγορίῳ».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟζʹ».
Ἄρχ.: Ἕκτῃ μεσοῦντος μαιμακτηριῶνος, περὶ τρίτην ὥραν σχεδόν, φάκελλος γραμμάτων ἐνεχειρίσθη μοι . . .

ιηʹ (φ. 11^{α}) «Πανιερώτατε . . . μητροπολῖτα . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης κύριε κύριε Γρηγόριε . . .».— «ᾳχϟζʹ».
Ἄρχ.: Ἠξιώθην σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ δευτέρου . . . γράμματος . . .

ιθʹ (φ. 11^{β}) «Λογιώτατε ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Χριστοφόρε . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟζʹ».
Ἄρχ.: Δεύτερον τοῦτο τῶν ἀνακαινισθέντων πρὸς σέ μου γραμμάτων . . .

κʹ (φ. 12^{α}) «Τῷ αὐτῷ».— «Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳχϟζ^{ω}».
Ἄρχ.: Πᾶν τριττὸν φησί, τέλειον, ἵνα μὴ γοῦν καὶ ἡμᾶς ἀμωσγέπως . . .

καʹ (φ. 12^{α}) «Τῷ . . . ἐν ἱερομονάχοις καὶ . . . λογιωτάτῳ κυρίῳ Ἰωσὴφ . . .».
«Ἀπὸ Ἀνατολικοῦ» ᾳχϟη^{ω}».
Ἄρχ.: Διὰ βραχέων μέν, ἱκανῶς δὲ περὶ τῶν συμβάντων σοι δεδήλωταί μοι δεινῶν . . .

κβʹ (φ. 12^{α}) «Πανιερώτατε μητροπολῖτα . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . κύριε κύριε Γρηγόριε . . .».
Ἀχρονολόγητος.
Ἄρχ.: Θυμηδίας οὐχ ὅσης ἄν τις καὶ εἴπῃ πρόξενά μοι γεγόνασι . . .

κγʹ (φ. 13^{α}) «Τῷ αὐτῷ».— «ᾳχϟηʹ».
Ἄρχ.: Ἀδυνάτοις ἐπιχειρεῖν οὐδενὶ τῶν νουνεχῶν ἐπιτέτραπται . . .

κδʹ (φ. 14^{α}) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .».
«Ἀπὸ Ἀνατολικοῦ, ᾳψϛ^{ω}».
Ἄρχ.: Ἐγγυτέρω τῆς σῆς πανιερότητος ἡμῶν γινομένης, εὐθυμότερον διακείμεθα . . .

κεʹ (φ. 14^{α}) Τῷ αὐτῷ.— «Ἐξ Ἀνατολικοῦ ᾳψϛ^{ω}».
Ἄρχ.: Τριαδικὸν ἐπλήρωσεν ἀριθμὸν τὸ διὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου οἰκονόμου . . .

κϛʹ (φ. 15^{α}) « . . . Ἀγγέλῳ Σουμμακίῳ . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳψϛ^{ω}».
Ἄρχ.: Ὁ τὸ παρὸν ἐγχειρίζων τῇ σῇ λογιότητι παῖς πνευματικός ἐστι κατὰ πνεῦμα υἱὸς καὶ φοιτητὴς . . .

κζʹ (φ. 16^{α}) «Τῷ . . . λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ Χριστοφόρῳ . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳψϛ^{ω}».
Ἄρχ.: Ἔλαβον τὰ παρὰ σοῦ μοι πεμφθέντα, τό τε τοῦ Πτολεμαίου βιβλίον . . .

κηʹ (φ. 16^{α}) «Νεοφύτῳ . . . Ἄρτης».— «Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳψζ^{ω}».
Ἄρχ.: Κελευσθεὶς ὑπὸ τῆς σῆς πανιερότητος τὸν ἐν τῷ τοῦ Ἱπποκράτους βιβλίῳ . . .

κθʹ (φ. 16^{β}) «Τῷ . . . λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι κυρίῳ κυρίῳ Γεωργίῳ . . .».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳψζ^{ω}».
Ἄρχ.: Ἀφορμῆς εὐλόγου δραξάμενος ἐκ τοῦ παρὰ σοῦ μοι πεμφθέντος βιβλίου . . .

λ΄ (φ. 16β) Ἀνεπίγραφος.— «αψζῳ».
Ἀρχ.: Πανιερώτατε ὑποκλίνομαί σοι ἕως ἐδάφους τῆς γῆς· ἐλθὼν ἐν τῷ τῆς Κατοχῆς νεουργηθέντι μονιδρίῳ κατά τινα χρείαν δὸς εἰπεῖν . . .

λα΄ (φ. 17α) «Τῷ πανευλαβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι κυρίῳ κυρίῳ Γεωργίῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ τῆς Αἰτωλίας, αψζῳ».
Ἀρχ.: Τρεμούσης μου τῆς χειρὸς καὶ μὴ δυναμένης χάρτου καὶ γραφίδος ἐφάψασθαι . . .

λβ΄ (φ. 17β) «Λογιώτατε κὺρ Χριστοφόρε εὐπραγοίης μοι χαίρων».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, αψιαῳ αὐγούστου εη . . .».
Ἀρχ.: Ὁ τοῦ παρόντος διακομιστὴς εἰ καὶ ἐμοὶ φίλος τυγχάνει ὢν καὶ γνώριμος ἐκ πολλοῦ . . .

λγ΄ (φ. 18α) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, αψιαῳ σεπτεμβρίου αη».
Ἀρχ.: Χρῆστος οὗτός ἐστιν, ὁ κατὰ συγκυρίαν ποτὲ τῇ σῇ πανιερότητι καθ' ὁδὸν συγγενόμενος . . .

λδ΄ (φ. 18α) «Ἀδελφὲ Ἀθανάσιε ὑγιαίνων ἐκ νοσοῦντος εἴης, καὶ ἐξ ὑγιαίνοντος μὴ νοσῶν».
«Βρανιανόθεν, αψιαῳ· σεπτεμβρίου αη».
Ἀρχ.: Τὸ μὲν διὰ τοῦ νῦν αὐτόθι πάλιν κατερχομένου Χρήστου σὺν γράμμα λαβόντες . . .

λε΄ (φ. 18β) «Λογιώτατε κὺρ Χριστοφόρε . . .».
«Βρανιανόθεν, αψιαῳ· σεπτεμβρίου αη».
Ἀρχ.: Εἰ καὶ ἕτερός τίς ἐστιν ὁ χρήζων, ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἐμοῦ ἱκετεύει . . .

λϛ΄ (φ. 19α) «Λογιώτατέ μοι . . . κύριε Χριστοφόρε σὺν τῷ αἰδεσιμωτάτῳ ἁγίῳ οἰκονόμῳ . . .».
«Βρανιανόθεν, αψιαῳ· μαιμακτηριῶνος αη ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Τὸ μὲν ἡμέτερον γράμμα μυθικὴν μακαρίαν ἀπεκάλει . . .

λζ΄ (φ. 19α) «Τῷ . . . Εὐσταθίῳ τῷ ἐπιτηδειοτάτῳ χρυσοχόῳ . . .» [τῷ Λοκρῷ].
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, αψιαῳ· σεπτεμβρίου δεκάτη».
Ἀρχ.: Εὐσταθοῦς ὄντως καὶ παγίου λίαν φρονήματος ἴδιον τὸ πρὸς ἐμέ σου φίλτρον . . .

λη΄ (φ. 20α) «Τῷ ἱερωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ τῆς κατὰ Δημητριάδα ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, αψιαῳ· ὀκτ: ιεη».
Ἀρχ.: Οὐχ ἵνα τὴν πρὸς εὐεργεσίαν προαιρετικὴν τῆς σῆς θεοφιλοῦς ψυχῆς δύναμιν . . .

λθ΄ (φ. 20β) «τῷ λογιωτάτῳ κυρίῳ Χριστοφόρῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς παροικοπατρίδος, αψιαῳ· πυανεψιῶνος ζη».
Ἀρχ.: Μετὰ τῆς κλειδὸς καὶ τοῦ μέλανος καὶ ψυχοτρόφου εἴτ' οὖν βετονίκης . . .

μ΄ (φ. 21α) «Ἀδελφὲ Ἀθανάσιε . . .».
«Βρανιανόθεν, αψιαῳ ὀκτ.: κγη».
Ἀρχ.: Τὸ καθ' ἡμᾶς ὡς ἔχει κατὰ τὸ παρὸν εἴσεσθε πάντως ἀπὸ στόματος . . .

μα΄ (φ. 21α) «Λογιώτατε κύριε Χριστοφόρε . . .».
«Πάτρηθεν, αψιαῳ· δεκ. ζη ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Τοὺς τῶν καυτηριῶν ἐπιδέσμους μετεσκευασμένους ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐδεξάμεθα . . .

μβ' (φ. 88α) «Τῷ ... ἀρχιεπισκόπῳ ... Δημονίκου καὶ Ἐλασσῶνος ... Ἀθανασίῳ ...».
«Ἐκ Βρανιανῶν, ἀψια ͵ω· νοεμβρίου κα ͵η».
Ἀρχ.: Ὁ τοῦ παρόντος εὐτελοῦς καὶ βραχυσυλλάβου γράμματος διακομιστὴς Χρῆστος ὀνόματι, ἡμέτερος ὢν συμπατριώτης καὶ ἱερόπαις ...

μγ' (φ. 21β) «Τῷ ... Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ... Νεοφύτῳ ...».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ἀψιβ ͵ω· ἰαννουαρίου ιη».
Ἀρχ.: Ὁ μὲν σοφώτατος Σειραχίδης, μὴ δευτερώσῃς λόγον, ἔφη, ἐν προσευχῇ σου ...

μδ' (φ. 22α) «Ἀθανασίῳ τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ ...».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ἀψιβ ͵ω· γαμηλιῶνος ιη ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Χρῆστος πάλιν ὁ διακομιστὴς κἀγὼ ὁ γράφων, διὸ καὶ συνεσταλμένος ...

με' (φ. 22β) «Τῷ ... τῆς κατὰ Δημητριάδα ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ ...».
«Ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀποκρήμνοις καὶ βαθυσκίοις ὄρεσι τῶν Ἀγράφων Βρανιανῶν, ἀψιβ ͵ω· μαρτίου κε ͵η».
Ἀρχ.: Τοῦ προτέρου καὶ τοῦ παρόντος οὐχ ἧττον ὁ διακομιστὴς ἐνδείᾳ ἀγχιθύρῳ ἀνάγκης πιεζόμενος ...

μς' (φ. 23α) «Ἀθανασίῳ τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ ...».
«Πάτρηθεν, ἀψιβ ͵ω· θαργηλιῶνος ς ͵η ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Πλὴν τῆς σῆς ὑγείας καὶ τῶν λοιπῶν φίλων δηλώσεως, σμήνους κακῶν περιεκτικὸν ...

μζ' (φ. 23β) «Τῷ ... Δημητριάδος ... Ἰωαννικίῳ ...».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ἀψιβ ͵ω· σκιρροφοριῶνος ζ ͵η ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Ἐπειδὴ σαφεστάτας καὶ ἀναντιρρήτους εἶχε τὰς ἀποδείξεις ...

μη' (φ. 23β) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ εὐγενεστάτῳ τε καὶ μουσικωτάτῳ καὶ τῆς Θεσσαλονικέων μεγαλοπόλεως ἀξιωτάτῳ ταβουλαρίῳ κυρίῳ κυρίῳ Μανουλάκῃ ...».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ἀψιβ ͵ω· ἰουνίου κγ ͵η».
Ἀρχ.: Τὰ ἐξ ἀπροσδοκήτου καὶ αἰφνιδίως τοῖς ἀνθρώποις προσπίπτοντα καταπλήττειν οἶδε καὶ ἐξιστᾶν αὐτούς ...

μθ' (φ. 24α) «Τῷ ... Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων ... Διονυσίῳ ...».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ἀψιβ ͵ω· ἰουλίου κδ ͵η».
Ἀρχ.: Ὁ παρὼν ἱερεὺς τῶν ἐκ τοῦ θεοφυλάκτου ποιμνίου τῆς σῆς θεοφιλίας εἷς ὢν ...

ν' (φ. 24β) «Τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ Ἀθανασίῳ ...».
«Πάτρηθεν, ἀψιβ ͵ω· πυανεψιῶνος γ ͵η ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Τὰ παρὰ σοῦ πρὸς ἐμὲ τῶν γραμμάτων πολλά, εἴ γε πλήθους σημαντικὸς ...

να' (φ. 25α) «Φιλομαθέστατε κύριε Γεώργιε ...».
«Πάτρηθεν, ἀψιβ ͵ω· πυανεψιῶνος γ ͵η ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Ἐνεχειρίσθη μοι τὸ πρὸς σοῦ γραφὲν καὶ ἔγνων τὰ δι' αὐτοῦ δηλωθέντα μοι ...

νβ' (φ. 25β) «Τῷ ἐν πρεσβυτέροις καὶ λογίοις ἀνδράσιν εὐλαβεστάτῳ τε καὶ λογιωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ ...».
«Πάτρηθεν, ἀψιβ ͵ω· ἀνθεστηριῶνος φθίνον⟨τος⟩».
Ἀρχ.: Τῆς μὲν πρὸς ἐμέ σου φιλικῆς διαθέσεως εὖγε, καὶ ὑπέρευγε μάλα δικαίως ἂν εἴποιμι ...

νγ′ (φ. 25β) «᾿Αντωνίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἱερεῖ . . .».— ᾿Αχρονολόγητος.
«᾿Εκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, ἀνθεστηριῶνος».
῎Αρχ.: Κυκνείους ᾠδὰς μελιχρὰς καὶ Μαρσύου φθογγὰς μουσικὰς . . .

νδ′ (φ. 26α) «᾿Αθανασίῳ τῷ συναίμονι . . .».
«᾿Εκ τῆς ἐνεγκαμένης, ͵αψιβῳ· ποσειδεῶνος θῃ ἱσταμένου».
῎Αρχ.: Μαθεῖν ἐφιεμένως τὰ καθ' ἡμᾶς ὑμῖν ἤδη καὶ διὰ τῶν ἡμετέρων γραμμάτων ἐξεγένετο ὁπωσοῦν . . .

νε′ (φ. 88α) «Τῷ . . . Λητζᾶ‹ς› καὶ ᾿Αγράφων . . . Διονυσίῳ . . .».
«᾿Εκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ͵αψιβῳ».
῎Αρχ.: ῾Ο παρὼν ἱερεὺς ἐκ τοῦ θεοφυλάκτου ποιμνίου τῆς σῆς θεοφιλίας εἷς ὢν καὶ ὅλως αὐτῆς οἰκεῖος, οὐδὲ συστάσεως δεῖται . . .

νς′ (φ. 26β) «Χριστοφόρῳ τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις . . .».
«᾿Εκ τῆς ἐνεγκαμένης, ͵αψιγῳ· ποσειδεῶνος ζῃ λήγοντος».
῎Αρχ.: Ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; ῾Ομήρῳ τούτῳ ποτὲ τῷ σοφῷ . . .

νζ′ (φ. 27α) «Τῷ . . . οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ . . . Κυρίλλῳ . . .».
«͵αψιγῳ· ἰουνίου δῃ».
῎Αρχ.: ῾Ως ἀπὸ σκοπιᾶς τινος ὑψηλοτάτης καὶ ὑπεράνω πάντων κειμένης . . .

νη′ (φ. 28α) «Τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Δημητριέων . . . ἐκκλησίας κυρίῳ κυρίῳ ᾿Ιωαννικίῳ . . .».
«᾿Εκ Πετρήλου».— ᾿Αχρονολόγητος.
῎Αρχ.: Μακαρίως βουλόμενος ζῆν οὑτοσὶ ὁ μακάριος οὐχ ὅπως μὴ μακαρίως . . .

νθ′ (φ. 28β» «Τῷ . . . ἐπισκόπῳ τῆς κατὰ Δημητριάδα . . . ἐκκλησίας . . . ᾿Ιωαννικίῳ . . .».
«᾿Εκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ͵αψιγῳ· δεκεμβρίου ζῃ».
῎Αρχ.: Σεραφεὶμ ὁ παρὼν ἱεροδιάκονος, ὁ τοῖς τιμίοις ποσὶ τῆς σῆς θεοφιλίας ἐλεεινῶς προσπίπτων καὶ προσκυλινδούμενος. . .

ξ′ (φ. 29α) ᾿Ανεπίγραφος καὶ ἀχρονολόγητος.
῎Αρχ.: Οἶδεν ἀκριβῶς οἶμαι ἡ σὴ θεοφιλία Θεοφάνην ἐκεῖνον τὸν τοῦ κοινοῦ πάντων ἡμῶν πατρὸς καὶ μακαρίτου διδασκάλου μαθητὴν . . .

ξα′ (φ. 29α) «᾿Αθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .».— «͵αψιγῳ· ἐλαφηβολιῶνος εῃ ἱσταμένου».
῎Αρχ.: Χρείας τανῦν ἑτέρας οὐδεμιᾶς κατεπειγούσης, ἢ μόνης τῆς τοῦ διακομιστοῦ . . .

ξβ′ (φ. 29β) «Τῷ ἐν πρεσβυτέροις καὶ λογίοις . . . κυρίῳ κυρίῳ Γεωργίῳ . . .».
«᾿Εκ Βρανιανῶν τῶν ᾿Αγράφων, ͵αψιγῳ· θαργηλιῶνος βα ἐπὶ δέκα».
῎Αρχ.: Κἂν τοῖς τῆς Αἰτωλίας παραλίοις εὑρισκόμενος διὰ γραμμάτων ὤφθην ὁμιλήσας . . .

ξγ′ (φ. 30α) «᾿Αθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .».
«͵αψιγῳ· θαργηλιῶνος εῃ μεσοῦντος».
῎Αρχ.: Λεπτομερεστέρας καὶ σαφεστέρας τῆς παρὰ σοῦ διηγήσεως . . .

ξδ′ (φ. 30β) «Χριστοφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ . . .».— ᾿Αχρονολόγητος.
῎Αρχ.: Οὐκ ἔνια μὲν οὕτως, ἔνια δ' ἄλλως, ἀλλὰ πάντα μοι τὰ νῦν . . .

ξε′ (φ. 30β) «Τῷ ἐν πρεσβυτέροις ἀνδράσι λογιωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ ᾿Αντωνίῳ . . .».
«Καστανίηθεν, ͵αψιγῳ· μαΐου θῃ».
῎Αρχ.: Λύπῃ χαρὰν συμμιγῆ τὴν ἐμὴν ἐνταυθοῖ παρουσίαν γράφων μοι . . .

ξς' (φ. 31α) «Τῷ ... τῆς κατὰ Δημητριάδα ... ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ Ἰωαννικίῳ ...» «Ἐκ τῆς κατὰ τὴν Καστανίαν ἱερᾶς μονῆς τῆς ἐπονομαζομένης Μούχης ᾳψιγῳ· μαΐου ιηῃ».
Ἀρχ.: Πολλάκις ἡμῖν περὶ πολλῶν καὶ παρὰ πολλῶν διὰ γραμμάτων ...

ξζ' (φ. 32α) «Τῷ ... Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων ... Διονυσίῳ ...».
«Ἐκ τῆς κατὰ Καστανίαν ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς ἧς Μοῦχα τὸ ἐπίκλημα, ᾳψιγῳ».
Ἀρχ.: Εἰ καὶ τῆς αὐτοπροσώπου ὁμιλίας τῆς σῆς θεοφιλίας, ὑπό τινων ὥς φησι ...

ξη' (φ. 32β) «Τῷ λογιωτάτῳ καὶ ὁμοψύχῳ μοι ἀδελφῷ Χριστοφόρῳ ...».
«Οἶδας τὸν γράψαντα καὶ ὅθεν καὶ πότε».
Ἀρχ.: Εἰς τὴν κρυερὰν εἰ παραγένοιο βρύσιν, πάντων ἀποπειραθῆναι σπούδασιν ...

ξθ' (φ. 32β) «Τῷ ... τῆς κατὰ Δημητριάδα ... ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ ... Ἰωαννικίῳ ...».
«Ἀπὸ Καστανίας, ᾳψιγῳ· ἰουλίου θῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Εὐκαίρως ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ καὶ ἀποχρώντως τὴν ἀπάντησιν ἐποιησάμην ...

ο' (φ. 33β) «Τῷ ἐν πρεσβυτέροις καὶ λογίοις ... Γεωργίῳ ...».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, πυανεψιῶνος εῃ μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Βίβλοιν δυοῖν ταῖν παρ' ἐμοῦ αἰτηθείσαιν, ἡ μὲν διὰ τοῦ ...

οα' (φ. 34β) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ ...».
«Ἐξ Ἀγράφων, ᾳψιγῳ· δεκεμβρίου αῃ ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Σὺ μὲν ἴσως τὰ ἀδελφῷ καθήκοντα ὡς λίαν ἀδελφίζων φρονεῖν δοκεῖς ...

οβ' (φ. 35α) «Τῷ ... Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων ... Διονυσίῳ ...».
«Ἐξ Ἀνατολικοῦ, ᾳψιγῳ· δεκεμβρίου ιῃ».
Ἀρχ.: Τοῦ διακόνου τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας ἐνταῦθα κατελθόντος ...

ογ' (φ. 42α) «Τῷ παμφιλτάτῳ μοι ... Δημητρίῳ ...».
«Ἐξ Ἀραχόβης κώμης, ᾳψιγῳ· σκιρροφοριῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Ὅτι μὲν δεινῇ καὶ πέρα δεινῆς ἀρρωστίας ἐπάλαισας ...

οδ' (φ. 41α) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ ...».
«Ἐξ Ἀραχόβης, ᾳψιδῳ· σκιρροφοριῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Τοῦ τὸ καλὸν γέρας ἐπώνυμον ἔχοντος πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντος ...

οε' (φ. 41β) «Ὁσιώτατε καὶ σπουδαιότατε ἐν ἱερομονάχοις ... Ἰωακεὶμ ...».
«Ἐκ κώμης τινὸς Ἀραχόβης καλουμένης τῶν περὶ τὴν σὴν πατρίδα τὸ Καρπενήσιον, ᾳψιδῳ· μαΐου εἰκάδι».
Ἀρχ.: Θυμηδίας ἅμα καὶ παραμυθίας οὐ τῆς τυχούσης πρόξενος ...

ος' (φ. 42α) «Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ κυρίῳ Χριστοφόρῳ ...».
«Πάτρηθεν, ᾳψιδῳ· βοηδρομιῶνος ὑστάτῃ».
Ἀρχ.: Μιχαὴλ τοῦ φιλομαθοῦς ἐνταῦθα ἐλθόντος καὶ τοῦ δι' αὐτοῦ κομισθέντος γραμματίου σου ...

οζ' (φ. 42β) «Λογίῳ ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ θεοσεβεῖ τῷ ἐκ Νέας Κώμης κυρίῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ ὁ ἐξ Ὑπεραινιανῶν Ἀναστάσιος Γόρδιος».

«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ᾳψιδῳ· μαιμακτηριῶνος θῃ».
Ἀρχ.: Ἵνα μὴ μετὰ τοῦ πολλοῦ ὄμβρου τοῦ τὸν αὐχμὸν διαλύοντος . . .

οη΄ (φ. 43α) «Τῷ αὐτῷ Ἀντωνίῳ τῷ ἱερεῖ».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ᾳψιδῳ· πυανεψιῶνος νουμηνίᾳ».
Ἀρχ.: Οὔτε εἰ πρὸς τὰ αἰτούμενά σοι ἱκανῶς ἔχει τὰ παρ᾽ ἐμοῦ οἶδα . . .

οθ΄ (φ. 43α) Τῷ αὐτῷ.
«Ἐκ τῆς παροικοπατρίδος, ᾳψιδῳ· πυανεψιῶνος ζῃ».
Ἀρχ.: Ἢ τὸ Διὸς Κόρινθος (ὃ λέγεται) ἢ τὸ περὶ τῆς τραγῳδίας κωμῳδούμενον . . .

π΄ (φ. 43β) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ᾳψιδῳ· πυανεψιῶνος ϛῃ μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Οὐ κἂν διϊσχυρισαίμην ὅτι ἔγραψα καὶ οὐκ ἀντεγράψατέ μοι . . .

πα΄ (φ. 44α) «Ἀντωνίῳ πρεσβυτέρῳ λογίῳ ἀνδρὶ καὶ φίλῳ . . .».
«ᾳψιδῳ· πυανεψιῶνος εῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Ὦ πολυμαθείας μεγέθους αὐτοφυεῖ φιλοσοφίας ἰνδάλματι παρεικαζομένης . . .

πβ΄ (φ. 44α) «Ἀθανασίῳ τῷ ἱερομονάχῳ τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ . . .».
«Ἐκ τῆς χιονοφεγγοφώτου πατρίδος, ᾳψιδῳ· ποσειδεῶνος ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Πρὸς τὰ ἀποτάδην σοι κἂν τῷ νῦν πεμφθέντι μοι γράμματι τῷ παρὰ σοῦ γεγραμμένα . . .

πγ΄ (φ. 35β) «Τῷ ἐν πρεσβυτέροις καὶ λογίοις . . . λογιωτάτῳ . . . Γεωργίῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ τῆς Αἰτωλίας, ᾳψιδῳ· μουνυχιῶνος εῃ μεσοῦντος» (φ. 41α).
Ἀρχ.: Πρὸς ταῖς προλαβούσαις, ἃς δ᾽ ἐφέσεως ὅτι πλείστης εἶχον αἰτήσασθαι βίβλοις . . .

πδ΄ (φ. 36α) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ χρησιμωτάτῳ τε καὶ θεοσεβεστάτῳ ἐν ἄρχουσι καὶ χριστιανοῖς ἀνδράσι κυρίῳ κυρίῳ Χατζῇ Χρήστῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιεῳ».
Ἀρχ.: Καὶ τί ἂν ἡδύτερον ἐμοὶ καὶ θυμηδέστερον γένοιτο γράμματος φιλικοῦ . . .

πε΄ (φ. 36β) «Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ . . . Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, πυανεψιῶνος μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Καιρὸς ἦν ὁ μετὰ τὴν ἐν Ἐλασσῶνι πανήγυριν γενομένην καὶ γράμματος ἠξιώθην . . .

πϛ΄ (φ. 37β) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, ᾳψιεῳ· ἀνθεστηριῶνος βα ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Δυσχερὲς πάνυ καὶ οὐκ εὐεπιχείρητον ἔδοξέ μοι . . .

πζ΄ (φ. 39α) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἐν ἄρχουσι καὶ χριστιανοῖς ἀνδράσι κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ . . .».
«Ἀπὸ κώμης Βρανιανῶν, ᾳψιεῳ· νοεμβρίου ιϛ΄ῃ».
Ἀρχ.: Οἱ πρός τινας τῶν δυναμένων καὶ ἱκανῶς εἰς βοήθειαν ἑτέρων ἐχόντων . . .

πη΄ (φ. 44β) «Εὐλαβέστατε ἐν ἱερεῦσι κύριε κύριε Ἀλέξιε . . .».
«Ἐκ τῆς χιονοφεγγοφώτου φωτοβολούσης πατρίδος, ᾳψιεῳ· ἰανουαρίου κζῃ».
Ἀρχ.: Σταφυλὰς κατεσκευασμένας μετὰ ἑψήματος ἐπιτηδείως ἐχούσας πρὸς γεῦσιν . . .

πθ΄ (φ. 45α) «Τῷ . . . τῆς κατὰ Δημητριάδα . . . ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιεῳ· μαρτίου ϛῃ ἱσταμένου».

Ἀρχ.: Τοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἀναδεχομένου τὰς ἔξωθεν αὐτῷ προσπιπτούσας περιστάσεις καὶ θλίψεις . . .

ϟ' (φ. 45^{β}) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἐν χριστιανοῖς ἀνδράσι κυρίῳ κυρίῳ Εὐσταθίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιεῳ· μαρτίου ιβῃ» (φ. 36^{α}).
Ἀρχ.: Μακροτέρου ἂν εἴη καιροῦ καὶ χρόνου τὰ πάθη καὶ δυστυχήματα τοῦ τὸ γράμμα διακομίζοντος . . .

ϟα' (φ. 39^{β}) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .»
«Ἐκ τῆς πατρῴας χθονός, ᾳψιςῳ· γαμηλιῶνος εῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Γραμμάτων ἡμῖν ἑσμὸς παρὰ σοῦ, ἀπόκρισις δὲ οὐδεμία πρὸς σὲ παρ' ἡμῶν . . .

ϟβ' (φ. 40^{α}) Ἀναφορὰ τῶν μοναχῶν τῶν ἐνασκουμένων « . . . ἐν τῇ ἱερᾷ . . . καὶ σταυροπηγιακῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῇ ἐπονομαζομένῃ Πεφανερωμένῃ καὶ κοινότερον Τετάρνῃ . . .» πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην.
«Ἐκ τῆς ἡμετέρας σεβασμίας μονῆς, ᾳψιςῳ· φευρουαρίου ιεῃ».
Ἀρχ.: Παναγιώτατε . . . τὸ ἔνθεον ὕψος τῆς σῆς ὑπερτάτης κορυφῆς πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν . . .

ϟγ' (φ. 40^{β}) Ἀναφορὰ τῶν μοναχῶν Τετάρνης πρὸς ἡγεμόνα Οὐγγροβλαχίας. «ᾳψιςῳ· φευρουαρίῳ ιεῃ» (φ. 46^{α}).
Ἀρχ.: Ἐκλαμπρότατε . . . ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας κύριε κύριε Ἰωάννη Στέφανε βοεβόδα . . .

Τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, μετὰ τὸ φ. 40^{β}, συνεχίζεται καὶ τελειώνει εἰς τὸ φ. 46^{α}.

ϟδ' (φ. 46^{α}) Ἑτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν μοναχῶν πρὸς ἡγεμόνα Μολδοβλαχίας. «ᾳψιςῳ· φευρουαρίῳ ιεῃ».
Ἀρχ.: Ἐκλαμπρότατε . . . ἡγεμὼν πάσης Μολδοβλαχίας κύριε κύριε Ἰωάννη Νικόλαε βοεβόδα . . .

ϟε' (φ. 47^{α}) «Τῷ . . . μητροπολίτῃ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρῴας χθονός, ᾳψιςῳ· φευρουαρίου εῃ ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Τέτλαθι δὴ κραδίη, κακώτερον ἄλλο πότ' ἔτλης . . .

ϟς' (φ. 47^{β}) «Τῷ . . . Δημητριάδος . . . Ἰωαννικίῳ».
«Ἐκ τῆς πατρῴας χθονός, ᾳψιςῳ· μουνιχιῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Φορτικὸν ἴσως καὶ ἐπαχθὲς εἰ καὶ ὅλως εὐήθες δόξειεν ἄν τισι . . .

ϟζ' (φ. 48^{β}) «Ἀθανασίῳ τῷ ὁμαίμονι . . .».
«Ἐκ τῆς κατὰ Ἄρτης μητρίδος, ᾳψιςῳ· μουνιχιῶνος γῃ».
Ἀρχ.: Οὐ τῶν ἀγνώτων, οὐδὲ τῶν μὴ οἰκείων ἄλλως ὁ διακομιστὴς τοῦ παρόντος . . .

ϟη' (φ. 49^{α}) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἐν χριστιανοῖς ἀνδράσι, καὶ ἐν ἀναγνώσταις θεοσεβεστάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Γεωργίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ᾳψιςῳ· ἀπριλλίου κδῃ».
Ἀρχ.: Ὑδροδόχον ἀγγεῖον ἦτον ἡ χάρις ἡ πρὸς ἐμὲ παρὰ τῆς σῆς ἐντιμότητος . . .

ϟθ' (φ. 49^{α}) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ θεοσεβεστάτῳ τε καὶ χρησιμωτάτῳ ἐν ἄρχουσι καὶ χριστιανοῖς ἀνδράσι κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ . . .».

«Ἐκ τῆς πατρῴας χθονός, ᾳψιςῳ· ἀπριλλίου φθίνοντος».
Ἀρχ.: Ὠκεῖαι χάριτες, ἔφη τις τῶν πάλαι σοφῶν, γλυκερώτεραι . . .

ρʹ (φ. 50α) «Εὐλαβέστατε ἐν ἱερεῦσι κύριε κύριε Κωνσταντῖνε . . .».
«Ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου, ᾳψιςῳ· ἰουνίου δη ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Ὑπὲρ αἰχμαλώτου πρεσβεύομεν, τίς δὲ οὗτος καὶ ὁποῖος . . .

ραʹ (φ. 50α) «Τῷ ἁγιωτάτῳ μητροπολίτῃ . . . Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».
«ᾳψιςῳ· μεταγειτνιῶνος ζη λήγοντος».
Ἀρχ.: Στατῆρσι Κυζικηνοῖς Ἀπελλοῦ τε καὶ Λυσίππου καὶ Ζεύξιδος ἔργοις . . .

ρβʹ (φ. 51α) «Τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Δημητριάδος . . . Ἰωαννικίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς κατὰ παροικίας πατρίδος, ᾳψιςῳ· μεταγειτνιῶνος τριακοστῇ».
Ἀρχ.: Ἠχοῦς ἔοικα πρᾶγμα ποιεῖν, πρός τινας τῶν αὐτοῦ φίλων γράφων . . .

ργʹ (φ. 51β) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου, ᾳψιςῳ· αὐγούστου αη».
Ἀρχ.: Ἁπλοϊκῷ τινι τρόπῳ τὴν πρὸς ἐμὲ ὡς ἀπὸ φωνῆς τῆς σῆς πανιερότητος . . .

ρδʹ (φ. 52β) «Ἀρχὴ γράμματος ἐπιτροπικοῦ».
Ἀρχ.: Τοῖς μὴ παρ' αὐτῶν δυναμένοις . . . — Τελ.: . . . ἢ τῇ δικαιοσύνῃ γίνηται· τούτου χάριν κἀγώ· καὶ τὸ ἑξῆς.

ρεʹ (φ. 52β) «Τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι κυρίῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου, ᾳψιςῳ· βοηδρομιῶνος θʹ ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Τοῦ παιδὸς ἡ νόσος ἐκ παχέων φαίνεται καὶ φλεγματωδῶν καὶ γλίσχρων εἶναι χυμῶν τὴν κεφαλὴν καταλαβόντων . . .

ρςʹ (φ. 53α) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .».
«Ἐκ τοῦ πατρίου δαπέδου, ᾳψιςῳ· βοηδρομιῶνος ςη μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Τῶν παρά σου γραμμάτων καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς πεμφθέντων μοι, ἴσθι . . .

ρζʹ (φ. 53α) «Χριστοφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ καὶ φιλτάτῳ ἐν Χριστῷ ἑταίρῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρῴας χθονός, ᾳψιςῳ· μαιμακτηριῶνος ςη ἱσταμένου».
Ἀρχ.: Ἔγραψας ἀντέγραψα, ἐσίγησας ἀντεσίγησα . . .

ρηʹ (φ. 53β) «Τῷ . . . πρεσβυτέρῳ καὶ . . . οἰκονόμῳ . . . Ἰωάννῃ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιςῳ· σεπτεμβρ: κη».
Ἀρχ.: Καλαθίσκον ἐδεξάμην σταφυλῶν πλήρη ὡρίμων ὅτι μάλιστα καὶ ἡδίστων . . .

ρθʹ (φ. 54α) «Τῷ ἐν ἱερομονάχοις λογιωτάτῳ . . . Χριστοφόρῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ᾳψιςῳ· μαιμακτηριῶνος βα φθίνοντος».
Ἀρχ.: Λυθείσης τῆς σιωπῆς, ὡς τῆς τοῦ ἱεροῦ Ζαχαρίου παλαίποτε . . .

ριʹ (φ. 54β) «Εὐσταθίῳ . . . ἐπιδεξιωτάτῳ χρυσοχόῳ . . .».
«Ἐκ τῆς τὴν ἀνήλιον καὶ βαθύσκιον Γοῦβαν περιεχούσης χθονός, ᾳψιςῳ· ὀκτ. ιβη».
Ἀρχ.: Νεαρὰν ἔτι τὴν ἡλικίαν ἄγων καὶ μειράκιον ὡς εἰπεῖν ὢν . . .

ριαʹ (φ. 55α) «Τῷ . . . τῆς κατὰ Δημητριάδα . . . ἐπισκόπῳ Ἰωαννικίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς τὴν ἀνήλιον καὶ σκοτεινὴν Γοῦβαν περιεχούσης χθονός, πυανεψιῶνος εη μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Βάρους οὐ φορητοῦ τὰ παρ' ἐμοῦ πρὸς τὴν σὴν θεοφιλίαν γράμματα . . .

ριβ' (φ. 55β) «Τῷ . . . Εὐσταθίῳ τῷ Λοκρῷ καὶ χρυσοχόῳ . . .».
"Αρχ.: Κοινῇ γράφειν πρὸς πάντας μὴ δυνάμενος, ὡς καὶ ἡ σὴ ἐντιμότης οἶδε καλῶς . . .

ριγ' (φ. 56α) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ . . . ἐν ἄρχουσι . . . Κωνσταντίνῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· ἰαν:».
"Αρχ.: Τριττὸν ἀναπληροῖ ἀριθμὸν τὸ εὐτελὲς τουτὶ γράμμα, ὅπερ ἤδη πέμπεται . . .

ριδ' (φ. 57α) «Τῷ ἐν ἱερομονάχοις λογιωτάτῳ καὶ φιλτάτῳ μοι κυρίῳ κυρίῳ [Χριστοφόρῳ] εὖ πράττειν».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· γαμηλιῶνος ηῃ φθίνοντος . . .».
"Αρχ.: Ὑπερήμερον μὲν τὸ παρὰ σοῦ πεμφθέν μοι γράμμα . . .

ριε' (φ. 57α) «Τῷ . . . τῆς κατὰ Μαγνησίας Δημητριάδος ἐπισκόπῳ . . . Ἰωαννικίῳ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· μαρτίου ιῃ».
"Αρχ.: Διακόνων ἱερῶν ἠξιωμένος βαθμοῦ, καὶ βοηθείας χρήζων . . .

ρις' (φ. 57β) «Ἀθανασίῳ τῷ ἀδελφῷ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ᾳψιζῳ· θαργηλιῶνος αῃ ἐπὶ δέκα».
"Αρχ.: Ἀνθεστηριῶνι μηνὶ καὶ Ποσειδεῶνι καὶ γαμηλιῶνι, δὸς δ' ἔτι ὅτι . . .

ριζ' (φ. 58α) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἀνδρὶ καὶ ἱερωμένῳ ἱερεῖ, τῷ φιλτάτῳ μοι κυρίῳ κυρίῳ Παρρησίῳ . . .».
«Ἐκ Βρανιανῶν τῆς ἐμῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· θαργηλιῶνος βα λήγοντος».
"Αρχ.: Προσαγορεύσεις . . . διάκονός τις . . . Μακρινίσσῃ τῇ σῇ πατρίδι κατά τινα χρείαν παραβαλὼν . . .

ριη' (φ. 58β) «Τῷ . . . ἁγίῳ οἰκονόμῳ τῷ ὄντως χαριτωνύμῳ . . . Ἰωάννῃ . . .».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· αὐγούστου λαῃ».
"Αρχ.: Ἡ κατὰ τὸν εὐλογούμενον στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ γινομένη ἀεὶ . . .

ριθ' (φ. 59α) «Παπᾶ Εὐγένιε ἢ κατὰ σὲ μᾶλλον Εὐθύμιε . . .».
«ᾳψιζῳ νοεμ: εῃ».
"Αρχ.: Τὸ ἀπὸ τοῦ Ξηρομέρου γράμμα σου τὸ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν θερίαν . . .

ρκ' (φ. 59α) «Τῷ γράψαντί μοι σοφωτάτῳ ἀνδρὶ . . .».
«ᾳψιζῳ· ἀνθεστηριῶνος δῃ φθίνοντος».
"Αρχ.: Σοφόν τινα τὸν οὐκ ἄσοφον μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἀποφώλιον . . .

ρκα' (φ. 59β) «Τῷ . . . καθηγουμένῳ τῆς . . . μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῶν Μεγάλων Πυλῶν . . . Μαξίμῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ᾳψιζῳ· νοεμ: κζῃ».
"Αρχ.: Παράδοξά τινα ἔδοξέ μοι κατὰ ἀλήθειαν τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ πεμφθέντι μοι . . .

ρκβ' (φ. 60β) «Πανιερώτατε δέσποτα προσκυνῶ σε πανευλαβῶς, τοῦ Φαναρίου πυμεῶνα».
«ᾳψιηῳ· ἰουνίου κηῃ».—"Ανευ ὑπογραφῆς τοῦ Γορδίου.
"Αρχ.: Οὐκ ἀγνοῶ ὅτι τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ὑπέρκειται πολλῷ τῷ μέσῳ καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος . . .

ρκγ' (φ. 61α) «Εὐλαβέστατε ἱερέων κύριε Κώνστα μετὰ τῆς τιμίας σου μητρὸς καὶ τῆς ὁσίας Κλεόπης καὶ τῶν λοιπῶν ἐδικῶν σου καὶ φίλων σου . . .»

«Ἐκ τῆς πατρίδος, ͵αψιηῳ· ἀπριλλίου κγῃ».
Ἀρχ.: Βρυωνιῶν δέσμας ἐδεξάμην τὰ νῦν, παχείας μὲν κατὰ τὸ ἐκτὸς καὶ φαινόμενον...

ρκδʹ (φ. 61β) Τῷ αὐτῷ.
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ͵αψιηῳ· ἰουλίου ιθῃ».
Ἀρχ.: Μέλιτος τί ἄν τις εἴποι ἡδύτερον καὶ γράμματος τί ἂν εἴη θυμηδέστερον...

ρκεʹ (φ. 62α) Τῷ αὐτῷ.
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ͵αψιηῳ· ἰουλίου ιεῃ».
Ἀρχ.: Ὄχναι ἡμῖν παρὰ σοῦ δῶρα νῦν καὶ φύλλα κισσοῦ ἱκανὰ διὰ μειρακίου...

ρκϛʹ (φ. 62α) «Τῷ τῆς κατὰ Δημητριάδα ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ... Ἰωαννικίῳ...».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ͵αψιηῳ· ἰουλίου γῃ ἐπὶ εἰκάδι».
Ἀρχ.: Κόρος λόγου πολέμιος ἀκοαῖς, ὡς ὑπερβάλλουσα τροφὴ σώμασιν...

ρκζʹ (φ. 63α) «Τῷ αὐτῷ».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ͵αψιηῳ· μεταγειτνιῶνος βα φθίνοντος».
Ἀρχ.: Ζαγορὰ μὲν ἡ φωνὴ λιμένα δὲ μέγαν βούλεται αὕτη δηλοῦν· ἐπεὶ κατὰ Θετταλούς...

ρκηʹ (φ. 64α) «Χριστοφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις...».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ͵αψιηῳ· μαιμακτηριῶνος ηῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Τῷ ὁποῖον κ' εἴπησθα ἔπος, τοῖον κ' ἐπακούσαις Αἰνείου ἀποφθέγματι...

ρκθʹ (φ. 64α) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ παπᾶ κὺρ Κώνστα...».
«Ἐκ τῆς πατρίδος, ͵αψιηῳ· σεπτεμ.: θῃ».
Ἀρχ.: Βίβλον τὴν τῆς γραμματικῆς αἰτεῖς, καὶ οὐχ ἁπλῶς μόνον αἰτεῖς...

ρλʹ (φ. 64β) «Τῷ... τῆς τῶν Δημητριέων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ... Ἰωαννικίῳ...».
«Ἐκ τῆς ἐνεγκαμένης, ͵αψιηῳ· πυανεψιῶνος εῃ μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Καὶ τίς οὕτως ἀτεράμων ἂν εἴη καὶ τὰ πρὸς φιλίαν ἄτεγκτος ὡς εἰπεῖν...

ρλαʹ (φ. 65α) «Τῷ ἐν ἱεροῖς καὶ λογίοις ἀνδράσιν εὐλαβεστάτῳ τε καὶ λογιωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ...».
«Ἐκ τῆς κατὰ τὴν τῶν Βρανιανῶν κώμην Γούβης, ͵αψιηῳ· ἀνθεστηριῶνος δῃ ἐπὶ εἰκάδι».
Ἀρχ.: Βραχυσυλλάβου γράμματος τοῦ παρὰ τῆς σῆς λογιότητος πεμφθέντος μοι ἀξιωθείς, τὰ δι' αὐτοῦ δηλούμενα ἔγνων...

ρλβʹ (φ. 65β) «Τῷ... Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου... Συμεῶνι».
«Ἐκ τῆς κατὰ τὴν κώμην τῶν Βρανιανῶν ἀνηλίου Γούβης, ͵αψιηῳ· δεκεμ. ζῃ».
Ἀρχ.: Πρὸς ταῖς χάρισι χάριτας, πρὸς ταῖς εὐλογίαις εὐλογίας, πρὸς ταῖς εὐχαῖς εὐχάς...

ρλγʹ (φ. 65Αβ) «... Χριστοφόρῳ...».
«͵αψιηῳ· ποσειδεῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Βαβαὶ τῆς μέμψεως εἴ γε καὶ μέμψιν ὅλως χρὴ λέγειν ταύτην, ἀλλὰ μὴ ὕβριν...

ρλδʹ (φ. 67β) «Τῷ... Σερρῶν... Στεφάνῳ».
«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ͵αψιηῳ· σκιρροφοριῶνος θῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Κομψότητι σύγκρατον, ῥυθμῷ καὶ συνθήκῃ ῥημάτων κεκοσμημένον...

ρλεʹ (φ. 66α) «Ὁσιώτατε ἐν ἱερομονάχοις καὶ λογιώτατε κύριε Χριστοφόρε...».

«Ἐκ τοῦ κατὰ τὰ Βρανιανὰ μονηδρίου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, αψιθῳ· αὐγούστου ἕκτῃ καὶ εἰκάδι».

Ἀρχ.: Τοῦ ἱερομονάχου κυρίου Εὐγενίου πρὸς ἡμᾶς ἐρχομένου . . .

ρλς′ (φ. 66α) «Τῷ θεοφιλεστάτῳ τῆς κατὰ Δημητριάδα ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ . . . Ἰωαννικίῳ . . .».

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, αψιθῳ· ὀκτωβρίου ιβῃ».

Ἀρχ.: Εἰ μή με δεσμός τις κατεῖχεν ἄφυκτος, καὶ ἄλλοθί που ἀνάγκαις ὅλαις κατεπείγων με . . .

ρλζ′ (φ. 69α) «Τῷ . . . Λητζᾶς καὶ Ἀγράφων . . . Διονυσίῳ . . .».

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς».— Ἀχρονολόγητος.

Ἀρχ.: Κάλλιστος ὁ ἀπὸ Βράχης τῆς κώμης ὁρμώμενος ἱερομόναχος, ἐκόμισέ μοι φέρων . . .

ρλη′ (φ. 70α) «Τῷ αὐτῷ».— «Ἐκ τῆς πατρίδος, αψκῳ· ἰουλίου εῃ».

Ἀρχ.: Ἧκε πρὸς τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν, Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ εὐδοκοῦντος καὶ εὐοδοῦντος . . .

ρλθ′ (φ. 67α) «Τῷ . . . Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, αψκαῳ· μουνιχιῶνος ςῃ μεσοῦντος».

Ἀρχ.: Πᾶν τὸ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγύς ἐστιν ἀφανισμοῦ . . .

ρμ′ (φ. 70α) «Τῷ . . . Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, αψκαῳ· μεταγειτνιῶνος εἰκάδι».

Ἀρχ.: Οὐκ ἐπαινῶ τοὺς τὴν φιλίαν τὴν ὄντως καὶ τὰ πρὸς ταύτην ἀνήκοντα ἀδικοῦντας . . .

ρμα′ (φ. 71α) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι κυρίῳ κυρίῳ Παρρησίῳ . . .».

«Ἐκ τῆς πατρίδος, αψκαῳ· βοηδρομιῶνος βα φθίνοντος».

Ἀρχ.: Περὶ πολλοῦ καὶ οὐ περὶ μικροῦ τινος ἐποιούμην ἄν, εἴ γ' ἐξὸν ἦν . . .

ρμβ′ (φ. 72α) «Τῷ . . . Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου . . . Συμεὼν . . .».

«Ἐκ τῆς βαθυσκίου Γούβης τῶν Ὑπεραινιανῶν ἢ Βρανιανῶν, αψκαῳ· ἰαννουαρίου ζῃ ἱσταμένου».

Ἀρχ.: Ἐκ τῆς καλῆς ἀποδημίας, ἣν ἡ σὴ εὐτυχῶς πεποίηκε πανιερότης . . .

ρμγ′ (φ. 72β) «Τῷ θεοσεβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι κυρίῳ κυρίῳ Παρρησίῳ . . .».

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, αψκαῳ· ἐλαφηβολιῶνος γῃ ἱσταμένου».

Ἀρχ.: Διανοίας οὐ μόνον ἁπλῶς ἀγαθῆς ἀλλὰ καὶ εὐσεβοῦς καὶ λίαν ἐπαινετῆς . . .

ρμδ′ (φ. 73α) Τῷ αὐτῷ.

«Ἐκ τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ἥτις καὶ Γοῦβα παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις κοινότερον λέγεται, αψκαῳ· θαργηλιῶνος εἰκάδι».

Ἀρχ.: Πρὸ τοῦ λαβεῖν σε τὸ παρ' ἐμοῦ πεμφθέν σοι διὰ Λαρίσσης γραμμάτιον, ἕτερον ἔγωγε . . .

ρμε′ (φ. 74α) «Εὐλαβέστατε ἐν ἱερεῦσι καὶ φιλομαθέστατε κύριε κύριε Σάπφειρε, ἢ ὡς ἡ κοινὴ ἔχει γλῶττα Ζαφείριε . . .».

«Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος, ͵αψκα῾ῳ· θαργηλιῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Ἐξ ἀπροόπτου καὶ ἀπροσδοκήτου γράμμα τίμιον σὸν ἐξεγένετό μοι λαβεῖν . . .

ρμϛ' (φ. 74β) «Τῷ . . . μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης καὶ περιφήμου μητροπόλεως Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς κατὰ τὸ ἐμὸν πάτριον ἔδαφος κειμένης ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ͵αψκα῾ῳ· ἑκατομβαιῶνος βα ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Τίς ἂν ἄρα καὶ ὁποῖος γενοίμην πρὸς τὴν σὴν πανιερότητα γράφων . . .

ρμζ' (φ. 75β) «Τῷ . . . Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ».
«Ἔκ τινος ἐν τῇ ἐμῇ πατρίδι κειμένης ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς Γούβης ἐγχωρίως οὕτω χυδαιότερον καλουμένης, ͵αψκα῾ῳ, ιβῃ».
Ἀρχ.: Χρονοτριβησάσης σου τῆς πανιερότητος ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων . . .

ρμη' (φ. 77α) «Τῷ σπουδαιοτάτῳ καὶ φιλομαθεστάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Μιχαήλῳ . . .».
«Ἐκ τῆς ἡμετέρας μονῆς τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς τῆς ἐν Βρανιανοῖς, ͵αψκα῾ῳ· πυανεψιῶνος δῃ λήγοντος».
Ἀρχ.: Ἐξ ὅτου περ ἐντεῦθεν ἀφ' ἡμῶν ἐχωρίσθης καὶ ἀπεδήμησας, οὐδὲν περὶ σοῦ μαθεῖν . . .

ρμθ' (φ. 77β) «Ἐντιμότατε, φιλομαθέστατε καὶ μᾶλλον φιλιατρότατε κύριε κύριε Γεώργιε ἢ καὶ ὑποκοριστικώτερον Γεωργάκιε . . .».
«Βρανιανόθεν, ͵αψκβ῾ῳ· μουνιχιῶνος γῃ φθίνοντος».
Ἀρχ.: Καὶ τοῦ αου καὶ τοῦ δευτέρου σου γράμματος ἐπήβολος ἐγενόμην . . .

ρν' (φ. 78α) «Τῷ ἐν ἱερεῦσιν εὐλαβεῖ καὶ λογίῳ ἀνδρὶ κυρίῳ κυρίῳ Θεολογίῳ . . .».
«Βρανιανόθεν, ͵αωκβ῾ῳ· ἑκατομβαιῶνος ιῃ».
Ἀρχ.: Τίς πόθεν εἷς ἀνδρῶν πόθι τοι πόλεις ἠδὲ τοκῆες; . . .

ρνα' (φ. 78β) «Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ . . . Σερρῶν . . . Στεφάνῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ ἐν Βρανιανοῖς τῶν Ἀγράφων μονηδρίου τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ͵αψκβ῾ῳ· ἑκατομβαιῶνος ιῃ».
Ἀρχ.: Μερίμνης παντοδαπῆς καὶ τύρβης τοῦ πολυστρόφου τοῦδε καὶ πολυταράχου βίου . . .
Τοῦ γράμματος τούτου ἕπεται ἡρωελεγεῖον τετράστιχον εἰς τὸν αὐτὸν Σερρῶν Στέφανον, συντεταγμένον προφανῶς ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου:

Στέψε Θεὸς στεφάνοις Στέφανον τόνδ' ἀρχιερῆα·
τῇδ' ἐν ἀπειρεσίοις, οἷσι περιστέφεται·
πλείοσι δ' αὖ μακάρων στέψει τερπνῷ ἐνὶ χώρῳ
τῷ γε ἐπουρανίῳ, ἄφθιτος ἔνθα βίος.

ρνβ' (φ. 79β) «Χριστοφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις . . .».
«Ἐκ τῆς ποτὲ μὲν κοινῆς νῦν δὲ ἰδιαζούσης παροικίας, ͵αψκβ῾ῳ· μαιμακτηριῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Ἠδίκησά σε, δυσμενῶς ἔχεις πρὸς ἐμὲ τούτου ἕνεκεν, συγκαλύπτειν βούλει . . .

ρνγ' (φ. 79β) «Λογιώτατε κύριε Χριστοφόρε . . .».
«Ἐκ Βρανιανῶν, ͵αψκβ῾ῳ· ὀκτωβρίου λῃ».
Ἀρχ.: Ὥσπερ τινὰ ἐπιφυλλίδα παρεῖδέ μου τὸ πεμφθέν σοι γραμμάτιον . . .

ρνδ' (φ. 80α) «Τῷ ἐν εὐσεβέσιν ἀνδράσι εὐσεβεστάτῳ καὶ ἐν λογίοις ἀνδράσι λογιωτάτῳ, περιφήμῳ τε καὶ ἀξιωτάτῳ γραμματικῷ κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ . . .».

«Βρανιανόθεν, αψκβῳ· ἀνθεστηριῶνος δῃ μεσοῦντος».
Ἀρχ.: Θαύματος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ πέρα θαύματος ἄξιον ἔδοξέ μοι . . .

ρνε′ (φ. 81β) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ γραμματικῷ τῷ ἐκ Ζαγορᾶς . . .».
«Βρανιανόθεν, αψκβῳ· ἐλαφηβολιῶνος ζῃ ἐπὶ δεκάτῃ».
Ἀρχ.: Ψηφῖσι λεπταῖς καὶ χάλιξι βραχυτάτοις ποταμὸν ἀναστεῖλαι καὶ ἀνακόψαι . . .

ρνϛ′ (φ. 82α) «Ἀντωνίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσιν . . .».
«Βρανιανόθεν, αψκβῳ· μουνιχιῶνος ηῃ ἐπὶ δέκα».
Ἀρχ.: Βραχυλογίας οὐ μακρολογίας καιρός· διὸ κἀμοὶ τῷ τὸ βραχυλογεῖν αἱρουμένῳ . . .

ρνζ′ (φ. 81β) «Τῷ . . . Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου . . . Συμεῶνι».
«Ἐκ τῆς ἱερᾶς μονῆς τῆς κατὰ τὴν ἀνήλιον Γοῦβαν τῶν Βρανιανῶν, αψκγῳ· φευρουαρίου κζῃ».
Ἀρχ.: Ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν Θετταλίαν Τορνόβου πεμφθέντος μοι παρὰ τῆς σῆς πανιερότητος ἱεροῦ καὶ σεβασμίου γράμματος ἐδεξάμην αὐτὸ εὐλαβῶς . . .

ρνη′ (φ. 82β) «Ἐντίμων ἐντιμότατε καὶ εὐγενῶν εὐγενέστατε καὶ λογιώτατε ἐν χριστιανοῖς ἀνδράσι κύριε κύριε Θωμᾶ . . .».
«Ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς μονηδρίου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, αψκγῳ· μαΐου γῃ ἐπὶ εἰκάδι».
Ἀρχ.: Χαρᾶς ἀφάτου πρόξενον ἐγεγόνει μοι τὸ τίμιον καὶ παμπόθητον γράμμα τῆς σῆς ἐντιμότητος . . .

ρνθ′ (φ. 83α) «Τῷ ἐν ἀναγνώσταις ἀξιωτάτῳ τιμιωτάτῳ τε καὶ λογιωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Νικολάῳ τῷ ἐξ Ἄρτης . . .».
«Βρανιανόθεν, αψκγῳ· σκιρροφοριῶνος δῃ».
Ἀρχ.: Συμβόλων φιλικῶν καὶ εὐνοίας οὐχ ὅσης ἄν τις καὶ εἴποι, γέμοντος γράμματος . . .

ρξ′ (φ. 83β) «Τῷ ἐντιμοτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ ἀνδρί, ἀξιωτάτῳ τε καὶ λογιωτάτῳ γραμματικῷ . . . Κωνσταντίνῳ . . .».
«Βρανιανόθεν, αψκγῳ· σκιρροφοριῶνος θῃ λήγοντος».
Ἀρχ.: Ἱκετικῶς μὲν τῷ φαινομένῳ καὶ τῷ δοκεῖν, ἐνστατικῶς δὲ τῷ εἶναι καὶ τῇ ἀληθείᾳ τῶν προβεβλημένων σοι ζητημάτων . . .

ρξα′ (φ. 84α) «Τῷ . . . ἡγεμόνι τοπάρχῃ . . . πάσης τῆς περιφήμου Οὐγκροβλαχίας . . . Ἰωάννῃ Νικολάῳ τῷ Ἀλεξάνδρου . . .».
Ἀχρονολόγητος.— Ἄνευ ὑπογραφῆς τοῦ Γορδίου.
Ἀρχ.: Τὸ ὑποκάτωθεν τῆς συμπάσης ἐπιστολῆς αὐτῆς κείμενον σημείωμα . . .

ρξβ′ (φ. 84β) «Τῷ . . . ἀρχιεπισκόπῳ . . . Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου . . . Συμεὼν . . .».
«Ἐκ τοῦ μονηδρίου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῶν Βρανιανῶν, αψκγῳ· ὀκτ. κθῃ».
Ἀρχ.: Κατάλογος βιβλίων τῶν παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἡγεμόνος ζητουμένων ἕτερος οὐκ ἔστιν οὗτος ὁ νῦν πεμφθεὶς τῷ πανιερωτάτῳ Λαρίσσης . . .

ρξγ′ (φ. 85β) «Τῷ ἐν ἱερεῦσι λογιωτάτῳ καὶ φιλτάτῳ μοι κυρίῳ κυρίῳ Ἀντωνίῳ . . .».
«Ἐκ τοῦ ἐμοῦ καταλύματος, αψκγῳ· ποσειδεῶνος εἰκάδι».
Ἀρχ.: Ὅτι μὲν εἰς Λάρισσαν χθὲς καὶ πρώην παρεγένου, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν αὖθις ἐπανῆλθες· καὶ ὅτι τὸν τοῦ Ζητουνίου ἐπίσκοπον παρὰ τῷ τὴν μητρόπολιν ἰθύνοντι διάγοντα εὗρες . . .

ρξδ′ (φ. 86α) «Κωνσταντίνῳ γραμματικῷ».— Ἀχρονολόγητος.

"Αρχ.: Πρὸς ἅπερ μοι ἀπορῶν καὶ ὡς ἀγνοῶν δῆθεν ἔγραψας ὁμοῦ, καὶ μαθεῖν . . .

ρξε' (φ. 86β) «Τῷ εὐλαβεστάτῳ ἱερεῖ καὶ φίλῳ μοι [. . .] Ἀντωνίῳ . . .». «Καὶ [sic] τῆς ἐν τῇ πατρίδι ἱερᾶς μονῆς τῆς ὁμώνυμον τὴν πίστιν ἐχούσης τῇ κλίσει [sic] ὁσιομάρτυρος, ͵αψκδῳ· ποσειδεῶνος θῃ ἐπὶ εἰκάδι».
"Αρχ.: Ἐπειδή μοι ὑπέσχου καὶ κατένευσας τὴν πρὸς τὸν τοῦ Ζητουνίου ἐπίσκοπον γενομένην ἐπιστολὴν παρ' ἐμοῦ . . .

ρξς' (φ. 86β) «Τῷ . . . πρῴην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης . . . Νεοφύτῳ . . .». «Ἐκ τινος σμικροτάτης μονῆς ἐπ' ὀνόματι τιμωμένης τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς ἐν τῇ κώμῃ τῶν ἐν Ἀγράφοις Βρανιανῶν, ͵αψκδῳ· φευρουαρίου εἰκάδι».
"Αρχ.: Ὠφελείας λόγον αἰτεῖ σου παρ' ἐμοῦ ἡ πανιερότης ἅμα καὶ βοηθείας. . .

ρξζ' (φ. 87β) «Χριστοφόρῳ τῷ λογιωτάτῳ . . .». «Οἶδας τὸν γράψαντα καὶ ὅθεν καὶ πότε».
"Αρχ.: Ὑπεδεξάμεθα τὸν τῶν κατὰ τὴν Βετονίκην ἀρετῶν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐνεργειῶν . . .

ρξη' (φ. 88β) «Τοῖς ἐν τῇ κλεινῇ καὶ θεοφυλάκτῳ κώμῃ τοῦ Μεγάλου Νεοχωρίου εὑρισκομένοις . . .». «Ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος».— Ἀχρονολόγητος.
"Αρχ.: Τὸ τίμιον καὶ περιπόθητον γράμμα τῆς ὑμετέρας ἐν Χριστῷ ἀγάπης δεξάμενος . . .

ρξθ' (φ. 89α) «Τῷ . . . λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ Χριστοφόρῳ . . .». «͵αψκεῳ ἰουνίου γῃ ἐπὶ δεκάτῃ».
"Αρχ.: Ἧκεν ἡμῖν τὰ παρὰ σοῦ πεμφθέντα, καὶ ἐδεξάμεθα ταῦτα ὡς τὸ εἰκὸς . . .
Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ πρὸ τῆς χρονολογίας, ἀναγινώσκομεν: «Τέλος τῶν ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Γορδίου».

ρο' (φ. 28β) «Συστατικὸν πτωχῇ τινι γυναικί».
"Αρχ.: Οἱ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας καὶ πόθου πολλοῦ καὶ ἀγάπης συνδραμόντες. . .

ροα' (φ. 87β) «Τοῖς ὁπουδήποτε φιλοθέοις χριστιανοῖς».— Ἀχρονολόγητος.
"Αρχ.: Ὁ παρὼν χριστιανὸς Δημήτριος τοὔνομα ἔκ τινος χωρίου τῶν ἐν Ἀγράφοις Πενιανὰ καλουμένου . . .

2 Νικοδήμου τοῦ ἐκ Θεσσαλίας ἐπιστολαί.

α' (φ. 89α) Τῷ μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν Ἀνθίμῳ. «Φευρουαρίου αῃ». Ἄνευ ἔτους καὶ τόπου.
"Αρχ.: Τὸ μὲν ὁτὲ μὲν ἀνάγειν, ὁτὲ δὲ κατάγειν, Θεοῦ καὶ τύχης ἐστὶ . . .

β' (φ. 89β) «Τῷ πανοσιωτάτῳ πνευματικῷ πατρὶ καὶ σπουδαίων ἀρίστῳ κυρίῳ Εὐγενίῳ . . .». «Μαιμακτηριῶνος ηῃ ἐπὶ δέκα». Ἄνευ ἔτους καὶ τόπου.
"Αρχ.: Ὁ μὲν θεόληπτος Ἀββακοὺμ φιλίαν περὶ αὐτὴν κεκτημένος . . .

Ἐκ τῶν περιεχομένων εἰς τὸν κώδικα τοῦτον 173 ἐπιστολῶν (α' - ροα' + α' - β') δὲν ἔχουν ἀντιγραφῆ εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν καὶ κατὰ τὴν ἀριθμητικήν των σειρὰν αἱ ὑπ' ἀρ. δ', ιδ', μβ', νε', ογ' - οθ', ϟα', ϟβ', ϟγ', ρλδ', ρλζ', ρλθ', ρνε', ρνς', ρο' καὶ ροα'. Εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν ὅμως τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὑπάρχει σχε-

τική παραπομπή. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος ἠκολουθήσαμεν τὴν κανονικὴν ἀριθμητικὴν σειρὰν τῶν ἀνωτέρω παρατοποθετημένων κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν των ἐπιστολῶν, διὰ νὰ μὴ διαταραχθῇ ἡ συνεχὴς ἀρίθμησις τοῦ συνόλου. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω 171 (α' - ροα') ἐπιστολῶν ἐγράφησαν, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τοῦ Γορδίου διὰ λογαριασμὸν τρίτων αἱ ὑπ' ἀρ. η', ϞΒ', Ϟγ' καὶ Ϟδ', πιθανῶς δὲ καὶ αἱ ρκβ' καὶ ρξα'. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Γορδίου χρονολογοῦνται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1683 καὶ 1725· ἐλάχισται τούτων δὲν φέρουν χρονολογίαν, ἀλλ' ἡ χρονολόγησις καὶ αὐτῶν δύναται νὰ γίνῃ μετ' ἀκριβείας, δεδομένου ὅτι ἡ τάξις τῶν ἐπιστολῶν (συμφώνως πρὸς τὴν ἀριθμητικήν των σειρὰν) εἶναι χρονολογική. Ὁ τόπος ἐξ οὗ ἀποστέλλεται καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν ἐγράφη ἑκάστη τῶν ἐπιστολῶν, ἀναγράφονται μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς ἐπιστολῆς.
Σημειωτέον ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἐπιστολῶν τοῦ λογίου τούτου ἱερομονάχου Ἀναστασίου Γορδίου ἀνέρχεται εἰς 750 περίπου, ἐκ τῶν ὁποίων περὶ τὰς πεντήκοντα μόνον ἔχουν ἐκδοθῇ σποραδικῶς παρὰ διαφόρων ἐρευνητῶν· βλ. σχετικῶς *Anastasios Gordios (1654/5 - 1729), Sur Mahomet et contre les Latins* [*Σύγγραμμα περὶ Μωάμεθ καὶ κατὰ Λατείνων*], Edition critique par A s t. A r g y r i o u, Ἑταιρεία Στερεοελλαδικῶν Μελετῶν — Κείμενα καὶ μελέται, ἀρ. 3, Athènes 1983, σ. [9], ἀρ. 29 [=Ἐπετ. Ἑταιρ. Στερεοελλ. Μελετῶν, 6, 1976/7, σ. 293]. Τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀριθμητικὴν καὶ χρονολογικὴν σειρὰν (α' - ροα', χωρὶς ὅμως καμμίαν διαταραχὴν τῆς κανονικῆς των σειρᾶς), ὡς καὶ τὰς δύο ἀχρονολογήτους ἐπιστολὰς τοῦ ἐκ Θεσσαλίας Νικοδήμου περιέχει καὶ ὁ ὑπ' ἀρ. 203 κῶδιξ τῆς Μ. Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων, γραφεὶς (περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰ.) ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων κωδικογράφου Ἀναστασίου Σουγδουρῆ. Ὁ βαρλααμιτικὸς κῶδιξ εἶναι γεγραμμένος μὲ μεγαλυτέραν ἐπιμέλειαν, περιέχει δὲ ἐπὶ πλέον καὶ τὸ κείμενον «Ἱεροκλέους ἀστεῖα», τὸ ὁποῖον δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸν κώδ. 29 τῆς Μ. Ἁγίου Στεφάνου· βλ. σχετικῶς Ν. Β έ η, *Τὰ Χειρόγραφα τῶν Μετεώρων*, τόμ. Β', *Τὰ Χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*, Ἀθῆναι 1984, σ. 305 - 321, ὅπου ἡ περιγραφὴ τοῦ βαρλααμιτικοῦ κώδικος. Δὲν εἶναι γνωστὸν ἐὰν ὁ κῶδιξ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀντεγράφη ἐκ τοῦ βαρλααμιτικοῦ.

Ὁ παρὼν κῶδιξ εἶναι γεγραμμένος ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς, οὐχὶ ὅμως ἰδιαιτέρως ἐπιμελημένη. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,185 × 0,115. Στίχοι 32. Ἡ φυλλαρίθμησις παλαιά, σύγχρονος τοῦ κώδικος. Τὰ φύλλα 90^{β}, 91^{α} καὶ 92$^{α-β}$ ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Α^{β}, ἐπὶ ἄλλου ἀπεξεσμένου σημειώματος, τὸ κτητορικὸν σημείωμα: *Καὶ τόδε πέλει τοῦ ϛαγῶν παρθενίου.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ, ἄνευ δερματίνης ἐπενδύσεως. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Χρ. Μπέντα καὶ ἡ ἰδιόχειρός του σημείωσις: *Τὸ εὑρεθὲν εἰς τοῦ Νικάνδρου τὸ κελλίον καὶ δι' αὐτὸ δὲν φέρει ἀριθμόν.* Ἐπὶ τοῦ φύλλου αὐτοῦ καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἡ σφραγὶς ὡσαύτως καὶ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Χρ. Μπέντα καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 91β.
Τὸν κώδικα τοῦτον μνημονεύει ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 539 - 540, ἀρ. 38.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 45 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 7β - 8α (δεῖγμα γραφῆς).

30

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,210 × 0,145 Αἰὼν XVII Φύλλα 128

1 (φ. 2α) Ψαλτήριον Δαβίδ.
2 (φ. 118α) Αἱ ἐννέα ᾠδαὶ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, στρογγυλόσχημος καὶ ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,090. Στίχοι 22.
Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ χωρὶς ἰδιαιτέρας καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α-β δοκίμια κονδυλίου καὶ μεταγενέστερα πρόχειρα ἄτεχνα σκαριφήματα. Εἰς τὰς ᾤας τῶν φύλλων, πολλαχοῦ, δοκίμια κονδυλίου, κακότεχνα σκαριφήματα καὶ ἀριθμητικαὶ πράξεις.

Πολλαχοῦ τοῦ κώδικος, διὰ βαναύσων χειρῶν, διάφορα ἄνευ χρονολογίας κτητορικὰ σημειώματα μετὰ τῶν συνήθων ἀρῶν κατὰ τοῦ τυχὸν ἀποξενώσοντος. Οὕτω, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως:
† *ετοῦτο χαρτη το προσηλοσι ο γερο καρ. . . ρης* | *στην εκκλησια κε οπηος το πάρη νάννε ἀφορε|σμενος κε ασιχορετὸς κε απο θεου πατο|καρτο* [sic]
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 64β:
† *ετουτὸν το ψαλητηρη ηνε των* | *καρποζηουλο τὴς τρηκὰς τωνω|τα καὶ ωτης τω κλεψὴ να τω* | *λαβὴ να ἥνε αφορεσμενως* | *ἄπο τοὺς τρακοσοὺς δεκακτὼ* | *θεώς· φωρῶς πατερες* | *καὶ στι ανέωνῆα κολασι*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 70Αβ, εἰς τὴν κάτω ᾤαν, ἐπαναλαμβάνεται, αὐτούσιον σχεδόν, τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω κτητορικὸν σημείωμα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 81α, εἰς τὴν κάτω ᾤαν:
ετουτο το ψαλτηρηον ηνε του δημιτρη κ(αὶ) οπηος να το | *παρη να ηνε αφορησμένος και ασχορητος*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 101α, εἰς τὴν ἔξω δεξιὰν ᾤαν, πλαγίως γεγραμμένον, τὸ κάτωθι, τέλος, κτητορικὸν σημείωμα:

† *αυτὸ το ψαλτηρὴ υνε τὸ θὸδορὴ κ(αὶ) οπηος νὰτὸ* [sic] *νὰ υνε αφορεσμε|νὸς κε ανσεχωρετὸς να εχε τὴν κατάραν του χριστός.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β οἱ ἑξῆς στίχοι:

ἀσίμίσε τη κηρήακη
| μαλαμα τη δεφθερα
μὰργαρηταρι ξελα|προ
ολη την εβδομάδα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α ἕτεροι στίχοι:

ἂν θέλης κ(αὶ) αγάπας
| να μάθης το κον|τηλὴ
σπουδαζε τον | δασκαλὼν
μὲ ἄσπρα | ςο μαντηλή.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 58α:

† *εἶνα στωλήσις ἀνθ[ρω]|πε*
καῖ τον θεὸν δοξ[ά]|σοῖς
υ τὴν ζημηα ἔπ[α]|θες
θαρον να την διπλάσης.

† *νηστάζης αδελφέ(;)*
κ(αὶ) τ(ὼν) [ὕ]|πνον αγαπὰς
καὶ τ[αῖς] μετάνηαις να μησ[ῆς(;)]
| και το κρασι να πίν[ης].

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 100β, εἰς τὴν ἔξω ᾤαν, πλαγίως, οἱ δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι:

ο θἔλον γράματα μαθῖν κ(αὶ) θἔλοι ἐπινοῖστε·
θἔλοι πολᾶς εἰπομωνᾶς· θἔλοι πωλᾶς ἡμἔρας·
τοίμῖ· | προ̃ς τῶν διδᾶσκαλὸν δοὺκᾶτα εἰς τ(ὰς) χἵρας.

Πρβλ. καὶ περιγραφὴν τοῦ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 62 (φ. 15α), ὅπου οἱ αὐτοὶ περίπου στίχοι («νουθεσία πρὸς μαθητὴν») «κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου».

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ μέλανος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γεωμετρικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 25, ἐπὶ τῶν φύλλων 2α καὶ 128β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 46 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 2β - 3α (δεῖγμα γραφῆς).

31

Χάρτης Διαστ. 0,210 × 0,150 Αἰὼν XVII (1617) Φύλλα 189

1 (φ. 1α) Μονόστιχοι γνῶμαι κατ' ἀλφάβητον εἰς δωδεκασυλλάβους στίχους.

"Αρχ.: 'Αρχὴν ἀγαθῶν· τ(ὴν) ξενιτείαν ποίει
βίον εὐκλεὴν κινοβί(ων) λογίζου
....
Τελ. (φ. 1α): ....
Ψάλου λογίζου· ποιῆσαι ἅπερ λέγεις
ὦ ἀγαπητε· ταῦτα ποίει κ(αὶ) σόζου.

2 (φ. 1β) Παράφρασις στίχων τοῦ 'Ακαθίστου εἰς τὴν δημώδη.

"Αρχ.: Χαῖρε τῶν ἀθηναῖων τᾶς πλοκᾶς διασπόσα: χαῖρε ἐσὺ ἡ Θ(εοτό)κος ὁποῦ ἐδιέσκόρπισες τοὺς λογισμοὺς κ(αὶ) τὰ σοφίσμ(α)τ(α) ὁποῦ εἶναι πλεγμάτα [sic], ἤγουν τὰ περδέματα τῶν αθηναῖων· ἤγουν τῶν φιλοσόφων, κ(αὶ) ρητόρων [...]
Τελ. (φ. 3α): [...] λοιπὸν μὴ δέ σου φανὴ παράξενο ὅτι ἐκεῖ ὁποῦ θέλει ὁ Θ(εὸ)ς νικάται φύσεως τάξις, ἤγουν ἡ ὀρδινία τῆς φύσεως.

3 (φφ. 3α - 189β) [Μανουὴλ Μαλαξοῦ] νομοκάνων εἰς δημώδη παράφρασιν. Κολοβός.

— φ. 3α: Προοίμιον. «Τοῖς ἁπανταχοῦ ευρισκομ(έν)ο(ις) χριστονύμου λαοῦ ἱερωμένοις τε· κ(αὶ) λαοικοῖς ἐν Κ(υρί)ω χαῖρ(ειν) ἀεῖ».

"Αρχ.: Θησαυρὸς κ(αι)κρυμένος· κ(αὶ) πηγῆ ἐσφραγισμένη τ(ῆς) ὠφέλεί(ας) [...]
Τελ. (φφ. 3β - 4α): [...] ἤνυσται αὔτη ἡ βίβλος μ(ε)τ(ὰ) πολλοὺ μόχθου ἐνταῦθα ἐν τῆ || περὶφήμω ἁγίωτάτη μ(ητ)ροπόλει Θειβῶν [...] ἀρχιερατεύοντος· τοῦ πανιερωτάτου κ(αὶ) θεοτιμήτου μ(ητ)ροπολίτου ὑπερτίμου κ(αὶ) ἐξάρχου πάσ(ης) Βοιωτί(ας) κ(αὶ) τὸν τόπον ἐπέχον τοῦ Σίδης κυροῦ 'Ιωάσαφ οὗ ἡ γεννήτορες ευγενέστ(α)τ(οι) ἀχιζω ἐπὶ ετους ‚ζρκεω ἰν(δικτιῶν)ος ιεω.

— φφ. 4α - 9α: Πίναξ περιεχομένων, ἀναγράφων κεφάλαια α' - σκγ', μὴ ἀνταποκρινόμενος πλήρως πρὸς τὰ ἐν τῷ κώδικι. 'Ο κῶδιξ περιλαμβάνει σις' κεφάλαια· τὰ ὑπόλοιπα (σιζ' - σκγ') δὲν ὑπάρχουν, διότι ἔχουν ἐκπέσει φύλλα ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος.— (φ. 9α): «σιζ' Περὶ τοῦ συνευρεθέντος μ(ε)τ(ὰ) τ(ῆς) π(εν)θερ(ᾶς) αὐτοῦ»· «σιη' Περὶ μοιχεί(ας)»· [...] «σκγ' Περὶ τοῦ θέλοντος νὰ ἱερωθῆ· ὅτι νὰ ξετάζετ(αι)· κ(αὶ) ἂν ἠξεύρη κ(αὶ) γράμμ(α)τ(α)».

— φ. 10α: «Περι π(ατ)ριάρχου ὅτι ἔναι εἰκόνα τοῦ Χ(ριστο)ῦ· κ(αὶ) τίνα ἔναι ὁ σκοπό(ς) του, κ(αὶ) ἡ φροντίδα του»· «Κε(φάλαι)ον α'. Μαντθαίου [sic] τοῦ νομοθέτου Βλαστάρεως».

"Αρχ.: 'Ο π(ατ)ριάρχης ἔναι τοῦ Χ(ριστο)ῦ εἰκον(α), ζῶσα ἔμψυχος [...]

— φ. 10α: «"Οτι οἱ ιερεῖς εἶναι εἰς τύπον τῶν εὐδομηκόντ(α) [sic] αποστώλλ(ων) κ(αὶ) εἱ ἀρχιερεῖς εἰς των δώδεκα». «Κε(φάλαι)ον βον. Συμε(ὼν) Θεσαλονίκ(ης)».

"Αρχ.: Λέγει ὁ αγιῶτατος Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης· ὅτι οἱερεῖς [sic] ἔχουν χάρ(ιν) [...]

Τὰ δύο ὡς ἄνω κεφάλαια δὲν ἀναγράφονται εἰς τὸν πίνακα περιεχομένων τοῦ κώδικος, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει ἐκ τῶν κάτωθι κεφαλαίων:

— φ. 10β: «Περι ότι ἡ ἁγία τριὰς ἔναι εἰς τρεῖς χαρακτύρ(ας)· πλ(ὴν) (δὲ) ἕν(ας) Θ(εὸς) ἀλουχι τρεῖς· ουδὲ διαμερισμενη απαλληλων». «Κε(φάλαι)ον αον».

Ἄρχ.: Ἡ ἁγία τριὰς φαίνετε εἰς τρῖα πρόσωπα π(ατ)ὴρ υἱὸς κ(αὶ) ἅγιων πν(εῦμ)α [...]

— φ. 11β: «Περι ἡμῶν τῶν χριστιανῶν ὅτ(αν) προσκηνοῦμεν πῶς ἔχωμεν χρέος νὰ καμνομεν τὸν στ(αυ)ρόν μ(ας) [...]». «Κε(φάλαι)ον βον».

Ἄρχ. (φ. 12α): Τῶν χριστιανων ἔναι χρέος ὅταν προσκηνεὶ να σμήγη τοῦς τρεῖς δακτύλους τῆς δεξι(ᾶς) χειρὸς [...]

Ἐπὶ τῆς ῴας, δεξιά, παραπλεύρως τοῦ κειμένου τούτου:

«Μανουὴλ του μ(ε)γ(ά)λ(ου) ρίτορος τ(ῆς) μ(ε)γ(ά)λ(ης) εκκλησί(ας)».

— φ. 12β: «Περὶ κριτοῦ τίνα εικονίζει· να ἔχει» [sic]. «Κε(φάλαι)ον γον. Ματθαίου».

Ἄρχ.: Τρία εἰκονίζει τὸν ἀληθινὸν κριτ(ὴν) νὰ ἔχει· νὰ ἔναι ταπεινὸς προς τοῦς αφιερωμένους τῶ Θ(ε)ῶ [...]

— φ. 13α: «Περὶ δικαιοσῆν(ης), (καὶ) περὶ τοῦ ποιεῖν δικαιοσήνην ὁ κριτής». «Κε(φάλαι)ον δον. Ματθαίου».

Ἄρχ.: Δικαιοσύνη ἔναι πράγμα βέβαιον διαπαντό(ς), ὅπου δίδει τοῦ καθ' ἑνὸς τὸ δίκαιον [...]

— φ. 40α: «Περὶ τοῦ τριμέρους [sic] τῆς ψυχῆς». «Κε(φάλαι)ον λθον. Γρηγορίου Νύσσης». [Βλ. καὶ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 91, φ. 10α, κεφ. β', ὅπου τὸ αὐτὸ κείμενον].

Ἄρχ.: Ὁ μέγας Γρηγόριος ὁ Νύσσης τὸ μεγαλεῖον τ(ῆς) πν(ευματ)ικῆς σοφί(ας) κ(αὶ) ἐπιστήμ(ης) [...]

— φ. 40α: «Περὶ τοῦ λογικοῦ». «Κε(φάλαι)ον μον». [Βλ. καὶ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 91, φ. 10α, κεφ. γ'.]

Ἄρχ.: Τοῦ λογικοῦ ἡ αρετῆ ἔναι, ὅπως νὰ ἔναι τινὰς ὀρθόδοξος εἰς τὸ κήρυγμα [...]

— φ. 41α: «Περὶ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ». «Κε(φάλαι)ον μαον».

Ἄρχ.: Τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἡ ἀρετῆ ἔναι νὰ ἔχη τιν(ὰς) ὅλη του τ(ὴν) ἀγάπην κ(αὶ) τὸν πόθον εἰς τὸν Θ(εὸ)ν [...]

— φ. 42α: «Περὶ τοῦ θυμικοῦ». «Κε(φάλαι)ον μβον».

Ἄρχ.: Καὶ ὁ θυμὸς ἀρετὴν ἔχει· ὅταν θυμωθῆ τιν(ὰς) κ(α)τ(ὰ) τοῦ διαβόλου [...]

— φ. 131α: «Περὶ φιλήμ(α)τ(ος) μνηστήρ(ων) ἤγουν τῶν ἀρραβωνιασμένων». «Κε(φάλαι)ον ροβον. Τοῦ Ἀρμενοπούλ(ου)».

Ἄρχ.: Ἐὰν ἐφίλησεν ὁ ἀρραβωνιαστικὸς τὴν ἀρραβωνιαστικῆ του εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ [...]

— φ. 149α: «Περὶ ὑπὸχειρίων, ὅτι δὲν ἐπέρνουν τὰς γυναικας τῶν ἀφεντῶν αὐτῶν». «Κε(φάλαι)ον ρπθον».

Ἄρχ.: Οἱ ὑποχείριοι ἤγουν οἱ στυταί, δὲν ἔχουν ἄδειαν νὰ ἐπαρουν τῶν ἀφεντῶν τὰς γυναῖκας [...].

— φ. 184β: «Περὶ τοῦ λέγοντος ὅτι μ(ε)τ(ὰ) τὸν θάνατον συκώνεται τὸ ἀποθαμένον κορμῆ κ(αὶ) πνίγη ἄλλους ἀν(θρώπ)ους [...]». «Κε(φάλαι)ον σιςον. Τοῦ αὐτοῦ ['Ιωάννου τοῦ] Νηστευτοῦ».

Ἄρχ.: Ὁ θεῖος Ἰω(άν)ν(ης) ὁ Νηστευτῆς λέγει οὕτως ὅτι ἤκουσα εἰς πολλαῖς χῶραις (καὶ) πόλεις [...]

— φ. 189β: «Περὶ τῶν ἁγί(ων) εἰκόνων ὁποῦ νὰ εἶναι πολλὰ χαλασμέναις τί να γενει εἰς αὐταῖς». Κολοβόν.

Ἀρχ.: Ἕνας γέροντας ἁγιώτατος εὑρίσκετον εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς εἰς ἕνα τόπον ἔρημον μόνος του [...]
Τελ. (φ. 189β): [...] κ(αὶ) ἠβουλήθη πάλιν νὰ ἐπάγη εἰς ἔρη

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος (φφ. 1α - 9β, 16α - 59β, 66α - 189β) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἀρκεταί. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,090. Στίχοι 17. Τὰ ὑπόλοιπα φύλλα (10α - 15β, 60α - 65β) δι' ἑτέρων γραφέων. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Ὁ κῶδιξ ἀπαρτίζεται ἐκ τευχῶν (μὴ ἀριθμουμένων) 1 - 24, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὸ 2ον καὶ τὸ 24ον εἶναι τριάδια (=ἑξάφυλλα· τοῦ 24ου ἔχει ἐκπέσει τὸ τελευταῖον φύλλον), ὅλα δὲ τὰ ὑπόλοιπα κανονικὰ τετράδια (=ὀκτάφυλλα). Ἄγνωστος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπεσόντων τευχῶν μετὰ τὸ 24ον.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 9α τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
Ἐτοῦτο τὸ παρ(ὸν) Νόμιμον ἔγραφη ἐν κασωρια, ὑποχει|ρὸς τινος ἀμμαθῆ, τοὔνομ(α) ζώτοισ ἱερεὺς ἀρχιερα|τευοντος τοῦ πὰν ἱἐροτ(ά)του κυροῦ θεοφιλάκτου τ(ῆς) ἁγίωτ(ά)τ(ης) μεγάλ(ης) | ἐκκλησί(ας) κασωρί(ας)· καὶ πρωτωθρῶνου τ(ῆς) α' ἰουστινιανῆς | ἀχρειδῶν· σερβί(ας)· βουλγαρί(ας)· ἀλβανιτεί(ας) καὶ τὸν λυπ(ῶν)· | κ(αὶ) ἀγωράσθη ὑποχειρὸς τοῦ π(α)π(ᾶ) κυ(ροῦ) δημητρίου· κ(αὶ) ὑπο τὸν | γονάτον· ὁ λεγόμενο(ς) τοῦ κυ(ροῦ) Νικολάου τοῦ τζερoναρι: δι | ασπ(ρα) 110 καὶ ἕννα τετρωβάγγελων σταμπήσιω ἔχωντ(ας) | κ(αὶ) τὰς πράξεις μ(ε)τ(ὰ) τ(ὰς) ἐπισωλ(ὰς) τοῦ παύλου· κ(αὶ) τῶν λυπῶν: | ἐπὶ ἔτους ,ζρκς· ἐκ τ(ῆς) ἐνσάρκου εἰκονομί(ας) | α^ω χ^ω ι^ω ζ^ω μὴν ωκτομβριου.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 9β:
Ἤνησται αὕτη ἡ βίβλος μ(ε)τ(ὰ) πολοῦ μόχθου ἐνταῦθα ἐν τῇ | περιφήμω πωλιν κασωρί(ας)· ἐπὶ τοῦ καλῶσ καὶ θεαρέσωσ· | ταύτην ἀρχιερατεύοντο(ς) τοῦ π(άν)ἱερωτ(ά)τ(ου) κ(αὶ) θεοτιμήτου μ(ητ)ρο|πολίτου· ὑπερτίμου και ἐξάρχου κ(αὶ) πρωτοθρόνου τ(ῆς) ᾱ ἰουςινιαν(ῆς)· σερ|βί(ας)· βουλγαρί(ας)· ἀλβανητεί(ας) κ(αὶ) τῶν λιπ(ών)· κυροῦ θεοφι|λάκτου· οὗ ἡ γεννήτωρες εὐγενές(α)τ(οι) κ(αὶ) ἐντῶποιη τ(ῆς) αὐτ(ῆς) | πῶλεως κασωρί(ας): ἐπὶ ἔτουσ ,ζρκς· ἔτι (δὲ) τ(ῆς) ἐνσάρκου ἱκονομί(ας) | ᾳχις ἰν(δικτιῶν)ος ιε'.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τῆς ὀπισθίας πινακίδος ἔχει ἀποκοπῆ καὶ ἐλλείπει.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 26, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 189β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 47 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 9α (σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ζώτη ἱερέως, 1617).

32

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,195 × 0,145 Αἰὼν XVIII Φύλλα 255

Μουσικὸς κῶδιξ. [Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν] Στιχηράριον, περιέχον τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα τῶν ἑορτῶν τῆς περιόδου ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου μέχρι 31 Αὐγούστου, ὡς καὶ τὰ ἰδιόμελα τοῦ Τριῳδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου.

— φ. 4α: [Μὴν Φεβρουάριος, α΄].

Ἀρχ.: Ὑπερφρονήσας τῶν τῆδε γεηρῶν παμμάκαρ Τρύφων σεβάσμιε [...]

— φ. 4α: «Τῶ αὐτῶ μηνῆ β΄· ἡ ὑπαπαντῆ· τοῦ κυρίου [...] ἰδιόμελα ἦχος α΄».

Ἀρχ.: Λέγε Συμεὼν τίνα φέρων [...]

Εἰς τὸ φύλλον 253α τελειώνει τὸ κείμενον τοῦ Πεντηκοσταρίου καὶ τοῦ ὅλου κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,148 × 0,090. Ἀριθμοῦνται τετράδια 1 - 30.
Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα περίτεχνα καὶ ἐρυθρόγραφα. Τίτλοι ἐρυθρόγραφοι. Τὰ φύλλα 1β, 2α-β, 3β, 104β, 201β, 210α-β καὶ 253β - 255α ἄγραφα. Οὐδεὶς μελογράφος ἀναφέρεται.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α (διὰ χειρὸς τοῦ XIX αἰ.) τὰ ἑξῆς:
καὶ τόδε σὺν τοις ἄλλοις | ἐρώτησαν τὴν γῆν τί βᾶρος ἔχεις | ἀπάνω σοῦ· καὶ εἶπεν· δέν με βαρῦνει | ἄλλο περισσότερον ὡσὰν ὁποῦ | ἕναν ἄνθρωπον ὁποῦ εἶναι ἀπέδευτος | ὁποῦ δὲν ἡξεύρι ἀπὸ τίποτας, καὶ ὁποῦ | δὲν ἔχει φόβον θεοῦ καὶ ἀγάπην· | ἀπὸ τοιούτους ἀνθρώπους κᾀγὼ τρέμω.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Μετεώροις Μονῆς τοῦ Ἁ|γίου Στεφάνου. 1864 Ἰουνίου 10. Δημήτριος Κ. Φάλκου | Δρακιώτης.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βαθυχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καὶ περίτεχνος ἔντυπος διακόσμησις. Ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, εἰς τὸ κέντρον, παράστασις τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 27, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 255β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 48 καὶ 49 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τῶν φύλλων 14β - 15α (δεῖγμα γραφῆς).

33

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,202 × 0,144 Αἰὼν XVII Φύλλα Α΄ - Γ΄+112+Δ΄

Αἱ τρεῖς θεῖαι Λειτουργίαι κ.ἄ.

1 (φ. 1α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγί(οις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

2 (φ. 32α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου».

3 (φ. 68α) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων».

4 (φφ. 82α - 98α): Τάξις χειροτονιῶν.

5 (φ. 98β) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

6 (φ. 109α) «Εὐχὴ συγχωρητική».

Ἀρχ.: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος [. . .]

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,120 × 0,075. Στίχοι 17. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ ἱεροπρεπής, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Τὰ φύλλα Αβ - Γβ, 67β, 93β καὶ Δα ἔχουν καταλειφθῆ ἄγραφα.

Τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα τοῦ κώδικος εἶναι πολύχρωμα καὶ περίτεχνα (κυρίως τὰ τῶν φύλλων 1α, 32α καὶ 68α, ἐνῷ ἁπλούστερα καὶ λιτὰ τὰ τῶν φύλλων 82α, 98β καὶ 109α). Τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα φυτόμορφα ἢ πτηνόμορφα, πολύχρωμα καὶ καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένα. Οἱ τίτλοι χρυσόγραφοι καὶ ἐρυθρόγραφοι, καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐρυθρογραφίαι. Ὁ κῶδιξ ἐν γένει, ὡς συμβαίνει μὲ τοὺς παρομοίου περιεχομένου κώδικας (τρεῖς Λειτουργίαι), εἶναι ἰδιαιτέρως ἐπιμελημένος καὶ πολυτελοῦς κατασκευῆς. Τὰ περὶ τὸ κείμενον περιθώρια τῶν φύλλων εἶναι πλούσια καὶ μεγάλα.

Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ φύλλου, τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κτητορικὸν σημείωμα: *του αγίου ςεφάνου τοῦ προτομάρτυρος:* — Ὅμοια ἐρυθρόγραφα καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς κτητορικὰ σημειώματα καὶ εἰς τοὺς κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 18 καὶ 36.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος πλουσίαν ἔντυπον διακόσμησιν μετὰ παραστάσεων ἐπιχρυσωμένων. Ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος παράστασις τῆς Σταυρώσεως εἰς τὸ κέντρον καὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν εἰς τὰς γωνίας.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη. Σήμερον εὑρίσκεται οὗτος ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 28, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ Δβ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες ΙΘ΄ - ΚΗ΄ παρέχουν ἀντιστοίχως

φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α, 19α, 22α, 32α, 33β - 34α, 55α, 64α, 68α, 82α καὶ 109α, ὅπου πολύχρωμα ἐπίτιτλα κοσμήματα καὶ διακοσμητικὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα. Οἱ πίνακες 50 καὶ 51 παρέχουν ἀντιστοίχως πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τῶν φύλλων 66β - 67α (τὸ τέλος τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου).

34

Χάρτης λεπτὸς Διαστ. 0,210 × 0,140 Αἰὼν XVII Φύλλα α' - ζ' + Σελ. 246

1 (φ. δα) «Ἐρώτησις Διονυσίου τινός· κ(αὶ) ἀπόκρισις Ἠλία μ(ητ)ροπολίτου Κρήτης» [ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 374 - 375· εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀπόσπασμα μόνον τοῦ ἐκδεδομένου κειμένου].

Ἀρχ.: Περὶ τοῦ ἐν χείλεσι μιανθέντος διακόνου, ὃ μὲν ἐμοὶ ἀσφαλὲς λέγειν [. . .]

2 (φ. εα) «Ἐπιτομὴ τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων. Γέγονε δὲ παρὰ τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ νομοφύλακος, καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἁρμενοπούλου» [ἔκδ.: J. Leunclavius, *Juris graecoromani tam canonici quam civilis tomi duo*, ἔκδ. M. Freher, Φραγκφούρτη 1596, I, σ. 1 - 2 (ἄ.ἀ.) + 1 - 71· ἀνετυπώθη ἐν PG 150, 45 κἑξ.][1].

Ἀρχ.: «Προθεωρία»: Τῶν κανόνων, οἱ μὲν εἰσὶ τῶν ἁγίων· οἱ δὲ τῶν οἰκουμενικῶν ἑπτὰ ἁγίων συνόδων [. . .]

Ἀκολουθεῖ (φφ. ϛβ - ζβ) «Πίναξ σὺν Θεῷ τῆς Βίβλου τῶν κατ' ἐπιτομὴν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων», ἀναγράφων τὰ ἓξ «τμήματα» τοῦ ἔργου μετὰ τῶν κεφαλαίων ἑνὸς ἑκάστου.

— σελ. 1: «Οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι κανόνες κατ' ἐπιτομήν. Περὶ ἐπισκόπων τμῆμα πρῶτον. Περὶ ψήφου κ(αὶ) χειροτονίας αὐτῶν ἐπιγραφὴ πρώτη».

Ἀρχ.: Ὁ πρῶτος τῶν ἀποστόλων: Ἐπίσκοπος ὑπὸ δύο ἢ τριῶν ἐπισκόπ(ων) χειροτονείσθω [. . .]

— σελ. 22: «Τμῆμα Β'. Περὶ πρεσβυτέρ(ων), διακόν(ων) κ(αὶ) ὑποδιακόν(ων). Περὶ χειροτονίας αὐτῶν, κ(αὶ) τίνες ἱερωθήσονται κ(αὶ) τίνες οὐχ ἱερωθήσοντ(αι). Ἐπιγραφὴ α'».

Ἀρχ.: Ὁ β' τ(ῶν) ἀποστόλων: Πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑφ' ἑνὸς ἐπισκόπου χειροτονείσθω [. . .]

— σελ. 41: «Τμῆμα Γ'. Περὶ κληρικῶν· τίνες κληροῦνται καὶ τίνες οὐ κληροῦνται. Ἐπιγραφὴ α'».

Ἀρχ.: Ὁ ιθ' τῶν ἀποστόλων: Ὁ δύο ἀδελφὰς ἢ ἀδελφιδῆν ἀγόμενος, οὐ κληροῦται [. . .]

1. Περὶ τοῦ κειμένου τούτου βλ. Κ. Γ. Πιτσάκη, «Γύρω ἀπὸ τὶς πηγὲς τῆς "Ἐπιτομῆς Κανόνων" τοῦ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου: Τὰ σχόλια», *Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, 23 (1976) [Ἀθῆναι 1978] σ. 85 - 122.

— σελ. 55: Τμῆμα Δ'. Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηρίων, πότε καὶ πῶς ὁ μονάσων μονάσει. Ἐπιγραφὴ α'».

Ἀρχ.: Ὁ μ' τῆς ἐν τρούλλῳ: Δεκαέτης τις μοναζέτω, εἰ καὶ τῷ τῆς χώρας ἐπισκόπῳ ἄξιος τούτου τότε δοκεῖ [...]

— σελ. 62: «Τμῆμα Ε'. Περὶ λαϊκῶν. Περὶ τῶν φωτιζομένων καὶ τίνες φωτίζονται. Ἐπιγραφὴ α'».

Ἀρχ.: Ὁ ζ' τῆς β' κ(αὶ) ὁ ζ' τῆς ἐν Λαοδικείᾳ: Ἀρειανοί, μακεδονιανοί, σαββατιανοὶ [...]

— σελ. 91: «Τμῆμα ἕκτον. Περὶ γυναικῶν».

Ἀρχ.: Ὁ μδ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ: Αἱ ἱεραὶ παρθένοι τῶν πατέρων ἀφιστάμεναι [...]
Τελ. (σελ. 95): Αἱ παρὰ τῶν βαρβάρ(ων) ὑβρισθεῖσαι τὸ σῶμα γυναῖκες, ἀνεύθυνοι· εἰ μή που καὶ πρὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἶεν κατεγνωσμέναι.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅλου κειμένου τοῦ Ἀρμενοπούλου: «Τέλος τῆς τῶν ἱερῶν κανόνων ἐπιτομῆς».

3 (σελ. 97) «Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ».

«Ἤμειψε ταυτὶ πρὸς σύνοψιν Ματθαῖος»

[ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 4, Ἀθήνησιν 1854, σ. 432 - 445].

Ἀρχ.: Ἀλλὰ γὰρ κ(αὶ) κατὰ τὸν Νηστευτὴν θεῖον Ἰωάννην, τὴν θεραπείαν τῶν ἡμῖν συμβαινόντων θεωρητέον παθῶν [...]
Τελ. (σελ. 110): [...] δι' ἕτερά τινα ἴδια πταίσματα τοῦτο πάντως παρεχωρήθη.

4 (σελ. 110) «Περὶ βιβλίων τῆς θείας Γραφῆς γνησίων καὶ νόθων».

Ἀρχ.: Ὁ τιεος τῶν ἁγίων ἀποστόλ(ων) κανών, ταῦτα φησὶ τὰ βιβλία διαφερόντως πρεσβεύειν χρὴ σύμπαντας τοὺς κληρικοὺς [...]
Τελ. (σελ. 112): [...] ἐκτὸς γὰρ τούτων τῶν κανονικῶν βιβλίων μηδὲν ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκέσθω.

5 (σελ. 113) «Ἐρωτήσεις τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Μάρκου, κ(αὶ) ἀποκρίσεις ἐπ' αὐταῖς τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμών, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου, βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου κ(αὶ) φιλοχρίστου βασιλέως κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, αἵπερ εἰσὶν ἀναγκαῖαι πᾶσι χριστιανοῖς, ἐξαιρέτως δὲ τοῖς κατοικοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Σαρακηνῶν» [ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 4, Ἀθήνησιν 1854, σ. 447 - 496].

Ἀρχ.: Ἐρώτ(ησις): Αἱ περὶ τὰ μέρη τῆς Ἀλεξανδρείας κ(αὶ) τῶν Ἱεροσολύμων ἀναγινωσκόμεναι λειτουργίαι [...]
Ἀπόκρ(ισις): Ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, ὁ τῶν ἁγί(ων) τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν ῥήτωρ κ(αὶ) διδάσκαλος [...]
Τελ. (σελ. 175): Ἀπόκρ(ισις): Εἰ κατὰ τὴν διήγησίν σου συνέπεσαν τὰ τοῦ πράγματος [...] ἕκαστος γὰρ ταῖς οἰκείαις σειραῖς κατὰ τὸν εἰπόντα συσφίγγεται.

6 (σελ. 175) «Περὶ τῆς ἐν τῷ αὐγούστῳ νηστείας».

Ἀρχ.: Τὸ τῆς νηστείας ταύτης ἐζητήθη ποτὲ ἐνώπιον τοῦ κραταιοῦ [...] βασιλέως κυροῦ Ἀνδρονίκου [...]

Τελ. (σελ. 177): [. . .] γραφικοῖς θείοις δόγμασι καὶ διδάγμασιν εὐδοκοῦντος τοῦ Θεοῦ κατησφαλισάμεθα.

7 (σελ. 178) «Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου ῥήτορος τῆς πεμφθείσης πρὸς Λατίνους περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός».

Ἀρχ.: Ἕτεροι δὲ καθαρτήριον εἶναι πῦρ ληροῦσι μετὰ θάνατον καὶ τὴν ἐνθένδε ἀπαλλαγὴν καὶ ἀποβίωσιν [. . .]
Τελ. (σελ. 179): [. . .] καὶ οὕτω πάντοτε ἐν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

8 (σελ. 179) «Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κίτρους πρὸς τὸν ἱερώτατον ἐπίσκοπον Διρραχίου τὸν Καβάσιλαν περὶ Λατίνων.— Ἐρώτησις ιβα».

Ἀρχ.: Τὰ μὲν ἔκφυλα τῶν Λατίνων ὑποβλέπεσθαι καὶ φεύγειν ὡς γάγγραιναν ὁπόση δύναμις χρὴ [. . .]
Τελ. (σελ. 180): [. . .] ὥσπερ οἱ μνηστῆρες σύμβουλον τῆς τοῦ πνεύματος σφραγίδος λαμβάνουσιν.

9 (σελ. 181) «Τοῦ Βλεμμύδου κυροῦ Νικηφόρου προοίμιον εἰς τὸν Ψαλτῆρα».

Ἀρχ.: Ψαλτήριον κυρίως ὀργάνου εἶδος ἐστὶ μουσικοῦ ναῦλα παρ' Ἑβραίοις ὀνομαζόμενον [. . .]
Τελ. (σελ. 193): [. . .] βουληθέντες τὸν Χριστὸν ἐκ μέσου ποιήσασθαι· ἀνέστη γὰρ καὶ ζῇ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

10 (σελ. 193) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου» κείμενον περὶ τῶν Ψαλμῶν.

Ἀρχ.: Ἡ τῶν ψαλμῶν βίβλος τὸ ἐκ πάντων ὠφέλιμον περιείληφε. Προφητεύει τὰ μέλλοντα· ἱστορίας ὑπομιμνήσκει· νομοθετεῖ τῷ βίῳ [. . .]
Τελ. (σελ. 193 - 194): Ψαλμὸς φιλίας συναγωγὸς [. . .] || [. . .] πρεσβυτέροις παρηγορία· γυναιξὶ κόσμος ἁρμοδιώτατος.

11 (σελ. 195) «Τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κὺρ Ματθαίου τοῦ Καντακουζηνοῦ, Λόγος περὶ φιλομαθίας εἰς τὴν αὐτοῦ θυγατέρα κυρὰν Θεοδώραν τὴν Καντακουζηνήν».

Ἀρχ.: Παιδεία καὶ λόγος καὶ ἀρετὴ μέγα τι χρῆμα καὶ στερρὸν περιτείχισμα τοῖς ταῦτ' ἔχουσι γίγνεται [. . .]
Τελ. (σελ. 205): [. . .] κατὰ τὴν πλατωνικὴν σοφωτάτην παραίνεσιν φάσκουσαν, γνώσεως πάσης ἀρχὴ τῆς ἀγνοίας ἡ γνῶσις.

12 (σελ. 206) «Τοῦ αὐτοῦ βασιλέως κὺρ Ματθαίου τοῦ Καντακουζηνοῦ, εἰς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα κυρὰν Θεοδώραν τὴν Καντακουζηνὴν περὶ τῶν τριῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων» [1].

---

1. Τὰ ὑπ' ἀρ. 11 καὶ 12 κείμενα τοῦ κώδικος τούτου ἔχουν ἐκδοθῇ (ἐξ ἄλλων κωδίκων) ὑπὸ Ἰ. Σακκελίωνος, «Ματθαίου βασιλέως τοῦ Καντακουζηνοῦ Λόγοι ἀνέκδοτοι δύο», *Δελτ. Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἑταιρ. Ἑλλάδος* 2 (1887) σ. 425 - 439, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, εἰς περ. *Παρνασσὸς* 2 (1888) σ. 264 - 284· βλ. καὶ Β. Ἀντωνιάδου, «Διορθώσεις τινὲς εἰς δύο Ματθαίου τοῦ Καντακουζηνοῦ λόγους. . . κατὰ χειρόγραφον τῆς ἐν Μόσχᾳ Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης», *ΔΙΕΕ* 4 (1894) σ. 518 - 532. Πρβλ. K. Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Literatur*², München 1897, σ. 489 [= ἑλλην. μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου, *Ἱστορία τῆς Βυζαντηνῆς λογοτεχνίας*, τόμ. Β', Ἐν Ἀθήναις 1900, σ. 162]· D. M. Nicol, *The Byzantine Family of Kantakouzenos (Cantacuzenus) ca. 1100 - 1460*, Dumb. Oaks, Washington 1968, σ. 120, σημ. 32.

Ἀρχ.: Πρότερον μέν σοι, φιλτάτη, τὸν περὶ φιλομαθίας ἀπεστάλκαμεν λόγον [. . .]
Τελ. (σελ. 214): [. . .] διὸ τῶν ψυχικῶν μᾶλλον καλῶν ἐπιμελεῖσθαι χρεών.

13 (σελ. 215) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ εἰς τὸν βασιλέα Ἰωάννην τὸν Παλαιολόγον ἐπαπορήσαντα».

Ἀρχ.: Σὺ μέν, ὦ θειότατε βασιλεῦ, οὐ διαλείπεις ἡμᾶς ἀεὶ καὶ διὰ πάντων εὐεργετῶν [. . .]
Τελ. (σελ. 237): [. . .] καὶ συμβασιλεύσῃς αὐτῷ κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα, τῆς λαμπρᾶς ὄντως καὶ ἀιδίου δόξης μετὰ τῶν ἁγί(ων) αὐτοῦ ἀξιούμενος.

14 (σελ. 238): «Ἐρωτήσεις τοῦ θεοφιλεστάτου Βελλᾶς, καὶ συνοδικαὶ λύσεις».

Ἀρχ.: α[ον]: Τινὲς τῶν οἰκείων γυναικῶν ὑποχωρήσαντες διὰ μῖσος ἢ ἄλλην ὁποιανδήτινα αἰτίαν, καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ διάγοντες [. . .] || (σελ. 239) [. . .] Λύσεις ἃς ἐπήνεγκε πρὸς ταύτας τὰς ἐρωτήσεις ὁ κὺρ Μανουὴλ ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης συνοδικῶς μετὰ τῶν ἱερωτάτ(ων) ἀρχιερέ(ων) τοῦ Καισαρεί(ας) Καππαδοκίας Μητροφάνους· τοῦ Σάρδεων Ἀνδρονίκου· τοῦ Φιλαδελφίας Φωκᾶ· τοῦ Πόντου Ἡρακλείας Νικηφόρου· τοῦ Σμύρνης Γεωργίου· τοῦ Μεθώνης Μιχαὴλ κ(αὶ) τῶν λοιπῶν. α[ον]: Οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀποχωρήσαντες γυναικ(ῶν) ἄνδρες δι' ὁποιανδήτινα αἰτίαν [. . .]

Τὸ κείμενον τοῦτο μνημονεύει ὁ Ν. Βέης, *Ἔκθεσις*, Ἀθ. 1910, σ. 44.

15 (σελ. 241) «Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου».

Ἀρχ.: Ἱερεὺς τινὰς παρὰ γνώμην τῶν γονέων συναπτομένους ηὐλόγησεν [. . .]
Τελ. (σελ. 241): . . . ὁ δὲ δεύτερος, τῆς ἱερωσύνης ἀλλότριος, εἴτε παρῆσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή.

16 (σελ. 242) «Ἰωάννου ἐπισκόπου Κίτρους» [ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. 5, Ἀθήνησιν 1855, σ. 404 - 405· τὸ κείμενον τοῦτο ἐλλιπὲς κατὰ τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν παρόντα κώδικα].

Ἀρχ.: Οὐκ ἀπᾶδον ἐστίν, οὐδὲ τῇ εὐσεβείᾳ ὁπωσοῦν λυμαινόμενον, τὸ θάπτεσθαι Λατίνους ἐν ῥωμαϊκοῖς ναοῖς [. . .]
Τελ. (σελ. 243): [. . .] μήτε μὴν ἐπιλέκτους τόπους τούτου χάριν ἐπιζητεῖν.

17 (σελ. 243) «Ἠλιοὺ μητροπολίτου Κρήτης» [ἔκδ.: Γ. Ῥάλλη - Μ. Ποτλῆ, τόμ. 5, σ. 379 - 381· τὸ κείμενον τοῦτο εἰς τὸν παρόντα κώδικα οὐχὶ πλῆρες].

Ἀρχ.: Οὐ χρὴ τοὺς ἱερεῖς τὰς τῶν πατέρων ἐκείν(ων) δέχεσθαι προσφοράς, ὧν εἰδήσει οἱ ὑπεξούσιοι παῖδες πορνεύουσι [. . .]
Τελ. (σελ. 244): [. . .] ἐκμανθάνειν τὴν πίστιν καὶ γινώσκειν ὅτι θείας δωρεᾶς ἠξιώθησαν.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,100. Στίχοι 28 - 30 (φφ. ε[α] - ζ[β] καὶ σελ. 1 - 95) καὶ 24 (σελ. 97 - 244). Τὰ φύλλα α[β] - γ[β] καὶ δ[β] ἄγραφα· ὡσαύτως ἄγραφοι καὶ αἱ σελίδες 96 καὶ 245.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου δ[α] τὸ κτητορικὸν σημείωμα: *καὶ τόδε κτῆμα τοῦ εἰκονόμου Γεωργίου ἱερέως | ἐκ Κλεινοβοῦ: ~*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων δι' ἀνοικτοῦ χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος διακόσμησις δι' ἁπλῶν γεωμετρικῶν γραμμῶν. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 29, ἐπὶ τοῦ φύλλου α^{α} καὶ τῆς σελ. 246, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Πρβλ. καὶ τὸν κώδικα 375 τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων (XVII αἰ.), ὅπου τὰ αὐτὰ περίπου κείμενα (τόμος Α' τοῦ παρόντος ἔργου [ὑπὸ Ν. 'Α. Βέη], σ. 395 - 397).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 52 καὶ 53 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ φύλλου ε^{α} (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ τῶν σελίδων 180 - 181 (τὸ τέλος κειμένου καὶ ἡ ἀρχὴ ἑτέρου, δεῖγμα γραφῆς).

35

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς   Διαστ. 0,215 × 0,160   Αἰὼν XVIII (1758)   Φύλλα 94

Μουσικὸς κῶδιξ. 'Ανθολογία.

— φ. 8^{α}: «Πανυγυρικὸν κυρ Ξένου του Κορώνι κ(αὶ) πρωτοψάλτου τῆς 'Αγιας Σοφήας».

— φ. 20^{α}: «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ ὀκτάηχος».

— φ. 21^{α}: «Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους εἰς τὸν ἑσπερινόν. Δόξα. Ἦχος δ'».

— φ. 23^{β}: «Στιχηρὰ ψαλλόμενα εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Δόξα κ(αὶ) νῦν· ἦχος α'».

— φ. 27^{α}: «Εἱρμοὶ κὺρ 'Αναστασίου Ραψανιώτου· ἦχος α'».

— φ. 34^{α}: «Τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα του ὑμετέρου διδασκάλου, κὺρ Μανολάκη· πρωτοψάλτη Τρίκκης. Ἦχος δ'».

— φ. 44^{α}: «Τῇ Κυριακῇ τῆς λαμπροφόρου 'Αναστάσεως· ποίημα κῦρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη· ἦχος πλ. α'».

"Αρχ.: Δόξα, καὶ νῦν. 'Αναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρινθῶμεν τῇ πανειγείρη [. . .]

— φ. 63^{β}: «Εἰς τὸν ἀκάθυστον ὕμνον ποίημα κὺρ 'Αναστασίου Ραψανιώτου».

"Αρχ.: Τῇ ὑπερμάχω στρατηγῶ [. . .]

— φ. 72^{α}: 'Αρχὴ συν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τα προκείμενα τῆς ευδομάδος, ἤτι δοχῶν καλουμένων» [sic].

— φ. 82^{β}: «Τὰ παρόντα ψάλλονται τῇ ἁγία κ(αὶ) μεγάλη Κυριακῇ τοῦ Πάσχα κ(αὶ) εἰς τὰς λοιπὰς δεσποτικ(ὰς) ἑορτ(άς)».

"Αρχ.: ⟨Τ⟩ις Θεὸς μέγας ⟨ὡς⟩ ὁ Θεὸς ἡμῶν [. . .]

— φ. 88^{α}: «Τὸ παρὸν νεωστὶ ποιηθὲν παρὰ κὺρ Δανιὴλ κ(αὶ) λαμπαδαρίου».

"Αρχ.: Μνήσθητι δέσποινα κἀμοῦ [. . .]

'Εν φ. 89^{α} τέλος τοῦ κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Ἀναστάσιος Ραψανιώτης: φφ. 27α, 28β, 29α, 29β, 30α, 30β, 32α, 32β, 33β, 58α, 63β, 65α.
Δανιὴλ λαμπαδάριος: φ. 51α.
Θεόδουλος μοναχός: φ. 8β.
Ἰωάννης Κουκουζέλης: φ. 80α.
Ἰωάννης πρωτοψάλτης: φ. 45β.
Μανολάκης πρωτοψάλτης Τρίκκης: φ. 34α.
Ξένος Κορώνης πρωτοψάλτης τῆς Ἁγίας Σοφίας: φ. 8α.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ σφάλματα (εἰς τοὺς τίτλους) ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,090. Τίτλοι καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα 1β - 7β, 69β - 71β, 86β - 87β καὶ 89β - 94α ἄγραφα. Τὰ φύλλα 1 - 7, 40 - 43 καὶ 92 - 94 ἐκ χάρτου διαφορετικῆς ποιότητος (μεγαλυτέρου πάχους).

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων δι' ἀνοικτοῦ χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καὶ καλλιτεχνικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, εἰς τὸ κέντρον, ἐπὶ χρυσοῦ βάθους, ἡ παράστασις τῆς Σταυρώσεως, κάτωθεν τῆς ὁποίας, ἐντὸς ὀρθογωνίου πλαισίου καὶ ἐπὶ χρυσοῦ βάθους ὡσαύτως, ἡ ἐπιγραφή: *Π(Α)ΠΑ ΓΑ|ΒΡΗΗΛ | ΑΨΝΗ.* Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος, εἰς τὸ κέντρον καὶ ἐπὶ χρυσοῦ βάθους, ἡ Θεοτόκος ὁλόσωμος καὶ βρεφοκρατοῦσα. Σῴζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 30, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 94β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 54 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 8α (ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

36

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνός Διαστ. 0,208 × 0,150 Αἰὼν XVII (1640/41) Φύλλα 42

1 (φ. 5α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

2 (φ. 38β) «Εὐχὴ τῶν κολύβων»· δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας καὶ ἀδεξίας, χειρὸς γεγραμμένη.

Τὸ κύριον μέρος τοῦ κώδικος (πλὴν τῶν φύλλων 38β - 39α) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,080. Στίχοι 14. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ ἱεροπρεπής, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Τὰ φύλλα 1α - 2β, 3β - 4α καὶ 39β - 42α ἄγραφα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 4β ὁλοσέλιδος χρυσόγραφος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου

τοῦ Χρυσοστόμου ἐν ἀρχιερατικῇ περιβολῇ, εἰκονιζομένου ὀρθίου, κρατοῦντος εἰς χεῖρας εἱλητὸν καὶ περιβαλλομένου ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ πολυχρώμου πλαισίου εἰς σχῆμα Π. Ἄνω ἀριστερὰ ἡ ἐπιγραφή: «Ὁ ἅγιος ἰω(άν)ν(ης) | ὁ χρισόςομος». Εἰς τὸν εἰκονιζόμενον ἱεράρχην μόνον αἱ χρυσογραφίαι ἔχουν ἀποπερατωθῇ, ἐνῷ τὰ ἄλλα χρώματα παρέμειναν ἀσυμπλήρωτα. Ἡ ὅλη μικρογραφία προφυλάσσεται διὰ λεπτοφυοῦς ὁλοσηρικοῦ τεμαχίου ὑφάσματος, χρώματος λευκοῦ.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 5α καλλιτεχνικὸν χρυσόγραφον ἐπίτιτλον κόσμημα εἰς βάθος κυανοῦν καὶ τίτλος ὡσαύτως χρυσόγραφος.

Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα φυτόσχημα, πολύχρωμα καὶ μετὰ περισσῆς δεξιοτεχνίας ἐξειργασμένα. Ἐρυθρογραφίαι καὶ χρυσογραφίαι πολλαί. Ὁ κῶδιξ γενικῶς πολυτελοῦς κατασκευῆς καὶ μὲ πλουσίαν διακόσμησιν. Τὰ περὶ τὸ κείμενον περιθώρια τῶν φύλλων εἶναι ἐπίσης πλούσια καὶ μεγάλα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 38α τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα:

† *ἡ παροῦσα δέλτος, ἐγράφη ὑπὸ εὐτελοῦς* | *ἀνθ(ί)μου ἱερομονάχου· τοῦ ἐξ ἰωάννήνω(ων)* [sic] :— *κ(αὶ) οἱ* | *ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κ(ύριο)ν:·* | *ἔτους· ͵ζρμθ′* [7149 = 1640/1] :—

Ὁ αὐτὸς κωδικογράφος Ἄνθιμος ἔχει γράψει καὶ τοὺς κώδικας 217, 222, 223 καὶ 508 τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων. Ἐκ τούτων οἱ κώδικες 222 καὶ 508 (τῶν ἐτῶν 1634/5 καὶ 1640/41 ἀντιστοίχως) εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλα ὅμοιοι (διαστάσεις αἱ αὐταί, ἀριθμὸς φύλλων περίπου, μικρογραφία ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ἐπίτιτλον κόσμημα, ἀρχικὰ γράμματα) πρὸς τὸν κώδικα τοῦτον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (βλ. σχετικῶς τόμ. Α′ τοῦ παρόντος ἔργου, σελ. 243, 510 - 511, 720 καὶ πίν. XXXIV καὶ LXXVII). Ὁ ἱερομόναχος Ἄνθιμος ἀνῆκεν εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κύκλον τοῦ ἐκ Κύπρου κωδικογράφου Λουκᾶ, ἐπισκόπου τῆς ρουμανικῆς ἐπισκοπῆς Buzău (1583 - 1603) καὶ ἐν συνεχείᾳ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας (1603 - 1629), ὑπῆρξε δὲ ὁ νεώτερος ἐκ τῶν μαθητῶν του· βλ. σχετικῶς Λ. Πολίτη, «Πολυτελῆ εὐαγγέλια, ἀφιερώματα τοῦ ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Ματθαίου Μπασαράμπα», *Δελτίον τῆς Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας*, Περίοδος Δ′, τόμ. 10 (1980 - 1981) σ. 259 - 260.

Τοῦ αὐτοῦ κωδικογράφου καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι κώδικες, εἰς ἁγιορειτικὰς καὶ ἄλλας βιβλιοθήκας ἀποκείμενοι. Περὶ αὐτοῦ βλ. Γ. Κ. Παπάζογλου, «Ἄνθιμος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων βιβλιογράφος τοῦ XVII αἰώνα», *Ἠπειρωτικὰ Χρονικὰ* 23 (1981) σ. 335 - 345, ὅπου καὶ κατάλογος καὶ περιγραφὴ 19 χειρογράφων τοῦ Ἀνθίμου (δὲν εἶναι γνωστὸς καὶ δὲν ἀναφέρεται ὁ παρὼν κῶδιξ 36 τῆς Μ. Ἁγ. Στεφάνου). Βλ. ὡσαύτως καί: *Κατάλογος —Ἔκθεση γιὰ τὰ ἑκατὸ χρόνια τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας (1884 - 1984) — Βυζαντινὸ καὶ Χριστιανικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν, 6 Ὀκτ. 1984 - 30 Ἰουν. 1985*, σ. 46 - 47, ἀρ. 34 καὶ πίν. 34, ὅπου πανομοιότυπα φύλλων χειρογράφου τοῦ Ἀνθίμου, καὶ εἰδήσεις καὶ βιβλιογραφία περὶ τοῦ γραφέως τούτου. Ὁ Λ. Πο-

λ ί τ η ς, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 259, σημ. 2, ἀναφέρει 22 ἐν συνόλῳ χειρόγραφα τοῦ Ἀνθίμου, ἐκ τῶν ὁποίων 16 περιέχουν τὰς τρεῖς Λειτουργίας. Περὶ τοῦ ἱερομονάχου Ἀνθίμου ὡς γραφέως καὶ διακοσμητοῦ χειρογράφων, ἀνήκοντος εἰς τὴν «σχολὴν» τοῦ Λουκᾶ Οὐγγροβλαχίας βλ. Olga G r a t z i o u, *Die dekorierten Handschriften des Schreibers Matthaios von Myra (1596 - 1624)*, Athen 1982, σ. 71, 98, 110, 111, 128, 139.

Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ φύλλου, τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κτητορικὸν σημείωμα: *του αγίου ςεφάνου του προτομάρτυρος*. Ὅμοια ἐρυθρόγραφα καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς κτητορικὰ σημειώματα καὶ εἰς τοὺς κώδικας Ἁγ. Στεφάνου 18 καὶ 33.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυσσινοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος πλουσίαν ἔντυπον διακόσμησιν ἐπιχρυσωμένην. Εἰς τὴν προσθίαν ἐξωτερικὴν ὄψιν τῆς σταχώσεως, εἰς τὸ κέντρον, παράστασις τῆς Σταυρώσεως, εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας κεφαλαὶ ἀγγέλων· εἰς τὴν ὀπισθίαν ἐξωτερικὴν ὄψιν, εἰς τὸ κέντρον, παράστασις τοῦ Χριστοῦ ἐνθρόνου ὡς μεγάλου ἀρχιερέως.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 31, ἐπὶ τῶν φύλλων 3α καὶ 42β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη. Σήμερον εὑρίσκεται οὗτος ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Περὶ τῆς ἐν φ. 4β μικρογραφίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου βλ. καὶ Ν. Ἀ. Β έ η, *Ἔκθεσις*, Ἀθῆναι 1910, σ. 31 - 32, ἀρ. 11.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι π ί ν α κ ε ς ΚΘ', Λ' καὶ ΛΑ' παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων $4^{β}$ (μικρογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου), $5^{α}$ (ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου) καὶ $23^{β}$ - $24^{α}$ (διακοσμητικὰ πρωτογράμματα). Οἱ π ί ν α κ ε ς 55 - 58 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τοῦ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τῶν φύλλων $8^{β}$ - $9^{α}$ (διακοσμητικὰ πρωτογράμματα, δεῖγμα γραφῆς) καὶ $38^{α}$ (σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Ἀ ν θ ί μ ο υ, 1640/41).

37

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος   Διαστ. 0,205 × 0,148   Αἰὼν XVII (1643)   Φύλλα 22

Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (ἄρχεται ἀπὸ τοῦ φ. $2^{α}$).

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,135 × 0,100. Στίχοι 17 ἕως 18. Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Τὸ φύλλον $1^{β}$ ἄγραφον. Ἐπὶ τοῦ φύλλου $1^{α}$ δοκίμιον κονδυλίου (ἡ ἑλληνικὴ ἀλφάβητος).

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, πολύχρωμον καὶ καλλιτεχνικὸν ἐπίτιτλον κόσμημα. Ὅλα ἐπίσης τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, φυτόμορφα καὶ ζωόμορφα, εἶναι πολύχρωμα καὶ μετὰ περισσῆς δεξιότητος ἐξειργασμένα. Ἐρυθρογραφίαι πολλαί. Ὁ μικρὸς οὗτος κῶδιξ γενικῶς πολυτελοῦς κατασκευῆς καὶ μὲ πλουσίαν διακόσμησιν. Τὰ περὶ τὸ κείμενον περιθώρια τῶν φύλλων εἶναι ἐπίσης πλούσια καὶ μεγάλα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 14α, ἐντὸς πολυχρώμου καὶ μετὰ παραστάσεων κεφαλαίου ἀρχικοῦ Τ, χρυσόγραφος ἡ ἐπίκλησις: *μνήσθητι κ(ύρι)ε | ἠσαΐου ἱερομο|νάχου,* ὁ ὁποῖος, ἀσφαλῶς, εἶναι ὁ γραφεὺς τοῦ κώδικος. Ἐπὶ δὲ τοῦ φ. 15α, μετὰ τὴν ἐπίκλησιν «μνήσθητι, κύριε, τῶν δούλων σου», ἀκολουθοῦν δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: *ἠσαΐου ἱερο(μον)άχ(ου)· κ(αὶ) ζωσιμᾶ (μον)αχ(οῦ).* Τοῦ αὐτοῦ γραφέως, ἱερομονάχου Ἠσαΐου, καὶ ὁ κῶδιξ Ἁγ. Στεφάνου 18 (ἔτους 1643/4), παρομοίου περιεχομένου (αἱ τρεῖς θεῖαι Λειτουργίαι).
Ἐν τέλει, φ. 22β, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα, σύγχρονον, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς γραφῆς του, πρὸς τὸν κώδικα:
ἡ παροῦσα δέλτος προσηλώθη εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τοῦ | ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου στεφάνου πλησίον τοῦ μετεώρου. | Καὶ ὃς την αποξενώσει ἐκ τῆς μονῆς ἂς τὸν ἔχει ἀντίδικον: ἔτ(ους) ,ζρνα' [7151 = 1643] *ἐν μηνὶ απριλλίου εἰς τὰς ι':·*
Ἀκολουθεῖ, εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον, καὶ ἕτερον σημείωμα τοῦ ἰδίου ἔτους, δι' ἀδεξίας χειρὸς ἀμαθοῦς τινος γεγραμμένον: *ὁ ενμονῆς τοῦ ἁγίου πρωτομάρ|τυρος ςεφάνου· το ἐπιοῦσιον ὀρός· του κατα ἀνατολὰς | του ἁγίου ςαγῶν ἐν ἔτει ,ζρνα'* [7151 = 1643].

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 32, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 22β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Σήμερον εὑρίσκεται οὗτος ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.
Περὶ τοῦ Ἠσαΐου ὡς γραφέως καὶ διακοσμητοῦ χειρογράφων, ἀνήκοντος εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κύκλον τοῦ Ματθαίου Μυρέων βλ. Olga Gratziou, *Die dekorierten Handschriften des Schreibers Matthaios von Myra (1596 - 1624)*, Athen 1982, σ. 106, 110 καὶ πίν. 186 - 187.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες ΛΒ' - ΛΘ' παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2α, 4β, 7β, 12α, 14α, 15α, 17β καὶ 18β, ὅπου πολύχρωμα ἐπίτιτλα κοσμήματα καὶ διακοσμητικὰ κεφαλαῖα γράμματα (ἐν φ. 14α καὶ ἀναγραφὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Ἠσαΐου, 1643). Ὁ πίναξ 59 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 22β (τὸ τέλος τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς, κτητορικὸν σημείωμα τοῦ ἔτους 1643).

38

Χάρτης λεῖος | Διαστ. 0,214 × 0,153 | Αἰὼν XVII | Φύλλα 53

«Τάξις γινομ(έν)η ἐπὶ καθιερώ⟨σει⟩ ναοῦ, καὶ ἱδρύσει [sic] τῆς ἐν αὐτῶ ἁγίας τραπέζης» (φ. 2α).

Ἀρχ.: Προμιᾶς ἡμέρ(ας) καταλαμβάνει τ(ὸν) τοιοῦτον ναόν, ὁ ἐπὶ τῶν χειροτονι(ῶν) ἤγουν ὁ ἱερομνήμων [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,085. Στίχοι 17. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ καλλιγραφική. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Ἐν φ. 1α δοκίμια κονδυλίου. Τὸ φ. 1β ἄγραφον. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ λιτά. Μετὰ τὸ φύλλον 53 ἔχουν ἀποσχισθῆ εἴκοσι φύλλα.

Ἐν φ. 53α, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅλου κειμένου, τὸ κωδικογραφικὸν σημείωμα: *θ(εο)ῦ τὸ δῶρον (καὶ) δημητρίου | πόνος.*
Ὁ Ν. Βέης, εἰς τὴν συνοπτικὴν ἀνέκδοτον ἀναγραφὴν τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, τὴν συνταχθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1909, χρονολογεῖ τὸν κώδικα τοῦτον εἰς τὸν XVIII αἰῶνα (τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται καὶ εἰς τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀναγραφὴν τοῦ Ν. Βέη). Ἐκ τῆς γραφῆς του ὅμως ὁ κῶδιξ φαίνεται ὁπωσδήποτε κατὰ ἕνα αἰῶνα παλαιότερος.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων προχείρως, ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, διὰ φύλλων παλαιοτέρου χαρτῴου κώδικος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 33, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 53β, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 60 καὶ 61 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 53α (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Δ η μ η τ ρ ί ο υ).

39

Χάρτης λεῖος καὶ χονδρὸς | Διαστ. 0,206 × 0,144 | Αἰὼν XVI | Φύλλα 174

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

α' (φ. 9β) Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἀκολουθεῖ (φ. 59β) πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ εὐαγγελίου.

β′ (φ. 60α) Τὸ κατὰ Μᾶρκον εὐαγγέλιον.
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἀκολουθεῖ (φφ. 88β - 89α) πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ εὐαγγελίου.

γ′ (φ. 89β) Τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον.
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἀκολουθεῖ (φ. 137α) πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ εὐαγγελίου.

δ′ (φ. 137β) Τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον.
Ἐν φ. 174α τέλος τοῦ κειμένου. Δὲν ἀκολουθεῖ πίναξ κεφαλαίων.
Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος προτάσσονται, φφ. 1α - 9α, πίνακες ἀντιστοιχίας τῶν κεφαλαίων καὶ ἀρχοτέλειαι τῶν εὐαγγελίων.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος μετ' ἐπιμελείας γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις, γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,090. Στίχοι 22. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα 1 - 3 ἐσχισμένα καθέτως, ἀριστερά, κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ ἐκπέσει τμῆμα ἐξ αὐτῶν.

Ἔχουν σημειωθῆ ἐνδείξεις τετραδίων μόνον α′ - ιδ′ (τὸ φ. 116β ἀποτελεῖ τὸ τέλος τοῦ ιδ′ τετραδίου). Ἐκ τούτων κανονικὰ τετράδια (=ὀκτάφυλλα) εἶναι τὰ α′ - η′, ι′ καὶ ιβ′ - ιδ′. Τὰ θ′ καὶ ια′ εἶναι πεντάδια (=δεκάφυλλα). Ἐπὶ τῶν λοιπῶν φύλλων τοῦ κώδικος (117 - 174) δὲν ἔχουν σημειωθῆ ἐνδείξεις τετραδίων.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι ἄνευ χρονολογίας κτητορικὸν σημείωμα:

† ετουτω βηβλῖον· ἦνε του ἁγιου εν|δώξου· ἀποςῶλου πρωτομᾶρ|τηρος· καὶ αρχῆδιακόνου ςεφᾶν|νου· καὶ ὥπιως τω αποξένοσι· να | ἔχη τας αρᾶς των τριακοσίον δέκα· | κ(αὶ) οκτω θεοφώρον π(ατέ)ρον | υμ(ῶν) κ(αὶ) τὴν καταραν | του αναθέματος | ἀμήν.

Ἐν φ. 174β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος ἁπλῆν γεωμετρικὴν ἔντυπον διακόσμησιν.
Ὁ κῶδιξ πολλαχοῦ διαποτισμένος ὑπὸ τῆς ὑγρασίας.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 74, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 174β, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 62, 63 καὶ 64 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 9β - 10α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, δεῖγμα γραφῆς), 60α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Μᾶρκον εὐαγγελίου) καὶ 89β (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου).

40

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,210 × 0,150 Αἰὼν XVII Φύλλα 145

1 (φ. 2^{α}) «Διάταξις τῆς θείας λειτουργίας· ἐν ᾗ (καὶ) τῶν χειροτονιῶν ἡ τάξις, πότε (καὶ) πῶς γίνεται ἑκάστη».

2 (φ. 54^{β}) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὀ)ς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου).

3 (φ. 81^{β}) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων».

4 (φ. 93^{β}) «Λύσις ἀφορισμοῦ λεγομένη ὑπὸ ἀρχιερέως».

5 (φ. 96^{α}) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ τοῦ σοφωτάτου π(ατ)ριάρχου κυρ(οῦ) Μαξίμου τοῦ λογίου».

Ἀρχ.: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ, ὁμοούσιε καὶ Θεὲ συμπαθέστατε, ὁ τὴν ἄφατον καὶ μεγίστην οἰκονομίαν ποιήσας [. . .]

6 (φ. 97^{β}) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Μανουὴλ τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) ῥήτορος τῆς μ(ε)γ(ά)λ(η)ς ἐκκλησίας τοῦ ἐκ Πελοποννήσου».

Ἀρχ.: Ὁ τῶν ἀρρήτων Κύριος Θεὸς λόγος καὶ σωτὴρ ἡμῶν, ὁμοούσιος ὢν καὶ ἰσότιμος τῷ ἰδίῳ πατρὶ [. . .]

7 (φ. 99^{β}) «Τὰ ὀφφίκια τῆς ἐκκλησίας ἁπλῶς διαλεγόμενα».

8 (φ. 102^{β}) «Ἔνταλμαν εἰς πν(ευματ)ικόν».

9 (φ. 103^{α}) «Συστατικὸν εἰς ἱερέαν».

10 (φ. 104^{α}) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ» (δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένον τὸ κείμενον τοῦτο).

11 (φ. 108^{α}) «Ἑρμηνία εἰς καταρτισμῶν τῶν λειψάν(ων) τοῦ θείου ἐγγενιασμοῦ» (δι' ἄλλης, τρίτης χειρός, τὸ κείμενον τοῦτο καὶ τὰ ἐφεξῆς).

12 (φ. 109^{α}) «Ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ» (εἰς ἐγκαίνια ναοῦ). Τελειώνει ἐν φ. 141^{β}.

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 2^{α} - 103^{β}, γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, εὐανάγνωστος καὶ καλλιγραφική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,135 × 0,080. Στίχοι 20. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Μικρὸν ἐν συνεχείᾳ τμῆμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 104^{α} - 106^{α}, ἔχει γραφῆ δι' ἄλλης χειρός, συγχρόνου πρὸς τὴν προηγουμένην. Γραφὴ εὐανάγνωστος, δεξιοκλινής. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Στίχοι 15 - 17.

Διὰ τρίτης, τέλος, χειρός, μεταγενεστέρας ἴσως κατά τι τῶν ἄλλων, ἔχει γραφῆ τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 108^{α} - 141^{β}. Γραφὴ δεξιοκλινής, ὀλιγώτερον καλλιγραφικὴ τῶν ἄλλων. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πάρα πολλά. Στίχοι 14 - 18.

Ποιότητες χάρτου δύο. Τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα

1 - 107, ἐκ τῆς αὐτῆς ποιότητος χάρτου. Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα (φφ. 108 - 145) ἐκ χάρτου ἄλλης ποιότητος (περισσότερον λεπτοῦ).
Μετὰ τὸ φ. 108 ἔχει ἀριθμηθῆ καὶ ἀκολουθεῖ φ. 108Α.
Τὰ φύλλα 1β, 106β - 107β, 142α - 144β καὶ 145β ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ κάτωθι σημείωμα, καταλειφθὲν ἡμιτελές: † *η θηα λυτουργηα ἦνε του αγίου πρωτομαρτηρώς | κ(αὶ) αρχείδιακονου ςεφανου· κ(αὶ) ὥποιως τὴν αποξενόσι | ναέχυ τον αγιω*
Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ ἑξῆς σημείωμα:
Ἐνθύμησις | διὰ το κρασ(ὶ) τοῦ π(α)π(ᾶ) χριςοφόρου ςὸ καςρακ(ι). ἔδωσά του ἀσπρ(α)... | μετριμένω κρασ(ὶ) μέτρα λζ. καὶ το δεύτερο· μέτρα κδ. ἤγουν μέτρα π· καὶ ἔξωδα τὸν τουρκ [sic] *ρν*.
Ἐπὶ τοῦ φ. 1α δοκιμὴ κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου καστανοχρόου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καλλιτεχνικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τριγωνικὴ ἀπόληξις κατὰ μῆκος, ἀναδιπλουμένη πρὸς τὰ ἔσω ὡς εἰς φάκελον. Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 34, ἐπὶ τῶν φύλλων 2α καὶ 144β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 65 καὶ 66 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ α΄ γραφέως) καὶ 108α (ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς ἑτέρου γραφέως).

41

Χάρτης στιλπνὸς   Διαστ. 0,210 × 0,150   Αἰὼν XVII (1663)   Φύλλα 47

1 (φ. 1α) «Τοῦ [...] Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον (καὶ) πρωτομάρτυρα Στέφανον». Τὸ κείμενον ἐν ἁπλοελληνικῇ μεταφράσει (τὸ ἀρχικόν, εἰς λογίαν γλῶσσαν, κείμενον βλ. ἐν PG 46, 701· πρβλ. καὶ BHG 1654).

Ἀρχ.: Πολλὰ καλὸν καὶ ὠφέλιμον πρᾶγμα καὶ εἶναι καὶ λέγεται ἀδελφοί, νὰ ἀκούῃ ὁ ἄν(θρωπ)ος μὲ προθυμί(αν) τὰ καλὰ ἔργα καὶ νὰ τὰ ἀκολουθάῃ μὲ πόθον πολὺν [...]

2 (φ. 19β) «Λόγος ἱστορικὸς ἅμα καὶ ἐγκωμιαστικὸς περὶ τῆς ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἐλεύσεως τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου». Τὸ κείμενον ἐν ἁπλοελληνικῇ μεταφράσει (περὶ τοῦ εἰς

λογίαν γλῶσσαν κειμένου τοῦ Νικήτα Παφλαγόνος ἢ Μιχαὴλ Ψελλοῦ βλ. BHG 1651).

Ἄρχ.: Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χ(ριστὸ)ς ὁ σ(ωτ)ὴρ πάντ(ων) τῶν ἐλπιζόντ(ων) ἐπ' αὐτ(ὸν) φορώντας τὴν ἀνθρωπίνην τούτην καὶ ταπεινὴν σάρκα τὴν ἐδικήν μας [...]

3 (φ. 35β) Ἰωάννου Χρυσοστόμου «ἐκ τῆς ἑρμηνεί(ας) τ(ῶν) πράξεων τ(ῶν) ἁγί(ων) ἀποστόλ(ων) ὁμιλία ιε' εἰς τὸν [...] πρωτομάρτυρα Στέφανον». Τὸ κείμενον ἐν ἁπλοελληνικῇ μεταφράσει.

Ἄρχ.: Ὁ δεσπότης καὶ παντοδύναμος Θ(εὸ)ς ἀδελφοὶ ἐδημιούργησεν ὅλον τοῦτον τὸν φαινόμενον κόσμον καὶ τὸν μὴ φαινόμενον [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα εὐμεγέθη, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,090. Στίχοι 25. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, μετρίας καλλιτεχνικῆς ἀξίας.

Τὸ φύλλον 46Α ἀποκεκομμένον καὶ ἐλλιπὲς κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ, ἐνῷ τὸ φύλλον 47 ἐλλιπὲς κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ.

Ἐν φ. 46β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, τὰ ἑξῆς ἐρυθρόγραφα: *ἀπὸ χ(ριστο)ῦ 1663*. Ἐν συνεχείᾳ δὲ τὸ κάτωθι σημείωμα (οὐχὶ ἐρυθρόγραφον): *ἐγράφει ἐκ τῶν βρανιανῶν τῶν ἀγράφ(ων)*.

Ἐν φ. 46Αα, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινός, ἡ κάτωθι ἐνθύμησις, ἐν μέρει σωζομένη (ἐλλείπει ἡ ἀρχή): [...] *ἦρθεν γιλάδου πανουκλα εἰς ..... | του τρικάλου κ(αὶ) εις ςον κάμπου τῆς λ[άρισας] | κ(αὶ) τώτες μας επροσκάλισαν εἰς δι....... της λάρισας εἴς την μπουλὶν κ(αὶ) εις ςους | γουργουβοιτος* (;) *κ(αὶ) ἐδιαβασάμοι ἄπω ἕνα | γρόσι ςοὺν ἀγηασμὸν κ(αὶ) εδιαβασάμοι κ(αὶ) μερικὰ χορία | του τρικάλου*.

Ἐν φ. 47β: *απουταν ετηλιοθικ(αι) παπ(ὰς) ο γαβριήλ. | επι ετους 1788 οκτονβριου 210* [sic].

Ἐπὶ τῶν φύλλων 46Αβ καὶ 47α-β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 35 (μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του), ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 47β, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἔχει δημοσιεύσει παλαιότερον ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων*, 21 (1927) σ. 323 - 324.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 67 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 19β - 20α (δεῖγμα γραφῆς).

42

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,213 × 0,163 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α' - Β' + 391

Μουσικὸς κῶδιξ. Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν Στιχηράριον. Περιέχει τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα ὅλων τῶν ἑορτῶν τοῦ μηνολογίου (1 Σεπτ. - 31 Αὐγ., φφ. 16α - 236β), τοῦ Τριῳδίου (φφ. 237α - 345α) καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου (φφ. 345α - 388β).

— φ. 1α: «Στηχηράριον σὺν Θεῷ ἁγίῳ περιέχων τὰ στιχηρὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ· ἐκαλωπίσθη παρὰ κὺρ Γερμανοῦ, ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν».

«Μὴν σεπτέμβριος εἰς τ(ὴν) πρώτην ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου κ(αὶ) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σημεῶν τοῦ Στηλίτου· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Ὅσιε πάτερ καλὴν ἐφεῦρες κλίμακα δι' ἧς ἀνῆλθες ἐν τῷ ὕψει ἣν εὗρεν Ἠλίας [. . .]

Ἀναφέρονται ὡς ἑξῆς καὶ οἱ κάτωθι μελογράφοι:

— φ. 14α: «Ἕτερα ἰδιόμελα Ἰωάννου μοναχοῦ» (εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ιγ' Σεπτεμβρίου).

— φ. 387α: «Καταιβασίαι [sic] ψαλλόμεναι τῆς Ἀναλήψεως· κὺρ Μ⟨π⟩αλασίου».

Ἀρχ.: Τῷ σωτῆρι Θεῷ τῷ ἐν θαλάσσῃ λαὸν ποσὶν ἀβρόχοις ὁδηγήσαντι [. . .]

— φ. 387β: «Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς καταιβασίαι, κὺρ Μπαλασίου».

Ἀρχ.: Θείῳ καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσως γνώφῳ ἐρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον [. . .]

Ἐν φ. 388β τέλος τοῦ ὅλου κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα εἰς τοὺς τίτλους τῶν κεφαλαίων καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν τροπαρίων ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,165 × 0,110. Τὰ φύλλα Αβ - Ββ, 389α καὶ 390α - 391α ἄγραφα. Ἀριθμοῦνται τετράδια, κανονικὰ ὀκτάφυλλα, α' - μθ'. Περίτεχνα καὶ πολύχρωμα ἐπίτιτλα κοσμήματα (πολλὰ εἰς σχῆμα Π), γεωμετρικά, φυτόσχημα, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ μὲ παραστάσεις κεφαλῶν ζώων. Ἰδιαιτέρως πολύπλοκα καὶ διακοσμητικὰ τὰ πρὸ τῆς ἀρχῆς ἑκάστου μηνὸς ἢ πρὸ τῆς ἀναγραφῆς μεγάλων ἑορτῶν ἐπίτιτλα (φφ. 1α, 34α, 51α, 82β, 121α, 157α, 166α, 174α, 185α, 195β, 224α, 237α). Ἁπλούστερα, πλὴν ὡσαύτως κομψὰ καὶ καλλιτεχνικά, τὰ πρὸ τῆς ἀναγραφῆς ἑκάστης ἑορτῆς ἢ μνήμης ἁγίου ἐπίτιτλα (φ. 62α, 63α, 81α, 90β, 94α, 96α, 103α, 106β, 123β, 127α, 131α, 145α, 146α, 151α, 153α, 157β, 165α, 178α, 190α, 203β, 207α, 213β, 217α, 218β, 232β, 239α, 247β, 263α, 281α, 300α, 315β, 330β, 356β, 359α, 361β, 375α, 382α, 387α, κ.ἄ.).

Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα περίτεχνα, φυτόσχημα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἰδιαιτέρως κομψὰ καὶ καλαίσθητα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλᾶ ἔντυπα γεωμετρικὰ ῥομβοειδῆ κοσμήματα. Σώζεται ὁ εἷς θηλυκωτὴρ καὶ ἴχνη τοῦ δευτέρου.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 36, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 391β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες Μ' καὶ ΜΑ' παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου) καὶ 153α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ διακοσμητικὰ πρωτογράμματα). Ὁ πίναξ 68 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 34β - 35α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

43

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,210 × 0,150 Αἰὼν XVII (1631) Φύλλα 163

1 [Μανουὴλ Μαλαξοῦ] νομοκάνων εἰς δημώδη παράφρασιν.

Τοῦ νομοκάνονος προτάσσεται, φφ. 3α - 5β, πίναξ περιεχομένων (κεφάλαια α' - ρι'). Ὁ πίναξ οὗτος συνεχίζεται εἰς τὰ φύλλα 157β - 161β (ὅπου κεφάλαια ρια' - σϞζ'). Ὁ ἐν λόγῳ πίναξ (φφ. 3α - 5β καὶ 157β - 161β) ἔχει γραφῆ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, ἥτις ὅμως εἶναι διάφορος τῆς τοῦ κωδικογράφου. Ἐν φ. 5β, μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ρι' κεφαλαίου: «ἐὰν θέλης νὰ εὑρῆς· ὅλων τῶν πίνακα γΐρισων εἶς τὸ τέλως | κ(αὶ) θέλης των εὑρεῖ». Ἐπὶ τοῦ φύλλου 157β, ἄνω: «ὁ επΐλειπος πείναξ».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου καὶ διαφόρου ὡσαύτως τῆς τοῦ γράψαντος τοὺς πίνακας, τάξις μητροπόλεων.

— φ. 6α: Ματθαίου τοῦ Βλάσταρη, «περὶ κρύτοῦ· τοῦ εἶναι εἰς πάντων [sic] σύμπαθήν· κ(αὶ) ναμὴ δὲν πιστεύη λόγου(ς) τινὸς δίχος νὰ ἐξετάζει». «Κ(εφάλαιον) α'».

Ἀρχ.: Πρέπει τὸν κρϊτὴν τουτέστιν τὸν ἀρχιερέα· νὰ μημίτε τὸν δίκαιον κρϊτὴν κ(αὶ) μέγαν ἀρχϊερέ(αν) τὸν κ(ύριο)ν [. . .]

— φφ. 119α - 120β: [Κεφάλαιον ρξ'.] «Τάξαις προκαθεδρείας τῶν ὁσιωτ(ά)τ(ων) π(ατ)ριάρχῶν κ(αὶ) μ(ητ)ροπολέων [sic]· Καὶ ἀρχιεπὶσκοπαί· αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ἕως τὴν σήμερον (καὶ) εἶναι ὑποκείμεναι τῆ βασιλεΐδι Κωνσταντινούπολιν: ~».

«α'. Ὁ Ῥώμης. β' Ὁ Κωνσταντινουπόλ(εως), γ' Ὁ Ἀλεξανδρεί(ας). δ' Ὁ Ἐλίας, ἤτι τῶν Ἱεροσολύμων.

Αἱ μ(ητ)ρόπολαις [sic]: α' Ἡ [Κ]εσάρια [. . .] οα' Ὁ καὶ Αἰμουντοβλαχίας».

— φ. 121α-β: Κεφάλαια ρξβ' - ρο'. «Περὶ ποῖαι [sic] τῶν μ(ητ)ροπολιτῶν ἔχουν τὴν σήμερον ἐπισκόπους: ~».

— φ. 122α: Κεφάλαιον ροα'. «Περὶ τῶν μ(ητ)ροπολιτῶν· ποῖα [sic] λέγουντ(αι) ὑπέρτιμοι, κ(αὶ) ἔξαρχοι, κ(αὶ) ποῖοι (δὲ) ὑπέρτιμοι μόν(ων)».

— φ. 130β: Κεφάλαιον σϟς'. «Πῶς γράφεται τὸ διαζύγιον· ὅταν δαιμονίζεται ὁ ἄνδρας, ἢ γυναῖκα, κ(αὶ) θέλουν νὰ χωριστοῦν».

— φ. 131α: Κεφάλαιον σϟζ' (τὸ τελευταῖον τοῦ νομοκάνονος). «Περι το πῶς γράφη ὁ ἀρχιερέας ταλτύριον [sic] τοῖς πν(ευματικ)οῖς».

Ἀρχ.: Ἡ ταπεινότης ἡμῶν, ἀπὸ τῆς χάριτός τε κ(αὶ) δορεὰς της δοθείσ(ης) αὐτῆ [...]

2 (φ. 133α) «Περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν συνοπτικὴ συλλογὴ ἐκ διαφόρων, συντεθεῖσα παρὰ Ζαχαρίου ἱερέως Σκορδυλίου Κρητὸς τοῦ ἐπονομαζομένου Μαραφαρᾶ, καὶ ἐπιτρόπου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Ἰωάσαφ, σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκατεστρώθη» [α' ἔκδοσις: Βενετία 1564· Βλ. E. Legrand, *Bibliographie Hellénique, XVe - XVIe s.*, τόμ. 2, σ. 1-3· Θ. Παπαδοπούλου, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία (1466 ci.-1800)*, Ἀθῆναι 1984, ἀρ. 5286· πρβλ. αὐτόθι, ἀρ. 5287, 5288].

Ἀρχ.: Μανουήλου ἱεροδιακόνου καὶ μεγάλου χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἔκθεσις ἁπλουστέρα τε καὶ συντομωτέρα, συντεθεῖσα παρὰ ἡμῶν ἀρτίως καὶ ἐκδοθεῖσα ὁρισμῶ τοῦ [...] οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἱερεμίου [...]

3 (φφ. 149α - 150α) Στίχοι δεκαπεντασύλλαβοι, ἀνεπίγραφοι, κατ' ἀλφάβητον.

Ἀρχ.: Ἀρχὴ τοῦ κόσμου γέγονεν ὁ κτίστη[ς] τῶν ἁπάντ(ων)
κ(αὶ) οὐ(ρα)νὸς ἐφαίδρυναι τὰ κάλλη τῶν ἀστέρων.
. . . .

Τελ. Ὦ παναμώμητε ἁγνή, ὦ παναγία μ(ήτ)ηρ,
τὸν σὸν υἱὸν ἱκέτευσον τῶν πάντ(ων) ζοωδώτην
ἀντιλαβοῦ ῥυσθῆναι με, χειρὸς τοῦ παλαμναίου.

4 (φ. 150α) «Περὶ τῆς ἐν τῆ ἀγρυπνία διαφορᾶς».

Ἀρχ.: Διηγήσατο τὶς γέρων· ὅτι ἱσταμένου μου ἐν τῆ ἀγρυπνία, κ(αὶ) τῶν π(ατέ)ρων ψαλλόντ(ων) [...]

5 (φ. 151α) «Ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις, ποίημα τοῦ κῦρ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ».

Ἀρχ.: Ἐρώτησις: Ποῦ ἐπῖρθη ὁ χοῦς καὶ ποῦ ἐπλάσθη ὁ γενόμενος ἄν(θρωπ)ος.
Ἀπόκρισις: Ἐκ γῆς Μαδιὰμ ἐκεῖ ἐπῖρθη [...]

6 (φ. 153β) «Ἕτεραι ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις [sic] ποίημα τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐκ ταῖς παραβολαῖς τοῦ εὐαγγελίου».

Ἀρχ.: Ἐρώτησις: Ἄν(θρωπ)ος τὶς κατέβαινεν ἀπὸ Ἰ(ερουσα)λὴμ εἰς Ἱεριχὼ [...]

7 (φ. 154β) «Ἱστορία».

Ἀρχ.: Ἂς εἰποῦμεν (δὲ) περι τούτο καὶ μίαν ἱστορίαν· λέγει ὅτι τὸ ὀφίδιον ὅτ(αν) γεράσι μεγαλώνει, κ(αὶ) ὅταν μεγαλώσει, ὑπάγει τὸ δαιμόνιον κ(αὶ) ἐμφωλεύει ἤγουν ἐμπένει μέσα ἧς τὸ κεφάλιν του [...]

8 (φ. 155β) Ἀνεπίγραφον κείμενον (ἐν εἴδει παραβολῆς).

Ἀρχ.: Εἷς ἄρχων κ(αὶ) μία ἀρχόντησα, ἔβαλ(εν) τὸ ἐδικόν του ὁ ἄρχος κ(αὶ) ἡ ἀρχόντησα τὸ ἐδικόν της κ(αὶ) ἐποίησαν πύργον [...]. Τὶς ὁ ἄρχων ὁ Θ(εὸ)ς [...]

Ἀκολουθοῦν (φ. 156α-β) ἐρωταποκρίσεις θεολογικοῦ περιεχομένου.

Ἀρχ.: Τίς ἀπέθανεν, κ(αὶ) ὁ κόσμος ὅλος ἔκλαυσεν. Ὁ Ἄβελ [...]. Πόσα ἀργύρια ἔλαβεν ὁ Ἰούδας ἵνα προδώση τὸν Χριστόν. λ̅ [...]

9 (φ. 156β) «Περὶ πῖα [sic] ἁμαρτήματα συγχωροῦντ(αι) μετὰ τῶν θάνατον, διὰ

τῶν λειτουργιῶν κ(αὶ) τῶν εὐχῶν κ(αὶ) τῶν ἐλεημοσυνῶν· ὁποῦ γένονται διὰ τοὺς ἀποθαμένους· ἐρώτησις πρὸ(ς) τὸν ἁγιώτατον Διονύσιον τὸν ἀρεοπαγίτην· ἀπόκρισις τοῦ αὐτοῦ Διονυσίου».

Ἀρχ.: Περὶ τούτ(ων) ὁ μέγας Διονύσιος λέγ(ει) κ(αὶ) ἀποκρίνετ(αι), ὅτι ἂν εἶναι τὰ ἁμαρτήματα τοῦ ἀν(θρώπ)ου [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,094. Στίχοι 22. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἐλάχισται καὶ αἱ συνήθεις. Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα ὅμως καὶ χονδροειδῆ.
Ἀρίθμησις τετραδίων α΄ - κ΄· τὸ ὑπ' ἀρ. ιε΄ τριάδιον (6 φύλλα). Τὸ φύλλον 132β κατελείφθη ἄγραφον.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ κώδικος, ἐπὶ τοῦ φύλλου 157α, τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα:
† το παρ(ὸν) νομοκανωνί(ων)· ἐγράφη παρ' αἱμοῦ· δανιῆλ (μον)αχ(οῦ)· κ(αὶ) Συνδρομητῆς τῶν τιμιωτάτων κ(αὶ) εὐγενεςάτον ἄρχ(ων) | κυρίω καλογιάνι ιῶς τοῦ ἱεροδιάκων[1] *| ἀπὸ τρίκαλ(α) ,ζρμ̄ — 1631 ἐν μηνεὶ αὐγούςου | ἐτελιῶθη: ~*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 162α τὸ ἑξῆς σημείωμα:
† ὥσπερ ξένοι χαίρουσ(ιν) ἴδεῖν π(ατ)ρίδα, κ(αὶ) οἱ θαλατεύον(τες) εἰδεὶν λιμ(έν)α, κ(αὶ) οι ασθενουντ(ες) γ(ὰρ) εἰδεὶν ὑγΐ(αν), κ(αὶ) οἱ πραγματεύον-τ(ες) εἰδεὶν | τὸ κέρδος, οὕτω κ(αὶ) οἱ βιβλωγράφοντες, εἰδεὶν βιβλίου τέλος: ~
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 161β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων, τὸ κάτωθι ἄνευ χρονολογίας κτητορικὸν σημείωμα, εἰς 12 δωδεκασυλλάβους στίχους, καταλογάδην ὅμως γεγραμμένους:

† ὅστις βουληθεῖ, ἐτούτο νὰ τὸ πάρη,
ξὲνος νὰ γενεῖ, ἐκ τοῦ θ(εο)ῦ τῆ χάρη
| ἀπὸ μέναναι, ἀν τὸ ἀπὸξὲνωσι,
χωρὶς θὲλημα, ἥ πληρωμὴν νὰ δώσει
| ναχει τὰς ἀρὰς τὰς τῶν τριακοσίων,
δέκα κ(αὶ) ὀκτῶ, θεοφόρων ὁσίων,
τῶν ἐν νι|καία, Cυνόδου τῆς ἁγί(ας),
οἰκουμεν(ικῆ)ς· τῆς πρῶτης κ(αὶ) τιμί(ας),
κλῆρωνομισι, το πὺρ | κ(αὶ) τη γὲὲνη,
κ(αὶ) οἰοῦδα τε προδότου τη ἀγχόνη,
ἅμα τοῦ γϊεζή, ἐκεῖνης (δὲ) | τῆς λέπρας,
νήν τε, κ(αὶ) ἐν το μὲλόντι κεὶς πάντας, τοὺς αἰώνας †

1. Μετὰ τὴν λέξιν *ἱεροδιάκων* διαγεγραμμένα, ὑπὸ τοῦ γραφέως προφανῶς, τὰ ἑξῆς: *ἀπὸ τοῦσ | βαλτιτζήν(ους).*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 162α, εἰς τὸ κάτω μέρος, τὸ ἄνευ χρονολογίας ἐπίσης ἀφιερωτικὸν σημείωμα (μεταγενέστερον, ὡς φαίνεται, τῶν ἄλλων), τὸ ὁποῖον ὑπογράφει ὁ Σταγῶν Διονύσιος:

† το παρών· νόμιμων ταφηἐρο|σὲν ὁ διονῆσεως· ἀρχἱερεύς· εις | των ἁγιων· προτωμαρτυρά καὶ | ἀρχηδίακόνου ςεφάνου· καὶ οποιος | βαλη μι του νου· να τω αποξηνώ|σι· ἔςω ἀφορεσμένος· (καὶ) ασιχώ|ριτος· να ἐχή τας σαρας [γρ. ἀράς]*· τῶν τι | κ(αὶ) ω̄* [γρ. η′ = ὀκτὼ] *θεωφόρον· π(ατέ)ρον· ἡμῶν· | αναθεμὰ τοὺς αμήν. πλησῖω του μ(ε)τεόρων κ(αὶ) βαρλαάμ κ(αὶ) ςαγούς. | † Διωνῆσιος ἀρχἡερευς | ςαγων· της μεγαλης θομις.*

Εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ αὐτοῦ φύλλου ὑπογράφει ἰδιοχείρως: *† ὁ ςαγων ἀρσένιος.*

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου οἱ ἑξῆς δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι:

| † ῥάνατε ὄρη, ράνατε, ῥᾶνατε οἱ κοιλάδες,
καὶ πόταμοὶ θρηνήσατε, στερούμε τὸν δεσπότην: ~
| † ὅλα τὰ δένδροι κλαύσατε, φύλα του πάρὰδίσου,
κλαύσε κ(αὶ) σοὶ πάράδισε, διοῦ ἐκλήςη θύρα: ~
| † φοἰλαν(θρωπ)ὲ μακρόθυμε, εὔσπλαχνε εὐεργέτα,
ἐλέησον τὸ πλάσμα σου, κ(αὶ) μὴν τὸ ἀπὸρρίψης: ~

Ἐπὶ τῶν φύλλων 1β - 2β καὶ 163α γεγραμμέναι αἱ ἑξῆς ἐνθυμήσεις, ἐν εἴδει βραχέων χρονικῶν (διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς αἱ πλεῖσται):

(φ. 1β)

[1] *1743 ςην φευρουαρίου α′ | σησμὸς εγενε.*

[2] *ςα τρικαλα 1647 δεικεμβριου — 27 ἔβρεξεν ἕνα μερόνηχτο· κ(αὶ) ἦλθεν | το νὲρῶ πὰράνου ἀπὸ τὴν πώρτα του κερβασαρι | κ(αὶ) ἐπνίγησαν ςην λαρσα δσπείτι⟨α⟩ 1500 κ(αὶ) ἄν(θρωπ)οι | ἄπο τον κρεμῒσμῶν τον δσπειτίον 800 κ(αὶ) πε|ρισσότεροι ευρίσκονταν ἀπὸ κάτου ςα σπειτῒ|α πνιμένη: ~*

[3] *1657 τὸν φλεβάρι εδειαγούμισ(αν) τῆν βλαχῒὰ | κ(αὶ) καψαν· κ(αὶ) σλάβοσαν* [sic] *τὸν τόπον: ~*

[4] *1686 επηρὲν ο βὲνετζάνος το ἀνα|πλλὴ κ(αὶ) την κορονει κ(αὶ) τῆ μόθόνι.*

(φ. 2α)

[5] *ης τοὺς 1674 ιάνουαρίου — 15 ὥρα τετάρτη τῆς ἱμέρας ἔγινεν σισμὸς | μὲγάλός, κ(αὶ) δεῦτερο τῆν ἀυτῆν ὥραν ὀλίγω, κ(αὶ) τρίτο εἶς τεσ 11 ὥρεσ | κ(αὶ) πάλην εἰς τεσ 17 ὥρα ὀγδόη τῆς νὺκτός, ξιμερονοντας ἱμερὰ | κἱριἀκἳ, κ(αὶ) προεμερόθεν (;) εἰς τεσ 14 τοῦ φενγκαρίου, ἐχάθι το | φενγκάρη, εἶς τεσ 3 ὥρεσ τῆς νύκτὸς τὸν αὐτὸν μήνα εἶς τεσ ὀκτὸ | τοῦ μηνός, κ(αὶ) ἔκαμεν χαμένο, ὥρεσ τρῆς, ὁπού δὲν ἐφάνη | ὁλὸτελα, κ(αὶ) μετέπιτα, ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον ἐφάνη· | κ(αὶ) πάλην εἶς τεσ 13 του φευρουαρίου, ξιμερόνοντας ιμερα σαβάτω | ὥρα ογδόη τῆς νηκτός, ἔγεινεν πάλην σησμὸς διο φωρές, τρο|μαχτικός, ἐπερἀCαν ιμέρε λ̄ ἀπὸ τὸν πρότον σῆσμῶν.*

[6] *1687 ἔκαμε πὰρέτησι ὁ πρὸειν ςἀγῶ(ν) | κ(ὺ)ρ δἀνεὶηλ κ(αὶ) ἔγινεν ο ἅγιος ςαγῶ(ν) κ(ὺ)ρ ἀρσένιος | ἀπρὴλλείου — 12.*

(φ. 2β)

[7] *1635· αὐγούςου — 16 ἐςεφανόθικα· την μαργαρόνα· | τῶν αὐτ(ὼν) χρόν(ων)· ἔγινεν ὁ τουνανμ(ᾶς) ἀπο τὸ ρεβανη σεπτεμβρίου 13*

[8] *1636· σὲπτεμβρίου — 11 ἐγενήθεικεν ὁ υιός μου ὁ δει|μουλ(ᾶς)*

[9] *1637 — ἔγηνεν σεφὲρι· ςο παγδάτι· κ(αὶ) πάγι ὁ βασϊλέ(ας)· ἀμουράτης*

[10] *1638 — ϊἀνουὰρΐω — 15 ἤλθεν λόγος πὸς ἐπίραν | τὸ παγδάτι*

[11] *1639 — μάρτείου κγ̄ ἐβάλα χεροι κ(αὶ) ἔφτιασι | το σπεὶτι*

[12] *1639 — τῶν αυτ(ών)· χρόν(ων)· εγενήθικεν ὁ υιος μου ὁ κωνς(αντῖ)νος | φεὐρουὰρίου — 26*

[13] *1639 ϊἀνουαρΐω 20 ἀπὸθανεν· | ὁ σουλτὰν μουράτις· κ(αὶ) ἐκάθισεν· ὁ σουλτ(ὰν) είπραΐμ(ης): ~*

[14] *1640 φεὐροῦαρίου—8 ἤλθαν ασπρ(α) κὲνούργια κ(αὶ) το γρόσι — 80*

[15] *1641 — ἔκαμεν τα χρια· ο φαεῖκ πασϊάς· κ(αὶ) ἔμασεν τα χ(α)ρ(ά)τζια*

[16] *1642 ἐγενήθην τρίτος υἱός μου· ὁ γεώργιος· σεπτεμβρΐου — 22 . . .*

[17] *1643 ἀπὸθανεν ὁ πρόην ςαγὼν κῦρ δανειῆλ· δεικεμβρίου — 11 | κ(αὶ) ἔγινεν ἀνταυτοῦ· ὁ νὺν ςαγῶν κῦρ δανηεὶλ ιἀνουαρίου 5*

[18] *1644 ἔγινεν ὁ κἀβγὰς με τοὺς τουρναβίτες με τον δεσπότ(η)*

[19] *1645 ἔγινεν σὲφὲρι ςην κρΐτει· ἐγενήθην· κ(αὶ) εἰ θυγατ(έ)ρ(α) μου ει δε|σπεινα*

[20] *1646 ἀπόθανεν ο ειός μου ὁ γεργάκ(ης)· κ(αὶ) ἔπεσεν· κ(αὶ) ὁ καπετανου, ςο σεφέρι*

[21] *1647 ἐσκότοCαν τον σουλτὰν εἶμπραεῒμ· κ(αὶ) εγην(εν) ὁ υιος του*

[22] *1649 ἐγενήθη ὁ υἱός μου ὁ παλεωλόγως· ςὲς 12 τοῦ μαεὶου*

[23] *1653 ἐγενήθη· εἶ θυγατέρα μου· εἰ ἀγγελϊκὴ ςες — 28 το ἀπριλίου*

[24] *1656 ἐγενήθη εἶ θυγατέρα μου· εἶ εφροσυνη· ςες 13 του δεικεμβρίου*

[25] *1659 εγενήθη εἶ θυγατέρα μου εἶ παγώνα ςες 27 του σεπτεμβρίου*

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου 2β, εἰς τὴν ἔξω ἀριστερὰν ᾤαν, κατακορύφως, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω:

[26] *1672 ἐπίγεν ὁ βασϊλε(ας) ςι λὲχια· κ(αὶ) πιρε τῆν κ. . . η* (;)

[27] *1666 ἐπέρασεν ὁ βεζύρης ἀπὸ τὴ λαρσα κ(αὶ) ἐπηγεν ςην . . . .*

[28] *1668 ηλθεν ο βασιλεας ςη λαρσα, ο σουλταν μεμετης κ(αὶ) ςὰ τρίκαλλα*

(φ. 163α)

[29] *εἷς τοὺς — 1632 ἐν μηνὴ δεικεμβρίω — 7 | ἔριξεν ςάκτι· ὁ θ(εὸ)ς ἀντὶς χϊώνη: ~*

[30] *1634 Ἰουνίου αη ἐπΐγαμε ςην ἀνδριανούπολει: ~*

[31] *1659 ἀπριλίου — 14 ἔβρεξεν χόμα*

[32] *1687 ἐχάλαCαν τα γεφειρια του ἁγίου βεὶσάριου: ~*

[33] *1687 ἐπείρεν· ὁ βενετζάνος· τὴν πατρα τα κας ε|λλα· τοῦ μὸρέος· κ(αὶ) τον ἐπαχτὸ κ(αὶ) ειρθε εἰς τα Σάλονα: ~*

[34] *1687 ἔγινε ὁ βασιλἔας ὁ σοῦλταν σουλεειμα/νεις κ(αὶ) τον αλον· τον εφειλἄκοCαν*

[**35**] *1690 εἶρθε γιὸβὰς εις τον αγὰ τῆς λάριCας· κ(αὶ) τὸν | τρὶκαλον κ(αὶ) ἐπλίροCαν ἀπὸ α(σ)π(ρα) 480*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 163β καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐσωτερικῶς ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τύπος ἐκκλησιαστικοῦ ἐγγράφου (ἡμιτελὴς ἀπανταχοῦσα ζητείας).

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ γεωμετρικὴ διακόσμησις. Σῴζονται καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 37, ἐπὶ τῶν φύλλων 2α καὶ 163β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Συνοπτικὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου καὶ ἔκδοσιν ὡρισμένων ἐκ τῶν ἐνθυμήσεών του παρέχει ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 535 - 536, ἀρ. 29.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 69 καὶ 70 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 6α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοκάνονος, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 157α (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Δανιὴλ μοναχοῦ, 1631).

44

Χάρτης στιλπνὸς καὶ χονδρὸς   Διαστ. 0,205 × 0,140   Αἰὼν XVI   Φύλλα 28

«Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, καλλιγραφικὴ καὶ ἱεροπρεπής, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,130 × 0,100. Στίχοι 16. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων.
Ἐρυθρογραφίαι πολλαί. Πολύπλοκα καὶ καλλιτεχνικὰ διακοσμητικὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, χωρὶς ὅμως χρώματα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου χάρτου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ κάτωθι, ἄνευ χρονολογίας, κτητορικὸν σημείωμα:
† *η παροῦσα ἁγί(α) λειτουργία | εἶναι του παπ(ᾶ) παναγιῶτι | ἀπο χωριο σιᾶμου, κ(αὶ) | ὅπιος τη παρι να | εἶναι ἀφορησμένος.*
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἄνωθεν τοῦ κτητορικοῦ, σημείωμα σλαβωνικόν, ἄνευ χρονολογίας ὡσαύτως. Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, φ. 28α, δύο σημειώματα σλαβωνικὰ καὶ ὑπογραφὴ σλαβωνιστί, ἄνευ χρονολογίας.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 28β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βελούδου χρώματος πρασίνου, λίαν ὅμως ἐφθαρμένου. Διατήρησις τοῦ κώδικος (πλὴν τῆς σταχώσεως) καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 38, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 28β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 71 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 3β - 4α (δεῖγμα γραφῆς).

45

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνός Διαστ. 0,210 × 0,145 Αἰὼν XVII Φύλλα 79

1 (φ. 4α) «Βίος κὲ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Τιμοθέου ἀρχιέπησκόπου Προικονήσοῦ· τοῦ θαύματουργοῦ· μετὰφρασθεὶς εἰς κοινὴν γλῶττ(αν) δι' ὠφέλει(αν) τῶν ἁπλουστέρ(ων) ἀδελφ(ῶν)». [Πρβλ. L. Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques*, Bruxelles 1926, σ. 285.]

Ἀρχ.: Δὲν εἶναι εἰς τοὺς ἀν(θρώπ)ους κἀνένα τίποτε πράγμα γλυκύτερον καὶ τιμιώτερον ἀπὸ τ(ὴν) ἀρετήν· [...]
Τελ. (φ. 56α): [...] καὶ εἶναι ἡ ἀθανασία μας· καὶ ἡ ἀφθαρσία μας· καὶ ἡ τιμή μας· καὶ ἡ ζωή μας· αὐτὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστό)ς· εἶ[sic] γένοιτο πάντας ἡμᾶς τῆς δόξης ἐπιτυχὴν ἀμήν.

2 (φφ. 56β - 57β) Τύπος ἐπιστολῆς πρὸς μητροπολίτην.

3 (φ. 60α) «Εἰς τὴν πρώτην τοῦ αὐγούστ(ου) μνή(μην) ἐκτελοῦμεν τ(ὴν) ἱερὰν κοίμησιν τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Τιμοθέου ἀρχιέπισκόπου Προικονήσου».

Ἀρχ.: Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ, στιχηρά, ἦχος α΄.
Τῆς παναγί(ας) σοροῦ σου θεομακάριστε [...]
Ὠδὴ α΄ (φ. 67β), ἀρχ.: Ἄνθρωπος μὲν ὁ παριμῶν ὑμνούμενος, οὗτος οὐ(ρα)νίος· [sic]· ὁ δὲ αὐτοῦ βίως ἄγγελος ἐν σώματι [...]
Ὠδὴ θ΄ (φ. 73β), ἀρχ.: Ἐμὲ τὸν ὑμνογράφον π(άτ)ερ τὸν σὸν συνεμοὶ δὲ καὶ πάντας τοὺς ψάλλοντας, ὃν ἐκ ψυχῆς, ὕμνον σοὶ προσῆξα [...]

4 (φφ. 76β - 79α) Διήγησις ἀσκητικὴ ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

Ἀρχ.: Ἄλλος πάλιν ἀποκρισιάριος κοινοβίου μεγάλου ἐγένετο [...]

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 4α - 56α καὶ 60α - 76α (περιλαμβάνοντα τὰ ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 3 κείμενα), γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικὴ οὐδὲ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,085. Στίχοι 18.
Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 56β - 57β καὶ 76β - 79α (περιλαμβάνοντα τὰ ὑπ' ἀρ. 2 καὶ 4 κείμενα), ἔχουν γραφῆ ὑπὸ δύο διαφόρων χειρῶν, μεταγενεστέρων ἀμφοτέρων.
Εἰς τὰ ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 3 κείμενα ἄκομψα καὶ ἄτεχνα ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα. Τὰ φύλλα 2α-β, 3β καὶ 58α - 59β κατελείφθησαν ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α ἐρυθρόγραφα: «εἶ κήκλη τοῦ εἰλίου». Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ σχετικὰ σκαριφήματα, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 76α: *τὸ παρὸν πατερίκὸν ὑπάρχει καμοῦ*... | *ἔτος ᾳχπη'* [=1688]. Μετὰ τὴν λέξιν *καμοῦ* ἔχουν διαγραφῆ δύο στίχοι, μὴ ἀναγινωσκόμενοι σήμερον.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 79β: *ἰωακὴμ προηγουμένου*. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 39, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 79β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος ἔχει δημοσιεύσει ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 324.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 72 καὶ 73 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 4α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου) καὶ 61β - 62α (δεῖγμα γραφῆς).

46

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς   Διαστ. 0,150 × 0,105   Αἰὼν XVIII   Φύλλα 129

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀναστασιματάριον — Ἀνθολογία.

— φ. 3α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σιμαδίων τῆς ψαλτηκῆς τέχνης τῶν τε ανιόντες [sic] καὶ κατιόντων σωμάτων καὶ πνευμάτων· καὶ πάσης ἀκολουθεῖας αὐτῶν παλαιῶν τ(ε) καὶ νέ(ων)».

Ἀρχ.: Ἀρχὴ μέση, τέλος καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων, τὸ ἴσον ἐστὶ [...]

— φ. 8α: «Τέλος τῆς συνθέσεως τῶν τε ἀνιουσῶν κ(αὶ) κατιουσῶν φωνῶν κ(αὶ) ἀρχῆ τῆς παραλλαγῆς».

— φ. 10α: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ πρότου».

— φ. 23α: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ δευτέρου».

— φ. 34β: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ πρὸτοῦ ἦχου».

— φ. 46β: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ πλαγίου τετάρτου».

— φ. 75β: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ πλαγίου δευτέρου».

— φ. 87β: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ βαρέως ἤχου».

— φ. 99α: «Ἀρχὴ [...] τῶν ἀναστασίμων τοῦ πλαγίου τετάρτου».

— φ. 110β: «Ἀρχὴ [...] καὶ τῶν κεκραγαρίων».

— φ. 118α: «Ει θεῖα λειτουργία τοῦ Χρισοστόμου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 119β: «Τοῦ κὺρ Χρισάφη».

"Αρχ.: Αἰνεῖτε τὸν κύριον [...]

— φ. 120α: «Ἡ θεῖα λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου».

"Αρχ.: "Αγιος κύριος σαβαὼθ [...]

— φ. 121β: «Ποίημα κὺρ Ξένου τοῦ Κορωνῆ» [sic].

"Αρχ.: Τὴν γὰρ σὴν μήτραν θρόνον ἐποίησεν [...]

— φ. 122β: «Ἡ θεῖα λειτουργία τῶν προηγιασμένων».

"Αρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [...]

— φ. 124α: «Κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ».

"Αρχ.: Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι Χριστὸς ὁ κύριος [...]

— φ. 127β: «Θεοδούλου μοναχοῦ».

"Αρχ.: Ἀλληλούια [...]

Ἐν φ. 129α τέλος τοῦ κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος καὶ εὐανάγνωστος, ἀδεξία ὅμως. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα εἰς τοὺς τίτλους καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν τροπαρίων πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,105 × 0,070. Τὰ φύλλα 1β - 2α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως δοκίμια κονδυλίου καὶ ἀδέξια σκαριφήματα. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 129β ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 40, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 129β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

47

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνός — Διαστ. 0,185 × 0,135 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 191

Μουσικὸς κῶδιξ. Τριῴδιον — Πεντηκοστάριον.

Περιέχει τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα τοῦ Τριῳδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου (ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου μέχρι καὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς· εἰς τὸ Τριῴδιον περιέχονται καὶ τὰ δώδεκα στιχηρὰ ἰδιόμελα τῶν Μεγάλων Ὡρῶν τῆς Μ. Παρασκευῆς).

— φ. 2α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ τριῳδίου περιέχων ἅπασαν τὴν ἀκολουθίαν· Κυριακὴ πρώτη· τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας· ἦχος α'».

"Αρχ.: Μὴ προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς ἀδελφοὶ [...]

— φ. 76α: «Τῇ ἐπαύριον [τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου] ψάλλομεν τὸν παρόντα κανόνα· καλλοπισθεὶς [sic] παρὰ κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου κ(αὶ) πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας».

Ἀρχ.: Ὠδὴ α· ἦχος δ'.— Ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου νοτίδος ἄμοιροι καὶ ἀνεκαλύφθη θαλάσσης κυμαινούσης τὰ θεμέλια [. . .]

— φ. 87α: Τελειώνουν τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων καὶ ἀρχίζουν τὰ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος (Μ. Δευτέρας κἑξ.).

— φ. 145β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ὡρῶν τῆς ἁγίας κ(αὶ) μεγάλης Παρασκευῆς· ποιηθεῖσαι παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Σωφρονίου π(ατ)ριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ».

Ἀρχ.: Ὥρα απ. ἦχος πλ. δ'.— Σήμερον τοῦ ναοῦ τὸ καταπέτασμα εἰς ἔλεγχον ῥήγνυται τῶν παρανόμων [. . .]

— φ. 155α: «Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ ἐν τῷ ὄρθρῳ ὁ κανὼν Μάρκου ἐπισκόπου Ἰδροῦντος».

Ἀρχ.: Ὠδὴ α', ἦχος πλ. β'.— Κύματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι [. . .]

— φ. 170α: «Κυριακὴ δευτέρα μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου [. . .] ἤτοι τοῦ [. . .] ἀποστόλου Θωμᾶ· ἑσπέρας· δό(ξα)· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἐπέστης Χριστὲ [. . .]

— φ. 190β: Τέλος τοῦ ὅλου κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα μεγάλα, στρογγυλόσχημα καὶ εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα εἰς τοὺς τίτλους (καὶ συντακτικὰ ἐνταῦθα) ὡς καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν τροπαρίων ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,133 × 0,090. Τὸ φύλλον 191α ἄγραφον. Ἐπίτιτλα, τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα πρὸ τῆς ἀναγραφῆς ἑκάστης ἑορτῆς τοῦ Τριῳδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου (φφ. 2α, 5β, 9β, 14β, 16β, 42α, 52β, 54α, 59β, 63α, 87α, 94α, 98β, 106β, 122α, 145α, 155α, 170α, 171β, 172α, 174β, 177β, 180α, 181β, 184α).

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 191β τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα, ἀναφερόμενον καὶ εἰς τὴν τότε ἀγοραστικὴν ἀξίαν τοῦ κώδικος:

1756: αυγουςου — 13 | Τω παρων τριώδηον υπαρχει του θεο|δωράκη του ςεριο παπ(ᾶ) τάλη κ(αὶ) ὄπηος | του κλέψη να ἔχει την κατάραν του χριςοὺ | κ(αὶ) τοις παναγίας κ(αὶ) προκωπην θεοὺ | μι ηδη πόπωταις εν εἷς εργάζεται | κ(αὶ) ἔχει ακόλες — 50 προς α(σ)π(ρα) 30 | κ(αὶ) κάμνη ασπρα γιρὰ *1500*
| κ(αὶ) ἔχει το δεσιμω της ἄ(σ)π(ρα) *0300*
1800

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν ὡσαύτως σημείωμα: *Ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου | 1864 Ἰουνίου 10. Δημήτριος Κ. | Φάλκου.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων δι' ἐρυθροχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου περίτεχνος φυτόσχημος ἔντυπος διακόσμησις. Σώζεται ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο θηλυκωτήρων καὶ ἴχνη τοῦ δευτέρου.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 41, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 191β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

'Ο ἐκτὸς κειμένου πίναξ 74 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 2α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου).

48

Χάρτης λεῖος καὶ χονδρὸς Διαστ. 0,155 × 0,108 Αἰὼν XVII Φύλλα 54

1 (φ. 1α) «'Ακολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».
2 (φ. 16β) «Τάξις γενομένη εἰς χωράφιον ἢ εἰς ἀμπελῶνα ἢ εἰς κῆπον».
3 (φ. 27α) «'Αρχὴ τῶν εὐαγγελίων τῶν ια' ἑωθινῶν».
4 (φ. 44β) «Εὐχὴ εἰς εὐλόγησιν οἴνου».
5 (φ. 45β) «Εὐχὴ ἐπὶ τὸν μέλλοντα μεταλαβεῖν τὰ θεῖα μυστήρια».
6 (φ. 48α) «Εὐχὴ εἰς γηνέκαν ἀποβάλετε» [sic].
7 (φ. 51α) «Εὔχὴ ἐπὶ μετανοοῦν τῶν» [sic].
8 (φ. 52α) «Εὔχῆ ἑτέρα».

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος (ἤτοι τὰ φύλλα 1α - 47β) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα μεγάλα καὶ εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,075. Στίχοι 13. Εἰς τὸ κείμενον ὀλίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα.
'Επίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ μᾶλλον ἀδέξια καὶ ἄκομψα.
Τὸ περὶ τὸ τέλος μικρὸν τμῆμα τοῦ κώδικος (ἤτοι τὰ φύλλα 48α - 52β) γεγραμμένον ὑπ' ἄλλης χειρὸς ἀμαθοῦς τινος.

'Επὶ τοῦ φύλλου 54β ἡ ἐνθύμησις: *1690 | νοέβρίου 17 εκιταξά | ης τον υπνον μου πος ἀπωθανε | υ μανα μού.*
'Επὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἐν συνεχείᾳ, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα: † *ετοτει η φηλάδα· ειυη του παπ(ᾶ) νειχου | απὼ χορήον· καλουργαίινά· κ(αὶ) οποίος τὴν ἀπόξηνόσει να εχει· τον αφόρισ|μό του | 1690 έτου*
'Επὶ τοῦ φύλλου 53β δοκίμια κονδυλίου. 'Ωσαύτως δοκίμια κονδυλίου καὶ εἰς τὰς ᾤας τῶν φύλλων 39β, 40α καὶ 46β. 'Επὶ τοῦ φύλλου 54α, διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας, τρία τροπάρια εἰς τοὺς ἁγίους Τεσσαράκοντα. 'Επὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, δι' ἀδεξίας χειρός, ἀναγραφὴ βαπτιστικῶν ὀνομάτων ὡς εἰς βιβλίον προθέσεως.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος διακόσμησις. Εἰς τὸ κέντρον τῆς προσθίας πινακίδος ἡ Θεοτόκος βρεφοκρατοῦσα, ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος παράστασις τῆς Σταυρώσεως.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 42 ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 54β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 75 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 16β - 17α (ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

49

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς — Διαστ. 0,185 × 0,130 — Αἰὼν XVIII (1793)
Φύλλα Α′ - Β′+409+Γ′

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.

— φ. 1α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, παρὰ κῦρ Πέτρου λαμπαδαρίου, τοῦ Πελοποννησίου· ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ μέγα ἴσον· τὸ παρὸν σύνθεσις κὺρ Ἰωάννου μαΐστορος τοῦ Κουκουζέλη· ἀπὸ ἦχον ἄρχου α′».

— φ. 6α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, ποιηθέντος παρὰ διαφόρων ποιητῶν, νῦν δὲ ἐξηγηθέντος, παρὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, τοῦ Πελοποννησίου· ἄρχεται ὁ δεξιὸς χορός, λέγοντος τοῦ ἡγουμένου ἕως τό, δόντος σου αὐτοῖς συλλέξουσιν· εἶτα τὸ παρόν, ὁ ψάλτης, πλ. δ′».
Ἀρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χῆρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [. . .]

— φ. 23α: «Ἀνθολογία νέα περιέχουσα κατὰ τάξιν τὰς ἀκολουθίας συντεθεῖσας παρὰ διαφόρων ποιητῶν· ψάλλεται τὸ παρόν, εἰς τὰς ἀγρυπνίας· σύνθεσις Πέτρου λαμπαδαρίου: ἦχος πλ. δ′».
Ἀρχ.: Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν [. . .]

— φ. 33α: «Κεκραγάρια κατ᾽ ἦχον παλαιὰ ἅτινα ἐξηγήθησαν παρὰ τοῦ αὐτοῦ: λαμπαδαρίου Πέτρου, τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος α′».
Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]

— φ. 47β: «Τέλος τοῦ ἑσπερινοῦ· κ(αὶ) ἀρχὴ τοῦ ὄρθρου· εἰς τὰς Κυριακὰς μετὰ τὸν τριαδικὸν κανόνα, ψάλλονται τὰ παρόντα· σύνθεσις κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· πλ. β′».
Ἀρχ.: Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τὴν ὑπέρθεον ὑμνεῖν τριάδα [. . .]

— φ. 49α: «Εὐλογητάρια ψαλλόμενα τὰς Κυριακὰς εἰς τὸν ὄρθρον, σύνθεσις Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. α′».
Ἀρχ.: Εὐλογητὸς εἶ Κύριε δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου [. . .]

— φ. 53α: «Ἀρχὴ τῶν πολυελέων:— Ὁ παρὸν σύνθεσις κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος δ′».
Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 61α: «Πολυέλεος συντεθεὶς παρὰ τοῦ μακαρίτου Δανιὴλ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 70β: «Ἕτερος τοῦ μακαρίτου Πέτρου λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 81α: «Ἕτερος πολυέλεος τοῦ αὐτοῦ λαμπαδαρίου Πελοποννησίου [. . .]».

Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 90α: «Πασαπνοάρια συντεθέντα παρὰ τοῦ μακαρίτου κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ψάλλονται πρὸ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ὄρθρου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [. . .]

— φ. 102α: «Πασαπνοάρια ἕτερα, τοῦ μακαρίτου λαμπαδαρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [. . .]

— φ. 107β: «Ψάλλονται τὰ παρόντα μετὰ τὸ ἑωθινὸν εὐαγγέλιον, εἰς τὰς Κυριακάς· σύνθεσις Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι [. . .]

— φ. 108β: «Ἕτερα τοῦ τριωδίου· τοῦ αὐτοῦ σύνθεσις· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ [. . .]

— φ. 109β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ αἱ κατὰ τάξιν, ἤτοι κατ' ἦχον· ἀργαὶ τιμιωτέραι· σύνθεσις Πέτρου λαμπαδαρίου Πελοποννησίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ [. . .]

— φ. 111β: «Ἀρχὴ καὶ αἱ παρὰ τῶν διαφόρων ποιητῶν συντεθεῖσαι δοξολογίαι: ~ Ἡ παροῦσα Ἰωάννου πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησί(ας)· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

Ἐν φ. 131β: «τέλος ἁπασῶν δοξολογιῶν».

— φ. 132α: «Τρισάγιον τοῦ σταυροῦ· ἐξηγηθὲν ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἅγιος ὁ Θεὸς [. . .]

— φ. 133β: «Τρισάγιον νεκρώσιμον, ἐξηγηθὲν ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρὰ τοῦ αὐτοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου· ἦχος πλ. β'».

— φ. 135β: «Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλους· τὸ ὁποῖον ἐξηγήθη παρὰ τοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου Πελοποννησίου».

Ἀρχ.: Ἄνωθεν οἱ προφῆται [. . .]

— φ. 140α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ τὰ ψαλλόμενα ἐν τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ λειτουργίᾳ, τοῦ Χρισοστόμου· σύνθεσις κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησί(ας)· ψάλλεται τὸ παρὸν τῇ Κυριακῇ τῆς Λαμπρᾶς· πλ. α'».

Ἀρχ.: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν [. . .]

— φ. 141α: «Τρισάγια ψαλλόμενα εἰς τ(ὴν) λειτουργίαν, σύνθεσις Πέτρου λαμπαδαρίου· τὸ πρῶτον».

— φ. 142β: «Τρισάγιον τοῦ Κορώνη· ἐξηγήθη δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Πέτρου λαμπαδαρίου· β'».

— φ. 146α: «Ἀλληλουάριον· πρὸ τοῦ εὐαγγελίου· ἐξηγήθη ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρὰ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· τῆς μεγάλης ἐκκλησίας».

— φ. 147β: «Τέλος τοῦ Χρυσοστόμου λειτουργία» [sic].

— φ. 148α: «Χερουβικὰ σύντομα τῆς εὐδομάδος, σύνθεσις κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ Χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 165α: «Κοινωνικὰ σύντομα τοῦ αὐτοῦ [Πέτρου Πελοποννησίου] εἰς τὴν δευτέραν τῆς εὐδομάδος· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 168α: «Τέλος τῶν συντόμων κ(αὶ) μεγάλων χερουβικ(ῶν)· τοῦ κὺρ Πετράκη, κ(αὶ) ἀρχὴ τῶν κοινωνικῶν».

— φ. 168β: «Κοινωνικὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου Πελοποννησίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον [...]

— φ. 178α: «Ἕτερα κοινωνικὰ τοῦ κὺρ Δανιὴλ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».

— φ. 187α: «Κοινωνικὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ συντεθέντα παρὰ τοῦ μακαρίτου κὺρ Δανιὴλ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ψάλλεται τὸ παρὸν εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς Θεοτόκου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι [...]

— φ. 203α: «Κοινωνικὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, συντεθέντα παρὰ τοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου· ψάλλεται τὸ παρὸν εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς Θεοτόκου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι [...]

— φ. 219β: «Τὸ παρὸν Μανουὴλ Χρυσάφου· ἐξηγήθη δὲ παρὰ κὺρ Πέτρου».

Ἀρχ.: Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον [...]

— φ. 221β: «Κοινωνικὰ κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 225α: «Τέλος τῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ χερουβικῶν, κ(αὶ) κοινωνικῶν».

— φ. 225β: «Ἰδοὺ κ(αὶ) ἡ σύνθεσις τῶν μαθημάτων· παρὰ διαφόρων ποιητῶν ποιηθέντων· μάθημα ψαλλόμενον εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστοῦ Γέννων· σύνθεσις κὺρ Δανιήλ, λαμπαδαρίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Μεγάλυνον ψυχή μου τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ τεχθέντα βασιλέα [...]

— φ. 247α: «Εἰς τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον κὺρ Πέτρου δομεστίχου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ξένον τόκον ἰδόντες [...]

— φ. 256α: «Μάθημα ψαλλόμενον εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας Εὐφιμίας· τοῦ αὐτοῦ [Πέτρου δομεστίχου]· ἦχος γ'».

Ἀρχ.: Λίαν εὔφρανας τοὺς ὀρθοδόξους [...]

— φ. 259α: «Μάθημα θεοτοκίον συντεθὲν παρὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἐπίβλεψον ἐν εὐμενείᾳ πανύμνητε Θεοτόκε [...]

— φ. 262α: «Μάθημα εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον τοῦ [sic] ἐν τῷ ὄρει Ὀλύμπου· σύνθεσις κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ὁ νοῦς σου ταῖς νεύσεσι πρὸς τὸν Θεὸν [...]

— φ. 264α: «Κρατήματα τῶν εἱρμῶν, συντεθέντα παρὰ διαφόρων ποιητῶν· τὸ παρὸν κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· εἰς τό, ἡ τρίφωτος οὐσία· ἦχος α'».

— φ. 264Aβ: «Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος α'».

— φ. 265β: «Ἕτερον κὺρ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος πλ. β'».

— φ. 269β: «Κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου εἰς τό, τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ· ἦχος δ'».

— φ. 279α: «Ἰδοὺ σὺν Θεῷ κ(αὶ) τὰ ψαλλόμενα ἐν τῇ θείᾳ κ(αὶ) ἱερὰ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, σύνθεσις Ἰωάννου πρωτοψάλτου, ἐξήγησις· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [...]

— φ. 280α: «Ἑτέρα ἐξήγησις τοῦ μακαρίου Πέτρου λαμπαδαρίου· β'».

Ἀρχ.: Ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [...]

— φ. 282α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ, καὶ τὰ ψαλλόμενα ἐν τῇ θείᾳ κ(αὶ) ἱερὰ λειτουργία τῶν Προηγιασμένων· τοῦ κὺρ Πέτρου Πελοποννησίου· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [...]

— φ. 286β: «Τὰ ἰδιόμελα, ἅτινα ψάλλονται εἰς τὰ ἀπόστιχα τῶν Κυριακῶν· ἑσπέρας· σύνθεσις τοῦ αὐτοῦ κὺρ Πετράκη [τοῦ Πελοποννησίου]· τῇ Κυριακῇ τῆς Τυρινῆς· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἔλαμψεν ἡ χάρις σου Κύριε ἔλαμψεν ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν [...]

— φ. 289α: «Τῇ εη Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν κὺρ Χρυσάφου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Θαυμαστὴ τοῦ Σωτῆρος ἡ δι' ἡμᾶς φιλάνθρωπος γνώμη [...]

— φ. 289β: «Ἰδιόμελον ψαλλόμενον τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δη [=Τετάρτῃ] εἰς τὸν ὄρθρον· σύνθεσις κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνὴ [...]

— φ. 297β: «Τέλος καὶ τῆς Τεσσαρακοστῆς καὶ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως».

— φ. 298α: «Πασαπνοάρια παλαιά».

— φ. 302α: «Προσόμοια τῶν μηναίων· σύνθεσις κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου κατ' ἦχον· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Τῶν οὐρανίων ταγμάτων τὸ ἀγαλλίαμα [...]

— φ. 312β: «Ἕτερα προσόμια τῶν καθισμάτων, κ(αὶ) Θεὸς Κύριος· τοῦ αὐτοῦ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Τὸν τάφον σου Σωτὴρ στρατιῶται τηροῦντες [...]

— φ. 321β: «Τῷ Σαββάτῳ τῆς Ἀκαθίστου· ἐξηγήθη ἐκ τοῦ παλαιοῦ παρὰ κὺρ Πέτρου [Πελοποννησίου]· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Θεὸς Κύριος [...]

— φ. 328β: «Τῇ ἁγίᾳ (καὶ) μεγάλῃ βα [=Δευτέρᾳ]· εἰς τὸν ὄρθρον· ψάλλεται

τὸ παρὸν ἀλληλούια· ὅπερ ἐξηγήθη ἐκ τοῦ παλαιοῦ· παρὰ τοῦ αὐτοῦ λαμπαδαρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος πλ. δ'».

— φ. 331α: «Ἀντίφωνα τοῦ αὐτοῦ [Πέτρου Πελοποννησίου]· πλ. α'».

"Αρχ.: Ἐν τῷ θλίβεσθαί με δαβιτικῶς ᾄδω σοι, Σωτὴρ [...]

— φ. 336α: «Καταβασίαι τῶν δεσποτικῶν καὶ τῶν θεομητορικῶν ἑορτῶν· συντεθεῖσαι κατὰ τὸ ὕφος τῆς τοῦ Κ(υρίο)υ μεγάλης ἐκκλησίας, παρὰ τοῦ μουσικολογιωτάτου κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν χριστιανῶν: ~ Εἰς τὴν τῆς Θ(εοτό)κου κοίμησιν: ἦχος α'».

"Αρχ.: Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ [...]

— φ. 369α: «Τοῦ αὐτοῦ [Πέτρου Πελοποννησίου], καταβασίαι τοῦ τριῳδίου:~ Εἰς τὴν Κυριακὴν τ(ῆς) Σταυροπροσκυνήσεως· ᾠδὴ α'. ἦχος α'».

"Αρχ.: Ὁ θειότατος προετύπωσε πάλαι Μωσῆς ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ [...]

— φ. 397α: «Τοῦ αὐτοῦ [Πέτρου Πελοποννησίου], καταβασίαι τοῦ πεντηκοσταρίου ὅλου: ~ Εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα· ᾠδὴ α'· ἦχος α'».

"Αρχ.: Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμε⟨ν⟩ λαοὶ [...]

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Δανιὴλ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 61α, 178α, 179β, 180β, 181β, 182β, 187α, 225β, 231β, 239β, 242α, 265β, 275α.
Ἰωάννης Κουκουζέλης μαΐστωρ: φφ. 1α, 135β.
Ἰωάννης πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 53α, 90α, 96α, 97β, 99β, 146α, 221β, 262α, 264α, 265α, 269β, 274α.
Μανουὴλ Χρυσάφης: φφ. 12α, 15α, 18α, 219β.
Μπαλάσιος [ἱερεύς]: φ. 275α.
[Ξένος] Κορώνης: φ. 142β.
Πέτρος Πελοποννήσιος, δομέστικος, λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 1α, 6α, 23α, 33α, 47β, 49α, 51α, 70β, 81α, 102α, 104β, 107β, 108β, 109β, 113β, 121β, 132α, 133β, 135β, 140α, 141α, 142β, 144β, 151α, 154α, 155β, 158α, 159β, 161α, 162α, 163β, 165α, 168α, 170β, 171α, 172α, 172β, 173β, 174α, 176α, 176β, 177α, 203α, 219β, 247α, 256α, 259α, 264Αβ, 266β, 276α, 277α, 282β, 286β, 287α, 289β, 302α, 312β, 321β, 328β, 331α, 336α, 369α, 397α.
Χρυσάφης: φ. 289α.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,130 × 0,090.

Ἀριθμοῦνται τεύχη 1 - 53, ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα κανονικὰ ὀκτάφυλλα τετράδια· ὑπάρχουν ὅμως καὶ δυάδια, τριάδια, πεντάδια καὶ ἑξάδια (ἀρ. 7, 20, 32, 33, 38, 39, 43). Εἰς ὡρισμένα τετράδια καὶ πεντάδια λείπει ἐξ ἀρχῆς ἓν φύλλον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχουν ταῦτα περιττὸν ἀριθμὸν φύλλων (7 ἢ 9). Τὰ φύλλα 401 - 404 κεκομμένα κατὰ τὸ κάτω ἄκρον των. "Αγραφα ἔχουν μείνει τὰ

φύλλα Α^{β}, Β^{β}, 32^{β}, 183^{β} - 186^{β}, 202$^{α-β}$, 218^{β}, 278^{β}, 292^{β}, 300^{β} - 301^{β} καὶ Γ^{α}. Μετὰ τὰ φύλλα 264 καὶ 295 ἀριθμοῦνται ἀντιστοίχως φύλλα 264Α καὶ 295Α.

Τίτλοι καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 409^{β}, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὅλου μουσικοῦ κειμένου, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:

1793 | ἐν αἴνῳ | Ἐγράφη παρα ϛεφάνου ἱερομο|νάχου δημητρίου, ζαρκιώτου· | τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα: ~

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Β^{α} δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων δι' ἐρυθροχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καὶ περίτεχνος ἔντυπος διακόσμησις. Σώζονται καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες εἰς καλὴν κατάστασιν.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 43, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ Γβ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 76 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 409^{β} (τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Στεφάνου Δημητρίου Ζαρκιώτου, 1793).

50

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς — Διαστ. 0,197 × 0,145 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 273

Μουσικὸς κῶδιξ. Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν, Στιχηράριον, περιέχον τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα ὅλων τῶν ἑορτῶν τῆς περιόδου ἀπὸ α' Σεπτεμβρίου (ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου) μέχρι λα' Ἰανουαρίου.

— φ. 5^{α}: «Ἀρχὴ σὺν θ(ε)ῶ αγΐω στηχϊράριον κὺρ Γερμανοὺ ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν, ἀρχὴ τῆς ἰνδΐκτου καὶ Συμεὼν τοῦ Στηλΐτου: ~».

Ἀρχ.: Ὅσιε πάτερ καλὴν ἐφεῦρες κλίμακα δι' ἧς ἀνῆλθες ἐν τῶ ὕψει [. . .]

Εἰς τὸ φύλλον 269^{β} τελειώνει τὸ κείμενον (Ἰαν. λα') τοῦ ὅλου μουσικοῦ κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως ἐπιμελημένη. Εἰς τοὺς τίτλους καὶ εἰς τὰ κείμενα τῶν τροπαρίων ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,100.

Ἐπὶ τοῦ φ. 5^{α} περίτεχνον ἐρυθρόγραφον ἐπίτιτλον· ἐπίτιτλα ὡσαύτως ἐρυθρόγραφα, ἁπλούστερα ὅμως, καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων 60^{α}, 97^{α}, 145^{α}, 210^{α} καὶ 269^{β}, ὅπου αἱ ἀρχαὶ τῶν ὑπολοίπων μηνῶν τοῦ ἑορτολογίου (Ὀκτ. - Ἰαν.). Ἀρχικὰ

κεφαλαῖα γράμματα (ἰδιαιτέρως περίτεχνα τὰ τῶν φύλλων 255β καὶ 256α) καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα 1β, 2β - 4β, 176β, 209β 238β καὶ 270α - 273α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:
κ(αὶ) τὸ δὲ σὺν τοῖς ἄλοις Ἰωάννου Ἱερέως ἐκ | κομοπόλεως λεπενίτζας λαχοῦρι.
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, κάτωθεν τοῦ ὡς ἄνω σημειώματος καὶ δι' ἄλλης χειρός: *δημήτ⟨ρ⟩ιος υἱὸς κωνςαντίνου*, ὡς καὶ ἀριθμητικαὶ πράξεις. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α ἀριθμητικαὶ πράξεις.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις. Τῶν δύο θηλυκωτήρων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐκπέσει, σώζονται μόνον ἴχνη.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 55, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 273β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 77 καὶ 78 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τῶν φύλλων 255β - 256α (δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου).

51

Χάρτης Διαστ. 0,205 × 0,130 Αἰὼν XV Φύλλα 226

Κῶδιξ πολυμιγής.

1 (φ. 1α) «Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου περὶ μνήμης θανάτου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου μ(ητ)ροπολίτου Συνάδων». Κολοβόν.
Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατ)έρες, πολλαὶ πανηγύρεις ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ θεῖαί τε καὶ ἀνθρώπιναι [. . .]
Τελ.: [. . .] οὐδὲ ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας ἤρκεσεν ἀσθενῆσαι· ἀλλὰ αὐθωρὸν ἐξ — Πρβλ. κατωτέρω, φ. 9β, ὅπου, ἐπαναλαμβανομένου πλήρους τοῦ αὐτοῦ κειμένου, ἡ συνέχειά του ἔχει ὡς ἑξῆς: ἀν(θρώπ)ων ἀνάρπαστος γέγονε· μανθάνομεν δὲ [. . .]

2 (φ. 2α) «Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου κατήχησις παραινετική· καὶ τὸ πῶς δεῖ ἀνθίστασθαι ταῖς προσβολαῖς τοῦ διαβόλου».
Ἀρχ.: Ἀδελφοί μου καὶ π(ατέ)ρες καὶ τέκνα· ἐμοὶ μὲν τὸ λαλεῖν οὐκ ὀκνηρόν, φησὶν ὁ λόγος [. . .]

3 (φ. 6β) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τὸ ὑποφέρειν γενναίως τὰ ἐπερχόμενα πρὸς τὸ γενέσθαι μιμητὴν τοῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ πολλὰ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν».

Ἀρχ.: Π(ατέ)ρες μου καὶ ἀδελφοί μου κ(αὶ) τέκνα ⟨μου· εἰ οἱ⟩ ἄν(θρωπ)οι καλούμενοι ἐνταῦθα [...]

4 (φ. 9α) «Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τῶν Στουδίου· περὶ μνήμης θανάτου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως Μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου μ(ητ)ροπολίτου Συνάδων».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες· πολλαὶ πανηγύρεις ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ θεῖαί τε καὶ ἀνθρώπιναι [...]

Ἐνταῦθα πλῆρες τὸ κείμενον [πρβλ. ἀνωτέρω, φ. 1α-β, ὅπου τὸ αὐτὸ κείμενον κολοβόν].

5 (φ. 10β) «Τοῦ αὐτοῦ· περὶ τῆς κοιμήσε(ως) Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτάτου μ(ητ)ροπολίτου Καλχηδόνος. Καὶ ὅτι γνωριοῦμεν ἀλλήλους ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες· μικρὸν ἀποδημήσαντες ἀφ' ὑμῶν ἐν ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις [...]

6 (φ. 12β) «Τοῦ αὐτοῦ· περὶ τῆς ἀφάτου κηδεμονίας τοῦ δεσπότου Χ(ριστο)ῦ καὶ ἀσφαλείας τοῦ κατὰ Θ(εὸ)ν καὶ ἀνεπιλήπτου ἡμῶν βίου».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες· πολλὴ καὶ ἄφατος ἡ περὶ ἡμᾶς τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ φιλαν(θρωπ)ία [...]

7 (φ. 14α) «Τοῦ αὐτοῦ· περὶ εἰρήνης καὶ πραότητος ἐπιεικείας τὲ καὶ παρθενί(ας)».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες· οὔτε ἐγὼ ὀφείλω κόρον λαμβάνειν τῆς σ(ωτη)ρίου διαλέξεως [...]

8 (φ. 16α) «Περὶ τῆς ἁγίας μ̄ˢ [=τεσσαρακοστῆς] καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων ἐθῶν». Εἰς τὴν ἔξω ᾤαν τοῦ φύλλου: «Συνόδου ς'».

Ἀρχ.: Ὁ πεντηκοστὸς πέμπτος τῆς ἕκτης συνόδου κανών, τ(οῖς) τὴν παλαιὰν οἰκοῦσι Ῥώμην παρεγγυᾶται [...]

Εἰς τὸ φ. 17α: «Περὶ τῆς θεί(ας) λειτουργ(ίας)»· καὶ εἰς τὴν ἔξω ᾤαν τοῦ αὐτοῦ φύλλου: «Ματθαίου».

9 (φ. 29β) «Περὶ ἐθῶν τῆς ἐκκλησίας ἀγράφων».

Ἀρχ.: Ὁ μέγας Βασίλειος, ἐν μὲν τῇ πρὸς Διόδωρον ἐπιστολῇ, τὸ ἄγραφον ἔθος νόμου δύναμιν ἔχειν φησὶ [...]

10 (φ. 31β) «Φωτίου π(ατ)ριάρχ(ου) καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου».

Ἀρχ.: Εἰκὼν λέγετ(αι) παρὰ τὸ ἐοικέναι· ἄλλο φυσικὴ εἰκών· καὶ ἄλλο μιμητικὴ [...]

11 (φ. 33β) «Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων τῶν λίαν σεσαθρωμένων, τί ὀφείλομεν ταύτας ποιεῖν».

Ἀρχ.: Γέρων τὶς ἦν ἐν ἐρήμῳ τινὶ ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἀνατολικοῖς· ἐλθὼν δὲ ἐν μοναστηρίῳ [...]

12 (φ. 34β) «Τοῦ μακαρίου μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Φουρν(ῆ)· περὶ τῶν ἀφ' οἵων προσώπων ὀφείλει ἡ προσφορὰ γίνεσθαι».

Ἀρχ.: Ἔστω κόρη ἀμόλυντος μὴ γινώσκουσα αἱμόρροιαν· καὶ κοσκινήσει αὐτὴν ἀκριβῶς καὶ ζυμώσει [...]

13 (φ. 35α) «Διήγησις εἰς τὸν θρῆνον τοῦ προφήτου Ἱερεμίου· περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ· καὶ εἰς τὴν ἅλωσιν ταύτης· καὶ περὶ τῆς ἐκστάσεως Ἀβιμέλεχ».

Ἀρχ.: Ἱερεμίας οὗτος ὁ μέγας προφήτης· ἐξ Ἀνανὼθ τυγχάνων τῆς κώμης, [...]

14 (φ. 45β) «Ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου».
Ἄρχ.: Ἐρώτησις: Τί ποιήσ(ει) ἄνθρωπος εἰς ἐπερχόμενον πειρασμὸν καθ' ὕπνον: Ἀπόκρισις: Ὥσπερ ἐάν τις εὕρη τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ κοιμώμενον κ(αὶ) πατάξη αὐτόν, [...]

15 (φ. 47α) «Τοῦ ἁγίου Νείλου περὶ ἐργασίας νοός».
Ἄρχ.: Τὴν ἀρχὴν τῆς κατὰ Θ(εὸ)ν ὠφελεί(ας) ποιεῖσθαι ἔχομεν ἐκ τῶν ἀναριθμήτων εὐεργεσιῶν [...]

16 (φ. 48α) «Τοῦ ἁγ(ίου) Νείλου πρ(ὸς) νέ(ους) (μον)αχ(ούς)».
Ἄρχ.: Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν στόματος ἡσυχίαν καὶ κοσμιότητα σχήματος [...]

17 (φ. 48α) Ἀνεπίγραφον κείμενον.
Ἄρχ.: Καθεζόμενος ἐν τῷ κελλίῳ σου, μὴ ἄλογον ποιήσης σου τὸ ἔργον, [...]

18 (φ. 49α) «Τοῦ ἁγ(ίου) Νείλ(ου)».
Ἄρχ.: Οὐ χρὴ τὰς τῶν ἁγίων ἑορτάς, ἰουδαϊκῶς τιμᾶν ἐν βρώμασιν· [...]

19 (φ. 50α) «Κεφάλαια διάφορα καὶ πάνυ ὠφέλιμα· ἅτινα συνήχθησαν ἐκ διαφό-ρ(ων) βιβλίων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, παρὰ τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου (καὶ) ἀναχωρητοῦ».
Ἄρχ.: Πρόλογος τ(ῶν) κεφαλαίων: — Δύο εἰσὶν ὁδοὶ ἀγαπητοὶ πρὸ προσώπου ἡμῶν [...]

20 (φ. 62β) Διηγήσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.
Ἄρχ.: Ἀδελφὸς τίς· εἶπε πρός τινα γέροντα· τί ποιήσω ὅτι ἀποκτένει [sic] με ὁ ῥυπαρὸς λογισμὸς [...]

21 (φ. 64α) «Τοῦ ἁγιωτ(ά)τ(ου) π(ατ)ριάρχ(ου) κυρ(οῦ) Φιλοθέου. Λόγος ἔχων τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν· καὶ λεπτομερῆ ἀφήγησ(ιν) πάντων τῶν ἐν τῇ θεία ἱερουργία τελουμένων· ἤτοι ἑρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας». Κολοβόν.
Ἄρχ.: Τοῦ κ(υρίο)υ καὶ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τοῖς ἀποστόλοις εἰπόντος ὅταν ἔλθη ὁ παράκλητος [...]
Τελ. (φ. 85β): [...] ἐν τόπῳ ἐπισήμῳ ἐγκαταθεῖναι· οὕτω γὰρ κ(αὶ) τὰ καταλειφθέντα

22 (φ. 86α) Ἀκέφαλον κείμενον, περὶ τῆς μετὰ θάνατον τύχης τῶν ψυχῶν.
Ἄρχ.: ταζεται κ(αὶ) θεωρεῖ, κ(αὶ) τοῖς ἔξωθεν τῶν γηΐνων σωμ(ά)τ(ων) [...]

23 (φ. 88α) «Λόγος πένθ(ους)».
Ἄρχ.: Ἐν μιᾷ τ(ῶν) ἡμερῶν ὄρθρου βαθέος, ἀναστὰς ἐπορευόμην ἔξωθεν τοῦ εὐλογημένου κελλίου ἐν ᾧ προσέμενον [...]

24 (φ. 91α) «Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τ(ῶν) ἐνταῦθα ἐκδημούντων [sic] ψυχῶν».
Ἄρχ.: Ἰστέον ὅτι τῇ τρίτῃ ἡμέρα ὑψοῦται πᾶσα ψυχὴ χριστιαν(ῶν) εἰς προσκύνησιν κ(υρίο)υ τοῦ Θ(εο)ῦ [...]

25 (φ. 91α-β) «Ὁ ἐν ἁγί(οις) π(ατ)ὴρ ἡμ(ῶν) Γρηγόρ(ιος) ὁ Νύσσης· ἐν τῷ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ [...] Χ(ριστο)ῦ κ(αὶ) εἰς τὰ ἀναιρεθέντα νήπια λόγω αὐτοῦ, ἔχει καί τι λύσεως δεόμενον... λύει τοῦτο ὁ ἐν ἁγί(οις) π(ατὴ)ρ ἡμῶν Μάξιμος || λέγων οὑτωσί:»
«Τοῦ ἁγίου Μαξίμου» (PG 90, 796).
Ἄρχ.: Τρεῖς ἀποκαταστάσεις οἶδεν ἡ ἐκκλησία [...]

26 (φ. 91β) «Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὰ ἅγια φῶτα [...] Γρηγορίου Νύσσης».
Ἄρχ.: Ὁ μακάριος Δα(βὶ)δ ἐπιστήσ(ας) ποτὲ τὸν νοῦν τῇ μεγαλοπρεπεία τῆς κτίσεως [...]

27 (φ. 93α) «Ἐκ τοῦ λόγου [. . .] Ἰωάννου [. . .] τοῦ Χρυσοστόμου τοῦ εἰς τὰ ἅγια θεοφάνια [. . .]».

Ἀρχ.: Πάντες ἡμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ σήμερον [. . .]

28 (φ. 95α) «Βίος τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Μάρκου τοῦ Ἀθηναίου· τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης· τῆς οὔσης ἐπέκεινα τ(ῶν) ἐνδοτάτ(ων) μερῶν τῆς εἰσόδου Αἰθιοπ(ίας) κ(αὶ) ἐπέκεινα τοῦ ἔθν(ους) τῶν Χετταί(ων)» (BHG 1040).

Ἀρχ.: Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων, ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου λέγων οὕτως· ὅτι τεθέαμαι κατ' ὄναρ [. . .]

29 (φ. 101α) «Πῶς στ(αυ)ροῦται ὁ ἄν(θρωπ)ος τῷ κόσμῳ κ(αὶ) ὁ κόσμος τῷ ἀν(θρώπ)ῳ».

Ἀρχ.: Στ(αυ)ροῦται ὁ κόσμος τῷ ἀν(θρώπ)ῳ, ὅτε ἀποτάσσεται ὁ ἄν(θρωπ)ος τῷ κόσμῳ καὶ μονάζει [. . .]

30 (φ. 102β) «Τοῦ [. . .] Θεοδώρου ἡγουμ(έν)ου τῶν Στουδίου· περὶ ἐπιμελείας τῶν λογικ(ῶν) προβάτ(ων) Χ(ριστο)ῦ (καὶ) τῆς ἀποδράσε(ως) τῶν ἀδ(ε)λ(φῶν) ἡμ(ῶν) κ(αὶ) ἀσφαλεί(ας) τοῦ κ(α)τ(ὰ) Θ(εὸ)ν βίου ἡμῶν».

Ἀρχ.: Ἀδελφοί μου καὶ π(ατέ)ρες· μὴ δύναται ἠρεμεῖν [sic] ὁ κυβερνήτης, ἐφόσον πλεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ [. . .]

31 (φ. 106α) «Τοῦ αὐτοῦ, περὶ πανωλέθρου παρρησίας».

Ἀρχ.: Τέκνα μου πνευματικὰ καὶ ἀδελφοὶ τιμιώτ(α)τοι [. . .]

32 (φ. 109α) Κείμενον ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: καὶ θεραπεῦσαι καὶ ἰάσασθαι [. . .]
Τελ.: [. . .] ἐκ τῶν τοιοῦτων [sic] διδασκάλων ἀπαιτήσει ὁ ἀδέκαστος κριτής.

33 (φ. 109α) «Τοῦ Χρ(υσοστόμ)ου».

Ἀρχ.: Οὐχ ἁπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἁμαρτιμ(ά)τ(ων) [sic] μέτρον [. . .] (PG 119, 725).

34 (φ. 109β) «Δημητρίου μ(ητ)ροπολίτου Κυζίκου λόγος σὺν Θ(ε)ῷ περὶ νηστείας τῶν τεσσαρακοστῶν καὶ τῶν ὅλων τετραδοπαρασκευῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ» (Pitra J. B., *Spicilegium Solesmense*, 4, 481, ὅπου ὅμως τὸ ἔργον προσγράφεται εἰς τὸν Νικόλαον Γραμματικόν).

Ἀρχ.: Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων μετὰ δυναστείας [. . .]

35 (φ. 112α) «Τοῦ μακαρίου Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς πρὸς Βασιλίδ(ην) ἐπιστολῆς».

Ἀρχ.: Τούτων οὕτως ἐχόντων, τοῦτο τοῖς ἀκριβολογουμ(έν)οις ἀποφαινόμεθα [. . .]

36 (φ. 113α) «Κ(εφ)ά(λαιον) η' τοῦ ἁγ(ίου) Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας [. . .] ἤτοι ἀπόκρισις πρὸς τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῷ ἐρώτησιν».

Ἀρχ.: Γυνὴ ἐὰν γεννήσῃ τὸ ἅγιον πάσχα, ὀφείλει νηστεῦσαι καὶ μὴ πιεῖν οἶνον [. . .]

37 (φ. 113β) «Τοῦ ἁγ(ίου) Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος· ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγου αὐτοῦ» (Pitra J. B., *Analecta Sacra*, 3, 599).

Ἀρχ.: Οὐκ ἐγκαλέσει τὶς ἡμῖν παρατηρουμένοις τετράδα καὶ παρασκευὴν [. . .]

38 (φφ. 114α - 116α) Ποικίλα περὶ νηστείας (τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τῆς

Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, «τῆς τετράδος καὶ τῆς παρασκευῆς τῆς Τυροφάγου», τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τοῦ ἁγίου Πάσχα).

Ἀρχ.: Ἰστέον ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς συνηθείας μόνον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐγγράφων μαρτυριῶν ἐστὶ γνώριμος [...] ἀνατρέπων τὴν νηστείαν τῶν Ἀρμενίων τὴν λεγομένην τοῦ Ἀρτζιβούρτζη [...]

39 (φ. 116α) «Περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς πρὸ τῆς ἀπόκρεω καὶ τῆς προφωνησίμου».

Ἀρχ.: Ἐν τῇ ἑβδομάδι τῇ πρὸ τῆς ἀπόκρεω καθ' ἣν νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι [...]

40 (φ. 116α) «Περὶ τῶν δύο τεσσαρακοστῶν, τῶν τοῦ Χ(ριστο)ῦ Γέννων, καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων».

Ἀρχ.: Ἠρώτησας ἡμᾶς περὶ τῆς παραδόσε(ως) τῶν λεγομέν(ων) δύο τεσσαρακοστῶν [...]

41 (φ. 117β) «Διάγνωσις τῶν λογισμῶν, δι' ὧν πᾶσα ἁμαρτία τελεῖται».

Ἀρχ.: Ὀκτὼ εἰσὶ πάντες οἱ περιεκτικοὶ λογισμοί· πρῶτος ὁ τῆς γαστριμαργίας [...]

42 (φ. 119α) «Τίνα τύπον καὶ εἰκόνα ἐπέχει ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. Μαξίμου».

Ἀρχ.: [Τ]ύπος ἐστὶ τοῦ τε νοητοῦ κόσμου καὶ τοῦ αἰσθητοῦ [...]

43 (φ. 119β) «Ἰσιδώρου ἐκ τῶν ἐπιστολῶν».

Ἀρχ.: Εἰρήνην ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καθέδρας τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπιφθέγγετ(αι) [...]

44 (φφ. 121α - 132α) Διηγήσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

Ἀρχ.: Ἀδελφός τις ἦν ἐν τῷ αὐτῷ κοινοβίῳ τοῦ Χοζιβᾶ καὶ ὁ ἀββᾶς Γρηγόριος ὁ ἀπὸ Σχολαρίων ἔλεγεν [...]

45 (φ. 132α) «Τίτου Βοστρῶν· περὶ τοῦ τί γέγονεν τοῦ Κ(υρίο)υ ἡ περιτμηθεῖσα ἀκροβυστία [...]» (PG 89, 800, ὅπου ὅμως τὸ ἔργον προσγράφεται εἰς τὸν Ἀναστάσιον Σιναΐτην).

Ἀρχ.: Εἰπάτωσαν καὶ ἡμῖν οἱ τῶν ἀδήλων καὶ ἀγράφων καὶ σεσιωπημένων [...]

46 (φ. 132β) «Τίνες ὑπῆρχον ὧν τὸ αἷμα μετὰ τῶν θυσιῶν ἔμιξεν ὁ Πιλάτος».

Ἀρχ.: Οἱ Γαλιλαῖοι· οἳ καὶ τοῖς δόγμασιν ἐξακολουθήσαντες Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου [...]

47 (φ. 133α) «Τοῦ Χ(ρυσοστόμ)ου, πῶς πᾶσα βλασφημία ἀφεθήσετ(αι)· ἡ δὲ τοῦ πν(εύματο)ς οὐκ ἀφεθήσετ(αι)» (PG 89, 801, ὅπου ὅμως τὸ ἔργον προσγράφεται εἰς τὸν Ἀναστάσιον Σιναΐτην).

Ἀρχ.: Πολλὰ γάρ φησι κατ' ἐμοῦ εἰρήκατε ὅτι πλάνος εἰμὶ καὶ ἀντίθεος [...]

48 (φ. 133β) «Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν», «τοῦ Σολομῶντος», «τοῦ μακαρίου Διαδόχου».

Ἀρχ.: Ἐκεῖνος βλασφημεῖ εἰς τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον ὁ τὰς ἐνεργείας καὶ τοὺς καρποὺς [...]

49 (φ. 134α) «Ἐπιστολὴ τοῦ τιμιωτ(ά)του (μον)αχ(οῦ) κυρ(οῦ) Ἰω(άνν)ου τοῦ Φουρνῆ πρὸς τὸν μοναχὸν κῦρ Γρηγόριον τὸν Ἀντιγονίτην».

Ἀρχ.: Ἐμοὶ δοκεῖ π(άτ)ερ ἅγ(ιε), μὴ δεῖν ὅλ(ως) ἐν ταῖς ἁγίαις τεσσαρακοσταῖς [...]

50 (φ. 139α) «Τοῦ ἁγ(ίου) Διονυσίου: τίς ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις· (καὶ) περὶ τοῦ μακαρίου Ἱεροθέου κ(αὶ) περὶ εὐλαβεί(ας) κ(αὶ) συγγραφῆς θεολογικῆς».

Ἀρχ.: Κείμενον: Καὶ πρώτην εἰ δοκεῖ τ(ὴν) παντελῆ καὶ τ(ῶν) ὅλ(ων) τοῦ Θ(εο)ῦ προόδων ἐκφαντορικὴν [...]

Ἑρμηνεία: Πρῶτον εἰ δοκεῖ τ(ὴν) ἐκφαντορικὴν τ(ῶν) ὅλων τοῦ Θ(εο)ῦ εὐεργεσιῶν [...]

51 (φ. 143β) «Ἐκ τῆς ἁγί(ας) (καὶ) οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ περὶ πίστε(ως) κ(α)τ(ὰ) συντομί(αν) (καὶ) π(ῶς) δεῖ πιστεύ(ειν) τ(ὸν) ἀληθῆ χριστιανόν».

Ἀρχ.: Εἴ τις βούλοιτο σωθῆναι πρὸ πάντ(ων) αὐτῷ χρεία κρατῆσαι [...]

52 (φφ. 144α - 145β) Διάφορα σύντομα θεολογικὰ κείμενα: «Τοῦ ἁγίου Διονυσίου», «Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος», «Ἐρώτησις Ἀντιόχου πρὸς τ(ὸν) ἅγιον Ἀθανάσιον Ἀλεξανδρεί(ας)».

53 (φ. 145β) «Περὶ τοῦ θείου Θαλασσίου».

Ἀρχ.: Οὗτος ἀσκητικὸν καταγώγιον ἐδείματο ἐν λόφῳ τινὶ [...]

54 (φφ. 147α - 153α) Εὐχαὶ καὶ διάφορα ἄλλα ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

Ἀρχ.: Ὁ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀχράντου παρθενί(ας) τὸν στέφανον ἐκδεχόμενος, σταυροῖ δι' ἀσκητικῶν πόνων τὴν σάρκα [...]

55 (φ. 153α) «Τοῦ Θεολόγου· ἐπιτύμβια εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον ιβ'».

Ἀρχ.: α' Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος, ἢ ἐμὲ σεῖο,

....

56 (φφ. 155β - 166β) Κείμενα ἀσκητικὰ διάφορα, ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ καὶ ἄλλοθεν.

Ἀρχ.: Ἐν τῇ πόλει Νισίβεως ἦν γυνὴ χριστιανὴ ἔχουσα ἄνδρα Ἕλληνα [...]

57 (φ. 166β) «Ἐπιστολὴ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀνεπίγραφος περὶ τῆς κ(α)τ(ὰ) τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χ(ριστο)ῦ ἀσκητικῆς πολιτείας» (PG 32, 288).

Ἀρχ.: Πολλῶν ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς δηλουμ(έν)ων [...]

58 (φ. 171α) «Κανὼν κατανυκτικός· οὗ ἡ ἀκροστιχίς· Χ(ριστο)ῦ δέδοικα δευτέραν παρουσί(αν)· ὁ Ἰωσήφ».

Ἀρχ.: Ὠδὴ α'. Ἦχος πλάγιος δ'. — Χαίρει χορὸς τῶν σῶν ἁγίων, κ(ύρι)ε, διενθυμούμενος τὴν ἐπὶ γῆς πάλιν θείαν παρουσίαν σου [...]

Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ κανόνος (περιέχοντος καὶ β' ᾠδήν, συνήθως παραλειπομένην εἰς τοὺς κανόνας) εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν (Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω) τοῦ Ἰωσὴφ Ὑμνογράφου. Εἰς τὸν παρόντα κώδικα παραλείπεται ἡ β' ᾠδὴ τοῦ κανόνος, καὶ οὕτω δὲν σχηματίζεται πλήρης ἡ ἀναγραφομένη ἀκροστιχὶς («Χρισ[τοῦ δ]έδοικα...»). Περὶ τοῦ ἐν λόγῳ κανόνος βλ. Εὐτ. Ἰ. Τωμαδάκη, *Ἰωσὴφ ὁ Ὑμνογράφος — Βίος καὶ ἔργον*, Ἐν Ἀθήναις 1971, σ. 200, ἀρ. 454.

59 (φ. 178α) «Τοῦ μεγ(ά)λ(ου) Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως».

Ἀρχ.: Ἐνεδιδύσκετο ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ εἰσιὼν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ποδήρη [...]

60 (φ. 179α) Διήγησις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

Ἀρχ.: Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Βυζαντεὺς ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ὄντος μου [...]

61 (φ. 181β) «Παλλαδίου περὶ τῶν τῆς Ἰνδί(ας) ἐθνῶν κ(αὶ) τῶν Βραγμάνων [sic]. Λαύσῳ πρεποσίτῳ τοῦ [...] βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου» (*Revue Bénédictine*, 45, 1933, 34 - 40).

Ἀρχ.: Ἡ πολλή φιλοπονία σου καὶ φιλομάθεια καὶ φιληκοΐα καὶ φιλοθεΐα ἀνδρῶν ἀρίστων ἐγκαλλώπισμα [...]
Τελ. (φ. 202α): [...] οὐ φθονοῦμεν οὖν ἡμεῖς οὐδένα τῶν βουλομένων ἀληθῶς εὐσεβεῖν εἰς τὸν Θ(εό)ν, καὶ βίον ἡμέτερον ἐθέλοντας ζηλοῦν· οἰκτείροντες πᾶσαν ἀν(θρώπ)ου φύσιν τῶν θνητῶν.

Εἰς τὸ κείμενον τοῦτο πολλὰ περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

62 (φ. 202α) «Τοῦ Γρ(ηγορί)ου ἐκ τῆς ἑρμηνεί(ας) τῆς βίβλου τοῦ δικαίου Ἰώβ».
Ἀρχ.: Καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θ(εο)ῦ παραστῆναι [...]

63 (φ. 205α) «Τοῦ αὐτοῦ» ἀνεπίγραφον κείμενον.
Ἀρχ.: Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον φησὶν εἶναι [...]

64 (φ. 205α) «Τοῦ αὐτοῦ» ἕτερον ἀνεπίγραφον κείμενον.
Ἀρχ.: Ἑορτὴ γὰρ ἔργων ἀγαθῶν ἐστὶν ἐπίδειξις καὶ ψυχῆς εὐλάβεια [...]

65 (φ. 207α) «Τοῦ ἁγιωτ(ά)του (καὶ) σοφωτ(ά)του Ἰσιδώρου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης λόγος, εἰς τ(ὴν) πάνσεπτον κοίμησιν τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θ(εοτό)κου» (PG 139, 117 — BHG 1090). Κολοβός.
Ἀρχ.: Εἶδεν οὐ(ρα)νοῦ κάλλος, καὶ αὐγὴν ἡλίου φαιδράν, οὔτ' ἐσίγησεν ἑωρακὼς καὶ θαυμάσας [...]
Τελ. (φ. 222β): [...] λέγω τοὺς Ἰουδαίους, ἐκμαίνει πάλιν, καθάπερ κατὰ Χ(ριστο)ῦ πρότερον, οὕτω καὶ νῦν κατὰ τοῦ

66 (φ. 223α) «Εὐχὴ τοῦ μακαριωτ(ά)του ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου· ἣν πρὸς τὸν Θ(εὸ)ν συνήθως πρὸ τῆς πύλης τῆς πόλεως ηὔξατο, ὅτε ἔμελλεν εἰσελθεῖν» (Σοφοκλ. Οἰκονόμου, *Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Ὁμιλίαι κβ'*, Ἀθῆναι 1861, σ. 308 - 311).
Ἀρχ.: Θ(ε)ὲ θεῶν· ἅγιε ἁγίων· εὐδιάλακτε [sic]· μακρόθυμε· ἀνεξίκακε δέσποτα [...]

67 (φ. 224β) «Τοῦ αὐτοῦ εὐχὴ λεχθεῖσα ἐπὶ ἔθνους ἐπιδρομῇ».
Ἀρχ.: Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων (καὶ) διαμένων εἰς τοὺς αἰῶνας [...]

68 (φ. 225β) «Τοῦ αὐτοῦ εὐχὴ ἑτέρα ἐπὶ ἀνομβρίᾳ λεχθεῖσα» (Σοφοκλ. Οἰκονόμου, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 312 - 313).
Ἀρχ.: Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ· ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων καὶ διαμένων εἰς τοὺς αἰῶνας [...]

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ διαφόρων γραφέων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Διακρίνονται 9 - 10 τὸν ἀριθμόν, ἐξ ὧν σημαντικώτεροι καὶ πλέον χαρακτηριστικοὶ οἱ γράψαντες τὰ φύλλα:
— Α': φφ. 1α-β, 9α - 35α, 129α - 133β, 147α - 155β, 163α - 170β, 179α - 206β.
— Β': φφ. 35α - 63β, 155β - 162β.
— Γ': φφ. 207α - 222β.

Ἡ γραφὴ ὅλων ἐν γένει τῶν κωδικογράφων εἶναι ἄνετος, σταθερὰ καὶ ἐπιμελημένη. Τὰ κείμενα χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Οἱ τίτλοι τῶν κειμένων ἐρυθρόγραφοι. Εἰς τὴν κάτω ᾤαν τῶν φύλλων παλαιὰ ἀρίθμησις δι' ἑλληνικῶν ψηφίων, ἀπὸ α' ἕως σλθ'. Ἀρίθμησις

τετραδίων δὲν ὑπάρχει. Τὰ πρῶτα ὀκτὼ φύλλα τοῦ κώδικος ἐσχισμένα κατακορύφως, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω (κατὰ τὴν ἐσωτερικήν των πλευράν), καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων συγκεκολλημένα, χρησιμοποιηθείσης πρὸς τοῦτο λωρίδος χάρτου. Αἱ διαστάσεις τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος ὡς καὶ οἱ στίχοι ποικίλλουν.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 181^{β} ἀποτύπωμα μικρᾶς σφραγῖδος, ὅπου ἀναγινώσκομεν: *ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ.*

Εἰς τὴν ἄνω ᾤαν τοῦ φ. 214^{β}, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος, ὁ δεκαπεντασύλλαβος στίχος: † *παλην εθνον επιδρομη παλὴν τουρκον ο φό|βος.*

Ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ἐσωτερικῶς, τὰ κάτωθι κρυπτογραφικά:

† ἐ ψ λ χ́ ψ λ́ ψ́ λ υ ⅄ ψ ε ῐ̓ ε ῐ̓ ν ε ψ λ χ θ' ξ α' λ χ̃ ω ψ ε

[= † ἐ τ ο ύ τ ό ́τ ο χ ϱ τ ε ῐ̓ ε ῐ̓ ν ε τ ο υ ἀ μ θ' ο ῦ ς τ ε]

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων, γυμνῶν σήμερον, διότι ἡ ἄλλοτε ὑπάρχουσα βυρσίνη ἐπένδυσίς των ἔχει ἐκπέσει.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 44, ἐπὶ τοῦ ξύλου τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως, ἐσωτερικῶς, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Τὸν κώδικα τοῦτον ἔχει περιγράψει συνοπτικῶς ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 324 - 326.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 79 - 82 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 43^{β} - 44^{α} (δεῖγμα γραφῆς τοῦ β' γραφέως), 95^{β} - 96^{α} (δεῖγμα γραφῆς τοῦ δ' γραφέως), 165^{β} - 166^{α} (δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως) καὶ 220^{β} - 221^{α} (δεῖγμα γραφῆς τοῦ γ' γραφέως).

52

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς	Διαστ 0,202 × 0,150	Αἰὼν XVIII (1743) Φύλλα Α' + 486 + Β'

Μουσικὸς κῶδιξ. Παπαδική.

— φ. 1^{α}: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «† Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων (καὶ) κατιόντων, σωμάτων τε (καὶ) πνευμάτων (καὶ) πάσης χειρονομίας τε καὶ ἀκολουθίας, συντεθημένης [sic] εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν, παλαιῶν τε (καὶ) νέων».

Ἀρχ.: Ἀρχή, μέση, τέλος, (καὶ) σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τὸ ἴσον ἐστὶ [. . .]

— φ. 4^{β}: Ἰωάννου Πλουσιαδηνοῦ «ἡ σοφωτάτη παραλλαγὴ» (σχηματικὴ παράστασις).

— φ. 5^{α}: Ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη (σχηματικὴ παράστασις).

— φ. 5β: «Εἰσαγωγικόν, ἔχων ἀναμὶξ τὴν παραλλαγὴν μετὰ τῆς μετροφωνί(ας)· ἦχος πλ. α'».

— φ. 7α: «Κυροῦ Ἰωάννου δομεστίχου τοῦ Ξηροῦ· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν [. . .]

— φ. 10β: «Τῶν νενανισμάτων τε (καὶ) τετισμάτων· κὺρ Ξένου τοῦ Κορώνη· ἦχος α'».

— φ. 13α: «Σημάδια ψαλλόμενα κατ' ἦχον· συντεθέντα ἐντέχνως παρὰ κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· α'».

— φ. 14α: «Μέθοδος μετροφωνί(ας)· τοῦ Καμπάνη· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἁγίῳ πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται [. . .]

— φ. 20β: «Στίχοι [δωδεκασύλλαβοι] τοῦ Κλαδᾶ» εἰς τὸν πρωτοψάλτην Ξένον Κορώνην.

Ἐπωφελὴς μέθοδος ἡ τοῦ Κορώνη,
κρατημάτων φέρουσα χειρονομίας,
εἰς ἦχον τερπνὸν τοῦ πλαγίου δευτέρου,
(καὶ) νενανῶ δέματος ἠκριβωμένου·
ἥδιστον (καὶ) γὰρ τοῦ νενανῶ τὸ μέλος,
ὡς ἡ τέχνη δείκνυσι τῆς μελουργίας·
τὰ γὰρ ἄλλα δέματα τῶν ὀκτὼ ἤχων,
τοῦ πρώτου φημὶ (καὶ) καθ' ἑξῆς τῶν ἄλλων,
δένουσι (καὶ) λύουσιν ἐντέχνως πάνυ,
τὴν μεταβολὴν ὡς ἐν βραχὺ δεικνύντες·
τὸ δὲ νενανῶ ἐκτεταμένον μέλος
ὑπὲρ τῶν ὀκτὼ ἔνατος ἦχος πέλει.

— φ. 23β: «Ἑτέρα μέθοδος τοῦ στιχηραρίου, ποιηθεῖσα παρὰ κὺρ Ξένου τοῦ Κορώνη· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἐπέστη ἡ εἴσοδος τοῦ ἐνιαυτοῦ [. . .]

— φ. 28α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, ποιηθέντος παρὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν τε (καὶ) νέων· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [. . .]

— φ. 53β: «Ἕτερον, ὅπερ ἦν κείμενον ἔν τισι βιβλίοις, παλαιὸν (καὶ) ἀσύνηθες, ὕστερον δὲ ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ τιμιωτάτου κυρίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ξανθοπούλων· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ [. . .]

— φ. 57β: «Στίχοι καλοφωνικοὶ ἐκ τοῦ δευτέρου ψαλμοῦ, διαφόρ(ων) ποιητῶν· ὁ παρὼν ἐστὶ κὺρ ξένου τοῦ Κορώνη, (καὶ) (πρωτο)ψάλτου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη [. . .]

— φ. 75β: «Κεκραγάρια σὺν Θεῷ ἁγίῳ κατ' ἦχον· ἦχος α'».

— φ. 78α: «Ἕτερα σύντομα ἁγιορήτικα κατ' ἦχον· ἦχος α'».

— φ. 82β: «Προκείμενα τῆς ἑβδομάδος· λέγονται (καὶ) δοχαί· ἦχος α'».

— φ. 88β: «Τῇ Κυριακῇ πρωί, ἐπιφώνημα τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος πλ. β'».
"Αρχ.: Ἐξομολογήσομαί σοι Κύριε ὁ Θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ [...]

— φ. 92β: «Ἀναγραμματισμὸς κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· εἰς τὴν ἀρτοκλασίαν· ἦχος α'».
"Αρχ.: Κεχαριτωμένη χαῖρε μετὰ σοῦ ὁ Κύριος [...]

— φ. 93β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς ἀκολουθί(ας) τοῦ ὄρθρου· θεοςκύρια κατ' ἦχον· ἦχος α'».
"Αρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [...]

— φ. 99β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ πολυελέου τοῦ λεγομένου Κουκουμᾶ ἐκ τοῦ ποιητοῦ· ἦχος α'».
"Αρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [...]

— φ. 103β: «Ἡ βουλγάρα τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος α'».
"Αρχ.: Καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν [...]

— φ. 112α: «Ἀρχὴ τῆς βας στάσεως τοῦ Κουκουμᾶ· ἦχος α'».
"Αρχ.: Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸς [...]

— φ. 119β: «Πολυέλεος καλούμενος λατρινός· ποιηθεὶς παρὰ διαφόρ(ων) ποιητῶν· ἦχος α'».
"Αρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [...]

— φ. 128α: «Ἄγαλμα λατρινόν· ἦχος πλ. β'».
"Αρχ.: Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτὸς [...]

— φ. 156β: «Πασαπνοάρια κατ' ἦχον ψαλλόμενα ἐν τῷ ὄρθρῳ· τὸ παρὸν ἐστὶ κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος α'».
"Αρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [...]

— φ. 186α: «Τὰ μὲν γράμματα τοῦ σοφοῦ βασιλέως Λέοντος, τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκῦ· ἦχος α'».
"Αρχ.: Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [...]

— φ. 190β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δοξολογιῶν· ἡ παροῦσα ἐποιήθη παρὰ κὺρ Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [...]

— φ. 224β: «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

— φ. 232α: «Τὸ παρὸν ἐξηγήθη παρ' ἐμοῦ Ἰωάννου λαμπαδαρίου· ἦχος βαρύς».
Ἀλληλούια.

— φ. 232α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ (καὶ) τῶν χερουβικῶν ὕμνων· τὸ παρὸν κὺρ Ἰωάννου λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ· ἦχος α'».
"Αρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 279β: «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου· κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκῦ· ἦχος β'».
"Αρχ.: Ἅγιος ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [...]

— φ. 280β: «Ἐν τῇ τοῦ θείου Χρυσοστόμου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν [...]

— φ. 281α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχον κοινωνικῶν ὕμνων· τὸ παρὸν ἐστὶ κὺρ Ἰωάννου λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 316β: «Κοινωνικὰ τῆς ἑβδομάδος· κὺρ Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλᾶ· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 324α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κοινωνικῶν τῶν ἑορτῶν· σεπτεμβρίου α'· τοῦ Κορώνη· ἦχος βαρύς».

Ἀρχ.: Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ [...]

— φ. 348β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχον θεοτοκίων».

— φ. 414β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν καλοφωνικῶν μαθημάτων τῶν ἑορτῶν· εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγί(ας) Θεοτόκου· κῦρ Μπαλασίου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ [...]

— φ. 470β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ, καὶ τῶν κατ' ἦχον ἠχημάτων· τὸ παρὸν κῦρ Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ· ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ Πρασίνου· ἦχος α'».

Ἀναφέρονται εἰς τὸν κώδικα τοῦτον οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Ἀγάθων, ἀδελφὸς τοῦ Κορώνη: φφ. 32β, 151β, 152α, 261α, 308β.
Ἀγαλλιανὸς [Μανουήλ]: φφ. 41α, 48α, 123α, 127β, 129β, 238β.
Ἀθανάσιος ἱερομόναχος: φ. 271β.
Ἀθανάσιος μοναχός: φ. 46α.
Ἀθανάσιος πατριάρχης: φφ. 220β, 221α, 222β, 303β, 304α.
Ἀμπελοκηπιώτης [Μανουήλ]: φ. 36β.
Ἀνδρέας Σιγηρός: φφ. 145α, 150β, 226β, 227β.
Ἀνεώτης: φ. 155α.
Ἄνθιμος ἱερομόναχος δομέστικος [Λαύρας]: φφ. 248α, 253β.
Ἀρκάδιος μοναχός: φ. 31α.
Ἀρσένιος Μικρὸς ἱερομόναχος: φφ. 262β, 301β, 307α, 325α, 476α-β, 477β, 478β.
Γαβριὴλ ἐξ Ἀγχιάλου: φ. 348α.
Γαβριὴλ Ξανθόπουλος: φ. 73β.
Γεράσιμος ἱερομόναχος [Χαλκιόπουλος]: φφ. 230β, 243α, 249β, 253α, 277α, 282α, 291α, 295α, 326β.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 165α, 193α, 236α, 241α, 246β, 251β, 257α, 267α, 275β, 284β, 285β, 288β, 292β, 298α, 302α, 302β, 307β, 311α, 315β, 328β, 334β, 356α, 376α, 386α, 387α, 402α, 411α, 424β, 446α, 461α, 483α.
Γεώργιος: φ. 234β.
Γεώργιος Ἀργυρόπουλος: φ. 322α.
Γεώργιος Κοντοπετρῆς: φφ. 30β, 33β, 44β, 46α, 47β.
Γεώργιος Πλαγίτης: φ. 107β.
Γεώργιος πρωτοψάλτης Γάνου: φ. 281α.

Κλήμης ἱερομόναχος: φφ. 159^β, 161^α, 163^α, 171^α, 172^α, 175^α, 244^β, 273^α, 277^β, 282^β, 283^α, 354^α.
Κορνήλιος μοναχός: φ. 107^α.
Κουκουμᾶς καὶ μαΐστωρ: φφ. 53^α, 99^β, 112^α.
Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Ἀγχιάλου πρωτοψάλτης: φφ. 106^α, 183^α, 191^β, 239^α, 255^β, 272^α, 282^β, 369^β.
Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς: φφ. 229^α, 316^β, 365^α, 372^α.
Λάσκαρις Πηγουνίτης: φ. 295^β.
Λογγῖνος: φ. 341^β.
Μανουήλ: φφ. 39^β, 41^β, 43^β, 47^α, 67^β, 179^β, 208^α, 227^α, 228^β, 230^α, 230^β, 264^α, 301^α, 306^α, 306^β, 310^α, 322^β, 326^α, 332^α, 333^β, 334^α, 339^β, 340^β, 344^β, 345^α, 431^β, 438^β, 472^β, 473^α, 473^β.
Μανουὴλ Ἀργυρόπουλος: φφ. 296^β, 309^α, 312^α, 409^α.
Μανουὴλ Βλατηρός: φφ. 229^β, 262^α, 308^β, 337^α.
Μανουὴλ Γαζῆς: φφ. 101^α, 173^α.
Μανουὴλ πρωτοψάλτης, υἱὸς τοῦ Κορώνη: φ. 300^α.
Μανουὴλ Μέγας Ρήτωρ: φ. 208^β.
Μανουὴλ Χρυσάφης λαμπαδάριος: φφ. 31^α, 31^β, 33^α, 34^α, 34^β, 35^β, 131^α, 178^β, 226^α, 228^α, 233^α, 242^α, 248^β, 270^α, 281^β, 287^α, 289^α, 290^β, 291^α, 296^α, 296^β, 313^β, 314^α, 317^β, 318^α, 319^α, 319^β, 320^α, 320^β, 328^α, 329^β, 338^β, 342^β, 347^α, 350^α, 359^β, 361^β, 363^α, 364^α, 368^β, 370^β, 381^β, 393^α, 394^α, 396^β, 401^α, 404^β, 406^α, 407^α, 415^β, 418^α, 421^β, 428^α, 436^α, 437^α, 439^α, 441^β, 457^β, 471^β, 475^α.
Μᾶρκος: φφ. 289^β, 305^β, 344^β·— Εὐγενικὸς ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ξανθοπούλων: φφ. 53^β, 270^β·— Κορίνθου ὁ Εὐγενικός: φ. 309^β·— μητροπολίτης Κορίνθου: φφ. 286^β, 295^α, 312^β, 339^α.
Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος Ραιδεστοῦ: φ. 190^β.
Μιχαὴλ Κουκουλᾶς ἱερεύς: φ. 290^α.
Μιχαὴλ ἀπὸ τὴν Φώκαιαν: φ. 51^α.
Μοσχιανὸς ἱερεύς: φ. 47^β.
Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ: φφ. 111^α, 140^α, 158^β, 162^α, 166^α, 167^β, 169^α, 171^β, 173^β, 178^α, 180^α, 181^β, 182^β, 197^α, 200^α, 201^α, 210^β, 211^β, 213^α, 214^α, 215^α, 216^α, 219^α, 224^α, 226^α, 231^α, 234^β, 236^β, 241^β, 247^α, 252^β, 257^β, 258^β, 263^β, 268^β, 276^α, 278^α, 278^β, 279^α, 285^β, 286^α, 289^α, 292^β, 298^α, 298^β, 303^α, 308^α, 311^β, 316^α, 317^α, 319^β, 321^β, 322^β, 323^α, 323^β, 324^α, 325^β, 327^α, 329^α, 330^β, 331^α, 333^α, 335^β, 336^β, 337^β, 338^α, 339^β, 340^α, 341^α, 343^β, 344^α, 345^α, 357^α, 358^α, 359^α, 362^α, 366^α, 366^β, 377^β, 378^β, 379^β, 388^α, 388^β, 389^β, 397^β, 398^α, 403^α, 404^α, 412^β, 413^β, 413Α^β, 414^β, 420^α, 422^β, 426^α, 430^β, 434^α, 443^β, 452^α, 454^α, 455^β, 462^α, 463^β, 466^β.
Ναθαναὴλ Νικαίας [ὁ Κρής]: φφ. 287^β, 314^α.
Νικηφόρος Ἠθικός: φφ. 153^α, 276^β, 278^β, 306^α, 346^β, 360^α.
Νικόλαος Ἀσάν: φ. 293^β.
Ξένος Κορώνης πρωτοψάλτης τῆς Ἁγίας Σοφίας: φφ. 10^β, 20^β, 23^β, 32^α, 33^α,

34α, 34β, 36α, 38β, 39α, 40α, 41β, 44α, 45β, 46β, 47α, 48α, 49α, 50β, 57β, 61β, 62β, 104β, 119α, 120α, 122α, 122β, 124β, 125β, 146α, 147α, 147β, 148β, 150β, 151α, 151β, 155α, 155β, 225α, 228α, 228β, 229α, 254α, 280α, 299β, 305β, 324α, 324β, 337β, 346α, 348β, 352α, 361α, 382β, 384α, 390β, 391β.

Ξενοφῶν: φ. 148β.

Παγκράτιος μοναχός: φφ. 226β, 233β, 234α, 324β, 343α.

Παΐσιος μοναχός: φ. 244α.

Παναγιώτης διδάσκαλος καὶ πρωτοψάλτης: φ. 485α.

Πανάρετος: φφ. 29α, 29β, 323α.

Πράσινος: φ. 470β.

Στυλιανὸς ἱερεύς: φφ. 47α, 48β.

Φωκᾶς δομέστικος καὶ λαμπαδάριος: φφ. 300α, 353α.

Χαλιβούρης: φφ. 39α, 42β, 52β.

Χριστοφόρος Μυστάκων: φφ. 110α, 130α.

Χουρμούζιος [εἰς τὸν κώδ.: Χρουμούζιος] ἱερεύς: φ. 484β.

Χρυσάφης: φφ. 166β, 235α, 235β, 240β, 256β, 266α, 266β, 275α, 277β, 288α, 292α, 297α, 297β, 302α, 315α, 317α, 323β, 325β, 327α, 331α, 331β, 332β, 334β, 336β, 338α, 339α, 340α, 341α, 343β, 345β, 346β, 423β, 426β, 433α, 440β, 444β, 458β, 460α, 482α.

Χρυσάφης ὁ νέος, πρωτοψάλτης: φφ. 136β, 164α, 192α, 212α, 218α, 245β, 251α, 263α, 284α, 284β, 307α, 310α, 311α, 319α, 321α, 322α, 328β, 330α, 337α, 349α, 354β, 373β, 375α, 375Αα, 385α, 409β, 409Ββ, 410α, 416β, 417α, 419α, 429β, 442α, 448α, 464β, 465β, 467β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (Ἰωάννου πρωτοψάλτου). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,105.
Ἐπίτιτλα (φφ. 1α, 28β, 49α, 57β, 75β, 82β, 93β, 99β, 156β, 186α, 224β, 232α, 281α, 316β, 348β, 470β), τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα Αβ καὶ 486β ἄγραφα. Μετὰ τὰ φύλλα 375, 409 καὶ 413 ἀκολουθοῦν ἀντιστοίχως τὰ φύλλα 375Α, 409Α - 409Β καὶ 413Α.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 486α, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ἀσματομελιρρυτόφθογγος βίβλος, | ἥτις παπαδικὴ τοῖς ἀρχαίοις κέκληται, διὰ χειρὸς | ἐμοῦ ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἐν ἔτει αψμγῳ· μαρτίῳ[1] *: ~*

---

1. Ὁ αὐτὸς κωδικογράφος καὶ πρωτοψάλτης Ἰωάννης [Τραπεζούντιος] ἔγραψε κατὰ τὸ ἔτος 1734 καὶ τὸν ὑπ' ἀρ. 342 μουσικὸν κώδικα (Ἀκάθιστος Ὕμνος) τῆς Μονῆς Δοχειαρίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους· βλ. σχετικῶς Γρ. Θ. Στάθη, *Τὰ χειρόγραφα βυζαντινῆς μουσικῆς — Ἅγιον Ὄρος*, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1975, σ. 435 - 437 (ἀρ. 170/342)· βλ. εἰδικώτερον σ. 436, εἰκ. 36, ὅπου φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φ. 1α τοῦ κώδικος, μὲ ἐπίτιτλον ἀκριβῶς ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν φ. 1α τοῦ κώδικος 52 Ἁγ. Στεφάνου. Πρβλ. καὶ Μ. Κ. Χατζηγιακουμῆ, *Μου-*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Β^{α} τὸ ἑξῆς σημείωμα περὶ ἀφιερώσεως τοῦ κώδικος εἰς τὴν παρὰ τὴν Πύλην Τρικάλων Μονὴν Δουσίκου (Ἁγίου Βησσαρίωνος):

1796: μαΐου 21: ἀφιερώθη ἡ παροῦσα | παπ(α)δικῆ, εἰς τὴν μονὴν τοῦ Δουσίκου ἤτη τῶν με|γάλλων πυλλῶν, τοῦ σωτῆρως ἡ φρικτῆ μεταμόρφω|σις τοῦ κυρίου, καὶ τοῦ ἁγίου βησσαρίωνος, κτήτορος, καὶ | τὸ ἀφιέρωσεν ὁ παπ(α) ςέφανος ἱερομόναχος τοῦ μο|ναςηρίου δούσικον, ἐκκόμης βατζηνήας[1]*, καὶ ἔγραψε | τὸ ὄνομά του, εἰς τὴν παῤῥησίαν τοῦ μοναςηρίου, καὶ οὐ|δένας ἔχει τὴν ἄδειαν νάτο εὐγάλη ἔξω ἀπὸ τὴν | μονήν, καγὼ ἀβέρκιος σκευοφύλαξ τῆς αὐτῆς | μονῆς γράψας ταύτα, ἔτυχα μὲ τὸν ἅγιον βησσα|ρίων, εἰς τὴν βλαχίαν, καὶ μὲ τὴν ἔδωσεν ὁ ἄ|νωθεν, νὰ εὑρήσκεται πᾶντα μέσα εἰς τὸ σκευο|φυλάκιον, νὰ τὴν δίδη ὁ σκευοφύλαξ, ὁπόταν | κάνουν ἀγρηπνῆαις, τῶν ψαλλτῶν: καὶ εὔχεσθαι ὑπὲρ | ἀβερκίου ἀναξίου | ἐκ κόμης βρυςηνή|τζα:*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπον φυτόσχημον, ἐντὸς ρόμβου, κόσμημα. Καὶ ἡ ράχις τῆς σταχώσεως φέρει καλλιτεχνικὰ καὶ ἐπιχρυσωμένα κοσμήματα. Ἐπιχρυσωμένον ἐπίσης καὶ τὸ πάχος τοῦ κώδικος κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς του, μὲ ἔντυπα φυτόσχημα κοσμήματα.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 45, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ Βα, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Τὸν κώδικα τοῦτον μνημονεύει καὶ ὁ Μ. Κ. Χατζηγιακουμῆς, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 303. Σύντομον ἀναγραφὴν τοῦ κώδικος παρέχει ὁ P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 488 (ὅπου καὶ δημοσίευσις μέρους τοῦ σημειώματος τοῦ ἔτους 1796).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 83, 84 καὶ 85 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1^{α} (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου), 4^{β} - 5^{α} («ἡ σοφωτάτη παραλλαγὴ» τοῦ Ἰωάννου Πλουσιαδηνοῦ καὶ ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη) καὶ 486^{α} (τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἰωάννου πρωτοψάλτου [τοῦ Τραπεζουντίου], 1743).

53

Χάρτης λεῖος | Διαστ. 0,210 × 0,150 | Αἰὼν XVII | Φύλλα 202

1 (φ. 1^{α}) «Εὐχὴ ἣν λέγει ἀρχιερεὺς ἢ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν μέλλοντα μεταλαβεῖν τοῖς θείοις μυστηρίοις».

2 (φ. 7^{α}) Μανουὴλ Μαλαξοῦ νομοκάνων εἰς δημώδη παράφρασιν.

σικὰ χειρόγραφα Τουρκοκρατίας (1453 - 1832), τόμ. Α', Ἀθήνα 1975, σ. 303 - 305, ὅπου περὶ τοῦ κωδικογράφου καὶ μουσικοῦ Ἰωάννου πρωτοψάλτου καὶ περὶ τῶν αὐτογράφων κωδίκων του.

1. Περὶ τοῦ ἱερομονάχου τούτου Στεφάνου βλ. Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, «Ἱστορικὰ σχόλια σὲ ἐπιγραφές, ἐπιγράμματα, χαράγματα καὶ ἐνθυμήσεις τῆς Μονῆς Δουσίκου — Συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς μονῆς», *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ* [Κέντρον Ἐρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν] 1 (1984) σ. 51 καὶ 69.

— φ. 7^{α}: «Τοῖς ἁπανταχοῦ εὑρισκομ(έν)οις ἱερωμονάχοις τε καὶ λαϊκοῖς ἐν κ(υρί)ω χαίρειν:— Πρωίμιον τοῦ παρόντος νομίμου».

Ἀρχ.: Θησαυρὸς κεκρυμμένος καὶ πηγὴ ἐσφραγισμένη, τίς ὠφέλεια [. . .]
Τελ.: [. . .] ἤνυσται αὕτη ἡ βίβλος μετὰ πολλοῦ μόχθου ἐνταῦθ(α) ἐν τῇ περιφήμω ἁγιωτ(ά)τη μ(ητ)ροπόλει τ(ῶν) ἑπταπύλων Θηβῶν [. . .] παρ' ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου δούλου αὐτοῦ Μανουὴλ τοῦ Μαλαξοῦ [. . .] ἐν ἔτ(ει) ,ζοωαω ἰν(δικτιῶν)ος ς' ἀπὸ κτίσεως κόσμου· ἀπὸ δὲ τῆς κατασάρκα γεννήσεως τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ αφξγ' μαρτίῳ, ε'.

— φ. 8^{β}: «Πίναξ σὺν Θ(ε)ῷ, ὃς τάδε περιέχει:». Τελειώνει ἐν φ. 21^{α}, ἀναγράφονται δὲ κεφάλαια ἐν ὅλῳ α' - σνη'.

— φ. 23^{α}: «Περὶ τοῦ κριτοῦ ὅτι νὰ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆς· καὶ νὰ μὴν πιστεύει λόγους τινὸς χωρὶς νὰ ἐξετάζη. Ματθαίου τοῦ νομοθέτου· ὃς ἦν ἱερομόναχος κ(αὶ) πάνσοφώτατος. Τὸ ἐπίκλην Βλαστάρης: ~». «κε(φάλαι)ον α^{ον}».

Ἀρχ.: Πρέπ(ει) τὸν κριτὴν τοῦτεστ(ι) τὸν ἀρχιερέαν νὰ μιμῆται τ(ὸν) δίκαιον κριτὴν [. . .]

— φ. 167^{α}: «Τάξις προκαθεδρί(ας) τῶν ὁσιωτάτ(ων) π(ατ)ριαρχῶν κ(αὶ) μ(ητ)ροπόλεις καὶ αἱ ἀρχιἐπισκοπαὶ αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται τὴν σήμερον καὶ εἶναι ὑποκειμέναι [sic] τῇ βασιλί(δι) Κωνσταντινούπολει» [sic]. «κε(φάλαι)ον σλς'».
«α' ὁ Ῥώμης. β' ὁ Κωνσταντινουπόλ(εως). γ' ὁ Ἀλεξανδρεί(ας). δ' ὁ Ἀντιοχεί(ας). ε' ὁ Αἰλίας ἤτοι Ἱεροσολύμων:—». «Τοῦ ἀοιδίμου βασιλέ(ως) κυροῦ Ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου τοῦ Παλαιολόγ(ων) διατύπωσις, ὅπως νὰ ἔχουν τάξις προκαθεδρεί(ας) οἱ θρόν(οι) τῶν μ(ητ)ροπόλεων:—».
Ἀναγράφονται ἐν συνεχείᾳ, κατὰ σειράν, αἱ ἑξῆς οα' [γρ. 70] μητροπόλεις: «α' ἡ Καισάρεια. β' ἡ Ἔφεσος. γ' ἡ Ἡράκλεια. δ' ἡ Ἄγκυρα. ε' ἡ Κύζικος. ς' ἡ Φιλαδέλφεια. ζ' ἡ Νικομήδεια. η' ἡ Νίκαια. θ' ἡ Χαλκηδών. ι' ἡ Θεσσαλονίκη. ια' ὁ Τούρνοβος. ιβ' ἡ Ἀδριανούπολις. ιγ' ἡ Ἀμάσεια. ιδ' ἡ Προῦσσα. ιε' ἡ Νεοκαισάρεια. ις' ὁ Ἰκονίου. ιζ' ἡ Βέρροια. ιη' ἡ Πισιδία. ιθ' ἡ Κόρινθος. κ' ἡ Μονεμβασία. κα' αἱ Ἀθῆναι. κβ' αἱ Παλαιαὶ Πάτραι. κγ' ἡ Τραπεζοῦς. κδ' ἡ Λάρισσα. κε' ἡ Ναύπακτος. κς' ἡ Φιλιππούπολις. κζ' ἡ Ῥόδος. κη' αἱ Σέρραι. κθ' ἡ Φιλίππου. λ' ἡ Σμύρνη. λα' ἡ Μυτιλήνη. λβ' τὰ Ἰωάννινα. λγ' τὸ Διδυμότειχον. λδ' ὁ Μελενίκου. λε' αἱ Νέαι Πάτραι. λς' αἱ Θῆβαι. λζ' ἡ Αἶνος. λη' ἡ Κερασοῦντος. λθ' ἡ Βιδύνη. μ' ἡ Μέθυμνα. μα' ἡ Χριστι| μβ' ανούπολις [sic]. μγ' ἡ Λακεδαιμόνια. μδ' ἡ Παροναξίας. με' ἡ Μεσηβρίας. μς' ἡ Σηλυβρίας. μζ' ὁ Ἄργους καὶ Ναυπλοίου. μη' ὁ Εὐρίπου. μθ' ὁ Σοφίας. ν' ὁ Μηδείας. να' ὁ Σωζοπόλεως. νβ' ὁ Ἀγχιάλου. νγ' ὁ Βάρνης. νδ' ὁ Δρίστης. νε' ὁ Προϊλάβου. νς' ὁ Καραβιζύης. νζ' ὁ Μαρωνείας. νη' ὁ Περιθεωρίου. νθ' ὁ Ζιχνῶν. ξ' ὁ Δράμας. ξα' ὁ Νικοπόλεως ἤτοι Νευροκόπου. ξβ' ὁ Γάνου. ξγ' ὁ Ῥοιζαίου. ξδ' ὁ Λαζίας. ξε' ὁ Βιτθίας. ξς' ὁ Καφᾶς. ξζ' ὁ Χίου. ξη' ὁ Λήμνου. ξθ' ὁ Ἴμβρου. ο' ὁ Οὐγκροβλαχίας ἤτοι Μπογδανίας. οα' καὶ ὁ Μουντοβλαχίας». Ἀκολουθοῦν, κατὰ σειράν, αἱ ἑξῆς ὀκτὼ «ἀρχιεπισκοπαί»: «α' ἡ Προικόνησος. β' ἡ Κάρπαθος. γ' ἡ Αἴγια [sic· γρ. Αἴγινα]. δ' ἡ Πωγωνιανή.

ε' ὁ Ἐλασσῶνας. ς' ἡ Κῶ. ζ' ἡ τοῦ Λευκάδος. η' καὶ ἡ Ἀζηβῶν ἤγουν τῆς Ζοβᾶς».

— φ. 168β: «Πε(ρί) ποῖοι τῶν μ(ητ)ροπολιτῶν ἔχουν τὴν σήμερον ἐπισκοπαῖς». «κε(φάλαιον) σλζ'».

— φ. 169β: «Πε(ρὶ) τῶν μ(ητ)ροπολιτῶν ποῖοι λέγονται ὑπέρτιμοι κ(αὶ) ἔξαρχοι ποῖοι ὑπέρτιμοι μόν(ον)». «κε(φάλαι)ον σλη^ον».

— φ. 170α: «Τὰ τῶν ἀρχιερέ(ων) ὀφφίκια».

— φ. 181β: «Διαζύγιον τοῦ μὴ ἀποστίλαντος ἀνδρὸς ἐξόδοις [sic] τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὅταν λείψη ἀπὸ τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ χρόνους πέντε». «κε(φάλαι)ον σνη'». Εἶναι τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ παρόντος νομοκάνονος.

3 (φφ. 194α - 202α) Διάλογος μεταξὺ τοῦ ἐπισκόπου Ρενδίνης Δαμασκηνοῦ καὶ τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας Γαβριήλ.

φ. 194α: «Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα· ὁ ἐπίσκοπος Ρενδίν(ης) κὺρ Δαμασκηνὸς καὶ ὁ τῆς ἁγί(ας) Ἀναστασί(ας) ἡγούμενος κὺρ Γαυριήλ».

Ἀρχ.: —Ὁ ἡγούμενος: Προσαγορεύω τὴν θεοφιλεστάτην καὶ ἱεράν μοι κεφαλήν.— Ὁ ἐπίσκοπος: Χαίρειν πολλὰ τῷ ἡγουμένῳ ὄχ' ἀρίστῳ [. . .]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς μετ' ἐπιμελείας. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολὺ ὀλίγα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,100. Στίχοι 19.

Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, μετρίας μᾶλλον καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Τὰ φύλλα 3β - 4α, 5α-β, 6β, 21β - 22β, 183β - 191β, 192β - 193β καὶ 202β κατέλιπεν ὁ βιβλιογράφος ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 182β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ νομοκάνονος, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος:

† *ὁ ἐλάχιςος*[1] *γερμανὸς | ἱερομόναχος τλήμων* †

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:

† *ἔτοῦτο τὸ νόμιμα* [sic] *ὕπαρχει τοῦ ἀγίου | ςεφάνου· κ(αὶ) ἥ τοῖς τὸ ἀποξενώσι | ἀπὸ τὴν ἀγίαν μόνὴν ταύτην ἔχι | τᾶς ἀρ(ᾶς) τῶν τριακοσίων δέκα κ(αὶ) | ὤκτο θεοφόρων π(ατέ)ρων ἡμῶν τῶν | ἐνικαία πρώτης συνόδου κ(αὶ) τῶν λυπ(ῶν) | συνόδων.*

Ἐπὶ τοῦ φ. 4β, τὸ ἑξῆς ἕτερον, ἀχρονολόγητον ὡσαύτως, κτητορικὸν σημείωμα:

† *τω παρὸν νομιμο· τοῦ | ἄγιου· πρωτομαρτυρός· (καὶ) | αρχη· διακόνου ςεφάνου· κ(αὶ) οπιος | βοληθη το παρη· εςὶ αφὁρησμένος· | κ(αὶ) ανάθεμα τον· ἀμίν. | κ(αὶ) να κοψι ὁ θ(εὸ)ς τη ζοήν του σταγληγο|ρα: . ἀμίν· αμίν· αμίν.*

1. Μετὰ τὴν λέξιν ἐλάχιστος ἀκολουθοῦν δύο ἄλλαι λέξεις διαγεγραμμέναι καὶ μὴ ἀναγινωσκόμεναι σήμερον.

Ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ αὐτοῦ φύλλου, μονοκονδυλικῶς τὰ ἑξῆς:
† *Ὁ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος (καὶ) ἀρχιδιακόνου ϛεφάνου*
† *Ἄνθιμος ἱερομο(ναχος).*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 192α καὶ τρίτον κτητορικὸν σημείωμα:
Κ(αὶ) τόδε σὺν τοῖς λοιποῖς ἐκ | τῶν τοῦ ἁγί(ου) προτομάρτυρος τε | κ(αὶ) ἀρχιδιακόν(ου) ϛεφάν(ου): ~
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α: *ἐλάχιϛος π(ατέ)ρων ἡμῶν προηγούμε/νος γερμανὸς ἱερομόναχος καὶ ἐν χ(ριστ)ῶ | ἡμ(ῶν) ἀδελφός.*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 183α, διὰ μεταγενεστέρας χειρός, ὀνόματά τινα μοναχῶν (ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ στοιχείου α), ὡς εἰς βιβλίον προσθέσεως.
Ἐπὶ τοῦ φ. 6α δοκιμαὶ κονδυλίου. Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ὡσαύτως δοκιμαὶ κονδυλίου καὶ μονοκονδυλικῶς ἡ ὑπογραφή: † *ὁ ϛαγῶν Κλήμης.*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος γεωμετρικὴ διακόσμησις. Ἴχνη δύο θηλυκωτήρων. Ἡ ῥάχις τῆς σταχώσεως ἔχει ἐκπέσει.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 46, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 202β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 86 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 23α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ α' κεφαλαίου τοῦ νομοκάνονος).

54

Χάρτης χονδρὸς | Διαστ. 0,255 × 0,160 | Αἰὼν XV | Φύλλα 239

Κανόνες Ἰωάννου τοῦ Μαυρόποδος καὶ ἄλλων.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3β τὸ ἑξῆς συνοπτικὸν σημείωμα περιεχομένων:
«† ἔχει τὸ παρ(ὸν) βιβλίον, κανόνα εἰς τ(ὸν) κ(ύριο)ν ἡμ(ῶν) ἰ(ησοῦ)ν περὶ νήψε(ως)· | ἔχει (καὶ) ἑτέρ(ους) κατῆχον τοῦ μαυρ(ό)π(οδ)ος η̅· ἔχει εἰς τ(ὴν) δευτέρ(αν) | παρουσί(αν) κανόν(α)· ἔχει τῆ Δ' [=τετάρτη] (καὶ) τῆ παρασκευῆ κανόν(ας) | δύο μετὰ τ(ῶν) τριωδί(ων) τῆς ἡμέρ(ας)· ἕτερ(ον) εἰς τ(ὸν) εὐαγγελισμ(ὸν) | τ(ῆς) παναγί(ας)· ἕτερ(ον) τὸ πολλοῖς συνεχόμενο(ς)· ἑτέρ(ους) τοῦ | μαυρόποδ(ος) κατῆχον εἰς τ(ὴν) παναγ(ίαν) μ̅· τοῦ αὐτοῦ εἰς τ(ὸν) | τίμι(ον) πρόδρομ(ον) κανόν(α)· εἰς τ(ὸν) φύλακα ἄγγελον ἕτερ(ον)· | κ(αὶ) πάλ(ιν) ἄλλ(ον) εἰς τ(ὴν) θ(εοτό)κον:».

1 (φ. 1α) «Καν(ὼν)» [εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν]. «Ἦχ(ος) β'»· [πρβλ.· καὶ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 131].
Ἀρχ.: Ὠδὴ α': Ἰ(ησο)ῦ γλυκύτατε Χ(ριστ)έ· Ἰ(ησο)ῦ μακρόθυμε· τὰ τῆς ψυχῆς μου θεράπευσον τραύματα [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 3α): — Τὸν Μανασσῆν Ἰ(ησο)ῦ μου· τὸν τελώνην τὴν πόρνην. [...] (καὶ) τ(ὸν) λῃστὴν ὑπερβέβηκα· Ἰ(ησο)ῦ μου ἐν ἔργοις αἰσχίστοις [...]

2 (φ. 4α) «† Κανόνες παρακλητικοί· εἰς τὸν Κ(ύριο)ν καὶ Θ(εὸ)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν· ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ, τὸ ἐπίκλϊν [sic] Μαυρόποδος· οὗ τὸ ὄνομα ἐντέτακται, ἑκάστη ἐνάτη ᾠδῇ:»

Αἱ ἀκροστιχίδες τῶν κανόνων, πλὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ συντάκτου (Ἰωάννης μοναχός, ἁμαρτωλός, ἄθλιος κλπ.), εἰς ἰαμβικὸν δωδεκασύλλαβον στίχον.

α΄ (φ. 4α) «[Ἦχος α΄.] Κανὼν πρῶτος: οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ἀπάρχομαί σοι τῶν ἐμῶν σ(ῶτ)ερ λόγων·
ὁ τάλας Ἰω(άννης):»

Ἀρχ.: Ὠδὴ α΄. Ἦχος α΄: —Ἅπας ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ· Χ(ριστ)ὲ προέφης ἡ αὐτοαλήθεια [...]

Ὠδὴ θ΄ (φ. 8α): —Ἴδε τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν· ἴδε τὴν θλῖψιν σ(ῶτ)ερ ἴδε τὴν κάκωσιν· [...]

β΄ (φ. 8β) «Ἦχο(ς) β΄. † Ἕτερος κανὼν εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ὠδὴν ἄδω σοι δευτέραν Θ(εο)ῦ λόγε·
ἁμαρτωλὸς Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος β΄. Ὠδὴ α΄: —Ὡς Θ(εὸ)ς ἐλέους ὡς π(ατ)ήρ· πάσης παρακλήσεως· ὡς οἰκτιρμῶν θησαυρὸς ἀδαπάνητος [...]

Ὠδὴ θ΄ (φ. 12β): —Ἰδοὺ σὺ Κ(ύρι)ε ἔγνως· τὰ ἀρχαῖα μου πάντα· (καὶ) ἔσχατα καὶ μέσα ὡς Θ(εὸ)ς [...]

γ΄ (φ. 13β) «Ἦχ(ος) γ΄. † Ἕτερος καν(ών), εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Τρίτον σε μέλπω τῆς τριάδος ὡς ἕνα·
ὁ τλήμων Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος γ΄. Ὠδὴ α΄: — Τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν· ὁ ὑποστήσας βουλήσει· καὶ ἐφ' ὑδάτων ἑδράσας· ἀκλινῆ ἄπτωτον [...]

Ὠδὴ θ΄ (φ. 17α): —Ἰ(ησο)ῦ ἀγαθὲ ὁ τὰς χεῖρας σου· αἱματώσας ἐν στ(αυ)ρῷ· καὶ βεβήλων σπονδῶν με ῥυσάμενος [...]

δ΄ (φ. 17β) «Ἦχο(ς) δ΄. † Ἕτερος κανὼν εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν· οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:

Τέταρτον ᾠδῆς ᾆσμά σοι σ(ῶτ)ερ πλέκω,
ἄθλιος Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ὠδὴ α΄. Ἦχος δ΄: — Τὰ χείλη μου ἄνοιξον· κ(αὶ) ἀναγγείλη τὸ στόμα μου· τὴν αἴνεσιν Κ(ύρι)ε· σοῦ τοῦ ἀνοίξαντος χείλη ἄλαλα [...]

Ὠδὴ θ΄ (φ. 21α): —Ἴδε τὴν ἐμὴν· ταπείνωσιν Κ(ύρι)ε ἴδε· τὴν κάκωσιν· ἴδε τοὺς ἐχθραίνοντας [...]

ε΄ (φ. 22α) «Ἦχος πλ. α΄. † Ἕτερος καν(ὼν) εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστ(ι)χ(ὶς) αὕτη:

Πέμπτον φέρω μέλισμα τῷ Θ(ε)ῷ λόγῳ,
ὁ (μον)αχ(ὸς) Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. α΄. Ὠδὴ α΄: — Πλάτυνόν σου τὸ στόμα κἀγὼ πληρώσω αὐτό· διὰ στόματος εἶπας προφητικοῦ [...]

Ὠδὴ θ΄ (φ. 24β): —Ἰ(ησο)ῦ φιλάν(θρωπ)ε ὁ τανύσας· ἐπὶ τοῦ στ(αυ)ροῦ· τὰς χεῖρας σου συμπαθῶς [...]

ς′ (φ. 25β) «Ἦχο(ς) πλ. β′. † Ἕτερος καν(ὼν) εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν (καὶ) Θ(εὸ)ν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:

Ἕκτην ἄδω σοι παντάναξ μελωδίαν,
ὁ μοναχὸ(ς) Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. β′. Ὠδὴ α′: —Ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὸ εἶναι· πρῶτον μοι δούς· τὸ εὖ εἶναι δεύτερον· ἐχαρίσω [. . .]
Ὠδὴ θ′ (φ. 28β): —Ἰδὼν εὐσπλάγχνως ἴδε τὴν κάκωσιν· λόγε Θ(εο)ῦ· (καὶ) τὴν ταλαιπωρίαν (καὶ) θλῖψιν μου [. . .]

ζ′ (φ. 29α) «Ἦχος βαρύς. † Ἕτερος καν(ὼν) εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμ(ῶν) (καὶ) Θ(εὸ)ν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ἐν ἑβδόμῳ μέλει σε μέλπω παντάναξ,
μο(να)χ(ὸς) Ἰω(άννης):»

Ἀρχ.: Ὠδὴ α′. Ἦχος βαρύς: —Ἔχων τὴν εὐσπλαγχνίαν· ὡς οὐσιῶδες καὶ πρῶτον· κ(αὶ) κύριον γνώρισμα [. . .]
Ὠδ(ὴ) θ′ (φ. 32β): —Ἵνα παθῶν ἀπολύσης Χ(ριστ)ὲ τὸν ἄν(θρωπ)ον· διὰ πολλὴν εὐσπλαγχνίαν ἄν(θρωπ)ος γέγονας [. . .]

η′ (φ. 33β) «Ἦχος πλ. δ′. † Ἕτερος κανὼν εἰς τ(ὸν) Κ(ύριο)ν ἡμῶν καὶ Θ(εὸ)ν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστό)ν: οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Δούλου δέησιν ὀγδόην σ(ῶτ)ερ δέχου,
μοναχοῦ Ἰωάννου:»

Ἀρχ.: Ὠδὴ α′. Ἦχ(ος) πλ. δ′: — Δημιουργήσας καταρχάς με Κ(ύρι)ε· διάγειν ἔταξας· ἐν ζωηρῷ χώρῳ· παραδείσου χαίροντα [. . .]
Ὠδὴ θ′ (φ. 37β): —Ἵνα σου· σ(ῶτ)ερ τὸ σεπτόν· (καὶ) πανάγιον καὶ ἔνδοξον ὄνομα· (καὶ) ἐπ' ἐμοὶ δοξασθῇ [. . .]

3 (φ. 38β) «Ἕτερος καν(ὼν) τοῦ κυ(ροῦ) Ἰωσήφ· ὅντινα ψάλλομεν τῇ Κυ(ριακῇ) τῆς ἀπόκρεω ἀντὶ μεσονυκτικοῦ: οὗ ἡ ἀκροστιχ(ίς):

Χ(ριστο)ῦ δέδοικα δευτέραν παρουσίαν,
ὁ Ἰωσήφ:»

Ἀρχ.: Ὠδὴ α′. Ἦχος πλ. δ′: — Χαίρει χορὸς τῶν σῶν ἁγίων Κ(ύρι)ε· διενθυμούμενος· τὴν ἐπὶ γῆς πάλιν· θείαν παρουσίαν σου [. . .]
Ὠδὴ β′ (φ. 39α): — Τρέμω σου Κ(ύρι)ε· βῆμα τὸ θεῖον καὶ φρικτόν· ἡνίκα μέλλεις ποιεῖν κρίσιν δικαίαν [. . .]
Ὠδὴ θ′ (φ. 42α): —Ἰδοὺ ὁ πάντων κτίστης ἐξ οὐ(ρα)νοῦ· ἐπὶ γῆς μετὰ δόξης ἐφίσταται [. . .]

Ὁ ὡς ἄνω κανὼν Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου περιλαμβάνει καὶ β′ ᾠδήν, συνήθως παραλειπομένην.

4 α′ (φ. 43α) «Τῇ Δ′ [=Τετάρτῃ] εἰς τ(ὸν) ὄρθ(ρον) μετὰ τ(ὴν) β′ στιχ(ο)λογ(ίαν) κάθ(ισμα)· ἦχος β′».

Ἀρχ.: Μετ' εἰρήνης διελθεῖν ἡμᾶς τοὺς ταπεινούς· τὴν προκαθάρσιμον εὐδόκησον τῶν νηστειῶν [. . .]

β′ (φ. 43α) «Ὁ καν(ών)· ᾠδὴ α′· ἦχ(ος) δ′: ὁ εἱρμ(ός):»

Ἀρχ.: Ἄσομαί σοι Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εό)ς μου· ὅτι ἐξήγαγες λαὸν δουλείας Αἰγύπτου [. . .]
Νηστεύων ὁ Κ(ύριο)ς ἀν(θρωπ)ίνως· πρὸς ὑποτύπωσιν ἡμῶν· νικᾷ τὸν πειράζοντα [. . .]

᾿Ωδὴ θ΄. Ὁ εἱρμὸς (φ. 46α): —Μεγαλύνομεν πάντες τ(ὴν) φιλαν(θρωπ)ίαν σου Κ(ύρι)ε [. . .] Μωσῆς ἐν Αἰγύπτῳ θάλασσαν διέρρηξε (καὶ) λαὸν διήγαγε [. . .]

5 α΄ (φ. 47α) «Τῇ Παρα(σκευ)ῇ εἰς τ(ὸν) ὄρθρον εἰς τ(ὴν) β΄ στιχολογ(ίαν), κάθισμα· ἦχος βαρ(ύς)».

Ἀρχ.: Ἀνύψωσον ἐκκλησιῶν τὸ κέρας τίμιε στ(αυ)ρέ· κατάβαλε αἱρετικῶν τῇ σῇ δυνάμει τὴν ὀφρύν [. . .]

β΄ (φ. 47β) «Κανών, ἦχος πλ. δ΄».

Ἀρχ.: ᾿Ωδὴ α΄: —Ὁ τῆς ἐγκρατείας θεῖος καιρός· ἐπέλαμψε πᾶσι, μετανοίας τῷ φωτισμῷ [. . .]

᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 51α): —Ἰδοὺ ὁ φωτοφόρος ἦλθε καιρός· ἡ ἁγία ἡμέρα ἐπέλαμψε· τὰ σκοτεινὰ πάθη σου ἀπόφυγε ὦ ψυχὴ [. . .]

6 (φ. 52β) «Κανὼν χαρμόσυνος· ὃς ἐτέθη ἵνα ψάλληται ἀντὶ μεσονυκτ(ικ)οῦ εἰς τ(ὴν) ἀγρυπνίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τ(ῆς) ὑπεραγίας δεσποίν(ης) ἡμ(ῶν) Θ(εοτό)κου: φέρ(ων) ἀκροστιχ(ίδα) τήνδε:

Χαίροις χαρᾶς σκήνωμα τῆς λύπης λύσις·
ᾠδὴ Ἰωάννου:»

Ἀρχ.: Ἦχο(ς) πλ. δ΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Χαῖρε κατάρας παλαιᾶς ἡ λύτρωσις· καὶ εὐλογίας πηγὴ [. . .]

᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 56β): —Ἰδοὺ σε πᾶσαι γενεαί· μακαρίζουσι τὴν ἀειμακάριστον [. . .]

7 (φ. 57β) «Κανὼν παρακλητικὸ(ς) εἰς τ(ὴν) ὑπ(ερα)γ(ίαν) Θ(εοτό)κον· Θεοφάνους».

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. δ΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς· πρὸς σὲ καταφεύγω [. . .]

8 (φ. 60α) «Κανόνες παρακλητικοί· τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θ(εοτό)κου· ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ, τὸ ἐπίκλιν [sic] Μαυρόποδος· τοῦ ἐν ὑστέροις χρόνοις χρηματήσαντος [sic] ἀρχιερέως Εὐχαΐτων· οὗ τὸ ὄνομα ἐντέτακται τῇ ἀκροστιχίδ(ι) ἑκάστης ἐνάτης ᾠδῆς».

Ἀκολουθοῦν τεσσαράκοντα κανόνες κατ᾿ ἦχον, ἀντιστοιχοῦντες ἀνὰ πέντε εἰς ἕκαστον τῶν ὀκτὼ ἤχων. Ἡ ἀκροστιχὶς ἑκάστου κανόνος εἰς ἰαμβικὸν δωδεκασύλλαβον στίχον.

— Ἦχος α΄.

α΄ (φ. 60α) «Κανὼν πρῶτος, οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ἀπάρχομαί σοι τῶν ἐμῶν λόγων, κόρη·
ὁ τλήμων Ἰω(άννης):»

Ἀρχ.: Ἦχος α΄. ᾿Ωδὴ α΄: —Ἅγιον εὑρών σε ἱερόν· ὁ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαυόμενος· ἅγιος Θ(εὸ)ς ἡμῶν [. . .]

᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 63β): —Ἵνα χαρμοσύνως ἄσμασι· χαριστηρίοις κόρη καταγεραίρω σε [. . .]

[Ἔκδ.: Σωφρ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, τόμ. Α΄ (Ἁγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη, ἀρ. 7 - 8), Chennevières - sur - Marne 1931, ἀρ. 1, σ. 3 - 7.]

β΄ (φ. 64β) «Καν(ὼν) β΄» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Πρώτην δέησιν προσφέρω σοι παρθένε·
πένης Ἰω(άννης):»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 2, σ. 7 - 11.]

῎Αρχ.: ῏Ηχος α΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Πάντων ἡ τεκοῦσα τῶν καλῶν· τὸν χορηγὸν (καὶ) δοτῆρα καὶ πάροχον [. . .]
᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 68β): —῞Ινα γεραίρω σε πίστει· ἵνα δοξάζω σε πόθῳ· ἵνα σε μέλπω εὐσεβῶς [. . .]

γ΄ (φ. 69α) «Καν(ὼν) γ΄» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ψυχῆς ἐμῆς γένοιο δέσποινα σκέπη·
᾿Ιωάννου μοναχ(οῦ):»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 3, σ. 12 - 16.]

῎Αρχ.: ῏Ηχος α΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Ψαλμικῶς τὰς χεῖρας οἱ πιστοί· δεῦτε κροτοῦντες, συμφώνως ὑμνήσωμεν· ὄρος τὸ πανάγιον [. . .]
᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 73α): Μέγας κοπετὸς καὶ θόρυβος· μέγας ἀγὼν (καὶ) φόβος ἀνεκδιήγητος· ἡνίκα ψυχή, τῆς συναφείας τοῦ σώματος· μετὰ βίας χωρίζεται τρέμουσα [. . .]

δ΄ (φ. 73β) «Κανὼν δ΄» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Σώτειρα σῶσον σοί με προσπεφευγότα·
ὕμνος ᾿Ιωάννου:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 4, σ. 16 - 20.]

῎Αρχ.: ῏Ηχος α΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Σάκκῳ καὶ σποδῷ (καὶ) στεναγμῷ· καὶ ἐν κλαυθμῷ καὶ νηστείᾳ καὶ δάκρυσι [. . .]
᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 77β): ῞Ιππος δυσπειθὴς δυσήνιος· ἑτερογνάθως ἔχων θρασὺς ἀγέρωχος· ἄτακτα σκιρτῶν [. . .]

ε΄ (φ. 78β) «῞Ετερος κανών: ποίημ(α) ᾿Ιωσὴφ (καὶ) ᾿Ιωάννου τ(ῶν) (μον)αχ(ῶν)». «Κανὼν ε΄· ἡ ἀκροστιχ(ίς):
῾Ρῦσιν δίδου μοι ψυχικῶν μολυσμάτων:»

῎Αρχ.: ῏Ηχος α΄. ᾿Ωδὴ α΄: —῾Ρεῖθρα μοι δακρύων ψυχικῶν· ἡ τὴν πηγὴν τῆς ἀφέσεως τέξασα· δώρησαι πανάμωμε [. . .]
᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 81α): ῏Αρον· τὸ βαρὺ φορτίον μου· τῶν ἐγκλημάτων Θ(εοτό)κε πανύμνητε [. . .]

— ῏Ηχος β΄.

ϛ΄ (φ. 81β) «Καν(ὼν) α΄» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Μολπὴν ἄδω σοι δευτέραν Θ(εοτό)κε·
ὁ μοναχὸς ᾿Ιω(άννης):»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 40, σ. 127 - 131.]

῎Αρχ.: ῏Ηχος β΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Μεμυκότα χείλη τῆς ψυχῆς· ἄνοιξον (καὶ) τράνωσον· τὸν λογισμὸν (καὶ) τὴν γλῶσσαν μου πάναγνε [. . .]
᾿Ωδὴ θ΄ (φ. 85α): ᾿Ιῶ φαρμαχθέντα με· τοῦ δρακοντείου δήγματος· καὶ δεινῶς πληγωθέντα· πληγὴν ὁλόσωμον [. . .]

ζ΄ (φ. 86α) «Κανὼν β΄» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Μέλος φέρω σοι δεύτερον Θ(εοτό)κε·
ὁ μοναχ(ὸς) ᾿Ιω(άννη)ης:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 41, σ. 131 - 135.]

῎Αρχ.: ῏Ηχ(ος) β΄. ᾿Ωδὴ α΄: — Μετὰ Θ(εό)ν· σὲ βοηθὸν ἀκαταίσχυντον· (καὶ) προστασίαν ἄμαχον· (καὶ) ἀντιλήπτορα [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 90α): ᾿Ιδοὺ ἐνέτειναν τόξον· (καὶ) ἡτοίμασαν βέλη· καὶ δόρυ (καὶ) ῥομφαίαν κατ' ἐμοῦ [. . .]

η′ (φ. 90β) «Καν(ὼν) γ′» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:

Λύμης με πάσης ἐξελοῦ Θ(εοτό)κε·
τὸν μοναχὸν ᾿Ιω(άν)ν(ην):»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 42, σ. 135 - 139.]

῎Αρχ.: ῏Ηχ(ος) β′. ᾿Ωδὴ α′: — Λυτρωτὴν τεκοῦσα τὸν Χ(ριστό)ν· λύμης ἀπὸ πάσης με· τοῦ λυμεῶνος Θ(εοτό)κε λύτρωσαι [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 94β): ᾿Ιδοὺ ψυχή μου ἐγγίζει· ἡ ἡμέρα Κ(υρίο)υ· ὡς κλέπτης ἐρχομένη ἐν νυκτί· σπεῦσον λοιπὸν ἑτοιμάσαι τὰ σά [. . .]

θ′ (φ. 95α) «Κανὼν δ′» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:

Πυλῶν σκότους ῥῦσαι με τοῦ φωτὸ(ς) πύλη·
ἔπος ᾿Ιωάννου:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 44, σ. 144 - 147.]

῎Αρχ.: ῏Ηχ(ος) β′. ᾿Ωδὴ α′: — Παθοκτόνον πένθος (καὶ) κλαυθμόν· λύπην τε χαρμόσυνον· καὶ στεναγμὸν παρακλήσεως πρόξενον [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 98β): ῞Ινα θεώσῃ ἀν(θρώπ)ους· ὁ Θ(εὸ)ς φιλαν(θρώπ)ως· ἐκ σοῦ ἐναν-(θρωπ)ήσας ὑπὲρ νοῦν [. . .]

ι′ (φ. 99β) «Κανὼν ε′» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

῎Ομβρησον ἁγνὴ δακρύων μοι λιβάδας·
θρῆνος ᾿Ιω(άνν)ου:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 45, σ. 148 - 151.]

῎Αρχ.: ῏Ηχ(ος) β′. ᾿Ωδὴ α′: —῎Ομβρησόν μοι ἁγνή· δακρύων ῥεῖθρα δαψιλῆ· κατανύξεως πηγὴν [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 103α): ᾿Ιδοὺ καιρὸς ψυχή μου μετανοίας· μετανοήσωμεν θερμῶς· ἐν γὰρ ἐν τῷ ᾅδῃ οὐκ ἔστιν ἐξομολόγησις [. . .]

— ῏Ηχος γ′.

ια′ (φ. 104α) «Κανὼν α′» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Τρίτον μέλισμα τῇ πανυμνήτῳ πλέκω·
δοῦλος ᾿Ιωάννης:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 76, σ. 241 - 245.]

῎Αρχ.: ῏Ηχο(ς) γ′. ᾿Ωδὴ α′: — Τὸν σ(ωτῆ)ρα μου λόγον· ἡ διὰ λόγου κυήσασα· σαρκικῶς ὑπὲρ λόγον [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 107β): ῾Ινατί εἶ ψυχή μου περίλυπος, καὶ κατώδυνος ἀεί· ἱνατί συνταράσσεις με πάντοτε [. . .]

ιβ′ (φ. 108α) «Καν(ὼν) β′» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Τρίτον γεραίρω τὴν Θ(εοτό)κον κόρην·
ὁ πέν(ης) ᾿Ιωάννης:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 77, σ. 245 - 249.]

῎Αρχ.: ῏Ηχ(ος) γ′. ᾿Ωδὴ α′: — Τὴν κεχαριτωμένην μόνην δέσποιναν· τὴν καλὴν ἐν γυναιξί· τὴν ἑπτάφωτον λυχνίαν [. . .]

᾿Ωδὴ θ′ (φ. 112α): ᾿Ιδοὺ ἡ ἐμὴ ἀντίληψις· ἰδοὺ ἡ σ(ωτη)ρία μου· ἰδοὺ ἡ προστασία· τῆς ψυχῆς μου [. . .]

ιγ' (φ. 112β) «Κανὼν γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Ψυχῆς ἐμῆς φώτισον ἁγνὴ τὰς κόρας·
μοναχοῦ Ἰωάννου:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 78, σ. 249 - 253.]

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) γ'. Ὠδὴ α': — Ψάλλων παναρμονίως ᾄδει δέσποινα· ὁ προπάτωρ σου· Δα(βί)δ· δεκαχόρδω ψαλτηρίω [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 116α): Ἰσχύς μου ἐλπὶς καὶ ὕμνησις· κράτος (καὶ) σ(ωτη)ρία μου παρθένε Θ(εοτό)κε [. . .]

ιδ' (φ. 117α) «Κανὼν δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Πυρὸς γεέννης ἐξελοῦ με παρθ(έ)νε·
Ἰωάννην μοναχόν:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 79, σ. 253 - 257.]

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) γ'. Ὠδὴ α': — Πν(εύματο)ς παναγίου σκεῦος ἅγιον· (καὶ) δοχεῖον ἱερόν· Θ(εοτό)κε [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 120β): Ὀνείρου δίκην ἐξέλιπον· ἀτμίδος (καὶ) καπνοῦ (καὶ) σκιᾶς· αἱ πᾶσαι μου ἡμέραι [. . .]

ιε' (φ. 121α) «Κανὼν ε'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Ἅρπασον ἁγνὴ ταρτάρου με πυθμένος·
Ἰω(άννην) δοῦλον:»

[Σ. Εὐστρατιάδου, *Θεοτοκάριον*, ἀρ. 80, σ. 258 - 261.]

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) γ'. Ὠδὴ α': —Ἁγιάσματος οἶκε· σκήνωμα δόξης Κ(υρίο)υ· θυμιατήριον θεῖον [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 124β): Νηχόμενόν μοι βάθει συμφορῶν· (καὶ) κλυδωνιζόμενον ἀβύσσω ἁμαρτιῶν· Θ(εοτό)κε δέσποινα [. . .]

— Ἦχος δ'.

ις' (φ. 125β) «Καν(ὼν) α'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Τέταρτον ᾠδῆς ᾆσμα σοι κόρη φέρω·
ὁ μοναχὸ(ς) Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) δ'. Ὠδὴ α': — Τὸ στόμα μου πλήρωσον· χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως· τὴν γλῶσσαν μου ἔμπλησον· χαρᾶς ἡ πρόξενος [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 128β): Ἴδε τὴν ἐμήν· ἱλέω σου ὄμματι· ἐσχάτην κάκωσιν· ἥν μοι προεξένησεν· ἡ ἀμετρία [. . .]

ιζ' (φ. 129β) «Κανὼν β'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Τέταρτον ᾆσμα σοι μ(ῆτ)ερ Θ(εο)ῦ φέρω·
μοναχ(ὸς) Ἰωάνν(ης):»

Ἀρχ.: Ἦχο(ς) δ'. Ὠδὴ α': — Τὸν λόγον Θ(εο)ῦ τεκοῦσα σαρκί· λόγου δι' ἀγγέλου ἀγγέλους τὸν ὑποστήσαντα· ἀπειρόγαμε [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 133α): Ἰχῶρας (καὶ) ἕλκη τῆς ψυχῆς μου· ἀπόμαξον σπόγγω συμπαθείας· (καὶ) κατάδησαι [. . .]

ιη' (φ. 133β) «Κανὼν γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Δάκρυσι πλῦνον καρδίαν ἐμὴν κόρη·
Ἰω(άνν)ου μοναχοῦ:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) δ'. Ὠδὴ α': — Δακρύων ἐπιρροὰς παράσχου μοι· θεογεννήτρια· δι' ὧν δακρύων πεῖραν [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 137α): Μέλλων τῷ φρικτῷ τοῦ σοῦ υἱοῦ· παρίστασθαι κριτηρίῳ ὁ κατάκριτος· τρέμω καὶ φρίττω [...]

ιθ' (φ. 137β) «Κανὼν δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Δέσποινα δός μοι πν(εῦμ)α συντετριμμένον·
τῷ Ἰω(άνν)η:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) δ'. Ὠδὴ α': — Δοχεῖον ἱερόν· ἱερὰ Θ(εοτό)κε· γεγονυῖα τοῦ σεπτοῦ· καὶ ὄντως ἱεροῦ [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 141α): Ὥρας ὁ καιρὸς ἐνδεκάτης· τί ἀμελεῖς ψυχὴ ἀθλία· τί ὡς περὶ πρώτης λογίζῃ [...]

κ' (φ. 141β) «Καν(ὼν) ε'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ἐνώτισαί μου τὴν προσευχὴν παρθ(έ)νε·
ὕμνος Ἰω(άνν)ου:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) δ'. Ὠδὴ α': — Ἔμφοβος (καὶ) ἔντρομος· ἐν ταπεινώσει πν(εύματο)ς· (καὶ) συντριβῇ καρδίας [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 145α): Ἰδοὺ ὁ νυμφίος· ὁ ὡραῖος (καὶ) γλυκύς· ἐλεύσεται ψυχὴ νυκτὸς ἐν μέσῳ [...]

— Ἦχος πλ. α'.

κα' (φ. 145β) «Καν(ὼν) α'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Πέμπτον προσαυδῶ σοὶ Θ(εο)ῦ μ(ῆτ)ερ μέλος·
ἐγὼ Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. α'. Ὠδὴ α': — Πν(εύματο)ς τοῦ ἁγίου ἑλκῦσαι χάριν αἰτῶ· ἐν ἀνοίξει παρθ(έ)νε τοῦ ταπεινοῦ μου στόματος [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 148β): Ἰαμάτων ἄβυσσον ἡ τεκοῦσα· ἴασαι κἀμέ· ἐν κλίνῃ ἁμαρτιῶν· τὸν κλινοπετῆ [...]

κβ' (φ. 149β) «Κανὼν β'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Πέμπτην δέησιν ὦ Θ(εο)ῦ μ(ῆτ)ερ δέχου·
τάλανος Ἰωάννου:»

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. α'. Ὠδὴ α': — Πονηρᾷ συμβουλῇ· παρακοῆς τὸ πικρόν· πιόντες πόμα· ἐξωκίσθημεν· τοῦ παραδείσου [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 152α): Ἴθυνον εἰς ὅρμον γαληνιῶντα σεμνή· ἐν χειμῶνι (καὶ) κλύδωνι· καὶ ζέουσι κύμασι [...]

κγ' (φ. 152β) «Καν(ὼν) γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχ(ὶς) αὕτη:
Σῶσον με σώτειρα σκότους ἐξωτέρου·
Ἰωάνν(ην) δοῦλον:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. α'. Ὠδὴ α': — Στόματί τε καὶ γλώσσῃ καὶ λογισμῷ (καὶ) ψυχῇ· (καὶ) νοῒ καὶ καρδίᾳ [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 155β): Ναὸν τὸν τοῦ σώματος διαφθείρας· ἄξιος φθορᾶς· κατέστην ὡς τὸν ναὸν φθείρας τοῦ Θ(εο)ῦ [...]

κδ' (φ. 156α) «Κανὼν δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Οἰκτρὰν δέησιν μὴ παρόψει παρθ(έ)νε·
πτωχ(οῦ) Ἰω(άνν)ου:»

"Αρχ.: Ἦχ(ος) πλ. α'. Ὠδὴ α': — Ὁ σ(ωτ)ήρ μου Χ(ριστό)ς· ὁ δι' ἐμὲ κατ' ἐμέ· δι' εὐσπλαγχνίαν ἀδιήγητον· καταδεξάμενος [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 159α): Ἵλεως ἐν ὥρα γενοῦ μοι τῆς κρίσεως· Ἰ(ησο)ῦ ὑπεράγαθε· κριτὰ δικαιότατε [...]

κε' (φ. 159β) «Καν(ὼν) ε'» «ποίημα Ἰωσὴφ (καὶ) Ἰω(άννου) τ(ῶν) μοναχ(ῶν):»
"Αρχ.: Ἦχ(ος) πλ. α'. Ὠδὴ α': — Πν(εῦμ)α συντετριμμένον παράσχου μοι ἀγαθή· ταπεινήν τε καρδίαν [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 162α): Θ(εὸ)ν ὃν ἐκύησας ἀπορρήτως δέσποινα ἁγνή· ἱκέτευε ἐκτενῶς· ῥύσασθαι ἡμᾶς· κινδύνων καὶ θλίψεων [...]

— Ἦχος πλ. β'.

κς' (φ. 162α) Κανὼν α' «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ἕκτον πλέκω πάναγνε σοὶ λόγων στέφος·
ἐγὼ ὁ Ἰωάννης:»
"Αρχ.: Ἦχος πλ. β'. Ὠδὴ α': — Ἐκ τῶν ἀΰλων ταμείων τοῦ παντουργοῦ· (καὶ) ἁγίου πν(εύματο)ς· λόγον ἔμπνευσον κἀμοὶ [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 165β): Ἰδοὺ οἱ μώλωπες συνεσάπησαν· (καὶ) ἀηδῶς· προσώζεσαν, οἱ ἐξ ἀφροσύνης μου· καὶ παθῶν ἐμπαιγμάτων [...]

κζ' (φ. 166β) Κανὼν β' «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Σὺ τῆς ἐμῆς δέσποινα χαρὰ καρδίας·
μοναχοῦ Ἰω(άνν)ου:»
"Αρχ.: Ἦχο(ς) πλ. β'. Ὠδὴ α': — Σὲ παναγία παρθ(έ)νε· πρὸς τὸν ἐκ σοῦ· σαρκωθέντα Κ(ύριο)ν· μεσιτείαν εὐμενῆ [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 169β): Ἰδοὺ προσπίπτω σοι παναμώμητε· πίστει θερμῇ· τὴν ἄκραν τῆς ψυχῆς μου ἀπόγνωσιν [...]

κη' (φ. 170β) «Καν(ὼν) γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Κράτος γενοῦ μοι καὶ σκέπη Θ(εοτό)κε·
Ἰω(άνν)η δούλῳ:»
"Αρχ.: Ἦχος πλ. β'. Ὠδὴ α': — Κύμασι κακίας· παθῶν καταιγίσι· καὶ ἐπικλύσεσι τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 174β): Δάκρυσον στέναξον κλαῦσον· λογικὴ πᾶσα φύσις· νῦν ἐπ' ἐμοὶ τῷ δυστυχῶς μακρύναντι Θ(εο)ῦ [...]

κθ' (φ. 175α) «Κανὼν δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Φωτὸς πύλη ῥῦσαι με πυλῶν ἐξ ᾅδου·
Ἰω(άνν)ην μοναχόν:»
"Αρχ.: Ἦχ(ος) πλ. β'. Ὠδὴ α': — Φωτὸς δοχεῖον παρθ(έ)νε· τοῦ ἐκ φωτός· προανάρχου λάμψαντος· φωτοδότου Ἰ(ησο)ῦ [...]
Ὠδὴ θ' (φ. 178β): Ὁρῶν τὴν ὥραν ἤδη προκόψασαν· τὴν φοβεράν· τομὴν δὲ τοῦ θανάτου ἐγγίζουσαν [...]

λ' (φ. 179α) «Κανὼν ε'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ἕκτον προσαυδῶ σοὶ μέλος Θ(εο)ῦ πύλη·
ὁ αὐτὸς Ἰω(άνν)ης):»
"Αρχ.: Ἦχ(ος) πλ. β'. Ὠδὴ α': — Εὐρύχωρόν σε· τέμενος Θ(εο)ῦ· (καὶ) ἐνδιαίτημα τοῦ λόγου τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 183β): Ἴασαι τὰ τραύματα τῆς ἐμῆς· δέσποινα καρδίας· τὰ ἀνίατα (καὶ) δεινὰ [...]

— Ἦχος βαρύς.

λα' (φ. 184α) «Κανὼν α'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ἐν ἑβδόμω δέσποινα μέλπω σε κρότω·
ὁ τλήμων Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος βαρύς. 'Ωδὴ α': —Ἔχουσα τῆς σοφίας· τὸν χορηγὸν πειθαρχοῦντα· ταῖς σαῖς παρακλήσεσιν· υἱοπρεπῶς ἐπίσταξον [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 187β): Ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἔντεχνος μέθοδος· πολυειδῶν καταδέσμων ἰσχὺς δραστήριος [...]

λβ' (φ. 188α) «Κανὼν β'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Αὕτη δέησις ἑβδόμη τῇ παρθένω·
τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου:»

Ἀρχ.: Ἦχος βαρύς. 'Ωδὴ α': —Ἄβυσσον εὐσπλαγχνίας· κ(αὶ) χορηγὸν συμπαθείας· καὶ πέλαγος ἄπειρον· φιλαν(θρωπ)ίας τέξασα [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 191β): Ἴδε καιρὸς ἐργασίας κρείττονος· ἴδε καιρὸς ἐμπορίας· ἀγαθῶν αἰωνίων καὶ ἀϊδίου ἀπολαύσεως [...]

λγ' (φ. 192α) «Κανὼν γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Βρυγμοῦ με ῥῦσαι τῶν ὀδόντων παρθ(έ)νε,
τὸν Ἰωάννην:»

Ἀρχ.: Ἦχος βαρύς. 'Ωδὴ α': — Βάρει τῆς ἁμαρτίας· τῆς βαρυτέρας μολύβδου· τὸν νοῦν βαρυνόμενος [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 195β): Ὥσπερ ἐξ ὕπνου καὶ μέθης πολλῆς ἀνάνηψον· τῆς ἀμελείας ψυχή μου καὶ ῥαθυμίας σου [...]

λδ' (φ. 196β) «Καν(ὼν) δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Ληστῶν με ῥῦσαι παρθένε ψυχοκτόνων·
ὕμνος Ἰωάννου:»

Ἀρχ.: Ἦχο(ς) βαρύς. 'Ωδὴ α': — Λόγον μοι ἔμπνευσον· Θ(εο)ῦ λόγου σκήνωμα· τὰς ἐμὰς ἁμαρτίας· θρηνογραφεῖν [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 199β): Ἰλύϊ με· παραπτωμάτων ἐμπαγέντα· (καὶ) βορβόρω πταισμάτων· δεινῶς περιπαρέντα [...]

λε' (φ. 200α) «Κανὼν ε'»· «ἦχος ὁ αὐτός».

Ἀρχ.: 'Ωδὴ α': — Δέσποινα Θ(εοτό)κε· τοὺς ἐπὶ σοὶ πεποιθότας· καὶ ἐν σοὶ προστρέχοντας [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 203α): Ὑπὸ τὴν σκέπην σου νῦν καταφεύγω· ἀπὸ πλήθους πταισμάτων· κινδυνεύων παρθένε [...]

— Ἦχος πλ. δ'.

λς' (φ. 203β) «Καν(ὼν) α'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:
Δέχου δέησιν ὀγδόην Θ(εο)ῦ θρόνε·
ἐκ μοναχοῦ Ἰωάννου;»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. δ'. 'Ωδὴ α': — Δίδου μοι λόγον τῷ π(ατ)ρὶ συνάναρχε· λόγε καὶ σύνθρονε· λόγοις ἀεὶ μέλπειν [...]

'Ωδὴ θ' (φ. 207β): Ἰάτρευσον τὰ τραύματα τῆς ἐμῆς· ταλαιπώρου καρδίας καὶ ἴασαι· τὰ τῆς ψυχῆς ἕλκη τὰ δυσίατα (καὶ) πολλὰ [...]

λζ' (φ. 208α) Κανὼν β' «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ὀγδόην δέησιν ἁγνὴ προσδέχου,
μοναχ(οῦ) Ἰω(άνν)ου:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. δ'. Ὠδὴ α': — Τὸ καθαρὸν τῆς παρθενίας τέμενος· τὸν τῆς ἁγνείας ναόν· τὸν ἱερὸν δόμον [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 212β): Ἴδοιμι δέσποινα ἁγνή· συμπαθῶς καὶ εὐμενῶς μοι προσβλέπουσαν· σὲ τὴν ἐλπίδα μου [. . .]

λη' (φ. 213α) «Καν(ὼν) γ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Λόγοις γεραίρω τὴν τροφόν σε τοῦ λόγου·
Ἰωάννης:

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. δ'. Ὠδὴ α': — Λόγοις σε γεραίρειν ἐπιχειρῶν· λόγον ὑπὲρ λόγον διὰ λόγου σωματικῶς [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 217α): Νικῆσαι τὰς παγίδας τοῦ δυσμενοῦς· καὶ ἐνέδρας ἐκείνου (καὶ) θήρατρα διαφυγεῖν [. . .]

λθ' (φ. 218α) «Κανὼν δ'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ὕμνοις σε τιμῶ τοῦ Θ(εο)ῦ τὴν μ(ητέ)ρα·
Ἰωάννης δοῦλος:»

Ἀρχ.: Ἦχ(ος) πλ. δ'. Ὠδὴ α': —Ὑμνολογίαις ἱεραῖς ὑμνήσωμεν· τὴν πολυύμνητον· τὴν τὸν Θ(εὸ)ν λόγον· ὑπὲρ νοῦν κυήσασαν [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 222α): Δεῦρο δὴ τάλαινα ψυχή· ἑαυτὴν πρὸ τῆς ἐξόδου σου πένθησον· θρήνησον στέναξον [. . .]

μ' (φ. 222α) «Κανὼν ε'» «οὗ ἡ ἀκροστιχὶς αὕτη:

Ὕμνοις ἀνυμνῶ τὴν πανύμνητον κόρην·
ὕμνος Ἰωάννου:

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. δ'. Ὠδὴ α': — Ὕμνοις· ἀνυμνεῖν διαπαντός· ἐπιποθῶν σὲ δέσποινα· τὴν πολυύμνητον [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 226β): Ἴδετε πάντες οἱ λαοί· τὸ σ(ωτή)ριον Χ(ριστο)ῦ τοῦ Θ(εο)ῦ ἡμῶν· ὅπως ὁ ὕψιστος· ὁ πάντα φέρων [. . .]

9 (φ. 227β) «† Ἕτερος κανὼν εἰς τ(ὸν) τίμιον (καὶ) ἔνδοξον προφήτην (καὶ) Πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς· ὃς ἐτέθη ἐνταῦθα ἵνα ψάλληται εἰς τ(ὰς) ἑορτ(ὰς) αὐτοῦ ἀντ(ὶ) μεσονυκτικοῦ· φέρων ἀκροστιχίδ(α) τήνδε:

Τὸν Πρόδρομόν σε τοῦ λόγου, τιμῶ λόγοις·
σὸς Ἰωάννης:»

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. δ'. Ὠδὴ α': — Τὸν τῶν ἁπάντων προφητῶν σε μείζονα· (καὶ) πάσης φύσεως· τῆς γεννητῆς ὄντως· κρείττω (καὶ) ἐπέκεινα [. . .]
Ὠδὴ θ' (φ. 231β): Ἰδεῖν κατηξιώθης ἅπερ ἰδεῖν· ἐπεθύμουν (καὶ) ἄγγελοι πρότερον· καὶ προφητῶν· δῆμος [. . .]

10 (φ. 232β) «† Κανὼν τοῦ Μαυρόποδος εἰς τ(ὸν) φύλακα ἄγγελον· οὗ ἡ ἀκροστιχὶς ἥδε:

Τὸν ἄγγελον μέλπω σὲ τὸν φύλακά μου·
ᾠδὴ μοναχοῦ Ἰω(άνν)ου:»

Ἀρχ.: Ἦχος πλ. δ'. Ὠδὴ α': — Τὸν ἄγρυπνον φύλακα τῆς ἐμῆς· ψυχῆς καὶ προστάτην· τῆς ζωῆς μου καὶ ὁδηγὸν [. . .]

Ὠδὴ θ′ (φ. 236β): Ἴδοιμι ἐκδεξιὼν [sic]· τῆς ἀθλίας μου ψυχῆς· παριστάμενον· φαιδρὸν καὶ ἥμερον· τὸν ἀντιλήπτορα [. . .]

11 (φ. 237β) «Κα(νὼν) εἰς τ(ὴν) ὑπ(ερα)γ(ίαν) Θ(εοτό)κον».

Ἀρχ.: Ἦχο(ς) πλ. β′. Ὠδὴ α′: — Ἡ τ(ὸν) ἀχώρητον λόγον ἐν σῇ γαστρί· δεξαμένη πάναγνε· θεοχώρητε σκηνὴ [. . .]

Ὠδὴ θ′ (φ. 239α): Φωτὸς δοχεῖον τοῦ ἀναλάμψαντος· θεοπρεπῶς· ἐκ σοῦ τ(ῆς) καθαρᾶς παναμώμητε [. . .]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, ἄνετος καὶ λίαν ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,180 × 0,100. Στίχοι 25. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Ὁ κῶδιξ φέρει καὶ ἀρίθμησιν τετραδίων: α′ - λα′. Ἡ σχετικὴ ἔνδειξις ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου ἑκάστου τετραδίου, εἰς τὸ κάτω περιθώριον καὶ πρὸς τὰ ἔσω. Τετράδια (=ὀκτάφυλλα) πλήρη, κανονικά: β′ - λ′. Τοῦ πρώτου τετραδίου σῴζονται σήμερον μόνον τὰ τρία τελευταῖα φύλλα του. Ἄγνωστον τί περιεῖχον τὰ ἐκπεσόντα πέντε πρῶτα φύλλα (ἴσως τοὺς λεπτομερεῖς πίνακας περιεχομένων). Τὸ τελευταῖον τεῦχος, λα′, εἶναι δυάδιον (=τετράφυλλον).

Ὁ κῶδιξ φέρει καὶ ὑδατόσημα (filigranes), τὰ ὁποῖα εἰκονίζουν ἵππον (cheval) ἐν καλπασμῷ (ἐνδεικτικῶς βλ. τὰ φύλλα 7, 37, 47, 81, 85, 105, 106, 138 καὶ 175 τοῦ κώδικος). Τὸ ὑδατόσημον τοῦτο δὲν ταυτίζεται πρὸς τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τοὺς γνωστοὺς σχετικοὺς καταλόγους[1].

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις (πτερωτοὶ λέοντες κ.ἄ. ζῶα, γεωμετρικὰ σχήματα κλπ.). Σῴζονται τὰ ἴχνη δύο θηλυκωτήρων καὶ ἀνὰ δύο μεταλλικοὶ γόμφοι ἐπὶ ἑκάστης πινακίδος (ἄλλοτε ὑπῆρχον τέσσαρες γόμφοι ἐπὶ ἑκάστης πινακίδος). Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 47, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 239β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 87 καὶ 88 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 3β - 4α (σύντομον σημείωμα τῶν περιεχομένων, ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 59β - 60α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου).

---

1. C. M. Briquet, *Les filigranes*, τόμ. 1, Leipzig 1923², ἀρ. 3560 - 3585· V. Mošin - S. Traljić, *Filigranes*, τόμ. 1, Zagreb 1957, ἀρ. 2409 - 2480· Dieter und Johanna Harlfinger, *Wasserzeichen aus griechischen Handschriften*, Berlin 1974 (λ. cheval 11, 12, 21, 29, 30). — Πάντα τὰ ὑδατόσημα τὰ ἀπεικονίζοντα ἵππον καὶ περιλαμβανόμενα εἰς τοὺς ὡς ἄνω καταλόγους χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ ΙΔ′ ἕως καὶ τοῦ ΙΕ′ αἰ.

55

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς — Διαστ. 0,160 × 0,105 — Αἰὼν XVIII (1733) Φύλλα Α'-Ε'+379

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.

— φ. 1α: Ἀνοιξαντάρια· πλ. δ'.
"Αρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [. . .]

— φ. 6α: «Κεκραγάρια κατ' ἦχον μικρά· ἦχος α'».
"Αρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]

— φ. 11β: Τὸ δένδρον τῆς παραλλαγῆς (σχηματικὴ παράστασις). Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ «δένδρου», ἐντὸς κύκλου, ἡ προτομὴ τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, κρατοῦντος διὰ τῆς ἀριστερᾶς εἰλητόν. Φέρει τὴν ἐπιγραφήν: *ἰωάν(νης) δ(α)μ(ασ)κ(η)ν(ός).*

— φ. 12α: Ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη (σχηματικὴ παράστασις). Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ «τροχοῦ», ἐντὸς κύκλου, προτομὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ «τροχοῦ», ἐντὸς κύκλου πάλιν, ἡ προτομὴ τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη, κρατοῦντος εἰλητὸν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. Φέρει τὴν ἐπιγραφήν: *ἰωάν(νης) κουκουζέλης.*

— φ. 13α: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν συμαδίων τῆς ψαλτικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιουσῶν κατειουσῶν σωμάτων τε καὶ πνευμάτων καὶ πάσης χειρονομίας· παρὰ παλαιῶν τε καὶ νέων διδασκάλων».
"Αρχ.: Ἀρχὴ μέση τέλος καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τὸ ἴσον ἐστὶ [. . .]

— φ. 18α: «Ὁ παρὸν πολυέλεος ἐστὶ ποίημα κὺρ Πέτρου τοῦ μελοδοῦ, ἐκκλησιαστικὸς α'».
"Αρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούϊα [. . .]

— φ. 23α: «Δοξολογία κὺρ Μπαλασίου· ἦχος α'».
"Αρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

— φ. 25β: «Ἀσματικὰ ἐκκλησιαστικὰ κὺρ Μανουῆλ Γούτα· ἦχος α'».
"Αρχ.: "Αγιος ὁ Θεὸς ἅγιος ἰσχυρὸς [. . .]

— φ. 28β: «Βαρύς· μεγάλα προκίμενα».
"Αρχ.: Τίς Θεὸς μέγας ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν [. . .]

— φ. 29α: «† Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κεκραγαρί(ων) ἀναστασίμ(ων) τε κ(αὶ) εωθινῶν, καὶ ἑτέρων χρυσίμ(ων) μαθημάτ(ων) ὑπο παλεῶν τε κ(αὶ) νέ(ων) διδασκάλλ(ων)· α'».
"Αρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ εἰσάκουσόν με [. . .]

— φ. 106α: «Τέλος τὸν κεκραγαρί(ων) κ(αὶ) ἀναστασίμων ὅλων».

— φ. 106α: «Τὰ παρόντα αἰωθινὰ ἐστὶ μέλος κὺρ Ἰωάννου Γλυκέως νεωστὶ δὲ Νέων Π(ατ)ρῶν· ἦχος α'».
"Αρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .] Εἰς τὸ ὅρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

— φ. 118β: «Εὐλογητάρια ἀναστάσιμα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Εὐλογητὸς εἶ Κύριε δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου [. . .]

— φ. 121α: «Πολυέλεος κὺρ Ἰωάννου Χρυσάφου· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 127β: «Στίχος μουσικὸς ὀργανικὸς ποίημα κὺρ Μπαλασίου ἱερέως εἰς τὸν πολυέλεον· α'».
Ἀρχ.: Εὐλογητὸς Κύριος ἐκ Σιὼν [. . .]

— φ. 130β: «Πασαπνοάρια τοῦ κὺρ Χρυσάφου κ(αὶ) κὺρ Μπαλασίου ἱερέως κ(αὶ) κὺρ Πέτρου τὸ παρόν· δ'».
Ἀρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [. . .]

— φ. 143α: «Ἡ παρούσαις δοξολογίαις ἐστὶ ποίημα νέων διδασκάλων αὔτη δὲ κὺρ Γερμανοῦ».

— φ. 171α: «Θεία λειτουργία τοῦ ἐν αγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου Κωνσταντίνου πόλεως τοῦ Χρυσοστόμου».
Ἀρχ.: Δύναμις· ἅγιος ὁ Θεὸς [. . .]

— φ. 174β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ὀκτοήχων χερουβικῶν, ποΐημα, κὺρ Χρυσάφου· α'».
Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [. . .]

— φ. 223α: «Ἀρχῆ σὺν Θεῶ ἀγίω τῶν κοινονικὸν ὕμνον, ποίημα κὺρ Ἰωάννου Χρυσάφου, ἦχος α'».
Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [. . .]

— φ. 271β: «Κοινωνικὰ δεσποτηκῶν καὶ θεωμητορικῶν ἑορτῶν· ποίημα κὺρ Πέτρου Μπερεκέτη τοῦ μελοδοῦ, ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου· πλ. α'».
Ἀρχ.: Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ [. . .]

— φ. 287β: «Κοινωνικὰ τῶν δεσποτηκῶν καὶ θεομητορικ(ῶν) ἑορτ(ῶν) κὺρ Μπαλασίου, τ(ῆς) ἰνδίκτου· πλ. α'».
Ἀρχ.: Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ [. . .]

— φ. 293β: «Τῆ μεγάλη ε̄ [=Πέμπτη] χερουβικ(ὸν) καὶ κοινωνικ(ὸν) κὺρ Πέτρου [Μπερεκέτη], βαρύς».
Ἀρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ [. . .]

— φ. 294β: «Τῶ μεγάλω Σαββάτω χερουβικὸν κὺρ Μπαλασίου· ἦχος πλ. α'».
Ἀρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [. . .]

— φ. 302α: «Τ(ῆς) εὐδομάδος τὰ κοινωνικά».

— φ. 305β: «Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου».
Ἀρχ.: Ἅγιος ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [. . .]

— φ. 307α: «Λειτουργία τῶν προηγιασμέν(ων)· πλ. β'».
Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [. . .]

— φ. 311α: «Τέλος τῶν χερουβικῶν κ(αὶ) τῶν κοιν⟨ων⟩ικῶν ἀπάντων».

— φ. 311α: «Ἀρχὴ σὺν Θεὼ ἁγίω μερικῶν θ(εοτο)κίων, ποίημα κὺρ Γερμανοὺ Νέων Πατρῶν, ἦχος α'».
Ἀρχ.: Σὲ μεγαλύνομεν τὴν ὄντως Θεοτόκον [. . .]

— φ. 325β: «Εἰς φήμ(ην) ἀρχιερέος».

— φ. 337β: «Εἱρμοὶ καλοφωνικοὶ ποιηθέντες παρὰ διαφόρων διδασκάλων· ὁ παρὸν κὺρ Πέτρου [Μπερεκέτη]· α'».
Ἀρχ.: Ἡ τρίφωτος οὐσία καὶ τρισήλιος δόξα [...]

— φ. 356β: «Τὸ παρὸν ψάλλετ(αι) εἰς ἄριστον τραπέζης· πλ. δ'».
Ἀρχ.: Ὁ χορτάσας λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὀμβρήσας ὕδωρ [...]

— φ. 358β: «Τροπάρια ἰδιόμελα εἰς τεθνεῶτας κ(αὶ) ἀδελφοὺς κεκοιμημένους· ἦχος πλ. δ'».
Ἀρχ.: Θρηνῶ καὶ ὀδύρομαι ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον [...]

— φ. 365β: «Ἀλληλουάριον τοῦ κὺρ Θεοδούλου, νὺν δὲ νεωστὶ ἐξηγημένον καὶ καλλωπισμένον ἔσω. α'».
Ἀλληλούια.

— φ. 366α: «Ποίημα κὺρ Φιλαρέτου ἱερο(μονά)χ(ου) λαυριώτου, α'».
Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [...]

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως: φ. 257α.
Ἀναστάσιος ἱερεὺς ὁ Μοραΐτης: φ. 258α.
Ἀντώνιος ἱερεὺς καὶ πρωτοψάλτης: φφ. 187α, 192β, 198β, 205α, 210β, 216β.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 106α, 143α, 148β, 179α, 186α, 191β, 196β, 202β, 209α, 215α, 247β, 248β, 250α, 250β, 251α, 252α, 252β, 253β, 255α, 256α, 297α, 299α, 311α, 314α.
Δαμιανὸς [ἱερομόναχος, Βατοπεδινός]: φ. 197β.
Δημήτριος: φ. 338β.
Θεόδουλος [μοναχός]: φφ. 174α, 365β.
Θεοφάνης Καρύκης [οἰκουμ. πατριάρχης]: φφ. 27α, 204β.
Ἰωακεὶμ Βιζύης: φ. 216α.
Ἰωάννης Γλυκὺς [οἰκουμ. πατριάρχης]: φ. 106α.
Ἰωάννης Κουκουζέλης: φφ. 12α, 324α.
Ἰωάννης Χρυσάφης πρωτοψάλτης: φφ. 121α, 167α, 181β, 199α, 205β, 211α, 217α, 223α, 223β, 224α, 225α, 225β, 226α, 226β, 227β, 228β, 229α, 229β, 259β, 261α, 262α, 262β, 263α, 263β, 264α, 264β, 265β, 266β, 267α, 307β.
Ἰωάσαφ [γρ. Ἰωάννης(;)] Κλαδᾶς: φ. 309β.
Κλήμης [ἱερομόναχος, Μυτιληναῖος]: φ. 203β.
[Μανουὴλ] Γαζῆς: φ. 141α.
Μανουὴλ Γούτας: φ. 25β.
Μελέτιος Σιναΐτης ἱερομόναχος: φ. 348α.
Μελχισεδέκ: φ. 158α.
Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ: φφ. 23α, 127β, 130β, 134β, 135β, 138β, 145β, 151β, 155α, 161α, 163α, 176α, 183α, 189α, 194α, 199β, 207α, 212α, 218α, 230α, 231β, 233α, 234β, 235β, 236α, 237α, 287β, 288α, 288β, 290α, 290β, 291α, 291β, 292β, 293α, 294β, 295β, 296α, 299β, 300α, 300β, 301α, 301β, 302α, 303α, 303β,

304^{α}, 304^{β}, 305^{α}, 308^{β}, 309^{α}, 312^{β}, 321^{β}, 325^{β}, 339^{β}, 340^{α}, 344^{α}, 349^{α}, 349^{β}, 356^{α}, 361^{β}, 371^{α}.
Ξένος Κορώνης: φ. 173^{β}.
Παναγιώτης Χαλάτζογλου: φ. 341^{β}.
Παῦλος: φ. 180^{β}.
Πέτρος: φφ. 26^{α}, 26^{β}, 27^{α}, 130^{β}, 137^{β}, 177^{β}, 184^{β}, 200^{β}, 208^{α}, 219^{α}, 220^{β}, 222^{α}, 270^{α}, 308^{α}, 310^{β}, 343^{α}, 354^{β}.
Πέτρος Μπερεκέτης ὁ μελῳδός: φφ. 18^{α}, 213^{β}, 237^{β}, 238^{α}, 238^{β}, 239^{α}, 240^{α}, 240^{β}, 241^{β}, 242^{β}, 243^{α}, 244^{α}, 244^{β}, 245^{α}, 246^{β}, 271^{β}, 274^{β}, 275^{β}, 276^{β}, 277^{α}, 278^{α}, 278^{β}, 279^{β}, 280^{α}, 280^{β}, 281^{β}, 282^{α}, 282^{β}, 283^{β}, 284^{β}, 285^{α}, 285^{β}, 286^{β}, 287^{α}, 293^{β}, 337^{β}, 338^{α}, 339^{α}, 341^{α}, 345^{β}, 346^{β}, 347^{α}, 350^{α}, 350^{β}, 355^{β}·
——— καὶ Γλυκύς: φ. 195^{α}· ——— ὁ ἐκ Καραμανίας: φ. 346^{α}.
Φιλάρετος ἱερομόναχος Λαυριώτης: φ. 366^{α}.
Χουρμούζιος ἱερεύς: φ. 357^{α}.
Χρυσάφης: φφ. 130^{β}, 174^{β}, 187^{β}, 270^{α}, 310^{α}, 322^{β}, 327^{α}, 362^{α}.
Χρυσάφης ὁ νέος: φφ. 118^{β}, 175^{α}, 317^{α}, 319^{α}.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (ὑπὸ Ἀθανασίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Κρήτης). Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,115 × 0,065. Ἐπίτιτλα (φφ. 13^{α}, 29^{α}, 106^{α}, 171^{β}, 223^{α}, 271^{β}, 287^{β}, 311^{α}), τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα Α^{β} - Ε^{β}, 9^{β} - 11^{α}, 12^{β}, 376^{α} - 378^{α} καὶ 379^{α} ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 367^{β}, μετὰ τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
ἤλιφε τέλος αὔτη αψ|λγ^{ω} μαΐω α.
Ἡ παρούσα ἀσματομελιρρητόφθογγος βήβλος ἐ|γράφη διαχειρὸς καμοῦ ἀθανασίου ἱερομο|νάχου κ(αὶ) ἡγουμένου τῆς ἡμετέρας λαύρας τοῦ | ἀποκρήτης [γρ. *ἀπὸ Κρήτης*] *κ(αὶ) μέμνησθαι τοῦ γράψαντος αὐτ(ήν): † | διὰ τὸν κ(ύριο)ν: †*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 378^{β} δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία καὶ καλλιτεχνικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἐπὶ τοῦ πάχους τοῦ κώδικος, καὶ εἰς τὰς τρεῖς πλευράς, ἔντυπον ὡσαύτως κόσμημα. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 48, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 379β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 89 - 93 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τοῦ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικοῦ καλύμματος τῆς σταχώσεως καὶ τῶν φύλλων 11^{β} (τὸ δένδρον τῆς παραλλαγῆς καί, εἰς τὴν κορυφήν του, στη-

θάριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ), 12α (ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη, στηθάρια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη), 29α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου) καὶ 367β (τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἀθανασίου ἱερομονάχου ἐκ Κρήτης, 1733).

56

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,152 × 0,105 Αἰὼν XVIII (ἀρχαί) Φύλλα Α′ - Γ′+3—93

«Βίος και πολιτεια του ο|σίου και θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς | ημῶν αθανασίου και | μεγαλου ασκιτου· και κτί|τωρως του μετεῶρου· με|ταφρασθεῖς εις κινὴν Γ|λῶτταν· παρα νεοφύτου | ιερο μονάχου του ιβερί|του:—»

Ἀρχ. (φ. 3α): πολοὶ αν(θρωπ)οι· όσοι εἶναι· ωσαν εμένα· αμελεῖς και οκνηροῖ· εἰς την κοπιαστικὴν στράταν της αρετῆς· ἔχουν συνήθεια να λέγουν ἔτζη [. . .]

Τελ. (φ. 87α-β): [. . .] και αυτῦς μας θἔλει διαθρέψει εν τω νὴν αιώνι σωματικῶς· και εν τω μέλλοντι θἔλει μας αξιώση καταχάριν και τις βασιλείας αυτού [. . .] αμῆν.

Τὸ αὐτὸ κείμενον (ὁ μεταγλωττισθεὶς εἰς τὴν κοινὴν Βίος τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεωρίτου), αὐτόγραφον ὅμως τοῦ μεταφραστοῦ του Ἰβηρίτου ἱερομονάχου Νεοφύτου [Χρηστοπούλου τοῦ ἐκ Τιρνάβου] περιέχεται καὶ εἰς τὸν κατὰ τὸ ἔτος 1707, «διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου καὶ μεγάλης σπουδῆς τοῦ [. . .] ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς Χατζῆ κὺρ Καλλίστου ἐκ κώμης Ἀσπροεκκλησίας», γραφέντα κώδικα 354 τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων (βλ. σχετικῶς τόμ. Α′ τοῦ παρόντος ἔργου, ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, Ἀθ. 1967, σ. 365 - 366, 662, 721 καὶ πίν. XL). Τὸ κείμενον τοῦτο ἐξεδόθη ἐκ τοῦ κώδικος 350 τῆς Μ. Ἰβήρων τοῦ Ἁγ. Ὄρους ὑπὸ τοῦ Σπ. Λάμπρου, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 2 (1905) σ. 61 - 86. Παλαιότερον, παραλλαγή του εἰς πλέον συντετμημένην μορφήν, εἶχε περιληφθῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστίνου Δεκαδίου συνταχθείσης Ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου (Βενετία 1788, σ. 30 - 39· βλ. σχετικῶς L. Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques*, Bruxelles 1926, σ. 18 - 19). Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔκδοσιν τοῦ Σπ. Λάμπρου βλ. προσθήκας καὶ παρατηρήσεις ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 236ιϛ - 236κγ καὶ 261 - 263. Ὁ αὐτὸς Ν. Βέης, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 237 - 260 ἔχει ἐκδώσει τὸν εἰς λογίαν γλῶσσαν ἀρχικὸν Βίον τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεωρίτου ἐκ τοῦ κώδικος 404 τῆς Μ. Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων. Περὶ τοῦ Νεοφύτου Χρηστοπούλου βλ. Σπ. Λάμπρον, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 51 - 61, καὶ Ν. Βέην, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 236ιϛ - 235κγ.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,115 × 0,070. Στίχοι 14. Γράμματα εὐμεγέθη,

σχετικῶς καλλιγραφικὰ καὶ εὐανάγνωστα. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πάρα πολλά. Τὰ φύλλα Γ$^{α-β}$, 89^{β} - 92^{α} καὶ 93^{α} ἄγραφα.

Ἐπὶ τῶν φύλλων 88^{α} - 89^{α} τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα:

Εγρᾶφη ὁ παρõν | βίος· του οσί|ου πατρός᾽ ἡμῶν, | αθανᾶσίου θεού | βοῆθεια· και χά|ριτι· (καὶ) τη αυτου | πρεσβεία· παρε|μού του ταπει|νού (καὶ) εὐτελούσ | (καὶ) αμαθοῦς· της | καληγαφίας [sic] *Κα|λλῖςου ιερομονά|χου εκόμης ασπρο|κλεισίας· του χατζή || δἕομαι ούν· της ημῶν αγάπης· ῶ | εν χριςῶ αδελφοί· | ὅσοι λᾶβετε αὐτῶ | εις ανάγνωσιν· τον | παρõντα βίον του | όντως τρισμᾶκαρος | και τρισολβίὀν αθα|νασίου· να ενθυμά|ςε και εμένα του | πολίαμαρτίτου | εἰς ταις αγίαις σας | προσευχαις· ότι η α|αμαρτία* [sic] *μου εςῖ || ύπερ τας τρῖχας τη* [sic] *κε|φαλεὶς μου· και δια | το μνημόσυνον ὅπου | θέλεται μαι κάμοι | ο παντωκρᾶτορ κ(ύριο)ς· | εις τόπον καλλὸν | σας φερνι· και εἂν | εὕρετε κανἕνα σφαλ|μα εις αυτῶ· να | με συμπαθήσετε | ότι το ἄσφαλτον μο|νον ο παντον κτι|ςεῖς το έχει: —*

Ὁ ἱερομόναχος Κάλλιστος Χατζῆς, ἐκ κώμης Ἀσπροεκκλησίας τῶν Ἰωαννίνων, μαρτυρεῖται περὶ τὸ 1707 ὡς προηγούμενος τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων. Εἶναι γραφεὺς τοῦ κώδικος 260 καὶ τῶν φύλλων 1^{α} καὶ 2^{α} τοῦ κώδικος 240 τῆς αὐτῆς μονῆς (βλ. τόμ. Α′ τοῦ παρόντος ἔργου, σ. 261 - 262, 284 καὶ 722· πρβλ. καὶ σ. 366).

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Β^{β} τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:

† ἐκ τών βεβλήων· ὑπάρχει | ἐκ τῆς ἱεράς κ(αὶ) σεβασμήας | καὶ ἀρχει ἱερατηκῆς· μονῆς· του αγίου | ςεφάνου· τῆς ἐνμετεῶροις | πλησίων· ςαγοῦς· κ(αὶ) τρικκάλον· | † δανιῆλ ἱερομόναχος.

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἐν συνεχείᾳ: *νικήφορος κ(αὶ) κλημι* [γρ. κέκλημαι (;)] *της μεγάλης | θόμῆς.* Καὶ εὐθὺς κατωτέρω: *κ(αὶ) τόδουσαν αὐτοίς νικήφορος ἱερδμό|ναχος κ(αὶ) ἡγούμενος του ἁγίου ςεφάνου· τῆς | ἐνμετεῶροις:·*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 93^{β} ἕτερον κτητορικὸν σημείωμα, ἐν ταὐτῷ καὶ ἐνθύμησις:

† ἐτοῦτω τω παρὸν βιβλίου εἶναι του πνευμα|τικοὺ ὅπου εἴναι ὕστο μοναστίριον εκ του | ἁγίου ςεφάνου απο τον μαιτέῶρα, ὅπου | εὑρίσκεται ἐνεςῶτατους καιρούς, εις του | σύνουρον του ιωανινων εἰς τους ςαγοὺς, και κουν|τᾶ, εἰς τα τρίκαλλα εις τους χιλίους επτακουσίως | δαικαπέντι ἐπιᾶσθει ι ἀμάχι ὁ τούρκος με | τους φράγγους, κ(αὶ) ὕλθεν ὠ βεζείρεις, εἰς την λάρι|σσα: — αψιε′ μαΐω 18· | νικήφορος ἱερομόναχος | κ(αὶ) ἡγούμενος τοῦ ἁγίου ςεφάνου | τῆς ἐνμετεῶροις: —

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς: *Νικηφόρος ἱερομόναχος | κ(αὶ) ἡγούμενος τοῦ ἁγίου ςεφάνου | τῆς ἐνμαιτεῶροις:* — Τοῦ αὐτοῦ ἡγουμένου Νικηφόρου καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου σώζεται ἐν πρωτοτύπῳ «ἀπανταχοῦσα» ἀχρονολόγητος εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 92^{β} αἱ κάτωθι ἐνθυμήσεις τῶν ἐτῶν 1793 καὶ 1797:

εἰς τους χειλίους επτακοσίους ενενήντα | τρίς χρόνους πο εῖταν ει μεγάλη υ ακρίβεια | κ(αὶ) επίγε το λουτζέκι ἄσπρα επτα|κόσια ογδοείντα εἰς αυτὸ το έτος | μαύου εἴκοσι δείο ἔριξε κ(αὶ) χειόνη | θεοφάνεις ἱερομόναχως | γράφο εἰς ενθίμεισιν.

Καὶ εὐθὺς κατωτέρω, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου:

1797: ἰανουαρίου . . | ἔπρόςκάλεσαν τόν ἀγιῶν | χαράλαπῶν, εἰς τὰ ἰ|ωἄνεινα καὶ ἐποῖγαν | ἀγάπειος ἄνθειμως καὶ | κωνςάντιος: | ἀνατόλιος ἱερόμ(όνα)χ(ος) γράφο.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 93β, ἄνωθεν τοῦ κτητορικοῦ σημειώματος καὶ διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς γραψάσης τὸ σημείωμα τοῦτο, ἡ κάτωθι ἐνθύμησις, μὲ χρονολογίαν καὶ ἡμερομηνίαν τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν τοῦ κτητορικοῦ σημειώματος:

αψιέ μαείου — 18 εἰμαίρᾶ | τέτἄρτη ηλθε ὁ βῆζῆρις ςὶ λάρισα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αβ τρεῖς φορὰς μονοκονδυλικῶς ἡ ὑπογραφή: *θεοφάν(ης) ἱερομόναχος*, καὶ ἅπαξ: *παρθένιος ἱερομόναχος.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Βα δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 49, ἐπὶ τοῦ φύλλου Βα καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἔχει δημοσιεύσει ὁ Γ. Χαριτάκης «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 326 - 328.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 94 καὶ 95 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 3α (ἡ ἀρχὴ τοῦ Βίου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεωρίτου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 88α (ἡ ἀρχὴ τοῦ σημειώματος τοῦ κωδικογράφου Καλλίστου Χατζῆ, ἱερομονάχου ἐξ Ἀσπροεκκλησίας Ἰωαννίνων).

57

Χάρτης Διαστ. 0,148 × 0,093 Αἰὼν XVIII (1710) Φύλλα Α' - Γ' + 173

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀναστασιματάριον.

Περιέχει κατ' ἦχον τὰ ἀναστάσιμα στιχηρὰ ἰδιόμελα καὶ τὰ ἀνατολικὰ τῆς Ὀκτωήχου. Ἑκάστου τῶν ὀκτὼ ἤχων προτάσσονται τὰ ὁμόηχα κεκραγάρια. Εἰς τὸ τέλος, τὰ ια' ἑωθινὰ τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ.

— φφ. 1α - 5β: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «Ἀρχὴ σὺν θεω αγίω τῶν σημαδί(ων) τῆς ψαλτικής τέχνης των ανιὄντων κ(αὶ) κατιῶντων σώμάτ(ων) τε

κ(αὶ) πνευμάτων κ(αὶ) πάσις χείρονομίας κ(αὶ) ακούλουθήας σύντεθεμένης τών κατὰ κερούς αναδιχθέντων ποίητών παλάιων τε κ(αὶ) νέ(ων)».

Ἀρχ.: Ἀρχὴ μέση τέλλως καὶ σύστημα πάντων τῶν σιμαδίον τὴς ψάλτικῆς τέχνης τοϊσων εστὴ [...]

— φφ. $7^{α}$ - $24^{β}$: Ὁ α' ἦχος.
— φφ. $24^{β}$ - $41^{β}$: Ὁ β' ἦχος.
— φφ. $41^{β}$ - $57^{β}$: Ὁ γ' ἦχος.
— φφ. $57^{β}$ - $77^{α}$: Ὁ δ' ἦχος.
— φφ. $77^{α}$ - $98^{β}$: Ὁ πλάγιος α' ἦχος.
— φφ. $98^{β}$ - $117^{β}$: Ὁ πλάγιος β' ἦχος.
— φφ. $117^{β}$ - $133^{β}$: Ὁ βαρὺς ἦχος.
— φφ. $133^{β}$ - $149^{β}$: Ὁ πλάγιος δ' ἦχος.
— φ. $150^{α}$: «Ἰδοὺ δὲ κ(αὶ) τὰ ἕνδεκα ἑωθινὰ ποιηθέντα παρὰ Λέωντος τοῦ σοφοῦ βασιλέως· τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [...] Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (ὑπὸ Ἰωάννου Πολύζου). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἀδεξία ὅμως. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 × 0,060. Ἐπίτιτλα (φφ. $24^{β}$, $41^{β}$, $57^{β}$, $77^{α}$, $98^{β}$, $117^{β}$, $150^{α}$), τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Ἀριθμοῦνται τετράδια α' - κβ'. Ἐκ τούτων τὸ β' ἀποτελεῖται ἐξ ἑπτὰ φύλλων, τοῦ ἑνὸς φύλλου ἐλλείποντος ἀρχῆθεν (οὕτω δὲν ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ μουσικὸν κείμενον)· τὸ γ' εἶναι τριάδιον (=ἑξάφυλλον). Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι κανονικὰ τετράδια (=ὀκτάφυλλα τεύχη). Τὰ φύλλα $Β^{β}$ - $Γ^{β}$, $6^{β}$ καὶ $172^{β}$ ἄγραφα. Διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ κώδικος ἐχρησιμοποιήθησαν δύο ποιότητες χάρτου. Οὕτω ὁ χάρτης τῶν φύλλων 1 - 15, 30 - 37 καὶ 158 - 165 (ἤτοι τεσσάρων τετραδίων μόνον), εἶναι λεπτὸς καὶ λεῖος, ἐνῷ τῶν ὑπολοίπων φύλλων (ἤτοι τῶν δεκαοκτὼ τετραδίων) εἶναι μεγαλυτέρου πάχους.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου $169^{β}$ τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα:
† ἐτελειώθη ἡ παρούσα ψαλτικὴ | διαχειρὸς ἐμοῦ πολύζου ἰωάννου· | Ἐπὶ ἔτος: 1710 σεπτεμβρίου ι'.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου $172^{β}$:
πανάγηοτης γραφο διότη θέλο | μεμάθις ταψαλτηρα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου $173^{α}$:
1798 ἀπριλλίου 25. | Καγῶ ὁ παπ(ὰ) αμφιλόχιος γράφο | καὶ ἐστο εις ἐνθιμισιν.
Ἀκολουθεῖ μονοκονδυλικῶς ἡ ὑπογραφή: *† αμφιλοχιος.*
Ἐπὶ τῶν φύλλων $Α^{β}$ - $Β^{α}$ ἄτεχνα σκαριφήματα (δύο ἀνθρώπιναι ὁλόσωμοι μορφαί). Ἐπὶ τοῦ φύλλου $173^{β}$ δοκίμια κονδυλίου, ἀριθμητικαὶ πράξεις καὶ ἰχνογράφημα σταυροῦ.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμ-

ματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος φυτόσχημος διακόσμησις. Σώζονται τὰ ἴχνη δύο θηλυκωτήρων. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 50, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἡ σφραγὶς μόνον καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 173β).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 96 καὶ 97 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 24β - 25α (ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 169β - 170α (σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Πολύζου Ἰωάννου, † 1710).

58

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,150 × 0,110 Αἰὼν XVII (1667) Φύλλα 247

1 Ἐξομολογητάριον. Ἀκέφαλον.

— φ. 2α: Κείμενον ἀκέφαλον (διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας τῆς τοῦ κυρίως γραφέως τοῦ κώδικος). Ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας ἀπευθύνει ὁ πνευματικὸς εἰς ἐξομολογούμενον καὶ εὐχὴ συγχωρητικὴ ἐν τέλει (φ. 5β).

Ἀρχ.: εἰπὲ πάντα ὅσα ἔπραξας, ἵνα λάβῃς ἄφεσιν παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἰδοῦ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἔμπροσθεν ἡμῶν, κἀγὼ μάρτυς εἰμὶ [. . .]

— φ. 7α: Κείμενον νομοκανονικὸν ἀκέφαλον (ἐντεῦθεν καὶ ἐφεξῆς διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος). Ἀναφέρεται εἰς τοὺς κανόνας καὶ τὰς ποινὰς ποὺ ἐπιβάλλει ὁ πνευματικὸς εἰς ἐξομολογούμενον ἀναλόγως τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ.

Ἀρχ.: νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας [. . .] τότε κανονίζει αὐτὸν κατὰ τὸ πταίσιμον αὐτοῦ. Καὶ εἰ μὲν ἔχει πολλὰ ἁμαρτήματα κανονίζει αὐτὸν κατὰ τὴν μεγαλυτέραν ἁμαρτίαν [. . .]

2 Εὐχολόγιον.

— φ. 26α: «Ἀκολουθία εἰς παράκλησιν ἀσθενῶν· χειμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, (καὶ) ἐπεριάζόντων» [sic].

— φ. 44α: «Εὐχαὶ ἤτοι ἐξορκισμοὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων καὶ πρὸς ἑκάστην ἀσθένειαν».

— φ. 55β: Εὐχαὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀναγινωσκόμεναι εἰς παρομοίας ὡς ἄνω περιστάσεις.

— φ. 65β: «Εὐχὴ ἐπὶ πᾶσαν ἀρρωστίαν».

— φ. 66β: «Εὐχαῖ τοῦ ἁγίου μεγάλου μύρου».

— φ. 71α: «Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐλαίου ψαλλομένη ὑπὸ ζ′ ἱερέων, συναχθέντων ἐν ἐκλησία ἢ ἐν οἴκω».

— φ. 124β: «Ἀκολουθία εἰς ἀρχάριον ρασοφοροῦντα».

— φ. 126β: «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος, ἤτοι τοῦ μανδύου».

— φ. 148α: «Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος».

— φ. 194β: «Ἐπειδὰν τὶς τῶν μοναχῶν πρὸς κ(ύριο)ν ἐκδημήσῃ [. . .]».

3 (φ. 240β) «Τὰ ὀνόματα τὸν καλογέρων». Ἀκολουθεῖ ἀλφαβητικὸς κατάλογος ὀνομάτων μοναζόντων κατ' ἀρχὰς καὶ μοναζουσῶν ἐν συνεχείᾳ.

4 (φ. 243β) «Εὐχὴ συγχωρητικὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων». Κολοβή.

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος, ἤτοι τὰ φύλλα 7α - 243β, γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, ἄνετος, στρογγυλόσχημος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,065. Στίχοι 12. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, περιωρισμένης καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Πρὸ τοῦ φύλλου 7 τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει φύλλα.
Τὰ φύλλα 2α - 5β ἔχουν γραφῇ δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας χειρός. Καὶ ὁ χάρτης ὡσαύτως τῶν φύλλων τούτων διαφορετικῆς ποιότητος (λεπτότερος). Γράμματα στρογγυλά, μεγάλα καὶ εὐανάγνωστα.
Τὰ φύλλα 1β, 6α-β, 24α - 25β, 70β, 244α - 247β ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 239α-β, μετὰ τὸ τέλος τῆς Ἀκολουθίας εἰς κοιμηθέντα μοναχόν, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα, ἐρυθρόγραφον:
ὅσοι δὲ ἐντυγχάνετ(αι) ταύτ(ην) τὴν ἀκολου|θίαν τοῦ ἐξοδϊάςϊκοῦ, κ(αὶ) ἅπασαν || τὴν βΐβλον, κ(αὶ) εὔχεσθαί μοι δϊὰτὸν | κ(ύριο)ν· ὅτι ἀμαθεῖς εἴμην τῆς γραφῆς, | ἀλλὰ καὶ πάς ὁ γράφων παραγράφει: —Ἔτους ,ζροε [7175 = 1667], *μηνΐ αὐγοῦςω ἐις ΐ΄:—*
Ἀκολουθοῦν ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τῶν φύλλων 239β - 240α, διὰ χειρὸς τοῦ κωδικογράφου, ἐρυθρόγραφα ὡσαύτως, τὰ ἑξῆς:
ἄν(θρωπ)ε θνητέ, ἄδηλον βίον τρέχεις· | γὴν γὰρ ἅπασαν κ(αὶ) θάλασσαν ἀνδρά|μης· οὐδαμῶς φΰγεῖν τὴν τόλμην τοῦ | θανάτου· πῶς γὰρ μέλλω δϊελθεῖν βα|βαὶ τοιοῦτον· αἲ αἲ θάνατε· τίς δή|νατε φΰγίν σε. Εἰ μὲν ἦν ὁ βίος ἀθάνα|τος κ(αὶ) ὁ κόσμος οὗτος αἰώνϊος· εὔλογον εἶχεσ || χεσ [sic] *ἀφορμὴν ὦ ψΰχὴ περισπομένη | ἐν ταῖς τούτου ἀπάταις· ἐπειδὴ δὲ κα|ταλύεται (καὶ) ὡς ὄναρ ἀφανΐζεται· τΐ | μάταια φρονεῖς κ(αὶ) οὐ μετανοεῖς ἐπΐςρε|ψον ὦ ψΰχή, ἀγώνϊσαι ενησύχω· κα|τανΰγηθι καὶ πρόσπεσον βόησον· | χ(ριστ)έ, κ(ύρι)ε σῶσον με:—*
Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου (240α), κάτωθεν ἐπιτίτλου, ἕτερον κωδικογραφικὸν σημείωμα, διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς πάντοτε, κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς δεκαπεντασυλλάβους στίχους (τρεῖς στίχοι μέχρι καὶ τῆς λ. *ὑπάρχεις*):
Ἰλάσθητΐ φΐλάν(θρωπ)ε, κ(αί) σῶσον τὸν γραφέα, ΐλέ|ω δή σου ὄμματι· βλέψε αὐτὸν ἐν κρΐσει· ΐλά|ρΰνον κ(αὶ) τὸν θΰμ(ὸν) ὡς ΐλαρὼς ὑπάρχεις· ΐλεώς | γΐνου ΐ(ησο)ῦ χ(ριστ)ὲ σ(ωτ)ὴρ τοῦ δούλου σου Ἰωνὰ τλημόνος [sic] *κ(αὶ) | ρακενδύτου, εὔχεσθαι κ(αὶ) δϊὰ τα ἀπειρά μου σφάλματα* †
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α τὸ κτητορικὸν σημείωμα: *καὶ τόδε ἐκ τῶν βιβλίων Γερμανοῦ ἱερομονάχου.*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων δι' ἐφθαρμένου βυρσίνου ἐπικαλύμματος. Ἐπὶ τῆς προσθίας μόνον πινακίδος ἐντελῶς ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

᾿Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 51, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 245β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 98 καὶ 99 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 238^{β} - 239^{α} καὶ 239^{β} - 240^{α}, ὅπου σημειώματα τοῦ κωδικογράφου ᾿Ιωνᾶ (1667).

59

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,115 × 0,065 Αἰὼν XVIII Φύλλα 372

Μουσικὸς κῶδιξ. ᾿Αναστασιματάριον Χρυσάφη τοῦ νέου —᾿Ανθολογία — Εἱρμολόγιον.

— φ. 1^{α}: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «᾿Αρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς μουσικῆς τέχνης, τῶν τε ἀνιόντων καὶ κατιόντων σωμάτων τε καὶ πνευμάτων καὶ πάσης χειρονομίας καὶ ἀκολουθίας· συντεθειμένης ἐν αὐτῇ παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων».— «Προδιοίκησις».

῎Αρχ.: ᾿Αρχή, μέση, τέλος καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τὸ ἴσον ἐστὶ [. . .]

— φ. 9^{β}: ῾Ο τροχὸς τῆς παραλλαγῆς (σχηματικὴ παράστασις).

— φ. 10^{α}: «᾿Αρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ ἀναστασιματαρίου τῶν ὀκτὼ ἤχων· ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου, καὶ πρωτοψάλτου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας)· τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας· ἦχος α΄».

῎Αρχ.: Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς πρόσδεξαι ἅγιε Κύριε καὶ παράσχου ἡμῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν [. . .]

— α΄ ἦχος: φφ. 10^{α} - 18^{α}.
— β΄ ἦχος: φφ. 18^{α} - 26^{β}.
— γ΄ ἦχος: φφ. 26^{β} - 34^{β}.
— δ΄ ἦχος: φφ. 34^{β} - 44^{α}.
— πλάγιος α΄ ἦχος: φφ. 44^{α} - 55^{α}.
— πλάγιος β΄ ἦχος: φφ. 55^{α} - 63^{α}.
— βαρὺς ἦχος: φφ. 64^{α} - 71^{β}.
— πλάγιος δ΄ ἦχος: φφ. 72^{α} - 79^{α}.

— φ. 80^{α}: «Πολυέλεος συνοπτικός τε καὶ ἐκκλησιαστικός· ποίημα κὺρ Πέτρου τοῦ μουσικοῦ· ἦχος πλ. α΄».

῎Αρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 88^{β}: «᾿Αρκταῖον [sic] οὖν σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ὀκτὼ κεκραγαρίων μετὰ τῶν δογματικῶν αὐτῶν καὶ πασαπνοαρίων· κεκραγάριον α^{ον} μετὰ τοῦ δογματικοῦ· ἦχος α΄».

῎Αρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]

— φ. 112α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν ἕνδεκα ἑωθινῶν· Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .] Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

— φ. 124β: «Δοξολογία ὡραῖα· ποίημα κυρίου Γοβάσκου τοῦ Βλάχου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

— φ. 128α: «Ἑτέρα δοξολογία· ποίημα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μελχισεδέκ· ἦχος πλ. α'».

— φ. 132α: «Ἑτέρα δοξολογία· ποίημα κὺρ Γερμανοῦ ἀρχιερέως τοῦ Νέων Πατρῶν· ἦχος πλ. α'».

— φ. 136β: «Εἰς φήμην ἀρχιερέως· ἦχος (βαρύς)».

Ἀρχ.: Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν [. . .]

— φ. 138β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας [. . .] Ἰωάννου [. . .] τοῦ Χρυσοστόμου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἀμήν. Ἅγιος ὁ Θεὸς [. . .]

— φ. 141β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ τῶν χερουβικῶν διαφόρων ποιητῶν· τὸ παρὸν ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [. . .]

— φ. 154β: «Ἀρχὴ καὶ τῶν κοινωνικῶν· τὸ παρὸν ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [. . .]

— φ. 164α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Καισαρείας οὐρανοφάντορος τοῦ μεγάλου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [. . .]

— φ. 166α: «Ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία τῶν προηγιασμένων· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [. . .]

— φ. 170α: «Τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ, ἀντὶ χερουβικοῦ, Μπαλασίου ἱερέως· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [. . .]

— φ. 172α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα· κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος (πρωτόβαρυς)».

Ἀρχ.: Σῶμα Χριστοῦ μεταλάβετε [. . .]

— φ. 174α: «Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς· Χρυσάφου· ἦχος α'· τετράφωνον».

Ἀρχ.: Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα [. . .]

— φ. 175α: «Τῆς Ἀναλήψεως· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ [. . .]

— φ. 176α: «Τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς· κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Τὸ πνεῦμα σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀφ' ἡμῶν [. . .]

— φ. 177α: «Τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πάντων· Χρυσάφου· ἦχος (βαρύς)».

Ἀρχ.: Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν Κυρίῳ [. . .]

Ἀκολουθοῦν (φφ. 177β - 184β) κοινωνικὰ καὶ ἄλλων ἑορτῶν (Μεταμορφώσεως, Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, Χριστουγέννων, Θεοφανείων, Εὐαγγελισμοῦ, Σαββάτου τοῦ Λαζάρου, Κυριακῆς τῶν Βαΐων).

— φ. 185α: «Ἰδοὺ τὰ κοινωνικὰ τῆς ἑβδομάδος· τῇ βᾳ· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 190α: «Τῆς ἀκαθίστου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [...]

— φ. 192β: «Κανὼν ψαλλόμενος τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, ποιηθεὶς παρὰ κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου καὶ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου νοτίδος ἄμοιροι [...]

— φ. 203α: «Ὧραι ψαλλόμεναι εἰς τὴν παραμονὴν τῶν Χ(ριστο)ῦ Γεννῶν· ὥρα αη, ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Βηθλεὲμ ἑτοιμάζου, εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη [...]

— φ. 213α: «Ὧραι ψαλλόμεναι εἰς τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων· ὥρα αη, ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Σήμερον τῶν ὑδάτων ἁγιάζεται ἡ φύσις [...]

— φ. 223β: «Ὧραι ψαλλόμεναι τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἤτοι τῶν ἁγίων παθῶν· ὥρα αη, ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Σήμερον τοῦ ναοῦ τὸ καταπέτασμα εἰς ἔλεγχον ῥήγνυται [...]

— φ. 235α: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον· ᾠδὴ αη, ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσεται πνεύματος [...]

— φ. 237β: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν· ᾠδὴ αη, ἦχος α'».

Ἀρχ.: Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε [...]

— φ. 244α: «Ἕτεραι καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια· ᾠδὴ αη, ἦχος β'».

Ἀρχ.: Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα καὶ διὰ ξηρᾶς [...]

— φ. 250β: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος· ᾠδὴ αη, ἦχος γ'».

Ἀρχ.: Χέρσον ἀβυσσοτόκον πέδον ἥλιος ἐπεπόλευσε ποτὲ [...]

— φ. 253α: «Κανὼν ψαλλόμενος τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα· ᾠδὴ αη, ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοὶ [...]

— φ. 263α: «Δογματικὸν ψαλλόμενον τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [...] Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει [...]

— φ. 266β: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν· ᾠδὴ αη, ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Θείῳ καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ ἐρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον [...]

— φ. 272β: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ· ᾠδὴ αη, ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε [...]

— φ. 276α: «Καταβασίαι ψαλλόμεναι εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου· ᾠδὴ αη, ἦχος α'».

"Αρχ.: Πεποικιλμένη τῇ θεία δόξῃ ἡ ἱερὰ καὶ εὐκλεὴς [...]

— φ. 279β: «Τὸ παρὸν ψάλλεται εἰς εὐφημίαν ἀρίστου· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Ὁ χορτάσας λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὀμβρήσας αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ πέτρας [...]

— 282β: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Βα [=Δευτέρᾳ] εἰς τὸν ὄρθρον ψάλλομεν τὸ παρόν· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Ἀλληλούια.— Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται [...]

— φ. 287β: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Γη [=Τρίτῃ] εἰς τὸν ὄρθρον· ᾠδὴ ηη, ἦχος β'».

"Αρχ.: Τῷ δόγματι τῷ τυραννικῷ οἱ ὅσιοι τρεῖς παῖδες μὴ πεισθέντες [...]

— φ. 289β: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Δη [=Τετάρτῃ]· ᾠδὴ γη, ἦχος β'».

"Αρχ.: Τῆς πίστεως ἐν πέτρα με στερεώσας [...]

— φ. 294α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Εη [=Πέμπτῃ]· πλ. δ'».

"Αρχ.: Ἀλληλούια.— Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ ἐν τῷ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτίζοντο [...]

— φ. 305α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ· ᾠδὴ εη, ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: Πρὸς σὲ ὀρθρίζω τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν [...]

— φ. 314β: «Κανὼν ψαλλόμενος τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ· ᾠδὴ αη, ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: Κύματι θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι [...]

— φ. 326β: «Τρισάγιον νεκρώσιμον ἐξηγητικὸν εἰς κοιμηθέντας· ἦχος πλ. β'».

— φ. 328β: «Ἰδοὺ καὶ ὁ ἄμωμος, ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος β'».

— φ. 334α: «Στιχηρὸν κατανυκτικὸν ψαλλόμενον εἰς νεκρούς· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Θρηνῶ καὶ ὀδύρομαι ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον [...]

— φ. 338α: «Ἰδοὺ καί τινες εἱρμοὶ πανηγυρικοὶ πάνυ ὡραῖοι· συντεθέντες παρὰ κὺρ Μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακος τῆς τοῦ Χ(ριστο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας)· ἦχος α'».

"Αρχ.: Τὴν φωτοφόρον νεφέλην ὁ πάντων δεσπότης [...]

— φ. 351β: Τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου τοῦ κώδικος.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Ἀθανάσιος ἀρχιερεύς: φ. 155α.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φ. 132α.
Γοβάσκος ὁ Βλάχος: φ. 124β.
Θεόδουλος μοναχός: φ. 141α.
[Θεοφάνης] Καρύκης [οἰκουμ. πατριάρχης]: φ. 150β.
Ἰωάννης Γλυκὺς [οἰκουμ. πατριάρχης]: φ. 112α.
[Ἰωάννης] Κλαδᾶς: φ. 167α.

Ἰωάννης Κουκουζέλης: φ. 136^{β}.
Λογγῖνος μοναχός: φ. 166^{α}.
Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος [Ραιδεστοῦ]: φ. 128^{α}.
Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 144^{α}, 162^{β}, 168^{β}, 170^{α}, 177^{β}, 178^{β}, 179^{β}, 188^{β}, 189^{α}.
[Ξένος] Κορώνης: φ. 139^{α}.
Πέτρος [Μπερεκέτης] ὁ μουσικός: φ. 80^{α}.
Χρυσάφης ὁ νέος καὶ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 10^{α}, 141^{β}, 142^{β}, 154^{β}, 157^{α}, 158^{α}, 159^{α}, 159^{β}, 160^{β}, 167^{β}, 171^{β}, 174^{α}, 177^{α}, 181^{α}, 182^{α}, 192^{β}, 328^{β}.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολὺ ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,115 × 0,065.
Ἐπίτιτλα (φφ. 1^{α}, 10^{α}, 18^{α}, 26^{β}, 34^{β}, 44^{α}, 55^{α}, 64^{α}, 72^{α}, 80^{α}, 88^{β}, 112^{α}, 124^{β}, 138^{β}, 164^{α}, 203^{α}, 235^{α}, 282^{β}, 326^{β}, καὶ 338^{α}), τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά. Ἄγραφα ἔχουν μείνει τὰ ἑξῆς φύλλα: 9^{α}, 79^{β}, 234^{β}, 337$^{α-β}$, 348^{β}, 352^{α}, 353^{α}, 354^{α} - 355^{β}, 359^{α}, 363^{α}, 364^{α}, 366^{β} - 367^{α}, καὶ 372^{α}.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς σταχώσεως τὰ κάτωθι κτητορικὰ σημειώματα:
(Εἰς τοὺς 1746) απριλλίου 8. | † *Τὸ παρὸν ἡ ψαλτηκὴ ἠπάρχει Ἰωάννου ἱερέως* | *ἐφημερίου*[1] *της μ(ητ)ροπολεος κ(αὶ) όποιος ἤθελε* | *τὴν ἀποξενοσὶ ναχει την κατάρα της* | *παναγίας κ(αὶ) πάντον τὸν ἁγίον ἀμὴν*
Δι' ἄλλης χειρός:
καὶ αὔτη σὺν τοῖς ἄλλοις Ἰωάννου[2] *ἱερέ(ως)* | *τῆς τῶν Ἰωαννίνων μητροπόλεως* | *εὐφημερεύοντος* [sic].
Ἀκολουθοῦν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου δοκίμια κονδυλίου καὶ ἄλλαι ἀσήμαντοι σημειώσεις (λογαριασμοὶ μετ' ἀριθμητικῶν πράξεων, ἰατροσόφιον).
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 352^{β} (διὰ χειρὸς Ἀνθίμου ἱερομονάχου):
ἐτούτοι ἡ ψαλτοικί εἶναι του ανθίμου | *κε ὅπιος να την πάρι κε την κάνοι ἐδικί* | *του να ἧναι ἀφωρισμένος και κάταρά|σμαίνος ἄπο τριάκοσίους δὲκα κ(αὶ) όκτὼ* | *θεόφὼρον πατέρων κε του ἀγίου ἐνδόξου* | *ἡερωμὰρτηρος και θαὺ⟨μα⟩τουργοὺ χαρὰλαμ|πους κε τον αγίου ἐνδόξου πρωτομὰρτηρως* | *κε ἄρχηδιακὸνου ςεφάνου κ(αὶ) πάντον* | *των ἀγίων ναασοῖχχοριτος* [sic] *κὲ ανάλητος* | *αωκζ αὐγούςου: κδ:*

1. Αἱ λέξεις *Ἰωάννου ἱερέως ἐφημερίου* ἔχουν ἐκ τῶν ὑστέρων διαγραφῆ, ὑπὸ μεταγενεστέρου προφανῶς κτήτορος.
2. Ἡ λέξις *Ἰωάννου* ὡσαύτως διαγεγραμμένη, διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω λόγον.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 353β, ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός:
του ὁσιοτάτου κὶρ ανθὴμου | ἄπο ἅγιον ςὲφανον εἰς πὰντα | προσκοὶνητὸς ἐκ κόμης ςαγὸν | κ(αὶ) του πὰνοιεροτὰτου κιρίου | κυρὴου κὴρ δὶονοισίου | ἔτους αωκζ: σὲμπτεβρίου: κε:
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 362β, διὰ χειρὸς πάλιν Ἀνθίμου ἱερομονάχου:

† *α . . . εἰ αρχοὶ τον κόσμω*
β . . . βασιλὲβει μαριᾶμ
γ . . . γᾶρ γεινὲτοι ὁ χρισὼς
δ . . . δειὰγγέλων το χὲροι
ε . . . ἠψειλὰ ὁ θεὸς
ζ . . . ζητουν

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 363β, διὰ χειρὸς τοῦ αὐτοῦ Ἀνθίμου:
† *α . . β . . γ . . δ . .* [. . .] *. . ψ . . ω*
† *αω . . βψ . . γχ . . δφ . .* [. . .] *. . λζ . . μν . .*
ἐγω ὁ ἄνθειμος τοῦ ἀγίου ςεφάνου γρὰψας ὡς ἀμαρτο|λος ὄντος του κόσμου ὅλου.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 365α, δι' ἄλλης χειρός, τὸ κτητορικὸν σημείωμα:
ετοῦτην η ψαλτηκὴ ἦνε του με|λετείου ἠεροδιακὸνου[1] *απο ἀγιον | ςἔφανον και ὅποιος την πἀρη | να τουν βγοῦν τα μἀτηα.*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 366α, διὰ χειρὸς Ἀνθίμου ἱερομονάχου, ἡ κάτωθι ἐνθύμησις:
1827 εἰουνίου: 10 | κάνου ἐνθὴμοισις ὅταν ἐπλὴ|ροσεν το κίνόν χρέος ὁ γε-ρωπὰὴσιος | κ(αὶ) ἄνεπαῦθηκὲν ενκόλποις | ἀβρὰᾶμ κ(αὶ) οἰσαὰκ κ(αὶ) ειἀκὸβου | ἐντόπω φὼτινὸ ἐντόπω χλὸερὸ | ἐγώ ὁ ἄνθημὸς γρὰφο δὶα ἐνθὴμι|σις.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 368β, διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀνθίμου, δυσδιάκριτον (εἰς τὴν ἀρχήν του, λόγῳ ἀμυδρᾶς μελάνης) κτητορικὸν σημείωμα, ὅμοιον σχεδὸν πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ φύλλου 352β. Ἐπὶ πλέον ἀναφέρεται ἐνταῦθα ὅτι ἡ παροῦσα «ψαλτικὴ» ἠγοράσθη ἀντὶ εἴκοσι γροσίων. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος καὶ διὰ μελάνης ζωηροτέρας, τὸ πρῶτον τροπάριον τῆς α' ᾠδῆς τοῦ γνωστοῦ κανόνος εἰς τὴν Ὑπαπαντήν: *Χέρσον ἀβυσσοτόκον πέδον ἥλιος* [. . .] (βλ. καὶ φ. 250β τοῦ παρόντος κώδικος). Τὸ τροπάριον τοῦτο ἐπικαλύπτει τὰς τρεῖς πρώτας γραμμὰς τοῦ κτητορικοῦ σημειώματος τοῦ Ἀνθίμου.
Ἐπὶ τῶν φύλλων 369α - 370α, διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρός, παραινέσεις πρὸς μοναχόν:
— φ. 369α: «Ἕτερα πιοίματα παρεμοῦ».
Ἀρχ.: Ὅταν ἐκβὶς μοναχέ μου απο τὴν τράπεζαν πρόσεχε μὴν συντίχις [. . .]
— φ. 369α: «Ἕτερον».
Ἀρχ.: Ἂν θέλοις ο μοναχέ μου εβρὶν ἀνάπαυσιν προσεύχουται κ(αὶ) ψάλε καὶ ανάγνοθε [. . .]

1. Τὸ τμῆμα τοῦ σημειώματος: *ετοῦτην* [. . .] *ἠεροδιακὸνου*, διαγεγραμμένον ἐκ τῶν ὑστέρων, ὑπὸ μεταγενεστέρου προφανῶς κτήτορος.

— φ. 369^{α}: «Ἕτερον».

Ἀρχ.: Ἐξομόλόγισιν ἔχε καὶ αποχὴν τὸν κακόν, ταπίνοσιν καὶ κόπον [. . .].

— φ. 369^{β}: «Εἴς αρχαριού μοναχοῦ». «Πρός: Τὸν ουρανίον ταγμάτον· ειχος α».

Ἀρχ.: Ἀγάπισον αγριπνίαν νιστίαν δάκρια εὐχὰς και ψαλμώδίας [. . .]

— φ. 370^{α}: «Ἕτερον».

Ἀρχ.: Γριγόρισον αδελφέ μου καὶ μετανόεισον, το τελοσου ἔνγιζη [. . .]

— φ. 370^{α}: «Ἕτερον».

Ἀρχ.: Ὥταν ακούσις σιμάδρου δράμε γριγόρισον οἰς τὸν ναὸν Κυρίου [. . .]

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 371^{α} τὸ κτητορικὸν σημείωμα:

ἱ παρούσα ψαλτηκῆ οἰπὰρχει τοῦ ἀξιογρα|μάτου ἐν σοφολογιῶτάτης κὺρ ςέριο ἐκ | κόμης τρήκης ἐκ τῆς ἐπαρχείας τοῦ ἁγίου ςαγῶν.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὰ κάτωθι:

† διὰ το δόντη ὁπότε πονέση κ(αὶ) ἔχη σκουλίκη η γιατρια του | εἶναι να κάψι στεφάνη ἀπο βαγένη κ(αὶ) να το βάλη ςο . . . | τὰ κ(αὶ) ἐκεῖ ευγένη σπίρτο κ(αὶ) το πέρνη με το βαπάκ[ι] | κ(αὶ) το βάνη ςην τρίπα τοῦ δόντιού μία στιγμὴ | της ὅρας κ(αὶ) ἀπὲ το ευγάζη κ(αὶ) δὲν το πονή.

Ἐπὶ τῶν φύλλων 262$^{α-β}$, 360^{β} - 362^{α}, 364^{β}, 365^{β} καὶ 367^{β} - 368^{β} δοκιμαὶ κονδυλίου. Ἐπὶ τῶν φύλλων 370^{β} - 371^{β}, 372^{β} καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἀναγράφονται διάφορα τροπάρια ἐν εἴδει δοκιμῶν κονδυλίου. Ἐπὶ τῶν φύλλων 359^{β} - 360^{α} ἀριθμητικαὶ πράξεις.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 52, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 372β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 100 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 43^{β} - 44^{α} (δεῖγμα γραφῆς, ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου).

60

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,152 × 0,100 Αἰὼν XVIII Φύλλα 354

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία — Καλοφωνικὸν Εἱρμολόγιον.

— φ. 3^{α}: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων χερουβικῶν τοῦ Χρυσάφου· α'».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [. . .]

— φ. 24^{β}: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ κ(αὶ) τῶν κατ' ἦχ(ον) κοινωνικῶν τοῦ Χρυσάφου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [. . .]

— φ. 48α: «Εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Ταξιαρχῶν τὸ παρὸν κὺρ Χρυσάφου· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [. . .]

— φ. 63α: «Τὸ παρὸν ψάλλεται τῇ ἁγία κ(αὶ) μεγάλη ε̄ [=Πέμπτη], χερουβικὸν κ(αὶ) κοινωνικ(όν)· πλ. β'· τοῦ Χρυσάφου».

Ἀρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ [. . .]

— φ. 66α: «Κοινωνικὸν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ· ποίημα κὺρ Χρυσάφη· α'».

Ἀρχ.: Ἐξηγέρθη ὁ ὑπνῶν Κύριος καὶ ἀνέστη [. . .]

Ἀκολουθοῦν (φφ. 67α - 74α) κοινωνικὰ τοῦ αὐτοῦ [Χρυσάφη] τῶν διαφόρων ἑορτῶν τοῦ Πεντηκοσταρίου καὶ τοῦ Μηνολογίου τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

— φφ. 74α - 78α: Πασαπνοάρια (τοῦ Μανουὴλ Γαζῆ καὶ τοῦ ἱερέως Μπαλασίου).

— φ. 78α: «Πολυέλεος ψαλλόμενος εἰς δόξαν τῆς ἁγίας Τριάδος, ποίημα κὺρ Χρυσάφη· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον [. . .]

— φ. 83α: «Στίχος καλοφωνικός· ποίημα κὺρ Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλά· ἐκαλοπίσθη παρὰ Γαζῆ· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν [. . .]

— φ. 97α: «Δοξολογία, ποίημα παπὰ κὺρ Μπαλασίου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

— φ. 102α: «Τὸ παρὸν τρισάγιον τοῦ σταυροῦ· ἦχος δ'».

— φ. 103α: «Δοξολογία μεγάλη, ποιηθεῖσα παρὰ κὺρ Μελχισεδὲκ Ραιδεστοῦ· πλ. α'».

Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

— φ. 108α: Δοξολογία «τοῦ κὺρ Χρυσάφου· πλ. δ'».

— φ. 113α: «Εἰς φήμην μητροπολίτου· δ'».

Ἀρχ.: Πολυχρόνιον ποιήσοι ὁ Θεὸς [. . .]

— φ. 116β: «Εἰς φήμην ἀρχιερέων· (βαρύς)».

Ἀρχ.: Τὸν δεσπότην καὶ ἀρχιερέα ἡμῶν [. . .]

— φ. 120α: «Τὸ παρὸν ψάλλεται εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ σταυροῦ· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Τὸν σταυρόν σου προσκυνοῦμεν δέσποτα [. . .]

— φ. 122α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας λειτουργίας τῶν προηγιασμένων· πλ. β'».

Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [. . .]

— φ. 126α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τὴν ἀκολουθίαν [sic] τῆς ἀκαθίστου· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [. . .]

— φ. 131α: «Ἄμωμος ψαλλόμενος εἰς τοὺς κοιμηθέντας ὅστις ἐκαλοπίσθη ὑπὸ κυρίου Χρυσάφου κ(αὶ) πρωτοψάλτου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἄμωμοι ἐν ὁδῷ ἀλληλούια [. . .]

— φ. 138α: «Τρισάγιον νεκρώσιμον· ἦχος πλ. β', πλ. δ'» [sic].

— φ. 145α: «Τὸ παρὸν ψάλλεται μετὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου· ἦχος πλ. δ'».
"Αρχ.: Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας [. . .]

— φ. 146β: «Εὐλογητάρια καθῶς τὰ νῦν ἀσματομελωδοῦνται· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Εὐλογητὸς εἶ Κύριε [. . .]

— φ. 150β: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ κ(αὶ) τῶν κατήχων καλοφωνικῶν κ(αὶ) πανηγυρικῶν εἱρμῶν, ποίημα π(α)πᾶ κὺρ Μπαλασίου· α'».
"Αρχ.: Τὴν φωτοφόρον νεφέλην ἐν ᾗ ὁ πάντων δεσπότης [. . .]

— φ. 195β: «Καὶ τόδε εἰς φήμην ἀρίστου· ἦχος πλ. δ'».
"Αρχ.: Ὁ χορτάσας λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὀμβρήσας ὕδωρ ἐκ πέτρας [. . .]

— φ. 198β: «Τέλος τῶν παλαιῶν εἱρμῶν κ(αὶ) ἀρχὴ τῶν νέων· ποίημα κὺρ Πέτρου· α'».
"Αρχ.: Τὴν σὴν εἰρήνην δὸς ἡμῖν [. . .]
Ἀκολουθοῦν (φφ. 201β - 233β) διάφοροι εἱρμοὶ κατ' ἦχον τοῦ αὐτοῦ «κὺρ Πέτρου». Ἐν συνεχείᾳ (φφ. 233α - 322β), τοῦ αὐτοῦ, οἱ εἱρμοὶ τῶν ᾠδῶν (α' - θ', πλὴν τῆς β') τῶν κανόνων τῶν θεομητορικῶν, δεσποτικῶν καὶ ἄλλων μεγάλων ἑορτῶν.

— φ. 326α: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν ἕνδεκα ἑωθινῶν· οἱ μὲν λόγοι Λέοντος τοῦ Σοφοῦ βασιλέως τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ἑωθινὸν α'. ἦχος α'».
"Αρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .] Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

— φ. 350α: Τέλος τοῦ κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως: φφ. 45α, 46α.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 161β, 187α.
Γεώργιος Ραιδεστηνός: φ. 95β.
Δαμιανὸς ἱερομόναχος: φ. 159β.
Δημήτριος δομέστικος: φ. 155α.
Θεοφάνης Καρύκης, [οἰκουμ.] πατριάρχης: φ. 13α.
Ἰωάννης Γλυκύς, [οἰκουμ. πατριάρχης]: φ. 326α.
Ἰωάννης Κλαδᾶς: φφ. 124β, 345α.
Ἰωάννης Κουκουζέλης: φ. 117β.
Ἰωάσαφ ὁ νέος Κουκουζέλης: φ. 122β.
Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς: φ. 83α.
[Μανουὴλ] Γαζῆς: φφ. 74α, 83α.
Μανουὴλ Χρυσάφης: φφ. 49β, 94β.
Μελχισεδὲκ [ἐπίσκοπος] Ραιδεστοῦ: φ. 103β.
Μπαλάσιος [ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. 39α, 40α, 43α, 56β, 64β, 76α, 97α, 150β, 153α, 157β, 164α, 164β, 167β, 170α, 224β.
Ξένος Κορώνης: φφ. 121α, 343β.
Πέτρος: φφ. 198α, 201β, 202β, 203α, 203β, 204α, 205β, 206β, 207β, 209α,

210α, 210β, 211β, 214β, 215α, 215β, 216α, 217α, 218β, 219α, 220α, 221β, 222α, 222β, 223α, 223β, 227α, 229α, 231α.
Χρυσάφης [ὁ νέος]: φφ. 3α, 5α, 6β, 9α, 11α, 14β, 16α, 18α, 20β, 22β, 24β, 25β, 28β, 29β, 31α, 31β, 33α, 35β, 36α, 37β, 38β, 48α, 50α, 51α, 52α, 53β, 54β, 57α, 58α, 60β, 61α, 62α, 63α, 66α, 67α, 69β, 70β, 71β, 72α, 73β, 78α, 108α, 117α, 123β, 125α, 139β, 140β, 142α, 323α.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφική. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 × 0,065. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά. Τὰ φύλλα 1β - 2β καὶ 350β - 354α ἄγραφα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 20α τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:
Διονυσίου ἱερομονάχου χωραφᾶ τοῦ | ἐξ ἰωαννίν(ων) κ(αὶ) τόδε.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη τῶν δύο θηλυκωτήρων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐκπέσει. Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 53, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 354β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

61

Χάρτης λεπτὸς — Διαστ. 0,150 × 0,100 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 156

Κῶδιξ σύμμεικτος. Ἐλλιπής.

1 (φ. 1β) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

2 (φ. 11α) «Εὐχαὶ τοῦ Ἁγίου μεγαλομάρτυρος, Μάμαντος, λεγομέναι, εἰς κινδύνων [sic] βοῶν, κ(αὶ) προβάτων».

3 (φ. 15α) «Εὐχῆ εἰς τὴν ἀκάθαρτον Γυλοῦν, κ(αὶ) εἰς ἀσθενεῖ κ(αὶ) μὴν ὑπνοῦντα, καὶ εἰς δεμονιζόμενον [. . .]».
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 17β σύντομα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

4 (φ. 20α) «⟨Σ⟩υμμαρτηρία πνευματικοῦ πρὸς μέλλοντας νὰ χειροτωνηθοῦν».

5 (φ. 31α) Εὐχαὶ συγχωρητικαὶ καὶ ἄλλα κείμενα σχετικὰ πρὸς ἐξομολογουμένους (ἄνδρας κατ' ἀρχὴν καὶ γυναῖκας ἐν συνεχείᾳ).

6 (φ. 38α) Συνοδικοὶ καὶ ἀποστολικοὶ κανόνες (κανόνες τοῦ Μ. Βασιλείου, ὁ νομοκάνων τοῦ Ἰσαάκ, «Περὶ τοῦ ποῖοι εἶναι ἄξιοι νὰ χειροτονοῦν καὶ ποῖοι ἀνάξιοι»· κανόνες α' - σλ'). Τελειώνουν ἐν φ. 91β.

7 (φ. 93α) Κείμενον ἀκέφαλον, τοῦ ὁποίου σώζεται μόνον τὸ τέλος. Μεταξὺ τῶν φύλλων 92 καὶ 93 ἔχουν ἀποκοπῆ τρία φύλλα.

Τελ.: καρδίας αὐτοῦ μεθ' ὅρκου φρικώδους [. . .] εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀμήν.

8 (φ. 93α) «Περὶ ἐξομολογήσεως ἀρχιερέων».

9 (φ. 99α) «Ἑρμηνεία Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ». Τὸ κείμενον κολοβόν.

10 (φ. 102α) «Ἀκολουθία τυποθεῖσα ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας».

11 (φ. 105α) Διηγήσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ. Τελειώνουν ἐν φ. 156β. Ἀκέφαλον καὶ ἐλλιπὲς τὸ κείμενον, καθόσον μεταξὺ τῶν φύλλων 104 καὶ 105 ἔχουν ἀποκοπῆ ἑπτὰ φύλλα.

Ὁ κῶδιξ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος.—α' χείρ: φφ. 2α - 91β.—β' χείρ: φφ. 93α - 104α.—γ' χείρ: φφ. 105α - 156β. Γράμματα (ὅλων τῶν γραφέων) μεγάλα καὶ εὐανάγνωστα, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικά. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων ποικίλλει. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα καὶ κακότεχνα.
Τὰ φύλλα 1α, 18α - 19α καὶ 92α ἄγραφα.

Ἐν φ. 30β σύντομον κείμενον σχετικὸν πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν, διὰ χειρὸς Ἀγαθαγγέλου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης, ὡς διαπιστοῦται τοῦτο ἐκ τῆς γραφῆς (βλ. καὶ τὸν κώδ. 90 τῆς Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου, ὅπου σχετικὰ περὶ τοῦ ἱεράρχου τούτου).
Ἐν φ. 93α, μετὰ τὸ ὑπ' ἀρ. 7 κείμενον καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς δι' ἧς καὶ τὸ κείμενον τοῦτο: *ἐνέτι 1793 εν μηνὴ μαΐου 28 . . . . . ἱερομόναχος | και πνευματικὸς αὐτοῦ πατὴρ μαρτυρᾶ | αὐτὸν | ἄξιον . . .*
Ἐν φ. 104α, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου: *τέλος. ἐγράφη ὁ παρὸν νομοκάνον εἰς τοῦς | 1793 ὁ γράψας . . . . μιν(ὸς) θεριτιοῦ | 27.*
Ἐν φ. 156β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα: *ἐνθίμισες γραφο οτι το παρὸν βει|βλίων πατερικὸν ηπάρχει κα|μοὺ παρθενίου ἱερο(μον)άχ(ου) ἀγινικο|λίτου εἰς τον μετε* [sic] *μετεώρον.*
Ἐπὶ τῶν φύλλων 17β, 19β, 30α, 92β καὶ 104β δοκιμαὶ κονδυλίου.
Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἐπικεκολλημένον φύλλον ἐκ παλαιοῦ ἐντύπου εὐχολογίου.

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων, ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 54, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 156β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 101 καὶ 102 παρέχουν φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2β - 3α (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 30β (αὐτόγραφον σημείωμα τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου· βλ. καὶ τὸν πίν. 136).

62

Χάρτης χονδρὸς Διαστ. 0,157 × 0,105 Αἰὼν XVIII Φύλλα 332

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀναστασιματάριον [Χρυσάφη τοῦ νέου] — Ἀνθολογία.

— φ. 8β: Ὁ τροχὸς τῆς παραλλαγῆς.

— φ. 10α: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ τῶν σημαδί(ων) τῆς μουσικῆς τέχνης».

Ἄρχ.: Ἀρχὴ μέση τέλος κ(αὶ) σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τῆς μουσικῆς τέχνης τὸ ἴσον ἐστὶ [...]

— φ. 13α: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων ἠχημάτων· ἦχος α'».

— φ. 15α: Δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι [«νουθεσία πρὸς μαθητὰς»] «κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου· α'».

Ὁ θέλων μουσικὴν μαθεῖν κ(αὶ) θέλων ἐπαινεῖσθαι
θέλει πολλὰς ὑπομονὰς θέλει πολλὰς ἡμέρας
τιμὴ πρὸς τὸν διδάσκαλον δουκᾶτα εἰς τὰς χεῖρας
τότε νὰ μάθη ὁ μαθητὴς κ(αὶ) τέλειος νὰ γένη: ~

Πρβλ. καὶ περιγραφὴν κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 30 (φ. 100β).

— φ. 15β: «Ἦχος δ'».

Ἄρχ.: Φῶς ἱλαρὸν ἁγίας δόξης [...]

— φ. 16α: «Τοῦ Νέων Πατρῶν κὺρ Γερμανοῦ».

Ἄρχ.: Σήμερον φαιδρῶς προϋπαντήσωμεν τὸν τοῦ Χριστοῦ ποιμένα [...]

— φ. 17β: Ὁ τροχὸς τῆς παραλλαγῆς.

Μετὰ τὸ φύλλον 17 χάσμα εἰς τὸ κείμενον, διότι ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον.

— φ. 18α: Ὁ α' ἦχος τοῦ Ἀναστασιματαρίου. Ἀκέφαλος.

Ἄρχ.: εὐχὰς πρόσδεξαι ἅγιε Κύριε κ(αὶ) παράσχου ἡμῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν [...]

— β' ἦχος: φφ. 28α - 39β.

φ. 28α: «Ἀρχὴ καὶ τοῦ β' ἤχου· τὸ κεκραγάριον μὲ τὰ ἀναστάσιμα αὐτοῦ».

Ἄρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [...]

— γ' ἦχος: φφ. 39β - 51α.

φ. 39β: «Ἀρχὴ τοῦ γ' ἤχου· τὸ κεκραγάριον ἐξιγητόν, με τὰ στιχηρὰ ἀναστάσιμα».

— δ' ἦχος: φφ. 51α - 65α.

— πλ. α' ἦχος: φφ. 65α - 81α.

— πλ. β' ἦχος: φφ. 81α - 95α.

— βαρὺς ἦχος: φφ. 95α - 107α.

— πλ. δ' ἦχος: φφ. 107α - 119α.

— φ. 121α: «Ἀρχῆ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν ια' ἑωθινῶν· τὰ μὲν γράμματα εἰσὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· τὸ δὲ μέλως Ἰωάννου τοῦ Γλυκέ(ως)· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [...]

— φ. 135α: Τέλος τῶν ια' ἑωθινῶν.

— φφ. 145α - 179α: Πασαπνοάρια. Τὸ κείμενον ἀκέφαλον καὶ ἐλλιπές, διότι μετὰ τὰ φύλλα 144, 151 καὶ 176 ἔχει ἐκπέσει ἀνὰ ἓν φύλλον ἀντιστοίχως. Ἀναφέρονται ἐνταῦθα οἱ μελογράφοι Κλήμης ἱερομόναχος (φφ. 145α, 149α, 150β), Μπαλάσιος ἱερεὺς (φφ. 151β, 154β, 157α, 169β, 175α) καὶ Χρυσάφης ὁ νέος (φ. 167β).

— φ. 180β: «Τὰ παρόντα ψάλλοντ(αι) τ(αῖς) Κυριακ(αῖς) τῆς ἁγίας κ(αὶ) μ(ε)γ(ά)λ(ης) μῆς [=τεσσαρακοστῆς]· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας ζωοδότα [...]

— φ. 181β: «Εὐλογητάρια ψαλλόμενα, ἐν πάσαις τ(αῖς) Κυριακαῖς τοῦ χρόνου, κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου κ(αὶ) (πρωτο)ψάλτου τ(ῆς) μεγάλης ἐκκλησί(ας)· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Εὐλογητὸς εἶ Κύριε δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου [...]

— φ. 185α: «Ἕτερα εὐλογητάρια σύντομα, ψαλλόμενα τ(αῖς) Κυριακ(αῖς)· πλ. α'».

— φ. 187β: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν θεί(ων) κ(αὶ) ἱερῶν συλλειτουργημά-τ(ων), τ(ῆς) θεί(ας) λειτουργίας Ἰω(άν)νου τοῦ Χρυσοστ(ό)μ(ου): κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) τάξιν: β'».

Ἀρχ.: Ἀμήν. Ἅγιος ὁ Θεὸς [...]

— φ. 192β: «Ἀλληλουάριον τοῦ κὺρ Θεοδούλου· νῦν δὲ ἐξηγημένον, καὶ νεωστὶ κεκαλλωπισμένον: α'».

— φ. 194β: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ κ(αὶ) τῶν κατ' ἦχ(ων) χερουβικ(ῶν) ὕμνων· ποιηθέντων παρὰ κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου, κ(αὶ) (πρωτο)ψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας: α'».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

Ἀκολουθοῦν καὶ ἕτερα χερουβικά: φ. 216β, «κὺρ Ἀθανασίου π(ατ)ριάρχου τοῦ Κρητός· πλ. α»· φ. 217α, «κὺρ Ξένου [γρ. Θεοφάνους] τοῦ Καρύκη πατριάρχου· πλ. α'»· φ. 218β, Κλήμεντος ἱερομονάχου· φ. 220β, Μπαλασίου ἱερέως· φ. 224α, Καλλίστου ἱερομονάχου· φ. 225α, Πέτρου Μπερεκέτη· φ. 227α, Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν· φ. 228β, Δαμιανοῦ ἱερομονάχου Βατοπεδινοῦ· φ. 231β, Ἰωακεὶμ Βιζύης.

— φφ. 248α - 255β: Κοινωνικὰ (Ἀθανασίου πατριάρχου τοῦ Κρητός, Ἀρσενίου τοῦ Μικροῦ, Μπαλασίου ἱερέως, Ἀναστασίου ἱερέως τοῦ Μωραΐτη, Κλήμεντος ἱερομονάχου, Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν).

— φ. 266α: «Λειτουργία τῶν προηγιασμένων· πλ. α'».

Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [...]

— φ. 274α: «Ἀκολουθία τῷ Σαββάτῳ τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἦχος πλ. δ'· τὸ μέγιστον»·

Ἀρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [...]

— φ. 281β: «Ἦχος πλ. δ' τῇ ἁγίᾳ κ(αὶ) μεγ(ά)λ(η) βα, γη, δη, εη».

Ἀρχ.: Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται [...]

— φ. 282$^{\beta}$: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε$^{\eta}$ πρωΐ· ἦχος πλ. δ'».
"Αρχ.: Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ ἐν τῷ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτίζοντο [. . .]

— φ. 283$^{\beta}$: Κοινωνικὸν «κὺρ Χρυσάφη τοῦ νέου· τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ· ἦχος πλ. β'».
"Αρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ σήμερον [. . .]

— φ. 284$^{\beta}$: Μπαλασίου ἱερέως, τὸ αὐτὸ κοινωνικὸν τῆς μεγάλης Πέμπτης· ἦχος δ'.

— φ. 286$^{\alpha}$: «Χερουβικὸν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ κὺρ Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [. . .]

— φ. 291$^{\beta}$: «Τὸ παρὸν ψάλλετ(αι) τῇ ἁγίᾳ κ(αὶ) μεγ(ά)λ(ῃ) Παρ(ασκευ)ῇ ἑσπέρας· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Σὲ τὸν ἀναβαλλόμενον τὸ φῶς ὥσπερ ἱμάτιον [. . .]

— φ. 293$^{\alpha}$: «Ψάλλετ(αι) κ(αὶ) τόδε τῷ μεγ(ά)λ(ῳ) Σαββάτῳ πρωΐ· ποίημα κὺρ Γερμανοῦ Νέ(ων) Πατρῶν· ἦχος α'».
"Αρχ.: Τὸν ἥλιον κρύψαντα τὰς ἰδίας ἀκτῖνας [. . .]

— φ. 295$^{\beta}$: «Τρισάγι(ον) νεκρώσιμ(ον) ἐξηγηθ(ὲν) παρὰ κὺρ Μπαλασίου ἱερέως κ(αὶ) νομοφύλαξ [sic]· πλ. β'».

— φ. 297$^{\beta}$: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τοῦ κανόνος τῆς ἁγίας λαμπρᾶς· ποιηθὲν παρὰ κὺρ Γερμανοῦ ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Χριστὸς ἀνέστη [. . .] Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοὶ [. . .]

— φ. 306$^{\alpha}$: «Κανὼν ἀναστάσιμος τῇ ἁγίᾳ κ(αὶ) μεγάλῃ λαμπρᾷ· κὺρ Μπαλασίου ἱερέως· ἦχος α'».
"Αρχ.: Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοὶ [. . .]

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀθανάσιος πατριάρχης ὁ Κρής: φφ. 216$^{\beta}$, 248$^{\alpha}$.
Ἀναστάσιος ἱερεὺς Μωραΐτης: φ. 252$^{\alpha}$.
Ἀντωνάκης ἱερεὺς καὶ μέγας οἰκονόμος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 209$^{\beta}$, 210$^{\beta}$, 211$^{\alpha}$, 212$^{\alpha}$, 212$^{\beta}$, 213$^{\beta}$, 214$^{\alpha}$, 215$^{\alpha}$, 215$^{\beta}$.
Ἀρσένιος ἐπίσκοπος Κυδωνίας Κρήτης: φφ. 192$^{\alpha}$, 193$^{\beta}$, 272$^{\beta}$.
Ἀρσένιος ὁ Μικρός: φ. 248$^{\alpha}$.
Γερμανὸς Νέων Πατρῶν: φφ. 16$^{\alpha}$, 225$^{\alpha}$, 253$^{\beta}$, 255$^{\alpha}$, 255$^{\beta}$, 293$^{\alpha}$, 297$^{\beta}$, 319$^{\beta}$.
Δαμιανὸς ἱερομόναχος Βατοπεδινός: φ. 228$^{\beta}$.
Δανιὴλ μοναχὸς Ἁγιορείτης: φ. 272$^{\alpha}$.
Θεόδουλος: φ. 192$^{\beta}$.
[Θεοφάνης][1] Καρύκης [οἰκουμ.] πατριάρχης: φφ. 217$^{\alpha}$, 265$^{\alpha}$.

1. Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἐσφαλμένως ἀναγράφεται τὸ βαπτιστικὸν «Ξένος» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Θεοφάνης.

Ἰωακεὶμ ἐπίσκοπος Βιζύης: φ. 231β.

Ἰωάννης Κλαδᾶς: φφ. 269β, 277β.

Ἰωάσαφ ὁ νέος Κουκουζέλης: φ. 266α.

Κάλλιστος ἱερομόναχος: φ. 224α.

Κλήμης ἱερομόναχος: φφ. 145α, 149α, 150β, 218β, 253α.

Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 151β, 154β, 157α, 169β, 175α, 220β, 248α, 250α, 251α, 269α, 271α, 284β, 289α, 290β, 295β, 306α, 320α.

Νικηφόρος Ἠθικός: φ. 286α.

Ξένος Κορώνης: φ. 188β.

Παγκράτιος μοναχὸς Ἰβηρίτης: φ. 268α.

Πέτρος: φφ. 194α, 230α.

Πέτρος Μπερεκέτης: φφ. 225α, 273β.

Χρυσάφης ὁ νέος καὶ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 15α, 17β, 167β, 181β, 194β, 196β, 198α, 200α, 202α, 203β, 206β, 208α, 267β, 270β, 283β, 290β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως καὶ καλλιγραφική. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,060.

Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά. Ἄγραφα ἔχουν παραμείνει τὰ φύλλα: 1β - 4β, 5β - 7α, 8α, 9α, 119β, 120α-β, 135β - 144β, 159α - 166β, 195α, 232β, 233β - 247β, 257β - 263β, 322β καὶ 327β - 332α.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 5α μονοκονδυλικῶς ἡ ὑπογραφή: *θεοφάνης ἱερομόναχος.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 7β τὸ κτητορικὸν σημείωμα:

† *ετούτὴν ψᾶλᾶτικὴν· εινη τοῦ γιάννὴ | τοὺ παπα κὴπριᾶνοὺ κεὶ τὴν πιριν ά|ποὺ τον . . .*

Ἀκολουθοῦν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου:

α. β. γ. δ. ε. [. . .] † *αω. βψ. γχ. δφ.* [. .]

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 233α ἀδέξιον σκαρίφημα ἐν εἴδει ἐπιτίτλου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Δύο θηλυκωτῆρες ἡμικατεστραμμένοι. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 56, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 332β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 103 καὶ 104 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 10α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου) καὶ 14β - 15α (δεῖγμα γραφῆς).

63

Χάρτης στιλπνὸς καὶ χονδρὸς Διαστ. 0,140 × 0,095 Αἰὼν XVII Φύλλα 86

Εὐχολόγιον. Κολοβόν.

— φ. 4α: Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ.
— φ. 21β: Ἐκτενὴς δέησις.
— φ. 27α: Αἱ ἀπολύσεις ὅλης τῆς ἑβδομάδος.
— φ. 37β: Αἱ ἀπολύσεις τῶν δώδεκα μηνῶν.
— φ. 54β: «Εὐχαὶ ἑωθιναὶ» «λεγόμεναι παρὰ τοῦ ἱερέως ἐν τῷ ἑξαψάλμῳ».

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, ἀμαθοῦς τινος. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,095 × 0,060. Στίχοι 13 - 14. Γραφὴ ἀδεξία. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Ἐπίτιτλα, τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, μετρίας καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Τὰ φύλλα 2β - 3α, 84α, 85α - 86α ἄγραφα. Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α-β, 2α, 3β, 84β καὶ 86β δοκιμαὶ κονδυλίου.
Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν δύο πινακίδων τῆς σταχώσεως ἐπικεκολλημέναι δύο μικραὶ χαλκογραφίαι (φύλαξ ἄγγελος, Θεοτόκος ἔνθρονος καὶ βρεφοκρατοῦσα).

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, φέροντος ἁπλῆν ἔντυπον διακόσμησιν.
Διατήρησις τοῦ σωζομένου μέρους τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 57 ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 86β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 105 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 4β - 5α (δεῖγμα γραφῆς).

64

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,155 × 0,106 Αἰὼν XVI (1597) Φύλλα 213

1 (φ. 1α) «Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν, Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου· λόγος περὶ ἀγάπης, καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν [. . .]». Εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν.

Ἀρχ.: Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ οὐδὲν προτιμήσωμεν ἄλλο ἔξω ἀπὸ τὴν ἀγάπην [. . .]

2 (φ. 44α) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸν μάταιον βίον τοῦ κόσμου τούτου· καὶ εἰς κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν» (PG 60, 735).

Ἀρχ.: Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπατε, μὴ πάλιν τὴν ὑμετέραν καρδίαν εἰς αὐτὰ ἀποστρέφετε [. . .]

3 (φ. 61α) «† Τοῦ ὁσίου κ(αὶ) θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν, Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου διήγησις ὠφέλιμος» (BHG 999r).

"Αρχ.: Πορευόμενος ποτὲ τὶς τῶν ἁγίων π(ατέ)ρων ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἠκολούθησεν αὐτῷ ἄγγελος κ(υρίο)υ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, [. . .]

4 (φ. 82α) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «λόγος περὶ τῆς αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου κολάσεως».

"Αρχ.: Μηδαμῶς ὦ ἀδελφοί, ἵνα μίαν ῥοπὴν τρυφήσωμεν· τοῦτο γὰρ ὁ παρὼν βίος [. . .]

5 (φ. 97α) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «λόγ(ος) εἰς τὸν πρωτόπλαστον Ἀδάμ» (PG 62, 755).

"Αρχ.: "Αν(θρωπ)ος τὶς κατέβαινεν ἀπὸ Ἱ(ερουσα)λήμ, εἰς Ἱεριχώ, κ(αὶ) λησταῖς περιέπεσεν [. . .]

6 (φ. 103β) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «λόγος περὶ μετανοίας κ(αὶ) εἰς τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ προφήτου Δα(βὶ)δ [. . .] (PG 64, 11).

"Αρχ.: Ἰδοὺ σήμερον ἡμῖν ὁ μακάριος Δα(βὶ)δ ἀνεγνώσθη· ὁ μουσουργὸς κ(αὶ) σωφροσύνης διδάσκαλος [. . .]

7 (φ. 126α) «Διήγησις καὶ ὀπτασία, ὀρθοδόξου τινὸς Δημητρίου· συγγραφεῖσα Μ(ητ)ροφάνει μονάζοντι· προτροπῇ [sic] τοῦ πν(ευματ)ικοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς κ(αὶ) διδασκάλου αὐτοῦ Διονυσίου τοῦ ῥήτορος».

"Αρχ.: Δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν ἀδελφοί, φοβερὰ καὶ ἐξαίσια πράγματα [. . .]

8 (φ. 159α) «Διήγησις ἑτέρα ὠφέλιμος πάνυ, περὶ μνησικακίας κ(αὶ) ἀνεξομολογησίας».

"Αρχ.: Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἦτον μία ἀρχόντισσα, "Αννα τὸ ὄνομά της· ἡ ὁποία ἠσθένησε πολλὰ [. . .]

9 (φ. 170α) «Ἐνταῦθα εἰσί, ἡ λεγομένη δεκάλογος». «Θεοφάνους μοναχοῦ τοῦ νέου κ(αὶ) φιλοσόφου· πεζὴ φράσις κ(αὶ) διδακτικοὶ λόγοι, εἰς τὴν δεκάλογον τοῦ προφήτου Μωϋσέως, εἰς πᾶσα χριστιανόν· ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου· ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους· ἀπὸ τοὺς προφήτας· κ(αὶ) ἀπὸ πᾶσα χαρτὶ τῆς ἐκκλησίας μας, κ(αὶ) πρέπον εἶναι νὰ διαβάζεται».

"Αρχ.: Δέκα παραγγελίαις μεγάλαις εἶναι ὁποῦ ὥρισεν ὁ Θ(εὸ)ς τὸν Μωϋσῆν, νὰ ταῖς εἰπῆ εἰς τὸν κόσμον [. . .]
Τελ. (φ. 209β): [. . .] δύναται γὰρ αὕτη ἡ διδαχὴ ἐπιστρέψαι πάντα ἄν(θρωπ)ον ἐκ τῆς ἁμαρτίας ὑπὲρ πάντα τὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τοῦ φύλλου 177β μέχρι καὶ τοῦ φύλλου 187α τὸ κείμενον τοῦτο ἔχει γραφῇ δι' ἄλλης χειρός, διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου.

10 (φ. 210α-β) Κείμενον ἀνεπίγραφον περὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, διὰ χειρὸς ἀμαθοῦς τινος γεγραμμένον.

"Αρχ.: † ἀςρων ἀνέφάνης βασιληε εν τη κ(αι)σαρήου [. . .]

Ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ κῶδιξ (πλὴν τῶν φύλλων 177β - 187α καὶ 210α-β) γεγραμμένος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γραφέως, ἱερομονάχου Καλλίστου. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερά, καλλιγραφικὴ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἐλάχιστα. Στίχοι 15. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπι-

φανείας τῶν φύλλων 0,105 × 0,060. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τὰ *μέν*, *δὲ* διπλοτονούμενα.

Τὰ φύλλα 177β - 187α ἔχουν γραφῇ ὑπὸ ἄλλης χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικὴ ὡς ἡ τοῦ κυρίως βιβλιογράφου. Ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς στίχων καὶ αἱ αὐταὶ διαστάσεις τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων.

Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Τὰ φύλλα 43β, 60β, 81β, 122β - 125β, 169β καὶ 211α - 213α ἄγραφα. Ἀρίθμησις τετραδίων δὲν ὑπάρχει. Τὰ τρία πρῶτα φύλλα τοῦ κώδικος σητόβρωτα κατὰ τὸ ἄνω δεξιὸν τμῆμα των.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 209β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:

καλλίςου πόνοσ ͵αφξζῳ: | ἰν(δικτιῶν)ος ιης: ~

Τοῦ αὐτοῦ κωδικογράφου, μοναχοῦ κατ' ἀρχὰς καὶ ἱερομονάχου ἐν συνεχείᾳ, μέρος (φφ. 144α - 370β) τοῦ κώδικος 152 τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων (τοῦ ἔτους 1600) καὶ ὁ κῶδιξ 91 τῆς Μονῆς Δουσίκου (τοῦ ἔτους 1569/70), ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι κώδικες (τοῦ τέλους τοῦ ΙϚ' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΖ' αἰ.) τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, πάντες προερχόμενοι ἐκ τῆς Μονῆς Δουσίκου. Περὶ τοῦ κωδικογράφου Καλλίστου βλ. Φ. Ἀ. Δημητρακοπούλου, «Παλαιογραφικὰ καὶ μεταβυζαντινά», εἰς περ. *Ἐπιστημ. Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσ. Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν*, 27 (1979) σ. 207 - 212 (ἐν σ. 212 κατάλογος 21 χ/φων τοῦ Καλλίστου)· τοῦ αὐτοῦ, «Συμβολὴ εἰς τοὺς καταλόγους Ἑλλήνων κωδικογράφων», *Ἐπετηρὶς Ἑταιρ. Βυζαντ. Σπουδῶν* 45 (1981/82) σ. 285 - 292, ἀρ. 57α'-κα'. Πρβλ. σχετικῶς καὶ ἡμετέραν πρόσθετον σημείωσιν εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 152 τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ (τόμ. Β' τοῦ παρόντος ἔργου, Ἀθῆναι 1984, σ. 196).

Κάτωθεν τοῦ ὡς ἄνω κωδικογραφικοῦ σημειώματος, δι' ἄλλης χειρός, τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:

ἐκ τῶν το το [sic] *βηβληου· του ἁγίου | ςεφάνου· το εν μετεῶροις | το ἐπιοῦσιον ὄρος του κατα | ἀνατόλάς· του ςαγῶν.*

Τὰ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως ἐπικεκολλημένα παράφυλλα ἔχουν ἀποσπασθῆ ἐξ ἄλλου κώδικος, ἀναγινώσκονται δὲ ἐπ' αὐτῶν μικρὰ τμήματα ἐκκλησιαστικῶν τροπαρίων.

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 58, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 213β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Συνοπτικὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου ἔχει δημοσιεύσει παλαιότερον ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 328 - 329.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 106 καὶ 107 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 42β - 43α (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 209β (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Καλλίστου, ἔτους 1597).

65

Χάρτης χονδρός, λεῖος καὶ στιλπνὸς — Διαστ. 0,159 × 0,108 — Αἰὼν XVIII (1744)
Φύλλα Α'-Γ'+162

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀναστασιματάριον Χρυσάφη τοῦ νέου — Ἀνθολογία — Καλοφωνικὸν Εἱρμολόγιον.

— φ. 1α: Προθεωρία τῆς ψαλτικῆς τέχνης: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν σημαδίων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν τε ἀνιόντων, καὶ κατιόντων, σωμάτων τε καὶ πνευμάτων, καὶ πάσης χειρονομίας συντεθείσης παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν, παλαιῶν τε καὶ νέων».

Ἀρχ.: Ἀρχὴ μέση τέλος, καὶ σύστημα πάντων τῶν σημαδίων τὸ ἴσον ἐστὶ [. . .]

— φ. 8α: Ὁ τροχὸς τῆς παραλλαγῆς.

— φ. 8β: «Τέλος τῆς ἡδυτάτης παραλλαγῆς καὶ ἀρχὴ τῶν κατ' ἤχων ἠχημάτων».

— φ. 11α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν μεγάλων κεκραγαρίων, σὺν τοῖς ἀναστασίοις κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου καὶ πρωτοψάλτου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]

— α' ἦχος: φφ. 11α - 21β.
— β' ἦχος: φφ. 21β - 32α.
— γ' ἦχος: φφ. 32α - 41β.
— δ' ἦχος: φφ. 41β - 53α.
— πλ. α' ἦχος: φφ. 53α - 64β.
— πλ. β' ἦχος: φφ. 64β - 74β.
— βαρὺς ἦχος: φφ. 74β - 83β.
— πλ. δ' ἦχος: φφ. 84α - 92β.

— φ. 92β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ἕνδεκα ἑωθινῶν κὺρ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ· τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ἑωθινὸν αον, ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .] Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

— φ. 104α: «Ἀκολουθία εἰς τὸν ἀκάθιστον ὕμνον· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [. . .]

— φ. 106α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Δευτέρᾳ· μετὰ τὸν ἑξάψαλμον· πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ἀλληλούια.— Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται [. . .]

— φ. 107α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πένπτῃ [sic] πλ. δ'».
"Αρχ.: "Οτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ ἐν τῷ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτίζοντο [...]

— φ. 107β: «Εἰς τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Δόξα [...] καὶ νῦν [...] — Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει [...]

— φφ. 110α - 113β: Πασαπνοάρια (Χρυσάφη τοῦ νέου, [Μανουὴλ] Γαζῆ).

— φ. 114α: «Τοῦ τριῳδίου· κὺρ Μπαλασίου· ἦχος πλ. δ'».
"Αρχ.: Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας ζωοδότα [...]

— φ. 115β: «Κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσε ταπεινοὺς [...]

— φ. 116α: «Δοξολογία κὺρ Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ· ἦχος πλ. α'».
"Αρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [...]

— φ. 119β: «Ἑτέρα κὺρ Μπαλασίου ἱερέως· καὶ νομοφύλακος· ἦχος δ'».

— φ. 123α: «Ἀσματικὸν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τιμίου Σταυροῦ· ἦχος δ'».
"Αρχ.: "Αγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρὸς [...]

— φ. 124β: «Κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος (βαρύς)».
"Αρχ.: "Ανωθεν οἱ προφῆται σὲ προκατήγγειλαν [...]

— φ. 125β: «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου· ἦχος β'».
"Αρχ.: Ἀμήν. "Αγιος ὁ Θεὸς [...]

— φ. 128β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν χερουβικῶν· τὸ παρὸν ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος α'».
"Αρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 135α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κοινωνικῶν· τὸ παρὸν ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου».
"Αρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 140β: «Χερουβικὰ σύντομα· καλοπισμὸς κὺρ Ἀντωνίου ἱερέως καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».
"Αρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 145β: «Κοινωνικὰ σύντομα τῆς εὐδομάδος· καλοπισμὸς τοῦ αὐτοῦ Ἀντωνίου ἱερέως· καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».
"Αρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 148α: «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου· ποίημα κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως».
"Αρχ.: "Αγιος Κύριος Σαβαὼθ [...]

— φ. 149β: «Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων».
"Αρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [...]

— φ. 151β: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πένπτῃ [sic] ψάλλεται ἕνεκεν χερουβικοῦ κ(αὶ) κοινωνικοῦ· κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· πλ. β'».
"Αρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ [...]

— φ. 152α: «Κὺρ Μπαλασίου ἱερέως ψάλλεται τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ ἕνεκεν χερουβικοῦ· ἦχος πλ. α'».
Ἀρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [. . .]

— φ. 153β: «Κοινωνικὸν εἰς τὴν λαμπροφόρον Ἀνάστασιν· ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· (πρωτόβαρυς)».
Ἀρχ.: Σῶμα Χριστοῦ μεταλάβετε [. . .]

— φ. 154β: «Εἱρμοὶ καλοφωνικοί· διαφόρων ποιητῶν· ὁ παρὸν ποίημα Μπαλασίου ἱερέως· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Τὴν ζωοδόχον πηγὴν τὴν ἀέναον τὴν φωτοφόρον λυχνίαν [. . .]

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Ἀντώνιος ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 140β, 141β, 142β, 143α, 143β, 144β, 145α, 145β, 146β, 147α, 147β.
Θεόδουλος μοναχός: φ. 128β.
Ἰωάννης Γλυκὺς [οἰκουμ. πατριάρχης]: φφ. 92β, 148α.
Ἰωάννης Κλαδᾶς: φ. 150β.
Ἰωάννης Κουκουζέλης: φ. 124β.
Ἰωάσαφ ὁ νέος Κουκουζέλης: φ. 150α.
[Μανουὴλ] Γαζῆς: φ. 112α.
Μανουὴλ Χρυσάφης: φφ. 115β, 138α.
Μελέτιος ἱερεύς: φ. 155α.
Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος Ραιδεστοῦ: φ. 116α.
Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 114α, 119β, 128α, 129β, 135β, 152α, 154β, 156α, 156β.
Ξένος Κορώνης: φφ. 126α, 149α.
Πέτρος Μπερεκέτης ὁ Μελῳδός: φφ. 157α, 157β, 158β, 159α.
Χρυσάφης ὁ νέος: φφ. 11α, 110α, 128α, 131α, 132β, 133β, 135α, 136α, 137α, 137β, 139α, 140α, 151β, 153β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (ὑπὸ Γερμανοῦ ἱερομονάχου). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως ἐπιμελημένη. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,115 × 0,065. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄτεχνα ὅμως καὶ ἄκομψα. Τὰ φύλλα Αβ - Γβ, 160α - 161α καὶ 162α ἄγραφα. Ἀριθμοῦνται τετράδια (κανονικὰ ὀκτάφυλλα) α' - κ'.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 159β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
1744 ἰουλίου ιβ', | μέμνησθε δὲ τοῦ γράψαντος Γερμανοῦ | ἱερωμονάχου, τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τῆς | ἁγίας τριάδος τοῦ [sic] *ἐνολύμπω· ἔῤῥ⟨ω⟩σθε | τοίνυν οἱ ἐντυγχάνοντες καὶ μοῦ μνεί|αν ποιῆσθε τοῦ γράψαντος, διορθώ|νοντές τε, καὶ ἅπερ ὡς ἄνθρωπος ἥ|μαρτον. εἷς γὰρ μόνος ὁ θεὸς ἀναμάρ|τητος.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 161β τὸ κτητορικὸν σημείωμα:
1793 φ(εβρουα)ρ(ίου): ~ 10 τὸ ἀγόρασα ασ(πρα) 8 | τόδε σιν τίς ἄλλης αγαπίου ἱερομονάχου.
Ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 162β δοκιμαὶ κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καλλιτεχνικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Θηλυκωτῆρες δύο, σχεδὸν κατεστραμμένοι.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 59, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 162β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 108 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 159β (τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομονάχου Γερμανοῦ, 1744).

66

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος — Διαστ. 0,140 × 0,100 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 116

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.
— φ. 2α: «Ἦχ(ως) [sic] α'».
Ἀρχ.: Δεῦτε μοναστῶν ὁμήγυρις [. . .]
— φ. 3β: «Ἦχ(ως) β'».
Ἀρχ.: Χαρμονικῶς τῇ πανηγύρει τῆς θεοσόφου μάρτυρος Αἰκατερίνης συνδράμωμεν [. . .]
— φ. 6α: «Κεκραγάρια καὶ δοξαστικὰ ἐκκλησιαστικά· ποίημα κὺρ Δανιὴλ λαμπαδαρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]
— φ. 28α: «Πολυέλεος ποίημα κὺρ Πέτρου δομεστίκου· ἦχος πλ. α'».
Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]
— 45α: «Πολυέλεος ποίημα Μελετίου ἱερομονάχου Κρητὸς καὶ Σιναΐτου· ἦχος πλ. δ'».
— φ. 63α: «Πολλυέλαιος σύντομος συντεθεῖς [sic] κὺρ Κυρίλλου ἀρχιερέως τοῦ Μαρμαρινοῦ· ἦχος α'».
— φ. 79β: «Πολυέλεος τοῦ μουσικωτάτου κὺρ Πέτρου τοῦ Γλυκῆ· ἦχος α'».
— φ. 95α: «Τρισάγιον τοῦ τιμίου Σταυροῦ· ἦχος δ'».
— φ. 97β: «Δοξολογία τοῦ Μπερεκέτη· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]
— φ. 102β: «Δοξολογία πεντάφωνη· ἦχος πλ. α'».
— φ. 106β: «Εἱρμὸς ἔντεχνος ποίημα κὺρ Παναγιώτου Χαλατζογλοῦ· α'».
— φ. 110α: «Κὺρ Δανιὴλ λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. β'».
Ἀρχ.: Μνήσθητι δέσποινά μου [. . .]

— φ. 113α: «Θεοτοκίον τοῦ ἐν Βλαχέρναις ναὸν [sic] ποίημα Μελετίου Κρητός· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Θεοτόκε ἀειπάρθενε τῶν ἀνθρώπων σκέπη [. . .]

— φ. 116α: «Κράτημα ἐκ τοῦ θεοτοκίου τοῦ κὺρ Μπαλασίου· ἦχος πλ. α'».

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Δανιὴλ λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 6α, 110α.
Κύριλλος ἀρχιερεὺς [πρώην Τήνου καὶ μετέπειτα Γάνου καὶ Χώρας]: φ. 63α.
Μελέτιος ἱερομόναχος Σιναΐτης ὁ Κρής: φφ. 45α, 113α.
Μπαλάσιος ἱερεὺς [καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φ. 116α.
Παναγιώτης Χαλάτζογλου: φ. 106β.
Πέτρος δομέστικος: φ. 28α.
Πέτρος Μπερεκέτης: φ. 97β·— μουσικώτατος ὁ Γλυκύς: φ. 79β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ (πλὴν τοῦ φ. 116α-β) γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφικὴ καὶ ἐπιμελημένη. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 × 0,065. Τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα 1β καὶ 62β ἄγραφα.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καλλιτεχνικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 60, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 116β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 109 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 3β - 4α (δεῖγμα γραφῆς).

67

Χάρτης χονδρὸς Διαστ. 0,138 × 0,100 Αἰὼν XVII Φύλλα Α'+173+Β'

1 (φφ. 1α - 46β) Διηγήσεις ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ.

— φ. 1α: «Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου».

"Αρχ.: Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος· οἱ ἀρχαῖοι π(ατέ)ρες ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον [. . .]

2 (φφ. 47α - 57β) Βίος τῆς ὁσίας Μαρίας, τῆς μεταμφιεσθείσης εἰς ἄνδρα καὶ ἐγκαταβιωσάσης εἰς ἀνδρικὸν μοναστήριον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαρῖνος.— Τὸ κείμενον εἰς τὴν δημώδη. Ἀκέφαλον.

"Αρχ. (φφ. 47α - 48α): τὴν ἐδικήν μου νὰ κολάσης· δὲν ἀκούεις τί λέγει ὁ Κ(ύριο)ς ὅτι ὁ βοσκὸς ὁ καλὸς τὴν ψυχήν του βάνει διὰ τὰ πρόβατα καὶ ὡσὰν ἤκουσ(εν) ὁ πατέρας της, ἐκατανύγη εἰς τὰ λόγιά της, ὅτι μὲ τὰ δάκρυα τὰ ἔλεγε, καὶ εἶπε της· παιδί μου, τί νὰ σὲ κάμω, ὅτι ἐσὺ ἦσαι κορίτζη, καὶ ἐγὼ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου νὰ ὑπάγω εἰς ἀνδρίκιον μοναστή-

ριον, κ(αὶ) πῶς ἔναι δυνατὸν νὰ ἦσαι μετ' ἐμένα [. . .] αὐτὰ ὡσὰν ἤκουσ(εν) ἡ κόρη || ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τον· οὐχὶ αὐθέντη μου κ(αὶ) π(ατέ)ρα μου· δὲν θέλω ἔλθη καθὼς λέγεις· ἀλλὰ νὰ κουρέψω τὰ μαλία μου τῆς κεφαλῆς, κ(αὶ) νὰ ἐνδυθῶ ἀνδρικὰ φορέματα, νὰ ἔλθω κ(αὶ) ἐγὼ μετ' ἐσένα εἰς τὸ μοναστήριον· τότε ὁ Εὐγένιος ἐδέχθηκε τὰ λόγια τῆς θυγατρός του καὶ ἐμοίρασε τὰ πράγματά του εἰς πτωχούς· κ(αὶ) ἐκούρευσε τὸ κεφάλι της, κ(αὶ) ἔνδυσέ την ἀνδρίκια φορέματα κ(αὶ) τὴν μετωνόμασε Μαρῖνον [. . .] || [. . .] κ(αὶ) ἐπῆρέ την κ(αὶ) ἦλθαν εἰς μοναστήριον· κ(αὶ) ἡμέραν τὴν ἡμέραν, αὔξενεν εἰς τὸ μοναστήριον κ(αὶ) ἐπρόκοβεν εἰς πᾶσαν ἀρετήν, κ(αὶ) ὑπομονὴν κ(αὶ) ταπείνωσιν κ(αὶ) εἰς τὴν πολλὴν ἄσκησιν [. . .]
Τελ. (φ. 57β): [. . .] ἔπεσε δὲ καὶ αὐτὴ ἀπάνω εἰς τὸ μνῆμα τ(ῆς) ἁγίας κ(αὶ) πάραυτα ἰατρεύθη [. . .] αὐτὴν τὴν ὁσί(αν) Μαρί(αν) ἡμεῖς ἀδελφοί μου ἂς μιμηθοῦμ(εν) εἰς τὴν ὑπομονὴν κ(αὶ) ταπείνωσ(ιν) [. . .] ἀμήν.

3 (φφ. 58α - 99β) Διήγησις περὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (βίος, «θαύματα καὶ κατορθώματα»).— Τὸ κείμενον εἰς τὴν δημώδη. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Ἀρχ. (φ. 58α-β): βιβλίον ἐκκλησιαστικὸν νὰ ἀναγνώσῃ· κ(αὶ) ἔμεινεν ἐκεῖ χρόνον ἕνα μελετῶν τὰς θεί(ας) γραφὰς τῆς ἁγί(ας) τῶν χριστιανῶν πίστεως [. . .] ἤτησεν ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτην, ὅτι νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα νὰ ἰδῇ τοὺς ἁγίους τόπ(ους) κ(αὶ) τὰ ἐκεῖ θαύματα· ὁ δὲ Πορφύριος ἐπευξάμ(εν)ος αὐτῷ, ἀπέστειλε· τότε ἦλθεν ὁ Βασίλειος ἐκεῖ ὁποῦ ἐμάθενε τὴν σοφί(αν) κ(αὶ) ἐδίδασκε τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ἡ τῶν χριστιανῶν πίστις εἶναι καλλιότερη ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων· ἐγύρεψε καὶ τὸν διδάσκαλόν του τὸν || Εὔβουλον [. . .]
Τελ. (φ. 99β): [. . .] Εἰσὶ (δὲ) καὶ ἄλλα πολλὰ θαύματα καὶ κατορθώματα τοῦ ἐν ἁγίοις Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, τὰ ὁποῖα τὰ λέγει καταλεπτῶς εἰς τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ λόγον, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος· ἀλλὰ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, γράφει κ(αὶ) ἐγκωμιάζει αὐτόν, ἤγουν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης· ὁ δὲ ἅγιος Ἀμφιλόχιος ὁ ἐπίσκοπος Ἰκονίου, γράφει σαφέστερα καὶ δηλωτικώτερα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπήραμ(εν) κ(αὶ) ἡμεῖς κ(αὶ) ἐγράψαμεν συνοπτικῶς τὰ παρόντα κατορθώματα

4 (φφ. 100α - 113β) Διήγησις περὶ τῆς ἁγίας χειρὸς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ περὶ τῶν θαυμάτων αὐτῆς. Τὸ κείμενον εἰς τὴν δημώδη. Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: σκιαζομένης· τῆς πρότερον μὲν τὸν Χ(ριστὸ)ν τοῖς Ἰουδαίοις ὑποδείξαντα· νῦν δὲ αὐτῆς ἐκείνης ἐπιφανείσης [. . .] ἡ δὲ ὑπόθεσις ἔχει τὴν αὐτὴν διήγησιν: ἐπειδὴ δὲ μὴ ὑπομένων ἐλεγχόμενος ὑπὸ τοῦ Προδρόμου ὁ Ἡρώδης, ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ εἰς τὴν Σεβάστειαν τὸ κάστρον· κ(αὶ) ἤλθασιν ὡς λέγει τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κ(αὶ) ἔθαψαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκεῖ πλησίον τῆς φυλακῆς εἰς ἕνα σκοτεινὸν τῶν καταδίκων κατώγιον [. . .]
Τελ. (φ. 113α-β): [. . .] τὰ ἔργα σου θεῖε Πρόδρομε, καὶ ἀπόρρητα κ(αὶ) ἀκατάληπτα τὰ θαυμάσιά σου [. . .] τοὺς δὲ τὴν σὴν πανήγυριν ἐπιτελοῦντας, φύλαττε ἐκ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν [. . .] || [. . .] ἀμήν.

5 (φ. 113β) «Θαῦμα γενόμ(εν)ον ἐν Κωνσταντινουπόλει κ(αὶ) διήγησις πάνυ ὠφέλιμος».— Εἰς τὴν δημώδη. Χάσμα εἰς τὸ κείμενον, διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 122 καὶ 123 ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον.

Ἀρχ.: Ἀκούσατε ἀδελφοί μου λόγον ὠφέλιμον, περὶ τῆς ἁγί(ας) ἐκκλησί(ας) τοῦ Χριστοῦ, τὸ πόσον καλὸν ἔναι νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὴν ἀκολουθί(αν) τῆς ἐκκλησίας μας [. . .]
Τελ. (φ. 128α): [. . .] καὶ εἰς τόσον τὸ ἐτίμησ(εν) ὁ βασιλεὺς τὸ παιδίον τοῦ γεωργοῦ, ὡς ὁποῦ ἔγινε κ(αὶ) πατρίκιος κ(αὶ) παρακοιμώμ(εν)ος τοῦ βασιλέως· κ(αὶ) τοὺς γονέους του κ(αὶ) ὅλον του τὸ γένος ἐνέμπλησε πασῶν [sic] ἀγαθῶν [. . .] ἀμήν.

6 (φ. 128β) «Διήγησις Συνεσίου ἐπισκόπου περὶ Εὐαγρίου τινὸς φιλοσόφου καὶ χρυσίου λιτρῶν τριακοσί(ων)».— Τὸ κείμενον εἰς τὴν δημώδη. Κολοβόν.

"Αρχ.: Εἰς τὴν 'Αλεξάνδρειαν, εἰς ταῖς ἡμέραις Θεοφίλου τοῦ π(ατ)ριάρχου 'Αλεξανδρεί(ας)· Συνέσιός τις ἐπίσκοπος Κυρήνης [. . .]
Τελ. (φ. 130β): [. . .] ὅτι ἄλλο τίποτες δὲν ἔβαλαν.

7 (φφ. 131α - 134β) Διήγησις περὶ τῆς ἁγίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου καὶ περὶ τῶν θαυμάτων της.— Τὸ κείμενον εἰς τὴν δημώδη. 'Ακέφαλον καὶ κολοβόν.

"Αρχ. (φ. 131α-β): ἦσαν δὲ πρῶτον ἀρειανοὶ τὴν αἵρεσιν, ἐκ τῶν γονέων ταύτην εὑρόντες· ἀλλ' ὕστερον χάριτι Χ(ριστο)ῦ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν ὀρθοδοξί(αν) [. . .] || [. . .] κ(αὶ) ὡς ἐκάθισαν λοιπὸν ὁ Γάλβιος καὶ ὁ Κάνδιδος νὰ φάγωσι ψωμί, βλέπουσιν ἄλλο σπητόπουλον παραμέσα, κ(αὶ) ἄναπταν εἰς αὐτὸ πολλαῖς φωτίαις· κ(αὶ) εὐωδίαζεν ἐκ τῶν μύρων κ(αὶ) τῶν θυμιαμάτων· κ(αὶ) ἦτον μέσα πλῆθος ἀρρώστων κατακειμέν(ων) [. . .]
(φφ. 133β-134α): [. . .] λοιπὸν σᾶς τὸ φανερώνω, ἀληθῶς καὶ ἐσεῖς τινὸς νὰ μηδὲν τὸ εἰπῆτε· Μαρίας ἐκείνης τῆς θ(εοτό)κου ὡς καθὼς ἔχομ(εν) παράδοσιν, ἕνα της φόρεμα φυλάττεται ἐδῶ· ἔφριξαν οἱ ἄν(θρωπ)οι ὡς τὸ ἤκουσαν· κ(αὶ) πάλιν εἶπεν ἡ γυναῖκα· ὅτι αὐτὴ ἡ || θ(εοτό)κος ὅταν ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς οὐ(ρα)νούς, εἰς δύο γυναῖκας ἄφηκε δύο της φορέματα εὐλογί(ας) χάριν· καὶ ἡ μία ἀπ' αὐταῖς ἦτον ἀπὸ τὸ γένος μου· κ(αὶ) ἐπῆρε τὸ χάρισμα κ(αὶ) τὸ ἔβαλεν εἰς σεντούκιον κ(αὶ) τὸ ἐφύλαξε [. . .]
Τελ. (φ. 134β): [. . .] κ(αὶ) ἐσέβησαν μέσα εἰς τὸ φωταυγὲς ἐκεῖνο οἴκημα· κ(αὶ) διόλην τὴν νύκτα ἀγρύπνουν κ(αὶ) ἐπροσεύχονταν μετὰ δακρύων, κ(αὶ) χάριν ὡμολόγουν τῇ θ(εοτό)κῳ· κ(αὶ) ὡσὰν ἴδασι τοὺς ἀσθενεῖς ὅτι ἐκοιμῶνταν,

8 (φφ. 135α - 173β) Δεήσεις καὶ εὐχαί.

— φφ. 135α - 137α: Δέησις ἀνεπίγραφος πρὸς τὸν 'Ιησοῦν Χριστόν, ἡμιτελὴς καταλειφθεῖσα.

"Αρχ.: ['Ι]δοὺ πάλιν προσπίπτω ἐπὶ θύραις τοῦ ἐμοῦ δεσπότου· ἱκετεύων παρακαλῶν [. . .]
Τελ.: [. . .] καὶ ὡς στρατευθεὶς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας,

— φφ. 138α - 171β: Δεήσεις ἀνεπίγραφοι πρὸς τὴν Θεοτόκον.

"Αρχ.: Παναγία δέσποινα θ(εοτό)κε· ἀποδίωξον ἀπεμοῦ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμοὺς [. . .]

— φφ. 171β - 173β: Δέησις «εἰς τὸν ἄγγε⟨λον⟩».

"Αρχ.: "Αγιε ἄγγελε τοῦ Θ(εο)ῦ· ὁ ἐφεστῶς τῆς ἀθλίας καὶ ταλαιπώρου μου ζωῆς [. . .]

'Ο κῶδιξ ἔχει ἀποτελεσθῆ διὰ τῆς συσταχώσεως τμημάτων τριῶν ἐπὶ μέρους κωδίκων (φφ. 1α - 46β, 47α - 134β καὶ 135α - 173β).
Τὸ μεσαῖον τμῆμα τοῦ κώδικος (φφ. 47α - 134β), τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ τὸ παλαιότερον, φέρει καὶ ἀρίθμησιν τετραδίων, ιε' - κε'. Αἱ ἀριθμητικαὶ ἐνδείξεις ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου φύλλου ἑκάστου τετραδίου. Τὰ τετράδια εἶναι κανονικὰ ὀκτάφυλλα τεύχη, ἐξαιρέσει τῶν ὑπ' ἀρ. ιε' (φφ. 47α - 53β), ις' (φφ. 54α - 60β), κα' (φφ. 93α - 99β) καὶ κδ' (φφ. 116α - 122β), τὰ ὁποῖα σήμερον εἶναι ἑπτάφυλλα, διότι ἐκ τοῦ ιε' ἔχει ἐκπέσει τὸ πρῶτον φύλλον, ἐκ δὲ τῶν ις', κα' καὶ κδ' ἔχει ἐκπέσει ἀνὰ ἓν φύλλον μεταξὺ τῶν φύλλων 57 καὶ 58, 99 καὶ 100, 122 καὶ 123 ἀντιστοίχως. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ τετραδίου κε' (φ. 130β) ἄλλα τέσσαρα φύλλα (131α - 134β), ὑπόλειμμα τοῦ τετραδίου κς', τοῦ ὁποίου ἔχουν ἐκπέσει τὰ πρῶτα καὶ τὰ τελευταῖα φύλλα. Διὰ τοῦτο τὰ περιεχόμενα εἰς τὸ ὡς ἄνω τμῆμα τοῦ κώδικος κείμενα (ὑπ' ἀρ. 2 - 7) εἶναι ἀκέφαλα, κολοβὰ ἢ ἐλλιπῆ.

Μετὰ τὴν ἔνδειξιν κδ' ἐπὶ τοῦ φ. 116α (πρώτου φύλλου τοῦ τετραδίου τούτου), δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας, χειρός, ἀγνοούσης προφανῶς τὴν σημασίαν καὶ τὴν θέσιν τῶν ἐνδείξεων τῶν τετραδίων, ἔχουν γραφῆ αἱ ἄνευ σημασίας ἐνδείξεις κε', κς' καὶ κζ' ἐπὶ τῶν φύλλων 116β, 117α καὶ 117β ἀντιστοίχως.

Τὰ φύλλα 56β - 57α εἶχον ἀρχικῶς καταλειφθῆ ἄγραφα, ἐκ παραδρομῆς τοῦ γραφέως προφανῶς, ἐφόσον τὸ κείμενον συνεχίζεται κανονικῶς ἐκ τοῦ φύλλου 56α εἰς τὸ φύλλον 57β. Ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ φύλλων ἐγράφησαν ἐκ τῶν ὑστέρων δοκίμια κονδυλίου.

Ἕκαστον ἐκ τῶν τριῶν τμημάτων τοῦ κώδικος ἔχει καὶ διάφορον γραφέα.

— Α'. φφ. 1α - 46β: Γραφὴ ἀδεξίας χειρός. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Στίχοι 15.

— Β'. φφ. 47α - 134β: Γραφὴ σταθερά, ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἐλάχιστα. Στίχοι 16.

— Γ'. φφ. 135α - 173β: Γραφὴ μεταγενεστέρα ἴσως, ἀδεξίας χειρός. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Στίχοι 14.

Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδ. 0,115 × 0,060.

Τὰ παράφυλλα Α' καὶ Β', φύλλα ἀποσπασθέντα ἐξ ἄλλου κώδικος τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, περιέχουν ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος γραμμικὴ διακόσμησις. Ἴχνη καὶ ἑνὸς θηλυκωτῆρος.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 61, ἐπὶ τῶν παραφύλλων Αα καὶ Ββ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 110 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 128β - 129α (δεῖγμα γραφῆς).

68

Χάρτης Διαστ. 0,160 × 0,110 Αἰὼν XVIII Φύλλα 7+Σελ. 166

Εὐχολόγιον.

— σελ. 1: «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

— σελ. 25: «Εὐχαὶ ἤτοι ἐξορκισμοὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων καὶ πρὸς ἑκάστην ἀσθένειαν».

— σελ. 41: Εὐχαὶ Ἰωάννου Χρυσοστόμου (δι' ἀναλόγους ὡς ἄνω περιστάσεις).

— σελ. 52: «Προσευχὴ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ λεγομένη εἰς ἑκάστην ἀσθένειαν».

— σελ. 68: Εὐχαὶ ἐπὶ ἀρρώστου.

— σελ. 96: «Εὐχὴ τῶν ἑπτὰ παίδων».

— σελ. 100: «Εὐχὴ συγχωρητικὴ λεγομέν(η) ὑπὸ ἀρχιερέως ἢ πν(ευματ)ικοῦ π(ατ)ρὸς ἐπὶ τοὺς μέλλοντας μεταλαμβάνειν».

— σελ. 104: «Εὐχὴ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τρύφωνος λεγωμένη εἰς κήπους κ(αὶ) ἀμπελώνας κ(αὶ) χωράφια».
— σελ. 110: «Εὐαγγέλια τὰ ια' ἑωθινά».
— σελ. 137: «Εὐχῆ ἐπιμετανοούντον» [sic].
— σελ. 138: «Εὐχὴ εἰς ποίμνην».
'Απὸ τῆς σελ. 140 καὶ ἑξῆς διάφοροι ἄλλαι μεταγενέστεραι χεῖρες.
— σελ. 140: Εὐχὴ εἰς βασκανίαν.
— σελ. 144: Ἑτέρα εὐχὴ εἰς βασκανίαν.
— σελ. 147: «Ακωλουθία του μηκρού Αγίασμού». Ἡμιτελής.

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος, ἤτοι αἱ σελίδες 1 - 139, γεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, δεξιοκλινής. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,070. Στίχοι 16. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, περιωρισμένης καλλιτεχνικῆς ἀξίας.
Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τοῦ κώδικος, ἤτοι αἱ σελίδες 140 - 166, γεγραμμένον ὑπὸ διαφόρων ἀδεξίων χειρῶν.
Δύο παράφυλλα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τέσσαρα εἰς τὸ τέλος τοῦ κώδικος, εἰλημμένα ἐκ παλαιοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐντύπου. Τὰ φύλλα 6α - 7β ἄγραφα.

Εἰς τὴν σελίδα 142, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς εὐχῆς εἰς βασκανίαν, τὸ ἑξῆς βιβλιογραφικὸν σημείωμα, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀφορᾷ μόνον εἰς τὸ προαναφερθὲν κείμενον τῶν σελίδων 140 - 142:
ὁ γράψας διεμοῦ τού ταπεινοῦ νι|κολάου είοῦ τοῦ π(α)π(ᾶ) Ἰωάννου | σακελαρίου εκ πολη|τήας Δομενί|κου | Ἔτους 1785 ἐν μηνὶ μαΐου 10.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 4α ἡ ἐνθύμησις: *1824 ειουλλήου ς | επλήροσεν το κεινῶν χρέος | ο ἱγούμενως τού αγίου ϛεφάν | καλλήνικος | παπ(ὰ) αγάπηος τού αγίου ϛεφὰν | γράψας δηὰ ἐνθήμησην.*
Ἐπὶ τῆς σελ. 164 ἑτέρα ἐνθύμησις: *1840: σαίμτεμβρίου 23 | κανο ἐνθήμησην· οταν ἤβρι|ξεν πολήν βροχήν· κ(αὶ) ε|πλημήρισεν· ὁ τόπος: από | τήν βροχήν: καγο παπα | . . . . . του αγίου ϛεφάνου.*
Ἐπὶ τῆς σελ. 143 ἡ χρονολογία *1786*, ἐπὶ δὲ τῆς σελ. 147, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς εὐχῆς: *1786 | αὐγ(ούστου) 27.*
Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α - 3β, 4β - 5β καὶ ἐπὶ τῶν σελίδων 162, 163, 165 καὶ 166 δοκίμια κονδυλίου (τροπάρια κ.ἄ.) καὶ κακότεχνα σκαριφήματα.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 62, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ κώδικος, ἐπὶ τῶν παραφύλλων, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 111 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 24 - 25 (δεῖγμα γραφῆς).

69

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,215 × 0,155 Αἰὼν XVIII Φύλλα 56

1 Ἐξομολογητάριον.

— (φ. 8α) «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον. Ἀρχὴ τῆς ἐξομολογήσεως».

Ἀρχ.: Εἰσφέρει ὁ πνευματικὸς π(ατ)ὴρ τὸν μέλλοντα ἐξομολογηθῆναι ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ ἀσκεπῆ [. . .]

Τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ ἐξομολογηταρίου ἐν φ. 44α, ὅπου «Περὶ ὑψουμένης Παναγί(ας) ἐὰν ἀπολεσθῇ τί χρὴ ποιεῖν» (κεφ. σιβ').

Ἀρχ.: Δεῖ τοὺς πνευματικοὺς σκοπεῖν καὶ παραγγέλλειν, ὥστε ὑψουμένης τῆς Παναγίας διοικεῖσθαι ταύτην [. . .]

— φ. 44β: «Τέλος τοῦ νομοκάνονος».

Προτάσσεται (φφ. 1α - 7α) «Πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόντος νομίμου», ἀναγράφων κεφάλαια σιβ'.

Ἐν φ. 7β: «Νουθεσία εἰς πνευματικὸν καὶ ἀσφάλεια».

Ἀρχ.: Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὀφείλει εἶναι τύπος ἀγαθὸς τῶν πάντων καὶ ἐγκρατὴς [. . .]

2 (φ. 45α) Ἀκέφαλος Ψαλμὸς [67 (68)].

Ἀρχ.: [. . . περι]ηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου [. . .]

3 (φ. 45β) «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰησοῦν Χ(ριστό)ν, εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θ(εοτό)κον, εἰς τοὺς ἀσωμάτους, εἰς τοὺς ἀποστόλους καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους».

Ἀρχ.: Ὠδὴ α': Ὁ ποιητὴς καὶ λυτρωτής μου καὶ κύριος, ἡ τῶν πιστῶν βοήθεια [. . .]

4 (φ. 48α) «Εὐχαί, ἤτοι ἐξορκισμοὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνων, καὶ πρὸς ἑκάστην ἀσθένειαν».

5 (φ. 50β) «Εὐχαὶ τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὰ αὐτά».

6 (φ. 53β) «Εὐχαὶ τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων, εἰς ἀσθενεῖς, καὶ μὴ ὑπνοῦντα».

7 (φ. 54β) «Εὐχαὶ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου μύρου».

8 (φ. 55β) «Συμμαρτυρία τοῦ πνευματικοῦ πατρός».

Ἀρχ.: Ἐπειδὴ ἀποστολικὴ παράδοσις καὶ παραίνεσις πατρικὴ [. . .]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα μεγάλα, χονδρὰ καὶ εὐανάγνωστα. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Στίχοι 26 - 29. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, πλὴν ἄκομψα. Μεταξὺ τῶν φύλλων 44 καὶ 45 χάσμα εἰς τὸ κείμενον, διότι ἔχουν ἐκπέσει φύλλα. Τὸ φύλλον 56β ἄγραφον.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 44β τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
γεωργίῳ τῳ σιατίςης θρέμματι, υἱῷ δὲ Κωνςαντίνου | ἱερέως τῆς αὐτῆς ἑδραιώματος, ὁ παρὼν ἐγκεχάρακται· ὁ δ' ἀναγι|νώσκων σκεψάτω, δέομαι, εἴ γε οὑτοσὶ μιξοβάρβαρος· ἔγω|γε γὰρ ἀναγνούς, γράψας οὐκ ἔγνων· ἐὰν δέ τι

τῶν πταισμά|των εὕροιτο, μὴ κακολογῶν ἔστω, τὸ γὰρ ἀρχέτυπον σαθρόν· καὶ | ἐν καλῷ αὐτῷ κείσεται· καὶ ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον, ἢ σιγὴν ἔχε: ὦ ἀναγνῶςα.

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος καὶ ἄνευ ἀριθμοῦ ἄλλης τινὸς κατατάξεως. Διατήρησις μετρία.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 112 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 44β («τέλος τοῦ νομοκάνονος» καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Γ ε ω ρ γ ί ο υ υἱοῦ Κωνσταντίνου ἱερέως ἐκ Σιατίστης).

70

Χάρτης Διαστ. 0,157 × 0,110 Αἰὼν XVIII Φύλλα: πάχος 0,005

Στίχοι εἰς Χριστόν, Νείλου πρὸς μοναχοὺς κλ.

Συνεστάχωται ἐντύπῳ: «Ἐκλογαί, ἤγουν βιβλιάριον . . . Παρὰ Ἀκακίου ἱερομονάχου τοῦ Διακρούση . . . Ἐνετίησιν . . . ͵αχξε΄».

Σ η μ ε ί ω σ ι ς : Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Β έ η ς κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον.

71

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,310 × 0,240 Αἰὼν XIX (1843) Σελίδες 54

Παρρησία τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἑκάστη σελὶς διῃρημένη εἰς τρεῖς στήλας.

— σελ. 1: «Παρησία. Τὰ ὀνόματα τῶν Βασιλέων Κτητορικᾶ»: † *Μηχαήλ*, *Ἀλεξίου* (εἰς τὴν α΄ στήλην), *Νικολάου*, *Λέων*, *Σοφίας καὶ Αἰκατερίνης* (εἰς τὴν β΄ στήλην).

— σελ. 2: «Τῶν ἀρχιερέων Κτητορικᾶ».

Ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα: *Φιλαρέτου*, *Δανιήλ*, *Ἀρσενίου*, *Παρθενίου*, *Δανιήλ*, *Ἰωαννικίου*, *Παρθενίου*, *Κωνσταντίνου*, *Παϊσήου*, *Παρθενίου*, *Γαβριήλ*, *Θεοφάνου* (εἰς τὴν α΄ μόνον στήλην).

— σελ. 4: «Τὰ ὀνόματα τῆς Οὐγκροβλαχίας, τοῦ Μηχαήλ· Κτητορικᾶ ἐν ἔτει ͵αψλ΄ [=1730]».

Μνημονεύονται τὰ κάτωθι ὀνόματα: *Ἰωάννου Νικολάου βοεβόνδα, Σμαράγδας δόμνης καὶ τῶν τέκνων, Ἰωάννου Μιχαὴλ βοεβόνδα, Ἄννης δόμνης, Κωνσταντίνου, Ἰωάννου, Στεφάνου, Μιχαήλ, Ἀναστασιᾶς, Ροξάνδρας, Αἰκατερίνης, Ἀρσενίου ἱερομονάχου, Ἀμβροσίου ἱερομονάχου, Βλατεσλάου βοεβόνδα, Νεάξιας δόμνης, Μάνου, Δραγομίρου, Ραντούλ, Μάρκου, Λέκα.*

— σελ. 5: «Τῶν ἱερομονάχων».

— σελ. 11: «Τῶν ἱερέων».

— σελ. 15: «Τῶν ἱεροδιακόνων».

— σελ. 16: «Τῶν μοναχῶν».

— σελ. 19: «Τῶν μοναζουσῶν».

— σελ. 22: «Τὰ ὀνόματα τῆς Βενετίας».

— σελ. 23: «Τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν».

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς, γεγραμμένα διὰ χειρὸς τοῦ κωδικογράφου, διὰ τῆς ὁποίας καὶ τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος:

Ἐπὶ ἔτος ΑΧΝΖ † 1657

Εἰς ταύτην δὲ βίβλον τὴν ἐπονομαζωμένην Παρισήαν, καταγράφονται, | τὰ τήμια ὀνόματα τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρύςον Χριστιανῶν, εἰς τὸ μνη|μονεύεςαι ἀκαταπαύςως καὶ ἀῶκνος, παρὰ τοῦ ἐν τῆ Ἱερᾷ καὶ Σεβασμί|α Μονῆ τῶν Μετεώρων, τοῦ Ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχῆ Διακό|νου Στεφάνου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος καὶ Θαυματουργοῦ Χαραλάμ|πους τῶν Ὁσοιοτάτων Πατέρων, εἰς τὰς ἐν αὐτῆ παρ' αὐτῆ τελουμένων [sic], | *Ἱερᾶς τελετάς, ἕνεκα ψυχῆς σωτηρίας. Τὴν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἔχου|σι* [sic] *τῆ χειρὶ ἐπιχωριγοῦντα* [sic], *οἴτινες ἕξουσι Παρισήαν, τῶν ἁμαρτημά|των αὐτῆς παρᾷ τοῦ Ἀπροσο⟨πο⟩λίπτου Φοβεροῦ Κριτοῦ, Μεσιτηὰ* [sic] *τοῦ | Ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχῆ Διακόνου Στεφάνου, καὶ τοῦ Ἁγίου Ἱε|ρομάρτυρος καὶ Θαυματουργοῦ: Χαραλάμπους καὶ | διὰ τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονὴν βοήθειαν.*

Καὶ κατωτέρω, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός:

Ἐκ ῥυπαρῶν δέομε τῆς Ἡμετέρας Πανοσιότητος ὁσιότατοι Πατέρες | ἡ Μνημονεύωντες τῆ αὐτῆ Μονῆ. Μνήσθητε καμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ | Ἀμβροσίου ἱερομονάχου καὶ τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν, τοῦ ταπεινοῦ | Συγγραφέος· αωμγ΄: [=1843] *ἐν Μονῆ Νοεμβρίου δεκάτη ἐνάτη.*

Ἡ ὡς ἄνω ἀναγραφομένη χρονολογία 1667 δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν χρόνον συντάξεως τοῦ κώδικος τούτου (1843)· ἀντεγράφη προφανῶς καὶ μετεφέρθη ἐδῶ ἐξ ἄλλου παλαιοτέρου κώδικος.

Τὸ κύριον μέρος τῆς Παρρησίας ταύτης γεγραμμένον διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀμβροσίου. Ἡ σελιδαρίθμησις ὡσαύτως διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως. Κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τῶν σελίδων παρελείφθη ὁ ἀριθμὸς 7 (οὕτω μετὰ τὴν σελ. 6 ἀκολουθεῖ ἡ σελ. 8, χωρὶς νὰ ὑπάρχη χάσμα εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν ὀνομάτων). Εἰς τὰς σελίδας 3, 8, 9, 10, 13, 14, 18 καὶ 21 δὲν ἔχουν καταχωρισθῆ ὀνόματα.

Ὁ κῶδιξ οὗτος ἀποτελεῖ πολύτιμον ἀρχεῖον βαπτιστικῶν ὀνομάτων. Ἐξ αὐτῶν ἐπιλέγω καὶ παραθέτω κατωτέρω τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ καὶ ἀσυνήθη, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἀναγραφῆς των (ἀπὸ σελ. 23 κἑξ.):
Χάιδω, Χαρίτος, Ζαχάρω, Πάνος, Ζώνω, Μαργάρω, Σουλτάνα, Κυρατζῆς, Ντόμνω, Στέριος, Παράσχος, Δῆμος, Τριανταφυλλιά, Περιστέρα, Παγώνα, Σταμάτω, Πολύζος, Φίλος, Δημάκης, Στάμω, Σιόμος, Χρύσω, Εὐφροσύνη, Χαρίσιος, Κονδύλω, Λελούδα, Σταθού, Ἀναστασιά, Ζωΐτζα, Γιαννούλα, Δρόσω, Ἀγόρω, Κρουστάλλω, Διαλέντα, Πενταφυλλιά, Εὐαγγελή, Ἁγνή, Νεράτζης, Ἀδάμω, Νέστωρ, Δέσπω, Μαργαρίτης, Κυράνα, Ζήσης, Χρυσάνθη, Ζῶτος, Ἀσημῖνα, Σταμούλω, Σταμουλάκης, Ταξιάρχης, Γραμμάτω, Στασιανή, Χρυσούλα, Στάμος, Εὐθύμιος, Σμαράγδω, Ζώρω, Ἀγγέλω, Φλώρω, Γαρουφαλιά, Κύρκος, Θεμελῆς, Ἀδάμος, Ἐξακουστή, Ζωγράφος, Ἄγγελος, Κυρίτζης, Φώτω, Ζαφείρης, Βαρσάμης, Χαμαϊδή, Ζαφείρω, Μαυροδῆς, Χαϊδούσκω, Γιαννού, Μόρφω, Λιάκος, Ντέτης, Τριαντάφυλλος, Ἀσήμω, Πανάγιω, Ἀλεφάντα, Ἀνθίτζα, Πανούρω, Χαρίσης, Τρυγόνα, Μαργαρώνα, Σιδέρης, Σύρμω, Ρόιδω, Χρυσή, Βρέτης, Τροχού, Χριστοφόρος, Φλῶρος, Δημουλᾶς, Ρίζος, Φράγκος, Στῦλος, Κυρατζού, Πανταζῆς, Λούδης, Ἀδάμ, Πούλιος, Ἀλέξιος, Χρυσάφω, Νίτζιος, Χρυσούδα, Συριάνα, Ἀφέντω, Φόρος, Ζαχαρώνα, Σμαράιδω, Ἰακωβάκης, Κυρασίνα, Βάρσω, Κυριακή, Ἀνθή, Ἀτλάζω, Χρυσίτζα, Στάνω, Λογάρω, Ἀκρίβω, Λεόντω, Θόδω, Θεοχάρης, Ἀλεξανδρῆς, Ἀντρώνης, Ξάνθω, Κυριαζῆς, Ἀγγέλης, Σεράινα, Καρκούσης, Κοντέσια, Προκόπιος, Κυράτζω, Ὀρέστης, Γεωργού, Δρόσος, Κούμβω, Ἀστρῆς, Μαλάγμος, Μαλάγμω, Μαρούδα, Λεμονιά, Δασκαλίνα, Βάιος, Γεργάνα, Γούσιος, Ντέλκος, Ντόστος, Μπεγίνα, Βλοέτα, Ζαφειρίτζα, Μεταξού, Πανώρια, Γαλάτω, Ἀσπρούδης, Καλίτζα, Ἀγοραστός, Νίτζα, Στεριανή, Κύρω, Γκίκας, Ματούλα, Νάστος, Ἀστέρω, Πανάγιος, Λάμπρω, Ἀβραάμ, Πετικάνος, Στογιάννω, Δάφνω, Ζώης, Κασσάνδρεια, Μπάγιος, Βενέτω, Καλή, Ἀγιούλα, Ἀρσένης, Βιτόρια, Ζαχαράκης, Σωτήρω, Δούκας, Διαμάντω, Κυπαρίσης, Ἰγνάτιος, Θέρω, Ἀζωρίτζα, Τόμπρος, Στέφος, Κάλω, Βαμπάκω, Πλούμπω, Ἀρχόντω, Αὐγέρης, Θανάσω, Ἀθανασού, Βασίλω, Στέφω.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἄνευ διακοσμήσεως.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἐπὶ τῆς σελ. 1 ἀναγράφεται παλαιὸς ἀριθμὸς 84. Ἀντιθέτως, δὲν ὑπάρχει ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα οὔτε καὶ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ὁ κῶδιξ οὗτος, ὡς διεπιστώσαμεν, κατεγράφη δὶς κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῆς Μητροπόλεως τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959, ἤτοι ὑπὸ τὸν πραγματικόν του ἀριθμὸν 71 (σελ. 18, ἀρ. 71, τοῦ ἀπὸ 11-7-1959 σχετικοῦ Πρακτικοῦ) καὶ ὑπὸ τὸν νέον ἀριθμὸν (πέρα τῆς ἀριθμήσεως τοῦ Ν. Βέη) 13/103 (σελ. 20, ἀρ. 103, τοῦ αὐτοῦ Πρακτικοῦ). Τὸν δεύτερον τοῦτον ἀριθμὸν κατηργήσαμεν (Δεκ. 1982).

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 113 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῆς σελίδος 5 (δεῖγμα γραφῆς).

72

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,280 × 0,205 Αἰὼν XVIII/XIX Φύλλα Α'-Β'+51

Βιβλίον Προθέσεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἐπὶ φύλλου χάρτου ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: *Βίβλος ἐπονομαζομένη | πρόθεσις.*

— φ. 1α: «Τὰ τῆς προθέσεως ὀνόματα». Καὶ ἐν συνεχείᾳ: «Τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχιερέων».

— φ. 2α: «Τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων τῆς Μουσχοβίας».

Ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: *Μηχαήλ, Ἀλεξίου, Ματαίη, Βασίλη, Ἑλένης, Ἱβάνος.*

— φ. 2β: «Τὰ ὀνόματα τῆς Βενετίας» (εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην).

Ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: *Καλητρόπης μ(ο)ναχῆς, Φίλου, Δημουλᾶ, Ἰαλάνης* [sic], *Δημητρίου, Ἰωάννου καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ.*

«διὰ τὸ τέμπλεον» (εἰς τὴν δεξιὰν στήλην):

Ἀναγράφονται, μεταξὺ τῶν ἄλλων: *Γαβριὴλ ἀρχιερέ(ως) καὶ τῶν γονέ(ων) καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ. Νικολάου, Σουλτάνας* [...]

— φ. 3α: «Τὰ ὀνόματα τῶν κτητώρων τῆς μεγάλης βλαχίας» (εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην).

Ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: *Βλαδισλάου βοεβόνδα, Νεάξιας δόμνης, Μάνου, Δραγομίρου, Ράντουλ, Μάρκου, Λέκα καὶ τῶν γονέων αὐτῶν.*

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, εἰς τὴν δεξιὰν στήλην, διὰ χειρὸς τοῦ κωδικογράφου, ἡ ἑξῆς σημείωσις:

Ἀπὸ κτίσεως κόσμου 6900 [=1391/2]. | *Οὗτοι οἱ αὐθένται ἀφιέρωσαν τὸ | μοναστήριον εἰς τὴν βλαχίαν τὸ κείμε|νον τὸ λεγόμενον μπουτόϊ κ(αὶ) τὴν | θαυματόβρυτον κάραν τοῦ ἁγίου χα|ραλάμπους τὸ δάκτυλον τοῦ τιμίου | προδρόμου κ(αὶ) ἄλλα πλεῖσα ἅγια | λείψανα καθὼς ὁρῶνται ἐν τοῖς χρυ|σοβούλλοις.*

— φ. 5α: «Τὰ ὀνόματα τῶν κτητώρ(ων) καὶ ἱερομονάχων».

— φ. 8α: «Τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων, κτητώρων».

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναγράφονται καὶ τὰ ἑξῆς βαπτιστικὰ ὀνόματα ἱερέων: Παλαιολόγος, Γαλάτιος, Γαληνός, Φίλος, Παράσχος, Πούλιος, Δούκας, Δημουλᾶς, Ἀκριβός, Κυριάκης, Πολυχρόνης, Θεοτόκης, Δοῦλος, Θόδος, Ρίζος, Στέριος, Σεβαστός, Φόρος, Χαρῖτος, Πάντος, Κῦρος, Ἀδάμης, Πασχάλης, Στασινός, Ἀγγελῆς, Ζωριανός, Χρύσης, Λόγας, Πύργος, Χρυσάφης, Στάικος, Στάσος, Μίχος, Φίλπας, Βάρσος, Γγίνης, Συρόπλος, Πολύζος, Στάμος.

— φ. 10β: «Τὰ ὀνόματα τῶν ἱεροδιακόνων».

— φ. 11α: «Τῶν μοναχῶν κτητώρων τὰ ὀνόματα».

— φ. 12α: «Τὰ ὀνόματα τῶν μοναζουσῶν».

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναγράφονται καὶ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικὰ ὀνόματα: Ἀκακία, Ἀνθιμία, Βαρσαβή, Σιμωνή, Καλλινίκη, Ταπτιανή, Γρηγορία, Κονομία,

Σοφονία, Δαμασκηνή, Μυρόπη, Δαμιανή, Καλόπη, Χρυσοπηγή, Θεοφίλη, Ἀνυσία, Καταφυγή, Καλλιτρόπη, Γερμανή, Στασιανή, Δροσίνη, Συναΐδα, Μανασία, Μανησία, Μαγδαλή, Ἀνθίμη, Βησσαρία, Λουκιανή, Καλλιστράτη, Θεοτίμη, Παρρησία, Φιλαρέτη, Καλοπία, Ζαχαρία, Θυμιανή, Καλοποιία, Βηθλεέμ.

— φ. 14α: «Τὰ ὀνόματα τῶν πρεσβυτέρων» [=συζύγων τῶν ἱερέων].
Ἀναγράφονται μεταξὺ τῶν ἄλλων: Σταμούλω, Σολομωνή, Πλούμπω, Κυριάκω, Συνοδεία, Τρυγόνα, Στεφού, Ράντω, Εὔφρω, Κάλω, Ἀργύρω, Κύργω, Κοντύλω, Μετάξω, Ἀγγελῖνα.

— φ. 15α-β: Ἀνεπίγραφον. Πιθανώτατα ἔχει ἐκπέσει φύλλον. Μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα: Παγώνα, Φλῶρος, Μελάχρω, Εὐγένω, Μέτζος, Μαργαρώνα, Σύρμω, Ἀρχόντω, Χρυσοστόμη, Βαμπούλω, Φράγκω, Στάσος, Στάμω, Ρωξανή, Κυρατζού, Κομπούλω, Δάφνω, Χρυσάφω, Ρίζος, Ρόιδω, Τριαντάρος, Τριαντάρω, Μάρω, Κόμνω, Διαλέτω, Ἀρέτω, Πάχνω, Σκεύω, Δούκω, Πούλιω, Θάλος, Πάντος.

— φ. 16α: «Τὰ ὀνόματα τῶν κοινῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν».
Ἀκολουθοῦν ἐπὶ μέρους ὑποδιαιρέσεις τῆς ἀναγραφῆς ταύτης. Οὕτω ἐν φ. 25α: «ἕτερα ὀνόματα τοῦ Κατακουζινοῦ, τῆς βλαχίας»· ἐν φ. 25β: «ὀνόματα τοῦ στεφάνου Κατακοζινοῦ, καὶ πρωτοσπαθάρη, ἀπὸ μεγάλην βλαχίαν»· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φ. (25β): «Τὰ Πορταρίτικα»· ἐν φ. 34α: «ἔτος ͵αψι´ [=1710] τὰ ὀνόματα τῆς Ἀφάνους ἀπὸ τὸν Τύρναβον, ὁποῦ δέδωκε τὸ μετώχι». Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, εἰς ἄλλην στήλην: «τὰ τῶν ςαγῶν ὀνόματα». Ἐν φ. 41β: «τὰ τοῦ Μεσόβου [sic] ὀνόματα». Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, εἰς ἄλλην στήλην: «1708: ἔτος· τὰ ὀνόματα τοῦ ρουφετίου τῶν τζαρουχάδων». Ἐν φ. 42α: «ὀνόματα ἕτερα ἐκ τῆς βλαχίας». Ἐν φ. 44α: «ἔτος ͵αχν´ [=1650] ὀνόματα τοῦ καμαράση ἀπὸ τὴν βλαχίαν».

Ἐκ τοῦ πλουσίου ἀρχείου βαπτιστικῶν ὀνομάτων, τῶν ἀναγραφομένων ἀπὸ τοῦ φ. 16α κἑξ., σταχυολογῶ καὶ παραθέτω τὰ κάτωθι χαρακτηριστικὰ καὶ ἀσυνήθη διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχήν: Πολυμέρης, Βαΐτζης, Ἀσάνω, Ἀρσαβή, Περιστέρα, Βάρσος, Ἄσπρω, Γιάννω, Στατήρης, Μανουλιᾶς, Δάνω, Βαρσάνης, Γέργος, Πόθω, Σιδέρης, Ζαχαρώνα, Γραμμένος, Ἀφέντρα, Ἀφράτω, Ἀλιβίζης, Ζώρω, Γκούμπρω, Ἀλπίνα, Μπαλάσα, Ὀρέστης, Ἀγορίτζα, Στάιας, Λουλούδα, Γκόλφω, Ἄστρω, Μίσιος, Ἀννουσού, Λάμπρω, Λούσιος, Λούσιω, Δράκω, Γέργω, Ἄνθω, Σταυρινός, Μανασσῆς, Μαρούλης, Βαρσάνος, Θόδη, Στεριανός, Λούλω, Μέρσω, Παρίσης, Γκούμας, Κριμιζιά, Πάλιω, Ρίζω, Βάρσω, Ἀσημένια, Συναΐδω, Γεράκω, Κόμβω, Πάσχος, Σγούρω, Θώμω, Σάρος, Μελίσσω, Σύρρος, Κώια, Νέζος, Ἀφράτης, Ἀπρίλης, Στατήρω, Εὐγενού, Σύνω, Κιλάδω, Ἀνθούλω, Νάστω, Λουλούδης, Μάγδω, Βρησίδω, Μύλω, Βαγγέλω, Μάρτω, Ἀφεντρίτζα, Θαυμαστός, Στόιος, Πούπω, Θάνω, Φέγγω, Ἀρμένω, Ἀβράμης, Κώστω, Μάνθω, Ἀγνάντης, Φίνω, Αὐγέρω, Μίχω, Ραδούλω, Τζιάμω, Ράδουλος, Κακούρης, Δημάσκω, Πήλιω, Λίμπω, Βράνω, Βερούλω, Τριάδης, Μουρίκης, Θαυμαστή, Παράσχω, Δαμάσκω, Νίκω, Τέντω, Κράλης, Βόινω, Κώιω, Σκαρλάτος, Φλωρίνα, Ἀλισάβω, Τρικκάλης, Λάσκα-

ρης, Ὕβρω, Εὐνόμω, Παρίσω, Ρούσσα, Φλεβάρης, Πύργω, Μελίκω, Μπίλιω, Ρώτω, Σούλτω, Ἀννοπούλα, Λασκαράκης, Σεραΐνα, Βεργῆς, Βλατίνα, Φωτεινός, Μηλέα, Λούλια, Μηλίτζα, Ζώτης, Ρόζω, Μόσχος, Θύμιος, Μήλω, Ἄβρω, Σίμω, Ζάχος, Καβαλάρης, Χρόνης, Μαλαγματή, Προφήτας, Μαυροδῆς, Γαλάντω, Λιούπω, Χασάνδρα, Ρήγας, Βάσιω, Ἀρμάγω, Μπέζιω, Βαγριανός, Ἀνατόλω, Θέος, Χρυσάννω, Γάλος, Διδασκάλα.

Μέγα τμῆμα τοῦ κώδικος διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένον. Ὑπάρχουν καὶ μεταγενέστεραι ἀναγραφαὶ ὀνομάτων. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Ἐπίτιτλα ἁπλᾶ καὶ ἀδέξια. Ὀλίγαι ἐρυθρογραφίαι.

Τὰ φύλλα Α$^{α-β}$, Β^{β}, 1^{β}, 3^{β}, 4$^{α-β}$, 6^{β}, 7^{β}, 10^{α}, 13^{β}, 14^{β} καὶ 48^{α} - 51^{β} ἄγραφα.

Ἡ ἐπὶ τοῦ φύλλου 44^{α} ἀναγραφομένη χρονολογία αχν' [=1650], διὰ χειρὸς τοῦ κωδικογράφου, δὲν σχετίζεται πρὸς τὸν χρόνον γραφῆς τοῦ κώδικος, διότι διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ αἱ χρονολογίαι 1710 καὶ 1708, εἰς τὰ φύλλα 34^{α} καὶ 41^{β} ἀντιστοίχως. Ἐξ ἄλλου εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ὑπάρχουν πολλαὶ ἐγγραφαὶ ὀνομάτων κατὰ χωρία, τῶν ὁποίων αἱ ἀναγραφόμεναι χρονολογίαι κυμαίνονται μεταξὺ τοῦ τέλους τοῦ ΙΗ' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος (ἡ τελευταία χρονολογία 1837 ἐπὶ τοῦ φύλλου 47^{α}).

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α: «ἀριθ. ἀρχαιολόγου 86» [1].
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 72, ἐπὶ τῶν φύλλων Βα καὶ 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 114 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 5^{α} (δεῖγμα γραφῆς).

73

Χάρτης στιλπνὸς καὶ χονδρὸς Διαστ. 0,215 × 0,155 Αἰὼν XVIII (1745) Φύλλα Α'—Β' + 41

1 (φφ. 1^{α} - 10^{β}, 36^{α} - 39^{α}) Ἀκολουθία καὶ συναξάριον τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους. — φ. 1^{α}: «Ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ [. . .]».

Ἀρχ.: Ὅλος ἐκ νεότητος ἀνατεθεὶς τῷ κυρίῳ σου καὶ θυσίαν ἀναίμακτον τούτῳ προσεκόμιζες [. . .]

---

1. Ὑπὸ τὸν παλαιὸν τοῦτον ἀριθμὸν 86 μνημονεύεται ὁ κῶδιξ οὗτος ὑπὸ τῆς μοναχῆς Θεοτέκνης [Μητσικώστα], *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων* [ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Μετεώρων], Ἀθῆναι 1985^{6}, σ. 58.

— φ. 3α: «Ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ [...]».
"Αρχ.: "Ολος ἐκ νεότητος ἀνατεθεὶς τῷ δεσπότῃ, τοῦτον ἐπεπόθησας [...]
— φ. 8α: Ὠδὴ α' τοῦ κανόνος τοῦ ὄρθρου.
"Αρχ.: Χοροβατῶν εὐφροσύνως τὰ νοητὰ [...]
— φ. 10β: Σύντομον συναξάριον τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους.
"Αρχ.: Ὁ ἅγιος Χαραλάμπης ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Σεβήρου καὶ Λουκιανοῦ ἡγεμόνος ἐν Μαγνησίᾳ [...]
Τελ.: [...] εἰ γὰρ καὶ ἰάθη, ἀλλ' ὅμως ἔμεινε τῇ ἀπιστίᾳ αὐτοῦ.

Πρόκειται περὶ τῶν γνωστῶν κειμένων τῆς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ συναξαρίου ποὺ περιέχουν τὰ Μηναῖα τῆς Ἐκκλησίας.

2 (φφ. 10β - 36α) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους· μετὰ γλωττισθεὶς [sic] παρὰ Δανιὴλ ἱερομονάχου ἐκ τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς».
"Αρχ. (φ. 11α): Συνήθειαν ἔχουσιν οἱ ἄριστοι τῶν ἰατρῶν, χρησιμώτατοί μου ἀκροαταί, ὅταν θέλουσι νὰ ἰατρεύσουν τινὰν ἄνθρωπον [...]
Τελ. (φφ. 35β - 36α): [...] καὶ τότες νὰ ἔχωμεν καὶ τὸν ἅγιον φίλον κ(αὶ) εὐεργέτην εἰς πᾶσαν ἡμῶν χρείαν, νὰ ἀξιωθοῦμεν καὶ τῆς ἐκείνου δόξης καὶ χαρᾶς εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν [...] ἀμήν.

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,158 × 0,110. Στίχοι 24. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ χωρὶς καλλιτεχνικὰς ἀξιώσεις. Τὰ φύλλα 2β καὶ 40α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 39α τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα:
εἴληφε πέρας ἡ παροῦσα ἀκολουθία τοῦ | ἁγίου χαραλάμπους ὁμοῦ σὺν τῷ βίῳ αὐτοῦ κατὰ | τὸ κοσμοσωτήριον ἔτος 1745: αψμέ: | ἐν μηνὶ αὐγούστου κςη: διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ | εὐτελοῦς θεοδοσίου ἱερομ(ονά)χ(ου): ἀρχημανδρίτου | ἰωάννου ἱερέως τοῦ ἐξ ἰωαννίνων. καὶ οἱ ἀνα|γινώσκοντες πατέρες εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ | εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, καὶ | εἰς αὐτὸν τὸν μάρτυρα, ἅγιον χαραλάμπην. | Ἔρρωσθε: —
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, εἰς τὸ κάτω μέρος, τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Καὶ τόδε ξὺν τοῖς ἄλλοις πέφυκεν τοῦ ἁγίου Στεφάνου | τῶν μετεώρων. | ὅπιος τὸ ἀποξενώσει | λοιμὸς νὰ τὸν βαρέσῃ | Ἀρσένιος Στεφανίτης | 1862 Αὐγούστου 21.
Καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου Ββ τὸ αὐτὸ περίπου κτητορικὸν σημείωμα:
Καὶ τόδε ξὺν τοῖς ἄλλοις | πέφυκε τοῦ ἁγίου Στεφάνου | τῶν μετεώρων | Ἀρσένιος Στεφανίτης.
Ἐπὶ τῶν φύλλων Αβ, Βα, 39β καὶ 40β - 41β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος μεθ' ἁπλῆς γεωμετρικῆς διακοσμήσεως.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 64, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 41β, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπὶ τοῦ φ. Αα ἀναγράφεται καὶ παλαιότερος ἀριθμὸς 75, ἐνῶ διακρίνεται, διαγεγραμμένος ὅμως, καὶ ὁ πραγματικὸς ἀριθμὸς τοῦ κώδικος 73.
Σύντομον περιγραφὴν τοῦ κώδικος τούτου, ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν 75, ἔχει δημοσιεύσει ὁ Γ. Χαριτάκης, «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων», *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927) σ. 330 - 331.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 115 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου ἱερομονάχου Θεοδοσίου, 1745).

74

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,230 × 0,160 Αἰὼν XIX Φύλλα Α'—Β'+Σελ. 14

Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον Χαραλάμπη, ψαλλόμενος ἐν καιρῷ λοιμικῆς νόσου. Ποίημα Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου.

— σελ. 1: «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα καὶ θαυματουργὸν Χαραλάμπη».

Τροπάριον ἀρχόμενον: Τοῦ Χαραλάμπους τῷ ναῷ νῦν προσδράμωμεν καὶ τῇ εἰκόνι τῇ αὐτοῦ προσκυνήσωμεν [...]
Κανών. Ὠδὴ α'. Ἀρχ.: Πᾶσαν νικῶντα θεραπείαν βλέποντες καὶ μηχανὴν ἰατρῶν, τὸν νῦν ἐπελθόντα λοιμὸν [...]

— σελ. 12: Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κανόνος: *οὗτος ὁ κανὼν συνετέθη παρὰ τοῦ μακαρίτου νικο|δήμου ἁγιορείτου. καὶ εὑρίσκεται τετυπομένος ἐν τῶ | συναξιριστῆ αὐτοῦ κατὰ τὴν α' τοῦ μαρτίου μηνός: —*

Διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ κανόνος τούτου βλ. L. Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques*, Bruxelles 1926, σ. 37, ἀρ. 14.

Ὁλόκληρος ὁ κανὼν γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, καὶ χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Γραφὴ εὐανάγνωστος ἀλλ' ἀδεξία. Αἱ διαστάσεις τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων ποικίλλουν. Στίχοι 18 - 22.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Βα τὸ κτητορικὸν σημείωμα:
ἐτούτι ἡ φλάδα ἦνε ἐδικί μου μετηνέδωσι ὁ γαβριὴ|λης κε ὅπιος νατὴν ἄποξενώσι ἄποτον ἄγιον ςέφανων | κέτην κάνοι ἐδικίτου ναέχη το ἐπιτήμιον της ἐκλησίας | κε τον ἁγίον χαραλᾶμπου — | αωκα' μαἤου | κα' | ἐγὼ ὁ ανθημὸς γράφο.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αβ: *ἐτοῦτη οἱ φιλάδα τοῦ ἁγίῳ χαραλάμπους, ὅποιος νὰ την διαβάση | κ(αὶ) νὰ την ξαναγράψει. χορεῖς ἄλῳ. ἔτζη νὰ γένῃ. διαβάζων | ται μακα.* [sic] *διονίσιος τὄνομα του.*

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου: *κανω θήμισις ὅταν πίγι ὁ μακάριος | εἰς το δεσπότη.* Ἐν συνεχείᾳ, δι' ἄλλης χειρός: *κάνῳ ἔνθήμισις ὅταν πείγεν εἰς τον δεσπότην ὁ διάκος | τοῦ ἁγίῳ ςεφάνω· μάκάριος· τῶνομά τω· ὅπιος νὰ τὸν | διαβάση· νὰ γέλάη· ὅταν καὶ εᾶν ὅπου· εἶχεν.* Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου δι' ἄλλης, τρίτης, χειρὸς τροπάριον τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους: «Πάντας τοὺς τὴν θείαν καὶ σεπτήν σου ἀσπαζομένους [. . .]».
Ἐπὶ τοῦ φ. Β[β] καὶ τῆς σελ. 13 δι' ἄλλης χειρός, διαφόρου τῆς τοῦ κωδικογράφου, τροπάρια τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους. Ἐπὶ τοῦ φ. Α[α] δοκίμια κονδυλίου.

Φυλλάδιον ἀστάχωτον. Διατήρησις ἐν γένει μετρία. Ἐπὶ τοῦ φ. Αα παλαιὸς ἀριθμὸς 70 (ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα δὲν ὑπάρχει).

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 116 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 2 - 3 (δεῖγμα γραφῆς).

75

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,210 × 0,145 Αἰὼν XVII Φύλλα Α'+31

1 (φ. 1[α]) «Εἴδησις τῆς θεί(ας) λειτουργεί(ας) τοῦ Χρ(υσοστόμου)».
Ἀρχ.: Μέλλων ὁ ἱερεὺς ἐπιτελεῖν τὴν θείαν μυσταγωγίαν [. . .]

2 (φ. 4[β]) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρ(υσοστόμου)».

3 (φ. 23[α]) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων».

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,090. Στίχοι 23. Γράμματα εὐμεγέθη καὶ εὐανάγνωστα. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Α[α-β] δοκίμια κονδυλίου.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Α[β] οἱ δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι:

† *νήκταν ημέραν, ἄνθρωπε αν περπατεις κ(αὶ) τρέχεις*
κ(αὶ) καβα|λάρης κ(αὶ) πεζὸς τὸν κόσμον ανατρέχεις
τας ηδονας | τας απηρας του κόσμου να τας ἔχεις
ωρα στιμ . . .

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἄνευ διακοσμήσεως.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Παλαιὸς ἀριθμὸς 74, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 63, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 31β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 117 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 4β - 5α (δεῖγμα γραφῆς).

76

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,160 Αἰὼν XVII Φύλλα 25

Γραμματικοὶ κανόνες καὶ τύποι (κλίσις ὀνομάτων καὶ ρημάτων).

Ὁ κῶδιξ ἀκέφαλος, ἐλλιπὴς καὶ κολοβός.

— φ. 1α: Ἀκέφαλον κείμενον περὶ τῆς κλίσεως τῶν ρημάτων.

Ἀρχ.: ἐνεστὼς ὁριστικὸς βαρύτονος εἰς ω̅ λήγων, ἀμοιβῇ τοῦ ω̅ εἰς ο̅, καὶ προσθέσει τῆς μαι̅, παθητικὸς γίνετ(αι) [. . .]

— φ. 18α: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ τῆς κλίσεως τῶν ἀρσενικῶν τῶν κανόν(ων)».

— φ. 22α: «Ἀρχ(ὴ) σὺν Θ(ε)ῷ τῆς κλίσε(ως) τῶν θηλυκ(ῶν) ὀνομ(ά)τ(ων)».

— φ. 25α: «Ἀρχ(ὴ) σὺν Θ(ε)ῷ τῆς κλίσε(ως) τῶν ῥ[ημάτων]. . .».

Τελ. (φ. 25β), κολοβόν: [. . .] ἀπαρέμφατον ἐνεργητικὸν ἐνεστ(ῶτος) τύπτειν [. . .] ἀορ(ίστου) β' τυπεῖν· μέλ(λοντος) τύψ(ειν)

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἀρκεταί. Στίχοι 27. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος 0,145 × 0,089. Μεταξὺ τῶν φύλλων 15 καὶ 16 ἔχουν ἀποκοπῆ τρία φύλλα.

Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἔχουν ἐκπέσει.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 20, ἐπὶ τοῦ φ. 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (σφραγὶς καὶ ἐπὶ τοῦ φ. 25β).

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 118 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 2β - 3α (δεῖγμα γραφῆς).

77

Χάρτης Διαστ. 0,175 × 0,130 Αἰὼν XVII Φύλλα Α'+92

1 (φφ. 1α - 3α) Ἀκέφαλον θεολογικοῦ περιεχομένου κείμενον (παραινέσεις, εὐχαί). Τὰ φύλλα ταῦτα διαποτισμένα καὶ κατεστραμμένα ὑπὸ τῆς ὑγρασίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ κείμενον δυσανάγνωστον.

Τελ. (φ. 3α): [. . .] εἰ δὲ ἐμμένωσι ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ ἀντιλέγοιεν, σὺ σώζε [sic] τὴν οἰκείαν ψυχήν, (καὶ) αὐτοὶ δι' ἑαυτοὺς οἴδασιν.

2 (φ. 3α) «Εὐχ(ὴ) κολαζομένω ὑπὸ θυμοῦ καὶ ὀργῆς, καὶ γλώσσης, ὠφέλιμος».

"Αρχ.: Κ(ύρι)ε ἐλευθέρωσόν με, ἀπὸ ὀργῆς καὶ θυμοῦ καὶ ὀλιγωρίας (καὶ) δώρησαί μοι πραότητα καὶ μακροθυμίαν [. . .]

3 (φφ. 3β - 7β): Εὐχαὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν Θείαν Μετάληψιν (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Μεγάλου Βασιλείου, Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου) [=κῶδιξ 127 Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων, φφ. 238β - 240β].

4 (φ. 8α) «Διονυσίου μοναχοῦ, πεντηκοντὰς ἰάμβων».

"Αρχ.: Λειμὼν θεαυγὴς τερπνοσυνθέτων ὕμνων
θείων χαριτότευκτον [sic] ἠγλαϊσμένος
ροδονίαι πάντερπνοι τῶν μονοτρόπων
. . . .

5 (φ. 9α) «Τοῦ αὐτοῦ. Κεφάλαια γνωστικὰ νγ' περὶ διαφορᾶς τ(ῶν) θεί(ων) ὕμνων».

"Αρχ.: "Ωσπερ ἐπὶ τῶν ἐμπόρων ἐστὶν ἰδεῖν τινὰς ὀλίγα μὲν κοπιῶντας [. . .]

6 (φ. 22α) «Ὡρολόγ(ιον) σὺν Θ(ε)ῷ τῶν θεί(ων) ὕμνων (καὶ) εὐχαὶ μετὰ τροπαρί(ων) εἰς τὸ ψαλτήριον· εἰσὶ δὲ πόνημα Θηκαρᾶ μοναχοῦ· προοίμιον περὶ πίστεως λόγων» [=κῶδιξ Μ. Βαρλαὰμ 127, φ. 12β κέξ.].

"Αρχ.: Τὸν ἀσχολούμενον περὶ τὴν καθαρὰν (καὶ) φωτοπάροχον προσευχὴν [. . .]

7 (φ. 25α) «Μιχαὴλ συγγέλλου Ἱεροσολύμων λίβελλος ἤγουν ὁμολογία, περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως».

"Αρχ.: Πιστεύω εἰς ἕνα Θ(εὸ)ν π(ατέ)ρα ἀγέννητον· καὶ εἰς ἕνα υἱὸν γεννητόν· καὶ εἰς ἕνα πν(εῦμ)α ἐκπορευτόν· τρεῖς ὑποστάσεις τελείας [. . .]

8 (φφ. 29α - 31β) Κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὸ δόγμα τῆς τρισυποστάτου Θεότητος (Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Γρηγορίου Θεολόγου, Θεοδώρου τοῦ Ἡγιασμένου).

9 (φ. 32α) «Θηκαρᾶ μοναχοῦ. Ὕμνος τριαδικὸς σὺν εὐχῇ, εἰς τὸ μεσονυκτικόν· λέγεται δὲ εἰς τὴν ἀρχήν· μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸ τρισάγιον [. . .]. Ἐκ τ(ῶν) δογματ(ικῶν) τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἐκλογὴ (καὶ) σύνταξις» [=κῶδιξ Μ. Βαρλαὰμ 127, φφ. 28α - 35α].

"Αρχ.: Δόξα τῇ ἀπειροτάτῃ καὶ παναιτίω καὶ ζωαρχικῇ βασιλεία σου· ἡ ὑπερούσιος (καὶ) ὑπέρθεος καὶ ὑπεράρχιος [. . .]

10 (φ. 48α) [Θηκαρᾶ μοναχοῦ] «Ἀρχὴ τοῦ ὄρθρου [. . .] εἶτα τὸν ὕμνον τοῦ φιλοσοφωτ(ά)του καὶ ἁγιωτ(ά)του κῦρ Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου» [=κῶδιξ Μ. Βαρλαὰμ 127, φ. 35α κέξ.].

"Αρχ.: Σὺ Κ(ύρι)ε μόνος ἀγαθός, ὁ ἐν Π(ατ)ρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίω Πν(εύματ)ι πάση τῇ κτίσει ἀνευφημούμενος [. . .]

Ἀκολουθοῦν, μέχρι τοῦ φύλλου 56β, διάφοροι ἄλλαι εὐχαί.

11 (φφ. 57α - 89α) [Θηκαρᾶ μοναχοῦ] «Πένθος τῇ Δευτέρα ἑσπέρας», «τῇ Τρίτῃ», «τῇ Τετάρτῃ», «τῇ Πέμπτῃ», «τῇ Παρασκευῇ», «τῷ Σαββάτω», «τῇ Κυριακῇ». Τὰ αὐτὰ κείμενα («πένθη») καὶ εἰς τὸν κώδικα 127 τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων (φφ. 80α - 92α)· βλ. Β' τόμον τοῦ παρόντος ἔργου (Ν. Ἀ. Βέη, *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*, Ἀθ. 1984), σ. 133. Εἰς τὸν ἐν λόγω

κώδικα τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ δὲν ὑπάρχουν οἱ προτασσόμενοι ἐνταῦθα ἑκάστου τῶν «πενθῶν» τέσσαρες δωδεκασύλλαβοι στίχοι· δὲν ὑπάρχει ἐπίσης τὸ τελευταῖον κείμενον: «Πένθος τῇ Κυριακῇ ἑσπέρας».

— φ. 57α: Ἐν ἀρχῇ οἱ δωδεκασύλλαβοι στίχοι:

Ὕμνων ἱερῶν, ἐνταῦθα πέρας φίλε·
πένθους δ' ἔναρξις ἀκριβὴς μακαρίου·
ὅπερ ἐκπληρῶν, παρακληθήσῃ μάλα·
τὴν τῶν οὐ(ρα)νῶν ἐφευρὼν βασιλείαν:

Ἐν συνεχείᾳ: «Πένθος, τῇ Δευτέρᾳ ἑσπέρας».

Ἀρχ.: Δέξαι δέησιν ῥυπαροῦ καὶ ἀκαθάρτου στόματος, δέσποτα τῶν ἁπάντων [...]

— φ. 62α: «Πένθος, τῇ Τρίτῃ ἑσπέρας».

Ἀρχ.: Ἰδοὺ καὶ τρίτον τὸ πενθεῖν προσθετέον·
ὡς ψυχοφελῆ [sic] τὴν ἐμπόρευσιν φέρον·
ἢ βαθμίδων ἄνωθεν καθεστηκυῖα·
μυστικῶς εἰκόνα σοι τριάδος γράφει:

Οἴμοι ἐν ποίᾳ καταγνώσει ἕστηκα· ἐν ποίᾳ αἰσχύνῃ κατάκειμαι [...]

— φ. 66β: [Πένθος, τῇ Τετάρτῃ ἑσπέρας]. Ὁ τίτλος ἐλλείπει σήμερον, διότι προφανῶς ἀφῃρέθη ὑπὸ τῆς κοπίδος τοῦ σταχωτοῦ κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος.

Ἀρχ.: . . . . . αι τέταρτον πένθος ὦ πίκτα
μυστικὸν . . . . . . στ(αυ)ρικοῦ τύπου·
ὅπερ ἐκπληρῶν διὰ . . . . . . χου·
τοῦ κρυπτοῦ σατᾶν, συμπατῶν τούτου ἀράν.

[Ὁ πόνος λέγε]ιν πρὸς Θ(εὸ)ν ἀναγκάζει με· ἡ δὲ ἀνα[ξιότης μου] σιωπᾶν ἐπιτρέπει μοι [...]

— φ. 71β: «Πένθος, τῇ Πέμπτῃ ἑσπέρας».

Ἀρχ : Καὶ πένθος πέμπτον εἰκονίζον αἰσθήσεις·
ὅρασιν ἀφὴν ἀκοὴν ὄσφραν γεῦσιν·
ἅσπερ σὺ τηρῶν ἐκ παθῶν ἀνοθεύτους·
Ἐδὲμ σοι λάχος τῆς τρυφῆς τὸ χωρίον.

Ἰδοὺ πάλιν προσπίπτω ἐπὶ θύραις τοῦ ἐμοῦ δεσπότου, ἱκετεύων, παρακαλῶν [...]

— φ. 76β: «Πένθος, τῇ Παρασκευῇ [sic] ἑσπέρας».

Ἀρχ.: Ὅρα καὶ πένθος ἕκτον τεκμήριόν σοι·
τῆς τοῦ Σαλομὼν ἑξαβάθμου καθέδρας·
ὅπερ ἐπιβὰς ὁ πικτεύων προθύμως·
ἐκεῖθεν τεύξῃ οὐ(ρα)νῶν βασιλείαν.

Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι ἅγιε δέσποτα, (καὶ) μετὰ δακρύων προσπίπτει δεομένη σου [...]

— φ. 80β: «Πένθος τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας».

Ἀρχ.: Βαθμὸν ἐπιβὰς ἕβδομον ὁ πικτεύων,
κἀκεῖθεν σκόπει τὴν ἀρχὴν τῆς ὀγδόης·
καὶ παῦλαν λαβὼν τῆς ὀγδόης ἐνταῦθα,
τὴν τῆς ὀγδόης ἀνάπαυσιν τεκμαίρου.

Νῦν ἔτι καὶ σήμερον κατησχυμένῳ [sic] προσώπῳ (καὶ) εἰς γῆν νεύοντι, τολμῶ λαλῆσαι πρὸς τὸν δεσπότην τῶν ἀγγέλων [...]

— φ. 86α: «Πένθος, τῇ Κυριακὴ [sic] ἑσπέρας».

"Αρχ.: Ἑπτάδα βαθμῶν ὑπερβάντες τοῦ πένθους,
τετράδα διπλῆν ἀριθμοῦ τῆς ὀγδόης
φθάσαντες εὐπρόθυμοι τοῦτ' ἐπιβῶμεν·
(καὶ) πενθοχαρμόσυνον ἴδοιμεν τέρμα.

Ὡς ἐνώπιον Κ(ύρι)ε τοῦ φοβεροῦ σου βήματος ἑστὼς ὁ κατάκριτος (καὶ) τὸν ἔλεγχον βλέπων τῶν ἔργων σου [...]

12 (φφ. 90α - 92β) Ἀκάθιστος Ὕμνος. Ἀκέφαλος.

"Αρχ.: θρησκεί(ας)· χαῖρε ἡ τοῦ βορβόρου ῥυομένη τῶν ἔργων. [...] Κήρυκες θεοφόροι γεγονότες οἱ μάγοι [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (πλὴν τῶν τριῶν τελευταίων φύλλων, 90α - 92β). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,085. Στίχοι 23. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Φυλλαρίθμησις τοῦ κώδικος παλαιά, δι' ἰοχρόου μελάνης. Τὰ φύλλα τοῦ κώδικος διαποτισμένα ὑπὸ τῆς ὑγρασίας. Τὰ φύλλα 65 καὶ 66 ἀποκεκομμένα κατὰ τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 31β δοκίμια κονδυλίου καὶ πτηνόμορφα σκαριφήματα. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 89β ἀποτύπωμα παλαιᾶς σφραγῖδος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ χάρτου ὡσαύτως. Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν πινακίδων ἔχουν ἐπικολληθῆ φύλλα ἐκ μουσικοῦ κώδικος. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.

Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 77, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα (δι' ἰοχρόου μελάνης καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἡ ἀρίθμησις τῶν φύλλων). Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον διετήρησε καὶ ὁ Ν. Βέης κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην καταγραφὴν καὶ σύντομον καταλογογράφησιν τῶν κωδίκων τῆς μονῆς τὸ ἔτος 1909. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 66, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 92β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ἐταυτίσθη πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 77 κώδικα τῆς ἀναγραφῆς τοῦ Ν. Βέη, ἐθεωρήθη πρόσθετον ἀπόκτημα καὶ οὕτω ἔλαβε τὴν νέαν διπλῆν ἀρίθμησιν 17/107, τὴν ὁποίαν καὶ κατηργήσαμεν (Δεκ. 1984).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 119 καὶ 120 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 21β - 22α (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 62α (δεῖγμα γραφῆς).

78

Χάρτης στιλπνὸς — Διαστ. 0,335 × 0,242 — Αἰὼν XIX — Φύλλα 16

Βιβλίον ἐκφωνήσεως. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Ἐν φ. 15β καὶ 16α: *Ζαχαρώνας*. Ἐν φ. 16α: *Ἀντρώνη*.

Σ η μ ε ί ω σ ι ς: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Β έ η ς κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον.

79

Χάρτης Διαστ. 0,225 × 0,150 Αἰὼν XV Φύλλα 154

Μουσικὸς κῶδιξ. Στιχηράριον. Ἀκέφαλον, ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.

Περιέχει τὰ στιχηρὰ ἰδιόμελα τῶν ἑορτῶν τοῦ Μηνολογίου, τοῦ Τριῳδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου. Ὁ κῶδιξ ἄρχεται ἀπὸ τὸν μῆνα Ἰανουάριον (14), ἐλλείπουν δηλαδὴ τὰ τροπάρια τῆς περιόδου ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου (ἀρχῆς τῆς ἰνδίκτου) μέχρι 13ης Ἰανουαρίου, διότι ἔχουν ἐκπέσει πολλὰ φύλλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος. Ἐλλείπουν ὡσαύτως ἐνδιαμέσως (διὰ τὸν αὐτὸν λόγον) οἱ μῆνες Μάιος καὶ Ἰούνιος, ἐνῷ οἱ μῆνες Ἀπρίλιος, Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος εἶναι ἐλλιπεῖς.

— φ. 1α: [Μὴν Ἰανουάριος. Ἀκέφαλος].

Ἀρχ.: [ἀκα]τάληπτε Κύριε δόξα σοι: ~ Ἦχος πλ. β': Ἀνυμνήσωμεν οἱ πιστοὶ τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας τὸ μέγεθος [...]

— φ. 2α: «Ἦχος πλ. δ'. Τῷ αὐτῷ μη(νὶ) ιδ' τῶν ὁσ(ίων) π(ατέ)ρων ἡμῶν τῶν ἐν Ραϊθοῦ καὶ Συνά».

Ἀρχ.: Ὅσιοι πατέρες μελετήσαντες ἡμέρας καὶ νυκτὸς [...]

— φ. 3α: «Τῷ αὐτῷ μη(νὶ) ιε' τοῦ ὁσ(ί)ου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Καλυβύτου: ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἀρνησάμενος κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ ὅσιε [...]

— Μῆνες Σεπτέμβριος ἕως καὶ Δεκέμβριος: ἐλλείπουν.
— Μὴν Ἰανουάριος: φφ. 1α - 19β.
— Μὴν Φεβρουάριος: φφ. 19β - 25β.
— Μὴν Μάρτιος: φφ. 25β - 34α.
— Μὴν Ἀπρίλιος (κολοβός): φφ. 34α - 36β.
— Μῆνες Μάιος καὶ Ἰούνιος: ἐλλείπουν.
— Μὴν Ἰούλιος (ἀκέφαλος): φφ. 37α - 48β.
— Μὴν Αὔγουστος (ἐλλιπής, διότι μετὰ τὸ φύλλον 48β ἔχουν ἐκπέσει ἀρκετὰ φύλλα): φ. 48β - 52β.
— φ. 53α: «Ἀρχ(ὴ) τῆς ἁγί(ας) τεσσαρακοστῆς † Κυ(ριακὴ) τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου: ἦχ(ος) α'».

Ἀρχ.: Μὴ προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς ἀδελφοὶ [...]

— φ. 128α: «Τῇ ἁγίᾳ κ(αὶ) μεγ(ά)λ(η) Κυρ(ιακῇ) τοῦ Πάσχα: ~ ἦχ(ος) πλ. α'».

Ἀρχ.: Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει [...]

— φ. 153α: Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἐμπείρου βιβλιογράφου, ἐπιμελημένη, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,090. Τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Εἰς τὸ φύλλον 53α (ἀρχὴ τοῦ Τριῳδίου) καλλιτεχνικὸν ἐπίτιτλον κόσμημα.

Ὁ κῶδιξ ἔφερεν ἀρίθμησιν κανονικῶν ὀκταφύλλων τετραδίων (αἱ ἐνδείξεις εἰς τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν τοῦ πρώτου φύλλου ἑκάστου τετραδίου). Σήμερον σώζονται αἱ ἐνδείξεις τῶν τετραδίων ιθ′ (φ. 8α), κ′ (φ. 16α), κβ′ (φ. 28α), κγ′ (φ. 36α), κζ′ (φ. 37α), λβ′ (φ. 54α), μδ′ (φ. 113α) καὶ με′ (φ. 121α). Ἐκ τῶν ἐνδείξεων τούτων τῶν τετραδίων συνάγεται ὅτι ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει τὰ τετράδια α′ - ιζ′, ὡς καὶ τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ ιη′ τετραδίου, ἤτοι ἐλλείπουν 137 φύλλα. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κβ′ τετραδίου (φ. 35β) πολλὰ τετράδια, ἐνδιαμέσως, ἔχουν ἐκπέσει ἐξ ὁλοκλήρου ἢ εἶναι ἐλλιπῆ. Τέλος, ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ φ. 121α ἐνδείξεως τοῦ τετραδίου με′, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ κῶδιξ ἀποτελεῖται σήμερον ἐξ 154 φύλλων, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ κῶδιξ οὗτος ἀπετελεῖτο ἀρχικῶς ἐκ μθ′, τοὐλάχιστον, τετραδίων, ἤτοι ἐκ 392 φύλλων.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμέναι, αἱ κάτωθι σημειώσεις:
1846: ἀπριλ(ίου): 12 | τῇ Παρασκευῇ | τοῦ θωμᾶ ἔγεινά | ἱερεύς. | 1841 [γρ. *1846*]: *ἀπριλίου: 12 | ἡμέρα παρασκευβῇ | τοῦ θωμᾶ καὶ γράφό | διὰ ἐνθήμησιν.*
ἀναγνώσας τὸ | βιβλίον χρον⟨ογρ⟩άφων τῇ | 2 Μαΐου 1847. ἐν | ἱερομονάχοις Ἀμβρόσιος.

Στάχωσις λίαν ἐφθαρμένη, ἐκ ξυλίνων πινακίδων (τῆς προσθίας πινακίδος ὑπολείμματα μόνον τοῦ ξύλου σώζονται), τῶν ὁποίων τὸ βύρσινον ἐπικάλυμμα ἔχει ἐκπέσει.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει κακή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 119, μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του καὶ τῆς σφραγῖδος τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἐπὶ τῶν φύλλων 1α, 2α, 17α, 36α, 59α, 67α, 73α, 86α, 94α, 113α καὶ 154β).

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 121 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 53α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

80

Χάρτης στιλπνὸς — Διαστ. 0,320 × 0,120 — Αἰὼν XVIII — Σελίδες 26

Λειτουργία Ἰακώβου Ἀδελφοθέου, ἀτελής.

Σ η μ ε ί ω σ ι ς: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Β έ η ς κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον.

81

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,300 × 0,220 Αἰὼν XVIII Φύλλα 14

Ἰακώβου Ἀδελφοθέου λειτουργία.

Σημείωσις: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Βέης κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον.

82

Περγαμηνὴ Διαστ. 0,210 × 0,150 Αἰὼν XIV Φύλλα 15

[Βασιλείου τοῦ Μεγάλου(;) λειτουργία]. Ἀκέφαλος καὶ κολοβή.

Ἀρχ.: καὶ ἀνέμακτον θυσίαν· ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνωημάτων [...]
Τελ.: Εὐχὴ ὀπισθάμβωνος ... καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου ...

Σημείωσις: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Βέης κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον.

[83 καὶ 84 (Προλογικὸν σημείωμα)

Διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ σύνταξις ἀπηκριβωμένης περιγραφῆς τῶν ὡς ἄνω δύο κωδίκων, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν ἔλεγχον τῶν στοιχείων των ἐπικουρικῶς καὶ τὰ κειμενολογικὰ δεδομένα τοῦ ὑπ' ἀρ. 142 κώδικος τῆς μονῆς τοῦ Βαρλαὰμ (συγκειμένου ἐκ φύλλων ⟨III⟩+η' +386+35+IV), τοῦ ὁποίου ἡ προμετωπὶς παρέχει κατὰ πιστὴν μεταγραφὴν (φ. ⟨III⟩^{α}) τὸν ἑξῆς γενικὸν τίτλον: *ΝΙΚΩΝΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ ΠΑΝ|ΔΕΚΤΗΣ. | Λόγοι τρεῖς καὶ ἑξήκοντα ἀντιγραφέντες ἔκ τινος παλαιο|τάτης ἐλλειποῦς τε καὶ εἰς πλεῖςα διεφθαρμένης βίβλου τοῦ | ἐν μετεώροις ἱεροῦ μοναςηρίου τοῦ ἁγίου ςεφάνου, ἅτινα | ἐλλείποντα ἀνεπληρώθησαν κ(αὶ) ἀπηρτίσθησαν ἐξ ἄλλων δύο τόμων ὁμοίων πρώτου καὶ δευτέρου (ἐλλειπῶν | καὶ αὐτῶν ἐν ἄλλοις) τοῦ μὲν τῆς ἱερᾶς μονῆς | τοῦ μετεώρου, τοῦ δὲ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου | τοῦ ρουσάνου σπουδῇ τοῦ ταπει|νοῦ ἐπισκόπου ςαγῶν παρ|θενίου.~ | Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψος^{ω}* [=1776] *ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ βαρλαάμ·*—(1). Πρόκειται περὶ κώδικος, τὸν ὁποῖον ἐφιλοπόνησε μετὰ θαυμαστῆς ἐπιμε-

(1) Πβ. Ν.Ἀ. Βέην, *Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων. Κατάλογος περιγραφικός...*, τόμος Β'. *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ,...* Ἀθῆναι 1984, σελ. 170/171, ἀρ. 142.

λείας ὁ γνωστὸς καὶ ἄλλοθεν λόγιος ἐξ Ἰωαννίνων κωδικογράφος Ἀ ν α σ τ ά σ ι ο ς Σ ο υ γ δ ο υ ρ ῆ ς (2), μεταγράψας εἰς τὰ πρῶτα 386 φύλλα του ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα τοῦ Νίκωνος, τοῦ ὁποίου τὸ κείμενον μερικῶς μόνον παρεῖχε μέχρι τινὸς ἕκαστον τῶν κατονομαζομένων τριῶν ἀντιβολαίων του. Εἶναι δὲ τὸ τοιαύτης μερίμνης τυχὸν παρὰ τοῦ Σουγδουρῆ σύγγραμμα ἡ εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀσκητικῶν ἀνθολογιῶν ἀνήκουσα *Ἑρμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* (ἄλλως *Πανδέκτης* ἢ *Πανδέκται*) τοῦ περὶ τὸ 1025 ἐν Κωνσταντινουπόλει γεννηθέντος καὶ ἐντὸς τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ 12ου αἰῶνος ἀποβιώσαντος Νίκωνος μοναχοῦ τῆς ἐπὶ τοῦ Μαύρου Ὄρους τῆς Συρίας μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Ροιδίου, ἔργον ἀνέκδοτον εἰσέτι (3).

Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου ἀπόκεινται σήμερον δ ύ ο κώδικες περιέχοντες τμήματα τοῦ κειμένου τοῦ δηλωθέντος ἔργου, οἱ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ν. Ἀ. Β έ η λαβόντες (τὸ 1908/1909) τοὺς (διατηρουμένους καὶ ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ παρόντος Καταλόγου) ἀριθμοὺς *83* καὶ *84*. Ἐκ τῶν κωδίκων τούτων ὁ μὲν ὑπ' ἀρ. 84 [=S2], ὅστις περιέχει τὸ κείμενον τῶν «λόγων» λ'-νζ' (κολοβόν), εἶναι τοῦ 13ου αἰ. καὶ ἀνταποκρίνεται

(2) Πβ. Ν.Ἀ. Β έ η ν, *ἔ.ἀ.*, σελ. 68, Σημ. Ἐκδ. εἰς ἀρ. 59, καὶ σελ. 172, Σημ. Ἐκδ. εἰς ἀρ. 142.

(3) Ἔχουν ἐκδοθῆ: (I) Πίναξ τῶν 63 κεφαλαίων («λόγων» [α' - ξγ']) τοῦ ἔργου, ὡς οὗτος ἔχει κατὰ τὸν κώδικα Laurent. plut. VI,4 [τοῦ 14ου αἰ.]: A.M. B a n d i n i, *Catalogus codicum mss. Bibliothecae Mediceae Laurentianae varia continens opera Graecorum Patrum* . . . , T. I, Florentiae 1764 [=⟨φωτανατύπωσις⟩ Lipsiae 1961], σελ. 93 - 98 ([ἐντεῦθεν] = J.P. M i g n e, *P. G.* 106 [1863]. 1359 - 1382 [ὅπου πολλαὶ διαφοραὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Bandini, εἰς ὃν διὰ τοῦτο καὶ παραπέμπομεν]).— (II) Τὸ α' κεφάλαιον: Carlo de C l e r c q, Les Pandectes de Nicon de la Montagne Noire, *Archives d'histoire du droit oriental* 4 [Anvers (Belgique) - Paris 1949] σελ. 187 - 203 ⟨=(1) - (17)⟩ [=ἔκδ. (κατὰ τὸν Paris. Coislin. 122, τοῦ 14ου αἰ.) καὶ γαλλ. μετάφρ.].— [III] Ἀποσπάσματα: 1. Ἐκ τοῦ Τιμοθέου πρεσβυτέρου Κων/πόλεως: M i g n e, *P. G.* 86.I (1865). 69 - 74. || 2. Περὶ τῆς νηστείας τοῦ τιμίου σταυροῦ: M i g n e, *P. G.* 127 (1864). 525 - 528. || 3. Περὶ τῆς νηστείας τῆς Θεοτόκου: M i g n e, *ἔ.ἀ.*, 528 - 532. [Τὸ ὑπ' ἀρ. III, 1 ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ξγ' λόγου, τὰ ὑπ' ἀρ. III, 2 καὶ 3 ἐκ τοῦ νζ' λόγου].—Ἂς μνημονευθῇ ἐνταῦθα (ὡς ἐκδεδομένος ὡσαύτως) καὶ ὁ εἰς ἀνώνυμον ἐγκωμιαστὴν τοῦ Νίκωνος καὶ τοῦ συντάγματός του ὀφειλόμενος «Πρόλογος» [ὃν παραδίδει ὁ Paris. Coislin. 117 (τοῦ ἔτους 1334), ὅπου καὶ τὰ κεφ. 1 - 38]: B. de M o n t f a u c o n, *Bibliotheca Coisliniana olim Segueriana* . . . , Parisiis 1715, σελ. 189-190 = M i g n e, *P. G.* 127. 513 - 516 (πβ. M i g n e, *P. G.* 89 [1865] 1420/1421).

Γενικώτερον περὶ τοῦ ὡς ἄνω ἀνεκδότου ἔργου καὶ τοῦ συγγραφέως του βλ: I. A. F a b r i c i u s - G. A. H a r l e s, *Bibliotheca Graeca* . . . , VIII (Hamburgi 1802) σελ. 359/360 καὶ XI (Hamburgi 1808) σελ. 275 - 278 [ὅπου (σελ. 276 καὶ σημ. p) ἀναγραφὴ κωδίκων, (σελ. 277 - 8) οἱ συγγραφεῖς καὶ αἱ σύνοδοι, ἐξ ὧν ἤντλησεν ὁ Νίκων, καὶ (σελ. 278) τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ συγγραφέως], A. E h r h a r d παρὰ K. K r u m b a c h e r, *Gesch. der byz. Litteratur* [Hb. der AW, IX. 1], ²München 1897, σελ. 155 - 156 (§ 65), H.-G. B e c k, *Kirche und theologische Literatur im byz. Reich* [Hb. der AW, II. 2. 1), München 1959, σελ. 600 [ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία], M. R i c h a r d, *Dictionnaire de Spiritualité ascétique et mystique* 5/fasc. 33 - 34, Paris 1964 [ὅπου (σελ. 475 - 512) τὸ ἄρθρον: III. Florilèges grecs], σελ. 503 - 504 (: 3. Florilèges monastiques/3° Les Pandectes de Nicon) [ὅπου (σελ. 504) καὶ κατάλογος 34 κωδίκων, οἵτινες παρουσιάζουν πολυαρίθμους καὶ σημαντικὰς διαφορὰς (πβ. καὶ E h r h a r d, *ἔ.ἀ.*, σελ. 165, Anm. 1, καὶ C. de C l e r c q, *ἔ.ἀ.*, σελ. 188/189)], A. H o h l w e g, Nikon vom Schwarzen Berg [λῆμμα], *Tusculum-Lexicon griechischer und lateinischer Autoren des Altertums und des Mittelalters*, Dritte [. . .] Auflage von W. B u c h w a l d / A. H o h l w e g / O. P r i n z, (München 1982) σελ. 573 - 574.

πλήρως εἰς τὸν χαρακτηρισμόν του ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ὡς «τινὸς παλαιοτάτης ἐλλειποῦς τε καὶ εἰς πλεῖςα διεφθαρμένης βίβλου τοῦ [. . .] μοναςηρίου τοῦ ἁγίου ςεφάνου», ὁ δὲ ὑπ' ἀρ. 83 [=S1], ὅστις περιέχει τὸ κείμενον τῶν «λόγων» β′ (ἀκέφαλον)-κζ′ (ἀτελές, διακοπείσης τῆς γραφῆς του), εἶναι συμμιγὴς τοῦ 15ου καὶ τοῦ 16ου αἰ. καὶ δέον νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸ δεύτερον τῶν ἀντιβολαίων τοῦ Σουγδουρῆ, ἤτοι πρὸς τὸν τόμον «τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Μετεώρου», ὅστις ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Σουγδουρῆ (1776) περιελάμβανεν, ὡς θὰ δείξωμεν ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ S1, καὶ τὸν α′ λόγον καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ β′ λόγου. Τὸν ταυτισμὸν τοῦ S1 πρὸς τὸ δεύτερον τῶν ἀντιβολαίων τοῦ Σουγδουρῆ ἐπιβάλλει ἡ διαπίστωσις, ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Βαρλααμιτικοῦ κώδικος 142 [=Barl.] συμπίπτει ἀπολύτως πρὸς τὸ τοῦ S1, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ φερόμενα ἐν S1 μέχρι τοῦ φ. 159α στίχ. 7 καὶ ἐν Barl. ἀντιστοίχως εἰς τὰ μέχρι τοῦ φ. 174α στίχ. 28, ὡς καὶ ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ κα′ λόγου, ὅπου ὁ S1 (φ. 125β) παρέχει πρόσθετον ἐν τῇ ᾤᾳ μετὰ τὴν λ. τοῦ κειμένου *προσφέρειν* τὴν (παραλειπομένην ἐν Barl.) λ. *αὐτὰ* πρὸς συμπλήρωσιν (κατ' εἰκασίαν) τῆς αὐτόθι φράσεως '. . . κρεῖσσον ἐςὶν εἰς τοὺς πένητας διανέμειν τὰ χρήματα ἢ προσφέρειν ἐν ἐκκλησίαις . . .', ἡ πρόσθετος αὕτη ἐν τῇ ᾤᾳ λ. ἔχει γραφῇ (ὡς διόρθωσις) διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ Barl. Ἀναστασίου Σουγδουρῆ. Τὸν δὲ ταυτισμὸν τοῦ S2 πρὸς τὸ πρῶτον τῶν ἀντιβολαίων τοῦ Σουγδουρῆ ἐπιβάλλει ὡσαύτως ἡ διαπίστωσις, ὅτι ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ S2 ἔχομεν ἰ δ ι ο χ ε ί ρ ο υ ς γραφὰς τοῦ Σουγδουρῆ εἴτε πρὸς ἀνανέωσιν τῆς ἐξιτήλου καταστάσης ἀρχικῆς γραφῆς (4) εἴτε καὶ πρὸς παρεισαγωγὴν εἰς τὸ κείμενον διορθωτικῶν γραφῶν ἠντλημένων βεβαίως ἐκ τοῦ τρίτου τῶν ἀντιβολαίων τοῦ εἰρημένου ἀνδρός, ἤτοι ἐκ τοῦ τόμου «τοῦ ἱεροῦ μοναςηρίου τοῦ Ρουσάνου» [=R] (5). Κατὰ ταῦτα, ὅπου ἐν Barl. ἔχομεν διάφορον γραφὴν ἐκείνης, ἣν παρέχει τὸ κείμενον τῶν S1 καὶ S2, ἐφ' ὅσον μὲν πρόκειται περὶ γραφῆς τοῦ μέχρι τοῦ 28ου στίχου τοῦ φ. 174α τοῦ Barl. ἢ ἀντιστοίχως τοῦ μέχρι τοῦ 7ου στίχου τοῦ φ. 159α τοῦ S1 παραδιδομένου κειμένου, ἔχομεν διάφορον γραφὴν (ἢ διόρθωσιν) αὐθαίρετον τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ, ἐφ' ὅσον δὲ πρόκειται περὶ γραφῆς τοῦ πέρα τοῦ ὡς ἄνω δηλωθέντος σημείου παραδιδομένου κειμένου τοῦ S1 (φ. 159α, στίχ. 8 - φ. 160β, στίχ. 2) ἢ περὶ γραφῆς ὁλοκλήρου τοῦ κειμένου τοῦ S2, ἔχομεν εἴτε διάφορον γραφὴν ἀντληθεῖσαν ἐκ τοῦ ἀνευρέτου ἤδη R, εἴτε καὶ αὐθαίρετον γραφὴν (διὰ παρανάγνωσιν, διόρθωσιν, παραδιόρθωσιν) τοῦ Σουγδουρῆ.

---

(4) Παραθέτομεν ἐνταῦθα παραδείγματα τοιούτων γραφῶν ἐν τῷ S2 [Τὰ ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἰδιοχείρως γεγραμμένα ἀποδίδονται διὰ τυπογραφικῶν στοιχείων κ υ ρ τ ῶ ν]: φ. 3α, ᾤα, ἔναντι τοῦ 7ου στίχου [=λόγος νζ′]: *τῆς ἐν γάγρᾳ συνόδου κανὼν ιη′ος. τῆς αὐτῆς κανὼν ιθ′ος* || φ. 3α, ᾤα, ἔναντι τῶν στίχ. 18ου/19ου: τοῦ ἁγ(ίου) πέτρου ἀλεξανδρ(εί)(ας) καν(ὼν) *ιε′ος:* || φ. 5β, ᾤα, ἔναντι τῶν στίχ. 17ου/18ου: Τῆς *ς′ης συνόδου κανὼν πθ′* || φ. 154, ᾤα, ἔναντι τῶν στίχ. 2ου/3ου [=λόγος νς′]: Τῆς *ἐν νικαίᾳ συνόδου κανὼν ε′ος.*

(5) Ἀρκούμεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν παράθεσιν δύο παραδειγμάτων τοιούτων γραφῶν ἐν τῷ S2: φ. 3α, στίχ. 7: *νοουμένην*: ὑπεράνω τῆς διφθόγγου *ου* διὰ χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ αἱ συλλαβαὶ *μιζο* (τ.ἔ. νομιζομένην) = Barl., φ. 345α, στίχ. 9: **νοουμένην*: ἐν τῇ ᾤᾳ **νομιζομένην* || S2, φ. 3α, στίχ. 10: *ὑποικουροῦντ(ος)*: ὑπεράνω τῶν γραμμάτων *ὑποικουροῦν* διὰ χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ τὰ γράμματα *ἀποκυροῦν* (τ.ἔ. *ἀποκυροῦντος*) = Barl., φ. 345α, στίχ. 12: **ὑποικουροῦντος*: ἐν τῇ ᾤᾳ **ἀποκυροῦντος*. [Ἂς προστεθῇ ἐνταῦθα καὶ τοῦτο: ὁσάκις ὁ Σουγδουρῆς ἐγκρίνει τὴν ἐκ τοῦ R προφανῶς ἀντλουμένην διάφορον γραφήν, καταχωρίζει αὐτὴν εἰς τὸ κείμενον τοῦ ἀπογράφου του ἀδιστάκτως καὶ σιωπηρῶς, ὁσάκις ὅμως ἀμφιβάλλει διὰ τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ γνήσιον μιᾶς διαφόρου

Μετὰ τὰς ὡς ἄνω διακριβώσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸν καρπὸν συστηματικῆς ἀντιβολῆς τῶν κειμενολογικῶν δεδομένων τοῦ S1 καὶ τοῦ S2 πρὸς τὰ τοῦ Barl., ὅστις ἀποδεικνύεται ἄμεσον ἀπόγραφον ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ S1 καὶ κατὰ περίπτωσιν (ὁσάκις ὁμοφωνεῖ πρὸς αὐτὸν καὶ δὲν διαφωνεῖ, ὁπότε ἔχει ἀντλήσει ἐκ τοῦ R) καὶ ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ S2, νομίζομεν, ὅτι θεμιτὴ ἀποβαίνει ἡ προσφυγὴ τοῦ καλουμένου νὰ περιγράψῃ ἀναλυτικῶς τοὺς κώδικας S1 καὶ S2 εἰς τὰ κειμενολογικὰ δεδομένα τοῦ εἰς ἀρίστην κατάστασιν εὑρισκομένου καὶ εὐαναγνώστου ἀπογράφου των. Ἡ συνεξέτασίς του ὄχι μόνον διευκολύνει τὸν ἔλεγχον τῶν ἐν S1 καὶ S2 χασμάτων ἢ τῶν σημείων, ὅπου τὸ κείμενον εἶναι ἀδιάγνωστον ἢ ἐφθαρμένον, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπει νὰ διαγνώσωμεν (μέχρι τινὸς) μετὰ πλήρους βεβαιότητος, τόσον τὴν μορφήν, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ὑπ' ἀρ. 83 καὶ 84 κώδικες τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου τὸ 1776, ὅσον καὶ τὰς περιπετείας, τὰς ὁποίας ἔκτοτε ὑπέστησαν καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς γεγραμμένον κείμενον. Τὰ συμβάλλοντα εἰς τὴν διαφώτισιν τῶν σχετικῶν ζητημάτων κειμενολογικὰ στοιχεῖα τοῦ πολυτίμου τούτου ἀπογράφου τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ, ὅσα ἐλάβομεν ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ἐξετάσει τόσον τοῦ S1, ὅσον καὶ τοῦ S2 (κωδίκων, τοὺς ὁποίους περιγράφομεν κατωτέρω αὐτοτελῶς ὑπὸ τὴν οἰκείαν ἕκαστον ἔνδειξιν, παρεκβαίνοντες εἰς ἀναφορὰν καὶ τοῦ ἑτέρου, ὁσάκις τοῦτο ἐπιβάλλει ἡ περίστασις διὰ τὸ γεγονός, ὅτι οὗτοι μετὰ τὴν χρησιμοποίησίν των ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἐβιβλιοδετήθησαν συνενωθέντες εἰς ἕνα [δερμάτινον] τόμον), περικλείομεν ἑκάστοτε ἐντὸς πλαγίων ἀγκυλῶν (⟨. . .⟩). Ἐκτὸς τῶν ἀγκυλῶν τούτων ἕτερα κριτικὰ σημεῖα χρησιμοποιούμενα ὑφ' ἡμῶν χάριν συντομίας, εἶναι τὰ ἑξῆς: **Band.** = Bandini, *Catalogus codicum mss. Bibliothecae Laurentianae . . .*, T. I, Florentiae 1764, σελ. 93 - 98.— **Barl.** = ὁ ὑπ' ἀρ. 142 κῶδιξ τῆς μονῆς τοῦ Βαρλαὰμ (ἀπόγραφον μέχρι τινὸς τοῦ S1, ἀντλῆσαν τὰ περαιτέρω ἐκ δύο ἄλλων κωδίκων, δηλ. τοῦ R καὶ τοῦ S2).— **Barl. I** = γραφαὶ τοῦ Barl. κατὰ τὸ κείμενον τῶν φύλλων του $α^{α}$ - $η^{α}$ (ὅπου ὁ 'Πίναξ' τῶν αὐτόθι ἐπαναλαμβανομένων ἐπιγραφῶν 'τῶν λόγων α' - ξγ'' τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐν τῷ κώδικι ἔργου).— **Barl. II** = γραφαὶ τοῦ Barl. κατὰ τὸ κείμενον τῶν φύλλων του 1 - 386.— **Πδμτρ.** = Γ.'Α. Παπαδημητρίου.— **R** = ὁ μνημονευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀναστ. Σουγδουρῆ ἐν τῷ Barl. [φ. $⟨III⟩^{α}$] (ἀνεύρετος ἤδη) κῶδιξ τῆς μονῆς Ρουσάνου, πηγὴ τοῦ Barl. δι' ὅσα οὗτος δὲν ἤντλησεν ἐκ τοῦ S1 ἢ ἐκ τοῦ S2.—***R** = γραφὴ τοῦ R (ὡς ὑποθέτει ὁ Πδμτρ.). — **S1** = ὁ ὑπ' ἀρ. 83 κῶδιξ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (ταυτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Πδμτρ. πρὸς τὸν μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἐν τῷ Barl. [φ. $⟨III⟩^{α}$] κώδικα τῆς μονῆς τοῦ Μετεώρου), πηγὴ τοῦ Barl. δι' ὅσα οὗτος δὲν ἤντλησεν ἐκ τοῦ R ἢ ἐκ τοῦ S2.— **S1a** = τὸ πρῶτον τμῆμα τοῦ S1 (=φ. $1^{α}$ - $101^{β}$).— **S1b** = τὸ δεύτερον τμῆμα τοῦ S1 (= φ. 102 - 160). — **S2** = ὁ ὑπ' ἀρ. 84 κῶδιξ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (ταυτιζόμενος ὑπὸ τοῦ Πδμτρ. πρὸς τὸν μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἐν τῷ Barl. [φ. $⟨III⟩^{α}$] κώδικα τῆς αὐτῆς μονῆς, πηγὴ τοῦ Barl. δι' ὅσα οὗτος δὲν ἤντλησεν ἐκ τοῦ S1 ἢ ἐκ τοῦ R.— **∼** = παράλληλον χωρίον.— **(*)** = φύλλον κώδικος ἀπολεσθέν. Γ.Α.Π.]

γραφῆς, εἴτε ἐκ τοῦ R ἀντλουμένης εἴτε καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰκαζομένης, ἀναγράφει αὐτὴν μόνον ἐν τῇ ᾤᾳ, διατηρῶν ἐν τῷ κειμένῳ τὴν γραφὴν τοῦ κυρίου προτύπου του. Οὕτω, π.χ., ἐπαναλαμβάνει καὶ ἐν τῷ Barl. (φ. 141α, στίχ. 20/21) τὴν γραφὴν τοῦ προτύπου του (S1, φ. 152β, στίχ. 16/17: παρὰ τοῦ θεοῦ δι' ἔργων γίνεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἢ *ἐργασία*), ἐν δὲ τῇ (δεξιᾷ) ᾤᾳ σημειώνει: ἴσως *εὐεργεσία*.].

83

Χάρτης δυτικός Διαστ. 0,305 × (0,215+λωρὶς πρόσθετος=) 0,235/0,245 μ. Αἰὼν XV (φ. 1 - 101), XVI (φ. 102 - 160) Φύλλα I. 160

Κῶδιξ συμμιγής.

⟨Νίκωνος μοναχοῦ *Πανδέκτης*.⟩

['Ανεπίγραφον.] 'Ακέφαλον, ἐλλιπές, κολοβόν.

('Ανέκδοτον.)

'Εν ἀρχῇ τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει, ὡς προκύπτει ἐκ πολλῶν ἐνδείξεων (περὶ ὧν τὰ δέοντα κατωτέρω), τοὐλάχιστον 17 φύλλα. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, πρὸ τῆς ἐκπτώσεώς των, ἀντέγραψε τὸ 1776 (τροποποιήσας βεβαίως τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ κείμενον τῶν ἐπιγραφῶν τῶν «λόγων» ιη' - ξγ', τὸ ὁποῖον ἤντλησεν ἄλλοθεν) ὁ 'Αναστάσιος Σουγδουρῆς ἐν τῷ Barl., ὅπου (πλεονάζοντα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ σημερινὰ κειμενολογικὰ δεδομένα τοῦ S1) φέρονται ἐν ἀρχῇ τὰ ἑξῆς:

— (Barl., φ. ⟨III⟩ᵅ) «Νίκωνος μοναχοῦ Πανδέκτης. Λόγοι τρεῖς καὶ ἑξήκοντα [. . .]» [Βλ. τὸ πλῆρες κείμενον ἀνωτέρω, ὅπου τὸ ἡμέτερον προλογικὸν σημείωμα τὸ ἀφορῶν εἰς τοὺς κώδικας 83 καὶ 84] (=σημείωμα πρωτόγραφον τοῦ Σουγδουρῆ, μὴ ἀντλήσαντος τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ἄλλοθεν, πλὴν ἴσως τῶν πρώτων τριῶν ἢ ἄλλως τῶν πρώτων ἑπτὰ λέξεων, τὰς ὁποίας ἐνδεχομένως παρεῖχεν ὡς τίτλον καὶ ὁ παρὼν κῶδιξ).

— (Barl., φ. αᵅ - ηᵅ) ⟨Πίναξ τῶν λόγων τῆς παρούσης βίβλου, συνηγμένας ἔχων τὰς ἐπιγραφάς, ἐν αἷς ἡ ὑπόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς ἑκάςου λόγου καθαρῶς γνωρίζεται, πρὸς εἴδησιν τῶν φιλομαθῶν.

["Αρχ.:] Περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς παρούσης βίβλου λόγος α'ος. Φῦλ.: . . . | Προοίμιον τῆς βίβλου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου [. . .] μέλλει δοῦναι δίκας κατὰ τὰς αὐτοῦ πράξεις· λόγος α'ος: κ(αὶ) β'ος, φῦλ. . . . | . . .
[Τελ. (φ. ηα):] Περὶ χειροτονίας καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν [. . .] καὶ ὅτι ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐνήργησεν ἔν τε ταῖς τοπικαῖς καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις· λόγος ΞΓ'ος. Φῦλ: . . .⟩ [= ~ Band., ὅπου πολλαὶ τῶν γραφῶν διάφοροι (ὡς ἦσαν ἀσφαλῶς διάφοροι καὶ πολλαὶ τῶν γραφῶν τοῦ S1a ἐκεῖ, ὅπου ὁ ἐκπεσὼν μετὰ τῶν φύλλων *1 - *8 Πίναξ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν 63 «λόγων» παρεῖχε τὰς ἐπιγραφὰς τῶν «λόγων» ιη' - ξγ', τὰς ὁποίας ὁ Barl. I ἤντλησε βεβαίως εἴτε ἐκ τοῦ S1b, εἴτε ἐκ τοῦ R, εἴτε ἐκ τοῦ S2, διὰ νὰ ὁμοφωνοῦν τοιουτοτρόπως πρὸς τὰ ἀντίστοιχα δεδομένα τῶν ἐπιγραφῶν τῶν αὐτῶν «λόγων» τὰ εἰσαχθέντα καὶ εἰς τὸν Barl. II ἐκ τῶν αὐτῶν σημείων εἴτε τοῦ S1b, εἴτε τοῦ R, εἴτε τοῦ S2).].

— (Barl., φ. 1ᵅ - 3ᵅ⁻ᵝ) ⟨'Ερμηνεία τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ· Λόγος διαλαμβάνων περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ βιβλίου· **λόγος α'ος.** [= ~ Band. (σελ. 98). Πβ. καὶ *αὐτόθι*, § II (: « . . . caput primum ita incipit . . .»).].

["Αρχ.:] Αὕτη ἡ βίβλος τὰς τοῦ κυρίου μὲν ἐντολάς, καὶ τὰς τούτων ἑρμηνείας περιέχει . . . [= ~ Band., *ἔ.ἀ.* (ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι) = ~ de Clercq, *ἔ.ἀ.*, σελ. 191.].
[Τελ. (φ. 3α/β):] . . . παρακαλῶ τοιγαροῦν τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἢ καὶ μεταγράφοντας [-ντες codex] τοῦτο δὴ τὸ πόνημα σημειοῦσθαι τῶν κεφαλαίων τὰς ἐπιγραφάς, καὶ ἀκριβῶς ἐν τοῖς μετωπίοις κατατιθέναι· ὅπως ὁ ἀναγινώσκων τὸ ἀκίνδυνον ἕξει· καὶ πάλιν προσέχειν διὰ μέσου τῶν κεφαλαίων καὶ εὑρίσκειν κέντημα μετὰ τοῦ χαράγματος διαχωρίζον· τοῦτο γὰρ ἐςὶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς λόγου πρὸς τὸν ἕτερον ἡ ἐκλογή· καὶ ταῦτα πάλιν παρακαλῶ κατατιθέναι τὸν μεταγράφοντα, καὶ οὐχ εὑρήσει πρόσκομμα ὁ κατέχων· ἐκ τούτου γὰρ πολὺν ὁ μεταγράφων ἕξει μισθὸν ἅμα τῷ ἀναγινώσκοντι παρὰ τοῦ παρέχον-

τος δικαίως ἑκάςῳ κατὰ τὸν ἴδιον κόπον καὶ τὸν μισθόν· αὐτοῦ φημὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι· ᾧ πρέπει δόξα κράτος τιμὴ καὶ | [3β] προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.⟩ [= ~ de Clercq, ἔ.ἀ., σελ. 203 (ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι).].

— (Barl., φ. 3β κ.ἑξξ.) ⟨Λόγος πρῶτος [τοῦτο κατὰ τὸν Πδμτρ. ἐκ προγενεστέρου *Λόγος α'* καὶ τοῦτο ἐξ ἀρχικοῦ *Λόγος u'* (=**Λόγος β'**)! Πβ. ~ Band., ὅπου ὀρθῶς φέρεται: **β'.** *Προοίμιον* . . .]. Προοίμιον τῆς βίβλου τῶν ἑρμηνειῶν τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἔχον ἐν ἐπιτομῇ τὴν ὅλην πραγματείαν τοῦ βιβλίου, καὶ ὅτι ἀγνοοῦντες τὰς θείας γραφὰς ἐμπίπτομεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, καὶ τῇ ἀπωλείᾳ παραδιδόμεθα· καὶ ὅτι οἱ παρὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν εἰς ἀπηγορευμένας πράξεις ὑπακούοντες καὶ ὑποτασσόμενοι τισὶ προφάσει ὑπακοῆς καὶ ἐκκοπῆς θελημάτων τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἐν πόλεσιν δημίοις παρεικάζονται· οὐκ ἐκφεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ οὔτε οἱ ὑπακούοντες οὔτε οἱ ἐπιτάττοντες, ἀλλ' ἕκαςος μέλλει δοῦναι δίκας κατὰ τὰς αὐτοῦ πράξεις. [Πβ. τὴν ἐν φ. αα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Προοίμιον — κατὰ τὰς ἀυτοῦ πράξεις· λόγος α'ος: καὶ β'ος:) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.]

["Αρχ.:] Τοῦ χρυσοςόμου ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον: Ἔδει μὲν ἡμᾶς, φησὶν ὁ θεῖος χρυσόςομος, μηδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων . . . [Συνεχίζει (φ. 10α, στίχ. 14/15):] . . . ἀλλ' ὡς σοφός τις ἐπιστήμων ἐξ ἀμ|φοτέρων τοὺς ςεφάνους κομίζεται, καθὼς καὶ ἐν τῷ⟩ [Συνεχίζει: γεροντικῷ λέγει περὶ τοῦ . . . (= ~ S1, φ. 1α, ὁπόθεν καὶ ἄρχεται τὸ κείμενον τοῦ S1).].

(φ. 1α - 6β) ["Αρχ. (ἀκέφ.)] γεροντικῷ λέγει περὶ τοῦ γέροντος καὶ τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ· ὅτι ἐπέταξεν αὐτῷ ὅπως διώξῃ τὸν ξενικὸν γέροντα ἐκ τοῦ κελλίου· . . . [= ~ Barl., φ. 10α, στίχ. 15 κ. ἑξξ. (=Λόγος β', κείμενον).].

Τελ. (κολοβόν, δι' ἔκπτωσιν ἑνὸς φύλλου) [ἐν φ. 6β]: . . . καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι οὐ μή, ἀκούσῃς μου. καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς

[Τὸ ἐκπεσὸν κείμενον (μεταγεγραμμένον ἐγκαίρως ἐκ τοῦ S1) σώζει ὁ Barl. ἐν φ. 16β, στίχ. 10 (: ⟨αὐτῷ λέγων· ζῇ κύριος ὃς ἐποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ταύτην . . .⟩) - φ. 17α, τέλος (: ⟨. . . προσέχωμεν ὅπως εὕρωμεν ἔλεος ταῖς πρεσβείαις αὐτῶν παρὰ τῷ δεσπότῃ χριςῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν· ᾧ πρέπει δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν: —⟩)].

— (Barl., φ. 17β, στίχ. 1) (: ⟨**Λόγος γος**: Ἑρμηνεῖαι τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ κυρίου ἐν ἐπιτομῇ ἔκ τε τοῦ χρυσοςόμου καὶ ἑτέρων ἁγίων πατέρων· καὶ ὅτι ὁ διὰ τὴν ἀρετὴν πάσχων κακῶς παρὰ τῶν ἀνθρώπων, οὗτος μακαριςὸς ἐςίν· ὁ δὲ δι' αὐτὸ τὸ κακὸν πάσχων πανάθλιος· καὶ ὅτι οὐ δυνατὸν τὸν ἐν ἀρετῇ ζῶντα παρὰ πάντων ἀκούειν καλῶς· καὶ ὅτι οἱ θέλοντες παρὰ ἀνθρώπων ἐπαίνους, οὗτοι πᾶσιν ἀρέσκειν σπουδάζουσι· καὶ ὅτι ἐν τούτῳ γινώσκεται ὁ ψευδοδιδάσκαλος καὶ ὁ ψευδοπροφήτης ἐν τῷ μὴ διδάσκειν ἐκ τῶν θείων γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας πρὸς τὰς ἑκάσου ἐπιθυμίας· [Πβ. τὴν ἐν φ. αα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ἑρμηνεῖαι — ἐπιθυμίας· λόγος Γ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

["Αρχ.:] Τοῦ χρυσοςόμου ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον. Ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν μετανοεῖτε . . .⟩) - φ. 17β, στίχ. 18 (: ⟨. . . μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ⟩) [Συνεχίζει: κληθήσονται· μακάριοι . . . (= ~ S1, φ. 7α, ἀρχή).]

(φ. 7α - 10α) ["Αρχ. (μετὰ χάσμα δι' ἔκπτωσιν ἑνὸς φύλλου):] κληθήσονται· μα-

κάριοι οἱ | δεδιωγμένοι, ἕνεκ(εν) δικαιοσύνης ... [= ~ Barl., φ. 17β, στίχ. 18 κ.ἑξξ. (=Λόγος γ', κείμενον).]

(φ. 10α - 22β) «**λόγ(ος) δ'**. Περὶ ἀποταγῆς [sic: *ὑποταγῆς* παρανέγνωσεν ὁ Γ. Χαριτάκης (*Νέος Ἑλληνομνήμων* 21, 1927, σελ. 331)] καὶ ὅτι κακὸν ἡ ἐπιβλαβὴς ὁμόνοια· καὶ κρεῖσσον ἐςὶ διαχωρίζεσθ(αι) τοὺς τοιούτους· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐςι [sic: *-νον ἐςὶ* Barl.] τὸ ἀποκουρεύειν τοὺς γυναῖκα καὶ τέκνα ἔχοντ(ας)· ἢ ἄλλως πῶς [*πως* Barl.] ἀδιαφόρως ἀποκουρεύειν τινάς· (καὶ) πῶς χρὴ πάντας τοὺς τοιούτους δέχεσθαι ἐν μοναςηρί(οις)· καὶ ὅτι μέγα [sic: *μέγαν* Barl.] κίνδυνον ἔχει καὶ ὁ διδοὺς καὶ ὁ λαμβάν(ων)· καὶ ὁ συνευδοκῶν διὰ χρημάτ(ων) τὰς εἰσδοχ(ὰς) γίνεσθαι παρὰ τὸ δοκοῦν ταῖς θεί(αις) γραφαῖς· καὶ ὅτι κεχωρισμ(έν)(ος) τῆς καθολικ(ῆς) ἐκκλησίας καὶ τῆς τοῦ κ(υρίο)υ ἀγάπ(ης) ἠλλοτριωμ(έν)(ος) ἐςὶ [*ἐςὶν* Barl.] ὁ ἔχων τὶ εἴδι(ον) [*τι ἴδιον* Barl.] ἐν μοναςηρίω· εἴτ' οὖν [*εἴτουν* Barl.] ἐν κοινωβίω [*κοινοβίῳ* Barl.]· (καὶ) πῶς χρὴ τὰ αὐτῶ διαφέροντα οἰκονομεῖν· καὶ οὕτως εἰς τὸ τάγμα τῶν μοναχῶν ἔρχεσθαι· καὶ ὅτι τὴν μοναδικὴν πολιτεί(αν) ἄλλως πῶς [*πως* Barl.] οἱ π(ατέ)ρες οὐ δέχοντ(αι)· εἰ μὴ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγ(ά)λ(ου) βασιλείου:—» [= ~ Barl., φ. 21α· πβ. τὴν ἐν φ. αα-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀποταγῆς — βα|σι-λείου· λόγος δ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ. [ἐν τῇ ᾤᾳ: ἐκ τοῦ κ(α)τ(ὰ) ματθαῖον:] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· ... [= ~ Barl., φ. 21α].

(φ. 23α - 24β) «**λόγος ε'**· Περὶ ἀποταγῆς δούλων ἐλθόντων εἰς τὸ μονάσαι [*μονᾶσαι* Barl.]· (καὶ) ὅτι οἱ ἀδιακρίτως τοὺς τοιούτους καὶ παρὰ τὰς θεί(ας) γραφὰς εἴτε παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων δεσποτῶν δεχόμενοι καὶ ἀποκουρεύοντες· καὶ μὴ μᾶλλον τοῖς ἰδίοις δεσπόταις εὐγνωμόνως δουλεύειν· νουθετοῦντες εἰ οὐκ ἔςι κατὰ ψυχὴν βλάβος, τῆς θεί(ας) κοινωνί(ας) χωρίζοντ(αι), (καὶ) ἀναθεματίζοντ(αι) παρὰ τῶν θείων κανόνων. Οἱ δὲ δοῦλοι παρὰ τῶν ἔξωθεν νόμων ἀναδουλοῦνται· ἐὰν μὴ τὴν ἄσκησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ πολιτείαν τῶν μοναχῶν μετέρχονται [*-χωνται* Barl.]:» [= ~ Barl., φ. 32β - 33α· πβ. τὴν ἐν φ. αβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀποταγῆς δούλων — μετέρχονται [sic ἐνταῦθα Barl.]· λόγος Ε'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Τοῦ χρυσοςόμου ἐκ τῶν [*ἐκ τῆς* Barl.] πρὸς φιλήμονα [καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ: *ἐπιςολ(ῆς)*.] Οὗτος δὴ οὖν θαυμαςὸς ἀνὴρ ὢν, παῖδα τινὰ εἶχεν ὀνήσιμον· ὁ τοίνυν ὀνήσιμοσ οὗτοσ κλέψας [sic μετὰ διόρθωσιν τοῦ ἀρχικοῦ *βλέψας*, ὅπερ κατὰ τὸν Πδμτρ. ἐκ παραναγνώσεως τῆς γραφῆς *κλέψας* ὡς *ιλέψας* (=*βλέψας*)] τί [*κλέψας τι* Barl.] παρὰ τοῦ δεσπότου, ἐδραπέτευσ(εν) ... [= ~ Barl., φ. 33α].

(φ. 24β - 30β) «**λόγος ς'**· Περὶ τῶν ἀναχωρούντων ἀπὸ ἀδελφότητοσ· (καὶ) ὅτι ὁ διὰ σαρκικ(ὴν) ἀνάπασιν [sic: *-παυσιν* Barl.]· εἴτε διὰ προκοπὴν τινὸς τῶν τοῦ κόσμου ἀπὸ ἀδελφότητος ἀναχωρῶν, λίαν ἀπόβλητός ἐςι [*-τος ἐςὶ* Barl.] παρὰ τῷ θ(ε)ῷ· καὶ ἀρνεῖται τὸ ἑαυτοῦ ἐπάγγελμα· καὶ ὅτι οἱ θεῖοι

κανόνες τοὺς τοιούτους καὶ τοὺς ἀναδεχομέν(ους) αὐτοὺς τῆς κοινωνί(ας) χωρίζουσι· καὶ ὅτι οἱ διὰ τὸν θ(εὸ)ν ἄλλος ἀλλαχοῦ ἑλκόμενος [sic: *ἄλλος ἀλλαχοῦ ἑλκόμενοι* (-*νοι* ἐκ -*νος* Barl. II) Barl., *ἄλλοτε ἀλλαχοῦ ἑλκόμενοι* Band.] καὶ ἀναχωροῦντ(ες), ἐπαινετοί· (καὶ) οὐ χωρίζονται τῆς ἀδελφότητος ὅτι οἰκονομίαν πληροῦσι:-» [= ~ Barl., φ. 34α-β· πβ. τὴν ἐν φ. αβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τῶν . . . ἄλλος ἀλλαχοῦ ἑλκόμενοι . . . πληροῦσι· λόγος ς'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγάλου βασιλείου: Τοῖς γε μὴν ἅπαξ καθομολογησαμ(έν)(οις) ἀλλήλ(οις) τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ζω(ὴν) ἀδιαφόρως ἀναχωρεῖν οὐχ' [sic: *οὐχ* Barl.] οἷόν τε . . . [= ~ Barl., φ. 34β].

(φ. 30β - 35α) **«λόγος ζ'.** Περὶ διαφορᾶς σκανδάλων καὶ ὅτι τὸν ποιοῦντα ἐντολ(ὴν) θ(εο)ῦ ἢ παραδόσεις ἁγίων π(ατέ)ρων καὶ σκανδαλίζοντα τινὰς οὐ χρὴ τ(ὴν) πρᾶξιν καταλιμπάνειν διὰ τοὺς σκανδαλιζομένους· (καὶ) ὅτι ἡ εἰρήνη δηλονότι καὶ ἡ εὐχῆ [sic: *εὐχὴ* Barl.] ἄξιον μὴ εὑροῦσα, ἐπιςρέφεισι [sic (τὸ -*ει*- συμπιλημματῶδες): -*φδσι* μετὰ διόρθωσιν ἐξ ἀρχικοῦ -*φδσα* Barl. II (φ. 39β), -*φουσι* Barl. I (φ. αβ), *ἐπιστρέφει* Band.] πάλ(ιν) | [φ. 31α] ἐπὶ τὸν ἀποςέλλοντα αὐτὰ· καὶ τὴν κατάρα [sic: *καὶ ἡ κατάρα* Barl. (=Band.)] ὡσαύτως ἐπιςρέφει πάλιν, ἐπὶ τὸν ἀδίκως σκανδαλισθέντα καὶ καταρώμενον:» [= ~ Barl., φ. 39β· πβ. τὴν ἐν φ. αβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ διαφορᾶς — καταρώμενον· λόγος Ζ'ος) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τοῦ κατὰ ματθ(αῖον): Οὐαὶ τῶ κόσμω ἀπὸ τῶν σκανδάλων αὐτοῦ . . . [= ~ Barl., φ. 39β].

(φ. 35α - 46β) **«λόγος η'.** Περὶ διδασκάλων διαφορ(ᾶς)· καὶ ὅτι φοβερὸν τὸ κρίμα [*κρῖμα* Barl.] τοῦ διδασκάλου· ἐὰν παρὰ τὰσ ἐντολὰσ τοῦ κ(υρίο)υ διδάσκη· εἰ καὶ παρ' ἡμῖν ἐλαχίςη ἡ ἐντολὴ φαίνεται· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τῶν διδασκάλων λεγόμ(εν)α ἐκ τῶν θεί(ων) γραφῶν δεῖ πράττειν· τὰ [sic: *τοῖς* Barl.] δὲ παρ' αὐτῶν πραττομένοις οὐ δεῖ πείθεσθαι: —» [= ~ Barl., φ. 43α· πβ. τὴν ἐν φ. αβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: περὶ διδασκάλων — πείθεσθαι· λόγος Η'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τοῦ κατὰ ματθ(αῖον)· Ὑμεῖς ἐςὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ . . . [= ~ Barl., φ. 43α].

(φ. 46β - 50α) **«λόγ(ος) θ'.** Περὶ διαφορᾶς ὀργῆς καὶ θυμοῦ, εὐλόγου καὶ ἀλόγου· καὶ ὅτι οὐ πάντοτε τὸ μὴ ὀργίζεσθαι συμφέρει ἡμῖν. Ὅταν γὰρ καλῆ καιρὸς· καὶ προφάσει πραότητος ἐμπίπτομ(εν) εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ χωριζόμεθα ἀπὸ τοῦ θ(εο)ῦ, τότε μόνως τῶ δικαίω χρώμεθ(α) θυμῶ· καὶ ὅτι τὸ δικαίως θυμοῦσθαι προφασιζόμενοι ἐξοκείλ(ω)μεν [sic (-*λωμεν* τοῦ *ω* γεγραμμένου ὑπεράνω τοῦ *α*): *ἐξοκέλλομεν* Barl.] πολλάκις εἰς ἄλογον θυμὸν· καὶ ὅτι τὸ [*τὸ* παρέλιπεν ὁ Barl.] διά τινα σαρκικὰ ὀργίζεσθαι, ἀλλότριον τῆς θεοσεβεί(ας)· ὅταν δε [sic: (*δὲ*) Barl. II, *δὲ* Barl. I] κινδυνεύει [= ~ Barl.

II: *-νεύῃ* Barl. I] τίς [*τις* Barl.] ἀποςερεῖσθαι τῶν πν(ευματ)ικῶν, τότε ὀργίζεσθ(αι) δεῖ: —» [= ~ Barl., φ. 52β· πβ. τὴν ἐν φ. αβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ διαφορᾶς — ὀργίζεσθαι δεῖ· λόγος Θ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τῆς δεκαλ(ό)γ(ου) ἐντολῆς α'· ὅρα τὸ περισσὸν καὶ πλήρωμα τοῦ νόμου: Ἠκούσατε [sic: *Ἠκ-* Barl.] ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· Ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, . . . [= ~ Barl., φ. 53α].

(φ. 50α - 55β) «**λόγ(ος) ι'** Περὶ λοιδορί(ας) καὶ παντοί(ας) ὕβρεως καὶ ἀργολογί(ας)· (καὶ) ὅτι οὐ μόνον διὰ τοῦ φόνου καὶ τῆς μοιχεί(ας) καὶ τῆς πορνεί(ας) [*κ.τ. πορνείας* Barl. II (φ. 56α): παρέλιπεν ὁ Barl. I (φ. αβ)] καὶ τῶν τοιούτ(ων) ἐμπεσούμεθα εἰς γέενναν ἀλλὰ καὶ διὰ λοιδορί(ας) καὶ τῶν παρ' ἡμῖν εὐτελῶν ὕβρεων φαινομένων, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἴση ἡ κόλασις· καὶ ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἐκδικεῖν ἑαυτὸν ἢ ἐπὶ μηδενὶ προσήκοντι οὐ δεῖ λοιδορεῖν ἢ ὑβρίζειν τινά· καὶ ὅτι ὁ ἁπλῶς χλευάζων τινὰ ἢ ὀνειδίζων, τῆς κοινωνίας χωρίζεται: —» [= ~ Barl., φ. 56α· πβ. τὴν ἐν φ. αβ - βα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ λοιδορίας — χωρίζεται: λόγος Ι'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ χρυσοςόμου, ἐκ τοῦ κ(α)τ(ὰ) ματθ(αῖον): Ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακᾶ [*ῥακὰ* Barl.] ἔνοχος ἔςαι . . . [= ~ Barl., φ. 56α].

(φ. 55β - 59α) «**λόγ(ος) ια'**: Περὶ τοῦ διαλλάττεσθαι τῷ πλησί(ον)· καὶ ὅτι διὰ πολλ(ῶν) τρόπ(ων) χρὴ ταύτ(ας) [*ταύτ(ας)* sic (= Barl.): *τὰς καταλλαγὰς* Band.] ποιεῖσθαι· καὶ μὴ τῇ ψιλῇ μετανοίᾳ τιθέναι τινὰ ἀφορμήν· καὶ ὅτι τὸ κ(α)τ(ὰ) θ(εὸ)ν λυπεῖν τινά, σωτηρί(ας) ἐςὶ πρόξεν(ον)· καὶ ἀνέγκλητός ἐςιν [*-τος ἐςὶν* Barl.] ὁ λυπήσας· ὁ δὲ λυπηθ(εὶς) ἀπολογησάσθω καὶ διορθωθήτω: —» [= ~ Barl., φ. 60β· πβ. τὴν ἐν φ. βα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τοῦ διαλλάττ. — διορθωθήτω· λόγος ΙΑ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ματθ(αῖος): Ἐὰν πρ(οσ)φέρῃς τὸ δῶρον σου [sic (=Barl.)] ἐπὶ τὸ θυσιαςήρι(ον) . . . [= ~ Barl., φ. 60β].

(φ. 59α - 67β) «**λόγ(ος) ιβ'** Περὶ συγκαταθέσεως τῆς πορνεί(ας) καὶ τῶν ἰδιωμάτ(ων) αὐτῆς· (καὶ) ὅτι ἐκ τοῦ ἀναιδῶς βλέπειν γυναῖκας καὶ συνδιαιτάσθαι [*-τᾶσθαι* Barl.] αὐταῖς, ἐπέρχονται ἡμῖν τὰ πάθη· καὶ ὅτι τὸν ἐπίσκοπον καὶ τ(ὸν) ἡγούμ(εν)(ον) καὶ τὸν μοναχὸν συνδιάγοντα γυναιξὶν, οἱ θεῖοι καθαιροῦσι νόμοι· καὶ τοὺς μοναχ(οὺς) τῆς κοινωνί(ας) ἀφορίζουσιν· ὡς αὔτως [*ὡσαύτως* Barl.] δὲ κἂν εἰς καπηλίον [*-λεῖον* Barl.] εἰσέρχονται· ἐκτὸς ἐν πανδοχείῳ δι' ἀνάγκην ἐπιξενούμ(εν)οι· καὶ ὅτι τοὺς λαϊκοὺς ἐν ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων ἢ ἀλλαχοῦ παίζοντας· καὶ τὰς γυναῖκας ὀρχουμ(έν)(ας), τῆς τῶν χριςιανῶν χωρίζουσι τάξεως: » [= ~ Barl., φ. 63β· πβ. τὴν ἐν φ. βα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ συγκαταθέσεως — τάξεως· λόγος ΙΒ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ Εὐαγγελίου: Ἠκούσατε [sic: *Ἠκ* - Barl.] ὅτι ἐρρέθη [*ἐῤῥέθη* Barl.] τοῖς ἀρχαίοις οὐ μοιχεύσεις· . . . [= ∼ Barl., φ. 63β].

(φ. 67β - 72β) «**λόγ(ος) ιγ΄**: Περὶ μοιχεί(ας) καὶ πορνεί(ας)· (καὶ) ὅτι οὐκ ἀκίνδυνόν ἐςιν [-*νον ἐςὶν* Barl.] ἀνδρὶ χωρίζεσθ(αι) ἀπὸ τῆς αὐτοῦ συμβίου παρεκτὸς λόγου πορνεί(ας)· καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ πορνευομ(έν)(ην) γυναῖκα ἀπολύει· ἐὰν δὲ μὴ ἀπολύσῃ, ὑπόκειται τῷ ἐγκλείματι [sic: *ἐγκλήμ*- Barl.]· ἡ δὲ γυνὴ πορνεύοντα ἄνδρα οὐκ ἀπολύει, ἀλλὰ χρὴ ὑπενεγκεῖν τὰς σωματικὰς θλίψ(εις) τὰς παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπερχομ(έν)(ας) αὐτῇ· καθὼς καὶ ὁ ἔννατος [sic (=Barl.)] κανὼν (καὶ) ὁ εἰκοςὸς πρῶτος τοῦ μεγάλου βασιλείου διαγορεύουσι· καὶ περὶ διαφόρ(ων) πορνει(ῶν) ἑκουσί(ων) τὲ [*τε* Barl.] καὶ ἀκουσίων· καὶ ὅτι ἐμπεσῶν τίc [-*σών τις* Barl.] εἰς οἱονδήποτε σαρκικ(ὸν) πάθος, εἰς κλῆρ(ον) οὐκέρχετ(αι) [*οὐκ ἔρχ*- Barl.]· (καὶ) ἐὰν πάλ(ιν) εὑρεθῇ ἀλ(οὺς) τινὶ τῶν τοιούτ(ων) καθαίρεται [*καθαιρεῖται* Barl.]· οὐκέτι δὲ δύναται ἱερατεύειν ἐὰν ἀγωνίσῃ(ται) [-*σηται*(!) Barl.] ὡς καὶ νεκρ(οὺς) ἐγεῖραι· (καὶ) ὅτι τ(ὸν) εὐλόγως καθαιρεθέντα οὐ δεῖ εὐλογεῖν ἑτέρ(ους)· καὶ ὅτι αἱ κατ᾽ ἀνάγκην φθοραί, ἀνεύθυνοι ἔσωσ(αν)· καὶ ὅτι οὐ δεῖ πρ(ὸς) τοὺς αἱρετικοὺς ἐπιγαμβρεύειν· καὶ ὅτι τοὺς ἁρπάζοντ(ας) γυναῖκας [(=Band.): γυναῖκα Barl.] ἢ συνευδοκοῦντ(ας) καθαιροῦσιν οἱ θεῖοι κανόν(ες) εἴπὲρ [*εἴπερ* Barl.] εἰσὶ κληρικοί· τ(οὺς) δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζουσιν:» [= ∼ Barl., φ. 71α· πβ. τὴν ἐν φ. βα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ μοιχείας — ἀφορίζουσιν· λόγος ΙΓ΄ος.) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐντολ(ὴ) γ΄: Ἐρρέθη [*Ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις* Barl.] ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ [*αὐτοῦ* (μετὰ διόρθωσιν τοῦ ἀρχικοῦ *αὑτοῦ*) Barl.], δότω αὐτῇ βιβλίον ἀποςασίου . . . [= ∼ Barl., φ. 71α].

Μεταξὺ τῶν φύλλων 70 καὶ 71 τοῦ S1 παρατηρεῖται χάσμα ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτάσεως ἑνὸς φύλλου ἐκπεσόντος ἀσφαλῶς μετὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἐν αὐτῷ φερομένων ἐν τῷ Barl. ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776).

Τὸ ἐν φ. 70β τοῦ S1 κείμενον τελευτᾷ: ‘. . . διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἐκβάσε(ως)· τί γὰρ οἶδας’ Τὸ ἀπὸ τοῦ ὡς ἄνω σημείου ἐκπεσὸν κείμενον (μεταγραφὲν ἐκ τοῦ S1 ἐγκαίρως) σώζει ὁ Barl. ἐν φ. 73β, στίχ. 25 κ.ἑξ. (: ⟨γῦναι εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ὥστε ἡ καταλιποῦσα μοιχαλὶς ἐςὶν εἰ ἐπ᾽ ἄλλον ἄνδρα ἦλθεν . . .⟩) - φ. 74β, στίχ. 19 (: ⟨. . . Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπὶ ὀνόματι συνοικεσίου,⟩).
Μετὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ἐν συνεχείᾳ κείμενον σώζει καὶ ὁ S1 (φ. 71α, στίχ. 1 κ.ἑξξ.): ἢ συμπράττοντ(ας)· ἢ συναιρομ(έν)(ους) τοῖς ἁρπάζουσιν . . .

(φ. 72β - 77β) «**λόγ(ος) ιδ΄** Περὶ ὅρκου καὶ διαφορ(ὰς) [sic: -*ρᾶς* (= Band.) Barl.] ψεύδους· καὶ ὅτι καὶ ὅρκου παράβασις καὶ ψεῦδος κατὰ δικαίου λόγου [sic (=Barl.): *κατὰ δίκαιον λόγον* Band.] γίνεται· [-*ται*, (=Band.) Barl.] ὅταν ἐν τῷ ςῆσαι τ(ὸν) ὅρκον ἡμῶν· ἢ [*ἡμῶν ἢ* Barl.] τὴν ἀλήθει(αν) χωριζόμεθα [sic (=Barl.): -*ζώμ*- Band.] ἀπὸ τοῦ θ(εο)ῦ· καὶ ὅτι δεῖ καὶ ὧδε ἐπιςήμης πν(ευματ)ικῆς· μήποτε [-*κῆς*, *μ*- Barl.] ἐξ ἀλόγου προφάσε(ως) ἐκπέσωμ(εν) τῆς ἀληθεί(ας)· (καὶ) ὅτι τὸ ἀνατρέψαι ὅρκον τὸν παραλόγως γινόμενον· εἴτε [-*νον εἴτε* Barl.] ἐξ ἡμῶν ὁρισθὲν ὅτιποτοῦν [*ὅ,τιποτοῦν* Barl. II (φ. 76α), *ὅ,τιποτὸῦν* Barl. I (φ. βα)], παρὰ τῆς εὐχῆς τῶν ἱερέων λύεσθαι δεῖ· κ(αὶ)

ὅτι οἱ τὰς συνωμοσί(ας) κ(αὶ) φατρί(ας) ποιοῦντ(ες)· εἰ [*-ντες εἰ* Barl.] μ(ὲν) κληρικοὶ εἶεν, καθαιροῦνται· εἰ [*-νται, εἰ* Barl.] δὲ μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, ἀφορίζονται τῆς κοινωνί(ας): —» [= ∼ Barl., φ. 76α· πβ. τὴν ἐν φ. βα-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ὅρκου — ἀφορίζονται | τῆς κοινωνίας· λόγος ΙΔ'ος·) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: ἐντολ(ὴ) δ'· ὅρα τὸ περισσ(ὸν) κ(αὶ) πλήρωμ(α) τοῦ νόμ(ου): Ἠκούσατε [sic: *Ἠκ-* Barl.] ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαί(οις) οὐκ ἐπιορκήσεις· . . . [= ∼ Barl., φ. 76β].

(φ. 77β - 91α) «**λόγ(ος) ιε'** Περὶ ἀνεξικακί(ας) (καὶ) ἀπροσπαθεί(ας)· καὶ ὅτι τὸ μὴ ἀποδοῦναι κακ(ὸν) ἀντὶ κακοῦ (καὶ) τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἐπηρεάζοντ(ας), χριςιανοῦ ἴδιον· (καὶ) ὅτι οἱ ἕλκοντες τοὺς ἐπηρεάζοντας εἰς δικαςήρια, ὑπόκειντ(αι) τοῖς τοῦ χ(ριςο)ῦ νόμοις· (καὶ) ὡς παραβάται τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ κρίνονται· (καὶ) ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ τῆς κοινωνοίας [sic: *-νίας* Barl.] τῶν θείων μυςηρί(ων) ἀποςεροῦνται· διότι διὰ τὴν τῶν προσκαίρ(ων) πραγμάτ(ων) φιλίαν, ἀπηρνήσαντο τὰ αἰώνια· (καὶ) εἰς λήθην ἐλθόντ(ες) τοῦ μέλλοντος δικαςηρίου (καὶ) τῆς αἰωνίου κατακρίσε(ως)· τοῖσ πρ(οσ)καίροις παρεδρεύουσιν [*-σι* Barl.] δικαςηρί(οις)· καὶ τοὺς μέλλοντας αὐτοῖς βασιλεί(αν) θ(εο)ῦ προξενεῖν· οὐκ ἀγαθῇ προαιρέσει, διὰ τῆς ἁρπαγῆς τῶν πραγμάτ(ων) ἢ δι' ἑτέρας κακώσε(ως) κατακρίνουσι· (καὶ) ὅτι τοὺς ἱερεῖς τύπτοντ(ας) πις(ὸν) ἢ ἄπιςον ἄν(θρωπ)ον, οἱ θεῖοι νόμοι καθαιροῦσι· καὶ ὅτι τοὺς [μετὰ τὸ *τοὺς* ὁ Barl. I (φ. ββ) παρέχει ἀπεξεσμένα ὡς ἐσφαλμένως δευτερωθέντα τὰ προηγούμενα *ἱερεῖς τύπτοντας πισὸν ἢ ἄπιστον ἄν(θρωπ)ον*] μοναχοὺς τύπτοντας οἱονδήποτε ἄν(θρωπ)ον ἀφορίζουσι τῆς κοινωνί(ας)· (καὶ) ὅτι κωλύουσι τοὺς μὴ προκεχειρισμένους εἰς πόλεμον ἔχειν ἢ ὠνεῖσθαι ὅπλα πολεμικά· εἰ μὴ [*-κά, εἰ μὴ* Barl.] μικρὰ μαχαίρια μὴ ἐνεργοῦντα εἰς πόλεμον· (καὶ) περὶ διαφορᾶς φόν(ων) ἑκουσίων (καὶ) ἀκουσίων· (καὶ) ὅτι τῆς ψιλῆς πορνεί(ας) ἐπιτίμιον ὁ ἀκούσιος φόνος ἔχει: —» [= ∼ Barl., φ. 80β - 81α· πβ. τὴν ἐν φ. ββ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀνεξικακίας — φόνος ἔχει· λόγος ΙΕ'ος·) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: ἐντολὴ ε' Ἠκούσατε [sic: *Ἠκ-* Barl.] ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· ὀφθαλμ(ὸν) ἀντὶ ὀφθαλμοῦ . . . (= ∼ Barl., φ. 81α].

(φ. 91α - 94β) «**λόγος ις'**: Περὶ ἀκακί(ας)· καὶ ἀφελότητος· καὶ ὅτι ἀκακία ἐςὶν [*ἐςὶ* Barl. (=Band.)] τὸ μὴ περί τινος κακ(ὸν) λογίζεσθαι· φρόνιμον δὲ εἶναι εἰς τὸ ἀγαθ(ὸν)· (καὶ) ὅτι ἀγαθὴ πανουργία ἐςὶν ὅτε ποιῇ τίς [*τις* Barl.] τοῦτο πρὸς ἀγαθ(όν): » [= ∼ Barl., φ. 93α· πβ. τὴν ἐν φ. ββ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀκακίας — πρὸς ἀγαθόν· λόγος ΙϚ'ος:) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: κατὰ ματθ(αῖον) Ἐὰν μὴ ςραφῆται (ε) [sic: *-φῆτε* Barl.] καὶ γένησθε ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὐ μὴ εἰσέλθητε [*-θητε* Barl.] . . . [= ∼ Barl., φ. 93α].

(φ. 94β - 101β) «**λόγος ιζ'**: Περὶ ὑπακοῆς καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐκλαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς ὑπακοῆς ἀλόγ(ως) εἰς τὸ ὑπακούειν τῷ διαβόλῳ· ἀλλὰ προσέχειν ἐν ἀκριβείᾳ

τ(αῖς) θεί(αις) γραφ(αῖς)· καὶ εἰδέναι ποία ἐςὶν [ποῖα(!) ἐςὶ Barl.] τοῦ θ(εο)ῦ ἡ ὑπακοὴ καὶ ποία [ποῖα(!) Barl.] τοῦ ἀντικειμένου· καὶ ὅτι δύο ὑπακοαὶ εἰσὶ καθ(ὼς) εἴρητ(αι)· καὶ ἐὰν μὴ προσέχωμ(εν), ἐμπεσεῖν ἔχομ(εν) τοῖς τοῦ διαβόλου δικτύ(οις): —» [= ~ Barl. 96α· πβ. τὴν ἐν φ. ββ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ὑπακοῆς — δικτύοις· λόγος ΙΖ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: κατὰ ματθ(αῖον) Ὅς τις [Ὅςις Barl.] σε ἀγγαρεύσει [-σῃ Barl.] μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο: Χρ(υσοςόμ)ου: Εἶδες ὑπερβολὴν φιλοσοφί(ας) ... [= ~ Barl., φ. 96α]. Τελ. (κολοβὸν) [φ. 101β]: ... ἐπιτασσόμ(εν)(ος) παρὰ τοῦ ἐξυπηρετουμ(έν)ου παρ' αὐτοῦ γέρον(τος) κληρικοῦ ὄντ(ος) μὴ ὢν αὐτὸς κληρικὸς ποι(εῖν) εὐχὴν ἢ καὶ εὐλογῆσαι βρῶμα

Μετὰ τὸ φ. 101β ὑπάρχει χάσμα ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτάσεως ἑνὸς φύλλου ἐκπεσόντος ἀσφαλῶς μετὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἐν αὐτῷ φερομένων ἐν τῷ Barl. ὑπὸ τοῦ Ἀναστ. Σουγδουρῆ (1776).

Τὸ ἐκπεσὸν κείμενον σώζει ὁ Barl. ἐν φ. 102α, στίχ. 30 κ.ἑξξ. (: ⟨ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, καὶ βαρυνόμενος ἐκ τούτων ἠρώτησε τὸν μέγαν βαρσανούφιον λέγων, εἰ δεῖ ὑπακοῦσαι αὐτῷ ...⟩)-φ. 103α, στίχ. 25 (: ⟨... μυρίαι εἰσὶν εἰκόνες ἐν ταῖς γραφαῖς κείμεναι βίων⟩

Μετὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ἐν συνεχείᾳ κείμενον σώζει καὶ ὁ S1 (φ. 102α, στίχ. 1 κ.ἑξξ.): ἐναρέτων οἷον θέλης [θέλεις Barl.] ἐλθέ· κ(αὶ) μετὰ τὸν διδάσκαλον ἐν τοῖς μαθηταῖς· ὁ μ(ὲν) δι' ἀκτημοσύνην ἔλαμψ(εν)· ὁ δέ, διὰ χρημάτ(ων) ... Τὸ κείμενον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ιη' λόγον, καὶ τοῦτο ἤδη δὲν γίνεται δῆλον, διότι εἰς τὸ ἐκπεσὸν φύλλον ὑπῆρχον τὸ τέλος τοῦ ιζ' λόγου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ιη'.

Τὸ τέλος τοῦ ιζ' λόγου ἔχει κατὰ τὸν περισώσαντα τὸ κείμενον τοῦ ἐκπεσόντος φύλλου κώδικα τοῦ Σουγδουρῆ ὡς ἑξῆς (Barl., φ. 102β): ... ἵνα μὴ ἀκούσωμεν ὅτι ὁ φιλῶν πατέρα καὶ μητέρα ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἁπάντων ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔςι μου ἄξιος: —

Ἡ ἀρχὴ τοῦ ιη' λόγου μετὰ τῆς προτασσομένης οἰκείας ἐπιγραφῆς ἔχει κατὰ τὸν αὐτὸν κώδικα ὡς ἑξῆς:

— (Barl., φ. 102β - 103α) ⟨«**Λόγος ιη'**ος· Περὶ θελημάτων οἰκείων καὶ ἀλλοτρίων καὶ ποῖον θέλημα ἐςὶν [sic: ἐςὶν Barl. I (φ. ββ] ἀγαθὸν καὶ ποῖον τοῦ ὑπεναντίου· καὶ ὅτι τὰ κατὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν γινόμενα ἡμέτερα εἰσί, τὰ δὲ μὴ | οὕτως, ἀλλὰ κατὰ τὸ θέλημα τῶν θείων γραφῶν γινόμενα, ταῦτα εἰσὶ τοῦ θεοῦ· καὶ ὅτι οἱ ἐν τοῖς μοναστηρίοις ἢ ἐν ταῖς τῶν κοσμικῶν ὑποταγαῖς μὴ προσέχοντες, πολλὰ προφάσει ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς προσκόπτουσιν [προκόπτουσιν(!) Band.], ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὑποτάσσονται, καὶ διὰ τῶν ἀμελεςέρων κ(αὶ) σπουδαῖοι πίπτουσιν: —»⟩ [Πβ. τὴν ἐν φ. ββ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ θελημάτων — πίπτουσιν. λόγος ΙΗ'ος·) = ~ Band, ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

[Ἀρχ.: ⟨Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω ...⟩].

(φ. 108β - 111α) «**λόγ(ος) ιθ'** Περὶ ἀγαθοῦ θελήματ(ος)· ὅτι ὁ ποιῶν αὐτὸ οὐ παρέρχεται ἄνευ θλίψε(ως)· κ(αὶ) ὁ μετὰ προθυμί(ας) αὐτὸ πράττων οὐκ αἰσθάνεται τῆς θλίψε(ως)· ὅτ(αν) δὲ ψυχρανθῇ τῆς προθυμί(ας), τότε κ(αὶ) τῆς θλίψεως αἰσθάνετ(αι)· κ(αὶ) περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πολλ(ῶν) τῶν ἀκολουθουσῶν τῇ διανοίᾳ· κ(αὶ) ἐν τῇ εὐχῇ δοκιμαζομ(έν)(ων)· κ(αὶ) περὶ ἐπιγνώσεως τοῦ θελήματ(ος) τοῦ θ(εο)ῦ: —» [= ~ Barl., φ. 109α· πβ. τὴν ἐν φ. ββ - γα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀγαθοῦ — θελήματος τοῦ θεοῦ· λόγος ΙΘ'ος·) = ~ Band, ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Τὸ προκρίνον (ω) [sic: προκρίνειν Barl.] μὲν τὸ ἀγαθὸν θέλημα, τοῦ ἐπιθυμοῦντ(ος) ἐςιν [ἐςὶ Barl.] ... [= ~ Barl., φ. 109α].

(φ. 111α - 125β) «**λόγ(ος) κ'** Περὶ ἐλεημοσύνης· κ(αὶ) πῶς χρὴ τ(ὰς) διαδόσης

[-*σεις* Barl.] ποιῶν [*ποιεῖν* (= Band.) Barl.]· κ(αὶ) ὅτι οὐ δεῖ τὸν μὴ ἔχοντά τι μεριμν(ᾶν) κ(αὶ) φροντίζων [-*ζειν* (=Band.) Barl.]· ἀλλὰ μόνα παρέχων [-*χειν* (=Band.) Barl.] τὰ παρ' αὐτοῦ εὑρισκόμενα [*εὑρ.* (=Band.) Barl.]· κ(αὶ) περὶ τοῦ παραβάλλων [-*λλειν* (=Band.) Barl.] ἀλλήλοις· κ(αὶ) ὅτι οὐ χρὴ προφάσει ἐλεημοσύνης τοὺς μοναχ(οὺς) διδόναι τί [*τι* Barl.] τῆς κ(α)τ(ὰ) σάρκα ἰδίοις ἀλλὰ ξένοις πτωχοῖς κ(αὶ) ἀναπήροις· κ(αὶ) ὅτι οὐ χρὴ τοῖς ἀκτήμοσι μοναχοῖς, ἀπὸ ἄλλ(ων) τρόπ(ων) διδόναι τινὰ ἔχοντα τ(ὰς) χρείας αὐτοῦ· κ(αὶ) ὅτι κληρικ(ὸς) ἀπαιτῶν τόκους ἢ μὴ διδοὺς τοῖς ἐνδεέσι [-*έσι* Barl.] καθ^{αι}ερεῖται [*καθαιρ-* Barl.]: —» [= ~ Barl., φ. 110β - 111α· πβ. τὴν ἐν φ. γα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἐλεημοσύνης — ἐνδεέσι καθαιρεῖται· λόγος Κ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ Εὐα(γγελίου) Τῷ αἰτοῦντι σε δίδου· κ(αὶ) τὸν θέλοντα . . . [= ~ Barl., φ. 111α].

(φ. 125β - 131α) «**[λόγ(ος) κ]α̣'** Ὅτι κρεῖσσον (ἐστὶν) εἰς τοὺς πένητας διανέμ(ειν) τὰ χρήματα ἢ προσφέρ(ειν) [*αὐτ(ὰ)* (*αὐτὰ* = Band.) πρόσθετον ἐν τῇ ᾠᾳ διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ Barl. Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776)!: παρέλιπε Barl.] ἐν ἐκκλη(σί)(αις) καὶ καλλωπίζ(ειν) αὐτάς· κ(αὶ) ὅτι μόνα τὰ ἀναγκαῖα προσφέρ(ειν) χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησ(ί)(αις)· τὰ δὲ λοιπὰ καταναλίσκ(ειν) εἰς πένητας· κ(αὶ) πόσ(ον) μέτρον χρὴ διδόν(αι) τῶν ἰδίων χρημάτων· καὶ ὅτι οἱ μοναχοὶ ὑπόκειντ(αι) διδόν(αι) ἐλεημοσύν(ειν) [sic: *-νην* Barl.] ὅταν κ(αὶ) αὐτοὶ παρ' ἑτέρων βοηθῶντ(αι)· καὶ ὅτι ἐν καιρῷ ἐλεημοσύν(ης) ἢ ἀναγκαίας τινὸς βοηθείας, οὐ δεῖ περιεργάζεσθαι πιςοὺς καὶ ἀπίςους· ἀλλὰ πάντας ἐλε(εῖν) κ(αὶ) βοθ(εῖν) [sic: *βοηθεῖν* Barl.] χρή: —» [= ~ Barl., φ. 120β· πβ. τὴν ἐν φ. γα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι κρεῖσσον — βοηθεῖν χρή· λόγος ΚΑ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ⟨κ(α)τ(ὰ)⟩ ματθ(αῖον) Τοῦ δὲ ἰ(ησο)ῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνος . . . [= ~ Barl., φ. 120β].

(φ. 131β - 137α) «**λόγ(ος) κβ'**:· Περὶ τῶν ποιούντων ἐλεημοσύνην ἐξ ἀδικί(ας)· ὅτι οὐ μόνον οὐκ [sic (=Band.) = Barl. II (φ. 124β): *οὐκ* παρέλιπεν ὁ Barl. I (φ. γα)] ἐξευμενίζοντ(αι) τὸ θεῖον, ἀλλὰ καὶ παροξύνουσι· καὶ ὅτι κἂν [*κἂν* Barl.] ἐκκλησί(ας) ἢ μοναςήρια ἐξ ἀδικί(ας) κτίζωσι, τῷ αὐτῷ ὑπόκειντ(αι) κρίματι· καὶ ὅτι ὁ κτίσασ μοναςήριον τῷ κατὰ τόπον ἐπισκόπω [*ἐπισκόπω* sic (=Band.): *ἐπιτρόπῳ* Barl.] διδότω τὴν κύρϊ ότ(η)τα [sic] πᾶσαν· καὶ ὁ μὴ οὕτωσ ποι(ῶν) τοῖς ἐκκλησιαςικοῖσ ἐποιτιμίοισ [sic: *ἐπιτ.-* Barl.] ὑπόκειται:—» (= ~ Barl., φ. 124β· πβ. τὴν ἐν φ. γα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τῶν ποιούντων — ὑπόκειται. λόγος ΚΒ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: κ(α)τ(ὰ) ματθ(αῖον) Ποιήσατε ὑμῖν φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ . . . (= ~ Barl., φ. 124β].

(φ. 137α - 142β) «**λόγ(ος) κγ'** Ὅτι ἐὰν σκοπῷ τοῦ δοῦναι τοῖς πτωχοῖς τὰ χρήματα τῶν πλουσίων σκορπίζῃ τ(ίς), οὐχ' [sic: *οὐχ* Barl.] ἁμαρτάνει· ὥς τε αὐτοὺς

πένεσθαι· καὶ ὅτι (ἔστι) κ(αὶ) ἑτέρα ὁδὸς πολλάκις τῶν τελείων [*τελείων* ὑπεράνω τοῦ στίχου προσέθεσεν ὁ Barl. II (φ. 128β), ὑπάρχει δὲ ἡ λ. ἐν Barl. I (φ. γα)] ἐλεημόνων ὅτ(αν) θεάσωντ(αι) πένητα, οὐ δύναντ(αι) αὐτὸν ἀποπέμψαι κενόν· μὴδὲν [*μηδὲν* Barl.] δὲ ὅλως ἴδιον κεκτημένοι ἀπὸ ἑτέρων πόρων οἰκονομοῦσ(ιν), αὐτὸν [*-σιν αὐτόν*, Barl.,] ἢ τὰ ἑτέρων λαμβάνουσι φανερῶς ἢ καὶ κρυφαίως· ἢ [*-ως, ἢ* Barl.] αὐτῶν ἅπτοντ(αι) τῶν ἀνατεθειμένων θ(ε)ῷ· καὶ ὅτι κ(αὶ) αὐτὰ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἱερὰ καὶ εἴ τι ἄλλο ἀφιερωμένον [*-νον* ἐκ *-νων*: *-νον* Barl.] θ(ε)ῷ καὶ ὑπὲρ τὴν ἀναγκαῖαν [sic (= Barl.)] τῆς ὑπηρεσίας χρείαν ὂν εἴτε ἀργυροῦν εἴτε χρυσοῦν· ἢ ἐν σηρικ(οῖς) ὑφάσμασι κατεσκεβασμένον [*-σκευα-* Barl.], εἰς αἰχμαλώτους καὶ εἰσ πένητας ἔξεςι καταλίσκειν [sic: *καταναλ-* (=Band.) Barl.]· τὰ γὰρ τοῦ θ(εο)ῦ εἰς τὸν τοῦ θ(εο)ῦ ἀναλίσκ(ειν) οὐκ ἀπόβλητον· τοῦτο μᾶλλον ὁ θ(εὸ)ς ἀποδέχετ(αι) κατὰ πά(σ)(ας) τὰς γραφάς· μόνον μετὰ διακρίσε(ως) πν(ευματ)ικ(ῆς) γινέ|σθω· μή πως τὸ ἀγαθὸν καταλήξῃ εἰς πονηρόν: —» [= ∼ Barl., φ. 128β· πβ. τὴν ἐν φ. γα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι ἐὰν σκοπῷ — εἰς πονηρόν· λόγ: ΚΓ'ος·) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Ὁ μακάριος ἰω(άννης) μετὰ πάντ(ων) τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐκέκτητο, ἐπεσπᾶτο καὶ τοῦτο . . . [= ∼ Barl., φ. 128β].

(φ. 142β - 148α) «**λόγ(ος) κδ'** Περὶ ἀγάπης κ(αὶ) φιλαν(θρωπ)ίας καὶ πῶς δεῖ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον· καὶ ὅτι οὐ κατὰ τὰ ἀν(θρώπ)ινα καθήκοντα δεῖ ἀγαπᾶν· ἀλλὰ κατὰ σκοπὸν τῆς πρ(ὸς) θ(εὸ)ν εὐαρεςήσεως πρὸς τὸ ἑκάςου [*ἑκ-* Barl.] συμφέρον· καὶ ὅτι προφάσει ἀγάπης, ἐκπίπτομεν διὰ τῆς σαρκικῆς ἐκ τῆς πν(ευματ)ικῆς ἀγάπης· καὶ ὅτι ἐάν τ(ις) ἢ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπητὸς κ(αὶ) ἐξ αὐτοῦ κατὰ ψυχ(ὴν) βλαπτώμεθα [*βλαπτόμ-* Barl.] ἢ καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν χρὴ κόπτεσθαι εὐθέως ἐξ αὐτῶν· κ(αὶ) ὅτι [*ὅτι* παρέλιπεν ὁ Barl.] οὐ δεῖ ἐν ἐκκλησίαις προφάσει ἀγάπης ἐσθί(ειν) ἢ καθεύδ(ειν) ἐν αὐτ(αῖς) ἄνευ ἀνάγκης— : —» [= ∼ Barl., φ. 132β· πβ. τὴν ἐν φ. γα-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀγάπης — ἄνευ ἀνάγκης· λόγος ΚΔ'ος·) = ∼ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐντ(ο)λ(ὴ) ς': Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἀγαπήσ(εις) τὸν πλησίον σου· κ(αὶ) μισήσ(εις) τὸν ἐχθρόν σου . . . [= ∼ Barl., φ. 132β].

(φ. 148α - 151α) «**λόγος κε'**: — Ὅτι οὐ δεῖ κακοποι(εῖν) ἢ μισ(εῖν) οἱονδήποτε ἄν(θρωπ)ον· εἴτε ἀσεβῆ ἢ αἱρετ(ικ)(ὸν)· εἴτε ἕλληνα ἢ ὅλως ἁμαρτωλὸν [*ἁμ-* Barl.]· ὅταν οὐκἄγῃ [sic: *ὅταν οὐκ ἄγει* Barl., *ὅταν ἄγῃ* Band., *ὅταν οὐ καλῇ* εἰκάζει ὁ Πδμτρ. (πβ. τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ θ' λόγου: *Ὅταν γὰρ καλῇ καιρός*)] καιρὸς κ(αὶ) οὐκ ἔχομέν τι [*-μεν τὶ* Barl.] ἐξ αὐτῶν βλάβος· ἐν τούτῳ γὰρ μιμούμεθα τὸν θ(εὸ)ν· ὅταν [(=Band.) Barl. (φ. γβ): *ὅτι* καὶ ὑπεράνω τοῦ *ι* (πρὸς διόρθωσιν τούτου) *αν* (= *ὅταν*) Barl. (φ. 137α)] δὲ ψυχικ(ὸν) ἔχωμεν [*ἔχομεν* Barl.] βλάβος ἢ ἐκ τῆς ἀσθενεί(ας) ἡμῶν ἢ ἄλλως πῶσ [*πως* Barl.], τότε κατὰ ἀνάγκ(ην) φύγωμεν ἀπ' αὐτῶν οὐχ' [sic: *οὐχ* Barl.] ὡς μισοῦντ(ες) ἀν(θρώπ)ουσ ἀλλὰ τὴν λύμ(ην) φειδόμενοι [(=Barl.):

ὑφορώμενοι Band.]· ἵνα μὴ ἡ αὐτῶν φιλία ἀφορμὴ [*ἀφορμὴ* (=Band.) παρέλιπεν ὁ Barl.] παρανομί(ας) ἡμ(ῖν) γένητ(αι) κατὰ τὸν πάλαι ἰ(σρα)ὴλ· κ(αὶ) ὅτι προφθάσει [sic: *προφάσει* (=Band.) Barl.] θεοσεβεί(ας) οἱ θέλον(τες) διεκδικ(εῖν) τὸν θ(εὸ)ν, οἰκεῖα πάθη πληροῦσι· κ(αὶ) ὅτι τὸ καλῶσ ποι(εῖν) κ(αὶ) ϛενάζ(ειν) ὑπὲρ αἱρετικῶν καὶ εὐεργετ(εῖν) αὐτοὺς τοῦτο (ἐϛὶν) ἀληθὴς διόρθωσ(ις): —» [= ~ Barl., φ. 137α· πβ. τὴν ἐν φ. γβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι οὐ δεῖ — διόρθωσις. λόγος ΚΕ'ος·)= ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον: — Προσελθόν(τες) δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου . . . [= ~ Barl., φ. 137α].

(φ. 151α - 154β) «**λόγ(ος) κς'**· Ὅτι δεῖ εὔχεσθαι μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἀσεβῶν αἱρετ(ικ)(ῶν) τε κ(αὶ) ἑλλήνων κ(αὶ) πάντ(ων) τῶν [*ἑλλήνων* προσέθεσε καὶ διέγραψε μόνος ὁ Barl. II (φ. 140α)] ἁμαρτωλῶν κ(αὶ) μὴ ἐπαρᾶσθαι αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιοῦν(τες) ἑαυτ(οὺς) τὲ [*τε* Barl.] εὐεργετοῦμ(εν) (καὶ) τὸν θ(εὸ)ν μιμούμεθα· κ(αὶ) ὅτι ὑπὲρ αἱρετικῶν τελευτησάντ(ων) οὐ δεῖ εὔχεσθαι· ἀλλ' ἔτι ζώντ(ων) ὑπὲρ εὔχεσθαι [*ὑπερεύχεσθαι* (=Band.) Barl.]· ὅπ(ως) δῶ αὐτοῖς μετάνοιαν ὁ θ(εό)ϲ· κ(αὶ) ὅτι ἐν καιρῶ ἀνάγκ(ης) ἐλεημοσύν(ην) οὐ χρὴ περιεργάζεσθ(αι) πιϛοῦ ἢ ἀπίϛου· κ(αὶ) ὅτι ἡ καθαρότ(ης) τ(ῆς) καρδί(ας) τοῦτο (ἐστὶ) τὸ ἐλεεῖν πάντ(ας) ἀν(θρώπ)ους· κ(αὶ) αὐτῶν [*αὐτῶν* μετὰ διόρθωσιν ἐξ ἀρχικοῦ *τῶν* τῇ προσθήκῃ τοῦ *αὐ* ὑπὲρ τὸ *κ(αὶ)* S1: *αὐτῶν το* (*το* = διαγεγραμμένον) Barl. II (φ. 140α), *αὐτῶν* Barl. I (φ. γβ)] τῶν ὀρνέ(ων) | γένος [*τὸ γένος* Barl.]· κ(αὶ) τῶν ἑρπετῶν· κ(αὶ) αὐτῶν τῶν δαιμόνων κ(αὶ) πάσ(ης) τ(ῆς) κτίσεως καθ' ὁμοιότ(η)τα θ(εο)ῦ:—» [= ~ Barl., φ. 140α· πβ. τὴν ἐν φ. γβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι δεῖ εὔχεσθαι — ὁμοιότητα θεοῦ. λόγ: ΚϚ'ος·)= ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τ(ῆς) πρ(ὸς) τιμόθ(εον) ἐπιστολῆς: — Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντ(ων) ποιεῖσθαι δεήσ(εις) . . . [= ~ Barl., φ. 140α].

(φ. 154β - 156β) «**λόγος κζ'**· Περὶ τοῦ πῶς χρὴ φανερῶς τ(ὴν) ἐλεημοσύν(ην) ποι(εῖν)· (καὶ) μὴ σαλπίζ(ειν) ἔμπροσθεν ἀν(θρώπ)ων· κ(αὶ) ὅτι κρεῖσσον (ἐστὶν) ἀγαθοποι(εῖν) τὸν μήπω τέλειον γενόμενον· ἀλλ' ἔϛι [= Band.: *ἔτι* Barl.] ὑπὸ κενοδοξί(ας) ἑλκόμενον [*ἐλκ-* Barl.] ἢ ἀμελ(εῖν) τ(ῆς) ἑαὐτοῦ [*ἑαυτοῦ* (=Band.) Barl.] σ(ωτη)ρίας· μᾶλλον ὅτ(αν) καὶ εἰς [*καιροὺς* προσέθεσε καὶ διέγραψε μόνος ὁ Barl. II (φ. 143α)] ἑτέρ(ους) [*ἑτ-* Barl.] ἡ ὠφέλεια χρησιμεύῃ· κ(αὶ) ὅτ(ϊ) ὁ νεκρωθ(εὶς) τῇ κενοδοξίᾳ μὴ παραφυλαττέσθω τοῦ μὴ ἀγαθοποι(εῖν)· εἰ μὴ [*μή* Barl.] τι ἕτερον βλάβος ἐξ αὐτοῦ ὑποπτεύει γίνεσθαι: —» [= ~ Barl., φ. 143α· πβ. τὴν ἐν φ. γβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τοῦ πῶς χρὴ — γίνεσθαι. λόγος ΚΖ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Τοῦ εὐαγγελίου: — Προσέχετε τ(ὴν) ἐλεημοσύν(ην) ὑμῶν μὴ ποι(εῖν) ἔμπροσθεν τῶν ἀν(θρώπ)ων . . . [= ~ Barl., φ. 143α].

(φ. 156β - 160β) «**λόγ(ος) κη**΄· Περὶ προσευχ(ῆς) κ(αὶ) πῶς δεῖ εὔχεσθαι· κ(αὶ) ὅτι τῷ νήφοντι δυνατόν (ἐστιν) [-*τὸν ἐςὶν* Barl.] ἐν παντὶ τόπῳ κ(αὶ) ἐν παντὶ ἔργῳ πάντ(ο)τε ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι· ἐν τῷ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κ(α)τ(ὰ) θ(εὸ)ν ταῦτα ποι(εῖν)· κ(αὶ) ὅτι ὁ κακῶς πράττων κ(αὶ) π(ατέ)ρα καλῶν τ(ὸν) θ(εὸ)ν ἐν τῇ εὐχῇ· ὁ τῶν κακῶν δημιουργ(ὸς) καταχθόν(ιος) αὐτ(ο)ῦ ὑπακούει [(=Barl. I, φ. γβ): *αὐτοῦ ἀκούει* καὶ ὑπ πρόσθετον ὑπεράνω τοῦ ἀ(=*ὑπάκούει*) μόνος ὁ Barl. II (φ. 145α)]· οὕτως κ(αὶ) τὸ ἔμπαλ(ιν) τῶν ἀγαθῶν ὁ ἀγαθός:—» [= ~ Barl., φ. 144β - 145α· πβ. τὴν ἐν φ. γβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ προσευχῆς — ὁ ἀγαθός. λ: ΚΗ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ εὐα(γγελίου) | ἐντολὴ | ζ': Ὅταν προσεύχησθε οὐκ ἔσεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ὅτι φιλοῦσιν ἐν τ(αῖς) συναγωγ(αῖς) . . . [= ~ Barl., φ. 145α].
Τελ. (κολοβὸν) [φ. 160α-β]: ⟨*Ἡ* [(=Barl.) παρέλιπεν ὁ S1]⟩ λαμπροτάτη διδασκαλία τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ος) ἡμῶν αὕτη (ἐστὶ) γενηθήτω τὸ θέλημά σου· ὥς τ(ις) [*ὅςις* Barl.] οὖν λέγει τ(ὴν) προσευχ(ὴν) ταύτ(ην) μετὰ εἰλικρινεί(ας) [*εἰλ-* Barl.]· τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἀπολύει κ(αὶ) εἰς τὸ θέ|λημα τοῦ θ(εο)ῦ κρεμᾶται πάντα [*κρεμ. πάντως* Barl.]:- ⟨*ἡ* [(=Barl.) παρέλιπεν ὁ S1]⟩ γὰρ τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)σ φωνὴ τ(ὴν) αἰτίαν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ὑποςάντ(ος) υἱοῦ σημαίνει [= ~ Barl., φ. 148β, στίχ. 22 - 25].

Ἡ γραφὴ τοῦ κειμένου τοῦ κη' λόγου ἐν τῷ S1 διεκόπη εἰς τὸν δεύτερον στίχον τοῦ φ. 160β, πρὶν ἢ ὁ γραφεὺς (ἀνήκων εἰς ὁμάδα ἐξ ἑπτά, ὡς θὰ δείξωμεν, συμμοναστῶν γραφέων) φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ «λόγου». Τὴν διακοπὴν ταύτην ἀποδίδομεν εἰς ἀπρόβλεπτον γεγονός, ὅπερ ἠμπόδισε καὶ τοὺς ἑπτὰ γραφεῖς νὰ συνεχίσουν τὴν ἀντιγραφήν. Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐνισχύει καὶ ἡ διαπίστωσις, ὅτι εἰς τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ S1 (φ. 159α, στίχ. 8 κ.ἑξξ. - φ. 160β, στίχ. 2) ἔμειναν ἀσυμπλήρωτοι διὰ τῶν ἐνδείξεων τῶν πηγῶν τοῦ κειμένου ἢ δι' ἄλλων τινῶν ἐνδείξεων (π.χ. τῶν λέξεων *ἐρώτησις*, *ἀπόκρισις* κλπ.) οἱ αὐτόθι ἐκ τῶν προτέρων ἀφεθέντες πρὸς τοῦτο κενοὶ χῶροι ἐν ἀρχῇ πολλῶν ἐδαφίων.

Ἡ παρουσία τῶν ὡς ἄνω ἐνδείξεων συμπεπληρωμένων δεόντως εἰς τὰ ἀντίστοιχα σημεῖα τοῦ κειμένου τοῦ Barl. (φ. 147α, στίχ. 29 κ. ἑξξ. [: Ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν μέγαν βαρσανούφιον λέγων, πῶς κτᾶται τις προσευχὴν τελείαν . . .] - 148β, στίχ. 25) μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Ἀναστάσιος Σουγδουρῆς ἐξεμεταλλεύθη τὸν S1 ὡς ἀντιβόλαιόν του λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰ αὐτόθι φερόμενα τὸ πολὺ μέχρι τοῦ φύλλου 159α, στίχ. 7 (= ~ Barl., φ. 174α, στίχ. 28), τὰ δὲ πέρα τοῦ σημείου τούτου κειμενολογικὰ στοιχεῖα τοῦ κώδικός του, ὅσα δὲν εὗρεν εἰς τὸν ὑπ' ἀρ. 84 κώδικα τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (=S2), ἤντλησεν ὁ π ω σ δ ή π ο τ ε ἐκ τοῦ τρίτου τῶν παρ' αὐτοῦ κατονομαζομένων ἀντιβολαίων του, ἤτοι ἐκ τοῦ ζητουμένου σήμερον κώδικος τοῦ «ἱεροῦ μοναςηρίου τοῦ Ῥουσάνου» (=R). Οὕτω κατανοοῦνται ὡς γραφαὶ ἀντληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἐκ τοῦ R καὶ αἱ διάφοροι γραφαί, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ὄχι μόνον τὸ κείμενον τῶν φύλλων 147α (στίχ. 29) - 148β (στίχ. 25) τοῦ Barl. παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἀντίστοιχον κείμενον τῶν φύλλων 159α (στίχ. 8) - 160β (στίχ. 2) τοῦ S1, ἐν αἷς καὶ ἡ ἤδη παρατεθεῖσα ὀρθὴ γραφὴ «κρεμᾶται π ά ν τ ω ς» τοῦ Barl. (φ. 148β, στίχ. 24), ἀντὶ τῆς ὁποίας ὁ S1 (φ. 160β, στίχ. 2) παρέχει ἐσφαλμένως «κρεμᾶται π ά ν τ α», ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ τέλους του κείμενον τοῦ Barl. (φ. 148β) [στίχ. 25] - φ. 386), ὅπου τοῦτο παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἀντίστοιχον κείμενον τοῦ S2 ἀποδεικνύεται εἴτε διάφορον εἴτε πληρέστερον.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ [=**S1**] ἔχει συγκροτηθῆ διὰ τῆς συσταχώσεως παλαιόθεν δ ύ ο τ μ η μ ά τ ω ν [=**S1a**, **S1b**]. Τὰ φύλλα του, ἀνερχόμενα εἰς 160, πλὴν τοῦ (μὴ συναριθμηθέντος) ἐν ἀρχῇ παραφύλλου, ἠριθμήθησαν ὑφ'

ἡμῶν (τὴν 14ην Νοεμβρίου 1983) δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν (1 - 160) γραφέντων διὰ μολυβδίδος εἰς τὴν ἄνω ἐξωτερικὴν γωνίαν τῆς προσθίας ὄψεώς των. Πρότερον ταῦτα ἦσαν ἠριθμημένα κατὰ σελίδας (1 - 318) δι' ὁμοίων ἀριθμῶν γεγραμμένων διὰ μελάνης εἰς τὴν αὐτὴν γωνίαν μιᾶς ἑκάστης τῶν σελίδων των. Ἡ ἀρίθμησις αὕτη, ἥτις εἶναι μεταγενεστέρα τοῦ 1776, ὅτε ὁ Σουγδουρῆς εὗρε πληρέστερον εἰσέτι τὸν κώδικα, ὑπελείπετο τοῦ ὀρθοῦ ἀριθμοῦ κατὰ δύο μονάδας, διότι μετὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 23 σελίδα δύο ἐν συνεχείᾳ σελίδες δὲν εἶχον ἀριθμηθῆ. Ἐσφαλμένως ὡσαύτως ἡ σελὶς 213 εἶχε δηλωθῆ ὡς 113. Ἐκ τῶν 160 ἠριθμημένων φύλλων ἀνῆκον εἰς τὸν **S1a** τὰ φύλλα 1 - 101, εἰς δὲ τὸν **S1b** τὰ φύλλα 102 - 160.

Μετὰ τὰ πρῶτα 13 ἠριθμημένα φύλλα διακρίνονται ἀναγεγραμμέναι ἑκάστοτε εἰς τὸ κατώτατον μέρος καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς κάτω ὄψεως τῶν σχετικῶν φύλλων αἱ ἑξῆς ἐνδείξεις φυλλαδίων (ὀκταφύλλων πάντων, πλὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. ⟨ιε'⟩, ὅπερ ἦτο τετράφυλλον):
S1a: γ' (φ. 14β), δ' (15α, 22β), ε' (23α, 30β), ς' (31α, 38β), ζ' (39α, 46β), η' (47α, 54β), θ' (55α, 62β), ι' (63α, 70β), ια' (77β), ιβ' (78α, 85β), ιγ' (86α, 93β), ιδ' (94α, 101β).
S1b: ις' (φ. 105α), ιζ' (113α), ιη' (121α), ιθ' (129α), κ' (137α), κα' (145α), κβ' (153α).
Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐνδείξεων αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰ φυλλάδια γ' - ιδ' εἶναι τῆς χειρός, ἥτις ἔγραψε καὶ τὸ κείμενον τῶν φύλλων 1 - 101, ἤτοι τὸ πρῶτον τμῆμα τοῦ κώδικος (S1a), ἐνῷ αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰ φυλλάδια ις' - κβ' εἶναι χειρὸς διαφόρου καὶ ἐκείνης καὶ τῶν χειρῶν, αἵτινες ἔγραψαν τὸ κείμενον τοῦ δευτέρου τμήματος (S1b). Αἱ ἐνδείξεις αὗται ἀποκαλύπτουν, ὅτι ἐκ τῶν (ἠριθμημένων) 22 ἐν ὅλῳ φυλλαδίων τοῦ κώδικος (ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὸ ιε' ἦτο τετράφυλλον, τὰ δὲ λοιπὰ 21 ἦσαν ὀκτάφυλλα) ἔχουν ἐκπέσει καὶ λείπουν 12 φύλλα, ἤτοι 9 φφ. [=8 (τοῦ α' φυλλαδίου)+1 (τοῦ β' φυλλαδίου)] πρὸ τοῦ φ. 1, 1 φ. μετὰ τὸ φ. 6, 1 φ. μετὰ τὸ φ. 70, καὶ 1 φ. μετὰ τὸ φ. 101. Βάσει τῶν ὡς ἄνω ἐνδείξεων ὁ κῶδιξ εἶχεν ἀρχικῶς 172 φύλλα.

Ὑπὸ μεταγενεστέρας τοῦ Σουγδουρῆ (1776) χειρὸς (ἥτις καθ' ὅμοιον τρόπον, ὡς ἐν S1, ἀνέγραψεν ἀναλόγους ἐνδείξεις καὶ ἐν S2) ἔχει παρεισαχθῆ γεγραμμένον διὰ μελάνης πρὸς ἔνδειξιν τοῦ πρώτου φύλλου σειρᾶς ἐξ ὀκτὼ ἑκάστοτε φύλλων (καταμετρηθέντων κατὰ τρόπον αὐθαίρετον καὶ ἄσχετον πρὸς τὴν κατὰ φυλλάδια διάκρισίν των) τὸ γράμμα **a** ἀνευρισκόμενον ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως καὶ εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς κάτω ὄψεως τῶν ἑξῆς φύλλων (τοῦ S1): 4, 11, 19, 27, 35, 43, 51, 59, 67, 74, 82, 90, 98, 104, 109, 117, 125, 133, 141, 149 καὶ 157. Αἱ τοιαῦται ἐνδείξεις ἐπιβάλλουν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγγραφῆς των ὁ κῶδιξ ἔσωζεν εἰσέτι πρὸ τοῦ σημερινοῦ ὑπ' ἀρ. 1 φύλλου τὰ πέντε ἐκ τῶν ὀκτὼ φύλλων τοῦ ἐκπεσόντος πρώτου ἐναρίθμου ὀκταφύλλου φυλλαδίου, ὡς καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὄγδοον φύλλον τοῦ δευτέρου ἐναρίθμου φυλλαδίου, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἔχουν ἐκπέσει. Ὡσαύτως ἔσωζεν εἰσέτι τὸ μετὰ τὸ φ. 70 ἐκπεσὸν φύλλον, ὡς καὶ δύο φύλλα μετὰ τὸ φ. 101, ἐξ ὧν τὸ ἓν ἦτο ἀσφαλῶς κινητὸν καὶ εἶχε τυχαίως παρατοποθετηθῆ αὐτόθι, ἀνῆκον εἰς ἄλλο σημεῖον τοῦ κώδικος, τὸ δὲ ἕτερον λείπει ἤδη μετὰ τὸ φ. 101.
Ἡ ἔκπτωσις τῶν ὡς ἄνω δηλωθέντων ὡς μὴ σωζομένων ἤδη φύλλων συνετελέσθη καθ' ἡμᾶς ἀναμφιβόλως μετὰ τὸ ἔτος 1776, καθ' ὃ ὁ Ἀναστάσιος Σουγδουρῆς ἀντέγραψεν ἐκ μόνου τοῦ S1 τὸ κείμενον τῶν πρώτων 27 «λόγων» καὶ μέχρι τινὸς καὶ τὸ τοῦ 28ου «λόγου» τοῦ ἔργου τοῦ Νίκωνος, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ κειμένου τῶν ἤδη ἐλλειπόντων φύλλων. Τὴν γνώμην ταύτην ἐκφέρομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ 1776 ὁ Σουγδουρῆς, ἀντιγράφων τὰ φύλλα 2 - 7 τοῦ S2, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατεχώρισε καὶ ἰδιοχείρους γραφὰς (βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 211, σημ. 5), εὗρεν αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχικήν των θέσιν (δηλ. μετὰ τὸ φ. 157) καὶ ὄχι ἐκεῖ, ὅπου εὑρέθησαν κατὰ τὴν συστάχωσιν καὶ τὴν βιβλιοδέτησιν τοῦ S1

καὶ τοῦ S2 εἰς (δερμάτινον) κοινὸν τόμον, ὅπως εὑρίσκονται καὶ σήμερον. Ἐγνώρισε δηλαδὴ καὶ ἀντέγραψεν ὁ Σουγδουρῆς τὸν S1 καὶ τὸν S2, ὅταν οὗτοι ἦσαν εἰσέτι κώδικες ὄχι συνηνωμένοι εἰς ἕνα τόμον, ὡς εἶναι καὶ σήμερον, ἀλλὰ αὐτοτελεῖς καὶ αὐθύπαρκτοι. Ὅταν λοιπὸν λέγῃ περί «τινος παλαιοτάτης ἐλλειποῦς τε καὶ εἰς πλεῖςα διεφθαρμένης βίβλου τοῦ [. . .] μοναστηρίου τοῦ ἁγίου ςεφάνου», ἐννοεῖ ἀναμφισβητήτως μόνον τὸν S2 καὶ δὲν συνυπονοεῖ καὶ τὸν αὐθυπόστατον εἰσέτι S1 (κώδικα τοῦ 15ου καὶ 16ου αἰ.), ὅστις ἄλλωστε οὔτε παλαιότατος (δι' ἄνθρωπον γράφοντα τὸ 1776) ἦτο, οὔτε καὶ «εἰς πλεῖστα ἐλλειπής τε καὶ διεφθαρμένος». Κατὰ ταῦτα μένει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ S1 εἶναι κατ' ἀνάγκην ὁ πρῶτος τῶν ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ κατονομαζομένων «ἄλλων δύο τόμων», δηλ. ὁ «τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Μετεώρου», καὶ ἑπομένως ὁ χαρακτηρισμός του ὡς κώδικος τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου δύναται νὰ νοηθῇ μόνον, ἀφ' ὅτου (μετὰ τὴν ἀντιγραφήν του ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ἐντὸς τῆς μονῆς τοῦ Βαρλαάμ), τῇ ἀποφάσει «τοῦ ταπεινοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν Παρθενίου» («σπουδῇ» τοῦ ὁποίου ἔγινε καὶ ἡ ἀντιγραφή), εἰσήχθη καὶ παρέμεινεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, κριθείσης προσφορωτέρας βιβλιοθηκονομικῶς τῆς συνυπάρξεώς του αὐτόθι παραπλεύρως τοῦ ἐπιστραφέντος εἰς τὴν μονὴν ταύτην παλαιοτάτου κώδικος S2 (τοῦ ὁποίου οὕτω θὰ ἀπετέλει μέχρι τινὸς τὸ συμπλήρωμα), ἀντὶ τῆς ἐπαναποδόσεώς του εἰς τὴν μονὴν τοῦ Μετεώρου. Ὡς δὲ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ S1a ἐκπεσόντων φύλλων, οὗτινος ἡ λύσις θὰ ἦτο ἄλλως ἀμφίβολος, ἀποφασιστικῆς σημασίας παράγων εἰς τοῦτο ἀποβαίνει σημείωμα κτητορικὸν (ἀδιάγνωστον μέχρι τοῦδε) καταγεγραμμένον ἰδιοτύπως ἐντὸς τοῦ κώδικος ὑπὸ μοναχοῦ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, μεταγενέστερον ὁπωσδήποτε τοῦ ἔτους 1776, ὁπότε ὁ Σουγδουρῆς ἀναφέρει εἰσέτι τὸν κώδικα ὡς «τόμον» τῆς μονῆς τοῦ Μετεώρου, καὶ τὸ ὁποῖον (ἀναλελυμένον εἰς συλλαβὰς ἢ ὀλιγοσυλλάβους λέξεις, ὧν ἑκάστη ἔχει μεμονωμένως ἀναγραφῇ διὰ μελάνης ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τῆς προσθίας ὄψεως ἑνὸς ἑκάστοτε φύλλου) διατρέχει ἀπὸ φύλλου εἰς φύλλον τὸν κώδικα μέχρι τοῦ ὑπ' ἀρ. 67 φύλλου. Τὸ σημείωμα τοῦτο, ὅπερ εἶναι ἤδη ἀκέφαλον, προϋποθέτει (διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ὁμοιότροπος καταχώρισις τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἐκπεσόντων στοιχείων του καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ ἀβιάστως ἡ εὐνόητος τυπικὴ φράσις του) τὴν ὕπαρξιν ὄχι ἁπλῶς ἐννέα φύλλων, ὅσα ὑπεμφαίνουν ὡς ἐκπεσόντα αἱ ἀνωτέρω σχολιασθεῖσαι ἐνδείξεις τῶν σωζομένων ἐναρίθμων ὀκταφύλλων φυλλαδίων τοῦ κώδικος, ἀλλὰ ἑνὸς προσέτι ἀναρίθμου ὀκταφύλλου φυλλαδίου, ἤτοι δεκαεπτὰ ἐν ὅλῳ καταλλήλων πρὸς γραφὴν φύλλων [*1 - *17: (*1) † **ἐ** | (*2) **τοῦ** | (*3) **το** | (*4) **τὸ** | (*5) **βι** | (*6) **βλί** | (*) **ον** | (*8) **εἴ** | (*9) **ναι** | (*10) **τῆς** | (*11) **μο** | (*12) **νῆς** | (*13) **τοῦ** | (*14) **αγίου** | (*15) **προ** | (*16) **το** | (*17) **μάρ**], ἔχει δὲ κατὰ τὸ σωζόμενον μέρος του ὡς ἑξῆς: ([φ.] 1) **τυ** | (2) **ρος** | (3) **κ(αὶ)** | (4) **[ἀρ]** | (5) **[χη]** | (6) **[δι]** | (*) **[α]** | (7) **κο** | (8) **νου** | (9) **ςε** | (10) **φά** | (11) **νου** | (12) **κ(αὶ) ἡ** | (13) **τ(η)ς** | (14) **βοῦ** | (15) **λη** | (16) **θὴ** | (17) **να** | (18) **το ἀ** | (19) **πο** | (20) **ξε** | (21) **νόcη** | (22) **ἀπο** | (23) **τ(ὴν)** | (24) **μο** | (25) **ηνὴν** [sic] | (26) **ταύτη** | (27) **να** | (28) **ἔχη** | (29) **τὰς** | (30) **ἀρ(άς)** | (31) **τον** | (32) **τῖ κ(αὶ)** [=τριακοσίων δέκα κ(αὶ)] | (33) **η̄** [=ὀκτὼ] | (34) **θε** | (35) **ὁ φό** | (36) **ρων** | (37) **πρῶν΄** [=π(ατέ)ρων] | (38) **να** | (39) **εχη** | (40) **κ(αὶ) τῶν** | (41) **ἅγιον** | (42) **προ** [sic] | (43) **το μάρ** | (44) **τυρα** | (45) **κ(αὶ)** | (46) **ἀρ** | (47) **χη** | (48) **διᾰ** | (49) **κονα** | (50) **ςέ** | (51) **φα** | (52) **νον** | (53) **ἐν η** | (54) **μέρα** | (55) **της** | (56) **κρή** | (57) **cε** | (58) **οc** | (59) **κ(αὶ) τ(ὴν)** | (60) **κα** | (61) **τα** | (62) | **ρα** | (63) **του** | (64) **να** [sic (μὴ ὑπάρχοντος χάσματος μεταξὺ τῶν φύλλων 63 καὶ 64, ἐνῷ ἀνεμένομεν *του* | *α*|*να*)] | (65) **θέ** | (66) **μα** | (67) **τος: ~**

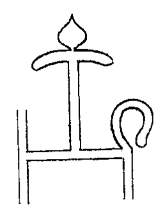
Οἱαδήποτε προσπάθεια τείνουσα νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ S1a ἐκπεσόντα φύλλα ἦσαν ὄχι 17, ὡς ἡμεῖς πιστεύομεν, ἀλλὰ μόνον 9 (διότι πάντως ἢ 9 ἢ 17 ἦσαν ταῦτα), διὰ τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὰ φύλλα ταῦτα φερομένων συλλαβῶν ἀντιστοίχως ἀπὸ 17 εἰς 9, ὁδηγεῖ τελικῶς εἰς τὴν ἀποδοχὴν ὡς προσφόρου καὶ καταλλήλου νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην τοῦ ἑξῆς μόνον φραστικοῦ σχήματος περιέχοντος τὰς προϋποτιθεμένας καὶ ζητουμένας ἐννέα συλλαβάς: ([φ.] *1) † **τὸ** | (*2) **πα** | (*3) **ρὸν** | (*4) **εἶ** | (*5) **ναι** | (*6) **τοῦ** | (*7) **προ** | (*8) **το** | (*9) **μάρ** | (1) *τυ* | (2) *ρος* | . . . Τὸ σχῆμα τοῦτο, ὅπερ

ἐξοικονομεῖ τὰ πράγματα, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ὅλως βεβιασμένον καὶ ἀσύγγνωστον ἐν ὄψει τῆς εὐρυχωρίας, τὴν ὁποίαν διέθετεν ὁ σημειωματογράφος, εἶναι καθ' ἡμᾶς ἀπαράδεκτον, ὡς καὶ ἡ ὑπαγορεύσασα αὐτὸ ὑπόθεσις, διὰ δύο κυρίως λόγους: πρῶτον, διότι δὲν περιλαμβάνει τὰς λέξεις *τῆς μονῆς* (μετὰ τὸ ρ. *εἶναι*), τῶν ὁποίων τὴν πρόταξιν προϋποθέτει ἡ περαιτέρω ἀπαντῶσα (ἐν φ. 22 - 26: ἀπὸ | την | μο|νὴν | τ α ύ τ η) ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, καὶ δεύτερον, διότι ἡ εὐλάβεια τοῦ σημειωματογράφου ἐπιβάλλει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι οὗτος καὶ ἐνταῦθα ἀπαρατρέπτως θὰ ἔγραφε *τοῦ ἁ γ ί ο υ πρoτoμάρτυρος*, ὡς ἔγραψε καὶ κατωτέρω (ἐν φ. 40 - 44) *τῶν* | *ἅ γ ι ο ν* | *προ|το μάρ|τυρα*. Διὰ τὰ δύο ταῦτα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν πρόσθετον λόγον, ὅτι τὸ ὡς ἄνω σχῆμα ἐκφεύγει τοῦ συνήθους τύπου τῶν σχετικῶν σημειωμάτων τῶν χρόνων του («† *ἐτοῦτο τ ὸ β ι β λ ί ο ν εἶναι τοῦ/τῆς . . .*» [πβ. εἰς αὐτὸν τὸν συζητούμενον κώδικα τὸ ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 154α ἀνάλογον σημείωμα: † *ετοῦτο το βυβλύο υνε του αγύο ςεφαννο . . .*], ἡμεῖς δεχόμεθα ὡς εὔλογον καὶ ἀβιάστως ἀνταποκρινομένην εἰς τὰ πράγματα μόνην τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι πρὸ τοῦ σωζομένου ὑπ' ἀρ. 1 φύλλου τοῦ S1a ἔχουν ἐκπέσει 17 φύλλα. Ἀσχέτως λοιπὸν τῶν ἐπιφυλάξεων, τὰς ὁποίας δικαιοῦται πᾶς τις νὰ ἔχῃ διὰ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἐνδεικτικῶς συνεπληρώσαμεν τὰ ἐπὶ μέρους φραστικὰ στοιχεῖα τοῦ συζητουμένου σημειώματος, ὅσα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἀνωνύμου συντάκτου του ἐπὶ τῶν ἐκπεσόντων δεκαεπτὰ πρώτων φύλλων τοῦ S1a, καὶ μόνη ἡ διὰ τοῦ σημειώματος τούτου διακηρυσσομένη προσγραφὴ τοῦ κώδικος, τὸν ὁποῖον ὁ Σουγδουρῆς ἀντιγράφων (τὸ 1776) γνωρίζει ὡς κώδικα εἰσέτι τῆς μονῆς τοῦ Μετεώρου, εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, ἀρκεῖ διὰ νὰ πεισθῶμεν, ὅτι τὸ εἰρημένον σημείωμα εἶναι ὁπωσδήποτε μεταγενέστερον τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγράφη ὁ Barl. ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ. Τὸ πόρισμα τοῦτο ὑποβάλλει τὴν σκέψιν, ὅτι, ἐφ' ὅσον εἰς τὸ κείμενον 17 φύλλων τοῦ S1a ἀντιστοιχεῖ κείμενον ἰσαρίθμων περίπου φύλλων τοῦ Barl., τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ Σουγδουρῆ (πρὸ τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 φύλλου) δεκαεπτὰ (*1 - *17) φύλλα ἐν τῷ S1a, περιεῖχον ὅ τι εἰς ἀνάλογον ἀριθμὸν φύλλων περιέχει ἀντιστοίχως ὁ Barl. Ἡ τοιαύτη εὔλογος σκέψις ἐπιβάλλει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ Σουγδουρῆς ἀντιγράφων τὸν S1a εὗρεν ἐπὶ τῶν φύλλων *1 - *8 αὐτοῦ τὸν Πίνακα τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν 63 λόγων τοῦ ἔργου τοῦ Νίκωνος, πίνακα, τοῦ ὁποίου ἀνάλογον σώζει καὶ ὁ Barl. I (φ.αα - ηα), ἐπὶ δὲ τῶν φύλλων *9 - *17 τοῦ S1a εὗρε καὶ ἀντέγραψεν ὅ τι ἀντιστοίχως διέσωσεν ὁ Barl. ἐπὶ τῶν φύλλων του 1α - 10α, στίχ. 15, τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ τοῦ κειμένου τοῦ ἔργου καὶ τὰ ἑξῆς μέχρι τοῦ σημείου, ὁπόθεν ἄρχεται καὶ ἐν τῷ S1a (φ. 1α) τὸ ἤδη ἀκέφαλον κείμενον αὐτοῦ.

Ἡ ἐπὶ τῆς λογικῆς τῶν ἀριθμῶν στηριζομένη ὑπόθεσις περὶ ὑπάρξεως Πίνακος τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν 63 λόγων, καταγεγραμμένου ἐπὶ τῶν ἐκπεσόντων φίλλων *1 - *8 τοῦ S1a, προσκρούει πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τῆς ἀπορίας, πῶς εἶναι νοητὴ ἡ ὕπαρξις τοιούτου Πίνακος εἰς τὴν ἀρχὴν κώδικος παρέχοντος τὸ κείμενον τῶν 28 μόνον πρώτων λόγων, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ γραφὴ διακόπτεται εἰς τὸν δεύτερον μόλις στίχον τοῦ τελευταίου φύλλου του. Ἀλλὰ ἡ ἀπορία λύεται, ἂν ἁπλῶς δεχθῶμεν, ὅτι ὁ S1a, ὅστις προέρχεται ἐξ ἑνὸς γραφέως τοῦ XV αἰῶνος (ὡς προκύπτει ἐκ τῆς γραφῆς) καὶ περιέχει κείμενον, ὅπερ τελευτᾷ κολοβὸν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ιζ' λόγου εἰς τὸ φ. 101, παρεῖχεν ἀρχικῶς καὶ τοὺς 63 λόγους, ἀφοῦ δὲ ἐξέπεσαν τὰ φύλλα του τὰ μετὰ τὸ φ. 101 ὑπάρχοντα, εἵλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον ὁμάδος ἐξ ἑπτὰ γραφέων τοῦ XVI αἰῶνος, οἵτινες καὶ διαδεχόμενοι κατὰ σειρὰν ἀλλήλους συνέχισαν ἀντιγράφοντες τὸ μετὰ τὸ φ. 101 τοῦ S1a κείμενον ἐξ ἀγνώστου εἰς ἡμᾶς κώδικος καὶ ἀνεπλήρωσαν μέρος μόνον τοῦ ἐκπεσόντος ἀρχικοῦ κειμένου μέχρι τοῦ τέλους περίπου τοῦ κη' λόγου, ἀπαρτίσαντες οὕτω τὸν S1b (φ. [ἓν ἐκπεσὸν πρὸ τοῦ φ. 102] 102 - 160). Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐπαληθεύεται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων: Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Πίναξ, τὸν ὁποῖον παρέχει ὁ Σουγδουρῆς ἐν τῷ Barl. (φ. αα - ηα), ἠντλήθη ἀσφαλῶς ἐξ ἑνὸς τῶν τριῶν ἀντιβολαίων του (δηλ. τοῦ S1, τοῦ S2 καὶ τοῦ R), ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι πάντως ἐπινόημα τοῦ Σουγδουρῆ [1776], δοθέντος ὅτι ἀναλόγους πίνακας (μετὰ διαφορῶν μόνον ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων) παραδίδουν καὶ κώδικες ἄσχετοι πρὸς τοὺς μνημονευθέντας ἐνταῦθα μετεωρικούς (Πβ. τὸν παρὰ τῷ Band. ἐκδεδομένον [τὸ 1764] ἐκ τοῦ Florent. Laurent. plut. VI, 4 [τοῦ 14ου αἰ.], κώδικος περιέχοντος καὶ τὸ κείμενον τῶν 63 λόγων). Ἐκ τῶν τριῶν ὅμως ἀντιβολαίων τοῦ Σουγδουρῆ (ἅτινα προσδιωρίσαμεν ἤδη) μόνος ὁ S1 καὶ δὴ ὁ S1a δύναται νὰ εἶναι ὁ ζητούμενος κῶδιξ, ὅστις περιελάμβανεν ἄλλοτε καὶ τοὺς 63 λόγους τοῦ *Πανδέκτου* τοῦ Νίκωνος, ἐφ' ὅσον εἶναι βέβαιον, ὅτι ὡρισμένους πάντως τῶν πρώτων ἐκ τῶν 63 λόγων δ ὲ ν περιελάμβανον οὔτε ὁ S2 (ὅστις σώζει μόνους τοὺς λόγους λ' - νζ', ἐπὶ δὲ Σουγδουρῆ ἀσφαλῶς ἔσωζε τοὺς λόγους λ' - ξγ'), οὔτε ὁ ἀνεύρετος R (ὅστις ἐπὶ Σουγδουρῆ ἔσωζεν ὁπωσδήποτε τοὺς λόγους κη' - ξγ'.

Τὰ φ ύ λ λ α τοῦ S1a εἶναι ἐκ χάρτου δυτικοῦ (στιλπνοῦ, περγαμηνοειδοῦς) μετὰ ὑδατοσήμου (filigrane) μὴ ἀνευρισκομένου εἰς τὸ εἰδικὸν σύγγραμμα τοῦ C. M. B r i q u e t, *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition*

vers 1282 jusqu'en 1600, I - IV, Paris 1907, ²[Leipzig 1923 = (φωτανατύπωσις)] New York 1966, ἔχοντος δὲ τὸ ἑξῆς σχῆμα:

Τὸ ὑδατόσημον τοῦτο διακρίνεται εἰς τὸν χάρτην τῶν φύλλων 9, 39, 41, 42, 52, 55, 63, 77 καὶ ἀλλαχοῦ (τοῦ S1). Ἴχνη ὑδατίνων σημείων διακρίνονται καὶ εἰς τὰ φύλλα 8, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 26, 28, 29, 37, 73 καὶ ἀλλαχοῦ.
Διαφόρου προελεύσεως εἶναι ὁ χάρτης τοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος σωζομένου λευκοῦ παραφύλλου (πλάτους 0,23 μ.), ὅπου διακρίνονται ὀκτὼ παράλληλοι ὑδάτιναι διπλαῖ γραμμαὶ ἀφιστάμεναι ἀλλήλων κατὰ 0,027 μ. καὶ φερόμεναι καθέτως πρὸς ὑδατόσημον περιλαμβάνον τὰ γράμματα *VG* ἔχοντα (πλὴν τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ γράμματος *V*) δίγραμμον τὸ σχῆμα καὶ ὕψος 0,022 μ.
Εἰς τὸν χάρτην τῶν φύλλων τοῦ S1b (=φ. 102 - 160) δὲν διεκρίναμεν ὑδατόσημα.
Ὀ π ὴ μεγέθους ἑνὸς μόνον γράμματος παρατηρουμένη εἰς τὸ φ. 75 περὶ τὸ μέσον τοῦ τελευταίου στίχου [ὅπου ἡ λέξις *κα κί(αν)*], προϋπάρχουσα τῆς γραφῆς τοῦ κειμένου προδίδει, ὅτι ὁ χάρτης τοῦ κώδικος S1a δὲν ἦτο ὅλως καινουργής, ὅταν ἤδη ἐγράφετο ἐπ' αὐτοῦ τὸ κείμενον.
Ὡς πρὸς τοὺς γ ρ α φ ε ῖ ς τοῦ S1, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν S1a (=φ.1 - 101 τοῦ S1), ὅπου διακρίνεται ἡ χεὶρ ἑνὸς καὶ μόνου ἀνωνύμου γραφέως, ἀνήκοντος, ὡς ἐκ τῆς γραφῆς εἰκάζομεν, εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 15ου αἰῶνος, ὁ S1b (=φ. 102 - 160) ἐγράφη, ὡς ἤδη ἐλέχθη (βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 227), τῇ συνεργασίᾳ ἑ π τ ὰ γραφέων, ὡσαύτως ἀνωνύμων, οἵτινες, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς γραφῆς, ἀνήκουν εἰς τὸν 16ον αἰῶνα (καὶ μᾶλλον εἰς τὸ β' ἥμισυ αὐτοῦ), ὑπῆρξαν δὲ ὄχι ἁπλῶς συνηλικιῶται, ἀλλ' ἀσφαλῶς καὶ συμμονασταί. Οὗτοι, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν γεγραμμένα φύλλα τοῦ S1b διακρίνονται ὡς ἑξῆς: **S1b¹**: φ. 102α - 113α (μέχρι καὶ τῆς λ. *οἰκονομίας* τοῦ τρίτου στίχου) || **S1b²**: φ. 113α (ἀπὸ τῆς λ. *διδόναι* τοῦ τρίτου στίχου) - 129α (μέχρι καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ 16ου στίχου: *ἀπέχεσθαι σπου*|¹⁶*δάζομεν*) || **S1b³**: φ. 129α (ἀπὸ τῶν τοῦ 16ου στίχου: *οὐχὶ ὅταν ἐξ ἐναντίας τῶν ἀναγκαίων*) - 130α || **S1b⁴**: φ. 130β - 150α (μέχρι καὶ τοῦ τέλους τοῦ 26ου στίχου: *τὴν ἐπιτήρη(σιν) ἀκριβεςέραν ἔχει ὡσ*|), φ. 150β (μέχρι καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ 22ου στίχου) || **S1b⁵**: φ. 150α (ἀπὸ τοῦ 27ου στίχου: *καὶ τὰ ἀφελοῦντα* [sic ἀντὶ ὠφ-] *τοὺς ὑγϊαίνοντας παραιτεῖσθαι πολλάκις . . .*) -150α (τέλος) || **S1b⁶**: φ. 150β (στίχ. 22 κ.ἑξξ. [ἀπὸ τῶν λέξεων: *Εἰ ὅτε βρέχει ὁ θ(εὸ)c εἰc τὸ χωρίον σου*]) - 154α (μέχρι καὶ τοῦ 8ου στίχου) || **S1b⁷**: φ. 154α (ἀπὸ τοῦ 9ου στίχου)- 160β.

Οἱ ὡς ἄνω δηλωθέντες γραφεῖς (S1a, S1b¹⁻⁷) εἶναι πάντες δόκιμοι κωδικογράφοι, ἀσκοῦντες τὸ ἔργον τῆς ἀντιγραφῆς μετ' ἀφοσιώσεως, οὐχ ἧττον δὲ καὶ κατὰ τρόπον μηχανικόν, δι' ὃ καὶ ἐπαναλαμβάνουν παραναγνώσματα τῶν προτύπων των ἢ ὑποπίπτουν καὶ αὐτοὶ εἰς παραναγνώσεις ἐνδεικτικὰς τῶν χαμηλοῦ ἐπιπέδου γραμματικῶν των γνώσεων καὶ τῆς ἐλλείψεως νοῦ κριτικοῦ (Πβ. τὰ παραναγνώσματα τὰ ἀπαντῶντα εἰς τὰ παραθέματα ἡμῶν ἐκ τῆς ὕλης τῶν φύλλων 23α [*βλέψας* ἀντὶ *κλέψας*, ὡς διώρθωσε χεὶρ νεωτέρα], 35α [τὰ ἀντὶ *τοῖc*], 111α [*χρὴ . . . ποιῶν* ⟨ἀντὶ *ποιεῖν*⟩*. . ., οὐ δεῖ . . . φροντίζων* ⟨ἀντὶ *-ζειν*⟩· *ἀλλὰ . . . παρέχων* ⟨ἀντὶ *-χειν*⟩ *τὰ παρ' αὐτοῦ* ⟨ἀντὶ *τὰ παρ' αὐτῷ*⟩ *. . . περὶ τοῦ παραβάλλων* ⟨ἀντὶ *-βάλλειν*⟩], 148α [*προφθάσει θεοσεβείας* ⟨ἀντὶ *προφάσει θ-*⟩], κ.ἄ.τ.).

Αἱ δ ι α σ τ ά σ ε ι ς τοῦ γραπτοῦ μέρους τῶν φύλλων εἶναι 0,235 × 0,138/0,140 μ. Ἑκάστη σελὶς περιλαμβάνει 36 ἐν ὅλῳ στίχους, τοῦ χάρτου χαρακωθέντος πρὸς τοῦτο ἐκ τῶν προτέρων, ἐντὸς ἑκάστου δὲ στίχου μετροῦνται περίπου 45 - 58 γράμματα.

Ἡ γραφὴ τοῦ κειμένου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιήθη μελάνη ἔχουσα ἄκρατον τὸ μέλαν, εἶναι ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς, ἀνεπιτήδευτος καὶ εὐανάγνωστος, μὴ παρουσιάζουσα ἀξιολόγους ἰδιομορφίας. Γραφοτεχνικῶς ἐνδιαφέρουσαι εἶναι ἡ ὕπαρξις διπλοτονουμένης συλλαβῆς (τῆς λ. *σκοπὸν* ἐν φ. 142β, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ κδ' λόγου) καὶ ἡ παρουσία (ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τοῦ φ. 20α) συνδέτου καθέτως τοῦ δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φερομένου σχήματος τοῦ γράμματος *φ*. Ἐπίτιτλα [=ἐπίτ.] ἢ παράτιτλα [=παράτ.] κοσμήματα ἐρυθρόγραφα [=ἐρ.] ἢ ἑτερόχρωμα παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα **10α** [παράτ. ἐρ.], **23α** [ἐπίτ. ἐρ.], **24β** [ἐπίτ. ἐρ.], **30β** [ἐπίτ. ἐρ.], **35α** [ἐπίτ. ἐρ.], **46β** [ἐπίτ. ἐρ.], **50α** [ἐπίτ. ἐρ.], **55β** [ἐπίτ. ἐρ.], **59α** [ἐπίτ. ἐρ. (ὅπερ ἐμιμήθη ὁ Σουγδουρῆς ἐν Barl., φ. 63β, ἔνθα παραπλήσιον κατὰ τὸ σχῆμα)], **67β** [παράτ. ἐρ.], **72β** [ἐπίτ. ἐρ.], **77β** [ἐπίτ. ἐρ.], **91α** [ἐπίτ. ἐρ.], **94β** [ἐπίτ. ἐρ.], **108β** [ἐπίτ. ἐρ.], **111α** [ἐπίτ. ἐρυθροκίτρινον], **125β** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον], **131β** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον], **137α** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον], **142β** [ἐπίτ. μελανόφαιον], **148α** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον], **151α** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον], **154β** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον] καὶ **156β** [ἐπίτ. ἐρυθρόμαυρον]. Ἐρυθρόγραφοι ὡσαύτως εἶναι αἱ ἐνδείξεις τῆς ἀρχῆς ἑκάστου «λόγου» (*λόγος δ' - λόγος κη'*), αἱ ἐνδείξεις τῶν πηγῶν τοῦ κειμένου ἢ ἐπὶ μέρους ἐπιγραφαί, ἢ καὶ ἄλλαι τινὲς παρασελίδιοι ἐνδείξεις, οἷαι αἱ λέξεις *σχό(λιον)* [φ. 20α, 21β, 61β, 62α, 102β, 116α], *Ση(μείωσαι)* [φ. 37β, 86α (δίς), 101β, 135α], *ὡραῖον* [φ. 35α], ὡς καὶ τὰ πολυάριθμα ἔντεχνα ἀρχικὰ κεφαλαῖα [φ. 1β, 2α/β, 4α/β, 5α, 6α/β, 7α/β, 10α, 11α, 23α, 24β, 30β, 31α, 35α, 45β, 46β, 50α, 55β, 59α, 67β, 72β, 77β, 91α, 94β, 108β, 111α, 125β, 131β, 137α, 142β, 148α, 151α, 154β, 156β], ἐνιαχοῦ δὲ καί τινα μήτε ἀρχικὰ μήτε κεφαλαῖα (ὡς π.χ. ἐν φ. 10α/β κ.ἀ., ὅπου μάλιστα ἐπανειλημμένως ἐρυθρόγραφον *ο* ἐγκλείεται ἐντὸς μεγαλυτέρου μελανοχρόου *ο*). Τινὰ ἐξ ἄλλου τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων παρελείφθη νὰ γραφοῦν ἐξ ἀμελείας τοῦ ἐρυθρογράφου (Οὕτω, π.χ., ἐν φ. 147α [ὅπου ἡ γραφὴ *Cον σὺ* ἀντὶ *⟨Ὅ⟩Cον σύ*], 159α, 160α/β [ἀρχὴ] κ. ἀλλαχοῦ). Προσθῆκαι εἰς τὸ κείμενον παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν φύλλων 13α, 24β, 29β, 52α, 87β, 95α, 108α, 109α, 113α, 117β, 125β [ὅπου ἡ (ἐξ εἰκασίας) προτεινομένη γραφὴ *αὐτ(ὰ)* εἶναι τῆς χειρὸς τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776)], 128β, 130α, 148α, 149α [ὅπου ἡ προστιθεμένη λ. *ἐνώπιον* (=Barl., φ. 138α στίχ. 2) προέρχεται ὡσαύτως ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ, συμπληρώσαντος οὕτω κατ' εἰκασίαν ἐξ ἀναμνήσεως τῶν φερομένων ἐν τῇ πηγῇ καὶ τοῦ Νίκωνος (Κ. Διαθ., Α' Τιμ. 2.3: τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον *ἐνώπιον* τοῦ σωτῆρος . . .) καὶ ὄχι μετὰ προσφυγὴν εἰς κώδικα πληρέστερον ἐνταῦθα τοῦ S1b, ὡς θὰ ἠδύνατό τις πρὸς στιγμὴν νὰ ὑποθέσῃ] καὶ 159α. Τῆς γραφῆς ἑκάστης προσθήκης προτάσσεται κατὰ κανόνα παραπεμπτικὸν σημεῖον ἀνευρισκόμενον καὶ εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τοῦ κειμένου. Αἱ πρόσθετοι γραφαὶ ἀναγράφονται εἰς τὰς ᾤας, ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων τῶν φύλλων 29β, 87β, 148α καὶ 159α, ὅπου αἱ τοιαῦται γραφαὶ ἔχουν παρεισαχθῆ εἰς τὸ διάστιχον τοῦ κειμένου. Ὡς παραπεμπτικὰ σημεῖα χρησιμοποιοῦνται παῦλα φέρουσα ὕπερθεν στιγμήν, τρίγωνον ἐκ τριῶν στιγμῶν, σταυρὸς ἐκ τεσσάρων στιγμῶν, παῦλα ἅπαξ περιεστιγμένη ἐπικλινὴς πρὸς τὰ δεξιά, δύο στιγμαὶ παράλληλοι.

Ἡ κατάστασις τοῦ κώδικος εἶναι σχετικῶς καλή, παρέμεινε δὲ σχεδὸν ἀμετάβλητος, ἀφ' ὅτου οὗτος συνεσταχώθη καὶ ἐβιβλιοδετήθη εἰς ἕνα τόμον συνενωθεὶς μετὰ τοῦ S2. Συνετελέσθη δὲ ἡ τοιαύτη συνένωσις μετὰ πάντως τὴν 15ην Αὐγούστου 1779, δοθέντος, ὅτι ἐπὶ λωρίδος χάρτου, ἡ ὁποία κατὰ τὴν βιβλιοδεσίαν ἐπεκολλήθη ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν ράχιν τῆς ᾤας τοῦ ὑπ' ἀρ. 150β φύλλου τοῦ S2, ὑπάρχει σημείωμα μονόστιχον, τοῦ ὁποίου ἡ γραφὴ παριππεύει καὶ τὴν προσθίαν ὄψιν τοῦ δηλωθέντος φύλλου (προηγήθη δηλαδὴ τῆς ἐπικολλήσεως τῆς λωρίδος), ὅπου καὶ φέρονται τὰ ἑξῆς: «. . . *ἀφ' οὗ ἐξαναρόσισα αυγούςου* $\frac{1779}{15}$». Ἂς προστεθῇ ἐνταῦθα, ὅτι, διὰ νὰ βιβλιοδετηθοῦν εἰς κοινὸν τόμον ὁ S1 καὶ ὁ S2, παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐξισωθοῦν αἱ ἄνισοι διαστάσεις των, τοῦτο δὲ ἐπετεύχθη τῇ ἐφαρμογῇ τῆς μεθόδου τοῦ μυθικοῦ Προκρούστου. Ἐπειδὴ δηλ. ὑπελείπετο εἰς πλάτος καὶ εἰς ὕψος ὁ S1 τοῦ S2, ἐπεκολλήθη κατὰ μῆκος τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας πάντων τῶν φύλλων τοῦ S1 λω-

ρὶς χάρτου ἔχουσα κατὰ περίπτωσιν πλάτος 0,020/0,030 μ., περιωρίσθησαν δὲ (δι' ἀποκοπῆς τοῦ χάρτου ἐν ταῖς ᾤαις) καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος τῶν φύλλων τοῦ S2. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ S1 αἱ πρόσθετοι λωρίδες χάρτου, ἐπικολληθεῖσαι κατὰ κανόνα εἰς μόνας τὰς ἐξωτερικὰς ᾤας, ἐλάχιστα ἔθιξαν τὰ γεγραμμένα καὶ ἐλάχιστα ἐζημίωσαν τὸ κείμενον, ἐπὶ δὲ τοῦ S2, ὅπου ἀνάλογοι λωρίδες ἐπεκολλήθησαν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς κυρίως ᾤας τῶν φύλλων (ὁσάκις ἡ σαθρότης τοῦ χάρτου εἶχεν ἤδη προκαλέσει τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἀρχικῶν φυλλαδίων εἰς φύλλα λυτὰ καὶ κινητὰ καὶ ἐπεβάλλετο ἡ πάσῃ θυσίᾳ ἀνασυγκρότησίς των τῇ ἀνακατασκευῇ νέων ράχεων), αἱ πρόσθετοι λωρίδες (ἐπεκτεινόμεναι πολλάκις καὶ πέρα τῶν παρυφῶν τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας) ἔσωσαν μὲν τὸ σύνολον τῶν τέως λυτῶν καὶ κινητῶν φύλλων (ἔστω καὶ παρατοποθετηθέντων ἐνίοτε, διότι καὶ τὸ ἐξίτηλον ἤδη κείμενον τῶν πρώτων καὶ τῶν τελευταίων στίχων πολλῶν φύλλων ἐδυσχέραινε τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀρχικῆς των θέσεως), ἔβλαψαν δὲ σοβαρῶς τὸ ἐπὶ μέρους κείμενον τῇ ἐπικαλύψει πολλῶν καὶ πολυτίμων στοιχείων του, τὰ ὁποῖα διαγινώσκονται μόνον μετὰ προσφυγὴν εἰς τὸν Barl. τοῦ 'Αναστασίου Σουγδουρῆ, προλαβόντος αὐτὰ ἀκάλυπτα καὶ ἀναγνώσιμα εἰσέτι.

'Ο ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἔλεγχος τῆς καταστάσεως τῶν φύλλων τοῦ S1 ἐπέτρεψε νὰ διαπιστώσωμεν τὰ ἑξῆς: Τὸ φ. 2 εἶναι ἐπικεκολλημένον κατὰ τὴν ράχιν διὰ προσθέτου ἐπ' αὐτῆς λωρίδος χάρτου ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β. — Τὰ φύλλα 4, 5 καὶ 6 εἶναι περὶ τὸ μέσον διεσχισμένα καθέτως, τὰ δὲ ἀποκοπέντα ἡμίση των διετηρήθησαν τῇ ἐπικολλήσει λωρίδων χάρτου ἐπὶ τῆς ἄνω καὶ κάτω ᾤας των (ἑκατέρωθεν τῆς γραμμῆς τῆς διαρραγῆς των). — Τὸ φ. 6, συνιστῶν τὸ ἕβδομον φύλλον τοῦ δευτέρου (ὀκταφύλλου ἀρχικῶς) ἐναρίθμου φυλλαδίου, εἶναι συγκεκολλημένον κατὰ τὴν ράχιν διὰ προσθέτου ἐπ' αὐτῆς λωρίδος χάρτου μετὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 φύλλου. συνιστῶντος τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ τρίτου ἐναρίθμου φυλλαδίου τοῦ κώδικος.— 'Εν φ. 39β ἡ κοπὶς τοῦ σταχωτοῦ συναπέκοψεν ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ μετὰ τοῦ χάρτου καὶ τὴν κορυφὴν τινῶν τῶν γραμμάτων τῆς αὐτόθι ἐρυθρογράφου ἐπιγραφῆς (: *ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου παχωμί[ου]*).— Τοῦ φ. 56 ἀπεκόπη ὁ χάρτης εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἄνω γωνίαν (κατὰ 0,175 μ. ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ κατὰ 0,07 μ. ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω) συμπεριλαμβάνων καὶ ἀκραῖα στοιχεῖα τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τοῦ φύλλου, ἀφορῶντα ἐπὶ μὲν τοῦ φ. 56α εἰς τὸ τέλος τῶν στίχων 1 - 21, ἐπὶ δὲ τοῦ φ. 56β εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν στίχων 1 - 24. Τὰ ἐκπεσόντα στοιχεῖα (ἀντιγραφέντα ἐγκαίρως ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ) σώζει ὁ Barl. (φ. 60β - 61α καὶ 61α/β ἀντιστοίχως), εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς: [S1, φ. 56α, στίχ.] 1 . . . ἐπεὶ κα⟨ὶ τοῦτο⟩ | θυσία . . . || 2 . . . τοιαύτ(ης) γ⟨νώμης προ⟩|cάγης . . . || 3 . . . τοῦ ἀδ⟨ελφοῦ,⟩ | καὶ τότε . . . || 4. . . ἐγένετο· ⟨διὰ γὰρ τοῦτο⟩ | (καὶ) ὁ θ(εὸ)c . . . || 5 . . . ἠδικημένο⟨c ἦc,⟩ | τότε . . . || 6 . . . καὶ οὐ προς⟨έθηκεν⟩ | εἴτε . . . || 7 . . . κατὰ σοῦ· κ⟨ἂν γὰρ⟩ | δικαίως . . . || 8 . . . ὁ χ(ριστὸ)c ⟨δικαίωc⟩ | ἡμῖν . . . || 9 . . . ἐξέδωκεν εἰς σφ⟨αγήν: ~⟩ | "Ισθι [sic, *"Ισθι* Barl.] . . . || 10 . . . μετ' αὐτοῦ· μ⟨ήποτε⟩ | παραδῶ ὁ . . . || 11 . . . παραδῶ τῶ ὑπ⟨ηρέτῃ⟩ | καὶ . . . || 12 . . . ἐξέλθῃc ἐκ⟨εῖ|θεν⟩ | ἕωc οὗ . . . || 13 . . . τί οὖν ⟨ἂν ἀ⟩|δικῶμαι. . . || 14 . . . ἕλκωμαι, (καὶ) ⟨ταύτην⟩ | ἀνεῖλε . . . || 15 . . . οὕτ(ως) αἰ⟨χθραί⟩|νειν [*ἐχθρ-* Barl.]· τί δὲ . . . || 16 . . . μᾶλλον ἀδικεῖ⟨σθαι·⟩ | διὰ πάντων . . . || 17 ὁ γὰρ μήτε λοιδορου⟨μενοc⟩ | μήτε . . . || 18 . . . πῶc φονεύσει ποτ⟨έ;⟩ | ὥcτε . . . || 19 . . . τὸ ἡμέτερ⟨(ον)⟩ | κεῖται . . . || 20 . . . ὠφελήσει⟨,⟩ | δικαστηρί⟨ων⟩ . . . || 21 . . . ἀπαλλάξ⟨(ας).⟩ . . . || [S1, φ. 56β, στίχ.] 1 ⟨διὸ ἔδ⟩ειξεν ὅτι . . . || 2 ⟨ὁ δὲ τὴν⟩ οἰκίαν [sic, *οἰκείαν* Barl.] σωτηρίαν . . . || 3 ⟨ποτὲ μὲν⟩ τ(ὸν) λελυπηκότα . . . || 4 ⟨τῶ θυσιας⟩ηρίω παρεςὼc . . . || 5 ⟨ὕπαγε δια⟩λλάγηθι τῶ . . . || 6 ⟨ἀφεῖναι⟩ τῶ πλησί(ον) . . . || 7 ⟨ἀφίεμεν τ⟩οῖc ὀφειλέταιc . . . || 8 ⟨ἐπινοεῖ τρ⟩όπ(ον)· οὐ γὰρ . . . || 9 ⟨ἐπειδὴ⟩ γὰρ κἀκεῖνοc . . . || 10 ⟨αἰσχυν⟩όμ(εν)οc καὶ . . . || 11 ⟨ἀλλ' ὥc⟩τε διορθῶσαι . . . || 12 ⟨οὐδὲ δίκ⟩αc ἀπαίτησον . . . || 13 ⟨κόρω τ⟩ινὶ· τῶ θυμῶ . . . || 14 τὸν ὑ|⟨γιαίνο⟩ντα πρ(ὸς) ἐκεῖνον . . . || 15 ⟨οὐδὲν ἕ⟩τερον ἐςὶν; ἢ . . . || 16 ⟨ἅπερ⟩ ἔπαθ(ες) . . . || 17 ⟨παράλ⟩αβε μετὰ σεαυτοῦ . . . || 18 ⟨νῦν δὲ⟩ μετὰ πλειόνων . . . || 19 ⟨ἀλλ' ἐ⟩άν τιc σὲ ῥαπίσῃ . . . || 20 ⟨ἄλλην⟩· ἐνταῦθα δὲ . . . || 21 ⟨κ(αὶ) το⟩ὺc ἔξωθ(εν) κρίνειν . . . || 22 ⟨κελε⟩ύει· καὶ ἀποτέμνειν . . . || 23 ⟨Οὐ γ(ὰρ)⟩ ὁμοί(ως) τίc . . . || 24 ⟨τοῦ⟩ ὑβρισμένου . . . Τὴν θέσιν τοῦ ἐκπεσόντος τεμαχίου τοῦ φ. 56 κατέλαβεν ἀνάλογον τεμάχιον χάρτου ἐπικολληθὲν αὐτόθι ὑπὸ τοῦ σταχωτοῦ. — Τοῦ φ. 73 ἀπεκόπη ὁ χάρτης εἰς τὴν ἐξωτερικὴν κάτω γωνίαν, ἡ δὲ ἀναπληρώσασα τὸ κενὸν πρόσθετος αὐτόθι λωρὶς χάρτου ἐπεκάλυψε τὸ τέλος τῆς τελευταίας λέξεως τοῦ φ. 73α (*καταθ⟨ύει⟩*), τὴν ὁποίαν σώζει ἀκεραίαν ὁ Barl. (φ. 77α: *καταθύ ει* [sic]), ἀλλὰ γεγραμμένην κατὰ τρόπον μαρτυροῦντα, ὅτι προέκυψε στιγμιαία ἀπορία περὶ τοῦ τί γραπτέον, καὶ τοῦτο ἐπιτρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι πιθανώτατα καὶ ὁ Σουγδουρῆς εὗρεν ἐνταῦθα ἐπικεκολλημένην ἤδη τὴν πρόσθετον λωρίδα χάρτου καὶ ὅτι διέγνωσε μᾶλλον τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἢ ἀνέγνωσεν αὐτήν. — Τὸ φ. 102 ἔχει συγκολληθῆ κατὰ τὴν ράχιν μετὰ τοῦ

φ. 103.— Τὸ φ. 112 εἶναι περὶ τὸ μέσον διεσχισμένον καθέτως, τὸ δὲ ἀποκοπὲν ἥμισύ του διετηρήθη τῇ ἐπικολλήσει λωρίδων χάρτου ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς ἄνω καὶ κάτω ᾤας του. Ἡ ἐπικολληθεῖσα κάτω λωρὶς ἐπεκάλυψε μέχρι τινὸς καί τινα γράμματα τῶν φερομένων εἰς τὸν τελευταῖον στίχον τοῦ φ. 112α (στίχ. 36: . . . καὶ εἰς πονηροὺς ἐςὶν [*ἐςὶ* Barl.] ⟨τὸ προςεταγμένον οὐ προ⟩ [= ~ Barl., φ. 111β]) καὶ τοῦ φ. 112β (στίχ. 36: σε ⟨θεάσ⟩ωμαι, ⟨τότε⟩ κ(α)τ(ὰ) τὸν τοῦ χ(ριστο)ῦ μου λόγον καὶ θρέψω [= ~ Barl., φ. 112α].— Τοῦ φ. 138 ἀπεκόπη ὁ χάρτης εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἄνω γωνίαν μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου φθάνει ὁ 16ος στίχος τοῦ κειμένου. Τὸ ἐκπεσὸν τεμάχιον (ἔχον μέγιστον ὕψος 0,135 μ. καὶ μέγιστον πλάτος 0,055 μ.) συμπεριελάμβανε καὶ στοιχεῖα τοῦ κειμένου ἀνήκοντα εἰς τὸ τέλος τῶν πρώτων ἐννέα στίχων τοῦ φ. 138α καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν πρώτων ἐννέα στίχων τοῦ φύλλου 138β. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα, ἅτινα σώζει ὁ Barl. (φ. 129α καὶ 129β ἀντιστοίχως), εἶναι τὰ ἑξῆς: [S1, φ. 138α, στίχ.] 1 . . . οὐ σκ⟨ε⟩|πάζεται . . . || 2 . . . ἵνα σκεπάζο⟨νται⟩ [*-ζωνται* Barl.] ἑκατ(ὸν) [*ἑκ-* Barl.] . . . || 3 . . . ἢ ⟨σὺ⟩ | ὁ ταλαίπωρος . . . || 4 . . . τέσσαρα παλΐα [*παλλία* Barl.] τ⟨οῦ νο⟩μίσματος . . . || 5 . . . ἵνα ⟨πρα⟩θῇ [*-θῇ* ἐξ ἀρχικοῦ *-σθῇ* S1]. . . || 6 . . . ἠγόρασεν αὐτ⟨ὸ λξ̄⟩ | νομισμάτων . . . || 7 . . . ὡς δὲ ⟨πάλιν⟩ | εἶδεν αὐτὸ . . . || 8 . . . ἠγόρασεν αὐτὸ ὁ⟨μοίως⟩ | καὶ προσήνεγκεν . . . || 9 . . . ἵνα σκεπάζητ(αι) αὐτ⟨ῶ·⟩ | ὡς οὖν τρίτον . . . || [S1, φ. 138β, στίχ.] 1 ⟨λέ⟩γω τῶ παιδί μου . . . || 2 ⟨πέ⟩ντε φόλλεις . . . || 3 ⟨δέσ⟩ποτα· ἐκεῖνος δὲ . . . || 4 ⟨ὅ⟩τε κ(αὶ) κεράτιον . . . || 4/5 τρὶ|⟨μίσ⟩ϊα κλέπτ(ειν) . . . || 6 ⟨τοῦ⟩ θ(εο)ῦ, εἶπον . . . || 7 ⟨φό⟩λλ(εις) καὶ δ(ὸς) δέκα . . . || 7/8 εὖ|⟨ξαι⟩ τ(αῖς) κλεψοσύναισ μου . . . || 9 ⟨ἵν⟩α φάγωμεν . . . — Τέλος π ρ ο σ β ε β λ η μ έ ν α ὑ π ὸ σ η τ ὸ ς ἐλέγχονται οὐκ ὀλίγα φύλλα. Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ἐκεῖνα, ἐν οἷς μετὰ τοῦ διαβρωθέντος χάρτου συνεξέπεσαν καὶ κειμενολογικὰ στοιχεῖα, ἅτινα καὶ ἀποκαθίστανται ἀσφαλῶς τῇ συνεξετάσει τοῦ Barl. σώζοντος ἀκεραίαν τὴν ἐν S1 δυσδιάγνωστον καταστᾶσαν σητόβρωτον γραφήν, ἡ ὁποία κατὰ ταῦτα ἐπὶ Σουγδουρῆ ἦτο εἰσέτι ἀκεραία καὶ εὐδιάγνωστος: S1, φ. 50α . . . μολίβδιν⟨(α)⟩, ἐξ⟨ί⟩σου . . . [= ~ Barl., φ. 55β] || S1, φ. 51α κ⟨αὶ εἰ⟩ ἓν ἐξ αὐτῶν . . . [= ~ Barl., φ. 56β] || S1, φ. 52α . . . ἐκ τοῦ ἀγ⟨ίου δῶ⟩ροθέου:— [= ~ Barl., φ. 57α] || S1, φ. 68α . . . ἀποςασί⟨ου τ⟩ῇ γυναικὶ . . . [= ~ Barl., φ. 71α] || S1, φ. 69β . . . οὐ γὰρ ⟨δὴ⟩ κ(α)τ(ὰ) τούτ(ους) . . . [= ~ Barl., φ. 72β] || S1, φ. 72β . . . οἱ πολλοὶ ⟨(καὶ)⟩ τὴν χειροθεσίαν . . . [= ~ Barl., φ. 76α] || S1, φ. 81β . . . ὅτι εἰ⟨δὼ⟩ς οὐκ ἤλεγχεν . . . [= ~ Barl., φ. 84α].

Ἐκ τῶν διεξελθόντων κατὰ καιροὺς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος κώδικα προέρχονται τὰ ἑξῆς ἐν αὐτῷ παρατηρούμενα σ η μ ε ι ώ μ α τ α: Τὸ διὰ τῆς γραφῆς μιᾶς ἢ πλειόνων συλλαβῶν ἐπὶ τῆς κάτω ᾤας τῆς προσθίας ἑκάστοτε ὄψεως τῶν πρώτων 67 φύλλων σχηματιζόμενον (ἀκέφαλον κατὰ 17 συλλαβὰς) κτητορικὸν σημείωμα, τὸ ὁποῖον ἤδη παρετέθη καὶ συνεπληρώθη ὑφ' ἡμῶν [βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 226 κ.ἑξ.].— Ἐν φ. 25α (κάτω ᾤα) ἡ μονοκονδυλιά: *λαυρέντιος Ἱερομόναχος* (Τὴν ἀρχὴν τῆς μονοκονδυλιᾶς ταύτης ἀνευρίσκομεν ἐπαναλαμβανομένην [καὶ δὴ πεντάκις] εἰς δοκίμιον κονδυλίου τῆς αὐτῆς χειρὸς ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 98α, ὅπου τρὶς ἐν συνεχείᾳ τὰ γράμματα *λαυρ*, ἅπαξ τὸ γράμμα *λ* καὶ ἅπαξ τὰ γράμματα *λα* [Τὰ γράμματα *λαυρ* ἅπαξ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ ἐν φ. 87α.]).— Ἐν φ. 45β (κάτω ᾤα) ἡ ἑξῆς ἐνδιαφέρουσα ἐνθύμησις: † *ἀνδρέας κύπριος υἱὸς ἱερέος τὶς τιαύτης πόλεος, αἰχμάλοτος γέγονεν ὑπὸ τῶν ἀΓα|ρινῶν ἐν τῶ καιρῶ τῆς ἀναλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἀΓαρινῶν· | κατήντησε δὲ εἰς τὴν | ἑλάδα καὶ ἐπράθη ὑπό τινος ἀΓαρινοῦ, κ(αὶ) ὀνίσατω αὐτὸν τὶς φιλόχριςος ἐκ κώ|μης δαμάστα διὰ φλορία τῶν ἀριθμῶν* [καὶ μετὰ διόρθωσιν τῶν δύο τελευταίων τόνων *τὼν ἀριθμὼν*] *ἑκατὸν καὶ εἴκοσι*: [Ἡ κώμη Δαμάστα ὑπάγεται σήμερον εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὸν νομὸν Φθιώτιδος. Ἡ γραφὴ τοῦ σημειώματος δέον νὰ τεθῇ ἐντὸς τῆς πρώτης εἰκοσαετίας ἢ τὸ πολὺ τριακονταετίας ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἁλώσεως τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Τούρκων (1571)].— Ἐν φ. 64β τὰ ἑξῆς τέσσαρα μονόστιχα σημειώματα, γεγραμμένα (ἀνὰ ἓν εἰς ἑκάστην ᾤαν) ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς τοῦ 18ου αἰ. (καὶ τῶν ὁποίων ἡ γραφὴ πιθανώτατα προηγήθη τῆς βιβλιοδεσίας τοῦ κώδικος, διότι λωρὶς χάρτου ἐκ τῶν χρησιμοποιηθεισῶν ὑπὸ τοῦ σταχωτοῦ ἐπικαλύπτει μερικῶς τὴν γραφὴν τοῦ ἑνός): [ἄνω ᾤα:] † *·ε·γό·ο·ζα·χα·ρή·ας·τα·έ·χο·γρα·μέ·να αυ·τα·τα·γρα·μα·τα* || [δεξιὰ (ἐσωτερική) ᾤα, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω:] † *αυ·τά· υ·νε ·τα· γρά·μα·τά· μο*[=*μου*]· *αν· σάς· α·ρέ·σον· κα*[λωρὶς χάρτου λευκοῦ (μήκους 0,03 μ.) ἐπικαλύπτουσα τὴν ὑποκειμένην γραφὴν καὶ ἐπικολληθεῖσα πρὸς στερέωσιν σητοβρώτου σημείου τοῦ φύλλου] *αν· δέν· σα· σα·ρέ·σον· δεν·ει·στε·κα·λά·* || [ἀριστερὰ (ἐξωτερική) ᾤα, ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω:] † *·αν·θέ·λης·*

κε· α· να·γα·πάς· να· μά·θης· το· κον·τῆ·λη· σπού·δα·ζε· τον· δι·δά·σκα·λō[=λο(ν)]· μη·τά· ασ̄·ραστο· μάν·τῆ·λη·— || [κάτω ᾤα, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά:] † *ος·θῆς·α·γα·πά·υ· την·α·ρε·τήν·γρή·γο·ρα·μα·θέ·νη· τα·γρά·μα·τα.*— Ἐν φ. 65α (κάτω ᾤα) ἑξάκις γεγραμμένον τὸ γράμμα *θ* [τρὶς ἀριστερὰ καὶ τρὶς δεξιὰ τῆς αὐτόθι συλλαβῆς *θέ* τοῦ μέχρι τοῦ φ. 67 ἐξικνουμένου κτητορικοῦ σημειώματος, περὶ οὗ βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 226 κ.ἑξξ.].— Ἐν φ. 94α (δεξιὰ ᾤα) ἀναγινώσκονται: *Πολλὰ τοιαῦτα πα* Ταῦτα ἐπαναλαμβάνουν ἁπλῶς ὅ τι παρέχει τὸ κείμενον πέντε στίχους προηγουμένως ἐν ἀρχῇ παραγράφου.— Ἐν φ. 105β (ἀριστερὰ ᾤα) ἀσήμαντα τινά, τῶν ὁποίων καὶ ἐπικεκαλυμμένη ἡ ἀρχὴ ὑπὸ τῆς προσθέτου ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ ἑκάστου φύλλου λωρίδος χάρτου.— Ἐν φ. 111α (κάτω ᾤα) ἡ μονοκονδυλιά: *θεοφάν(ης) Ἱερομόναχος.*— Ἐν φ. 132α (δεξιὰ ᾤα, ἔναντι τῶν στίχων 2 - 7) καθέτως πρὸς τὸ κείμενον ἀκατάληπτα τινὰ (δοκίμιον κονδυλίου). Ἀνάλογα τοιαῦτα καὶ ἐν φ. 136β (ἀριστερὰ ᾤα).— Ἐν φ. 137α (δεξιὰ ᾤα, κάτω μέρος) ἡ προσφώνησις: *πανωσιοτατε | κ(αι) ἐνδαισιμο|ταται κιρ πα*[π(α)] *| αυξεντειε.* Αὐτόθι (φ. 137α) ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ ἡ μονοκονδυλιά: *γαβριὴλ Ἱερο(μόν)αχ(ος).*— Ἐν φ. 139α (δεξιὰ ᾤα), ἔναντι τοῦ ἑβδόμου στίχου τοῦ κειμένου, ἡ γραφὴ *φαν·τασο φη(σι)* ἐπαναλαμβάνουσα στοιχεῖα τοῦ κειμένου ἐκ τῶν στίχων 6/7 [*φαν-|τάσω φη(σὶ) τούτους τῷ σῷ ἀργὺρίῳ* . . .].— Ἐν φ. 154α (κάτω ᾤα) διὰ βαναύσου χειρὸς τοῦ 19ου αἰῶνος τὰ ἑξῆς: † *ετούτο το βυβλύο υνε του αγύο ςεφαννο κ(αι) το αγύο χαραλάπου· | κ(αι) όπυ|ος το πάρυ να έχη τυ κατάρα το αγύο ςεφάνο κ(αὶ) τὴν κατάρα του αγύο χαραλάπο.*— Ἐν φ. 160β, ὅπου ἀρχικῶς ὑπῆρχον οἱ δύο μόνον τελευταῖοι στίχοι τοῦ αὐτόθι διακοπτομένου κειμένου, μετὰ κενὸν χῶρον ὕψους 0,03 μ. μ. ἀναγινώσκονται πρόσθετα ὑπὸ τεσσάρων νεωτέρων χειρῶν (α' - δ') διαδεχομένων ἀλλήλας τὰ ἑξῆς: (α') *·ε·τού·το· το· βυ·βλῦ·ον· ή·νε· του· α·γή·ο· στε·φᾶ·νο | ·κε· ό·πυ·ός· να· το· πά·ρει· νά· υ·νε α·φο·ρε·σμέ·νος | ·κε· να· έ·χη· την· κα·τά·ρα· του· α·γῆ·ο· στε·φα.νο·* || (β') *αγηος ο θεος· αγηος ισχυρος αγιος ἀθανατως ἐλέ* || (γ') *ετουτο το βηβληον ηνε του αγηο | ·ε·τού·το· το· βη·βλῆ·ον· υ·νε· του· | α·γή·ο· στε·φᾶ·νο· κε· ο·πη·ός | να· το· πά·ρει·· να· υ·νε· α·φο·ρη·|σμέ·νος· κε· νὰ· έ··χη· την· κα·τά·ρα· του· α·γή·ο· ςε·φα·νο·* || (δ') † *ἐτοῦτο τό χάρτι εἶναι τοῦ αγίου ςεφάνου κ(αὶ) ό* | † *ἐτοῦτο το χάρτι εἶναι τοῦ ἁγίου ςεφάνου κ(αὶ) όποιος*

Ὡς ἤδη ἐπανειλημμένως ἐδηλώθη, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ (S1) ἔχει συσταχωθῇ μετὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 84 κώδικος τῆς αὐτῆς μονῆς (S2). Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως εἶναι ἐκ χάρτου ναστοῦ (πάχους 0,0020/0,0025 μ.) μετὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος καμηλοχρόου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐντὸς πλαισίου ἔντυπον κόσμημα ἀπεικονίζον φύλλα φυτοῦ. Αἱ πινακίδες ἄνευ θηλυκωτήρων ἀρχῆθεν. Τὸ πάχος τοῦ συνόλου τῶν φύλλων ἀμφοτέρων τῶν κωδίκων (S1 καὶ S2) εἶναι 0,065 μ., συνυπολογιζομένου δὲ καὶ τοῦ τῶν πινακίδων ἀνέρχεται εἰς 0,075 μ.

Ὁ βιβλιοδετήσας εἰς ἕνα τόμον τοὺς κώδικας S1 καὶ S2 ὑπῆρξε καθ' ἡμᾶς ὁ γνωστὸς καὶ ἄλλοθεν (ὀλιγογράμματος καὶ βαναυσογράφος) ἱερομόναχος Γαβριὴλ ὁ Ἁγιαμονίτης († 25 Αὐγ. 1792) (6). Τῆς ἰδιοτύπου καὶ εὐδιαγνώστου γραφῆς τούτου δεῖγμα περιλαμβάνον κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν καὶ τοὺς ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς 1 - 5 παρέχει πανο-

(6) Βλ. περὶ τούτου τὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων τῶν μετεωρικῶν μονῶν Μεταμορφώσεως 226, Βαρλαὰμ 98, 103, 113, 147, 153, 182, 218 καὶ 283 καὶ Ἁγ. Στεφάνου 89, ὡς καὶ τὰς σχετικὰς προσθέτους σημειώσεις εἰς τὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων Βαρλαὰμ 113 [=Ν.Ἀ. Βέη, *Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων* . . ., τόμ. Β', Ἀθ. 1984, σελ. 120], 182 [= Βέη, *ἔ.ἀ.*, σελ. 252 - 253] καὶ 223 [= Βέη, *ἔ.ἀ.*, σελ. 351]. —Ἐν τέλει τῆς εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος Βαρλαὰμ 113 ἀφορώσης προσθέτου σημειώσεως, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὸν γράφοντα, ἐκεῖ, ὅπου ἡ φράσις *Τὸ ἐν Μυτιλήνῃ χωρίον* (*«ὑπιός»*), *ὅπου ἐγράφη ὁ κῶδιξ*, . . . [= Βέη, *ἔ.ἀ.*, σελ. 120, στίχ. 29/30], ὁ ἀναγνώστης παρακαλεῖται νὰ διορθώσῃ τὴν ἀκυρολεξίαν (προκληθεῖσαν κατὰ τὴν καθαρογράφησιν τῶν ἀρχικῶν σημειώσεών μου διὰ πήδημα τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ ὁμοίου εἰς ὅμοιον) ἀντικαθιστῶν τὰς λέξεις *ὁ κῶδιξ* διὰ τῶν λέξεων *τὸ σημείωμα τοῦ Γαβριὴλ τοῦ ἔτους 1760 καὶ μόνον αὐτό, διότι βεβαίως οὔτε ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ οὔτε ἐν Μυτιλήνῃ ἐγράφη ὁ κῶδιξ*, . . .

μοιότυπον τῆς σελίδος 151 τοῦ ὑπ' ἀρ. 182 κώδικος τῆς μονῆς Βαρλαάμ (Βλ. παρὰ Ν.'Α. Βέη, ἔ.ἀ., ὅπου ὁ Πίναξ 168). Ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἀπόλυτος ὁμοιότης τῆς γραφῆς, ὁ Γαβριὴλ ὁ Ἁγιαμονίτης ἔγραψε τόσον τοὺς ἀραβικοὺς ἀριθμούς, διὰ τῶν ὁποίων ἠριθμήθησαν (ἀνωμάλως) αἱ σελίδες (1 - 318) τοῦ S1 καὶ ἐν συνεχείᾳ τούτων τὰ φύλλα (319 - 476) τοῦ S2 [ὅπου οἱ μετὰ τὸν ἀρ. 401 ἀριθμοὶ ἐσημειώθησαν ὑπ' αὐτοῦ ὡς 2 - 76], ὅσον καὶ τὸ μνημονευθὲν ἤδη (βλ. *ἐνταῦθα*, σελ. 229) σημείωμα («. . . *ἀφ' οὗ ἐξαναρόζισα αυγούςου* *1779/15*») τὸ φερόμενον ἐπὶ λωρίδος χάρτου ἐπικολληθείσης ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν ῥάχιν ᾤας τοῦ ὑπ' ἀρ. 150β φύλλου τοῦ S2. Ἡ θέσις τῆς λωρίδος ταύτης, ἥτις παριππεύει καὶ τὴν προσθίαν ὄψιν τοῦ δηλωθέντος φύλλου, εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀποκλείει τὴν γνώμην, ὅτι ἡ λωρὶς αὕτη ἐπεκολλήθη μετὰ τὴν στάχωσιν. Ἐξ ἄλλου τὸ αὐτόθι φερόμενον σημείωμα τοῦ Γαβριὴλ εἶχεν ἀρχικῶς καὶ δεύτερον στίχον ἀποκοπέντα κατὰ μέγα μέρος μετὰ τοῦ ἐκπεσόντος τμήματος τοῦ χάρτου, ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος λωρίς, καὶ τοῦτο σημαίνει, ὅτι αἱ λωρίδες χάρτου αἱ ἐν γένει ἐπικολληθεῖσαι διὰ ποικίλους λόγους ἐπὶ πολλῶν φύλλων τοῦ S1 καὶ τοῦ S2 (πρὸ τῆς βιβλιοδετήσεως τῶν κωδίκων τούτων εἰς ἕνα τόμον) προήρχοντο ἐκ χαρτῴου ὑλικοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν Ἁγιαμονίτην Γαβριὴλ ἢ εὑρισκομένου εἰς τὴν διάθεσίν του. Ὅτι δὲ καὶ ἡ ἀρίθμησις τῶν σελίδων τοῦ S1 καὶ τῶν φύλλων τοῦ S2 ἐγένετο (ὑπ' αὐτοῦ) πρὸ τῆς βιβλιοδετήσεως τῶν δύο κωδίκων, εὐνόητον εἶναι, δοθέντος, ὅτι πολλοὶ τῶν σχετικῶν ἀραβικῶν ἀριθμῶν ἔχουν ἀποτμηθῆ ἄνωθεν ὑπὸ τῆς κοπίδος τοῦ σταχωτοῦ. Ἀναμφισβητήτως λοιπὸν ὁ Ἁγιαμονίτης Γαβριὴλ εἶναι ὁ ἀποτολμήσας τὴν εἰς ἕνα τόμον βιβλιοδέτησιν τῶν κωδίκων S1 καὶ S2 (καὶ δὴ μετὰ τὴν 15ην Αὐγ. 1779 καὶ πρὸ τῆς 25ης Αὐγ. 1792, ὁπότε ἀπεβίωσε), διότι καὶ μόνη ἡ διαπίστωσις, ὅτι ἡ συναρίθμησις τῶν σελίδων τοῦ S1 καὶ τῶν φύλλων τοῦ S2 δι' ἑνιαίας σειρᾶς ἀραβικῶν ἀριθμῶν εἶναι ἔργον τῆς γραφίδος του, προϋποθέτει ὄχι ἁπλῶς τὴν συνοίκησιν τῶν δύο κωδίκων, γεγονὸς χρονολογούμενον ἀπὸ τῆς ἀντιγραφῆς των ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776), ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκπτωσιν τῶν πρώτων 17 φύλλων τοῦ S1, ὅταν ἤδη ὁ S1 εἶχε παύσει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως καὶ εἶχε καταστῆ περιουσιακὸν στοιχεῖον τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλως εὔλογα πάντα ταῦτα, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι χρήστης τοῦ S1 καὶ τοῦ S2 διετέλεσεν ἐπὶ διάστημα ἱκανὸν περὶ τὸ 1776 ὁ Ἀναστ. Σουγδουρῆς καὶ ὅτι ἀγαθὰς μετ' αὐτοῦ σχέσεις μέχρι τοὐλάχιστον τοῦ 1788 (ὁπότε καὶ ἐβιβλιοδέτησε τὸν ὑπ' ἐκείνου γεγραμμένον κώδικα 218 τῆς μονῆς Βαρλαὰμ [πβ. Βέην, ἔ.ἀ., σελ. 345/6]) εἶχεν ὁ Ἁγιαμονίτης Γαβριήλ, ὅστις ἄλλωστε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του († 25 Αὐγ. 1792) εἶναι ὁ μόνος γνωστὸς σταχωτὴς μετεωρικῶν κωδίκων [Πβ. Βέην, ἔ.ἀ., σελ. 472, λῆμμα *στάχωσις κωδίκων*, ὁπόθεν προκύπτει, ὅτι ὁ Γαβριὴλ ἐστάχωσε μεμαρτυρημένως καὶ τοὺς Βαρλααμιτικοὺς κώδικας 113 (τὸ 1758), 147 (τὸ 1774) καὶ 218 (τὸ 1788)]. Τῶν πραγμάτων οὕτως ἐχόντων αὐταπόδεικτον ἀποβαίνει, ὅτι καὶ ἡ ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 137α τοῦ S1 ἀπαντῶσα ἀνεπιτήδειος ψευδομονοκονδυλιὰ *γαβριὴλ Ἱερομ(όν)αχ(ος)*, τῆς ὁποίας ἡ γραφὴ προηγήθη ὡσαύτως τῆς βιβλιοδετήσεως τοῦ S1 καὶ τοῦ S2, διότι τὰ κατώτατα μέρη της ἔχουν ἐκπέσει ὑπὸ τῆς κοπίδος τοῦ σταχωτοῦ, προέρχεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ Γαβριήλ, καίτοι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται χειρὸς διαφόρου. Διαφέρει δὲ ἡ γραφή της, διότι ἐνταῦθα ὁ Γαβριὴλ προσεπάθησε νὰ μιμηθῇ δουλικῶς τὸ σχῆμα τῆς ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 111α τοῦ αὐτοῦ κώδικος φερομένης «μονοκονδυλιᾶς» *θεοφάν(ης) Ἱερομόναχ(ος)* καὶ δὴ τὴν γραφὴν τῆς δευτέρας λέξεως, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπέδωσεν ἀνεπιτυχῶς (ἐπαναλαβὼν δὶς τὸν «ὀφθαλμὸν» τοῦ δευτέρου *ρ* καὶ παρατοποθετήσας τὸ ἐν τῷ προτύπῳ του ὑπερκείμενον τοῦ *μ* γράμμα *ό* ὑπεράνω τοῦ δευτέρου *ρ*).

Ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ S1 σωζομένου παραφύλλου (τοῦ ὁποίου ὁ χάρτης συμπίπτει ποιοτικῶς πρὸς τὸν χάρτην τῶν προσθέτων λωρίδων, αἵτινες ἔχουν ἐπικολληθῆ [μετὰ τὴν 15ην Αὐγ. 1779] εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ᾤας τῶν φύλλων, ἵνα ταῦτα διαπλατυνθοῦν), αἱ ἐνδείξεις τῶν κατὰ καιροὺς ταξινομικῶν ἀριθμῶν, οἵτινες ἐδόθησαν εἰς τὸν τόμον τὸν περιλαμβάνοντα συνεσταχωμένους τοὺς κώδικας 83 καὶ 84, ἔχουν σημειωθῆ ὡς ἑξῆς: Εἰς τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν διὰ μελάνης καὶ χειρὸς τοῦ Ν.'Α. Βέη (1908 - 1909): *Ἀρ. 83 κ. 84* || Κάτωθι τούτων διὰ μελάνης καὶ χειρὸς τοῦ Γ. Χαριτάκη (1922): *ἀριθ. 76* || Κάτωθι τούτων διὰ μολυβδίδος κυανοῦ χρώματος καὶ διὰ χειρὸς (περὶ τὸ 1951) τοῦ ἐκ Καλαμπάκας ἱερέως Χρίστου Μπέντα († 1979): *ἀριθ. 65* καὶ κάτωθι τούτων ὑπὸ διαχωριστικὴν ὁριζόντιον γραμμήν: *Χ. Μπέντ(ας)* || Ἔτι κατωτέρω καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ φύλλου διὰ μολυβδίδος: *αριθ. 39* καὶ κάτωθι τούτων ὑπὸ διαχωριστικὴν ὁριζόντιον γραμμήν: *9/6/953* [ἔναντι τούτων πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ φύλλου ὁ τύπος τῆς σφραγῖδος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης & Σταγῶν].

Διετηρήσαμεν τὸν ἀριθμὸν **83**, τὸν ὁποῖον ἔδωσεν εἰς τὸν κώδικα ὁ Ν. 'Α. Βέης.

Τὸν κώδικα περιέγραψε (τὸν Μάιον ἢ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1922) καὶ ὁ Γ. Χαριτάκης, *Νέος Ἑλληνομνήμων* 21 (1927 [ὅπου (σελ. 305 - 331 καὶ 336 ⟨ὅπου 'Παροράματα τῶν κωδίκων' ἄσχετα πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς περιγραφῆς τοῦ κώδικος 'Αγ. Στεφάνου 83⟩) ἡ ἐργασία του «Ἁγιογραφικοὶ κώδικες τῶν Μετεώρων» (καὶ εἰς ἀνάτυπον μετ' ἰδίας σελιδαριθμήσεως ⟨σελίδες 32⟩, Ἐν Ἀθήναις . . . 1928)], σελ. 331 ⟨=σελ. 29 τοῦ ἀνατύπου⟩. Πβ. σχετικὸν βιβλιογραφικὸν σημείωμα τοῦ F. D(ölger), ἐν *Byz. Zeitschrift* 28 (1928) 233.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου Πίνακες 122 καὶ 123 παρέχουν εἰς φωτογραφικὰ πανομοιότυπα δεῖγμα γραφῆς τῶν φύλλων 1α, 2β - 3α τοῦ κώδικος.

Περιγραφὴ Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου

84

Χάρτης ἀνατολικός Διαστ. 0,315 × 0,245 μ. Αἰὼν XIII Φύλλα 158

(φ. 1) «Νίκων(ος) (μον)αχ(οῦ) βιβλί(ον) τὸ δεύτ(ε)ρ(ον): »
Ἐλλιπές, κολοβόν.
(Ἀνέκδοτον).

(φ. 1, 8α - 10α) «⟨**λόγος λ'** — Τύπος προσευχῆ⟩ϲ μετὰ ψαλμωδίας τοῖς[1] ἐν συνοδίᾳ καὶ διαγωγῇ[2] τῶν ἐν ἐ⟨κκλησίαις[3] συ⟩να⟨γομένω⟩ν· καὶ ὅτι οὐχ'[4] ἁρμόζει τοῖς[5] ἐν ἐκκλησίαιϲ[6] συναγομένοιϲ[7] τ⟨ὰ τῶν ἀν⟩αχωρητῶν πρ⟨ά⟩ττειν· ὡς οὐδὲ[8] ἐκείνοις τὰ τούτων· ἀλλὰ κατὰ δίκαιον λόγ(ον) τ⟨ῇ ψαλμ⟩ωδίᾳ κεχρῆσθαι· μὴ μέντοι πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι τὴν φύσιν· ἀλλὰ σεμν(ῶς) ⟨κ⟩αὶ κατὰ τὰ θεῖα λόγια εὐλαβῶς· καὶ ὅτι τοὺς τὰ ἀνοίκεια καὶ μὴ τετυπωμέν⟨α παρὰ τ⟩ῶν θείων π(ατέ)ρων ψάλλονταϲ ἢ ἀναγινώσκονταϲ ἐπ' ἐκκλησίας, τοὺϲ μὲν ⟨ἱ⟩ερεῖς ⟨οἱ θ⟩εῖοι κανόνες καθαιροῦσι· τοὺς δὲ λοιποὺς ἀναθεματίζουσι· κ(αὶ) ὅτι οὐ χρὴ ⟨ἐν⟩ παντὶ ⟨τό⟩πω τὴν θείαν προσκομιδὴν ἐκτελεῖν· καὶ ὅτι οὐ δεῖ[9] καταφρονεῖν τῶν ⟨ἁ⟩γίων συνάξε(ων)[10] (καὶ) χωρὶς εὐλόγου αἰτίαϲ, τούτων ἀπολιμπάνεσθαι[11]: » [= ~ Barl., φ. 158β - 159α· πβ. τὴν ἐν φ. δα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Τύπος προσευχῆς — αἰτίας ἀπολιμπάνεσθαι ἐκ τούτων. λόγος Λ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τ(ῆς) διατά⟨ξεως τῶν ἁγίων ἀποςόλων. εὐχὰς⟩ ἐπιτελεῖτε, ὄρθρου· καὶ τρίτην ὥραν· (καὶ) ἕκτ(ην)· (καὶ) ἐννάτ(ην)· (καὶ) ἑσπέρ(ας)· (καὶ) ἀλεκτοροφων(ίας)· ⟨ὄρ⟩θρου μέν, ὅτι ἐφώτισεν ἡμᾶς ὁ κ(ύριο)ϲ . . . [= ~ Barl., φ. 159α].

---

1 *τοῖς* (= Band.): *τῆς* Barl. (=*R). 2 *διαγωγῇ* Barl. (=*R), Band. 3 *ἐ⟨κκλησίαιϲ* (Πδμτρ. [=Band.]): *-σίᾳ* Barl. (=*R). 4 *οὐχ* Barl., Band. 5 *τοῖς* (= Band.): *τοὺς* Barl. (=*R). 6 *ἐν ἐκκλησίᾳ* Barl. (=*R). 7 *συναγομένοις* (=Band.): *-νους* Barl. (=*R). 8 *οὐδὲ* (=Band.): *οὐδ'* Barl. (=*R). 9 *δεῖ: χρὴ* Barl. (=*R). 10 *τῶν ⟨ἁ⟩γίων συνάξε(ων)* (=Barl. II): *τῶν ἁγίων πατέρων συνάξεων* Barl. I (⟨*τῶν τῶν ἁγίων πατέρων συνάξεων*⟩ (=*R?)? [Πδμτρ.]), *τῶν συνάξεων* Band. 11 (*αἰτίας — ἀπολ.*) *αἰτίας ἀπολιμπ. ἐκ τούτων* Barl. (=*R), *αἰτίας ἀπολιμπ.* Band.

Τὸ φ. 1 κατὰ τὴν (μετὰ πάντως τὸ ἔτος 1779 γενομένην) βιβλιοδεσίαν τοῦ κώδικος (συνενωθέντος μετὰ τοῦ S1) ἐπεκολλήθη καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς δευτέρας τῶν ὄψεών του στερρῶς ἐπὶ ἀκεραίου φύλλου ἐκ χάρτου ἁδροῦ, ἐπειδὴ ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ διαλυθῇ ὡς ἤδη ρακῶδες, διεσχισμένον καὶ εὔθρυπτον. Μετὰ τὴν τοιαύτην ἐπικόλλησιν ἀπέμεινεν ἀναγνώσιμον μέχρι τινὸς τὸ ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ στερεωθέντος φύλλου γεγραμμένον κείμενον, ἐνῷ τὸ τῆς δευτέρας ὄψεως κατέστη ὅλως ἀδιάγνωστον. Τὸ κείμενον τὸ γεγραμμένον ἐπὶ τῆς ἀνεπικολλήτου ὄψεως (ἤτοι ἐπὶ τοῦ φ. 1α, ὅπερ θέσει ἐκλαμβάνεται ἤδη ὡς φ. 1β) λήγει αὐτόθι ὡς ἑξῆς: τὸν[12] μὲν ὄρθρον, ὥστε τὰ πρῶτα κινήματα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ ἀ⟨ναθήματ⟩α εἶναι τῷ θ(ε)ῷ[13]· καὶ μηδὲν ἕτερον ἀναλαμβάνειν[14] εἰς φροντίδα· πρὶν ἢ τῇ περὶ θ⟨(εο)ῦ ἐννοίᾳ⟩ εὐφρανθῆναι, καθὼς γέγραπται· ἐμνήσθην τοῦ θ(εο)ῦ καὶ ηὐφράνθην[15]· μὴ δὲ σῶμ⟨α κινῆσαι⟩ [= ~ Barl., φ. 159β: . . . μὴ δὲ σῶμα κινῆσαι πρὸς ἐργασίαν πρὶν ἢ ποιῆσαι τὸ εἰρημένον· ὅτι πρὸς σὲ[16] προσεύξομαι . . .].

Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ τοῦ φύλλου 1α τοῦ S2 (=στίχοι γεγραμμένοι πλήρως 40) ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὅ τι παρέχει ὁ Barl. ἐν φ. 158β (στίχ. 30 - 33), φ. 159α (στίχ. 1 - 35) καὶ φ. 159β (στίχ. 1 - 3), ἤτοι πρὸς τὸ κείμενον 42 στίχων τοῦ Barl., ὑπελογίσαμεν, ὅτι τὸ μὴ ἀναγνώσιμον ἤδη κείμενον τοῦ κεκαλυμμένου φύλλου 1β τοῦ S2 ἀντιστοιχεῖ πάντως πρὸς ὅ τι παρέχει ὁ Barl. ἐν φ. 159β (στίχ. 3 - 35 [=στίχοι 33]) καὶ ἐν φ. 160α (στίχ. 1 - 9 περίπου), πράγματι δὲ ἐν φ. 160α τοῦ Barl., ὅπου τὸ κείμενον τῶν στίχων 10 - 12 (: χρὴ | δὲ ἀσφαλίζεσθαι μή πως δυνάμενός τις πληρῶσαι τὸ τεταγμένον εὐκαίρως εἰς τύπον καὶ ἄλλων | προφασίσηται [sic] τὴν τοῦ ἔργου ἀσχολίαν εἰς πρόσκομμα τῶν λοιπῶν . . .), ἀνευρίσκομεν (ἀπὸ τῆς λ. *προφασίσηται* κ.ἑξξ.) τὴν ἀρχὴν τοῦ κειμένου τοῦ φ. 8α τοῦ S2 (: προφασίσηται τὴν τοῦ ἔργου ἀσχολίαν . . .), ἤτοι τὴν συνέχειαν τοῦ ἐν φ. 1β τοῦ S2 φερομένου ἀθεάτου κειμένου, ὅπερ κατὰ ταῦτα ἄρχεται αὐτόθι ἀπὸ τῶν λέξεων 'πρὸς ἐργασίαν πρὶν ἢ ποιῆσαι τὸ εἰρημένον . . .' [= ~ Barl., φ. 159β, στίχ. 3 κ.ἑξξ.] καὶ τελευτᾷ εἰς τὰς λέξεις 'τὸ τεταγμένον εὐκαίρως εἰς τύπον καὶ ἄλλων' [= ~ Barl., φ. 160α, στίχ. 11]. Ὅτι τὸ φ. 8 τοῦ S2 ἐφέρετο ἀρχικῶς εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸ φ. 1, καταφαίνεται καὶ ἐξ ὅσων λέγομεν κατωτέρω περὶ τῶν φύλλων 2 - 7.

(φ. 2α - 7β) Ἓξ φύλλα, τὰ ὁποῖα παρετοποθετήθησαν ἐνταῦθα κατὰ τὴν βιβλιοδεσίαν τοῦ S2, παρέχουν δὲ κείμενον συνεχίζον ἀμέσως τὸ τοῦ φύλλου 157β, τὸ ὁποῖον (ἀνῆκον, ὡς καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς, εἰς τὸν νζ' λόγον) τελευτᾷ (κολοβὸν φαινομενικῶς): . . . μόνω χρώμενοι ἄρτω κ(αὶ) λαχάνοισ κ(αὶ) ὕδατι· ἡμέραι γάρ εἰσι [= ~ Barl., φ. 343β (στίχ. 21 κ.ἑξξ.): . . . ἡμέραι γὰρ εἰσὶ πένθους καὶ οὐχὶ ἑορτῆς· αὐτὸ (δὲ) νηστεύετε τὸ σάββατον . . . (= ~ S2, ἀρχὴ τοῦ κειμένου τοῦ φ. 2α).].

Ἀρχ.: (φ. 2α): ⟨πένθους καὶ⟩ ὀχὶ ἑορτ(ῆς)· αὐτὸ δὲ νηςεύετε τὸ σάββατ(ον) . . .
Τελ. (φ. 7β): . . . πάλιν ἐν ἑτέρω συγγράμματι περὶ τῆς τοιαύτ(ης) νηςεί(ας) εὕρομ(εν) ἰω(άννου) μ(ητ)ροπο(λί)τ(ου)[17] νικαί(ας) ἀντιρρητικ(ὸν) καὶ ςηλιτευτικ(ὸν) λόγον πρ(ὸς) τ(ὸν) καθολικ(ὸν) τ(ῆς) μεγ(ά)λ(ης) ἀρμενί(ας) κατὰ ἀρμενί(ων) περὶ τῆς αὐτ(ῶν) νηςεί(ας) [= ~ Barl., φ. 351α, στίχ. 14 κ.ἑξξ.: πάλιν — περὶ τῆς αὐτ(ῶν) νηςείας κ(αὶ) περὶ τοῦ ἀρτζιβουρίου λέγοντα οὕτως, ὅτι . . . (= ~ S2, ἀρχὴ τοῦ κειμένου τοῦ ὡσαύτως παρατοποθετηθέντος φύλλου 146: ⟨καὶ περὶ τοῦ ἀρτζιβουρίου⟩ λέγοντ⟨α⟩ οὕτ(ως), ὅτι μήτ⟨ε τῶν ἁ⟩γί⟨ων ἀ⟩ποςό⟨λων⟩ γραψάν⟨των⟩ ταύ⟨τ(ην)⟩ τὴν νηςεί⟨αν μήτε τῆς ἐν νικαίᾳ⟩ συνό⟨δου⟩ . . .).].— Βλ. καὶ ὅσα κατωτέρω λέγομεν περὶ τοῦ κειμένου τῶν φύλλων 157β κ.ἑξξ. τοῦ S2.

(φ. 10α - 14α) «**λό(γος) λα'** — Περὶ τῶν μετὰ εὐχῆς ἐν ὁδῷ ὁδευόντων ἢ ἐν ἑτέρω οἱῳδήποτ(ε) πειρασμῷ· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐν μόνη θαρρ(εῖν) τῇ εὐχῇ[18] καὶ καταφρο-

---

12 *τὸν* S2: *τὸ* Barl. 13 *τῷ θεῷ* S2: *τοῦ θ(εο)ῦ* Barl. (=*R). 14 *ἀναλαμβάνειν* S2: *λαμβάνειν* Barl. (=*R). 15 *ηὐφράνθην* S2: *εὐφρ.* Barl. (=*R). 16 *πρὸς σὲ* ὑπεργεγραμμένα ἐν Barl. 17 *ἰωάννην μητροπολίτην* Barl. 18 (*δεῖ — εὐχῇ*) *δεῖ ἐν μόνη* (*δεῖ μόνῃ* Band.) *τῇ εὐχῇ θαρρεῖν* Barl. (=*R), Band.

νητικ(ῶς) διακεῖσθαι κἂν ἅγιός ἐςιν[19] ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχόμεν(ος)· ἀλλὰ (καὶ) τὴν παρ' αὐτοῦ πᾶσαν εἰσφέρειν σπουδὴν· καὶ ὅτι χρὴ τὸν πειρασμ(ὸν) ἀποφεύγ(ειν). ὅταν[20] κίνδυν(ος) ψυχικὸς ἐξ αὐτοῦ προσδοκᾶται· ὁ δὲ μὴ[21] οὕτως ποιῶν, ὑπόκειται τῷ ἐγκλήματι· (καὶ) ὅτι ἐλπὶς ματαία ἐςὶν ὅταν μὴ προαγωνιζώμεθα εἰς τὸ ἔργον τοῦ θ(εο)ῦ. καὶ ἐν καιρῷ πειρασμ(ῶν), ἐπὶ τῷ θ(ε)ῷ λέγωμεν ἐλπιῶ· καὶ περὶ διαφορ(ᾶς) μαρτυρι(ῶν) καὶ ὁμολογι(ῶν) καὶ τίν(ες) καλοῦνται μάρτυρες (καὶ) ὁμολογηταί·[22] καὶ ὅτι κἂν ἀθλῇ τίς[23], οὐ ςεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ κατὰ τὸν ἀπόςολον[24] καθὼς οἱ θεῖοι διαγορεύουσι νόμοι· καὶ ὅτι οἱ φυλάξαντες ἅπερ ὡμολόγησ(αν)· ἢ ἐν τῷ θείῳ βαπτίσμ(α)τ(ι) ἢ ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ, ὁμολογηταὶ καλοῦνται καθ(ὼς) (καὶ) οἱ μὴ φυλάξαντες, ἀρνηταί: —» [= ~ Barl., φ. 163α· πβ. τὴν ἐν φ. δα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τῶν — ἀρνηταί· λόγος ΛΑ'ος:) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ ἁγίου βαρσανουφίου: Ὁ μέγας βαρσᾶνούφι(ος) εἶπεν ὅτι πε(ρὶ) παραθέσε(ως) ἤτοι εὐχ(ῆς) . . . (= ~ Barl., φ. 163α].

(φ. 14α - 24β) «**λό(γος) λβ'** —Ὅτι ὁ εὐχὴν παράτινων [sic] ἐπιζητῶν αὐτὸς δὲ ἀμελῶν, οὐδὲν ὠφελεῖται, κἂν ἅγιός ἐςιν[25] ὁ εὐχόμενος· καὶ ὅτι ἐὰν οὐδὲ[26] ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσμ(α)τ(ος) ὠφελῶνται[27] οἱ μὴ καλῶς (καὶ) κατ' ἀξίαν βιοῦντες, τὸν αὐτ(ὸν) τρόπον καὶ οἱ μοναχοὶ οὐκ[28] ὠφεληθήσονται, ἐὰν μὴ κατ' ἀξίαν τοῦ σχήματ(ος) πολιτεύσωνται· ὁμοίως δὲ (καὶ) οἱ τινὰς[29] ἰδιοποιούμενοι τ(ῶν) ἁγίων, οὐκ ὠφεληθήσονται ἐὰν μὴ κατ' αὐτοὺς καλῶς ἐπιβιώσωσι· (καὶ) ὅτι πάντες οὗτοι ἐὰν μὴ κατ' ἀξίαν βιώσωνται[30], οὐ μόνον οὐκ ὠφεληθήσονται, ἀλλὰ (καὶ) κ(α)τακριθήσονται πλεῖον[31] τῶν ἄλλ(ων) καὶ κολασθήσονται· οἱ μὲν πιςοί, πλέον τ(ῶν) ἀπίς(ων)· οἱ δὲ μοναχοί, πλεῖον[32] τῶν κατὰ κόσμον· οἱ δὲ ἰδιοποιούμενοι τινάς, πλεῖον τῶν μὴ εἰδότων παράτινων τί[33] ἀγαθόν· ὅτι ἀφορμὴν σ(ωτη)ρί(ας) ἔχοντες οὗτοι πάντες, τῇ ἑαυτῶν ἀπροσεξίᾳ (καὶ) τῇ πονηρᾷ προαιρέσει, ἑαυτ(οὺς) τῇ κολάσει παρέδωκαν[34]· καὶ ὅτι ὀλίγος ἐςὶ λί(αν) τῶν σωζομέν(ων) ὁ ἀριθμός. καθ(ὼς) (καὶ) ὁ κ(ύριο)ς ἀπεφήνατο λέγων· ὅτι πλατεῖα καὶ εὐρύχωρ(ος) ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλει(αν)· (καὶ) πολλοὶ εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτ(ήν)· ςενὴ δὲ ἡ πύλη (καὶ) τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν· καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτ(ῆς)·

---

19 *ἅγιος ἐςὶν* Barl., *ἅγιος ᾖ* Band. 20 *φεύγειν, ὅταν* Band.: *ἀποφεύγειν ὅτι* Barl. (=*R). 21 *ὁ δὲ μὴ* S2: *καὶ ὁ μὴ* Barl. (=*R), Band. 22 *ὁμολογηταὶ·* [-ταί· μετὰ διόρθωσιν τοῦ τόνου] S2. 23 *τις* Barl., Band. 24 *τὸν ἀπόςολον, δηλονότι* Barl. (=*R): *τὸν θεῖον δηλονότι Ἀπόστολον* Band. 25 *ἅγιος ἐςὶν* Barl., *ἅγιος ᾖ* Band. 26 *ὅτι οὐδὲ* Barl. (=*R). 27 *ὠφελοῦνται* Barl. (=*R). 28 (*τὸν αὐτὸν — οὐκ*) *τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ καὶ οὐδὲ οἱ μοναχοὶ* Barl. (=*R). 29 (*ὁμοίως — τινὰς*) *οὕτως* (*οὕτω* μετὰ ξέσμα Barl. II) *καὶ οἱ τινὰς* Barl. I (=*R), Barl. II, Band. 30 *βιώσωσιν* Barl. (=*R). 31 *πλέον* Barl. (*=R). 32 *πλεῖον* (=Band.): *πλέον* Barl. (=*R). 33 *παρά τινων τι* Barl. (*παρά τινων τὶ* Band.). 34 *παρέδωκαν* (=Band): *παραδεδώκασι* Barl. (=*R).

(καὶ) πάλιν εἴρηται ὅτι[35], ὀλίγοι οἱ σωζόμ(εν)οι· (καὶ) ὅτι οἱ μὴ κατὰ τὸ ἁρμόζον λέγοντ(ες) τ(ὸν) θ(εὸ)ν φιλάν(θρωπ)ον εἶναι καὶ μὴ κολάζ(ειν) τινὰ μᾶλλ(ον) δὲ χριςιαν(ὸν), (καὶ) ἐκ τούτου τ(ὴν) ἁμαρτί(αν) μὴ βουλόμ(εν)οι κόπτ(ειν) ἀλλ᾽ [36] ἀδεῶϲ πορευόμενοι· τ(ὸν) κ(ύριο)ν ψεύςην ἀποκαλοῦσι[37]· καὶ ὅτι (καὶ) τοῦτο μεγάλη πανουργία ἐςὶ τοῦ σατανᾶ, τὸ ὑποβάλλ(ειν) λέγ(ειν) τοὺσ ἀν(θρώπ)ουσ παρὰ τὸ δέον τ(ὸν) θ(εὸ)ν φιλάνθ(ρωπ)ον εἶναι[38] διὰ τὸ ἀμελεῖν καὶ ἀδεῶϲ ἁμαρτάν(ειν)· ἵν᾽ οὕτωϲ τοὺϲ πάντ(ας) πρ(ὸς) τὴν αὐτοῦ ἀπώλειαν ἐπισπάσητ(αι)[39]: —» [= ~ Barl., φ. 168α-β· πβ. τὴν ἐν φ. δα-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (:"Ὅτι ὁ εὐχὴν — τῇ ἑαυτοῦ ἀπωλείᾳ· λόγος ΛΒ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ ἁγ(ίου) μαξίμου ἐκ τ(ῶν) ἀπόριῶν [sic] πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη: ἐρώ(τησις) τί ἐςι τό, ἐνεργουμ(έν)η: . . . [= ~ Barl., φ. 168β].

(φ. 24β - 27β) «λό(γος) λγ' — Περὶ ἀνθρωπαρεσκείας (καὶ) ὑποκρίσεωϲ. καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀγωνίζεσθαι πρὸϲ τὸ ἀρέσκ(ειν) ἀν(θρώπ)οιϲ, ἀλλὰ τῷ θ(ε)ῷ· καὶ ὅτι τὸν σκοπὸν ζητεῖ ὁ θ(εὸ)ϲ εἰ δι᾽ αὐτ(ὸν) ἢ δι᾽ ἀν(θρώπ)ουσ ἐργάζῃ· καὶ ὅτι τὸν πρῶτ(ον) λογισμὸν ὁ θ(εὸ)ϲ βλέπει καὶ κατ᾽ αὐτὸν παρέχει τὰϲ ἀμοιβάϲ· καὶ ὅτι τοὺσ τὸ σαλάτον[40] κατὰ τ(ὸν) μέγαν[41] Συμεὼν (καὶ) Ἀνδρέαν ἐπιτηδεύονταϲ, οἱ θεῖοι νόμοι ἀποδοκιμάζουσι (καὶ) παντάπασιν ἄρτι τὰ τοιαῦτα κωλύουσιν[42]:—» [= ~ Barl., φ. 181β· πβ. τὴν ἐν φ. δβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀνθρωπαρεσκείας — κωλύουσι. λόγος ΛΓ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐντολὴ η'· "Ὅταν δὲ νηςεύητε, μὴ γίνεσθε ὥϲ περ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτ(ῶν) . . . [= ~ Barl., φ. 181β].

(φ. 27β - 30α) «λόγ(ος) λδ' — Περὶ ἀκτημοσύνηϲ· (καὶ) ὅτι τὸ περισπᾶσθαι ἐν τ(οῖς) προςτάγμασι[43] τοῦ θ(εο)ῦ οὐκ ἔςι μετεωρισμ(ὸς) ἄλογ(ος)· ἀλλὰ σπουδὴ ἐν κ(υρί)ω· κ(αὶ) ὅτι ἡ μοναχικὴ πολιτεία, τῆς τελεί(ας) ἀκτημοσύνηϲ ἔχει τὴν ἐπαγγελί(αν)· καὶ ὅτι κρεῖσσον ἐςὶ πελάζεσθαι τὸν μοναχ(ὸν) ἕνεκεν τῆϲ κατὰ χ(ριστὸ)ν[44] ἀκτημοσύν(ης), ἢ δεδέσθαι καθήμ(εν)(ον) διὰ τ(ὰς) ὕλαϲ· (καὶ) ὅτι τοῦτο ζητεῖ ὁ θ(εὸ)ϲ παρὰ τ(οῖς) μοναχ(οῖς), ἵνα τὴν τελείαν ἀπονέκρωσιν τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἀκτημοσύνην κατὰ τὰϲ ἐπαγγελίαϲ καὶ ὁμολογίαϲ αὐτῶν φυλάξωσι· (καὶ) διὰ τοῦτο διὰ πολλ(ῶν) τρόπ(ων) ὁ ἀντικείμεν(ος) παρὰ τοὺσ κοσμικοὺϲ τ(οῖς) μοναχοῖϲ προσφέρει τὰ χρήματα[45] πρ(ὸς)

35 *εἴρηκεν ὅτι* Barl. (=*R): *εἴρηκεν* Band. 36 *ἐκκόπτειν ἀλλὰ* Barl. (=*R), Band. 37 *ἀποκαλοῦσιν* Band.: *καλοῦσι* Barl. (=*R) 38 *τὸ ὑποβάλλειν παρὰ τὸ δέον τοῖς ἀνθρώποις φιλάνθρωπον εἶναι* Barl. (=*R). 39 *ἁμαρτάνειν, καὶ οὕτως ἐπισπᾶσθαι τοὺς πάντας τῇ ἑαυτοῦ ἀπωλείᾳ·* Barl. (=*R). 40 *σαλάτον* (=Barl.): *μωρὸν* Band. 41 *μέγαν* (=Band): *ἅγιον* Barl. 42 *κωλύουσιν* (=Band): *-σι* Barl. 43 *προςάγμασι* [μετὰ διόρθωσιν ἐξ ἀρχικοῦ *πράγμασι*] Barl. II (*προςάγμασι* Barl. I). 44 *χ(ριστὸ)ν* S2: *θεὸν* Barl. (=*R), Band. 45 *τοῖς μοναχοῖς — χρήματα* S2 (=Band.): *τοὺς μοναχοὺς σπουδάζει διὰ χρημάτων δελεάζειν* Barl. (=*R).

ἄρνησιν τοῦ αὐτῶν[46] ἐπαγγέλματ(ος): —» [= ~ Barl., φ. $185^{\alpha\text{-}\beta}$· πβ. τὴν
ἐν φ. δ^{β} τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἀκτημοσύνης —
ἐπαγγέλματος· λόγος ΛΔ'^{ος}:) = ~ Band, ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐντολ(ὴ) θ'. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺσ ἐπὶ τῆς γῆς . . . [= ~ Barl., φ. 185β].
Μεταξὺ τῶν φύλλων 27 καὶ 28 τοῦ S2 παρατηρεῖται χάσμα ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτάσεως ἑνὸς φύλλου ἐκπεσόντος πιθανῶς μετὰ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἐν αὐτῷ φερομένων ἐν τῷ Barl. ὑπὸ τοῦ Ἀναστ. Σουγδουρῆ (1776).

Τὸ ἐν φ. 27β τοῦ S2 κείμενον τελευτᾷ: εἰ δὲ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐςί, τὸ σκότος πό-
σον; κ(αὶ) ἐπὶ τὰ αἰσθητότερα
Τὸ μετὰ τὸ ὡς ἄνω χωρίον ἐκπεσὸν κείμενον (μεταγραφὲν εἴτε ἐκ τοῦ S2 ἐγκαίρως
εἴτε ἄλλως ἐκ τοῦ R) σώζει ὁ Barl. ἐν φ. 185β, στίχ. 93 κ.ἑξξ. (: ⟨ἐξάγει τὸν λόγον·
ἐπειδὴ γὰρ ἐμνημόνευσε τοῦ νοῦ, ὡς καταδεδουλωμένου . . .⟩) - φ. 187α, στίχ. [13 -]
15) (: ⟨. . . οὐκ | ἀρκεῖ σοι τὸ ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγεῖν τὸν ἄρτον σου, τί
ἑτέραν προςίθης τὴν | ἀπὸ τῆς φροντίδος⟩
Μετὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ ἐν συνεχείᾳ κείμενον σώζει καὶ ὁ S2 (φ. 28, στίχ. 1 κ.ἑξξ.):
ταλαιπωρίαν, μέλλων καὶ τ(ῶν) προτέρ(ων) λοιπ(ὸν)[47] ἀπολύεσθαι κόπ(ων) . . .

(φ. 30^{α} - 37^{β}) «**λόγ(ος) λε'** —Ὅτι οὐ δεῖ τὸν διδάσκαλον φιλοχρήματον εἶναι· ἀλλ' ὥς περ δωρεὰν ἔλαβε τὴν τοῦ θείου πν(εύματο)ς χάριν, δωρεὰν καὶ μεταδιδότω[48]· καὶ ὅτι ἐκ τῶν μαθητ(ῶν) χρὴ αὐτ(ὸν)[49] εἰς τὰς ἀναγκαί(ας) αὐτοῦ χρείας διοικεῖσθαι καὶ μὴ περιττὰ ἐπιζητεῖν[50]· καὶ ὅτι ὁ τρυφῶν (καὶ) ἐν ἀμελεία καὶ ἀνέσει[51] διάγων διδάσκαλος, οὐδὲ αὐτῆς[52] τῆς ἀναγκαί(ας) χρείας ἢ τῆς τιμῆς ἐςιν[53] ἄξιος· καὶ ὅτι μετὰ[54] πολλῆς κατακρίσεως ἀλλότριοι[55] τῶν χριςιαν(ῶν) εἰσὶν οἱ λαμβάνοντες ἢ καὶ διδόντες[56] ὑπὲρ χειροτονί(ας) τιποτοῦν· ὁμοί(ως) (καὶ) οἱ λαμβάνοντ(ες) (καὶ) οἱ διδόντες[57] παρὰ τὸ ταῖς θείαις δοκοῦν γραφαῖς ἐν[58] μοναςηρί(οις) παρὰ τῶν ἀποκουρευομ(έν)(ων)[59]· κ(αὶ) ὅτι μεῖζον τ(ῆς) τῶν πν(ευματ)ομάχ(ων) | αἱρέσεως ἐςὶ τοῦτο· καὶ ὅτι[60] ὅτι οὐ μόνον οἱ ταῦτα τολμῶντες[61] τῷ τοιούτῳ κινδύνῳ ὑπάγονται[62], ἀλλὰ καὶ οἱ ταῦτα συνευδοκοῦντες[63]. εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, παρὰ τῶν θείων κανόν(ων) καθαιροῦνται· εἰ δὲ λαϊκοὶ ἢ μονάζοντες εἰσὶν[64], ἀναθεματίζονται ἀφοριζόμενοι τῆς κοινωνίας· (καὶ) ὅτι οἱ ἕνεκεν τῶν τοιούτων διδόντες τί[65] καὶ ὀνειδίζοντες τοὺς ὑπὸ[66] τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ς ἐκλεγέντας δι' ἀρετὴν χωρὶς δωρεῶν[67], ἐπιτιμίῳ ὑπόκεινται: —» [= ~ Barl., φ. 190^{α}· πβ. τὴν ἐν φ. δ^{β} - ε^{α} τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι οὐ δεῖ — ὑπόκεινται· λόγος ΛΕ'^{ος}·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

---

46 *ἑαυτῶν* Barl. (=*R), Band. 47 *λοιπὸν* παρέλιπεν ὁ Barl. 48 (=Band.) *μεταδιδόναι* Barl. (= ~ *R). 49 *χρὴ αὐτὸν* (*χρὴ* Band.): *αὐτοῦ χρὴ* Barl. (=*R). 50 *καὶ μὴ ζητεῖν περισσὰ* Barl. (=*R), Band. 51 *ἐν ἀνέσει καὶ ἀμελείᾳ* Barl. (=*R), Band. 52 *αὐτῆς* Barl. I: ὑπεργεγραμμένον ἐν Barl. II. 53 *ἐςὶν* Barl. 54 *μετὰ* παρέλιπεν ὁ Barl. 55 *καὶ ἀλλοτριώσεως* Barl. (=*R). 56 *-ντες καὶ οἱ παρέχοντες* Barl. (=*R), Band. 57 *παρέχοντες* Barl. (=*R). 58 *ἐν τοῖς* Barl. (=*R), *κἀν τοῖς* Band. 59 (*παρὰ τ. -μένων*) *παρὰ τῶν ἀποκειρομένων οἱ ἀποκείροντες* Band.: *διὰ τ(ὸν) ἀποκουρευόμενον* Barl. (=*R) 60 *ὅτι* παρέλιπεν ὁ Barl. (I, II). 61 *πράττειν* προσέθεσεν ὁ Barl. 62 *ὑπόκειται* Barl. 63 *καὶ οἱ συνευδοκοῦντες ἐν τούτοις* Barl. (=*R), *καὶ οἱ τούτοις συν.* Band. 64 *εἰσὶν* παρέλιπεν ὁ Barl. 65 *παρέχοντες δόματα* Barl. (=*R). 66 (*ὑπὸ*) *ἐκ* Barl. (=*R). 67 *δομάτων* Barl. (=*R).

Ἀρχ.: Προσκαλεσάμενος ὁ Ἰ(ησοῦ)ς τοὺσ δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν . . . [= ~ Barl., φ. 190α].

(φ. 37β - 43β) «λόγ(ος) λϛ' — Ὅτι βλαβερά ἐςιν[68] ἡ συνομιλία τῶν μοναχῶν μετὰ τ(ῶν) κοσμικῶν· καὶ ὅτι οὐ πάντα τὰ διδόμενα ἡμῖν παράτινων[69] χάριν ἀγάπης, ἐκ τοῦ θ(εο)ῦ εἰσὶν ἀλλὰ τοῦ[70] ἀντικειμένου πρὸς δελεασμὸν καὶ πλάνην ἡμῶν[71]· καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια, οὐ μόνον τοῖς μοναχοῖς, ἀλλὰ καὶ πᾶσι χριςιανοῖς ςενὴν καὶ τεθλιμμένην παρέδωκε τῆς μελλούσης ἀπολαύσεως τὴν ὁδόν· ὅθεν καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ζῆν[72] ἀναγκαίως ἡμῖν ἐμπίπτοντα[73], τῇ ἀληθείᾳ ἀντίκεινται· καὶ ὅτι (καὶ) ὑπὲρ[74] αὐτῶν τῶν ἀναγκαί(ων) οἱ λαμβάνοντες τιποτοῦν χάριν ἀγάπης, λόγον διδόασι· καὶ χρεῶςαι εἰσὶν ὑπερεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν διδόντων· καὶ ὅτι οὐκ ἔξεςι τοῖς μοναχοῖς ἢ τοῖς κατὰ κόσμ(ον) κληρικοῖς σχολάζειν ὅλως τοῖς τοῦ κόσμου πράγμασιν· ἢ πακτεύ(ειν) κτήματα[75]· ἢ ὅτι οὖν ἐςι τὸ ἀπεῖργον ἐκ[76] τῆς τοῦ θ(εο)ῦ λατρείας· καὶ ὅτι οἱ θεῖοι κανόνες ἐπιτιμῶσι καὶ ἀνατρέπουσι τούτουσ ἐκ τῶν[77] τοιούτων ἀλόγων φροντίδων· ἐπιμένοντας δὲ τῇ ἀπειθείᾳ[78], καθαιροῦσι· καὶ ὅτι τοὺσ μοναχοὺσ ἀκριβεςέρως[79] ἐπεξέρχονται· εἰς τὸ[80] μήτε βιωτικοῖς ἢ[81] ἐκκλησιαςικοῖς ὅλως ἐπικοινων(εῖν) πράγμασιν[82]· ἀλλὰ μόνη τῇ νηςείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ[83] σχολάζειν, τοὺσ δὲ παραβαίνοντας ταῦτα μοναχοὺσ, τῆς κοινωνίας χωρίζουσιν[84]: —» [= ~ Barl., φ. 198α· πβ. τὴν ἐν φ. εα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι βλαβερὰ ἐςὶν — χωρίζουσι· λόγος ΛϚ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Εἶπεν ὁ ἅγιος Ἡσαΐας· ὅτι καθεζομένου μου ποτὲ πλησίον τοῦ ἁγίου Μακαρίου ἦλθον ἑπτὰ . . . [= ~ Barl., φ. 198β].

(φ. 44α - 48β) «λόγ(ος) λζ' — ⟨Ὅτι οὐ δ⟩εῖ κατηγορεῖν τινῶν ἕνεκεν τῆς ἀναγκαί(ας) πρὸς τὸ ζῆν χρεί(ας)· καὶ πρ(ὸς) τοὺς λέγοντ(ας) ὅτι (καὶ) ⟨α⟩ὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι παραβαίνουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ θ(εο)ῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτοὺσ μετὰ πάσης ⟨ἀκρ⟩ιβείας τὰ χρειώδη τοῦ σώματος· καὶ τί τὸ πρέπον ἔνδυμα χριςιανοῖς (καὶ) περὶ διαί⟨της καὶ φ⟩ορεσί(ας) μοναχοῖς πρεπούσης[85] καὶ ἡγουμένοισ, ἱερεῦσι τὲ[86] (καὶ) ἀρχιερεῦσι· (καὶ) ὅτι οὐ χρὴ τ(οὺς) τοιούτους πάντας ἱματίοις ἐξαλλάσσεσθαι· καὶ ἄλλα μὲν ἔχειν πρὸς ἔνδειξιν ἀπαντ(ῆς)[87]· ἄλλα δὲ

---

68 *-ρὰ ἐςὶν* Barl. 69 *παρά τινων* Barl. 70 *ἀλλὰ παρὰ τοῦ* Barl. (=*R), Band. 71 *ὑμῶν* Barl. (=*R). 72 *τὸ ζῆν* Barl. (=*R). 73 *ἐμπίπτοντα περιττὰ* Barl. (=*R), 74 *ὅτι ὑπὲρ* Barl. (=*R). 75 (*ἢ πακτεύειν κτήματα*) Band.: *ἢ πακτ. κτήμ.*[*κτήματα* προσέθεσε μετὰ τὸ *πακτεύειν* ἐν τῇ ᾤᾳ] Barl. II, *ἢ κτήματα πακτεύειν* [*ἢ κτῆμα* (sic) προσέθεσε πρὸ τῶν *τα πακτεύειν* ἐν τῇ ᾤᾳ] Barl. I. 76 (*ἢ ὅτι — ἐκ*) *ἢ ἄλλο τὸ οἱονοῦν ποιεῖν ἀπεῖργον αὐτοὺς ἐκ* Barl. (=*R.) 77 (*ἐκ τῶν*) *ἀπὸ* Barl. 78 (=Barl.) *ἀπαθείᾳ* Band. 79 (*τοὺς μ. ἀκριβεςέρως*) *ἀκριβέςερον ἐν τοῖς μοναχοῖς* Barl. (=*R). 80 (*εἰς τὸ*) *ὡς* Barl. (=*R). 81 (*ἢ*) *μήτε* Barl. (=*R). 82 (*ὅλως — πράγμασιν*) *πράγμασιν ὅλως ἐπικοινωνεῖν* Barl. (=*R). 83 (*μόνη — προσευχῇ*) *μόνον τῇ προσευχῇ καὶ τῇ νηςείᾳ* Barl. (=*R). 84 *-ζουσιν* Barl. II, *-σι* Barl. I. 85 (*μον. πρεπ.*) *τῶν ἀνηκόντων τοῖς μοναχοῖς* Barl. (*τῶν πρεπόντων μοναχοῖς* Band.). 86 *ἱερεῦσι τε* Barl. 87 *ἀπαντῆς* (=Band.): *ἀπαντῶντας* Barl.

οἴκοι καθεζομένουσ· ἀλλὰ κοινῇ καὶ εὐτελεῖ ϛολῇ πάντη[88] κεχρῆσθαι· καὶ μήτε ἐσχηματισμένη, μήτε παρὰ[89] τὴν ἀναγκαίαν χρείαν πολυτίμω παρεκτὸς τῆς ἱερατικῆς· καὶ ὅτι τοιαύτας τροφὰς καὶ ἐνδύματα χρὴ ἔχειν τὸν χριςιανὸν, οἷα[90] κατὰ τὸν τόπον ἐν ᾧ παροικεῖ, τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ καὶ οἱ πτωχοὶ πάντες κατὰ τὸ ἑκάςου ἐπάγγελμα ἐσθίουσϊ τὲ[91] καὶ ἐνδύονται[92]: —» [= ~ Barl., φ. 206β· πβ. τὴν ἐν φ. ε α τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι οὐ δεῖ — ἐνδύονται, καθὼς καὶ ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμᾶς ἐδίδαξεν[92]· λόγος ΛΖ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: τοῦ χρυσοςόμ(ου) ἐκ τῆς πρὸσ φιλιππησίους· Ἐὰν μή τις ἀποτάξηται φησὶν ὁ χ(ριστὸ)ς πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς ὑπάρχουσιν, . . . [= ~ Barl., φ. 206β].

(φ. 48α - 50α) «**λό(γος) λη'** — Περὶ πλούτου κ(αὶ) πενίας· κ(αὶ) πῶς δὴ γνωρίσομεν[93] τὰ τοιαῦτα, εἰ ἐκ τοῦ θ(εο)ῦ εἰσὶν ἢ | ἐξ ἐνεργεί(ας) τοῦ ἀντικειμένου· καὶ ὅτι ὁ ἐξ ἀδικί(ας) πλοῦτ(ος), οὐκ ἔςιν ἐκ τοῦ θ(εο)ῦ· (καὶ) ταῦτ⟨α⟩ μέντοι τοῖς[94] κατὰ κόσμον γνωρίζονται[95]· τοὺς δὲ τὸν μοναχικὸν βίον καταλαβόν⟨τας⟩[96] οὐ χρὴ ἐν τούτοις διακρίναι[97]· τ(ῶν) γὰρ τοιούτων ἡ ἐπαγγελία, τὴν τελείαν πτωχείαν καὶ ἀκτημοσύνην ἐπαγγέλλεται κατὰ πάσας τὰς γραφάς: —» [= ~ Barl., φ. 211α· πβ. τὴν ἐν φ. ε α-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ πλούτου — τὰς γραφάς· λόγος ΛΗ'ος:) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐρώτ(ησις)· Τοῦ θ(εο)ῦ λέγοντος διὰ τοῦ προφήτου Ἀγγαίου ἐμόν ἐςι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον . . . [= ~ Barl., φ. 211α].

(φ. 50β - 57α) «**λό(γος) λθ'** — Περὶ τοῦ μὴ ἀκρίτ(ως) κρίν(ειν) τὸν πλησίον καθάπερ οἱ ὑποκριταὶ φαρισαῖοι (καὶ) γραμματεῖς· καὶ γὰρ μεσοὶ τῶν κακ(ῶν) ὄντες ἐκεῖνοι, εἰς ἐλάχιςα τινὰ σφοδροὶ ἦσαν ἐξεταςαὶ τοῖς ἑτέρ(οις)· ὅτε δέ τις καθαρεύει ἐκ τῶν δεινῶν, τότε δεῖ κρίν(ειν), τοὺς ὑπ' αὐτὸν μέντοι, καὶ οὐχὶ τοὺς ἔξωθ(εν)· ὅτε δὲ ἐπιγνῷ ἑαυτ(ὸν) καὶ τὰ ἑαυτοῦ παραπτώματα, οὐ δεῖ κρίνειν τινά· ἐπεὶ ἑαυτὸν κατακρίνει· καὶ ἁπλῶς, ἴδιον καιρὸν ἔχει τὸ κρίναι ἢ μὴ κρίναι· καὶ ὅτι κακ(ῶς) νοήσαντες τινὲς τὸ ῥητὸν τοῦ κ(υρίο)υ· ἐμπορευόμενοι γὰρ[98] τὰ χρήματα διὰ τῶν ἀνοήτων καὶ ἐπιζημίων μετανοιῶν, λέγουσιν ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τινά· καὶ ἐκ τούτου τοῖς αἱρετικ(οῖς) τοῖς τὰς ἐντολὰς τοῦ κ(υρίο)υ παραβαίνουσι συναρίθμιοι γίνονται· (καὶ) φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν: —» [= ~ Barl., φ. 213α-β· πβ. τὴν ἐν φ. ε β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τοῦ μὴ — ἐμωράνθησαν· λόγος ΛΘ'ος:) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

---

88 *πάντη* (=[-ντῃ] Band.): *πάντοτε* Barl. (=*R). 89 *παρὰ* (=Band.): *περὶ* Barl. (=*R). 90 *οἷα* Barl., Band. 91 *-σί τε* Barl., Band. 92 *καθὼς καὶ ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ κυρίου ἡμᾶς ἐδίδαξεν* προσέθεσαν Barl. (=*R), Band. 93 *δὴ γνωρίσομεν* (=Band.): *δεῖ γνωρίζειν* Barl. (=*R?). 94 *μέντοι ἐν τοῖς* Barl. (=*R), *μὲν τοῖς* Band. 95 *γνωρίζονται* (=Band.): *ὁρίζονται* Barl. (=*R). 96 *τοὺς . . . μετιόντας* Barl. (=*R), *τοῖς . . . μετιοῦσιν* Band. 97 *διακρίνειν* Barl. (*=R). 98 *γὰρ* (=Barl.): *δὲ* Band.

Ἀρχ.: ἐντολ(ὴ) ι΄. Μὴ κρίνετε καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· ['Εν τῇ ᾠᾳ: Τοῦ χρ(υσοστό)μου] Τί οὖν, οὐ χρὴ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; ... [= ~ Barl., φ. 213β].

(φ. 57α - 61β) «**λό(γος) μ΄** — Ὅτι οὐ δεῖ κρίνειν τοὺς ἱερεῖς εἴτε δικαί(ως) εἴτε ἀδίκως· ἢ ἐξετάζειν αὐτούς· ἀλλ' εἰ καὶ παρ' αὐτοῖς σφαλῇ τίς[99], ὑπὸ θ(εο)ῦ ἀνακριθήσεται καὶ ἐλεγχθήσεται ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως· καὶ ὅτι ὁ μὴ κατ' ἀξίαν διάγων οὐκ ἔςιν ἱερεύσ· καὶ ὅτι οὐ χρὴ σκανδαλίζεσθαι περὶ τὰ τελούμενα διὰ τὴν φαυλότητα τοῦ ἱερέως· καὶ ὅτι αὕτη ἐςὶν ἡ προσφορὰ κἂν ἀκάθαρτον βίον ἔχῃ ὁ προσφέρων· καὶ ὅτι δεῖ ὑπακούειν τοῖς διδασκάλοισ καὶ ἱερεῦσιν[100] ἐν τῷ διδάσκ(ειν) αὐτοὺσ ἐκ τῶν θείων γραφ(ῶν) δηλονότι κατὰ τὸ, θ(ε)ῷ[101] δοκοῦν καὶ μὴ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμί(ας) καθ(ὼς) γέγραπται· καὶ μὴ κρίνειν αὐτοὺσ κἂν βίον ἔχωσι[102] φαῦλον· καὶ ἐὰν μέντοι περὶ τ(ὴν) πίς(ιν) πταίωσι[103], τότε οὐ δεῖ πείθεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀποφεύγ(ειν) καὶ κρίνειν αὐτούσ· καὶ ὅτι πάντας μὲν οὐ χειροτονεῖ ὁ θ(εὸ)ς· διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ διὰ τὸ σωθῆναι τὸν λαόν· (καὶ) ὅτι ἐκ τοῦ προεθίζειν ἡμᾶς καταφρονεῖν τῶν ἱερέων, καταφρονοῦμεν καὶ τοῦ θ(εο)ῦ· (καὶ) ὥς περ κίνδυνον ἔχει ὁ κατὰ κόσμον μήπω ἐγχειρισθεὶς ςρατείας ἢ ἀξίας βασιλικάς· τὰ τῆς ἀξίας πράττων κἂν δόξῃ μαχιμώτατος[104] εἶναι παρὰ τὸν ἐγκεχειρισμένον[105], οὕτως (καὶ) ὁ τὰ τῶν ἱερέων ἐπιχειρῶν, κἂν δόξῃ σοφός τις εἶναι παρ' αὐτούσ[106]: —» [= ~ Barl., φ. 221α-β· πβ. τὴν ἐν φ. εβ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι οὐ δεῖ — εἶναι παρ' αὐτῶν· λόγος Μ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ['Εν τῇ ᾠᾳ: τοῦ χρ(υσοστό)μ(ου) ἐκ τ(ῆς) πρ(ὸς) τιμόθ(εον) ᾱ[107] ἐπις(ο)λ(ῆς):] Τοιοῦτον εἶναι τὸν διδάσκαλον χρή· οὕτω κήδεσθαι τῶν μαθητ(ῶν)· οὕτω πάντ(ας) ἡγεῖσθαι· ... [= ~ Barl., φ. 221β].

(φ. 61β - 66α) «**λό(γος) μα΄** — Πε(ρὶ) προχειρίσεων[108] ἐξουσιῶν· καὶ ὅτι πάντων μ(ὲν) τ(ὰς) ἐξουσί(ας) οὐ[109] προχειρίζεται ὁ θ(εό)ς· διὰ πασῶν[110] δὲ ἐνεργεῖ[111]· καὶ ὅτι προχειρίζεται πολλάκις καὶ ἀναξίους ὁ θ(εό)ς· (καὶ) οἱ μ(ὲν) ἄξιοι, ὡς ἄξιοι προχειρίζονται· οἱ δὲ ἀνάξιοι πάλιν, πρ(ὸς) παιδείαν τ(ῶν) ἁμαρτανόντ(ων) (καὶ) ἐπιςροφήν· (καὶ) ὅτι τῷ αὐτῷ τρόπῳ κατὰ δικαίαν κρίσιν θ(εο)ῦ παραδιδόμεθα ἐν τ(οῖς) ἔθνεσι· (καὶ) ὅτι οἱ χάρ(ιν) παιδεί(ας) κατακυριεύοντεσ ἡμ(ῶν)[112] κακοὶ ὄντεσ, οὐκ ἐκφεύξονται τὸ θεῖον κρίμα[113]· (καὶ) περὶ διαφορᾶς[114] τρόπ(ων) ἐγκαταλείψε(ων)[115]· καὶ ὅτι ἐν καιρῷ ἐγκαταλείψεως, οὐδὲ τ(ῶν) αὐτοῦ ἀνακτόρ(ων) (καὶ) ἀναθημάτ(ων)[116] φείδεται ὁ θ(εό)ς: —» [= ~ Barl., φ. 226β· πβ. τὴν ἐν φ. εβ - ςα τοῦ Barl. ὁμοίαν

99 *τις* Barl. 100 *ἱερεῦσιν* Barl. I, *-ρεύσιν* Barl. II. 101 *τὸ θεῷ* Barl. II: *τὸ τῷ θεῷ* Barl. I. 102 *κἂν ἔχωσι βίον* Barl. 103 *πταίουσι* Barl. 104 *μαχικώτατος* Barl. 105 *τῶν ἐγκεχειρισμένων* (!) Barl. 106 *παρ' αὐτῶν* (!) Barl. 107 *β΄* Barl. 108 *προχειρίσεως* Barl. (=*R), Band. 109 (*πάντων ... οὐ*) *πάσας ... οὐ* Barl. (=*R), *οὐ πάσας* Band. 110 *πασῶν* (=Band.): *πάντων* Barl. (=*R). 111 *ἐνεργειῶν* (!) Band. 112 *ἡμᾶς* Barl. (=*R). 113 *κρῖμα* Barl. 114 *καὶ* προσέθεσε Barl. 115 *ἐγκαταλείψεως* Barl. (=*R), Band. 116 *ἀναθημάτων* (=Band.): *ἀνατεθειμένων* Barl. (=*R).

ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ προχειρίσεως — φείδεται ὁ θεός· λόγ: ΜΑ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ φα: τοῦ ἁγ(ίου) ἀναςα(σ)ί(ου) τοῦ σιναΐτ(ου):] ἐρώ(τησις) Τοῦ ἀποςόλ(ου) λέγον(τος) ὅτι αἱ ἐξουσίαι τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ θ(εο)ῦ[117] τεταγμέναι εἰσὶν . . . [= ~ Barl., φ. 226β].

(φ. 66α - 69α) «**λόγ(ος) μβ'** — Περὶ θείων κριμάτ(ων)· καὶ ὅτι οὐδεὶς ἐκ τούτων[118] ἀποφυγεῖν δύναται· καθ(ὼς) καὶ ὁ κ(ύριο)ς ἀπεφήνατο λέγων· ὅτι ἐν ᾧ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν· καὶ ὅτι πάντα ὁ θ(εὸ)ς ἐφορᾷ κἂν δόξῃ πρὸς καιρ(ὸν) μὴ ἐπεξελθεῖν[119], ἀλλ' ὅταν ὁ καιρ(ὸς) καλέσῃ πρὸς ἀνταπόδοσιν: —» [= ~ Barl., φ. 231β· πβ. τὴν ἐν φ. ςα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ θείων — ἀνταπόδοσιν· λόγος ΜΒ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: Ἐν πολλοῖς ὑμῖν ἀδελφοὶ δοκῶν χρησιμεύειν, ὀφείλω καὶ ἐμαυτῷ εἰς ψυχὴν λυσιτελῆσαι . . . [= ~ Barl., φ. 232α].

(φ. 69α - 82α) «**λόγ(ος) μγ'** — Περὶ[120] ποιούντων σημεῖα καὶ προφητευόντων ἢ ἐνυπνιαζομέν(ων) κατὰ συγχώρησιν θ(εο)ῦ· (καὶ) ὅτι οὐ δεῖ βλέπειν εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ἐκ τούτων λογίζεσθαι ἁγίους τοὺς πράσσοντ(ας)[121]· ἀλλ' εἰς πίςιν ὀρθὴν καὶ ἐργασίαν τ(ῶν) ἐντολ(ῶν) τοῦ κ(υρίο)υ· καὶ ὅτι πολλοὶ ἐκ τ(ῶν) πις(ῶν) ἐξωλέςατ(ον) βίον ἔχοντες, σημεῖα (καὶ) τέρατα[122] ἐπετέλεσαν καὶ ἐπιτελοῦσι (καὶ) ἀποκαλύψεις (καὶ) προφητεί(ας) ἐλάλησαν πλανῶντες καὶ πλανώμενοι· καὶ ὅτι τοῦτό ἐςι[ν ὁ] σκοπ(ὸς)[123] τ(ῶν) δαιμόν(ων), ἵνα διὰ τ(ῶν) σημεί(ων) ἀποπλανήσωσι πολλούς· ὅπ(ως) ταῖς πράξεσιν αὐτ(ῶν) τ(ῶν) πονηρ(ῶν)[124] ἐξακολουθήσωσιν· ὡς ὅτι αὕτη ἐςὶν ἡ ὁδὸς τῆς ζω(ῆς) ἣν αὐτοὶ πορεύονται· καὶ διὰ τοῦτο καὶ[125] τὰ σημεῖα ἐν αὐτοῖς ἐνεργοῦσι· τῷ αὐτῷ τρόπω καὶ αἱρετικοὶ ὁμοίως σημεῖα ἐπετέλεσαν καὶ ἐπιτελοῦσι (καὶ) αὐτοὶ ὡς καὶ ἐκεῖνοι[126] παρὰ τῶν δαιμόν(ων) ἐνεργούμενοι διὰ τὸ συςῆσαι τὴν ἑαυτῶν[127] αἵρεσιν· καὶ ὅτι οὐ χρὴ ἐν τοῖς τοιούτοις μόνον μὴ[128] πλανᾶσθαι, ἀλλ' οὔτε κἂν πιςὸν ἴδωμεν ἢ ἄπιςον ἐν ἀσκήσει ὑπερβαλλούσῃ σωματικῇ· ἢ ἐρημία κατοικίας[129]· ἢ γραφ(ῶν) ἐπιςήμη πολλῇ[130]· ἢ αὐτοσχεδίως συντάτ-

117 *ὑπὸ θεοῦ* Barl. 118 *οὐδεὶς τούτων* Barl. (=*R), *οὐδεὶς ταῦτα* Band. 119 (*κἂν — ἐπεξελθεῖν*): *κἂν δ. εἰς καιρὸν μὴ ἐπανελθεῖν* Barl. (=*R), *κἂν δ. πρὸς κ. μακροθυμεῖν, καὶ μὴ ἐπεξέρχεσθαι* Band. 120 *περὶ: περὶ τῶν* Barl. (=*R), Band. 121 (*λογ. ἁγ. τ. πράσσοντας*) : *ἔχειν ἁγ. τ. πράττοντας* Barl. (=*R), *ἁγ. ἔχειν τ. πράσσοντας* Band. 122 *καὶ τέρατα* (=Band.): παρέλιπεν ὁ Barl. (=*R). 123 *καὶ ὅτι τοῦτό ἐςιν ὁ σκοπ(ὸς)* [ἐπὶ ἑκάστου τῶν γραμμάτων ν ὁ ἔχουν τεθῆ δύο στιγμαὶ (=διαλυτικὰ σημεῖα) πρὸς δήλωσιν διαγραφῆς («διαλύσεως»)] S2 (*σκοπὸς γὰρ τοῦτο* Band): *καὶ ὅτι οὗτος ἐςὶν ὁ σκοπὸς* Barl. 124 (*ταῖς πράξ. — πονηρῶν*): *ταῖς πράξ. αὐτῶν* Barl. (=*R), *ταῖς πονηραῖς αὐτῶν πράξ.* Band. 125 *καὶ* παρέλιπεν ὁ Barl. 126 *κἀκεῖνοι* Barl. 127 *διὰ τὸ . . . ἑαυτῶν* (=Band.): *εἰς τὸ . . αὐτῶν* Barl. (=*R). 128 *μὴ* παρέλιπεν ὁ Barl. 129 *ἐρημίας κατοικίαν* Barl. 130 *ἐπιςήμην πολλὴν* (=Band.) Barl. (=*R).

τοντα μ(ὲν)[131] γραφ(άς)· μήπω δὲ[132] γραφὰϲ εἰδότα· μὴ δὲ[133] ἐὰν ἴδωμ(εν) σῶμα τιν(ὸς) χρόνω πολλῶ[134] μὴ διαφθαρ(ὲν), ἢ ἕτερ(όν) τι τοιοῦτ(ον) ἁπλ(ῶς), ἔχ(ειν) τούτουσ ἁγίουσ· ταῦτα γὰρ ἅπαντα εἰ μὴ προϋπάρχουσιν[135] ἐν αὐτοῖϲ ὁρώμεναι αἱ ἐντολαὶ τοῦ κ(υρίο)υ τέλεον[136] (καὶ) αἱ δωρεαὶ τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ϲ αἱ παρὰ τοῦ ἁγ(ίου) παύλ(ου) ἀριθμούμεναι[137] καὶ αὐτ(ῆς) τῆϲ ὀρθῆϲ πίϲεωϲ ὁμολογ(ία), τῶν δαιμόν(ων) εἰϲὶν ἐνεργήμ(α)τα· ἢ κατὰ παραχώρησιν γίνονται τοῦ θ(εο)ῦ· οἷϲ κρίμασι μόνοϲ οἶδεν αὐτόϲ[138]: —» [= ~ Barl., φ. 235α· πβ. τὴν ἐν φ. ϛα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ τῶν ποιούντων — οἶδεν αὐτός· λόγος ΜΓ'ος..) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐρώ(τησις)· Τὰ σημεῖα καὶ αἱ θαυματουργίαι καὶ αἱ προφητεῖαι αἱ γινόμεναι[139] παρὰ τῶν[140] ἐναντία φρονούντ(ων) . . . [= ~ Barl., φ. 235α].

(φ. 82α - 89α) «**λό(γος) μδ'** —Ὅτι καλὸν καὶ εὐαπόδεκτον θ(ε)ῶ[141] τὸ ἐργάζεσθαι. κατὰ δίκαιον μέντοι λόγον:» [= ~ Barl., φ. 251α, ὅπου τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ἐκτενέστερον· πβ. τὴν ἐν φ. ϛα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὅτι καλὸν — μέντοι λόγον, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι οὐ μόνον εἰς πλῆθος ἁμαρτημάτων ἐξέκλιναν καὶ ἐκκλίνουσί τινες· ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους αἱρέσεις ἐξέπεσον· καὶ ὅτι χρὴ ἀκριβάζεσθαι τὸ καλὸν τοῦτο, — ἐπείπερ διπλοῦς ὁ ἄνθρωπος αἰσθητός τε καὶ νοητός κατὰ τοῦτον χρὴ καὶ τὴν αὐτοῦ ἐργασίαν εἶναι διπλῆν· λόγος ΜΔ'ος.) (=*R) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ ᾧα: τοῦ χρ(υσοστό)μ(ου) ἐκ τ(οῦ) κατ(ὰ) ἰω(άννην)] Οἱ π(ατέ)ρεϲ ἡμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ: Πάλιν ἐπὶ τροφὴν αὐτὸν ἕλκουσι ⟨τὴν⟩ σαρκικήν· . . . [= ~ Barl., φ. 251α].

(φ. 89α - 94α) «**λό(γος) με'** — Ποῖαι τέχναι τῶ ἐπαγγέλματι τ(ῶν) μοναχῶν ἁρμόζουσι· καὶ ὅτι ταῦτα τοῖϲ μοναχοῖϲ ἁρμόζει ἐργάζεσθαι, ὅσα μή τε τῇ τετυπωμένῃ τῶν ὡρῶν ψαλμωδία, μή τε τῇ εὐχῇ ἢ ὅλωϲ τῇ κατὰ θ(εὸ)ν λατρεία αὐτοὺϲ[142] ἐμποδίζουσιν ἢ κατάγουσιν[143] εἰσ ἐλάττωμα[144] ψυχικόν:» [= ~ Barl.,

---

131 *μὲν: τὰς* (=Band.) Barl. (=*R). 132 *δὲ* παρέλιπον Band., Barl. 133 *μηδὲ* Barl. 134 (*χρ. π.* [=Band.]) *τῷ πολλῷ χρόνῳ* Barl. (=*R). 135 (*ταῦτα . . . προϋπάρχουσιν*) *τούτων ἁπάντων μὴ προϋπάρχειν* Barl. (=*R). 136 (*αἱ ἐντολαὶ — τέλεον*) *τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου τέλεον ἐργασίαι* Barl. (=*R), *αἱ τῶν ἐντ. τοῦ Κυρίου ἐργασίαι* Band. 137 (*αἱ δωρεαὶ — ἀριθμούμεναι*) *αἱ δωρεαὶ τοῦ Πνεύματος αἱ παρὰ τοῦ Ἀποστόλου ἀπηριθμημέναι* Band., *τῶν δωρεῶν τοῦ πνεύματος τῶν παρὰ τῶν ἀποσόλων ἠριθμημένων* Barl. (=*R). 138 (*ἢ κατὰ — αὐτὸϲ*) *παραχωροῦντος τοῦ θεοῦ, οἷς κρίμ. μόνος οἶδεν αὐτὸς* Barl. (=*R), *ἢ παραχωροῦνται οἷς οἶδε θεὸς κρίμασιν* Band. 139 (*καὶ αἱ προφ. αἱ γινόμ.*) *αἱ γινόμεναι, καὶ αἱ προφητεῖαι* Barl. 140 *τῶν τὰ* Barl. 141 *τῷ θεῷ* Barl. (=*R), Band. 142 *αὐτῶν* Barl. (=*R), παρέλιπεν ὁ Band. 143 *ἐμποδ. ἢ κατάγον τὰ* [sic] Barl. (=*R), *ἐμποδίζουσι κατάγοντα* Band. 144 *ἐλάττωμά τι* (=Band.) Barl. I [-*μά τὶ* cod.] (=*R), *ἐλάττωμα τὶ* Barl. II.

φ. 260α· πβ. τὴν ἐν φ. ς'α-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ποῖαι τέχναι — ψυχικόν· λόγος ΜΕ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ['Εν τῇ ᾠᾳ: ἐκ τ(ῶν) ἀσκητ(ικ)(ῶν) τοῦ ἁγ(ίου) β(ασι)λ(είου)[145]] ἐρώ(τησις)· ποῖαι τέχναι τῶ ἐπαγγέλματι ἡμῶν ἁρμόζουσιν; ἀπό(κρισις). Ἰδικῶς μὲν ἀφορίσαι τέχνας τινὰς,[146] ... [= ~ Barl., φ. 260α].

(φ. 94α - 96α) «λό(γος) μς' — Πῶς χρὴ τινὰ πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν ἵνα μὴ προσκρούσῃ θ(ε)ῷ· (καὶ) ὅτι τοῦτο ἴδιον χριςιαν(ῶν)[147] τὸ ζημιοῦσθαι μᾶλλ(ον) ἢ ζημιοῦν ἐν ταῖς πραγματείαισ· καὶ ὅτι τοὺσ ἐν ταῖς[148] ἐκκλησί(αις) πραγματείας ποιοῦντας εἴτε μοναχοὺσ εἴτε λαϊκοὺσ καὶ ἐν αὐτ(αῖς)[149] διαμένοντ(ας), οἱ θεῖοι κανόνες τῆς κοινωνίας ἀφορίζουσιν· ὡσαύτως (καὶ) τὰς γινομένας πανηγύρεισ μετὰ πραγματειῶν ἐν ταῖς τῶν ἁγίων μνείαις κωλύουσιν οἱ θ(ε)οφόροι π(ατέ)ρεσ· (καὶ) ὅτι χάριν προσευχ(ῆς) ⟨(καὶ)⟩ κατανύξεως (καὶ) ἐπαναγνώσεως[150] τ(ῶν) ἄθλων τ(ῶν) ἁγίων (καὶ) ὑπομνήσεως (καὶ) ζήλου αὐτῶν συνάγονται οἱ χριςιανοί, οὐ μέν τοι διά τινας ἐπιτηδεύσεις κ(αὶ) ἀγορασίασ: —» [= ~ Barl., φ. 266α· πβ. τὴν ἐν φ. ς'β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Πῶς χρὴ τινὰ — ἀγορασίας· λόγος ΜϚ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ. (φ. 94β): ἐρώ(τησις) πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τὴν ἐκ τ(ῆς) ἐργασί(ας) διάπρασιν καὶ π(ῶς) ἀποδημ(εῖν).— ἀπό(κρισις) χρὴ[151] σπȣδάζειν καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐργασι(ῶν) ... [= ~ Barl. φ. 266α, ὅπου ἐν τῇ ᾠᾳ καὶ ἡ ἐπιπρόσθετος ἔνδειξις: ἐκ τῶν ἀσκητικῶν τοῦ μεγ(ά)λ(ου) βασιλείου].

(φ. 96α - 99β) «λό(γος) μζ' — Ο[ῖαι][152] τέχναι τοῖς κατὰ κόσμον ἁρμόζουσι· (καὶ) ὅτι ἡ ἰατρικὴ τέχνη καὶ ἐν τοῖς κοσμικ(οῖς) καὶ ἐν τοῖς μοναχοῖς οὐκ ἔςιν ἀπόβλητος· (καὶ) πῶς δεῖ αὐτῇ χρᾶσθαι[153]· (καὶ) ὅτι τινὲσ προφάσει τῆς ἰατρείας ὡς ἔργον μετέρχονται τάς τε ἐπωδὰς[154] (καὶ) τὰ[155] φυλακτήρια, καὶ τὰ ὅμοια τούτων[156]· καὶ ὅτι ἔργον τινὲς ἔχουσι τὸ τὰσ ἄρκουσ[157] ἐπισύρ(ειν) (καὶ) ἕτερα ζῶα, καὶ ἄλλα τινὰ διάφορα παίγνια ἐπιτηδεύειν· καὶ ὅτι τούτους πάντ(ας) οἱ θεῖοι κανόνες εἰ μὲν ἐπιστρέψουσι πρὸς μετάνοιαν ἕνεκεν τῆς κακῆς πράξεως, τῆς κοινωνί(ας) πρὸς χρόνον χωρίζουσιν· εἰ δὲ μὴ πείθονται[158] ἀλλ' ἐν τούτοισ ἐπιμένουσιν, ἐκ τῆς τ(ῶν) χριςιανῶν χωρίζουσι πίςεως: —» [= ~ Barl., φ. 268β· πβ. τὴν ἐν φ. ς'β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ποῖαι τέχναι — πίςεως· λόγος ΜΖ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

---

145 (*ἐκ τῶν ἀσκητ. — βασιλείου*) παρέλιπεν ὁ Barl. 146 *τινὰς* παρέλιπεν ὁ Barl. 147 *χριςιαν(ῶν)* (=Band.): *-νοῖς* Barl. (=*R?). 148 *ταῖς* (=Band.) παρέλιπεν ὁ Barl. 149 *αὐτῷ* Barl. II, *αὐταῖς* ἐξ ἀρχικοῦ *αὐτῷ* Barl. I. 150 *ὑπαναγν.* Barl. (=*R), *ἀναγν.* Band. 151 *χρὴ δὲ* Barl. (=*R). 152 *Ο*' ... S2 (*Οἷαι* συνεπλήρωσεν ὁ Πδμτρ.): *Ποῖαι* Barl., *Περὶ, οἷαι* Band. 153 *χρᾶσθαι* (=Band.): *χρῆσθαι* Barl. (=*R). 154 *τὰς ἐπωδὰς* Band., *τάς τε γοητείας* Barl. (=*R). 155 *τὰ λεγόμενα* (=Band.) Barl. (=*R). 156 *τούτων* (=Band.): *τούτοις* Barl. (=*R). 157 *ἄρκτους* (=Band.) Barl. (=*R). 158 *πείθωνται* Barl. (=*R).

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ φα: τοῦ χρ(υσοστό)μ(ου) ἐκ τ(ῆς) πρ(ὸς) κορινθ(ίους)[159] ἐπιϛολ(ῆς)]. Ἐϛι τέχνη γεωργικὴ ἔϛι κ(αὶ) ὑφαντικὴ κ(αὶ) οἰκοδομική· . . . [= ~ Barl., φ. 268β.].

(φ. 99β - 101β) «**λό(γος) μη'** — Περὶ εὐνούχων διαφορ(ᾶς) καὶ πόθεν τοῦτο ἔλαβε τὴν ἀρχήν. Ἔτι δὲ καὶ περί τινων τῶν κατὰ φύσιν αὐτήν[160] (καὶ) πότ(ε) δύνανται γίνεσθαι[161] κληρικοί· καὶ ὅτι οὐκ ἀπαλλάττονται τοῦ πάθ(ους) τ(ῆς) πορνεί(ας) διὰ τ(ῆς) εὐνουχεί(ας)[162], ἀλλὰ χεῖρον τῶν λοιπ(ῶν) πολεμοῦνται· καὶ ὅτι οἱ κληρικοὶ τιν(ὰς) εὐνουχίζοντεσ, καθαιροῦνται· οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφορίζονται τῆς κοινωνί(ας)· καὶ ὅτι ὁ διὰ νόσον εὐνουχίζων οὐκ ἔχει ἔγκλημα: —» [= ~ Barl., φ. 273α· πβ. τὴν ἐν φ. ϛ'β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ εὐνούχων — ἔγκλημα· λόγος ΜΗ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ φα: τοῦ χρ(υσοστό)μδ[163]] Εἰσὶν εὐνοῦχοι[164] οἵτινεσ εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐ(ρα)νῶν: — Οὐ τῶν μελῶν τὴν ἐκκοπὴν λέγει· ἄπαγε· ἀλλὰ τῶν . . . [= ~ Barl., φ. 273α].

(φ. 101β - 103β, 105, 104, 107, 106, 108α - 112α) «**λό(γος) μθ'** — Περὶ ταπεινώσεωϲ· (καὶ) ⟨ὅ⟩τι[165] οὐ τοὺϲ γινομένουϲ ταπεινοὺϲ ἕνεκέν τινοσ ⟨ὑ⟩ϲερήσεωϲ ⟨ὁ κ(ύριο)ϲ⟩[166] μακαρίζει: ἀλλὰ τ(οὺς) ἑκόντ(ας) καὶ τρέμονταϲ τὰ λόγια τοῦ θ(εο)ῦ· καὶ ποίαν ταπεινοφροϲύνην ὁ λόγοϲ διδάϲκει· (καὶ) ὅτι ἐφόσον[167] ἐϛὶν ὁ ἄν(θρωπ)οϲ ἐν τῇ ἀμελείᾳ, ταύτηϲ[168] ἐπιβῆναι οὐ δύναται· διότι οὐκ οἶδε τί[168a] παρ' αὐτοῦ ζητεῖ ὁ θ(εό)ϲ· καὶ ὡϲ τέλειοϲ μέγα φρονεῖ· ἔτι [169] μὴν (καὶ) περὶ πένθουϲ (καὶ) πραότητ(ος)[170] καὶ διαφορᾶϲ δικαιοσύνηϲ[171]· καὶ ποῖοϲ λέγεται καθαρ(ὸς) τῇ καρδ(ίᾳ)· καὶ ὅτι τ(ῶν) μὲν τελεί(ων) ἐϛί, τὸ εἰρηνεύ(ειν) τοὺσ μαχομένουϲ καὶ μηδὲν ἐξ αὐτ(ῶν) βλαπτομ(έ)ν(ων)[172]· τῶν δὲ ἀσθενεστέρ(ων) τὸ τὴν ἰδί(αν) καρδίαν καὶ τὴν τ(ῶν) αὐτ(οῖς) κατὰ θ(εὸ)ν[173] ἀγαπητ(ῶν), εἰρηνεύειν[174]· κ(αὶ) τοῦτο[175], ὅταν μὴ πρόκειται ζημία ψυχῆϲ· ἔτι (δὲ) (καὶ) περὶ ἑτέρ(ων) ἐντολ(ῶν) κ(αὶ) ῥήσε(ων) τοῦ κ(υρίο)υ ὅσαι εἰϲ τ(οὺς) προγεγραμμέν(ους) λόγ(ους) ἦσαν ἀνάρμοϲοι: —» [= ~ Barl., φ. 275β· πβ. τὴν ἐν φ. ϛβ - ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ

---

159 *κορινθ: βας*: Barl. (=*R). 160 *(τινων — αὐτήν)*, *τινων τῶν κατὰ φύσιν αὐτ(ῶν)* Barl. (=*R), *τινων κατὰ φύσιν αὐτοῖς προσόντων* Band. 161 *γενέσθαι* (=Band.) Barl. (=*R). 162 *εὐνουχίας* Barl. 163 *τοῦ χρισοςόμου* [sic] *ἐκ τοῦ κατὰ ματθ.*: Barl. 164 *εὐνούχοι* Barl. 165 *'τι* [sic, ἐπικαλυφθέντος τοῦ ὅ τῇ ἐκ νέου γραφῇ τοῦ προηγουμένου *(καὶ)*] S2 166 *ὁ κ̅ϲ* (γραφὴ λανθάνουσα ὑπὸ τὰ γράμματα *εωϲ* τοῦ προηγουμένου *⟨ὑ⟩ϛερήσεωϲ* [ἐπικαλυφθέντα τῇ ἐκ νέου γραφῇ τῆς δηλωθείσης λέξεως]) S2 (=Band., Barl.). 167 *ὅσον* Band. Barl. (=*R). 168 *ἐπὶ ταύτην* Band., Barl. (=*R). 168a *οἶδε τί* (=Band., Barl. II): *εἶδε τι* Barl. I. 169 *ἔτι γε* Barl. 170 *πραότητος* (=Band.): *πραΰτητος* Barl. (=*R). 171 *(καὶ δ. δικαιοσ.) καὶ δικαιοσύνης καὶ διαφορᾶς* Barl. (=*R). 172 *βλαπτομένους* Barl. (=*R). 173 *(καὶ τὴν—θεὸν)* = Band.: *καὶ τῶν κατὰ θεὸν αὐτῶν* Barl. (=*R). 174 *(εἰρηνεύειν)* παρέλιπεν ὁ Barl. (=*R) καὶ (μετὰ πάντων τῶν ἐφεξῆς [— *ἀνάρμοστοι*]) ὁ Band. 175 *τούτ(ων)* Barl.

αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ταπεινώσεως — ἀνάρμοσοι· λόγος ΜΘ'ος:) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: Ὁ τῆς ταπεινώσεως θησαυρ(ὸς) αὐτὸς χ(ριστὸ)ς ὁ θ(εὸ)ς ἡμ(ῶν), πράξει καὶ λόγω ἐδίδαξεν ἡμ(ᾶς) ταύτην· εἴρηκε γὰρ . . . [= ~ Barl., φ. 275β].

(φ. 112β - 120β) «λό(γος) ν'[176] — "Οτι τ(ὰς) τοῦ κ(υρίο)υ ἐντολ(ὰς) προτιμᾶν δεῖ· ἐν δευτέρω[177] δὲ τ(ὰς) τ(ῶν) ἀν(θρώπ)ων παραδόσ(εις) τίθεσθαι[178]· καὶ ὅτι οἱ τὰς ἐντολ(ὰς) τοῦ κ(υρίο)υ μὴ φιλοπονοῦντες· εἰς (δὲ) τ(ὰς) τ(ῶν) ἀν(θρώπ)ων δῆθεν παραδόσεις σχολάζοντες, καὶ αὐτὸ τοῦτο κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν ἐργάζονται· "Ετι δὲ (καὶ) ἕτεραι διακρίσεις ἐκ διαφόρ(ων) γραφ(ῶν) συνιςάμεναι· πε(ρὶ)[179] ὑποθέ(σεων) καὶ ὀνομάτ(ων) τ(ῶν) ἐχόντ(ων) μ(ὲν) κατὰ τὴν λέξιν ἓν[180] ὄνομα· διπλ(ᾶς) δὲ (καὶ) τριπλ(ᾶς) τ(ὰς) διαφορ(άς)· οἷον ἡ ὑπακοὴ (καὶ) τὸ θέλημα· ἡ ἁπλότ(ης) καὶ ἡ φρόνησις· (καὶ) ἡ ἀκακία[181]· ἡ διάκρισις· (καὶ) ἡ χαρά, (καὶ) τὸ μέτριον[182]· ἡ συμπάθεια καὶ ἡ πλάνη καὶ τὰ ὅμοια τούτων· ταῦτα πάντα διπλᾶς ἔχουσι τὰς διαφορ(άς)· ἤγουν εἰς σαρκικὴν (καὶ) εἰς πν(ευματ)ικήν· "Ετι μὴν[183] καὶ περὶ ὁσιότητ(ος) (καὶ) δικαιοσύν(ης)· ἀμεμπτοσύν(ης) τὲ[184] καὶ ἁγιότητ(ος)· (καὶ) π(ῶς) τ(οὺς) ἔχοντ(ας) ταῦτα γνωρίσομ(εν): — [= ~ Barl., φ. 288α· πβ. τὴν ἐν φ. ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: "Οτι τὰς τοῦ — γνωρίσομεν· λόγος Ν'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: ['Εν τῇ ἔξω ᾤᾳ: ἐκ τ(ῶν) ἀσκητικ(ῶν) τοῦ ἁγίου[185] βασιλείου.] Τὸ τελειότατον ἔργον τῆς ἀσκητικῆς πολιτεί(ας) τοῦτό ἐςι[186]· τὸ, τ(ῶν) ἀτόπ(ων) ἔργ(ων) ἀπέχεσθαι . . . [= ~ Barl., φ. 288β].

(φ. 120β - 127β) «λό(γος) να' — Πῶς δεῖ[187] ἐξαγορεύειν[188] καὶ μετανοεῖν ἡμᾶς ἐκ τῶν δεινῶν πράξεων::» [= ~ Barl., φ. 297β· πβ. τὴν ἐν φ. ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως ἐκ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίαι, καὶ πῶς δεῖ — πράξεων· λόγος ΝΑ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ: Ὁ ἠγαπημένος μαθητ(ὴς) τοῦ κ(υρίο)υ ἔφησ(εν) οὕτως· ὅτι αὕτη ἐςὶν ἡ ἀγάπη τοῦ θ(εο)ῦ ἵνα τὰς ἐντολ(ὰς) αὐτοῦ τηρῶμ(εν) . . . [= ~ Barl., φ. 297β].

(φ. 127β - 143β) «λό(γος) νβ' — Ὑπόμνημα περὶ μ(ετ)ανοί(ας) κ(αὶ) ἐξαγορεύσεως· κ(αὶ) ὅτι οὐ χρὴ | τὰς κατ' ἀνάγκ(ην)[189] γινομέν(ας) ἢ κατ' οἰκονομί(αν)

176 Τῆς ἐνδείξεως ταύτης ἡ γραφὴ ἐξίτηλος τῇ ἀποτριβῇ τοῦ χάρτου, ὑπὸ δὲ τὰ ἐξίτηλα διὰ χειρὸς νεωτέρας ἡ ἔνδειξις ν'ος: 177 *ἐν δευτέρω* (=Band.): *ἐκ δευτέρου* Barl. 178 *τίθεσθαι* παρέλιπεν ὁ Band. 179 *περὶ* (=Band.): *καὶ περὶ* Barl. 180 *ἓν* (=Band.) παρέλιπεν ὁ Barl. 181 *ἀκακία* (=Band.): *κακία* Barl. (=*R). 182 *μέτρον* Barl. 183 *ἔτιγεμὴν* Barl. (*ἔτι δὲ* Band.). 184 *τε* Barl. 185 *ἁγίου: μεγ(ά)λ(ου)* Barl. 186 *τοῦτο ἐςὶ* Barl. 187 *Περὶ μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως ἐκ τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίαι, καὶ πῶς δεῖ* Barl. (=*R), *Περὶ μετανοίας ἐκ τ. θ. γρ. μαρτυρίαι· καὶ πῶς δεῖ* Band. 188 (=Band.) *ἐξαγορεύεσθαι* Barl. (=*R). 189 *κατὰ ἀν-* (=Band.) Barl. (=*R).

τινὰ πρὸϲ καιρ(ὸν) ἐξαγορεύσειϲ κ(αὶ) συγχωρήσειϲ[190] ἁμαρτι(ῶν) πάντοτε ταύτ(ας) εἰϲ μαρτυρίαν[191] προφέρειν· ἀλλ' ὅταν πάλιν τοιοῦτ(ος) ἐπέλθῃ καιρόσ· καὶ ὅτι τὸ μηδόλωϲ δέχεσθαι μ(ετ)άνοιαν, ἢ πάλιν ἀλόγ(ως) φιλανθρωπεύεσθαι (καὶ) ἄνευ ἐντολῆϲ τιν(ὸς), ἢ καρπ(ῶν) μ(ετ)ανοί(ας) οὓσ οἱ θεῖοι κανόνεϲ παρέδοσαν[192] ἡμῖν περὶ τοῦ συγχωρ(εῖν) ἁμαρτί(ας), ἀμφότερα εἰϲ αἱρέσειϲ ἐκκλίνουσι· τομὲν[193] εἰϲ τὴν τ(ῶν) ἀπανθρώπ(ων) ναυατιαν(ῶν)· τοδὲ[194]· εἰϲ τὴν τ(ῶν) πεφυσιωμέν(ων) καὶ πεπλανημέν(ων) μεσσαλιανῶν[195]: —» [= ~ Barl., φ. 306β· πβ. τὴν ἐν φ. ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Ὑπόμνημα — μεσσαλιανῶν· λόγος ΝΒ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: ἐκ τοῦ πατερικοῦ Ἀδελφὸϲ ἀπῆλθεν ἀντλῆσαι ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ· εὗρε δὲ ἐκεῖσε γυναῖκα πλύνουσαν[196] ἱμάτια· καὶ συνέβη αὐτ(ὸν) πεσ(εῖν) μ(ετ)' αὐτ(ῆς)· . . . [= ~ Barl., φ. 306β].

(φ. 143β - 145β, 147α - 148β) «**λόγ(ος) νγ'** — Πῶϲ χρὴ μεταλαμβάν(ειν) τῶν θεί(ων) μυϛηρί(ων)· (καὶ) ὅτι φοβερ(ὸν) λί(αν) (καὶ) ἐπικίνδυν(όν) ἐϛι[197] τὸ ἀναξί(ως) μεταλαμβάν(ειν)· ἢ πάλιν τὸ ἐξ ἀμελεί(ας) μὴ ἀγωνίζεσθαι καθαρεύ(ειν) καὶ ὅσον τὸ κατὰ δύναμ(ιν) ἀξίωϲ μ(ετ)αλαμβάν(ειν)· καὶ ὅτι ὁ[198] ἀναξίωϲ μ(ετ)αλαμβάνων, τούτω ὁ σαταν(ᾶς) μ(ετ)ὰ παρρησί(ας) ἐπιπηδᾶ· καὶ ὅταν τ(ῆς) κοινωνί(ας) ἐξ ἀμελεί(ας) ἀπομακρύνῃ, τοῦτο ποιεῖ: —» [= ~ Barl., φ. 326β· πβ. τὴν ἐν φ. ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Πῶς χρὴ — τοῦτο ποιεῖ· λόγος ΝΓ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι, λείπει δὲ καὶ ἡ φράσις 'ἢ πάλιν — ἀξίως μεταλαμβάνειν' διὰ πήδημα κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν ἀπὸ ὁμοίου (. . . ἀναξίως μεταλαμβάνειν) εἰς ὅμοιον (. . . ἀξίως μεταλαμβάνειν).].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ φα: τοῦ ἁγ(ίου) ἀναϲταϲίου τοῦ σιναΐτου †] ἐρώ(τησις) Καλὸν ἄρα τὸ κοινωνεῖν συνεχῶς, ἢ ἐκ διαλείμματ(ος); ἀπό(κρισις) Τοῦ ἀποϛόλ(ου) λέγοντ(ος) δοκιμαζέτω ἄν(θρωπ)ος ἑαυτ(όν)· . . . [= ~ Barl., φ. 326β].

Τὸ φύλλον 146 (τοῦ S2) παρετοποθετήθη ἐνταῦθα κατὰ τὴν βιβλιοδεσίαν τοῦ κώδικος, παρέχει δὲ κείμενον συνεχίζον ἀμέσως τὸ τῶν φύλλων 2 - 7, τὰ ὁποῖα, ὡσαύτως παρατοποθετηθέντα, περιλαμβάνουν κείμενον συνεχίζον ἀμέσως τὸ τοῦ φύλλου 157β (δηλ. κείμενον ἀνῆκον εἰς τὸν νζ' λόγον). Βλ. καὶ ὅσα κατωτέρω λέγομεν περὶ τοῦ κειμένου τῶν φύλλων 157β κ.ἑξῆ.

(φ. 149α - 150β) «**[λόγ(ος) νδ']** Ὅ[τι φοβ]ερὸν[199] καὶ ἐπικίνδυνόν ἐϛι [200] τ(οῖς)

---

190 (=Band.) *συγχωρήσεως* Barl. (=*R). 191 *μαρτυρίαν* (=Band., Barl. I) μετὰ διόρθωσιν (*μαρτυρ* ἐξ ἀρχικοῦ *ἁμαρτια*) Barl. II. 192 *παρέδωκαν* Barl. 193 *τομὲν* (τὸ ε διπλοτονούμενον) S2, *τὸ μὲν* (=Band.) Barl. 194 *τοδὲ* (τὸ ε διπλοτονούμενον) S 2, *τὸ δὲ* (=Band.) Barl. 195 *μεσσαλιανῶν* (S2) Barl. I, Barl. II (πρὸ διορθώσεως): *μασσαλ-* (=Band.) Barl. II (μετὰ διόρθωσιν ἐξ ἀρχικοῦ *μεσσ-*). 196 *πλύνουσα* Barl. 197 *-νον ἐϛὶ* Barl. 198 *ὁ* (=Band.) παρέλιπεν ὁ Barl. 199 τὰ περικλειόμενα ἐντὸς ἀγκυλῶν ἐξίτηλα τῇ ἀποτριβῇ τοῦ χάρτου. 200 *ἐπικίνδυνόν ἐϛι* (=Band.): *-νον* (παραλειπομένου τοῦ *ἐϛὶ*) Barl.

ἀσθενέσι κατὰ ψυχήν, δέχεσθαί τιν(ας) εἰς ἐξαγορεί(αν)[201]· (καὶ) ὅτι καὶ αὐτοὺσ τοὺσ δυνατοὺσ καὶ πν(ευματι)κοὺσ κατασπᾷ τὸ τοιοῦτον εἰς πτῶσιν· (καὶ) περὶ διαφορ(ᾶς) τῆς τοιαύτη(ς) ἀναδοχ(ῆς)· καὶ πῶς τὰ τοιαῦτα μετέρχεσθαι χρή: —» [= ~ Barl., φ. 332α· πβ. τὴν ἐν φ. ζα τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (:"Οτι φοβερὸν — χρή· λόγος ΝΔ'ος.) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: [Ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ ἐξίτηλος τῇ ἀποτριβῇ τοῦ χάρτου ἡ καὶ ἐν Barl. ἔνδειξις: ἐ⟨κ τῶν σχολί(ων) τῆς κλίμακος, κείμενον⟩] Τινὲς τὸ τῆς ἀναδοχῆς κρίμα ὡς οὐδὲν λογισάμενοι, ψυχὰς ἀλόγως ποιμαίν(ειν) . . . [= ~ Barl., φ. 332α].

(φ. 150β - 153β) «λό(γος) νε'[202] —"Οτι οὐ χρὴ ἄνευ ἱερέως δέχεσθαι ἐξαγορεύσεις· καὶ ὅτι οἱ ἱερεῖς τ(ὸν) τοιοῦτ(ον) κίνδυνο(ν) ἔχουσιν· ἤτοι τοῦ μὴ δέχεσθαι τοὺς ἐπιςρέφοντ(ας) καὶ τὸ φανεροῦν ἀλλότρια ἁμαρτήματα· καὶ τὸ μὴ διδάσκειν (καὶ) παιδεύειν τὸν ὑπ' αὐ(τοὺς) λαόν· καὶ ὅτι ἀμελῶν (καὶ) διαμένων ὁ ἱερεὺς ἐν τοῖς τοιούτ(οις), καθαιρεῖται· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀπογινώσκ(ειν) τ(οὺς) μαθητευομέν(ους)· τὰ γὰρ παρ' ἑαυτοῦ χρὴ πάντα εἰσφέρ(ειν) καὶ τ(ὴν) διόρθωσ(ιν) αὐτ(ῶν) ἀναμέν(ειν)· καὶ ὅτι τ(ῶν) ἰσχυροτέρ(ων)[203] ἐςὶ τὰ τοιαῦτα ἰατρεύ(ειν) καὶ τ(ῶν) δυναμένων ἐξ αὐτ(ῶν) ὠφελεῖσθαι· τ(οὺς) δὲ ἐκ τούτ(ων) βλαπτομέν(ους) ἀποφεύγειν χρὴ καὶ σφοδροτέρως[204] ἀποπηδᾶν: —» [= ~ Barl., φ. 334β· πβ. τὴν ἐν φ. ζα-β τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (:"Οτι οὐ χρὴ ἄνευ — ἀποπηδᾷν· λόγος ΝΕ'ος·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

"Αρχ.: [Ἐν τῇ ᾤᾳ: ἐκ τοῦ νομοκάν(ονος) τοῦ ἁγ(ίου) Ἰω(άννου) τοῦ νηςευτ(οῦ)]: Οὐδεὶς τ(ῶν) κληρικ(ῶν) ὀφείλει τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι· εἰ μὴ μόνον ἐκεῖνοι, οἷς ἐςι[205] χρεία· τουτέςιν ἐπισκόποισ καὶ πρεσβυτέροισ· ὥςπερ γὰρ οὐκ ἔξεςι . . . [= ~ Barl., φ. 334β].

(φ. 153β - 157β) «λόγ(ος) νς' — Περὶ ἐπιτιμίων καὶ ἀφορισμ(ῶν) τῶν παρὰ τ(ῶν) ἱερέ(ων) διδομέν(ων)· καὶ ὅτι τὰ παρὰ τ(ῶν) ἱερέ(ων) ἐπιτίμια, δεδεμένα εὐλόγ(ως), οὐ λύονται ὑφ' ἑτέρου· εἰ μὴ τελευτήσει[206] ὁ δήσ(ας) αὐτ(όν)[207]. καὶ ὅτι αἱ παράλο⟨γοι⟩ ἐπιτιμήσεις, οὐ δέδενται παρὰ τῷ θ(ε)ῷ καθ(ὼς) ὁ μέγ(ας) διονύσι(ος) ὑπεμνημάτισε (καὶ) ἕτεροι πλεί⟨ο⟩⟨νες⟩· καὶ ποῖαι εἰσὶν αἱ εὔλογοι (καὶ) παράλογοι ἐπιτιμήσ(εις)· ἤτοι κατὰ τ(οὺς) θείουσ κανόν(ας) καὶ μὴ κατὰ τ(ὰς) τῶν ἱερέ(ων) ἐπιθυμί(ας)· καὶ ὅτι εἰ καὶ οὐ δέδενται παρὰ τῷ θ(ε)ῷ τὰ παραλόγ(ως) ἐπιτιμηθέντα· ἀλλ' οὖν, οὐ δεῖ ἐκδικ(εῖν) ἑαυτ(ὸν) ἐπιτιμώμεν(ον) παραλόγ(ως)· καὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει καταφρονητικῶς καὶ ἀλαζονικῶς ἐν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς αὐτ(ῶν) ἐπιτιμίοισ διακεῖσθαι· ἀλλὰ μετὰ πάσης παρακαλεῖν ταπεινότητ(ος)· καὶ ὅτι εἰ μ(ὲν) οὐ δύναται τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀνύσαί τι[208]; προσέρχεσθαι δεῖ τοῖς μείζοσιν ἱερεῦσι καὶ οὕτως παρ' αὐτ(ῶν)

201 *τινὰς ἐξαγορεύσεις* Barl. (*τινας ἐξαγορείας* Band.). 202 *νε'* (μετὰ διαγραφὴν τοῦ προταχθέντος ἐσφαλμένου *νς'*) S2. 203 *ἰσχυρωτέρων* Barl. 204 *σφοδρωτέρως* Barl. 205 *ἐςὶ* Barl. 206 *τελευτήσῃ* Barl. 207 *αὐτόν* (Band.): *αὐτούς* Barl. [=*R]. 208 (*ἀνῦσαί τι* Band.) *ἀνῦσαι τι* Barl.

ἐκδικεῖσθαι κατὰ τὸν ἐν καρταγένη[209] τεσσαρεσκαιδέκατ(ον) κανόνα· εἰ δὲ μὴ[210], ὁ ἀλαζονικ(ῶς) καὶ ἀνάρχ(ως) ἐκδικηθεὶς, αὐτὸς κατὰ τ(ὸν) αὐτὸν κανόνα διορθωθήσεται· (καὶ) ὅτι προσέχ(ειν) χρὴ τὸν ἐπιτιμῶντα ἢ ἀφορίζοντα παρὰ τὸ θέλημα τοῦ θ(εο)ῦ ἤτοι παρὰ τ(οὺς) θείουσ κανόν(ας)· ἐὰν ἔπραξέ τι παρὰ ⟨τὸν⟩ προσήκοντ(α) λόγον· αὐτὸς γὰρ εἰς τὸν κίνδυν(ον) τοῦ τοιούτου ἐπιτιμίου τὸν παρὰ τοὺσ θείουσ νόμουσ, καταδικάζεται: —» [= ~ Barl., φ. 338$^{\alpha-\beta}$· πβ. τὴν ἐν φ. ζ$^{\beta}$ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἐπιτιμίων — καταδικάζεται· λόγος ΝϚ'^{ος}·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὤᾳ: τ(ῶν) ἁγί(ων) ἀπ(οστόλων) καν(ὼν) λα'^{ος}·] Εἴ τις πρεσβύτερ(ος) ἢ διάκον(ος) ὑπὸ ἐπισκόπου γένη|[φ.154α]⟨ται ἐν ἀφορισ⟩μ⟨ῷ⟩, τοῦτον μὴ ἐξεῖναι παρ' ἑτέρου δεχθῆναι· ἀλλ' ἢ παρὰ τοῦ ἀφορίσαντ(ος) αὐτόν· εἰ μὴ[211] κατὰ συγκυρίαν τελευτήσῃ ὁ ἀφορίσας αὐτ(ὸν) ἐπίσκοπος:— [Ἐν τῇ δεξιᾷ ὤᾳ διὰ χειρὸς τοῦ (γραφέως τοῦ Barl.) Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776), ἀνανεώσαντος πιθανώτατα τὴν παλαιὰν γραφὴν (ἀμυδρῶς τότε διακρινομένην εἰσέτι καὶ ἤδη ὅλως ἐξίτηλον), πλὴν τοῦ ἐρυθρογράφου πρώτου γράμματος (τ), ὅπερ φαίνεται τῆς ἀρχικῆς χειρός, ἡ ἔνδειξις τῆς πηγῆς: Τῆς ἐν νι|καίᾳ συνόδου | κανὼν ε'^{ος}. (= ~ Barl., φ. 338β, ὤα: Τῆς ἐν νικαίᾳ | α'^{ης} συνόδ: κα|νὼν ε'^{ος}).] Περὶ τ(ῶν) ἀκοινωνήτ(ων) γενομ(έ)ν(ων) εἴτε τ(ῶν) ἐν τῷ κλήρῳ· εἴτε τ(ῶν)[212] ἐν λαϊκῷ τάγματι . . . [= ~ Barl., φ. 338β].

Τελ. (φ. 157β): . . . καὶ ἀναθεὶς αὐτ(οὺς) ἐπὶ τὸν θ(εὸ)ν, ἀπέλυσ(εν) αὐτοὺς ἀσιάντουσ[213]:— [= ~ Barl., φ. 343α].

(φ. 157$^{\beta}$, 2$^{\alpha}$ - 7$^{\beta}$, 146$^{\alpha-\beta}$, 158$^{\alpha-\beta}$) «**[λόγ(ος)] νζ'-ος** — Περὶ ἑορτ(ῶν) (καὶ) νηςει(ῶν) (καὶ) γονυκλισιῶν τ(ῶν) κεκωλυμέν(ων) ἢ ἐπιτετραμμέν(ων) γίνεσθαι· παρὰ δὲ τοῦ προσκυνητ(οῦ) καὶ θείου πν(εύματο)ς διὰ τ(ῶν) θεοφόρ(ων) π(ατέ)ρων ἡμῖν παραδεδομ(έν)(ων)· καὶ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἐςι[215] τὸ καταφρον(εῖν) τ(ῶν) τοιούτ(ων)· (καὶ) γὰρ ἀναθεματίζονται καὶ ἀφορίζονται καὶ τοῖς αἱρετικοῖς συναριθμοῦνται παρὰ τ(ῶν) θεί(ων) κανόν(ων) οἱ δίχα εὐλόγου αἰτί(ας) τούτ(ων) καταφρονοῦντ(ες)· καὶ τίς ἡ αἰτία τῶν ἑορτ(ῶν) καὶ νηςει(ῶν) (καὶ) γονυκλισι(ῶν)· (καὶ) διατί πρὸς ἀνατολ(ὰς) ὁρῶντες προσευχόμεθα: —» [= ~ Barl., φ. 343$^{\alpha}$· πβ. τὴν ἐν φ. ζ$^{\beta}$ τοῦ Barl. ὁμοίαν ἐπιγραφὴν τοῦ αὐτοῦ λόγου (: Περὶ ἑορτῶν — προσευχόμεθα· λόγος ΝΖ'^{ος}·) = ~ Band., ὅπου γραφαὶ καὶ διάφοροι.].

Ἀρχ.: [Ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὤᾳ (ἡμιαφανῆ): ἐκ τ(ῶν) | διατάξε(ων) τ(ῶν) ἁγίων | ἀποςόλων

---

209 *καρθαγένη* Barl. (*Σαρδικῇ* Band.). 210 *μὴ* (τὸ η διπλοτονούμενον) S2 (*μὴ* Barl.). 211 *εἰ μὴ ἂν* Barl. 212 *τῶν* παρέλιπεν ὁ Barl. 213 *ἀσιάντους* (=Barl.) [Ἡ χρῆσις ἐνταῦθα τῆς λ. *ἀσίαντος*, ἀθησαυρίστου ἄλλοθεν, ἀλλ' εὐνοήτου (⟨ἀ+*σιαντός*· πβ. Liddell - Scott - Jones - McKenzie, *A Greek - English Lexicon*, 9Oxford 1940 [1966] ἐν λ. *σιαίνω, σιαντία, σιαντός*), ἀποδεικνύει ἔγκυρον τὸν τύπον *ἀσιάντως* (Migne, P.G. 89.748 B: «error for *ἀσινάντως*» κατὰ τὸν G.W.H. Lampe, *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford 1968, ἐν λ.) καὶ ἀκύρους τοὐναντίον τοὺς τύπους *ἀσίναντος* (Migne, *P.G.* 99. 1337 A) καὶ *ἀσινάντως*, τοὺς ὁποίους ἀποδέχεται ὁ Lampe, *ἔ.ἀ.*]. 214 νζ'-ος (διὰ χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ ἀνανεώσαντος τὴν ἐξίτηλον παλαιὰν γραφήν) S2 215 *-νον ἐςὶ* Barl.

| πέτρου | καὶ | παύ|λου[216]. Ἐγὼ Πέτρ(ος) καὶ[217] Παῦλ(ος) διατασσόμ(ε)θ(α) ἐργάζεσθαι τοὺσ λαοὺσ[218] πέντε ἡμέρας· σάββατ(ον) δὲ[219] (καὶ) κυριακὴν, σχολαζέτωσ(αν) τῇ ἐκκλ(ησί)α ... [= ~ Barl., φ. 343α].
Τελ. (κολοβὸν [φ. 158β, φύλλον, τοῦ ὁποίου νῦν τὸ κάτω τμῆμα, ἔνθα ἐφέρετο κείμενον ἑπτὰ περίπου στίχων, ἀποκεκομμένον]): ... εὐχ(ὰς) δὲ ἵνα ποιῶσι διὰ τοῦ νυχθημέρου, τρεῖς πρωΐ· (καὶ) ὅταν ἐσθί(ειν) μέλλωσι καὶ ἐν τῇ ὥρα τοῦ δείπνου· (καὶ) ὅταν κοιμηθῆναι ὑπάγωσι· κατὰ δὲ ἑκάς(την) εὐχὴν, ἵνα λέγωσιν οἱ εἰδότεσ, τ(ὸν) πεντηκος(όν)· τὸ ἅγι(ος) ὁ θ(εὸς)c, τρίτ(ον)· τὸ παναγ(ία) τρι(άς)· τὸ π(άτ)ερ ἡμ(ῶν)· τὸ κ(ύρι)ε ἐλέ(ησ)(ον) ρ΄· τὸ, ὁ θ(εὸ)c ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτ(ω)λ(ῷ), Ν̄· | καὶ τὸ, κ(ύρι)ε ἥμαρτ(ον) συγχώρησ(ον), Ν̄· (καὶ) μ(ετ)ανοί(ας) Ν̄· οἱ δὲ μὴ οὕτως προαιρούμ(εν)οι ἢ μὴ δυνάμενοι, | τὰ ἡμίση τούτ(ων)· οἱ δὲ μηδὲ οὕτ(ως), κἂν τὸ τρίτ(ον) τούτ(ων)· εἰ [= ~Barl., φ. 353α-β, στίχ. 3 κ.ἑξξ.: ... οἱ δὲ μὴ οὕτως (sic) κἂν τὸ τρίτον τούτ(ων)· | εἰσὶ γάρ τινες ἢ ἀπρόθυμοι ἢ ὑπὸ ταξειδίων, ἢ ἀσθενεῖς, ἢ γέροντες, (sic, ἐνῷ ἀνεμένομεν: ... ἢ ἀσθενείας, ἢ γήρατος,) ἢ ὑπὸ δουλεί(ας), ἢ ὑπὸ ἄκρας πτω|χείας συνωθούμενοι· κ(αὶ) διὰ τοῦτο ὀφείλει ὁ ἀναδεχόμενος αὐτοὺς ταῦτα πάντα ἐξερευνᾶν κ(αὶ) τὸ | ἦθος κ(αὶ) τ(ὴν) ἀνατροφὴν τ(ὴν) ἀνασροφ(ὴν) τὸ πρόθυμον ...— Τὸ κείμενον τοῦ νζ΄ λόγου λήγει αὐτόθι (Barl., φ. 353β) μετὰ 19 εἰσέτι στίχους.].
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων τελευταίων κειμενολογικῶν στοιχείων τοῦ φ. 158β τοῦ S2 τὰ δηλωθέντα μετὰ στιγμῶν ὑπογεγραμμένων εἶναι ἤδη ἀθέατα, ὡς καὶ τὰ λανθάνοντα εἰς τρεῖς περίπου ἑπομένους αὐτῶν στίχους, ἐπικαλυπτόμενα ὑπὸ λωρίδος χάρτου, ἥτις ἔχει στερρῶς ἐπικολληθῆ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἐπὶ τοῦ ἀποκεκομμένου φύλλου, διανεγνώσθησαν δὲ ἐπὶ τόπου τῇ προβολῇ τοῦ τελευταίου τούτου φύλλου πρὸ πηγῆς ἠλεκτρικοῦ φωτὸς μεγάλης ἰσχύος διατεθείσης ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ φωτογράφου, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ ἡ ἐπικουρικῶς χρησιμοποιηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν διὰ τὴν μελέτην τοῦ κώδικος μικροταινία.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ [=S2], ὅστις ἔχει βιβλιοδετηθῆ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ S1 ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Γαβριὴλ τοῦ Ἁγιαμονίτου, ὡς ἤδη ὑπεστηρίξαμεν ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ S1 (βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 232 - 233), μετὰ τὴν 15ην Αὐγ. 1779 καὶ πρὸ τῆς 25ης Αὐγ. 1792, σώζει 158 φύλλα, τὰ ὁποῖα ἠριθμήθησαν ὑφ' ἡμῶν (τὴν 14ην Νοεμβρίου 1983) δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν (1 - 158) γραφέντων διὰ μολυβδίδος ἐπὶ τῆς ἄνω ἐξωτερικῆς γωνίας τῆς προσθίας ὄψεώς των. Προηγουμένως ταῦτα ἦσαν ἠριθμημένα δι' ἀραβικῶν ὡσαύτως ἀριθμῶν (319 - 476) γεγραμμένων διὰ μελάνης ὑπὸ τοῦ κατονομασθέντος βιβλιοδέτου, συνεχίσαντος ἀνωμάλως τὴν οἰκείαν κατὰ σελίδας ἀρίθμησιν τῶν φύλλων τοῦ S1 (σελ. 1 - 318). Ἡ τοιαύτη ἀρίθμησις τῶν φύλλων τοῦ S2 ἐγένετο ὡς ἑξῆς: Ὁ ἀρ. 319 ἐτέθη ἐπὶ τοῦ φ. 2, τὸ δὲ φ. 1 κατελείφθη ἀκαταμέτρητον. Ὁ ἀρ. 356 (=φ. 38) ἐτέθη μετὰ τὸν ἀρ. 354 (=φ. 37), ἐνῷ δὲν ὑφίσταται χάσμα ἐν τῇ σειρᾷ τῶν φύλλων. Οἱ μετὰ τὸν ἀρ. 401 (=φ. 84) ἀριθμοὶ ἐδηλώθησαν διὰ τῶν ἐνδείξεων 2 - 76 ἀντιστοίχως, πλὴν δὲ τοῦ φέροντος τὴν ἔνδειξιν 76 (ἥτις δὲν μετεβλήθη) ἐγένοντο τριψήφιοι (ὡς καὶ ὁ παρὰ τὸν ἀρ. 401 τεθεὶς ἐπὶ τοῦ φ. 84 ἀριθμὸς 1) ὑπὸ νεωτέρας χειρὸς (πιθανῶς τοῦ Γ. Χαριτάκη [1922]) τῇ προσθήκῃ ἑκάστοτε τοῦ δηλωτικοῦ τῆς τετάρτης ἑκα-

216 *βιβλίῳ η΄φ, κεφ.΄φ λγ΄φ·* προσέθεσεν ὁ Barl. 217 *καὶ ἐγὼ* Barl. 218 *-μεθα· ἐργαζέσθωσαν οἱ δοῦλοι* Barl. 219 *(δὲ)* ὑπεράνω τοῦ στίχου προσέθεσεν ὁ Barl.

τοντάδος ἀριθμοῦ *4* (καὶ μηδενικοῦ μετ' αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἐνδείξεων *1 - 9* τῆς πρώτης δεκάδος). Ἐπὶ τοῦ φ. 73 ὁ αὐτὸς Γαβριὴλ ἔθεσεν ἐσφαλμένως τὸν ἀρ. 361, κατιδὼν δὲ τὸ σφάλμα του προσέθεσε τὸν σχετικῶς ἁρμόζοντα ἀριθμὸν 391 διαγράψας τὸν πρῶτον. Τὸ τελευταῖον φύλλον (158) κατελείφθη ἀκαταμέτρητον ὑπὸ τοῦ Γαβριήλ, ὅστις τὸν ἀναμενόμενον ἐπὶ τοῦ φύλλου τούτου ἀριθμὸν 76 [ἰσοδύναμον τοῦ ἀρ. *476*] ἔθεσεν ἐπὶ τῆς ἄνω ᾤας τοῦ φ. 157β, ἐνῶ κανονικῶς ἐν φ. 157α ἔθεσε τὸν ἀρ. 75 [ἰσοδύναμον τοῦ *475*] (Ἡ ἐν φ. 158α σωζομένη ἔνδειξις *476* εἶναι, ὡς καὶ ἡ ἐν φ. 150α μόνη σωζομένη ἔνδειξις *468*, τῆς μεταγενεστέρας χειρός, ἥτις μετέτρεψεν εἰς τριψηφίους τοὺς ἐπὶ τῶν φύλλων 84 - 157 γραφέντας ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Γαβριὴλ [ἰσοδυνάμους τῶν ἀριθμῶν 401 - 475] ἀριθμοὺς *1 - 75*). Ἐτέθησαν δὲ οἱ ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ γραφέντες ἀριθμοὶ κατὰ περίπτωσιν εἴτε παραπλεύρως τῶν πρώτων τριῶν στίχων τοῦ κειμένου τῶν φύλλων (ἐφ' ὅσον ὁ χάρτης δὲν εἶχεν αὐτόθι ἐκπέσει ἢ σαθροποιηθῆ), εἴτε ἄλλως περὶ τὸ μέσον τῆς ἄνω ᾤας των. Ἐκ τῶν ὑπ' ἐκείνου γραφέντων ἀριθμῶν ἐξηκρίσθησαν ὑπὸ τῆς κοπίδος του κατὰ τὴν στάχωσιν ἄνωθεν μὲν οἱ ἀριθμοὶ 319, 322 καὶ 328, δεξιόθεν δὲ ὁ ἀρ. 347 (τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε τὸ ἐν τέλει 7), ὡς καὶ ὁλόκληρος ὁ ἀρ. 68 [ἰσοδύναμος τοῦ ἀρ. *468*] (=φ. 150). Ἐξ ἄλλου ὁ ἀρ. 64 [ἰσοδύναμος τοῦ ἀρ. *464*] (=φ. 146) ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ ἐπὶ προσθέτου ταινίας χάρτου ἀνεστραμμένως πρὸς τὸ κείμενον, ὡς εἶναι ἀνεστραμμένον καὶ τὸ σχετικὸν φύλλον, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ παρατοποθετηθῆ ἐνταῦθα. Κατὰ ταῦτα τὰ φύλλα τοῦ S2 ἠριθμήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγιαμονίτου Γαβριὴλ ἀφοῦ εἶχον ἐπικολληθῆ ἐπὶ τῶν ἐφθαρμένων σημείων των αἱ πρόσθετοι λωρίδες χάρτου καὶ πρὶν ἢ ἐξακρισθοῦν τὰ κράσπεδα τῶν φύλλων ὑπὸ τῆς κοπίδος τῆς χρησιμοποιηθείσης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δηλωθέντος μοναχοῦ κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ S1 καὶ τοῦ S2.

Πάντα τὰ ἀρχικὰ φύλλα τοῦ S2 εἶναι ἐκ χάρτου ἀνατολικοῦ, μόνον δὲ τὸ πρόσθετον καὶ μεταγενέστερον φύλλον, ἐφ' οὗ ἔχει ἐπικολληθῆ κατὰ τὴν προσθίαν ὄψιν του τὸ ὑπ' ἀρ. 1 φύλλον τοῦ κώδικος, εἶναι ἐκ χάρτου δυτικοῦ μετὰ ὑδατοσήμου (filigrane) ἔχοντος ὕψος 0,065 καὶ πλάτος 0,052 μ. καὶ περιλαμβάνοντος ὑπὸ ἀψιδοειδὲς διάδημα εἰς δίγραμμον σχῆμα τὰ γράμματα *G. B*

Τὰ φυλλάδια, ἐξ ὧν συνεκροτήθη ὁ S2, δὲν εἶναι εὐδιάκριτα, διότι λείπει οἱαδήποτε σχετικὴ παλαιὰ ἔνδειξις ἐπὶ τῶν σωζομένων φύλλων, ἡ δὲ σαθροποίησις τοῦ χάρτου περὶ τὴν ράχιν τῶν ἀρχικῶν φυλλαδίων μετέτρεψε τὰ φύλλα τῶν τοιούτων φυλλαδίων εἰς λυτὰ καὶ κινητά. Εὐτύχημα εἶναι, ὅτι μέχρι τοὐλάχιστον τῆς ἀντιγραφῆς των ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου Σουγδουρῆ (1776) τὰ φύλλα τοῦ S2 εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἀρχικήν των θέσιν καὶ δὲν εἶχον εἰσέτι δεχθῆ τὰς προσθέτους λωρίδας χάρτου, τὰς ὁποίας πρὸς στερέωσιν καὶ συνένωσίν των ἐπεκόλλησεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς κυρίως ᾤας των ὁ Ἁγιαμονίτης Γαβριήλ, ὅταν ἐπελήφθη τοῦ ἔργου τῆς εἰς ἕνα τόμον βιβλιοδετήσεως τῶν ἀνίσους τὰς διαστάσεις ἐχόντων κωδίκων S1 καὶ S2. Σκόπιμον κρίνομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ S1 (βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 230), ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πρόσθετοι λωρίδες, ἐπεκταθεῖσαι πολλαχοῦ καὶ πέρα τῶν παρυφῶν τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν σχετικῶν φύλλων, ἔσωσαν μὲν τὸ σύνολον τῶν τέως λυτῶν καὶ κινητῶν φύλλων τοῦ S2 (ἔστω καὶ παρατοποθετηθέντων ἐνίοτε, διότι καὶ τὸ ἐξίτηλον ἤδη κείμενον τῶν πρώτων καὶ τῶν τελευταίων στίχων πολλῶν φύλλων ἐδυσχέραινε τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀρχικῆς των θέσεως), ἔβλαψαν δὲ σοβαρῶς τὸ ἐπὶ μέρους κείμενον τῇ ἐπικαλύψει πολλῶν στοιχείων του, τὰ ὁποῖα διαγινώσκονται μόνον μετὰ προσφυγὴν εἰς τὸν Barl. τοῦ Σουγδουρῆ, προλαβόντος αὐτὰ ἀκάλυπτα καὶ ἀναγνώσιμα εἰσέτι.

Χάρις εἰς τὸ ἀπόγραφον τοῦ Σουγδουρῆ [=Barl.] γνωρίζομεν, ὅτι τὸ 1776 ὁ S2 διετήρει εἰσέτι τὰ φύλλα του εἰς τὴν ἀρχικήν των θέσιν, ἤτοι κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: 1, 8 - 27, (*),

28 - 103, 105, 104, 107, 106, 108 - 145, 147 - 157, 2 - 7, 146, 158. Ἦτο λοιπὸν ἀβιβλιοδέτητος εἰσέτι ὁ S2, ὅταν ἀντέγραψεν αὐτὸν (ἔχοντα διατεταγμένα κατὰ τὴν ὡς ἄνω σειρὰν τὰ φύλλα του) ὁ Ἀναστ. Σουγδουρῆς, καί, ἐὰν δεχθῶμεν, ὅτι τὰ φυλλάδιά του ἦσαν ὀκτάφυλλα, περιελάμβανε τότε (1776) τὰ ἑξῆς ὀκτάφυλλα φυλλάδια: [α′] φ. 1, 8 - 14, [β′] φ. 15 - 22, [γ′] φ. 23 - 27, (*), 28 - 29, [δ′] φ. 30 - 37, [ε′] φ. 38 - 45, [ϛ′] φ. 46 - 53, [ζ′] φ. 54 - 61, [η′] φ. 62 - 69, [θ′] φ. 70 - 77, [ι′] φ. 78 - 85, [ια′] φ. 86 - 93, [ιβ′] φ. 94 - 101, [ιγ′] φ. 102 - 103, 105, 104, 107, 106, 108 - 109, [ιδ′] φ. 110 - 117, [ιε′] φ. 118 - 125, [ιϛ′] φ. 126 - 133, [ιζ′] φ. 134 - 141, [ιη′] φ. 142 - 145, 147 - 150, [ιθ′] φ. 151 - 157, 2, [κ′] φ. 3 - 7, 146, 158, (*). Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καταφαίνεται, ὅτι (εἴτε ὀκτάφυλλα, εἴτε καὶ τετράφυλλα ὑποθέσωμεν τὰ φυλλάδια τοῦ S2) πρὸ τῆς βιβλιοδετήσεως τοῦ κώδικος ὑπῆρχε μετὰ τὸ φ. 158 ἓν τοὐλάχιστον φύλλον. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁπωσδήποτε ἐπὶ Σουγδουρῆ ὁ S2 παρεῖχε (μετὰ τὸ φ. 158) καὶ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ νζ′ λόγου, καταλαμβάνον ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεος τῆς προσθίας ὄψεως ἑνὸς φύλλου τοῦ S2, ἐφ' ὅσον τὸ ἀντίστοιχον κείμενον καταλαμβάνει ἐν τῷ Barl. (φ. 353β) 19 στίχους, πέρα δὲ τοῦ τέλους τοῦ νζ′ λόγου ὁ S2 παρεῖχεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ (ἐκπεσόντος μετὰ τὸ φ. 158) φύλλου καὶ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κειμένου τοῦ νη′ λόγου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὑποθέτομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν S2 ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ κειμένου τοῦ ἑνὸς λόγου εἰς τὸ τοῦ ἑπομένου γίνεται πάντοτε ἀμέσως καὶ ἄνευ ἀλλαγῆς τῆς σελίδος, ἔνθα λήγει τὸ μὲν καὶ ἄρχεται τὸ δέ. Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐνισχύει καὶ ἡ ἑπομένη παρατήρησις.

Ἐνωρὶς μετὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ κειμένου τῶν κωδίκων S1 καὶ S2 ὑπὸ τοῦ Ἀναστ. Σουγδουρῆ (1776) [μεθ' ἣν καὶ μόνον νοοῦνται αἱ παρατηρούμεναι ἐπ' ἀμφοτέρων κοινῆς προελεύσεως γραφαί, αἵτινες προϋποθέτουν τὴν συνοίκησιν τοῦ S1 καὶ τοῦ S2,] ἄδηλος χεὶρ (ἥτις καθ' ὅμοιον τρόπον, ὡς ἐν τῷ S2, ἀνέγραψεν ἀναλόγους ἐνδείξεις καὶ ἐν τῷ S1 [βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 225]) παρεισήγαγε γεγραμμένον διὰ μελάνης πρὸς ἔνδειξιν τοῦ πρώτου φύλλου σειρᾶς ἐξ ὀκτὼ ἑκάστοτε φύλλων (καταμετρηθέντων κατὰ τρόπον αὐθαίρετον καὶ ἄσχετον πρὸς τὴν κατὰ φυλλάδια διάκρισίν των) τὸ γράμμα **a** ἀνευρισκόμενον ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς κάτω ῴας τῶν ἑξῆς φύλλων (τοῦ S2): *3*,*6*, 11, *19*, 26, *34*, 42, *50*, *58*, 66, 74, 82, *90*, *96*, *100*, *104*, *108*, *114*, *122*, *130*, *145*, *154*. Αἱ τοιαῦται ἐνδείξεις [τῶν ὁποίων ἡ παρεισαγωγὴ προηγήθη τοῦ ἐξακρισμοῦ τῶν φύλλων τοῦ S1 καὶ τοῦ S2, δοθέντος ὅτι ἐν τῷ S2 τὸ σχῆμα τοῦ τοιούτου γράμματος (ἐπὶ τῶν φύλλων, τῶν ὁποίων οἱ ἀριθμοὶ ἐδηλώθησαν διὰ κυρτῶν ψηφίων) εἶναι ἡμικεκομμένον κάτωθεν (συνεκπεσὸν μετὰ τοῦ χάρτου, ὁσάκις ἡ κοπὶς τοῦ σταχωτοῦ κατηνέχθη ἐπὶ τῆς κάτω ῴας βαθύτερον)] ἐπιβάλλουν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγγραφῆς των ὁ S2 ἔσωζε τὰ φύλλα του διατεταγμένα κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: **1, 8 - 10** [=φύλλα 4 συνυπολογισθέντα μετὰ τῶν προηγουμένων τεσσάρων τελευταίων φύλλων (157 - 160) τοῦ S1, ὅπου ἡ ἔνδειξις **a** φέρεται ἐν φ. 157α. Ἡ διαπίστωσις αὕτη, ὅτι ἡ καταμέτρησις ὀκτὼ φύλλων ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ φ. 157 τοῦ S1 συνεχίσθη καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων τεσσάρων φύλλων τοῦ S2, σημαίνει ὅτι κ α ὶ τ ό τ ε ὁ S2 ἤρχετο ἀπὸ τοῦ σωζομένου ὑπ' ἀρ. 1 φύλλου του, ἐφ' οὗ ἄλλωστε καὶ ὁ τίτλος «Νίκων(ος) (μον)αχ(οῦ) βιβλί(ον) τὸ δεύτ(ε)ρ(ον)», καὶ δὲν παρεῖχεν ἐν ἀρχῇ ἕτερα (ἐκπεσόντα μετέπειτα) φύλλα! . . .], **11 - 18** [=φύλλα 8], **19 - 25** [=φύλλα 7, μεθ' ὧν τότε συνυπῆρχε καὶ ἓν κινητὸν φύλλον (πιθανώτατα παρατοποθετηθὲν ἐνταῦθα τὸ μετὰ τὸ φ. 27 ἐκπεσὸν μετέπειτα, ἀλλ' ἐπὶ Σουγδουρῆ σωζόμενον κινητὸν φύλλον) ⟨7+(*) = 8 φύλλα⟩], **26 - 27, 28 - 33** [=φύλλα 8 (ἔλειπεν ἤδη τὸ μετὰ τὸ φ. 27 ὑπάρχον ἐπὶ Σουγδουρῆ κινητὸν φύλλον, παρατοποθετηθὲν πιθανώτατα μεταξὺ τῶν φύλλων 19 - 25 ⟨=φύλλων 7⟩]), **26 - 33** [=φύλλα 8], **34 - 41** [=φύλλα 8], **42 - 49** [=φύλλα 8], **50 - 57** [=φύλλα 8], **58 - 65** [=φύλλα 8], **66 - 73** [=φύλλα 8], **74 - 81** [=φύλλα 8], **82 - 89** [=φύλλα 8], **90 - 95** [=φύλλα 6, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ δύο ἄλλοθεν προερχόμενα (κινητὰ) φύλλα ἐκπεσόντα μετέπειτα], **96 - 99** [=φύλλα 4, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ τέσσαρα ἄλλοθεν προερχόμενα (κινητὰ) φύλλα, ἐκπεσόντα μετέπειτα], **100 - 103, 105, 104, 107, 106** [=φύλλα 8], **108 - 113** [=φύλλα 6, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ δύο ἄλλοθεν προερχόμενα (κινητὰ) φύλλα, ἐκπεσόντα μετέπειτα], **114 - 121** [=φύλλα 8], **122 - 129** [=φύλλα 8], **130 - 144** [=φύλλα 15(=8⟨φφ. 130 - 137⟩+7⟨φφ. 138 - 144⟩), μεθ' ὧν συνυπῆρχε τότε καὶ ἓν ἄλλοθεν προερχόμενον (κινητὸν) φύλλον, ἐκπεσὸν μετέπειτα], **145, 147 - 153** [=φύλλα 8], **154 - 157,2** [=φύλλα 5, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ τρία ἄλλοθεν προερχόμενα (κινητὰ) φύλλα, ἐκπεσόντα μετέπειτα], **3 - 5** [=φύλλα 3, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ πέντε ἄλλοθεν προερχόμενα (κινητὰ) φύλλα, ἐκπεσόντα μετέπειτα], **6 - 7, 146, 158** [=φύλλα 4, μεθ' ὧν συνυπῆρχον τότε καὶ τέσσαρα (κινητὰ) φύλλα, ἐκπεσόντα μετέπειτα]. Ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν ὡς ἄνω ἐνδείξεων προκύπτει τὸ ἀναμφισβήτητον συμπέρασμα, ὅτι ὁ καταμετρήσας τὰ φύλλα τοῦ S2 ἀνὰ ὀκτάδας δηλωθείσας ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ γράμματος **a** τεθέντος ἐπὶ τοῦ πρώτου φύλλου ἑκάστης ὀκτάδος εὗρε καὶ συγκατεμέτρησε 22 φύλλα πέρα τῶν ὅσων σῴζει ἤδη ὁ S2, τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς ἦσαν κινητὰ καὶ εἶχον παρεντεθῆ μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰς ἣν θέσιν καὶ συγκατεμετρήθησαν, προερχόμενα ὁπωσδήποτε ἐκ διαλελυμένων φυλλαδίων τοῦ κώδικος φερομένων μετὰ τὸ τελευταῖον τῶν σωζομένων φύλλων του (τὸ

ὑπ' ἀρ. 158) καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ ταῦτα περιελάμβανον τόσον τὸ ἐκπεσὸν τέλος τοῦ κειμένου τοῦ νζ' λόγου (τὸ ὁποῖον σώζει εἰς 19 στίχους ὁ Barl. ἐν φ. 353β), ὅσον καὶ ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῶν ὑπολοίπων λόγων τοῦ ἔργου (νη' - ξγ'), ἐφ' ὅσον τὸ ἀντίστοιχον κείμενον τούτων καταλαμβάνει ἐν τῷ Barl. 33 φύλλα (Barl., φ. 353β - 386β, ἐν φ. 353β - 373α [ἤτοι ἐντὸς 20 φύλλων μόνον] τὸ κείμενον τῶν λόγων νη' - ξβ'). Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐν ὑστάτῃ ἀναλύσει σημαίνει, ὅτι ὁ S2 παρεῖχεν ἐπὶ Σουγδουρῆ (1776) τὸ κείμενον τῶν λόγων λ' - ξγ', κατὰ δὲ τὴν βιβλιοδέτησίν του ὑπὸ τοῦ Ἁγιαμονίτου Γαβριὴλ δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὸν συγκροτηθέντα τόμον εἰκοσιδύο τοὐλάχιστον φύλλα του περιλαμβάνοντα κείμενον τῶν ὑπ' ἀρ. νζ' - ξγ' λόγων, διότι ταῦτα, εἴτε εἶχον ἤδη ἐκπέσει, εἴτε ἄλλως, λυτὰ ὄντα καὶ παρένθετα, εὑρίσκοντο εἰς κατάστασιν μὴ ἐπιτρέπουσαν τὸν ταυτισμόν των ἢ τὴν συρραφήν των μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἄνευ πολλῶν ἐνδοιασμῶν παρηγκωνίσθησαν ὑπὸ τοῦ ὀλιγογραμμάτου Γαβριήλ. Ὅτι δὲ ὁ S2, παρὰ τὴν ἀποδεδειγμένην ἤδη, ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους λόγους (νζ' - ξγ'), πληρότητά του, δὲν ὑπῆρξε τὸ μοναδικὸν ἀντιβόλαιον τοῦ Σουγδουρῆ κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ κειμένου τῶν λόγων λ' - ξγ' [πβ. καὶ ὅσα εἴπομεν ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ S1 (*ἀνωτέρω*, σελ. 224)], βέβαιον καθίσταται ἐκ τοῦ ἐλέγχου καὶ μόνον τῶν διαφορῶν, τὰς ὁποίας ἐμφαίνει τὸ κείμενον τοῦ Barl. συγκρινόμενον πρὸς τὸ τοῦ S2 [πβ. πρὸς ἀπόδειξιν τὰς διαφόρους γραφὰς τῶν δύο τούτων κωδίκων, ὅσας ἀντιπαρεθέσαμεν *ἀνωτέρω*, ὅπου αἱ ὑποσελίδιοι σημειώσεις (1 - 219) αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰ κειμενολογικὰ δεδομένα τῶν ἐπιγραφῶν τῶν λόγων λ' - νζ']. Ὅτι ἐξ ἄλλου αἱ διάφοροι γραφαὶ τοῦ Barl. δὲν εἶναι προϊόντα αὐθαιρέτων τροποποιήσεων τοῦ κειμένου τοῦ S2 ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ, ὡς θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ἀλλὰ προέρχονται ἐκ τοῦ παρηλλαγμένου κειμένου τοῦ ἑτέρου ἀντιβολαίου του (ἤτοι τοῦ R), ἀποδεικνύουν ἀφ' ἑνὸς ἡ σύμπτωσις πολλῶν ἐκ τῶν τοιούτων διαφόρων γραφῶν τοῦ Barl. (=*R) πρὸς τὰς γραφὰς τοῦ Florent. Laurent. plut. VI,4 (τοῦ 14ου αἰ.) τὰς παρεχομένας ὑπὸ τοῦ Band., καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ διαπίστωσις, ὅτι ὁ Barl. ἐνιαχοῦ παρέχει εἴτε προσθέτους διηγήσεις μὴ ἀνευρισκομένας καὶ ἐν τῷ S2 (πβ. π.χ. τὴν ἐν τῷ με' λόγῳ κατὰ τὸν Barl. [φ. 263α, στίχ. 22 - 33] διήγησιν ["Ἀρχ.: Διηγήσαντό τινες ὅτι ποτὲ ὁ ἀββᾶς ποιμὴν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰργάζοντο σκολάκιν, ... = ~ *Ἀποφθέγματα Πατέρων*: Migne, *P. G.* 65, 324 B], ἀνεύρετον ἐν τῷ S2 [φ. 91β μετὰ τὸν στίχ. 43]), εἴτε πλῆρες τὸ κείμενον ἐκεῖ, ὅπου ὁ S2 ἔχει παραλείψει τὰ ἐνδιάμεσα διὰ παρόραμα (πβ. π.χ. τὸ ἐν τῷ S2 [φ. 105β, στίχ. τελευταίῳ (38) / φ. 104α, στίχ. 1] χωρίον τοῦ κειμένου ἐκ τοῦ μθ' λόγου[: ... διὰ μόνην τὴν ἐντολ(ὴν) τοῦ θ(εο)ῦ ἐργάζετ(αι)· | διὸ κἂν ἐλεημοσύνην ἐργαζώμεθα ...], τὸ ὁποῖον ὁ Barl. [φ. 279β, στίχ. 9 - 10] παρέχει πλῆρες [: ... διὰ μόνην τὴν ἐντολὴν τοῦτο ἐργάζετ(αι)· διὸ κ ἂ ν δοχὴν ποι|ῶμεν, χωλοὺς κ(αὶ) ἀναπήρους ὑποδέχεσθαι κελευόμεθα· κ ἂ ν ἐλεημοσύνην ἐργαζώμεθα ... — πβ. Κ. Διαθ., Λκ. 14, 13]).

Μετὰ τὰς ὡς ἄνω διακριβώσεις εὐνόητον ἀποβαίνει, πόθεν προέρχονται καὶ αἱ παρατηρούμεναι ἐντὸς τοῦ S2 διορθώσεις τοῦ κειμένου διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ Σουγδουρῆ, τῶν ὁποίων ἐξ ἄλλου ἡ παρουσία πιστοποιεῖ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Σουγδουρῆς ἀντιγράφων τὰ πρότυπά του ἀντέβαλλε κριτικῶς τὸ κείμενόν των, ὁσάκις αὐτὸ παραδίδετο ἐκ παραλλήλου καὶ ὑπὸ τῶν δύο. Εὔγλωττον περὶ τούτου εἶναι ἐν ἄλλοις καὶ τὸ παράδειγμα τῶν φερομένων ἐν τῷ S2 (φ. 2β, στίχ. 29, ὅπου τὸ κείμενον ἐκ τοῦ νζ' λόγου) 'Οὔτε νησεία φησὶν ἄ ρ ε ι ο ς ἔξαι τεταγμένη' καὶ (*αὐτόθι*, ἐν τῇ ᾤᾳ) 'Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς κατὰ ἀ ρ ε ί ο υ αἱρέσεως', ὅπου ὁ Σουγδουρῆς, ἀντλήσας προφανῶς ἐκ τοῦ R, ὄχι μόνον ἔγραψεν ἀπ' εὐθείας ἐν τῷ Barl. (φ. 344β, στίχ. 27) ἀ έ ρ ι ο ς καὶ ἀ ε ρ ί ο υ ἀντιστοίχως ἀντὶ τῶν γραφῶν τοῦ S2 *ἄρειος* καὶ *ἀρείου*, ἀλλὰ καὶ διαγράψας ἐν τῷ S2 τὰς γραφὰς ταύτας ἔγραψεν ὑπεράνω αὐτῶν ἰδιοχείρως *ἀέριος* καὶ *ἀερίου* ἀντιστοίχως. Ταῦτα πάντα ἐπιβάλλουν νὰ δεχθῶμεν ὡς τελικὸν συμπέρασμα, ὅτι ὁ R περιεῖχεν ὁπωσδήποτε τὸ κείμενον τῶν λόγων κη' - νζ', πιθανώτατα δὲ καὶ τὸ τῶν λοιπῶν λόγων νη' - ξγ', ἔβαινε δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀρ. λ' λόγου καὶ πέρα παραλλήλως πρὸς τὸν S2.

Αἱ σημεριναὶ διαστάσεις τῶν φύλλων τοῦ κώδικος, τῶν ὁποίων ὁ χάρτης ἔχει ἰδίᾳ εἰς τὴν ἄνω καὶ κάτω ᾤαν ὑπὲρ τὸ δέον ἐξακρισθῆ, εἶναι 0,305 × 0,245 μ. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 69 φύλλῳ διεσώθη (ἔχουσα διπλωθῆ πρὶν ἢ ὁ χάρτης ἐξακρισθῇ ὑπὸ τοῦ συσταχώσαντος τὸν κώδικα μετὰ τοῦ S1) ἡ κάτω ἐξωτερικὴ γωνία τοῦ φύλλου ἐξέχουσα, ὅταν ἀναπτυχθῇ, κατὰ 0,015 μ. πρὸς τὰ ἔξω καὶ πρὸς τὰ κάτω. Κατὰ ταῦτα, ἂν ληφθῇ ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν, ὅτι καὶ ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ ὁ χάρτης ἔχει ἰσομέτρως ἐξακρισθῆ, δέον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι αἱ ἀρχικαὶ διαστάσεις τῶν φύλλων τοῦ S2 ἦσαν περίπου 0,335/0,340 × 0,260 μ.

Ὀ π α ὶ παρατηρούμεναι εἰς τὰ φύλλα 62 (στίχ. 28) καὶ 71 (στίχ. 18), διαμέτρου περίπου 0,01 μ., προϋπάρχουσαι τῆς γραφῆς τοῦ κειμένου, μαρτυροῦν, ὅτι ὁ χάρτης τοῦ κώδικος δὲν ἦτο ὅλως ἀλώβητος, ὅταν ἤδη ἐγράφετο ἐπ' αὐτοῦ τὸ κείμενον. Τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ

ἡ ἔκπτωσις τμήματος τοῦ χάρτου εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τοῦ φ. 91, ὅπου ἔχει ἀποσχισθῆ πρὸ τῆς γραφῆς τοῦ κειμένου λωρὶς εἰς σχῆμα ὀρθογωνίου τριγώνου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν κορυφὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν ράχιν τῶν φύλλων καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μὲν βάσις εἶναι 0,10 μ., ἡ δὲ κάθετος πρὸς τὴν βάσιν πλευρὰν εἶναι 0,028 μ.
Ὁ κῶδιξ εἶναι καλλιγραφικώτατα γεγραμμένος ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης χειρὸς τοῦ 13ου αἰῶνος· Ὁ ἀριστοτέχνης γραφεὺς μένει ἀνώνυμος.
Αἱ διαστάσεις τοῦ γραπτοῦ μέρους τῶν φύλλων εἶναι 0,265/0,270 × 0,185 μ.
Τὰ φύλλα τοῦ κώδικος δὲν ἔχουν χαράκωσιν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων κυμαίνεται ἀπὸ σελίδος εἰς σελίδα. Ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν σχετικῶν δεδομένων προκύπτουν οἱ ἑξῆς ἀριθμοὶ στίχων ἀνὰ σελίδα: [στίχοι] **35** ([φ.] 108α) || **37** (103β, 106α, 108β, 109α/β, 116α, 127α, 146α) || **38** (2β, 6α/β, 7α, 25α, 34α, 58β, 67β, 97α - 99α, 101α/β, 146β, 157α/β κ.ἀλλ. [Πιθανώτατα 38 στίχους εἶχε καὶ τὸ τελευταῖον φ. 158, τὸ ὁποῖον ἀποκεκομμένον ἤδη εἰς τὸ κάτω μέρος σώζει 32 στίχους ἐφ' ἑκάστης ὄψεως, ἐξ ὧν οἱ δύο κατώτεροι ἐν φ. 158β κεκαλυμμένοι ὑπὸ προσθέτου λωρίδος χάρτου]) || **39** (2α, 3α, 5α/β, 7β, 13α, 14α, 19α, 23β, 144α, 145α/β, 147β, 149α, 154β, 156α/β κ. ἀλλ.) || **40** (3β, 4α/β, 11α, 14β, 16α/β, 17β, 18α/β, 147α, 148α/β, 149β, 151α - 154α, 155α/β κ.ἀλλ.) || **41** (1α, 8α - 9β, 13β, 15α/β, 17α, 144β, 150α/β κ.ἀλλ.) || **42** (10α, 11β, 23α, 35α, 96α, 128α/β κ.ἀλλ.) || **43** (12α, 71α, 72α/β, 77β, 79α, 81α/β, 91α, 95α/β κ.ἀλλ.) || **44** (10β, 12β, 69α/β, 70β, 77α, 86α, 91β, κ.ἀλλ.) || **45** (70α, 75β).— Ἐντὸς ἑκάστου στίχου μετροῦνται περίπου 60 - 66 γράμματα.
Ἡ γραφὴ τοῦ κειμένου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιήθη μελάνη καστανόχρους, εἶναι λαμπρὸν δεῖγμα μικρογραμμάτου στρογγυλοσχήμου ἐντέχνου γραφῆς («*Fettaugenschrift*»). Γραφοτεχνικῶς ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ ὕπαρξις πολλαχοῦ διπλοτονουμένων *μὲν, δὲ* καὶ *δή*. Ἐπίτιτλα ἁπλᾶ κοσμήματα σχηματισθέντα τῇ ἐναλλαγῇ ἢ τῇ διαπλοκῇ ἐρυθρῶν καὶ φαιοχρόων ἢ ἐρυθρῶν καὶ μελανοχρόων γραμμικῶν ποικιλμάτων παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα 1α, 10α, 14α, 24β, 27β, 30α, 37β, 43β, 48α, 50α, 57α, 61β, 66α, 69α, 82α, 89α, 94α, 96α, 99β, 101β, 112α/β, 120β, 127β, 143β, 148β, 150β, 153β καὶ 157β, ὅπου ἀντιστοίχως ἄρχεται κατὰ σειρὰν τὸ κείμενον ἑνὸς ἑκάστου τῶν «λόγων» λ' - νζ'. Δι' ἐρυθρᾶς ἐξ ἄλλου γραφῆς φέρονται τὰ ἑξῆς: Εἰς τὸ φ. 1α ὁ γενικὸς τίτλος τοῦ κώδικος «*Νίκωνος (μον)αχ(οῦ) βιβλί(ον) τὸ δεύτ(ε)ρ(ον)*:».— Εἰς τὰ ὡς ἄνω δηλωθέντα φύλλα, ὅπου καὶ τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα, στοιχεῖα τινὰ τῶν εἰς τὰς ᾤας ἀναγραφομένων ἐνδείξεων, αἵτινες περιλαμβάνουν τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τοῦ ἀντιστοίχου «λόγου».— Εἰς πλεῖστα ὅσα φύλλα αἱ ἐνδείξεις τῶν πηγῶν τοῦ κειμένου ἢ ἐπὶ μέρους ἐπιγραφαί, ἢ καὶ ἄλλαι τινὲς παρασελίδιοι ἀναγραφαί, ἐν αἷς καὶ αἱ ἑξῆς: Ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ τοῦ φ. 18α ἡ ἔνδειξις: *Ση(μείωσαι)*. Ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ τοῦ φ. 36α [ὅπου τὸ κείμενον ἀνήκει εἰς τὸν λε' λόγον] (ἔναντι τῶν στίχων 30 - 35) τὸ σημείωμα: *Ση(μείωσαι)* | *ὅ* | *λ* | *ο* | *ν* | *τὸ* | *χωρ(ί)(ον)*. Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας τοῦ φ. 91α διὰ τῆς χειρὸς τοῦ κωδικογράφου ἡ (εἰς χωρίον τοῦ με' λόγου ἀφορῶσα) ἔνδειξις: *λείπ(ει)* [Τὸ σχετικὸν χωρίον (. . . ἔπινε δὲ ὕδατος τόσον, ὅσον ἐπὶ θεοῦ μάρτυρος, · · · οὐκ ἔγνω τοῦτον ἁπλώσαντα πόδας· οὐ καθευδήσαντα ἐξεπίτηδες εἶδέ τις αὐτόν· ἢ ἐπὶ ψιαθίου ἢ ἑτέρας κλίνης . . .) ἐλέγχεται παραπλήσιον πρὸς τὸ παραδιδόμενον ὑπὸ τοῦ Barl. (φ. 262β, στίχ. 4 - 5: . . . ἔπινε δὲ ὕδ. τόσον· ἐπὶ θεοῦ μάρτυρος οὐκ ἔγνων τοῦτον ἁπλ. πόδας, οὐ καθευδ. ἐξεπ., ἢ ἐπὶ ψ., ἢ ἑτέρας κλίνης· . . .), ὅπου οὐδεμία μὲν φέρεται ἀνάλογος ἔνδειξις περὶ χάσματος ἐν τῷ κειμένῳ, τὸ δὲ χωρίον φαίνεται ἠντλημένον ὄχι ἐκ τοῦ S2, ἀλλ' ἐκ τοῦ R.].— Ἐρυθρὰ ὡσαύτως εἶναι συνήθως καὶ τὰ κεφαλαῖα ἀρχικὰ γράμματα τοῦ κειμένου ἑκάστου «λόγου» καὶ τῶν ἐπὶ μέρους παραγράφων του.

Εἰς τὸν γραφέα τοῦ κώδικος ὀφείλονται καὶ τὰ ἑξῆς: Ἐν φ. 32β (ἔξω ᾤα) καὶ 36α (ἔξω ᾤα) τὸ σημείωμα: *ὅρα* | *φο*|*βερ(όν)*. Ἐν φ. 40α (ἔξω ᾤα, ἔναντι τῶν στίχων 27/28, ὅπου τὸ χωρίον: Ἕτερός τισ | τῶν π(ατέ)ρων εἶπεν . . .) τὸ σχόλιον: *οὗτ(ος) (ἐστὶν)* | *ὁ καρπά*|*θιος*. Ἐν φ. 46β (ἔξω ᾤα, ἔναντι τοῦ στίχου 29) ἡ ἔνδειξις: *ἕτερ(ον)* | *σχόλ(ιον)*.

Ἐν φ. 59β (ἔξω ᾤα, ἔναντι τῶν στίχων 31/32, ὅπου τὸ χωρίον: Ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν βασιλέων Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου ἄρχων τις ἐν πελοποννήσω ἠγόρασε παῖδα σκύθην τῶ γένει . . .) τὸ σχόλιον: *διήγημ(α) παρά|δοξον*. Ἐν φ. 90α (ἔξω ᾤα, ἔναντι τοῦ στίχου 24) τὸ σημείωμα: *ἐκ τοῦ αὐτοῦ· ὁ θ(εὸ)c | φυλάξοι σε τέκν(ον)*. Ἐν φ. 116β (ἔξω ᾤα, ἔναντι τῶν στίχων 32/33) [ὅπου τὸ κείμενον ἀνήκει εἰς τὸν ν' λόγον] ἡ ἔνδειξις: *Cη(μείωσαι) ὡρ(αῖ)(ον)*.

Ἡ κατάστασις τοῦ κώδικος εἶναι κακή. Ἡ διάγνωσις τῶν γεγραμμένων προσκρούει εἰς δυσχερείας ἰδίᾳ περὶ τὰ ἀκραῖα σημεῖα τοῦ γραπτοῦ μέρους τῶν φύλλων, ὅπου πολλὰ στοιχεῖα τοῦ κειμένου καὶ τῶν ἐν ταῖς ᾤαις φερομένων ποικίλων ἀναγραφῶν ἔχουν καταστῆ ἐκ τῆς ἐπηρείας τῆς νοτίδος καὶ ἄλλων παραγόντων ἐξίτηλα καὶ δυσδιάγνωστα εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε πολλαχοῦ ἄνευ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ δεδομένα τοῦ ἀντιγράφου τοῦ Σουγδουρῆ δύσκολος ἀποβαίνει ὁ ἔλεγχος τῆς σειρᾶς τῶν φύλλων καὶ ἡ διανάγνωσις τῶν παρὰ τὰς ᾤας καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει ἑκάστης σελίδος φερομένων (Πβ. σχετικῶς ὅσα ἤδη παρετηρήσαμεν καὶ προηγουμένως, ἅτινα βλ. ἐν σελ. 251 κ. ἑξ.).

Ἐκ τῶν σωζομένων φύλλων τοῦ κώδικος διεσχισμένα καὶ ἐν πολλοῖς ρακώδη εἶναι τὰ ὑπ' ἀρ. 1, 146 (ὅπερ ἔχει σταχωθῆ καὶ ἀνεστραμμένον, φέρει δὲ λωρίδας χάρτου ἐπικεκολλημένας ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεώς του καὶ εἰς τὰς τέσσαρας ᾤας του) καὶ 158 (ὅπερ εἶναι καὶ ἀποκεκομμένον εἰς τὸ κάτω μέρος). Ὀλιγώτερον διεσχισμένα εἶναι καὶ τὰ φύλλα 59, 60, 61, 125 καὶ 149.

Φύλλα ἔχοντα κείμενον κατὰ τόπους ἐξίτηλον καὶ δυσδιάγνωστον εἴτε ἐκ τῆς ὑγρασίας, εἴτε καὶ διότι ἀπετρίβη ὁ χάρτης των εἶναι τὰ ὑπ' ἀρ. 1 - 7β, 32β, 36α - 45β, 46β, 47α, 48α/β, 49β, 50α, 51α/β, 52β - 55α, 57α/β, 59β, 60β, 61β, 66β, 67β, 68α/β, 69β, 70β, 71β, 72β, 74β, 75α/β, 78β, 80α/β, 84β, 85α - 86β, 87β, 88β - 97α, 99β - 102α, 103α/β, 104β - 111β, 112β, 113α - 115α, 116α - 122α, 123α - 129β, 130β - 146β, 147β - 152α, 153β, 154β - 156β, 157β - 158β. Τὰ ἐπὶ τοῦ ἀνεστραμμένου φύλλου 146 ἴχνη τῆς ὑγρασίας συμπίπτουν σχηματικῶς πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ φύλλου 145β, ἐφ' ὅσον φαντασθῶμεν τὸ φ. 146 εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀναστροφῆς του θέσιν, τοῦτο δὲ σημαίνει, ὅτι ἡ φθορὰ τοῦ κώδικος ἡ ἐπελθοῦσα ἐκ τῆς ὑγρασίας, τῆς ὁποίας τὰ ἴχνη διακρίνονται ὁμοιότυπα ἐπὶ πάντων τῶν φύλλων τοῦ κώδικος, συνετελέσθη πρὸ τῆς βιβλιοδετήσεως τοῦ κώδικος ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Γαβριὴλ († 25 Αὐγ. 1792) [Τὸ συμπέρασμα τοῦτο συνᾴδει πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ S2 ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ (1776) ὡς «*τινὸς παλαιοτάτης ἐλλειποῦς τε καὶ εἰς πλεῖςα διεφθαρμένης βίβλου . . .*», ἐντεῦθεν δὲ κατανοοῦμεν, διατί ἐν ὑστάτῃ ἀναλύσει ὁ Σουγδουρῆς ἐπικουρικῶς μόνον ἐξεμεταλλεύθη τὸ (ἐξίτηλον καὶ δυσδιάγνωστον) κείμενον τοῦ S2, ὁσάκις παραλλήλως παρεῖχεν αὐτὸ (εὐαναγνωστότερον) καὶ ὁ R.].

Τὰ ὑπὸ τῆς ὑγρασίας ἐπὶ μᾶλλον προσβληθέντα σημεῖα τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας πολλῶν ἐκ τῶν ἤδη δηλωθέντων φύλλων δυσδιάγνωστα καταστάντα ἐδέχθησαν, πρὶν ἢ ἡ πρώτη γραφὴ ἀποβῇ ὅλως ἐξίτηλος, τὴν ἐπέμβασιν νεωτέρων χειρῶν, αἵτινες καὶ ἐπικαλύψασαι τὴν ἀρχικὴν γνησίαν γραφὴν ἀνενέωσαν αὐτὴν ὑποπεσοῦσαι ἐνίοτε καὶ εἰς παραναγνώσεις. Τοιαῦτα φύλλα, τῶν ὁποίων μέρη τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας ἐδέχθησαν ἀνανεωτικὴν γραφὴν (διὰ μελάνης ἀνοικτοῦ χρώματος) εἶναι τὰ ὑπ' ἀρ. 4β, 5α, 5β (ᾤα), 6α - 7β, 33β - 37β, 42β - 63α, 68β, 69α - 73α, 74β - 76α, 77β - 82α, 84β, 85α (ὅπου ἡ ἐξαλειφθεῖσα γραφὴ ἐδηλώθη ἐν τῇ ᾤᾳ), 85β - 107β, 108α - 132α, 135α, 136α - 139α, 140α - 142β, 147α - 149β, 150β - 158β.

Λωρίδες ἢ τεμάχη χάρτου ἔχουσαι ἐπικολληθῆ κατὰ περίπτωσιν ἐπὶ μεγάλων ἢ μικρῶν τμημάτων τοῦ χάρτου των παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα 1, 2α, 3β, 4β, 5α - 11α, 12α - 15β, 16β - 17β, 18β, 19α, 20α - 21α, 22β, 23β, 24β, 25β, 26α, 27α, 28α, 29α, 30α - 31β, 32β, 33β - 35α, 36α/β, 38β, 39α, 41β, 42α, 44α-50α, 51α, 52α - 53α, 54β - 55β, 56β, 57β - 59α, 60α - 61β, 62β, 63β - 66α, 67α, 68α, 69α - 71α, 72α/β, 73β, 74α, 75α, 76α - 77β, 78β, 79β, 80β - 83α, 84α - 85α, 86β - 87β, 88β, 89β, 90α, 91α, 92α, 93β, 94β, 95β, 96α - 100α, 101α, 102β, 103β, 104α, 105α, 107β, 108α, 109α/β, 111β, 112β, 113β, 114α, 115α,

116α, 117α, 118β, 119β, 120β, 121β, 122α, 123α - 124α, 125α, 126α, 127β, 128β, 129β, 130α, 131α, 132α, 133α/β, 134β, 135β, 136β, 137β - 139α, 140α, 141α, 142β, 143β - 145α, 146α, 147α, 148α, 149β, 150β, 151β, 152β, 153β, 154α, 155α, 156α - 158β. Ἡ εἰς τὸ φ. 7β ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας ἐπικεκολλημένη λωρὶς εἶναι ἐκ χάρτου ἐντύπου (Διακρίνονται ἔναντι τῶν στίχων 16/17 τοῦ φ. 7α τὰ ἔντυπα γράμματα *Ματ* καὶ ἔναντι τῶν στίχων 4/5 τοῦ φ. 7β τὸ ἔντυπον γράμμα ά. Ἐπικεκαλυμμένα στοιχεῖα τοῦ κειμένου ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω προσθέτων λωρίδων χάρτου παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα 5α/β, 6α, 7α. Ἀδιάγνωστα ἐξ ἄλλου παραμένουν διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς ᾤαις τῶν φύλλων 1, 2α, 3β, 4β, 5β (ἄνω ἥμισυ), 6α, 7β, 8β.

Κηλῖδες μικραὶ ἐκ σταγμάτων κηροῦ ἢ ἐλαίου παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν φύλλων 19α (εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας), 52β, 55α, 57β, 58α, 61β, 62α, 63β, 64α, 70α, 76α/β, 104β, 110β, 112β, 114β, 116, 118α, 121, 127α, 128, 129, 131, 133α/β καὶ 143. Κηλὶς μικρὰ ἐκ στάγματος μελάνης ὑπάρχει ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας τοῦ φ. 143β, μελάνωμα δὲ ἐπὶ τοῦ χάρτου σχηματισθὲν ὑπὸ ἐπισυρθέντος ἐπὶ στάγματος μελάνης δακτύλου παρατηρεῖται ἐν τέλει τῶν στίχων 15 - 17 ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ᾤας τοῦ φ. 111α.

Ὀπαὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου, μικρῶν εὐτυχῶς διαστάσεων καὶ μὴ ἐμποδίζουσαι τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου, προξενηθεῖσαι δὲ κατὰ κανόνα ὑπὸ σητός, διακρίνονται εἰς τὰ φύλλα 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13 - 25, 44 - 47, 62 (προϋπάρχουσα τῆς γραφῆς τοῦ κειμένου), 63, 71 (προϋπάρχουσα τῆς γραφῆς τοῦ κειμένου), 73, 87 καὶ 88, 95 - 101, 103, 104, 107 - 158 (ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ, προϋπάρχουσα τῆς σταχώσεως, διότι δὲν συμπίπτει ἀπὸ φύλλου εἰς φύλλον), 114 - 158 (προϋπάρχουσαι τῆς σταχώσεως), 119, 123 - 142 (προϋπάρχουσαι τῆς σταχώσεως), 126 - 158 (προϋπάρχουσαι τῆς σταχώσεως), 132, 134 (τέσσαρες).

Ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς διεξελθόντων καὶ μελετησάντων τὸν κώδικα παρεισήχθησαν εἰς τὰ φύλλα του ποικίλα σημειώματα. Τὰ πλεῖστα τούτων ἀφοροῦν εἰς στοιχεῖα τοῦ κειμένου καὶ συνιστοῦν ἐγγραφὰς προσθέτων ἐνδείξεων (παρασελιδίων) τῶν πηγῶν τοῦ ἐμπεριεχομένου συγγράμματος, πέρα τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸν ἀρχικὸν κωδικογράφον, καὶ προσθήκας καὶ διορθώσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἀποκαθίσταται πολλαχοῦ τὸ κείμενον, ὅπερ ἄλλως, παρὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ κώδικος καὶ τὴν καλλιγραφίαν του, ἐλέγχεται πολλάκις χασματῶδες καὶ ποικιλοτρόπως νοσοῦν.

Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὸ κείμενον ἔχουν παρεισαχθῆ εἰς τὰ φύλλα **2β** (στίχ. 29 καὶ ἐν τῇ ἀπέναντι ᾤᾳ [διὰ χειρὸς τοῦ Ἀναστ. Σουγδουρῆ κατὰ τὸ 1776]), **3α** (στίχ. 7 [διὰ χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ]), **3α** (στίχ. 10 [διὰ χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ]), **25β** (στίχ. 19, ἐν τῇ ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 183α, στίχ. 8]), **62β** (στίχ. 33, ἐν τῇ ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 227β, στίχ. 25 κ.ἑξξ.]), **63α** (στίχ. 13 κ.ἑξ., ἐν τῇ ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 228α, στίχ. 12-14]), **84α** (στίχ. 14, ἐν τῇ ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 253α, στίχ. 34], **86β** (στίχ. 43, ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 257α, στίχ. 1]), **105α** (στίχ. 1 καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀπέναντι ᾤᾳ [= ~ Barl., φ. 278α, στίχ. 33 - 34]), **119β** (ἔναντι τῶν στίχων 10, 11 καὶ 12, ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ὅπου τρεῖς προσθῆκαι [ἐπαναληφθεῖσαι καὶ ἐν τῷ Barl., φ. 296α, ἔναντι τῶν στίχων 19, 20 καὶ 21 ἀντιστοίχως, ἐν τῇ ᾤᾳ, ὅπου ἐπὶ πλέον καὶ σχόλιον]), **122α** (στίχ. 26, ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ὅπου τῶν προσθετέων ἡ γραφὴ [τῆς ὁποίας στοιχεῖα ἐξέπεσαν μερικῶς κατὰ τὴν στάχωσιν, τῆς κοπίδος τοῦ βιβλιοδέτου βαθύτερον κατενεχθείσης] ἀποκαθίσταται τῇ βοηθείᾳ τοῦ [προηγηθέντος τῆς σταχώσεως] Barl. [φ. 299α, στίχ. 31/32] ὡς ἑξῆς: ἀλλ' οὐ τοῦτο ⟨ζητῶ⟩ | χρόνου πλ⟨ῆθος⟩), **122α** (στίχ. 28 καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀπέναντι ἐξωτερικῇ ᾤᾳ [ὅπου: εἰ μὲν ὠφέλησ⟨ε⟩ = ~ Barl., φ. 299α, στίχ. 34]), **123α** (στίχ. 27, ἐν τῇ ᾤᾳ, ὅπου «· · · Γρ(άφε) κ(αὶ) μολυσμοῖς» ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ φερομένου *λογισμοῖς*, ὅπερ μόνον παρέχει ὁ ~ Barl. [φ. 300β, στίχ. 30]), **133β** (στίχ. 35/36, ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ: οὐκ ἂν | τοῦτο ὑ|πέσῃ [= ~ Barl., φ. 313β, στίχ. 10], **148β** (στίχ. 23 καὶ 24, ἐν τῷ κειμένῳ [= ~ Barl., φ. 331β, στίχ. 20 καὶ 22 ἀντιστοίχως, ὅπου ὁ Σουγδουρῆς παρανέγνωσε (στίχ. 20) ὡς *κ(αὶ) ἔπιεν* τὴν ἐν S2 (στίχ. 23) γραφὴν *κατέπιεν*, τῆς ὁποίας τὸ μὲν

γράμμα τ μόλις διακρίνεται, μέρος δὲ ἀνανεωθὲν διὰ μελάνης ὑπὸ μεταγενεστέρας χειρός, ὅταν ἤδη καὶ ὁ τόνος εἶχεν ὅλως ἀποσβεσθῇ, παρετονίσθη (... *επί* ...), λεπτομέρεια ἀποκλείουσα τὸν Σουγδουρῆν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιθανῶν ἀνακαινιστῶν τῆς γραφῆς τοῦ φ. 148β τοῦ S2]). Τῆς γραφῆς ἑκάστης προσθήκης καὶ ἑκάστης διορθώσεως προτάσσεται κατὰ κανόνα παραπεμπτικὸν σημεῖον ἀνευρισκόμενον καὶ εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τοῦ κειμένου. Αἱ προσθετέαι γραφαὶ καὶ αἱ προτεινόμεναι ἢ ἐπιφερόμεναι διορθώσεις ἀναγράφονται κυρίως εἰς τὰς ᾤας, ἐνίοτε δὲ παρεισάγονται καὶ εἰς τὸ διάστιχον τοῦ κειμένου, ὅπου εὑρίσκεται καὶ τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ ἡ προσθήκη ἢ ἡ διόρθωσις.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ κειμένου παρουσιάζουν τὰ σημειώματα τὰ παρεισαχθέντα εἴς τινα σημεῖα τοῦ κώδικος ὑπὸ τοῦ ἀντιβαλόντος αὐτὸν κατὰ τὸ 1776 Ἀναστασίου Σουγδουρῆ, εὐδιάγνωστα τυγχάνοντα ἐκ τοῦ ἰδιοτύπου χαρακτῆρος τῆς γραφῆς του. Ἐκτὸς τῶν εἰς τὰ φύλλα 2β (στίχ. 29 καὶ ἐν τῇ ᾤᾳ), 3α (στίχ. 7) καὶ 3α (στίχ. 10) γενομένων ὑπ' αὐτοῦ διορθώσεων, τὰς ὁποίας ἤδη ἐμνημονεύσαμεν, ἐκ τῆς γραφίδος αὐτοῦ προέρχονται καὶ τὰ ἑξῆς σημειώματα: Ἐν φ. **116α** (ἔναντι τῶν στίχων 14, 18 καὶ 20 [ὅπου ἀντιστοίχως τὸ κείμενον ἔχει 'πενθοῦντ(ας) ἐπὶ ταῖς τ(ῶν) οἰκεί(ων) ··· ἀποβολαῖς' — 'ἐπειδὴ γὰρ συνεθλίβοντ(ο), ··· ἐχαρίσθη ἡμῖν' — 'ἐπιδείκνυσθε ··· ον/ υι', ⟨τῆς τελευταίας λέξεως ἐχούσης δεχθῇ ἀνανεωτικὴν γραφήν, ὡς καὶ τὸ προηγούμενον αὐτῆς γράμμα ε⟩]) ἔχομεν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ ἀντιστοίχως τὰς ἑξῆς τρεῖς ἡμιτελεῖς γραφάς: [α'] *πραγμ* || [β'] *δι' ὧν ἐπ* || [γ'] *βί*... Διὰ τῶν ἡμιτελῶν τούτων γραφῶν ὁ Σουγδουρῆς ἠθέλησε νὰ σημειώσῃ ἐνδεικτικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ S2, τί ἐπὶ πλέον αὐτὸς προσωπικῶς παρέλαβεν ἀντιστοίχως ἐκ τοῦ R γράφων (ἐξ ἀντιβολῆς τοῦ R καὶ τοῦ S2) τὰ ἐν τῷ Barl. φερόμενα (φ. 292α, στίχ. 30 [ἐπὶ ταῖς τῶν οἰκείων *πραγμάτ(ων)* ἀποβολαῖς], φ. 292α, στίχ. 33/34 [ἐπειδὴ γὰρ συνε|θλίβοντο *δι' ὧν ἔπασχον* ἐχαρίσθη ἡμῖν] καὶ φ. 292β, στίχ. 1 [ἐπιδείκνυσθε *βίον*]). Ἡ ὕπαρξις τῶν τοιούτων ἡμιτελῶν γραφῶν ἐν τῷ S2 τῶν προερχομένων ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ ἐπαληθεύει τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν, ὅτι ὁ Σουγδουρῆς γράφων τὸν Barl. ἤντλει τὸ κείμενον κυρίως ἐκ τοῦ (εὐαναγνωστοτέρου) R, ἀντέβαλλε δὲ (ἐκ τῶν ὑστέρων) τὰς γραφὰς ἐκείνου πρὸς τὰς τοῦ S2, ὁσάκις οἱ δύο κώδικες (R καὶ S2) παρεῖχον ἐκ παραλλήλου τὸ κείμενον.—Ἐν φ. **119β** (στίχ. 28/29, ἐν τῷ κειμένῳ ['φυ|λάξασθε· ⁚ νοοῦμεν γὰρ ...']) τὸ παραπεμπτικὸν σημεῖον μετὰ τὴν λ. *φυλάξασθε* ἐτέθη (ἐν τῷ S2) ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ. Οὗτος ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ τοῦ φ. 296β τοῦ Barl. (ὅπου τὸ ἀντίστοιχον χωρίον λήγει διὰ τῆς λέξεως '*φυλάξασθαι:—*' εἰς τὸν τρίτον στίχον τοῦ φύλλου) προσέθεσεν (ἔναντι τῶν στίχων 1 - 8 τοῦ κειμένου) ἄνευ τῆς χρήσεως ἐκεῖ παραπεμπτικοῦ σημείου (μετὰ τὴν λ. *φυλάξασθαι*) τὰ φερόμενα ἀρχῆθεν ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ S2 (φ. 119β, στίχ. 29 - 31 [νοοῦμεν γὰρ ὅτι καλὸν ἐςὶν ... ἡ κατὰ ςέρησιν ταύτης ἐπιγινομένη διάθεσισ:—]), τὰ ὁποῖα δὲν συμπεριέλαβεν ἐγκαίρως ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Barl. Ἄρα ὁ Σουγδουρῆς πρῶτον μὲν ἀντέγραφεν ἐκ τοῦ R (πβ. καὶ τὴν διάφορον γραφὴν τοῦ Barl. *φυλάξασθαι* [=*R] πρὸς τὴν τοῦ S2 γραφὴν *φυλάξασθε*), εἶτα δὲ προέβαινεν εἰς σύγκρισιν τῶν ἤδη γραφέντων ἐν τῷ Barl. ἐκ τοῦ R πρὸς τὰ τοῦ S2. Κατὰ ταῦτα, εὑρὼν καὶ ἐνταῦθα ἐκ τῶν ὑστέρων ἐν τῷ S2 πλείονα τῶν καταγεγραμμένων ἐν τῷ Barl. ἐκ τοῦ R, προσέθεσεν ἐν τῇ ᾤᾳ τὰ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ S2 φερόμενα, διότι προφανῶς δὲ εὗρεν αὐτὰ περιλαμβανόμενα καὶ ἐν τῷ R.— Ἐν φ. **138α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 14 τοῦ κειμένου) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Σουγδουρῆ φέρεται γεγραμμένος ὁ (ἀραβικὸς) ἀριθμὸς *319*. Οὗτος ἐτέθη ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ ὡς ἀναγνωριστικὸν σημεῖον (ἐντὸς τοῦ S2) τοῦ ἀντιστοιχοῦντος κειμένου τοῦ κώδικος πρὸς τὸ τοῦ φύλλου 319 τοῦ Barl., ὅταν ὁ Σουγδουρῆς γράφων τὸν Barl. εἶχε φθάσει εἰς τὸ φύλλον τοῦτο. Πράγματι δὲ τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ φύλλου 319α τοῦ Barl. φερόμενα ἀντιστοιχοῦν πρὸς ὅ τι παρέχει ὁ S2 ἐν φ. 138α, στίχ. 28 κ.ἑξ.— Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ προεκτεθέντα, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουν νὰ διαγνώσωμεν μέχρι τινὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν εἰργάζετο ὁ Σουγδουρῆς ἀντιγράφων τὰ ἀντιβόλαιά του καὶ γράφων τὸν Barl., εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι καὶ ἐν φ. **107α** τοῦ S2 [ὅπου εἰς τοὺς στ. 25/26 ἀναγινώσκομεν 'εἷς γὰρ ὑμ(ῶν) | ἐςὶν ὁ διδάσκαλ(ος)+. οὐκ ἔςι διδάσκαλος προηγουμένως ...'] ὁ μετὰ τὴν λ. *διδάσκαλ(ος)* γεγραμμένος διὰ μελάνης σταυρὸς ἐτέθη ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Σουγδουρῆ πρὸς δήλωσιν ὑπάρξεως ἐνταῦθα χάσματος. Πράγματι δὲ ὑπάρχει χάσμα, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ πλήρους κειμένου τοῦ (ἐκ τοῦ R ἐνταῦθα ἀντλήσαντος) Barl. (φ. 281α, στίχ. 16 - 20: εἷς γὰρ ὑμῶν ἐςὶν ὁ διδάσκαλος *κ(α)τ(ὰ) τὸ μηδὲν εἰδέναι παρ' αὐ|τοῦ· διὸ κ(αὶ) ὁ παῦλος λέγει τίς γάρ ἐςι παῦλος, τίς δὲ κηφᾶς, ἀλλ' ἢ διάκονος; οὐκ εἶ|πε δὲ διδάσκαλοι· κ(αὶ) πάλιν μὴ καλέσητε πατέρα, οὐχ ἵνα μὴ καλέσωσιν, ἀλλ' ἵνα | εἰδεῖεν ὃν πατέρα κυρίως καλεῖν χρή· καθάπερ γὰρ ὁ διδάσκαλος* οὐκ ἔςι διδάσκαλος | προηγουμένως ...

Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω δηλωθέντων σημειωμάτων, ὡς καὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα κατὰ περίπτωσιν

ἐμνημονεύθησαν ἢ ἐσχολιάσθησαν εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς προκειμένης περιγραφῆς τοῦ S2, ἐκ μεταγενεστέρων ὡσαύτως χειρῶν καὶ ἐκ διαφόρων χρόνων προερχόμενα ὑπάρχουν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ τὰ ἑξῆς: Ἐν φ. **35β** (ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ): † ἐκ τὸν βειβλήον· εἰπάρχη τοῦ αγιου ςέφάνου· του ἐν μετεὅροις· 'ςωϟ [=6890 - 5508/9=) 1381/2]. Ἡ ἐν τέλει χρονολογικὴ ἔνδειξις εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ προτασσόμενον αὐτῆς σημείωμα, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ βαναύσου χειρὸς τοῦ 18ου αἰῶνος, προγενεστέρας πάντως τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐσταχώθη ὁ κῶδιξ, δοθέντος, ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς λέξεως *ἐν* ἔχει ἐλαφρῶς ἐξακρισθῆ ὑπὸ τῆς κοπίδος τοῦ σταχωτοῦ. Τοὐναντίον ἡ γραφὴ τῆς χρονολογικῆς ἐνδείξεως εἶναι τοῦ 14ου αἰῶνος. Ὑποθέτομεν, ὅτι τῆς χρονολογικῆς ταύτης ἐνδείξεως ὑπερέκειτο ἀρχικῶς στίχος περιλαμβάνων τὸ ὄνομα κατόχου ἢ ἀναγνώστου τοῦ κώδικος καὶ ὅτι ὁ στίχος αὐτὸς ἐξέπεσεν, ὅταν ἡ κοπὶς τοῦ σταχωτοῦ κατενεχθεῖσα βαθύτερον τοῦ δέοντος συναπέρριψε μετὰ τοῦ ἐξακρισθέντος χάρτου τοῦ φύλλου καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῦ γεγραμμένα.— Ἐν φ. **50β** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 27) φέρεται διὰ μελάνης μικρὸς σταυρὸς ἰσοσκελής, ἄδηλον πρὸς τί γεγραμμένος.— Ἐν φ. **76α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 31 - 35, διὰ χειρὸς ἠσκημένης τοῦ 14ου/15ου αἰ.): ἀνάγνωθϊ | τὸ λεῖπ(ον)· | εἰϲ τ(ὸν) βί(ον) τοῦ | ἁγ(ίου) ἀντῶν(ίου) | (καὶ) ὠφελη|θήσῃ·.— Ἐν φ. **78β** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 25, διὰ χειρὸς τοῦ 14ου/15ου αἰ., μετὰ παραπεμπτικοῦ σημείου ἀνευρισκομένου καὶ εἰς τὸ κείμενον): ὅρα τοῦτο μήπ(ως) | (καὶ) εἰσ ὀρθοδόξ(ους) | γένητ(αι) κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) | προκειμ(έ)ν(ην) ἔννοι(αν): [Οὐδὲν ἀνάλογον ἐν τῷ Barl. (φ. 246β, στίχ. 18)].— Ἐν φ. **80β** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 14/15, διὰ βαναύσου χειρὸς τοῦ 17ου/18ου αἰ.): εκ τοῦ λαυσαϊ|κοῦ πάλϊν [= ~ Barl., φ. 249α, ἐξωτερικὴ ᾤα, ἔναντι τοῦ στίχου 5: ἐκ τ.λ. πάλιν].— Ἐν φ. **89β** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 3 - 5) φέρεται διὰ μελάνης σταυρὸς ἀνισοσκελής. Αὐτόθι (ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ τοῦ κειμένου, ὅπου ἡ φράσις 'εἰϲ τὸν πορϊσμὸν τῆς οἰκείαϲ ὕληϲ') παραπεμπτικὸν σημεῖον μετὰ τὴν λ. *τῆς* καὶ οὐδὲν ἕτερον.— Ἐν φ. **99α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 11/12 [ὅπου τὸ χωρίον '. . . καὶ πολλὴν ἔχοντ(ας) παρρη|σίαν· ἂν μέν τοι καρτερήσαϲ μικρ(ὸν). . .'] τὰ ἑξῆς μετὰ παραπεμπτικοῦ σημείου ἀνευρισκομένου καὶ εἰς τὸ κείμενον μετὰ τὴν λ. *παρρησίαν*): *σφαλτ(ὸν) πολλά· λείπ(ει) ὄρδιν(ο)ς*. Τὸ πλῆρες κείμενον παρέχει (ἐκ τοῦ R ἀντλήσας) ὁ Barl. (φ. 271β, στίχ. 30/35 - φ. 272α στίχ. 7: . . . καὶ πολλὴν ἔχοντας παῤῥησίαν· μὴ τοίνυν ἐπισπασώμεθα καθ' | ἑαυτῶν ὀργήν, . . . ἔνδοθεν τοιούτους ἔχομεν κατηγόρους; ἂν μέντοι καρτερήσας μικρὸν . . .). —Ἐν φ. **99α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 15 [ὅπου τὸ χωρίον '. . . ἡ ψυχή σου πάσης δρόσου καὶ πάσης νοτίδος παραμυθί(αν) εἰσάγει σοι βελτίω (καὶ) λυσιτελεςέραν: —'] τὰ ἑξῆς μετὰ παραπεμπτικοῦ σημείου ἀνευρισκομένου καὶ εἰς τὸ κείμενον μετὰ τὴν λ. *λυσιτελεςέραν* [διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς τῆς γραψάσης καὶ τὰ ἔναντι τῶν στίχων 11/12 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ᾤᾳ φερόμενα]): *κ(αὶ) αὐτ(ὸ) σφαλτ(ὸν) πολλά· λείπ(ει) ὄρ*[*δινος*]. Τὸ πλῆρες κείμενον παρέχει (ἐκ τοῦ R ἀντλήσας) ὁ Barl. (φ. 272α, στίχ. 11 - 18: . . . βελτίω κ(αὶ) λυσιτελεςέραν τοῦ συνειδότος ἐπαινοῦντος σε κ(αὶ) ἀπο|δεχομένου καὶ λέγοντος . . . κ(αὶ) ταῖς ἐλπίσι ταύταις τρεφόμενος, οὐ(δὲ) αἰσθηθήσῃ τῶν ἐπαγο|μένων δεινῶν:—).— Ἐν φ. **132α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 26/29, τὰ ἑξῆς διὰ χειρὸς ἠσκημένης τοῦ 14ου/15ου αἰ.): Cη(μείωσαι) ὅτι κατηγόρ[ουν οἱ] | δαίμον(ες) τιν(ὸς) [φά-]|σκοντ(ες) (καὶ) λογο[θετοῦντες] | ὅτι (καὶ) αὐ[τὸς ἐξ ὑπο-]|νοί(ας) κατ[έκρινε ψευδ(ῶς)] (Τὰ ἐντὸς [ ] περικλειόμενα ἐνταῦθα, ἐξίτηλα ἤδη ἢ ἐκπεσόντα, κατ' ἀποκατάστασιν τοῦ Πδμτρ.) [Οὐδὲν ἀνάλογον ἐν τῷ Barl. (φ. 312β).].— Ἐν φ. **137α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 18, σημεῖον παραπεμπτικὸν ἀνενέργητον). Αὐτόθι (ἔναντι τῶν στίχων 32 - 37, διὰ βαναύσου χειρὸς προγενεστέρας τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐσταχώθη ὁ κῶδιξ) μία λέξις ἀδιάγνωστος, ὀρθίως πρὸς τὸ κείμενον γεγραμμένη, τῆς ὁποίας σῴζονται τὰ κορυφαῖα σημεῖα τῆς γραφῆς, καθ' ὅσον ἡ κοπὶς τοῦ σταχωτοῦ ἠφάνισε τὸ κάτω μέρος τῶν γραμμάτων.— Ἐν φ. **147α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 26) ἡ λέξις *σχόλιον* (πβ. ~ Barl., φ. 329β, ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾤᾳ, ἔναντι τοῦ στίχου 32: σχόλιον τοῦ συγ|γραφέως τῆς|δε τ(ῆς) βίβλου).— Ἐν φ. **149α** (ἐν τῇ ἐξωτερικῇ

ῴᾳ, ἔναντι τῶν στίχων 19 - 21, διὰ βαναύσου χειρός): τοῦ αὐτοῦ εκ | τοῦ περὶ ξε|νιτείας.— Ἐν φ. **152α** (ἐν τῇ κάτω ῴᾳ, ἀνεστραμμένως πρὸς τὸ κείμενον, διὰ χειρὸς βαναύσου, προγενεστέρας τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐσταχώθη ὁ κῶδιξ): † ετουτώ τῶ βειβλήον ίνε τοῦ αγείου ςεφανου | κ(αὶ) οπειὸς το απω [καὶ οὐδὲν ἕτερον]. Τὰ κορυφαῖα σημεῖα τῆς γραφῆς τοῦ σημειώματος ἔχουν συνεκπέσει μετὰ τοῦ χάρτου ἐξακρισθέντος ὑπὲρ τὸ δέον κατὰ τὴν στάχωσιν τοῦ κώδικος.

Ὡς ἤδη ἐπανειλημμένως ἐδηλώθη, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ (S2) ἔχει συσταχωθῆ μετὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 83 κώδικος τῆς αὐτῆς μονῆς (S1). Τὰς ἐνδείξεις τῶν ταξινομικῶν ἀριθμῶν, οἵτινες ἐδόθησαν κατὰ καιροὺς εἰς τὸν τόμον τὸν περιλαμβάνοντα συνεσταχωμένους τὸν S1 καὶ τὸν S2 ἀνεγράψαμεν ἐν τέλει τῆς περιγραφῆς τοῦ S1, ἥτις προηγεῖται τῆς προκειμένης περιγραφῆς τοῦ S2 (βλ. *ἀνωτέρω* τὰ ἐν σελ. 233 σημειούμενα). Πρὸς δήλωσιν τοῦ παρόντος κώδικος διετηρήσαμεν τὸν ἀριθμὸν *84*, τὸν ὁποῖον ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ὁ Ν. Βέης. Ὁ ταξινομικὸς αὐτὸς ἀριθμὸς διακρίνεται γεγραμμένος διὰ μελάνης καὶ χειρὸς τοῦ Ν. Βέη (1908 - 1909) ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ S1 σωζομένου παραφύλλου καὶ δὴ ἐπὶ τῆς ἄνω δεξιᾶς γωνίας της (*Ἀρ. 83 καὶ 84*) καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ S2 προσθέτου φύλλου (φ. 1), τοῦ σώζοντος ἐπὶ τῆς δευτέρας ὄψεώς του ρακῶδες καὶ ἐπικεκολλημένον ἐπ' αὐτῆς κατὰ τὴν β' ὄψιν του τὸ ἀρχικὸν πρῶτον φύλλον τοῦ κώδικος 84. Ἐνταῦθα προσθέτομεν τοῦτο μόνον, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς β' ὄψεως τοῦ πρὸς τὸ τέλος τοῦ S2 μετὰ τὸ φ. 158 φερομένου ἀγράφου ἄλλως παραφύλλου διακρίνεται (ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ S1 σωζομένου παραφύλλου) διὰ μολυβδίδος κυανοῦ χρώματος καὶ διὰ χειρὸς (περὶ τὸ 1951) τοῦ ἐκ Καλαμπάκας ἱερέως Χρίστου Μπέντα († 1979) ἡ ἔνδειξις *ἀριθ 65* καὶ κάτωθι ταύτης ὑπὸ διαχωριστικὴν ὁριζόντιον γραμμὴν ἡ ὑπογραφὴ *Χ. Μπέν(τας)* [μεθ' ἣν διακρίνεται καὶ ὁ τύπος τῆς σφραγῖδος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης & Σταγῶν].

Περὶ τῆς περιγραφῆς τοῦ κώδικος τῆς συνταχθείσης (τὸν Μάιον ἢ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1922) ὑπὸ τοῦ Γ. Χαριτάκη (ὅστις εἶχε δώσει εἰς τὸν κώδικα τὸν ἀρ. 76) ἰσχύουν ὅσα εἴπομεν ἐν τέλει τῆς περιγραφῆς τοῦ S1 (βλ. *ἀνωτέρω*, σελ. 233).

Οἱ ἐκτὸς κειμένου Πίνακες 124 καὶ 125 παρέχουν εἰς φωτογραφικὰ πανομοιότυπα δεῖγμα γραφῆς τῶν φ. 72α καὶ 73α τοῦ κώδικος.

Περιγραφὴ Γ.'Α. Παπαδημητρίου

85

Χάρτης Διαστ. 0,210 × 0,155 Αἰὼν XVI (1579) Φύλλα 157

1 (φ. 2α) «Περὶ ἀναξιώτ(η)τος ἱεροσύνης λόγος τοῦ ἁγίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Γριγορίου τοῦ Διαλόγου».

Ἀρχ.: Ἱερεὺς τὶς εκ τῆς ακηνῶν [sic] ἐκκλησίας ἔπεσεν εἰς πάθη πορνίας, καὶ ἐλειτούργ(ει)· παραχωρῆση δὲ Θ(εο)ῦ ἐνοχλήθ(η) ὑπο δαίμονος ἀκαθάρτου (καὶ) ἐδαιμονῆσθη· [. . .] Τελ. (φ. 4Αα): [. . .] ἵνα μὴ παράχωρῆση Θ(εο)ῦ ὑποπέσ(η) εἰς πονηροῦς δαίμονας, καθῶς τὸ προεῖπομ(εν) κ(αὶ) εἶναι κ(αὶ) ἐνταύθα κολασμ(έν)ος κ(αὶ) ἐκεῖ ἀπειράκης ἀπεῖρως· [. . .] ἀμῆν: ~

2 (φ. 5α) «Τὸ παρὸν βιβλίον ἔχει πολλὰ ἀναγκαῖα· τῶν θεολόγων καὶ διδασκάλων· καὶ ἀπορί⟨ας⟩ του π(ατ)ριάρχου μεγάλης Ἀντιοχεί(ας) Ἀναστασίου». Εἰς τὴν δημώδη.

Τὸ αὐτὸ κείμενον καὶ εἰς τὸν κώδικα 409 (φφ. 5 - 137) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων[1].

Ἐν συνεχείᾳ ἀκολουθεῖ, φφ. 5α - 7β, πίναξ περιεχομένων τοῦ ἀνωτέρω κειμένου, ἀναγράφων κεφάλαια α' - ξ' καὶ ἀνταποκρινόμενος ἀκριβῶς πρὸς τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον ὅμως, ἐκ παραδρομῆς, ἐν φ. 76α, ἀναγράφει κεφάλαιον ξε' ἀντὶ ξ'.

— φ. 7β: «Ὅτι ἡ ἁγία τριὰς ἔναι εἰς τρεῖς χαρακτῆρας· πλὴν δὲ Θ(εὸ)ς εν(ας) ἔναι· καὶ οὐχὶ τρεῖς. Καὶ ὅτι ὁ ἄν(θρωπ)ος ἔναι κατ' εἰκόνα Θ(εο)ῦ [. . .]». «Κε(φάλαι)ον αον».

Ἀρχ.: Ἡ θεία καὶ ἁγία τριὰς καθῶς λέγουν οἱ θεὸλόγοι της ἐκκλησί(ας)· ἔναι εἰς τρεῖς χαρακτήρας [. . .]

— φ. 9α: «Ὅτι ὁ Θ(εό)ς ἔναι ἀὅρατος καὶ ἀπερίγραπτος· καὶ ἀσχημάτιστος. Κεφάλαιον βον. Τῶν θεί(ων) θεὸλόγων: ~»

Ἀρχ.: Ἀὅρατος καὶ ἀπερίγραπτος ἔναι ἡ θεία φύσις τοῦ Θ(εο)ῦ καὶ ἀσχυμάτιστος· αὅρατος γοῦν ὅπου δὲν φένεται [. . .]

— φ. 10α: «Περὶ πόσα τάγματα καὶ πόσαι οὐσίαι ἀγγέλων εἶναι. Κε(φάλαι)ον γον».

Ἀρχ.: Οὐσία μία, ὥσπερ καὶ ἀν(θρώπ)ων μία· τάγματα δὲ εἶναι ἐννέα [. . .]

— φ. 10α: «Περὶ τὰ εργ(α) ὅπου ἔκαμεν ὁ Θ(εὸ)ς καθ' ἣν ἡμέραν· καὶ ποίαν ἡμέραν ἐκατέπαυσε· κ(αὶ) περὶ τοῦ φωτὸς ὅπου εὐγεν(ει) τὸ πουρνόν: ~ Κε(φάλαι)ον δον. Τοῦ Μωϋσέως: ~»

Ἀρχ.: Τῆ πρώτη ἡμέρα ἔκαμε τοῦς ἀγγέλους καὶ τὸ φῶς· τῆ δευτέρα τὸ στερέωμα τοῦ οὐ(ρα)νοῦ [. . .]

— φ. 11α: «Περὶ πόσοι ου(ρα)νοὶ εἶναι. Κε(φάλαι)ον εον. Ἀθανασίου Ἀλεξανδρεί(ας): ~»

Ἀρχ.: Τοῦτο τὸ ἐρώτημα πολλοὺς ἀν(θρώπ)ους βάλει εἰς λογισμοὺς κ(αὶ) σκανδαλίζωνται [. . .]

— φ. 11α: «Περὶ πότ(ε) καὶ διατί ἐξέπεσεν ὁ διάβολος. Κε(φάλαι)ον ϛον. Τοῦ αὐτοῦ Ἀθανασίου».

Ἀρχ.: Λογιάζουν τινὲς ὅπου δὲν ἠξεύρουν ὅτι δια νὰ μηδὲν κατὰδεχθὴ νὰ προσκυνήσι τὸν ἄν(θρωπ)ον, ἤγουν τὸν Ἀδὰμ [. . .]

— φ. 12α: «Περὶ εἰς ποί(ων) τόπον τοῦ σῶματος τοῦ ἀν(θρώπ)ου εὑρίσκετ(αι) καθένα στοιχεί(ων). Κε(φάλαι)ον ηον. Ἱπποκράτους πρὸς Γαλινὸν τὸν αὐτοῦ μαθητ(ήν)».

Ἀρχ.: Τὸ κορμὶ τοῦ ἀν(θρώπ)ου ὑπὸ τέσσαρα στοιχεῖα ἐγίνη [. . .]

— φ. 15α: «Περὶ πῶς γίνετ(αι) ὁ ἄν(θρωπ)ος εἰς τὴν κοιλί(αν) τῆς γυναικός. Καὶ ποί(ων) ἀπὸ ὄλλα του τὰ μέλη γίνεται πρῶτ(ον)· καὶ πάλιν ἀπ' αὐτὰ ποί(ων) ἀποθνήσκει ὕστερον. Κε(φάλαι)ον ιβον. Ἱπποκράτους: ~»

Ἀρχ.: Ὅταν σμίγη ὁ ἄνδρας με τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἡ γυναῖκα μετὰ τοῦ ἀνδρός· ἐκεῖ

1. Βλ. τόμον Α' τοῦ παρόντος ἔργου (Ν. Ἀ. Βέη, Ἀθ. 1967, σ. 428 - 429 (ἀρ. 409_2), 666.

όπου σμίξουν, ἔναι ἡ μήτρα τῆς γυναικὸς ἀνηκτή· καὶ ἀκαρτεροὶ να δεκτὴ τὸν σπόρον τοῦ ἀνδρὸς ὅπου μέλλει νὰ χυθῆ, κ(αὶ) ἐμπὴ [...]

— φ. 20α: «Περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀν(θρώπ)ου ὅτι ἔναι οἰκόνα Θ(εο)ῦ· καὶ τί πρᾶγμα ἔναι· καὶ τί λογῆς ἔναι· κ(αὶ) ἀπὸ ποῦ στέκετ(αι) [...]. Κε(φάλαι)ον ιηον. Ἀναστασίου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιόχεῖας».

Ἀρχ.: Γνόριμον ἔναι εἰς πάσαν ἄν(θρωπ)ον· ὅτι ὁ ἄν(θρωπ)ος ὀνομάσθη κατ' εἰκόνα Θ(εο)ῦ [...]

— φ. 23α: Τοῦ αὐτοῦ, «Περὶ τῶν ἀπεθαμέν(ων) ἐὰν ἐγνωρίζει ἕν(ας) τὸν ἄλλον ἐκεῖ ὅπου ἠπήγαν [...]. Κε(φάλαι)ον ιθον».

Ἀρχ.: Με ὅλα ἐκεῖ ὅπου λ(έ)γ(ει) εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον μανθάνωμεν ὅτι [...]

— φ. 27β: «Περὶ τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς· τοῦ λογικοῦ· τοῦ ἐπιθιμιτικοῦ. Καὶ τοῦ θυμικοῦ. Κε(φάλαι)ον κον. Γρηγορίου Νύσσης: ~»

Ἀρχ.: Ὁ μέγας Γριγόριος Νύσσης· τὸ μεγαλεί(ων) τῆς πν(ευματ)ικῆς σοφί(ας) καὶ ἐπιστήμης [...]

— φ. 36α: «Περὶ τοῦ στ(αυ)ροῦ ὅπου κάμνωμ(εν) εἰς τὸ κορμή μας ὅταν προσκυνούμεν· καὶ πῶς θέλωμεν να τὸν κάμνωμεν κ(αὶ) τί δηλοί. Κε(φάλαι)ον κεον».

Ἀρχ.: Ὁ χριστιανὸς ὅταν προσκυνεῖ· ἔχει χρέως νὰ σμίγη τοὺς τρεῖς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρός· [...]

— φ. 37α: «Περὶ ποῦ ἐγράφησαν τα τέσσαρα εὐαγγέλια. Καὶ τίνος ἀντίτυπα ἐγένοντο. Κε(φάλαι)ον κςον. Τῶν θεί(ων) διδασκάλ(ων)».

Ἀρχ.: Τὸ κατὰ Ματθαῖον πρῶτον εὐαγγέλιον· ἔγραψεν ὁ αὐτὸς Ματθαῖος ὁ ἀπόστολος εἰς τὰ Ἱερουσόλυμα [...]

— φ. 40α: «Περὶ τύχης ἤγουν ριζικόν· καὶ ἐὰν ἔναι εὔλογον εἰς τοὺς χριστιάνοὺς να ὁμολογοῦν τὴν τύχην. Κε(φάλαι)ον λον. Ἀναστασίου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιόχεί(ας)».

Ἀρχ.: Τὴν τύχην ὀνόμασαν σιμὰ εἰς τοὺς ἕλληνας· ἡ ὁποία τύχη ἔναι ἕνα κυβέρνισμα εἰς τὸν κόσμον ἀπρονόητον [...]

— φ. 56β: «Περὶ τῶν κακῶν καὶ ἀναξίων ἀνδρῶν, ὅπου γίνονται αὐθέντε· κ(αὶ) ορίζουν λαὸν ἀνένε ἐκ Θ(εο)ῦ. Κε(φάλαι)ον λθον. Ἀναστασίου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχεί(ας)».

Ἀρχ.: Τοῦτο ὅπου γίνεται καὶ λαμβάνουν οἱ κακοὶ καὶ ἀνάξιοι τὴν αὐθεντία· ἔναι Θ(εο)ῦ παραχωρήσει [...]

— φ. 62β: Τοῦ αὐτοῦ, «Διατί ὁλοτελὸς συνεχώρησεν ὁ Θ(εὸς) τοῦ σατανᾶ· να πολεμῆ τοὺς χριστιανούς· καὶ δὲν τὸν ἐξάλειψε. Κε(φάλαι)ον μβον».

Ἀρχ.: Ἐὰν δὲν ἐφαίνετον ὁ ἐχθρὸς οἱ δώκοιμοι στρατιῶται καὶ ἀνδριόμ(έν)οι κ(αὶ) φίλοι τοῦ βασιλέως δὲν ἐφένοντο [...]

— φ. 66β: Τοῦ αὐτοῦ, «Περὶ ποίαν εὐχὴν καὶ λόγον ἀπὸ τὴν ἁγίαν γραφήν, φοβοῦνται οἱ δαίμονες. Κε(φάλαι)ον μεον».

Ἀρχ.: Τινὲς ἅγιοι πνευματοφόροι ἄνδρες διηγήθεισαν· ὅτι εἶδον ἐν ὀφθαλμοῖς τοὺς δαίμονας [...]

— φ. 68α: Τοῦ αὐτοῦ, «Περὶ τῶν χριστοιανῶν ὅπου εὐλέπομεν καὶ κάμνουν

ἁμαρτίαις· καὶ ἐκεῖνοι εὐεργετοῦντε ἀπὸ τὸν Θ(εό)ν· καὶ ἔχουν καὶ καλόν· κ(αὶ) γλυτώνουν ἀπὸ πολλὰ κίνδυνα. Κε(φάλαι)ον μθον».

Ἀρχ.: Τὰ κρίματα τοῦ Θ(εο)ῦ ἤγουν αἱ κρήσαις του· εἶναι ἀκατανόηταις καὶ ἀγύρευταις [. . .]

— φ. 71α: «Περὶ τοῦ θανατικοῦ ὁποῦ να ἔναι εἰς ἕναν τόπον· καὶ ἂν δύνεται τινὰς νὰ γλυτῶσι ἀπὸ τὸν θάνατ(ων) ἀνένε κ(αὶ) φύγῃ. Κε(φάλαι)ον νον».

Ἀρχ.: Ὁ λογαριάσμὸς ὅπου λέγουν εἰς τὰ θανατικά· καὶ τὸ μυστήριον ἔναι βαθὺ καὶ δύσκολον [. . .]

— φ. 72β: «Περὶ τὰ κορμία ἡμῶν τῶν ἀν(θρώπ)ων ὅπου πολλὰ ἐσκότοσαν, κ(αὶ) ἀπὸ μύρια θυρία κ(αὶ) πετινὰ ἐκατεφαγώθησαν· ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ἐπνήγησαν [. . .], ἐκεῖνα πῶς να μαζωχθοῦν πάλιν να ἔλθουν εἰς τ(ὴν) ἀνάστασιν, ἤγουν εἰς τὴν κρήσιν τῆς δευτέρας παρουσί(ας). Κε(φάλαι)ον νγον. Τοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιόχεί(ας)».

Ἀρχ.: Περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτ(ων) ἡμῶν· ἤγουν τῶν κορμίων παντὸς ἀν(θρώπ)ου, ὅπου μέλλει νὰ ἀναστηθοῦν [. . .]

— φ. 73β: «Περὶ συσμοῦ πῶς γίνεται. Κε(φάλαι)ον νδον. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκινοῦ».

Ἀρχ.: Ὁ συσμὸς τιοῦτοτρόπως γίνεται· ἡ γῆς ἐγκαστρώνεται· παρὰ τοῦ ἀνέμου· ἤγουν γεμίζουν αἱ φλέβαις αὐτῆς [. . .]

— φ. 74α: «Περὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν πῶς γίνονται. Κε(φάλαι)ον νεον. Τοῦ αὐτοῦ Δαμασκηνοῦ».

Ἀρχ.: Τα νέφη ἔσοντας να μαζώνουνται καὶ να πληθύνουν ἀπάνω πρὸς τὸν οὐ(ρα)νὸν [. . .]

— φ. 74β: «Περὶ τῆς ἁγί(ας) Θ(εοτό)κου πόσους χρόνους ἔζησεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον. Κε(φάλαι)ον νϛον. Τῶν θεί(ων) διδασκάλων».

Ἀρχ.: Ἔζησεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡ ἁγία Θ(εοτό)κος χρόνους πενηνταἐννέα [. . .]

— φ. 75α: «Περὶ τῶν εἰκοσιτεσσάρ(ων) γραμμάτ(ων) τοῦ ἀλφαβήτου ποίος τα ηὗρεν. Κε(φάλαι)ον νζον».

Ἀρχ.: Ἠξεύρεται ὅτι ὁ σοφώτατος Παλαμήδης ηὗρε ιϛ´ γράμματα τὰ ὁποῖα εἶναι ταῦτα· α·β·γ·δ· [. . .]

— φ. 75α: «Περὶ πόσα μίλ(ια) αγυρίζουν τα μεγάλα νισσία τῆς θαλάσσης ὅλης τῆς οἰκουμένης. Κε(φάλαι)ον νηον».

Ἀρχ.: Τὸ περίμετρον τῆς Κύπρου ἔναι μ(ί)λ(ια) χη̄. Τῆς Κρήτης ἔναι μ(ί)λ(ια) χη̄β. Τῆς Εὐρήπου [. . .] ῡν [. . .]

— φ. 75β: «Περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου ἐὰν ἔχει ὅρον ἤγουν ἀπόφασιν εἰς ποί(ων) καιρὸν νὰ γένει. Κε(φάλαι)ον νθον. Ἀναστασίου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιόχεῖας».

Ἀρχ.: Ὁ Θ(εὸ)ς ἠξεύρη τὰ πάντ(α) προτίτερα πρὶν νὰ γένουν· ὅμως λέγουν οἱ ἅγιοι π(ατέ)ρες ὅτι ὅταν πληρωθῇ ὁ ἄνω κόσμος· τότε γίνεται καὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου [. . .]

— φ. 76α-β: «Περὶ παιδίον ὅπως νὰ τιμοῦν τοὺς γονεῖς αὐτῶν. Κε(φάλαιο)ον ξεον [γρ. ξ´]. Τοῦ σοφωτάτου Ἰ(ησο)ῦ υἱοῦ τοῦ Σηράχ».

Ἀρχ.: Ἀκούσαταί μου τέκνα [. . .] Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ· καὶ κάμεται καθῶς σας λέγω ἐὰν θέλεται νὰ σωθεῖτ(αι) [. . .]

Πλὴν τῶν ἀναφερομένων συγγραφέων εἰς τοὺς ἀνωτέρω παρατεθέντας κατ' ἐπιλογὴν τίτλους ὡρισμένων κεφαλαίων, ἀναγράφονται ἢ ἐπαναλαμβάνονται εἰς τὰ ὑπόλοιπα κεφάλαια καὶ οἱ ἑξῆς:

'Αθανάσιος ὁ Μέγας: κεφ. ιβ' (φ. 15^{β}).
'Αλβέρτος Χῖος, ἱερομόναχος καὶ διδάσκαλος: κεφ. κδ' (φ. 33^{α}).
'Αναστάσιος 'Αντιοχείας: κεφ. λα' (φ. 43^{β}), λγ' (φ. 44^{β}), λδ' (φ. 47^{β}), λε' (φ. 49^{α}), λς' (φ. 49^{β}), λζ' (φ. 54^{α}), μ' (φ. $60A^{\beta}$), μγ' (φ. 64^{α}), μδ' (φ. 66^{α}), μς' (φ. 67^{α}), μζ' (φ. 67^{β}), νβ' (φ. 72^{α}).
Βασίλειος ὁ Μέγας: κεφ. λθ' (φ. $60A^{\alpha}$), μθ' (φ. 70^{β}).
Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: κεφ. ια' (φ. 14^{α}).
'Επιφάνιος, ἅγιος: κεφ. λς' (φ. 51^{β}).
Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρρου: κεφ. κζ' (φ. 37^{β}).
'Ιπποκράτης: κεφ. ιγ' (φ. 16^{β}).
'Ιωάννης Δαμασκηνός: κεφ. ιζ' (φ. 19^{β}).
'Ιωάννης ὁ Νηστευτής: κεφ. ιδ' (φ. 16^{β}).
'Ιωάννης Ξιφιλῖνος πατριάρχης: κεφ. κβ' (φ. 32^{β}).
'Ιωάννης Χρυσόστομος: κεφ. θ' (φ. 12^{β}), λς' (φ. 50^{β}), λθ' (φ. 60^{β}).
Μελέτιος μοναχός: κεφ. ιγ' (φ. 16^{β}).
Νικηφόρος Ξανθόπουλος: κεφ. ιβ' (φ. 16^{α}).

3 (φ. 77^{α}) «Χρονογραφικὸν ἐν συντομία· τὸ ὁποί(ων) ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ πρότου βασιλέως τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ὅπου ἔκτησεν τὴν Κωνσταντινούπολιν· κ(αὶ) λέγει κατόνομα ὅλους τοὺς βασιλεῖς ὅπου ὅρισαν ἀὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ πόσους χρόνους ἐβασίλευσεν ὁ καθέν(ας) καὶ ἔρχετ(αι) ἕως τὴν σήμερον. Τὸ ὁποί(ων) ὅταν ἔκτησεν ὁ ἀὐτὸς Κωνσταντίνος τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦσαν χρόνοι ἀποτῆς ἔκτησεν ὁ Θ(εὸ)ς τὸν κόσμον πέντ(ε) χιλοιάδὲς ὀκτακώσιοι τριανταὀκτῶ· καὶ ἕως τῆς σήμερον ὅπου γράφη ὁ χρονογράφος τοὺς βασιλεῖς· εἶναι χρόνοι ἑπτὰ χιλιάδες ὀγδοήντα ἑπτά: ~»

"Αρχ. (φ. 77α): 'Ο θεῖος ἀὐτὸς ὁ μέγας Κωνσταντίνος· ὡσὰν ἐνήκησε βασιλέα τὸν Μαξέντιον· μετα δυνάμεως του Θ(εο)ῦ· καὶ νὰ ἀκοῦσεται πῶς τὸν ἐνήκησεν· μίαν νύκτα του ἔδειξεν ὁ Θ(εὸ)ς εἰς τὸν οὐ(ρα)νὸν ἄστρη ὅπου ἦσαν εἰς σχῆμα ἤγουν εἰς ομοίωμα στ(αυ)ροῦ· καὶ γράμματα με ἄστρη· τα ὁποῖα ἔλεγαν Κωνσταντίνε με τούτο τὸ σημεί(ων) θέλεις νικήσι [. . .]

Τὸ παρὸν σύντομον χρονογραφικόν, συνταχθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1579, διάφορον τῆς ἐκτενοῦς Χρονογραφίας τοῦ Ψευδο-Δωροθέου Μονεμβασίας, φθάνει μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς 'Αμμοχώστου τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὸ ἔτος 1571, ἐπὶ σουλτάνου Σελὶμ Β'. Τὸ αὐτὸ σύντομον χρονογραφικὸν καὶ εἰς τὸν κώδικα 409 (φφ. 138 - 219) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων, τὸ ὁποῖον ὅμως, συνταχθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1581, ἐπεκτείνει τὴν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων κατὰ μίαν δεκαετίαν, ἤτοι μέχρι τοῦ ἔτους τούτου («βασιλεία» τοῦ σουλτάνου Μουρὰτ Γ')[1].

1. Βλ. τόμ. Α' τοῦ παρόντος ἔργου, σ. 429 - 430, 666.

Περὶ τοῦ «Χρονικοῦ τοῦ 1570» καὶ τῶν παραλλαγῶν του (Χρονογραφίας Ψευδο-Δωροθέου κ.ἄ.) βλ. τὴν πρόσφατον ἐκτενῆ μελέτην τοῦ Σταμ. Στανίτσα, «Τὸ 'Χρονικὸ τοῦ 1570' καὶ οἱ παραλλαγές του: Τὰ Χρονικὰ Ψευδο-Δωροθέου καὶ Μανουὴλ Μαλαξοῦ», *Πελοποννησιακὰ* 16 (1985 - 1986) [Φίλιον δώρημα εἰς Τάσον Ἀθ. Γριτσόπουλον], σ. 593 - 633.

— φ. 82β: «Βασιλεία Κωνσταντίου».

Ἀρχ.: Ἔλαβε δὴ τὴν βασιλείαν ἀῦτὸς ὁ Κωνστάντιος ὁ υἱὸς ἀῦτοῦ· κ(αὶ) ἐβασίλευσε χρόνους εἰκοσιτέσσαρους· ἔπεσεν δὲ εἰς τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου [. . .]

— φ. 103β: «Βασιλεία Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου τοῦ Κόνονος».

Ἀρχ.: Ἐβασίλευσε δὲ Λέον ὁ Ἴσαυρος, ὁ Κόνον καὶ οἰκονομάχος· τοῦτος ἄρχησε πρὸς τὴν οἰκονομαχίαν· καὶ εὔγαλαι τὰς ἁγί(ας) οἰκόνας ἀπὸ τὴν ἐκκλησί(αν) [. . .]

— φ. 110β: «Βασιλεία Λέοντος τοῦ σοφοῦ».

Ἀρχ.: Ἔλαβε δὲ τὴν βασιλείαν ἀῦτὸς ὁ υἱὸς ἀῦτοῦ Λέον· ὁ σοφότατος βασιλεῦσας χρόνους εἰκοσιπέντε· καὶ τῇ ὥρα ὁποῦ ἐβασίλευσεν, ἀπέστειλεν εἰς τὰ Εὐχάϊτα [. . .]

— φ. 120β: «Βασιλεία Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου».

Ἀρχ.: Ἔλαβε δὲ τὴν βασιλεί(αν) ὁ υἱὸς ἀῦτοῦ Ἰωἄννης ὁ Παλαιολόγος· καὶ ὁ σουλτὰν Μουράτης ἀφέντευε τὴν Ἀντριανούπολιν· καὶ ἦχαν ἀγάπην καὶ φιλείαν [. . .]

— φ. 122α: «Βασιλεία σουλτὰν Μεχεμέτι· βασιλεία Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου».

Ἀρχ.: Ἔλαβε δὲ τὴν βασιλείαν ὅλην τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς ἀῦτοῦ σουλτὰν Ἀμουράτι· ὁ ὑιὸς ἀῦτοῦ σουλτὰν Μεχεμέτης: Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιὸλόγος ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Ἰωἄννου, ὡσὰν ἀπέθανε ἀῦτὸς ὁ ἀδελφός του ὁ βασιλεύς· ἔλαβε ἀῦτὸς τὴν βασιλείαν· ὅμως ὁ αὐτὸς σουλτὰν Μεχεμέτης, ἐσύναξε φουσάτα πολλά· καὶ ἀρμάδα μεγάλην εἰς τὴν Μαῦρην θάλασσαν [. . .]

— φ. 128α: «Βασιλεία σουλτὰν Σελήμη» (τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ χρονογράφου).

Ἀρχ.: Ὁ δὲ ὑιὸς τοῦ ἄνωθεν σουλτὰν Σουλεϊμάνη· ὁ σουλτὰν σελήμης· ἔλαβε τὴν βασιλείαν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, σεπτευρίω εἰς τὰς εἰκοσιτρεῖς· καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν θρόνον τῆς βασιλεῖας [. . .]

Τελ.: (φ. 129α-β): [. . .] καὶ εἰς ταῖς ἕνδεκα τοῦ νοεμβρίου μηνός· ἦλθεν ἡ ἀρμάδα ὅλη εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὁ μουσταφὰμπασιὰς ἔμεινεν || ἐκεῖ καὶ ἐπολέμα τὴν Ἀμόχοστον· καὶ οὕτος τὴν ἐπῆρε· εἰς τὰ χίλια πεντακόσια εὐδομήντ(α) ἕνα: ~

4 (φ. 129β) «Ἀρχὴ τῆς ἐξηγήσεως, καὶ διηγήσεως σὺν Θ(ε)ῷ τοῦ ὄρους Σινᾶ τοῦ ἁγίου· καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων τόπων· πανὡραιὄτατον[1]».— Ἐπὶ τῆς ᾤας τοῦ φύλλου 129β, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως, τὰ ἑξῆς: «Τοῦτο τὸ θεί(ων) μονα-

1. Ἀνάλογον κείμενον, «Περιγραφὴν» τοῦ Ὄρους Σινᾶ, ἔγραψεν (ἀνωνύμως), μετὰ ἕνα αἰῶνα, ὁ σιναΐτης πατριάρχης Ἱεροσολύμων (1661 - 1669) Νεκτάριος ὁ Κρὴς (1602 - 1676)· βλ. *Περιγραφὴν Ἱερὰν τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ*, ἔκδ. ε', Ἐν Βενετίᾳ 1817, σ. 107 - 171 [=φωτοτυπικὴ ἀνατύπωσις, ἐπιμελείᾳ Π. Φ. Χριστοπούλου, μετὰ προλεγομένων τοῦ αὐτοῦ (πρόσθετοι σελ. ζ' - κθ'), Ἐν Ἀθήναις 1978]. Ὡσαύτως *Πρόχειρον περιγραφὴν τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ δι' ὁμοιοκαταλήκτων πολιτικῶν στίχων* ἔγραψεν περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰ. ὁ ἐπίσκοπος Παραμυθίας (1750 - 1754 ἢ 1755) Παΐσιος Δήμαρος. Τὸ στιχούργημα τοῦτο ἐξεδόθη ἐν Βενετίᾳ, τὸ ἔτος 1773, παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ. Ἀνετυπώθη ὑπὸ Σπ. Δ. Κον-

στήριον τοῦ ὄρους τοῦ Σινᾶ τὸ ἔκτησεν ὁ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεύς, ὁ ὁποῖος ἔκτησεν κ(αὶ) τὸν ὑπερθαύμαστον ναὸν τῆς ἁγί(ας) Σοφί(ας)».

Ἀρχ. (φ. 129β): Τὸ Σινὰ ὄρος ἅγιον ἐστί, κεῖται εἰς μεσηβρίαν· ἀπ' ἔχει ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν Ἰ(ερουσα)λὴμ ἡμέρας δώδεκα· αὐτοῦ εἶδεν ὁ προφήτης Μωϋσῆς τὴν ἁγίαν καὶ ἀκατάφλεκτον βάτον κεόμένην καὶ μὴ κατάφλεγωμένην· ἡ ὁποία ἐπροέτύπονε τὴν ἁγί(αν) Θ(εοτό)κον [. . .]

— φ. 129β: «Περὶ τοῦ ναοῦ της διήγησις».

Ἀρχ.: Καὶ εἰς πάσα κολόνα ἔχει ὅλου τοῦ χρόνου τῶν ἁγίων ὅπου ἔχουν συναξάριον· τὰ λείψανα βαλμένα μέσα με τέχνην εἰς ταῖς κολόναις· καὶ πάσα κολόνα ἔχει μίαν οἰκόνα· ἔχει τοὺς ἁγίους ὅλους ἱστορισμένους καταλεπτῶς· μάρτυρας καὶ ἱερομάρτυρας [. . .]

— φ. 130α: «Περὶ τὰς ἱστορί(ας) τοῦ ἁγίου ναοῦ ἐκείνου».

Ἀρχ.: Ἔσωθεν δὲ τοῦ βήματος εἶναι ζωγραφισμέναις ἱστορισμέναι μετὰ μωσίου· ἡ μετάμόρφωσις τοῦ Κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ· εἰς δὲ τὰ ἁγιόθυρα τοῦ μεγάλου βήματος, στέκουν οἰκόνες πάγχρυσες· μετὰ κιόνων παγχρύσων· [. . .]. Ὁ δὲ ναὸς ἔναι μέγας καὶ περιβόητος· ἔχει δὲ παρακλήσια ἔξη· καὶ ὀπίσω τοῦ βήματος ἔναι ἡ ἁγία βάτος· [. . .]
Τελ. (ἡ ὅλη «διήγησις», φ. 136β): [. . .] λοιπὸν ὅσοι εὐλαβεῖς καὶ φοβούμενοι τὸν Θ(εό)ν· καὶ ἀγαπῶντες τὴν ἁγίαν Σιῶν· καὶ τὸν τόπον τὸν ἅγιον τοῦτον τοῦ ὄρους τοῦ Σινὰ· θέλομεν καὶ ἡμεῖς κοπιάσαι παραμικρὸν διὰ τὴν σ(ωτη)ρίαν ἡμῶν· καθῶς καὶ ὁ Κ(ύριο)ς ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς ἔπαθεν ὅσα δι' ἡμᾶς· ἵνα λυτρώσι ἡμᾶς τῆς τυρανίδος του ᾅδου [. . .] ἀμήν: ~

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου (φ. 136β) τὰ ἑξῆς ἐρυθρόγραφα: «Τέλος τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἁγίου καὶ θεὀβαδίστου ὄρους Σινᾶ· καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων τόπων». Τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω κείμενον καὶ εἰς τὸν κώδικα 409 (φφ. 219 - 228) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων[1].

5 (φ. 136β) «Οἱ π(ατ)ριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὅσοι ἐπ(ατ)ριάρχευσαν αὐτήν· ἀπαρχῆς ἕως τὴν σήμερον· ὁποῦ εἶναι ἀπὸ κτήσεως κόσμου χρόνοι ἑπτὰ χιλιάδες, ὀγδοήντα ἑπτά· καὶ πόσους χρόνους ἔζησεν ὁ καθ' ἕνας εἰς τὸν π(ατ)ριάρχικὸν θρόνον· κ(αὶ) ποῖοι ἐξεβλήθησαν· ἤγουν ὅπου τοὺς εὔγαλαν ἀπὸ τὸν θρόνον κ(αὶ) ἔκαμαν ἄλλους».

Ἀρχ. (φ. 137α): α'. Στάχυς ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα ἀπὸστόλων ἔκαμε χρόνους ις'· τὸν ὁποίον ἐχειροτόνησεν Ἀνδρέ(ας) ὁ ἀπόστολος ἐπίσκοπον τῆς Θράκης.— β'. Ὀνύσιμος ὁ οἰκέτης, χρόνους ιδ'.— γ'. Πολύκαρπος, χρόνους ιη' [. . .] || (φ. 141β) [. . .] ρμς'. Κατὰ τὴν κβαν μαρτίω γ' ἰνδικτιῶνος Γεράσιμος, χρόνον ἕνα.— ρμζ'. Μετὰ τούτον χρόνους β', μήν(ας) ζ' κ(αὶ) ἡμέρας ια' κατὰ τ(ὴν) τριάκοστὴν τοῦ νοέμβρίου τῆς ζ' ἰνδικτιῶνος ἡμέρα τρίτη· ὁ ἁγιόρήτης Ἡσαΐας χρόνους: ~

Ὁ αὐτὸς κατάλογος καὶ εἰς τὸν κώδικα 409 (φφ. 228 - 234) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων[2] (ὅπου ὅμως ἀναγράφεται χρονολογία ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7089).

τογιάννη, *Τοῦ ἐπισκόπου Παραμυθίας Παϊσίου Περιγραφὴ τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ* [ἐκδόσεις Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, ἀρ. 3], Ἀθῆναι 1978.

1. Βλ. τόμ. Α' τοῦ παρόντος ἔργου, σ. 430 (ἀρ. 4).
2. Βλ. τόμ. Α' τοῦ παρόντος ἔργου, σ. 430 - 431 (ἀρ. 5).

Ὁ ἀνωτέρω κατάλογος τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν φθάνει ἕως καὶ τὸν πατριάρχην Ἠσαΐαν (1323 - 1332).

Ἀκολουθεῖ ἐν συνεχείᾳ κατάλογος τῶν μετὰ τὴν Ἅλωσιν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν, ὁ ὁποῖος φθάνει ἕως τὴν πρώτην ἐκλογὴν (5 Μαΐου 1572) εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τοῦ Ἱερεμίου Β', ὁ ὁποῖος διεδέχθη τὸν παραιτηθέντα (4 Μαΐου 1572) Μητροφάνη Γ'.

— φ. 141β: «Τούτοι οἱ κάτωθεν ἔγιναν π(ατ)ριάρχαι, ἀφ' οὗ ἔγινεν ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντίνου πόλεως· ὁποῦ τὴν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι»:

α' Γενάδιος.
β' Ἰσίδωρος.
γ' Σωφρόνιος.
δ' Ἰωάσαφ.
ε' Συμεῶν.
ς' Ραφαῆλ.
ζ' Διονύσιος.
η' Μάρκος.
θ' Μάξιμος.
ι' Νήφων.
ια' Μάξιμος
ιβ' Ἰωάκεῖμ.
ιγ' Παχώμιος.
ιδ' Θεόλυπτος.
ιε' Ἱερεμίας.
ις' Διονίσιος.
ιζ' Ἰωάσαφ ἐκαθηρέθη, κ(αὶ) ἐξεβλήθη συνοδικός.
ιη' Μ(ητ)ροφάνης, ἐπαρητήσατω: ~

Ἱερεμί(ας) ὃν πολυχρόνιον ποιῆσαι Κ(ύριο)ς ὁ Θ(εὸ)ς τοῦ ποιμένην τὴν τοῦ Θ(εο)ῦ μεγάλην ἐκκλησίαν· ἐν πάσῃ ὑγίαν· ψυχῆς τε καὶ σώματος· καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγων τῆς ἀληθεί(ας) εἰς ὠφέλειαν τοῦ χριστωνίμου λαοῦ· ἀνήχθη δὲ εἰς τὸν ὑψηλότατον π(ατ)ριάρχικὸν θρόνον· κατὰ τῶ ,ζπω [7080 = 1572] ἔτος· ἐν μηνὶ μαΐω εη· ἡμέρα δευτέρα· ψήφω τῶν πανιἐρωτάτων μ(ητ)ροπολιτῶν· τῶν θεόφιλεστάτ(ων) ἐπισκόπον· τῶν τιμιότάτων κληρικῶν· τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων· καὶ παντὸς τοῦ χριστωνίμου λαοῦ· ἡ πρώτη δὲ λειτουργία τῆς ἀυτοῦ πανάγιώτιτος, ἐγένετο τῆ ἑορτῆ τῆς ἁγί(ας) ἐνδόξου ἀναλήψεως τοῦ Κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ· εἰς τὰς ιε' τοῦ αὐτοῦ μηνός· γενομένης πάρρησί(ας) μεγάλης καὶ συνάξεως ἀρχιεραῖον· κ(αὶ) κληρικῶν· || (φ. 142β) καὶ ἀρχόντων καὶ ἄλλων πολλῶν χριστιανῶν: ~

6 (φ. 142β) «Ἰδέται τὰ ἱερᾶ σ⟨κ⟩εύη ὅπου ἔκαμεν ὁ Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν».

Ἀρχ.: Ἀρχῆ ἔκαμε· ἱερᾶ τῶν δώδεκα ἑόρτῶν· χωρὶς τῶν καθημερινῶν· καὶ ἄλλα πολύτιμα ποτήρια· λαβίδας καὶ σφογγίσματα· καὶ ἦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱέρῶν σκευῶν χίλια καὶ ἕνα· στέματα τῶν δώδεκα ἑορτῶν κάθα ἑορτῆς ἕνα· ρμδ' φελόνια χρυσὰ τῶν ἱερέ(ων) [...]
Τελ. (φ. 143α-β): [...] καὶ οὐχὶ τινὰς κοσμικός· ἔκαμε κ(αὶ) ἄλλα || πολλὰ σκεύη· ὅπου δὲν δύνεται τινὰς να τα γράψη: †
† Τέλος καὶ τῶ Θ(ε)ῶ χάρις· ἀμήν· ἀμήν· ἀμήν: ~

Τὸ αὐτὸ κείμενον καὶ εἰς τὸν κώδικα 409 (φ. 234 - 235) τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων[1].

7 (φ. 144α) «Διήγησις πάνυ ὠφέλιμος Μακαρίου μοναχοῦ τοῦ αἰγυπτίου» (BHG 999r).

Ἀρχ.: Πορευόμενος ποτέ τινὰς τὸν μοναχῶν τῶν ἁγίων π(ατέ)ρων ἐν τῆ ἐρήμω· ἄγγελος Κ(υρίο)υ ἠκολούθησεν ἀὐτῶ καὶ εἶπεν [...]
Τελ. (φ. 149β): [...] ὁ δὲ μοναχὸς εὐχαριστήσας τῶ Θ(ε)ῶ· ἀπῆλθεν ἐν τῶ κελλίω ἀὐτοῦ· διηγήσατο τινὶ πιστῶ ἀδελφῶ καὶ σὺν ἀσκητῆ· [...] ἀμήν: ~

1. Βλ. τόμ. Α' τοῦ παρόντος ἔργου, σ. 431 (ἀρ. 6).

Τὰ ἀκολουθοῦντα σύντομα κείμενα ἔχουν γραφῇ δι' ἑτέρας χειρὸς μεταγενεστέρας.

8 (φ. 150α) «Χρησμὸς ὡς ἠβρέθ(η) εἰς τὴν Κονσταντίνου πόλ(ιν)· εἰς μεῖαν μαρμαρέαν διὰ ψηφῆδι γεγραμ(ἐν)ος: +»

Ἀρχ.: Γένος δὲ τοῦ Ἰσμαὴλ κτίσει ἄνω κ(αὶ) κάτω· πλησίον τῆς ἑπταλόφου· κ(αὶ) οὐαί ση ἑπτάλλοφε· ἤγουν τὸ γένος τὸν Τουρκόν· θέλει να ὀρῆσι ἄνω κ(αὶ) κάτω· κ(αὶ) να ὀρῆση τὴν πόλη· κ(αὶ) κρήμα ἠσεσένα πόλ(η) [...]
Τελ. (φ. 151β): [...] μόνον θέλουν ἤσθαι ὅλλοι ἤσια· εἰς το πλοῦτος κ(αὶ) θέλει βασιλεύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κεροῦ ἐκεῖνου ἔτι λε· ἤγουν χρόνια τριάντα πέντε: +

9 (φ. 152α) «+Ρῆσης τοῦ προφῆτου Δανηῆλ». Ἔμμετρον εἰς δεκαπεντασυλλάβους στίχους.

Ἀρχ.: Τῆ προτι της ἐνδῆκτου, βασιλεία τοῦ Ἠσμαήλ·
ὁ καλοῦμενος Μωᾶμεθ, μέλι διἀνατροπῶσι·
γένος τῶν Παλεὀλόγ(ων)· τὴν ἑπτάλοφ(ον) κρατῆσει·
ἔσωθεν νὰ βασιλεῦσι· ἔθνη πάνπολλα κατάρξοι·
κ(αὶ) τας νοῖσους ἐρρημῶση· μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου·
....
Τελ. (φ. 152α-β): ....
σπεῦσατε πολλὰ σπουδαῖος· εἰς τὰ δεξιὰ τα μέρι·
ἄνδρα εὔρηται γεναῖ(ων)· || θαυμαστῶν κ(αὶ) ρωμαλαίων·
τοῦτον δέξεται δεσπότην· φύλος γὰρ ἐμοῦ ὑπάρχει·
κ(αὶ) αὐτὸν παραλαβόντες· θέλημα ἐμου πληροῦται: +

10 (φ. 152β) «Της ὑπεραγί(ας) Θ(εοτό)κου· λέγ(ο)μ(εν) τῆ ἁγία μ(ε)γ(ά)λ(η) μ̄ [=Τεσσαρακοστῇ]. Ἦχος πλ. β'».
Ἔμμετρον, εἰς δεκαπεντασυλλάβους στίχους.

Ἀρχ.: Δεσποίνα [sic] παντοδέσποινα· κ(αὶ) πάντον ἀνοτέρα·
κ(αὶ) πάντον ὑπερέχουσα· τὸν ἀνο στρατευμάτον·
....
Τελ. (φ. 152β): ....
τῶτε μ(ᾶς) γένου βόηθῶς· τῶτε μᾶς γένου σκέπυ·
τῶτε μᾶς γένου ἀντίλυψιν· δέσποινα Θ(εοτό)κε: ~

Ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ κῶδιξ (πλὴν τῶν φύλλων 2α - 4Αα καὶ 150α - 152β) γεγραμμένος διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς (Ἀνδρέου Λούτζου ἱερέως). Γραφὴ σταθερά, ἄνετος, ἐπιμελημένη καὶ καλλιγραφική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,155 × 0,100. Στίχοι 22.

Τὰ φύλλα 2α - 3α γεγραμμένα διὰ χειρὸς Θεοφίλου, ὡς δεικνύει τὸ ἐν φύλλῳ 1α αὐτόγραφον καὶ ἐνυπόγραφόν του δοκίμιον κονδυλίου. Γραφὴ τοῦ XVI αἰ., ἄνετος καὶ καλλιγραφική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Στίχοι 18. Ὁ Θεόφιλος οὗτος, ὡς δεικνύει ἡ γραφή του, εἶναι διάφορος τοῦ ὁμωνύμου του γραφέως, γνωστοῦ Θεοφίλου, τῶν μέσων τοῦ XVI αἰῶνος[1].

1. Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου Θεοφίλου βλ. ἡμετέραν πρόσθετον σημείωσιν εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 75 τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων (τόμ. Β' τοῦ παρόντος ἔργου [ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη], Ἀθ. 1984, σ. 84· βλ. καὶ τοὺς ἐκτὸς κειμένου πίνακας 79 καὶ 81).

Τὰ φύλλα, τέλος, 3β - 4Αα καὶ 150α - 152β ἔχουν γραφὴ ὑπὸ δύο διαφόρων ἀγνώστων γραφέων.

Τὰ ἐπίτιτλα, οἱ τίτλοι καὶ τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα τῶν κειμένων τοῦ κώδικος ἐρυθρόγραφα. Ἐν γένει ἐρυθρογραφίαι πολλαί.

Ἡ φυλλαρίθμησις τοῦ κώδικος παλαιά, δι' ἰοχρόου μελάνης. Τὰ φύλλα 4Αβ καὶ 153α - 156α ἄγραφα (ἀρχικῶς ἄγραφα εἶχον καταλειφθῆ τὰ φύλλα 150α - 157β). Κατὰ τὴν παλαιὰν φυλλαρίθμησιν, μετὰ τὰ φύλλα 4, 43, 45, 60, 67 καὶ 82, εἶχεν ἀπομείνει, ἐκ παραδρομῆς, ἀνὰ ἓν φύλλον ἄνευ ἀριθμήσεως· ταῦτα ἠριθμήθησαν ὑφ' ἡμῶν ἀντιστοίχως ὡς φύλλα 4Α, 43Α, 45Α, 60Α, 67Α καὶ 82Α.

Ὁ κῶδιξ ἔφερε παλαιόθεν ἀρίθμησιν τετραδίων, α' (φ. 5α) - κ' (φ. 151α). Ἡ σχετικὴ ἔνδειξις εἰς τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν τοῦ πρώτου φύλλου ἑκάστου τετραδίου. Κατὰ τὴν στάχωσιν ὅμως τοῦ κώδικος ἔχουν ἀποκοπῆ πολλαὶ ἐκ τῶν ἐνδείξεων τούτων. Οὕτω διακρίνονται σήμερον μόνον αἱ ἐνδείξεις τῶν τετραδίων γ' - ζ', θ' καὶ ιβ' - ιζ'. Πράγματι, ὁ κῶδιξ ἀποτελεῖται σήμερον ἐξ εἴκοσι (κ') κανονικῶν τετραδίων (=ὀκταφύλλων). Τὸ ζ' μόνον τετράδιον εἶναι ἑπτάφυλλον, διότι λείπει τὸ πρῶτον φύλλον (τοῦτο εἶχεν ἀρχῆθεν ἀποκοπῆ, καὶ οὕτω δὲν ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ κείμενον). Τῶν ἠριθμημένων τετραδίων προτάσσεται ἓν τετράδιον ἄνευ ἀριθμήσεως, ἀποτελούμενον σήμερον ἐκ πέντε φύλλων (φφ. 1 - 4Α τοῦ κώδικος). Τὰ ἐλλείποντα τρία φύλλα τοῦ τετραδίου τούτου εἶχον ἐξ ἀρχῆς ἀποκοπῆ.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 143β, διὰ τῆς αὐτῆς μελάνης διὰ τῆς ὁποίας καὶ τὸ κείμενον, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:

† τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη παρεμοῦ τοῦ ταπινοῦ ἀνδρέου ἱε|ρέως τοῦ καλομένου [sic] *λούτζου· ἐν τῶ ,ζπζ'* [7087 = 1579] *ἐν μηνὶ ἀὐγούςω· εἰς | τὰς ῑ· εὔχαισθαι ὑπερεμοῦ πατέρες καὶ ἀδελφοί· ὅτι ἐν συντομία | ἐγράφοι· κ(αὶ) ὁ γράφων παραγράφι· καὶ τὰ σφάλματα ἀὐτοῦ | διῶρθῶCαται· ἵνα λάβετ(αι) παρὰ χ(ριστο)ῦ τοῦ θ(εο)ῦ ἡμ(ῶν) τὸ μέγα ἔλεως: ~*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 149β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐρυθρόγραφον, τὸ ἑξῆς σύντομον κωδικογραφικὸν σημείωμα τοῦ αὐτοῦ γραφέως:

† χεῖρ ἀνδρέου ἱερε(ως)· τουτέςιν τοῦ λούτζου: †

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α τὸ κάτωθι ἐνυπόγραφον καὶ καλλιγραφικὸν δοκίμιον κονδυλίου:

Δοκίμιον τοῦ κονδηλίου, | παράχοντρο το ἔκοψα | καλὸν ὧδε, | θ(εό)φ(ι)λος | οὐχὶ οὐχὶ οὐχὶ καλλῶν:

Πρόκειται περὶ τοῦ γραφέως τῶν φύλλων 2α - 3α τοῦ κώδικος.

Διὰ διαφόρων, τέλος, μεταγενεστέρων χειρῶν τὰ ἑξῆς κτητορικὰ καὶ ἄλλα σημειώματα:

— φ. 152β: *† τῶ παρὸν βηβλήον· τωάφηερώσεν· εἰς τον ἅγίον ςεφάνον | διαψυχηκὶν· σωτηρίαν· κ(αὶ) ῆτης τω απωξινόσι· νὰ εἶνε· | ἀφωρίςμένος: ~ διωνύσιος ἄρχιερεύς: ~*

— φ. 156β: † *τω παρὼν βηβλήων ὑπάρχη τοῦ ἁγιου πρωτομάρ|τυρός· κ(αὶ) ἀρχίδιακόνου ςεφάνου· τι* [sic] *ἐπιούσιον* | *όρος επάνου το κατα ανόταλλάς* [sic] *του ςαγῶν· το ἐν μιτεῶροις* | *κ(αὶ) οπιος βοληθῆ αποξενόση αὐτό το βηβλη̃ον· εκ τῆς μονής ταύτης· εςο αφορησμένος· παρα θ(εο)ὺ κ(υρίο)υ* | *παντοκράτορος· ἀμῆν.*

— φ. 157α: † *τῶ παρὸν βιβλί(ων), ήτον τοῦ ὁσιω(τά)του ἐν ἱερομον(ά)χ(οις) παπ(ᾶ)* | *κῦρ λεοντείου ο εκ μονῆς του αγίου ςεφάνου.*

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου δι' ἑτέρας χειρός:

† *οταν ήλθα εις το καιλίων του δ* | *διδασκάλου έτι απο χ(ριστο)ῦ ᾳχλγ* [=1633] | *εν μινι νουνίο· ιε τ(ῆς) τ(ῆς)* [sic] *αναλύψεος*

† *όταν ἔλαβα την νεροσίνι ἔτι·* | *ᾳχλβ* [=1632] | *εν μινι απριλίο* | *ιη*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 157β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βαθέος χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη δύο θηλυκωτήρων.

Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.

Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 80, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, δι' ἰοχρόου μελάνης καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ὡς καὶ ἡ φυλλαρίθμησις. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 71, ἐπὶ τοῦ ξύλου τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως, ἐσωτερικῶς, καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 157α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Τὸν κώδικα τοῦτον μνημονεύει ὁ Σταμ. Στανίτσας, περ. *Πελοποννησιακὰ* 16 (1985 - 1986) σ. 597.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 126 - 131 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (δοκίμιον κονδυλίου μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ κωδικογράφου Θεοφίλου, ΙϚ' αἰ.), 2β - 3α (δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Θεοφίλου), 19β - 20α (δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Ἀνδρέα Λούτζου ἱερέως, 1579), 77α (ἡ ἀρχὴ τοῦ «Χρονογραφικοῦ ἐν συντομίᾳ»), 143β - 144α (τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἀνδρέα Λούτζου ἱερέως, 1579, καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου) καὶ 149β - 150α (τὸ τέλος κειμένου καὶ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ κωδικογράφου Ἀνδρέα Λούτζου ἱερέως, καὶ ἡ ἀρχὴ ἑτέρου κειμένου δι' ἄλλης χειρός).

86

Χάρτης Διαστ. 0,200 × 0,140 Αἰὼν XVIII (1780) Φύλλα Α'+25

Καλενδάριον. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Ἀρχ.: (φ. 1α): κ(αὶ) ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἐδικούς, καὶ φίλους [. . .]—Ἀπὸ τὰς κα' τοῦ μαρτίου μηνὸς ἀρχινᾶ ὁ χρόνος· ὁ κυριεύων εἶναι ὁ πλάνητης [sic] ὁ Κρόνος εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Κριοῦ, κατοικία τοῦ Ἄρεως [. . .]

— φ. 12α: «Τέλος» τοῦ καλενδαρίου. Ἀκολουθεῖ (φ. 12α-β) ἀποστροφὴ πρὸς τὸν ἀναγνώστην:

Ὅρα καλώτατα ὦ ἀναγνῶστα ἵνα μὴ ἐν τῷ παρόντι ὅλως || ἐπιμελῶς φρονεῖν καὶ ἐλπίζειν [. . .] ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια τὰ πάντα διοικεῖ πίστευε: ~

— φ. 13α: «Κανόνιον» τοῦ καλενδαρίου.

Ἀρχ.: Εἰς τὸ παρὸν κανόνιον εὑρίσκονται ἔτη δεκατρία, τὰ ὁποῖα κυριεύονται ἀπὸ τὸν πλανήτην Κρόνον [. . .]

Ἀκολουθοῦν (φφ. 13α - 25α) τὰ «Κανόνια» (α' - ζ'), εἰς τὰ ὁποῖα περιγράφονται αἱ καιρικαὶ συνθῆκαι ἑνὸς ἑκάστου τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἔτους.

— φ. 25β: «Σημείωσις γεγονυῖα ἐν ἔτει 1780. Ἐποχαὶ ἤγουν χρονολογία διαφόρ(ων) ἐθνῶν». Περὶ τῶν διαφόρων χρονολογικῶν συστημάτων.

Τελ. (φ. 25β). Κολοβόν: Τετάρτη ἐποχή, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἤτοι ἡ μοναρχία τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ κτίσεως κόσμου 3674 καὶ πρὸ Χριστοῦ 326.— Πέμπτη ἐποχὴ καταστροφὴ τῆς Καρθαγένης ἀπὸ κτί

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος διὰ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ λίαν ἐπιμελημένη. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,135 × 0,085. Στίχοι 21.

Ὡς ἀποδεικνύει τὸ εἶδος τῆς γραφῆς (συγκρινομένης πρὸς τὴν γραφὴν ἄλλων γνωστῶν κωδίκων), ὁ κῶδιξ οὗτος ἔχει γραφῆ ὁλόκληρος διὰ χειρὸς τοῦ γνωστοῦ ἐξ Ἰωαννίνων κωδικογράφου Ἀναστασίου Σουγδουρῆ, γραφέως πολλῶν κωδίκων τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων (κατὰ τὰ ἔτη 1776 - 1797). Περὶ αὐτοῦ βλ. τὴν σχετικὴν ἡμετέραν πρόσθετον σημείωσιν εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 59 τῆς Μονῆς Βαρλαάμ, εἰς τὸν Β' τόμον τοῦ παρόντος ἔργου (Ν. Ἀ. Β έ η, *Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων — Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*, Ἀθῆναι 1984), σ. 68· βλ. αὐτόθι ὡσαύτως καὶ τοὺς ἐκτὸς κειμένου πίνακας 61, 63, 65, 102, 112, 114, 123, 127, 134, 135, 137, 155, 162, 185, 188 καὶ 190, ὅπου δείγματα γραφῆς καὶ σημειώματα τοῦ κωδικογράφου Ἀναστασίου Σουγδουρῆ.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 25α, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος, ἡ κάτωθι σημείωσις: *Τέλος τοῦ παρόντος καλενδαρίου τοῦ μεταφρασθέν|τος παρὰ τῆς ῥουσσικῆς κ(αὶ) βλαχικῆς διαλέκτου εἰς | τὴν ἁπλῆν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, ἐν ᾧ περιέχονται | οἱ ἑπτὰ πλανῆται μετὰ τῶν κανονίων αὐτῶν, περι|έχον καθ' ἕκαστον κανόνιον χρόνους ιζ': κυριευομέ|νους ἐξ ἑνὸς σεσημειωμένου πλανήτου: ~ | ἐν ἔτει — 1780. ἰουνίου ε^{η}.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, ἀπεσβεσμένον κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος του, κτητορικὸν σημείωμα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου:

ἐτοῦτο τὸ παρῶν εἶναι τοῦ ἁγίου. . .

Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αβ τὸ ἑξῆς σημείωμα:

ἐτοῦτο τὸ παρὸν καλενδάριων εἴ τις τὸ ἀποξενόσι | νὰ ἔχει τὴν κατάραν του ἄγιου προτομάρτιρος καὶ ἀρχήδι|ακὸνου ςεφὰνου καὶ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτιρος καὶ θαυ|ματουργοῦ χαραλάμπους καὶ να ἤναι καὶ αφορεισμενος | και κατηραμενος καὶ ὄχη ἄλο. | αρσενι⟨ος⟩ γραφο ο κιλαρις αωιγ' μαιος.

Ἀκολουθοῦν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ, ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 70, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 25β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 132 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 13α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Ἀναστασίου Σουγδουρῆ, 1780).

87

Χάρτης λεῖος — Διαστ. 0,790 × 0,650 — Αἰὼν XVIII — Εἰλητὸν

Εὐχαὶ καὶ διατάξεις τῆς ἁγίας Προθέσεως.

Τὸ κείμενον δίστηλον, ἐντὸς πλαισίου ἐρυθρογράφου.
Ἄνευ ἀριθμῶν παλαιοτέρας ἢ νεωτέρας κατατάξεως.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 133 παρέχει εἰς φωτογραφικὸν πανομοιότυπον δεῖγμα γραφῆς τοῦ εἰλητοῦ.

88

Περγαμηνὴ — Διαστ. 4,120 × 0,250 — Αἰὼν XII — Εἰλητὸν

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου θεία λειτουργία. Ἀκέφαλος καὶ κολοβή.

Εἰλητὸν συνιστάμενον ἐκ τεμαχῶν ἕξ, συγκεκολλημένων πρὸς ἄλληλα.

Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερά, καλλιγραφική, λίαν ἐμπείρου βιβλιογράφου, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων τῆς ἐποχῆς. Πλάτος γεγραμμένης ἐπιφανείας 0,130. Ὕψος γραμμάτων κειμένου 0,004.
Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα καὶ περίτεχνα. Ἐρυθρογραφίαι ἐν γένει πολλαί.

Ὁ κοντός, περὶ τὸν ὁποῖον ἑλίσσεται τὸ χειρόγραφον, εἶναι ξύλινος καὶ σώζεται καλῶς.
Δὲν ὑπάρχουν ἀριθμοὶ ἄλλης παλαιοτέρας ἢ νεωτέρας κατατάξεως.
Τὸ εἰλητόν, καλῶς διατηρούμενον κατὰ τὸ σωζόμενον τμῆμά του, εἶναι σήμερον ἐκτεθειμένον εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 134 καὶ 135 παρέχουν εἰς φωτογραφικὸν πανομοιότυπον δείγματα γραφῆς τοῦ εἰλητοῦ.

89

Χάρτης Διαστ. 0,210 × 0,155 Αἰὼν XVIII Σελίδες 54

Θεοφάνους κανόνες εἰς κοιμηθέντας. Ἀκέφαλον κατὰ 6 σελίδας ἠριθμημένας.

Ἐν σελίδι 59[1] σημειώματα περὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐκ Μετζόβου τῷ ,ζρκε' [7125 = 1616/7] (πρβλ. Οὐσπένσκην).

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος:

Ἐγράφη τὸ παρὸν ἐν τῷ ςύλῳ τοῦ Βαρλαὰμ ἐπιμελείᾳ χριςοφόρου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς[2] *κ(αὶ) ἐδωρήσατο αὐτὸ τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ ἁγίου ςεφάνου τῇ κειμένῃ πλησίον τοῦ ὄρους Κούκλης· ἐδέθη διὰ χειρὸς τοῦ γαβριὴλ ἱερομονάχου κ(αὶ) καθηγητοῦ τῆς ἁγίας μονῆς*[3] *ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αψπεῳ: κατὰ μῆνα φεβρουάριον.*

Ἐν τῇ ἔξω ᾤᾳ τῆς σελίδος 58 διὰ μολυβδίδος:

1859 τῆ | 9 Ἀπριλίου | ἦλθον εἰς | τὸ μοναςή|ριον του | ἁγ. ςεφάνου | οἱ Ρώσσοι | αρχιμανδρί|της Πορ|φύριος, | Νίκων | μοναχος, | καὶ ζωγ|ραφος | Νικολαος | Μπλαγο|βοςενς|ης.

Σημείωσις: Ἡ ἀνωτέρω σύντομος περιγραφὴ (πλὴν τῶν ὑποσημειώσεων αἱ ὁποῖαι προσετέθησαν ὑπ' ἐμοῦ) ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, τὴν ὁποίαν συνέταξεν ὁ Ν. Βέης κατὰ τὸ ἔτος 1909. Ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον. Πρβλ. καὶ P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 430, ἀρ. 12, ὅπου σύντομος περιγραφὴ τοῦ κώδικος καὶ δημοσίευσις καὶ τοῦ σημειώματος τοῦ ἔτους 1785.

1. Φαίνεται ὅτι ὁ κῶδιξ οὗτος, ἐφ' ὅσον ἦτο ἐλλιπὴς κατὰ τὰς πρώτας ἓξ σελίδας του, ἔφερε σελιδαρίθμησιν 7 - 60, ὁπότε ὁ Ν. Βέης εἰς τὴν ἀνωτέρω περιγραφήν του, ὑπολογίζων τὸν πραγματικὸν ἀριθμὸν σελίδων του, ἀναγράφει τοῦτον ὡς ἔχοντα ἐν συνόλῳ σελίδας 54. Κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν περιεχομένων του ὅμως χρησιμοποιεῖ τὴν ὑπάρχουσαν τότε σελιδαρίθμησιν 7 - 60.

2. Περὶ τοῦ Χριστοφόρου Βαρλααμίτου βλ. Ν. Ἀ. Βέη, «Ὁ Χριστόφορος Βαρλααμίτης καὶ τὸ βραχὺ χρονικὸν αὐτοῦ», *Ἠπειρωτικὰ Χρονικὰ* 1 (1926) σ. 63 - 71, 120 - 132· κυρίως βλ. σ. 65, ὅπου δημοσιεύεται πλῆρες τὸ σημείωμα τοῦτο τοῦ κώδ. Ἁγ. Στεφάνου 89. Πρβλ. καὶ τόμον Β' τοῦ παρόντος Καταλόγου (Ν. Ἀ. Βέη, *Τὰ Χειρόγραφα τῶν Μετεώρων — Τὰ Χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*), Ἀθ. 1984, σ. 68. Τὸ ὡς ἄνω σημείωμα πρῶτος ἐδημοσίευσεν ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij, *Vostok Christianskij, — Putešestvie v Meteorskie . . . 1859 godu . . . pod redakcieju P. A. Syrku*, S.— Peterburg 1896, σ. 430.

3. Περὶ τοῦ ἱερομονάχου Γαβριὴλ Ἁγιαμονίτου βλ. τὰς σχετικὰς προσθέτους σημειώσεις (Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου καὶ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ, ἀντιστοίχως) εἰς τὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων 113 καὶ 182 τῆς Μονῆς Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων (Ν. Ἀ. Βέη, *Τὰ Χειρόγραφα τῶν Μετεώρων*, τόμ. Β', Ἀθ. 1984, σ. 120, 252 - 253). Πρβλ. καὶ Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου, σ. 232 - 233 καὶ 250 τοῦ παρόντος Γ' τόμου.

90

Χάρτης μεγάλου πάχους Διαστ. 0,430 × 0,290 Αἰὼν XVIII/XIX Φύλλα 199

«Κῶδιξ» τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Καταγραφὴ ἁγίων λειψάνων, ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀκινήτου περιουσίας (μετόχια, χωράφια, οἰκίαι κ.ἄ.) τῆς μονῆς, καταχώρισις ἐν ἀντιγράφῳ ἐγγράφων (πατριαρχικῶν, ἡγεμόνων κ.ἄ.) σχετικῶν πρὸς τὴν μονήν. Αἱ πρῶται ἀναγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1784.

— φ. 1α: Καταγραφὴ μετοχίων καὶ χωραφίων «εἰς τὰ Τρίκκαλα».

— φ. 1β: Καταγραφὴ «ὀσπητίων», χωραφίων κ.ἄ. «εἰς τὴν Τζιαρίτζιανην».

— φ. 3α: «αψπδῳ: Κώδιξ ἤτοι καταγραφὴ τῶν ἁγίων λειψάνων, καὶ Ἱερῶν σκευῶν ἀργυροκατεσκευασμένων, τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου».

Ἀρχ.: Ἡ ἁγία κάρα σῶα τοῦ θαυματουργοῦ Χαραλάμπους· μέρος τιμίου ξύλου ἀργυροκόσμητον [...]

[Ἡ καταγραφὴ αὕτη (φ. 3α-β) ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, «Ἄγνωστες σελίδες ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν Ἱ. Μονῶν τῶν Μετεώρων», περιοδ. Ἱ. Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν *Ἅγιος Βησσαρίων*, ἔτος Α', τεῦχ. Β', Ἀπρ. - Ἰούν. 1982, σ. 53 - 64.]

— φ. 5α: «Τὰ ἀκίνητα ὑποστατικὰ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν τόπον τὸν σταγηνὸν» [βλ. Ἰ. Μ. Χατζηφώτην, *ἔνθ' ἀνωτ.*, ἔτος Α', τεῦχ. Γ', Ἰούλ. - Σεπτ. 1982, σ. 84].

— φ. 6α: «Τὰ ὅσα ἀκίνητα ὑποστατικὰ εὑρίσκονται εἰς τὸν τόπον τὸν κουβελτζινόν».

— φ. 7α: «Ἕτερα χωράφια εἰς τὸ Κουβέλτζι ἔξω ἀπὸ τὰ χωράφια τῶν τριῶν ζευγαρίων».

— φ. 7β: Διὰ μεταγενεστέρας, ἀδεξίας χειρός: «Κουβέλτζη 1826 ἰαννουαρίου 4 τὰ χωράφια ὁποῦ ἀγορασάμε [sic] ἀπὸ τον γερο Ἀγάπηον».

— φ. 8α: «Τὴν Κάτω Μπούρσιανην τὸ χωρίον ὅλον, καθὼς περιέχεται μὲ ὅλα τὰ ὁροθέσιά του».

— φ. 9α: Καταγραφὴ περιουσιακῶν στοιχείων «εἰς τὸν Τύρναβον» καὶ «εἰς τὴν Λάρισσαν».

— φ. 10α: Καταγραφὴ περιουσιακῶν στοιχείων «εἰς τὰ χωρία τοῦ Βόλου» καὶ «εἰς τὴν Δράκιαν».

— φ. 15α: «Τὰ ὅσα ἔχομεν εἰς τὴν Βλαχίαν κινητὰ καὶ ἀκίνητα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τῶν προτέρων πατέρων καὶ ἡγουμένων τὰ ἐκυρίευσεν ὁ Οὐγγροβλαχίας μητροπολίτης κὺρ Γρηγόριος, καὶ πάλιν ἐπήραμεν τὸ μοναστήριον ὀπίσω, καὶ ὅλα τὰ μούλκια εἰς τοὺς 1786 καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ἀκριβὴς καταγραφὴ τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων».

Ἀρχ.: Ἓν μοναστήριον Μπουτόϊ ὀνομαζόμενον, καὶ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Μεταμορφώσεως, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται καὶ ζουντέτζι, ἤτοι κατηλίκι τοῦ Τριγοβύστου εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι κτήτορες ὁ Βλαντισλάβου βοεβόνδας [...]

Καταγράφονται ἐν συνεχείᾳ (φφ. 15α - 17β) «τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ μοναστηρίου

Μπουτόϊ», «τὰ βλάχικα βιβλία τῆς ἐκκλησίας», «τὰ ρωμαϊκὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας», «τὰ μπακιρικὰ καὶ σιδηρικά», τὰ ζῶα τοῦ μοναστηρίου, ἤτοι: «τὰ ἄλογα», «τὰ ἀγελάδια», «τὰ πρόβατα», «τὰ γουρούνια», «τὰ μελίσσια»· «τὰ ἀκίνητα μούλκια τοῦ μοναστηρίου Μπουτόϊ», «ἡ μουσίαις, ἤγουν τὰ τζεφτιλίκια».

— φ. 18α: «Καταγραφὴ τῶν τζιγάνων ὅλων, ἤτοι τῶν σκλάβων τοῦ μοναστηρίου Μπουτόϊ μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἀρσενικῶν τε καὶ θηλυκῶν».

Ἀκολουθεῖ (φφ. 18α - 19α) ὀνομαστικὸς κατάλογος κατ' οἰκογενείας μετ' ἀντιστοίχου ἀριθμητικῆς ἀναγραφῆς τῶν μελῶν ἑκάστης οἰκογενείας. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ καταλόγου, ἐν φ. 19α, τὰ ἑξῆς: «Ὅλοι οἱ ἄνω εἰρημένοι κατζίβελοι, ἤτοι σκλάβοι διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις, ἡ μία τάξις εἰς τὸ νὰ πληρώνουν χρέη, ἡ ἄλλη εἰς τὸ νὰ δουλεύουν ἑβδομαδιάτικα, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ νὰ δουλεύουν εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ μοναστηρίου πάντοτε, καθὼς ἔμπροσθεν τὰς καταγράφομεν, διὰ νὰ ἰξεύρη κάθε ἕνας τὴν τάξιν αὐτήν». Ἕπονται οἱ κάτωθι κατὰ τάξεις ὀνομαστικοὶ κατάλογοι: (φ. 19β) «Πρώτη τάξις τῶν κατζιβέλων, οἱ ὁποῖοι πληρώνουν χρέη εἰς τὸ μοναστήριον Μπουτόϊ»· (φ. 20α) «Δευτέρα τάξις τῶν κατζιβέλων, ὁποῦ δουλεύουν μίαν ἑβδομάδα εἰς τὸ μοναστῆρι, καὶ μίαν εἰς τὸ ὁσπῆτι τους, καὶ πάλιν ἔρχονται οἱ ἄλλοι δώδεκα καὶ δουλεύουν μίαν ἑβδομάδα, καὶ τὴν ἄλλην πηγαίνουν εἰς ἐδικήν του⟨ς⟩ ὑπηρεσίαν, καὶ ἔρχονται οἱ προτητερινοὶ καὶ δουλεύουν»· (φ. 20α) «Τρίτη τάξις τῶν τζιγάνων, ὁποῦ δουλεύουν πάντοτε εἰς τὸ μοναστῆρι καὶ ὅταν θέλη ὁ ἡγούμενος τοὺς ἀλλάζει, τοὺς βάνει ἢ εἰς τὸν πίρον, δηλ. εἰς τὸ χρέος, ἢ εἰς τὴν ἑβδομαδιάτικην δουλιάν».

— φφ. 20β - 21β: Ὑπόμνημα Ἀρσενίου, ἱερομονάχου τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, περὶ τοῦ εἰς Μπουτόϊ τῆς Βλαχίας μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως, μετοχίου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἀρχ.: 1786: μαΐου 8: κάμνω ἀρχὴν σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ γράφω τὴν ἱστορίαν ταύτην διὰ τὸ ἱερὸν μοναστήριον Μπουτόϊ, ποῖοι τὸ ἔκτισαν ἐκ θεμελί(ων), καὶ τὸ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον εἰς τὰ Μετέωρα, καὶ πόσοι ἡγούμενοι ρωμαῖοι ἐστάθησαν εἰς τὸ Μπουτόϊ αὐτὸ σταλμένοι ἀπὸ τὸν ἅγιον Στέφανον εἰς τὴν Βλαχίαν εἰς τὸ Μπουτόϊ, διὰ νὰ ἡγουμενεύσουν.
Ἀρσένιος ἱερομ(όνα)χ(ος) ἀνάξιος δοῦλος ποιῶ τὴν καταγραφὴν ταύτην καὶ ἱστορίαν τὸ κατὰ δύναμιν ὁποῦ ἠμπόρεσα νὰ εὕρω ἐδῶ εἰς τὸ Μπουτόϊ.
Εἰς τοὺς 6900 ἀπὸ κτήσεως κόσμου ἡγεμονεύωντας ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης Βλαντισλάβος, εἰς τὴν Βλαχίαν, εἶχε τὸν θρόνον του εἰς τὸ Τυργόβιστον [. . .]
Τελ.: [. . .] κάμνωντας ἡγούμενον εἰς τὸ Μπουτόϊ τὸν κὺρ Ἰγνάτιον, καὶ ἐγὼ ἦλθα ἐδῶ εἰς μοναστήριον εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον.

Τὸ ἀνωτέρω ὑπόμνημα ἔχει ἀντιγραφῆ εἰς τὸν παρόντα κώδικα, πιθανώτατα, διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου (πρβλ. καὶ σχετικὸν σημείωμα ἐν φ. 197α τοῦ κώδικος). Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων,» *Βυζαντὶς* 1 (1909) σ. 315 - 319, ἀρ. ΚΑ'· βλ. καὶ *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 236ξε' - 236ξθ', ὅπου σχόλια περὶ τοῦ ὑπομνήματος τούτου. Ὁ Ν. Βέης (*ἔνθ' ἀνωτ.*) ἀναφέρει τὸν κώδικα τοῦτον ὡς ὑπ' ἀριθμ. 70, ἐνῷ

ὁ ἴδιος εἶχε δώσει εἰς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν 90 κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην συνοπτικὴν ἀναγραφὴν τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1909.

— φ. 23α: Γράμμα (ἔτ. 1412, Ὀκτ. 24) τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Εὐθυμίου περὶ ἀφιερώσεως εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων τῆς θαυματοβρύτου κάρας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους.

Τοῦ γράμματος τούτου προτάσσονται τὰ ἑξῆς: «Τὸ παρὸν χρυσόβουλλον ἐμετεφράσθη ἀπὸ τὸ βλάχικον εἰς τὸ ἁπλοῦν ρωμαϊκόν, τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει τὴν ἀφιέρωσιν τῆς θαυματοβρύτου κάρας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους».

Ἀρχ.: Εὐθύμιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης πάσης Οὐγκροβλαχίας. † Ἡ ταπεινότης ἡμῶν βεβαιοῖ τῷ ἁγίῳ καὶ θείῳ μοναστηρίῳ [. . .], ὡς ὁ κύριος Δραγομοῖρος μέγας βόρνικος ἐκ Μπαϊλέστι, υἱὸς τοῦ Μάνου ἐκ γένους τοῦ ἡγεμόνος Βλαντισλάου [. . .]

Καὶ τὸ γράμμα τοῦτο ἔχει ἀντιγραφῆ εἰς τὸν παρόντα κώδικα, πιθανώτατα, διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 320 - 321, ἀρ. ΚΒ'· βλ. καὶ σ. 236ξθ', ὅπου σχόλια περὶ αὐτοῦ.

— φ. 23β: Γράμμα βεβαιωτικὸν (ἔτ. 1413, Μαΐου 12) τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Εὐθυμίου περὶ ἀφιερώσεως εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων τῆς θαυματοβρύτου κάρας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους καὶ τοῦ δακτύλου τοῦ τιμίου Προδρόμου.

Ἀρχ.: Εὐθύμιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος καὶ μητροπολίτης πάσης Οὐγγροβλαχίας. † Ἡ ταπεινότης ἡμῶν βεβαιοῖ [. . .], ὡς ὁ κύριος Δραγομοῖρος Οὔτρεστι μέγας βόρνικος ἐκ γένους τοῦ ἡγεμόνος Βλαντισλάου βοεβόνδα [. . .]

Τὸ γράμμα τοῦτο ἔχει ἀντιγραφῆ εἰς τὸν παρόντα κώδικα, ὡς καὶ τὰ προηγούμενα, πιθανώτατα, διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 322 - 323, ἀρ. ΚΓ'· βλ. καὶ σ. 236ξθ', ὅπου σχόλια περὶ αὐτοῦ[1].

— φ. 24α-β: Γράμμα (ἔτ. 1650, Σεπτ. 13) τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Παϊσίου περὶ ἀφιερώσεως τοῦ εἰς Μπουτόϊ τῆς Βλαχίας μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων.

---

1. Τὰ δύο αὐτὰ γράμματα τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας «Εὐθυμίου» ἡ νεωτέρα ἔρευνα θεωρεῖ πλαστά, διότι δὲν ὑπῆρξε μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο κατὰ τὴν χρονολογίαν 1412/3. Βλ. σχετικῶς P. Ş. Năsturel, «La partition de la Métropole de Hongrovalachie», *Buletinul Bibliotecii Române*, vol. VI (X) — Serie nouă, 1977/1978, Freiburg (Germania) — 1978, σ. 313 - 314, σημ. 48 καὶ 49 (σ. 325 - 326), ὅπου καὶ ἀναλυτικὴ βιβλιογραφία· τοῦ αὐτοῦ, «Remarques sur les documents grecs des princes roumains», *La paléographie grecque et byzantine — Paris 21 - 25 octobre 1974*, Paris 1977, σ. 390, σημ. 5. Πρβλ. καὶ D. M. Nicol, *Meteora — The Rock Monasteries of Thessaly*, London 1975², σ. 129· Şt. Andreescu, «Acte Medievale din arhive străine», *Revista de Istorie* 34 (1981), Bucureşti, σ. 1738 - 1746. Βλ., τέλος, περὶ τοῦ ζητήματος καὶ τὰ γραφόμενα ὑπ' ἐμοῦ σχετικῶς εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ παρόντος τόμου, σ. ιζ' - κ.

Ἀρχ.: Παΐσιος ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ [. . .]
† Ἡ μετριότης ἡμῶν βεβαιοῖ [. . .], ὡς ὁ κύριος Σπαφίουλ μέγας σοφάρης υἱὸς τοῦ Τραγκίτζη ἐκ Βαλσανέστι ἀφιέρωσε [. . .]

Τὸ γράμμα τοῦτο ἔχει ἀντιγραφῆ εἰς τὸν παρόντα κώδικα, ὡς καὶ τὰ προηγούμενα, πιθανώτατα, διὰ χειρὸς τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ν. Ἀ. Βέη, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 324 - 325, ἀρ. ΚΔ'· βλ. καὶ σ. 236ξθ', ὅπου σχόλια περὶ αὐτοῦ.

— φ. 25α: «1789. Τὰ ὅσα μούλκια ἀποκτήσαμεν τώρα εἰς τὸ χωρίον Δαδὶ ὁποῦ εἶναι εἰς τὸν καζᾶν τῆς Λιβαδιᾶς».

— φ. 25α: «Τὰ ὅσα χωράφια ἔχομεν εἰς τὸ Δαδὶ ποτιστικὰ καὶ ἄνυδρα, εἰς ποῖον τόπον εἶναι τὸ καθ' ἕν, καὶ πόσον εἶναι, καὶ ποῖοι τὰ ἀφιέρωσαν». Ἀκολουθεῖ (φφ. 25α - 26β, 27β - 28α) σχετικὸς κατάλογος.

— φ. 30α: «Τὰ ὅσα μούλκια ἔχομεν εἰς τὴν Στυλίδα εἰς τὸ Ζητοῦνι».

— φ. 32α: «1784: καταγραφὴ ὅσα ἀκίνητα ὑποστατικὰ εὑρίσκονται εἰς τὸ Κουβέλτζι».

— φφ. 33α - 34β: Ἰωάννου ἱερέως καὶ οἰκονόμου ἐκ τοῦ χωρίου Χλωμοῦ τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως διήγησις τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν ἐκ Καλαμπάκας Χρῆστον Χρηστάκην, ὅστις κατὰ τρόπον ληστρικὸν ἐλυμαίνετο καὶ ἐξεμεταλλεύετο τὴν Μονὴν Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, μὴ διστάσας νὰ ὀργανώσῃ καὶ ἔνοπλον ἀπόπειραν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Κωνσταντίου. Ἐν ἀρχῇ (φ. 33α) ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς:

Ὁ φιλαρχαιολόγος Ἱεράρχης Καισαρείας τῆς Φιλίππου κυρὸς Ἀγαθάγγελος ἀναδιφήσας τὰ διάφορα, ἐνταῦθα διασωζόμενα, χρυσόβουλλα, σιγίλλια καὶ ἐπιγραφάς, ἐσημειώσατο ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι (ὅρα φύλλ. 2) ὅτι ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κατακουζινοῦ περὶ τὸ 1350 α. Χ. Ἐκλήθη δὲ βασιλική, πατριαρχική, σταυροπήγιος καὶ αὐτοδέσποτος, πιθανολογεῖ, εἰκάζων ἐξ ἐπιγραφῆς τινος, ὅτι καὶ πρὶν τῆς ἀνωτέρω ἐποχῆς ἤτοι κατὰ τὸ 1192 α.Χ. εὑρίσκοντο ἐνταῦθα ἀσκούμενοι πατέρες ἐν καλύβαις.
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πᾶς τις οἴκοθεν ἐννοεῖ ὅτι ὑπῆρξεν ἀκμαία καὶ περίδοξος πάλαι ποτὲ ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονή, αἱ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα ὅμως χρονικαὶ περιπέτειαι ἐπέφερον καὶ εἰς ταύτην παρακμὴν καὶ τὰ παραπλήσια, εἰς ἐπίμετρον δὲ ἐγένετο καὶ πυρὸς παρανάλωμα, τούτου δὲ ἕνεκα καὶ εἰς ἀποσύνθεσιν.
Ἄνθρωποι ὅμως εὐσεβεῖς ἡρετησάμενοι [sic] μονήρη βίον, οἷοι εἰσὶν Ἀρσένιος καὶ Ἀμβρόσιος, εἶλθον ἐνταῦθα, ὅπου κατὰ τὸ 1798 α.Χ. ἐδείμαντο πρὸς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους καὶ τὰ πρὸς ἄρκτον δωμάτια, ὀνησάμενοι καί τινα προσοδοφόρα κτήματα, καὶ ἔκτοτε χρονολογεῖτε δευτέρα περίοδος τῆς πάλαι ποτὲ περιδόξου ταύτης βασιλικῆς πατριαρχικῆς σταυροπηγίου καὶ αὐτοδεσπότου Μονῆς. Ἐπιλείψει με ὁ χρόνος διηγούμενον τὰ καθέκαστα καὶ τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ συμβάντων, βουλευσαμένων ὀργάνων τινων τοῦ Διαβόλου, οὐ μόνον τὴν πρόοδον ταύτης διακωλῦσαι, ἀλλά, εἰ δυνατόν, καὶ παντελῶς ἐρημῶσαι, ἐφ' ᾧ καὶ περιορίζομαι εἰς τὴν συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν μερικῶν.
Ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι (φύλλ. 3) εὑρίσκεται ὀνομαστικὸς κατάλογος, γεγραμμένος κατὰ τὸ 1784, Ἱερῶν σκευῶν ἀργυροκατασκευασμένων· μετὰ θρησκευτικῆς θλίψεως ὁρᾷ τις ἐν αὐτῷ διάφορα τούτων ἐκπεποιημένα κατὰ τὸ 1829, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ γενικοῦ πολιτικοῦ καὶ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ τῆς Ῥωμυλίας Σατιρ ἀζὰρ Ῥεσὶτ Πασᾶ ἕνεκα τῆς ἑπομένης αἰτίας.

Ἀκολουθεῖ ἡ ἐξιστόρησις τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν Χρῆστον Χρηστάκην:

(φ. 33α) Κακῇ μοίρᾳ ἐν Καλαμπάκᾳ ἐγεννήθη καὶ ζῇ εἰσέτι, Χρηστάκης τις τούπίκλην φέρων Καλαμπάκας, ἡ ἀνθρωπόμορφος αὕτη τίγρις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ῥοπὴν ἔχων εἰς τὰς ἀνοσιουργίας [. . .] (φ. 33β) καθάπαν δὲ τὸ ἔαρ ἑκάστου ἔτους μετὰ τῆς οἰκογενείας του διέμενεν εἰς τὴν Μονὴν κορεννύμενος τὴν αἰσχρὰν κοιλιοδουλίαν του, ὅτε ὅμως κατὰ τὸ 1847 ἔτος διεδέξατο τὸν ἀποβιώσαντα Ἡγούμενον κὺρ Ἰάκωβον ὁ νῦν εὐκλεῶς Ἡγουμενεύων Κύριος Κωνστάντιος, ἄνθρωπος ἀκεραίου καὶ ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρος καὶ φύλαξ ἀκριβὴς τῶν ἱερῶν θεσμῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας [. . .] ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν ἀνόσιον Χρηστάκην ὅτι πώποτε δὲν θὰ συγκατανεύσῃ νὰ φανῇ συνεπὴς τῆς διαγωγῆς τῶν προκατόχων του [. . .] (φ. 34α) [. . .] ἡ ἀνθρωπόμορφος αὕτη τίγρις ἔπνεε μένεα καταστροφῆς τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Ἡγουμένου κὺρ Κωνσταντίου· παρατρέχων τὴν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων περιορίζομαι εἰς τὴν ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν τῆς ἑπομένης διατριβῆς ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 764, ἡμερομηνία 7 Ἀπριλίου καὶ ἔτος σωτήριον 1864 ἐν Κωνστ(αντινουπόλ)ει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ἐπονομαζομένης «Βυζαντὶς» [. . .] Ἶσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ: Ἄνθρωπός τις Χρηστάκης καλούμενος ἐκ Καλαμπάκας ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας ῥοπὴν καὶ κλίσιν ἔχων εἰς τὰς ἀνοσιουργίας καὶ μηδὲν ἱερὸν καὶ ὅσιον ἔχων ἐν ἑαυτῷ [. . .] (φ. 34β) [. . .] καὶ τέλος ἔπεμψεν ἀνθρώπους ἐξ αὐτῆς τῆς Μονῆς τὴν νύκτα τῆς 15 πρὸς τὴν 16 τοῦ μηνὸς 10βρίου ὥραν 6 μ.μ., οἵτινες εἰσῆλθον ἔνοπλοι εἰς τὸ κελλίον τοῦ Ἡγουμένου τῆς ἀνωτέρω Μονῆς Κωνσταντίου, ἐξ ὧν ὁ θρασύτερος, ὡς ὁ προδότης Ἰούδας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ ἀθώου Ἡγουμένου ὄντος ἐξύπνου ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἀλλά, θείᾳ συνάρσει, ἡ στυγερὰ αὕτη καὶ μιαιφόνος πρᾶξις δὲν ἐξετελέσθη, μόνον ἔξωθι τοῦ πιστολίου σπινθηροβολήσαντος [. . .] ὁ Ἡγούμενος ἔστη ἐπὶ ποδῶν καὶ ἀφήρεσεν, ὡς ἐκ θαύματος, τὸ πιστόλιον ἀπὸ τὰς μιαρὰς χεῖρας τοῦ θρασυδείλου καὶ τρισαθλίου φονέως του [. . .]. Διασωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος ὁ Ἡγούμενος κὺρ Κωνστάντιος ἠγωνίσθη γενναίως ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς [. . .]

Ἰωάννης Ἱερεὺς καὶ Οἰκονόμος ἐκ τοῦ χωρίου Χλωμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως τοῦ τμήματος Παλαιᾶς Πωγωνιανῆς ἔγραψα κατὰ τῷ αωξθ' σωτήριον ἔτος κατὰ μῆνα Ἰανουάριον.

Ἐν φ. 35α ὁ ὡς ἄνω ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος Ἰωάννης προσθέτει τὰ ἑξῆς: «Υ.Γ. Ἐνταῦθα σημειόνω ὅσα κτήματα ἔγειναν νεόδμητα ἐπὶ τῆς Ἡγουμενείας τοῦ εὐκλεῶς ἡγουμενεύοντος ἤδη κὺρ Κωνσταντίου». Ἀκολουθεῖ κατάλογος κτημάτων καὶ κτισμάτων «εἰς Κονιτζκόν», «εἰς Κάτω Μπούρσανην», «εἰς Κουβέλτζι».

— φ. 36α: Ἀντίγραφον σιγιλλίου τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σαμουὴλ [ἔτ. 1720] περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Τὸ ἔγγραφον δὲν ἔχει καταχωρισθῆ πλῆρες εἰς τὸν κώδικα τοῦτον. Ἐδημοσιεύθη (οὐχὶ πλῆρες) ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, ἔνθ' ἀνωτ., *Ἅγιος Βησσαρίων*, ἔτος Α', τεῦχ. Γ', Ἰούλ. - Σεπτ. 1982, σ. 85 - 88. Πλῆρες τὸ σιγίλλιον τοῦτο, ἐν πρωτοτύπῳ (ἐπὶ μεμβράνης, μὲ τὴν μήρινθον καὶ τὴν βοῦλλαν ἀπηωρημένην), σώζεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου.

Ἀρχ.: Σαμουὴλ ἐλέῳ Θεοῦ [. . .] — † Μεγίστην ὄντως καὶ ἀπείρων θείων δωρεῶν καὶ ἀξιωμάτων [. . .]

— φ. 192β: «1829: δεκεμβρίου β': καταγραφὴ τὸ χρέος τοῦ μοναστηρίου μετὰ τὸν λογαριασμὸν Ἱεροθέου καὶ Γρηγορίου».

— φφ. 194α, 195α, 196α, 198α - 199α: Ἔγγραφα («λάσον παντοτινὸν») τοῦ Σταγῶν Γαβριήλ, τῶν ἐτῶν 1810 - 1812, περὶ ἀφιερώσεως ὑπ' αὐτοῦ χρηματικῶν

ποσῶν εἰς ἐκκλησίας τῆς «χώρας Καστανιᾶς» καὶ εἰς τὰς Μονὰς Ἁγίου Στεφάνου, Ἁγίας Τριάδος καὶ Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων. Ὑπογράφουν, πλὴν τοῦ Σταγῶν Γαβριήλ, ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Θεοφάνης (φφ. 194α, 195α, 198α) καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως Κύριλλος (φ. 199α, ἔτ. 1810)· μνημονεύεται (φ. 198β, ἔτ. 1811) καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Γρηγόριος. Ἐν φ. 199β καταχωρίζεται «λάσον τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιερέος δυρραχίου κὺρ Γαβριὴλ ἰωαννίτου» (1807, Νοέμβρ.). Ἀφιερώνει οὗτος 100 γρόσια εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων μετέπειτα (1808 κἑξ.) ἐπισκόπου Σταγῶν Γαβριήλ, τοῦ ἀπὸ Δυρραχίου.

— φ. 194β: Σημείωμα (ἔτ. 1810, Μαρτ. 10) τοῦ Σταγῶν Γαβριὴλ περὶ ἀφιερώσεως ὑπ' αὐτοῦ προσωπικῶν του ἀντικειμένων («μία μίτρα ἀργυρόχρυσος», «ἓν ζευγάρι δικηροτρίκηρα» καὶ «μία πατερίτζα») εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Σταγῶν. Πλὴν τοῦ Γαβριήλ, ὑπογράφει καὶ ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Θεοφάνης.

— φ. 197α: «1784: ἀπριλλίου: αη: ὅταν ἤλθαμεν εἰς τὸ μοναστήριον, ἡμεῖς οἱ δύω, Ἀμβρόσιος καὶ Ἀρσένιος, οἱ ποτὲ διάκονοι τοῦ μακαρίτου Σταγῶν κὺρ Παρθενίου[1], νῦν δὲ κοινοβιάται καὶ τέκνα τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν δοῦλοι, ποιοῦμεν τὴν παροῦσαν καταγραφὴν τὰ ὅσα μούλκια καὶ ἱερὰ σκεύη καὶ ἄμφια ἀποκτήσαμεν εἰς τὸ μοναστήριον».

— φ. 197β: «Ἀποκτήσαμεν εἰς τὴν Στυλίδα τοῦ Ζητουνίου ἓν μετόχιον [. . .], ἓν μετόχιον εἰς τὴν Σκρυποῦ χωρίον τῆς Λιβαδιᾶς. Ἔτι ἠγοράσαμεν καὶ τὸ χωρίον Κονισκὸν ἀπὸ τὸν Ἀχμέταγα υἱὸν τοῦ Χουσεΐναγα τοῦ Μετούσιαγα διὰ γρόσια χιλιάδες δώδεκα καὶ πεντακόσια κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν ἐννενηκοστὸν δεύτερον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ἐν μηνὶ ἰουλίου κ΄: ~».

Τὸ μεγαλύτερον ἐκ τοῦ γεγραμμένου μέρους τοῦ κώδικος (ἤτοι τὰ φύλλα 1α-β, 3α-β, 5α, 6α - 7α, 8α, 9α, 10α, 15α - 21β, 23α - 26β, 27β - 28α, 30α καὶ 197α-β) ἔχει γραφῆ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, πιθανώτατα ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου Ἀρσενίου.

1. Περὶ τοῦ Σταγῶν Παρθενίου (1751 - 26 Μαρτ. 1784) βλ. τὰ γραφόμενα ὑπὸ Δ. Ζ. Σοφιανοῦ εἰς τὸν Β' τόμον τοῦ παρόντος ἔργου (*Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*), Ἀθ. 1984, σ. 126 καὶ 351 - 352, ὅπου ὁ χρόνος ἀνόδου τοῦ Παρθενίου εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον Σταγῶν δέον νὰ διορθωθῇ ἀντὶ τοῦ ἔτους 1758 εἰς τὸ ὀρθὸν 1751. Ἀνέκδοτον γράμμα τοῦ ἔτους 1751, τοῦ μητροπολίτου Λαρίσης Μελετίου Β' (1750 - 1768), ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης ἱερομονάχου Παρθενίου ὡς ἐπισκόπου Σταγῶν, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος ἐπισκόπου Φιλοθέου (1749 - 1751). Τὸ μητροπολιτικὸν τοῦτο γράμμα φυλάσσεται εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. — Περὶ τοῦ ἀκριβοῦς χρόνου θανάτου († 26 Μαρτ. 1784) τοῦ Σταγῶν Παρθενίου καὶ τῆς ἀνόδου εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον τῶν Σταγῶν τοῦ διαδόχου του Παϊσίου βλ. ἐκτενῆ σύγχρονον ἐνθύμησιν, δημοσιευμένην ὑπὸ Ἀ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, «Θεσσαλικὰ σημειώματα», *Ἐπετηρὶς Φιλολογ. Συλλόγου Παρνασσοῦ* 6 (1902) σ. 145, ἀρ. 36· πρβλ. καὶ P. Uspenskij, *Vostok Christianskij*, σ. 366 - 367 (ὅπου ἐπίσης δημοσίευσις τοῦ σημειώματος).

Κατὰ τὸ μέγιστον ὅμως μέρος του ὁ κῶδιξ οὗτος παρέμεινεν ἄγραφος. Οὕτω ἄγραφα εἶναι τὰ φύλλα 4β, 5β, 9β, 10β - 14β, 22α-β, 27α, 28β - 29β, 30β - 31β, 32β, 35β, 36β - 192α, 193α-β, 195β, 196β καὶ 199β.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις, ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί:
Ἐν ἔτει ᾳωπα΄. Αὐγούστου 1. | *κεραυνὸς ἐνέσκηψε τὸν σταυρὸν* | *ἠφάνισεν, ὑφ' ᾧ ἡ σημαία ἀνηρτᾶτο =*
en l'an de grâce αωπα en moi Août 1 | *une foudre ayant foudroyé n'a pas épargné* | *la croix sous dont l'enseigne suspendait.* | *la supe⟨r⟩stition controuva beaucoup de songes!!*
Τὸ ἑλληνικὸν τμῆμα τῆς ἐνθυμήσεως ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, «Ἄγνωστες σελίδες ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν Ἱ. Μονῶν τῶν Μετεώρων,» περιοδ. Ἱ. Μητροπ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν *Ἅγιος Βησσαρίων*, ἔτος Α', τεῦχ. Γ', Ἰούλ. - Σεπτ. 1982, σ. 84.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2β τὸ ἑξῆς αὐτόγραφον ἐκτενὲς σημείωμα τοῦ ἐν Μετεώροις παραμείναντος ἐξορίστου (Ἰούλ. 1835 - Αὔγ. 1836) μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου - Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου[1] (1801 - 1846):
Ἔγραψα ἐν τῷ Ἁγίῳ Στεφάνῳ — ἐπὶ ἔτος ·1835· Δεκεμβρίου .19.
Σημείωσις Αη: Ἐκ παλαιῶν τινων χειρογράφων ὑπομνημάτων, καὶ σιγγιλιωδῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων μαρτυρεῖται τρανῶς, ὅτι ἡ Ἱερὰ καὶ Μετέωρος περὶ τοὺς Ϛαγοὺς (Καλαμπάκαν) Μονὴ τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Ϛεφάνου, καὶ ὁ τούτου αὐτόθι θεῖος Ναός: ἐκτίσθησαν συνάμα: ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ τῶν Γραικο-ρωμαίων Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κανταχουζηνοῦ: περὶ τά: 1350 α. Χ. Ὅθεν καὶ τὸ Ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον ἀνέκαθεν ἦν βασιλικόν, πατριαρχικόν τε, καὶ ϛαυροπήγιον αὐτοδέσποτον. ~
Σημ(είωσις) Βα: Δύω πατριαρχικὰ Σιγγίλια ἐμμαρτύρως ἀποδεικνύουσιν: ὅτι μέχρι τῶν 1743· α. Χ. καὶ ἐπέκεινα: τὸ προειρημένον περὶ τοὺς Ϛαγοὺς Ἱερὸν Μοναστήριον τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Ϛεφάνου ἦν καὶ ἐκαλεῖτο βασιλικόν, πατριαρχικόν τε, καὶ ϛαυροπήγιον αὐτοδέσποτον. ~
Σημ(είωσις) Γη: Ἐπιγραφή τις γεγλυμμένη ἐπὶ πέτρας παγίου: κειμένης ἔμπροσθεν τῆς γεφυρώδους διαβάσεως καὶ εἰσόδου τῆς αὐτῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Ϛεφάνου, καὶ οὕτως ἐγκαρσίως γεγραμμένη παλαίτατα: ,ϚΨ' ΙΕΡΕΜΙΑC: ἤτοι: 6700. α.κ. Ἱερεμίας· ἤγουν 1192 α.Χ. ἀποδείκνυσιν ἀριδήλως ὅτι καὶ πρὶν τῶν 1200 α.Χ. εὑρίσκοντο αὐτόθι εἰς τὴν Μετέωρον Πέτραν τοῦ Ἁγίου Ϛεφάνου: πατέρες ἐν καλύβαις ἐνασκούμενοι, ὧν προεστὼς καὶ ἀρχηγὸς ἦν πιθανώτατα ὁ ῥηθεὶς Ἱερεμίας. ~
Σημ(είωσις) Δη: Σιγγίλια πατριαρχικὰ παλαιά, ἐξόχως δὲ χρυσόβουλλον Αὐθεντικὸν ἀρχαιότατον: μαρτυροῦσιν ἀναντιῤῥήτως: ὅτι ἐν ἔτει

1. Βλ. καὶ σ. 280 τοῦ Β' τόμου τοῦ παρόντος ἔργου (*Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*, Ἀθ. 1984), ὅπου σχετικὰ περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Ἀγαθαγγέλου ὑπὸ Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου.

,ϚϡϚ΄. (6906.α.κ.) ἤτοι: 1398. α.Χ. ὁ Αὐθέντης, Ἡγεμὼν τε, καὶ Βοεβόνδας πάσης Οὐγγροβλαχίας Κος: Κος: Ἰωάννης Βλαδισλάβος, σὺν τῷ Ἀνεψιῷ αὐτοῦ Μεγάλῳ Βορνίκῳ Κῳ Δραγομήρῳ, ἀφιερώσαντες ἐξαπέστειλαν ἐν θήκῃ: ὁλόκληρον τὴν χαριτόβρυτον καὶ θαυματουργὸν Κάραν τοῦ Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους: εἰς τὴν περὶ τοὺς Ϛαγοὺς Σεβασμίαν Μονὴν τοῦ Πρωτομάρτυρος Ϛεφάνου, ὅπου καὶ ἄλλοις ἤδη σώζεται ἡ θαυματουργὸς αὔτη Κάρα τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους.— Συνάμα δὲ ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν αὐτὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Ϛεφάνου καὶ ἕνα τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Τιμίου καὶ Βαπτιστοῦ Προδρόμου Ἰωάννου. ~

Τὴν ἀναντίῤῥητον τοίνυν ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων σημειώσεων ἐπιτηρῶν διὰ βίου, καὶ ἰδιοχείρως ἐπιβεβαιώσας, καὶ σημειώσας κατ᾽ ἐκλογὴν ἐκ παλαιτάτων χειρογράφων ὑπομνημάτων, καὶ χρυσοβούλλων, ὑπογράφομαι

Ὁ Καισαρείας Φιλίππου Ἀγαθάγγελος.

Τὸ ὡς ἄνω σημείωμα (Α΄ - Δ΄) τοῦ Ἀγαθαγγέλου ἔχει δημοσιευθῆ πλῆρες ὑπὸ Ν. Ἰ. Γιαννοπούλου, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 58 - 60· τὸ ὑπὸ στοιχεῖον Γ΄ μέρος τοῦ σημειώματος ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 8· τέλος, τμῆμα τοῦ ἐν λόγῳ σημειώματος ἐδημοσιεύθη προσφάτως ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, ἔνθ᾽ ἀνωτ., *Ἅγιος Βησσαρίων*, ἔτος Α΄, τεῦχ. Β΄, Ἀπρ. - Ἰούν. 1982, σ. 58.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 4α ἡ ἑξῆς σημείωσις:

Ὁ τολμηρῶς ὑποχαραττόμενος χαράττω τάδε, | *ἐλθὼν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἡγουμένου τὴν 24* | *Ἰανουαρίου ᾳωνδ εὗρον ἡγούμενον τὸν* | *Κωνστάντιον, (καὶ) σύμβουλον Σωφρόνιον.—* | *καὶ ἀναλογιζόμενος* | *οτι ⟨οὐκ⟩ ἔστιν ἐνταῦθα φύλλα δένδρων, ἀλλ᾽ ὁ καρπὸς* | *τοῦ πνεύματος, ἐὰν δὲ ἄκανθαν εὕρω εἰς ἐλαιὰν* [sic] | *μεταφέρω. θ. χ. Μυριανθούσης.*

Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, ἔνθ᾽ ἀνωτ., *Ἅγιος Βησσαρίων*, ἔτος Α΄, τεῦχ. Γ΄, Ἰούλ. - Σεπτ. 1982, σ. 84.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 8β ἡ ἐνθύμησις:

ἔχω εἰς εἴδησιν [sic]· *ὅτι εἰς τοὺς 1842: δεκεμβρίου κ: ἦλθα εἰς προσκύνησιν τοῦ Ἁγίου ϛεφάνου· καὶ ἁγίου χαραλάμπους* | *καὶ ἀφιέρωσα 200: ἤτοι διακόσια γρόσια, καὶ μέρος τοῦ Ἁγίου λειψάνου Πρότῳ Μάρτυρος ϛεφάνου·* | *καὶ εὐλαβῶς παρακαλῶ τοὺς Ἁγίους πατέρας νὰ μᾶς μνημονεύουν ἀ⟨ε⟩ννάως· ὁ καθ᾽ ἡγούμενος καὶ Ἀρχι*|*μανδρίτης τοῦ Ἱεροῦ κοινοβίου καὶ ϛαυροπηγιακοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου· σφιούτζας· νικηφόρος· ἱερομόναχος* | *ἐπιβεβαοῖ· χρίσανθος ιερομόναχος καὶ δηκαίος ἐπιβεβαιοῖ:*

Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, *ἔνθ᾽ ἀνωτ.*, σ. 84.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 194β ἡ ἑξῆς ἐνδιαφέρουσα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς ἐνθύμησις τοῦ Σταγῶν Γαβριήλ:

1814: Ἰαννουαρίου 11η: ἐσκαλίσθη τὸ τέμπλον τῆς ἐκκλησί(ας) τοῦ ἁγίου Ἱερομάρ|*τυρος καὶ θαυματουργοῦ χαραλάμπους, τῆς θείας καὶ Σεβασμί(ας) Μονῆς τοῦ ἁγίου* | *ϛεφάνου δι᾽ ἐξόδων τοῦ ἁγίου ϛαγῶν Κυρίου Γαβριήλ, ὅστις ἐμέτρησε τοῖς σκα*|*λιςαῖς γρόσια χίλια, ἤτοι αςλλ(άνια): 1000: διὰ μνη-*

μόσυνον αὐτοῦ· ἡγουμενεύοντος τοῦ | θεοφάνους Ἱερομονάχου: οἱ δὲ Σκαλισταὶ ἐκ Μεσσόβου, Κωνςαντῖνος καὶ | δημήτριος: κατεςρώθη ἐν τῷ Κώδικι τοῦ εἶναι εἰς ἐνθύμησιν: ~

† Ὁ ςαγῶν γαβριὴλ τα εμετρισα

ἡγούμενος του αγίου ςεφάνου θεοφάνης ιερομοναχος μάρτης:

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων δι᾽ ἀνοικτοῦ χρώματος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Σώζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο δερμάτινοι θηλυκωτῆρες.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει πολὺ καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 121, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α, 9α, 11α, 15α, 198β καὶ 199α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ὁ Ν. Β έ η ς, ἂν καὶ ὁ ἴδιος κατὰ τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ γενομένην συνοπτικὴν ἀναγραφὴν τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1909 εἶχε δώσει εἰς τὸν κώδικα τοῦτον τὸν ἀριθμὸν 90, εἰς σχετικὰ δημοσιεύματά του τῆς ἐποχῆς αὐτῆς («Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *Βυζαντίς*, 1, 1909, σ. 236ξε - 236ο, 315 - 325· *Ἔκθεσις*. . ., Ἀθ. 1910, σ. 44) ἀναφέρει, ἐκ παραδρομῆς ἴσως, τὸν ἐν λόγῳ κώδικα ὡς Ἁγίου Στεφάνου 70.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 τὸν ἀριθμὸν 90 εἶχε λάβει ὁ παρεμφεροῦς περιεχομένου ὑπὸ σημερινὸν ἀριθμὸν 129 κῶδιξ τῆς μονῆς, τοῦ ὁποίου τὴν περιγραφὴν βλ. κατωτέρω.

Ὁ κῶδιξ 90 εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 136, 137 καὶ 138 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2β (αὐτόγραφον σημείωμα, τοῦ ἔτους 1835, τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου· βλ. καὶ τὸν πίν. 102), 3α (ἡ ἀρχὴ τῆς καταγραφῆς τῶν ἁγίων λειψάνων κλπ. τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου) καὶ 20β (ἀντίγραφον ὑπομνήματος, τοῦ ἔτους 1786, τοῦ ἱερομονάχου τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Ἀρσενίου).

91

Χάρτης χονδρὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,192 × 0,142 Αἰὼν XVII (1697/8) Φύλλα 148

[Παράφρασις ὑπὸ Κουνάλη Κριτοπούλου τοῦ κατὰ στοιχεῖον Συντάγματος τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως (στοιχεῖα Α - Π κατ᾽ ἐπιλογήν).]

Προτάσσεται, φφ. 3α - 7β, «πίναξ ἀκρηβῆς τοῦ παρόντος βηβλήου», περιλαμβάνων κεφάλαια α᾽ - ρϟδ᾽. Ἐκ τούτων ὁ κῶδιξ περιέχει μόνον τὰ ὑπ᾽ ἀριθμ. α᾽ - ρπδ᾽ κεφάλαια. Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον περιεχομένων ἀναγράφονται ἐπὶ πλέον τὰ κάτωθι κεφάλαια: «ρπε Περὶ τοῦ νομικοῦ φάσκα». «ρπς᾽ Περὶ τῶν χριστιανῶν πάσχα». «ρπζ Περὶ πῶς να εὑρῇς την αρχὴν του μηνός». «ρπη Περὶ τῆς ἀπὸκρέου πως να την ευρῆς». «ρπθ Περὶ τῆς (σε)λ(ήνης) πόσων ἡμερῶν εἶναι». «ρϟ Περὶ τῆς νηστείας των αγίων αποστόλ(ων)». (ρϟα Περὶ

τῆς σχάρας». «ρϟβ Περὶ τῶν τεσάρων του πασχ(α) ἡμων διορισμ(ῶν)». «ρϟγ Περὶ τῆς ἑάρινῆς ἰσημερίας». «ρϟδ Περὶ τί καιρὸν και χρόνον ἔγινεν ἡ σχάρα ὑπὸ τῶν π(ατέ)ρων».

Τὰ προαναφερθέντα ὡς ἄνω 10 κεφάλαια δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸν κώδικα, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅμως δὲν φαίνεται νὰ ἔχουν ἐκπέσει φύλλα ἀπὸ τὸ τέλος. Πιθανόν, ὁ γραφεὺς διέκοψε τὸ κείμενον μετὰ τὸ κεφάλαιον ρπδ' («Περὶ πῶς να εὑρήσκης τὴν ἰνδικτήωνα»).

Εὐθὺς μετὰ τὸν πίνακα περιεχομένων, φφ. 8α - 9α, ἀκολουθεῖ «Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων».

"Αρχ.: Κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν, ὁ τῷ Πέτρω, κ(αὶ) τῇ πόρνῃ διὰ δακρύων ἄφεσιν ἁμαρτιῶν δωρησάμενος, καὶ τὸν τελώνην τὰ οἰκεῖα ἐπιγνόντα πταίσματα δικαιώσας [...]

Ἕπεται ἐν συνεχείᾳ ἡ παράφρασις τοῦ νομικοῦ κειμένου.

— φ. 9α: «Ἀρχὴ περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν χριστιανῶν». Κεφάλαιον «αον».

"Αρχ.: Τὸ λοιπὸν τὰς ὑποθέσεις, τῶν ἱερῶν κανόνων ἐδοκημάσαμεν, κάτα ἀλφάβητον να τας χωρήσωμεν· κ(αὶ) ὅσον εἶναι εἰς τὴν δύναμίν μας· νὰ τὸ ποιήσωμεν, συνοπτικὰ δια να εἶναι εὔκολα εἰς ἐκεῖνοῦς ὅπου ζητοῦσιν να εὕρουσιν ὑπόθεσιν [...]

— φ. 10α: «Γρηγορίου Νήσσης καν(ὼν) αος: Πέρι τοῦ τριμέρους τῆς ψυχῆς» [sic]. Κεφάλαιον «βον».

"Αρχ.: Διὰ τοῦτο ὁ μεγας Γρηγόριος ὁ Νήσης, το μεγαλεῖον τῆς πν(ευματ)ικῆς σοφί(ας) καὶ ἐπιστίμης [...]

— φ. 10α: «Περὶ τοῦ λογικοῦ». Κεφάλαιον «γον».

"Αρχ.: Τοῦ λογικοῦ ἡ ἀρετῆ εἶναι· ὅπ(ως) να εἶναι τινὰς ὀρθόδοξος, εἰς τὸ κήρυγμα τῶν αποστώλων, [...]

— φ. 15α: «Πε(ρὶ) εγκρατιτῶν»· Κεφάλαιον «ηον».

"Αρχ.: Οἱ ἐγ⟨κ⟩ρατιταί, ἀπο τιν αἵρεσιν τῶν μαρκιανηστῶν εἶναι, κ(αὶ) ὥσπερ οι μαρκια⟨νι⟩σταὶ οὕτω κ(αὶ) οἱ εγκρατιταί· γυναίκες δὲν λαμβάνουσιν [...]

— φ. 15β: «Πέρι πεπουζηνῶν». Κεφάλαιον «ιον».

"Αρχ.: Οἱ πεπουζηνοί· φανερὰ αἱρετικοὶ εἶναι· διότι βλασφημοῦσιν εἰς το πν(εῦμ)α το ἅγιον [...]

— φ. 52α: «Ὁ γάμος ἀπὸ πόσας ἐτίας χωρίζεται». Κεφάλαιον «ξςον».

"Αρχ.: Ὁ γάμος χωρίζεται ἀπὸ αἰτίας μόνον ὅπου γράφει [...]

— φ. 96α: «Περὶ ἀπόψεως θαλάσσης κ(αὶ) βουνῶν». Κεφάλαιον «ρκδ'».

"Αρχ.: Ἡ ορατικὴ δύναμης, γληγοροτέρα εἶναι ἀπὸ ὄλλας τὰς αἰσθείσεις· διότι βλέπει ἀπὸ πλήστου διάστήματος [...]

— φ. 97α: «Περὶ ὑδάτων». Κεφάλαιον «ρκς'».

"Αρχ.: "Οστις θέλη να ποιήσι λάκον, εἰς τὸν σπητότοπόν του· ἀπὸ του γείτονος τον τήχον μακρέα πῆχες ἓξ [...]

— φ. 110α: «Περὶ κληρονομίας παιδίων φυσικῶν». Κεφάλαιον» ρλζ'».

"Αρχ.: Τὰς διαφορὰς ὅπου ἔχουσι τα ὀνόματα τῶν παιδίων, ὅπου ποιήσι τινὰς μὲ γυναῖκαν εὐλογητικὴν [...]

— φ. 142α: «Περὶ πῶς νὰ εὕρεις τὸν κύκλ(ον) τῆς (σε)λ(ήνης) ὁμοίως καὶ τὸν κύκλ(ον) τοῦ ἰλίου». Κεφάλαιον «ρπβ'».

Ἀρχ.: Ὅταν θέλῃς νὰ εὕρεις τὸν κύκλον τῆς (σε)λ(ήνης) πόσος εἶναι κράτεισον τὰ ἀπὸ ,ζου, καὶ ομπρὸς ἓξ μόνον ἔτη κατὰ τὸν καιρὸν ὁπού ἐπέζευσεν ὁ μακάριος κῦρι(ς) Κουνάλης ὁ Κριτόπουλος, ἤττον γοῦν ,ζς ἔτη [. . .]

— φ. 142β: «Καὶ πάλιν πῶς να εὕρεις το θεμέλιον τῆς (σε)λ(ήνης)». Κεφάλαιον [ρπγ'].

Ἀρχ.: Ἂν θέλεις να εὕρῃς τὸ θεμέλιον τῆς σελίνης κράτησον τοῦ παρόντος ἔτος [sic] τὸ θεμέλιον [. . .]

— φ. 143α: «Περὶ πῶς νὰ εὑρήσκῃς τὴν ἰνδικτήωνα». Κεφάλαιον [ρπδ'].

Ἀρχ.: Ἡ ἰνδικτίων ὄντως εὑρήσκεται κράτισον τα ἀπο κτήσεως κόσμου ἔτη ὅλα, καὶ μερηζέ τα ἀπὸ ιε καὶ ὅσα ἀπὸμένουσιν τοσαύτη εστὴν ἡ ἰνδικτίὼν· ἥως κατα το παρῶν ὁ χρόνος τρέχει ,ζσς [7207 = 1697/8] [. . .]

Τελ.: [. . .] ὅπερ εἶναι ἡ ἰνδικτίων ς': ~

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, περὶ τὸ μέσον τοῦ φύλλου 143α, τελειώνει τὸ ὅλον κείμενον τοῦ κώδικος, δὲν φαίνεται δὲ νὰ ὑπῆρχε καὶ συνέχεια.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἀδεξίου ὅμως βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,150 × 0,105. Στίχοι 18. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, τίτλοι καὶ ἐπίτιτλα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα ὅμως καὶ κακότεχνα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 143β πίναξ, ὅπου «ἡ κήκλη ἡλήου».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 144β ἕτερος παραστατικὸς πίναξ.

Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α - 2β, 143α, 144α καὶ 145α - 148β δοκίμια κονδυλίου.

Μεταξὺ τῶν φύλλων 63β καὶ 64α ἔχει ἀποκοπῆ ἓν φύλλον. Τούτου ἴχνη σώζονται κατὰ τὸ ἄνω ἀριστερὸν μέρος.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γεωμετρικὴ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 109, ἐπὶ τῶν φύλλων 3α καὶ 144α τοῦ κώδικος, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 1/91.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α, εἰς τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν, διὰ χειρὸς ὡσαύτως Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953) ἡ ἔνδειξις: *1, νέος ἀριθμός.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 139 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 130β - 131α (δεῖγμα γραφῆς).

92

Χάρτης Διαστ. 0,205 × 0,150 Αἰὼν XIX (1820) Φύλλα Α'—Δ'+Σελ. 165+Φύλλα α' - δ'

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»).

Εἰς τὴν σελ. 1 ὁ τίτλος: «Νομοκάνων πολλὰ πλούσιος, ὁ ὁποῖος ἐσυνανάχθη

[sic] τώρα κοντὰ ἀπὸ διαφόρους νομοκάνονας καὶ ἐβάλθη εἰς τοιαύτην τάξιν· καὶ πρῶτον φανερώνει κάποιαν ἑρμηνείαν εἰς τοὺς πνευματικοὺς κ(αὶ) ἑτοιμασίαν ὁποῦ χρεωστοῦν νὰ ἔχουν εἰς τὴν ἐξομολόγησιν».

Ἀρχ. (σελ. 1): Ὁ πνευματικός, ὁποῦ δέχεται τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, χρεωστεῖ νὰ ἦναι καλὸν παράδειγμα εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· ἐγκρατής, ταπεινὸς κ(αὶ) ἐνάρετος [. . .]

— σελ. 17: «Κανόνες συνοδικοὶ καὶ ἀποστολικοί, καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καὶ ἄλλων ἁγίων· καὶ πρῶτον λέγομεν διὰ τοὺς πνευματικοὺς πῶς πρέπει νὰ ἐξομολογοῦν, καὶ ὕστερα διὰ τὰ λοιπά». Περιλαμβάνονται κεφάλαια α' - τϟ'.

Ἀρχ. (κεφ. α', σελ. 17): Ὄχι ὡς ἔτυχε, πνευματικέ, πρέπει νὰ κανονίζῃς κατὰ τὴν μικρότητα ἢ μεγαλειότητα τῶν ἁμαρτημάτων, ἀμὴ πρέπει νὰ στοχάζῃς [. . .]
Τελ. (κεφ. τϟ', σελ. 163 - 164): Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κυρίου Σωφρονίου τοῦ σοφωτάτου ἔγινεν τοιοῦτο θαῦμα [. . .] || [. . .] ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, προσευχόμεθα εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὸν παράδεισον νὰ σέβωμεν [sic] εἰς αὐτόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκβήκαμεν διὰ τὴν παρακοήν.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,110. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμὸν (21 - 26). Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Τὸ κείμενον, ἐν ἑκάστῳ φύλλῳ τοῦ κώδικος, περικλείεται ἐντὸς ὀρθογωνίου πλαισίου διὰ μολυβδίδος. Ἡ σελὶς 165 καὶ τὰ φύλλα Αβ - Γβ, αα - δα ἄγραφα. Μετὰ τὴν σελ. 135, ἀριθμεῖται πάλιν, ἐκ παραδρομῆς, σελὶς 135.

Εἰς τὴν σελ. 164, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, τὸ κάτωθι ἐρυθρόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα: *Τέλος ἔλαβεν ἡ ἀντιγραφὴ αὐτὴ | τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ Ἰανουαρίου, τῇ κυριακῇ. | 820ῳ αωκ'.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ. Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 113, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα, Δβ καὶ δβ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 2/92.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 140 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῆς σελίδος 1 (ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

93

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος — Διαστ. 0,236 × 0,168 — Αἰὼν XVIII — Σελίδες 78

[«Πόνημα χρυσοῦν Σαμουὴλ ῥαββὶ τοῦ Ἰουδαίου ἐξελέγχον τὴν τῶν Ἰουδαίων πλάνην».] Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

— σελ. 1: «Ἐπιστολὴ γραφεῖσα ὑπὸ Σαμουὴλ διδασκάλου Ἰσραηλίτου, τοῦ κατα-

γομένου ἐκ τῆς βασιλείας τοῦ Μαρόκου: α: πρὸς ῥαββὶ Ἰσαάκ, τὸν διδάσκαλον τῆς Συναγωγῆς, τῆς οὔσης ἐν Σουβιουλμέτη, τῇ οὔσῃ ἐν τῇ εἰρημένῃ βασιλεία».

Ἀρχ.: Ὁ Θεός, ἀδελφέ, νὰ σὲ διαφυλάξῃ καὶ νὰ σὲ διατηρήσῃ ἕως ὁποῦ νὰ ἀπαλαχθῶμεν τῆς αἰχμαλωσίας ταύτης καὶ νὰ ἐπισυναχθῶμεν, διασκορπισμένοι ὄντες, καὶ νὰ πλησιάσῃ ἡ εἰρήνη [...]

Ἀκολουθοῦν κεφάλαια τοῦ ἔργου α' - κς'.

— σελ. 2: «Κεφάλαιον) α^{ον}:»

Ἀρχ.: Ἐπιθυμῶ, αὐθέντα μοι, νὰ βεβαιωθῶ διὰ σοῦ, καὶ διὰ τῶν μαρτυριῶν τοῦ νόμ(ου) [...] διατί ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι ἐπλήγημεν ὅλοι κοινῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [...]

— σελ. 76: «Κεφ(άλαιον) κς^{ον}: ἐν ᾧ δείκνυσι τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἀποστασεί(αν) τῶν Ἰουδαίων».

Ἀρχ.: Φοβοῦμαι, αὐθέντα μοι, μήπως ἡμεῖς ἀποστατήσαμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὴν πρώτην παρουσίαν ἐκείνου τοῦ δικαίου [...]

Τελ. (σελ. 78 — Κολοβόν): [...] δ^{ον}: ἀλλ' αὐθέντα μοι, δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ τιν(ὰς) ἀπὸ τὴν κοιλί(αν) τοῦ πατρός του. Τοῦτο

Τὸ εἰς τὸν κώδικα τοῦτον περιεχόμενον ἔργον εἶναι ἀντίγραφον ἐξ ἐντύπου (Λειψία, 1769). Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα φύλλα. Οὕτω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου ἐλλείπουν ὁ πλήρης τίτλος του, τὰ προλεγόμενα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως Θωμᾶ Μανδακάση, ὡς καὶ τὰ προλεγόμενα τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη· ἀπὸ δὲ τὸ τέλος μικρὸν μέρος τοῦ κς' κεφαλαίου καὶ ὁλόκληρον τὸ κζ' κεφάλαιον. Πρβλ. τὸν Κώδικα Ἁγίου Στεφάνου 116, ὁ ὁποῖος περιέχει τὸ ἔργον τοῦτο (ἀντιγεγραμμένον ἐκ τῆς ἐντύπου ἐκδόσεώς του) εἰς τὴν πλήρη μορφήν.

Περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου τούτου, τῆς ὁποίας ἀντίγραφον ὁ παρὼν κῶδιξ βλ. E. Legrand, *Bibliographie Hellenique ... au XVIIIe siècle ...* publiée par L. Petit et H. Pernot, τόμ. 2, Paris 1928, ἀρ. 712, σ. 106 - 111· καὶ Θ. Ἰ. Παπαδοπούλου, *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία (1466 ci. - 1800)*, τόμ. Α', *Ἀλφαβητικὴ καὶ χρονολογικὴ ἀνακατάταξις* [Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 48], Ἀθῆναι 1984, σ. 391, ἀρ. 5200, καὶ σ. 571. Πρβλ. καὶ Ζωῆς Μουρούτη - Γκενάκου, *Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης (1731 - 1800) καὶ ἡ συμβολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν παιδείαν τοῦ Γένους* [Παν/μιον Ἀθηνῶν, Φιλοσοφ. Σχολή, Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου, ἀρ. 35], Ἀθῆναι 1979, σ. 19.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἐπιμελημένη, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολὺ ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,190 × 0,120. Στίχοι 23. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἔγχρωμα καὶ περίτεχνα.

Ἐν σελ. 1 ἐπίτιτλον κόσμημα.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 72, ἐπὶ τῆς σελ. 1, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ὑπογραφὴ καὶ σφραγὶς καὶ ἐπὶ τῆς σελ. 78). Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 3/93. Ἐπὶ τῆς σελ. 1, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953) καὶ ὁ ἀριθμὸς 93.

94

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,208 × 0,150 Αἰὼν XVIII Σελίδες α' - β' + 262

1 (σελ. 1) «Εἰς ἅπασαν τὴν λογικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους μέθοδον προδιοίκησις, ἤτοι εἰσαγωγή. Τί ἐστι λογική, καὶ περὶ τῶν τριῶν τοῦ νοὸς ἐνεργειῶν».

Ἀρχ.: Ἡ περὶ τὴν φιλοσοφί(αν) σπουδὴ ὑμᾶς ὑποδέχεται, νέοι φιλομαθέστατοι [. . .]

— σελ. 4: «Μέρος α^{ον}. Περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν α^{ην} τοῦ νοὸς ἐνέργειαν, ἤτοι περὶ ὅρων».

Περιλαμβάνει κεφάλαια α' - ιγ'.

σελ. 4: «Κεφ(άλαι)ον α^{ον}. Τί ἐστιν ὅρος».

Ἀρχ.: Ὁ ὅρος ἐστὶ τῶν πλεοναχῶς λεγομένων· ὅρος λέγεται μὲν καὶ τὸ οροθέσιον, ὡς τὰ πέρατα τῶν ἀγρῶν [. . .]

σελ. 40: «Κεφ(άλαιον) ιγ^{ον}. Περὶ διαιρέσεως καὶ τῶν ἀνηκουσῶν αὐτῇ περιστάσεων».

Ἀρχ.: Ἡ διαίρεσις ἐστὶ διανομὴ τοῦ ἔχοντος μέρη εἰς αὐτὰ ταῦτα [. . .]

— σελ. 44: «Μέρος β^{ον}. Περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν β^{αν} τοῦ νοὸς ἐνέργειαν».

Περιλαμβάνει κεφάλαια α' - θ'.

σελ. 44: «Κεφ(άλαι)ον α^{ον}. Περὶ ὀνόματος».

Ἀρχ.: Περὶ δὲ τῶν τῇ β^{ᾳ} τοῦ νοὸς ἐνεργείᾳ ἀνηκόντων ῥητέον τὰ νῦν [. . .]

σελ. 63: «Κεφ(άλαιον) θ^{ον}. Περὶ ἀντιθέσεως, ἰσοδυναμίας καὶ ἀντιστροφῆς τῶν συνθέτων προτάσεων».

Ἀρχ.: Σύνθετος, ἤτοι ὑποθετικὴ πρότασίς ἐστιν, ἡ πλείους κατηγορικὰς συνδέσμῳ τινὶ περιέχουσα [. . .]

— σελ. 67: «Μέρος γ^{ον}. Περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν γ^{ην} τοῦ νοὸς ἐνέργειαν».

Περιλαμβάνει κεφάλαια α' - ια'.

σελ. 67: «κεφ(άλαιον) α^{ον}. Περὶ ἐπιχειρήματος καὶ τῶν αὐτοῦ εἰδῶν».

Ἀρχ.: Τὸ ἐπιχείρημα, ὃ καὶ πιστωτικὸς λόγος λέγεται, ἐστὶ λόγος ἀποφαντικὸς ἀδήλου τινὸς [. . .]

σελ. 93: «Κεφ(άλαι)ον ια^{ον}. Κανόνες τοῖς τε διαλεγομένοις καὶ ἐνισταμένοις προσήκοντες».

Ἀρχ.: Ἀρχὴν ποιήσων τῆς διαλέξεως ὁ ἐνιστάμενος [. . .]

Τελ. (σελ. 94 - 95): [. . .] καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εἰς τὴν λογικὴν μέθοδον εἰσαγωγῆς ἀποχρήσει· ἔρρωσθε || συνεχῶς τὰ λεχθέντα ἀναγινώσκοντες τῷ συνετιστικῷ φωτὶ τῆς

τρισυποστάτου θεότητος ὁδηγούμενοι, ἐξ ἧς πᾶσα σοφία, ᾗ ἡ δόξα εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας ἀμήν. Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σελ. 95, σκαριφήματα πτηνῶν καὶ ἄλλα διακοσμητικὰ σχέδια.

Εἰς τὴν σελίδα α′: σχῆμα παραστατικὸν λογικῆς φέρον ἄνωθεν τὰ ἑξῆς: «ὅρα εἰς τὸ παράγραφον τῆς λογικῆς τοῦ Εὐγενίου § υμη′ καὶ υμθ′».

Εἰς τὰς σελίδας 96 - 104 περιέχονται τὰ κάτωθι μετὰ τῶν σχετικῶν παραδειγμάτων λογικῆς: «Περὶ σοφιστικῶν συλλογισμῶν καὶ ἐλέγχων». «Περὶ ὁμωνυμίας». «Περὶ ἀμφιβολίας». «Περὶ συνθέσεως». «Περὶ διαιρέσεως». «Περὶ προσῳδίας». «Περὶ σχήματος λέξεως». «Περὶ συμβεβηκότος». «Περὶ ἀγνωσίας ἤτοι ἀγνοίας ἐλέγχου». «Περὶ αἰτήσεως τῆς ἀρχῆς». «Περὶ ἑπομένου».

2 (σελ. 105 - 261) Νικηφόρου Βλεμμύδου Λογικὴ (PG 142, 687 - 1004).

— σελ. 105: «Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς βιβλίον πρῶτον περὶ λογικῆς. Πίναξ τῶν κεφαλαίων». Ἀναγράφονται κεφάλαια α′ - μ′.

— σελ. 107: «Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου ἐπιτομῆς λογικῆς προοίμιον».

Ἀρχ.: Ἐπειδή περ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφὴν καὶ πάντας τοὺς τῆς ἀηθείας λόγους οὐκ ὀλίγον φέρει τὸ χρήσιμον [...]

— σελ. 108: «Κεφ(άλαι)ον α^{ον}. Περὶ ὅρου».

Ἀρχ.: Ὅρος λέγεται μὲν καὶ τὸ ὁροθέσιον· λέγεται (δὲ) καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πράγματος [...]

— σελ. 258: «Κεφάλ(αιον) μ^{ον}. Περὶ προτάσε(ων) κ(αὶ) συλλογισμῶν».

Ἀρχ.: Πᾶσα πρότασις ἢ κατάφασίς ἐστιν ἢ ἀπόφασις [...]

Ἐν σελ. 261: «Τέλος λογικῆς Βλεμμίδου φιλοσόφου».

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ δύο διαφόρων γραφέων.

Α′ (σελ. 1 - 95): Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Στίχοι 21 - 22.

Β′ (σελ. 96 - 261): Γραφὴ στρογγυλόσχημος καὶ ἐπιμελημένη. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Στίχοι 32 - 37. Ἡ σελὶς β′ ἄγραφος.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς Λογικῆς τοῦ Βλεμμύδου, σελ. 261, τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα, ἄνευ ὅμως ὀνόματος γραφέως καὶ χρονολογίας: *ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν π(ατ)ρίδα, | κ(αὶ) οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένα, κ(αὶ) οἱ πραγματεύοντες ἰδεῖν τὸ κέρδος, οὕτω κ(αὶ) οἱ γράφοντες ἰδεῖν τὸ τέλος.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γεωμετρικὴ (ρομβοειδῆ σχήματα) ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 100, ἐπὶ τῶν σελίδων α′ καὶ 262, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 4/94.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 141 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 44 - 45 (δεῖγμα γραφῆς).

95

Χάρτης δυτικός Διαστ. 0,200/0,215 × 0,135/0,155 μ. Ἔτ. 1778/1782 Φύλλα 365

Κῶδιξ συμμιγής.
Μαθηματάριον μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας (τῆς λεγομένης ψυχαγωγίας).

1 (φ. 1α - 48β) **Κανόνες καὶ τριῴδιον.**

α' (φ. 1α-β) «ὁ παρὼν κανὼν ἐςὶ ποίημα τοῦ κυρίου | κοσμᾶ φέρων ἀκροςιχίδα τήνδε· | χριςὸς βροτωθεὶς ἦν ὅπερ θεὸς μένῃ» [= Κοσμᾶ τοῦ Μαϊουμᾶ, Κανὼν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν = W. Christ et M. Paranikas, *Anthologia Graeca Carminum Christianorum*, Lipsiae 1871, σ. 165 (- 169) ⟨Πβ. Enrica Follieri, *Initia Hymnorum Ecclesiae Graecae*, Vol. V/Pars prior, Φ - Ω, Hymnographi - Tabulae [Studi e Testi 215], Città del Vaticano 1966, σ. 104, ἐν λήμμ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος⟩].

Τελ. (κολοβ.) ἐν φ. 1β: . . . ἀνεκτήσατο ἡμᾶς, ὅτι δεδόξαςαι· [= Christ - Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 166, στίχ. 23/24].

Πρὸ τῆς παρατεθείσης ἐπιγραφῆς διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἡ χρονολογικὴ ἔνδειξις: *1779 ὀκτωβρίου 30*

β' (φ. 1β - 16β) «ἕτερος κανὼν ἰαμβικὸς φέρων ἀκροςιχίδα τήνδε· διὰ ςίχων ἡρωϊκῶν· | [φ. 2α] Εὐ ἐπίης [sic] μελέεσσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει [. . .] ποίημα κυρίου ἰωάννου μοναχοῦ, ὁ εἱρμός.» [= Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κανὼν ἰαμβικὸς εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν = Christ-Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 205 - 209 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ἀ., Vol. I, Α - Ζ [Studi e Testi 211], . . . 1960, σ. 549, ἐν λήμμ. (Εὐεπίης . . .), ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος.⟩].

Ἐν τέλει (φ. 16β) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τοῦ κανόνος τοῦ χριςᾶ γενᾶ | κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα κ(αὶ) τὸ* [sic] *θεωμήτορι | κλέοσ: ~*

γ' (φ. 17α - 31β) «ὁ κανὼν τοῦ κυρίου κοσμᾶ· | οὗ [sic] ἡ ἀκροςιχ: | + τῶν θεοφανίων: - × | βάπτισμα ῥύψις γηγενῶν ἁμαρτάδος» [= Κοσμᾶ τοῦ Μαϊουμᾶ, Κανὼν εἰς τὰ Θεοφάνεια = Christ-Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 169 - 173 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ἀ., σ. 220, ἐν λήμμ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος.⟩].

Πρὸ τῆς παρατεθείσης ἐπιγραφῆς (φ. 17α, ἐν τῇ ἄνω ᾠᾳ) τὸ σημείωμα: *αψοθον Δημήτριος*
Ἐν φ. 31β μετὰ τὸ κείμενον: *τέλος τοῦ κανώνος | τῶν φώτων 1780: ~*

δ' (φ. 32α - 39α) «τῶν βαΐων· ὁ κανών, ποίημα τοῦ κυρίου: | κοσμᾶ· οὗ ἡ ἀκροςιχὶς ὡσαννά | χ(ριστὸ)ς εὐλογημένος θ(εὸ)ς κ(αὶ): | λέγομεν τοὺς εἱρμοὺς | ἀναδευτέρου·» [= Κοσμᾶ τοῦ Μαϊουμᾶ, Κανὼν εἰς τὴν κυριακὴν τῶν Βαΐων = Christ-Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 183 - 186 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ἀ., Vol. V/Pars prior, σ. 153, ἐν λήμμ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος⟩].

Ἐν τέλει (φ. 39α) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τοῦ κανόνος τῶν βαΐων: ~ | κ(αὶ) τῷ θεῷ μήτορι* [sic] *κλέος: ~ Δημήτρειος.*

ε′ (φ. 40α - 45β) « ὁ παρὼν κανών, οὗ ἠκροςιχίς [sic]· τῇ μακρᾷ πέμπτῃ, μακρὸν ὕμνον ἐξάδω·» [= Κοσμᾶ τοῦ Μαϊουμᾶ, Κανὼν εἰς τὴν πέμπτην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος = Christ-Paranikas, ἔ.ά., σ. 190 - 193 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ά., Vol. IV, Τ - Υ [Studi e Testi 214], . . . 1963, σ. 54, ἐν λήμμ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος.⟩].

Μεταξὺ τῶν φύλλων 45 καὶ 46 ἔχουν ἐκπέσει δύο φύλλα, τῶν ὁποίων σώζονται μικρὰ λείψανα κατὰ τὴν ράχιν καὶ ἐν οἷς ἐφέρετο τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ κανόνος (ἀζύμῳ ἀληθείας λόγῳ — πέφυκα σώζοντα [= Christ - Paranikas, ἔ.ά., σ. 193, στίχ. 167 - 180]) καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ἐνταῦθα ὑπ' ἀρ. 1 ϝ′ δηλουμένου ἔργου.

ϝ′ (φ. 46α - 48β) «ᾠδὴ, ε′, ὁ εἱρμός». [Ἐξέπεσαν τὰ προηγούμενα στοιχεῖα τῆς ἐπιγραφῆς, τὰ ὁποῖα ἐφέροντο ἐν τέλει τοῦ δευτέρου τῶν πρὸ τοῦ φ. 46 ἐκπεσόντων δύο φύλλων (πβ. τὸ ἡμέτερον σχόλιον εἰς τὸ ἐνταῦθα ὑπ' ἀρ. 1 ε′ δηλούμενον ἔργον)].

Ἀρχ.: Πρὸς σὲ ὀρθρίζω, τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν σεαυτὸν. . .
Τελ.: . . . καὶ πάντα ὑπομείνας, ἅπαντας ἔσωσας.
[= Κοσμᾶ τοῦ Μαϊουμᾶ, Τριῴδιον εἰς τὴν μεγάλην παρασκευήν. Ἡ ἀκροστιχίς: «Προσάββατόν τε.» = Christ - Paranikas, ἔ.ά., σ. 194 - 196 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ά., Vol. III, Ο - Σ [Studi e Testi 213], . . . 1962, σ. 364, ἐν λήμμ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ τριῳδίου τούτου⟩]. Ἐν φ. 48β, μετὰ τὸ κείμενον, διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τῶν κανόνων:* ~ . . .

2 (φ. 50α - 90α) «**πλουτάρχου** χαιρωνέως, | περὶ παίδων ἀγωγῆς.»

Ἀρχ.: Τί τις ἂν ἔχοι εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παίδων . . .
Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 90α) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *αψπ ἀυγόυςου ιζ τέλος κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα, | κ(αὶ) τῇ θεομήτορι κλέος, Δημήτριος | οὗτος ὁ λόγος ὑπάρχει τοῦ πλουτάρχου | πῶς οἱ τοκεῖς νουθετᾶν* [-τᾶν ἐξ ἀρχικοῦ -τεῖν] *τοὺς παίδας | περιαγωγῆς:* ~

3 (φ. 90β - 137β) **Ἰσοκράτους** Λόγοι.

α′ (φ. 90β - 117β) «ἸΣΟΚΡΆΤΟΥΣ [=Ψ.-Ἰσοκράτους] πρὸς | δημόνικον, παραίνεσις».

Ἀρχ.: Ἐν πολλοῖς μέν, ὦ δημόνικε, πολὺ διεςώσας εὑρήσομεν . . .

Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 117β) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τὰς παραινέσεις τοῦ ἰσοκράτους | πρὸς νικοκλέα, περὶ βασιλείας | δημήτριος κὺρ παπ^πὰ γεωργίου:* —

β′ (φ. 118α - 137β) «Ἐ'ν ἔτει 1780 δεκενβρίου 8· τοῦ αὐτοῦ ἰσοκράτους | εἰς εὐαγόραν· δημήτρ [sic]».

Ἀρχ.: Ὁρῶν, ὦ νικόκλεις, τιμῶν τά [sic] σε τὸν τάφον τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς . . .
Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 137β) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τοῦ ἰσοκράτους | πρὸς ἐυαγόραν ἐγκώ|μιον κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα | κ(αὶ) τῇ θεομήτορι κλέος | ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ, ἐκ τῶν τοῦ προκοπίου τοῦ σοφιςοῦ νηφαλίῳ*

4 (φ. 138α - 152β) **Προκοπίου τοῦ ἐκ Γάζης** Ἐπιστολαὶ ⟨πλὴν τῆς ὑπ' ἀρ. ιθ′⟩.

α′ (φ. 138α) «ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ ἐκ τῶν τοῦ προκοπίου | τοῦ σοφιστοῦ νηφαλίῳ».

Ἀρχ.: Ἥσθην δεξάμενος τὴν ὑμετέραν ἐπιστολήν· εἰς ἔργον δὲ . . .
[=Ἐπιστ. 1 (=R. Hercher, *Ἐπιστολογράφοι Ἑλληνικοί - Epistolographi Graeci* . . ., Parisiis ⟨1873⟩, σ. 533)].

β′ (φ. 138α) «φιλίππῳ ἀδελφῷ».
"Αρχ.: Τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν ἀρκεῖ μὲν εἰς σύςασιν φιλίας . . . [='Επιστ. 2 (=Hercher, ἔ.ἀ.)].

γ′ (φ. 138α - 139α) «γερμανῷ».
"Αρχ. (φ. 138β): "Οσον ἀγαθοὶ λυποῦσιν ἄνδρες πεῖραν αὐτῶν . . .
[='Επιστ. 4 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 533 - 534)].

δ′ (φ. 139α-β) «Φιλίππῳ»
"Αρχ.: Μακρὸν ἡμῖν ἐσίγησας χρόνον κ(αὶ) τὸ πρᾶγμα φέρειν . . .
[='Επιστ. 6 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 534 ⟨: Φιλίππῳ ἀδελφῷ⟩)].

ε′ (φ. 139β - 140α) «ἰωάνῃ»
"Αρχ.: Ὁ λογιώτατος διόδωρος, λύσις ἡμῖν ἔςω τῆς πρὸς . . .
[='Επιστ. 12 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 536 ⟨:'Ιωάννῃ⟩)].

ϛ′ (φ. 140α-β) «ἱλασίῳ»
"Αρχ.: Εἰ [sic ἐξ ἀρχικοῦ *Εἰς* τῇ διαγραφῇ τοῦ γράμματος ς] τὰ τῶν φίλων κοινὰ παλαιὸς εἶναι βούλεται λόγος, . . .
[='Επιστ. 14 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 537 ⟨: 'Ιλασίῳ⟩)].

ζ′ (φ. 140β - 141α) «στεφάνῳ»
"Αρχ.: Ε"τι παρὰ τὸν νεῖλον οἰκεῖς; ἔτι ποθοῦντας . . .
[='Επιστ. 18 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 539)].

η′ (φ. 141α-β) «θωμᾷ»
"Αρχ.: Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐφραίνειν [sic] οἶδε . . .
[='Επιστ. 21 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 540)].

θ′ (φ. 141β - 142α) «στεφάνῳ»
"Αρχ.: "Ησθην δεξάμενος τὴν ὑμετέραν ἐπιςολήν, ὃν ἠδόμην . . .
[='Επιστ. 30 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 542 - 543)].

ι′ (φ. 141α-β) «παγκρατίῳ»
"Αρχ.: Οἱ τὰς σειρῆνας ποτὲ παραπλέοντες, καὶ τὰ . . .
[='Επιστ. 31 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 543)].

ια′ (φ. 142β - 143α) «νηφαλίῳ»
"Αρχ.: "Οσον ἡμῖν πάλαι τὸν θυμὸν ἐπαφῆκας τοῖς γράμμασι, . . .
[='Επιστ. 32 (=Hercher, ἔ.ἀ.)].

ιβ′ (φ. 143α - 144α) «ἰουλίῳ»
"Αρχ.: Οἷά μοι συνέβη δεξαμένῳ τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν . . .
[='Επιστ. 36 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 544/545 ⟨: Σωσιανῷ καὶ 'Ιουλίῳ⟩)].

ιγ′ (φ. 144α - 145β) «γεσσίῳ παραμυθητική»
"Αρχ.: Ὡς πικρὰ τὰ καθ' ἡμῶν τῆς τύχης βουλεύματα . . .
[='Επιστ. 38 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 545/546 ⟨: Γεσσίῳ ἰατροσοφιστῇ.⟩)].

ιδ′ (φ. 145β - 146α) «παγκρατίῳ»
"Αρχ.: Οὕτω παρορᾷς τοὺς ποθοῦντας; οὕτω τῆς γλώττης . . .
[='Επιστ. 43 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 547)].

ιε′ (φ. 146α - 147α) «ἠλίᾳ ἐπισκόπῳ»
"Αρχ.: Πολλῶν ὄντων εἰπεῖν ἐξ ὧν ἄν τις τὰ τῆς τύχης . . .
[='Επιστ. 45 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 547/548)].

ιϛ′ (φ. 147α - 148α) «κληδονίῳ»

"Αρχ.: Εὖγε τῆς ἐν τοῖς γράμμασι χάριτος κ(αὶ) γλώττης . . .
[='Επιστ. 46 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 548/549)].

ιζ′ (φ. 148α - 149α) «γεσσίω»

"Αρχ.: Τῆς μέχρι νῦν ὦ λῶςε πρὸς τὸ γράφειν ὁρμῆς . . .
[='Επιστ. 47 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 549)].

ιη′ (φ. 149β - 150α) «μουσαίω»

"Αρχ.: 'Ο λογιώτατος παλλάδιος, χρυσὸν ὅλον ἧκεν ἄγων . . .
[='Επιστ. 48 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 549 - 550)].

ιθ′ (φ. 150α-β) «μεγέθος· [sic] προκοπίω»

"Αρχ.: "Οτε πρῶτον εἰς μέσους ἡμᾶς τὸν ἐπιτάφιον λόγον παρῆλθες . . .
[='Επιστ. 49 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 550 ⟨: Μεγέθιος Προκοπίῳ.⟩)].

κ′ (φ. 150β - 151α) «νεςορίω»

"Αρχ.: διεψεύσθημεν ἐλπίδος μακρᾶς μὲν καὶ τῷ χρόνῳ λυπούσης . . .
[='Επιστ. 56 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 552)].

κα′ (φ. 151α-β) «ζαχαρία»

"Αρχ. (φ. 151β): "Οσης με φιλοτιμίας ἐνέπλησας τὴν μικρὰν . . .
[='Επιστ. 58 (=Hercher. ἔ.ἀ., σ. 552/553)].

κβ′ (φ. 151β - 152β) «νηφαλίῳ»

"Αρχ. (φ. 152α): Cὺ μεν ἐν πλήθει χρημάτων ἀπορίαν θρηνεῖς . . .
[='Επιστ. 59 (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 563)].
'Εν τέλει τοῦ κειμένου τῶν ὡς ἄνω ἐπιστολῶν (φ. 152β): *τέλος τῶν ἐπιςολῶν τοῦ σοφιςοῦ προκοπίου δημήτριος* [-τρι- ἐξ ἀρχικοῦ -τρη-] | *ὦ τοῦ παπὰ γεωργίου, ἐκ τῶν τοῦ γρηγορίου τοῦ θεολόγου.*

5 (φ. 152β - 180α) **Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ** 'Επιστολαί ⟨πλὴν τῆς ὑπ' ἀρ. κ′⟩.

α′ (φ. 152β - 153β) «κελευσίῳ ἄρχοντι»

"Αρχ.: 'Επειδή μοι τὴν σιωπὴν ἐγκαλεῖς, καὶ τὴν ἀγροικίαν, ὦ καλὲ . . .
[='Επιστ. 114 (=Migne, *P.G.*, 37 [1862], 209)].

β′ (φ. 154α) «τῷ νικοβούλῳ»

"Αρχ.: 'Αεὶ προτιμήσας ἐμαυτοῦ τὸν μέγαν βασίλειον . . .
[='Επιστ. 53 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 109)].

γ′ (φ. 154α-β) «πρὸς τὸν μέγαν βασίλειον»

"Αρχ.: 'Εψευσάμην, ὁμολογῶ, τὴν ὑπόσχεσιν, συνέσεσθαί σοι . . .
[='Επιστ. 1 Βασιλείῳ ἑταίρῳ (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 21)].

δ′ (φ. 154β - 155β) «τῷ αὐτῷ»

"Αρχ.: Πῶς ἐπιφυλλὶς ἡμῖν τὰ σά, ὦ θεία κ(αὶ) ἱερὰ κεφαλή; . . .
[='Επιστ. 46 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 96)].

ε′ (φ. 155β - 156α) «βοσπορίῳ κολωνίας»

"Αρχ.: Δὶς ἤδη τοῦτο ἐπτέρνισμαι παρ' ἡμῶν [sic: ὑμῶν Migne] καὶ . . .
[='Επιστ. 153 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 260)].

ϛ′ (φ. 156α - 157β) «καισαρίῳ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ, ἐλέγχεται ταύτῃ ὁ καισάριος, | ὅτι ἰουλιανῷ τῷ παραβάτῃ παρίςατο ταμίας γενόμενος»

"Αρχ.: Ἱκανῶς ἠρυθριάσαμεν ἐπὶ σοί· τὸ γὰρ ὅτι ἐλυπήθημεν . . .
[='Επιστ. πρὸς Καισάριον (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 32)].

ζ' (φ. 157β - 160β) «σωφρονίῳ ὑπάρχῳ, τούτου τὴν βοήθειαν ἐπιζητεῖ ὁ θεολόγος κ(α)τ(ὰ) | τῶν διαρπασάντων τὰ τοῦ καισαρίου μικρῷ ἔμπροσθεν τεθνη|κότος.»

"Αρχ.: Ὁρᾷς οἷα τὰ ἡμέτερα, κ(αὶ) ὅπως κύκλος τῶν ἀν(θρωπ)ίνων . . .
[='Επιστ. 29 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 64)].

η' (φ. 160β - 161α) «τῷ μεγάλῳ βασιλείῳ»

"Αρχ.: Ἐπειδή σε τεθέντα ἐπὶ τὸν ὑψηλὸν θρόνον ἔγνων . . .
[='Επιστ. 45 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 93)].

θ' (φ. 161α-β) «γρηγορίῳ νύσσης»

"Αρχ.: Μὴ σφόδρα δάκνου τοῖς λυπηροῖς, ἂν γὰρ ἧττον λυπώμεθα . . .
[='Επιστ. 72 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 137)].

ι' (φ. 161β - 162β) «τῷ αὐτῷ»

"Αρχ.: Καὶ τοῦτο ἀπέκειτο τῇ μοχθηρᾷ μου ζωῇ, τὸ βασιλείου θάνατον . . .
[='Επιστ. 76 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 140)].

ια' (φ. 162β) «Εὐδοξίῳ ῥήτορι»

"Αρχ.: Ἐρωτᾷς πῶς τὰ ἡμέτερα [sic ἐξ ἀρχικοῦ *τὰς ἡμετέρας* τῇ διαγραφῇ τῶν ἐσφαλμένων στοιχείων]; κ(αὶ) λίαν πικρῶς . . .
[='Επιστ. 80 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 153)].

ιβ' (φ. 162β - 163β) «γρηγορίῳ ἄρχοντι»

"Αρχ.: Οὐκ ἐπαινῶ τὸν ἡσίοδον || ὅτι τοὺς ὁμοτέχνους ἀντὶ τέχνους [sic] . . .
['Επιστ. 195 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 317)].

ιγ' (φ. 163β - 164β) «ἐκηβολίῳ»

"Αρχ. (φ. 164α): βοήσομαί τι κατ' ἐμαυτοῦ· κ(αὶ) συγγ ͮώμη . . .
[='Επιστ. 196 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 320)].

ιδ' (φ. 164β - 165β) «ἀςερίῳ»

"Αρχ.: Τί τοῦτο, ἴσως ἐρεῖς; πάλιν ἡμῖν ὁ Γρηγόριος; πάλιν . . .
[='Επιστ. 148 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 253)].

ιε' (φ. 165β - 166β) «ὀλυμπίῳ»

"Αρχ.: Ἡμῖν ἄρχων σὺ κ(αὶ) μετὰ τὴν ἀρχήν. κρίνομεν γὰρ . . .
[='Επιστ. 154 (Migne, ἔ.ἀ., 37, 260)].

ιϝ' (φ. 166β - 167α) «προκοπίῳ»

"Αρχ.: Πῶς ἔχει τὰ πράγματα ἡμῖν ἐρωτᾷς; μετά τινος ἱςορίας . . .
[='Επιστ. 90 (Migne, ἔ.ἀ., 37, 164)].

ιζ' (φ. 167α - 168β) «νεκταρίῳ κωνςαντινουπόλεως»

"Αρχ.: "Οταν ἄλλος ἄλλο τι τῶν σῶν ἐπαινῇ, κ(αὶ) πάντες . . .
[='Επιστ. 185 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 304)].

ιη' (φ. 168β - 169α) «ἀμαζονίῳ»

"Αρχ.: "Αν τις εἴρηταί σε τῶν κοινῶν φίλων, πολλούς δὲ εἶναι . . .
[='Επιστ. 94 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 168)].

ιθ' (φ. 169α-β) «ὀλυμπίῳ»

"Αρχ.: Πάλιν γράφω, παρεῖναι δέον· ἀλλὰ παρὰ σοῦ μοι . . .
[='Επιστ. 140 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 237)].

κ' (φ. 170α-β) «Βασίλειος γρηγορίῳ»
"Αρχ.: Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς; ἢ πῶς ἀνακαινισθῇ . . .
[='Αγ. Βασιλείου, 'Επιστ. ΜΖ' Γρηγορίῳ ἑταίρῳ (=Migne, ἔ.ἀ., 32, 381· 37, 88)].

κα' (φ. 170β) «σωφρονίω ὑπάρχῳ»
"Αρχ.: Ὁ χρυσὸς ἄλλοτε μὲν ἄλλως μεταποιεῖται κ(αὶ) σχηματίζεται . . .
[= Γρηγορίου τοῦ Ναζ., 'Επιστ. 21 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 56)].

κβ' (φ. 170β - 171α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ. (φ. 171α): μητέρα τιμᾶν, τῶν ὁσίων· μήτηρ (δὲ) ἄλλη μὲν ἄλλου . . .
[='Επιστ. 37 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 77)].

κγ' (φ. 171α - 172α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ. (φ. 171β): "Ηδη [sic ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *"Εδει* (=Migne)] καθάπερ τὸν χρυσὸν κ(αὶ) τοὺς λίθους . . .
[='Επιστ. 22 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 57)].

κδ' (φ. 172α-β) «ἀςερίῳ»
"Αρχ.: Τί τοῦτο πάσχομεν; οἴχεσθε καταλιπόντες ἡμᾶς . . .
[='Επιστ. 155 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 261)].

κε' (φ. 172β - 173β) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: μέγας ἐν ἀν(θρώπ)οις ὁ ηρακλῆς, ὡς ὁ λόγος . . .
[='Επιστ. 156 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 264)].

κϝ' (φ. 173β - 174α) «θεμιςίῳ»
"Αρχ.: Σπαρτιάτας ἡ λόγχη γνωρίζει, ὦμος τοὺς πελοπίδας . . .
[='Επιστ. 38 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 80)].

κζ' (φ. 174α-β) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: Λόγοι τὸ κινδυνευόμενον, κ(αὶ) σὸς ὁ καιρός, εἴπερ σύ . . .
[='Επιστ. 24 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 60)].

κη' (φ. 174β - 175α) «γρηγορίω ἐπισκόπῳ»
"Αρχ.: Καιμένων [sic ἀντὶ τοῦ *Καὶ μένων*] συνεκδημῶ διὰ τῆς ἀγάπης . . .
[='Επιστ. 74 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 137)].

κθ' (φ. 175α-β) «ἰακώβῳ».
"Αρχ.: 'Ακοῇ [-ῇ ἐξ ἀρχικοῦ -ή] μὲν γινώσκω τὴν σὴν τιμιότητα . . .
[='Επιστ. 208 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 345)].

λ' (φ. 175β - 176α) «ὀλυμπίῳ»
"Αρχ.: καὶ ὁ πόθος τῆς σῆς συντυχίας θερμός, καὶ ἡ χρεία τῶν δεομένων . . .
[='Επιστ. 142 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 244 ["Αρχ.: *Εἰ καὶ ὁ πόθος . . .*])].

λα' (φ. 176α-β) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: Τί τὸ πολλὰ παθεῖν, κ(αὶ) τὸ εὐπαθεῖν [sic ἀντὶ τοῦ *εὖ παθεῖν*] . . .
[='Επιστ. 143 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 244)].

λβ' (φ. 176β - 177β) «Τιμωθέῳ [sic]»
"Αρχ.: 'Αεὶ καλὸς ἐγὼ τῶν καλῶν θηρευτής, ἵνα τί κ(αὶ) . . .
[='Επιστ. 164 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 272)].

λγ′ (φ. 177β - 178β) «θέκλῃ»
"Αρχ.: "Ωρμησα μὲν κ(αὶ) αὐτὸς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν . . .
[='Επιστ. 222 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 361)].

λδ′ (φ. 178β - 180α) «πρὸς νικόβουλον»
"Αρχ.: Τῶν γραφόντων ἐπιστολάς, ἐπειδὴ κ(αὶ) τοῦτο αἰτεῖς . . .
[='Επιστ. 51 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 105 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 15 - 16)].

6 (φ. 180α - 198β) **Συνεσίου** 'Επιστολαί.

α′ (φ. 180α - 181α) «αψπα ἰουλίου 24 ἐκ τῶν τοῦ σοφωτάτου συνεσίου | νικάνδρῳ»
"Αρχ.: Παῖδας ἐγὼ λόγους ἐγεννησάμην· τοὺς μέν, ἀπὸ τῆς . . .
[='Επιστ. 1 (=Migne, ἔ.ἀ., 66 [1864], 1321 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 638)].

β′ (φ. 181α) «'Ιωάννῃ»
"Αρχ.: ἀφοβία μεγίςη τὸ φοβεῖσθαι τοὺς νόμους· σὺ δὲ αὐτοὺς . . .
[='Επιστ. 2 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1324 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 638)].

γ′ (φ. 181α - 183α) «τοῖς πρεσβυτέροις»
"Αρχ.: ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπικύριον [sic ἀντὶ τοῦ *ἐπὶ κύριον*] ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον . . .
[='Επιστ. 5 (Migne, ἔ.ἀ., 66, 1341 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 645 - 646)].

δ′ (φ. 183α-β) «θεοδώρῳ κ(αὶ) τῇ ἀδελφῇ [sic]»
"Αρχ.: Πῶς δοκεῖτε; δέδηγμαι τὴν καρδίαν, ἐκδεδομένου λόγου . . .
[='Επιστ. 7 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1345 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 646 - 647)].

ε′ (φ. 183β - 184α) «τῷ ἀδελφῷ»
"Αρχ.: Οὐ μὴ ἐρεῖς, ὡς ἔλαθεν ὑμᾶς ὁ διακομιστὴς τῶν πανηγυρικῶν . . .
[='Επιστ. 8 (=Migne. ἔ.ἀ., 66, 1345 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 647)].

Ϝ′ (φ. 184α) «ἡλιοδώρῳ»
"Αρχ.: Πολλὰ κἀγαθὰ γένοιτο τῷ δεῖνι δια ευφήμου μνήμης . . .
['Επιστ. 17 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1352 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 650)].

ζ′ (φ. 184α-β) «ἀναςασίῳ»
"Αρχ.: ἥσθην ἀλλὰ πῶς | οἴει; πάνυ μὲν οὖν ἀπὸ βαθείας . . .
[='Επιστ. 22 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1356 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 651)].

η′ (φ. 184β) «σιμπλικίᾳ [ἐξ ἀρχικοῦ *συμπλακία* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *σιμπλικίῳ*]»
"Αρχ.: "Εδει μέντοι ταῖς τύχαις τὰς γνώμας μὴ συνεξαίρεσθαι . . .
[='Επιστ. 24 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1356 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 651)].

θ′ (φ. 184β - 185α) «ἡλιοδώρῳ»
"Αρχ.: 'Εμοὶ μὲν συμπρόεισι τοῖς ἐνιαυτοῖς· κ(αὶ) ἡ τοῦ φίλτρου . . .
[='Επιστ. 25 (Migne, ἔ.ἀ., 66, 1356 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 651 - 652)].

ι′ (φ. 185α) «κώνςαντι»
"Αρχ.: Εἰ φιλοσοφίας τιμᾶς ἀρετήν, οὐ μόνον ἐν παροῦσι . . .
[='Επιστ. 27 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1357 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 652)].

ια′ (φ. 185α-β) «αὐρηλιανῷ [-*ρη*- ἐξ ἀρχικοῦ -*ρι*-]»
"Αρχ.: Εἰ τινὲς εἰσὶ ψυχαὶ τῶν πόλεων (ὥσπερ οὖν εἰσὶν ἔφοροι) . . .
[='Επιστ. 31 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1360 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 653)].

ιβ′ (φ. 185β) «τῇ [ἐξ ἀρχικοῦ *τὸ*] φιλοσόφῳ»

Ἀρχ.: Ἠχοῦς ἔοικα πρᾶγμα ποιεῖν· ὥσπερ εἴληφα φωνὰς ...
[=Ἐπιστ. 33 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1361 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 654)].

ιγ′ (φ. 185β) «Τῷ ἀδελφῷ»
Ἀρχ.: Ἕλκει με παρὰ σὲ πόθος κ(αὶ) χρεία· πυνθάνομαι ...
[=Ἐπιστ. 39 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1364 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 655)].

ιδ′ (φ. 185β) «ὀλυμπίῳ»
Ἀρχ.: λυποῦσι τὴν ἐκκλησίαν ἀλλότριοι πονηροί ...
[=Ἐπιστ. 45 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1373 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 659)].

ιε′ (φ. 185β - 186α) «θεοτίμῳ»
Ἀρχ. (φ. 186α): Πλείω καλὰ τῆς σιμωνίδου συνουσίας ἱέρων ...
[=Ἐπιστ. 49 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1377 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 660 - 661)].

ιϛ′ (φ. 186α-β) «Τῷ ἀδελφῷ»
Ἀρχ. (φ. 186β): Ἔλυσας τὸ πρυμνήσιον· κἀγὼ τὰς ἡμιόνους ἔζησα ...
[=Ἐπιστ. 55 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1381 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 662 - 663)].

ιζ′ (φ. 186β - 187β) «τῷ ἡγεμόνι»
Ἀρχ.: Μισθὸς ἀρετῆς ἔπαινος· ὃν εἰσφέρομεν μαρκελλίνῳ ...
[=Ἐπιστ. 62 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1405 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 673)].

ιη′ (φ. 187β) «ἰωάν(νῃ)».
Ἀρχ.: Χρῆσθαι δεῖ ταῖς τῶν δυνατῶν φιλίαις ...
[=Ἐπιστ. 63 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1408 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 674)].

ιθ′ (φ. 187β) «τῷ αὐτῷ»
Ἀρχ.: Μὴ αἴτει μεγάλα ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον ...
[=Ἐπιστ. 64 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1408 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 674)].

κ′ (φ. 187β) «τῷ ἀδελφῷ»
Ἀρχ.: ἄμφω τοὺς διονυσίους ἀπέστειλα, ἵνα τῶν βιβλίων ...
[=Ἐπιστ. 65 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1408 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 674)].

κα′ (φ. 187β - 188α) «Τῷ αὐτῷ»
Ἀρχ.: μέλει γάρ σοι, μέλει κ(αὶ) πενταπόλεως· οὐκοῦν ...
[=Ἐπιστ. 69 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1433 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 682, ἀρ. ξθ′. Τῷ αὐτῷ ⟨=Θεοφίλῳ⟩)].

κβ′ (φ. 188α-β) «πρόκλῳ»
Ἀρχ.: Πέρυσιν οὐχ ἧκ(ει) μοι γράμματα παρὰ τῆς ἱερᾶς σου ...
[=Ἐπιστ. 70 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1433 = Hercher ἔ.ἀ., σ. 682)].

κγ′ (φ. 188β) «πυλαιμένει»
Ἀρχ.: Διττοὶ λόγοι λέγονται περὶ σοῦ· τοιγαροῦν ὁμοῦ ...
[=Ἐπιστ. 71 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1433 = Hercher ἔ.ἀ., σ. 682 - 683)].

κδ′ (φ. 188β) «ἡλιοδώρῳ»
Ἀρχ.: Ἔπεμψά σοι τὸν λόγον ἀττικουργῆ [sic], τῆς ἀκριβοῦς ...
[=Ἐπιστ. 74 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1440 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 685, ἀρ. οδ′. Πυλαιμένει)].

κε′ (φ. 189α-β) «τῇ φιλοσόφῳ ἱπατία [sic]»
Ἀρχ.: Ε'⟨ι⟩ κ(αὶ) μὴ πάντα ὁ δαίμων ἀφελέσθαι μου [sic] δύναται ...
[=Ἐπιστ. 81 (80) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1452 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 690)].

κϝ′ (φ. 189β) «τῶ αὐτῶ [sic (ἐνῷ προηγεῖται: *τῇ φιλοσόφῳ ἱπατία*)]»
"Αρχ.: Ἐπιστολὴν ἐπέθηκα τῷ θαυμαςῷ γεροντίῳ . . .
[=Ἐπιστ. 86 (85) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1456 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 691, ἀρ. πς′. Τῷ αὐτῷ⟨=τῷ ἀδελφῷ⟩)].

κζ′ (φ. 189β) «τῶ ἀδελφῶ [sic μετὰ διαγραφὴν τοῦ ἀρχικοῦ *ὀλυμπίω* διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως]»
"Αρχ.: Τέως μὲν εὖ πράττομεν [sic] εἶθ' ὥσπερ ῥεύματος . . .
[=Ἐπιστ. 89 (88) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1456 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 692, ἀρ. πθ′ Τῷ ἀδελφῷ)].

κη′ (φ. 189β - 190α) «ὀλυμπίῳ» [sic μετὰ διαγραφὴν τοῦ προτασσομένου *τῷ ἀδελφῷ*]
"Αρχ. (φ. 190α): Τὴν ἐπιςολὴν ἀναγινώσκων, ἐν ᾗ διηγήσω . . .
[=Ἐπιστ. 97 (96) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1465 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 696)].

κθ′ (φ. 190α - 191α) «τῶ αὐτῶ»
"Αρχ. (φ. 190β): Πῶς οἴει με διψῶντα ταῖς ἡδίςαις ἐπιςολαῖς . . .
[=Ἐπιστ. 98 (97) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1465 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 697)].

λ′ (φ. 191α) «πυλαιμένει»
"Αρχ.: Cυνίςημι τῇ φιλίᾳ κ(αὶ) τῇ προςασίᾳ τῇ σῇ, τὸν θαυμάσιον . . .
[=Ἐπιστ. 102 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1472 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 699/700)].

λα′ (φ. 191β) «ἀδελφῶ»
"Αρχ.: πυνθάνῃ περὶ διοσκορίου [sic] πόσους ἀπαγγέλλει στίχους . . . .
[=Ἐπιστ. 111 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1493 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 708, ἀρ. ρια′. Τρωΐλῳ)].

λβ′ (φ. 191β - 192α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: Εἶτα θαυμάζεις τοὺς αὐχμώδεις φυκοῦντας, οἰκῶν . . .
[=Ἐπιστ. 114 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1496 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 709)].

λγ′ (φ. 192α) «ἡλιοδώρῳ»
"Αρχ.: Ἡ φήμη λέγει δύνασθαί σε πολλὰ παρὰ τῷ νῦν ἔχοντι . . .
[=Ἐπιστ. 117 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1497 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 710)].

λδ′ (φ. 192α - 193α) «τρωΐλῳ»
"Αρχ. (φ. 192β): Εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν' [sic] ἀΐδαο, αὐτὰρ ἐγὼ κακεῖθεν [sic] φίλου . . .
Τελ. (κολοβὸν [διὰ χάσμα προϋπάρχον εἰς τὸ ἀντιβόλαιον τοῦ γραφέως]): τὸν ἐπὶ αἴσονι τῷ θετταλῷ λόγον· ὅν φασὶν [Λείπουν τὰ ἐφεξῆς: αἱ ποιήσεις δὶς ἀνηβῆσαι νέον ἐκ πρεσβύτου γενόμενον.]
[Ἐπιστ. 123 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1504 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 713)].

λε′ (φ. 193β - 194α) [Ἀ κ έ φ α λ ο ς (διὰ χάσμα προϋπάρχον εἰς τὸ ἀντιβόλαιον τοῦ γραφέως)]
"Αρχ.: κ(αὶ) ἀν(θρώπ)ου μὲν οὐδενὸς ἠξίου θεοῦ δὲ εἰς ἀν(θρώπ)ους εἶναι τὴν δόσιν . . .
[=Ἐπιστ. 138 (137) «Τῷ αὐτῷ ⟨=Ἑρκουλιανῷ⟩» (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1528 = Hercher, ἔ.ἀ., ⟨723 - 724,5-⟩724,5 - 24)].

λϝ′ (φ. 194α - 195α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: Εἰ τὸ σοῦτόν [sic] ἐςι κέντρον πειθοῦς ἐν τοῖς γράμμασιν . . .
[=Ἐπιστ. 139 (138) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1529 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 724 - 725, ἀρ. ρλθ′ Τῷ αὐτῷ ⟨=Ἑρκουλιανῷ⟩)].

λζ′ (φ. 195α-β) «ἰωάννῃ»
"Αρχ.: Οἶμαί σε κ(αὶ) πρὸ εὐχῆς εὖ πράττειν, ὅς γε ἀφεὶς . . . .
[='Επιστ. 147 (146) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1541 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 730 - 731)].

λη′ (φ. 195β - 196α) «τῷ αὐτῷ· ἰωάννῃ»
"Αρχ. ἡμῖν ἀεὶ κ(αὶ) ἀπὼν, ἐπιδημεῖς τῇ μνήμῃ· καὶ γὰρ . . .
[='Επιστ. 149 (148) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1549 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 734, ἀρ. ρμθ′. Τῷ αὐτῷ ⟨='Ολυμπίῳ⟩)].

λθ′ (φ. 196α) «πυλαιμένει»
"Αρχ.: οὐδὲ, τὴν σὴν ἡράκλειαν ἀνήκοον οἶμαι γεγονέναι τοῦ . . .
[='Επιστ. 150 (149) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1549 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 734, ἀρ. ρμν′ ⟨γρ. ϱν′⟩)].

μ′ (φ. 196α-β) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ. (φ. 196β): "Αρά μοι μένεις φιλόσοφος; ἄρα ἐκεῖνος ὃν . . .
['Επιστ. 151 (150) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1552 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 734)].

μα′ (φ. 196β - 197α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ. (φ. 197α): Δι' ἔτους ἡμῖν ἀφικνεῖται παρὰ σοῦ γράμματα . . .
[='Επιστ. 153 (152) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1552 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 735)].

μβ′ (φ. 197α-β) «δομετιανῷ σχολαςικῷ»
"Αρχ.: Πάνυ σαφῶς δι' αὐτῶν μεμαθηκὼς [sic] τῶν ἔργων τὴν . . .
['Επιστ. 155 (154) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1557 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 737)].

μγ′ (φ. 197β - 198α) «τῷ αὐτῷ»
"Αρχ.: Τὰ δίκαια χρήζει συμμάχων· κ(αὶ) γένοιτ' [sic] ἂν οἱ βοηθοῦντες . . .
[='Επιστ. 156 (155) (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1557 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 738)].

μδ′ (φ. 198α-β) «τοῖς πρεσβυτέροις»
"Αρχ.: Οὔτε πρότερον ἐγὼ ὑμῶν περιῆν, ἀπάσῃ ῥώμῃ καὶ μηχαναῖς . . .
[='Επιστ. 11 (=Migne, ἔ.ἀ., 66, 1348 = Hercher, ἔ.ἀ., σ. 648)].
Τὸ κείμενον τῆς ὡς ἄνω ἐπιστολῆς δι' ἔκπτωσιν τριῶν φύλλων μετὰ τὸ φ. 198 τελευτᾷ κολοβὸν (φ. 198β): . . . εἰ γὰρ μὴ ἔρημος ἀπολειφθείην θεοῦ, τότε (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 648 στίχ. 32). Κατὰ ταῦτα ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου τῶν ἐκπεσόντων ἐνταῦθα φύλλων ἐφέρετο (τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς): γνώσομαι τὴν ἱερωσύνην οὐκ ἀπόβασιν οὖσαν φιλοσοφίας ἀλλ' εἰς αὐτὴν ἐπανάβασιν. (=Hercher, ἔ.ἀ., σ. 648, στίχ. 33 - 34).

7 (φ. 199α - 241α) «κυροῦ θεοδώρου τοῦ προδρόμου τετράστιχα ἰαμβεῖα κ(αὶ) ἡρῷα | εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ παλαιᾷ πάσῃ | γραφῇ γένεσις» [καὶ δι' ἑτέρας χειρὸς πρόσθετα:] «εἰς τὸ ἑξαήμερον ἔργον τοῦ θ(ε)οῦ».
"Αρχ.: 'Εν ἡμέραις ἓξ τὴν κτίσιν κτίζεις λόγε . . .
Τελ. (φ. 241α): ὅρκος γὰρ δαβὶδ κ(αὶ) ἰωνάθαν ἔλαβε τέρμα·
[=**Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου**, 'Επιγράμματα (=Migne, *P. G.* 133, 1101 - 1160)].
'Εν τέλει τοῦ κειμένου τῶν ὡς ἄνω τετραστίχων διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως:
Τέλος ὧδε εἰλήφασι | κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα κ(αὶ) | τῇ θεομήτορι κλέος | εἰς τὰ τετράςιχα | τοῦ προδρόμου. Παραπλεύρως δὲ τούτων πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ χρονολογικὴ ἔνδειξις διὰ τῆς αὐτῆς χειρός: *1782 | φεβρουαρίϐ | 8*

8 (φ. 241β - 266β) **Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ** Λόγοι.
α′ (φ. 241β - 250β) «τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου |

ἐπισκόπου νάζιανζηνοῦ, εἰς τοὺς λόγους, κ(αὶ) εἰς τὸν | ἐξισωτὴν ἰουλιανὸν λόγος».

"Αρχ.: Τὶς ἡ τυρανὶς, ἣν ἐξ ἀγάπης ἀεὶ τυρανούμεθα; ...
[=Λόγος 19 (=Migne, *P. G.* 35, 1044)].
Τῆς παρατεθείσης ἐπιγραφῆς ὑπέρκειται (ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ φ. 241β) τὸ ἑξῆς σημείωμα τοῦ γραφέως τοῦ κειμένου: *φευρουαρίου: 9 ἀρχήσαμεν 1782*

β' (φ. 251$^{\alpha}$ - 263$^{\beta}$) «τοῦ αὐτοῦ λόγους [sic] εἰς τοὺς μακαβαίους.»
"Αρχ. Τί δὲ οἱ μακαβαῖοι; τούτων γὰρ ἡ παροῦσα ...
[=Λόγος 15 (=Migne, *ἔ.ἀ.*, 35, 912)].

γ' (φ. 263$^{\beta}$ - 266$^{\beta}$) «τοῦ αὐτοῦ εἰς καισάριον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, περιόντων ἔτι | τῶν γονέων.»
"Αρχ.: Οἴεσθέ με ἴσως, ὦ φίλοι κ(αὶ) ἀδελφοὶ κ(αὶ) πατέρες ...
[= Λόγος 7 (=Migne, *ἔ.ἀ.*, 35 [1857], 756· (σχόλια) 36 [1858], 1181)].
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ὡς ἄνω λόγου (φ. 266β) διὰ τῆς χειρὸς πιθανώτατα τοῦ γραφέως φέρεται τὸ σημείωμα: *ἐδῶ εἶναι κ(αὶ) τὰ ἄλλα ὁποῦ ἀλησμονήσαμεν ἠδ:*

9 (φ. 267$^{\alpha}$ - 322$^{\beta}$) **Ἰσοκράτους** Λόγοι.

α' (φ. 267$^{\alpha}$ - 286$^{\alpha}$) «ἰσοκράτους [=Ψ.-Ἰσοκράτους] πρὸς δημόνικον παραίνεσις»
"Αρχ.: Ἐν πολλοῖς μέν, ὦ δημόνικε, πολὺ διεςώσας εὑρήσομεν ...
Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 286α) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος*
Τῆς παρατεθείσης ἐπιγραφῆς ὑπέρκειται τὸ ἑξῆς σημείωμα: *ἐτοῦτος ὁ λόγος* εἶναι *τοῦ ἰσοκράτȣς ὁποῦ τὸν ςέλνει εἰς τὸν δημόνικον κ(αὶ) εἶναι μία ἑρμη|νεία συμβουλῇ.* Παραπλεύρως δὲ τούτων ἐν τῇ δεξιᾷ ἄνω ᾠᾷ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως ἡ χρονολογικὴ ἔνδειξις: *ἐν ἔτει 1778* | *ἀπὸ χρισοῦ ἰωαννουαρίου* | [sic] | *15*

β' (φ. 287$^{\alpha}$ - 306$^{\alpha}$) «ΤΟΥ̃ Α'ΥΤΟΥ̃ ΠΡῸΣ ΝΙΚΟΚΛΈΑ. | περὶ βασιλείας»
"Αρχ.: Οἱ μὲν εἰωθό τες [-*θό τες* ἐξ ἀρχικοῦ -*θόντες* τῇ διαγραφῇ τοῦ *ν*], ὦ νικόκλεις, ὑμῖν τοῖς βασιλεῦσιν ...

γ' (φ. 307$^{\alpha}$ - 322$^{\beta}$) «Τοῦ αὐτοῦ Εἰς εὐαγόραν ἐγκώμιον»
"Αρχ.: Ὁρῶν, ὦ νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς ...
Τελ. (κολοβὸν [φ. 322β] δι' ἔκπτωσιν τοὐλάχιστον πέντε τετραφύλλων φυλλαδίων, ἤτοι εἴκοσι φύλλων, παρεχόντων μετὰ τῆς ψυχαγωγίας τὸ κείμενον τῶν ὑπ' ἀρ. 41 - 81 παραγράφων τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ κείμενον τοῦ αὐτοῦ ἔργου τὸ φερόμενον ἐν τοῖς φφ. 126β - 137β): ... οὐ τοίνυν ἐν τούτοις ὑπερβαλλόμενος, ἐν τοῖς ἄλλοις εὑρεθήσεται καταδεέςερος γε|[γονὼς] (=§ 41). Κατὰ ταῦτα ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου τῶν ἐκπεσόντων ἐνταῦθα φύλλων ἐφέρετο: γονώς· ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐφυέςατος ὢν τὴν γνώμην, κ(αὶ) πλεῖςα κατορθοῦν δυνάμενος, κτλ.

10 (φ. 323$^{\alpha}$ - 334$^{\beta}$) «**λουκιανοῦ** σαμοσατέως περὶ τοῦ ἐνυπνίου, | ἤτοι βίος· λουκιανοῦ·»
"Αρχ.: Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ...

11 (φ. 335$^{\alpha}$ - 361$^{\beta}$) **Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ** Ἔργα.

α' (φ. 335$^{\alpha}$ - 337$^{\alpha}$) «γρηγορίου τοῦ θεολόγου περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν»
"Αρχ.: Τίς; πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει ...
[= Ποίημα 2,16 (=Migne, *P. G.* 37,778)].

β′ (φ. 337α - 340α) «τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν μέγαν βασίλειον ἐπικήδια, | εἴτε ἐπιτάφια·»
1 (φ. 337β) Ἄρχ.: Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος ἢ ἐμὲ σεῖο . . .
[='Επίγραμμα 2 (=*Anthologie Grecque*, Première partie, *Anthologie Palatine*, Tome VI (Livre VIII) . . . par Pierre Waltz ⟨Collection . . . Budé⟩, Paris 1944, σ. 34 - 35)].
2 (φ. 337β - 338α) Ἄρχ.: ἡνίκα βασσιλίοιο θεόφρονος ἥρπασε πνεῦμα . . .
[='Επίγραμμα 3 (=Waltz, ἔ.ἀ., σ. 35)].
3 (φ. 338α-β) Ἄρχ.: κόσμος ὅλος μύθοισιν ὑπ' ἀντιπάλοισιν ἀεικῶς . . .
[='Επίγραμμα 4 (=Waltz, ἔ.ἀ.)].
4 (φ. 338β) Ἄρχ.: εἷς θεὸς ὑψιμέδων, ἕνα δ' ἄξιον ἀρχιερῆα . . .
[='Επίγραμμα 5 [(=Waltz, ἔ.ἀ., σ. 35 - 36)].
5 (φ. 338β - 339α) Ἄρχ.: ἐνθάδε βασσιλίου [sic] βασίλειον ἀρχιερῆα . .
[='Επίγραμμα 6 (=Waltz, ἔ.ἀ., σ. 36)].
6 (φ. 339α) Ἄρχ.: τυτθὸν ἔτι πνείεσκες ἐπὶ χθονί, πάντα δὲ χριςῷ . . .
[='Επίγραμμα 7 (=Waltz., ἔ.ἀ.)].
7 (φ. 339β) Ἄρχ.: ὦ λόγοι [sic: *ὦ μύθοι* edd. ⟨*ὦ μῦθ'* nos⟩], ὦ ξυνὸς φιλίης δόμος, ὦφιλ' [sic ἀντὶ τοῦ *ὦ φίλ'*] ἀθῆναι . . .
[='Επίγραμμα 8 (=Waltz, ἔ.ἀ., σ. 36 - 37)].
8 (φ. 339β) Ἄρχ.: καισαρέων μέγ' ἄεισμα φαάντατε ὦ βασίλειε . . .
[='Επίγραμμα 9 (=Waltz, ἔ.ἀ., σ. 37)].
9 (φ. 339β - 340α) Ἄρχ.: βένθεα πάντ' ἐδάης τὰ πνεύματος, ὅσσα τ' ἔασι . . .
[='Επίγραμμα 10 (=Waltz, ἔ.ἀ.)].
10 (φ. 340α) Ἄρχ.: χαίρεις, ὦ βασίλειε, κ(αὶ) εἰ λίπες ἡμέας ἔμπης . . .
[='Επίγραμμα 11 (=Waltz., ἔ.ἀ.)].
γ′ (φ. 340β - 349α) «τοῦ αὐτοῦ γνωμικὰ δίςιχα»
Ἄρχ.: Ἀρχῆς καλῆς κάλλιςον εἶναι κ(αὶ) τέλος . . .
[= Ποίημα 2,32 (=Migne, *P. G.* 37, 916)].
δ′ (φ. 349α - 361β) «τοῦ αὐτοῦ τετράστιχα⟩ γρηγορίου πόνος εἰμί· τετραςι|χίην δὲ φυλάσσω γνώμαις πνευματικαῖς μνημόσυνον σοφίης»
Ἄρχ.: Πρᾶξιν προτιμήσειας, ἢ θεωρίαν . . .
[= Ποίημα 2,33 (=Migne, ἔ.ἀ., 37, 928 - 945)].
Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 361β) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τῶν τετραςίχ(ων) καὶ τῷ θεῷ δόξα:* | [. . .] | [. . .] | [. . .] | *ἔρρωσο:* ~·

12 (φ. 362α - 365β) **Κανὼν** [ἀκέφαλος].
Ἄρχ.: Ἀρρωγὲ χριςὲ τὸν βροτοῖς ἐναντίον . . .
Τελ.: Νέμοις ἄχραντε, προσκυνῆσαι τὸ κλέος.
[=Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ Κανὼν ἰαμβικὸς εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν = Christ-Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 207 - 209, στίχ. 91 - 130 ⟨Πβ. Follieri, ἔ.ἀ., Vol. I, A - Z [Studi e Testi 211], . . . 1960, σ. 183, ἐν λήμμ. *Ἀρωγὲ Χριστὲ τὸν βροτοῖς* . . . καὶ σ. 549, ἐν λήμμ. *Εὐεπίης μελέεσσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει* . . ., ὅπου ἀναγραφὴ καὶ ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ κανόνος.⟩].

Λείπουν οἱ ὑπ' ἀρ. 1 - 90 στίχοι (= Christ - Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 205 - 207) δι' ἐκπτωσιν πρὸ τοῦ φύλλου 362 δώδεκα φύλλων ἀπαρτιζόντων τρία τετράφυλλα φυλλάδια, ὡς

εἰκάζομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀνάλογον ἔκτασιν κατέλαβον οἱ ὡς ἄνω στίχοι (1 - 90) διὰ τῆς αὐτῆς γεγραμμένοι χειρὸς καὶ ἐν τοῖς φύλλοις 2α - 12β τοῦ συζητουμένου κώδικος.

Ἐν τέλει τοῦ κειμένου (φ. 365β) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως: *τέλος τοῦ κανόνος τῶν χρισου γέν"ων | κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα κ(αὶ τῇ | θεομήτορι κλέος | 1778 ἰανθαρίου* [ἐξ ἀρχικοῦ *ἰανναρίου*] *10*

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ [=**M**] ἔχει συγκροτηθῇ διὰ τῆς συσταχώσεως παλαιόθεν τ ρ ι ῶ ν κ ω δ ί κ ω ν [=**Ma**, **Mb**, **Mc**]. Τὰ φύλλα του φέρουν συνεχῆ ἀρίθμησιν δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν (1 - 365) γραφέντων διὰ μολυβδίδος εἰς τὴν ἐξωτερικὴν γωνίαν τῆς ἄνω ᾤας ὑπὸ χειρὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἐκ τῶν σωζομένων 365 φύλλων του ἀνήκουν εἰς τὸν **Ma** τὰ φύλλα 1 - 266, εἰς τὸν **Mb** τὰ φύλλα 267 - 361 καὶ εἰς τὸν **Mc** τὰ φύλλα 362 - 365. Πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι ἐκ χάρτου δυτικοῦ ἔχοντος ὑδατίνας γραμμὰς καὶ ἀνήκουν κατὰ περίπτωσιν εἰς φ υ λ λ ά δ ι α ὀ κ τ ά φ υ λ λ α, τ ε τ ρ ά φ υ λ λ α καὶ δ ί φ υ λ λ α. Τὰ φυλλάδια ταῦτα, ἅτινα, καίτοι ἀνάριθμα, ἀναγνωρίζονται εὐχερῶς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ εἰσέτι καλῶς διατηρουμένου σπάγγου τῆς σταχώσεως (ἥτις ἔχει γίνει διὰ 5 ραφῶν), ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ma: φ. 1 - 8, 9 - 16, 17 - 24, 25 - 31 [=φφ. 7 (ἔχει ἐκπέσει μετὰ τὸ φ. 31 ἓν φύλλον, ἀσφαλῶς ἄγραφον)], 32 - 39, 40 - 45 [=φφ. 6 (ἔχουν ἐκπέσει μετὰ τὸ φ. 45 δύο φύλλα γεγραμμένα· πβ. τὴν περιγραφήν)], 46 - 49 [=φφ. 4], 50 - 57, 58 - 65, 66 - 73, 74 - 81, 82 - 85 [=φφ. 4], 86 - 89 [=φφ. 4], 90 - 93 [=φφ. 4], 94 - 97 [=φφ. 4], 98 - 101 [=φφ. 4], 102 - 109, 110 - 111 [=φφ. 2], 112 - 113 [=φφ. 2], 114 - 121, 122 - 129, 130 - 137, 138 - 145, 146 - 153, 154 - 161, 162 - 165 [=φφ. 4], 166 - 169 [=φφ. 4], 170 - 177, 178 - 185, 186 - 193, 194 - 198 [=φφ. 5 (ἔχουν ἐκπέσει μετὰ τὸ φ. 198 τρία φύλλα, ἐξ ὧν τοὐλάχιστον τὸ πρῶτον ἦτο ἀσφαλῶς γεγραμμένον)], 199 - 206, 207 - 214, 215 - 222, 223 - 230, 231 - 238, 239 - 246, 247 - 254, 255 - 262, 263 - 266 [=φφ. 4].

Mb: φ. 267 - 270 [=φφ. 4], 271 - 274 [=φφ. 4], 275 - 278 [=φφ. 4], 279 - 282 [=φφ. 4], 283 - 286 [=φφ. 4], 287 - 290 [=φφ. 4], 291 - 294 [=φφ. 4], 295 - 298 [=φφ. 4], 299 - 302 [=φφ. 4], 303 - 306 [=φφ. 4], 307 - 310 [=φφ. 4], 311 - 314 [=φφ. 4], 315 - 318 [=φφ. 4], 319 - 322 [=φφ. 4], 323 - 330, 331 - 334 [=φφ. 4], 335 - 338 [=φφ. 4], 339 - 346, 347 - 354, 355 - 358 [=φφ. 4], 359 - 361 [=φφ. 3 (ἔχει ἐκπέσει μετὰ τὸ φ. 361 ἓν φύλλον, πιθανώτατα ἄγραφον)].

Mc: φ. 362 - 365 [=φφ. 4 (ἔχουν ἐκπέσει πρὸ τοῦ φ. 362 δώδεκα φύλλα, ἤτοι τρία τετράφυλλα φυλλάδια, ἀσφαλῶς γεγραμμένα· πβ. τὴν περιγραφήν)].

Αἱ φερόμεναι εἰς τὰ φύλλα καὶ τῶν τριῶν τμημάτων τοῦ κώδικος χ ρ ο ν ο λ ο γ ι κ α ὶ ἐ ν δ ε ί ξ ε ι ς (βλ. τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ περιεχόμενα τῶν φύλλων 1α, 17α, 31β, 90α, 118α, 180α, 241α, 241β, 267α, 287α καὶ 365β) μαρτυροῦν, ὅτι ὁ **Mc** εἶναι προγενέστερος [10 Ἰαν. 1778 (φ. 365β)] τοῦ **Mb** [15 Ἰαν. 1778 (φ. 267α) - 6 Ἀπρ. 1778 (φ. 287α) - . . .] καὶ ὅτι μεταγενέστερος ἀμφοτέρων τούτων εἶναι ὁ **Ma** [30 Ὀκτ. 1779 (φ. 1α) - 9 Φεβρ. 1782 (φ. 241β) - . . .]

Ὁ **Ma** γραφέα ἔσχεν ἕνα καὶ μόνον, οὗτος δὲ δηλώνεται ὡς «Δ η μ ή τ ρ ι ο ς κὺρ π α π ᾶ γ ε ω ρ γ ί ο υ» [φ. 117β] ἢ «Δ η μ ή τ ρ ι ο ς ὢ [(=ὁ)!] τ ο ῦ π α π ᾶ γ ε ω ρ γ ί ο υ» [φ. 152β (Πβ. καὶ τὰς ἁπλουστέρας ἀναγραφὰς τοῦ βαπτιστικοῦ μόνον ὀνόματος τοῦ αὐτοῦ προσώπου εἰς τὰ φύλλα 17α, 39α, 90α, καὶ 118α)]. Τούτου αἱ γραμματικαὶ γνώσεις εἶναι τόσον πενιχραί, ὥστε γράφει *ὢ* ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *ὁ* καὶ (μηχανικῶς ἀντιγράφων τὸ ἀντιβόλαιόν του) τὸ *θεωμήτορι* [φ. 16β (μετὰ τὴν 30ὴν Ὀκτ. 1779 καὶ πάντως πρὸ τῆς λήξεως τοῦ 1779)] ἢ *τῷ θεῷ μήτορι* [φ. 39α (πρὸ τῆς 17ης Αὐγ. 1780)] ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *τῇ θεομήτορι*

[ὡς γράφει ἐν φ. 137β (μετὰ τὴν 8ην Δεκ. 1780 καὶ πρὸ τῆς 24ης Ἰουλ. 1781) καὶ ἐν φ. 365β (ἤδη τὴν 10ην Ἰαν. 1778)].

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ma ὁ **Mb** ἐγράφη ὑπὸ πολλῶν γραφέων ἀνωνύμων, συνηλικιωτῶν (καὶ πιθανώτατα συμμαθητῶν), ἀσχέτων πρὸς τὸν γραφέα τοῦ Ma, οἵτινες καὶ διαδέχονται ἀλλήλους ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν σελίδα, ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ μέσῳ φράσεως ἢ καὶ λέξεως.

Διὰ τῆς χειρὸς τοῦ κατονομασθέντος γραφέως τοῦ Ma ἐγράφη, ὡς προδίδει ἡ ἀπόλυτος ὁμοιότης τῆς γραφῆς, καὶ ὁ **Mc**, λείψανον ἐκ πλουσιωτέρου εἰς φύλλα τεύχους (διαφόρου τοῦ Ma, καθ' ὅσον περιέχει [φφ. 362α - 365β] ἀπόσπασμα κειμένου ἀνευρισκομένου καὶ εἰς τὸν Ma [φφ. 1β - 16β], ὅπου τὸ ἀντίστοιχον κείμενον ἐν φφ. 12β - 16β).

Ἂς σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ ἑρμηνεία τοῦ δι' ἁδροτέρας γραφῆς γεγραμμένου πρωτοτύπου κειμένου προέρχεται ἐκ τῆς χειρός, ἥτις ἔχει γράψει ἑκάστοτε καὶ τὸ ἑρμηνευόμενον κείμενον. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἑρμηνείας ὑπερκείμενα τῶν οἰκείων στοιχείων τοῦ πρωτοτύπου κειμένου καταστρώνονται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω εἰς στίχους, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς κυμαίνεται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τῶν ἕξ. Τοιαύτη ἐνδιάστιχος ἑρμηνεία δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἑξῆς σημεῖα τοῦ κώδικος: φ. 109α (στίχ. [τοῦ πρωτοτύπου πάντοτε κειμένου] 9 - 13), 109β (στίχ. 1 - 3), 173β (στίχ. 6 - 10), 174α (στίχ. 1 - 4/5), 181β (στίχ. 7 - 12), 182α (στίχ. 1 - 4, 8 - 10), 182β (στίχ. 1 - 3), 186α (στίχ. 2 - 3), 193α (στίχ. 6 - 7), 198β, 251β (στίχ. 9 - 12), 252α (στίχ. 1 - 4), 262α (στίχ. 4 - 11), 262β (στίχ. 1 - 6 [α' ἥμισυ]).

Πρόχειρος ἔλεγχος καὶ ἀντιβολὴ τῶν γραπτῶν δεδομένων τοῦ Mc πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους ἀντίστοιχα δεδομένα τοῦ Ma μαρτυροῦν, ὅτι ὁ κοινὸς γραφεὺς ἀμφοτέρων τῶν τευχῶν Δημήτριος προσέθεσεν εἰς τὸν Ma ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ εἰς μόνον τὸ ὄνομά του ἀφορῶντα γραπτὰ στοιχεῖα, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τῶν γραπτῶν δεδομένων τοῦ Ma καὶ τοῦ Mc ἤντλησεν ἐξ ἀντιβολαίου (κοινοῦ) προερχομένου ὡσαύτως ἐξ ἀντιγραφῆς, ἡ ὁποία ἐνιαχοῦ εἶχε γίνει πλημμελῶς. Οὕτω μόνον ἐξηγεῖται ἡ παρουσία ἐν Ma καὶ Mc ἐσφαλμένων ὁμοφώνως γραφῶν ἐντὸς τόσον τοῦ πρωτοτύπου κειμένου [ὡς π.χ. ἡ γραφὴ *ἀνθρoποιὸν* (φ. 14β ⟨=Ma⟩ καὶ 364α⟨=Mc⟩) ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *ἀνθοποιὸν* (=Christ-Paranikas, ἔ.ἀ., σ. 208, στίχ. 112)], ὅσον καὶ τοῦ κειμένου τῶν ἑρμηνευμάτων [ὡς π.χ. ἡ γραφὴ *τὰς ἀλγήνας* (φ. 13α⟨=Ma⟩)=*τὰς ἀγήνας* (φ. 362α⟨=Mc⟩) ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ *τὰς σαγήνας*].

Ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος, διὰ τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιήθη μελάνη ἐν γένει φαιόχρους, εἶναι ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς, ἀνεπιτήδευτος καὶ ἱκανῶς κομψή. Ἐπίτιτλα κοσμήματα παρατηροῦνται μόνον εἰς τὰ φύλλα 267α καὶ 287α [=Mb], ἓν δὲ ὑποσελίδιον κόσμημα φέρεται ἐν τέλει τοῦ Mc (φ. 365β). Δοκίμιον ἀτελὲς ἐπαναλήψεώς του ὑπό τινος τῶν κατόχων ἢ καὶ ἀναγνωστῶν τοῦ κώδικος ἀνευρίσκεται εἰς τὴν κάτω ᾤαν τοῦ φ. 307α. Γράμματα κεφαλαῖα ἀρχικά, ἔντεχνα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀπαντοῦν εἰς τὰ φύλλα 1α, 3β, 4β, 5α/β, 7 - 9, 45β, 47α/β, 152α, 154α, 241β, 287α, 340β, 362 - 365, πολυπληθέστερα δὲ εἶναι τὰ ἁπλᾶ κεφαλαῖα (ἐν Ma καὶ Mb). Διαγεγραμμένα στοιχεῖα τῆς γραφῆς παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα 54α, 72α, 158β, 164α, 166β, 167α, 179α, 189α, 190α, 205α, 209α, 213α, 217α, 224β, 225α, 227β, 230β, 231α, 236β, 237β, 239α, 245α, 259β, 309β.

Τὰ φύλλα 39β, 49α/β[=Ma], 286β καὶ 306β[=Mb] παρέμειναν λευκὰ (ἄγραφα).

Ἐπὶ τῶν γεγραμμένων φύλλων ὁ ἀνὰ σελίδα ἀριθμὸς τῶν στίχων τοῦ πρωτοτύπου κειμένου, οἱ ὁποῖοι σκοπίμως ἔχουν γραφῇ ἀραιότερον, διὰ νὰ ἐπιδέχωνται ἐνδιαστίχως τὴν γραφὴν καὶ τῶν οἰκείων ἑρμηνευτικῶν σχολίων, ποικίλλει κυμαινόμενος ἀπὸ τῶν 7 μέχρι τῶν 23. Αἱ σειραὶ τῶν ἐνδιαστίχων σχολίων εἶναι πολλαχοῦ τόσον πυκναὶ καὶ διωγκωμέναι, ὥστε κατακαλύπτουν διὰ τῆς γραφῆς των ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν σελίδα καὶ δὴ κατὰ πλάτος.

Ἡ κατάστασις τοῦ κώδικος εἶναι μετρία. Κηλῖδες ἐκ σταγμάτων μελάνης ἢ κηροῦ παρατηροῦνται εἰς τὰ φύλλα 36α, 37α, 63α, 78α, 84α, 89α, 89β, 92β, 93α, 115α, 119α, 125β, 126β, 129α, 134β, 145β, 146β, 147α, 164β, 180α, 180β, 184β,

210β, 225α, 227α, 246β, 299α/β, 314β, 316β, 321α, 340β. Ὁ π α ἰ ἐπὶ τοῦ χάρτου διακρίνονται εἰς τὰ φύλλα 1 (ἀσήμαντος), 272, 299, εἶναι δὲ μεταγενέστεραι τῶν χρόνων τῆς γραφῆς τῶν φύλλων, καί, ὡς καὶ αἱ πλεῖσται τῶν μνημονευθεισῶν κηλίδων, δὲν ἐμποδίζουν μεγάλως τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου. Τοῦ φύλλου 185 ἔχει ἀποκοπῆ ὁ χάρτης εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἄνω γωνίαν. Τὸ ἐκπεσὸν τριγωνικὸν τεμάχιον, τοῦ ὁποίου αἱ κάθετοι πρὸς ἀλλήλας πλευραὶ εἶχον διαστάσεις 0,03 μ. (ἡ εἰς πλάτος) καὶ 0,08 μ. (ἡ εἰς ὕψος), περιελάμβανε καί τινα στοιχεῖα γεγραμμένα (τόσον τοῦ πρωτοτύπου κειμένου, ὅσον καὶ τῶν ἑρμηνευμάτων).

Αἱ ἀρχικαὶ π ι ν α κ ί δ ε ς τῆς σταχώσεως ἔχουν ἐκπέσει. Ταύτας ἀναπληρώνουν νῦν δύο κινητὰ ξύλινα καλύμματα ἐξ ἀντικολλητοῦ (κοινῶς «κόντρα-πλακὲ» [γαλλ. contre-plaqué]) διαστάσεων 0,222 × 0,160 μ.

Ἄνευ ἀριθμοῦ παλαιᾶς κατατάξεως καὶ ἄγνωστος εἰς τὸν Ν. Βέην. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου (τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1953), εἰς ἣν συμμετεῖχε καὶ ὁ ἐκ Καλαμπάκας ἱερεὺς Χρῖστος Μπέντας (+1979), ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὸν διπλοῦν ἀριθμὸν *5/95*, τὸν ὁποῖον διετήρησε καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1959 καὶ μετὰ ταῦτα μέχρι καὶ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1983. Ἐξ ἄλλου ἀπὸ τοῦ 1951 ἔχει παρεισαχθῆ δι' ἐγχρώμου μολυβδίδος καὶ ὁ ἀριθμὸς *116* (*ἀριθ. 116*) διὰ τῆς χειρὸς τοῦ μνημονευθέντος ἱερέως Χ. Μπέντα, τοῦ ὁποίου διακρίνεται καὶ ἡ μονογραφή, εἰς τὰ φύλλα 1α, 4α καὶ 365β, ἐνῷ ἀλλαχοῦ (φ. 229β καὶ 358β [κάτω ᾠα]) ὁ αὐτὸς Μπέντας ἔγραψεν ἐσφαλμένως *ἀριθ. 216*. Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α, 4α, 229β, 362β καὶ 365β ἔχει ἀποτυπωθῆ σφραγὶς στρογγύλη νεωτερική, φέρουσα ἐντὸς μὲν κυκλικοῦ διαζώματος εἰς τὴν περιφέρειαν τὴν ἔνδειξιν «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΡΙΚΚΗΣ & ΣΤΑΓΩΝ+», εἰς δὲ τὸ μέσον παράστασιν δικεφάλου ἀετοῦ, τοῦ ὁποίου ὑπέρκειται τὸ ἤδη καταλυθὲν ἑλληνικὸν βασιλικὸν στέμμα. Ὁ κῶδιξ ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1983 φέρει τὸν ταξινομικὸν ἀριθμὸν *95*, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ Κέντρου, ὅπερ ἐκδίδει τὸν παρόντα Κατάλογον.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου Π ί ν α ξ 142 παρέχει εἰς φωτογραφικὸν πανομοιότυπον δεῖγμα μιᾶς τῶν γραφῶν τοῦ συμμιγοῦς τούτου κώδικος (φ. 47β - 48α).

Περιγραφὴ Γ. Ἀ. Π α π α δ η μ η τ ρ ί ο υ

96

Χάρτης λεῖος Διαστ. 0,206 × 0,147 Αἰὼν XVII (1682) Φύλλα Α' - Γ'+428

«Παντελεήμονος ἱερομονάχου τοῦ Χίου, τοῦ ἐν τῷ νέῳ Καρμηλίῳ, ἐξήγησις εἰς τὸ Ψαλτήριον». Ὁ τίτλος οὗτος ἐν φ. 1α. Ὁ κῶδιξ κολοβός.

Ἐξηγοῦνται, εἰς δημώδη γλῶσσαν, οἱ ψαλμοὶ ρθ' - ρν'. Ὁ ἑρμηνευτὴς τούτων ἐξηγεῖ κεχωρισμένως ἕκαστον στίχον ἑκάστου ψαλμοῦ, ἀριθμῶν τοὺς στίχους συνεχῶς ἀπὸ 1968 ἕως 2594.

— φ. 1α: Ἐξήγησις τοῦ ψαλμοῦ ρθ': «Εἶπεν ὁ κ(ύριο)ς τῷ κ(υρί)ῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου».

Ἀρχ.: Ἀπὸ τοὺς Ἑβραί(ους) ἄλλοι ἀναφέρουσι τὸν ψαλμ(ὸν) εἰς τ(ὴν) νίκην ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Ἀβραὰμ ὅταν ἐλευθέρωσε τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἤγουν τὸν Λὼτ[...]

— φ. 422α: Ἐξήγησις τοῦ ψαλμοῦ ρν': «Αἰνεῖτε τὸν Θ(εὸ)ν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτ(ὸν) ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ».

Ἀρχ.: Ἔχει κ(αὶ) οὗτος ὁ ψαλμὸς ἐπιγραφὴν τὸ ἀλληλούϊα, διότι παροτρύνει ἡμᾶς κ(αὶ) οὗτος εἰς αἶνον κ(αὶ) δοξολογί(αν) Θ(εο)ῦ [. . .]

Τελ. (φ. 424β): [. . .] Εἶναι τὸ ψαλτήριον ὅλον ἑβδομήντα κ(αὶ) ὀγδοήκοντα ψαλμοί, ὁποῦ εἶναι ἑκατὸν πενήντα.

Τὰ ἑβδομήντα σημαίνουσι τὴν παροῦσαν ζωὴν [. . .] κ(αὶ) μᾶς διδάσκει ὁ προφήτης διὰ τῶν ψαλμῶν νὰ ἐργαζώμεθα εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θ(εο)ῦ διὰ νὰ δοξασθῶμεν ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως. Ἀμήν: ~

— φ. 425α: «Προσθῆκαι τινὲς εἰς τὸ παρὸν βιβλίον». Ἀκολουθοῦν (φφ. 425α - 428β) προσθῆκαι εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ψαλμῶν ρθ', ρι', ριβ', ριγ'. Τὸ κείμενον τοῦτο κολοβόν.

Τελ. (φ. 428β): [. . .] Τὰ ὕδατα δηλοῦσιν εἰς τὴν θεί(αν) γραφὴν πολλάκις τὴν χάριν τοῦ Θ(εο)ῦ· κ(αὶ) διὰ τοῦτο ὁ Χ(ριστὸ)ς τῇ Σαμαρίτιδι ἔλεγεν ὃς δ' ἂν

Τοῦ ὅλου κειμένου τῆς ἐξηγήσεως τῶν ψαλμῶν προτάσσεται, φφ. Ββ- Γα, πίναξ περιεχομένων, παραπέμπων εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν φύλλων τοῦ κώδικος. Σημειωτέον ὅτι ἡ φυλλαρίθμησις τοῦ κώδικος εἶναι παλαιά, διὰ μελάνης, τεθεῖσα διὰ χειρὸς τοῦ ἀντιγραφέως Νικολάου ἱερέως τοῦ Μιροκοβίτου. Ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸν πίνακα περιεχομένων (φ. Γα), ἀμέσως μετὰ τὸ κεφ. «Προσθῆκαι τινὲς εἰς τὸ παρὸν βιβλίον» ἠκολούθει «ἐπίλογος», ὁ ὁποῖος εἶχε συνταχθῆ παρὰ τοῦ ἀντιγραφέως («Ὁ ἐπίλογος, ὅστις ἐγράφη παρ' ἐμοῦ»), ἤρχιζε δὲ ἀπὸ τοῦ φ. 431 τοῦ κώδικος. Ὁ «ἐπίλογος» οὗτος δὲν ὑπάρχει σήμερον, διότι τὰ φύλλα, μετὰ τὸ φύλλον 428, ἔχουν ἐκπέσει.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς (ὑπὸ Νικολάου τοῦ Μιροκοβίτου). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,100. Στίχοι 25. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φ. 424β, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ρν' ψαλμοῦ, τὸ κάτωθι ἀρχικὸν κωδικογραφικὸν σημείωμα, καταχωρισθὲν διὰ χειρὸς τοῦ ἀντιγραφέως τοῦ κώδικος:

Ἔλαβε πέρας τὸ παρ(ὸν) βιβλίον παρ' ἐμοῦ παντελεήμον(ος) | ἱερομονάχου τοῦ χίου, τοῦ ἐν τῷ νέῳ καρμηλίῳ. κατὰ τὸ | ᾳχμςον [=1646]. *ἰουνίου ςη : ~*

Ὁ ἱερομόναχος Παντελεήμων ὁ Χῖος εἶναι κατ' ἀρχὴν ὁ συντάκτης τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Ψαλτηρίου.

Καὶ εὐθὺς κατωτέρω, διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, τοῦ ἀντιγραφέως τοῦ κώδικος:

Ἔλαβε πέρας κ(αὶ) παρ' ἐμοῦ νικολάου ἁμαρτωλοῦ τάχα κ(αὶ) | ἱερέως τοῦ μιροκοβίτου ὁποῦ τὸ ἀντέγραψα ἐν πόνῳ τε | κ(αὶ) κόπῳ πολλῷ. κατὰ τὸ ᾳχπβον [=1682] *ἔτος τὸ | κοσμοσωτήριον τοῦ θεανθρώπου λόγου. φευρουαρίου ηη : ~*

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος, ἐπὶ τοῦ φ. Βα, τὰ κάτωθι κτητορικὰ σημειώματα:
† *ἐτοῦτο το βιβλείον ὑπάρχει τοῦ παπ(ᾶ) ζαχαρίου | μηλιώτι καὶ όπειος βουληθεὶ αποξενόσι | αὐτῷ νὰ ἔχει τὰς ἀρᾶς τὸν ἁγίων πατέρον | τριακουσίον δέκα καὶ οκτὸ τον ενηκαια σι|νόδου καὶ προκοπὴν ου μι ίδι:* ~
Τὸ σημείωμα τοῦτο φέρει μεταγενεστέρας ὀρθογραφικὰς διορθώσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως, κατὰ τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν.
Ἀκολουθεῖ τὸ ἑπόμενον ἔμμετρον, κτητορικὸν ὡσαύτως, σημείωμα, εἰς δεκαπεντασυλλάβους ὁμοιοκαταλήκτους στίχους:

ἐτοῦτο τὸ ψαλτήριον εἶναι ἐξηγημένον
ἀπὸ τὸν Παντολέοντα ὀρθῶς ἡρμηνευμένον.
καθὼς ὁ κὺρ κορέσιος αὐτὸ τὸ βεβαιώνει
ὡς θεολόγος ἄριστος, καὶ τὸ ἐπικυρώνει·
κτῆμα δὲ εἶναι ἀκριβὸν παπ(ᾶ) κὺρ Ζαχαρίου
ἀπὸ τὴν χώραν μηλιαῖς, ἱερουργοῦ κυρίου·
ὅστις τοῦτο ὠνήσατο διὰ γροσί(ων) δέκα
καὶ λειτουργίας ἱκανάς, λέγω, τέσσερες δέκα·
καὶ ἔστω εἰς ἐνθύμησιν, ἐν ἔτει τοῦ κυρίου
αψογῳ [=1773]: *δεκάξη τοῦ μαρτίου.*
Ἄνθιμος καὶ Ζαχαρίας

Ἐπὶ τοῦ φ. Γβ τὸ σημείωμα (διὰ χειρὸς τοῦ ἀντιγραφέως τοῦ κώδικος):
ἐγὼ γεώργιος κορέσσιος θεολόγος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, | ἔχων ἐξουσί(αν) παρὰ τῶν π(ατ)ριαρχῶν τοῦ βυζαντίου, ἐξετά|ζειν τοὺς βουλομένους διδάσκειν, καὶ ἐπικυροῦν θεασάμε|νος τὸ βιβλίον τὸ σαφηνίζον τὰ τοῦ δα(βὶ)δ ῥητά, ὅπερ συ|νέθετο ὁ ἐλλόγιμος ἱερεὺς κὺρ παντολέων, καὶ μηδὲν εὑ|ρὼν ἁμάρτημα, ἀλλὰ πάντα καλά, καὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ συ|νωδά, ὡμολόγησα δεῖν ἀναγινώσκεσθαι, ὡς ὀρθὸν | καὶ τῆς θεαρέστου ἑρμηνείας ἐχόμενον: ~ | *Γεώργιος κορέσσης θεολόγος τῆς μεγάλης ἐκκλησί(ας):* ~
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου τὸ ἀκόλουθον μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Τοῦτο τὸ ἐξηγητικὸν ψαλτή|ριον εἶναι τοῦ Μετοχίου Ἁγίου | Χαραλάμπους Δρακίας, ἐκ | τῆς Μονὴς Ἁγίου στεφάνου | Μετεόρον. τῇ 28 8βρίου 1904. | ο ἰγοῦμενος τοῦ Μετοχίου | Ἀρχιμανδρίτης Κωνστάντιος | Οἰκονομίδης.
Κάτωθεν τοῦ ὡς ἄνω σημειώματος ἀποτύπωμα τῆς σφραγῖδος τοῦ ἐν λόγῳ μετοχίου.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἡ ἐνθύμησις:
† *χάρτζι εις του καΐκει σίδιρου ουκάδις — 2 . . . | καρφία ουκὰ — 1 παραδισ 16. μαστουρκὰ παρα⟨δες⟩ — 6. | μιροκάματου παράδις — 10. | αριτζινα παραδις — 10. | καρφία μηκρα 523.*
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα: *έδωσα τοῦ βαγγεληνοῦ | τηρῇ οὐκάδες 28.*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Ἡ ράχις τῆς σταχώσεως κατεστραμμένη.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 87, ἐπὶ τοῦ φ. Αα καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 6/96.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 143 καὶ 144 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 424β (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὰ σημειώματα τῶν κωδικογράφων ἱερομον. Παντελεήμονος τοῦ Χίου, 1646, καὶ ἱερέως Νικολάου τοῦ Μιροκοβίτου, 1682).

97

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,160 × 0,105 Αἰὼν XVI (1503/4) Φύλλα Α′+203+Β′

«Περὶ ἡλιοποιίας καὶ σεληνοποιίας».

— φ. 1α: «† Ἄ́ΡΧΗC(ΟΝ) ΠΈΡΗ (ΗΛΙΟ)ΠΟΙΉΑC».

«† θαὑμάζω τοὺς εὑρῶντας τὰ γράματα, καὶ τοὺς κτισαμένους τὰς τέχνας ἀσπάζομαι, (καὶ) φιλῶ τοὺς ἀγαπόντας αὐτ(ά)· ἐπαινετῆ (δὲ) ἡ ἑλικοϊδὴς γραφῆ τῆς μεταλικῆς τέχνης· ἐπεὶ ἡ ἀρχὴ του συγράμματος τὴς ἑλικτοῖς ἔηκεν ὄφεσιν· οὗτοι τὲ γὰρ τὴν κεφαλ(ήν)· ἴσος τῆς πύρας κ(α)τ(α)καλύψειν (δὲ) τὸ λοιπὸν σῶμα προβέβληται· (καὶ) τὸ βιβλίον τῆς τοιούτω [sic] θέσεως, εἰσβάλη ἐν μέσω· διὸλυστήσας, ὥσπερ κλήρω κληρωσάμενον· τὴν ἀρχ(ὴν) πεποίῆται τὴν μεσώτητα: ~»

α′ (φ. 1α-β) «Βίβλος μεταλικὴ· (καὶ) χυμευτικὴ πε(ρὶ) (ἡλιο)||ποιΐας (σεληνο)-ποιεΐας . . . ἔχων θξ θξ βαφὰς καὶ φρούμ(ας) ἀπὸ βροντησίου· ὡσαύτως (δὲ) λίθων πρασίνων· καὶ λυχνίτ(ην)· (καὶ) ἑτέρων π(αν)τίων χρομ(ά)τ(ων)· καὶ μαργάρ(ων)· (καὶ) δερμ(ά)τ(ων) ἐρυθροδανόσις βασιλικ(ῶν)· ταῦτα δὲ π(άν)τα γήνοντε ὑπὸ . . . διὰ τέχνης μετὰλικῆς: ~»

Ἀρχ.: Θ(εὸ)ν τὸν πάντ(ων) ἀγαθῶν αἴτιον καὶ βασιλέα τῶν ὅλων (καὶ) τὸν ἐξ αὐτοῦ πρὸ τῶν αἰώνον ἐκλάμψαντα μονογεννῆ ὑιὸν σὺν τῶ π(ατ)ρὶ ὑμνήσαντες καὶ πν(εύματ)ι (καὶ) τῆς αὐτοῦ γνώσεως φῶς ἐλαφθέντες [. . .]

β′ (φ. 7α) «Στεφάνου σὺν Θ(ε)ῶ πράξεις β′».

Ἀρχ.: Τὸ τῶν ἀριθμῶν συγκείμενον πλῆθος ἐκ μιᾶς τῆς ἀτόμου καὶ φυσικῆς μονάδος [. . .]

γ′ (φ. 15β) «Τοῦ αὐτ(οῦ) Στεφάνου πράξεις ἐνὕλου κόσμ(ου) σὺν Θ(ε)ῶ τρίτ(η)».

Ἀρχ. (φ. 16α): Περὶ τοῦ ἀγροῦ γνῶθι ὡς πηλοὺς [sic] γεὼργοὺς ἀχρήστους ἔχει (καὶ) εἰ μὴ τούτους ἐκβάλει ἔξω [. . .]

δ′ (φ. 17α) «Τοῦ αὐτ(οῦ) Στεφάνου φιλοσόφου διὰ τὸ κατενέργι(αν) τῆς θεί(ας) (καὶ) ἱερ(ᾶς) τέχνης πράξις σ(ὺν) Θ(ε)ῷ δ′: ~»

"Αρχ.: Πῶς διοργανοῦται (καὶ) πῶς ἐν αὐτῷ τὰ μώρια καθαιρόμενα ἀνίπτανται [...]

ε′ (φ. 24β) «Τοῦ αὐτ(οῦ) Στεφάνου πράξις σὺν Θ(ε)ῷ ε′».

"Αρχ.: Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ (καὶ) πᾶν δώρημα τέλειον [...] οὐκοῦν ἵν' ἐπικαλεσάμενοι· τὸ π(ατ)ρικὸν φῶς τὸ ὤν· τὸ ἀλληθινόν· φῶσ απαύγασμα [...]

ς′ (φ. 34α) «Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου εἰς τ(ὸ) κατενεργί(αν) [sic] τῆς θεί(ας) καὶ ἱερ(ᾶς) τέχνης πράξις σὺν Θ(ε)ῷ ς′».

"Αρχ.: Τίς μακάριος (καὶ) συνήσει· τα κεκρυμ(έν)α τοῦ Θ(εο)ῦ παντοκράτωρος· τίς σοφὸς (καὶ) δυνατὸς [...]

ζ′ (φ. 40β) «Πελαγίου φιλοσόφου περὶ τ(ῆς) θί(ας) (καὶ) ἱερ(ᾶς) τέχν(ης)».

"Αρχ.: Οἱ μὲν προγενέστεροι καὶ ἐρασταὶ (καὶ) ἀνάπλεοι μαθημάτων φιλόσοφοι φύσι(αν) ὅτι πασα τέχνη ἕνεκεν τοῦ τέλους [...]

η′ (φ. 49β) «Ζωσίμου τοῦ θείου περὶ ἀρετῆς».

"Αρχ.: Θέσις ὑδάτων καὶ κίνησις (καὶ) αὔξησις (καὶ) ἀπὸ σωμάτωσης (καὶ) ἀποσπασμὸς πν(εύματο)ς ἀπὸ σώματος [...]

θ′ (φ. 55β) «Ζώσιμος ἔφησ(εν) περὶ τῆς ἀσβέστου».

"Αρχ.: Δῆλα ὑμῖν ποιοῦμενος γινώσκεται ὅτι λίθος ὁ ἀλαβαστρίτης [...]

ι′ (φ. 57β) «Τοῦ αὐτ(οῦ) Στεφάνου πράξις συν Θ(ε)ῷ ς′: ἕρμου [γρ. Ἑρμοῦ] Ἀγαθοδαίμονος: ~»

"Αρχ.: Τὰ ἄτομα (καὶ) ἀμερισώματα [γρ. ἀμερῆ σώματα] ἐνιδιότητι σχήματι τὴν ὁμογενὴ φέροντες σύνοψιν [...]

ια′ (φ. 70β) «Τοῦ αὐτ(οῦ) Στεφάνου συν Θ(ε)ῷ πράξις ζ′».

"Αρχ.: Θ(εὸ)ν τὸν ἄρρητον τῆς σοφίας (καὶ) ἀληθεί(ας) π(ατέ)ρα τὸν ζωῆς (καὶ) φωτὸς δωτῆρα [...]

ιβ′ (φ. 81α) «Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου πραξις συν Θ(ε)ῷ η′ περι τὸμῆς τῆς ἱὲρὰς τέχνης».

"Αρχ.: Ἐξομολογοῦμενοι, π(άτε)ρ, ὁ Θ(εὸ)ς τοῦ οὐ(ρα)νοῦ (καὶ) τῆς γῆς, ὁ καθολικὸς Θ(εὸ)ς ὁ παντοκράτορ [...]

ιγ′ (φ. 88β) «Τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου διδασκαλία πρὸς Ἡράκλιον τὸν βασιλέα, πράξις σὺν Θ(ε)ῷ θ′».

"Αρχ.: "Αναρχος καὶ ὑπεράρχιος Θ(εὸ)ς ὁ ἀγαθὸς (καὶ) ὑπεράγαθος τῇ φύσει [...]

ιδ′ (φ. 108α) «Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διὸσκορ(ον) εἰς τ(ὴν) βύβλον Δημοκρίτου [...]».

"Αρχ.: Διοσκόρῳ ἱερεῖ τοῦ μεγάλου Σεραπίδος [sic] τοῦ ἐν Ἀλεξανδρία [...]

ιε′ (φ. 114β) «Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ θείου [...] τῆς λευκόσεος».

"Αρχ.: Καθόσον (καὶ) ἡ χρεία καλεῖ, τόσοῦτον προδίδωται [...]

ις′ (φφ. 122β - 123α) «Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου κατὰ ἀκολουθεί(αν) χρίσεως ἐμφενῶντ(ον) τ(ῆς) (ἡλιο)ποιεί(ας) συνεπτηγμένος σὺν Θ(ε)ῷ».

"Αρχ.: Ἐπειδὴ τὸν (ἡλιο)ποιείας συνεπτιξόμεθα θεώρημάτων πρώτερον [...]

ιζ′ (φ. 123β) «Ὁ περιβόητος φιλόσοφος ἐξ Αὐδήρον».

Ἀρχ.: Τὸν δὲ πρὸς αὐτὸν ὑπόφητῶν Ἀγαθοδαίμων μετα τοῦτων Ζῶσιμος τὶς πολυμαθέστατος [. . .]

ιη′ (φ. 132α) «Ζωσίμου τοῦ θείου περὶ ἀρέτῆς (καὶ) ἑρμινίας».

Ἀρχ.: Προσπαθείας (καὶ) μεθερμηνίας τοῦ ἐνυπνιάζεται αὐτὸν φισὶν (καὶ) ἰδοῦ βωμὸς [. . .]

ιθ′ (φ. 157α) «Περὶ ἐξαλμίσεως ὕδατος».

Ἀρχ.: Ἐν τοῖς ἡμετέροις οἴκοις, ὦ γύναι [. . .]

κ′ (φ. 163α) «Περὶ συνθέσεως ὑδάτων».

Ἀρχ.: Θέσις ὑδάτων (καὶ) αὔξησις (καὶ) κίνησις (καὶ) ἀπὸ σωμάτωσις [. . .]

κα′ (φ. 163β) «Περι φωτ(ων) παρενέσης συστατικαὶ τ(ῶν) ἐγχειροῦντ(ων) τ(ὴν) τέχν(ην)».

Ἀρχ.: Παρεγγίωμαι [sic] τοίνυν ὑμῖν τοῖς σοφοῖς ὅτι ἄνευ τοῦ ὀργάνου [. . .]

κβ′ (φ. 165α) «Περὶ κριστάλων ποιήσεσιν».

Ἀρχ.: Λαβὼν ὠὰ ὅσα θέλης, ἀπόπληνον [. . .]

κγ′ (φ. 169β) «Περι λεὐκώσεως».

Ἀρχ.: Γίνωσκε, εἰ μὲν θέλ(ης), ὅτι πάντων ἐστὶν κεφάλεον ἡ λεύκωσης [. . .]

κδ′ (φ. 169β) «Βαφὴ παρα Πέρσ(αις) ἐξ ωριμένου [sic] λαλ(ῶν) γραφῆσα ἀπὸ Ἀρχιφιλίππου».

Ἀρχ.: Λαβ(ὼν) θουθεί(ας) ὅσον βούλη ἀνωτέρας λύωσον (καὶ) κοσκίνησον λεπτωτάτο κοσκίνω [. . .]

κε′ (φ. 172α) «Περὶ του ὠοῦ οἱ παλαιοῖ οὕτος φάσιν».

Ἀρχ.: Οἱ μὲν λίθον χάλκηον, οἱ δὲ λίθον ἐγκέφαλον, οἱ δὲ λίθον αἰτήσιον [. . .]

κς′ (φ. 173α) «Πε(ρὶ) ὑδραργύρου».

Ἀρχ.: Λαβὼν ψημήθειον (καὶ) σανδαράχη ἴσα λοιώσας μετὰ ὄξους [. . .]

κζ′ (φ. 175β) «Περὶ μέτρον καὶ σταθμῶν ἐν πλάτη».

Ἀρχ.: Ἐξήγησις πρὸς εὐχερὶ εὕρεσιν ἑκάστης μνὰς [. . .]

κη′ (φ. 177β) «Τα σημεία τῶν στερεῶν γραμμ(ά)τ(ων) τῆς τέχνης τὰ ἐν ταῖς γραφαῖς εὑρισκόμενα».

Ἐξηγοῦνται τὰ διάφορα βραχυγραφικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὸ κείμενον ὁλοκλήρου τοῦ κώδικος.

κθ′ (φ. 180α) «Μάθε, ὦ φίλ(ε) (καὶ) τὰ ὠνό(μα)τ(α) τ(ῶν) ποιήτῶν».

Ἀρχ.: Αρχ(ὴ) Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἰω(άννης) ἱἑρεὺς [. . .]

λ′ (φφ. 180β - 202β) Διάφοροι συνταγαὶ μεταλλευτικῆς καὶ ἄλλα συναφῆ: «Περὶ χρυσογραμμίας σιδήρου», «Εἰς τὸ χρυσῶσαι γράμματα», «Εἰς λαγάρισμα χρυσαφίου», «Εἰς τὸ λαγάρισμα τοῦ ἀσημίου», «Ἑρμηνεία τοῦ χρυσώματος», «Ἑρμηνεία εἰς τὴν ἔγκαψιν», «Ἑρμηνεία ἑτέρα τοῦ σαπουνίου», «Ἑρμηνεία τῆς βασιλικῆς κόλλησης τῆς χρυσῆς», «Ἑρμηνεία τῆς βασιλικῆς κόλλησης τῆς ἀργυρᾶς», «Ἄλλη ἑρμηνεία εἰς τὴν ἀργυροκόλλησιν», «Ἑρμηνεία νὰ ποιήσης χρόαν χρυσαφίου», «Νὰ ποιήσης φούρμας», «Εἰς τὸ χρύσωμα τοῦ ἀέρος τοῦ μαλάγματος», «Ὅταν χρυσώνης ἀσήμι καὶ δὲν τὸ πιάνη», «Εἰς τὸ ποιῆσαι

σύρμα κούφιον», «Εἰς τὸ λαμπρῦναι μαργαρίτην», «Εἰς τὸ ποιῆσαι γράμματα χρυσᾶ», «Ἑτέρα ἑρμηνεία εἰς τὸ ἀξυγκοσάπουνον» κ.ἄ.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (τοῦ κωδικογράφου Γεωργίου) γεγραμμένος. Γραφὴ ἄνετος καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἀρκεταὶ καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Χρησιμοποιοῦνται ὅμως ὑπὸ τοῦ γραφέως πολλὰ σύμβολα λέξεων (διὰ σχηματικῶν παραστάσεων), ὅπως π.χ. τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης κ.ἄ. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,100 × 0,065. Στίχοι 16 - 17. Ἐπίτιτλα, τίτλοι, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ ἄλλα ἐρυθρόγραφα.
Τὰ φύλλα Α καὶ Β ἀποτελοῦν τμῆμα περγαμηνοῦ φύλλου παλαιοῦ κώδικος, τοῦ XI / XII αἰῶνος, πιθανώτατα εὐαγγελίου. Ἡ φυλλαρίθμησις παλαιά, δι' ἰοχρόου μελάνης. Μετὰ τὸ φύλλον 102 ἀκολουθεῖ φύλλον 104 (δὲν ἠριθμήθη φύλλον 103). Ὁ κῶδιξ φέρει ἀρίθμησιν φυλλαδίων, α' - κε'. Ἡ σχετικὴ ἔνδειξις ἐπὶ τοῦ πρώτου φύλλου ἑκάστου τεύχους, κάτω καὶ εἰς τὸ μέσον. Ἐκ τῶν τευχῶν τούτων τὰ ὑπ' ἀριθ. θ' (φ. 65α), ι' (φ. 75α) καὶ ιβ' (φ. 93α) εἶναι πεντάδια (=δεκάφυλλα), τὸ δὲ κε' (φ. 200α, ἄνευ τῆς σχετικῆς ἐνδείξεως) εἶναι δυάδιον (=τετράφυλλον). Πάντα τὰ λοιπὰ εἶναι κανονικὰ ὀκτάφυλλα τετράδια. Τοῦ ὑπ' ἀριθ. κα' (φ. 169α) τετραδίου ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον, καὶ οὕτω χάσμα εἰς τὸ κείμενον μεταξὺ τῶν φύλλων 175β καὶ 176α. Μετὰ τὸ τετράδιον κγ' (φ. 184α), ἐκ παραδρομῆς ἀνεγράφη (ἐπὶ τοῦ φύλλου 192α) πάλιν ἡ ἔνδειξις κγ' ἀντὶ τῆς ὀρθῆς κδ'.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 203α ἐρυθρόγραφον τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
† *Ετελειῶθη τῶ παρῶν βηβλήων | διὰ χειρὸς· καμοῦ γεὀργίου· | ἐπὶ ἔτους ͵ζιβ* [7012 = 1503/4] | *ἄθληως Γεὀργηὸς ὁ ξήσασ*
Ἀκολουθοῦν τὰ κρυπτογραφικά:

† *ε⁊ξβνβ'θκε⁊β ϐ κβλϊθω :~*

[= *ερμηνήα περη (ἡλιο)πηοΐας*]

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, μονοκονδυλικῶς:
Ἐγράφη τὸ παρ(ὸν) βηβλί(ον) διὰ χειρὸς Γεωργίου | πὲρὶ (ἡλιο)ποιΐας | καὶ (σεληνο)ποιΐας.
Κτητορικὰ σημειώματα παλαιά, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς γραφῆς των, διὰ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένα:
—Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως:
† *εκ τον των βεβλήον του ἁγίου πρωτο|μάρτυρος ςεφάνου του εν μετε|ώροις.*
Ἀκολουθεῖ συνταγή, διὰ νεωτέρας χειρὸς γραφεῖσα.
Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου: † *τὸ παρὸν βιβλίον ταφιέρο⟨σ⟩εν ὁ μακάριος | πατριάρχης απο κοςαν|τινοπολη εἶς το αγι(ων) ςέφαν(ων) | καὶ οπιος τὸ αποξενοσὶ να ει|νε ἀφορισμενος ἀναθέματος | ἀμήν. . .*

— φ. Α^{β}: † *ἐκ τον τῶν βεβλήον του ἁγίου ϛε|φάνου της εν μετεώροις:* | *πλησίον ϛαγοῦς.*

— φ. 2^{β}: † *το παρὸν βιβλήον ὑπαρχει τῆς ἱερὰς* | *μονῆς τοῦ ἁγίου ϛεφάνου τῆς ἐν μετεώροις* | *πλησίον ϛαγοῦς.*

— φ. 179^{β}: *Τὸ παρὸν βιβλή(ων) τὰ* [sic] *ἀφειερο|σεν ὁ παπ ... γιῶργιος* | *ἧς τον ἁγίον ϛέφανον·* | *καὶ ὅπιος το αποξηνόση ἀπὸ* | *τὴν μονὴν ταυτην,* | *ἔξο αφορισμένος· καὶ να κοψη ὁ θ(εὸ)ς* | *την ζοην του· ἀνάθεμά τον* | *ἀμήν.*

— φ. 202^{β}: † *Τὸ παρὸν βεβλήον υπάρχει τῆς* | *ἱερὰς μονῆς του ἁγίου ϛεφάνου* | *τῆς ἐν μετεώροις* | *πλησίων ϛαγούς.*

— φ. 203^{β}: † *ι παρούσα η βήβλος* | *ὑπάρχει της μονὴς του ἁγίου ϛεφάνου* | *της εν μετεώροις.*

Στάχωσις σητόβρωτος καὶ σχεδὸν ἐξηρθρωμένη, ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη δύο θηλυκωτήρων.

Διατήρησις τοῦ κώδικος μετρία. Οὗτος ἔχει διαποτισθῆ ὑπὸ τῆς ὑγρασίας.

Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 81, διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἰοχρόου μελάνης, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἡ φυλλαρίθμησις τοῦ κώδικος. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 68, ἐπὶ τῶν παραφύλλων Αα καὶ Ββ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 7/97.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 145, 146 καὶ 147 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1^{α} (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου), 34^{β} - 35^{α} (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 203^{α} (τὰ σημειώματα τοῦ κωδικογράφου Γεωργίου, 1503/4).

98

Χάρτης λεπτὸς — Διαστ. 0,185 × 0,125 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 54

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀναστασιματάριον. Περιέχει κατ᾽ ἦχον μόνον τὰ ἀναστάσιμα στιχηρὰ ἰδιόμελα. Δὲν περιέχονται τὰ ὁμόηχα κεκραγάρια οὐδὲ τὰ ια´ ἑωθινά.

φ. 2Α^{α}: [α´ ἦχος.]

Ἀρχ.: Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς πρόσδεξαι Κύριε καὶ παράσχου ἡμῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν [...]

Ἡ διάταξις τῶν ὀκτὼ ἤχων δὲν ἀκολουθεῖ τὴν κανονικὴν σειρὰν εἰς τὸν κώδικα τοῦτον, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς:

— α´ ἦχος: φφ. 2Α^{α} - 8^{α}.

— πλ. α´ ἦχος: φφ 8^{β} - 16^{α}.

— δ´ ἦχος: φφ. 16^{β} - 23^{β}.

— πλ. δ´ ἦχος: φφ. 24^{α} - 29^{β}.

— γ' ἦχος: φφ. $30^{α}$ - $35^{α}$.
— βαρὺς ἦχος: φφ. $35^{β}$ - $40^{β}$.
— β' ἦχος: φφ. $41^{α}$ - $46^{β}$.
— πλ. β' ἦχος: φφ. $47^{α}$ - $53^{β}$.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος. Γραφὴ σταθερά, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς, μᾶλλον ἀδεξία. Τὸ κείμενον τῶν τροπαρίων χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,090. Ἐπίτιτλα κοσμήματα (φφ. $2Α^{α}$, $8^{β}$, $16^{β}$, $24^{α}$, $30^{α}$, $35^{β}$, $41^{α}$ καὶ $47^{α}$, ἤτοι εἰς τὴν ἀρχὴν ἑκάστου ἤχου) μαῦρα καὶ ἐρυθρά, κακότεχνα καὶ ἄκομψα. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ σημαδόφωνα ἐρυθρόγραφα. Τὰ φύλλα $1^{β}$, $2^{α}$, καὶ $54^{α}$ ἄγραφα. Ἐπὶ τοῦ φύλλου $1^{α}$ ἀριθμητικοὶ λογαριασμοί· ἐπὶ τοῦ φύλλου $54^{β}$ δοκίμια κονδυλίου καὶ ἀριθμητικοὶ λογαριασμοί.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ, ἐπενδεδυμένων ὡσαύτως διὰ χάρτου.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμοὶ Χρ. Μπέντα 7 καὶ 95, ἐπὶ τῶν φύλλων 2β καὶ 53β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 8/98.

99

Χάρτης λεπτὸς Διαστ. 0,150 × 0,113 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α' - Γ'+Σελ. 238

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ ὠφέλιμον»). Κολοβόν.

Προτάσσεται, φφ. $Α^{β}$ - $Γ^{β}$, «Πίναξ σὺν θεω αγίο του παρόντος νομοκᾶνονος πῶς πρέπι ο πν(ευματ)ικὸς ναῖναι κ(αὶ) να εξομολογΐσι του⟨ς⟩ αν(θρώπ)ους».
— σελ. 1: «Αρχῆ σιν θεῶ ἁγίο το⟨ῦ⟩ νόμουκάνονος».
Ἀρχ.: Ἐκοίνος ο πνευματικὸς όπου θέλη νὰ δεχθῆ τοὺς λογισμοὺς των αθρώπον πρέπη ναῆνε ενᾶρετος κ(αὶ) τίπος καλὸς [...]
— σελ. 238: «Περὶ μαλακίας γυναικῶν». Τὸ κείμενον κολοβόν.
Ἀρχ.: Ἐὰν γυναῖκα μάλακίζεται με άλλην γιναῖκα χρο(νους) β' ναμῆν κινονΐσι [...]

Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα μόνον φύλλα, διότι εἰς τὸν πίνακα περιεχομένων, μετὰ τὸ εἰς τὴν σελ. 238 ἀναγραφόμενον κεφάλαιον (τὸ ὁποῖον περιέχει ὁ κῶδιξ κολοβόν), ἀναγράφεται ἀκόμη ἓν μόνον κεφάλαιον (ὁ πίναξ παραπέμπει εἰς τὴν σελ. 240): «μαρτιρικὸν οπου δίδι ο πνευματικὸς εκῖνον όπου εξομολογίται διὰ να ιερωθί». Τὸ κεφάλαιον τοῦτο δὲν περιέχεται εἰς τὸν κώδικα, διότι ἔχουν ἐκπέσει τὰ τελευταῖα του φύλλα.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ἔχει γραφῆ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀδεξίας χειρός. Ὀρθογραφικὰ

σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,120 × 0,085. Στίχοι 13. Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα ὅμως καὶ κακότεχνα. Ἡ σελιδαρίθμησις τοῦ κώδικος διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως του.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:

1832 δικεβρίου 10 παντριφικε ο γιοργις κι ι μαρια | ο καραγιανις . . .

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔντυπος διακόσμησις μετὰ παραστάσεων (εἰς τὴν ἐμπροσθίαν πινακίδα παράστασις τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατούσης, εἰς τὴν ὀπισθίαν τῆς Σταυρώσεως). Σῴζονται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ δύο θηλυκωτῆρες, ὡς καὶ τέσσαρες γόμφοι χαλκοῖ (ἀνὰ δύο ἐπὶ ἑκάστης πινακίδος).

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 111, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἡ σφραγὶς μόνον καὶ ἐπὶ τῆς σελ. 238).

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 9/99·

100

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,232 × 0,174 Αἰὼν XVIII Φύλλα 79

Θεοφίλου Κορυδαλέως: Ἔκθεσις περὶ ἐπιστολικῶν τύπων, Ἔκθεσις περὶ ῥητορικῆς.

1 (φ. 8α) «Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος Θεοδοσίου μετονομασθέντος, Ἔκθεσις περὶ ἐπιστολικῶν τύπων».

Ἀρχ.: Προοίμιον. Τῆς ἐπιστολῆς ἡδὺ μὲν τὸ δημοτικόν, ἐπίχαρι δὲ τὸ κομψὸν ἐν ἁπλότητι [. . .]

Ἐν φ. 40α: «Τέλος τῶν ἐπιστολικῶν τύπων».

Προτάσσεται, φ. 6α, «Πίναξ τῶν ἐπιστολικῶν τύπων». Περὶ τῆς Ἐκθέσεως ἐπιστολικῶν τύπων βλ. Cl. Tsourkas, *Les débuts de l'enseignement philosophique et de la libre pensée dans les Balkans — La vie et l'oeuvre de Théophile Corydalée (1570 - 1646)* [Ἑταιρ. Μακεδ. Σπουδῶν, ΙΜΧΑ ἀρ. 95], Θεσσαλονίκη 1967, σ. 98 - 99 καὶ πίν. IV (ὅπου πανομοιότυπον τοῦ ἐξωφύλλου τῆς α' ἐκδόσεως τοῦ ἔργου, Λονδῖνον 1625).

2 (φ. 42α) «Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου Κορυδαλέως τοῦ Ἀθηναίου τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος Θεοδοσίου μετονομασθέντος, Ἔκθεσις περὶ ῥητορικῆς».

Ἀρχ.: Προοίμιον. Ἀεὶ μὲν ἔγωγε τὸ περὶ τὴν παιδείαν ὑμῶν εὐδαιμόνισα πρόθυμον· καὶ τὸ εὐγενὲς οὐκ ἔχω μὴ ἄγασθαι τῆς ὑμετέρας φύσεως [. . .]

Τελ. (φ. 76β): [. . .] ἃ καὶ αὐξήσομέν πως τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἀποχρώντως εἴρηται.

Ἡ Ρητορικὴ τοῦ Θ. Κορυδαλέως συνεκδίδεται πάντοτε μετὰ τῶν Ἐπιστολικῶν του τύπων.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερά, ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,181 × 0,150. Στίχοι 26.
Τὰ φύλλα 1β - 5β, 7α-β, 40β - 41β καὶ 77α - 79α ἄγραφα.

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος. Διατήρησις ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 89, ἐπὶ τῶν ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει ἐξωφύλλων, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐξωφύλλου καὶ ὁ ἀριθμὸς 2, πάλιν διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (μετὰ καὶ τῆς ὑπογραφῆς του). Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 10/100.

101

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,195 × 0,145 Αἰὼν XIX Φύλλα 108

1 (φφ. 4α - 97β) Νεοφύτου [Καυσοκαλυβίτου] μοναχοῦ τοῦ ἐξ Ἰουδαίων, Ἀνατροπὴ τῆς θρησκείας τῶν Ἑβραίων.

— φ. 4α: Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου: «Ἀνατροπὴ τῆς θρησκείας τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν ἐθίμων αὐτῶν μετ' ἀποδείξεων ἐκ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας γραφῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας· μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς μολδαβικῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἁπλουστέραν τῶν Γραικῶν διάλεκτον ὑπὸ Ἰωάννου Γεωργίου ἐν ᾗ προσετέθησαν περὶ τὸ τέλος ἐκ τῶν παρὰ Παύλου Μεδίκων γραφέντων τὰ ἐκλεκτότερα· νῦν τύποις ἐκδοθεῖσα συνδρομῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ τιμιωτάτου ἐν πραγματευταῖς κυρίου· Γε(ωργίου) Γ(άτζου) καὶ ἀφιερωθεῖσα τοῖς φιλοχρίστοις καὶ φιλομαθέσι Γραικοῖς. 1818».

— φ. 5α: «Τοῖς ἐντευξομένοις».

Ἀρχ. (φ. 5α): Ἀπὸ ὅσα βιβλία ἔχομεν διαλαμβάνοντα περὶ τῆς θρησκείας καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν τῶν Ἑβραίων κανὲν δὲν ἀποκαλύπτει τόσον φανερὰ τὰ ἀπορρητότερα τῆς πλάνης καὶ τὰς κακουργίας των, ὡς τὸ παρὸν σύγγραμμα τοῦ μακαρίτου Νεοφύτου μοναχοῦ τοῦ ἐξ Ἰουδαίων, ὅστις ῥαββῖνος χρηματίσας καὶ μεμνημένος πάντα τὰ παρ' αὐτοῖς ἀπόῤῥητα, δὲν ὤκνησεν ἅμα λαβὼν τὸ θεῖον χρῖσμα τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, νὰ κοινολογήσῃ εἰς μολδαβικὴν διάλεκτον, τὰ ὁποῖα καὶ διὰ τῶν τύπων ἐξεδόθησαν τῷ 1803 [. . .]
Τελ. (φ. 5β) [. . .] εἰ δὲ καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀποδείξεις μένωσιν εἰς τὴν τυφλότητα καὶ συνήθη αὐτῶν σκληροκαρδίαν, ἔξετε καὶ οὕτως τὸν μισθὸν παρὰ Θεοῦ ὡς πολυπλασιάσαντες τῇ προθέσει τὸ τάλαντον. Ἔρρωσθε. Ὁ ἐκδότης Γεώργιος Γάτζος.

Ἀπὸ τοῦ φύλλου 6α ἄρχεται τὸ σύγγραμμα τοῦ Νεοφύτου.

— φ. 6α: «Προοίμιον».

Ἀρχ. (φ. 6α): Εὐλογημένος ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν [. . .]
Τελ. (φ. 7β): [. . .] ἐγὼ ὅστις πρότερον μὲν ἤμην διδάσκαλος τῶν Ἑβραίων, νῦν δὲ δι'

ἐλέους τοῦ Θεοῦ μου Ἰησοῦ Χριστοῦ εὑρίσκομαι ὀρθόδοξος χριστιανός.— Ὁ ἐλάχιστος ἐν μοναχοῖς Νεόφυτος.

— φ. 8α: «Κεφάλαιον πρῶτον».

Ἀρχ.: Πολλοὶ πολλὰ συγγράμματα κατὰ τῶν Ἑβραίων συνέγραψαν μὲ πολλὰς καὶ ἀξιοπίστους μαρτυρίας [...]

— φ. 87β: Τελειώνει τὸ σύγγραμμα τοῦ Νεοφύτου:

[...] Ἰδοὺ ὁποῦ διὰ βοηθείας τοῦ Θ(εο)ῦ ἔδωκα ἀπόκρισιν διὰ τὰς ἑπτὰ ἐρωτήσεις ἐν κ(υρί)ῳ ἡμῶν Ἰησοῦ [...] ἀμήν.

— φ. 88α: «Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Παύλου Μεδίκων γραφέντων παράρτημα περὶ τοῦ ταλμοὺθ τῶν Ἑβραίων».

Ἀρχ.: (φ. 88α): Τὸ ταλμοὺθ τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν δὲν σημαίνει ἄλλο [...]

Τελ. (φ. 97β): [...] καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν, ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται.

Περὶ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1818 ἐκδόσεως (ἐκ τῆς ὁποίας ἔγινεν ἡ ἀντιγραφὴ εἰς τὸν παρόντα κώδικα) τοῦ μεταφρασθέντος ἐκ τῆς μολδαβικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν συγγράμματος κατὰ τῶν Ἑβραίων τοῦ Νεοφύτου Καυσοκαλυβίτου βλ. Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800 - 1863* [Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 11], τόμ. Α', Ἀθῆναι 1939, σ. 163 - 164, ἀρ. 1018. Πρβλ. καὶ Κ. Σάθα, *Νεοελληνικὴ Φιλολογία*, Ἀθῆναι 1868, σ. 512.

2 (φ. 98α) «Ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου λόγος πάνυ ὠφέλιμος» (BHG 999r).

Ἀρχ.: Πορευόμενός τις τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ ἐρήμῳ ἠκολούθησεν αὐτῷ ἄγγελος [...]

3 (φ. 102β) «Νήφωνος ἐπισκόπου γενομένου Κωνσταντιανῆς κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν περὶ χωρισμοῦ ψυχῆς».

Ἀρχ.: Ἀδελφός τις τῷ πνεύματι λέγει τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ὁσίῳ Νήφωνι [...]

4 (φ. 103β) «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας διὰ τοὺς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς ἐκ τῆς θεωρίας αὐτοῦ».

Ἀρχ. (φ. 104α): Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ ἀρχαγγέλῳ Μιχαήλ, ἐγὼ ἀνταποδώσω καὶ παραδώσω τοὺς μισθωτοὺς [...]

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων 1α - 2α, ἔχουν γραφῆ δι' ἄλλης χειρὸς διάφορα θεολογικὰ κείμενα. Οὕτως:

—Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου: «Ἐκ τῶν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου».

— φ. 2α: «Παροιμίαι Σολομῶντος».

— φ. 3β: Πασχάλια.

Τὸ κύριον καὶ μεγαλύτερον μέρος τοῦ κώδικος (φφ. 4α - 97β) γεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,157 × 0,110. Στίχοι 28 - 29.

Τὸ ὑπόλοιπον, πρὸς τὸ τέλος, τμῆμα τοῦ κώδικος (φφ. 98α - 108β) δι' ἄλλης χειρός. Διὰ τρίτης χειρὸς τὸ παράφυλλον τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ τὰ τρία πρῶτα φύλλα τοῦ κώδικος. Τὸ φύλλον 85β ἄγραφον.

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 97, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 108β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 11/101.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 148 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 5β - 6α (δεῖγμα γραφῆς).

102

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,265 × 0,185 Αἰὼν XVIII (1774) Φύλλα 214

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»).

— φ. 1α: «Πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόντος νομίμου». Διήκει μέχρι τοῦ φ. 17β καὶ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ περιεχόμενα τοῦ κώδικος.

— φ. 20α: «Νέον νόμιμον πάνυ πλουσιώτατον καὶ συναθροισθὲν ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων νομίμ(ων). Νουθεσία πρὸς τὸν πν(ευματ)ικὸν π(ατέ)ρα καὶ ἀσφάλεια»

Ἀρχ.: Ὁ πνευματικὸς ὁποῦ δέχεται τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων χρεωστάει νὰ εἶναι καλὸν παράδειγμα ὅλουνῶν τῶν ἀνθρώπων, ἐγκρατῆς, ταπεινὸς καὶ ἐνάρετος [. . .]

— φ. 33α: «Κανόνες συνοδικοὶ καὶ ἀποστολικοί, καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κ(αὶ) ἑτέρων ἁγίων, νεωστὶ συντεθέντες καὶ συναθροισθέντες κατὰ τάγμα ἑκάστου καὶ βαθμὸν διὰ τὸ ἀσύγχυτον καὶ εὐκόλως εὑρίσκεσθαι».— Περιλαμβάνονται κεφάλαια α' - τιδ'.

Κεφάλαιον πρῶτον». «Χρυσοστόμου».

Ἀρχ.: Οὐχ ἁπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἁμαρτημάτων μέτρον δεῖ τὴν ἐπιτιμίαν ἐπάγειν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἁμαρτανόντων στοχάζεσθαι προαιρέσεως [. . .]

φφ. 186β - 194α: Τάξις πρωτοκαθεδρίας τῶν πατριαρχῶν, τάξις μητροπόλεων, ἀρχιεπισκοπῶν, ἐπισκοπῶν κλπ.— Κεφάλαια σϟβ' - σϟε'.

φφ. 194α - 197β: Περὶ ἐκκλησιαστικῶν ὀφφικίων.— Κεφάλαιον σϟς'

φ. 213β: «Κεφάλαιον τιδ'» (τὸ τελευταῖον τοῦ ἐξομολογηταρίου).

Ἀρχ.: Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τρισὶ τόποις ἀναγκαίοις τοῦ σώματος εὑρίσκεται, καὶ καθὼς ἡ ἀκτίνα τοῦ ἡλίου εἰς ἕνα τόπον χωρεῖ [. . .]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ

εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,175 × 0,135. Στίχοι 13. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, πλὴν ὅμως ἄκομψα καὶ ἄτεχνα. Τὰ φύλλα 18α - 19β ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 214α, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τοῦ ἐξομολογηταρίου, ἡ κάτωθι ἐρυθρόγραφος σημείωσις:
Τέλος καὶ τῷ θεῷ | δόξα ἤτοι | τῷ συντελεστῇ | τῶν πάντων χάρις.
Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, διὰ τῆς κοινῆς μελάνης δι' ἧς καὶ τὸ κείμενον, οἱ ἑπόμενοι τρεῖς δωδεκασύλλαβοι στίχοι, ἀναφερόμενοι εἰς τὸν γραφέα, εἰς τὸν κτήτορα καὶ εἰς τὸν ἀναγνώστην τοῦ κώδικος:

Τὸν δακτύλοις γράψαντα, τὸν κεκτημένον,
τόν τ' | ἀναγινώσκοντα σὺν προθυμίᾳ,
φύλαττε τοὺς τρεῖς, | ἡ Τριὰς τρισολβίως.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 214β τὰ ἑξῆς:
Τὸν ἀπὸ τῶν τριάκοντα φύλλων οὕτω καλούμενον | τριαντάφυλλων οὐχ ἐκ τῶν φύλλων μόνον, τῶν | τερπνοτάτ(ων) ἀνθῶν, λέγω δὴ τῶν ῥόδων, ἀλλὰ | πολλῷ μᾶλλον ἐκ τῶν φίλον, | τῶν ἀπὸ τῆς φιλίας | λεγομένων, οὐ τριακοντάφιλον καὶ πεντηκοντάφιλον, ἀ|λλὰ καὶ ἑξηκοντάφιλον καὶ ἑκατοντάφιλον ἄξιον | τῶνται [sic] *καλεῖσθαι.*
Ἀκολουθεῖ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου (214β), τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν σημείωμα:
Εἰς τοὺς αψοδω : σεπτεμβρίου ιςη: | Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος αὕτη τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ | νόμου χεὶρ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Γαβριὴλ ἱερομονάχου | Χριστοῦ ἱερέως, ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς μονῆς Γκοῦρας | ἐκ ⟨κ⟩όμης σακαρετζίου ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ ῥαδοβισδίου | ἡ μὲν χεὶρ ἡ γράψασα σέπεται τάφω, ἡ δὲ γραφὴ μένει | εἰς ἀπεράντους καὶ ἀτελευτήτους αἰῶνας.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ μέλανος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Δύο θηλυκωτῆρες, ἐκ τῶν ὁποίων σώζεται ὁ εἷς. Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἐξηρθρωμέναι, τὸ δὲ δερμάτινον ἐπικάλυμμά των κατεστραμμένον.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 104, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 214β καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 12/102.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 149 καὶ 150 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 20α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 214β (τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομονάχου Γαβριήλ, 1774).

103

Χάρτης χονδρὸς καὶ στιλπνὸς   Διαστ. 0,265 × 0,202   Αἰὼν XVII (1632)   Φύλλα 123

Αἱ τρεῖς θεῖαι Λειτουργίαι καὶ διάταξις χειροτονιῶν.

1 (φ. 9α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγί(οις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Ἰω(άνν)ου τοῦ Χρυ(σοστόμου)».

2 (φ. 36α) «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγί(οις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Βασιλείου τοῦ Μ(ε)γ(ά)λ(ου)».

3 (φ. 73α) «Ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων».

4 (φ. 90α) «Τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονίᾳ».

5 (φ. 108β) «Εὐχ(ὴ) συγχωριτικῆ».

Ὁ κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἐπιμελημένη, καλλιγραφικὴ καὶ ἱεροπρεπής, ἡ συνήθης τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,095. Στίχοι 16. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 8β πολύχρωμος ὁλοσέλιδος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 35β πολύχρωμος ὁλοσέλιδος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 72β πολύχρωμος ὁλοσέλιδος μικρογραφία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου.

Καὶ οἱ τρεῖς ὡς ἄνω ἱεράρχαι εἰκονίζονται ὁλόσωμοι, ἐνδεδυμένοι τὴν ἀρχιερατικήν των στολὴν καὶ κρατοῦντες εἰλητόν. Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν μικρογραφιῶν τούτων εἶναι σλαβονικαί, πρᾶγμα εὐεξήγητον, ἐφόσον ὁ κῶδιξ ἔχει γραφῇ εἰς τὸ Βουκουρέστιον.

Ἐπὶ τῶν φύλλων 7β, 34β καὶ 71β πολύχρωμα καὶ περίτεχνα ὁλοσέλιδα κοσμήματα.

Τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα τοῦ κώδικος (φφ. 9α, 36α, 73α, 90α) εἶναι ὡσαύτως πολύχρωμα καὶ περίτεχνα, οἱ δὲ τίτλοι (φφ. 9α, 36α, 90α καὶ ἀλλαχοῦ) χρυσόγραφοι. Τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα πολύχρωμα καὶ καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένα, μὲ ὡραῖα φυτόμορφα σχήματα. Ἐρυθρογραφίαι καὶ χρυσογραφίαι πολλαί. Τὸ πάχος τῶν φύλλων τοῦ κώδικος εἰς τὰς τρεῖς πλευράς του εἶναι ἐπίσης ἐπιχρυσωμένον. Τὰ περὶ τὸ κείμενον περιθώρια τῶν φύλλων εἶναι μεγάλα καὶ πλούσια.

Γενικώτερον ὁ κῶδιξ οὗτος εἶναι πολυτελὴς καὶ πλουσιώτατα διακοσμημένος, ἀκολουθεῖ δὲ τὴν καλλιτεχνικὴν παράδοσιν τοῦ κύκλου τοῦ ἐκ Κύπρου καλλιγράφου Λουκᾶ Οὐγγροβλαχίας (1603 - 1629, πρώην ἐπισκόπου Μποζέου 1583 - 1603), πρᾶγμα εὔλογον, ἐφόσον ἐγράφη εἰς τὸ Βουκουρέστιον, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον κωδικογραφικόν του σημείωμα (περὶ τοῦ Λουκᾶ Οὐγγροβλαχίας βλ. ἡμετέραν σημείωσιν εἰς τὴν περιγραφὴν

τοῦ κώδ. 34 τῆς Μονῆς Βαρλαάμ, τόμ. Β' τοῦ παρόντος Καταλόγου, 'Αθ. 1984, σ. 43).

Τὰ φύλλα 1β - 7α, 8α, 34α, 35α, 71α, 72α, 89β καὶ 112β - 123α κατελείφθησαν ἄγραφα. Μετὰ τὸ φύλλον 77 ἀκολουθεῖ φύλλον 77Α.

'Επὶ τοῦ φύλλου 108α, μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τῆς «Τάξεως χειροτονιῶν», τὸ κάτωθι χρυσόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα:

'Εγράφη ἐν μπουκουρεσίῳ | παρ' ἐμοῦ 'Ιακώβου ἀρχιερέ(ως), (καὶ) | ἐπεδώθ(η) τῷ ὁσιωτ(ά)τ(ῳ) ἐν ἱερομονάχ(οις) | κυρ(ῷ) λεοντίῳ τῷ σιμοπετριώτῃ· | κ(α)τ(ὰ) ,ζρμ· ἔτους ἀπὸ Χ(ριστο)ῦ, αχλβ.

Περὶ τοῦ κωδικογράφου 'Ιακώβου (πρώην ἱερομονάχου Σιμοπετριώτη), ἐπισκόπου Σίδης (μέχρι 7 Αὐγ. 1637) καὶ ἐν συνεχείᾳ Γάνου καὶ Χώρας (1637, Αὐγ. 7 - 1639, Σεπτ. 18, ὅτε παρῃτήθη· † μετὰ τὸ 1649), ἀνήκοντος εἰς τὴν «σχολὴν» τοῦ Λουκᾶ Οὐγγροβλαχίας (1603 - 1629) βλ. L. Politis, «Un centre de calligraphie dans les Principautés danubiennes au XVIIe siècle: Lucas Buzău et son cercle», *Δέκατον Διεθνὲς Συνέδριον Βιβλιοφίλων*, 'Αθ. 1977 [1979], σ. 1 - 11· Olga Gratziou, Die dekorierten Handschriften des Schreibers Matthaios von Myra (1596 - 1624) — Untersuchungen zur griechischen Buchmalerei um *1600*, Athen 1982, σ. 71, 98, 110, 111, 128, 131, 139, καὶ πίν. 194, ὅπου ὁ παρὼν κῶδιξ 'Αγ. Στεφάνου 103 μνημονεύεται μὲ τὸν παλαιόν του ἀριθμὸν 73.

'Επὶ τοῦ φύλλου 1α τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα: † *του άγιου ςεφάνου· τοῦ προτωμάρτηρος: ~ (καὶ) αρχη⟨διακόνου.⟩*

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ πολυτελοῦς ἐρυθροῦ βελουδίνου ἐπικαλύμματος. Διατηροῦνται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ οἱ τέσσαρες θηλυκωτῆρες.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει ἀρίστη. Εἶναι ὁ καλύτερον διατηρούμενος κῶδιξ τῆς μονῆς. Εὑρίσκεται ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου της.

'Αριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 73 (ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α). 'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 102, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 123β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ὑπογραφὴ καὶ ἐπὶ τοῦ φ. 48α, σφραγῖδες καὶ ἐπὶ τῶν φφ. 52β καὶ 78β).

'Ο κῶδιξ οὗτος δὲν εἶχε καταγραφῆ καὶ ἀριθμηθῆ ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη κατὰ τὸ ἔτος 1909. 'Ομοίως δὲν ἀναγράφεται εἰς τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959. Εἶναι περίεργον πῶς δὲν συμπεριελήφθη εἰς τὰς ἐπισήμους καταλογογραφήσεις τῆς μονῆς καὶ τῆς Μητροπόλεως, ἐνῶ, ὡς φαίνεται, ἂν καὶ προερχόμενος ἐκ τῆς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας τοῦ 'Αγίου Ὄρους, παλαιόθεν εἶχε μεταφερθῆ καὶ εὑρίσκετο εἰς τὴν Μονὴν τοῦ 'Αγίου Στεφάνου. Ἄλλωστε, ἐφόσον φέρει ἀριθμὸν Χρ. Μπέντα, τοῦτο σημαίνει ὅτι τὸ 1951 ὁ ἐν λόγῳ κῶδιξ εὑρίσκετο εἰς τὴν μονὴν αὐτήν, διότι τότε ἔγινεν ἡ πρόχειρος ἀρίθμησις τοῦ ἐκ Καλαμπάκας ἱερέως, ὡς δεικνύουν ἀριθμοὶ καὶ ὑπογραφαί του μὲ τὴν χρονολογίαν αὐτὴν εἰς τοὺς κώδικας τῆς Μονῆς 'Αγίας Τριάδος τῶν Μετεώρων.

'Ο κῶδιξ οὗτος ἔλαβεν ὑφ' ἡμῶν (Μάιος 1985) τὸν ἀριθμὸν 103 [1].

1. 'Υπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον (103) εἶχε καταγραφῆ κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ 'Αγ. Στεφάνου 71. 'Επειδὴ ὁ κῶδιξ οὗτος εἶχε καταγραφῆ δὶς (ἤτοι ὑπὸ τὸν πραγματικόν του ἀριθμὸν 71 καὶ ὑπὸ τὸν νεώτερον ἀριθ. 103), κατηργήσαμεν τὸν δεύτερον ἀριθμὸν

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες ΜΒʹ - Ξʹ παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 7β, 8β, 9α, 10β, 21α, 25α, 32β, 34β, 35β, 36α, 63β, 71β, 72β, 73α, 85β, 90α, 91β, 103β καὶ 108α, ὅπου μικρογραφίαι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (φ. 8β), τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (φ. 35β) καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου (φ. 72β), ὁλοσέλιδα πολύχρωμα κοσμήματα (φφ. 7β, 34β, 71β), ἐπίτιτλα κοσμήματα καὶ διακοσμητικὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα, καί, τέλος, τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἰακώβου ἀρχιερέως (1632· φ. 108α, πίν. Ξʹ). Ὁ πίναξ 151 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 88β - 89α (τὸ τέλος κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

104

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ 0,380 × 0,230 Αἰὼν XVIII (1798) Φύλλα Αʹ-Εʹ + Σελ. 302 + Φύλλα αʹ-ιζʹ

Παρρησία εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα ἀφιερωτῶν καὶ δωρητῶν τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων.

— φ. Αα: «Ἡ πλὰξ αὕτη τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας | μονῆς τοῦ ἐν Μετεώροις πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχι|διακόνου Στεφάνου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν | Χαραλάμπους τοῦ θαυματουργοῦ, ἐν ᾗ καταγρά|φονται τὰ τίμια ὀνόματα ζῶντα τε καὶ κεκοιμημένα | τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων χριστιανῶν, τῶν κατὰ τὴν | ἰδίαν ἑκάστου αὐτῶν προαίρεσιν ἀφιερούντων εἰς ταύτην | τὴν ἱερὰν μονὴν τὸ κατὰ δύναμιν ἕνεκα ψυχικῆς αὐ|τῶν σωτηρίας· οἵτινες ἕξουσι τὸ μνημόσυνον αἰώνιον | καὶ ἀπολήψονται ἑκατονταπλασίονα παρὰ τοῦ φοβεροῦ | κριτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἕνεκα τῆς βραχυτά|της αὐτῶν βοηθείας, ὅση παρ' αὐτῶν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην | μονὴν γένηται· ὧν τὰ ὀνόματα διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ | ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις | πατρὸς ἡμῶν Χαραλάμπους τοῦ θαυματουργοῦ ἐν βίβλῳ | ζωῆς καταγραφήσονται».

— φ. Αβ: «Πίναξ τῶν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἐπαρχιῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς πόλεων καὶ χωρίων».

Ἀναγράφονται (φφ. Αβ - Δβ) αἱ ἐπαρχίαι (μετὰ καταλόγου τῶν εἰς ταύτας ὑπαγομένων ἐκκλησιαστικῶς χωρίων) τῶν ἐπισκόπων ἢ μητροπολιτῶν: Σταγῶν, Τρίκκης, Γαρδικίου, Λαρίσης, Φερσάλων, Φαναρίου, Ραδοβισδίου, Λητζᾶ καὶ Ἀγράφων, Νέων Πατρῶν, Λοιδωρικίου, Ἀθηνῶν, Παλαιῶν Πατρῶν,

(103) καὶ ἀπεδώσαμεν τοῦτον εἰς τὸν παρόντα κώδικα, ὁ ὁποῖος ἐστερεῖτο ἀριθμοῦ νέας κατατάξεως. Βλ. σχετικῶς καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος 71, σ. 196 τοῦ παρόντος τόμου.

Ταλαντίου, Μετυλήνης, Μενδινίτζης, Ζητουνίου, Θαυμακοῦ, Δημητριάδος, Πλαταμῶνος, Ἐλασσῶνος, Θεσσαλονίκης, Σερρῶν, Βενδώνης, Βερροίας, Σερβίων, Σισανίων [sic], Βελᾶς, Κοριτζᾶς, Δρυϊνουπόλεως καὶ Ἀργυροκάστρου, Χειμάρρας, Παραμυθίας, Ἄρτης, Ἰωαννίνων, Μεσόβου [sic], Γρεβενῶν. Συνεχίζονται, ἐν φ. Ε$^{α-β}$: «ἐκ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους», «ἐκ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Παναγίου Τάφου τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ» κ.ἄ.

— σελ. 1: «ᾳψἵηῳ ἐν μηνὶ μαρτίῳ ᾳ». Ἀκολουθεῖ ἀναγραφὴ ὀνομάτων βαπτιστικῶν κατ' ἐπαρχίας (= ἐπισκοπὰς Σταγῶν, Τρίκκης κ.ἄ.) καὶ χωρία εἰς τρεῖς στήλας.

— σελ. 266: «Τὰ ἐκ τῆς Βενετίας ὀνόματα: Φίλου, Γαλανῆς, Καλλιτρόπης μοναχῆς, Δημουλᾶ καὶ τῶν γονέ(ων) αὐτοῦ, Ἰωάννου, Δημητρίου, Παϊσίου ἱερομονάχου».

— σελ. 267: Εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην: «Τὰ ἐκ τῆς Μοσχοβίας ὀνόματα. Μοσχοβία ἢ Ρωσσία: Μιχαήλ, Ἀλεξίου τῶν Βασιλέων, Πέτρου τοῦ μεγάλου, Αἰκατερίνης, Ἀλεξάνδρου, Κωνσταντίνου, Νικολάου, Μιχαήλ».

Εἰς τὴν μεσαίαν στήλην, δι' ἄλλης χειρός, μεταγενεστέρας: «1859 ἔτους, τῇ 17 ἀπριλίου. Ὀνόματα Ἀρχιμανδρίτου Πορφυρίου τοῦ Ρώσσου [=Uspenskij]: Ἀλεξάνδρου, Ἀθανασίου, Στεφανίδας, Ἀγάπης, Ἀλεξάνδρου, ἱερέως Στεφάνου». Ἐν συνεχείᾳ, δι' ἄλλης χειρός: «Ὀνόματα τοῦ περιηγητοῦ εὐσεβοῦς Ρώσσου Γούρκωφ 1891: φευρουαρίου 10: Νικολάου, Σοφίας, Λέων καὶ Αἰκατερίνης».

Εἰς τὴν δεξιὰν στήλην: «Τὰ ἐκ τῆς Λιχείας [γρ. Λεχίας] ὀνόματα».

— σελ. 268: Εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην: «Τὰ ὀνόματα τῶν κτητόρων τῶν ἐκ τῆς Μεγάλης Βλαχίας: Βλαντεσλάου βοεβόνδα, καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ· Δραγομήρου, Μάνου καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, Λέκα, Μάρκου, Κατηΐνη, Θωμᾶ, Ἀλεξανδρῆ».

Εἰς τὴν μεσαίαν στήλην: «Τὰ ὀνόματα τοῦ νέου κτήτορος τοῦ ἐκ τῆς Μεγάλης Βλαχίας, τοῦ Καμαράση Σπαχίουλ».

Εἰς τὴν δεξιὰν στήλην: «Τὰ ὀνόματα τῶν αὐθεντάδων τῆς Μεγάλης Βλαχίας, ζῶντα».

— σελ. 269: Εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην: «1719: ἦλθεν ὁ κὺρ Κωνσταντῖνος Μαυρούδης ἐκ χώρας Φιλιππουπόλεως τῆς Βλαχίας καὶ ἔγραψε ταῦτα τὰ ὀνόματα ζῶντα».

Εἰς τὴν μεσαίαν στήλην: «Μοναστήριον Μαρτζιὰν ἐκ τῆς Μεγάλης Βλαχίας».

Εἰς τὴν δεξιὰν στήλην: «Μοναστήριον Μπιστρίτζα ἐκ τῆς Μεγάλης Βλαχίας».

— σελ. 270: Εἰς τὴν ἀριστερὰν στήλην: «Χωρίον Χολομπίστι ἐκ τῆς Μεγάλης Βλαχίας».

Εἰς τὴν μεσαίαν στήλην, διὰ μεταγενεστέρας χειρός: «Μολδαυία. Ἐν ἔτει 1856 τὴν 27 φθίνοντος τοῦ Ἰουλίου ἐπισκεφθεὶς τὴν μονὴν ταύτην ὁ ἐξ Ἰασίου Ἰω(άν)ν(ης) Ἰονέσκος ἔγραψε τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα: Ἰωάννου, Νικολάου, Ἐλισάβετ».

Τὸ κύριον μέρος τοῦ κώδικος γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γραφέως (Γεωργίου ἱερέως τοῦ σακελλαρίου Τρίκκης). Ἔχουν ὅμως προστεθῆ βραδύτερον καὶ ἄλλαι ἀναγραφαὶ ὀνομάτων διὰ χειρῶν μεταγενεστέρων.
Ἑκάστη σελὶς τοῦ κώδικος εἶναι διῃρημένη δι' ἐρυθρᾶς γραφίδος εἰς τρεῖς στήλας. Ἡ σελιδαρίθμησις, παλαιά, διὰ μελάνης, ἔχει τεθῆ ὑπὸ τοῦ ἀρχικοῦ γραφέως.
Αἱ σελίδες 274, 276, 278 καὶ 280 - 301 εἶναι ἄγραφοι· ἔχουν μόνον τὰς χαρακώσεις εἰς τρεῖς στήλας διὰ τῆς ἐρυθρᾶς γραφίδος. Ἡ σελὶς 302 καὶ τὰ φύλλα α' - ιζ' εἶναι τελείως ἄγραφα.

Ἐν ἀρχῇ, ἐπὶ τοῦ φύλλου Α^{α}, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
μέμνησθε κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ γραφέως, ὁσιώτατοι | πατέρες, τοῦ ἐν ἁμαρτωλοῖς ἐλαχίστου Γεωργίου ἱερέως | τοῦ Σακελλαρίου Τρίκκης, καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ: | ἐν ἔτη ͵αψ4η': ἐπὶ τῆς ἡγουμενίας τοῦ πανοσιοτάτου | ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Ἀμβροσίου ἐκ χώρας σταγῶν.

Ὁ κῶδιξ οὗτος πλούσιον καὶ πολύτιμον ἀρχεῖον τοπωνυμίων καὶ βαπτιστικῶν ὀνομάτων. Ἐκ τῶν τελευταίων ἀνθολογῶ τὰ κάτωθι, εἰς τύπους ἀσυνήθεις διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχήν: Κόμνω, Μαρούδα, Ρηγκῖνος (μοναχός), Κάλω, Στασινή, Κώστω, Ζαφείρω, Φράγκω, Ἀγγέλω, Τρυγόνα, Πολύζος, Πολυζώης, Κυριαζῆς, Σιάννω, Χρυσή, Ἀργύρω, Μάρω, Ὀρέστης, Ἀνυσία (μοναχή), Περιστέρα, Δαμασκηνὴ (μοναχή), Γκούμας, Ρίζος, Ζαχαρώνα, Τριανταφυλλιά, Χάδρα, Γάλω, Μαργαρώνα, Μάνθος, Ἀρχόντω, Ἀσάνω, Βαμπούλω, Στάμος, Δέσπω, Σιόμος, Βασίλω, Διαμάντω, Σμαράγδω, Σμαραΐδω, Ἀρσένης, Ἀγγελίνα, Ζαχάρω, Χρυσίτζα, Κοντύλω, Κασσάνδρα, Ἀνθούλω, Ραϊλίτζα, Μαργαρίτης, Ροχίτζα (πρεσβυτέρα), Εὐαγγελή, Ζαφειρίτζα, Στασινίτζα, Φότζιος, Χρυσοπηγὴ (μοναχή), Κορομπίλιας, Στέφος, Ζήσης, Κομπούλω, Μαλάμω, Κυρατζού, Πούπω, Λούκω, Ἀφέντω, Κυράνω, Σπήλιος, Πανώρια, Στεργιάνα, Ἀγόρω, Στάικος, Θόδη, Σάρω, Ἀγοραστός, Γαλάτω, Στάσω, Δάφνω, Πούλιος, Παράσχω, Βενέτω, Γιαννού, Γεωργού, Χρυσάνα, Ξάνθω, Μπεγίνα, Γραμμάτω, Θόδω, Μάγδω, Ἀλισάβω, Τρικκάλη, Μίχος, Θέτω, Φλῶρος, Θυμιακή, Μελάχρω, Σουλτάνα, Ἀκριβός, Ἀβράμη, Περιστέρης, Βρέτος, Σάρος, Νίτζιος, Θαυμαστός, Βέργος, Πόθος, Μόσχω, Λουλούδα, Παρίσης, Ἀνατόλω, Ἀρέτω, Ἀφράτω, Τριαντάφος, Δῶρος, Ἀρσίνω, Διέρω, Κρεμεζιά, Κούπλω, Στολίνω, Μελίσσω, Αὐγέρω, Στόιος, Μύλω, Ζάχος, Κύρω, Σκεύω, Γούλας, Χάιδω, Προφώτης, Ἀδάμης, Ἀντρώνης, Θάνω, Σίρμω, Ἀννούσιω, Βρησίδω, Πάντος, Ρόιδω, Σιδέρης, Καλλίας, Ἀλέξω, Λύμπω, Γάκης, Χαρῖτος, Χρόνης, Ἀσάντω, Σκύμνος, Πωλημένος, Ρούσης, Πόρφω, Γγῖνος, Στεφανῆς, Θεμελῆς, Ἀδάμ, Λάσκαρης, Λάσκος, Σκαρλάτος, Θεοχάρης, Ἀρσαβή, Ἀγορίτζα, Μπαλάσα, Κερασίνω, Βρέτω, Φόρης, Κυριάκης, Σγούρω, Ζῶτος, Γραμμένος, Ἀρμάγω, Δημήτρω, Πεπέα, Φίλος, Δασκαλίνα, Ζωγράφω, Ἀνάστος, Καστέλω, Ἐλεφάντω, Μέρπω, Χρυσοθέμη, Ροδιανὸς (ἱερομ.),

Σταθού, Πεπέας, Διάκος, Σούλτω, Δοῦλος, Ζώτω, Τάσιος, Βάιος, Πλούμπω, Στεριάνω, Σκάλος, Βαγριάνος, Στάσος, Ὕβρος, Ἀριάντω, Τζαράκης, Στάνω, Φίνω, Βάγγιω, Παρουσία, Λουλούδης, Σκάρλος, Παλαιολόγης, Μάνθω, Βάρσος, Στατήρης, Γεργάνα, Ἀλβύζης, Πλομπίτζα, Χαϊδούλα, Πιτόφης, Ἀρχοντῆς, Ζαχαρίνα, Γεργούσης, Ἀσπρούδω, Γκόλφω, Ἐγκόλφω, Φιλόπουλος, Ζαμπέτα, Ροξανή, Μπογᾶς, Μυγδάλω, Γκόλφιος, Βλοέτα, Κορτζάλου, Ἀστρῆς, Μηλέα, Βλωτίνα, Τρογάδα, Λεοντάρης, Στόλος, Βαΐτζης, Γράμμω, Πυράνα, Κακούρης, Συνοδία, Καλουζούνης, Βέργης, Διαλέτα, Ἀτλάζω, Ἀλτίνα, Τροχού, Ἐμμανουηλιά, Γαλάτης, Γερακίνα, Μπάλκω, Μολιός, Πέιος, Γούσιος, Ντόστος, Καλίνω, Ντόμνω, Τζιάμω, Βάλτζιος, Αὐλώνα, Στύλος, Ζώρω, Νέστορας, Μπίλιω, Μήτρω, Καβαλάρης, Φιλάντρω, Νέστος, Κύρκος, Γεράσης, Μύσιος, Μύλιος, Γαλανή.

Εἰς τὰ περιθώρια τῶν σελίδων τοῦ κώδικος, πολλαχοῦ, σημειώσεις χρονολογημέναι (ἀπὸ τοῦ ἔτους 1757 μέχρι καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰ.), σχετικαὶ πρὸς δωρεὰς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κτημάτων, οἰκημάτων κ.ἄ. ἀκινήτων (βλ. κυρίως τὰς σελίδας τοῦ κώδικος 2, 3, 4, 5, 33, 65, 79, 146, 147, 148, 162, 163, 168, 176, 184, 185, 199, 242). Αἱ ἐκ τῶν ὡς ἄνω σημειώσεων φέρουσαι χρονολογίαν πρὸ τοῦ ἔτους 1798 (ὁπότε κατηρτίσθη ὁ κῶδιξ) ἐγράφησαν ἐκ τῶν ὑστέρων, μετὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ, ἐπενδεδυμένων ὡσαύτως διὰ χάρτου. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 87. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 105, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ κώδικος, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 14/104.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 152 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου Αα (ἡ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου προθέσεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ γραφέως Γ ε ω ρ γ ί ο υ ἱ ε ρ έ ω ς τοῦ σ α κ ε λ λ α ρ ί ο υ Τ ρ ί κ κ η ς, 1798).

105

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,297 × 0,187 Αἰὼν XIX Φύλλα Α' - Β'+Σελ. 380

Παρρησία.

— φ. Αα: «Λάσον παντοτινὸν τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιερέως Σταγῶν κὺρ Γαβριήλ».

Ἀρχ.: Ἔθηκεν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου ἐν τῇ τῶν Μετεώρων γρόσια πεντακόσια [. . .]
Τελ. (φ. Αβ): [. . .] ἀπεράσθη εἰς τὸν κώνδικα τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν καὶ εἰς τὸν κώνδικα τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ λοιπὰ μοναστήρια. 1822 νοεμβρίου 27.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὡς ἄνω κειμένου ἀκολουθοῦν αἱ ὑπογραφαί:
Ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου ἁγίου στεφάνου καὶ οἱ σὺν | ἐμοὶ ἐν χριστῷ ἀδελφοὶ τὰ ἐλάβαμεν· ὁ θεοφάνης: ~ | Σταγῶν γαβριὴλ τὰ ἐμέτρισα τὰ ἄνωθεν παρόν.

— φ. Βα: Κάτωθεν διακοσμητικοῦ ἐπιτίτλου τὸ ἑξῆς κωδικογραφικὸν καὶ κτητορικὸν σημείωμα:
Αὕτη ὑπάρχει ἐκ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῆς | ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος | θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, τῆς ἐπὶ ἀποτόμου πέ|τρας τεθεμελιωμένης· ἐγράφη δὲ ἡγουμενεύ|οντας [sic] *τοῦ πανοσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις | θεοφάνου καὶ ἐπιτρόπου καὶ συνδρομιτοῦ ὄντος | ἐν αὐτῇ· τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ εὐλαβεστάτου | ἐν ἱερεῦσι παπ(ᾶ) ἰωάννου τοῦ ἐξ αὐτῆς τῆς χώρας | Βοϊβόδα· ὑπὸ τοῦ εὐτελοῦς θεοφάνου ἱερομο/νάχου· ἐκ μονῆς Κόρμποβον.*

Ἀκολουθεῖ, ἐντὸς διακοσμητικοῦ ὀρθογωνίου πλαισίου, δεύτερον κωδικογραφικὸν σημείωμα:
εγ(ρά)φ(η) π(α)ρ(ὰ) θ(ε)οφ(ά)ν(ους) | ιερ(ο)μ(ο)ν(άχ)ου εκ μ(ονῆς) κ(ορμπόβου).

Ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου (Βα) τὰ ἑξῆς:
Βλέπετε, καλῶς διὰ τὸ βραβεῖον, μὴ | πῶς καὶ βάλλει κανένας, ἄλλος ξένος ὀνόμα|τα, καὶ τὰ ἰδιοποιήση χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ | προεστοῦ, καὶ καθηγουμένου τῆς ἁγίας, καὶ ἱερᾶς μο|νῆς ταύτης· καὶ λάβη κατάραν, καὶ ἀφορισμὸν | καὶ φανῇ ἱερόσυλος καὶ ἡ [γρ. ᾗ] *τοῦ ἀναθέματος. | ἐν ἔτη 1838 αὐγούστου α'.*

— φ. Ββ: «Ἐκ Βοστίνας συνδρομητὲ τῆς Μονῆς Ἁγίου Θεοδώρου. Ἰσούφης, Ἀπτολὰ ἐφένδης, Ἀμπάζη καὶ τὸν τέκνον, Χατηζὲς καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς».

Ἑκάστη σελὶς τοῦ κώδικος εἶναι χωρισμένη εἰς τρεῖς στήλας, ὅπου ἀναγράφονται ὀνόματα βαπτιστικὰ κατ' ἐκκλησιαστικὰς ἐπαρχίας (=ἐπισκοπὰς Σταγῶν, Τρίκκης), πόλεις καὶ χωρία.

Αἱ σελίδες 51, 55 - 57 καὶ 97 - 380 ἄγραφοι, ἤτοι ὁ κῶδιξ κατὰ τὰ τρία τέταρτα αὐτοῦ παρέμεινεν ἄγραφος.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυσσινοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος γεωμετρικὴ διακόσμησις. Σῴζονται οἱ δύο θηλυκωτῆρες καὶ τέσσαρες μεταλλικοὶ γόμφοι πρὸς στερέωσίν των.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως, δι' ἰοχρόου μελάνης, 85. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 103, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα καὶ τῆς σελ. 380, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 15/105.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 153 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου Αα (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου προθέσεως, δεῖγμα γραφῆς τοῦ γραφέως ἱερομον. Θ ε ο φ ά ν ο υ ς ἐκ Μονῆς Κορμπόβου).

106

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,210 × 0,147 Αἰὼν XVI Φύλλα 225

Μαρτύρια ἁγίων καὶ λόγοι εἰς τὴν δημώδη.— Ὁ κῶδιξ ἀκέφαλος, ἐλλιπὴς καὶ κολοβός.

1 (φ. 1α) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: . . . καὶ Ἱπποκράτης καὶ Γαληνὸς καὶ ἕτεροι σοφοὶ ἄνδρες, διότι αὐτὴ ἄρεσε περισσότερον τὸν πατέρα μου νὰ μάθω [. . .]
Τελ.: (φ. 33β) [. . .] τὸ μαρτύριον καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καταπῶς τὸ ἀκούσεται [. . .] || (φ. 34β) [. . .] διὰ τοῦτο, εὐλογημένοι ἀδελφοί, ἃς ποιοῦμεν κατὰ πῶς εἶναι τῆς τάξεως καὶ τῆς πολιτείας ἡμῶν, ἵνα καὶ ὁ Θεὸς εὐφραίνεται εἰς τὰ ἔργα μας καὶ οἱ ἅγιοι χαίρωνται εἰς τὰς ἑορτάς μας καὶ ἡμεῖς ἀξιωθῶμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοιτο [. . .] ἀμήν.

2 (φ. 35α) «Μαρτύριον τῆς ἁγί(ας) μεγαλομάρτυρος τοῦ Χ(ριστο)ῦ Αἰκατερίνης» (πρβλ. BHG 30).

Ἀρχ.: Εἰς τοὺς τριανταπέντε χρόνους ὁποῦ ἐβασίλευεν ὁ παρανομώματος καὶ ἀσεβὴς Μαξέντιος ἦτον μεγάλη [. . .]
Τελ. (φ. 59β): Αὐτὸ εἶναι τὸ μαρτύριον καὶ οἱ ἀγῶνες τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ἀδελφοί, καὶ οὕτω δοξάζει ὁ Θ(εὸ)ς [. . .) ἀμήν.

3 (φ. 60α) «Φευρουαρ(ίου) ιη. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους» (πρβλ. BHG 298c).

Ἀρχ.: Καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἶναι, ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες, νὰ διηγῆται τινὰς τὰ κατορθώματα τῶν ἁγίων ἀνδρῶν [. . .]
Τελ. (φ. 85β): [. . .] ἃς γενοῦμεν ἀκτήμονες ἵνα ἀποκτήσωμεν βασιλείαν Θ(εο)ῦ, ἧς γένοιτο [. . .] ἀμήν.

4 (φ. 86α) Ἐξήγησις εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Εὐαγγελίου: «Εἶπεν ὁ Κ(ύριο)ς, ἄν(θρωπ)ός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενον καθ' ἡμέραν λαμπρῶς» [Λουκ. ΙϚ', 19 - 20].

Ἀρχ.: Ὅλα τὰ θεῖα λόγια, εὐλογημένοι χριστιανοί, ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα εἶναι εἰς ἐκείνους ὁποὺ τὰ ἀκούουσι καὶ τὰ φυλάγουσι [. . .]
Τελ. (φ. 105α): [. . .] καὶ ἃς κάμωμεν ἔργα ἀγαθά, ἐλεημοσύνην λέγω, νηστείαν, ἀγρυπνίαν, ἐγκράτειαν [. . .] ἀμήν.

5 (φ. 105β) «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος περὶ ἐξομολογήσε(ως) καὶ μετανοί(ας)».

Ἀρχ.: Ὅσοι Χ(ριστὸ)ν ἐνδυθήκαμεν ὅταν ἐβαπτίσθημεν, ἃς ἀπέχωμεν ἀπὸ πᾶσα κακὸν ἔργον [. . .]
Τελ. (φ. 124β) :[. . .] διὰ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ὁ Θ(εὸ)ς καὶ τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ παραστάσεως, χάριτι καὶ φιλαν(θρω)πίᾳ [. . .] ἀμήν.

6 (φ. 125α) «Δεκεμβρίῳ δ'. Περὶ τοῦ πότε καὶ διατί αἰτίαν ἔκοψαν τὴν χεῖρα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ πῶς ὑ παναγία Θ(εοτό)κος πάλιν τ(ὴν) ἐκώλησεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς».

Ἀρχ.: Ὁπόταν ἦτον βασιλεὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Θ(εο)ῦ παραχωρήσει ὁ Λέων ὁ Ἴσαυρος [. . .]

Τελ. (φ. 137α-β): [...] καὶ λιτανίας καὶ ὕμνους καὶ δοξολογίας πρὸς τὸν Κ(ύριο)ν ἡμῶν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριστὸ)ν [...] ἀμήν.

7 (φ. 138α) «Φευρουαρ(ίου) κδ'. Λόγος κατεπιτομὴν διαλαμβάνων περὶ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας καὶ τρίτης εὑρέσεως τῆς τιμί(ας) κεφαλῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου» (πρβλ. BHG 841).

Ἀρχ.: Πάλιν εἰς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὁ μέγας ἐνεφά⟨νη⟩ Πρόδρομος καὶ πάλιν ὁ λόγος ἦλθεν [...]
Τελ. (φ. 153β) : [...] καὶ ὅσοι εἰς αὐτὴν μετὰ πόθου καὶ εὐλαβεί(ας) προσέρχονται, δίδου αὐτοῖς πάντα τὰ πρὸς σ(ωτη)ρίαν αἰτήματα· ἀξίωσον δὲ πάντας ἡμᾶς [...] ἀμήν.

8 (φ. 154α) «Διήγησις κ(αὶ) ὀπτασία ὠφέλιμος ὀρθοδόξου τινὸς Δημητρίου· συγγραφεῖσα παρὰ Μητροφάν(ους) ἱερομονάχου· προτροπῇ κ(αὶ) κελεύσει τοῦ πν(ευματ)ικοῦ κ(αὶ) διδασκάλου αὐτοῦ κυροῦ Διονυσίου κ(αὶ) ῥήτορος· μετατεθεῖσα (δὲ) ἀρτί(ως) εἰς κοινὴν φράσιν παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Λαυρεντίου τοῦ ἐν ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθω ἀσκήσαντος».

Ἀρχ.: Ἀδελφοὶ καὶ π(ατέ)ρες, ἐλᾶτε νὰ ἀκούσητε φοβερὰ καὶ θαυμαστὰ πράγματα [...]
Τελ. (φ. 173β): [...] εἰς τὴν ὁποίαν ἀγάπην δὲν κατοικᾶ κανένας φόβος, ἵνα δόξαν σοι ἀναπέμπω [...] ἀμήν.

9 (φ. 174α) «Λόγος πάνυ ὠφέλιμος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα».

Ἀρχ.: Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, φυσικὰ καὶ καθολικὰ κάθε ἄν(θρωπ)ος ἀγαπᾷ τὸ καλὸν [...]
Τελ. (φ. 194α-β): [...] καθὼς ἔδωκε τὸ δῶρον καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ τοῦ ἄλλου δώρου τοῦ μέλλοντος τῆς βασιλείας του [...] ἀμήν.

10 (φ. 195α) «Περὶ ἐξομολογήσεως καὶ ἑτέρα ὑποθήκη πν(ευματ)ική».

Ἀρχ.: Ἔχει χρεία κάθε χριστιανός, κἄν τε ἄνδρας εἶναι κἄν τε γυναῖκα, κἄν τε νέος κἄν τε γέροντας νὰ ἐξομολογᾶται [...]

— φ. 199β: «Λόγος τοῦ Χρυσοστόμου περὶ τούτων».

Ἀρχ.: Μέγας κίνδυνος εἶναι, ἀδελφοί, εἰς ἐκείνους ὁποῦ κάμνουν τὰς χειροτονίας [...]
Τελ. (φ. 201β): [...] κατὰ τὸν κθ' κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλ(ων)· οὕτω προστάσσουν οἱ θεῖοι νόμοι καὶ μὴ εἰς βάρος.

11 (φ. 202α): Ἐξήγησις εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Εὐαγγελίου «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐ(ρα)νῶν ἀν(θρώπ)ῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθ(εν) ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ» [Ματθ. Κ', 1 - 2].

Ἀρχ.: Ἐκεῖνοι οἱ γεωργοί, εὐλογημένοι χριστιανοί, ὁποῦ φυλάγουσι καὶ ἐργάζονται τὰ περιβόλια τῶν ἀρχόντων [...]
Τελ. (φ. 213β): [...] νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἡμᾶς διὰ τὸν κόπον μας τὴν βασιλείαν τῶν οὐ(ρα)νῶν [...] ἀμήν.

12 (φ. 214α) «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίνης, μεταφρασθὲν εἰς ἁπλὴν καὶ ἰδιωτικὴν φράσιν». Κολοβόν.

Ἀρχ.: Τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ ἄν(θρωπ)οι, καθὼς εὑρίσκεται εἰς τοὺς ἱστοριογράφους, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχουν γράμματα [...]
Τελ. (φ. 225β): [...] καὶ ὡσὰν νὰ ἤθελες εἰπῇ φέρνοντας τινὰς ἀπὸ ποθὲν μίαν σφύραν ἔτυ

Τὸ κύριον καὶ μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ κώδικος γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Μικρὸν τμῆμα του, περὶ τὸ τέλος, ἔχει γραφῇ δι' ἑτέρας χειρός.

Α′ γραφεὺς (φφ. 1α - 213β): Γραφὴ ἄνετος καὶ σταθερά, ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Στίχοι 19.
Β′ γραφεὺς (φφ. 214α - 225β): Γραφὴ συγγενὴς καὶ παρομοιάζουσα πρὸς τὴν τοῦ πρώτου γραφέως. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Στίχοι 18.
Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,090. Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἁπλᾶ καὶ ἐρυθρόγραφα.
Ὁ κῶδιξ φέρει καὶ ἀρίθμησιν τετραδίων. Αἱ ἐνδείξεις τούτων εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου φύλλου ἑκάστου τετραδίου. Ἀποτελεῖται ἐκ λα′ τετραδίων. Τελευταῖον, τὸ ὁποῖον φέρει ἀρίθμησιν, εἶναι τὸ κζ′ (αἱ ἐνδείξεις του ἐπὶ τῶν φύλλων 202α καὶ 209β). Τοῦ α′ τετραδίου σώζονται δύο μόνον φύλλα (1α - 2β). Οὕτω μεταξὺ τῶν φύλλων 1 καὶ 2, 2 καὶ 3 ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ κείμενον, διότι ἔχουν ἐκπέσει ἓξ φύλλα ἐκ τοῦ α′ τετραδίου. Τὸ ιδ′ τετράδιον ἀποτελεῖται ἐξ ἑπτὰ φύλλων, τοῦ ὀγδόου ἐλλείποντος ἀρχῆθεν (οὕτω δὲν παρατηρεῖται χάσμα εἰς τὸ κείμενον). Ἐκ τοῦ ιε′ τετραδίου ἔχει ἐκπέσει τὸ πρῶτον φύλλον καὶ οὕτω παρατηρεῖται χάσμα εἰς τὸ κείμενον μεταξὺ τῶν φύλλων 105 καὶ 106. Τὸ κ′ τεῦχος εἶναι πεντάδιον, ἀποτελούμενον ὅμως ἐξ ἐννέα φύλλων, τοῦ δεκάτου ἐλλείποντος ἀρχῆθεν (οὕτω δὲν ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ κείμενον). Τοῦ κη′ τετραδίου σώζονται μόνον τὰ τέσσαρα φύλλα· οὕτω ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ κείμενον μεταξὺ τῶν φύλλων 209 καὶ 210. Τὸ λ′ τετράδιον εἶναι κανονικὸν ὀκτάφυλλον, δὲν φέρει ὅμως ἀρίθμησιν. Τοῦ λα′ τετραδίου σώζονται τέσσαρα μόνον φύλλα· ἔχει ἐκπέσει ἓν τετράφυλλον, ἤτοι δύο φύλλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ δύο ἀπὸ τὸ τέλος· οὕτω μεταξὺ τῶν φύλλων 221 καὶ 222 ὑπάρχει χάσμα εἰς τὸ κείμενον. Τέλος, μετὰ τὸ τετράδιον λα′, ἄγνωστος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλλειπόντων τετραδίων καὶ φύλλων. Τὰ ἄλλα τετράδια τοῦ κώδικος εἶναι πλήρη κανονικὰ ὀκτάφυλλα.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:
† *ετούτο το πατερικον ὑπάρ|χι του αγίου αθανασιο | της δρακειας κε ητης το α/ποξινοσι να εχι την κα⟨τάρα⟩*
Τὸ ὡς ἄνω σημείωμα παρέμεινεν ἡμιτελές. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ δοκίμια κονδυλίου.
Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ ἑξῆς μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
τοῦτο εἶναι τοῦ με|τοχίου. τῇ 7 8βρίου 1904. | Ἀρχιμανδρίτης Κωνστάντιος | Οἰκονομίδης | Δράκιας.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Διατηροῦνται τὰ ἴχνη τῶν δύο θηλυκωτήρων.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 76, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς α′ πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 221β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 16/106.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 154 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 34β - 35α (δεῖγμα γραφῆς).

107

Χάρτης Διαστ. 0,230 × 0,165 Αἰὼν XIX (1806) Φύλλα 104

Μαθηματάριον. Ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.

1 (φ. 1α) «Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Γριγορίου τοῦ Θεολόγου ἐπισκόπου Ναζιανζηνοῦ συγγραφεὶς ὑπὸ Γριγορίου Πρεσβυτέρου».
Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.
Ἀρχ.: Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος εἰς τὴν πνευματικὴν πανδαισίαν [...]

2 (φ. 21α) Λόγος ἀκέφαλος (μεταξὺ τῶν φύλλων 20 καὶ 21 ἔχει ἐκπέσει ὁλόκληρον ὀκτάφυλλον). Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.
Ἀρχ.: τὴν ἀρετήν, τῷ μεγίστῳ, καὶ παρ' οὗ τὰ πάντα, καὶ εἰς ὃν τὰ πάντα, χρεωστουμένην· μηδὲ τὰ αὐτὰ πᾶσιν ἁρμόζει οἴεσθαι [...]
Τέλ. (φ. 63β): [...] αὐτὸς δοίη δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ παραστήσειεν αὐτὸς ἑαυτῷ λαμπρὰν τὴν ποίμνην, καὶ ἄσπιλον, καὶ τῆς ἄνω μάνδρας ἀξίαν, ἐν τῇ κατοικίᾳ τῶν εὐφραινομένων, ἐν τῇ τῶν ἁγίων λαμπρότητι· ὡς ἂν ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πάντες λέγωμεν δόξαν, ποίμνη τε ὁμοῦ καὶ ποιμένες, ἐν Χ(ριστ)ῷ [...] ἀμήν.

3 (φ. 64α) «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου τὰ ἀπόρρητα». Ἐξηγήσεις Νικήτα τοῦ καὶ Δαβίδ.
Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

α' (φ. 64α) «Περὶ ἀρχῶν λόγος α'».
Ἀρχ.: Οἶδα μὲν ὡς σχεδίησι μακρὸν πλόον ἐκπεράωμεν, ἢ τυτθαῖς πτερύγεσσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα [...]

β' (φ. 66β) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος β'. Περὶ τοῦ υἱοῦ. Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ».
Ἀρχ.: Υἱέα δὲ πρώτιστον ἀείσομεν, αἷμα σέβοντες ἡμετέρων παθέων τὸ καθάρσιον [...]

γ' (φ. 71α) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος τρίτος. Περὶ τοῦ ἁγίου Πν(εύματο)ς. Ἐξήγησις ⟨τοῦ⟩ αὐτοῦ».
Ἀρχ.: Θυμὲ τί δηθύνεις; καὶ πν(εύματο)ς εὖχος ἄειδε, μηδὲ τέμῃς μύθοισιν, ὃ μὴ φύσις ἐντὸς ἔθηκε [...]

δ' (φ. 76β) «Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ Νικήτα τοῦ καὶ Δαβὶδ τῶν ἀπορρήτων ἐπῶν τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Λόγος δ' περὶ κόσμου».
Ἀρχ.: Εἶδ' ἄγε καὶ μεγάλοιο Θ(εο)ῦ κτίσιν ὑμνείωμεν [...]

ε' (φ. 82α) «Περὶ προνοίας λόγος ε'. Καὶ ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ Νικήτα τοῦ καὶ Δαβίδ».

Ἀρχ.: Ὧδε μὲν εὐρυθέμελον ἐπήξατο κόσμον ἀπείρων νοῦς μέγας, ἐντὸς ἅπαντα φέρων, καὶ παντὸς ὕπερθεν αὐτὸς ἐών, [...]

ς′ (φ. 86α) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος ἕκτος, περὶ τῶν λογικῶν οὐσιῶν. Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ».

Ἀρχ.: Οἷς δ' ὑετίοιο κατ' ἠέρος εὐδιόωντος [...]

ζ′ (φ. 91β) «Τοῦ αὐτοῦ λόγος ζ′, περὶ ψυχῆς. Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ».

Ἀρχ.: Ψυχὴ δὲ ἐστὶν ἄημα Θ(εο)ῦ καὶ μίξιν ἀνέτλη οὐρανίη χθονίοιο [...]

η′ (φ. 98α) «Περὶ διαθηκῶν καὶ ἐπιφανείας Ἰησοῦ Χ(ριστ)οῦ λόγος η′. Ἐξήγησις τοῦ αὐτοῦ Νικήτα τῶν ἐπῶν Γρηγορίου».

Ἀρχ.: Δεῦρ' ἄγε καὶ δισσοῖο νόμου λόγον ἐξερέεινε, ὅς τε παλαιότερος καὶ ὃς νέος [...]

θ′ (φ. 103α) «Ἐξήγησις τῶν ἀπορρήτων ἐπῶν τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου Νικήτα τοῦ καὶ Δαβίδ. Περὶ ἀρετῆς ἀνθρωπίας λόγος θ′». Κολοβός.

Ἀρχ.: Τὴν ἀρετὴν ποθέω μέν, ἀτὰρ τόδε μ' οὐκ ἐδίδαξεν [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, εἰς τὴν κορυφήν, ἄνωθεν τοῦ ἐπιτίτλου, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως: *1806 αὐγούςου: κβ′*,

Ἀστάχωτος. Διατήρησις κακή. Ἀριθμοὶ Χρ. Μπέντα 19 καὶ 7, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 21α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβεν ὑφ' ἡμῶν (Μάιος 1985) τὸν ἀριθμὸν 107 [1].

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 155 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου).

108

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,195 × 0,139 Αἰὼν XVII Φύλλα 217

Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ εἰς τὴν δημώδη (ἀρ. ψαλμῶν ιζ′ - ρμδ′).—Ὁ κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἐλλείπουν ἀπὸ μὲν τὴν ἀρχὴν οἱ Ψαλμοὶ α′ - ις′, ἀπὸ δὲ τὸ τέλος ρμε′ - ρν′.

— φ. 1β: «ιζ′. Ἀγαπήσω σε, κ(ύρι)ε, ἡ ἰσχύς μου κ(ύριο)ς».

Ἀρχ.: Κύριε, ὁποῦ εἶσαι ἡ δύναμίς μου ἐγὼ θέλω σὲ ἀγαπήσει, ὁ κ(ύριο)ς εἶναι ἡ βεβαία μου στερέωσις, εἰς τὸν ὁποῖον προστρέχω καὶ εἶναι ἐλευθερωτής μου [...]

— φ. 193β: «ριθ′. Ὠδὴ καὶ δοξολογία τῶν ἀναβάσεων, νὰ ὑψώνεται ὁ ἄν(θρωπ)ος. Πρὸς κ(ύριο)ν ἐν τῷ θλίβεσθαί μου».

1. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον (17/107) εἶχε λάβει κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ 77, διὰ τὸν ὁποῖον ἐσημειώθη τότε εἰς τὸ σχετικὸν Πρακτικόν: «Δὲν εὑρέθη»· βλ. ἀνωτέρω καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος 77, σ. 206 τοῦ παρόντος τόμου.

"Αρχ.: "Οταν ήμουν στενόχωρος, έκραξα εἰς τὸν κ(ύριο)ν καὶ ἐγροίκησέ μου· κ(ύρι)ε, ἐλευθέρωσε τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἄδικα χείλη [...]

— φ. 217β: «ρμδ'». Ψαλμὸς τῷ Δα(βὶ)δ τοῦ ἐπαινέματος. Ὑψώσω σε ὁ Θ(εό)ς μου ὁ βασιλεύς μου».

"Αρχ.: Κ(ύρι)ε καὶ βασιλεῦ μου, ἐγὼ θέλω νὰ σὲ ὑψώσω καὶ νὰ δοξολογήσω τὸ ὄνομά σου πάντοτε [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ δεξιοκλινής, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,143 × 0,080. Στίχοι 18.
Ὁ κῶδιξ φέρει ἀρίθμησιν κανονικῶν ὀκταφύλλων τετραδίων ἀπὸ γ' ἕως λ'. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ γ' τετραδίου, ἐνῷ ἔχουν ἐκπέσει καὶ λείπουν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ τετράδια α' καὶ β'. Ἤτοι λείπουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος 23 φύλλα ἐν συνόλῳ. Ἀπὸ τὸ τέλος ἐπίσης ἔχουν ἐκπέσει ἓν ἕως δύο τετράδια, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι λείπει ἡ μετάφρασις ἓξ μόνον Ψαλμῶν (τῶν ὑπ' ἀρ. ρμε' - ρν').

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος σήμερον, διότι ἔχουν ἐκπέσει αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεώς του.
Ἀριθμοὶ Χρ. Μπέντα 5 καὶ 84, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 217β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 18/108.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 156 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 8β - 9α (δεῖγμα γραφῆς).

109

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,241 × 0,176 Αἰὼν XIX (1863) Φύλλα 30

1 (φφ. 1α - 13α) Βιβλίον προθέσεως τῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῶν Δολιανῶν. Τὰ ὀνόματα ἀναγράφονται εἰς δύο στήλας, εἰς τὰς ὁποίας διαιρεῖται ἑκάστη σελὶς τοῦ κώδικος, καὶ ἐντὸς πλαισίου μετὰ διακοσμήσεως.
Ἐν φ. 1α: «Προθέσεις. Βιβλίον. Καὶ τόδε κτῆμα πέφυκε τῆς ἱερᾶς Μονῆς Δουλιανὰ ἡ ἐπονομαζομένη Τιμίου Σταυροῦ, δεύτερος ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τρίτος ναὸς τῆς Ἁγίας Ζόνης. Ἐμπεριέχει δὲ διαφόρων ὀνομάτων ζωντανῶν τε καὶ τεθνεώτων. Σεπτεμβρίου 7. 1863. ͵αωξγ'».
Ἀκολουθεῖ ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγῖδος.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2β τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
ἐν ἔτη ͵αψϟβ' | ὅπου ἐκτίσθη ἐξαρ|χῆς τὸ μοναστήριον. | Ὁ ἱερομόναχος ἀ|ρσένιος γράψας | ⟨τὸ⟩ παρὸν καὶ ὁ πα|παρομανός.

Ἡ παροῦσα πρόθεσις, γραφεῖσα τὸ 1863, ἀποτελεῖ προφανῶς ἀντίγραφον παλαιοτέρας προθέσεως, ἡ ὁποία, συμφώνως πρὸς τὸ ἀνωτέρω σημείωμα, εἶχε γραφῆ τὸ 1792 ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου καὶ τοῦ παπα-Ρωμανοῦ.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β ἔγχρωμος παράστασις τῆς Σταυρώσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ φύλλου 2α ὁμοίως ἔγχρωμος παράστασις τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.
Πρὸς τὴν πρόθεσιν ταύτην ὁμοία, σχεδὸν καθ' ὅλα, καὶ ἡ ἀποτελοῦσα τὸν κώδικα 113 τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τοῦ ὁποίου τὴν περιγραφὴν βλ. κατωτέρω.

2 (φφ. 20α - 30β) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνος. Δὲν περιέχει καὶ συναξάριον.
Ἐν φ. 20α: «Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνος ποιηθεῖσα παρὰ Ἀθανασίου ἱερομονάχου τοῦ ἐξ Ἀγγελοκάστρου. Νῦν δὲ ἀντιγραφεῖσα παρὰ τοῦ Στεργίου Γεωργίου ἀπὸ Καρβονολεπηνίτζαν. Ἐν Τρίκκῃ».

Ἄρχεται ἡ Ἀκολουθία (φ. 21α): Προσόμοια στιχηρὰ τοῦ ἁγίου εἰς ἦχον δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.— Πόθῳ θείῳ καὶ ἔρωτι τῶν γηίνων παρέδραμες [. . .]
Ἄρχεται ὁ κανὼν τῆς Ἀκολουθίας (φ. 26α): Ὠδὴ α', ἦχος δ'. Ἀνοίξω τὸ στόμα μου.— Ὁ πάντα βουλήσει σου κτίσας καὶ τάξει ἐκθέμενος [. . .]

Ἡ ἐν λόγῳ Ἀκολουθία ἐξεδόθη τὸ 1916 ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἱερὰ Ἀκολουθία [. . .] *Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνος, ποίημα Ἀθανασίου ἱερομονάχου τοῦ ἐξ Ἀγγελοκάστρου τῆς Ἠπείρου ἀκμάσαντος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ σωτηρίου ἔτους 1700. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Στυλ. Μ. Ἀλεξίου* [. . .] *1916* [. . .] *ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης* [. . .]
Βλ. σχετικῶς L. Petit, *Bibliographie des acolouthies grecques*, Bruxelles 1926, σ. 269 - 270, ἀρ. 8.

Τὰ φύλλα 13β - 19β καὶ 20β τοῦ παρόντος κώδικος εἶναι ἄγραφα. Ἐπὶ τῶν παραφύλλων τῶν ἐπικεκολλημένων ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως διάφορα δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ χάρτου, πολλαχοῦ ἐφθαρμένη.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 98, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 30β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 19/109.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες ΞΑ' καὶ ΞΒ' παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1β (εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως) καὶ 2α (εἰκὼν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ), ὁ δὲ πίναξ 157 φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 2β - 3α (δεῖγμα γραφῆς).

110

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος   Διαστ. 0,230 × 0,155   Αἰὼν XIX (1804 - 1806)   Φύλλα 299

Μαθηματάριον.

1 (φ. 1α) Κανὼν παρακλητικὸς [εἰς τὴν Θεοτόκον].

Τὸ φύλλον 1α εἶναι ἐπικεκολλημένον ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ οὕτω δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον συνεχίζεται ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β ὡς ἑξῆς:

Ὦ δέσποτα τῶν ἁπάντων Θεέ, λάμπρυνον, αὔξησον, φωταγώγησον, ὁδήγησον εἰς [. . .] τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοῦς δοῦλο⟨υς⟩ σου εἰς τὰ προστάγματα, ἐντάλματά σου [. . .]
Τελ. (φ. 3β): Ὦ ἀειπάρθενε Μαρία ἄσπιλε ἀμόλυντε καθαρωτάτη, ἰάτρευσον [. . .] ἀνάγαγε ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καχεξίαν εἰς εὐεξίαν εἰς εὐρωστίαν εἰς ἴασιν.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ παρακλητικοῦ κανόνος, ἐπὶ τοῦ φύλλου 3β:
Τέλος τῆς πρότης παρακλήσεως.— 1808ʹ [=1804] *δεκεμβρίου 25.*

2 (φ. 3β) «Ἕτερος κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγί⟨αν⟩ Θεοτόκον, ποίημα τοῦ βασιλέως κυροῦ Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λασκάρεως».

Ἀρχ.: Ὠδὴ αʹ. Ἦχος πλ. δʹ. Ὁ εἱρμός: —Ἡ τερατοποιὸς ῥάβδος βακτηρία τοῦ προφήτου καὶ θεόπτου Μωϋσέως, ἡ τέρατα σημεῖα καὶ θαύματα ποιοῦσα [. . .]

Τὸ κείμενον τοῦτο κολοβόν, διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 3 καὶ 4 τοῦ κώδικος ὑπάρχει χάσμα, ἔχει ἐκπέσει ἄγνωστος ἀριθμὸς φύλλων.

3 (φφ. 4α - 44β) Ἐξήγησις λόγων τοῦ Ἰσοκράτους.

αʹ (φ. 4α) [Ἐξήγησις τοῦ πρὸς Δημόνικον λόγου τοῦ Ἰσοκράτους.] Ἀκέφαλος.

Ἀρχ.: ἐπορεύθησαν αὐτὴν τὴν στράταν τὴν τρίβον τρόπον τῆς ζωῆς, αὐτοὶ μοναχοὶ ἠμπόρεσαν οἷοι τε ἐγένοντο νὰ φθάσωσι νὰ ἔλθωσι νὰ γένωσι ἐγκρατεῖς τῆς ἐναρέτου ζωῆς [. . .]
Τελ. (φ. 13α): [. . .] καὶ θέλει κυριεύσει ἐξουσιάσει, τὰ σφάλματα τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, μὲ τόσην μεγάλην ἐπιμέλειαν φροντίδα.

βʹ (φ. 13β) «Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς Νικοκλέα ἐξήγησις περὶ βασιλείας».

Ἀρχ.: Ὦ βασιλεῦ τῆς ἐν Κύπρου Σαλαμύνης [sic], υἱὲ τοῦ Εὐαγόρου, ἄκουσον, ἐκεῖνοι οἵτινες φιλοῦσι [. . .]
Τελ. (φ. 23α): [. . .] ἀμὴ θέλεις κατορθώσεις ἀποδίξεις αὐτὰς τὰς θεωρίας ὅτι εἶναι μεγαλύτεραι καὶ ἄξιε κατάλληλε μεγαλητέρας τιμῆς.

γʹ (φ. 23α) «Ἐξήγησις τοῦ εἰς Εὐαγόραν ἐγκωμίου τοῦ αὐτοῦ».

Ἀρχ.: Ὦ υἱὲ τοῦ Εὐαγόρα ἄκουσον ἐγὼ μὲ τὸ νὰ ὁρῶ νὰ βλέπω νὰ στοχάζωμαι, ὅτι τιμᾷς [. . .]
Τελ. (φ. 35α): [. . .] ὁπόσον ἐπειδὴ προχωρεῖς, τώρα θέλεις γένῃς, τέτοιος ὅσον οὔπω ἐνακαρεῖ, ὅτι λογῆς πρέπει νὰ γένῃς ἐσύ.

δʹ (φ. 35β) «Ἐξήγησις τοῦ Πλαταϊκοῦ, τοῦ αὐτοῦ».

Ἀρχ.: Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἀκούσατε, ἡμεῖς οἱ Πλατεεῖς, ἐπεὶ ἴσμεν, γινώσκωμεν ἐσᾶς τοὺς Ἀθηναίους [. . .]
Τελ. (φ. 44β): [. . .] τὰς ἐδικάς μας πρὸς ἡμᾶς ἀγάπας καὶ τὸ μῖσος αὐτῶν τῶν Θηβαίων πρέπει νὰ ἀποφασίσετε τὰ πρέποντα διὰ ἡμᾶς τοὺς Πλαταιεῖς.

4 (φ. 46α) «Ἐξήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ εἰς

τὸν ἑαυτοῦ π(ατέ)ρα ἐν ᾧ καὶ εἰς Νόνναν μητέρα παραμυθητικός». (Ἔκδοσις τοῦ πρωτοτύπου λόγου ἐν PG 35, 985 κέξ. — πρβλ. καὶ BHG 714.)

Ἀρχ.: Ἄνθρωπε τοῦ Θ(εο)ῦ καὶ πιστὲ θεράπων, καλῶ σε δὲ τούτοις τοῖς ὁράμασι διότι ἡ θεία γραφὴ ὀνομάζει [...]
Τελ. (φ. 71α): [...] διὰ νὰ καταλάβουσι ἄλλους ὄντας ἀνθρώπους, ὄντες ἄνθρωποι, ὅτι στέλλουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν πρότερον ἑαυτῶν.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐπὶ τοῦ φύλλου 71α: *1806*, *Ἰανουαρίου α'*. *Τέλος*.

5 (φφ. 72α - 126α) Ἐπιστολάριον.
φ. 72α: «Ταῦτα κεῖται εὑρίσκονται συμμάζωξις συλλογὴ ἐπιστολῶν ἀν(θρώπ)ων ἐπιστημόν(ων) ἀνωτάτων, πεπαιδευμένων, σοφωτάτων, τοὺς ὁποίους σοφοὺς ἄνδρας ὁ πάλαι χρόνος ἐφύτρωσεν [...] ὅμως ἡ νοστιμάδα ἡ γλαφυρότης ἡ ὠφέλεια τῶν λόγων αὐτῶν σώζεται διατηρεῖται διὰ κλέος δόξαν ἀτελεύτητον παντοτεινὴν εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα».

Α' (φφ. 72α - 74β) «Ἐκ τῶν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐπιστολῶν ἐξήγησις».

α' (φ. 72α) «Μαρκελλίνῳ».
Ἀρχ.: Μαρκελλίνε, ἡμεῖς ἐσιωπήσαμεν καὶ οἱ δύω μας ἐγώ τε καὶ ἐσὺ κατὰ σιγὴν διεξοδικὴν πολυχρόνιον [...]

β' (φ. 72β) «Ἀραβίῳ».
Ἀρχ.: Ἐγὼ γινώσκω ἰξεύρω ἤτοι ἐκατάλαβα τὴν ἀγάπην [...]

γ' (φ. 73α) «Γεμέλῳ συγχωρητική».
Ἀρχ.: Ἄλλοι ἄνθρωποι συγχαίρουσι γάνυνται τέρπονται ὁμοῦ μὲ ἐσένα τὸν ἀξιάγαστον, ἀξιέπαινον [...]

δ' (φ. 74α) «Ἐπισκόποις ἐλθοῦσιν ἀπὸ τῆς Δύσεως».
Ἀρχ.: Ἔστι δὲ ἐγκωμιαστικὴ καὶ φιλικὴ καὶ προτρεπτικὴ [...]

Β' (φφ. 74α - 84β) «Ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου».

α' (φ. 74β) «Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ».
Ἀρχ.: Ὦ ἀξιέπαινε, ἀξιάγαστε, γοίνωσκε ὅτι τὰ παρόντα [...]

β' (φ. 74β) «Εὐσεβίῳ πρεεβυτέρῳ».
Ἀρχ.: Κἀνένα εἶδος τῆς ἀρετῆς δὲν εἶναι ἀγαπητὸν ἐράσμιον φίλον εἰς τὸν Θ(εὸ)ν τόσον πολλὰ [...]

γ' (φ. 75α) «Ὠφελίῳ γραμματικῷ».
Ἀρχ.: Ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης ὁ νομοθέτης, τῶν κανόνων ὅρων τῶν ἀθαναϊτικῶν [...]

δ' (φ. 75α) «Διάφάντῃ [γρ. Διοφάντῃ] ἄρχοντι».
Ἀρχ.: Ἐσὺ θέλεις κέκτησαι ἔχεις, ὄχι μοναχὰ τὴν ἐξουσίαν [...]

ε' (φ. 75α) «Τῶβᾳ στρατιώτῃ συμβουλευτική».
Ἀρχ.: Δὲν εἶναι εὔλογον, συγκεχωρημένον δίκαιον [...]

ϛ' (φ. 75β) «Γελασίῳ δουκί».
Ἀρχ.: Συνήθεια εἶναι εἰς τοὺς ἀν(θρώπ)ους, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συνήθεια [...]

ζ' (φ. 76α) «Ἰωάννῃ μοναχῷ».

Ἀρχ.: Ἡ πολυφαγία ἡ πλησμονή, τῆς γαστέρος οὐκ εἴωθε [...]

η' (φ. 76α) «Συμβουλευτικὴ τοῖς ἐν Πηλουσίῳ μοναχοῖς».
Ἀρχ.: Ὦ πνευματικοί μου ἀδελφοί, δὲν εἶναι ἀπόδειξις βεβαίωσις, τῆς μοναδικῆς ζωῆς [...]

θ' (φ. 76β) «Πέτρῳ ἀρχιμανδρίτῃ».
Ἀρχ.: Δὲν πρέπει νὰ καταφορτίζῃς τοὺς νεοστηρίκτους [...]

ι' (φ. 77α) «Σελευκίῳ συμβουλευτική».
Ἀρχ.: Ἔχε τὸ φρόνημα τὸν νοῦν σου μέτριον [...]

ια' (φ. 77α) «Μαρτινιανῷ».
Ἀρχ.: Τὸ νὰ μὴν ἁμαρτάνῃ σφάλῃ τινὰς εἶναι ἄριστον βέλτιστον [...]

ιβ' (φ. 77α) «Λεωντίῳ ἐπισκόπῳ».
Ἀρχ.: Ὦ ἀξιάγαστε ἀξιέπαινε ἐπίσκοπε δὲν πρέπει νὰ ὑποτάσσεσαι [...]

ιγ' (φ. 77β) «Κυρνίῳ».
Ἀρχ.: Ὦ ἄν(θρωπ)ε ὅστις εἶναι γῆ χοῦς πηλὸς καὶ στάκτη [...]

ιδ' (φ. 77β) «Ὠφίωνι διακόνῳ».
Ἀρχ.: Πρέπει οἱ μαθητευόμενοι οἱ μύσται, νὰ ἀγαπῶσι τοὺς κυρίους καὶ ἀληθεῖς διδασκάλους [...]

ιε' (φ. 77β) «Παλλαδίῳ».
Ἀρχ.: Ὦ φίλε ἤξευρε τὸ σῶμα χρειάζεται ἐπιούσιον ἄρτον φαγητὸν [...]

ις' (φ. 78α) «Ἡρακλείδῃ ἐπισκόπῳ»
Ἀρχ.: Ὅστις ὑπερβάλλει ὑπερακοντίζει ἐξεπερνᾶ τὸν ἔπαινον [...]

ιζ' (φ. 78α) «Θεωδώρῳ σχολαστικῷ».
Ἀρχ.: Ὦ ἀξιάγασται ἀξιαίπαινε, ὁ ἐδικός σου ἀδελφὸς [...]

ιη' (φ. 78β) «Τῷ αὐτῷ».
Ἀρχ.: Ἐγὼ θέλω ἀποφασίσω δογματίσω ἀποφθέξωμαι κρίνω πῶς εἶναι σοφὸς [...]

ιθ' (φ. 78β) «Εὐτονίῳ διακόνῳ».
Ἀρχ.: Ἐκεῖνος ὅστις προδίδει καταφρονεῖ, τὸν προσήκοντα καὶ ἁρμόδιον καιρὸν [...]

κ' (φ. 79β) «Παύλῳ συμβίῳ».
Ἀρχ.: Ἀνίσως δὲν μεταχειρίζεσαι τὰ κακὰ καὶ ἄτοπα ἔργα [...]

κα' (φ. 80α) «Μάρωνι σύμβῳ».
Ἀρχ.: Μονονουχὶ κοντολογῆς ἵνα οὕτως εἴπω, καθ' ἕνα ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐλαττώματα τῶν ἀν(θρώπ)ων [...]

κβ' (φ. 80β) «Θέωνι ἐπισκόπῳ σύμβ(ῳ)».
Ἀρχ.: Ἡ λέξις φρόνησις ἡ λέξις φρονιμάδα δὲν εἶναι ὁμόσημος [...]

κγ' (φ. 80β) «Ἡσαΐα».
Ἀρχ.: Δὲν πρέπει οἱ ἄν(θρωπ)οι νὰ μεταχειρίζεσθαι τὴν χρηστότητα ἡμερότητα [...]

κδ' (φ. 80β) «Θεοδοσίῳ ἐπισκόπῳ σύμβῳ».
Ἀρχ.: Τὸ ὅτι οὐ διδόασι οὐκ ἀποτίουσι οὐ πληρώνουσι, τὴν ὁμοίαν κόλασιν [...]

κε' (φ. 81α) «Ἰσιδώρῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Πρέπει ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπελέξαντο ἠρετίσαντο ἐπροτίμησαν ἠθέλησαν νὰ φυλάξουσι τὴν τιμὴν [...]

κς' (φ. 81α) «Ἀσκληπιῷ ἐπισκόπῳ».

"Αρχ.: Καὶ ἡ οὐράνιος βασιλεία ἡ κατοικία τῶν οὐ(ρα)νῶν, ἡ πλήρης ἡ γεμέτη [...]

κζ' (φ. 81β) «Παμπρετίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Ἡ φήμη ἡ εὐλογία τὸ ἐγκώμιον τῶν συμβουλευθέντων [...]

κη' (φ. 82α) «Εὐλογίῳ ἀπάντησις εἰς τὸν ἐγκωμιάζοντα».

"Αρχ.: Θέλει εἰπῶ ἐκεῖνα, τὸ ὁποῖον, θέλω δηλώσω τὸ νόημα [...]

κθ' (φ. 82α) «Ἰσιδώρῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Τὰ χρήματα πολλά, καὶ ἡ ἀνδρεία ἡ δύναμις καὶ ἡ στομιλία [...]

λ' (φ. 82α) «Εὐ⟨τ⟩ονίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Ἀδύνατον ἀνέφικτον εἶναι, καθὼς νομίζω, οἱ φιλάρετοι [...]

λα' (φ. 82β) «Παύλῳ τριβούνῳ».

"Αρχ.: Ἀξίωμα παλαιοῦ σοφοῦ παλαιὸν ἀπόφθεγμα προστάζει λέγει [...]

λβ' (φ. 83α) «Ἑρμογένει ἐπισκόπῳ περὶ τῆς μαθήσεως».

"Αρχ.: Καθὼς ἡ μάθησις ἡ παιδεία ἡ σοφία ἡ ἀνενέργητος ἀμὴ ἔχουσα πρακτικὴν ἀρετὴν [...]

λγ' (φ. 83α) «Λαμπετίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Ἀγκαλὰ καὶ θέλουν ἀποβάλλη μερικοὶ ὅτι ἐλέχθη ὑπ' ἐμοῦ [...]

λδ' (φ. 83β) «Διογένει πρεσβυτέρῳ».

"Αρχ.: Νομίζω πῶς καθ' ἕνας ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐργάζεται [...]

λε' (φ. 83β) «Εὐσταθίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Κατὰ πολλὰ ἐξίσταμαι ἀπορῶ, τίνι τρόπῳ ἀσθένεια πάθος βίαιον [...]

Γ' (φφ. 84β - 88β) Ἐπιστολαὶ ἀνταλλαγεῖσαι μεταξὺ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, καὶ Λιβανίου.

α' (φ. 84β) Βασίλειος πρὸς Λιβάνιον.

"Αρχ.: Ὦ Λιβάνιε καὶ ἄλλος μαθητῆς καταγόμενος ἀπὸ τὴν Καπαδοκίαν, ἔρχεται [...]

β' (φ. 85α) «Λιβάνιος Βασιλείῳ».

"Αρχ.: Ὦ Βασίλειε, ἐγὼ γινώσκω, πῶς θέλεις γράψεις, πολλαῖς φοραῖς [...]

γ' (φ. 85β) «Βασίλειος Λιβανίῳ».

"Αρχ.: Ἕνας ἄν(θρωπ)ος διδάσκαλος, καὶ μάλιστα οὕτως, τέτοιος προκομένος [...]

δ' (φ. 86α) «Λιβάνιως Βασιλίῳ».

"Αρχ.: Ἀνίσως Βασίλειε ἤθελες στοχάζεσαι μελετᾶς σκέπτεσαι κατὰ πολὴν καιρὸν [...]

ε' (φ. 86β) «Βασίλειως» [γρ. Λιβάνιος Βασιλείῳ].

"Αρχ.: Ὦ Βασίλειε δὲν ἐσυγχώρισεν δὲν ἔδωσεν ἄδειαν συγνώμην εἰς ἐλόγου μου [...]

ς' (φ. 87α) «Βασίλειως Λιβανίῳ».

"Αρχ.: Ἐκεῖνοι οἱ ἄν(θρωπ)οι ὁποῦ διάκεινται εὑρίσκονται ἐρωτικῶς [...]

ζ' (φ. 87β) «Λιβάνιος Βασιλείῳ».

"Αρχ.: Νὰ ὁποῦ πέμπω στέλλω τὸν ῥητορικὸν λόγον καὶ περιῤῥέομαι [...]

η′ (φ. 88α) «Βασίλειος Λιβανίῳ».
"Αρχ.: "Οταν λαμβάνω ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γράφεις στέλλεις εἰς ἡμᾶς [. . .]

Δ′ (φφ. 88β - 90α) Ἐπιστολαὶ ἀνώνυμοι.

α′ (φ. 88β) «Ἑτέρα ἀνεπίγραφος».
"Αρχ.: Ἡ ὁμιλία ὑπάρχει ἕνα σημεῖω, τῆς ζωῆς τοῦ ἀν(θρώπ)ου ὅμως [. . .]

β′ (φ. 88β) «Πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα».
"Αρχ.: Ἡμεῖς οὐ λέγωμεν οὐ προσφωνούμεν τὸ χαίρε κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα [. . .]

Ε′ (φφ. 90α - 92β) «Κατὰ Φαλάριδος τυράνου ἀκραγαντίνον».

α′ (φ. 90α) «Ζευξίππῳ».
"Αρχ.: Ὦ Ζεύξιππε ἐγὼ συγχωρῶ δίδωμι συγχώρησιν εἰς τὸν υἱόν σου [. . .]

β′ (φ. 90β) «Λακρίτῳ».
"Αρχ.: Κάθε συγχώρησις συμπάθεια, ἂς ὑπάρχῃ ἂς ἦναι εἰς τοῦ λόγου σου [. . .]

γ′ (φ. 91α) «Ἡροδίκῳ».
"Αρχ.: Ὑπάρχει ἴδιον ἰδίωμα ἑτέρου ἀν(θρώπ)ου, ὅστις κακῶς ἔπαθεν [. . .]

δ′ (φ. 91α) «Ἀμινόμῳ» [γρ. Ἀμφινόμῳ].
"Αρχ.: "Οταν δωροῦμαι βραβεύω χορηγῶ, εἰς ἀν(θρώπ)ους ἐσθλοὺς [. . .]

ε′ (φ. 91α) «Μεσηνίοις».
"Αρχ.: Καθὼς μανθάνω, ὑμεῖς οἱ Μεσήνιοι, πῶς ψέγεται κατηγορεῖται, τὸν ἀκέστορα τὸν ἐδικόν σας [. . .]

ς′ (φ. 91β) «Ἀντιμάχῳ»..
"Αρχ.: Ὦ Ἀντίμαχε, ἀνίσως ἔχῃ πλουτῆς, καὶ δὲν δίδεις δὲν ἀποστρέφεις τὰ δανεικὰ [. . .]

ζ′ (φ. 91β) «Ἀδειμάντῳ».
"Αρχ.: Ἐγὼ μανθάνω ἀκροάζομαι ἐνωτίζομαι, πῶς ἐσὺ διαφέρεσαι [. . .]

η′ (φ. 92α) «Δημαράτῳ».
"Αρχ.: Ὦ Δημάρατε, μὴ θαυμάζῃς μὴ ξενίζεσαι, διὰ τὴν τελευτὴν [. . .]

θ′ (φ. 92α) «Ἱέρωνι».
"Αρχ.: Ὦ Ἱέρων, μὲ ὅλον ὁποῦ ἠμπορῶ, νὰ εἰπῶ νὰ κατηγορήσω [. . .]

ι′ (φ. 92α) «Νεοκλαΐδᾳ».
"Αρχ.: Ὦ Νεοκλαΐδα, ἐγὼ δὲν θέλω ἐσὺ νὰ πάθῃς [. . .]

ια′ (φ. 92α) «Ἀξιώχῳ».
"Αρχ.: Πρέπει νὰ σεμνήνεται ἐγκαλλωπίζεται ἐναβρήνεται τινὰς [. . .]

Ϛ′ (φφ. 92β - 95β) «Ἐκ τῶν τοῦ Βρούτου στρατηγοῦ Ῥώμης».

α′ (φ. 92β) «Βροῦτος Περγαμήνοις [sic] ἐπιστολαὶ λακωνικαί».
"Αρχ.: Ἐγὼ μανθάνω ἐξακοῆς, ἐσεῖς οἱ Περγαμήνιοι, πῶς ἐδώσετε ἄσπρα [. . .]

β′ (φ. 92β) «Περγαμηνοὶ Βρούτῳ».
"Αρχ.: Ὦ Φροῦτε [sic] ἡμεῖς ἠναγκάσθημεν, νὰ δώσωμεν νὰ χορηγήσωμεν ἄσπρα [. . .]

γ′ (φ. 92β) «Βρούτος Περγ(αμηνοῖς)».
"Αρχ.: Οἱ ἐλτζῆδες οἱ ἐπίτροποι ἤνεγκαν ἔφεραν ἤγαγον, τὰ ἄσπρα [. . .]

δ′ (φ. 92β) «Περγ(αμηνοὶ) Φρούτῳ».

῎Αρχ.: ἡμεῖς ἐστείλαμεν εἰς ἐσένα ἄσπρα, ἀγκαλὰ ὑπῆρχον ὀλιγότερα [. . .]

ε′ (φ. 92β) «Φρού(τος) Περ(γαμηνοῖς)».

῎Αρχ.: Ὁ Δολοφέλλας εἶναι ἐχθρὸς ἀντικείμενος εἰς ἐμένα εἰς τὸν Βροῦτον [. . .]

ϛ′ (φ. 93α) «Περ(γαμηνοὶ) Βρ(ούτῳ)».

῎Αρχ.: Ἐσὺ ὁ Βρ(οῦτε) ὑπάρχεις αἰτία ἀφορμή, τῆς ἀγάπης τῆς παλαιᾶς [. . .]

ζ′ (φ. 93α) «Βρ(οῦτος) Ῥοδ(ίοις)».

῎Αρχ.: Ἡμεῖς ἐπειδὴ ἐποιήσαμεν ὑποχειρίους ὑπεξουσίους, καὶ αἰχμαλότους [. . .]

η′ (φ. 93β) «Βροῦτος Κώοις».

῎Αρχ.: Ἡ νῆσος Ῥόδος ἐσκλαβώθη ἀπὸ τὸν ἄρχοντα [. . .]

θ′ (φ. 93β) «Κῶοι Βρ(ούτῳ)».

῎Αρχ.: Μήτε ἡ σκλαβία αἰχμαλωσία τῶν Ῥοδίων, ἤθελεν ἐκπλήξῃ ἐκθαμβίσῃ, ἡμᾶς τοὺς Κώους [. . .]

ι′ (φ. 93β) «Βρ(οῦτος) πάτηρ.» [sic].

῎Αρχ.: Ἐγὼ ἔμαθον ἤκουσα ἀπὸ τὸν Ἑρμόδωρον τὸν Σάμιον [. . .]

ια′ (φ. 93β) «πατ. Βρούτῳ».

῎Αρχ.: Ἀφ᾽ οὔτε [sic] ἀνίσως ὁ Ἑρμόδορος ὁ Σάμιος ἤθελε φανερώσῃ [. . .]

ιβ′ (φ. 94α) « . . . πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Ὦ Βροῦτε δὲν εἶναι κανένα παράδοξον, ἐπειδή, ἀνίσως, μὲ ὅλον ὁποῦ πρεσβεύομεν[. . .]

ιγ′ (φ. 94α) «Βρ(οῦτος) Λυκίοις».

῎Αρχ.: Ὁπόσα μηχανικὰ. . . τῆς μάχης ἔριδας, τῶν καστρῶν τῶν τυχῶν [γρ. τειχῶν] [. . .]

ιδ′ (φ. 94β) «Λύκιοι πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Μὲ ἀπολογία ἀπάντησιν ὑπάρχει, τῆς ταχείας προσταγῆς αὔτη ἡ ἑξῆς [. . .]

ιε′ (φ. 94β) «Βρ(οῦτος) Λυκίοις».

῎Αρχ.: Οἱ Ξάνθοι μὲ τὸ νὰ ἐκαταφρόνησαν ἐξουθένησαν εἰς οὐδὲν ἐλογίσαντο τὴν ἐδικήν μου ἀγαθοεργίαν [. . .]

ιϛ′ (φ. 94β) «Λύκιοι πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Ἡμεῖς λυπούμεθα, δυσφορούμεθα ὁμοῦ μὲ τοὺς Ξανθίους [. . .]

ιζ′ (φ. 94β) «Βρ(οῦτος) Σμυρναίοις».

῎Αρχ.: Ἡ προθυμία ἡ σπουδὴ ἡ ζέσις καὶ ἐπιμέλεια τῶν ὑποχειρίων [. . .]

ιη′ (φ. 95α) «Σμυρναῖοι πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Τὸ νὰ δύναται τινὰς νὰ ἦναι ἱκανὸς ἀρκετὸς [. . .]

ιθ′ (φ. 95α) «Βροῦ(τος) Μελησίοις».

῎Αρχ.: Ὦ Μηλήσιοι, ἀνίσως εὑρίσκεται ἅρμα εἰς ἐσᾶς [. . .]

κ′ (φ. 95α) «Μελήσιοι πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Τὰ ἅρματα δὲν ὑπάρχουσιν δύναμις τῶν ἀνδρῶν ἀμὴ οἱ ἄνδρες ὑπάρχουσιν ἰσχὺς τῶν ἁρμάτων [. . .]

κα′ (φ. 95β) «Βρ(οῦτος) Βυθηνίοις».

῎Αρχ.: Ὦ Βυθήνιοι αἱ ἀποφάσεις ἡ μελέτη ἡ σκέψεις, αἱ ἐδικαῖ σας [. . .]

κβ′ (φ. 95β) «Βιθήνιοι πρὸς ταῦτα».

῎Αρχ.: Τὸ νὰ βουλεύεται νὰ ἀποφασίζῃ νὰ σκέπτεται τινάς, μὲ ὀκνηρίαν [. . .]

Ζ′ (φφ. 95β - 98β) «Ἐκ τῶν τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου».

α′ (φ. 95β) «Ἰουλιανὸς Λιβανίῳ».

Ἀρχ.: Ὦ Λιβάνιε ἐγὼ ἐξῆλθον ἐδιάβασα ὅλον τὸν ῥητορικὸν λόγον [. . .]

β′ (φ. 95β) «Ἰουλιανὸς Μαξίμῳ φιλοσόφῳ».

Ἀρχ.: Λόγος ἐστὶν ἄδεται ἱστορεῖται, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὁ καταγόμενος ἀπὸ Μακεδονίαν [. . .]

γ′ (φ. 96α) «Τῷ αὐτῷ».

Ἀρχ.: Ὁ δισιδαί⟨μων⟩ λόγος ἱστορεῖ διηγεῖται, ὁ ἀετὸς ὅταν ἐξετάζῃ [. . .]

δ′ (φ. 96α) «Εὐγενίῳ φιλοσόφῳ».

Ἀρχ.: Λέγουσιν ἱστορικοί, ὁ Δαίδαλος ὁ Ἀθ(ηναῖος), εἰς τὸν υἱόν του τὸν Ἴκαρον, πῶς ἐποίησεν [. . .]

ε′ (φ. 96β) «Εὐστοχίῳ».

Ἀρχ.: Φαίνεται εὔλογον εἰς τὸν σοφὸν Ἡσίοδον, νὰ προσκαλῶμεν [. . .]

ϛ′ (φ. 97α) «Λικιανῷ σοφιστῇ».

Ἀρχ.: Ὦ Λικιανὲ πέμπω ἐπιστολὴν πρὸς σέ, καὶ κρίνω ἄξιον [. . .]

ζ′ (φ. 97β) «Δοσιθέῳ»

Ἀρχ.: Ὦ Δοσίθεε πάρεστι ἔδοξε εἰς ἐμένα, σχεδὸν παρ' ὀλίγον, νὰ κλαύσω [. . .]

Η′ (φφ. 98β - 100α) «Ἐκ τῶν τοῦ Διογένους καὶ Κράτητος».

α′ (φ. 98β) «Ἀντιπάτρῳ»

Ἀρχ.: Ὦ Ἀντίπατρε μὴ αἰτιῶ μὴ ἀμελῇς κατηγορῇς ἐμένα [. . .]

β′ (φ. 98β) «Κράτητι».

Ἀρχ.: Ὦ Κράτητε [sic] ἐσὺ ἀφ' οὗ ἐχωρίσθης ἐπῆγες εἰς τὰς Θήβας [. . .]

γ′ (φ. 99α) «Κράτητι».

Ἀρχ.: Ἐγὼ ὁ Διογένης ἔμαθα ἤκουσα, ὅτι ἐσὺ ὁ Κράτης κατήγαγες ἔφερες ὅλην σου τὴν περιουσίαν [. . .]

δ′ (φ. 99α) «Ἀπολλήξιδι».

Ἀρχ.: Ὦ Ἀπόλληξη, ἐπαρ⟨ακ⟩άλεσα ἐσένα διὰ οἰκίαν [. . .]

ε′ (φ. 99α) «Ἀλέξ.» [=Ἀλεξάνδρῳ].

Ἀρχ.: Ὦ Ἀλλέξ(ανδρε) δηλώνεις φανερώνεις εἰς ἐμένα, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ὅτι σπουδάζει [. . .]

ϛ′ (φ. 99β) «Κράτοις τοῖς ἑτέροις».

Ἀρχ.: Ὦ ἑταίρε, ἂς εἶναι μελέτη φροντίς, εἰς ἐσᾶς, διὰ τὴν ψυχήν σας ὅμως [. . .]

ζ′ (φ. 99β) «Τοῖς αὐτοῖς».

Ἀρχ.: Μετέρχεσθαι τὴν φιλοσοφίαν ζῆτε φιλοσοφικῶς [. . .]

Θ′ (φφ. 100α - 101α) «Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλκίφρονος, Φιλοστράτου καὶ Ἀργυστεναίτου [γρ. Ἀρισταινέτου]».

α′ (φ. 100α) «Κέφαλος Ποντίῳ».

Ἀρχ.: Φοβερὸς τρόμος ταραχὴ κυριεύει ἐξουσιάζει τὴν θάλασσαν [. . .]

β′ (φ. 100β) «Ἀθήναιος Σκοπέλῳ».

Ἀρχ.: Ὦ ἑτέρε Σκόπελε ἤκουσας ἠκροάσθης ἔμαθες [. . .]

γ′ (φ. 100β) «Ἀλίκτυπος Ἐγκόμενι» [γρ. Ἐγκύμονι].

Ἀρχ.: Ὁ ... λόγος λέγει κηρύττει ὁρίζεται ἀποφαίνεται, τὸ ὅμμα τῶν πλησίων ὑπάρχει δυσμενὲς [...]

δ′ (φ. 101α) «Ἀμνίων Φιλομόσχῳ».

Ἀρχ.: Ὦ Φιλόμωσχε τὸ χαλάζη μὲ τὸ νὰ ἔπεσεν [...]

ε′ (φ. 101α) «Εὔστοχος [γρ. Εὔσταχυς(;)] Ἐλατίωνι».

Ἀρχ.: Καὶ γὲ ἐπειδὴ δὲν ἀμοίβεται δὲν ἀντιπληρώνει εἰς ἐμὲ κάμμίαν ἀνταμοιβὴν [...]

ϛ′ (φ. 101α) «Φιλίμονι».

Ἀρχ.: Ὦ Φιλίμων, ἀνεπίστασαι [sic], τὸν Δοκλέα τὸν τραγοδὸν [...]

Ι′ (φφ. 101α - 115α) «Ἐκ τῶν τοῦ Θεοφυλάκτου σχολαστικοῦ τοῦ Σιμοκάτου».

α′ (φ. 101α) «Κριτίας Πλωτίνῳ».

Ἀρχ.: Ὁτέ ... ὁ ψάλτης ὁ μελωδός, ἀρχίζει κάμει ἀρχήν, ψαλμουδίας [...]

β′ (φ. 101β) «Δόρκων Μόσχωνι».

Ἀρχ.: Ὁ ἡγεμῶν ὁ ἔξαρχος ... ὁ πρῶτος τῶν προβάτων, τῆς ποίμνης μου, διλ: ὁ κρίος [sic] μου [...]

γ′ (φ. 101β) «Θεανὼ Εὐτροδίκη».

Ἀρχ.: Ὁ στολισμὸς καλωπισμὸς ἡ ὡραιότης σου, ἡ φυσικὴ [...]

δ′ (φ. 101β) «Εὐαγόρας Ἀντιπάτρῳ».

Ἀρχ.: Ὁ παραγωγὸς ποιητῆς πλάστης ὁ κτίστης Θ(εό)ς, διέταξεν [...]

ε′ (φ. 102α) «Αἴγειρος Πλατάνῳ».

Ἀρχ.: Ὦ φίλε Πλάτανε, ἡμεῖς ἔχομεν τοὺς γερανοὺς ἐπιβλαβεῖς [...]

ϛ′ (φ. 102α) «Διογένης Σοτίωνι».

Ἀρχ.: Ἡ παραμικρὰ δόξα τιμὴ τῶν ἀνθρώπων φαίνεται [...]

ζ′ (φ. 102β) «Σωσίπατρος Τερπάντρῳ».

Ἀρχ.: Ἔθος συνήθεια εἶναι εἰς τὰς θηλίας ἵππους φορᾶδας [...]

η′ (φ. 103β) «Ἀταλάντη Κορρίνῃ».

Ἀρχ.: Ὦ Κόρρινα, ἐγὼ ἐθεασάμην ἑώρακα τὸν νέον καλούμενον Αὐγείαν [...]

θ′ (φ. 104β) «Διογένης Χρύσῃ».

Ἀρχ.: Ἐγὼ ὁ Διογένης λέγω, σὺ ὦ Χρύση, πῶς εἶσαι θησαβροφύλαξ, τοῦ ὄλβου [...]

ι′ (φ. 105α) «Σωσίπατρος Ἀντιώχῳ».

Ἀρχ.: Λέγουσιν, ἐσὺ ὦ Ἀντίοχε, ὅτι ἔθαψες ἐνταφίασες τὸν ἀδελφὸν [...]

ια′ (φ. 105β) «Λαχάνων Πηγάνωνι».

Ἀρχ.: Ὦ ἐράσμιε ἠγαπημένε Πηγάνων, ἐλθὲ παραγενοῦ ἔλα χάριν ἐμοῦ [...]

ιβ′ (φ. 106α) «Ὑφαιστίων Θάλητι».

Ἀρχ.: Ὦ Θάλης τὸ πουλίον τὸ καλούμενον παγόνι, τὸ καταγόμενον ἀπὸ τὴν Μηδείαν [...]

ιγ′ (φ. 106α) «Πόας Ἀμπελίῳ».

Ἀρχ.: Ὦ γερόντειον ἂς πενθήσωμεν κλαύσωμεν κατασυμφωνίαν ὁμοῦ [...]

ιδ′ (φ. 106β) «Γελάζα Θέτιδι».

Ἀρχ.: Ὦ Θέτις ἐγκωμιάζω θαυμάζω, τὴν γνῶσιν στόχασίν σου, καὶ ἐπαινῶ [...]

ιε' (φ. 106β) «Θεμιστοκλῆς Χρυσίππῳ συμβουλευτική».

"Αρχ.: Ὦ Χρύσιππε, ἐπειδὴ σύνεσις γνῶσις τιμᾶται ἐγκωμιάζεται, κοντὰ εἰς τὸν ψευδὴ καὶ ἐπίπλαστον λόγον [. . .]

ις' (φ. 107β) «Εὐρι⟨βι⟩άδης Κίμωνι».

"Αρχ.: Ὦ Κίμων ἐπαγγέλλ⟨εσ⟩αι ὑπόσχεσαι τάζεις, περισσὰ πράγματα [. . .]

ιζ' (φ. 107β) «Σωκράτης Πλάτονι».

"Αρχ.: Κάνένας ἄνθρωπος δὲν βλάπτεται, δὲν ζημιοῦται [. . .] ,

ιη' (φ. 107β) «Μαράθων Πιγάνωνι».

"Αρχ.: Ὦ Πιγάνων ἐγὼ ἀπέδρασα ἀπέφυγα, τὰς τρικυμίας φουρτούνας τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων [. . .]

ιθ' (φ. 108β) «Πρὸςμυΐων "Αρνωνι».

"Αρχ.: Τότε βιζία οἱ μαστοὶ τῶν βρωμάτων, θέλουσιν ἐγγίζουσιν, νὰ σχυθῶσι νὰ σκάσωσι, ἀπὸ τὸ γάλα χάριν ἐμοῦ [. . .]

κ' (φ. 108β) «Λεωνίδης Περιάνδρῳ».

"Αρχ.: Ὁ υἱὸς τῆς Θέτιδος, 'Αχιλ(λεύς), εὐλαβήθη ἐντράπη τὸν βασιλέα τῆς Τρ⟨ω⟩άδος Πρίαμον [. . .]

κα' (φ. 108β) «Καλέμων Σπείρωνι».

"Αρχ.: Ὦ πρεσβύτα Σπείρον, ἀνίσως ἀγαπᾷς νὰ ὑπάρχης γηϊπόνος [. . .]

κβ' (φ. 109α) «Μήδια 'Ιάσονι».

"Αρχ.: Κάνένα πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀγαπητὸν ἐπιθυμητόν, μήτε χορταστικότερον [. . .]

κγ' (φ. 109β) «Παρμενίδης Χρυσοσθένει».

"Αρχ.: Ἡ ἐγρηγορσία ἡ ἀγρυπνία ἀϋπνία, ἡ παντοτινὴ [. . .]

κδ' (φ. 109β) «Κυπίας Κοριανῷ».

"Αρχ.: Ὦ Κοριανέ, γένου ὕπαρξον χρημάτισον, εἰς ἐμένα συμβοηθὸς [. . .]

κε' (φ. 110α) «Σώστρατος Λυσιστράτῳ».

"Αρχ.: Ὦ Λυσίστ⟨ρατ⟩ε, μὲ ὅλον ὁποῦ ἐσυμβουλεύ⟨σ⟩αμεν ἐνουθετήσαμεν εἴπωμεν, εἰς ἐσένα πολλὰς συμβουλὰς [. . .]

κς' (φ. 110β) Σωκράτης Μελανιππίδῃ».

"Αρχ.: Οἱ τεχνῖται οἱ μαΐστορες παιδαγωγοὶ διδάσκαλοι ἄφευκτοι [. . .] ἀδυσόπητοι, ὑπάρχουσι [. . .]

κζ' (φ. 111α) «'Ερατοσθένης Αἰσχίνῃ».

"Αρχ.: Ὦ Αἰσχίνη πανοῦργε δόλιε συ τρόγεις ἤτοι ἐκφέρεις [. . .]

κη' (φ. 111β) «'Ισοκράτης Διονυσίῳ».

"Αρχ.: Οἱ ⟨ὑ⟩πηρέται τοῦ βασιλέως ἄνακτος ὁποῦ πορεύονται πιγένουσι προοδεύουσι [. . .]

κθ' (φ. 112α) «Σωκράτης 'Αλκιβιάζης» [γρ. 'Αλκιβιάδῃ].

"Αρχ.: Τὰ πεχνίδια ἀθύρματα αἱ μυθολογίαι τοῦ ποιητοῦ 'Ομήρου [. . .]

λ' (φ. 112β) «"Ανθινος 'Αμπελίῳ».

"Αρχ.: Ὁ καιρὸς ἡ ὥρα τοῦ τρύγους ἔφθασεν ἦλθεν τώρα [. . .]

λα' (φ. 113α) «Τοῦ σοφιστοῦ . . . 'Ανθεμίωνι».

"Αρχ.: Ὦ 'Ανθέμιε τὰ κυψέλλια οἱ σύμβλοι τῶν μελησῶν ὑπάρχουσιν [. . .]

λβ′ (φ. 113α) «Κάλλιπ(πος) Κνήμωνι».

"Αρχ.: Καὶ τὰ ἄλλα ἔργα ἤθη καὶ ἰδιώματα τῆς ζωῆς τῆς πολιτείας τῆς ἡσυχαστικῆς [. . .]

λγ′ (φ. 113β) «'Ανδρίας Σθένωνι».

"Αρχ.: "Ολα τὰ καλὰ ἐπω⟨φε⟩λῆ χρήσιμα πράγματα ἀντρώνουσι γεννῶνται εἰς τοὺς ἀγρούς [. . .]

λδ′ (φ. 114α) «Αἰνείας Κάσσῳ».

"Αρχ.: 'Ο Λαέρτης ὁ τοῦ ⟨'Ο⟩δυσσέως πατήρ, ὁ πρεσβύτης ὁ γηραλαῖος, οὔτε ἐβούλετο [. . .]

λε′ (φ. 114α) «Συλπίᾳ».

"Αρχ.: ᾯ ⟨Σ⟩ουλπία ὅποιος καὶ ἂν ἧττον ἐκεῖνοι οἵτινες, ἐποίησαν [. . .]

λϛ′ (φ. 114β) «Σαραπίον».

"Αρχ.: 'Εγὼ ἤκουσα ἔμαθα τὴν ὑπόθεσιν τὸ σύμβασμα [. . .]

λζ′ (φ. 115α) «Διοδόρῳ σχολαστικῷ».

"Αρχ.: ᾯ Διόδωρε ἐπειδὴ ἡ μάχη ἡ φιλονεικία προστάζει παρακινεῖ ἡμᾶς, νὰ λαλῶμεν [. . .]

ΙΑ′ (φφ. 115β - 126β) «'Εκ τῶν τοῦ Προκοπίου τοῦ σοφιστοῦ».

α′ (φ. 115β) «Νιφαλίῳ».

"Αρχ.: ᾯ Νιφάλιε, ἐγὼ ὅταν ἐδέχθην ἔλαβα τὸ ἐδικόν σου γράμμα [. . .]

β′ (φ. 115β) «Γερμανῷ».

"Αρχ.: Πόσον πολοὶ οἱ καλοὶ ἄν(θρωπ)οι, λυποῦσι πικραίνουσι [. . .]

γ′ (φ. 116α) «Φιλίππῳ».

"Αρχ.: ᾯ Φίλιππε ἐσιώπησας ἤτοι δὲν ἔγραψας εἰς ἡμᾶς κατὰ καιρὸν περισσὸν πολὺν [. . .]

δ′ (φ. 116α) «Φιλίππῳ».

"Αρχ.: ᾯ 'Ιωάννη, ὁ Διόδωρος ὁ γραμματικὸς ὁ λογιότατος ἂς ὑπάρχῃ εἰς ἡμᾶς [. . .]

ε′ (φ. 116β) «'Ιλασίῳ».

"Αρχ.: 'Επειδὴ λόγοι ἀξίωμα ἀποφθέγματα (ἐγκώμια) παλαιὰ [. . .]

ϛ′ (φ. 117α) «Στεφάνῳ».

"Αρχ.: ᾯ Στέφανε ἀκόμη κατοικεῖς εὑρίσκεσαι κοντὰ εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν [. . .]

ζ′ (φ. 117α) «Θωμᾷ».

"Αρχ.: 'Η ἐνθύμησις τῶν καλῶν ἀν(θρώπ)ων πέφυκε νὰ χαροποιῇ τοὺς φίλους [. . .]

η′ (φ. 117β) «Στεφάνῳ».

"Αρχ.: ᾯ Στέφανε ἐγὼ ὅταν ἐδέχθην ἔλαβον, τὴν ἐπιστολήν σου, ἐχάρην [. . .]

θ′ (φ. 118α) «Παγκρατίῳ».

"Αρχ.: 'Εκεῖνοι οἵτινες ἔπλεον ἐταξίδευον, πλησίον κοντὰ εἰς τὰς ⟨σ⟩ειρῆνας [. . .]

ι′ (φ. 118α) «Νηφαλίῳ».

"Αρχ.: ᾯ Νηφάλιε ὁπόσην πολλὴν τὴν ὀργὴν τὴν ἀγανάκτησιν, ἔπεμψες [. . .]

ια′ (φ. 118β) «'Ιουλίῳ».

"Αρχ.: ᾯ 'Ιούλιε οὐκ ἔστιν ἄτοπον ἀπαίσιον νὰ διηγηθῶ ποταπὰ συμβεβηκότα [. . .]

ιβ′ (φ. 119α) «Γεσίῳ παραμυθιτική».

"Αρχ.: "Ασκησις οἱ στοχασμοί, τῆς μοῖρας, οἱ γινόμενοι ἐναντίον εἰς τοῦ λόγου μας [. . .]

ιγ′ (φ. 120α) «'Ηλίᾳ ἐπισκόπῳ».

"Αρχ.: Πολλὰ ἐπιχειρήματα ἀποδείξεις, παραδείγματα, μὲ ὅλον ὁποῦ ὑπάρχωσι [. . .]

ιδ′ (φ. 121β) «Γεσσίῳ».

"Αρχ.: Ὦ Γέσιε φίλε, διὰ νὰ εἰπῶ καθὼς λέγει ὁ σοφὸς Σοκράτης [. . .]

ιε′ (φ. 122β) «Μυσαίῳ» [γρ. Μουσαίῳ].

"Αρχ.: Ὁ πολυμαθὴς ὁ πεπαιδευμένος φίλος μου, καὶ ἐλόγιμος Παλλάδιος, ἦλθεν [. . .]

ις′ (φ. 122β) «Μεγέθιος Προκοπίῳ».

"Αρχ.: Καθ' ὃν καιρὸν συμπαρῆλθες ἐξηγήθης ἐλάλης ἐξεφώνης, τὸν λόγον [. . .]

ιζ′ (φ. 123α) «Νεστορίῳ».

"Αρχ.: Ἡμάρτομεν ἀποτύχωμεν τῆς ἐλπίδος τῆς προσδοκίας τῆς πολλῆς [. . .]

ιη′ (φ. 123α) «Ζαχαρίᾳ».

"Αρχ.: Ἐσὺ ἐνέπλησες ἐγέμισες ἐμένα, ἀπὸ πολλωτάτην ὑπερβολικήν, ὑπερηφάνειαν [. . .]

ιθ′ (φ. 123β) «Νηφαλίῳ».

"Αρχ.: Ἐσὺ ὢν ἐν πλήθει εἰς περίσσειαν δαψίλειαν ἤτοι μὲ ὅλον ὁποῦ εὑρίσκεσαι μέσα εἰς τόσην εὐτυχίαν [. . .]

κ′ (φ. 123β) «Στεφάνῳ».

"Αρχ.: Ἐγὼ δὲν ἐνόμιζα, πῶς ἐσὺ ἐπιθυμῆς ὀρέγεσαι γράμματα ἐδικά μας [. . .]

κα′ (φ. 124α) «Εὐσεβίῳ».

"Αρχ.: Ἐσεῖς ἐπειδὴ ἐκάμεται φίλον σας, μὲ ἐκάμεται νὰ εἶμαι καὶ τολμηρὸς [. . .]

κβ′ (φ. 124α) «Τῷ τὰ ἐξόδια πέμψαντι».

"Αρχ.: Ἡ χάρις σου τὸ δῶρον σου τὸ πλουσιοπάροχον [. . .]

κγ′ (φ. 124β) «Ῥωμύλῳ».

"Αρχ.: Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι εἶναι πτερωτὸς πουλὶ δηλ(αδὴ) [. . .]

κδ′ (φ. 124β) «Εὐτονίῳ».

"Αρχ.: Ἐρωτῶ σαι ὁρκίζω σαι, διὰ τὴν ψυχήν σου ζωήν σου, ἤτοι διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ψυχῆς [. . .]

κε′ (φ. 124β) «Ἀραβιανῷ».

"Αρχ.: Ἡ ἐπιστολὴ ἡ . . . . . καὶ ἐσφραγισμένη, ἐν τῇ παρούσῃ ἐπιστολὴ ἐγράφθη ἀπὸ ἐμένα [. . .]

κς′ (φ. 124β) «Ἀνθεμίῳ».

"Αρχ.: Ἐγὼ δὲν θέλω παύσω ἀφεθῶ, ἀπὸ τὸ νὰ γράφω πέμπω εἰς ἐσένα ἐπιστολὰς [. . .]

κζ′ (φ. 125α) «Φιλοξένῳ».

"Αρχ.: Ὦ ἄριστε ἔγκ⟨ρ⟩ιτε, ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους, καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ῥήτορας [. . .]

κη′ (φ. 125α) «Εὐσταθίῳ».

"Αρχ.: Ἐγὼ ὅστις γράφω, τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, εἰμὴ φίλος γνωστὸς εἰς ἐσᾶς [. . .]

κθ′ (φ. 125α) «Ἰωάννῃ».

"Αρχ.: Πάντοτε πτῆσιν δολίαν πορεύεται [. . .]

λ′ (φ. 125α) «Ἐλισταίῳ».

"Αρχ.: Μίαν [sic] ἐπιστολὴ ἐπέμφθη εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἐσένα [. . .]

λα′ (φ. 125β) «Λακινδιανῷ».

"Αρχ.: Ὁ φίλος ὅστις ἔδωκεν πίστιν εἰς ἐσένα [. . .]

λβ′ (φ. 125β) «Ἡσυχίῳ».

"Αρχ.: Ἐγὼ κήδομαι φροντίζω διὰ ἐσένα, καὶ διὰ τὸν Τιμόθεον καὶ διὰ λόγου σου [...]

λγ′ (φ. 125β) «Σεργίῳ».

"Αρχ.: Ἕνας ἐπειδὴ ἔφερεν εἴδησιν μαντάτο, ἐπαχθὲς βαρὺ διὰ λόγου σας [...]

λδ′ (φ. 125β) «Λεωνίδᾳ».

"Αρχ.: Ὑγίαινε ἔχε τὴν ὑγείαν σου, διότι ἐγὼ παρακαλῶ τὸν Θ(εὸ)ν [...]

λε′ (φ. 126α) «Μοτερνίῳ».

"Αρχ.: Καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ γράφω στέλω εἰς μεγαλοπρέπειαν εἰς τὸ ὕψος σου [...]

λϛ′ (φ. 126α) «Ἰωάνῃ».

"Αρχ.: Λέγουσιν οἱ ἰδιῶται οἱ ἔμπειροι, ἐσεῖς ὅτι ἔχετε τὸν οἶνον τὸν ὄντα ἀπὸ τὴν νῆσον Κνίδον [...]

λζ′ (φ. 126α) «Ἀβραμίῳ ἐπισκόπῳ».

"Αρχ.: Ἔπρεπε ἐκεῖνοι ὁποῦ θέλουσιν ἔχουσιν σκοπὸν νὰ γράψωσιν εἰς ἀρετὴν ἀνθρώπου [...]

λη′ (φ. 126β) «Εὐσεβίῳ».

"Αρ .: Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι οἱ προθυμότεροι ταχύτεροι ἵπποι [...]

λθ′ (φ. 126β) «Ῥούφῳ σχολαστικῷ».

"Αρχ.: Λέγεται ἀπὸ τοὺς παριμοιαστὰς οἱ κίλικες, ὅτι δὲν ἀληθεύουσιν εὐκόλος [...]

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐπιστολαρίου, ἐπὶ τοῦ φύλλου 126β, τὰ ἑξῆς: *τέλος καὶ τῷ θεῷ ἡμῶν | δόξα ἀμὴν | 1805: σεπτεβρίου: 28: πάτμῳ.*

6 (φφ. 127α - 128α) «Ἰγνατίου τε εὐλαβεστάτου σκευοφύλακας [sic] τῆς μεγάλης ἐκκλησίας παραίνεσις τοῖς νέοις κατὰ στοιχεῖον».
Στίχοι κατ' ἀλφάβητον μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

"Αρχ.: Ἄκουσον ὦ παῖ τῆς ἐμῆς συμβουλῆς

. . . .

7 (φφ. 128α - 129α) «Γεναδίου πατριάρχου Κωνσταντίνου πόλεως».
Στίχοι κατ' ἀλφάβητον μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

"Αρχ.: Ἄκουσον υἱὲ πατρικῶν διδαγμάτων.

. . . .

8 (φφ. 129β - 130β) «Γρηγορίου τοῦ θεολόγου Ναζιανζηνοῦ στίχοι ἰαμβικοὶ παραινετικοὶ μονόστιχοι κατὰ στοιχεῖον».
Στίχοι κατ' ἀλφάβητον μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

"Αρχ.: Ἄνω πτέρωσον πρὸς Θεόν σου τὰς φρένας

. . . .

9 (φφ. 130β - 131β) «Τοῦ αὐτοῦ ὅμοιοι».
Στίχοι κατ' ἀλφάβητον μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

"Αρχ.: Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεὸν

. . . .

10 (φφ. 131β - 134α) «Τοῦ ἀββᾶ Νείλου γνῶμαι μονόστιχοι νουθετικαὶ κατὰ ἀλφάβητον εἰς ἀρχάριον μοναχόν». Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας. Βλ. καὶ κώδ. 15_{10} καὶ 31_{1} (σελ. 31 καὶ 90 τοῦ παρόντος τόμου), ὅπου τὸ αὐτὸ κείμενον.

Ἄρχ.: Ἀρχὴν ἀγαθὴν τὴν ξενιτείαν ποιοῦ

. . . .

11 (φφ. 135α - 141β) «Ἐξήγησις τῶν ἐπὶ ἀποδήμῳ τῇ φιλίᾳ ποιηθὲν παρὰ Θεοδώρου τοῦ Πτωχοῦ Προδρόμου, ξένος καὶ φιλία».

Ἄρχ.: Ὦ ἀγάπη, ὦ εὔνοια . . . κυρία βασίλισσα καὶ κεφαλὴ κορυφὴ σεβασμιοτάτη [. . .] Τελ. (φ. 141β): [. . .] διότι νὰ ὁποῦ σὺ δέχεσαι πέρνεις εἰς συνάφειαν εἰς γάμον [. . .] τὴν φιλίαν.

12 (φφ. 144α - 152β) «Ἐξήγησις τῶν τοῦ Γρηγορίου τοῦ θεολόγου τετραστίχων».

Ἄρχ.: Ἐγὼ τὸ ἄψυχον πόνημα οἱονεί πως ἐμψυχούμενον καὶ φωνὴν ἔναρθρον ἀναλαμβάνων [. . .]

13 (φφ. 153α - 174α) «Γνῶμαι μονόστιχοι κατὰ στοιχεῖον ἐκ διαφόρων ποιητῶν εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας».— Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἄρχ.: Ἀνὴρ δὲ χρηστὸς χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτέ.

. . . .

Τελ. (φ. 174α): Ψυχὴν ἔθιζε πρὸς τὰ χρηστὰ πράγματα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 174α: «Τέλος τῶν μονοστίχων γνωμῶν». Προτάσσονται, ἐν φ. 153α, τὰ ἑξῆς: *1804 αὐγούστῳ 6 πάτμῳ.*

14 (φ. 175α) «Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν σχεδιασθεῖσα παρὰ Ἀγαπητοῦ διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ὧν ἡ ἀκροστιχίς: Ὠδέ πως εὔχου τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ ἡμῶν Ἰουστινιανῷ Ἀγαπητὸς ὁ ἐλάχιστος διάκονος». Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἄρχ.: Τιμῆς ἁπάσης ὑπέρτερον ἔχω ἀξίωμα, βασιλεῦ, τιμᾶς ὑπὲρ ἅπαντας [. . . .] Τελ. (φ. 189β): [. . .] μετὰ τῆς ὁμοζύγου ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ βασιλευομένων εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου (φ. 189β) τὰ ἑξῆς: «Τέλος ἐκθεσεος [sic] παραινετικῆς Ἀγαπητοῦ διακόνου πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν καίσαρα ἥτις παρ' ἄλλησι βασιλικὴ ὀνομάζεται σχέδη. 1805».

15 (φ. 190α) «Χρηστοήθεια Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου, 1805 Μαΐου 15». Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἄρχ.: Τιμιώτατον μὲν τῶν ἐν ἀνθρώπῳ μερῶν ἡ ψυχὴ [. . .] Τελ. (φ. 216α): [. . .] πᾶσιν ἔσο χρηστός, οὐδενὶ κολακευτικός, ὀλίγοις συνήθης, πᾶσιν ἴσος.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐπὶ τοῦ φύλλου 216α, τὰ ἑξῆς: *1805 τέλος 8βρίου 12 πάτμῳ.*

16 (φφ. 218α - 222β) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Θαλασίου ἐκ τῶν κεφαλαίων περὶ ἀγάπης, ἐγκρατείας καὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας». Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἄρχ.: Πόθος πρὸς Θεὸν ὁλικῶς τεταγμένος
Θεῷ καὶ ἀλλήλοις συνδεσμεῖ τοὺς ποθοῦντας

. . . .

17 (φφ. 223α - 232α) «Κάτωνος Ῥωμαίου γνῶμαι παραινετικαὶ δίστιχοι ἃς

μετήνεγκεν ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς τὴν ἑλληνίδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδιος». Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἀρχ.: Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν ὡς οἱ πλεῖστοι δὴ τῶν ἀνθρώπων τῆς τῶν ἠθῶν ὁδοῦ παρατρέπονται [. . .]

18 (φφ. 234α - 237β): «Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον» [ὁ μικρός]. Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἀρχ.: Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς πρὸς σὲ καταφεύγω σωτηρίαν ἐπιζητῶν [. . .]

19 (φφ. 238α - 243α) «Ἕτερος κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποίημα τοῦ βασιλέως κυροῦ Θεοδώρου Δούκα τοῦ Λασκάρεως» [ὁ μέγας]. Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἀρχ.: Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειμάζουσι τὴν ταπεινήν μου ψυχὴν [. . .]

20 (φφ. 246α - 297β) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος κατὰ Ἑλλήνων».
Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἀρχ.: Ἡ μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας καὶ τῆς τῶν ὅλων ἀληθείας γνῶσις οὐ τοσοῦτον τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων διδασκαλίας δεῖται [. . .]
Τελ. (φ. 297β): [. . .] ὅτι καίτοι γνόντες τὴν τῆς ἀληθείας ὁδόν, ἐναντίον ὧν ἔγνωσαν ἔπραξαν.

Ὁ κῶδιξ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ γραφὴ προσομοιάζει. Ἐγράφη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον. Ἄγραφα ἔμειναν τὰ φύλλα: 45α-β, 55β, 71β, 134β, 142α - 143β, 174β, 216β - 217β, 232β - 233α καὶ 243β - 245β. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 299α-β δοκίμια κονδυλίου, λογαριασμοὶ διάφοροι, ἰατροσόφιον («ἰατρεία ὠφέλημος διὰ τοὺς ὀφθαλμούς»).

Στάχωσις εἰς κακὴν κατάστασιν, ἐκ φύλλων παλαιοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐντύπου, ἐπικεκολλημένων ἀναμεταξύ των. Ἐπὶ τῆς ράχεως λινὸν ὕφασμα.
Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 108, ἐπὶ τῶν φύλλων 2α καὶ 298β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (σφραγὶς καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 4α).
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 20/110.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 158, 159 καὶ 160 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 46α, 223α καὶ 246α (ὅπου ἐπίτιτλα κοσμήματα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένων).

111

Χάρτης χονδρὸς — Διαστ. 0,325 × 0,220 — Αἰὼν XIX — Φύλλα 104

Κῶδιξ ἀλληλογραφίας τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Περιέχει ἀντίγραφα γραμμάτων, τῶν ἐτῶν 1842 - 1844, σχετικῶν πρὸς ὑποθέσεις τῆς παρὰ τὸ Τιργόβιστον τῆς Βλαχίας σκήτης Μπουτόι (ἢ Μπουτοΐ, Butoiu)

μετοχίου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α: *1795 ὀκτωβρίου 26.* Προφανῶς, ὁ κῶδιξ κατηρτίσθη τότε, αἱ ἀναγραφαὶ ὅμως εἰς τοῦτον ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1840 καὶ ἑξῆς, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κατωτέρω μακρᾶς ἐν συνεχείᾳ σημειώσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου:

Ἐν ἔτει 1840 ὀκτωβρίου 27 κώνδυκας περὶ τῶν γραμμάτων, ἴσα διὰ ὅσα | γράμματα ἔρχονται ἀπὸ μέρη διὰ μεγάλας ὑποθέσεις τοῦ ἱεροῦ μοναστη|ρίου μας καὶ διὰ ὅσα γράμματα στέλνονται ἀπ' ἐδῶ, γίνεται αὕτη συν|δρομὴ τώρα ἡγουμενεύοντος μὲ κοινὴν γνώμην τῶν πατέρων ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ καὶ | σεβασμίᾳ σταυρο⟨πηγ⟩ιακῇ μονῇ τοῦ πρωτομάρτυρος ἀρχιδιακόνου ἁγίου ϛεφάνου· | ὁ πανοσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Ἰάκωβος, εἴθε ὁ ἅγιος θεὸς διὰ πρεσβει|ῶν τῶν θαυματουργῶν ἁγίων ἁγίου ϛεφάνου καὶ ἁγίου χαραλάμπους νὰ τὸν σκέ|πῃ καὶ διαφυλάττῃ ἀπὸ παντὸς ἐναντίου καὶ νὰ τὸν χαρίσῃ ὑγείαν, | ζωὴν μακρόβιον καὶ εὐτυχείαν εἰς τὸ καταγώγιόν του καὶ νὰ φωτίσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς | συναδελφούς του νὰ ἔχωσιν ὁμόνειαν, εἰρήνην, διὰ νὰ οἰκονομῶσιν αὐτὸ τὸ | ἱερὸν μοναστήριον, ὁποῦ νὰ τελοῦνται αἱ ἱεραὶ λιταῖ καὶ ἡ θεία μυσταγωγία | εἰς αἰῶναν τὸν ἅπαντα καὶ ἀκαταπαύστως νὰ δίδωνται καὶ ἡ ἐλεημοσύνη | εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ μνημόσυνόν τους· καὶ οἱ κοπιῶντες καὶ ἐλεοῦντες | ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ ταύτῃ ἔστω ὁ μισθός τους καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ | μέλλοντι.

α' (φ. 3α) «Ἦσα τῶν γραμμάτων εἰς ὅσα στέλνωμεν τοῦ παπ(ᾶ) κὺρ Κωνσταντίου».

Γράμμα πρὸς τὸν παπα-Κωνστάντιον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναγγέλλεται ὁ διορισμὸς παρὰ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἱερομονάχου Νεκταρίου ὡς «ταξιδιώτου», διὰ νὰ ἐπιστατῇ τὰ εἰς Δράκειαν τοῦ Βόλου «μούλκια κινητὰ καὶ ἀκίνητα» τῆς μονῆς.

Ἀρχ.: Πανωσιότατε καὶ ἐπιποθητέ μας παπ(ᾶ) κὺρ Κωνστάντιε εὐχόμενός σε, ἐροτῶ διὰ τὸ ἔσιον τῆς ἰγείας σας [. . .]

Τελ. (φ. 3β): [. . .] Νὰ μᾶς γράφης τὰ πάντα συχνά· ταῦτα μὲν καὶ θεοθεν ἰγείενε· 1844· τῇ 3 νοεμβρίου Τρίκκαλα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 4α τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀντίγραφον γράμματος.

β' (φ. 4α) «Πόλλιτζα διὰ εἰκοσάρια χρυσᾶ 1255 [. . .]».

Τελ. (φ. 4β): [. . .] 1844 Ἰουλίου 27, λάρισσα. Πρὸς τὸν Κύριον Μηχαὴλ Κρίκκην εἰς Κωνσταντινούπωλιν.

γ' (φ. 56β) «Ἴσον τοῦ Νεκταρίου ἀπὸ 1842 Μαρτί(ου) 5».

Ἀρχ.: Διὰ τοῦ παρόντος ἐν ὑπογράφου καὶ ἐν σφραγίστου μοναστηριακοῦ ἡμῶν γράμματος γείνεται δῆλον, ὅτι ἐπὶ τοῖς Μετεώροις κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Σταγῶν [. . .]

Τελ. (φ. 56β): [. . .] μὲ λόγον τοῦ ἁγίου Δημητριάδος καὶ διὰ τὸ βέβαιον δίδοται τὸ παρόν. 1842. Μαρτίου 5. Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου.

δ' (φ. 57α) Κανονισμὸς (ἀκέφαλος) διέπων τὴν ἐν Βλαχίᾳ σκήτην Μπουτοΐ.

Ἀρχ.: η'. Ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἡγούμενον Μπουτοΐ νὰ δανεισθῇ εἰς βάρος τῆς Σκήτης [. . .]

Τελ. (φ. 57α): Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῇ πρώτῃ Ἰουλίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ δευτέρου σωτηρίου ἔτους.

ε' (φ. 57α) «Γράμμα πρὸς Ἀγάπιον Μποτογιάνον».— Ἀγγέλλεται ἡ παῦσις του ἐκ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἡγουμένου τῆς Σκήτης Μπουτοῒ καὶ ὁ διορισμὸς τοῦ ἱερομονάχου Στεφάνου ὡς νέου ἡγουμένου τῆς Σκήτης.

Ἀρχ.: Τὴν ποθητὴν ἡμῖν Πανοσιότητά σας ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Ἐρωτῶμεν προθύμως περὶ τῆς ἀγαθῆς σας ὑγείας [...]
Τελ. (φ. 57β): [...] καὶ θέλει μᾶς χαροποιήσει μὲ τὴν ὀγλήγορον παρουσίαν της. Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1842 Ἰουνίου.

ς' (φ. 57β) «Γράμμα πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Νεόφυτον».— Ἀγγέλλεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἱερομονάχου Στεφάνου ὡς νέου ἡγουμένου τῆς Σκήτης Μπουτοῒ.

Ἀρχ.: Τὴν ὑμετέραν θεοσυντήρητον Σεβασμιότητα ταπεινότατα προσκυνοῦμεν.— Χαιρόμεθα ἐκ βάθους ψυχῆς ὅτι λαμβάνομεν σήμερον κατὰ πρῶτον ἀφορμὴν [...]
Τελ. (φ. 68β): [...] καὶ ἐξαιτούμεθα βοηθοὺς τὰς πανιέρους Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ ἁγίου Στεφάνου 1842 Ἰουλίου 1. Τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος δοῦλοι ταπεινότατοι.

ζ' (φ. 58β) «Ἀναφορὰ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Οὐγγροβλαχίας Ἀλέξανδρον Γκίκαν». Ἀγγέλλεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἱερομονάχου Στεφάνου ὡς νέου ἡγουμένου τῆς ἐν Βλαχίᾳ Σκήτης Μπουτοῒ.

Ἀρχ.: Εὐσεβέστατε, γαληνότατε καὶ θεοφρούρητε Ἡγεμών! Ἱκετικῶς ἐμφανιζόμεθα ἔμπροσθεν τοῦ θεοστηρίκτου τοῦ ὑμετέρου ὕψους θρόνου [...]
Τελ. (φ. 59β): [...] καὶ τῆς ἐφ' ὅρου ζωῆς ἀκλονήτου διαμονῆς ἐπὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου. Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου: τῇ α' Ἰουλίου 1842 τῆς Ὑμετέρας Ὑψηλότητος δοῦλοι ταπεινότατοι.

η' (φ. 59β) «Ἀναφορὰ πρὸς τὴν λογοθεσίαν τῶν ἐκκλησια(στι)κῶν ὑποθέσεων τῆς Ἡγεμονίας Οὐγγροβλαχίας».— Ἀγγέλλεται ὅτι ὁ μέχρι τότε ἡγούμενος τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Ἀγάπιος, παυθεὶς τοῦ ἀξιώματός του, καλεῖται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κυριαρχικήν του μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, καὶ ὅτι ἀντ' αὐτοῦ ἐξελέγη νέος ἡγούμενος τῆς Σκήτης ὁ ἱερομόναχος Στέφανος.

Ἀρχ.: Πρὸς τὴν πανέντιμον λογοθεσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων τῆς θεοσώστου Ἡγεμονίας Οὐγγροβλαχίας.— Ταπεινῶς ἀναφερόμεθα οἱ ὑποσημειούμενοι Αὐτῆς δοῦλοι ὅτι ἡ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἔχουσα ἐν τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ, κατὰ τὸ καδιλίκιον Τιργόβιστον, ἰδιόκτητον Σκήτην ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπουτοῒ [...]
Τελ. (φ. 60α): [...] ἡ πλουσιόδωρος χεὶρ τοῦ Κυρίου διὰ πρεσβειῶν τῶν προστατευόντων τὴν ἱερὰν Μονήν μας Ἁγίων. Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1 Ἰουλίου 1842. Τῆς Ὑμετέρας πανευγενείας ταπεινοὶ δοῦλοι.

θ' (φ. 60β) «Γράμμα πρὸς τὸν ἄρχοντα Μ. Λογοθέτην καὶ ἐνεργείᾳ ποστέλνικον Κωνσταντῖνον Καντακουζηνόν». Ἀγγέλλεται ἡ καθαίρεσις τοῦ ἡγουμένου τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Ἀγαπίου καὶ ἡ ἀντικατάστασίς του διὰ τοῦ ἱερομονάχου Στεφάνου· ζητεῖται ἡ βοήθεια καὶ συμπαράστασις πρὸς τὸν νέον ἡγούμενον.

Ἀρχ.: Εὐγενέστατε ἄρχοντα Μεγάλε Λογοθέτα, καὶ ἐνεργείᾳ ποστέλνικε Κύριε Κύριε Κωνσταντῖνε Καντακουζηνέ, πανέκλαμπρε ἀπόγονε τῶν ἀοιδήμων Κτιτόρων τῶν ἡμετέρων ἐν Μετεώροις ἱερῶν Μοναστηρίων! Χωριστὴν καὶ ἰδιαιτέραν δόξαν ἔχουσι τὰ ἐπὶ τῶν ἀποτόμων καὶ ἀερογειτόνων Μετεώρων πετρῶν ἀνεγειρόμενα ἱερὰ Μοναστήρια [...]
Τελ. (φ. 61α): [...] ἡ δὲ χάρις τοῦ παναγίου Θεοῦ εἴη μετὰ τῆς τρισεβάστου ὑμῶν οἰκο-

νομίας! Ἐν τῇ τῶν Μετεώρων Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1 Ἰουλίου 1842. Τῆς Ὑμετέρας Εὐγενείας διάπυροι πρὸς Θεὸν εὐχέται καὶ δοῦλοι ταπεινοί.

ι′ (φ. 61α) «Γράμμα πρὸς τοὺς κυρίους Θεόδωρον καὶ Κωνσταντῖνον Ξενοκράτας».— Παρακαλοῦνται νὰ βοηθήσουν τὸν νέον ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῖ ἱερομόναχον Στέφανον.

Ἀρχ.: Εὐγενέστατοι κύριοι Θεόδωρε καὶ Κωνσταντῖνε Ξενοκράται! Ὁ εἰς τὸ πενιχρὸν μοναστήριόν μας εἰλικρινὴς ζῆλος καὶ ἡ ἀγαθὴ προαίρεσίς σας [. . .]
Τελ.: (φ. 61β): [. . .] παρὰ σᾶς ὁμολογοῦμεν τὴν βαθεῖαν μας εὐγνωμοσύνην. Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1 Ἰουλίου 1842. Τῆς εὐγενείας Σας θερμοὶ εὐχέται καὶ δοῦλοι ταπεινοί.

ια′ (φ. 61β) «Ἀναφορὰ πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν».— Ἀγγέλλεται ἡ καθαίρεσις τοῦ ἡγουμένου τῆς Σκήτης Μπουτοῖ Ἀγαπίου καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἱερομονάχου Στεφάνου ὡς νέου ἡγουμένου. Ζητεῖται νὰ γίνουν αἱ δέουσαι συστάσεις τοῦ νέου ἡγουμένου πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Οὐγγροβλαχίας καὶ πρὸς τὸν ἐκεῖ μητροπολίτην.

Ἀρχ.: Τὴν Ὑμετέραν σοφωτάτην καὶ θεοδόξαστον Παναγιότητα σὺν τῇ περὶ Αὐτῇ ἱερωτάτῃ Συνόδῳ δουλικῶς προσκυνοῦμεν! Πᾶν θεῖον καὶ ἱερὸν ἐνδιαίτημα δικαίῳ τῷ λόγῳ [. . .]
Τελ. (φ. 62α): [. . .] ἐξαιτούμεθα δὲ τὰς θεοσεβεῖς αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ὁδηγοὺς ἐν τοῖς διαβήμασιν ἡμῶν. Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῇ α′ Ἰουλίου ͵αωμβ′. Τῆς Ὑμετέρας θεοσυντηρήτου Παναγιότητος ταπεινότατοι καὶ ἐλάχιστοι δοῦλοι.

ιβ′ (φ. 62β) «Γράμμα πρὸς τὸν Κύριον Μιχαὴλ Κρίκκην».— Παρακαλεῖται νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου πρὸς Βουκουρέστιον καὶ ἀπὸ Βουκουρεστίου, καὶ νὰ βοηθήσῃ οἰκονομικῶς, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, τὸν νέον ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῖ ἱερομόναχον Στέφανον.

Ἀρχ.: Τὴν ἐντιμότητά σας εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς. Καὶ ἄλλοτε σᾶς ἐπαρακαλέσαμεν καὶ σήμερον ἡ γνωστή σας ἀγαθὴ διάθεσις μᾶς δίδει τὸ θάρρος [. . .]
Τελ. (φ. 62β): [. . .] βοηθοὺς εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ οἴκου σας καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1842 1 Ἰουλίου. Εὐχέται σας θερμοί.

ιγ′ (φ. 63α) Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου [Ἰακώβου] πρὸς τὸν ἱερομόναχον Θεοφάνη. Ἀγγέλλεται ὅτι ἀναλαμβάνει καθήκοντα ὁ νέος ἡγούμενος τῆς Σκήτης Μπουτοῖ ἱερομόναχος Στέφανος καὶ ὅτι ὁ ἴδιος διορίζεται οἰκονόμος τοῦ ἐν λόγῳ μετοχίου.

Ἀρχ.: Ὁσιότατε ἀδελφὲ κὺρ Θεοφάνη εὐχόμενοι ἐν Κυρίῳ ἤδεστα [sic] ἀσπαζόμεθα [. . .]
Τελ. (φ. 63α): [. . .] καὶ τὰ γρόσια μαζὺ καὶ μένομεν ὡς ὑποσημειούμεθα. 1842 Ἰουνίου 26 ἐκ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς ὁσιότητός σου ἀγαπητὸς καὶ πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

ιδ′ (φ. 63α-β) Γραμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου [Ἰακώβου] πρὸς τὸν οἰκονόμον τῆς ἐν Βλαχίᾳ Σκήτης Μπουτοῖ ἱερομόναχον Θεοφάνη περὶ ὑποθέσεων τῆς ἐν λόγῳ Σκήτης.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σας ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα. Ἐν Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1842 Σεπτεμβρίου 28.— Ὕστερον ἀπὸ τὸ γράμμα ὁποῦ μᾶς ἔστειλεν ὁ παπὰ Στέφανος, ὅταν ἀναχωροῦσεν ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν [. . .]
Τελ. (φ. 63β): [. . .] ζιμιονόμεθα ἀπὸ ἄλλο μέρος περισσότερον. Ὑγειένεται διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐφόρων μας ἁγίων.

ιε′ (φ. 63β) «Γράμμα πρὸς τὸν Θεοφάνην προτοὺ πιγένει ὁ Στέφανος», περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Σκήτης Μπουτοΐ.

Ἀρχ.: Ὁσιότατε κὺρ Θεοφάνη εὐχόμενοι πατρικῶς σὲ ἀσπάζομαι μετὰ πόθου [. . .]
Τελ. (φ. 63β): . . . διότι ὡς ἰξεύρεις ἐδῶ ἤμεθα βιασμένη καὶ ἰγειένετε. 1842 Μαρτίου 15. Ὁ ἰγούμενος τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Τὸ γράμμα τοῦτο ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸν κώδικα διὰ χειρὸς τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Ἰακώβου, ὡς ἀποδεικνύει ἡ σύγκρισις τῆς γραφῆς πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ προσθίου ἐξωφύλλου τοῦ κώδικος ἰδιόχειρον ὑπογραφήν του.

ις′ (φ. 64β) «Ἴσον τοῦ γράμμα(τος) πρὸς τὸν Θεοφάνην καὶ παπὰ Στέφανον», περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς Σκήτης Μπουτοΐ.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σας, κὺρ παπ(ὰ) Στέφανε καὶ κὺρ Θεοφάνη ἀδελφικῶς κατασπαζόμεθα. Ἐλάβαμεν γράμμα σας μὲ τὸν κὺρ Δυονίσιον Δουσικηότην [. . .]
Τελ. (φ. 65α-β): [. . .] Σᾶς ἀσπαζόμεθα μὲ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν. Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1842, Δεκεμβρίου 19. [. . .] || ὄντας δώσετε κάνένα ἀπὸ αὐτὰ νὰ μᾶς φανερόσετε ἀμέσως ποῦ τὸ ἐδόσετε καὶ πῶς.

ιζ′ (φ. 65β) «Γράμμα πρὸς τὸν δεσπότην Οὐγγροβλαχίας Νεόφυτον». Εὐχαριστίαι τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου πρὸς τὸν μητροπολίτην Νεόφυτον διὰ τὴν βοήθειαν καὶ συμπαράστασίν του πρὸς τὸν νέον ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοΐ Στέφανον.

Ἀρχ.: Τὴν Ὑμετέραν θεοφρούρητον Σεβασμιότητα ταπεινότατα προσκυνοῦμεν ἀσπαζόμενοι τὴν ἁγίαν Αὐτῆς δεξιάν! Καὶ μετὰ τὰς δουλικάς μας προσρήσεις ἐρχόμεθα νὰ παραστήσωμεν [. . .]
Τελ. (φ. 66α): [. . .] δουλικῶς ἐξαιτούμεθα τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας. Ἐν τῇ κατὰ τὰ Μετέωρα Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, 1843 Ἀπριλίου 23. Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἐλάχιστοι δοῦλοι.

ιη′ (φ. 66α) «Γράμμα πρὸς τὸν λογοθέτην Οὐγγροβλαχίας». Ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου εὐχαριστοῦν τοῦτον διὰ τὴν συμπαράστασίν του πρὸς τὸν νέον ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοΐ Στέφανον· παρακαλοῦν δὲ ἐν συνεχείᾳ νὰ βοηθήσῃ ὥστε ὁ πρώην ἡγούμενος Ἀγάπιος νὰ ἐξοφλήσῃ ὅλα τὰ ἐκεῖ χρέη του καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον, τὴν μονὴν τῆς μετανοίας του.

Ἀρχ.: Πανέντιμε Ἄρχον λογοθέτα! Μετὰ τὰς ὀφειλομένας ταπεινάς μας προσρήσεις ὁμολογοῦμεν [. . .]
Τελ. (φ. 66β): [. . .] καὶ διαφυλάττοι Αὐτὴν πανοικὶ ἐν παντελεῖ εὐδαιμονίᾳ. Ἐν τῇ ἐπὶ τοῖς Μετεώροις Μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου 1843 Ἀπριλίου 23. Τῆς ὑμετέρας πανευγενίας δοῦλοι ταπεινοί.

ιθ′ (φ. 66β) «Γράμμα πρὸς τὸν Χρύσανθον ἀρχιμανδρίτην». Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου εὐχαριστοῦν τοῦτον διὰ τὴν παντοειδῆ βοήθειαν καὶ συνδρομήν του πρὸς τὴν ἐν λόγῳ μονήν.

Ἀρχ.: Τὴν ὑμετέραν φιλάγαθον πανοσιότητα ταπεινῶς προσκυνοῦμεν. Πρὸ πολλοῦ ἐφημίσθησαν καὶ εἰς τὰς ἐδικάς μας ἐσχατιὰς [. . .]
Τελ. (φ. 67α): [. . .] πρὸς καύχημα τοῦ μοναχικοῦ μας σχήματος καὶ ὑποστήριξιν τῶν ἱερῶν καταγωγίων! Ἐν τῇ ἐπὶ τῶν Μετεώρων Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1843 Ἀπριλίου 23. Τῆς ὑμετέρας πανοσιότητος.

κ΄ (φ. 67α) «Γράμμα πρὸς τοὺς Ξενοκράτας». Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου εὐχαριστοῦν τούτους διὰ τὴν συνδρομήν των εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Σκήτης Μπουτοῒ καὶ διὰ τὰς εὐεργεσίας των πρὸς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἀρχ.: Εὐγενέστατοι, Ἄρχον παχάρνικε Θεοδωράκη, Ἀθανασάκη καὶ Κωνσταντῖνε! Μὲ ἄκραν μας χαρὰν ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ τοὺς αὐτόθι ἀποσταλμένους [. . .]
Τελ. (φ. 67β): [. . .] καὶ νὰ ἔχητε ὑπὸ τὴν εὔνοιάν σας τοὺς αὐτόθι συναδελφούς μας ὑποσημειούμεθα. Τῆς ὑμετέρας Εὐγενίας ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1843 23 Ἀπριλίου πρόθυμοι καὶ πρὸς Θεὸν διάπυροι εὐχέται.

κα΄ (φ. 67β) «Γράμμα πρὸς τὸν Ἀγάπιον», διὰ τοῦ ὁποίου ἐντέλλεται οὗτος, ἀφοῦ ἐξοφλήσει τὰ εἰς τὴν Σκήτην Μπουτοῒ χρέη του, νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως καὶ ἀπροφασίστως εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον, τὴν μονὴν τῆς μετανοίας του.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σου ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ ἀσπαζόμεθα! Ἐν πρώτοις ἐρωτῶμεν περὶ τῆς καλῆς της ὑγείας δηλοποιοῦντες ἐν ταυτῷ [. . .]
Τελ. (φ. 68α): [. . .] καὶ ἀφιερώθης, νὰ σὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ καλόν! Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1843, 23 Ἀπριλίου.

κβ΄ (φ. 68β) Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου [Ἰακώβου] πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Στέφανον καὶ τὸν οἰκονόμον τῆς αὐτῆς Σκήτης ἱερομόναχον Θεοφάνη. Παρακαλοῦνται οὗτοι νὰ ἐξαναγκάσουν τὸν πρώην ἡγούμενον Ἀγάπιον νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ πρὸς τὴν Σκήτην χρέη του, τὴν ὁποίαν παρέδωσεν εἰς τὸν διάδοχόν του εἰς ἀθλίαν οἰκονομικῶς κατάστασιν.

Ἀρχ.: Τὴν ὁσιότητά σας, κὺρ παπ(ὰ) Στέφανε, καὶ κὺρ Θεοφάνη ἀδελφικῶς κατασπαζόμεθα. 1843 Ἀπριλίου 23. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐλάβαμε γράμμα σας ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου [. . .]
Τελ. (φ. 69α): [. . .] Λάβετε, κατὰ τὴν ζήτησίν σας, καὶ τὰ ἐ⟨ν⟩σφράγιστα γράμματα πρὸς τὸν Μητροπολίτην, πρὸς τὴν λογοθεσίαν, πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Χρύσανθον· πρὸς τοὺς Ξενοκράτας καὶ ἓν πρὸς τὸν Ἀγάπιον. Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε.

κγ΄ (φ. 69α) Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου [Ἰακώβου] πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Στέφανον καὶ πρὸς τὸν οἰκονόμον τῆς αὐτῆς Σκήτης ἱερομόναχον Θεοφάνη περὶ ὑποθέσεών της.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σας κὺρ παπ(ὰ) Στέφανε καὶ κὺρ Θεοφάνη ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα. Πρὸ δύω ἡμερῶν ἐλάβαμε τὰ γράμματά σας [. . .]
Τελ. (φ. 70α): [. . .] ἀλλὰ τοῦτο τὸ κάμνομε μὲ δευτέραν εὐκαιρίαν· ὑγιαίνετε. Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1843 7 Ἰουνίου.

Ἀκολουθεῖ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ὑστερόγραφον:

Ἀρχ.: Συναδελφὲ κὺρ Θεοφάνη, εἰς τὰ προτητερινά σου γράμματα [. . .]

κδ΄ (φ. 70β) «Εἰς Βουκουρέστι. Πρὸς Θεόδωρον Ξενοκράτην», περὶ ὑποθέσεων τῆς Σκήτης Μπουτοῒ.

Ἀρχ.: Εὐγενέστατε Ἄρχον Κύριε Θεοδωράκη μετὰ τῶν προσφιλεστάτων Κυρίων Αὐταδέλφων ἐκ ψυχῆς Σᾶς εὐχόμεθα. Μὲ χαρὰν μας ἐδέχθημεν ποθητὴν ἐπιστολήν σας [. . .]
Τελ. (φ. 71α): [. . .] καὶ νὰ σᾶς διατηρῇ πανοικεὶ ἐν ὑγείᾳ καὶ πάσῃ εὐδαιμονίᾳ διὰ πρεσβειῶν τοῦ [. . .] ἁγίου Χαραλάμπους. Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου 1843 Ἰουνίου 7 τῆς Εὐγενίας σας πρὸς Θεὸν εὐχέται διάπυροι.

κε′ (φ. 71α) «Πρὸς Μιχαὴλ Κρίκην εἰς Κωνσταντινούπολιν» (οὗτος ἀπετέλει σύνδεσμον μεταξὺ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τῆς ἐν Βλαχίᾳ Σκήτης Μπουτοῒ διὰ τὰς ἀναμεταξύ των ὑποθέσεις).

Ἀρχ.: Ἐντιμότατε Κύριε Μιχαὴλ Κρίκη Σᾶς εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς. Ἐλάβαμε τιμίαν σας ἀπὸ 28 Μαΐου διὰ τῆς ὁποίας μᾶς διευθύνετε γράμματα [. . .]
Τελ. (φ. 71β): [. . .] καὶ διαφυλάττει ὑμᾶς πανοικεὶ ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐημερίᾳ. Ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων 1843 Ἰουνίου 7, εὐχέται πρὸς Θεὸν διάπυροι.

κϛ′ (φ. 71β) «1843 Δικεμβρίου [sic] 3». Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου [Ἰακώβου] πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Στέφανον καὶ πρὸς τὸν οἰκονόμον τῆς αὐτῆς Σκήτης ἱερομόναχον Θεοφάνη περὶ οἰκονομικῶν ὑποθεσέων της.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σας κὺρ παπ(ὰ) Στέφανε καὶ κὺρ Θεοφάνη ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα. Μετὰ τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐροτούμεν [. . .]
Τελ. (φ. 72α): [. . .] καὶ νὰ σᾶς ἀπολαύσωμεν μὲ καλὴν ἰγείαν.

κζ′ (φ. 72α) Γράμμα τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Στέφανον καὶ πρὸς τὸν οἰκονόμον τῆς αὐτῆς Σκήτης ἱερομόναχον Θεοφάνη περὶ ὑποθέσεων τῆς ἐν λόγῳ Σκήτης.

Ἀρχ.: Σᾶς ἀδελφικῶς ἀσπαζώμεθα. Ἐλάβαμεν γράμματά σας σιμηομένα ἀπὸ 15 Δικεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους [. . .]
Τελ. (φ. 72β): [. . .] καὶ νὰ ἔχωμεν ἀπόκρισίν σας ἐν βία καὶ μένομεν 1844 Μαΐου 10 Ἅγιος Στέφανος.

κη′ (φ. 72β) Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς περὶ οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τῆς Σκήτης Μπουτοῒ.

Ἀρχ.: Τὴν πανοσιότητά σας κὺρ παπ(ὰ) Στέφανε καὶ κὺρ Θεοφάνη ἀδελφικῶς ἀσπαζώμεθα. Μετὰ τὴν ἐρώτησιν τῆς ἰγείασας [. . .]
Τελ. (φ. 72β): [. . .] θεόθεν δὲ ἰγειένεται ἐν Κυρίῳ 1844 Μαΐου 28· ἀπὸ Ἁγίου Στεφάνου.

κθ′ (φ. 73α) Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν πρώην ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ ἱερομόναχον Ἀγάπιον, διὰ τοῦ ὁποίου καλεῖται οὗτος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἀρχ.: Τὴν πανωσιωτήτα [sic] σας ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα. Πρὸ πολλοῦ μὲ Χρίστον Γιαννούλα ἐλάβαμεν γράμματά σας [. . .]
Τελ. (φ. 73α): [. . .] Αὐτὰ μόνον σὲ λέγομεν καὶ θεόθεν ἰγειένεται 1844 Μαΐου 28. Ἅγιος Στ(έ)φ(α)ν(ος).

λ′ (φ. 73α) Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Ξενοκράτας.

Ἀρχ.: Εὐγενέστατε Ἄρχων Κύριε Θεοδοράκη μετὰ τῶν προσφιλεστάτων κυρίων αὐταδέλφων τε ἐκ ψυχῆς σᾶς εὐχόμεθα. Ὁ ζῆλος καὶ ἡ ἀγαθὴ προέρεσις ὁποῦ πρὸς τὸ Ἱερὸν μοναστήριόν μας προσφέρεται [. . .]
Τελ. (φ. 73α): [. . .] μὴ ἔχοντας ἥλην ἐκτάσεως μένωμεν ὡς καὶ ὑποσημειούμεθα. 1844 Μαΐου 28 Ἅγιος Στέφανος. Τῆς ὑμετέρας εὐγενίας πρόθυμος καὶ πρὸς Θεὸν διάπυρος εὐχέτης.

λα′ (φ. 73β) Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς Σκήτης Μπουτοῒ Στέφανον καὶ πρὸς τὸν οἰκονόμον αὐτῆς ἱερομόναχον Θεοφάνη περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς ἐν λόγῳ Σκήτης.

Ἀρχ.: Τὴν πανωσιότητά σας Κύριε παπ(ᾶ) Στέφανε καὶ Κύριε Θεοφάνη ἀσπαζώμεθα ἀδελφικῶς. 1844 Ἰουλίου 24 Λάρισσα. Ἐλάβαμεν τὴν ἀπὸ 8 Ἰουλίου ἀδελφικήν σας ἐπιστολὴν [...]
Τελ. (φ. 73β): [...] Καὶ τὸν ἰδοπ⟨οι⟩ήσαμεν καὶ ἰδέται ἐκεῖ· ἰγειένεται. Ὁ ἐν Χριστῷ Ἀδελφόσας.

λβ′ (φ. 74α) Τοῦ αὐτοῦ «γράμμα πρὸς τὸν Θοδορὶ Ξενοκράτη», περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς Σκήτης Μπουτοΐ.

Ἀρχ.: Εἰς Βουκουρέστιν τὴν εὐγενίαν της πατρικῶς εὐχόμενος ἴδηστα προσαγορέβω· τῇ 29 Ἰουλίου 1844 Λαρίσσα [sic]. Μετὰ τὴν ἐρώτησιν τῆς ποθητὶς ἡμὶν [...]
Τελ. (φ. 74β): [...] Εἰς ἔτη πολλά. Τῆς Εὐγενίασας κατὰ πνεῦμα πατὶρ κ(αὶ) ἔνθερμος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

λγ′ (φ. 74β) Γράμμα τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν Μιχαὴλ Κρίκκην περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς Σκήτης Μπουτοΐ.

Ἀρχ.: Ἔντιμε κὺρ Μηχαὴλ Κρίκκη, εἰς Κωνσταντινούπολιν 24 Ἰουλίου 1844, Λάρισσα. Μετὰ τὴν ἐρώτησιν τῆς ποθητίς με ἀγαθῆς σας ἰγείας [...]
Τελ. (φ. 74β): [...] Σᾶς γλυκῶ ἀσπάζωμε καὶ μένω ἔνθερμως πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

Ἐπὶ τοῦ προσθίου ἐξωφύλλου τοῦ κώδικος, ἐξωτερικῶς, πρὸς τὸ κάτω μέρος, ἡ ἰδιόχειρος ὑπογραφή: *Ἰάκωβος ἰγούμενος.*

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος, περιβάλλεται μόνον ὑπὸ ἐξωφύλλου ἐξ ἁπλοῦ φύλλου χάρτου.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 75, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 103β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 21/111.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 161 καὶ 162 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1α (σημείωμα τοῦ ἔτους 1840 περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ κώδικος) καὶ 3α (δεῖγμα γραφῆς).

112

Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,231 × 0,163 Αἰὼν XIX Φύλλα Α′ + 193

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.

— φ. 1α: Ἀνοιξαντάρια.
Ἀρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [...]

— φ. 19α: «Μέλος ἀρχαῖον (καὶ) ἔντεχνον, οὗ ὁ ποιητὴς ἄδηλος· ἦχος πλ. δ′».
Ἀρχ.: Πάντα ἐν σοφία ἐποίησας [...]

— φ. 22α: «Τοῦ γενικοῦ διδ(ασκάλου) κὺρ Χουρμουζίου· ἦχος πλ. δ′».
Ἀρχ.: Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη [...]

— φ. 33α: «Κεκραγάρια κατ᾽ ἦχον· Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ· ἦχος α′».
Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [...]

— φ. 52β: «Ἕτερα [κεκραγάρια] κατ' ἦχον παρὰ Ἰακώβου πρωτοψ(άλτου)· ἦχος α'».
"Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]
— φ. 65α: «Πολυέλεος παρὰ κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἦχος δ'».
"Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]
— φ. 76α: «Πολυέλεος παρὰ Πέτρου λαμπ(α)δ(αρίου) τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος πλ. α'».
"Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]
— φ. 89β: «Πολυέλεος ψαλλόμενος εἰς τὰς ἑορτὰς τῆς Θεοτόκου, ὅστις ἐμελουργήθη παρὰ κὺρ Γεωργίου τοῦ Κρητός· ἦχος (βαρύς)»·
"Ἀρχ.: Λόγον ἀγαθὸν ἀλληλούια [. . .]
— φ. 103α: «Καταλιμπάνοντες δ' εἰ τύχῃ τὰ κρατήματα τοῦ τε 'δόξα' καὶ τοῦ 'καὶ νῦν'· τότε ψάλλομεν τὸ παρὸν ἀλληλουάριον ὅπερ ἐμελουργήθη παρὰ τοῦ αὐτοῦ [Γεωργίου τοῦ Κρητός]· ἦχος (βαρύς)».
— φ. 103β: «Πολυέλεος τονισθεὶς παρὰ τοῦ μουσικολογιωτάτου διδ(ασκάλου) κὺρ Χουρμουζίου· ἦχος πλ. δ'».
"Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]
— φ. 119α: «Πασαπνοάρια ψαλλόμενα πρὸ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ὄρθρου· τὸ παρὸν ἐμελοποιήθη παρὰ κὺρ Ἰωάννου πρωτοψ(άλτου)· ἦχος α'».
"Ἀρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [. . .]
— φ. 145α: «Τιμιωτέραι ἀργαὶ μελοποιηθεῖσαι παρὰ Πέτρου λαμπ(α)δ(αρίου) Πελοπ(οννησίου)· ἦχος α'».
"Ἀρχ.: Τὴν τιμιωτέραν τῶν χερουβὶμ [. . .]
— φ. 148α: «Πασαπνοάρια τῶν αἴνων κατ' ἦχ(ον)· παρὰ Ἰακώβου πρωτοψ(άλτου)· ἦχος α'».
"Ἀρχ.: Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον [. . .]
— φ. 158α: «Δοξολογίαι τονισθεῖσαι παρὰ κὺρ Ἰακώβου πρωτοψάλτου· ἦχος α'».
"Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]
— φ. 168β: Δοξολογία Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος λέγετος.
— φ. 173α: Δοξολογία Γρηγορίου λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. α'.
— φ. 181α: Δοξολογία Ἰακώβου [πρωτοψάλτου]· ἦχος πλ. β'.
— φ. 185β: Δοξολογία Χουρμουζίου διδασκάλου, ἦχος βαρύς.
— φ. 188β: Δοξολογία Ἰακώβου [πρωτοψάλτου]· ἦχος πλ. δ'.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Γεώργιος Κοντοπετρῆς: φ. 7α.
Γεώργιος ὁ Κρής: φφ. 89β, 103α.
Γρηγόριος λαμπαδάριος: φφ. 173α, 177α.
Ἰάκωβος πρωτοψάλτης: φφ. 52β, 148α, 158α, 161β, 165α, 181α.
Ἰωάννης Δαμασκηνός: φφ. 33α, 35β, 40β, 45β, 48α, 50β.
Ἰωάννης Κλαδᾶς λαμπαδάριος: φφ. 11α, 13α, 15α, 16β.

Ἰωάννης Κουκουζέλης: φ. 3α.
Ἰωάννης πρωτοψάλτης [ὁ Τραπεζούντιος]: φφ. 119β, 121α, 125α, 137β, 147β.
Μανουὴλ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φ. 27β.
Μανουὴλ Χρυσάφης: φ. 9α.
Μελέτιος Σιναΐτης: φ. 127β.
Πανάρετος: φ. 4β.
Πέτρος Πελοποννήσιος λαμπαδάριος: φφ. 76α, 131β, 141α, 145α, 168β.
Χουρμούζιος διδάσκαλος: φφ. 22α, 103β, 185β.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος μετ' ἐπιμελείας ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὰ κείμενα (τίτλοι καὶ τροπάρια) χωρὶς ὀρθογραφικὰ λάθη. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,095.
Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἁπλᾶ καὶ λιτά.
Τὰ φύλλα Αβ, 65β, 192α καὶ 193β ἄγραφα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα τὸ κτητορικὸν σημείωμα: *πέφυκεν τοῦ | Δημητρίου.*
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου λογαριασμοὶ μετ' ἀριθμητικῶν πράξεων.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 193α, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος (πιθανώτατα καὶ μεταγενεστέρας): «Τὰ παρόντα τροπάρια εἶναι ἀλεξιτήρια τῆς θέρμης». Ἀκολουθοῦν δύο τροπάρια (οὐχὶ μετὰ σημαδοφώνων).

Ἀρχ.: Φρίττουσι τῶν δυσμενῶν διαμόνων αἱ φάλαγγες τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν [. . .] Φρίττουσι πάθη τῶν βροτῶν, καὶ τῷ φόβῳ δραπετεύουσι δαίμονες, τὴν ἐπισκίασιν τῆς ἐκ Θεοῦ δοθείσης σοι χάριτος [. . .]

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 192β ὑπογραφὴ διὰ κυριλλικῶν χαρακτήρων καὶ ἡ χρονολογία 1876.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων ὡσαύτως διὰ χάρτου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκτυπα κοσμήματα.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 107, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 192β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἡ σφραγὶς καὶ εἰς ἄλλα ἐνδιάμεσα φύλλα τοῦ κώδικος).
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 22/112.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 163 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 89β - 90α (δεῖγμα γραφῆς).

113

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς   Διαστ. 0,265 × 0,181   Αἰὼν XIX (1863)   Φύλλα 44

Παρρησία τῆς Μονῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῶν Δολιανῶν.

Τὰ ὀνόματα ἀναγράφονται κατὰ δύο στήλας, εἰς τὰς ὁποίας διαιρεῖται ἑκάστη σελὶς τοῦ κώδικος, καὶ ἐντὸς πλαισίου μετὰ διακοσμήσεως.

Ἐν φ. 1α: «Παρρησιάριον. Βιβλίον ἐμπεριέχων διαφόρων ὀνομάτων ἐν αἷς [sic] γράφονται οἱ χριστιανοὶ εἰς ἐξάλειψιν τῶν πλημμελημάτων αὐτῶν· καθ' ἕκαστος ἄνθρωπος ἂς εἶναι πληροφορημένως ὅτι ἀπαλάττητε ἀπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰώνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀξιοῦτε τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ . . . γράφονται ζωντανῶν τε καὶ ἀποθαμένων εἰς μνημόσυνον αἰώνιον· Σεπτεμβρίου 5 1863, ͵αωξγ'».

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ διαφόρων χειρῶν. Τὰ φύλλα 14α - 37α καὶ 38α - 42α ἄγραφα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 2β τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
ἐν ἔτεισι 1792 ͵αψϟβ' | ὅπου ἐκτίσθη ἐξ | ἀρχῆς τὸ μονα/στήριον. | Ὁ ἱερομόναχος Ἀρσέ|νιος γράψας τὸ παρὸν | καὶ ὁ παπαρομανός.
Ἡ παροῦσα παρρησία, γραφεῖσα τὸ 1863, ἀποτελεῖ προφανῶς ἀντίγραφον παλαιοτέρας, ἡ ὁποία, συμφώνως πρὸς τὸ ἀνωτέρω σημείωμα, εἶχε γραφῆ τὸ 1792 ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Ἀρσενίου καὶ τοῦ παπα-Ρωμανοῦ.
Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως τὸ ἑξῆς κτητορικὸν σημείωμα:
Καὶ τόδε κτῆμα πέφυκε | τῆς ἱερᾶς Μονῆς Δολλιανῶν | ἡ ἐπονομαζομένη Τιμίου | Σταυροῦ μετὰ τοῦ ἁγίου | Νικολάου καὶ τῆς ἁ|γίας Ζόνης.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1β ἔγχρωμος παράστασις τῆς Σταυρώσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ φύλλου 2α ὁμοίως ἔγχρωμος παράστασις ἱερέως τελοῦντος τὴν θείαν Εὐχαριστίαν.
Πρὸς τὴν παρρησίαν ταύτην ὁμοία, σχεδὸν καθ' ὅλα, καὶ ἡ περιεχομένη εἰς τὸν κώδικα 109 (φφ. 1α - 13α) τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τοῦ ὁποίου τὴν περιγραφὴν βλ. ἀνωτέρω.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. — Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 86, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 44β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 23/113.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου ἔγχρωμοι π ί ν α κ ε ς ΞΓ' καὶ ΞΔ' παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 1β (εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως) καὶ 2α (εἰκὼν ἱερέως τελοῦντος τὴν θείαν Εὐχαριστίαν), ὁ δὲ π ί ν α ξ 164 φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 2β (ἡ ἀρχὴ τῆς Παρρησίας καὶ τὸ σημείωμα τῶν γραφέων Ἀ ρ σ ε ν ί ο υ ἱερομον. καὶ π α π α - Ρ ω μ α ν ο ῦ).

114

Χάρτης λεπτὸς — Διαστ. 0,154 × 0,103 — Αἰὼν XVIII — Φύλλα 107

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ ὠφέλιμον»).
(φ. 4α): «Νομοκάνων πρόχειρος».

"Αρχ. (φ. 4α): Ὁ πνευματικὸς πατὴρ πρέπει νὰ εἶναι ἱερομόναχος καὶ κατὰ πάντα φοβούμενος καταπολλὰ τὸν Θεὸν [. . .]

— φ. 19α: «Συμμαρτυρία ἣν δίδει ὁ πνευματικὸς τῷ χειροτονηθησομένῳ».
"Αρχ.: Θείᾳ καὶ ἀρχιερατικῇ ἐπιτροπῇ τὰς τῶν ἀνθρώπων δεχόμενος ἐξαγορείας [. . .]
Ἐν τέλει τοῦ κειμένου τούτου (φ. 19α) ἡ χρονολογία: *αψογ' ἐν μηνὶ (ὀδεῖνι).*

— φ. 20α: «Ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ κανόνες καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου». Περιλαμβάνονται ἐν συνόλῳ κανόνες α' - σα'.
"Αρχ.: Κανὼν α'.— Ὁ ἐπίσκοπος ὁποῦ χειροτονήσῃ εἰς ἄλλου ἐπισκόπου ἐπαρχίαν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπου [. . .]
Τελ. (φφ. 76β - 77α): Κανὼν σα'.— Εἰς τὴν ἁγίαν προσκομιδὴν τῆς θείας λειτουργίας πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἱερεὺς [. . .] || [. . .] ἂς ἦναι ἀκεραία καὶ ἡ προσφορὰ τῆς Παναγίας.

— φφ. 101α - 102α: Εὐχή.
"Αρχ.: Εὐχαριστῶ σοι, κύριε, ὁ Θεός μου πάντοτε, ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος ὑπάρχεις [. . .]

— φφ. 106β - 107α: Ἑτέρα εὐχή.
"Αρχ.: Ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ διὰ τοῦ προφήτου σου Νάθαν, μετανοήσαντι τῷ Δαβὶδ [. . .]

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος (φφ. 4α - 77α) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἐπιμελημένη, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος 0,095 × 0,060. Στίχοι 15.
Δι' ἄλλης, μεταγενεστέρας, χειρὸς τὰ φύλλα 101α - 102α καὶ 106β - 107α.
Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α - 3α, 97β καὶ 105α - 106α, διὰ διαφόρων μεταγενεστέρων χειρῶν, ἀναγραφὴ βαπτιστικῶν ὀνομάτων (ἐν εἴδει παρρησίας).
Τὰ φύλλα 19β, 77β - 97α, 98α - 100β καὶ 102β - 104α ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3β τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Τοῦτο εἶναι | τοῦ Μετοχίου. | 1904, 7 8βρίου | Δράκια | Ἀρχιμανδρίτης | Κωνστάντιος | Οἰκονομίδης.
Ἀκολουθεῖ ἀποτύπωμα σφραγῖδος τοῦ μετοχίου τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους Δρακείας τοῦ Βόλου.

Στάχωσις σητόβρωτος, ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη δύο θηλυκωτήρων.
Διατήρησις τοῦ κώδικος (πλὴν τῆς σταχώσεως) καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 90, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 107β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 24/114.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 165 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 4α (ἡ ἀρχὴ τοῦ «νομοκάνονος», δεῖγμα γραφῆς).

115

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,158/0,162 × 0,104/0,106 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α′-Β′ +44+Γ′-Δ′

1 (φ. 1α) «Κανὼν παρακλητικῶς εἰς τ(ὴν) ὑπεραγίαν ἡμῶν Θ(εοτό)κον».
"Αρχ.: Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς πρὸς σὲ καταφεύγω [...]

2 (φ. 6β) «Ἕτερος κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὴν ὑπεραγί(αν) Θ(εοτό)κον· ποίημα τοῦ βασιλέως κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως».
"Αρχ.: Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειριάζουσι τὴν ταπεινήν μου ψυχὴν [...]

3 (φ. 13α) «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ».

4 (φ. 25α) Προσκυνητάριον τῆς Μονῆς Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Στιχούργημα ἐξ 679 δεκαπεντασυλλάβων στίχων, συντεθὲν παρὰ τοῦ Ἀναστασίου [Παπαβασιλοπούλου] διδασκάλου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

— φ. 25α: «Προσκυνητάριον ἱερὸν καὶ περιγραφῆ | διαςήχον πολητελῶν κ(αὶ) ὁμίω κα|ταλήκτον· τ(ῆς) σεβασμί(ας) περιφήμου, | κ(αὶ) μεγαλοπρεπεςάτης βασιλικῆς κ(αὶ) | π(ατ)ριάρχηκῆς ἁγί(ας) μονῆς του βατοπαιδίου· | ⟨τ;⟩ ἐθὲν καὶ ὑποςροθὲν διεπιμελίας, | κ(αὶ) δαπάνης· του πανιερωτάτου κα(ὶ) λο|γιωτάτου μ(ητ)ρόπολίτου τ(ῆς) ἁγιοτάτης | μ(ητ)ρόπόλεος σερρῶν· ὑπερτίμου κ(αὶ) | ἐξάρχου πάσ(ης) μακεδονή(ας), κυρίου κ(υρίο)υ κυρ ςεφάνου· μέμνησθαι οἱ ἀ|ναγινῶσκοντες· ἐν ἔτει σ(ωτη)ρίω· | αψκβ′ κ(α)τ(ὰ) μήνα σεμπτέβριον».

"Αρχ. (φ. 25α, στίχοι 1 - 4):
Εὔμορφη καταλήθειαν εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα
του ἀρκαδίου ἄνακτος, ἐστάθη ἡ κολώνα
ἣν εἰς κονσταντινούπολιν στὸν γιναικεῖον φόρον
οὐρανομήκην ἔστησεν εἰς τοῦ π(ατ)ρός του δῶρον.

Ἐν φ. 44α, στ. 662 - 666:
Καὶ ταύτα μὲν οὖν, ἀδελφοί, ἐγράψ⟨αμ⟩εν συν θεῖα
καλὴ παλάμη σύντωμα σερρῶν τε προθυμία
του κυρ ςεφανοῦ τοῦ κλινοῦ καὶ πανιέρωτάτου
λογιωτάτου συνετοῦ, κ(αὶ) τοῦ πρακτικοτάτου
ὅστις γὲ ἀγαπὰ πολλά, τὸ θεῖον βατοπέδι
....

Τελ. (φ. 44β, στ. 676 - 679):
....
τῆς τοῦ θεοῦ ἡμῶν μ(ητ)ρός, θεοτόκου μαρίας
κ(αὶ) σωτηρίας τοῦ παντός, παρθένου παναγίας
ἧς εὐχαῖς γένοιτο ἡμᾶς, τειχεῖν τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν ὦ ἀδελφοί, ἐκεῖνης τῆς ἁγίας.
Τέλος σὺν θ(ε)ῶ ἁγίω τοῦ προσκυνηταρίου.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ κώδικος, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Προσκυνηταρίου, τὸ ἑξῆς σημείωμα:
Ἡ μὲν γὰρ σύνθεσης, ὑπάρχει ἀναςασίου διδασκάλου· | τοῦ ἐξϊῶἀννίνων, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἱερὴν μ(ητ)ρό|πολιν εἰς τὰς σέρρας, τῆς μακαιδωνίας· ἡ δὲ |

γραφὴ ὑπάρχει καμοῦ τοῦ ταπεινοῦ, κ(αὶ) ἐλάχισο|τέρου τῶν μοναχῶν, κ(αὶ) προσκυνητοῦ αθανασίου | τοῦ ἐκρήτης [γρ. ἐκ Κρήτης], *οἰκοῦντος τοῦ νῦν εἰς τὴν αὐτήν, | θείαν τε κ(αὶ) ἱεράν, βασιλικήν, κ(αὶ) π(ατ)ριαρχικὴν | μεγίςην μονὴν λαύραν, τοῦ βατοπεδίου, | εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, κ(αὶ) οἱ ἀναγινώσκοντες*

Τὸ ἀνωτέρω σημείωμα κολοβόν, διότι ἔχει ἐκπέσει τὸ ἑπόμενον φύλλον τοῦ κώδικος.

Ἐν φ. 11β τὸ κωδικογραφικὸν καὶ κτητορικὸν σημείωμα: *πόνος καὶ κτίμα, ἀμβροσίου θύτου*. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἔχει ἀντιγραφῆ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, διὰ μεταγενεστέρας χειρός, τρεῖς φοράς.

Ἐν φ. 24α ἕτερον κωδικογραφικόν: *χεὶρ ἀνανίου μοναχοῦ· τοῦ τάλανος· | εὔχεσθαι ἡ τὸ παρὸν οἱ ἀναγινόσκωντες | διὄτι ἀμαθῶς ἔγραψα* †

Ὅμως τὸ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος τούτου, τὰ φύλλα 1α - 31β (δηλαδὴ ὅλα τὰ κείμενα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ «Προσκυνηταρίου» τῆς Μ. Βατοπεδίου μέχρι τοῦ στίχου 232), ἔχει γραφῆ ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης χειρός. Ἑπομένως οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀναφερομένων τριῶν γραφέων (Ἀμβρόσιος, Ἀνανίας, Ἀθανάσιος ἐκ Κρήτης) ἔχει γράψει τὸ ἀντίστοιχον κείμενον, ὅπου καὶ τὸ κωδικογραφικόν του σημείωμα. Καὶ τὸ «Προσκυνητάριον» δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ αὐτόγραφον τοῦ Ἀθανασίου ἐκ Κρήτης, ἀφοῦ ἔχει γραφῆ ὑπὸ δύο διαφόρων χειρῶν (οἱ 232 στίχοι του ὑπὸ τοῦ γραφέως καὶ τῶν προηγουμένων κειμένων τοῦ κώδικος καὶ οἱ ὑπόλοιποι, 233 - 679, ὑπὸ ἄλλου γραφέως, ὑπὸ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ κωδικογραφικὸν σημείωμα). Μᾶλλον τὰ κείμενα τοῦ κώδικος τούτου ἔχουν ἀντιγραφῆ ἐνταῦθα, μετὰ τῶν βιβλιογραφικῶν σημειωμάτων των, ἐξ ἄλλου ἢ ἄλλων κωδίκων.

Τὰ γράμματα καὶ τῶν δύο γραφέων τοῦ κώδικος (α΄: φφ. 1α - 31β· β΄: φφ. 31β - 44β) εἶναι εὐμεγέθη καὶ εὐανάγνωστα ἀλλ᾽ οὐχὶ καλλιγραφικά. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,124 × 0,075. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμόν, 18 - 23.

Τὰ φύλλα 12α-β καὶ 24β ἄγραφα. Μετὰ τὸ φύλλον 44 ἔχει ἐκπέσει ἓν τοὐλάχιστον φύλλον.

Ἐν φ. 6α, μετὰ τὸ τέλος τοῦ μικροῦ παρακλητικοῦ κανόνος καὶ διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος, τὸ κάτωθι δοκίμιον κονδυλίου: *Ἔδιρεσμε διδάσκαλε κ(αὶ) ἔφιγα τ(ὴν) οδῶν· | δπου πάγενα συνόδον, επάντιξα | τέσσαρης ἀναπνοὲς εἶχαν πεντε | κεφαλες.— δοκίμιον τοῦ κονδιλίου καὶ τ(ῆς) μελάνης.*

Εἰς τὰ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος παράφυλλα Αβ - Βα, διὰ μεταγενεστέρας χειρός: «Εὐχὴ εἰς ἁγιασμόν».

Ἀρχ.: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὸ πικρὸν ὕδωρ [. . .]

Εἰς τὰ πρὸς τὸ τέλος παράφυλλα Γα - Δα, διὰ μεταγενεστέρας ὡσαύτως χειρός, ἑτέρα εὐχὴ ἄνευ τίτλου:

Ἀρχ.: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ μέγας τῇ βουλῇ [. . .]

Στάχωσις λίαν ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος. — Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει κακή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 96, ἐπὶ τῶν παραφύλλων Ββ καὶ Δβ, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 25/115.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 166 καὶ 167 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 25α (ἡ ἀρχὴ τοῦ Προσκυνηταρίου τῆς Μονῆς Βατοπεδίου, 1722) καὶ 44β (τὸ τέλος τοῦ Προσκυνηταρίου καὶ σημείωμα περὶ τοῦ συντάκτου του Ἀναστασίου [Παπαβασιλοπούλου] καὶ περὶ τοῦ γραφέως του ἁγιορείτου[1] μοναχοῦ Ἀθανασίου ἐκ Κρήτης).

116

Χάρτης λεπτὸς — Διαστ. 0,223 × 0,173 — Αἰὼν XVIII (1790) — Φύλλα 52

«Πόνημα χρυσοῦν Σαμουὴλ ραββὶ τοῦ Ἰουδαίου ἐξελέγχον τὴν τῶν Ἰουδαίων πλάνην».

Ὁ πλήρης τίτλος τοῦ ἔργου καὶ τὸ κωδικογραφικὸν ἐν ταὐτῷ σημείωμα ἐπὶ τοῦ φύλλου 4α, ὅπου:

Πόνημα χρυσοῦν Σαμουὴλ ῥαββὶ τοῦ Ἰουδαίου ἐξελέγχον τὴν τῶν Ἰουδαίων πλάνην. Πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν λατινίδα μεταφρασθέν, νῦν δὲ ἐκ τῆς λατινίδος εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκδοθὲν ἀναλώμασι τοῦ τιμιωτάτου καὶ χρησιμωτάτου κυρίου Νικολάου Σκούρτου. Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας, τυπογραφίᾳ τοῦ Βραϊτκόπει, ἔτει 1769· τὸ παρὸν δὲ διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννη Ἀντωνίου Χατζῆ Θωμᾶ ἐκ Μελενίκου, ἐν ἔτει 1790· ἐν μηνὶ Σεπτεμβ(ρίῳ), ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀου(στρίας).

— φφ. 4β - 5α: Προλεγόμενα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως Θωμᾶ Μανδακάση.

Ἀρχ.: Ἄξιον εἶναι νὰ ἔχῃ κάθε χριστιανὸς τοιαῦτα βιβλία εἰς ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην, ὅ,τι λογῆς εἶναι τὸ χρυσοῦν τοῦτο βιβλίδιον [. . .]

Τελ.: [. . .] εἰς τὴν μάθησιν καὶ μελέτην τῶν ἁγίων γραφῶν ἐπιπόνως νὰ καταγίνεται ὅτι χωρὶς κόπον κανένα καλὸν δὲν ἀποκτᾶται μήτε ψυχῆς μήτε σώματος. Ταῦτα ὁ τὸ παρὸν διορθώσας Θωμᾶς ὁ Μανδακάσης.

— φφ. 5β - 8α: Νικηφόρου Θεοτόκη, «Τῷ ἀναγινώσκοντι».

Ἀρχ.: Τίς ἡ ὠφέλεια ἀπὸ τὸ νὰ προσδιαλεγώμεθα μετὰ τῶν Ἰουδαίων [. . .]

Τελ.: [. . .] δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι αὐτὸ θέλει σᾶς γένει ὁδηγὸς ψυχοσωτήριος.— Νικηφόρος ἱερομόναχος ὁ Θεοτόκης.

— φ. 8β: «Τίτλος τῆς ἐπιστολῆς. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα ὑπὸ Σαμουὴλ διδασκάλου Ἰσραηλίτου, τοῦ καταγομένου ἐκ τῆς βασιλείας τοῦ Μαρόκου, πρὸς ραββὶ Ἰσαὰκ τὸν διδάσκαλον τῆς συναγωγῆς τῆς οὔσης ἐν Σουβιουλμέτῃ τῇ οὔσῃ ἐν τῇ εἰρημένῃ βασιλείᾳ».

1. Εἰς τὸν πίνακα 167 τοῦ τόμου τούτου, ἀντὶ «λαυριώτου» γρ. «ἁγιορείτου (βατοπεδινοῦ)».

Ἀρχ.: Ἐπιστολή.— Ὁ Θεός, ὦ ἀδελφέ, νὰ σὲ διαφυλάξῃ καὶ νὰ σὲ διατηρήσῃ ἕως ὁποῦ νὰ ἀπαλλαχθῶμεν τῆς αἰχμαλωσίας ταύτης [...]
Τελ. (φ. 45β): [...] αὐτὸς ὁ Μωάμεθ ὅστις ἐπροεῖπε τὸν ἑαυτόν του προφήτην καὶ ἄγγελον τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὡς πολλὰ διεφθαρμένος καὶ ἀμαθὴς ἄνθρωπος ἐδίδαξε τὴν τοῦ Θεοῦ γραφήν.

— φ. $46^{α}$: Σημείωσις περὶ τοῦ παρόντος συγγράμματος τοῦ Σαμουήλ.
Ἀρχ.: Σημείωσαι ὅτι τὸ βιβλιάριον τοῦτο φαίνεται ὅτι νὰ ἐκρύβη ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἐπέκεινα τῶν διακοσίων καὶ τριάκοντα ἐτῶν [...]

— φφ. $46^{β}$ - $48^{α}$: «Πίναξ κεφαλαιώδης». Περιεχόμενα τοὺ ἔργου κατὰ κεφάλαια (α' - κζ').

Περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου τούτου, τῆς ὁποίας ἀντίγραφον εἶναι ὁ παρὼν κῶδιξ, βλ. E. Legrand, *Bibliographie Hellénique ... au XVIIIe siècle* ... publiée par L. Petit et H. Pernot, τόμ. 2, Paris 1928, ἀρ. 712, σ. 106 - 111 (ὅπου, πλὴν τῆς ἀναγραφῆς τοῦ τίτλου, ἀναδημοσίευσις καὶ τῶν προλεγομένων τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη)· καὶ Θ. Ἰ. Παπαδοπούλου, *Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία (1466 ci. - 1800)*, τόμος πρῶτος, *Ἀλφαβητικὴ καὶ χρονολογικὴ ἀνακατάταξις* [Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. 48], Ἀθῆναι 1984, σ. 391 ἀρ. 5200, καὶ σ. 571.— Πρβλ. καὶ Ζωῆς Μουρούτη - Γκενάκου, *Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης (1731 - 1800) καὶ ἡ συμβολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν παιδείαν τοῦ Γένους* [Παν/μιον Ἀθηνῶν, Φιλοσ. Σχολή, Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου, ἀρ. 35], Ἀθῆναι 1979, σ. 19. Βλ. καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος Ἁγ. Στεφάνου 93, ὁ ὁποῖος εἶναι τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου.

Ὁλόκληρος ὁ παρὼν κῶδιξ γεγραμμένος διὰ χειρὸς Ἰωάννου Ἀντωνίου Χατζῆ Θωμᾶ ἐκ Μελενίκου (εἰς δύο στήλας κατὰ σελίδα ἀπὸ τοῦ φύλλου $8^{β}$ καὶ ἑξῆς). Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,180 × 0,135. Στίχοι 28. Τὰ φύλλα $1^{α}$ - $3^{β}$ καὶ $48^{β}$ - $52^{β}$ ἄγραφα. Ἐπὶ τοῦ φύλλου $28^{β}$ ἡ σημείωσις: «ἀπὸ παραδρομὴν ἔμεινεν ἄγραφον τὸ παρὸν καὶ ἀνάγνωθι ἀπέναντι».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου $4^{α}$ κτητορικὸν σημείωμα, τὸ ὁποῖον ὅμως εἶναι κολοβόν, διότι ὁ κῶδιξ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἶναι ἐφθαρμένος ἐκ τῆς ὑγρασίας: *Καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκ τῶν τοῦ ...*

Στάχωσις ἐκ λεπτῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ κακή, καθόσον μέγα τμῆμα του, κάτω δεξιά, ἔχει φθαρῆ ὑπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ ἐλλείπει.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 6, ἐπὶ τοῦ φύλλου 2α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 26/116. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 3α, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *26/8-5-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 168 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων $8^{β}$ - $9^{α}$ (ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

117

Χάρτης χονδρὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,215 × 0,161 Αἰὼν XIX Φύλλα 155

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀνθολογία.

— φ. 5α: Τρισάγιον «Γεωργίου τοῦ Κρητός· ἦχος β'».
"Αρχ.: Δύναμις. Ἅγιος ὁ Θεὸς [...]

— φ. 6α: «Τρισάγιον τοῦ βήματος· ἦχος β'».

— φ. 8α: «Ἀλληλουάριον τοῦ εὐαγγελίου· ἦχος α'».

— φ. 11β: «Εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἑσπερινῶν· ἦχος β'».
"Αρχ.: Φῶς ἱλαρὸν [...]

— φ. 13α: «Χερουβικὰ σύντομα παρὰ Πέτρου λαμπ(α)δ(αρίου)· ἦχος α'».
"Αρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [...]

— φ. 21β: «Χερουβικὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος α'».

— φ. 43β: «Ἕτερα χερουβικὰ κατ' ἦχον παρὰ κὺρ Πέτρου Βυζαντίου· ἦχος α'».

— φ. 62β: «Χερουβικὰ σύντομα τῆς εὐδομάδος ποιηθέντα παρὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· τῇ Β' [=Δευτέρᾳ]· ἦχος α'».

— φ. 68α: «Εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ μεγάλου Βασιλείου κὺρ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἦχος β'».
"Αρχ.: Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ [...]

— φ. 71α: «Κοινωνικὰ τῶν Κυριακῶν· τὰ παρόντα παρὰ κὺρ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος α'».
"Αρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 81α: «Κοινωνικὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδ(αρίου)· ἦχος α'».
"Αρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 89α: «Κοινωνικὰ τῆς εὐδομάδος κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ ⟨Πελοποννησίου⟩· ἦχος α'· τῇ Β' [=Δευτέρᾳ]».
"Αρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]

— φ. 95α: «Εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ταξιαρχῶν· κοινωνικὸν κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».
"Αρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [...]
Ἀκολουθεῖ (φφ. 95β - 102α) τὸ ὡς ἄνω κοινωνικὸν τῆς αὐτῆς ἑορτῆς, σύνθεσις διαφόρων ἄλλων μελογράφων (Γρηγορίου λαμπαδαρίου, Δανιὴλ πρωτοψάλτου, Γεωργίου τοῦ Κρητός, Ἰωάννου πρωτοψάλτου).

— φ. 102α: «Κοινωνικὸν ψαλλόμενον ἐν ταῖς ἑορταῖς τῶν ἁγίων παρὰ κὺρ Γρηγορίου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».
"Αρχ.: Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον [...]

— φ. 107α: Τὸ αὐτὸ κοινωνικὸν «παρὰ κὺρ Χουρμουζίου διδασκάλου· ἦχος δ'».

— φ. 113α: «Ἕτερον παρὰ κὺρ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. δ'».
"Αρχ.: Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον [...]

— φ. 114α: «Κοινωνικὰ ψαλλόμενα ἐν ταῖς θεομητορικαῖς ἑορταῖς, τονισθέντα

εἰς ἤχους: ἡ παρὰ Δανιήλ, Πέτρου, Γεωργίου, Γρηγορίου καὶ Χουρμουζίου τῶν διδασκάλων· τὸ παρὸν παρὰ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι [...]

— φ. 125α: [Χερουβικὸν τῶν Προηγιασμένων]. «Τὸ παρὸν ἐμελοποιήθη παρὰ Ἰω(άν)ν(ου) τοῦ Κλαδᾶ· συνετμήθη παρὰ Ἰω(άν)ν(ου) πρωτοψάλτου· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 126α: «Ἕτερον παρὰ Ἰακόβου πρωτοψ(άλτου)· ἦχος (βαρύς)»·

Ἀρχ.: Νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν [...]

— φ. 126β: «Κοινωνικὸν [τῶν Προηγιασμένων] Ἰωάννου πρωτοψ(άλτου)· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Γεύσασθε καὶ ἴδετε [...]

— φ. 129α: «Κοινωνικὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ· εἰς τὴν α' τοῦ σεπτεμβρίου παρὰ Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ [...]

— φ. 130α: «Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ παρὰ Δανιήλ· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου [...]

— φ. 132α: «Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια παρὰ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ [...]

— φ. 133α: «Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου παρὰ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιὼν [...]

— φ. 135α: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμτῃ [sic] παρὰ Ἰακώβου πρωτοψάλτου· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ [...]

— φ. 136α: [Χερουβικὸν] «κὺρ Ἰακώβου πρωτοψάλτου τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ· πλ. α'».

Ἀρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [...]

— φ. 138α: «Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων παρὰ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος [...]

— φ. 139α: [Κοινωνικὸν τοῦ Μ. Σαββάτου] «Γεωργίου τοῦ Κρητός· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν [...]

— φ. 139β: «Εἰς τὴν λαμπροφόρον Ἀνάστασιν· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [...] Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει [...]

— φ. 142α: «Κοινωνικὰ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Σῶμα Χριστοῦ μεταλάβετε [...]

Ἀκολουθοῦν καὶ τὰ ἑξῆς κοινωνικά:

— φ. 145α: «Εἰς τὴν Μεσωπεντηκοστὴν παρὰ Δανιὴλ πρωτοψάλτου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα [...]

— φ. 146^{β}: «Τῆς Ἀναλήψεως κὺρ Δανιὴλ πρωτωψάλτου· ἦχος δ'».
Ἀρχ.: Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῶ [. . .]

— φ. 149^{α}: «Εἰς τὴν φρικτὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἦχος βαρύς».
Ἀρχ.: Ἐν τῷ φωτὶ τῆς δόξης τοῦ προσώπου σου [. . .]

— φ. 153^{α}: «Παρὰ κὺρ Χουρμουζίου χαρτοφύλακος· ἦχος πλ. δ'».
Ἀρχ.: Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν Κυρίω [. . .]

— φ. 154^{β}: Τέλος τοῦ κειμένου τοῦ μουσικοῦ κώδικος.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Γεώργιος ὁ Κρής: φφ. 5^{α}, 98^{β}, 114^{α}, 139^{α}.

Γρηγόριος λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 14^{α}, 15^{α}, 18^{β}, 95^{β}, 102^{α}, 103^{β}, 105^{α}, 109^{α}, 110^{β}, 114^{α}, 115^{α}.

Δανιὴλ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 71^{α}, 72^{α}, 73^{β}, 74^{β}, 76^{α}, 77^{α}, 78^{α}, 79^{α}, 97^{α}, 114^{α}, 130^{α}, 132^{α}, 133^{α}, 138^{α}, 145^{α}, 146^{α}.

Ἰάκωβος πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 10^{β}, 126^{α}, 135^{α}, 136^{α}.

Ἰωάννης Κλαδᾶς λαμπαδάριος: φ. 125^{α}.

Ἰωάννης [ὁ Τραπεζούντιος] πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 68^{α}, 100^{β}, 125^{α}, 126^{β}.

Πέτρος Βυζάντιος: φ. 43^{β}.

Πέτρος Πελοποννήσιος, λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 13^{α}, 16^{β}, 17^{β}, 19^{β}, 20^{β}, 21^{β}, 24^{α}, 32^{α}, 81^{α}, 82^{α}, 83^{β}, 84^{β}, 86^{α}, 89^{α}, 90^{α}, 91^{α}, 91^{β}, 93^{β}, 95^{α}, 113^{α}, 114^{α}, 129^{α}.

Χουρμούζιος διδάσκαλος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 107^{α}, 114^{α}, 116^{β}, 153^{α}.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,175 × 0,110. Ἐπίτιτλα (φφ. 13^{α}, 95^{α}, 129^{α}), τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ λιτά. Τὰ φύλλα 2^{α} - 4^{α}, 12^{β}, 80^{β}, $88^{\alpha-\beta}$, 111^{α} - 112^{β}, $119^{\alpha-\beta}$, 120^{β}, 121^{β} - 124^{β}, $128^{\alpha-\beta}$ καὶ 150^{β} - 152^{β} ἄγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 120^{α} τὸ κάτωθι, ἐν εἴδει δοκιμῆς κονδυλίου, σημείωμα:
Περιγράφοντες τὴν Ἑλλάδα τὴν μητέρα | τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν φώτων δίκαιον | εἶναι νὰ ἐξετάξομεν [sic] *ὀλίγας στιγμὰς διὰ αὐτὴ | καὶ μάλιστα περὶ τῆς προτευούσης αὐτῆς τῶν ἀθηνῶν.*

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 121^{α} τὸ σημείωμα:
1883 Ἰουνίου 25 | Κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν | περιόδευσα πρὸς χάριν τῆς ὑγείας | μου εἰς Μονὴν Ἁγίου Νικο|λάου ἐγὼ Στέφανος Β. Χιόλου | γράψας ταῦτα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 155α σχέδιον ὁμολόγου (ἀποδείξεως δανεισμοῦ χρημάτων). Ἕκαστον τῶν ὡς ἄνω τριῶν σημειωμάτων γεγραμμένον διὰ διαφόρου χειρὸς (διαφόρου ὡσαύτως καὶ τῆς τοῦ γραφέως τοῦ κώδικος). Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α-β λογαριασμοὶ μετ' ἀριθμητικῶν πράξεων. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 4β δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 106, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 155α καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 27/117. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα ὡσαύτως (ὁ ὁποῖος προφανῶς ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1953), ἡ ἔνδειξις: *27/8-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 169 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 13α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

118

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,195 × 0,150 Αἰὼν XVIII (1795) Φύλλα Α'+92

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»).

Προτάσσεται (φφ. 1α - 4β) «Πίναξ τοῦ παρόντος νομοκανονίου». Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον ἀναγράφονται κεφάλαια α' - ρθ', ἀνταποκρινόμενα πλήρως πρὸς τὰ περιεχόμενα εἰς τὸν κώδικα.
Ἐν φ. 5α: «Νομοκανόνιον σὺν θεῷ ἁγίῳ περὶ ἐξομολογήσεως· ἤτοι πῶς δεῖ ὁ πνευματικὸς οἰκονομεῖν τὰ ἑαυτοῦ τέκνα».

Ἀρχ.: Ματθαίου κεφάλαιον α'.— Ὁ δεχόμενος τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὀφείλει εἶναι ἐγκρατής, ταπεινόφρων, χαροποιός, ἀόργιστος [...]
Τελ. (φ. 90α-β): Κεφάλαιον ρθ'.— Ἐὰν συνέβη καὶ ἀσθενήση κανένα παιδίον [...] καὶ δὲν τύχει ἄλλος ἱερεὺς διὰ νὰ τὸν [sic] κοινωνήση, τοιουτοτρόπως ἂς γίνῃ καθὼς καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,095. Στίχοι 16. Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐπὶ τοῦ φύλλου 90β, τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα, ἐρυθρόγραφον:

Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα. | *Ἐγράφη διὰ χειρὸς εὐτελοῦς ἱερομονάχου αὐξεντίου* | *ἐκ τῆς μονῆς πέτρας αψϟε^ῳ φεβρ. κη'.*

Ἐπὶ τῶν παραφύλλων τῶν ἐπικεκολλημένων ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν δύο πινακίδων τῆς σταχώσεως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων $Α^{α-β}$, $91^{α-β}$ καὶ $92^{α-β}$ διάφορα μεταγενέστερα σημειώματα, κυρίως δὲ ἀναγραφὴ βαπτιστικῶν ὀνομάτων μετὰ σημειώσεως χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς γρόσια, παραπλεύρως ἑκάστου ὀνόματος. Ὡσαύτως διάφορα δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυσσινοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις. Σώζονται οἱ δύο θηλυκωτῆρες, ὡς καὶ τέσσαρες γόμφοι (πρὸς στερέωσιν τῶν θηλυκωτήρων).
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 11, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 92β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 28/118. Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὅστις ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *28/8-6-953.*

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 170 καὶ 171 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων $5^α$ (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ $90^β$ (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Αὐξεντίου, ἱερομον. τῆς Μονῆς Πέτρας, 1795).

119

Χάρτης | Διαστ. 0,153 × 0,103 | Αἰὼν XVIII (1771) | Σελίδες 122

1 (σελ. 1) «λόγος του εναγίεις πατρὸς ημον αντοννίου του μεγάλου ὀφέλιμος πολή».

Ἀρχ.: ακούσατε μίαν διήγισιν περὶ του μεγάλου [...]
Τελ. (σελ. 34): [...] τιν δικεοσινιν· ώτι αυτη χορτάςίσοντε· εἰς ςὶν βασιλίαν τον ουράνον· μακάριει.

2 (σελ. 35) «† επιςολὶ του κυρίου· ημόν· ηησού· χριςού· ώπου επέμφθι· εξουρανού· ημέρα τετράδι· εις τιν αγίαν πόλιν ηερουσαλίμ· πρόλογος κ(αὶ) διήγισις· του φοβερού· κ(αὶ) φρικτού· μιςιρίου [...]».

3 (σελ. 44) Κείμενον ἄτιτλον.

Ἀρχ.: † κ(αὶ) φονί· κ(αὶ) πορνι· κ(αὶ) άρσενοκίτε· άλα· κ(αὶ) άλα μισάτε· κ(αὶ) ο διάβολος· αυτά· αγαπάει· εκίνα αγαπάτε· κ(αὶ) ησίς [...].

4 (σελ. 51) «Κανών· εις τιν αχιροπίητον· ηκόννα· τις ηπεραγίας· δεσπινις· ημόν· θ(εοτό)κου· κ(αὶ) αηπαρθένου μαρίας· εν τι μονί· τις κοσίννιτζις· πονηθὶς το ταπινό· μανθέω».

Ἀρχ.: Μητέρα σε· έγνομεν· ήψιστον λόγου λόγον [...]
Τελ. (σελ. 73): τέλος κανόν τις αχιροπίητου ηκόνος.

5 (σελ. 74) Διάλογος ἀνθρώπου καὶ χάρου.

"Αρχ.: Εροτά· αποτοᾶρισις [γρ. ἐρωτοαπόκρισις (;)] του ανθρόπου μετα του χάρου. αρ(χὴ) σὶν θεῶ εροτίς του ανθρόπου. άνθροπος λέγι:
'Ανθροπος ἤμε ὁ θάνατε κ(αὶ) φθαρτὸς ηπάρχο παρακαλὸ σε άφεσμε να εξωμολογιθῶ τα αμα⟨ρ⟩τιματὰ μου τάχω. χάρος λέγι:
'Αν(θρωπ)ος ἤσε κ(αὶ) απο τὸν θεῶν πλασμένος αμὶ εγὸ ἤμε απαύτον απεσταλμένως [. . .]
Τελ. (σελ. 93): [. . .] εκινως ας ηπάγι με τοὺς αγὶους μάρτυρας αγγέλους εις των παράδισων ω ι δώξα κ(αὶ) τω κράτως ης τους εώνας αμίν.

6 (σελ. 95) «Αποκάλιψις· τις ηπεραγίας· θ(εοτό)κου· περὶ τὸν κολαζομένον· κ(αὶ) περι τὸν αμαρτιὸν αυτόν τι απολαμβάνουσιν».

"Αρχ.: † μέλιν· η παναγία· θεωτοκός· να πάγιν· ης το ὡρος· τον ἐλεὼν [. . .]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, ὀλιγογραμμάτου καὶ ἀδεξίου τινός. Στίχοι 12 - 17. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων ποικίλλουσαι. Τίτλοι, ἐπίτιτλα καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, παντελῶς ἄτεχνα καὶ ἄκομψα. Ἡ σελιδαρίθμησις παλαιά, σύγχρονος τοῦ κώδικος.

Ἐν σελ. 44, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπ' ἀρ. 2 κειμένου: *μὶν φιβράριος.—6 1771. | Τέλως· κ(αὶ) τω θεῶ δώξα.*
Ἐν σελ. 93, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 κειμένου: *1771 | μὶν μάρτιως.—26.*
Ἐν σελ. 122, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὑπ' ἀρ. 6 κειμένου:
Τουτω τω επιςωλὴ τω ἐχει γρὰψει | ω δίμος του παπ(ᾶ) γιὼργη.

Στάχωσις μόνον ἐκ δέρματος, ἄνευ πινακίδων. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει κακή. Ὁ κῶδιξ λίαν ρυπαρός.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 92, ἐπὶ τῶν σελίδων 1 καὶ 122, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 29/119.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 172 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῆς σελίδος 51 (δεῖγμα γραφῆς).

120

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,181 × 0,139 Αἰὼν XVIII Φύλλα Α' - Γ' + Σελ. 212

«Διδασκαλία χριστιανικὴ κατ' ἐρωταπόκρισιν» (κεφ. α' - ζ'. Ὁ τίτλος οὗτος τοῦ ἔργου εἰς τὴν σελίδα 13).— Προτάσσονται (σελ. 1 - 8) προλεγόμενα.

"Αρχ.: ⟨Ἡ⟩ ἀνὰ χεῖρας διδασκαλία, φίλτατε ἀναγνῶστα, δὲν ἐπαγγέλλεται νὰ διδάξῃ κἀμμίαν νέαν φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστήμην τοῦ αἰῶνος τούτου [. . .]

— σελ. 13: «Περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἁγίας Τριάδος, κεφ(άλαι)ον α^{ον}».

"Αρχ.: ⟨Τ⟩ί εἶσαι ἐσύ; χριστιανός, τί λογῆς χριστιανός; ὀρθόδοξος, ἀνατολικός, καθολικὸς καὶ ἀποστολικός.

Ἐ(ρώτησις): Τί θέλει νὰ εἰπῆ χριστιανός;

Ἀ(πόκρισις): Ἀγορασμένος μὲ τὸ αἷμα τοῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ τὴν ἐπωνυμίαν [...]

— σελ. 31: «Περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, κεφ(άλαι)ον β^{ον}».

— σελ. 52: «Περὶ τῶν μυστηρίων τῆς ἐκκλησίας, κεφ(άλαι)ον γ^{ον}».

— σελ. 106: «Περὶ τῶν ἐντολῶν τῆς ἐκκλησίας, κεφ(άλαι)ον δ^{ον}».

— σελ. 118: «Περὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, κεφ(άλαι)ον πέμπτον».

— σελ. 178: «Περὶ προσευχῆς, κεφ(άλαι)ον ϛ^{ον}».

— σελ. 201: «Περὶ τοῦ τί εἶναι τὸ ἁμάρτημα, κεφ(άλαι)ον ζ^{ον}».

"Αρχ.: Ἐ(ρώτησις): Τί λογῆς πρᾶγμα εἶναι τὸ ἁμάρτημα;

Ἀ(πόκρισις): Τὸ ἁμάρτημα δὲν ἔχει ὕπαρξιν ἀπὸ λόγου του διατὶ δὲν εἶναι κτίσμα Θ(εο)ῦ ἀλλὰ εἶναι μία κακὴ θέλησις [...]

Τελ. (σελ. 212): [...] ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μισθὸν μισθωτοῦ καὶ καταδυναστεύοντας χήρας καὶ κονδιλήζοντας [sic] ὀρφανούς.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου (σελ. 212) τὰ ἑξῆς: «Ὁ Χριστὸς δὲ ὁ πάντ(ων) τῶν χρηστῶν ἀρχὴ ὢν αὐτὸς ἐστὶ καὶ τέλος».

Εἰς τὴν σελίδα 9 ἡμερολογιακὸς πίναξ: «Κανόνιον διὰ νὰ εὑρήσῃς εἰς ποῖαν ἡμέραν ἐμπαίνη ὁ μήνας».

Εἰς τὴν σελίδα 104 ὡσαύτως πίναξ ἡμερολογιακός: «ἔτος, ἡλίου κύκλοι».

Εἰς τὰς σελίδας 10 - 12 διάφορα δοκίμια κονδυλίου.

Τὰ παράφυλλα Α′ - Γ′ ἔχουν ἀποσπασθῆ ἐξ ἄλλου, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, κώδικος.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Α$^{α-β}$ κείμενον ἀστρονομικὸν (ἐν εἴδει μαθηματαρίου):

"Αρχ.: Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, παρήχθησαν ἐφέρθησαν εκ ... σαν γεγόνασιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἥτινες ἐκυοφόρουν [...]

Ἐπὶ τῶν παραφύλλων Β^{α} - Γ^{β} ἀκέφαλον κείμενον θεολογικόν:

"Αρχ. (ἀπὸ φ. Γβ): στέλλομεν καὶ θεραπεύομεν· καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα ἐκκλησία παρὰ σοῦ τοὺς κόλπους ἥπλωσε [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,100. Στίχοι 21 - 22.

Ἡ σελιδαρίθμησις παλαιά, διὰ μελάνης· ἐκ λάθους ὅμως, μετὰ τὴν ἔνδειξιν 89 ἐτέθη ἡ ἔνδειξις 99, καὶ οὕτω παρελείφθησαν καὶ δὲν ὑπάρχουν αἱ σελίδες 90 - 98, χωρὶς νὰ παρατηρῆται βεβαίως χάσμα εἰς τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς σελ. 89 συνεχίζεται κανονικῶς εἰς τὴν σελ. 99. Αἱ σελίδες 30, 117 καὶ 177 ἔμειναν ἄγραφοι.

Εἰς πολλὰ κεφάλαια καὶ ἐπὶ μέρους τμήματα τῶν κεφαλαίων τοῦ ἔργου δὲν ὑπάρχουν τὰ κεφαλαῖα πρωτογράμματα, τὰ ὁποῖα παρελείφθησαν, προφανῶς, διὰ νὰ γίνουν ἐκ τῶν ὑστέρων ἐρυθρόγραφα, ἀλλὰ τελικῶς δὲν συνεπληρώθησαν.

Εἰς τὴν σελίδα 67 τὸ κάτωθι μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα:
Τοῦτο εἶναι τοῦ πατρός μου | τοῦ παπ(ᾶ) Ἀλεξ(άνδρου) οἰκονομου | τη 7 8βρίου 1904. | Ἀρχιμανδρίτης Κωνστάντιος | Οἰκονομίδης.
Ἀκολουθεῖ ἀποτύπωμα σφραγῖδος τοῦ μετοχίου τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους τῆς Δρακείας Βόλου.
Παρόμοιον κτητορικὸν σημείωμα καὶ εἰς φύλλον χάρτου, ἐπικολληθὲν μεταγενεστέρως ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως:
Τοῦτο εἶναι τοῦ | Μετοχίου Δρακίας | 1904 7 8βρίου | Ἀρχιμανδρίτης Κωνστ. | Οἰκονομίδης.
Ἀκολουθεῖ καὶ πάλιν ἀποτύπωμα σφραγῖδος τοῦ μετοχίου τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους Δρακείας.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 99, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ ἐπὶ τῆς σελ. 212, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 30/120. Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *30/8-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 173 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 14 - 15 (δεῖγμα γραφῆς).

121

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,199 × 0,145 Αἰὼν XVIII (1776) Σελ. 124+Φύλλα Α΄-Δ΄

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»). Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

— σελ. 1: Ἄρχεται τὸ ἐξομολογητάριον:
Εἰπέ μου μὴ νὰ ἔφαγες τίποτας ἄζυμον ἢ κουρπάνι ἀνθρώπων ἄλλης θρησκείας καὶ πόσαις φοραῖς. Εἰπέ μου μὴ νὰ ἔφαγες κρέας ἢ τυρὶ καὶ ὠὰ ἢ ὀψάρια τὴν μεγάλην τεσσα(ρα)κοστὴν ἢ ταῖς τετράδες [...]

— σελ. 14: «Διάκρισις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ».
Ἀρχ.: Ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖον κανονίζεται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ μὴ μεταλάβη, ἠμπορεῖ νὰ ἐξαγορασθῆ [...]

— σελ. 19: «Περὶ γυναικός».
Ἀρχ.: Ἡ γυναίκες ἐρωτῶνται μήπως βαστάζουν βότανον διὰ νὰ μὴ κάμουν παιδήων ἢ ἔπιεν ἢ ἔφαγε τίποτας βότανον δια νὰ μῖν εγγαστρῶνεται [...]

— σελ. 23: «Συνοδικοὶ καὶ ἀποστολικοὶ κανόνες καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου». (Κανόνες α΄ - σλ΄). — σελ. 23: Κανὼν α΄.

Ἀρχ.: Ὁ ἐπίσκοπος ὁποῦ χειροτονήση εἰς ἄλλου ἐπισκόπου ἐπαρχίαν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπου καθαιρεῖται [. . .]

σελ. 120: Κανὼν σλ'. «Περὶ τοῦ πότε ὀφείλουσιν οἱ ὀρθῶς βιοῦντες ἤγουν οἱ ἐνάρετοι καὶ ὄχι αμαρτωλοὶ χριστιανοὶ νὰ μεταλαμβάνουν».

Ἀρχ.: Ὀφείλουσιν οἱ ὀρθῶς βιοῦντες χριστιανοὶ ἤγουν ὅσοι εἶναι διὰ τὴν ἐνάρετόν τους ζωὴν ἀκανόνιστοι [. . .]

— σελ. 121: «Εὐχή· τὴν λέγει ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἐπὶ τὸν μέλλοντα μεταλαβεῖν». Τὸ κείμενον τοῦτο κολοβόν.

Ἀρχ.: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, υἱὲ κ(αὶ) λόγε τοῦ Θεοῦ [. . .]

Ἐπιτάσσεται, φφ. Α' - Δ', μεταγενέστερος πίναξ περιεχομένων τοῦ κώδικος.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἀδεξίου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Στίχοι 16 - 18.
Εἰς τὴν σελ. 121 τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:
Τέλος τοῦ νομοκάνονος. Παρ' ἐμοῦ τοῦ χριστοφώρου ἱερομονάχου ἀντε|γράφη οὗτος ὁ νομοκάνων κ(α)τ(ὰ) τὸ ͵αψος' [=1776] *ἀπὸ χριστοῦ.*

Στάχωσις ἐξηρθρωμένη, ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει κακή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 80, ἐπὶ τῆς σελ. 1 καὶ τοῦ φ. Δβ, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 31/121.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 174 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῆς σελίδος 121 (τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομονάχου Χριστοφόρου, 1776).

122

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,212 × 0,152 Αἰὼν XVII Φύλλα 46

Ἀκολουθία τοῦ ἱερομάρτυρος Μοδέστου, πατριάρχου Ἱεροσολύμων (ιη' Δεκ.).

Ἀρχ. (φ. 1α): Στιχηρὰ προσόμοια. Ἦχος α'. Πανεύφημοι μάρτυρες.— Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σοὶ καθαρῶς ἐσκήνωσεν, θαυματουργὸν ἐνδειξάμενον [. . .]

— φ. 17α: «Τοῦ ἁγίου ὁ κανών· φέρ(ων) ἀκροστιχίδα: Χωροῖς [γρ. χοροῖς] Μοδέστω μαρτύρων μέλπω κλέος».

Ἀρχ.: Ὠδὴ α'. Ἦχος α'. Χ(ριστὸ)ς γεννᾶται δοξάσατε.— Χ(ριστὸ)ς κελεύει δοξάσωμεν μαρτύρων ἀξιάγαστον Μόδεστον [. . .]

— φφ. 25β - 38α: Τὸ συναξάριον τοῦ ἁγίου εἰς τὴν δημώδη.

Ἀρχ.: Οὗτος ὁ τοῦ Θ(εο)ῦ ἄν(θρωπ)ος ἐγεννήθη καὶ ἐμαρτύρησεν· εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀπίστων εἰδωλολατρῶν [. . .]

Τελ.: [. . .] καὶ τὰ ζῶά των εὐλογεῖ καὶ πληθύνει, καὶ τοὺς ἐλευθερώνει ἀπὸ παντὸς κακοῦ· ἐν Χ(ριστ)ῷ Ἰ(ησο)ῦ [. . .] ἀμήν.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, μᾶλλον ὅμως ἀδεξία. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολὺ ὀλίγα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,140 × 0,085. Στίχοι 18. Ἐπίτιτλα, ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ ἄλλα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα ὅμως καὶ ἄτεχνα.

Ἐπὶ φύλλου χάρτου, ἐπικολληθέντος μεταγενεστέρως ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ σημείωμα: *Τῶ σεβαστῶ μη ἱερομονάχο | Κυρίω Κυρίω κε εν Χριστὼ | αδελφὸ Ἰλαρίονη | παρακαλήσθε να μνη|μονεβετε τον Πατέρα Ημὸν | Ιωάννου ιερεος | πρεσβητέρας κε των τέκνων | ο δοσας τον παρὸν βη⟨β⟩λήον | Μιχαηλος Παππα Ιωάννου | Μάγκρας εις την Αυστριακὴν | ετερίαν — Κωνσταντίνου | Αβγουστου 29 1866.*

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Ἴχνη δύο θηλυκωτήρων.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 88, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 46β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 32/122. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς πάλιν Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *32/9-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 175 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

123

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,159 × 0,107 Αἰὼν XVII Φύλλα 147

Ἐξομολογητάριον (τοῦ τύπου «Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον»). Ἀκέφαλον, ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.

— φ. 1α: Ἄρχεται τὸ ἐξομολογητάριον:

τὸν υἱὸν τοῦ Θ(εο)ῦ [. . .] μηδὲ αὐτὸν τὸν τὸ διάδημα φοροῦντα· μὴ μεταδώσης οἷς οἱ θεῖοι κανόνες οὐκ ἐπιτρέπουσι ἀναξίοις [. . .]

— φ. 15β: «Συνοδικοὶ καὶ ἀποστολικοὶ κατ' ἐπιτομὴν κανόνες καὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου». (Ἐν συνόλῳ κανόνες α' - τμθ').

Ἀρχ. (φ. 15β): Κανὼν α'.— Ὁ χειροτονῶν παρ' ἐνορίας σὺν τὸ χειροτονουμένῳ καθαιρίσθω [. . .]

φ. 49β: Κανὼν ρπδ'.

Ἀρχ.: Ἐὰν φονευθῇ ἀπατός του ὁ ἄν(θρωπ)ος, οὔτε ψάλλουσιν οὔτε μνημονεύουσιν αὐτὸν [. . .]

φ. 138α: Κανὼν τμθ'. «Περὶ τοῦ πότε καὶ ποῦ καταλύεται ἡ νηστεία τῆς Δς [=Τετάρτης] καὶ τῆς Παρασκευῆς».

Ἀρχ.: Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καταλύεται ἡ νηστεία τῆς τετραδοπαρασκευῆς ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς ἰχθύας, μόνον εἰς τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς [...]

— φ. 139α: «Εὐχή, ἥτις λέγεται παρὰ ἀρχιερέως, ἢ καὶ πν(ευματ)ικοῦ, ἐπὶ τὸν μέλλοντα κοινωνῆσαι, πάντα συγχωρῶν αὐτῷ».

Ἀρχ.: Κ(ύρι)ε Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστ)ὲ ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν, υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θ(εο)ῦ τοῦ ζῶντος, ποιμὴν καὶ ἀμνὲ [...]

— φ. 142α: «Εὐχὴ ἐπὶ τῶν προπετῶς ὀμνηόντων».

Ἀρχ.: Δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ Θ(εὸ)ς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἐπὶ σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀν(θρώπ)ων καταξιώσας καταβῆναι ἐπὶ τῆς γῆς [...]

— φ. 142β: «Εὐχὴ ἐπὶ τῶν ἀλόγως ὑπό τινων ἀφοριζομένων· ἢ λόγω ἑαυτοὺς δεσμευόντων».

— φ. 144β: «Περὶ ἀφωρισμένων, τοὺς ὁποίους ἀφορίζουν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ μετὰ θάνατον εὑρίσκονται λελυμένοι».

Ἀρχ.: Τινὲς ἀν(θρώπ)ους ἀφώρησε δικαίως κ(αὶ) νομίμως ὁ ἀρχιερεὺς αὐτῶν ὡς παραβάτας τοῦ θείου νόμου, κ(αὶ) ἀπόθαναν εἰς τὸν ἀφωρισμὸν [...]

— φ. 146β: «Περὶ ἀποθαμένον ὁποῦ νὰ εὑρεθῆ ἀκέραιον τὸ σῶμα αὐτοῦ μὴ ἔχων τρίχας τελείως».

Ἀρχ.: Γινώσκεται περὶ τούτου· ὅτι εἰ μὲν εὑρεθῆ σῶμα ἀκέραιον ἐν τῷ τάφῳ [...]

— φ. 147α: «Λύσις ἀφωρισμοῦ λεγομένη ὑπὸ ἀρχιερέως».

Ἀρχ.: Ἡ ταπεινότης ἡμῶν διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης αὐτῆ [...]

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ λάθη πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,065. Στίχοι 16. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Ἔχουν ἐκπέσει φύλλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος. Μετὰ τὰ φύλλα 138 καὶ 141 ἔχουν ἀποκοπῆ ἀνὰ δύο φύλλα, μετὰ δὲ τὸ φύλλον 142 ἐλλείπει ἕν.

Ἐπὶ τοῦ μεταγενεστέρου φύλλου χάρτου, ἐπικεκολλημένου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα:

Τοῦτο εἶναι τοῦ | Μετοχίου 1904 | Ἀρχιμανδρίτης Κωνστ. Οἰκονομίδης.

Ἀκολουθεῖ ἀποτύπωμα τῆς σφραγῖδος τοῦ μετοχίου τοῦ Ἁγ. Χαραλάμπους τῆς Δρακείας τοῦ Βόλου.

Ἀστάχωτος ὁ κῶδιξ, διότι αἱ πινακίδες του ἔχουν ἐκπέσει. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 82, ἐπὶ τοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος προσθέτου φύλλου καὶ ἐπὶ τοῦ φ. 142β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 33/123.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 176 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 40β - 41α (δεῖγμα γραφῆς).

124

Χάρτης Διαστ. 0,198 × 0,140 Αἰὼν XIX Φύλλα 115

Διάφοροι λογαριασμοὶ τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν ἐτῶν 1873 - 1886.

Πολλὰ φύλλα τοῦ κώδικος ἄγραφα (5α-β, 6β, 8β - 9α, 10β, 11β, 13β - 15α, 16α - 17α, 18β, 20β, 21β, - 22α, 23β - 24α, 25β, 26β - 27α, 28β, 29β, 31α - 32α, 33β, 38β, 40β - 41α, 42α, 43α - 50β, 51β - 56α, 60β, 62β, 63β - 64α, 65β - 66α κ.ἄ).

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων δι' ὑφάσματος.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 120, ἐπὶ τῶν φύλλων 73α, 80α καὶ 115β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ἐσωτερικῶς, διὰ χειρὸς τοῦ ἰδίου ἐπίσης, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία: *34/9-6-953*. Ὁ κῶδιξ οὗτος κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 34/124.

125

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,155 Αἰὼν XIX Φύλλα 76

Στιχουργήματα ἀνεπίγραφα, δεκαπεντασύλλαβα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν Θεοτόκον.

1 (φ. 1α) Ἀνεπίγραφον στιχούργημα κατ' ἀλφάβητον.

Ἀρχ.: Ἀπαρχὴν τῶν ἀγαθῶν ἔγνωμέν σοι Μαριάμ
ὅτι ἔτεκες υἱὸν τὸν παντοκράτωρα Χριστόν.
Ἄρχησον ὢ Συμεών, καὶ ψάλε τὸν εὐλογητὸν
κατὰ τάξιν Ἀάρών, καὶ εὐλόγησον Χριστόν.
. . . .

Τελ. (φ. 17α): . . . .
ὢ κυρία ἄχραντε ὡς τῖς ψάλη τὸν Χριστὸν
δὸς πτεσμάτων ἄφεσιν κ(αὶ) ζωῆν αἰώνιων. Ἀμῆν.

2 (φ. 18α) Ἕτερον ἀνεπίγραφον στιχούργημα, καταλογάδην γεγραμμένον.

Ἀρχ.: Μαρία μυριώνημε, παρθένε κυριώνημε
ἄσπιλε παναμμώμητε, ἄχραντε Θεοτόκε,
ἄνανδρε μήτηρ τοῦ Χριστοῦ, ἀμόλυντε κυρία,
. . . .

Τελ. (φ. 34α): . . . .
ἀρχὴ κ(αὶ) τέλος τὸν καλῶν ὑπάρχεις παναγία
ἐσχάτη μου ἀναπνωὴ κυρία μου Θεοτόκε,
γλυκύτατόν μου ὄνομα εὐλογημένη Μαρία. Ἀμήν.

3 (φ. 34α) Ἕτερον στιχούργημα: «Προοίμιον τῆς γέφυρας». «Γυναῖκαις ἀκουτίσθηται φονῆς ἀγαλλιάσεος».

Ἀρχ.: Λέγω τοῖς πάσι χαῖρετε θεῖαν χαρὰν μεγάλην
ὅτι ἐφάνη ὁ Χριστὸς ἐκ γυναικὸς παρθένου
. . . .
καὶ ἄγει πρὼς ούράνια εἰς τὸν παράδεισον
μέλπων θεῖον τὸν ὕμνον τόνδε:

(φ. 34β) Ἀνάστα ταπεινὴ ψυχῆ ἐκ τὸν βαθύτατον ὕπνον
βλέψον πρὸς τὰ οὐράνια τὴν πρώτην σου πατρίδα
γύρου δὲ πάλην πρῶς τὴν γῆν στοχάσου πόσον θέλης
. . . .

Τελ. (φ. 74β): . . . .
τὸν ἅγιον παράδεισον ἀπαύστος σὲ δοξάσω
γλυκύτατόν μου ὄνομα εὐλογημένη Μαρία
οὐρανίον τὴν γέφυραν εἰς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Μετὰ τὸ «προοίμιον» τοῦ στιχουργήματος, ἀποτελούμενον ἐξ ἓξ στίχων, ἀκολουθοῦν (ἀπὸ τοῦ φ. 34β) 24 στίχοι κατ' ἀλφάβητον, μετὰ τοὺς ὁποίους συνεχίζεται τὸ ποίημα μέχρι τέλους (φ. 74β) εἰς κοινοὺς στίχους.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀδεξίας χειρός. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμὸν (17 - 28). Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά.

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος, λίαν ῥυπαρὸς καὶ ἐφθαρμένος. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 118, εἰς τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ τέλος καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ κώδικος, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Ὁ κῶδιξ οὗτος κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 35/115. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα ἡ ἔνδειξις: *35/9-6-953*.
Βλ. κατωτέρω καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν κωδίκων Ἁγ. Στεφάνου 141 καὶ 147.

126

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,302 × 0,200 Αἰὼν XVI Φύλλα 430

Πανηγυρικόν. Ἀκέφαλον (μόνον ὡς πρὸς τὸν πίνακα περιεχομένων) καὶ ἐλλιπές.

1 (φ. 2α) «Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου. Λόγος α'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου» (PG 59, 595). Κολοβός.

Ἀρχ.: Οἱ πόρρωθεν τοὺς λειμῶνας θεασάμενοι ποικίλην μὲν βλέπουσι τῶν ἀνθέων τὴν τερπνότητα [. . .]
Τελ.: [. . .] τὰ τῶν ψυχῶν ταμεῖα πληρώσαντες· οὐκοῦν· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡμεῖς

2 (φ. 3α) «Λόγος β'». Ἀκέφαλος.

Ἀρχ.: σα ἐστίν· ὁ οὐ(ρα)νὸς σός· τὸ στερέωμα σόν· ὁ ἥλιος σός· ἡ σελήνη θεράπαινα σή [. . .]
Τελ.: [. . .] καὶ ἡμᾶς προσπίπτοντας οἰκτείρησον ὡς ἀνέστησας νεκροὺς στ(αυ)ρωθείς· οὕτω (καὶ) ἡμᾶς νεκρωθέντας διὰ φιλαν(θρωπ)ί(ας) ἀνάστησον [. . .] ἀμήν.

3 (φ. 4α) «Λόγος γ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «περὶ ὑπομονῆς καὶ εὐχαριστί(ας)· καὶ ὅτι οὐ δεῖ οὕτως σφοδρῶς θρηνεῖν τοὺς τελευτῶντας [. . .]» (PG 60, 723).

Ἀρχ.: Φέρε σήμερον μάλιστα τῶν πρώην ἡμερῶν, σπουδαιότερον ἐπὶ τὸν λόγον τῆς διδασκαλί(ας) εἰσέλθωμεν [. . .]

4 (φ. 14β) «Τῷ Σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω. Λόγος δ'». Ἰω. Δαμασκηνοῦ «περὶ τῶν πίστει κεκοιμημέν(ων) καὶ ὅτι μεγάλως αὐτοὺς ὀνίνησι [. . .] ἐλεημοσύναι καὶ προσευχαὶ καὶ προσφοραὶ» (PG 95, 248).

Ἀρχ.: Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα καὶ τίμια προτιθέμενα πολλάκις [. . .]

5 (φ. 28β) «Τῇ Κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω. Λόγος ε'». «Ἱππολύτου τοῦ μακαριωτάτου μάρτυρος λόγος περὶ τῆς συντελεί(ας) τοῦ κόσμου καὶ περὶ τοῦ ἀντιχρίστου [. . .]» (PG 10, 904).

Ἀρχ.: Ἐπειδὴ οἱ μακάριοι προφῆται ὀφθαλμοὶ ἡμῶν γεγόνασι, τῶν ἀποκρύφων τὴν δήλωσιν ἡμῖν ἐμφανιζόμενοι [. . .]

6 (φ. 49β) «Λόγος ς'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδάμ· (καὶ) περὶ νηστεί(ας) (καὶ) περὶ πονηρῶν γυναικῶν» (ὁμιλία γ' εἰς Γένεσιν.— PG 56, 525).

Ἀρχ.: Πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπητοί, πν(ευματ)ικὴ τράπεζα ἐκ τῶν θείων γραφῶν [. . .]

7 (φ. 71β) «Λόγος ζ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τὴν παρείσβασιν τῶν νηστειῶν» (ὁμιλία ε' περὶ νηστείας.— PG 60, 717).

Ἀρχ.: Σήμερον, ἀγαπητοί, τῶν ψυχῶν τὸν ἰατρὸν προσκυνήσωμεν· ἰδοὺ γὰρ ἐφίσταται ἡ νηστεία [. . .]

8 (φ. 74α) «Λόγος η'». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τό, ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν [. . .]». [Ματθ. 6, 14].

Ἀρχ.: Πρώην ὁ σ(ωτ)ὴρ ἡμῶν κατὰ τὴν τῶν ἁγίων εὐαγγελίων παράδοσιν ἐδίδαξεν ἡμᾶς [. . .]

9 (φ. 78β) «Λόγος θ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «περὶ νηστείας» (PG 62, 731).

Ἀρχ.: Ἥκει καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι· πρὸς τὴν τῶν καρπῶν συλλογὴν ἐπιτήδειον τὸ θέρος καὶ τὸ μετόπωρον [. . .]

10 (φ. 80β) «Λόγος ι'». «Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ νηστεί(ας) καὶ ἐλεημοσύνης» (PG 48, 1059).

Ἀρχ.: Καλὴ ἡ νηστεία· καλὴ καὶ ἡ τῶν γραφῶν ἀνάγνωσις [. . .]

11 (φ. 84β) «Λόγος ια'». «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος» (BHG 1763).

Ἀρχ.: Μαξιμιανῷ καὶ Μαξιμίνῳ τοῖς βασιλεῦσι, πολλή τις καὶ ἄσχετος ἡ ὁρμὴ κατὰ τῆς χριστιανῶν κεκίνητο πίστεως [. . .]
Τελ. (φ. 93β): [. . .] κατὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, εὐχαριστήρια ἑορτάζοντες εἰς δόξαν [. . .] ἀμήν.

12 (φ. 94α) «Κυριακὴ α' τῶν νηστειῶν. Λόγος ιβ'». «Διήγησις περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων [. . .]» (BHG 1734).

Ἀρχ.: Τοῦ βασιλέως Θεοφίλου κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνου καιροῦ τὴν αὐτοκρατορικὴν διέποντος ἀρχὴν [. . .]

13 (φ. 104α) «Λόγος ιγ'». «Ἀναστασίου μοναχοῦ τοῦ Σινᾶ Ὄρους, περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως· καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν καὶ μὴ μνησικακεῖν» (PG 89, 825).

Ἀρχ.: Ἀεὶ μὲν ἡ τοῦ πν(εύματο)ς χάρις, διὰ πάσης τῆς τοῦ Θ(εο)ῦ γραφῆς [. . .]

14 (φ. 113β) «Λόγος ιδ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «πρὸς τοὺς καταλείψαντας τὴν ἐκκλησίαν καὶ αὐτομολήσαντας πρὸς τὰ ἱπποδρόμια καὶ τὰ θέατρα» (PG 56, 263).
Ἀρχ.: Ταῦτα ἀνεκτά; ταῦτα φορητά; ὑμῖν γὰρ αὐτοῖς καθ' ὑμῶν αὐτῶν ἐντυχεῖν βούλομαι [. . .]

15 (φ. 119β) «Λόγος ιε'». Ἰω. Χρυσοστόμου «ὁμιλία εἰς τό, κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν Θ(εὸ)ν μὴ φοβούμενος» [Λουκ. 18,2].
Ἀρχ.: Οἱ ἐξ ἐράνου τινὸς τὴν ἑαυτῶν ζωὴν ποριζόμενοι πένητες [. . .]

16 (φ. 123β) «Λόγος ις'». Ἰω. Χρυσοστόμου «περὶ νηστείας» (PG 60, 711).
Ἀρχ.: Ἐπὶ θεραπείαν τήμερον ὁ Θ(εὸ)ς τὸ γένος ἡμῶν καλεῖ [. . .]

17 (φ. 126α) «Λόγος ιζ'». Ἰω. Χρυσοστόμου ὁμιλία β' εἰς ψαλμ. 48 (49), 17: «Μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ» (PG 55, 511).
Ἀρχ.: Βραχὺς ὁ καρπὸς τοῦ καλῶς εἰρηκότος· λεπτὴ ἡ νευρὰ [. . .]

18 (φ. 132α) «Λόγος ιη'». «Τοῦ αὐτοῦ [γρ. Ἀντιόχου μοναχοῦ] περὶ μετανοί(ας) καὶ δακρύων» (PG 89, 1657).
Ἀρχ.: Ὡς γλυκεῖά ἐστιν, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἡ μετάνοια, οὐδὲν ἕτερον [. . .]

19 (φ. 135β) «Κυριακὴ γη τῶν νηστειῶν. Λόγος ιθ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τ(ὴν) προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ στ(αυ)ροῦ» (PG 52, 835).
Ἀρχ.: Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα ἡ πανσέβαστος καὶ φωσφόρος [. . .]

20 (φ. 142α) «Λόγος κ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τ(ὴν) παραβολὴν τοῦ εὐα(γγελί)ου, ἀν(θρώπ)ου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα» [Λουκ. 12, 16 - 22].
Ἀρχ.: Οἱ μὲν τέκτονες ἢ ρυκάνῃ ἢ σκεπάρνῃ τὰ στρέβλα ξύλων εὐμαθῶς περιξέοντες [. . .]

21 (φ. 145β) «Λόγος κα'»· «Τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τό, γίνεσθε φρόνιμοι ὡσεὶ ὄφεις» [Ματθ. 10, 16].
Ἀρχ.: Τὴν ἡμῶν εὐσέβειαν καὶ σεμνότητα [. . .]

22 (φ. 149α) «Κυριακὴ δη τῶν νηστειῶν. Λόγος κβ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ἐμπεσόντος εἰς λῃστάς» [Λουκ. 10, 25 - 37] (PG 62, 755).
Ἀρχ.: Ἠκούσαμεν, ἀδελφοί, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ λέγοντος [. . .]

23 (φ. 153α) «Λόγος κγ'»· «Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμ(ων) κατήχησις περὶ μετανοί(ας)».
Ἀρχ.: Ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀπείραστος ἀν(θρώπ)ων ἐξελκόμενος (καὶ) δελεαζόμενος [. . .]

24 (φ. 155β) «Λόγος κδ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «περὶ προσευχῆς (καὶ) εἰς τὸ δεῖν συνεχῶς εὔχεσθαι [. . .»
Ἀρχ.: Καλὸν οὖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ [. . .]

25 (φ. 161β) «Τῇ εη [=Πέμπτῃ] τοῦ μεγάλ(ου) κανόνος. Λόγος κε'». «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Μαρί(ας) τῆς Αἰγυπτίας [. . .] συγγραφεὶς παρὰ [. . .] Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμ(ων)» (BHG 1042).

Ἄρχ.: Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θ(εο)ῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον [. . .]

Τὸ φ. 171β ἄγραφον· τὸ κείμενον ὅμως συνεχίζεται κανονικῶς εἰς τὸ φ. 172α καὶ τελειώνει εἰς τὸ φ. 184β.

26 (φ. 184β) «Τῷ Σαββάτ(ω) τ(ῆς) ἀκαθίστου. Λόγος κς'». «Διήγησις ὠφέλιμος [. . .] ἀνάμνησιν δηλοῦσα τοῦ παραδόξως γενομένου θαύματος, ἡνίκα Πέρσαι καὶ βάρβαροι τὴν βασιλίδα ταύτην πολέμῳ περιεκύκλωσαν [. . .]» (PG 106, 1336. — BHG 1060).

Ἄρχ.: Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν τὴν ἀρχὴν ἔχων [. . .]

27 (φ. 194β) «Σά(ββα)τ(ον) τοῦ δικαίου Λαζάρου. Λόγος κζ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον» (PG 62, 775).

Ἄρχ.: Ὥσπερ μήτηρ φιλότεκνος ἐπιδοῦσα τὴν θηλὴν τῷ νηπίῳ τέρπεται [. . .]

28 (φ. 199β) «Τῇ αὐτῇ ἡμέρα. Λόγος κη'». «Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, λόγος εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον» (PG 97, 960).

Ἄρχ.: Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκρότηκε σύλλογον, (καὶ) βούλεται [. . .]

29 (φ. 214β) «Κ(υρια)κ(ὴ) ς' τῶν βαΐων. Λόγος κθ'». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὰ βαΐα (καὶ) εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον» (PG 63, 817).

Ἄρχ.: Πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰ(ησοῦ)ς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος [. . .]

30 (φ. 218β) «Τῇ αὐτῇ ἡμέρα. Λόγος λ'». Ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης λόγος εἰς τὰ βαΐα» (PG 97, 985).

Ἄρχ.: Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ δεσπότου Λάζαρος ἑστιάσατο [. . .]

31 (φ. 233β) «Τῇ ἁγία κ(αὶ) μεγ(ά)λ(η) ε'. Λόγος λα'». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸ πάσχα [. . .]» (PG 49, 373).

Ἄρχ.: Οὐκ ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην εἰπεῖν [. . .]

32 (φ. 242β) «Τῷ ἁγ(ίω) καὶ μ(ε)γ(ά)λ(ω) Σαββάτω. Λόγος λβ'». Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου «λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ [. . .]» (PG 43, 440).

Ἄρχ.: Τί τοῦτο; σήμερον σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ [. . .]

33 (φ. 254β) «Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη Κυριακῇ τοῦ πάσχα. Λόγος λγ'». Γρηγορίου Θεολόγου «εἰς τὸ ἅγιον πάσχα» (PG 36, 624).

Ἄρχ.: Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι, φησὶν ὁ θαυμάσιος Ἀββακοὺμ [. . .]

34 (φ. 271α) «Σεπτεμβρίου η'. Λόγος λδ' καὶ λε'. «Λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς [. . .] Θ(εοτό)κου [. . .] ἱστοριθεὶς παρὰ Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου».

Ἄρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦν Ἰωακεὶμ πλούσιος σφόδρα, καὶ προσέφερεν τὰ δῶρα αὐτοῦ [. . .]

35 (φ. 280β) «Νοεμβρίου κα'. Λόγος λς'». Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως «ἐγκώμιον εἰς τὴν [. . .] Θ(εοτό)κον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα» (PG 98, 309).

Ἀρχ.: Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις καὶ φαιδρὰ ἑορτὴ τῆς μ(ητ)ρ(ὸ)ς τοῦ κ(υρίο)υ [...]

36 (φ. 285α) «Δεκεμβρίου η΄. Λόγος λζ΄». «Νεοφύτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, διήγησις εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκί(ας)» (BHG 1364).

Ἀρχ.: Νενίκηκεν ὅρους τῆς φύσεως ὁ τῆς νίκης ἐπώνυμος, ὁ μέγας ἐν ἱεράρχαις Νικόλαος [...]

37 (φ. 308β) «Δεκεμβρίου κε΄. Λόγος λη΄». Γρηγορίου Θεολόγου «λόγος εἰς τὴν ἁγίαν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ» (PG 36, 312).

Ἀρχ.: Χ(ριστὸ)ς γεννᾶται δοξάσατε, Χ(ριστὸ)ς ἐξ οὐ(ρα)νῶν ἀπαντήσατε [...]

38 (φ. 316β) «Ἰανουαρίου α΄. Λόγος λθ΄». «Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, διήγησις εἰς τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα τοῦ [...] Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρεί(ας) Καππαδοκίας τοῦ μεγάλου» (BHG 247).

Ἀρχ.: Ἀγαπητοί, οὐκ ἦν ἀπεικὸς εὐγνώμονας υἱοὺς [...]

39 (φ. 343α) «Ἰανουαρίου ς΄. Λόγος μ΄». Γρηγορίου Θεολόγου «λόγος εἰς τὰ ἅγια φῶτα» (PG 36, 336).

Ἀρχ.: Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός, καὶ πάλιν μυστήριον· μυστήριον οὐκ ἀπατηλὸν οὐδὲ ἄκοσμον [...]

40 (φ. 353α) «Ἰανουαρίου ιη΄. Λόγος μα΄». «Βίος καὶ πολιτεία [...] Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρεί(ας) τοῦ μεγάλου» (BHG 183).

Ἀρχ.: Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν μακαρί(ων) ἀνδρῶν ὑπομνήματα, πρὸς ἀρετῆς ὑπόδειγμα καὶ ζῆλον [...]

41 (φ. 382α) «Αὐγούστου ιε΄. Λόγος μβ΄». «Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμί(ας) γεννήσε(ως) καὶ ἀνατροφῆς τῆς [...] Θ(εοτό)κου [...] καὶ ὅσα μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς, προσέτι δὲ καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος [...]» (BHG 1047).

Ἀρχ.: Ἐχρῆν ὡς ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὥσπερ αὐτῇ Θ(εο)ῦ πρὸς ἀν(θρώπ)ους ἐπιφοιτᾶν μέλλοντος [...]

42 (φ. 412β) «Αὐγούστου κθ΄. Λόγος λγ΄» [γρ. μγ΄]. «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀποτομὴ τοῦ ἁγίου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, συγγραφεὶς ὑπὸ Ἰωάννου ἤτοι Μάρκου μαθητοῦ αὐτοῦ» (BHG 834).

Ἀρχ.: Πληρωθέντων ἐτῶν πεντακισχιλίων πεντακοσίων τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως παρὰ μῆνας ἕξ [...]

43 (φ. 419α) «Λόγος λδ΄» [γρ. μδ΄]. «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ ρωμαίου, τοῦ εὑρεθέντος ἀπὸ εἴκοσι μιλίων τοῦ παραδείσου» (BHG 1004).

Ἀρχ.: Παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ ἐλάχιστοι μοναχοὶ [...]

Τὸ κείμενον τοῦτο ἐλλιπὲς περὶ τὸ τέλος, διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 429 καὶ 430 ἔχει ἀποκοπῆ ἓν φύλλον.

Τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν κώδικα λόγων προτάσσεται, ἐν φ. 1α, πίναξ τῶν περιεχομένων ἀκέφαλος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ λόγου λε' καὶ φθάνων ἕως τὸν τελευταῖον λόγον μδ'.

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος κατὰ δύο σελίδας (=στήλας), ὑπὸ δύο διαφόρων γραφέων.

— α' γραφεύς, φφ. 1α - 223β: Γραφὴ σταθερά, ἄνετος καὶ καλλιγραφική, λίαν ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Στίχοι 24 - 25.

— β' γραφεύς, φφ. 224α - 430β: Γραφὴ στρογγυλόσχημος μὲ γράμματα παχέα, ὀλιγώτερον καλλιγραφικὴ καὶ ἐπιμελημένη τῆς τοῦ α' γραφέως. Τὸ κείμενον ὡσαύτως χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Στίχοι 25.

Διαστάσεις ἐν γένει τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος 0,212 × 0,140.

Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Ἐνδείξεις τετραδίων δὲν ὑπάρχουν. Ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ κώδικος (ὅπου ἀκέφαλος πίναξ περιεχομένων) ἔχουν ἐκπέσει ὀλίγα φύλλα.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ ἑξῆς σημείωμα: † *τῶ παρ(ὼν) βϊβλήον ἶνε τῆς καμεν(ας)*. Ἐν συνεχείᾳ, τὸ αὐτὸ σημείωμα δύο εἰσέτι φορὰς γεγραμμένον (διὰ τῆς αὐτῆς καὶ δι' ἑτέρας χειρός). Ἐπί τοῦ παραφύλλου τούτου καὶ δοκίμια κονδυλίου.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ σημείωμα: *Ἔτους ͵αχπγ'* [=1683] *ὕπαει ωιγ* [γρ. ὑπάει ὁ ἡγ⟨ούμενος⟩ (;)]. Ἐν συνεχείᾳ, εὐθὺς κατωτέρω, διὰ τῆς αὐτῆς χειρός: *Ετους ͵αχπγ'* [=1683] *ἐκοιμίθη ὅ κακαριὸ* [γρ. μακάριος(;)] *εἶγουμενος ὠ παπ(α)* | *θεοφανης κ(αὶ) γομενος* [γρ. ἡγούμενος]. Κατωτέρω, δι' ἄλλης, βαναύσου ὡσαύτως χειρός: † *εἰ ταποινότης ἡμὼν* | *ἐνγράφῶς επιεῖCαμ(εν)* | *τὴς ἡμιτέρ(ας) γραφῆς*.

Στάχωσις ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ μέλανος βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλᾶ γεωμετρικὰ ἔντυπα κοσμήματα. Ἴχνη καὶ θηλυκωτήρων.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει πολὺ καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (μετὰ καὶ τῆς ὑπογραφῆς του) 85, ἐπὶ τοῦ φ. 1α καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. Ἐπὶ τοῦ φ. 1α διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (μετὰ καὶ τῆς ὑπογραφῆς του ὁλογράφως) καὶ ὁ ἀριθμὸς 10. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἡμερομηνία καὶ χρονολογία: *36/9-6-953*.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 36/126.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 177, 178 καὶ 179 παρέχουν ἀντιστοίχως φω-

τογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 2α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως), 94α (δεῖγμα γραφῆς τοῦ α' γραφέως) καὶ 412α (δεῖγμα γραφῆς τοῦ β' γραφέως).

127

Χάρτης λεπτός, λεῖος καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,292 × 0,202 Αἰὼν XVIII Φύλλα 569

Μουσικὸς κῶδιξ. Παπαδική. Κολοβή.

— φ. 1α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, ποιηθὲν [sic] παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν παλαιῶν τε καὶ νέων· ἄρχεται ὁ πρῶτος χορὸς ἡσύχῳ φωνή· πλ· δ'».

Ἄρχ.: Ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος [. . .]

— φ. 21β: «Στοίχη καλοφωνικοί, ἐκ τοῦ βου ψαλμοῦ· ποιήματα διαφόρων ποιητῶν· τὸ δὲ παρὸν ἐστὶ κὺρ Ξένου τοῦ Κορώνη καὶ (πρωτο) ψάλτου τῆς Ἁγίας Σοφίας θαυμασιότατον· ἦχος πλ. δ'».

Ἄρχ.: Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενὰ [. . .]

— φ. 33β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχον κεκραγαρίον ὕμνον, καὶ τῶν αὐτῶν κατευθυνθήτων· ἀρκτέων οὖν κατὰ τὸ ἀκόλουθον, ποίημα κὺρ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ· εἰς τὰς ἑσπέρας ψάλλονται· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [. . .]

— φ. 38β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν προκειμένων τῆς ὅλης ἑβδομάδος μετὰ τῶν μικρῶν τε καὶ μεγάλων δοχῶν, ἤτοι δοχῶν καλουμένων τῶν ἁπλοῦν [sic] καὶ πάνυ ἐντέχνων καὶ δυσκόλων· τῇ Κυριακῇ ἑσπέρας· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Ἰδοὺ διευλογεῖτε τὸν Κύριον πάντες οἱ δοῦλοι Κυρίου [. . .]

— φ. 48β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῆς ἀκολουθείας τοῦ ὄρθρου· μετὰ δὲ τὸν ἐξάψαλμων γίνεται συναπτῇ μεγάλη παρὰ τοῦ ἱερέος, εἶτα ἄρχεται ὁ αος χ⟨ο⟩ρός· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν [. . .]

— φ. 53α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τοῦ πολυελέου, τοῦ καλουμένου κουκουμὰ καὶ μαΐστορος ὅστις ἔλαβε τὴν ἐπονυμίαν ἐκ τοῦ ποιητοῦ· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 56α: «Ἡ καλουμένη βουλγάρα κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα [. . .]

— φ. 67α: «Ἕτερος πολυέλεος λεγόμενος λατρινός, ψαλλόμενος ἐν Κωνσταντίνου πόλῃ· ποιήματα διαφόρον ποιητῶν· ὁ δομέστικος ἀπέξῳ· ἦχος α'».

Ἄρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

— φ. 73α: «Ἄγαλμα ἀρχαῖον λατρινόν· ἦχος πλ. β'».

Ἄρχ.: Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτὸς [. . .]

— φ. 75α: «Ἕτερος πολυέλεως ποιηθεὶς παρὰ κυρίου Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου καὶ λαμπαδαρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δοῦλοι Κύριον ἀλληλούια [. . .]

φ. 78α: «Ἕτερος πολυέλεως ποιηθεὶς παρὰ κυρίου Χρυσάφου τοῦ νέου καὶ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».

φ. 80β: «Ἕτερος πολυέλεως συνοπτικός, ποίημα κὺρ Μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».

φ. 83β: «Ἕτερος πολυέλεος ποίημα τοῦ μουσικωτάτου κυρίου Πέτρου τοῦ Βυζαντίου ἔντεχνος».

φ. 88α: «Ἕτερος πολυέλεος τερπνὸς ποιηθεὶς παρὰ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Πέτρου τοῦ μελωδοῦ».

— φ. 93α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ μερικῶν ἀντιφώνων· ποιηθέντων παρὰ διαφόρων ποιητῶν· ἄρχεται ὁ πρῶτος χορός· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Λόγον ἀγαθὸν ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου [. . .]

— φ. 105β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχων πάσαπνοαρίον, ποιηθέντων ὑπὸ διαφόρον ποιητῶν, παλαιῶν τε καὶ νέων· τὸ δὲ παρὸν ἐστὶ ποίημα κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη· ἦχος α'».

— φ. 127β: «Τὰ παρόντα ψάλλονται κατὰ τὴν ἐνάτην εἰς τὴν τιμιωτέραν εἰς τὰς πανηγύρεις· τὸ παρὸν ποίημα κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσε ταπεινωθέντας [. . .]

— φ. 137α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν ια' ἑωθινῶν ἅτινα ἐποιήθησαν παρὰ κυρίου καὶ σοφοτάτου βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ· τὸ δὲ μέλος παρὰ κυρίου Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· ἑωθινῶν αον· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .] Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

— φ. 140β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δοξολογιῶν ποιηθεισῶν ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν· ἡ παροῦσα ὑπάρχει κὺρ Μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακος· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς [. . .]

— φ. 169α: «Φύμη εἰς τὸν οἰκουμενικῶν π(ατ)ριάρχην· ποίημα ἀρχαῖον· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Πολυχρόνιον ποιήσοι ὁ Θεὸς [. . .]

φ. 170β: «Εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας· ποίημα τοῦ αὐτοῦ κὺρ Μπαλασίου· ἦχος δ'».

φ. 171β: «Εἰς τὸν Ἀντιοχείας [. . .] κὺρ Μπαλασίου [. . .] ἦχος δ'».

φ. 172α: «Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἱεροσολύμων· δ'».

φ. 173α: «Εἰς τὸν Χαλκηδόνα [sic] καὶ Κυζύκου· ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος δ'».

φ. 173β: «Τοῦ αὐτοῦ κὺρ Χρυσάφου· ψάλλεται εἰς τὸν π(ατ)ριάρχην Ἱερωσολύμων· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Δεῦτε χριστοφόροι λαοὶ βοήσωμεν [. . .]

φ. 174β: «Φήμη Ἀθανασίου πατριάρχου εἰς οἷον βούλη ἀρχιερέα· ἦχος δ'».

φ. 175β: «Εἰς τὸν π(ατ)ριάρχην συναΐτην· ἦχος δ'»·

φ. 176β: «Εἰς αὐθέντην· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Πολυχρόνιον ποιήσοι ὁ Θεὸς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριον ὀδεῖνα βοεβόνδα [. . .]

φ. 177β: «Φήμη εἰς βασιλεῖς ὀρθοδόξους· ποίημα κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Δεῦτε λάμπρυνον τῇ θεία σου δόξῃ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν [. . .]

φ. 178β: «Ἑτέρα φήμη εἰς τὸν βασιλέα Μοσχοβίας Πέτρον· οἱ στίχοι Ράλη ἱερέως, τὸ δὲ μέλος κὺρ Πέτρου Μπερεκέτη· ἦχος α'».

Ἀρ.: Δεῦτε χριστοφόροι λαοὶ βοήσωμεν συμφώνως [. . .]

— φ. 180α: «Εἰς ἄριστον ὀκτάηχον· κὺρ Μπαλασίου [. . .] ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ὕψιστε πάντων δέσποτα τοῦ ἀγεννήτου πάλαι πλῆθος λαοῦ χορτάσας [. . .]

φ. 181α: «Τὸ παρὸν ψάλλεται εἰς ἄριστον· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ χορτάσας λαὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὀμβρήσας ὕδωρ αὐτοῖς εκ πέτρας [. . .]

— φ. 181β: «Τὸ παρὸν ψάλλεται ὅταν ἐνδύεται ὁ ἀρχιερεύς· ποίημα κὺρ Πέτρου· ἦχος δ'».

Ἀρχ.: Ἐν θρόνῳ καθήμενος [. . .]

— φ. 182β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας [. . .] Ἰωάννου [. . .] τοῦ Χρυσοστόμου· ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἀμήν. Ἅγιος ὁ Θεὸς [. . .]

— φ. 184β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ τῶν κατ' ἦχων ἀλληλουαρίων [. . .] τὸ παρὸν κὺρ Μανουὴλ τοῦ Χρυσάφη· ἦχος α'».

— φ. 189β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχον χερουβικῶν ὕμνον, ποιηθέντων ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν παλεῶν τε καὶ νέων· τὸ παρὸν ἐστὶ Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Οἱ τὰ χερουβὶμ μυστικῶς εἰκονίζοντες [. . .]

— φ. 242β: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Πέμτῃ [sic], ἀντὶ χερουβικῶν ὕμνον ψάλλεται τὸ παρόν· ποίημα τοῦ Ἠθικοῦ· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ [. . .]

— φ. 244β: «Τῷ ἁγίου [sic] καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ· ἀντὶ χερουβικοῦ ὕμνου· ποίημα Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ· πλ. α'».

Ἀρχ.: Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεία [. . .]

— φ. 245β: «Ἐν τῇ τοῦ ἁγίου μεγάλου Βασιλείου λειτουργίᾳ μετὰ τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ψάλλονται τὰ παρόντα· κὺρ Ἰωάννου τοῦ Γλυκέως· β'».

Ἀρχ.: Ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ [. . .]

— φ. 246β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχων κοινωνικῶν ὕμνον [. . .]· τὸ παρὸν κὺρ Ἰωάννου τοῦ Κλαδά· ἦχος α'· τετράφωνον».

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν [. . .]

— φ. 283α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχον κοινωνικῶν τῆς ὅλης ἑβδομάδος [. . .]· τὸ παρὸν ψάλλεται τῇ Δευτέρᾳ, καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν Ἀρχαγγέλλων· ποίημα κυρίου Κωνσταντίνου τοῦ Μαγουλά· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα [. . .]

— φ. 295α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχων κοινωνικῶν τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν· τῇ αῃ Σεμπτεμβρίου [sic] τῆς ἐνδίκτου· ψάλλεται τὸ παρόν· κὺρ Κωρόνη· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ [...]

φ. 316β: «Τέλος πάντων τῶν κοινωνικῶν τοῦ ὅλου ἐνιαὐτοῦ».

— φ. 316β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας τῶν προηγιαμένων, τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα κὺρ Νικηφόρου τοῦ Ἠθικοῦ· ἦχος πλ. β'».

Ἀρχ.: Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα [...]

— φ. 325α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἦχον θεοτοκίον ποιηθὲν [sic] ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν παλεῶν τε καὶ νέων· τὸ παρὸν ποίημα κυρίου Ξένου τοῦ Κορώνη, καὶ πρὸτωψάλτου τῆς Ἁγίας Σοφίας· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ποίαν σοι ἐπάξιον ᾠδὴν [...]

φ. 387β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ καὶ τοῦ πλ. δ' ἦχου, ἐγγομιον εἰς τὴν Θ(εοτό)κον· εἰ μὲν λόγοι τοῦ Κλαδὰ τὸ δὲ μέλος κὺρ Ἰω(άν)ν(ου) τοῦ Κουκουζέλους: λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν Πολιτῶν βιόλα· ὑπὸ δὲ τῶν Θετταλῶν ζαμάρα· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Ἦν πάλαι προεκήρυξαν προφητῶν χορεῖαι [...]

— φ. 402α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ τῶν θεομητορικῶν καὶ ἑορταζομένον ἁγίων, τῶν μαθημάτων τοῦ ὅλου ἐνὶ αὐτοῦ· ποιηθέντων ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν παλαιόν τε καὶ νέων. Μὴν Σεπτέμβριος· εἰς τὴν αην τῆς ἠνδίκτου· τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα κὺρ Πέτρου Μπερεκέτη καὶ γλυκητάτου διδασκάλου ἐν Βασιλευοῦσι· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Εὖ σὺ βασιλεύων ἀεὶ καὶ διαμένων εἰς αἰῶνας ἀτελευτήτους [...]

— φ. 488α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ Τριωδίου μερικῶν μαθημάτων ποιηθέντα [sic] ὑπὸ διαφόρων ποιητῶν· τὸ δὲ παρὸν ποίημα κὺρ Πέτρου· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Μὴ προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς ἀδελφοὶ [...]

— φ. 493α: «Τῷ Σαββάτῳ τῆς Ἀκαθίστου· ποίημα κὺρ Ἰωάννου λαμπαδαρίου τοῦ Κλαδᾶ πάνι ἔντεχνον· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια [...]

— φ. 515β: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου· τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα· ἄρχεται ὁ ἱερεῦς τὸ παρὸν τροπάριον ἐκ τρίτου μεγαλοφώνος· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν [...]

— φ. 533β: «Ἄμωμος ψαλλόμενος εἰς λαϊκοὺς κοιμηθέντας· συντομηθὲν παρὰ κὺρ Χρυσάφου τοῦ νέου· στάσις α'· ἦχος β'».

— φ. 537α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ τῶν κατ' ἤχων ἠχημάτων· τὸ παρὸν μὲν ἐποιήθη τῷ κὺρ Ἰωάννῃ Κλαδᾷ· ὕστερον δὲ ἐκαλλωπίσθη παρὰ τοῦ Πρασινοῦ [sic]· ἦχος α'».

φ. 541β: «Ἕτερα κρατήματα πάνῃ χαρμόσυνα, ποιηθέντα παρὰ διαφόρων ποιητῶν· τὸ παρὸν ἐστὶ κυρίου Ἀρσενίου ἱερομονάχου· ἦχος α'».

φ. 549β: «Ἕτερα κρατήματα ἐθνικὰ ποιηθὲν [sic] παρὰ κυρίου Πέτρου τοῦ

μελωδοῦ τουρκιστὶ δὲ Μερεκέτου [sic] καὶ ἀρίστου διδασκάλου· τὸ παρὸν λέγεται ναγμὲς ὁμοῦ μὲ τὸ πεστρέφη· ἦχος α'».

φ. 550β: «Τοῦ αὐτοῦ ὅπερ λέγεται σύριγξ ὑπὸ Ἡσμαηλιτῶν δὲ μουσχάλη· ἦχος δ'».

φ. 551β: «Ἕτερον νάι καλούμενον ἐθνικόν· ποίημα κὺρ Πέτρου τουρκιστὶ δὲ Μπερεκέτη τοῦ γλυκητάτου· ἦχος πλ. δ'».

φ. 553α: «Νάι ὀνομαζόμενον πεστρέφη· κὺρ Θεοφάνους π(ατ)ριάρχου τοῦ Καρύκη· ἦχος α'».

— φ. 554α: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ καὶ μερικῶν εἱρμῶν καλοφωνικόν τε, καὶ πανηγυρικῶν· ὁ παρὸν ἐστὶ ποίημα κυρίου Μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακως τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Ἡ κάμινος σωτὴρ ἐδροσίζετο, οἱ παῖδες δὲ χορεύοντες ἔψαλλον [...]

φ. 569β: Τελειώνει ὁ κῶδιξ κολοβός, διότι ἔχουν ἐκπέσει φύλλα, ἄγνωστον πόσα.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

Ἀγάθων, ἀδελφὸς τοῦ Ξένου Κορώνη: φφ. 3β, 13α, 100β, 224α, 273α.

Ἀθανάσιος Ἰβηρίτης: φφ. 113β, 469α, 484β, 485α·— μοναχός: φ. 12β· — ἱερομόναχος: φ. 235β.

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος καὶ δομέστικος τῆς Λαύρας: φ. 207β.

Ἀθανάσιος πατριάρχης: φ. 174β.

Ἀθανάσιος πατριάρχης Ἱεροσολύμων: φφ. 251α, 269α.

Ἀθανάσιος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως: φ. 568β.

Ἀμπελακιώτης: φ. 6β.

Ἀνανεώτης: φ. 102α, 102β.

Ἀναστάσιος Ραψανιώτης: φφ. 159α, 160α, 233β, 266α, 287α, 300α, 309β, 310β, 316β, 318α, 319β, 322β, 497α, 504α, 507α, 560α, 561β, 562α, 563β, 564α, 564β, 565β, 567α, 569β.

Ἀνδρέας Σιγηρός: φφ. 93β, 94α, 94β, 99α, 184β, 185β.

Ἄνθιμος: φ. 215α.

Ἀντώνιος ἱερεὺς ὁ Βυζάντιος: φ. 117α.

Ἀντώνιος ἱερεύς, οἰκονόμος καὶ νομοφύλαξ: φφ. 196α, 201α, 206β, 212β, 222α, 227α, 232β, 241β, 284α, 292β, 293α, 294β, 505α.

Ἀρκάδιος μοναχός: φ. 2β.

Ἀρσένιος ἱερομόναχος ὁ Μικρός: φφ. 225α, 267β, 271β, 296β, 541β, 542α (ὅπου: «Ἀρσενίου ἱερομονάχου τοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν μικροῦ»), 542β, 543β.

Γαβριὴλ ἱερομόναχος ἐξ Ἀγχιάλου: φ. 323β.

Γαβριὴλ Ξανθόπουλος [ἱερομόναχος]: φ. 32α.

Γεννάδιος [μοναχὸς] ἐξ Ἀγχιάλου: φφ. 19α, 19β, 167α.

Γεράσιμος ἱερομόναχος Ἁγιορείτης: φφ. 208β, 214β, 247β, 256β, 261α.

Γεράσιμος μοναχὸς [Χαλκιόπουλος]: φ. 202α.

Γερμανὸς Νέων Πατρῶν ἀρχιερεύς: φφ. 115^β, 147^α, 153^α, 192^β, 199^α, 204^β, 210^α, 217^β, 219^α, 230^α, 238^β, 249^β, 254^α, 257^β, 263^β, 268^α, 272^α, 275^α, 280^α, 285^β, 286^α, 286^β, 288^β, 289^β, 300^β, 301^α, 303^α, 307^β, 308^β, 333^β, 357^β, 367^α, 368^α, 382^α, 396^α, 443^α, 465^β, 482^β, 518^β, 546^β, 554^α, 560^β, 567^α, 568^α.

Γεώργιος Ἀργυρόπουλος: φ. 291^α.

[Γεώργιος] Κοντοπετρῆς: φφ. 2^α, 4^β, 12^α, 13^α, 14^β.

Γεώργιος Πανάρετος: φφ. 1^β, 266^β, 293^α.

Γεώργιος Πλαγιώτης: φ. 58^β.

[Γεώργιος] Πράσινος: φ. 537^α.

Γεώργιος πρωτοψάλτης Γάνου: φ. 246^β.

Γεώργιος Ραιδεστηνὸς καὶ πρωτοψάλτης: φφ. 112^β, 119^β, 121^β, 132^β, 191^α, 198^α, 203^β, 209^β, 217^α, 229^α, 237^β, 238^α, 248^β, 253^β, 257^α, 279^α, 310^α, 318^β, 339^β, 377^α, 382^α, 383^α, 384^α, 494^α, 545^α.

Γεώργιος Σγουρόπουλος: φφ. 6^β, 255^β.

Γιοβάσκος Βλάχος: φ. 151^α.

Γρηγόριος δομέστικος: φφ. 68^β, 93^α, 93^β, 98^β.

Γρηγόριος Μπούνης Ἀλυάτης: φφ. 539^β, 541^α.

Γρηγόριος Σαββαΐτης: φ. 115^β.

Δαβὶδ ἱερομόναχος: φ. 273^β.

Δαμασκηνὸς Ἰβηρίτης: φ. 265^β.

Δαμιανὸς ἱερομόναχος Βατοπεδινός: φφ. 119^α, 134^β, 212^α, 264^β, 268^β, 562^α.

Δανιὴλ Θεσσαλονικαῖος: φ. 45^α, 45^β.

Δανιὴλ λαμπαδάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 444^β, 521^β, 566^α, 566^β.

Δανιὴλ μοναχὸς Ἁγιορείτης: φφ. 403^β, 440^α, 464^β, 480^β, 486^β, 487^α.

Δημήτριος Δοκιανός: φφ. 9^α, 9^β, 32^β, 97^β.

Δημήτριος Μυτιληναῖος: φφ. 251^β, 276^β.

Δημήτριος Ραιδεστηνός: φ. 321^β.

Διονύσιος Ἡρακλείας: φ. 228^β.

Δούκας Συρόπουλος: φ. 236^β.

Θεόδουλος δομέστικος τῶν μαγγάνων: φ. 185^β.

Θεόδουλος μοναχὸς Ἁγιορείτης: φφ. 110^α, 123^β, 188^β, 195^β, 196^α, 200^α, 200^β, 201^α, 205^β, 206^α, 206^β, 209^α, 211^α, 212^α, 212^β, 213^β, 220^α, 220^β, 221^β, 222^α, 226^α, 226^β, 227^β, 231^α, 232^β, 233^α, 239^β, 241^α, 242^α, 252^α, 258^β, 259^α, 259^β, 265^α, 265^β, 270^α, 272^β, 277^α, 281^β, 282^α, 282^β, 291^α, 294^β, 459^β, 463^α, 475^α, 503^β, 528^α, 532^α.

Θεόδωρος Γλαβᾶς: φ. 373^α.

Θεόδωρος δομέστικος Καλλικρατείας: φ. 260^β.

Θεοφάνης Καρύκης, Οἰκουμεν. πατριάρχης: φφ. 216^α, 538^α, 544^α, 553^α.

Θεοφύλακτος Ἀργυρόπουλος δομέστικος: φφ. 99^β, 256^α.

Ἰωακεὶμ ἀρχιερεὺς Βιζύης: φφ. 227^α, 233^α, 276^β, 293^β.

Ἰωακεὶμ ἱερομόναχος ὁ Λίνδιος: φ. 188^β.

Ἰωάννης Βλάχος: φ. 556^β.

Ξενοφῶν: φφ. 97β, 98α.
Παγκράτιος μοναχὸς ἢ ἱερομόναχος: φφ. 184β, 190β, 191α, 296α, 298α, 318β.
Παΐσιος «ἱερομυστιμόναχος» [sic]: φ. 203α.
Παναγιώτης Χαλάτζογλου: φ. 556α.
Πέτρος: φφ. 103α, 111β, 114α, 123α, 125β, 146α, 149β, 177α, 181β, 195β, 258α, 290β, 292α, 292β, 293α, 299β, 304β, 306β, 311β, 314α, 399β, 401α, 405α, 405α, 410α, 414β, 419β, 426α, 432α, 437α, 448α, 448β, 459α, 460β, 461α, 468α, 476β, 477β, 483β, 488α, 489β, 490β, 491α, 492α, 523α, 524α, 524β, 525β, 526α, 527α, 529α, 532β, 560α, 563α, 565α.
Πέτρος Βυζάντιος: φφ. 83β, 86β, 87β, 88α, 520β.
Πέτρος Μπερεκέτης: φφ. 110α, 129α, 129β, 130α, 131α, 133α, 141β, 144α, 155β, 158α (ὅπου: «καὶ ἄριστος διδάσκαλος»), 161α (ὅπου: «καὶ ἄριστος διδάσκαλος»), 166α, 166β, 178β, 200α, 200β, 205β, 206α, 211β, 212β, 220α, 220β, 221α, 221β, 226β, 231β, 232α, 232β, 245α, 250β, 265α, 272β, 280β, 281α, 284α, 294β, 295β, 297β, 303β, 309β, 310β, 313α, 316β, 322α, 341α, 341β, 439α, 488β, 489α, 550β, 557α, 557β, 558α, 558β, 562β, 563α, 569β·— ὁ μελωδός: φφ. 89β, 116β, 118β, 120β·— ὁ γλυκύτατος: φφ. 336α, 361β, 368β, 370α, 370β, 378β, 507β, 510α·— Μπερεκέτης ὁ μελωδός: φφ. 109α, 109β, 315α, 316α, 348α, 348β, 549β, 556β, 559β, 563β, 566α, 569α·— Μπερεκέτης γλυκύτατος: φφ. 386β, 402α, 454β, 513α, 551β·— μελωδὸς καὶ πρωτοψάλτης τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν Βασιλευούσῃ: φφ. 164β, 165β, 194α, 194β, 195α, 239β, 240α, 241α, 254β, 302α, 305β, 319β·— Μπερεκέτης καὶ πρωτοψάλτης τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν Βασιλευούσῃ: φφ. 244α, 250β, 269β, 276α.
Στυλιανὸς ἱερεύς: φ. 13β.
Τζακνόπουλος: φ. 13α.
Φίλιππος Γαβαλᾶς: φ. 416α.
Φωκᾶς λαμπαδάριος: φ. 328α.
Χαλιβούρης: φφ. 8β, 10α, 10β.
Χουρμούζιος ἱερεύς: φφ. 547β, 548β.
Χρυσάφης ὁ νέος καὶ πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: φφ. 47α, 78α, 80β, 114β, 117β, 162α, 163α, 169α, 173α, 173β, 177β, 183α, 184α, 191β, 192α, 198β, 204α, 210α, 217β, 225β, 229β, 234β, 238α, 243β, 247α, 249α, 253β, 257α, 263α, 267β, 271β, 274β, 275α, 279β, 283β, 285β, 289α, 291β, 292β, 293β, 296β, 298β, 301β, 302β, 303α, 304α, 305α, 306α, 308α, 310α, 311α, 312α, 314α, 314β, 315β, 319α, 321β, 322α, 332α, 332β, 356α, 357α, 364β, 393β, 394β, 395β, 406β, 407β, 413β, 423α, 423β, 427β, 431α, 442α, 446α, 452α, 456α, 467β, 474β, 476α, 478α, 479α, 481β, 502β, 514β, 516α, 517α, 518α, 529β, 530α, 533β, 546α.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως ἐμπείρου καλλιγράφου. Ὀρθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ σφάλματα (εἰς τοὺς τίτλους τῶν ἐπὶ μέρους κεφαλαίων κυρίως) πολλά.

Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,200 × 0,150. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα (τὰ πρωτογράμματα ἰδιαιτέρως περίτεχνα ἀπὸ τοῦ φύλλου 325α κἑξ.). Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 325α καλλιτεχνικὸν φυτόσχημον ἐπίτιτλον. Τὸ φύλλον 312β ἄγραφον.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις. Σῴζονται οἱ δύο θηλυκωτῆρες, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς εἰς καλὴν κατάστασιν, ὁ ἕτερος σχεδὸν κατεστραμμένος.
Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 112, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 568β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 37/127. Ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω παραφύλλου ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα ὡσαύτως (ὁ ὁποῖος προφανῶς ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953 ἡ ἔνδειξις: *37/9-6-953*.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 180 καὶ 181 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 325α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 331β (δεῖγμα γραφῆς).

128

Δύο φυλλάδια συνεσταχωμένα.

Α΄

Χάρτης Διαστ. 0,197 × 0,154 Αἰὼν XIX Φύλλα 19

(φ. 1α) «Κατὰ τοὺς 1838 Ἰαννουαρίου 17: Εμαρτύρισεν εἰς Ιωάννηνα: | Ὁ νεομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Γεώργιος: Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου | μάρτυρος Γεωργίου: Χειρὸς Σεραφὶμ Ιεροδιακόνου | Γεωργίου Καρέλη».

Ἀρχ.: (φ. 1α): Ἐν τῶ μεγάλω ἑσπερινῶ [. . .] στιχηρὰ προσόμοια. Ἦχος β΄. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.— Ὅτε διεδώθη περὶ σοῦ φήμη πονηρὰ ἀσεβείας θεόφρων μάρτυς Χριστοῦ [. . .]

— φ. 6β: Ἄρχεται ὁ κανών:

Ὠδὴ α΄: Θαλάσσης τὸ αἱριθρέον πέλαγος.— Νοσμου [γρ. Νοός μου] τὴν ζώφοσιν φώτισον θείαις πρεσβεῖαις σου [. . .]

— φφ. 10α - 15α: Συναξάριον τοῦ ἁγίου εἰς τὴν δημώδη.

Ἀρχ.: Οὗτος ὁ εὐλογημένος νέος ἀθλητῆς καὶ μάρτης τοῦ Χριστοῦ Γεώργιος τὸ καύχημα τῶν Ἰωαννήνων κ(αὶ) ποταμὸς τῶν θαυμάτων ἦτον ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἁγίου Γρεβενῶν [. . .]

Τελ. (φ. 15α): [. . .] διατὶ ὁ θάνατος τοῦ ἁγίου ἔγεινεν ἀνάστασις τῶν πιστῶν καὶ πτῶσις τῶν ἀπίστων· τῶν δὲ γλωσσαλγούντων κατὰ τῆς πίστεώς μας αἰσχύνη [. . .] ἀμήν.

Β′

Χάρτης κυανόχρους Διαστ. 0,201 × 0,150 Αἰὼν XIX Σελίδες 64

1 (σελ. 3 - 14) Μικρὸν ἀπόδειπνον.

2 (σελ. 15 - 42) Ἀκάθιστος Ὕμνος.

3 (σελ. 43 - 54) Τύποι ἐπιστολῶν.
σελ. 43: «Ἐπιστολάριον διὰ κάθε ἄνθρωπον νὰ μανθάνει εἶναι ὡρέων». Ἐν συνεχείᾳ: *Χηρὸς Σεραφεὶμ Μοναχοῦ: 1836: Σεπτεμβρίου 20.* | *Καλαῤῥύτες.*
Ἀρχ.: (σελ. 43): Πῶς να γράφῃς εἰς μέγαν ἀρχιμανδρίτην τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.— Τῷ πανοσιωτάτῳ κ(αὶ) λογιωτάτῳ [...]

4 (σελ. 55 - 56) Πασχάλια τῶν ἐτῶν 1836 - 1899.

5 (σελ. 58) «Σελινοδρόμιον».

6 (σελ. 59) «Πῶς γράφεται ὁμολογία ὅταν δανεισθῇ τινὰς ἀπὸ ἄλλον».

7 (σελ. 61 - 62) Ἡμερολογιακὸς πίναξ (παραμονὴ Χριστουγέννων, ἀρχὴ Τριῳδίου, Ἀπόκρεως: ἔτη 1836 - 1858). Ἐν τέλει τοῦ πίνακος: *Τέλος: 1836: σεμτεμβρίου: 18.* | *Καλαρρίτες* | *Σεραφὶμ μοναχοῦ.*

Ἐπὶ τῆς σελίδος 1: *Σεραφὶμ ἱερομονάχου·* | *κάνο ἐνθημη|σιν ἀφοντας* | *ἔγραψα τὴν παροῦ|σαν φιλάδα·* | *ἀπερασαν* | *χρόνους* | *ὀκτῶ: 8.—* | *τὴν αφήνω τοῦ ἀνηψιοῦ μου γεώργη* | *παιδῆ τοῦ ἀδελφού μου Τόλη εἰς ἐνθήμισην.*
Ἐπὶ τῆς σελίδος 3, ἐντὸς πλαισίου: *Χηρὸς Σεραφείμ, μονα|χοῦ: 1836: Αὐγούςου: 26.* | *Καλαῤῥίτες.*
Ἐπὶ τῆς σελίδος 63 ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:
ἡερέας π(α)πὰ | *γεώργειος δημητρίου π(α)παδόπολος ἀποκοτόριν* [sic] | *ἔκαμα 40λήτουργον εἰς τοὺς 1833—ἠανουαρίου* | *26 τελίοσα* | *μαναστήρη* | *δουληανά.*
Ἡ σελὶς 57 ἄγραφος.

Διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ στάχωσιν τῶν δύο ὡς ἄνω φυλλαδίων ἔχει διπλωθῆ μέγα φύλλον χονδροῦ χάρτου, ὅπου σκαρίφημα διὰ μελάνης τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐκ Μετσόβου, φέρον ἐν τέλει τὰ ἑξῆς: *Σεραφὶμ Μοναχοῦ* | *τοὺς 1834: Ἰουλίου 22: Καλαῤῥίτες.*
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1954 τὰ δύο ταῦτα συνεσταχωμένα φυλλάδια ἔλαβον τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 38/128.

129

Χάρτης χονδρὸς Διαστ. 0,210 × 0,150 Αἰὼν XIX Φύλλα Α′+139

«Κῶδιξ» τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων.

— φ. 2α: «Κώδιξ, ἤτοι καταγραφὴ τῶν ἁγίων λειψάνων, καὶ ἱερῶν σκευῶν, τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου· τῇ κ: τοῦ ἰουλίου τῶν 1826».

— φ. $7^{α}$: «1829: δεκεμβρίου 12: Κώδιξ τοῦ Ἱεροῦ μοναστηρίου, τοῦ ἁγίου προτομάρτυρος Στεφάνου, περιέχει τὰ Ἱερὰ ἄ⟨μ⟩φια, τὰ μέροι τῶν ἁγίων λειψάνων κ(αὶ) ἀσημικά».

— φ. $10^{α}$: «Καταγραφὴ τῶν βιβλίων τοῦ μοναστηρίου». Μνημονεύονται (φφ. $10^{α}$ - $11^{α}$), πλὴν τῶν βιβλίων, καὶ τὰ ἑξῆς χειρόγραφα: «1: συνταγματολόγιον χειρόγραφον, 1: εὐαγγέλιον παλαιὸν χειρόγραφον εἰς μεμβράνα, 1: νομοκάνωνας χειρόγραφος, 2: χειρόγραφα παλαιά».

— φφ. $30^{β}$ - $55^{α}$: Λογαριασμοὶ τῆς μονῆς (τῶν ἐτῶν 1835 - 1850). Καταγράφονται χρεωστικαὶ ὁμολογίαι καὶ τόκοι.

Ἐπὶ τῆς κάτω ᾤας τοῦ φύλλου $8^{β}$ (ὅπου καταγραφὴ τῶν ἱερῶν σκευῶν τῆς μονῆς) τὰ ἑξῆς δι' ἄλλης χειρός: *ὁ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου στεφάνου Ἱερόθεος | μαρτυρῶ τὰ ἄνω εἰς χεῖρας τοῦ παπὰ ἰακόβου*. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου $9^{α}$.

Ὁ κῶδιξ οὗτος κατὰ τὸ πλεῖστον κατελείφθη ἄγραφος. Οὕτω ἄγραφα παρέμειναν τὰ φύλλα: $Α^{β}$, $1^{α-β}$, $6^{β}$, $9^{β}$, $11^{β}$ - $30^{α}$, $31^{β}$, $33^{α}$, $35^{β}$, $48^{α}$ - $50^{β}$, $51^{β}$ - $52^{β}$, $53^{β}$, $54^{β}$, $55^{β}$, $56^{α}$ - $139^{β}$.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος πολὺ καλή.
Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 88, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, ἄνω δεξιά, δι' ἰοχρόου μελάνης.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 73, ἐπὶ τῶν φύλλων Αα καὶ 139β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1953 (καὶ τοῦ ἔτους 1959 βραδύτερον) ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὸν ἀριθμὸν 90, ἐκ συγχύσεως, προφανῶς, ταυτισθεὶς πρὸς τὸν παρεμφεροῦς περιεχομένου «Κώδικα» τῆς μονῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε λάβει κατὰ τὸ 1909 ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη (καὶ διατηρεῖ καὶ σήμερον) τὸν ἀριθμὸν 90. Βλ. σχετικῶς τὸ «Πρακτικὸν» ἀπογραφῆς τῶν κειμηλίων, χειρογράφων κλπ. τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων (11-7-1959), σελ. 19, ἀρ. 90. Τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος ὑπ' ἀρ. 90 βλ. ἀνωτέρω, εἰς τὸν παρόντα τόμον.
Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κῶδιξ ἔλαβεν ὑφ' ἡμῶν (Μάιος 1985) τὸν ἀριθμὸν 129, καταργηθέντων πάντων τῶν παλαιοτέρων ἀριθμῶν [1].

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 182 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου $7^{α}$ (δεῖγμα γραφῆς).

1. Ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον (129), κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959, εἶχον καταγραφῆ οἱ συνεσταχωμένοι κώδικες τῆς Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου 83 καὶ 84, οἱ ὁποῖοι ἐθεωρήθησαν τότε ὡς μὴ εὑρεθέντες (βλ. τὸ ἀπὸ 11-7-1959 σχετικὸν Πρακτικὸν τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, σελ. 18 καὶ 22). Μετὰ τὴν ταύτισιν τῶν δύο ὡς ἄνω κωδίκων πρὸς τοὺς πραγματικούς των ἀριθμούς, ὁ νεώτερος ἀριθμὸς 129 ἀπεδόθη ὑφ' ἡμῶν εἰς τὸν παρόντα κώδικα, ὁ ὁποῖος ἐστερεῖτο ἀριθμοῦ νέας κατατάξεως. Πρβλ. καὶ τὴν περιγραφὴν (συνταχθεῖσαν ὑπὸ Γ. Ἀ. Παπαδημητρίου) τῶν κωδίκων 83 καὶ 84 (σελ. 209 - 259 τοῦ παρόντος τόμου).

130

Χάρτης Διαστ. 0,204 × 0,143 Αἰὼν XIX Φύλλα 81

Μαθηματάριον. Ἀκέφαλον καὶ ἐλλιπές.

1 (φφ. 1α - 34α) [Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ] ἐπιστολαὶ (PG 37, 20 - 388). Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

α' (φ. 1α) [Προκοπίῳ.]

"Αρχ.: Διὰ μακροῦ σε προσφθέγγομαι, τὸν ἀντὶ πάντων ἡμῖν καὶ πρὸ πάντων· ὃν καὶ παρόντα [. . .]

α'$_1$ (φ. 1α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Εἰ μὲν μὴ πονηρῶς ἡμῖν ἐχρῆτο τὸ σῶμα, μηδὲ περὶ τοῦ ζῆν αὐτοῦ πονηρὰς εἴχομεν τὰς ἐλπίδας [. . .]

β' (φ. 2β) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Οὐ βάρβαρον τὸ ἐπίταγμα τῆς ἀμιμήτου σου καλοκαγαθίας, ἀλλ' ἑλληνικὸν [. . .]

γ' (φ. 3α) «Ἰουλιανῷ».

"Αρχ.: Ἐμοὶ πρὸς σὲ φιλίας μὲν πολλὰ δίκαια, καὶ εἰ μὴ ἄλλο, οἱ λόγοι [. . .]

δ' (φ. 4α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ἔχω τὴν ὑπόσχεσιν καὶ θαρρῶ τῷ τρόπῳ [. . .]

ε' (φ. 4α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ἐκάλεσας ἡμᾶς ἀπὸ τὴν μονὴν καλῶς ποιῶν [. . .]

ϛ' (φ. 5α) «Εὐσεβίῳ ἐπισκόπῳ Καισαρίας».

"Αρχ.: Οὐχ ὑβριστικῶς ἐπέστειλα μᾶλλον, ὥσπερ ἐμέμψω τῆς ἐπιστολῆς [. . .]

ζ' (φ. 5α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Εἶχον μὲν οὐδὲν ἄλλως πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν μικροψύχως [. . .]

η' (φ. 5β) «Εὐσεβίῳ φίλῳ».

"Αρχ.: Εὐώπιον ἡ φιλτάτη καὶ γάμου καιρὸς καὶ βίου κρηπὶς [. . .]

θ' (φ. 7β) «Ὀλυμπίῳ».

"Αρχ.: Καὶ ὁ πόθος τῆς σῆς συντυχίας, θερμός, καὶ ἡ χρεία τῶν δεομένων μεγάλη [. . .]

ι' (φ. 8α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ὁ μὲν καιρὸς ὀξύς, ὁ δὲ ἀγὼν πολύς, ἡ δὲ νόσος βαρεῖα [. . .]

ια' (φ. 8α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Τὰς μὲν ἄλλας χάριτας, ὅσων ἔτυχον, εἰληφὼς οἶδα παρὰ τῆς σῆς ἡμερότητος [. . .]

ιβ' (φ. 9α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Τί τὸ πολλὰ παθεῖν, καὶ τὸ εὖ παθεῖν τοῖς ἀν(θρώπ)οις χαρίζεται; [. . .]

ιγ' (φ. 9β) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Οὐ πανταχοῦ τὸ τάχος ἐπαινετόν, διὰ τοῦτο ἀνεβαλόμην [. . .]

ιδ' (φ. 10α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ἰδού σοι καὶ ἄλλη γραμμάτων ὑπόθεσις· ἃ σὺ ποιεῖς, εἰ χρὴ τἀληθῆ λέγειν [. . .]

ιε' (φ. 10β) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: "Οναρ ηὐθύμησα, καὶ γὰρ μέχρι τῆς μονῆς ἐνεχθείς, ὥστε τινὸς ἐκ τοῦ λουτροῦ παραμυθίας τυχεῖν [. . .]

ις' (φ. 11β) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Τοῦτο ἦν ὅπερ ἔλεγον ὥσπερ ἔκ τινος προφητείας [. . .]

ιζ' (φ. 12β) «Τῇ ἀδελφότητι τῇ (κατὰ) Σανναβαδάην».

"Αρχ.: Τῇ εὐλαβεστάτῃ καὶ διὰ πάντων κεκοσμημένῃ ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφότητι τῇ (κατὰ) Σανναβαδάην [. . .] ἐν Χ(ριστ)ῷ Ἰησοῦ Γρηγόριος ἐν Κ(υρί)ῳ χαίρειν.
Τὸ μὲν γενόμενον κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, οὐ δακρύων ὑπόθεσίς ἐστι [. . .]

ιη' (φ. 14α) «Οὐε[illegible]ιανῷ».

"Αρχ.: Οὐδὲν δεινὸν ποιοῦσιν οἱ δήμιοι· καὶ γὰρ ὑπηρετοῦντες νόμοις οὐδὲ τὸ ξίφος παράνομον [. . .]

ιθ' (φ. 15α) «Νεμεσίῳ».

"Αρχ.: Ἐπαινοῦσί τινες Πυθαγόραν τὸν Σάμιον, ὅτι θῦσαι δεῆσαν αὐτῷ [. . .]

κ' (φ. 15β) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ἐποίεις μὲν ἡμῖν καὶ τὴν ἀρχὴν φιλοσοφίαν, καὶ οἶδ' ὅτι ποιήσεις εἴ τι τῷ Θ(ε)ῷ μέλει τῶν ἡμετέρων [. . .]

κα' (φ. 16β) «Σταγειρίῳ».

"Αρχ.: Ἀττικὸς σὺ τὴν παίδευσιν; ἀττικοὶ καὶ ἡμεῖς [. . .]

κβ' (φ. 16β) «Τιμοθέῳ».

"Αρχ.: Πυνθάνομαί σε πρὸς τὸ πάθος ἀφιλοσόφως ἔχειν, καὶ οὐκ ἐπῄνεσα [. . .]

κγ' (φ. 18α) «Τῷ αὐτῷ».

"Αρχ.: Ἔχω τι τῆς ἐπιστολῆς, ὦ θαυμάσιε, ὄφελος καὶ οὐ μικρὸν ἴσως [. . .]

κδ' (φ. 20α) «Διοκλεῖ».

"Αρχ.: Οὔτε κεκληρώμεθα πρὸς τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς ἡμῶν [. . .]

κε' (φ. 20β) «Κανδι⟨δι⟩ανῷ».

"Αρχ.: Ποῦ νῦν ὁ σοφιστής; τί σιωπῶσι οἱ περὶ τὴν ποίησιν; τίνας λόγους ἀμείνους ἐπιζητοῦσιν [. . .]

κς' (φ. 23β) «Λολλιανῷ».

"Αρχ.: Εὖγε ὅτι ἐπανήκεις ἡμῖν διὰ μακροῦ μέν, ἀλλ' ὅμως καὶ (ὃ τούτου κρεῖττον) ὅτι κατὰ νοῦν πράττων [. . .]

κζ' (φ. 24α) «Οὐαλεντινιανῷ».

"Αρχ.: Ἐξελαυνόμεθα καρβάλαις ἀνοσιώτατα, συγχρήσομαι δὴ τὸ τῆς τραγῳδίας [. . .]

κη' (φ. 25α) «Πρὸς τοὺς πολιτευομένους».

"Αρχ.: Ὑμεῖς μοι δοκεῖτε, μηδ' ἂν τῆς Διογένους πήρας (εἰ καθ' ὑμᾶς ἦν) ἀποσχέσθαι τοῦ Σινωπέως [, . .]

κθ' (φ. 26β) «Ἀδαμαντίῳ».

"Αρχ.: "Ηιτεις πυκτία παρ' ἡμῶν εἰς ῥητορικὴν ἀνηβάσκων, ἣν ἡμεῖς κατελύσαμεν [. . .]

λ' (φ. 27β) «Θέκλῃ».

"Αρχ.: Τὴν μικράν σου προσθήκην τοῦ γράμματος ὡς μεγάλην ἐπιστολὴν ἐδεξάμην [. . .]

λα' (φ. 28α) «Τῇ αὐτῇ».

Ἀρχ.: Ἀλγεῖς, ὑπολειφθέντων ἡμῶν, ὡς εἰκός· ἡμεῖς δὲ πλέον ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τῆς σῆς εὐλαβείας [. . .]

λβ′ (φ. 30α) «Τῇ αὐτῇ».

Ἀρχ.: Ὥρμησα μὲν καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν, καίπερ ἀσθενοῦντος ἡμῖν τοῦ σώματος [. . .]

λγ′ (φ. 31α) «Λιβανίῳ σοφιστῇ».

Ἀρχ.: Μήτηρ π(ατ)ρὶ πέπομφα παῖδα [. . .]

λδ′ (φ. 31α) «Εὐσεβίῳ ἐπισκόπῳ Σαμοσάτων».

Ἀρχ.: Καὶ γράφων καὶ μεμνημένος εὐφραίνεις ἡμᾶς· καὶ ὃ τούτου μεῖζον, εὐλογῶν ἐν τοῖς γράμμασιν [. . .]

λε′ (φ. 31β) «Γρηγορίῳ».

Ἀρχ.: Πρᾶγμα μὲν ὑπέστης ἐπαρκῶς ἥμερον καὶ φιλάνθρωπον [. . .]

λς′ (φ. 33β) «Τῷ αὐτῷ».

Ἀρχ.: Ἐπέσταλκά σοι καὶ πρῴην περὶ Γλυκερίου καὶ τῶν παρθένων [. . .]

2 (φ. 35α) «Λουκιανοῦ, περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων».— Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας. Κολοβόν.

Ἀρχ.: Καὶ τί σοι πρῶτον, ὦ φιλότης, ἢ τί ὕστατον, φασί, καταλέξω τούτων [. . .]
Τελ. (φ. 55β): [. . .] ὁ δὲ πολλὰ τὸν ἄθλιον καταγυμνάσας, τελευτῶν ἐγχειρισάσθω αὐτὸν τῷ γ

3 (φ. 56α) [Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπολογία.] — Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας. Ἀκέφαλον (διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 55 καὶ 56 ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν ἐλλειπόντων τμημάτων τοῦ προηγουμένου καὶ τοῦ παρόντος κειμένου).

Ἀρχ.: πρὸς τὸ χεῖρον, τοῦτ' ἂν εἴη, οὐχ ὑπὲρ Ἑλένης, μὰ Δι', οὐδ' ὑπὲρ τῶν ἐπ' Ἰλίῳ γενομένων [. . .]
Τελ. (φ. 61β): [. . .] κἂν συνάμα πάντες κατηγορῶσιν, ἱκανὸν ἂν εἴη μοι, τό οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ.

4 (φ. 62α) «Τοῦ αὐτοῦ. Βίων πρᾶσις.».— Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

Ἀρχ.: Ζεύς. Σὺ μὲν διατίθει τὰ βάθρα, καὶ παρασκεύαζε τὸν τόπον τοῖς ἀφικνουμένοις· σὺ δὲ στῆσον ἑξῆς παραγαγὼν τοὺς βίους [. . .]
Τελ. (φ. 72α): [. . .] ἀποκηρύττειν γὰρ τοὺς ἰδιώτας, καὶ βαναύσους, καὶ ἀγοραίους βίους μέλλομεν.

5 (φ. 72α) «Τοῦ αὐτοῦ. Ἁλιεύς, ἢ ἀναβιοῦντες».— Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας. Κολοβόν.

Ἀρχ.: Σωκράτης. Βάλλε, βάλλε τὸν κατάρατον τοῖς ἀφθόνοις λίθοις· ἐπίβαλλε τῶν βώλων· προσεπίβαλλε καὶ τῶν ὀστράκων [. . .]
Τελ. (φ. 79α): [. . .] οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ πάνυ ἀκριβῶς· λέγω δὴ τὴν ἀ

Τὸ κείμενον κολοβόν, οὐχὶ ὅμως λόγῳ ἐκπεσόντων φύλλων τοῦ κώδικος. Ὁ ἴδιος ὁ γραφεύς, δι' ἄγνωστον λόγον, διέκοψεν ἀποτόμως τὸ κείμενον εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Τὸ φύλλον 34β ἄγραφον. Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένος.

'Αστάχωτον τεῦχος. Διατήρησις καλή.
'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 115, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α, 2α καὶ 79α-β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν. 'Επὶ τοῦ φύλλου 1α καὶ ὁ ἀριθμὸς 11 μεθ' ὑπογραφῆς τοῦ αὐτοῦ Χρ. Μπέντα.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 40/130.

'Ο ἐκτὸς κειμένου πίναξ 183 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 35α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς].

131

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,160 × 0,105 Αἰὼν XVI Φύλλα 198

'Ωρολόγιον. 'Ακέφαλον, ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.
— φ. 11α: «'Αρχὴ τὸ(ν) μικρ(ῶν) ἀποδίπν(ων)».
— φ. 26α: «αρχῆ τοῦ ὄρθρου».
— φ. 49β: «ἀρχῆ· εἰ πρότι ὥρα».
— φ. 96α: «'Αρχῆ σῦν θ(ε)ῶ· αγίω· μηνολόγιον· μηνὶ σεπτεβρίω».
— φ. 137α: ⟨Τ⟩ὰ τροπάρια ⟨τ⟩οῦ ὅλου ενιαυτοῦ· ἰς πάντας αγίους».
— φ. 151α: «Τροπάρια ἀναστάσιμα· τῶν ηχόν, συν τες οἰπακοαῖς».
— φ. 159α: «Καν(ὼν) κατανυκτικὸς εἰς τ(ὸν) [...] Χ(ριστό)ν».
"Αρχ.: 'Ι(ησο)ῦ γλυκύτατε Χ(ριστ)ῦ [sic]· 'Ι(ησο)ῦ μακρόθυμε [...] [πρβλ. καὶ κώδ. 'Αγ. Στεφάνου 54,1.]
— φ. 162α: 'Ο ἐπιτάφιος θρῆνος (τὰ «ἐγκώμια» εἰς στάσεις τρεῖς).
— φ. 170β: Νεκρώσιμος ἀκολουθία.
— φ. 190α: «'Εντολαῖ υποτακτικαῖ· εκ τοις διαταγοῖς τῶν αγί(ων) ἀποστόλων· Πέτρου καὶ Παύλου».
"Αρχ.: Πέτρος καὶ Παῦλος· κατεντολῆν τοῦ κ(υρίο)υ αδελφοῖ· κ(αὶ) ομοφρονες [...]

'Ολόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου.
'Ορθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,110 × 0,065. Στίχοι 24 - 25.
'Επίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Μεταξὺ τῶν φύλλων 92 καὶ 93 ἔχει ἀποκοπῆ ἓν φύλλον. 'Αρίθμησις τετραδίων δὲν ὑπάρχει.

Στάχωσις ἐφθαρμένη καὶ ἐξηρθρωμένη, ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.
Διατήρησις τοῦ κώδικος μετρία.
'Αριθμοὶ Χρ. Μπέντα 14 καὶ 81, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 198β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 41/131. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *41/9-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 184 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 26α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

132

Χάρτης λεπτὸς καὶ στιλπνὸς Διαστ. 0,200 × 0,150 Αἰὼν XVI Φύλλα 256

Εὐχολόγιον. Ἀκέφαλον, ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.

α΄ (φ. 1α) Εὐχαὶ τῆς Πεντηκοστῆς (γονυκλισίας).
Τὸ κείμενον ἀκέφαλον. Αἱ πρῶται ἑπτὰ γραμμαί, ἀπεσβεσμέναι σχεδόν, δὲν ἀναγινώσκονται.
Ἀρχ. (8η γραμμή): Ἱερεμίου: Ἐγένετο λόγος Κ(υρίο)υ πρός με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς Ἱερεμία [...]
Τελ. (φ. 10β): Εὐλογητὸς εἶ Χ(ριστ)ὲ ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ πανσόφους τοὺς ἁλιεῖς ἀναδεῖξας [...] φιλάνθρωπε δό(ξα) σοι.

β΄ (φ. 11α) «Ἀκολουθ(ία) τοῦ ἁγιασμοῦ τ(ῶν) ἁγί(ων) θεόφα[νίων]».

γ΄ (φ. 22α) «Ἀκολουθ(ία) εἰς παρθενικὴν μνηστίαν».

δ΄ (φ. 34α) «Εὐχ(ὴ) λεγομένη· εἰς γυναίκ(α) λεχόνα».

ε΄ (φ. 36α) «Εὐχὴ τοῦ καθαρισμ(οῦ) τῶν μα [=40] ἡμερῶν».

ς΄ (φ. 36β) «Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον [...]».

ζ΄ (φ. 47β) «Εὐχ(ὴ) εἰς ἀδελφοποίησιν».

η΄ (φφ. 50α - 80β) Ἕτεραι εὐχαὶ καὶ Ἀκολουθίαι εἰς διαφόρους περιστάσεις ἀναγινωσκόμεναι:
«Ἀκολουθία γενομένη ἐὰν συμβῇ ἐμπεσεῖν πρὸσφάτως ἐκ τ(ῶν) ἀκαθάρτων εἰς ἀγγεῖον οἴνου ἢ ἐλαίου», «Εὐχὴ εἰς φρέαρ μιαθέντα» [sic], «Εὐχὴ ἐπὶ μιαροφαγησάντ(ων), «Εὐχὴ ἐπὶ παντὸς εἶδος μιαθέντος» [sic], «Εὐχὴ ἐπὶ τεκνοποιητῶν», «εἰς εὐλογίαν οἴκου ἀποκτιζομένου», «Εὐχὴ ἀπ᾽ ἀρχὴν σπόρου», «ἐπὶ θέρους», «ἐπὶ τρύγους ἀμπέλου», «ἐπὶ σταφυλάς», «εἰς οἶνον νέον», «ἐπὶ σησμόν», «εἰς λιτὴν διὰ φόβον», «περὶ ἀνομβρίας», «ἐπὶ προπετοὺς ὀμνυόντων» [sic], «εἰς τὸ πλεῦσαι πλοῖον», «εἰς θυσιαστήριον μιαθὲν [sic] ὑπὸ ἐθνῶν».

θ΄ (φ. 81α) «Ἀκολουθ(ία) τοῦ ἁγίου ἐλαίου».

ι΄ (φ. 111β) «Ἐξοδιαστικόν· περιέχων τὴν ἅπασαν ἀκολουθ(ίαν) τῶν τεθνεώτ(ων)· λαϊκῶν τε καὶ μοναχῶν [...]».

ια΄ (φ. 141α) «Τάξις γενομένη ἐπὶ τελευτήσαντος· μοναχ(οῦ»).

ιβ΄ (φ. 157α) «Τάξις γενομένης [sic] ἐπὶ τελευτήσαντ(ων) οἱἐρεῖς· [sic]· Ἀκολουθ(ία) εἰς κοιμηθέντας ἱἐρεῖς».
Κολοβή, διότι μετὰ τὸ φύλλον 189 ἔχουν ἐκπέσει φύλλα.

ιγ' (φ. 190α) «'Ακολουθία τῶν νηπίων τεθνηκότα» [sic].
ιδ' (φ. 196α) «'Ακολουθ(ία) τ(ῶν) ἱερέων εἰς πανυχίδ(α)».
ιε' (φ. 204α) «'Ακολουθ(ία) ὅταν θέλη μνημονεῦσ(αι) (μον)αχ(όν)».
ις' (φ. 205α) Μηνολόγιον. 'Ακέφαλον.
"Αρχεται ἀπὸ ε' Σεπτεμβρίου (μνήμη τοῦ προφήτου Ζαχαρίου) καὶ τελειώνει εἰς τὴν β' Φεβρουαρίου (ἑορτὴ τῆς 'Υπαπαντῆς τοῦ Κυρίου).

'Ο κῶδιξ ὁλόκληρος γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. 'Ορθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ σφάλματα ἀρκετά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,090. Στίχοι 22.
'Επίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Δὲν ὑπάρχει ἀρίθμησις τετραδίων.

'Επὶ φύλλου χάρτου, ἐπικολληθέντος μεταγενεστέρως ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, τὸ κάτωθι κτητορικὸν σημείωμα: *Τοῦ μετοχίου / Δρακίας 1904 / 7 8βρίου / 'Αρχιμανδρίτης / Κωνστ. Οἰκονομίδης.*

Στάχωσις ἐφθαρμένη καὶ ἐξηρθρωμένη, ἐκ παχειῶν ξυλίνων πινακίδων, ἐπενδεδυμένων ἄλλοτε διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, τοῦ ὁποίου ἴχνη μόνον διατηροῦνται σήμερον. "Ιχνη ὡσαύτως καὶ δύο θηλυκωτήρων. — Διατήρησις τοῦ κώδικος μετρία.
'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 77, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ ἐπὶ τοῦ φύλλου 256β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 42/132.

'Ο ἐκτὸς κειμένου πίναξ 185 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 58β - 59α (δεῖγμα γραφῆς).

133

Χάρτης Διαστ. 0,209 × 0,152 Αἰὼν XIX (1810) Φύλλα Α' - ΚΖ'+Σελ. 1 - 72+Σελ. 1 -78

Μαθηματάριον (ἄνευ ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας).

1 (φφ. Δα - ΚϚα) 'Ομήρου 'Οδυσσείας ῥαψῳδίαι α', β', γ'. 'Εκάστης ῥαψῳδίας προηγεῖται ἡ «ὑπόθεσις».
"Αρχ.: (φ. Δα, «ὑπόθεσις» τῆς α' ῥαψ.): Θεῶν ἀγορὰ γίνεται περὶ τοῦ τὸν 'Οδυσσέα εἰς 'Ιθάκην πεμφθῆναι ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς νήσου [. . .]

2 (σελ. 1) «Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θεοφίλου Κορυδαλέως τοῦ διὰ τοῦ θείου καὶ

μοναχικοῦ σχήματος Θεοδοσίου μετονομασθέντος. Ἔκθεσις περὶ ἐπιστολῶν χαρακτήρων».

Ἀρχ.: Προοίμιον.— Τῆς ἐπιστολῆς ἡδὺ μὲν τὸ δημοτικόν, ἐπίχαρι δὲ τὸ κομψὸν ἐν ἁπλότητι, καί που τὸ χρειῶδες ἀνάγκης ἀγχίθυρον [. . .]

σελ. 61: «Τέλος τῶν ἐπιστολῶν».

Ἀκολουθοῦν (σελ. 61 - 70) «Σημειώσεις τινὲς περὶ ἔτους, μηνῶν, ἡμερῶν καὶ ἰνδικτιῶνος, ὑπὸ Σεβαστοῦ Ἱερέως καὶ Οἰκονόμου Καστορίας ἐρανισθεῖσαι αὐτοσχεδίως δὲ προστεθεῖσαι».

Ἀρχ.: Ἐπεὶ γοῦν ἐπιστέλλοντες, τὸ ἔτος, τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν ὑποσημειοῦν φιλοῦμεν, ἀκροθιγῶς καὶ περὶ τούτων εἴπωμεν [. . .]

σελ. 71: Πίναξ περιεχομένων τοῦ ἐπιστολαρίου.

3 (σελ. 1) «Κανόνες περὶ τῆς κατὰ μέρος συντάξεως ἑκάστου τῶν τοῦ λόγου μερῶν».

Ἀρχ.: Γραμματική ἐστι τέλος τοῦ ὀρθῶς λέγειν καὶ γράφειν διδακτικὴ [. . .]

σελ. 68: Τέλος τῶν «Κανόνων».

σελ. 69 - 71: Πίναξ περιεχομένων.

4 (σελ. 71 - 72) «Ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ ἐγυπτίου λόγος πάνυ ὠφέλημος» (BHG 999r). Τὸ κείμενον τοῦτο διὰ μεταγενεστέρας χειρός.

Ἀρχ.: Πορευόμενος τὶς τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ ἐρήμῳ ἠκολούθησεν αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου [. . .]

Ὁ κῶδιξ ἔφερεν ἀρχῆθεν διπλῆν σελιδαρίθμησιν (σελ. 1 - 72, καὶ ἐν συνεχείᾳ πάλιν σελ. 1 - 78), τὴν ὁποίαν διετηρήσαμεν. Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ (πλὴν τῶν σελίδων 71 - 72 τοῦ β′ μέρους) γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς (Τριανταφύλλου τοῦ ἐκ Θετταλίας). Γραφὴ σταθερά, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Τὰ κείμενα χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Αἱ διαστάσεις τῆς γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων, ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στίχων, ποικίλλουν. Τὰ φύλλα Αβ - Γβ καὶ ΚϚβ - ΚΖβ ἄγραφα, ὡς καὶ αἱ σελίδες 73 - 77. Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα δοκίμιον κονδυλίου.

Ἐπὶ τῆς σελίδος 71 (τοῦ α′ μέρους, μετὰ τὸν πίνακα περιεχομένων τοῦ ἐπιστολαρίου τοῦ Κορυδαλέως) τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα, ἐν εἴδει κολοφῶνος γεγραμμένον:

τετάρτη ἐπὶ εἰκάδι ἐλαφιβολιῶνος | ͵αω10 εἴληφε τὸ παρὸν | ἐπιστολάριον πέρας | παρ᾽ ἐμοῦ τοῦ | ἐλαχίστου τρι/ανταφύλλου | τοῦ ἐκ θε|ταλίας.

Ἐπὶ τῆς σελίδος 72 (τοῦ α′ μέρους), ἄνω ἀριστερά, ἀποτύπωμα σφραγῖδος, ἡ ὁποία φέρει κυκλοτερῶς τὴν ἐπιγραφήν:

† *ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΙΜΙCΙΟC ΛЄΓΟΜЄΝU ΠЄΤΡΑC ЄΤΟC ͵ζρβ′* [7102 = 1593/4]

Εἰς τὸ κέντρον τῆς σφραγῖδος παράστασις τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ, ἐπικεκαλυμμένων διὰ φύλλων χάρτου (εἰλημμένων ἐξ ἐντύπου) καὶ διὰ ταινιῶν λινοῦ ὑφάσματος.

Διατήρησις τοῦ κώδικος καλή.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 78, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα καὶ ἐπὶ τῆς σελίδος 78, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 43/133. Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, διὰ χειρὸς ὡσαύτως Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *43/9-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 186 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῆς σελίδος 1 (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

134

Χάρτης — Διαστ. 0,205 × 0,155 — Αἰὼν XIX — Φύλλα 36

«Βιβλίον καλούμενον πρώθεσις ἐν ὧ ἐγράφησαν τῶν μακαρίων κτητόρων τα ὀνόματα κ(αὶ) τῶν λοιπῶν φιλωθέων || χριστιανῶν· ὁποῦ ἀγαποῦν τὴν ψυχηκήν τους σωτηρίαν καὶ γράφουν τὰ αξιομνημόνευτα ὀνόματά τους να μνημονεύωνται γεναιᾶς γεναιῶν αἰωνίως εἰς τὸ κείμμενον παρὸν ψυχοσωτήριον ἐργαστήριον [...]».
Ὁ ἀνωτέρω τίτλος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως καὶ συνεχίζει εἰς τὸ φύλλον 1α. Ἀκολούθως, τὸ παραινετικὸν τοῦτο κείμενον συνεχίζει ἄνευ διακοπῆς καὶ φθάνει μέχρι τοῦ φύλλου 18α.
Τελ. (φ. 18α): [...] ἀπολαύσωμεν τὸ ἀπρώσιτον φῶς τοῦ ἀμηχάνου κάλως [sic] τοὺ προσώπου σου [...] ἀμῆν. ναὶ ἀμῆν. Ἰησοῦ μου ἀμῆν:
Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου τούτου, τὰ ὑπόλοιπα φύλλα (18β - 35β) παρέμειναν ἄγραφα καὶ οὐδέποτε κατεχωρίσθησαν τὰ ὀνόματα τῆς «προθέσεως».

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀδεξίας χειρὸς ὀλιγογραμμάτου τινός.

Στάχωσις ἐκ λεπτῶν πινακίδων ξυλίνων ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἄνευ κοσμημάτων.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 83, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 36β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 44/134. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 36β, διὰ μολυβδίδος καὶ διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα ὡσαύτως (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *44/9-6-953.*

135

Χάρτης — Διαστ. 0,145 × 0,102 — Αἰὼν XVI — Φύλλα 80

Ὁ κῶδιξ ἀκέφαλος, ἐλλιπὴς καὶ κολοβός.

1 (φ. 1α) Ἰατροσόφιον. Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: Μάϊος.— Τὸν μάϊον, λούε συχνάκις, τὴν κεφαλήν σου· καὶ τρώγε φαγιτὰ ζεστά· καὶ εὔγαλε αἷμα ἀπὸ τὴν φλέβαν τοῦ σηκοτίου [. . .]

2 (φ. 6α) Ἀστρονομικόν: «Μακεδωνίας, κυροῦ Ἰσιδώρου· ὁ κύκλος τῆς σελήνης, ἄρχεται μέν, ἀπὸ τοῦ πρώτου κύκλου καὶ ἀναβιβάζεται, ἕως τῶν ιθ': καὶ πάλιν, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ πρώτου:»

3 (φ. 43α) Ἰατροσόφιον. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Ἀρχ.: καὶ ν' ἀλήψης το πρόσοπον σ(ου)· κ(αὶ) να καθαρίσι: ~ Οποῦ πυκνοθῆ ο αν(θρωπ)ος· κ(αὶ) πτὴ καὶ βήχιν να ψοίσις βλησκούνην· με το κρασῖν [. . .]

Τελ. (φ. 80β): [. . .] να κάψις καβουρὸν ἧς τα δαύλήα· κ(αὶ)) νὰ τῶ πυῆσῖς ἄνθος· κ(αὶ) να βάλης και σίκα τὰ πεύτοῦν ἀπο τι σικαία· καὶ οὐδὲν τα ἠδῆ κανοὶς νὰ

Ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τριῶν διαφόρων χειρῶν.— Α': φύλλα 1α - 35β. Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,095 × 0,065. Στίχοι 14.— Β': φύλλα 36α - 42β. Γραφὴ παρομοία πρὸς τὴν τοῦ α' γραφέως. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων αἱ αὐταί, ὡς καὶ στίχοι οἱ αὐτοί.— Γ': φύλλα 43α - 80β. Γραφὴ πλέον ἀδεξία. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολλά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,105 × 0,070. Στίχοι 18. Ἐρυθρογραφίαι εἰς ὁλόκληρον τὸν κώδικα. Μετὰ τὰ φύλλα 26, 42 καὶ 74 χάσμα εἰς τὸ κείμενον, λόγῳ ἐκπεσόντων φύλλων. Ἄγνωστος ἐπίσης ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλλειπόντων φύλλων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ κώδικος. Ὁ κῶδιξ φέρει παλαιάν, δι' ἰοχρόου μελάνης, φυλλαρίθμησιν, τὴν ὁποίαν κατηργήσαμεν, διότι εἶχε παραλειφθῆ ἡ ἀρίθμησις ἑνὸς φύλλου (μετὰ τὸ φ. 16).

Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἔχουν ἐκπέσει. Ὁ κῶδιξ ἐφθαρμένος καὶ ρυπαρός. Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως, δι' ἰοχρόου μελάνης, ὡς καὶ ἡ παλαιὰ φυλλαρίθμησις, 30. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 79, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α καὶ ἐπὶ τοῦ παραφύλλου εἰς τὸ τέλος τοῦ κώδικος (συνερραμμένου ἐν εἴδει ἐξωφύλλου). Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς ὡσαύτως Χρ. Μπέντα, διὰ μολυβδίδος, ἡ ἔνδειξις: *45/9-6-953.*
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 45/135.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 187 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 14β - 15α (δεῖγμα γραφῆς).

136

Χάρτης Διαστ. 0,130 × 0,095 Αἰὼν XVIII (1763) Φύλλα 48

Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου, Χρηστοήθεια (κεφ. α' - ι').

— φ. 1α: «Χρηστοήθεια συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἐντιμοτάτου καὶ λογιωτάτου, ἀρίστου τε ἐν τῇ γραμματικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ παιδείᾳ διδασκάλου τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς κῦρ Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου».

Ἀρχ.: Χρηστοήθεια τὸ παρὸν ὀνομάζεται σύγγραμμα χρηστότητα ἠθῶν καὶ κοσμιότητα τρόπου ὑποτιθέμενον· μετενήνεκται ὑπό τινος ἐκ τῆς λατινίδος εἰς ἁπλῆν [...]

— φ. 1β: «Προοίμιον».

Ἀρχ.: Τιμιώτατον μὲν τῶν ἐν ἀνθρώπῳ μερῶν ἡ ψυχή, καὶ παρὰ πολὺ θατέρου, δηλονό⟨τι⟩ τοῦ σώματος, ὑπερκείμενον [...]

— φ. 46β: Τέλος τοῦ ὅλου κειμένου.

Τελ. (κεφ. ι'): [...] μηδὲ προσδέχου τὰς κατὰ τῶν φίλων διαβολὰς ἀπερισκέπτως.

Περὶ τῆς α' ἐκδόσεως τῆς Χρηστοηθείας (Βενετία 1780, «παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ») βλ. E. Legrand, *Bibl. Hell.*, *XVIII s.*, τόμ. 2, ἀρ. 1005, σ. 332 - 334.

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γράμματα στρογγυλά, εὐμεγέθη καὶ εὐανάγνωστα. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Ἡ γεγραμμένη ἐπιφάνεια τοῦ φύλλου περιλαμβάνει 16 - 17 στίχους.

Τὰ φύλλα 47β - 48α ἄγραφα. Ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τοῦ κώδικος, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῶν πινακίδων τῆς σταχώσεως, ἔχει ἐπικολληθῆ ἀνὰ ἓν δίφυλλον, ἀποσπασθὲν ἐξ ἄλλου, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ὡς φαίνεται, κώδικος.

Ἐπὶ τῶν φύλλων 46β - 47α τὸ κάτωθι κωδικογραφικὸν σημείωμα:

Πέρας εἴληφε παρ' ἐμοῦ δη|μητρίου περιβολίτου υἱοῦ τοῦ ἰωάν|νου· ἐν ἔτει χιλιοςῷ ἑπτακοσιο|ςῷ ἑξηκοςῷ τρίτρῳ [sic] *μαιμακτηριῶ||νος πρώτη μεσοῦντος ἐν συράκῳ*[1] | *ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδας,* | *κ(αὶ) οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένας,* | *κ(αὶ) οἱ πραγματεύοντες ἰδεῖν τὰ κέρ|δη, οὕτω κ(αὶ) οἱ γράφοντες εἰδεῖν τὸ τέλος:* | *ἡ μὲν χεὶρ ἡ τάδε γράψασα, σαπήσε|ται φεῦ κ(αὶ) γενήσεται κόνις· τὰ δὲ γρα|φόμενα μένουσιν εἰς πληρέζατα ἔτη·* | *τέλος κ(αὶ) τῷ θεῷ δόξα.*

Καὶ εὐθὺς κατωτέρω (ἐν φ. 47α), διὰ χειρὸς τοῦ κωδικογράφου, τὰ ἑξῆς:

«ἐπίγραμμα εἰς τὸν συγγραφέα τῆς βίβλου»:

ἠέλιος πέδον ἐξ ἀσίας ἀνίσχεν ἅπαν | *αὐγᾶσαι ποιέει· ἀντώνιος δὲ* | *βιβλίον ῥέξας τόδε, νοῦν μερόπων φωτίζει* | *νοῦ καλλωπισμὸν ἅπαντας μυέων.*

Τέλος, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρός, ἐν συνεχείᾳ τῶν ἄνωθεν, τὸ ἑξῆς κτητορικόν: «ἕτερον εἰς τὸν κτήσαντα ἰαμβικόν»:

Ἱερομονάχου πέλω δαμιανοῦ, | *ἔσμασι τοῦ γραφεῖσα δέλτος ἥδ' ἐγώ.*

Στάχωσις ἐφθαρμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἄνευ διακοσμήσεως.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει μετρία.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 117, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 48β, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 46/136.

---

1. Μετὰ τὴν λέξιν *μεσοῦντος* ἔχουν διαγραφῆ αἱ λέξεις *ἐπὶ δεκάτη* καὶ ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ περιθώριον, ἐγράφησαν αἱ λέξεις *ἐν συράκῳ*.

Ἐπὶ τοῦ φ. 48β ὁ αὐτὸς Χρ. Μπέντας, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953, ἔχει ἀναγράψει τὸν ἀριθμὸν 46 καὶ τὴν ἡμερομηνίαν καὶ χρονολογίαν 9-6-53, ὡς ἐπίσης, ἄγνωστον πότε, καὶ τὸν ἀριθμὸν 13, μὲ τὴν ἔνδειξιν παραπλεύρως αὐτοῦ «Δολιανά», ἡ ὁποία πιθανῶς δηλοῖ τὴν προέλευσιν τοῦ κώδικος.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 188 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 46β - 47α (δεῖγμα γραφῆς).

137

Χάρτης Διαστ. 0,235 × 0,165 Αἰὼν XIX (1830) Φύλλα 113

Μουσικὸς κῶδιξ. Ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἀνθολογία.

— φ. 1α: Ἀνοιξαντάρια (τὸ κείμενον ἀκέφαλον).
Ἀρχ.: καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσι [...]

— φ. 6α: «Μακάριος ἀνήρ, Πέτρου λαμπαδαρίου του Πελοποννησίου· συνετμήθη δὲ παρὰ Μανουήλ· ἦχος πλ. δ'».

— φ. 9β: «Μακάριος ἀνήρ, Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου· ἦχος πλ. δ'». Ἐν φ. 17α: «Τέλως τὰ μακάριος καὶ τῶ Θεῶ δόξα».

— φ. 17β: «Κεκραγάρια κατ' ἦχον μελουργιθέντα παρὰ Ἰωάνου τοῦ Δαμασκινοῦ· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [...]

— φ. 33β: «Τὰ κατ' ἦχον κεκραγάρια Ἰακόβου προτουψάλτου· ἦχος α'».
Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ [...]

— φ. 56α: «Εἰς τὴν εἴσοδον μέλος αρχέον· ἦχ(ος) β'».
Ἀρχ.: Φῶς ἱλαρὸν [...]

— φ. 57α: Θεοτοκίον.
Ἀρχ.: Θεοτόκε παρθένε χαῖρε κεχαριτωμένη [...]

— φ. 60α: Θεοτοκίον «Πέτρου Μπερεκέτου ὀκτάηχον».
Ἀρχ.: Θεοτόκε παρθένε χαῖρε κεχαριτωμένη [...]

— φ. 65α: «Ἕτερον Γρηγορίου πρωτοψάλτου· ἦχος πλ. β'». [Κοντάκιον τοῦ Μεγάλου Κανόνος.]
Ἀρχ.: Ψυχή μου ψυχή μου ἀνάστα, τί καθεύδεις, τὸ τέλος ἐγγίζει [...]

— φ. 65α: «Ὁ εἱρμὸς τῆς θ' ᾠδῆς· Πέτρου Βυζαντίου· πλ. β'».
Ἀρχ.: Ἀσπόρου συλλήψεως ὁ τόκος ἀνερμήνευτος [...]

— φ. 66α: «Ἰδιόμελα τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς μελισθέντα παρὰ Ἰακώβου πρωτοψάλτου· τῆ α' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν· ἦχος δ'».
Ἀρχ.: Ἔλαμψεν ἡ χάρις σου Κύριε [...]

φ. 67α: «Τῆ β' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν· ἦχος πλ. δ'».
Ἀρχ.: Δεῦτε ἐκκαθάρωμεν ἑαυτοὺς [...]

φ. 68α: «Τῆ γ' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Χαλινοὺς ἀποπτύσας τοὺς πατρικοὺς [. . .]

φ. 69α: «Τῆ δ' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: 'Ατενίσαι τὸ ὄμμα εἰς οὐρανὸν οὐ τολμῶ ὁ τάλας ἐγὼ [. . .]

φ. 69β: «Τῆ ε' Κυριακῆ τῶν νηστειῶν· ἦχος (βαρύς)».

"Αρχ.: 'Ο τὸν ἀμπελῶνα φυτεύσας καί τοὺς ἐργάτας καλέσας [. . .]

φ. 70β: «Τη: 6: Κυριακῆ των νηστειῶν· ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: Λησταῖς λογισμοῖς περιπεσὼν [. . .]

— φ. 73α: «Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη τεσσαρακοστῆ ἐν τοῖς ἀποδείπνοις Πέτρου λαμπα(δαρίου)· ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς γνῶτε ἔθνη [. . .]

— φ. 78α: «Στίχοι ψαλλόμενοι εἰς τας ὥρας τὴς μεγάλης: μ: [=τεσσαρακοστῆς]· εἰς τιν α' ὥραν· ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: Εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου [. . .]

φ. 79α: «Εἰς τὶν ς' ὥραν ἦχος β'».

"Αρχ.: 'Ο ἐν ἕκτη ἡμέρα τε καὶ ὥρα τῶ σταυρῶ προσηλώσας [. . .]

φ. 79α: «Εἰς τὶν θ' ὥραν· πλ. δ'».

"Αρχ.: 'Ο ἐν τῆ ἐνάτη ὥρα δι' ἡμᾶς σαρκὶ τοῦ θανάτου γευσάμενος [. . .]

— φ. 79β: «Τὰ παρόντα ψάλλονται ἐν ταῖς Κυριακαῖς τῆς μεγάλης: μ: [=τεσσαρακοστῆς]· Πέτρου Πελ(οπον)ν(ησίου)· πλ. α'».

"Αρχ.: Θεοτόκε παρθένε χαῖρε κεχαριτωμένη [. . .]

— φ. 80α: «"Αξιον ἐστὶ τὸ συνηθισμένον, ἐτονίσθη δὲ Χουρμουζίου χαρτοφύλακος· ἦχος πλ. β'».

"Αρχ.: "Αξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον [. . .]

— φ. 81α: «Μάθημα θεοτοκείον μελισθὲν παρὰ Χουρμουζίου διδασκάλου· ἦχος α'».

"Αρχ.: 'Ρόδον τὸ ἀμάραντον [. . .]

— φ. 85α: «Τῆ ὑπερμάχω, δίχορον· ἦχος πλ. δ'».

— φ. 89α: «Τῆ ἁγία καὶ με(γάλη) ευδομ(άδι) αλλ⟨ηλ⟩ουάριον τοῦ νυμφίου· ἦχος πλ. δ'».

— φ. 91α: «Τῆ Μ. Πέμπτη· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: "Οτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ ἐν τῶ νιπτῆρι τοῦ δείπνου ἐφωτίζοντο [. . .]

— φ. 93α: «Τῆ ἁγία κ(αὶ) μεγάλη: Δ: [=Τετάρτη] Πέτρου λαμπ(αδαρίου)· ἦχος πλ. δ'» [τροπάριον τῆς Κασσιανῆς].

"Αρχ.: Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις [. . .]

— φ. 96β: «'Εκ τῶν στίχων τῶν αἴνων τοῦ αὐτοῦ Πέτρου· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: Κύριε ἀναβαίνοντός σου ἐν τῶ σταυρῶ [. . .]

— φ. 97β: «Τοῦ αὐτοῦ· ἦχος πλ. δ'».

"Αρχ.: "Ηδη βάπτεται κάλαμος ἀποφάσεως παρὰ κριτῶν ἀδίκων [. . .]

— φ. 99α: «"Ετερον παρα 'Ιακώβου· ἦχος πλ. δ'» [τροπάριον τῆς Κασσιανῆς].

Ἀρχ.: Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις [. . .]

— φ. 100Α^{β}: «Ἐκ των στίχων των αἴνων του αυτοῦ Ἰακώβου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Κύριε ἀναβαίνοντός σου ἐν τῷ σταυρῷ [. . .]

— φ. 101^{α}: «Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη τέσσαρακοστὴ [sic] μετὰ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου Πέτρου λαμπ(αδαρίου)· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Δόξα Πατρὶ [. . .]. Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας ζωοδότα [. . .]

— φ. 102^{α}: «Τῇ ιε' Αὐγούστου εις την Κοίμη⟨σιν⟩ της Θεοτόκου Ἰακώβου πρωτοψάλτου ὀκτάηχον· ἦχος α'».

Ἀρχ.: Θεαρχίῳ νεύματι [. . .]

— φ. 105^{α}: «Τοῦ μεγάλου σαβατου αντι αλου· ἦχος (βαρύς)».

Ἀρχ.: Ἀνάστα ὁ Θεὸς κρίνων τὴν γῆν [. . .]

— φ. 105^{α}: «Τριαδικὰ Πέτρου λαμπαδαρ(ίου) ἦχος β'».

Ἀρχ.: Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς τὴν ὑπέρθεον ὑμνεῖν τριάδα [. . .]

— φ. 106^{α}: «Ε⟨ὐ⟩λογητάρια Πέτρου λαμπαδαρίου· ἦχος πλ. δ'».

Ἀρχ.: Εὐλογητὸς εἶ Κύριε δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου [. . .]

— φ. 108^{α}: «Δεκεμβρίου 24· εἰς τὴν ἐνάτην ὥραν· Δόξα, καὶ νῦν· πλ. β'».

Ἀρχ.: Σήμερον γεννᾶται ἐκ παρθένου [. . .]

— φ. 108^{β}: «Εἰς τὴν ε' [Ἰαν.]. Ἡ παραμονὴ τῶν Θεοφανείων. Εἰς τὴν θ' ὥραν. Δόξα, καὶ νῦν· ἦχος πλ. α'».

Ἀρχ.: Τὴν χεῖρά σου τὴν ἁψαμένην [. . .]

— φ. 109^{β}: «Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη Παρασκευῇ εἰς τὴν θ' ὥραν· ἦχος πλ. β'. Δόξα, καὶ νῦν».

Ἀρχ.: Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου [. . .]

— φ. 110^{β}: «Τα ενδεκα εωθινα: εωθινον α'· ηχος α'».

Ἀρχ.: Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις [. . .]

Ὁ κῶδιξ περιέχει μόνον τὰ ἑπτὰ πρῶτα ἑωθινά, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἕβδομον (φ. 113^{β}) εἶναι κολοβόν, διότι τὸ φύλλον 113 (τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ κώδικος), εἶναι κεκομμένον κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ, μετὰ δὲ τὸ φύλλον τοῦτο ἄγνωστος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπεσόντων καὶ ἐλλειπόντων φύλλων.

Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς μελογράφοι:
Βαλάσιος [=Μπαλάσιος] ἱερεύς: φ. 33^{β}.
Γρηγόριος πρωτοψάλτης [τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φ. 65^{α}.
Ἰάκωβος πρωτοψάλτης [τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. 48^{β}, 66^{α}, 67^{α}, 68^{α}, 69^{α}, 69^{β}, 70^{β}, 99^{α}, 100Α^{β}, 102^{α}.
Ἰωάννης Δαμασκηνός: φ. 17^{β}.
Ἰωάννης Κλαδᾶς: φφ. 2^{α}, 3^{α}.
Μανουὴλ [πρωτοψάλτης]: φφ. 2^{α}, 6^{α}.
[Ξένος] Κορώνης: φ. 3^{α}.
Πέτρος Βυζάντιος: φ. 65^{α}.

Πέτρος Μπερεκέτης: φ. $60^α$.
Πέτρος Πελοποννήσιος, λαμπαδάριος [τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. $6^α$, $9^β$, $73^α$, $79^β$, $93^α$, $96^β$, $97^β$, $101^α$, $105^α$, $106^α$.
Χουρμούζιος διδάσκαλος καὶ χαρτοφύλαξ [τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας]: φφ. $80^α$, $80^β$, $81^α$.

Τὸ κύριον τμῆμα τοῦ κώδικος (φφ. $1^α$ - $92^α$, $101^α$ - $113^β$) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Δι' ἑτέρας χειρός, πλέον ἀδεξίας, τὰ φύλλα $93^α$ - $100^β$. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,180 × 0,115. Τὰ φύλλα $92^β$ καὶ $98^β$ ἄγραφα.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου $84^β$, μετὰ τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου, διὰ χειρὸς τοῦ κυρίου γραφέως τοῦ κώδικος: *1830 τέλως.*
Μετὰ τὸ φύλλον 99 ἀριθμεῖται φύλλον 100Α καὶ ἐν συνεχείᾳ 100, 101 κἑξ.

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος, διότι αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεώς του ἔχουν ἐκπέσει.
Διατήρησις ἐν γένει μετρία.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 114, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 112β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 47/137. Ἐπὶ τοῦ φ. 112β, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (ὁ ὁποῖος προφανῶς ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1953), ἡ ἔνδειξις: *47/9-6-953.*

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 189 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων $5^β$ - $6^α$ (δεῖγμα γραφῆς).

138

Χάρτης Διαστ. 0,205 × 0,146 Αἰὼν XIX Φύλλα 12

Κείμενον θρησκευτικόν, παραινετικόν. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

Ἀρχ.: εἴπεν ἀπώδωται οὖν τὰ κέσαρος κέσαροι καὶ τὰ τῶ θεῶ [sic] τῶ θεῶ· βλέπετε ἄνθρωποι ὅτι δὲν ἀπέσχε ὁ θεός, πλὴν ζητὴ τὴν εὐχαριστίαν [. . .]
Τελ. (φ. 12β): [. . .] κ(αὶ) πάντες ἐξέκληναν κ(αὶ) οὐκέστιν ἐῶς ἑνὸς, πάντες ἠχριώθησαν, κ(αὶ) οὐκὲ

Τὸ φυλλάδιον ὁλόκληρον γεγραμμένον διὰ τῆς αὐτῆς ἀδεξίας χειρὸς ὀλιγογραμμάτου τινός.

Ἀστάχωτον, τοποθετημένον σήμερον ἐντὸς ἐξωφύλλων ἐκ χαρτονίου, προερχομένων ὅμως ἐξ ἄλλου κώδικος. Ἐπὶ τῆς ἐτικέττας τοῦ ἐξωφύλλου τούτου: *Νέα ἀρίθμησις τῆς 8-6-53 ἀρ. 48.* Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 12β σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν καὶ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Χρ. Μπέντα (ἄνευ ἀριθμοῦ).
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 48/138.

139

Χάρτης	Διαστ. 0,205 × 0,152	Αἰὼν XIX (1806)	Φύλλα 190

Μαθηματάριον. Μετ' ἐνδιαστίχου ἑρμηνείας.

1 (φ. 1α) «Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου τετράστιχα ἰαμβικὰ καὶ ἡρῶα· εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα, ἐν τῇ παλαιᾷ πάσῃ γραφῇ εἰς τὸ ἑξαήμερον ἔργον τοῦ Θεοῦ».

α' (φ. 1α) «Γένεσεις [sic]: κεφάλαιον α'».

Ἀρχ.: Ἐν ἡμέραις ἓξ τὴν κτίσιν κτίζεις Λόγε
οὐχ ὡς ῥοπῇ τὸν κόσμον ἀσθενῶν κτίσαι
ἀλλ' ἵνα ταῖς ἓξ προστιθῇς τὴν ἑβδόμην
τὸν σαββατισμὸν τὸν τελευταῖον μάθω.
....

Ἀκολουθοῦν: β' (φ. 16α) «Ἔξοδος»· γ' (φ. 23β) «Λευϊτικόν»· δ' (φ. 24β) «Ἀριθμοί»· ε' (φ. 28α) «Δευτερονόμιον»· ϛ' (φ. 31β) «Κριταί»· ζ' (φ. 38α) «Βασιλειῶν Α'»· η' (φ. 46α) «Βασιλειῶν Β'»· θ' (φ. 51α) «Βασιλειῶν Γ'»· ι' (φ. 56α) «Βασιλειῶν Δ'».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 59α: *Τέλος τῆς παλαιᾶς γραφῆς | 1806 Ἰουλίου 15.*

2 (φ. 61α) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ Τετραευαγγελίῳ». Κολοβόν.

«Εἰς τὴν γέννησιν τῆς Θεοτόκου».

Ἀρχ.: Ναὶ λυχνία πρόκεισο, καὶ παστὰς πλέκου
καὶ στάμνε πλάττου καὶ φύου χρυσῇ βάτε,
τὸ φῶς πάρεστιν, εὐπρεπὴς ὁ νυμφίος,
ἐγγὺς τὸ μάννα, καὶ τὸ πῦρ ἤδη φθάνει.
....

Ἀκολουθοῦν στίχοι: (φ. 61β) εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, (φ. 75β) εἰς τὸ κατὰ Μᾶρκον, (φ. 81α) εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην, (φ. 84β) εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων.

Μετὰ τὸ φύλλον 92β χάσμα εἰς τὸ κείμενον. Ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον, ἢ ἓν ἢ περισσότερα ὀκτάφυλλα καὶ ἓν φύλλον.

3 (φ. 93α) [Τοῦ αὐτοῦ] τετράστιχα εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: συμπνοέων βίοτῳ καὶ ἤθεσιν πᾶσιν ὁμοῖος,
δὴ τότε καὶ τετράτην τριάδ' εἴχομεν ἀμφὶ νόοισιν.
Τί ταῦτα Βασίλειε πάνσεμνον κάρα
τὸν Γρηγόριον ἐν βασίμοις τὸν μέγαν.
....

4 (φ. 95α) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμοῖα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ βίῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου».

Ἀρχ.: Αὐχεῖ μὲν Ἑλλὰς μυρίους τοὺς ἐκγόνους,
αὐχεῖ δὲ Πόντος τὸν Βασίλειον μόνον
....

5 (φ. 100β) «Τοῦ αὐτοῦ ὁμοῖα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ βίῳ τοῦ Χρυσοστόμου».

"Αρχ.: Ὡς καινὸς οὗτος τῆς μεταλλείας τρόπος

. . . .

Τὰ φύλλα 107β - 108β εἶχον καταλειφθῆ ἀρχῆθεν ἄγραφα· ἐκ τῶν ὑστέρων κατεχωρίσθησαν εἰς ταῦτα πασχάλια τῶν ἐτῶν 1838 - 1846.

6 (φ. 109α) «Στίχοι ἰαμβικοὶ χρηστοηθείας πλήρεις
παραφρασθέντες Δανιὴλ τῷ Πατμίῳ
χάριτι μέτρου εἰσαγωγικῶν χάριν».
«Προοίμιον».

"Αρχ.: Ψυχὴ καὶ σῶμα οὐσία βροτῶν πέλει
κρείττων δὲ τυγχάνει ψυχὴ τοῦ σώματος

. . . .

7 (φ. 131α) «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν».

"Αρχ.: Τίς; πόθεν ἐς βίον ἦλθον; ἐπεὶ δέ με γαῖα καθέξει, τίς πάλιν ἐκ κόνιος ἔσσομ' ἀνιστάμενος; [. . .]

8 (φ. 144β) «Τοῦ αὐτοῦ τετράστιχα: Γρηγορίου πόνος εἰμί· τετραστιχίην δὲ φυλάσσω γνώμης πνευματικῆς μνημόσυνον σοφίης».

"Αρχ.: Πρᾶξιν προτιμήσειας ἢ θεωρίαν;
ὄψις τελείων ἔργον· ἡ δὲ πλειόνων·

. . . .

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 153α: «Τέλος τῶν τετραστίχων».

9 (φφ. 153β - 159α) Λόγος εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων «περὶ τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως».

"Αρχ.: Ἀνέστησε τὸν τετραήμερον ὁ καθαιρέτης τοῦ ᾅδου, ὁ νικητὴς τοῦ θανάτου [. . .]

10 (φφ. 159β - 163β) «Διήγησις εἰς τὸν θρῆνον τοῦ προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς τὴν ἅλωσιν ταύτης· καὶ περὶ τῆς ἐκστάσεως Ἀβιμέλεχ (BHG 778). Βλ. καὶ κώδ. 145_{10}.

"Αρχ.: Ἱερεμίας ὁ μέγας προφήτης, ἐξ Ἀνανὼθ τυγχάνων τῆς κώμης, περὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ Βαβυλῶνος πολλὰ προηγόρευσεν [. . .]

11 (φφ. 164α - 171α, 176α - 179β) Βίοι ἁγίων, μαρτύρων καὶ ἄλλα συναφῆ.

α′ (φ. 164α) «Τετάρτη αὐγούστου μνήμη τῶν ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ, Μαξιμιλιανοῦ, Ἐξακουστωδιανοῦ, Ἰαμβλίχου, Μαρτινιανοῦ, Διονυσίου, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίου» (BHG 1599c).

"Αρχ.: Οὗτοι οἱ ἅγιοι ὑπῆρχον ἐπὶ Δεκίου βασιλέως, καὶ καιρὸν λαβόντες βουλεύσασθαι [. . .]

β′ (φ. 165β) Αὐγούστου ιε′, ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (BHG 1056i).

"Αρχ.: Οὐ θαῦμα θνήσκειν κοσμοσώτειρα⟨ν⟩ κόρην,
τοῦ πρωτοπλάστου σαρκικῶς τεθνηκότος·
ζῇ ἀεὶ θεομήτωρ, κἂν δεκάτη θάνε πέμπτη.

"Οτε πρὸς ἑαυτὸν Χ(ριστὸ)ς ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν, προσλαβεῖν ηὐδόκησε τὴν ἰδίαν μ(ητέ)ρα, τότε πρὸ τριῶν ἡμερῶν δι' ἀγγέλου αὐτῇ [. . .]

γ′ (φ. 166β) Αὐγούστου κς′, «ἡ ἀνάμνησις τῆς εἰσόδου τῆς ἀχειροποιήτου μορφῆς τοῦ κυρίου καὶ Θ(εο)ῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χ(ριστο)ῦ, ἐκ τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως εἰς ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων ἀνακομισθείσης» (BHG 793).

Ἀρχ.: Τοῦ κυρίου καὶ μεγάλου Θ(εο)ῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χ(ριστο)ῦ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος πολλὰ θαύματα ποιοῦντος [...]

δ′ (φ. 169α) «Εἰς ταῖς 29 τοῦ αὐγούστου μηνός, μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων, Δάδα, Γοβδελαᾶ καὶ Κασδόας, ὧν οἱ μὲν συγγενεῖς, οἱ δὲ γνήσια τέκνα Σαβωρίου βασιλέως Περσῶν» (BHG 480e).

Ἀρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις Σαβωρίου βασιλέως Περσῶν, πατρὸς τοῦ ἁγίου Γοβδελαᾶ, τὶς Δάδας ὄνομα χριστιανός, πρῶτος τοῦ παλατίου [...]

ε′ (φ. 170β) «[Τῇ δ′ δ]εκεμβρίου μηνός, μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρ[τυρος Σεραφείμ,] ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου τοῦ ... ω· μαρτύριον καὶ βίος τοῦ αὐτοῦ ἱερομάρτυρος».

Ἀρχ.: [Οἱ ἅγι]οι καὶ θεοφόροι πατέρες, διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Πν(εύματο)ς, ἐδ[ίδαξ]αν εἰς ἡμᾶς τὰς ἐτησίους μνήμας τῶν ἁγίων ὡσὰν εἰκόνας [...]. Οὗτος λοιπὸν ὁ ἅγιος Σεραφεὶμ ὁ ἱερομάρτυς ἦτο ἔκ τινος χωρίου [...]

ς′ (φ. 176α) «Τῇ πέμπτῃ τοῦ ὀκτωμβρίου [sic] μηνός, ὀπτασία Κοσμᾶ μοναχοῦ, φοβερὰ καὶ ὠφέλιμος» (BHG 2086).

Ἀρχ.: Ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ δεκάτῳ τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ τὰ Ῥωμαίων εὐσεβῶς διιθύνοντος σκῆπτρα, ἦν τις ἀνὴρ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ [...]

ζ′ (φ. 179α) «Τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου, ὠφέλιμος διήγησις» (BHG 1005m).

Ἀρχ.: Τρεῖς τινὲς ἡγιασμένοι γέροντες, Σέργιος καὶ Ὑγῖνος καὶ Θεόφιλος ἐκ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀσκληπιοῦ [...]

12 (φ. 188β) «Εὐχὴ εἰς τὴν μυαρὰν καὶ ἀκάθαρτον γυλοῦ».

Ἀρχ.: Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Π(ατ)ρ(ὸ)ς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πν(εύματο)ς, ὡς ἐξερχέτω [sic] ὁ κ(ύριο)ς ἡμῶν Ἰησοῦς Χ(ριστὸ)ς ἀπὸ τὸ ὄρος τοῦ Σινᾶ [...]

Ὁ κῶδιξ, κατὰ τὸ κύριον μέρος του, γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Τὰ φύλλα 59β - 60β, 171β - 175β, 180α - 188α καὶ 190β ἄγραφα. Ἐπὶ τοῦ φύλλου 189α-β δοκιμαὶ κονδυλίου· ἐπὶ τοῦ φύλλου 190α ἀριθμητικαὶ πράξεις. Τὸ κάτω τμῆμα τοῦ κώδικος ἐλλιπὲς καὶ λίαν ἐφθαρμένον ἐκ τῆς ὑγρασίας.

Στάχωσις κατεστραμμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ. Ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῆς σταχώσεως ταινία λινοῦ ὑφάσματος. — Διατήρησις τοῦ κώδικος κακή.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του) 3, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α. Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 49/139. Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα πάλιν (ὁ ὁποῖος ἦτο παρὼν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1953), ἡ ἔνδειξις: *49/9-6-953*.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α ξ 190 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τοῦ φύλλου 1α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου, δεῖγμα γραφῆς).

140

Χάρτης στιλπνὸς Διαστ. 0,154 × 0,110 Αἰὼν XVI/XVII Φύλλα ΛΒ′+Σελ. 110

1 (φ. Βα) «Ἀρχὴ τῆς ἀκολουθίας τοῦ καθ' ἡμέραν μεσονυκτικοῦ».
Ἐν φ. Λβ: «Τέλος τῆς καθημέρας μεσονυκτικὸν» [sic].

2 (φ. ΛΑα) «Μεσονυκτικὸν τῆς Κυριακῆς».
Ἀρχ.: Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τὴν ὑπέρθεον ὑμνεῖν τριάδα [...]

3 (σελ. 1) «Ἐπιτομὴ ἐκ τῶν προφητάνακτοδαβιτικῶν ψαλμῶν τῶν εὐχῶν μόνων ἐκλεγεισ(ῶν) παρὰ τοῦ παναγιωτάτου Γεναδίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίνου πόλεως τοῦ σχολαρίου».
— σελ. 2: «Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὸ ἔθος τὸ περι ταύτα κρατείσθω, καὶ τὸ ψαλτήριον αὐτὸλεξία [sic] ἀναγινωσκέτο [...]».
— σελ. 4: «Ἔναρξις τῶν εὐχῶν τῶν ἐκ τῶν δαβιτικῶν ψαλμῶν».
Ἀρχ.: Δόξα σοι Κ(ύρι)ε δημιουργὲ καὶ Θεὲ ἡμῶν· δόξα σοι προμηθεῦ ἡμῶν καὶ λυτρωτὰ [...]
— σελ. 98: Τελευταία εὐχή.
Ἀρχ.: Κ(ύρι)ε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαία, σὺ ἔγνως τὴν καθέδραν μου [...]
Τελ. (σελ. 105 - 106): [...] σύ μου ἡ ἐλπὶς || ὁ πατήρ, καταφυγή μου ὁ υἱός, σκέπη μου τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον τριὰς ἁγία ὁ Θ(εὸ)ς ἡμῶν δόξα σοι εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου (σελ. 106), διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως, εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας σταυροειδοῦς κοσμήματος, τὰ ἑξῆς:

μη *φά*
νη *τρο* [=*Μητροφάνης*]

Προφανῶς, πρόκειται περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ γραφέως.

Ὁ κῶδιξ ὑπὸ δύο χειρῶν γεγραμμένος. Α′ χεὶρ (Μητροφάνης): φφ. Βα - ΙΒα καὶ σελ. 1 - 106. Γραφὴ στρογγυλόσχημος, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά.— Β′ χείρ: φφ. ΙΒβ - ΛΒα. Γραφὴ περισσότερον ἀδεξία τῆς τοῦ α′ γραφέως. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα.
Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων τοῦ κώδικος 0,095 × 0,065.
Στίχοι 13. Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.
Τὰ φύλλα Αβ καὶ Λβ ἄγραφα.
Ἐπὶ τῆς σελίδος 107, διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας: *ἐφραὶμ ἱερομονάχου*. Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα καὶ ἐπὶ τῶν σελίδων 108 - 110 δοκίμια κονδυλίου.
Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τῆς ὀπισθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως: «Τροπάριον εἰς τοὺς ἁγίους πάντας».
Ἀρχ.: Ἀστράπτη τῶν ἁγίων ἡ πανοίγυρις, συγχέρει ἐκλησία κ(αὶ) ὁ οὐρανὸς [...]

Στάχωσις ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπενδεδυμένων διὰ καστανοχρόου βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πλουσία ἔντυπος διακόσμησις. Σώζεται καὶ ὁ δερμάτινος θηλυκωτὴρ τῆς σταχώσεως.

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 94, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα καὶ ἐπὶ τῆς σελίδος 110, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 50/140.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, διὰ γραφίδος πρασίνου χρώματος, ἡ ἔνδειξις: *50/8-6-53*.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 191 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν σελίδων 32 - 33 (δεῖγμα γραφῆς).

141

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,160 Αἰὼν XIX Φύλλα 72

Στιχουργήματα ἀνεπίγραφα, δεκαπεντασύλλαβα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ἄλλα κείμενα.

1 (φ. 1α) Ἀνεπίγραφοι στίχοι κατ' ἀλφάβητον.

Ἀρχ.: Ἀπαρχὴν τῶν ἀγαθῶν ἔγνωμέν σοι Μαριάμ
ὅτι ἔτεκες υἱόν, τὸν παντοκράτορα Χριστόν.
. . . .
Τελ. (φ. 18α): . . . .
ὦ κυρία Μαριὰμ ὡς τῖς ψάλλει τὸν Χριστὸν
δὸς πτεσμάτων ἄφεσιν καὶ ζωὴν αἰώνιων. Ἀμήν.

Ἕκαστον γράμμα τῆς ἀλφαβήτου δὲν ἀντιστοιχεῖ εἰς ἕνα μόνον στίχον, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνεται εἰς πολλοὺς κατὰ συνέχειαν στίχους.

2 (φ. 19α) Ἕτεροι ἀνεπίγραφοι στίχοι.

Ἀρχ.: «Γυναῖκες ακουτίσθηται, φονῆς».
Μαρία μυριώνιμε, παρθένε κυριώνημε
ἄσπιλε παναμώμητε, ἄχραντε Θεοτόκε
. . . .
Τελ. (φ. 24β): . . . .
εσχάτη μου ἀναπνωϊ, κυρία μου Θεοτόκε,
γλυκύτατόν μοι ὄνομα εὐλογημένη Μαρία. Ἀμήν.

3 (φ. 24β) Ἕτεροι στίχοι: «Προοίμιον τῆς θείας γέφυρας».

Ἀρχ.: Γυναίκες, ἀκουτίσθηται, φωνὴν ἀγαλλιάσεως,
λέγω τοῖς πάσι χαῖρετε, θείαν χαρὰν μεγάλην,
ὅτι ἐφάνη ὁ Χριστὸς ἐκ γυναικὸς παρθένου
. . . .
Τελ. (φ. 46β): . . . .
εἶναι χαρὰ πνευματικῆ καὶ πάντα εἶναι μέρα.

4 (φφ. 47α - 56β) Εὐχὴ ἀνεπίγραφος.

Ἀρχ.: Ἄναρχε θεία κ(αὶ) παναγία τριὰς ἡ λόγω θείω μόνω κτήσασα τὰ σύμπαντα, σὲ ὑμνῶ [. . .]

5 (φφ. 57α - 72β) Κείμενον ἀνεπίγραφον παραινετικόν.

Ἀρχ.: Ἀγαπητή μου ἀδελφοὶ πάντες ὅσοι ἦσθαι λυπημένοι κ(αὶ) πικραμένοι ἀποτὲς [sic] σήμερον σύγχυσαις [...]

Τὰ ὑπ' ἀρ. 1 - 3 κείμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς γεγραμμένα. Γραφὴ ἐν γένει πρόχειρος καὶ ἀδεξία.

Ἀστάχωτον φυλλάδιον. Εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος σφραγῖδες τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν καὶ ὑπογραφαὶ τοῦ Χρ. Μπέντα (ἄνευ ἀριθμοῦ).

Βλ. καὶ τὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων Ἁγ. Στεφάνου 125 καὶ 147.

142

Χάρτης λεπτὸς καὶ λεῖος Διαστ. 0,325 × 0,202 Αἰὼν XIX (1840 - 1881) Φύλλα Α'-Β'+Σελ. 422

Κατάστιχον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν ἐτῶν 1840 - 1881.

Καταγραφαὶ κειμηλίων, ἱερῶν σκευῶν καὶ ἄλλων, βιβλίων, ἐγγράφων. Ἰσολογισμοί, δοσοληψίαι οἰκονομικαὶ διάφοροι, κτηματολόγιον, μοναχολόγιον.

Μεταξὺ τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος, ἄξια ἰδιαιτέρας σημειώσεως τὰ ἑξῆς:

— σελ. 1: «† Ὀνόματα τῶν ἐνασκουμένων πατέρ(ων)».

Ἀκολουθεῖ ἡ κάτωθι ἀναγραφή:

«Ἰάκωβος ἱερομόναχος ἡγούμενος, Γαβριὴλ ἱερομόναχος, Εὐγένιος ἱερομόναχος καὶ πνευματικός, Φιλάρετος ἱερομόναχος, Κωνστάντιος ἱερομόναχος ἔξαρχος εἰς Βλαχίαν, Παΐσιος ἱερομόναχος, Ἀμβρόσιος ἱερομόναχος, Νεκτάριος ἱερομόναχος εἰς μ[ετόχιον] Δρακίας, Μακάριος ἱερομόναχος εἰς Δράμαν, Στέφανος ἱερομόναχος ἡγούμενος εἰς Βλαχίαν, Θεοφάνης μοναχὸς εἰς τὰ ἴδια, Παρθένιος μοναχός, Κοσμᾶς μοναχός, Ἰωακεὶμ μοναχός, Γεράσιμος μοναχός, Γερμανὸς μοναχός».

Ὁ ἀνωτέρω ἀναγραφόμενος ἡγούμενος Ἰακωβος ἀναφέρεται εἰς τὸν κώδικα (σελ. 46 - 49) μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἰς ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1840 - 1845.

— σελ. 2: «σημείωσις τῶν ἱερῶν κειμηλίων» (ἡ ἀναγραφὴ μέχρι καὶ τῆς σελ. 5).

— σελ. 6: «σημείωσις τῶν ὅσων βιβλίων εὑρίσκοντε εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν ταύτην» (ἡ ἀναγραφὴ μέχρι καὶ τῆς σελ. 7).

— σελ. 8 - 10: Ἀναγραφὴ διαφόρων σκευῶν τῆς μονῆς (χαλκωμάτων κ.ἄ.).

— σελ. 11: «ὅσα ποίμνια, ζῶα, γελάδια ἔχει τὸ ἱερὸν μοναστήριον, πρόβατα τρανὰ μικρὰ ἀρσενοθηλυκά».

— σελ. 83: «Ὅσα τουρκικὰ φερμάνια παλαιὰ διὰ τοὺς σπαχίδες Τζέρτζη.— διὰ νὰ μὴ πέρνουν κανίσκια καὶ λοιπὰ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ ἁγίου Στεφάνου». Ἀκολουθεῖ ἀναγραφή.

— σελ. 84: «Ὅσα συγγελιώδη πατριαρχικὰ γράμματα χρυσόβουλα καὶ μεμβράναι». Ἀναγράφονται ἀριθμητικῶς ἓξ μεμβράναι (πατριαρχικὰ γράμματα προφανῶς) καὶ δύο βλαχικὰ ἔγγραφα.

Εἰς ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1847 - 1880 (σελ. 51 - 67, 118 - 119, 142 - 143, 158 - 159, 214 - 215, 220 - 221) ἀναγράφεται ὁ γνωστὸς καὶ δραστήριος ἐκ Καλαμπάκας ἡγούμενος τῆς μονῆς Κωνστάντιος, ἱδρυτὴς καὶ χρηματοδότης φερωνύμου Σχολῆς εἰς τὴν γενέτειράν του πόλιν. Περὶ αὐτοῦ βλ. Μοναχῆς Θεοτέκνης Μητσικώστα, *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων* [ἔκδ. Ἱ. Μ. Ἁγ. Στεφάνου], Ἀθῆναι 1985[6], σ. 59.

Ἄγραφα τὰ παράφυλλα Α^{β} - Β^{β} καὶ αἱ ἑξῆς σελίδες: 20 - 24, 29, 33, 68 - 69, 72 - 82, 85 - 91, 120 - 121, 123, 127, 141, 144 - 145, 149, 153, 156, 161 - 163, 168, 173, 177, 181, 185, 189, 201, 205, 209, 213, 222 - 223, 227, 231 - 421.

Στάχωσις ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ γραμμικὴ ἔντυπος διακόσμησις. Ἐπὶ τῆς προσθίας πινακίδος τῆς σταχώσεως, ἐξωτερικῶς, ἡ ὑπογραφή: *Τρίκκης Ἰωσήφ* [1842 - 1849].
Κατὰ τὴν ἄνω δεξιὰν γωνίαν ὁ κῶδιξ διαποτισμένος ὑπὸ τῆς ὑγρασίας καὶ κατεστραμμένος. Διατήρησις ἐν γένει μετρία. Σήμερον εὑρίσκεται ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 110, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα καὶ ἐπὶ τῆς σελ. 422, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (σφραγῖδες ἀρκεταὶ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ κώδικος). Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα διὰ χειρὸς ὡσαύτως Χρ. Μπέντα (καὶ μὲ τὰ ἀρχικὰ τῆς ὑπογραφῆς του) καὶ ὁ ἀριθμὸς 52. Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 52/142.

143

Περγαμηνὴ καὶ χάρτης   Διαστ. 0,140 × 0,095   Αἰὼν XV - XVI   Φύλλα Α' - Β' + 77

Ὁ κῶδιξ ἔχει ἀπαρτισθῆ διὰ τῆς συσταχώσεως δύο διαφορετικῶν κωδίκων, φέρει ὅμως σήμερον ἑνιαίαν διὰ μελάνης φυλλαρίθμησιν (1 - 77), τοῦ τέλους ἴσως τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Α' τμῆμα τοῦ κώδικος (φφ. 1 - 15).— Εἶναι καὶ τὸ μεταγενέστερον, τοῦ XVI αἰῶνος.
Χάρτης λεῖος καὶ στιλπνός.
Τάξις χειροτονιῶν.
— φ. 1^{α}: «Ὅπως γίνεται ἡ χειροτονία τῶν ἀναγνωστῶν».
— φ. 5^{β}: (Ὅπως γίνετ(αι) ἡ τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονία».
— φ. 12^{α}: «Ὅπως γίνεται ἡ τοῦ διακόνου χειροτονία». Τὸ κείμενον τοῦτο κολοβόν.

Γραφὴ ἐπιμελημένη καὶ καλλιγραφική, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ἐλάχισται. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,087×0,057. Στίχοι 14.

Περιθώρια μεγάλα καὶ πλούσια. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.
Τὸ χαρτῷον τοῦτο τμῆμα τοῦ κώδικος ἀποτελεῖται ἐκ δύο κανονικῶν τετραδίων, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον ἑπτάφυλλον, διότι ἔχει ἐκπέσει καὶ ἐλλείπει τὸ τελευταῖον φύλλον.

Β' τμῆμα τοῦ κώδικος (φφ. 16 - 77).— Περγαμηνόν. Εἶναι καὶ τὸ παλαιότερον καὶ κύριον σῶμα τοῦ κώδικος, τῶν ἀρχῶν πιθανώτατα τοῦ XV αἰ.

1 (φ. 16β) Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
Ἐν φ. 16β, ἄνωθεν τοῦ ἐπιτίτλου: *ἰ(ησο)ῦ μου βοήθει μοι.*

2 (φ. 39β) Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
Γραφὴ ἐμπείρου βιβλιογράφου, σταθερά, ἄνετος καὶ καλλιγραφική. Τὸ κείμενον χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,087 × 0,049. Στίχοι 15. Περιθώρια μεγάλα καὶ πλούσια.
Ἐπίτιτλα κοσμήματα (φφ. 16β καὶ 39β) πολύχρωμα καὶ περίτεχνα. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἁπλᾶ καὶ λεπτόγραμμα ἀλλὰ καλλιτεχνικά. Ἐν γένει ἐρυθρογραφίαι πολλαί.
Τὸ περγαμηνὸν τοῦτο τμῆμα τοὺ κώδικος ἀποτελεῖται ἐξ ὀκτὼ τευχῶν (τετραδίων κυρίως), ἐκ τῶν ὁποίων τὸ α' ἐξ ὀκτὼ φύλλων, τὸ β' ἐξ ἑπτά, τὸ γ' ἐξ ἕξ, τὰ δ', ε', ς' καὶ ζ' ἐξ ὀκτὼ καὶ τὸ η' ἐξ ἐννέα (ἤτοι σύνολον περγαμηνῶν φύλλων 62). Τὰ φυλλάδια, ἂν καὶ δὲν εἶναι ὅλα κανονικά, ὅμως εἶναι πλήρη, δὲν ὑπάρχουν χάσματα εἰς τὸ κείμενον, καὶ ἑπομένως οὐδὲν φύλλον ἔχει ἐκπέσει. Τὰ παράφυλλα Αβ καὶ Ββ καὶ τὸ φύλλον 16α (περγαμηνὸν) ἄγραφα.

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, φ. 77β, τὸ σημείωμα:
*ἐγραφη παρα ἄντονήου κατακὸ|ζηνοῦ· κ(αὶ) κτήτορ· τοὺ αγίου ςεφάνου | πλησῖον· τής με[γάλης Θομῆς, ὀνομαζόμενον Σταγοῦς.] | έτος ϙυδ*ω [=1404].
Τὸ σημείωμα τοῦτο εἶναι ὁπωσδήποτε μεταγενέστερον, γραφὲν δι' ἀδεξίας χειρὸς ὀλιγογραμμάτου τινός, ἀσχέτου πρὸς τὸν γραφέα τοῦ κώδικος, ὅστις καὶ καλλιγράφος εἶναι καὶ γράμματα γνωρίζει τέλεια, ἐφόσον οὐδὲν ὀρθογραφικὸν σφάλμα ἀπαντᾶται εἰς τὸ κείμενόν του. Ἐκ τοῦ σημειώματος μόνον ἡ χρονολογία *ϙυδω*, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἀνεξάρτητος (ἁπλῶς, ὁ μεταγενέστερος γραφεὺς προσέθεσε πρὸ αὐτῆς τὴν λέξιν *έτος*, ὡς καὶ πάντα τὰ εἰς τὰς προηγουμένας σειρὰς τοῦ σημειώματος περιλαμβανόμενα), ἐκ τοῦ εἴδους τῶν γραμμάτων της φαίνεται παλαιά, ἴσως σύγχρονος τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος, ἂν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν εἶναι συνήθης ἡ χρῆσις τῆς ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως χρονολογίας. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἀντέγραψεν ἐπὶ τόπου ὁ Ρῶσος ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Uspenskij κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1859, ὅτε οὗτος ἐπεσκέφθη τὰς μετεωρικὰς μονάς· βραδύτερον δὲ (1896) ἐδημοσιεύθη τοῦτο εἰς τὴν «Περιήγησίν» του «εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων καὶ Ὄσσης -

Ὀλύμπου»[1]. Ἐξ αὐτοῦ συμπληροῦμεν ἀνωτέρω, εἰς τὸ σημείωμα, τὰ ἐντὸς ἀγκυλῶν τεθειμένα, τὰ ὁποῖα σήμερον εἶναι τελείως ἀπεσβεσμένα καὶ οὐδὲ ἴχνη τούτων διασώζονται. Ἐκ τοῦ P. Uspenskij ἀνεδημοσίευσε βραδύτερον τὸ σημείωμα τοῦτο ὁ Ν. Βέης, ὁ ὁποῖος, εἰς σχετικὴν μελέτην του, ἀναφέρει ὅτι, ὅτε ἐπεσκέφθη καὶ κατέγραψε τοὺς κώδικας τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων (Δεκ. 1909[2]), δὲν εὗρε τὸν κώδικα τοῦτον, τὸν ὁποῖον πρὸ ἡμίσεος αἰῶνος εἶχεν εὕρει ἐπὶ τόπου ὁ P. Uspenskij[3]. Προφανῶς, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ν. Βέη ὁ κῶδιξ οὗτος ἐλάνθανεν εἰς κελλίον μοναχοῦ τινος ἢ εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς μονῆς, καὶ δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐντόπισίς του· διότι βραδύτερον ὁ Γ. Σωτηρίου ἐπανεῦρε τὸν κώδικα καὶ ἀντέγραψε τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐδημοσίευσε, μὲ ἀποκατεστημένην ὅμως τὴν ὀρθογραφίαν του[4].

Τὸ σημείωμα τοῦτο δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃ ἀντιγραφῆ ἐξ ἄλλου παλαιοτέρου σημειώματος τοῦ κώδικος, διότι τοιοῦτο σημείωμα δὲν ὑπάρχει ἀλλαχοῦ, ὁ δὲ κῶδιξ εἶναι ἀκέραιος, δὲν ἔχουν ἐκπέσει φύλλα ἐξ αὐτοῦ. Ἴσως ὁ κῶδιξ οὗτος, ὅπως συμβαίνει μέχρι σήμερον, ἀπεδίδετο παλαιόθεν, κατὰ παράδοσιν, εἰς τὸν κτίτορα καὶ ἡγούμενον τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Ἀντώνιον [Καντακου-

---

1. Βλ. *Vostok Cristianskij — Putešestvie v Meteorskie i Osoolimpijskie monastyri v Fessalii archimandrita Porfirija Uspenskago v 1859 godu*. Izdanie Imperatorskog Akademii Nauk, pod redakcieju P. A. Syrku, S.-Peterburg 1896, σ. 525.

2. Ν. Ἀ. Βέη, *Ἔκθεσις...*, Ἀθ. 1910, σ. 19.

3. Βλ. Ν. Ἀ. Βέη, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων», *Βυζαντίς* 1 (1909) σ. 236ξζ'-236ξη'.— Ταυτοχρόνως πρὸς τὸν Ν. Βέην ἀνεδημοσίευσεν (ἐκ τοῦ P. Uspenskij) τὸ σημείωμα τοῦτο καὶ ὁ Ἀ. Ἀδαμαντίου, «Ἐργασίαι ἐν Μετεώροις», *Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας*, 1909 [Ἀθ. 1910] σ. 223, ὅπου σημειώνει περὶ τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος: «τὰς λειτουργίας ταύτας εἶδε τὸ 1859 ἐν τῇ μονῇ ὁ Πορφύριος, εἰς μάτην δ' ἀνεζήτησα σήμερον».

4. Γ. Σωτηρίου, «Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Θεσσαλίας ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος», *Ἐπετ. Ἑταιρ. Βυζαντ. Σπουδῶν* 9 (1932) σ. 404. Ὁ Γ. Σωτηρίου ἀντὶ *θομῆς* ἀνέγνωσε καὶ ἐδημοσίευσεν ἐνταῦθα *θυμῆς* μετ' ἐρωτηματικοῦ. Ὀρθὴ θεωρητέα ἡ ἀνάγνωσις τοῦ P. Uspenskij, διότι πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς θεσσαλικῆς Ἰθώμης, τὴν ὁποίαν ὁ Ὅμηρος (Ἰλιάς, Β, 729) ἀναφέρει ὡς *κλωμακόεσσαν*. Ἐκ τοῦ Γ. Σωτηρίου ἀνεδημοσίευσε τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα ὁ D. Nicol, *The Byzantine Family of Kantakouzenos (Cantacuzenus) ca. 1100 - 1460*, Dumbarton Oaks-Washington 1968, σ. 133 (ὁ Nicol παραθέτει ἐνταῦθα, ἐντὸς παρενθέσεως, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Uspenskij: *θομῆς*)· πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, *Meteora — The Rock Monasteries of Thessaly*, London 1975², σ. 126. Ἐσχάτως, πάλιν ἐκ τοῦ Γ. Σωτηρίου, ἀνεδημοσίευσε τὸ σημείωμα τοῦτο ὁ Γ. Κ. Παπάζογλου, *Βιβλιοθῆκες στὴν Κωνσταντινούπολη τοῦ ΙϚ' αἰώνα (κώδ. Vind. Hist. Gr. 98)*, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 339 ἀρ. ε'. Τὸ ἐν λόγῳ ἐπίμαχον σημείωμα ἀνέγνωσαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐδημοσίευσαν καὶ οἱ συγγράψαντες συνοπτικὴν ἱστορίαν τῶν μετεωρικῶν μονῶν Ν. Ἰ. Γιαννόπουλος, *Τὰ Μετέωρα*, Βόλος 1926, σ. 59, καὶ Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *Τὰ Μετέωρα*, Τρίκκαλα 1934, σ. 31 - 32· ἀμφότεροι, εἰς τὸν γ' στίχον τοῦ σημειώματος, μὴ διακρινόμενον καὶ μὴ ἀναγινωσκόμενον σήμερον, ἀνέγνωσαν *θυμῆς*. Ὁ Ἰ. Β. Παπασωτηρίου, *ἔνθ' ἀνωτ.*, χαρακτηρίζει τὸ σημείωμα τοῦτο ὡς «ψευδυπόγραφον».

ζηνόν(;)][1], καὶ κάποιος προσέθεσεν ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ μεταγενέστερον τοῦτο σημείωμα. Κατὰ συνέπειαν παραμένει ἀβέβαιον καὶ ἀναπόδεικτον ἐὰν ὁ κῶδιξ οὗτος εἶναι αὐτόγραφος τοῦ Ἀντωνίου [Καντακουζηνοῦ(;)].

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Βα ἔχει ἀντιγραφῆ δίς, πολὺ μεταγενεστέρως ὡσαύτως, τὸ ὡς ἄνω σημείωμα, ἐλαφρῶς ὅμως παρηλλαγμένον καὶ μὲ διαφορετικὴν χρονολογίαν, μᾶλλον ἐν εἴδει δοκιμίου κονδυλίου: *Ἀντόνηος ιερομόναχος | κ(αὶ) κτήτορ τοῦ ἁγίου ϛεφάνου :· | ἔτος ͵αφ.* — Καὶ ἐν συνεχείᾳ: *ἄντονϊος· κ(αὶ) κτητορ· τοῦ αγίου ϛεφάνου :· | ἐτος ͵αφ.* Τὰ σημειώματα ταῦτα οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν, ὡς ἀντιγραφέντα ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ φ. 77β ὑπάρχοντος, τὸ ὁποῖον ἐπίσης δὲν εἶναι γνήσιον.

Στάχωσις παλαιά, ἐξηρθρωμένη, ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπενδεδυμένων διὰ βυρσίνου ἐπικαλύμματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἁπλῆ ἔντυπος διακόσμησις.

Διατήρησις τοῦ κώδικος ἐν γένει καλή. Οὗτος εὑρίσκεται σήμερον ἐκτεθειμένος εἰς προθήκην τοῦ Μουσείου τῆς μονῆς.

Ἀριθμὸς παλαιᾶς κατατάξεως 72, ἐπὶ τοῦ παραφύλλου Αα, ὅπου καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (σφραγὶς καὶ ἐπὶ τοῦ φ. 77β). Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ μόνον ἡ ὑπογραφή του (ἐπὶ τῶν παραφύλλων Αα καὶ Βα καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων 16α καὶ 77β). Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 53/143.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 192 - 197 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 9β - 10α (δεῖγμα γραφῆς), 13β - 14α (δεῖγμα γραφῆς), 16β - 17α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου), 39β - 40α (ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), 76β - 77α (τὸ τέλος τῆς Λειτουργίας τοῦ

---

1. Εἰς τοιχογραφίαν τοῦ νάρθηκος τοῦ παλαιοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς, τοῦ ναΐσκου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἰκονίζονται οἱ ἀρχαῖοι κτίτορες τῆς μονῆς Ἀντώνιος [Καντακουζηνὸς(;)] καὶ Φιλόθεος ἐκ Σκ(θ)λαταίνης.— Βλ. σχετικῶς P. Uspenskij, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 120 - 122, 123 - 124, 428 - 429, 525 - 526· Ν. Ἀ. Βέη ν, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 236ξζ' - 236ξθ', 316, 320· τοῦ αὐτοῦ, *Ἔκθεσις...*, Ἀθ. 1910, σ. 64· Ἀ. Ἀδαμαντίου, *ἔνθ' ἀνωτ.* σ. 222 - 223· Γ. Σωτηρίου, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 404· Ἀ. Ξυγγοπούλου, «Ἅγιος Δημήτριος, ὁ Μέγας Δοὺξ ὁ Ἀπόκαυκος», *Ἑλληνικὰ* 15 (1957) σ. 126· D. Nicol, *Meteora*, σ. 126· τοῦ αὐτοῦ, *The Byzantine Family of Kantakouzenos*, σ. 133 (ὁ Nicol ἐνταῦθα, ἀποδεχόμενος καὶ γνώμας παλαιοτέρων, θεωρεῖ εὔλογον τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ «Καντακουζηνὸς» οὗτος ἦτο υἱὸς τῆς «βασιλίσσης» Μαρίας Καντακουζηνῆς [† μετὰ τὸ 1359] καὶ τοῦ Νικηφόρου Β', δεσπότου τῆς Ἠπείρου [†1359]· Γ. Κ. Παπάζογλου, *ἔνθ' ἀνωτ.*, σ. 339.— Οἱ αὐτοὶ ὡς ἄνω συγγραφεῖς μνημονεύουν τὸν ἐν λόγῳ κώδικα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, παρέχοντες καὶ στοιχειώδη ἀναγραφὴν τῶν περιεχομένων του (ἐξ αὐτοψίας μόνον ὁ P. Uspenskij καὶ ὁ Γ. Σωτηρίου). Πρβλ. καὶ Μοναχῆς Θεοτέκνης Μητσικώστα, *Τὸ πέτρινο δάσος τῶν Μετεώρων* [ἔκδοσις Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Μετεώρων], Ἀθῆναι 1985⁶, 57 - 58, 65.— Περὶ τῶν κτιτόρων τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁσίου Ἀντωνίου καὶ ὁσίου Φιλοθέου καὶ περὶ τῆς ἐκεῖ παλαιᾶς τοιχογραφίας των βλ. καὶ τὰ γραφόμενα ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ παρόντος τόμου (σελ. ι' - ιδ'), ὅπου καὶ φωτογραφίαι (εἰς τὰς ὑπ' ἀρ. 2 - 5 εἰκόνας ἐκτὸς κειμένου) τῶν ζωγραφικῶν των παραστάσεων.

Μεγάλου Βασιλείου, δεῖγμα γραφῆς) καὶ 77β (μεταγενέστερον σημείωμα ἀναγράφον ὡς κωδικογράφον τὸν κτίτορα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Ἀντώνιον «Καντακουζηνόν»).

144

Σπαράγματα ἐκ διαφόρων κωδίκων, ποικίλου περιεχομένου καὶ διαφόρων ἐποχῶν.

Α΄

Χάρτης Διαστ. 0,285 × 0,205 Αἰὼν XV Φύλλα 5

Σπάραγμα ἐκ κώδικος περιέχοντος βίους καὶ μαρτύρια ἁγίων (πανηγυρικόν).

— φ. 1α: «Τῷ αὐτ(ῷ) μην(ὶ) [=Σεπτεμβρίῳ] κδ΄»· «+ἄθλησις τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου Θέκλης» (BHG 1719).

Ἀρχ.: Ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθεί(ας) εὐαγγελιστοῦ τὲ καὶ κήρυκος Παύλου φημί· τῆς πολυφθόγγου τοῦ Χ(ριστο)ῦ σάλπιγγος [...]

Γραφὴ ἐπιμελημένη, σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Τὸ κείμενον γεγραμμένον κατὰ δύο σελίδας (=στήλας), χωρὶς ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,200 × 0,135. Στίχοι 30. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Β΄

Τρία φύλλα ἀνεξάρτητα, ἐκ τριῶν διαφόρων κωδίκων ἀποσπασθέντα, τῶν αὐτῶν διαστάσεων καὶ τῆς αὐτῆς περίπου ἐποχῆς.

Χάρτης Διαστ. 0,290 × 0,205/0,215 Αἰὼν XVI/XVII Φύλλα 3

α΄ «Μηνὶ τῷ αὐτῷ [=Ὀκτωβρίῳ] κ΄ μνήμη τοῦ ἁγίου μ(ε)γ(α)λ(ο)μ(ά)ρ(τυρος) Ἀρτεμίου» (BHG 174).

Ἀρχ.: Ὁ πάντα λαμπρὸς Ἀρτέμιος ἐν βίῳ,
τμηθεὶς ἀπῆλθεν εἰς ὑπέρλαμπρον κλέος.
† Εἰκάδι Ἀρτέμιος πυκινόφρων αὐχένα τμήθη.
Οὗτος ὁ μακάριος Ἀρτέμιος δοὺξ (καὶ) αὐγουστάλλιος Ἀλεξξανδρείας γενόμενος [...]

Ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου:

«+ Θαυμάτων μερικὴ διήγησις τοῦ ἁγίου μ(ε)γ(α)λ(ο)μ(ά)ρ(τυρος) Ἀρτεμίου» (BHG 174).

Ἀρχ.: Ἀνήρ τις διδύμους ἔχων λίαν ἐξογκωμένους, ἦλθε πρὸς τὸν ἅγιον κλαίων [...]

β΄ Τροπάρια ἐκ τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

γ΄ Κανὼν ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Γ'

Χάρτης Διαστ. 0,205 × 0,145 Αἰὼν XVI Φύλλα 6

Λόγος εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου. Ἀκέφαλος. (BHG 1144c).

Ἀρχ. (φ. 1α): τότε λέγ(ει) ὁ Πέτρ(ος) μετὰ κλαυθμοῦ δακρύ(ων) πρὸ(ς) τ(ὰς) παρθέν(ους) τ(ὰς) οὖσ(ας) μ(ε)τ(ὰ) τῆς Θ(εοτό)κου. Ὁ δὲ Ἰάκοβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κ(υρίο)υ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπῆρχεν [...]

Τελ. (φ. 6α-β): Καὶ εἶπεν ὁ Κ(ύριο)ς τῶ ἀρχαγγέλω Μιχαήλ, ἵνα τῆς ἁγίας Μαρίας ἀναβῆ τῶ σῶμα ἐπὶ τῶν νεφελῶν· ἐπιβάντ(ων) δὲ αὐτῶν καὶ ὑμνούντων· τῶν ἁγίων ἀγγέλων [...] || Ὁ δοξάσας αὐτοῦ τὴν ἄχραντον μ(ητέ)ρα καὶ Θ(εοτό)κον παρθένον· τοὺς δοξάσαντας αὐτὴν δοξάσει [...] χάριτι θεοπρεπῆ καὶ θεία αὐτῆς ἐπισκιάσει· καὶ ἐπιστασία [...] καταξιωθῶμεν καὶ ὧδε καὶ ἐν τῇ φρικτῇ καταστάσει· τῆς ἀδεκάστου καὶ ἀπροσοπολήπτου κρίσεως [...] ἀμήν.

Γραφὴ στρογγυλόσχημος, ἄνετος καὶ ἐπιμελημένη. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,145 × 0,100. Στίχοι 25.

Δ'

Χάρτης Διαστ. 0,220 × 0,150 Αἰὼν XVII Φύλλα 7

Ἀκολουθία τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Ἀκέφαλος καὶ κολοβή.

— φ. 1β: «Εἰς τ(ὴν) λιτ(ήν)».

Ἀρχ.: Ἀγαλλιάσθω σήμερον ὁ οὐ(ρα)νὸς ἄνωθεν· (καὶ) αἱ νεφέλαι εὐφροσύνην ῥανάτωσαν [...]

— φ. 3α: «Ὁ καν(ὼν) φέρ(ων) ἀκροστ(ι)χ(ί)δ(α) τήνδ(ε): Σὺ τὴν χάριν δέσποιν(α) τῶ λόγω δίδου». «Γεωργί(ου)».

Ἀρχ.: Ὠδ(ὴ) α'. Ἦχ(ος) δ'.— Σοφίας πανάχραντε· σὲ θησαυρὸν ἐπιστάμ(εν)ος· (καὶ) χάριτος βρύουσαν πηγὴν ἀέναον [...]

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου 3α: «ἕτ(ε)ρ(ος) καν(ών)».

Ἀρχ.: Ὠδ(ὴ) α'. Ἦχος α'.— Ὠδὴν ἐπινίκιον ἄσωμ(εν) πάντες· Θ(ε)ῶ τῶ ποιήσαντι θαυμαστὰ τέρατα [...]

Γραφὴ ἄνετος καὶ εὐανάγνωστος. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,160 × 0,095. Στίχοι ποικίλλοντες τὸν ἀριθμὸν (34 - 46). Συντομογραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ μολυβδίδος, διὰ χειρὸς Χρ. Μπέντα (μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του) οἱ ἀριθμοὶ 79/55 καὶ ἡ χρονολογία 1951.

Ε'

Χάρτης βομβύκινος Διαστ. 0,215 × 0,130 Αἰὼν XIV Φύλλα 4

Σπάραγμα ἐκ κώδικος περιέχοντος λόγους.

— φ. 2α: «Τοῦ αὐτοῦ λόγος πε(ρὶ) εὐχαριστείας». Κολοβός.

Ἀρχ. (φ. 2β): Ου[χ;] ἁμαρτία ἀσυγχώρητο(ς) εἰμὴ ἀμετανόητο(ς) [...]

Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις πολλαί. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,170 × 0,100. Στίχοι 33 - 34.

Τὰ φύλλα λίαν ἐφθαρμένα, ρυπαρὰ καὶ διαποτισμένα ὑπὸ τῆς ὑγρασίας.

Ϛ′

Ὑπόλειμμα φύλλου περγαμηνῆς, XI αἰ. Περιέχει ἐκκλησιαστικὸν κείμενον.

Ἀρχ.: οὗτος· καὶ πρὸς τὸ ἡλιακὸν φῶς ἀπεχθάνονται· διατὴν τῆς ὄψεως ἀσθένειαν· (καὶ) οἱ νοσοῦντες καὶ τὰ ὑγινότερα τῶν σιτίων ἀποστρέφονται [...]

Γραφὴ ἐπιμελημένη, ἐμπείρου βιβλιογράφου. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά.

Ζ′

Φύλλα 24, ἐκπεσόντα ἐκ κωδίκων ποικίλου περιεχομένου (νομοκανονικά, ἁγιολογικά, ὑμνογραφικὰ κ.ἄ.) καὶ διαφόρου ἐποχῆς, ἄνευ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος.

Κατὰ τὰς ἀπογραφὰς τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 τὰ ὡς ἄνω σπαράγματα, Α′ - Ζ′, ἀναμὶξ τοποθετηθέντα, ἔλαβον τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 54/144.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου π ί ν α κ ε ς 198 - 205 παρέχουν φωτογραφικὰ πανομοιότυπα χαρακτηριστικῶν φύλλων τῶν ὑπ᾽ ἀριθ. 145 Α′ - Ϛ′ σπαραγμάτων.

145

Χάρτης Διαστ. 0,218 × 0,149 Αἰὼν XV Φύλλα 128

Πανηγυρικόν. Ἀκέφαλον, ἐλλιπὲς καὶ κολοβόν.

1 (φ. 1α) Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδάμ· καὶ περὶ γυναικῶν πονηρῶν κ(αὶ) ἀγαθῶν· περὶ ἀδίφαγείας κ(αὶ) περὶ τῆς κοσμοποιἤας» (=Λόγ. 3 εἰς Γένεσιν, PG 56, 625).

Ἀρχ.: Πρόκειται ἡμῖν ἀδελφοί, πν(εύματ)ικῆ τράπεζα ἐκ τῶν θείων γραφῶν πληρουμένη [...]

2 (φ. 29β) «Κυρια(κὴ) τῆς ὀρθοδοξί(ας)». «Διήγησις θαυμαστῆ καὶ παράδοξος διαλαμβάνουσα, περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων καὶ δι᾽ ἣν αἰτίαν παρέλαβε τὴν ὀρθοδοξίαν ἐτησίως τελεῖν τῆ πρώτη κυριακὴ τῶν ἁγίων νηστειῶν, ἡ ἁγία τοῦ Θ(εο)ῦ καὶ καθολικῆ ἐκκλησία» (BHG 1734).

Ἀρχ.: Τοῦ βασιλέως Θεοφίλου· τῶ κατ᾽ ἐκείνου καιρῶ, συγχωρήσει Θ(εο)ῦ τὴν αὐτοκρατορικὴν διέποντος ἀρχήν· [...]

Χάσμα εἰς τὸ κείμενον τοῦτο, διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 32 καὶ 33 ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον.

3 (φ. 45β) Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸ κήρυγμα τῶν νηστειῶν τῇ β' Κυριακῇ» (PG 60, 711).

Ἀρχ.: Ἐπὶ θεραπείαν τήμερον ὁ Θ(εὸ)ς τὸ γένος τῶν ἀν(θρώπ)ων καλεῖ· ἰατρείαν γὰρ διὰ τοῦ προφήτου τὴν νηστείαν ὡρίσατο [. . .]

4 (φ. 49α) «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἰωσήφ, ἀρχιεπισκόπου Θεσαλόνηκής· λόγος εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν στ(αυ)ρὸν» (PG 59, 675).

Ἀρχ.: Στ(αυ)ροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή, χορὸς ἀγγέλων σκιρτάτω· στ(αυ)ροῦ θέα προέρχεται, δῆμος βροτῶν προσκυνείτω [. . .]

5 (φ. 54β) «Τῇ δ' Κυριακῇ». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸ κήρυγμα τῶν νηστειῶν» (PG 48, 1059).

Ἀρχ.: Καλὴ ἡ νηστεία, καλὴ καὶ ἡ τῶν γραφῶν ἀνάγνωσις [. . .]

6 (φ. 59β) «Τῇ ε' Κυριακῇ». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὴν μετάνοιαν τῶν Νηνευιτῶν» (PG 64, 424).

Ἀρχ.: Καὶ τὰς προλαβούσας ἡμέρας διδασκαλίας ἀπετούσας ὁρῶν· καὶ ἐμαυτὸν διὰ τὴν ἀσθένειαν ἠναγκασμένον σιγὰν [. . .]

7 (φ. 68α-β) «Τῇ Δ' [=Τετάρτη] τοῦ μεγάλου κανόνος». «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μ(ητ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, τῆς ἀπὸ ἑταιρίδων ὁσίως ἀσκησάσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ· συγγραφεῖς παρὰ τοῦ ἐναγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Σοφρονίου ἀρχιἐπισκόπου Ἱεροσολύμων» (BHG 1042).

Ἀρχ.: Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν· τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θ(εο)ῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον [. . .]

8 (φ. 97β) «Τῷ Σα(ββ)ά(τ)ω τοῦ δικαίου Λαζάρου». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον» (Ὁμιλία 9, PG 48, 779).

Ἀρχ.: Σήμερον ἐκ νεκρῶν ἐγειρόμενος Λάζαρος, πολλῶν καὶ διαφόρων σκανδάλων τὴν λύσιν ἡμῖν χαρίζεται [. . .]

9 (φ. 103β) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγος «εἰς τὸ ἅγιον Πάσχ(α) κ(αὶ) εἰς τὴν βραδύτητα» (PG 35, 396).

Ἀρχ.: Ἀναστάσεως ἡμέρα· καὶ ἡ ἀρχὴ δεξιά· καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει [. . .]

10 (φ. 106β) [«Διήγησις εἰς τὸν θρῆνον τοῦ προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς τὴν ἅλωσιν ταύτης»·] (BHG 778). Ἔχει ἀφεθῆ χῶρος διὰ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων προσθήκην τίτλου δι' ἐρυθρογραφίας· οὐδέποτε ὅμως συνεπληρώθη ὁ τίτλος. Ὁ λόγος κολοβός, διότι μεταξὺ τῶν φύλλων 109 καὶ 110 ἔχει ἐκπέσει ἓν φύλλον. Βλ. καὶ κώδ. 139_{10}.

Ἀρχ.: ⟨Ἰ⟩ερεμί(ας) οὗτος ὁ μέγας προφήτης ἐξ Ανανὼθ τυγχάνον τῆς κώμης, περὶ Ἰ(ερουσα)λὴμ κ(αὶ) Βαβυλῶνος πολλὰ προηγόρευσεν [. . .]
Τελ. (φ. 109β): [. . .] ἰδοὺ εγνώκαμεν ὅτι παραδίδως τὴν πόλιν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς· κ(αὶ) ἀπέρει ὁ λαός σου εἰς

11 (φ. 110α) Πίναξ ἀνεπίγραφος, ὅπου ἀναγράφονται κατὰ στήλας οἱ μῆνες καὶ οἱ «πόδες».

12 (φ. 112α) Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὰ Βαΐα» (PG 61, 715).

Ἀρχ.: Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως προλάμπει τὰ χαρίσματα [...]

13 (φ. 119α) «Τῇ ἁγ(ίᾳ) κ(αὶ) μεγ(ά)λ(η) Β΄ [=Δευτέρα]». Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τὸν πάγγαλον Ἰωσήφ.»

Ἀρχ.: Οἱ ἐν μεγάλου πελάγους ἁλιεύοντες κυβερνῆται· οἷς οὐκ ἤπειρος οὐ βουνός· οὐ σκόπελοι τὴν χέρσον σημαίνουσιν· ἀλλὰ πρός τινας ἀστέρας ἀποβλέποντες [...]
Τελ. (φ. 125α-β): [...] ὁρᾷς πῶς διασωφροσύνην ἐβασίλευσε, διασωφροσύνην ἐδικαιώθη, διασωφροσύνην ἕως συντελείας || θαυμάζεται· ταῦτα δὲ ἡμῖν εἴρηται, ἵνα κ(αὶ) ἡμεῖς τὴν αὐτ(ὴν) πολιτείαν ζηλώσανταις [...] ἀμήν.

14 (φ. 125β) Ἰω. Χρυσοστόμου «λόγος εἰς τ(ὴν) ξηρανθεῖσαν συκῆν» (PG 59, 585). Κολοβός.

Ἀρχ.: Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν· δένδρον ἀνθηφορόν· ἢ πῆγὴν ὑδροτόκον· ὑπ' αὐτῆς τῆς θείας ἕλκεται [...]
Τελ. (φ. 128β): [...] ἐνῶ ἡ συκῆ τοῖς φύλλοις ἐκόμα· ἢ πὰν

Ὁλόκληρος ὁ κῶδιξ γεγραμμένος ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ σταθερὰ καὶ εὐανάγνωστος, οὐχὶ ὅμως καλλιγραφική. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Βραχυγραφίαι καὶ ἐπιτμήσεις ὀλίγαι καὶ ἐκ τῶν συνήθων. Διαστάσεις γεγραμμένης ἐπιφανείας τῶν φύλλων 0,155 × 0,090. Στίχοι 25 - 26. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα, ἄκομψα καὶ ἄτεχνα.
Ἀριθμοῦνται τετράδια (κανονικά, ὀκτάφυλλα) δ΄ - ιθ΄. Ἡ σχετικὴ ἀριθμητικὴ ἔνδειξις εἰς τὸ ἄνω δεξιὸν ἄκρον τοῦ πρώτου φύλλου ἑκάστου τετραδίου. Ἐκ τοῦ τετραδίου γ΄ σῴζεται μόνον τὸ τελευταῖον φύλλον. Ἄρα ἔχουν ἐκπέσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος 23 ἐν ὅλῳ φύλλα. Τοῦ ζ΄ τετραδίου ἔχει ἐκπέσει τὸ τελευταῖον φύλλον (μετὰ τὸ φ. 32 τοῦ κώδικος). Τοῦ ιζ΄ τετραδίου ἔχει ἐκπέσει τὸ 6ον φύλλον (μετὰ τὸ φ. 109 τοῦ κώδικος). Ἄγνωστος, τέλος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπεσόντων τετραδίων μετὰ τὸ ὑπ' ἀρ. ιθ΄.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 110β τὰ κάτωθι σημειώματα, γεγραμμένα διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς (διαφόρου ὅμως τῆς γραψάσης τὸν κώδικα):
† *τριακοσὴ ἐνάτη τοῦ ηοῦνήων μϊνο͂ς ηλ|θεν ὁ μϊχαῆλ ὁ τζαγκάρις μαὶ την σοιτρο͂|φήαν τοῦ καὶ ἐποῖρεν κρὰσῖν μαί|τρον ἐνάμησοῖ, καὶ ὀφὴλη ασπρ(α) θ̅.*
† *τροίφος τζαγρὰτορῖς ταιτρατάρηα δηὸ | ωφήλη, ασπρ(α) Γ̅.*
† *βλαχος Γοῦναροὶς τετρατάρηα διὸ· ωφή|λη ασπρ(α) Γ̅.*
† *ζωγϊάνης το βέσαιλη τετὰρτάρη ἐνάμϊσῖ | Σοι ασπρ(α) Γ̅* [sic]
† *χρισο.* Τὸ τελευταῖον τοῦτο σημείωμα παρέμεινεν ἡμιτελές.
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 111α, διὰ χειρὸς διαφόρου τῆς γραψάσης τὰ προηγούμενα σημειώματα, ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις περὶ τοῦ θανάτου τοῦ σουλτάνου Μουρὰτ Β΄ (1421 - 1451), πατρὸς τοῦ Μεχμὲτ ἢ Μωάμεθ Β΄ τοῦ Κατακτητοῦ:
† *μηνὶ φεϋρουὰρίω, Γ΄ ἡμερὰ δ΄, ἀπέθ(α)ν(εν), | ὁ μέγασ αὐθέντ(ης)· καὶ μέγασ ἀμϋρὰσ, σουλτάνος, | ὁ μουράτπεῒς· τὸ καύχημ(αν) τοῦ κοσμ(ου), |*

ῥωμαί(ων) τε καὶ τούρκων, καὶ παντὸς | ἄλλου γέν(ους) ἔτ(ους) ,ςϡνθ' [6959=1451] *ἰν(δικτιῶνος) ιδης*

Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἔχουν ἐκπέσει. Ὁ κῶδιξ σήμερον ἀστάχωτος.
Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἔτους 1959 ὁ κῶδιξ οὗτος ἔλαβε τὴν διπλῆν ἀρίθμησιν 55/145.
Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 5, ἐπὶ τῶν φύλλων 3α καὶ 62α, μετὰ τῆς ὑπογραφῆς του καὶ τῆς χρονολογίας 1951.

Οἱ ἐκτὸς κειμένου πίνακες 206 καὶ 207 παρέχουν ἀντιστοίχως φωτογραφικὰ πανομοιότυπα τῶν φύλλων 29β - 30α (δεῖγμα γραφῆς) καὶ 110β - 111α (σημειώματα διάφορα, ἐνθύμησις τοῦ ἔτους 1451 περὶ τοῦ θανάτου τοῦ σουλτάνου Μουρὰτ Β').

146

Χάρτης Διαστ. 0,155 × 0,108 Αἰὼν XIX (1828) Φύλλα 54

«Γραμματικὴ ὀνομαζομένη πηγὴ» (φ. 1α). Κατ' ἐρωταπόκρισιν. Κολοβή.

Ἀρχ.: Ἐρώτησις: Πόσα εἶναι τὰ γράμματα;
Ἀπόκρισις: Εἰκοσιτέσσαρα, α, β, γ [. . .] ψ, ω.
Τελ. (φ. 54β): Περὶ ἐπιρρήματος.
Ἐρώτησις: Τί εἶναι τὸ ἐπίρρημα;

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α: *1828 ἀπριλίου 11.*

Ἀστάχωτον φυλλάδιον. Διατήρησις κακή. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 8, ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 54β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

147

Χάρτης Διαστ. 0,215 × 0,172 Αἰὼν XIX Φύλλα 17

Στίχοι κατ' ἀλφάβητον ἀνεπίγραφοι, ἀναφερόμενοι εἰς τὴν Θεοτόκον.

Ἀρχ. (φ. 1α): Ἀπαρχὴν τὸν ἀγαθῶν, ἔγνωμέν σε Μαριάμ,
ὅτι ἔτηκες [sic] υἱὸν τὸν παντοκράτορα Χριστόν.
Ἄρχησον ὁ Συμεὼν κ(αὶ) ψάλε τὸν εὐλογητὸν
κατὰ τάξιν Ἀάρὼν κ(αὶ) εὐλόγησον Χριστὸν
. . . .
Τελ. (φ. 17α): . . . .
ὤ κυρία ἄχραντε ὡς τῖς ψάλλει τὸν Χριστὸν
δὸς πταισμάτων ἄφεσιν καὶ ζωὴν αἰώνιων
δι' ἁγίων σου εὐχῶν. Ἀμὴν ἀμὴν ἀμήν.

Ἕκαστον γράμμα τῆς ἀλφαβήτου δὲν ἀντιστοιχεῖ εἰς ἕνα μόνον στίχον, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνεται εἰς πολλοὺς κατὰ συνέχειαν στίχους.

Ἀστάχωτον φυλλάδιον. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 1, ἐπὶ τοῦ φύλλου 17β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.
Βλ. καὶ τὰς περιγραφὰς τῶν κωδίκων Ἁγ. Στεφάνου 125 καὶ 141.

148

Χάρτης Διαστ. 0,142 × 0,104 Αἰὼν XIX Σελίδες 1 - 16, 33 - 99, 117 - 120, 123 - 124

«Ἐπιστολαὶ διαφόρων» εἰς τὴν δημώδη. Μαθηματάριον. Κολοβόν.

1 (σελ. 1) «Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου».

α΄ (σελ. 1) «Μαρκελλίνῳ».

Ἀρχ.: Ὦ Μαρκελλῖνε, καὶ οἱ δύο ἀναμεταξύ μας, ἐσιωπήσαμεν πολυχρόνιον σιγὴν [...]

β΄ (σελ. 2) «Συμμάχῳ πρεσβυτέρῳ».

Ἀρχ.: Ὦ Σύμμαχε, δὲν εἶναι παράξενον, οὔτε ἄπρεπον, νὰ στενοχωρῆσαι, ἐπειδὴ περπατεῖς μίαν στράταν λυπηρὰν [...]

γ΄ (σελ. 3) «Ἀραβίῳ».

Ἀρχ.: Γνωρίζω τὴν ἀγάπην σου, γνωρίζω τὴν φιλίαν σου τὴν θερμήν, τὴν καθαράν, [...]

δ΄ (σελ. 5) «Γεμέλλῳ».

Ἀρχ.: Ἄλλοι ἄνθρωποι χαίρονται μαζὶ μὲ ἐσένα θαυμαστὲ Γέμελλε, διὰ τὸ ἀξίωμα [...]

ε΄ (σελ. 9) «Ἀνθεμίῳ».

Ἄλλοι ἄνθρωποι συγχαίρονται μὲ ἐσένα, θαυμαστὲ Ἀνθέμιε, καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπατείας [...]

ς΄ (σελ. 11) «Ἐπισκόποις ἐλθοῦσιν ἀπὸ τῆς Δύσεως».

Ἀρχ.: Καὶ προτήτερα ἐθαυμάσαμεν τὴν ἐπιμέλειάν σας, τὴν προθυμίαν σας, ἡ ὁποία ἔγινε διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐκκλησιῶν [...]

2 (σελ. 13) «Ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου» (PG 78, 178 - 1646).

α΄ (σελ. 13) «Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ».

Ἀρχ.: Ὦ θαυμαστὲ Τιμόθεε, διὰ τοὺς ἀγῶνας ὁποῦ κάμνεις πίστευσε βεβαιώσου [...]

β΄ (σελ. 14) «Εὐσεβίῳ πρεσβυτέρῳ».

Ἀρχ.: Δὲν εἶναι κἀνένα πρᾶγμα τόσον πολὺ ἀγαπητὸν εἰς τὸν Θεόν, ὅσον εἶναι ἡ ἀγάπη [...]

γ΄ (σελ. 15) «Διοφάντῃ ἄρχοντι».

Ἀρχ.: Ὄχι μοναχὰ ἔχεις τὴν ἐξουσίαν ὀγλιγωροτελειώτατον, ἀμὴ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν [...]

δ΄ (σελ. 16) «Τούβα στρατιώτῃ».

Ἀρχ.: Δὲν εἶναι χρεία ἀνάγκη νὰ φορῇς ἅρματα εἰς καιρὸν εἰρήνης [...]

Τὰ φύλλα τῶν σελίδων 17 - 32 ἔχουν ἐκπέσει.

ε΄ (σελ. 33) «Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ».

Ἀρχ.: Ἀνίσως μὲ ὅλον ὁποῦ ἔφθασες εἰς γῆρας βαθύ, δὲν κάμνεις καθὼς ποὺ πρέπει [...]

ς΄ (σελ. 34) «Εὐτονίῳ διακόνῳ».

Ἀρχ.: Ἐκεῖνος ὁποῦ ἀμελεῖ τὸν καλὸν καιρὸν τῶν ἔργων του, δὲν θέλει λάβει τὸ κυνήγι [...]

ζ΄ (σελ. 35) «Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ».

Ἀρχ.: Ἀφ' οὗ ἤκουσα ἔμαθα, ὅτι εἰς καιρὸν ὁποῦ ἦτον πρέπον χρεία νὰ προστρέξῃς εἰς τὴν μετάνοιαν [...]

η′ (σελ. 37) «Νειλάμωνι διακόνῳ ἰατρῷ».
"Αρχ.: "Οτι εἶναι φιλάνθρωπος ὁ Θεός, τὸ ἰξεύρω πολλὰ καλὰ [. . .]

θ′ (σελ. 40) «Ἀπολλωνίῳ ἐπισκόπῳ».
"Αρχ.: Πρέπει ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος, νὰ εἶναι καὶ φιλόθεος καὶ φιλάνθρωπος [. . .]

ι′ (σελ. 42) «Ἀρσενουφίῳ ἀναγνώστῃ».
"Αρχ.: Τοῦ καιροῦ τὸ ἀπερασμένον μέρος ἀπέρασεν, ἀμὴ ἐκεῖνο ὁποῦ μᾶς φαίνεται [. . .]

ια′ (σελ. 43) «Θέωνι ἐπισκόπῳ».
"Αρχ.: Δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ἡ λέξις φρόνημα καὶ φρόνησις [. . .]

ιβ′ (σελ. 44) «Ἡσαΐα».
"Αρχ.: Δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν αἰτίαν ἀμελείας τὴν ἄπειρον μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ [. . .]

ιγ′ (σελ. 44) «Θεοδοσίῳ ἐπισκόπῳ».
"Αρχ.: Τὸ ὅτι δὲν τιμωροῦνται παρόμοια ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἔκαμαν τὰ ἴδια κακὰ [. . .]

ιδ′ (σελ. 45) «Ἰσιδώρῳ διακόνῳ».
"Αρχ.: Πρέπει ἐκεῖνοι ὁποῦ ἠθέλησαν ἐπρόκριναν νὰ φυλάξουν τὸ ἀνθρώπινον εἶναι τους [. . .]

ιε′ (σελ. 46) «Ἀσκληπιῷ ἐπισκόπῳ».
"Αρχ.: Ἡ παῦσις τὸ τέλος ἡ κληρονομία ἡ ὑπερκόσμιος, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὅλα τὰ καλὰ [. . .]

ις′ (σελ. 48) «Εὐσταθίῳ πρεσβυτέρῳ».
"Αρχ.: Πρέπει τὴν ἔχθραν νὰ τὴν γράφωμεν εἰς τὸ νερόν, διὰ νὰ ἀφανίζεται ὀγλίγωρα [. . .]

ιζ′ (σελ. 50) «Εὐλογίῳ».
"Αρχ.: Ἀφ' οὗ εἰπῶ ὀλίγα, θέλω εἰπεῖ καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ θέλω [. . .]

ιη′ (σελ. 52) «Εὐτονίῳ διακόνῳ».
"Αρχ.: Νὰ μὴν ἔχουν οἱ φιλάρετοι ἐχθρούς, νομίζω, ὅτι εἶναι ἀδύνατον [. . .]

ιθ′ (σελ. 53) «Μαρτινιανῷ πρεσβυτέρῳ».
"Αρχ.: Ὦ καλὲ Μαρτινιανέ, νὰ μὴ ζητῇς πλοῦτον, τὸν πατέρα τῆς ὑπερηφανείας [. . .]

κ′ (σελ. 54) «Παύλῳ τριβούνῳ».
"Αρχ.: Διορίζει παλαιὸς λόγος καὶ νόμος, ὁ ὁποῖος ἐφάνη εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι εἶναι καλὸς [. . .]

κα′ (σελ. 56) «Παύλῳ πρεσβυτέρῳ».
"Αρχ.: Εἰς τὸν ἱερέα πλοῦτος εἶναι ὁ στολισμὸς τῆς ἀρετῆς, καὶ ἡδονὴ εἶναι ἡ σωφροσύνη [. . .]

κβ′ (σελ. 56) «Ἱέρακι λαμπροτάτῳ».
"Αρχ.: "Οχι χαλκωματένια εἰκῶνα ὁποῦ νὰ ἀστράπτῃ ἀπὸ χρυσάφι [. . .]

κγ′ (σελ. 56) «Ἑρμογένει ἐπισκόπῳ».
"Αρχ.: Καθὼς ὁ λόγος ἡ διδαχὴ ὁποῦ δὲν βάνεται εἰς πρᾶξιν, εἶναι ἀτελὴς [. . .]

κδ′ (σελ. 57) «Ἀρχοντίῳ πρεσβυτέρῳ».
"Αρχ.: Ἡ ἀρετὴ συνηθίζει νὰ στολίζῃ καὶ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν δυστυχίαν [. . .]

κε′ (σελ. 58) «Λαμπετίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: "Αν καὶ μερικοὶ θέλουν νομίσῃ ὅτι ἐλέχθη καθ' ὑπερβολὴν τοῦτο ὁποῦ μέλλει νὰ λεχθῇ [. . .]

κς' (σελ. 59) «Διογένει πρεσβυτέρῳ».

"Αρχ.: Νομίζω, ὅτι κάθε ἕνας ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ κάμνει, φανερώνεται καὶ διὰ τὰ μέλλοντα [. . .]

κζ' (σελ. 60) «Εὐσταθίῳ διακόνῳ».

"Αρχ.: Πάρα πολὺ θαυμάζω, πῶς ἕνα πάθος τυραννικὸν καὶ ἄγριον [. . .]

κη' (σελ. 62) «Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ».

"Αρχ.: "Ενας ἄνδρας σοφός, καὶ ὀρθὸς κατὰ τὰ ἤθη, καὶ λαμπρὸς κατὰ τὴν ζωὴν [. . .]

3 (σελ. 65) «Ἐκ τῶν Φαλάριδος τυράννου Ἀκραγαντίνων».

α' (σελ. 65) «Ζευξίππῳ».

"Αρχ.: Τὸν υἱόν σου τὸν συγχωρῶ, διατὶ εἶναι νέος, καὶ ἐσένα σὲ συγχωρῶ, διατὶ εἶσαι γέρων [. . .]

β' (σελ. 66) «Κλεοστράτῳ».

"Αρχ.: Πάρα πολὺ μοὶ φαίνεται, ὅτι εἶναι ἄξιον νὰ θαυμάσω γελῶντας [. . .]

γ' (σελ. 67) «Λακρίτῳ».

"Αρχ.: Εἰς ἐσένα Λάκριτε ὁποῦ λυπᾶσαι μεγάλως, διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ σου [. . .]

δ' (σελ. 69) «Ἡροδίκῳ».

"Αρχ.: "Αλλος ἤθελεν ὁποῦ ἔπαθεν κακόν, νὰ μὴν ὁμολογήσῃ τελείως διὰ ἐκδίκησιν [. . .]

ε' (σελ. 70) «Ἀμφινόμῳ».

"Αρχ.: Νομίζω ὅταν δίδω χαρίσματα εἰς καλοὺς ἄνδρας [. . .]

ς' (σελ. 70) «Μεσσηνίοις».

"Αρχ.: Καθὼς ἀκούω κατηγορεῖτε τὸν Πολύκλειτον τὸν ἰατρόν σας πῶς ἔγινεν προδότης τῶν Ἀκραγαντίνων [. . .]

ζ' (σελ. 71) «Ἀντιμάχῳ».

"Αρχ.: Ἀνίσως ἔχῃς καὶ δὲν δίδῃς τὸ δανεικόν, εἶσαι κακὸς θεληματικῶς [. . .]

η' (σελ. 73) «Ἀδειμάντῳ».

"Αρχ.: Ἀκούω ὅτι διαφέρεσαι φιλονεικεῖς ἔχεις καυγὰν ἐσὺ μὲ τὸν ἀδελφόν σου [. . .]

θ' (σελ. 73) «Ἐτεονίκῳ».

"Αρχ.: Τὴν ἔχθραν τῶν ἄλλων, ὅσοι μὲ ἔκαμαν κανένα κακὸν [. . .]

ι' (σελ. 74) «Δημαράτῳ».

"Αρχ.: Μὴ θαυμάζεις τὸν θάνατον τοῦ Ἀλκίνου [. . .]

ια' (σελ. 75) «Ἀξιόχῳ».

"Αρχ.: Εἶναι πρέπον νὰ καμαρώνῃ τινάς, καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν [. . .]

4 (σελ. 79) «Ἐκ τῶν τοῦ Διογένους καὶ Κράτητος».

α' (σελ. 79) «Ἀντιπάτρῳ».

"Αρχ.: Βασιλεῦ Ἀντίπατρε, μὴ μὲ κατηγορῇς, διατὶ δὲν ὑπετάχθημεν εἰς ἐσένα [. . .]

β' (σελ. 80) «Κράτητι».

"Αρχ.: Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησες εἰς τὰς Θήβας ἀνέβαινα ἀπὸ τὸν λιμένα τὸ μεσημέρι [. . .]

γ′ (σελ. 82) «Κράτητι».
"Αρχ.: Ἤκουσα ὅτι ἐσὺ ἤφερες ὅλον τὸν βιόν σου [...]
δ′ (σελ. 83) «Ἀπολλήξιδι».
"Αρχ.: Σὲ ὁμίλησα διὰ νὰ μοὶ εὔρῃς κατοικίαν [...]
ε′ (σελ. 84) «Ἀλεξάνδρῳ».
"Αρχ.: Μοὶ φανερώνεις, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων πασχίζει διὰ νὰ μᾶς ἰδῇ [...]
ς′ (σελ. 85) «Κράτης τοῖς ἑταίροις».
"Αρχ.: Νὰ φροντίζηται [sic] διὰ τὴν ψυχήν σας· καὶ διὰ τὸ σῶμα ὅσον εἶναι ἀνάγκη [...]
ζ′ (σελ. 85) «Τοῖς ἑταίροις».
"Αρχ.: Ὁ νόμος εἶναι καλόν, ἀμὴ ὄχι καλλίτερον ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν [...]
η′ (σελ. 86) «Τοῖς αὐτοῖς».
"Αρχ.: Περισσότερον φιλοσοφεῖτε, παρὰ ἀναπνεῖτε [...]
θ′ (σελ. 87) «Διογένει».
"Αρχ.: Ἀπὸ τὸν πλοῦτον τώρα εἴμεθα ἐλεύθεροι, ἀμὴ ἡ δόξα [...]
ι′ (σελ. 88) «Ὠριγένει».
"Αρχ.: Δὲν κάμνει ὁ ἀγρὸς ἐναρέτους, οὔτε ἡ πολιτεία ἀχρείους [...]

5 (σελ. 89) «Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλκίφρονος, Φιλοστράτου καὶ Ἀρισταινέτου».
α′ (σελ. 89) «Κέφαλος Ποντίῳ».
"Αρχ.: Τὴν θάλασσαν, καθὼς βλέπεις τὴν κυριεύει ἡ ἐπανάστασις τῶν κυμάτων [...]
β′ (σελ. 92) «Θυναῖος [γρ. Ἀθήναιος] Σκοπέλῳ».
"Αρχ.: Ὦ Σκόπελε, ἤκουσαις [sic] μαντάτα εἰδήσεις σκληροτάτας [...]
γ′ (σελ. 94) «Ἁλίκτυπος Ἐγύμονι [γρ. Ἐγκύμονι]».
"Αρχ.: Λέγει ἡ παροιμία, τὸ ὀμμάτι τῶν γειτόνων εἶναι ἐχθρικὸν καὶ φθονερὸν [...]
δ′ (σελ. 94) «Ἀμνίων Φιλομόσχῳ».
"Αρχ.: Τὸ χαλάζι ἐπειδὴ ἔπεσε βαρέως ἐχάλασε τὰ χωράφιά μας [...]
ε′ (σελ. 95) «Εὔστολος [γρ. Εὔσταχυς(:)] Ἐλατίωνι».
"Αρχ.: Ἐπειδὴ ἡ γῆ δὲν μὲ ἀνταμείβει κανένα ἄξιον τῶν κόπων [...]
ς′ (σελ. 96) «Φιλόστρατος Ἐπικτήτῳ».
"Αρχ.: Ἂν κάμνῃς χάζι εἰς φωνὰς ἀνοήτους [...]
ζ′ (σελ. 97) «Φιλήμονι».
"Αρχ.: Τὸν τραγικὸν ποιητὴν Διοκλέα, ἂν τὸν ἰξεύρῃς [...]

6 (σελ. 98) «Ἐκ τῶν τοῦ Θεοφυλάκτου Σχολαστικοῦ τοῦ Σιμοκάτου».
α′ (σελ. 98) «Κριτίας Πλωτίνῳ».
"Αρχ.: Ὁ τζέντζερας ὁ ψάλτης, ὅταν φανῇ ἡ ἄνοιξις, ἀρχίζει τὴν μελωδίαν [...]
β′ (σελ. 99) «Δόρκων Μόσχωνι».
"Αρχ.: Ὁ πρῶτος ἀπὸ τὰ πρόβατά μου τὸ θαυμαστόν μου κριάρι ἐχάθηκεν [...]
Τὰ φύλλα τῶν σελίδων 100 - 116 ἔχουν ἐκπέσει.
γ′ (σελ. 118) «Σωσίπατρος Ἀξιόχῳ».
"Αρχ.: Λέγουν, ὅτι ἐσὺ ἔθαψες τὸν ἀδελφόν σου τώρα πρὸ ὀλίγου [...]

δ′ (σελ. 120) «Ἡρακλείδης Ἀντισθένει». Κολοβόν.

Ἄρχ.: Ἀντισθένης [sic], ἀκόμι δὲν ἄφησες τὸν θυμὸν ὁποῦ ἔχεις ἐναντίον μου [...]

ε′ (σελ. 124) «Πόας Ἀμπελίῳ». Κολοβόν.

Ἄρχ.: Γέροαμπέλιε ἔλα νὰ ψάλωμεν θρηνητικὰ ψάλματα [...]

Ὁλόκληρον τὸ ἐπιστολάριον γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ εὐανάγνωστος, ἡ συνήθης τῆς ἐποχῆς. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα πολὺ ὀλίγα. Στίχοι 13 - 15. Σελιδαρίθμησις παλαιά, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως. Πρὸ τῆς συρραφῆς τοῦ φυλλαδίου ἔχουν ἐκπέσει δύο ὀκτάφυλλα τεύχη (σελ. 17 - 32 καὶ 100 - 116).

Ἀστάχωτον φυλλάδιον. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 11, ἐπὶ τῆς σελίδος 1, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν (ἡ σφραγὶς καὶ ἐπὶ τῆς σελ. 120).

149

Χάρτης | Διαστ. 0,215 × 0,150 | Αἰὼν XIX | Φύλλα 18

1 (φ. 2α) Μετάφρασις εἰς τὴν δημώδη τοῦ γνωστοῦ τροπαρίου τῆς Θεοτόκου: *Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σοί, κατησχυμμένος ἀπὸ σοῦ ἐκπορεύεται, ἁγνὴ παρθένε Θεοτόκε* [...]

Ἄρχ.: Οὐδεὶς κατησχυμμένος ἀπὸ σοῦ ἀποστρέφεται εὐλογημένη Μαρία Θεοτόκε, ὁ πορευόμενος εἰς σὲ πιστῶς [...]

2 (φ. 4α) «† Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν τροπαρίων τῶν δώδεκα μηνῶν, ἕκαστον ψαλλόμενον εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τέλος τῶν μηνῶν ὡς κάτωθεν διατάττει σαφέστερον [...]»· «προστεθέντα ἀπείρῳ πόθῳ καὶ θερμῇ ἀγάπῃ τῇ κυρίᾳ τῆς αἰτήσεως, τῇ μόνῃ ἀειπαρθένῳ καὶ τῇ μόνῃ ἀνάνδρῳ μητρὶ τοῦ Θεοῦ λόγου [...]».

Ἄρχ. (φ. 4β): Ἦχος δ′.— Ἀπαρχὴν θείαν ἔγνωμεν, ἀδελφοὶ εἰς τὸν Μάρτιον, πᾶσα κτίσις γέγονεν, καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ Θεὸς ἐσαρκώθη γὰρ [...]

(φ. 5α): Μαριὰμ πανευλόγητε διὰ σοῦ καὶ Ἀπρίλιον χαίρωντας τῷ πνεύματι ἐκπεράσαντες, καὶ εἰς τὸ ἔαρ ἐφθάσαμεν [...]

(φ. 6β): Θεοτόκε βοήθησον Φεβρουάριον φύγομεν, καὶ τὸ φεῦ βοήσομεν, μήπως φθάσει μας πικρὸς χειμὼν [...]

3 (φφ. 7α - 18α) Ἕτερα τροπάρια τῆς Θεοτόκου.

Τελ. (φ. 18α): Ὅπου ὁ ἦχος ἀγγέλων ἑορταζώντων ἀεὶ ὅπου ἁγίων πάντων οἱ χοροὶ προσκυνοῦσιν Τριάδαν τὴν Ἁγίαν, καὶ σὲ Μαριὰμ σὺν ἀγγέλοις δοξάζουσιν, καμαὶ ἀξίωσον, δέσποινα προσκυνῶ, ἔνθα Πάσχα τὸ οὐράνιον. Ἀμήν.

Ὁλόκληρον τὸ φυλλάδιον γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ κειμένου, ἐπὶ τοῦ φύλλου 18α, δι᾿ ἑτέρας χειρός, ἡ ἑξῆς ἐνθύμησις:

1873 Απρϊλήου 15 | επλέροσε το κενὸν χρέος ο μα|καρίτης παπ(ὰ) χρίσανθος ημέρα | κυρϊάκὺ κ(αὶ) ο θεὸς νατὸν σὶν χό|ρέσι κ(αὶ) νατὸν ανάπαύσι εἰς τὰς | εονήους Μονάς.

Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως: «Ἡ βανίλλη. Πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν λοιπῶν πόλεων, ὅπου ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἐξάπλωσε τὰς πολυδαπάνους ἕξεις τῆς πολιτείας, δροσίζομεν τὸν φάρυγγά μας, κατὰ τὸ θέρος μὲ παγωτὰ ἀρωματισμένα μὲ βανίλλην [. . .]».
Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἐν εἴδει δοκιμῶν κονδυλίου, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑπογραφή: *ςαγῶν θεόφιλος.*

Ἀστάχωτον φυλλάδιον. Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 6, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

150

Σπαράγματα ἐκ μουσικῶν κωδίκων.

Α'

Χάρτης Διαστ. 0,155 × 0,105 Αἰὼν XVIII Φύλλα 7

φ. 1α: «Ἀρχὴ σὺν Θ(ε)ῷ ἁγίῳ τῶν κατ' ἦχ(ων) κεκραγαρί(ων) ἑνωμέν(ων) μ(ε)τ(ὰ) τῶν ἀναστασίμων».

Ἀρχ.: Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ εἰσάκουσόν με [. . .]

Ἀναφέρονται οἱ μελογράφοι: Ἀγάθων (φ. 2α), Ἰωάννης Κλαδᾶς (φ. 6β), Μανουὴλ Χρυσάφης (φφ. 3α, 5α, 7α) καὶ [Ξένος] Κορώνης (φφ. 6α, 7α).
Ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α κακότεχνον ἐπίτιτλον. Τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά.

Ὁ ἐκτὸς κειμένου πίναξ 208 παρέχει φωτογραφικὸν πανομοιότυπον τῶν φύλλων 1β - 2α (δεῖγμα γραφῆς).

Β'

Χάρτης Διαστ. 0,180 × 0,115 Αἰὼν XVIII Φύλλα 22

Ἀναστασιματάριον. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν. Προτάσσονται τὰ ὁμόηχα κεκραγάρια.
— φ. 1α: [δ' ἦχος.] Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ [. . .]

— φ. 3β: «Ἀρχὴ καὶ τοῦ πλαγίου πρώτου ἤχου».
— φ. 11β: «Ἀρχὴ καὶ τοῦ πλαγίου δευτέρου» ἤχου.
— φ. 18β: «Ἀρχὴ καὶ τοῦ βαρέος ἤχου». Κολοβόν.

Ἐπίτιτλα, τίτλοι καὶ ἀρχικὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐρυθρόγραφα. Σημαδόφωνα μαῦρα καὶ ἐρυθρά.

151

Χάρτης Διαστ. 0,170 × 0,115 Αἰὼν XIX Σελίδες 41

(σελ. 1) «Ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ. Εὐχὴ πρώτη».

Ἀρχ.: Κύριε· οἰκτίρμων, κ(αὶ) ἐλεήμων, μακρόθυμε, κ(αὶ) πολυέλεε, ἐνώτισαι τὴν προσευχὴν ἡμῶν, κ(αὶ) πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεως ἡμῶν [. . .]

Τελ. (σελ. 27 - 28): Κύριε ἅγιε ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, κ(αὶ) τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν, κ(αὶ) τῷ παντεφόρῳ σου ὄμματι ἐπιβλέπων [. . .] || [. . .] συγχώρησον δωρούμενος ἡμῖν τὰ ἐγκόσμια, κ(αὶ) ὑπερκόσμια ἀγαθά σου.

(σελ. 39) «Εὐχὴ ἐπὶ τῶν μετανοούντων συγχωρητική». Δι' ἑτέρας χειρός.

Ἀρχ.: Ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὁ διὰ τοῦ προφήτου Νάθαν μετανοήσαντι τῷ Δαβίδ, ἐπὶ τοῖς ἰδίοις πλημμελήμασιν ἄφεσιν δωρησάμενος [. . .]

Ὁλόκληρον τὸ φυλλάδιον (πλὴν τῆς σελ. 39) γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός. Γραφὴ ἀδεξία. Ὀρθογραφικὰ σφάλματα ὀλίγα. Αἱ σελίδες 29 - 36, 38 καὶ 40 ἄγραφοι.

Στάχωσις πρόχειρος ἐξ ἁπλοῦ χαρτονίου. Τὸ φυλλάδιον δὲν φέρει ἀριθμὸν παλαιοτέρας τινὸς κατατάξεως.

152

Χάρτης Διαστ. 0,220 × 0,160 Αἰὼν XIX Φύλλα 13

(φ. 1α) «Εὐχαὶ κατὰ ἀλφάβητον, ἐν εἴδει οἴκων, εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, κατανυκτικαὶ καὶ ὡραῖαι, ἀρχόμεναι μὲν ἀπὸ τῆς θ⟨ε⟩ολογίας, καὶ τελευτῶσαι μέχρι τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, περιέχουσαι δέ, κατὰ τάξιν, δοξολογίας, εὐχαριστίας, ἐξομολογήσεις καὶ αἰτήσεις».

Ἀρχ. (φ. 1α): **Ἄ**ναρχος ἐξ ἀνάρχου, τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων, ἐτέχθης ἐνυπόστατος λόγος καὶ Θεὸς ἀληθινὸς [. . .] δοξολογῶ σε τὸν ὄντα ὑπὲρ πᾶσαν θέσιν καὶ ὑπεροχικὴν ἀφαίρεσιν.

Τοὺς περιττοὺς οἴκους ἀκολουθοῦν (κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου) ἐπικλήσεις πρὸς τὸν Ἰησοῦν (ἐφ' ὅσον, ἐνταῦθα, οἱ 24 κατ' ἀλφάβητον οἶκοι ἀναφέρονται εἰς τὸν Ἰησοῦν):

(φ. 1β): Ἰησοῦ, ἡ ὑπόστασις ἡ ἀκατάληπτος, δοξολογῶ σε τὸν ὄντα ὑπὲρ πᾶσαν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν.

. . . .

(φ. 2α): Ἰησοῦ λόγε ἀπειρώνυμε, γνώρισόν μοι τίνα δεῖ, καὶ πῶς δεῖ ζητεῖν παρὰ σοῦ τὰ αἰτήματά μου.

Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ ἐλέησόν με.

(φ. 2α) **Β**ουληθεὶς ἐκ μὴ ὄντων ὄντα κτίσαι, ὦ λόγε, ὑπέστησας ἀγγέλους τὸ πρῶτον [. . .] καὶ ᾄδουσαι ἀλληλούϊα.

Τελ. (φ. 11β): **Ὦ** πρῶτε καὶ ἔσχατε· ἀρχὴ καὶ τέλος, ἄλφα καὶ ὠμέγα, Ἰησοῦ, ὁ παρὰ τῶν ὑπερκοσμίων καὶ ἐγκοσμίων παγκοσμίως ὑμνούμενος [. . .] ἵνα πάντες εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματός σου ψάλλωμεν αἰωνίως ἀλληλούϊα,

Τῶν οἴκων προτάσσεται (φ. 1α) κοντάκιον ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου (ἦχος πλ δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ).

Ἀρχ.: Τῷ παντοκράτορι Θεῷ καὶ πανοικτίρμονι,

. . . .

Τελ.: ὅθεν δέξαι με ὡς εὔσπλαγχνός σοι κράζοντα·
Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν 24 οἴκων ἀκολουθεῖ (φφ. 12α - 13α) κείμενον ἐπεξηγηματικὸν καὶ παραινετικὸν τοῦ ἀνωνύμου συντάκτου των.

Ἀρχ.: Ἡ αἰτία ὁποῦ μὲ ἔκαμε νὰ συνθέσω ταύτας τὰς εὐχὰς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀδελφοί, δὲν ἦτον ἄλλη, πάρεξ διὰ νὰ σᾶς παρακινήσω εἰς τὸ νὰ μελετᾶτε συχνὰ τὸ σωτήριον [. . .] ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν [. . .]

Ὁλόκληρον τὸ κείμενον γεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός.

Ἀστάχωτον φυλλάδιον, ἄνευ ἀριθμοῦ παλαιοτέρας τινὸς κατατάξεως. Ἐπὶ τῶν φύλλων 1α καὶ 13β σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

153

Πέντε φυλλάδια χαρτῷα, ἀστάχωτα, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (τοῦ XIX αἰῶνος), διαφόρων διαστάσεων καὶ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένα. Ἡ γραφὴ των προσομοιάζουσα (ἀδεξία καὶ δυσανάγνωστος).

Περιέχουν δεήσεις καὶ εὐχὰς πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν Θεοτόκον.

Α'

Διαστάσεις 0,220 × 0,155 — Φύλλα Α' + 34

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 5, ἐπὶ τοῦ φύλλου Αα, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Β'

Διαστάσεις 0,200 × 0,145 — Φύλλα 52

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 10, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Γ'

Διαστάσεις 0,215 × 0,155 — Φύλλα 14

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα 14, ἐπὶ τοῦ φύλλου 14β, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Δ'

Διαστάσεις 0,215 × 0,165 Φύλλα 10

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 17, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ε'

Διαστάσεις 0,235 × 0,175 Φύλλα 8

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 18, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Α' καὶ Β': Δέησις πρὸς τὸν 'Ιησοῦν Χριστὸν κ.ἄ.

"Αρχ.: (φφ. 1β εἰς ἀμφότερα τὰ φυλλάδια): "Α ὥρισας ἀπ' αἰῶνος, δέσποτα παντοκτάτορ, τὰ ὑπὸ πάντων ἄδηλα καὶ κρύφια τῆς σοφίας σου, πρὸ κόσμου τῆς καταβολῆς προοίμιον σωτηρίας [...]

Γ' καὶ Δ': Δέησις πρὸς τὸν 'Ιησοῦν Χριστὸν κ.ἄ.

"Αρχ. (φφ. 2α καὶ 2β ἀντιστοίχως): "Α ὥρισας ἀπ' αἰῶνος πρὸ τοῦ γενέσθαι τὰ πάντα, πρὸ τοῦ ποιῆσαι λειτουργοὺς καὶ τάξεις τῶν ἀσωμάτων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων [...]

Ε: Δέησις πρὸς τὸν 'Ιησοῦν Χριστὸν κ.ἄ.

"Αρχ. (φ. 1β): "Α ὥρισας, ὁ παντοκράτωρ, βουλὴν σου τὴν ἀπ' αἰῶνος, οἴκων μετασκευάσεις, φρικτὸν τῆς σῆς ἐλεύσεως κεκαλυμμένον μυστήριον [...]

Πάντα τὰ κείμενα μὲ πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα διορθώνω σιωπηρῶς κατὰ τὴν παράθεσιν ἀνωτέρω τῆς ἀρχῆς ἑκάστου τῶν κειμένων τούτων.

154

Πέντε φυλλάδια χαρτῷα, ἀστάχωτα, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (τοῦ XIX αἰῶνος), διαφόρων διαστάσεων καὶ ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένα. Ἡ γραφή των προσομοιάζουσα (ἀδεξία καὶ δυσανάγνωστος).

Περιέχουν δεήσεις καὶ εὐχὰς πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ πρὸς τὸν 'Ιησοῦν Χριστὸν (βλ. καὶ προηγουμένην περιγραφὴν ὑπ' ἀρ. 153).

Α'

Διαστάσεις 0,195 × 0,145 Φύλλα 19

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 2, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Β'

Διαστάσεις 0,205 × 0,145 Φύλλα 12

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 12, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Γ'

Διαστάσεις 0,175 × 0,120 Φύλλα 34

'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 13, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Δ'

Διαστάσεις 0,190 × 0,140 Φύλλα 54

Κατεστραμμένον ἐν μέρει ὑπὸ τῆς ὑγρασίας.
'Αριθμὸς Χρ. Μπέντα 15, ἐπὶ τοῦ φύλλου 1α, ὅπου καὶ ἡ ὑπογραφή του καὶ ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν.

Ε'

Διαστάσεις 0,190 × 0,140 Φύλλα 18

'Επὶ τοῦ φύλλου 18β ἡ ὑπογραφὴ τοῦ Χρ. Μπέντα (χωρὶς ἀριθμὸν καὶ σφραγῖδα).

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Εἰς τὴν σελ. 31, κώδ. 15_{10}, μετὰ τὴν φράσιν «Τοῦ ἀββᾶ Νείλου στίχοι κ(α)τ' ἀλφάβητον πρὸς ἀρχάριον μοναχόν», νὰ προστεθῇ: «[Πρβλ. καὶ κώδ. 31_1 καὶ 110_{10}, σελ. 90 καὶ 341 - 342 τοῦ παρόντος τόμου, ὅπου οἱ αὐτοὶ στίχοι.]».

Εἰς τὴν σελ. 90, κώδ. 31_1, ἡ φράσις «Μονόστιχοι γνῶμαι κατ' ἀλφάβητον εἰς δωδεκασυλλάβους στίχους», νὰ διορθωθῇ ὡς ἑξῆς: «['Αββᾶ Νείλου] μονόστιχοι γνῶμαι κατ' ἀλφάβητον εἰς δωδεκασυλλάβους στίχους. [Πρβλ. καὶ κώδ. 15_{10} καὶ 110_{10}, σελ. 31 καὶ 341 - 342 τοῦ παρόντος τόμου, ὅπου οἱ αὐτοὶ στίχοι.»].

ΠΙΝΑΚΕΣ
ΚΑΙ
ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Οἱ Πίνακες III, V καὶ VI κατηρτίσθησαν παρὰ τῶν συντακτῶν τοῦ Κέντρου Ἑλένης Ἀγγελομάτη - Τσουγκαράκη καὶ Δημητρίου Τσουγκαράκη.

Π Ι Ν Α Κ Ε Σ Κ Α Ι Ε Υ Ρ Ε Τ Η Ρ Ι Α

I

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

XI αἰών — κώδικες ἐν ὅλῳ 1
κῶδιξ **144**Ϛ′

XII αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 3
1, **4**, **88**.

XIII αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 1
84.

XIV αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 6
2 (ἔτους 1346/7), **3** (1396), **5**, **11**, **82**, **144**Ε′

XV αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 7
17, **51**, **54**, **79**, **143**Β′, **144**Α′, **145**.

XV/XVI αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 1
83.

XVI αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 14
97 (ἔτους 1503/4), **85** (1579), **64** (1597), **12**, **22**, **39**, **44**, **106**, **126**, **131**,
132, **135**, **143**Α′, **144**Γ′.

XVI/XVII αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 2
140, **144**Β′.

XVII αἰ. — κώδικες ἐν ὅλῳ 3
31 (ἔτους 1617), **43** (1631), **103** (1632), **36** (1640/41), **37** (1643),
(1643/4), **41** (1663), **58** (1667), **96** (1682) **91** (1697/8), **7**, **13**, **15**,
30, **33**, **38**, **40**, **45**, **48**, **53**, **63**, **67**, **75**, **76**, **77**, **108**, **122**, **123**, **144**Δ′

XVII/XVIII αἰ. — κώδι ἐν ὅ
14.

XVIII αἰ. κώδικες ἐν ὅλῳ 58

57 (ἔτους 1710), **28** (1728), **52** (1743), **65** (1744), **73** (1745), **35** (1758), **136** (1763), **119** (1771), **102** (1774), **121** (1776), **86** (1780), **6** (1782), **20** (1782), **116** (1790), **49** (1793), **118** (1795), **104** (1798), **8, 10, 16, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 32, 34, 42, 46, 47, 50, 55, 56, 59, 60, 61, 62, 66, 68, 69, 70, 80, 81, 87, 89, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 114, 115, 120, 127, 150.**

XVIII/XIX αἰ. κώδικες ἐν ὅλῳ 2

72, 90.

XIX αἰ. κώδικες ἐν ὅλῳ 34

9 (1801), **110** (1804 - 1806), **107** (1806), **139** (1806), **133** (1810), **92** (1820), **146** (1828), **137** (1830), **71** (1843), **109** (1863), **113** (1863), **74, 78, 101, 105, 111, 112, 117, 124, 125, 128, 129, 130, 134, 138, 141, 142, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154.**

Π α ρ α τ ή ρ η σ ι ς : Τὸ σύνολον τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, ὡς οὗτοι ἀναγράφονται εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον, ἀνέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν 154. Εἰς τὸν χρονολογικὸν τοῦτον πίνακα τὸ ἄθροισμα τῶν κωδίκων ἀνέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν 160. Τὸ φαινομενικὸν τοῦτο πλεόνασμα τῶν ἓξ κωδίκων ὀφείλεται εἰς τοὺς ἑξῆς λόγους: α) ὁ κῶδιξ 143, ἀποτελούμενος ἐκ τμημάτων χρονολογουμένων εἰς δύο διαφόρους αἰῶνας (XV, XVI), ἀναγράφεται δίς· β) ὁ κῶδιξ 144, ἀποτελούμενος ἐκ δέσμης ἑπτὰ σπαραγμάτων, ἐκ διαφόρων κωδίκων προερχομένων, ἀναγράφεται ἑξάκις (ἅπαξ εἰς τὸν XI αἰ., ἅπαξ εἰς τὸν XIV αἰ., ἅπαξ εἰς τὸν XV αἰ., ἅπαξ εἰς τὸν XV/XVI αἰ., ἅπαξ εἰς τὸν XVI αἰ. καὶ ἅπαξ εἰς τὸν XVII αἰ.).

ΙΙα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΩΝ
ΚΑΤΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

XIV αἰὼν

Ἰάκωβος ἱερομόναχος: κῶδιξ 2*, ἔτος 1346/7.
Ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη ἡ λεγομένη μαργαρίτης [. . .] διὰ χειρὸς δὲ κἀμοῦ Ἰακώβου ἱερομονάχου· ἔτους ,ςωνε΄ [6855 = 1346/7].

Μανουὴλ Τζαμμαμύρης, νοτάριος: κῶδιξ 3*, ἔτος 1396.
Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Μανουὴλ νοταρίου τοῦ Τζαμμαμύρη· ἡμέρα Πέμπτῃ· φεβρουαρίου Γη· ἰνδικτιῶνος δης· τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ τετάρτου [6904 = 1396] *ἔτους* [. . .]

XV αἰὼν

Ἀντώνιος «Καντακουζηνὸς» (;) ἱερομόναχος, ἡγούμενος καὶ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων : κῶδιξ 143*, ἔτος 1404.
Ἐγράφη παρὰ Ἀντωνίου Κατακοζηνοῦ καὶ κτήτωρ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου[1] [. . .] *ἔτος ,αυδ΄.*

XVI αἰὼν

Γεώργιος: κῶδιξ 97*, ἔτος 1503/4.
Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς κἀμοῦ Γεωργίου ἐπὶ ἔτους, ,ζιβ΄ [7012 = 1503/4]· *ἄθλιος Γεώργιος ὁ ξύσας.*
Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς Γεωργίου περὶ ἡλιοποιΐας καὶ σεληνοποιΐας.

Ἀνδρέας Λοῦτζος ἱερεύς: κῶδιξ 85*, ἔτος 1579.
Τὸ παρὸν βιβλίον ἐγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ἀνδρέου ἱερέως, τοῦ καλο⟨υ⟩μένου Λούτζου ἐν τῷ ,ζπζ΄ [7087 = 1579], *ἐν μηνὶ αὐγούστῳ εἰς τὰς ι΄* [. . .]
Χεὶρ Ἀνδρέου ἱερέως τουτέστιν τοῦ Λούτζου

---

* Ὁ ἀστερίσκος δηλώνει ὅτι δεῖγμα γραφῆς τοῦ κώδικος (κυρίως δὲ τοῦ συγκεκριμένου κωδικογράφου) παρέχεται ἐν πανομοιοτύπῳ εἰς τοὺς ἐκτὸς κειμένου πίνακας τοῦ παρόντος τόμου. Μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ κωδικογράφου παρατίθεται τὸ κύριον τμῆμα τοῦ κωδικογραφικοῦ του σημειώματος ὠρθογραφημένον. Πλῆρες τὸ κωδικογραφικὸν σημείωμα (καὶ χωρὶς ὀρθογραφικὴν ἀποκατάστασιν) παρέχεται εἰς τὴν ἀντίστοιχον περιγραφὴν τοῦ κώδικος.

1. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἔχει γραφῆ διὰ μεταγενεστέρας χειρός, καὶ συνεπῶς εἶναι ἀβέβαιον ἐὰν ὁ κῶδιξ οὗτος (καὶ συγκεκριμένως τὸ περγαμηνόν του τμῆμα, φφ. 16 - 77) εἶναι αὐτόγραφος τοῦ Ἀντωνίου «Καντακουζηνοῦ».

Θεόφιλος: κῶδιξ 85* (φφ. 1α, 2α - 3α· ca.1579).
Δοκίμιον τοῦ κονδυλίου, παράχοντρο τὸ ἔκοψα, καλὸν ὧδε, Θ ε ό φ ι λ ο ς [. . .]

Κάλλιστος μοναχὸς - ἱερομόναχος: κῶδιξ 64*, ἔτος 1597.
Κ α λ λ ί σ τ ο υ πόνος αφϟζ', ἰνδικτιῶνος ι'.

XVI/XVII αἰὼν

Μητροφάνης: κῶδιξ 140*, ἄχρον.

XVII αἰὼν

Ζώτης ἱερεύς: κῶδιξ 31*, ἔτος 1617.
Ἐτοῦτο τὸ παρὸν νόμιμον ἐγράφη ἐν Καστορίᾳ ὑπὸ χειρός τινος ἀμαθῆ, τοὔνομα Ζ ώ τ η ς ἱ ε ρ ε ὺ ς [. . .] *ἐπὶ ἔτους ‚ζρκς'· ἐκ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας αχιζ', μὴν ὀκτωμβρίου.*

Δανιὴλ μοναχός: κῶδιξ 43*, ἔτος 1631.
Τὸ παρὸν νομοκανονίον [sic] *ἐγράφη παρ' ἐμοῦ Δ α ν ι ὴ λ μ ο ν α χ ο ῦ* [. . .] *‚ζρμ' — 1631, ἐν μηνὶ αὐγούστου ἐτελειώθη.*

Ἰάκωβος ἐπίσκοπος Σίδης (μέχρι 7 Αὐγ. 1637), μετέπειτα Γάνου καὶ Χώρας (7 Αὐγ. 1637 - 18 Σεπτ. 1639· † μετὰ τὸ 1649), πρώην ἱερομόναχος Σιμοπετριώτης: κῶδιξ 103*, ἔτος 1632.
Ἐγράφη ἐν Μπουκουρεστίῳ παρ' ἐμοῦ Ἰ α κ ώ β ο υ ἀ ρ χ ι ε ρ έ ω ς [. . .] *κατὰ τὸ ‚ζρμ' ἔτους ἀπὸ Χριστοῦ αχλβ'.*

Ἄνθιμος ἱερομόναχος ἐξ Ἰωαννίνων: κῶδιξ 36*, ἔτος 1640/41.
Ἡ παροῦσα δέλτος ἐγράφη ὑπὸ εὐτελοῦς Ἀ ν θ ί μ ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ· τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων [. . .] *ἔτους ‚ζρμθ'* [7149 = 1640/41].

Ἠσαΐας ἱερομόναχος:
— κῶδιξ 37*, ἔτος 1643.
Μνήσθητι, Κύριε, Ἠ σ α ΐ ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ.
— κῶδιξ 18*, ἔτος 1643/4.
Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἠ σ α ΐ ο υ πόνος. Ἔτους ‚ζρνβ' [7152 = 1643/4].
Μνήσθητι, Κύριε, Ἠ σ α ΐ ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ.

Παντελεήμων ἱερομόναχος ἐκ Χίου: κῶδιξ 96*, ἔτος 1646.
Ἔλαβε πέρας τὸ παρὸν βιβλίον παρ' ἐμοῦ Π α ν τ ε λ ε ή μ ο ν ο ς ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ τοῦ Χίου, τοῦ ἐν τῷ νέῳ Καρμηλίῳ· κατὰ τὸ αχμς', ἰουνίου ς'.

Ἰωνᾶς [μοναχός(;)]: κῶδιξ 58*, ἔτος 1667.
Ἔτους ‚ζροε' [7175 = 1667], *μηνὶ αὐγούστῳ εἰς ι'.*
Ἱλάσθητι, φιλάνθρωπε, καὶ σῶσον τὸν γραφέα [. . .], *ἵλεως γίνου, Ἰησοῦ Χριστὲ σωτὴρ, τοῦ δούλου σου Ἰ ω ν ᾶ τλημόνος* [sic] *καὶ ῥακενδύτου* [. . .]

Νικόλαος Μιροκοβίτης ἱερεύς: κῶδιξ 96*, ἔτος 1682.
Ἔλαβε πέρας καὶ παρ' ἐμοῦ Ν ι κ ο λ ά ο υ ἁμαρτωλοῦ τάχα καὶ ἱ ε ρ έ ω ς τοῦ Μ ι ρ ο κ ο β ί τ ο υ, ὁποῦ τὸ ἀντέγραψα ἐν πόνῳ τε καὶ κόπῳ πολλῷ κατὰ τὸ αχπβ' ἔτος τὸ κοσμοσωτήριον τοῦ θεανθρώπου Λόγου, φεβρουαρίου η'.

Γερμανὸς ἱερομόναχος: κῶδιξ 53*, ἄχρον.
Ὁ ἐλάχιστος Γερμανὸς ἱερομόναχος τλήμων.

Δημήτριος: κῶδιξ 38*, ἄχρον.
Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Δημητρίου πόνος.

XVIII αἰὼν

Πολύζος Ἰωάννου: κῶδιξ 57*, ἔτος 1710.
Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ψαλτικὴ διὰ χειρὸς ἐμοῦ Πολύζου Ἰωάννου· ἐπὶ ἔτος 1710, σεπτεμβρίου ι'.

Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἐκ Κρήτης: κῶδιξ 55*, ἔτος 1733.
Εἴληφε τέλος αὕτη αψλγ', μαΐῳ α'. Ἡ παροῦσα ᾀσματομελιρρυτόφθογγος βίβλος ἐγράφη διὰ χειρὸς κἀμοῦ Ἀθανασίου ἱερομονάχου [. . .] *ἀπὸ Κρήτης* [. . .]

Ἰωάννης πρωτοψάλτης [ὁ **Τραπεζούντιος**]: κῶδιξ 52*, ἔτος 1743.
Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ᾀσματομελιρρυτόφθογγος βίβλος [. . .] *διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου πρωτοψάλτου· ἐν ἔτει αψμγ', μαρτίῳ.*

Γερμανὸς ἱερομόναχος: κῶδιξ 65*, ἔτος 1744.
1744 ἰουλίου ιβ', μέμνησθε δὲ τοῦ γράψαντος Γερμανοῦ ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ [sic] *ἐν Ὀλύμπῳ* [. . .]

Θεοδόσιος ἱερομόναχος: κῶδιξ 73*, ἔτος 1745.
Εἴληφε πέρας ἡ παροῦσα ἀκολουθία [. . .] *κατὰ τὸ κοσμοσωτήριον ἔτος 1745: αψμε', ἐν μηνὶ αὐγούστου κς', διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς Θεοδοσίου ἱερομονάχου* [. . .]

Δημήτριος Περιβολίτης ἐκ Σιράκου Ἰωαννίνων: κῶδιξ 136*, ἔτος 1763.
Πέρας εἴληφε παρ' ἐμοῦ Δημητρίου Περιβολίτου, υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου· ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ τρίτρῳ [sic], *μαιμακτηριῶνος πρώτῃ μεσοῦντος ἐν Σιράκῳ* [. . .]

Δῆμος τοῦ **παπᾶ-Γιώργη**: κῶδιξ 119*, ἔτος 1771.
Τοῦτο τὸ ἐπιστολὴ τὸ [sic] *ἔχει γράψει ὁ Δῆμος τοῦ παπᾶ Γιώργη.*

Γαβριὴλ ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Γκούρας, ἐκ Ραδοβισδίου: κῶδιξ 102*, ἔτος 1774.
Εἰς τοὺς αψοδ', σεπτεμβρίου ις', ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος αὕτη τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ νόμου· χεὶρ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Γαβριὴλ ἱερομονάχου Χριστοῦ ἱερέως, ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς μονῆς Γκούρας, ἐκ κώμης Σακαρετζίου ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ῥαδοβισδίου [. . .]

Χριστοφόρος ἱερομόναχος: κῶδιξ 121*, ἔτος 1776.
Παρ' ἐμοῦ τοῦ Χριστοφόρου ἱερομονάχου ἀντεγράφη οὗτος ὁ νομοκάνων κατὰ τὸ αψος' ἀπὸ Χριστοῦ.

Δημήτριος ὁ τοῦ **παπᾶ-Γεωργίου**: κῶδιξ 95*, ἔτη 1778 - 1782.
αψπ' αὐγούστου ιζ' τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα, καὶ τῇ Θεομήτορι κλέος, Δημήτριος [. . .]

Ἀναστάσιος Σουγδουρῆς, ἐξ Ἰωαννίνων: κῶδιξ 86*, ἔτος 1780.
Ἄνευ κωδικογραφικοῦ σημειώματος. Ἡ ταύτισις ἔγινεν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γραφῆς, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους γνωστοὺς αὐτογράφους κώδικας τοῦ Σουγδουρῆ, ἀποκειμένους εἰς τὴν Μονὴν Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων.

'Εφραὶμ ἱερομόναχος: κῶδιξ 20*, ἔτος 1782.
'Εγράφη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ 'Ε φ ρ α ὶ μ τάχα καὶ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά - χ ο υ· αψπβ' μαΐου λη̄.

Κωνσταντῖνος ἱερεύς, υἱὸς **παπᾶ-Γεωργίου,** Σιατιστεύς: κῶδιξ 6*, ἔτος 1782.
'Ετελειώθη τὸ παρὸν νόμιμον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ π α π ᾶ - Κ ω ν σ τ α ν τ ί ν ο υ π α π ᾶ - Γ ε ω ρ γ ί ο υ Σιατιστέως, κατὰ τὸ αψπβ', νοεμβρίου ι', ἐν Σιατίστη [. . .]

Νικόλαος, υἱὸς 'Ιωάννου ἱερέως σακελλαρίου, ἐκ Δομενίκου 'Ελασσόνος: κῶδιξ 68* (σελ. 140 - 142), ἔτος 1785.
'Ο γράψας δι' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Ν ι κ ο λ ά ο υ, υἱοῦ τοῦ παπᾶ-'Ιωάννου σακελλαρίου, ἐκ πολιτείας Δομενίκου· ἔτους 1785, ἐν μηνὶ μαΐου 10.

'Ιωάννης 'Αντωνίου Χατζῆ-Θωμᾶς, ἐκ Μελενίκου: κῶδιξ 116*, ἔτος 1790.
[. . .] *Τὸ παρὸν δὲ διὰ χειρὸς ἐμοῦ 'Ι ω ά ν ν η 'Α ν τ ω ν ί ο υ Χ α τ ζ ῆ - Θ ω μ ᾶ ἐκ Μελενίκου, ἐν ἔτει 1790, ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ* [. . .]

'Αρσένιος ἱερομόναχος:

— κῶδιξ 109*, ἔτος 1792.
'Εν ἔτει αψϟβ' ὅπου ἐκτίσθη ἐξ ἀρχῆς τὸ μοναστήριον· ὁ ἱ ε ρ ο μ ό ν α χ ο ς 'Α ρ σ έ ν ι ο ς γράψας ⟨τὸ⟩ παρὸν καὶ ὁ παπα-Ρωμανός.

— κῶδιξ 113*, ἔτος 1792.
'Εν ἔτεισι 1792 αψϟβ' ὅπου ἐκτίσθη ἐξ ἀρχῆς τὸ μοναστήριον· ὁ ἱ ε ρ ο μ ό ν α χ ο ς 'Α ρ - σ έ ν ι ο ς γράψας τὸ παρὸν καὶ ὁ παπα-Ρωμανός.

Ρωμανὸς ἱερεύς:

— κῶδιξ 109*, ἔτος 1792.
'Εν ἔτει αψϟβ' ὅπου ἐκτίσθη ἐξ ἀρχῆς τὸ μοναστήριον· ὁ ἱερομόναχος 'Αρσένιος γράψας ⟨τὸ⟩ παρὸν καὶ ὁ π α π α - Ρ ω μ α ν ό ς.

— κῶδιξ 113*, ἔτος 1792.
'Εν ἔτεισι 1792 αψϟβ' ὅπου ἐκτίσθη ἐξ ἀρχῆς τὸ μοναστήριον· ὁ ἱερομόναχος 'Αρσένιος γράψας τὸ παρὸν καὶ ὁ π α π α - Ρ ω μ α ν ό ς.

Στέφανος ἱερομόναχος: κῶδιξ 49*, ἔτος 1793.
1793 ἐν Αἴνῳ ἐγράφη παρὰ Σ τ ε φ ά ν ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ [. . .]

Αὐξέντιος ἱερομόναχος: κῶδιξ 118*, ἔτος 1795.
'Εγράφη διὰ χειρὸς εὐτελοῦς ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ Α ὐ ξ ε ν τ ί ο υ ἐκ τῆς μονῆς Πέτρας αψϟεᵠ, φεβρ. κη'.

Γεώργιος ἱερεύς, σακελλάριος Τρίκκης: κῶδιξ 104*, ἔτος 1798.
Μέμνησθε κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ γραφέως, ὁσιώτατοι πατέρες, τοῦ ἐν ἁμαρτωλοῖς ἐλαχίστου Γ ε ω ρ γ ί ο υ ἱ ε ρ έ ω ς, τοῦ σακελλαρίου Τρίκκης, καὶ τῶν γονέων αὐτοῦ, ἐν ἔτει αψϟη' [. . .]

'Αθανάσιος μοναχὸς ἐκ Κρήτης: κῶδιξ 115*, ἄχρον.
[. . .] *ἡ δὲ γραφὴ ὑπάρχει κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχιστοτέρου τῶν μοναχῶν καὶ προσκυνητοῦ 'Α θ α ν α σ ί ο υ ἐ⟨κ⟩ Κ ρ ή τ η ς, οἰκοῦντος τοῦ νῦν εἰς τὴν* [. . .] *λαύραν τοῦ Βατοπεδίου* [. . .]

'Αμβρόσιος ἱερεύς: κῶδιξ 115*, ἄχρον.
Πόνος καὶ κτῆμα 'Α μ β ρ ο σ ί ο υ θ ύ τ ο υ.

᾿Ανανίας μοναχός: κῶδιξ 115*, ἄχρον.
Χεὶρ ᾿Α ν α ν ί ο υ μ ο ν α χ ο ῦ τοῦ τάλανος· εὔχεσθε οἱ τὸ παρὸν οἱ ἀναγινώσκοντες διότι ἀμαθῶς ἔγραψα.

Γεώργιος ἐκ Σιατίστης, υἱὸς Κωνσταντίνου ἱερέως: κῶδιξ 69*, ἄχρον.
Γ ε ω ρ γ ί ῳ τῷ Σιατίστης θρέμματι, υἱῷ δὲ Κωνσταντίνου ἱερέως, τῆς αὐτῆς ἑδραιώματος, ὁ παρὼν ἐγκεχάρακται [. . .]

Κάλλιστος Χατζῆς ἱερομόναχος, ἐξ ᾿Ασπροεκκλησίας τῶν ᾿Ιωαννίνων: κῶδιξ 56*, ἄχρον.
᾿Εγράφη ὁ παρὼν βίος [. . .] παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ εὐτελοῦς καὶ ἀμαθοῦς τῆς καλλιγ⟨ρ⟩αφίας Κ α λ λ ί σ τ ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ, ἐκ κώμης ᾿Ασπροκκλησίας, τοῦ Χ α τ ζ ῆ [. . .]

XIX αἰὼν

Εὐγένιος ἱερομόναχος: κῶδιξ 9*, ἔτος 1801.
Τὸ παρὸν βιβλίον [. . .] ἐγράφη δι' ἐμοῦ Ε ὐ γ ε ν ί ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ῳ ἐκ κώμης ᾿Αράχοβα· ταῦτα καὶ ἐγράφη μου 1801 ⟨φ⟩εβρουαρίου 27.

Τριαντάφυλλος ἐκ Θετταλίας: κῶδιξ 133*, ἔτος 1810.
Τετάρτη ἐπὶ εἰκάδι ἐλαφηβολιῶνος 1810 εἴληφε τὸ παρὸν ἐπιστολάριον πέρας παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου Τ ρ ι α ν τ α φ ύ λ λ ο υ τοῦ ἐκ Θετταλίας.

᾿Αγαθάγγελος, μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης:
— κῶδιξ 61* (φ. 30β, ca. 1835).
— κῶδιξ 90* (φ. 2β, ἔτος 1835).
῎Εγραψα ἐν τῷ ῾Αγίῳ Στεφάνῳ, ἐπὶ ἔτος 1835, Δεκεμβρίου 19 [. . .] ῾Ο Κ α ι σ α ρ ε ί α ς Φ ι λ ί π π ο υ ᾿Α γ α θ ά γ γ ε λ ο ς.

Σεραφεὶμ ἱερομόναχος - ἱεροδιάκονος: κῶδιξ 128, ἔτος 1836.

᾿Αμβρόσιος ἱερομόναχος: κῶδιξ 71*, ἔτος 1843.
Μνήσθητε κἀμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ᾿Α μ β ρ ο σ ί ο υ ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ καὶ τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν, τοῦ ταπεινοῦ συγγραφέως· ͵αωμγ' [. . .]

Στέργιος [υἱός(;)] **Γεωργίου**: κῶδιξ 109 (φφ. 20α - 30β, ca. 1863).
[᾿Ακολουθία] τοῦ ὁσίου [. . .] Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνος [. . .] νῦν δὲ ἀντιγραφεῖσα παρὰ τοῦ Σ τ ε ρ γ ί ο υ Γ ε ω ρ γ ί ο υ ἀπὸ Καρβονολεπινίτζαν. ᾿Εν Τρίκκῃ.

Θεοφάνης ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Κορμπόβου: κῶδιξ 105*, ἄχρον.
᾿Εγράφη παρὰ Θ ε ο φ ά ν ο υ ς ἱ ε ρ ο μ ο ν ά χ ο υ ἐκ μονῆς Κορμπόβου.

ΙΙ^{β}

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΟΓΡΑΦΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

᾿Αγαθάγγελος, μητροπολίτης Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης. Ἔτος 1835. Κώδικες: 61 (φ. 30^{β}), 90 (φ. 2^{β}).

᾿Αθανάσιος ἱερομόναχος, ἐκ Κρήτης. Ἔτος 1733. Κῶδιξ 55.

᾿Αθανάσιος μοναχός, ἐκ Κρήτης. Αἰὼν XVIII. Κῶδιξ 115.

᾿Αμβρόσιος ἱερεύς. Αἰὼν XVIII. Κῶδιξ 115.

᾿Αμβρόσιος ἱερομόναχος. Ἔτος 1843. Κῶδιξ 71.

᾿Ανανίας μοναχός. Αἰὼν XVIII. Κῶδιξ 115.

᾿Αναστάσιος Σουγδουρῆς, ἐξ ᾿Ιωαννίνων. Ἔτος 1780. Κῶδιξ 86.

᾿Ανδρέας Λοῦτζος ἱερεύς. Ἔτος 1579. Κῶδιξ 85.

Ἄνθιμος ἱερομόναχος, ἐξ ᾿Ιωαννίνων. Ἔτος 1640/41. Κῶδιξ 36.

᾿Αντώνιος [Καντακουζηνός(;)], ἱερομόναχος, ἡγούμενος καὶ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων. Ἔτος 1404. Κῶδιξ 143(;)

᾿Αρσένιος ἱερομόναχος. Ἔτος 1792. Κώδικες: 109, 113.

Αὐξέντιος ἱερομόναχος. Ἔτος 1795. Κῶδιξ 118.

Γαβριὴλ ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Γκούρας, ἐκ Ραδοβισδίου. Ἔτος 1774. Κῶδιξ 102.

Γερμανὸς ἱερομόναχος. Αἰὼν XVII. Κῶδιξ 53.

Γερμανὸς ἱερομόναχος. Ἔτος 1744. Κῶδιξ 65.

Γεώργιος. Ἔτος 1503/4. Κῶδιξ 97.

Γεώργιος ἐκ Σιατίστης, υἱὸς Κωνσταντίνου ἱερέως. Αἰὼν XVIII. Κῶδιξ 69.

Γεώργιος ἱερεύς, σακελλάριος Τρίκκης. Ἔτος 1798. Κῶδιξ 104.

Δανιὴλ μοναχός. Ἔτος 1631. Κῶδιξ 43.

Δημήτριος. Αἰὼν XVII. Κῶδιξ 38.

Δημήτριος ὁ τοῦ **παπᾶ-Γεωργίου.** Ἔτη 1778 - 1782. Κῶδιξ 95.

Δημήτριος Περιβολίτης, ἐκ Σιράκου ᾿Ιωαννίνων. Ἔτος 1763. Κῶδιξ 136.

Δῆμος τοῦ **παπᾶ-Γιώργη.** Ἔτος 1771. Κῶδιξ 119.

Εὐγένιος ἱερομόναχος. Ἔτος 1801. Κῶδιξ 9.

Ἐφραὶμ ἱερομόναχος. Ἔτος 1782. Κῶδιξ 20.

Ζώτης ἱερεύς. Ἔτος 1617. Κῶδιξ 31.

Ἠσαΐας ἱερομόναχος. Ἔτη 1643, 1643/4. Κώδικες: 18, 37.

Θεοδόσιος ἱερομόναχος. Ἔτος 1745. Κῶδιξ 73.

Θεοφάνης ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Κορμπόβου. Αἰὼν XIX. Κῶδιξ 105.

Θεόφιλος. Ἔτος: ca. 1579. Κῶδιξ 85 (φφ. 1α, 2α - 3α).

Ἰάκωβος ἀρχιερεύς. Ἔτος 1632. Κῶδιξ 103.

Ἰάκωβος ἱερομόναχος. Ἔτος 1346/7. Κῶδιξ 2.

Ἰωάννης Ἀντωνίου **Χατζῆ-Θωμᾶς,** ἐκ Μελενίκου. Ἔτος 1790. Κῶδιξ 116.

Ἰωάννης πρωτοψάλτης [ὁ **Τραπεζούντιος**]. Ἔτος 1743. Κῶδιξ 52.

Ἰωάννου Πολύζος· βλ. Πολύζος —.

Ἰωνᾶς [μοναχός;]. Ἔτος 1667. Κῶδιξ 58.

Κάλλιστος μοναχὸς-ἱερομόναχος. Ἔτος 1597. Κῶδιξ 64.

Κάλλιστος Χατζῆς ἱερομόναχος, ἐξ Ἀσπροεκκλησίας τῶν Ἰωαννίνων. Αἰὼν XVIII. Κῶδιξ 56.

«Καντακουζηνὸς» (;) **Ἀντώνιος**· βλ. Ἀντώνιος —.

Κωνσταντῖνος ἱερεύς, υἱὸς παπᾶ-Γεωργίου, Σιατιστεύς. Ἔτος 1782. Κῶδιξ 6.

Λοῦτζος Ἀνδρέας· βλ. Ἀνδρέας —.

Μανουὴλ Τζαμμαμύρης, νοτάριος. Ἔτος 1396. Κῶδιξ 3.

Μητροφάνης. Αἰὼν XVI/XVII. Κῶδιξ 140.

Μιροκοβίτης Νικόλαος· βλ. Νικόλαος —.

Νικόλαος, υἱὸς Ἰωάννου ἱερέως σακελλαρίου, ἐκ Δομενίκου Ἐλασσόνος. Ἔτος 1785. Κῶδιξ 68.

Νικόλαος Μιροκοβίτης ἱερεύς. Ἔτος 1682. Κῶδιξ 96.

Παντελεήμων ἱερομόναχος, ἐκ Χίου. Ἔτος 1646. Κῶδιξ 96.

Περιβολίτης Δημήτριος· βλ. Δημήτριος —.

Πολύζος Ἰωάννου. Ἔτος 1710. Κῶδιξ 57.

Ρωμανὸς ἱερεύς. Ἔτος 1792. Κώδικες: 109, 113.

Σεραφεὶμ ἱερομόναχος-ἱεροδιάκονος. Ἔτος 1836. Κῶδιξ 128.

Σουγδουρῆς Ἀναστάσιος· βλ. Ἀναστάσιος —.

III

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ — ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ
ΚΑΤΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ*

ἔτος	κῶδιξ	ἔτος	κῶδιξ
1451 Φεβρ. 3	145	1653 Ἀπρ. 28	43
1508 Σεπτ. 24	4	1656 Δεκ. 13	43
[1571]	83	1657 Φεβρ.	43
1623 Δεκ. 7	43	1659 Ἀπρ. 14	43
1632 Ἀπρ. 18	85	1659 Σεπτ. 27	43
1633 Ἰουν. 15	85	1666	43
1633	41	1668	43
1634 Ἰουν. 1	43	1672	43
1635 Αὐγ. 16	43	1674 Ἰαν. 15	43
1635 Σεπτ. 13	43	1674 Φεβρ. 13	43
1636 Σεπτ. 11	43	1683	126
1637	43	1686	43
1638 Ἰαν. 15	43	1687 Ἀπρ. 12	43
1639 Ἰαν. 20	43	1690 Νοεμβρ. 17	48
1639 Φεβρ. 26	43	1690	43
1639 Μαρτ. 23	43	1707 Ὀκτ.	10
1641	43	1714	8
1642 Σεπτ. 22	43	1715 Μαΐου 18	56
1643 Ἀπρ. 10	37	1719	104
1643 Δεκ. 11	43	1743 Φεβρ. 6	43
1643	37	1756 Αὐγ. 13	47
1644 Ἰαν. 5	43	1775 Μαΐου 20	8
1644	43	1782 Φεβρ. 8	95
1645	43	1787 Ἰουν. 7	19
1646	43	1788 Ὀκτ.	41
1647 Δεκ. 27	43	1793 Μαΐου 22	56
1647	43	1793	49
1649 Μαΐου 12	43	1796 Μαΐου 21	52

* Δὲν ἀναγράφονται τὰ κωδικογραφικὰ σημειώματα. Ἀναγράφονται τὰ ἀξιολογώτερα σημειώματα, καὶ κυρίως τὰ χρονολογημένα.

ἔτος	κῶδιξ
1797 Ἰαν.	56
1798 Ἀπρ. 25	57
1800 Μαρτ. 1	10
1813 Μάϊος	86
1824 Ἰουλ. 6	68
1827 Ἰουν. 10	59
1827 Αὐγ. 24	59
1827 Σεπτ. 25	59
1833 Ἰαν. 26	128Β
1835 Δεκ. 19	90
1837 Ἀπρ. 15	149
1840 Σεπτ. 23	68
1842 Δεκ. 20	90
1844	128Β
1846 Ἀπρ. 12	66
1847 Μαΐου 2	66
1854 Ἰαν. 24	90
1856 Ἰουλ. 27	104
1859 Ἀπρ. 9	89
1859 Ἀπρ. 17	104
1861 Σεπτ. 11	9
1862 Αὐγ. 21	73
1864 Ἰουν. 10	19
1864 Ἰουν. 10	32
1864 Ἰουν. 10	47
1864 Ἰουν. 20	20
1864	23
1864	25
1866 Αὐγ. 29	122
1881 Αὐγ. 1	90
1883 Ἰουν. 25	117
1891 Φεβρ. 10	104
ἀχρον.	2
ἀχρον. 1 Νοεμβρ.	11
ἀχρον.	14
ἀχρον.	15
ἀχρον.	41

IV

ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΑΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΩΣ

Οἱ κώδικες τῆς Μονῆς ῾Αγίου Στεφάνου εἶναι σήμερον ταξινομημένοι κατ᾽ ἀριθμητικὴν σειράν, ἐπὶ τῇ βάσει συνεχοῦς αὔξοντος ἀριθμοῦ (1 - 154), ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ κώδικος εἰς τὸν παρόντα Κατάλογον.

Βάσις τῆς σημερινῆς ἀριθμήσεως τῶν κωδίκων εἶναι ἡ ἀρίθμησις (1 - 90) τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τούτους ὁ Ν. Βέης κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον παραμονήν του, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1909, εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου, ὅτε καὶ συνέταξε τὴν συνοπτικὴν (ἀνέκδοτον) ἀναγραφὴν τῶν ὑπ᾽ ἀριθ. 1 - 90 κωδίκων τῆς Μονῆς.

Τὸ ἔτος 1951 ὁ ἐκ Καλαμπάκας ἱερεὺς Χρῖστος Μπέντας († 1979), κατ᾽ ἐντολὴν τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἀνεταξινόμησε τοὺς κώδικας τοὺς ἀριθμηθέντας παλαιότερον ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη, ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐπὶ πλέον εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποκτήσει ἡ Μονὴ ἤ, ἐνδεχομένως, εἶχε παραλείψει νὰ ἀριθμήσῃ ὁ Ν. Βέης καὶ νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν συνοπτικὴν ἀναγραφήν του. ῾Ο Χρ. Μπέντας ἔδωσεν εἰς ὅλους τοὺς κώδικας νέους αὔξοντας ἀριθμούς, ἐντελῶς ἀσχέτους πρὸς ἐκείνους τοῦ Ν. Βέη.

Κατὰ τὰ ἔτη 1953 καὶ 1959 ἡ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν διενήργησε νέον συστηματικὸν ἐπανέλεγχον πάντων τῶν κωδίκων, τοὺς ὁποίους καὶ ἐταξινόμησεν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παλαιᾶς (τοῦ ἔτους 1909) ἀριθμήσεως τοῦ Ν. Βέη. Εἰς τοὺς κώδικας τοὺς μὴ καταγραφέντας καὶ ἀριθμηθέντας ὑπὸ τοῦ Ν. Βέη, ἤτοι τοὺς πέρα τοῦ ἀριθμοῦ 90, ἐδόθη τότε νέα, διπλῆ, ἀρίθμησις: 1/91 - 55/145. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀπογραφὴ τοῦ ἔτους 1959 ἀποτελεῖ ἁπλῆν ἐπανάληψιν ἐκείνης τοῦ 1953.

῾Ωρισμένοι ἐκ τῶν κωδίκων τῆς Μονῆς τοῦ ῾Αγίου Στεφάνου ἔφεραν ἀρίθμησιν παλαιοτέραν καὶ τῆς τοῦ Ν. Βέη (βλ. τὸν πίνακα IVβ).

Οἱ πίνακες IVα - IVδ παρέχουν τὴν ἀντιστοιχίαν πάντων τῶν ἀριθμῶν τοῦ παρόντος Καταλόγου πρὸς τὰς ὡς ἄνω διαφόρους ταξινομικὰς ἐνδείξεις τῶν κωδίκων καὶ τἀνάπαλιν.

Εἰς τοὺς πίνακας IVα καὶ IVδ οἱ σημειούμενοι ἀστερίσκοι (*) εἰς ἀριθμοὺς τοῦ παρόντος Καταλόγου δηλώνουν ὅτι οἱ φέροντες τοὺς ἀριθμοὺς τούτους κώδικες (ἤτοι οἱ ὑπ᾽ἀριθ. 27, 70, 78, 80, 81, 82 καὶ 89) δὲν ὑπάρχουν σήμερον (ἡ περιγραφή των ἐλήφθη ἐκ τῆς συνοπτικῆς ἀνεκδότου ἀναγραφῆς τοῦ Ν. Βέη τοῦ ἔτους 1909). Εἰς τοὺς αὐτοὺς πίνακας, ἐξ ἄλλου, οἱ σημειούμενοι ἀστερίσκοι (*) εἰς ἀριθμοὺς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959 δηλώνουν ὅτι εἰς τὰ σχετικὰ Πρακτικὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀπογραφῶν ἀναγράφεται διὰ τοὺς κώδικας τοὺς φέροντας τοὺς ἀριθμοὺς τούτους ὅτι τότε «δὲν ἀνευρέθησαν».

IVα

ΠΙΝΑΞ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΑΛΛΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΑΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (1951)	Ἀριθμὸς ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959
1	—	1	1
2	—	1	2
3	—	2	3
4	—	3	4
5	—	4	5
6	—	5	6
7	—	6	7
8	—	7	8
9	—	8	9
10	—	9	10
11	—	10	11
12	—	69	12
13	—	12	13
14	—	13	14
15	—	14	15
16	—	15	16
17	—	16	17
18	—	101	18
19	—	17	19
20	—	18	20
21	—	19	21
22	79	67	22
23	—	20	23
24	—	21	24
25	—	22	25
26	—	23	26
27*	—	—	27*
28	—	24	28

Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (1951)	Ἀριθμὸς ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959
29	—	—	29
30	—	25	30
31	—	26	31
32	—	27	32
33	—	28	33
34	—	29	34
35	—	30	35
36	—	31	36
37	—	32	37
38	—	33	38
39	—	74	39
40	—	34	40
41	—	35	41
42	—	36	42
43	—	37	43
44	—	38	44
45	—	39	45
46	—	40	46
47	—	41	47
48	—	42	48
49	—	43	49
50	—	55	50
51	—	44	51
52	—	45	52
53	—	46	53
54	—	47	54
55	—	48	55
56	—	49	56
57	—	50	57
58	—	51	58
59	—	52	59
60	—	53	60
61	—	54	61
62	—	56	62
63	—	57	63
64	—	58	64
65	—	59	65
66	—	60	66
67	—	61	67

Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (1951)	Ἀριθμὸς ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959
68	—	62	68
69	—	—	69
70*	—	—	70*
71	84	—	71, 13/103
72	86	72	72
73	75	64	73
74	70	—	74
75	74	63	75
76	—	20	76
77	77	66	17/107
78*	—	—	78*
79	—	119	79
80*	—	—	80*
81*	—	—	81*
82*	—	—	82*
83	76	65	39/129
84	76	65	39/129
85	80	71	85
86	—	70	86
87	—	—	87
88	—	—	88
89*	—	—	89*
90	—	121	—
91	—	109	1/91
92	—	113	2/92
93	—	72	3/93
94	—	100	4/94
95	—	116	5/95
96	—	87	6/96
97	81	68	7/97
98	—	7, 95	8/98
99	—	111	9/99
100	—	89	10/100
101	—	97	11/101
102	—	104	12/102
103	73	102	—
104	87	105	14/104
105	85	103	15/105
106	—	76	16/106

Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Αριθμὸς Χρ. Μπέντα (1951)	Ἀριθμὸς ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959
107	—	7, 19	—
108	—	5, 84	18/108
109	—	98	19/109
110	—	108	20/110
111	—	75	21/111
112	—	107	22/112
113	—	86	23/113
114	—	90	24/114
115	—	96	25/115
116	—	6	26/116
117	—	106	27/117
118	—	11	28/118
119	—	92	29/119
120	—	99	30/120
121	—	80	31/121
122	—	88	32/122
123	—	82	33/123
124	—	120	34/124
125	—	118	35/125
126	—	10, 85	36/126
127	—	112	37/127
128	—	—	38/128
129	88	73	90
130	—	11, 115	40/130
131	—	14, 81	41/131
132	—	77	42/132
133	—	78	43/133
134	—	83	44/134
135	30	79	45/135
136	—	13, 117	46/136
137	—	114	47/137
138	—	—	48/138
139	—	3	49/139
140	—	94	50/140
141	—	—	—
142	—	110	52/142
143	72	—	53/143
144	—	—	54/144
145	—	5	55/145

Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα (1951)	Ἀριθμὸς ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959
146	—	8	—
147	—	1	—
148	—	11	—
149	—	6	—
150	—	—	—
151	—	—	—
152	—	—	—
153 Α′ - Ε′	—	5, 10, 14, 17, 18	—
154Α′ - Δ′	—	2, 12, 13, 15	—

IV^{β}

ΠΙΝΑΞ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Παλαιὸς ἀριθμὸς	Ἀριθμὸς Καταλόγου
30	**135**	79	**22**
70	**74**	80	**85**
72	**143**	81	**97**
73	**103**	84	**71**
74	**75**	85	**105**
75	**73**	86	**72**
76	**83**	87	**104**
76	**84**	88	**129**
77	**77**		

IVγ

ΠΙΝΑΞ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΤΟΥ ΧΡ. ΜΠΕΝΤΑ (1951) ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου
1	**1**	13	**136**	34	**40**
1	**2**	13	**154**Γ′	35	**41**
1	**147**	14	**15**	36	**42**
2	**3**	14	**131**	37	**43**
2	**154**Α′	14	**153**Γ′	38	**44**
3	**4**	15	**16**	39	**45**
3	**139**	15	**154**Δ′	40	**46**
4	**5**	16	**17**	41	**47**
5	**6**	17	**19**	42	**48**
5	**108**	17	**153**Δ′	43	**49**
5	**145**	18	**20**	44	**51**
5	**153**Α′	18	**153**Ε′	45	**52**
6	**7**	19	**21**	46	**53**
6	**116**	19	**107**	47	**54**
6	**149**	20	**23**	48	**55**
7	**8**	20	**76**	49	**56**
7	**98**	21	**24**	50	**57**
7	**107**	22	**25**	51	**58**
8	**9**	23	**26**	52	**59**
8	**146**	24	**28**	53	**60**
9	**10**	25	**30**	54	**61**
10	**126**	26	**31**	55	**50**
10	**153**Β′	27	**32**	56	**62**
11	**118**	28	**33**	57	**63**
11	**130**	29	**34**	58	**64**
11	**148**	30	**35**	59	**65**
12	**13**	31	**36**	60	**66**
12	**154**Β′	32	**37**	61	**67**
13	**14**	33	**38**	62	**68**

Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς Χρ. Μπέντα	Ἀριθμὸς Καταλόγου
63	**75**	81	**131**	103	**105**
64	**73**	82	**123**	104	**102**
65	**83**	83	**134**	105	**104**
65	**84**	84	**108**	106	**117**
66	**77**	85	**126**	107	**112**
67	**22**	86	**113**	108	**110**
68	**97**	87	**96**	109	**91**
69	**12**	88	**122**	110	**141**
70	**86**	89	**100**	111	**99**
71	**85**	90	**114**	112	**127**
72	**72**	92	**119**	113	**92**
72	**93**	94	**140**	114	**137**
73	**129**	95	**98**	115	**130**
74	**39**	96	**115**	116	**95**
75	**111**	97	**101**	117	**136**
76	**106**	98	**109**	118	**125**
77	**132**	99	**120**	119	**79**
78	**133**	100	**94**	120	**124**
79	**135**	101	**18**	121	**90**
80	**121**	102	**103**		

IV$^{\delta}$

ΠΙΝΑΞ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1953 ΚΑΙ 1959 ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου
1	**1**	27*	**27***	53	**53**
2	**2**	28	**28**	54	**54**
3	**3**	29	**29**	55	**55**
4	**4**	30	**30**	56	**56**
5	**5**	31	**31**	57	**57**
6	**6**	32	**32**	58	**58**
7	**7**	33	**33**	59	**59**
8	**8**	34	**34**	60	**60**
9	**9**	35	**35**	61	**61**
10	**10**	36	**36**	62	**62**
11	**11**	37	**37**	63	**63**
12	**12**	38	**38**	64	**64**
13	**13**	39	**39**	65	**65**
14	**14**	40	**40**	66	**66**
15	**15**	41	**41**	67	**67**
16	**16**	42	**42**	68	**68**
17	**17**	43	**43**	69	**69**
18	**18**	44	**44**	70*	**70***
19	**19**	45	**45**	71	**71**
20	**20**	46	**46**	72	**72**
21	**21**	47	**47**	73	**73**
22	**22**	48	**48**	74	**74**
23	**23**	49	**49**	75	**75**
24	**24**	50	**50**	76	**76**
25	**25**	51	**51**	77*	**77**
26	**26**	52	**52**	78*	**78***

Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου	Ἀριθμὸς τῶν ἀπογραφῶν τῶν ἐτῶν 1953 καὶ 1959	Ἀριθμὸς Καταλόγου
79	**79**	11/101	**101**	33/123	**123**
80*	**80***	12/102	**102**	34/124	**124**
81*	**81***	13/103	**71**	35/125	**125**
82*	**82***	14/104	**104**	36/126	**126**
83*	**83**	15/105	**105**	37/127	**127**
84*	**84**	16/106	**106**	38/128	**128**
85	**85**	17/107	**77**	39/129	**83** καὶ **84**
86	**86**	18/108	**108**	40/130	**130**
87	**87**	19/109	**109**	41/131	**131**
88	**88**	20/110	**110**	42/132	**132**
89*	**89***	21/111	**111**	43/133	**133**
90	**129**	22/112	**112**	44/134	**134**
1/91	**91**	23/113	**113**	45/135	**135**
2/92	**92**	24/114	**114**	46/136	**136**
3/93	**93**	25/115	**115**	47/137	**137**
4/94	**94**	26/116	**116**	48/138	**138**
5/95	**95**	27/117	**117**	49/139	**139**
6/96	**96**	28/118	**118**	50/140	**140**
7/97	**97**	29/119	**119**	52/142	**142**
8/98	**98**	30/120	**120**	53/143	**143**
9/99	**99**	31/121	**121**	54/144	**144**
10/100	**100**	32/122	**122**	55/145	**145**

V

ΟΝΟΜΑΤΑ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΑ

(ἀσυνήθη ἢ εἰς χαρακτηριστικοὺς τύπους)

ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ ΑΠΟ ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑΣ ΑΝΑΓΡΑΦΑΣ

Ἀβραὰμ 71*
Ἀβράμη 104
Ἀβράμης 72
Ἄβρω 72
Ἀγάπη 104
Ἀγγέλης 71
Ἀγγελῆς 72
Ἀγγελίνα 72, 104
Ἄγγελος 71
Ἀγγέλω 71, 104
Ἀγιούλα 71
Ἀγνάντης 72
Ἁγνὴ 71
Ἀγοραστὸς 71, 104
Ἀγορίτζα 72, 104
Ἀγόρω 71, 104
Ἀδὰμ 71, 104
Ἀδάμης 72, 104
Ἀδάμος 71
Ἀδάμω 71
Ἀζωρίτζα 71
Ἀθανασσοὺ 71
Ἀκακία 72
Ἀκριβὸς 72, 104
Ἀκρίβω 71
Ἀλβύζης 104
Ἀλεξανδρῆς 71
Ἀλέξιος 71
Ἀλέξω 104
Ἀλεφάντα 71
Ἀλιβίζης 72
Ἀλισάβω 72, 104
Ἀλπίνα 72
Ἀλτίνα 104
Ἀναστασιὰ 71
Ἀνάστος 104
Ἀνατόλω 72, 104
Ἀνθὴ 71
Ἀνθίμη 72
Ἀνθιμία 72
Ἀνθίτζα 71
Ἀνθούλω 72, 104
Ἄνθω 72
Ἀννοπούλα 72
Ἀννούσιω 104
Ἀννουσοὺ 72
Ἀντρώνης 71, 78, 104
Ἀνυσία 72, 104
Ἀπρίλης 72
Ἀργύρω 72, 104
Ἀρέτω 72, 104
Ἀριάντω 104
Ἀρμάγιω 72
Ἀρμάγω 104
Ἀρμένω 72
Ἀρσαβὴ 72, 104
Ἀρσένης 71, 104
Ἀρσίνω 104
Ἀρχοντῆς 104
Ἀρχόντω 71, 72, 104
Ἀσάντω 104
Ἀσάνω 72, 104
Ἀσημένια 72
Ἀσημῖνα 71
Ἀσήμω 71
Ἀσπρούδης 71
Ἀσπρούλα 104
Ἄσπρω 72
Ἀστέρω 71
Ἀστρῆς 71, 104
Ἄστρω 72
Ἀτλάζω 71, 104
Αὐγέρης 71
Αὐγέρω 72, 104
Αὐλώνα 104
Ἀφάνω 72
Ἀφέντρα 72
Ἀφεντρίτζα 72
Ἀφέντω 71, 104
Ἀφράτης 72
Ἀφράτω 72, 104

Βαγγέλω 72
Βάγγιω 104

---

* Οἱ ἀριθμοὶ δηλώνουν τὸν ἀριθμὸν τοῦ κώδικος

VI

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουν εἰς τὸν αὔξ. ἀ ρ ι θ μ ὸ ν τ ο ῦ κ ώ δ ι κ ο ς (ὄχι εἰς τὸν ἀριθμὸν σελίδος τοῦ βιβλίου). Μετὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κώδικος, ὁ τυχὸν ὑπάρχων παρ' αὐτὸν μικρότερος ἀριθμὸς δηλώνει τὸ ἀντίστοιχον κεφάλαιον ἢ τμῆμα τοῦ κώδικος.

Κατ' ἐξαίρεσιν, παραπομπὴ εἰς σελίδας τοῦ βιβλίου γίνεται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Προλεγομένων τοῦ ὅλου ἔργου, ὁπότε τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριθμοῦ τῆς σελίδος τῶν Προλεγομένων προτάσσεται, πρὸς διάκρισιν, τὸ κεφαλαῖον γράμμα Π. Οὕτω π.χ. ἡ ἔνδειξις Πιγ' παραπέμπει εἰς τὴν σελίδα ιγ' τῶν Προλεγομένων.

κγρ. = κωδικογράφος (γραφεὺς τοῦ ὅλου κώδικος ἢ μέρους αὐτοῦ).
κτρ. = κτήτωρ κώδικος.
τπν. = τοπωνύμιον.
χ. = χωρίον, κώμη ἢ συνοικισμός.

Ὀνόματα προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαντοῦν μὲ διαφόρους ἑκάστοτε χαρακτηρισμοὺς (ἅγιος, μάρτυς, ὅσιος, μοναχός, ἱερομόναχος, ἡγούμενος, ἐπίσκοπος, μουσικὸς κλπ.), δὲν ἔχουν πάντοτε ἑνοποιηθῆ ὑπὸ ἓν λῆμμα, διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν παρακινδυνευμέναι καὶ μὴ βέβαιαι ταυτίσεις.

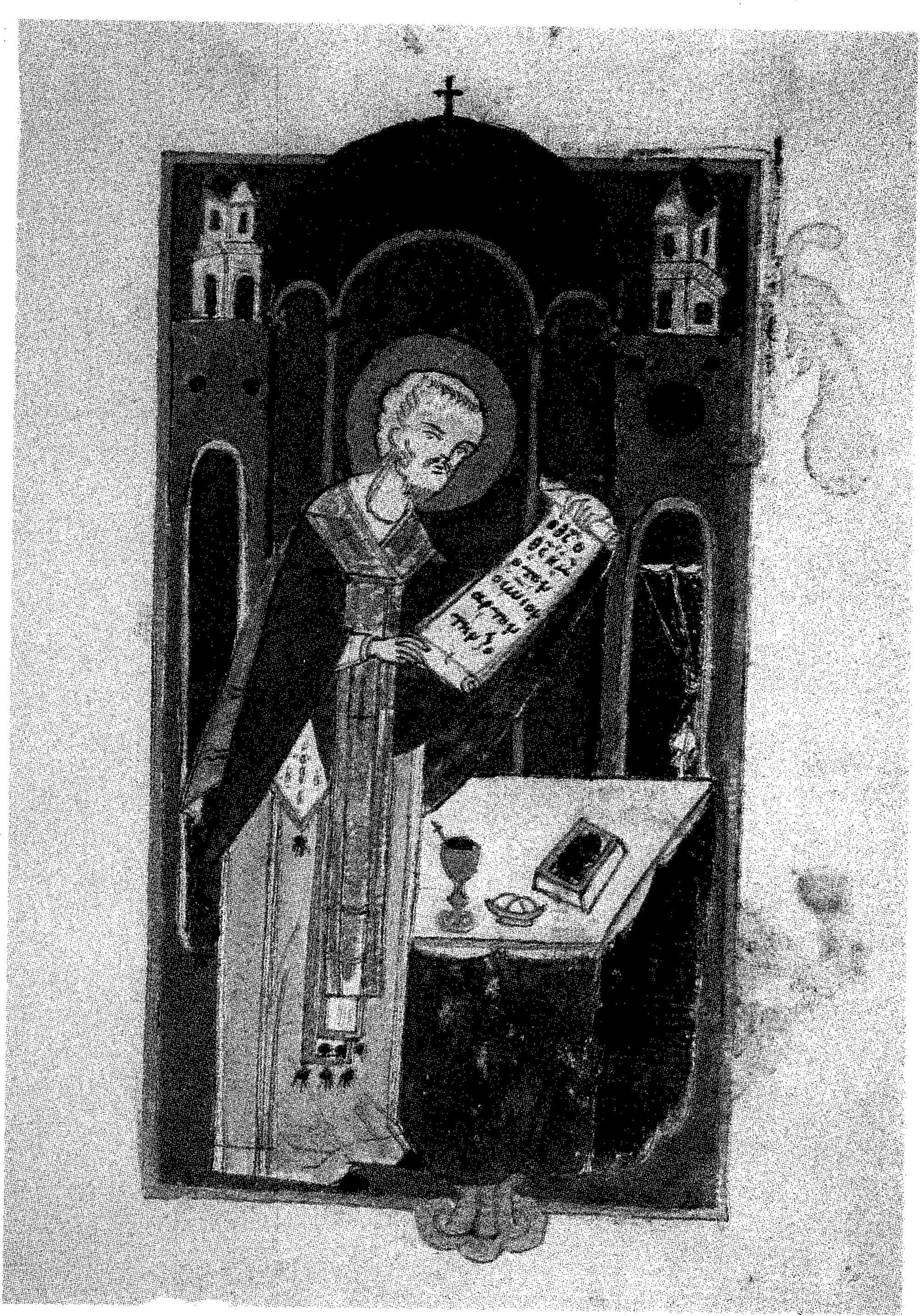
Δὲν ἔχουν ἀποδελτιωθῆ τὰ λήμματα «Μετέωρα» καὶ «Μονὴ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων».

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γ' — ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΑ

Φωτογραφίαι χειρογράφων: Λεων. Χ. Ἀνανιάδης

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 1β, ὅπου εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 4α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 5α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 10β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

πνς καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων·
ἀρχὴ τοῦ χερουβικοῦ
ᾀδομένου·
Οὐδεὶς ἄξιος
τῶν συνδεδε-
μένων ταῖς
σαρκικαῖς ἐπι-
θυμίαις καὶ ἡ-
δοναῖς, προ-
σέρχεσθαι, ἢ
προσεγγίζειν, ἢ
λειτουργεῖν σοι βασιλεῦ τῆς
δόξης· τὸ γὰρ διακονεῖν σοι
μέγα καὶ φοβερόν, καὶ αὐ-
ταῖς ταῖς ἐπουρανίαις δυνάμεσιν·
ἀλλ' ὅμως διὰ τὴν ἄφατον καὶ
ἀμέτρητόν σου φιλανθρωπίαν· ἀτρέ-
πτως· καὶ ἀναλλοιώτως γέγον-
ας ἄνθρωπος· καὶ ἀρχιερεὺς ἡμῶν

ΚΩΔΙΞ **18**, φ. 11β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ 18, φ. 17β, ὅπου εἰκὼν τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατούσης καὶ διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

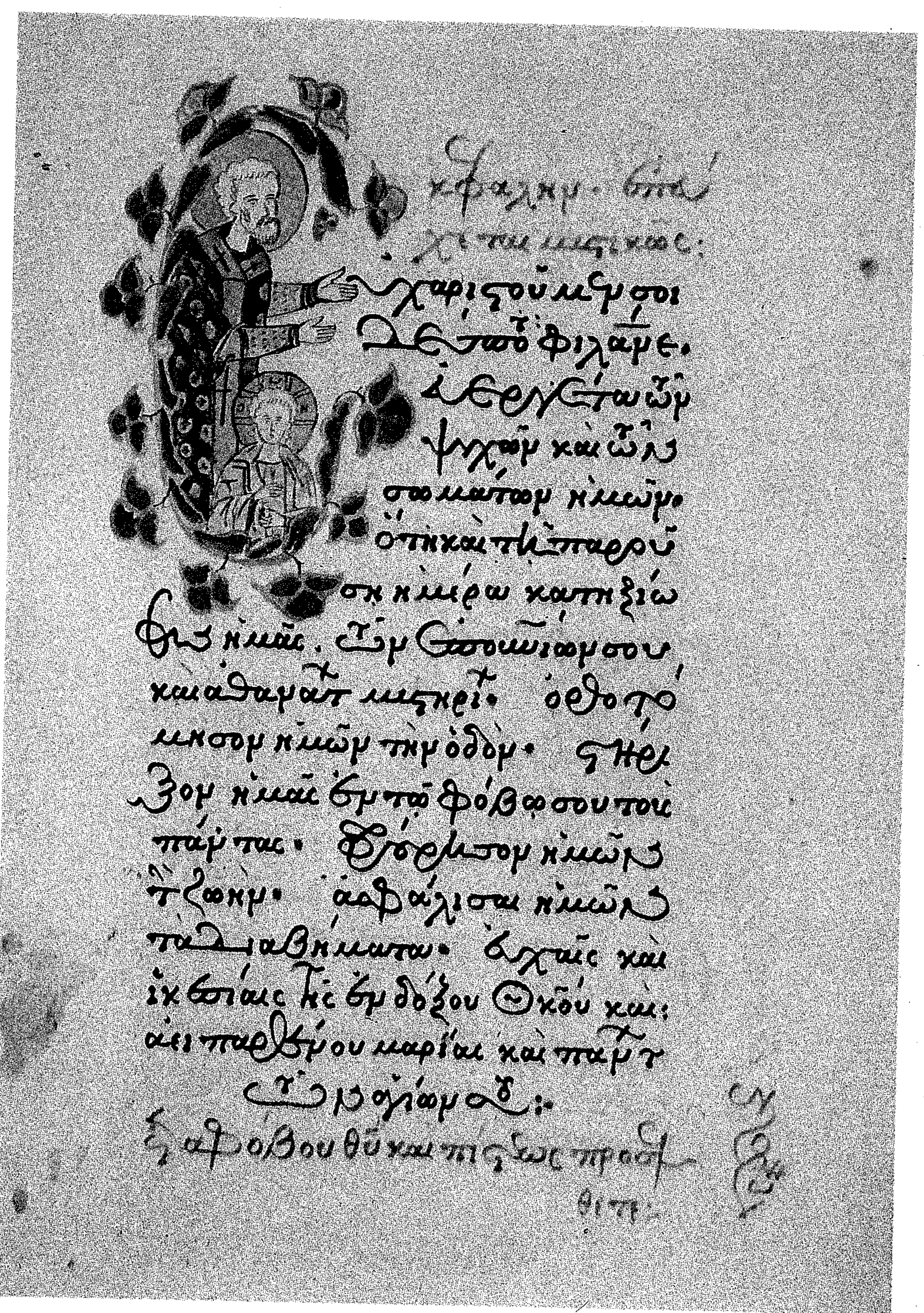

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 19α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα (εἰκονίζον τὸν ἅγιον Ἰω. τὸν Χρυσόστομον) μετ' ἀναγραφῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ κωδικογράφου Ἠσαΐου (1643/4).

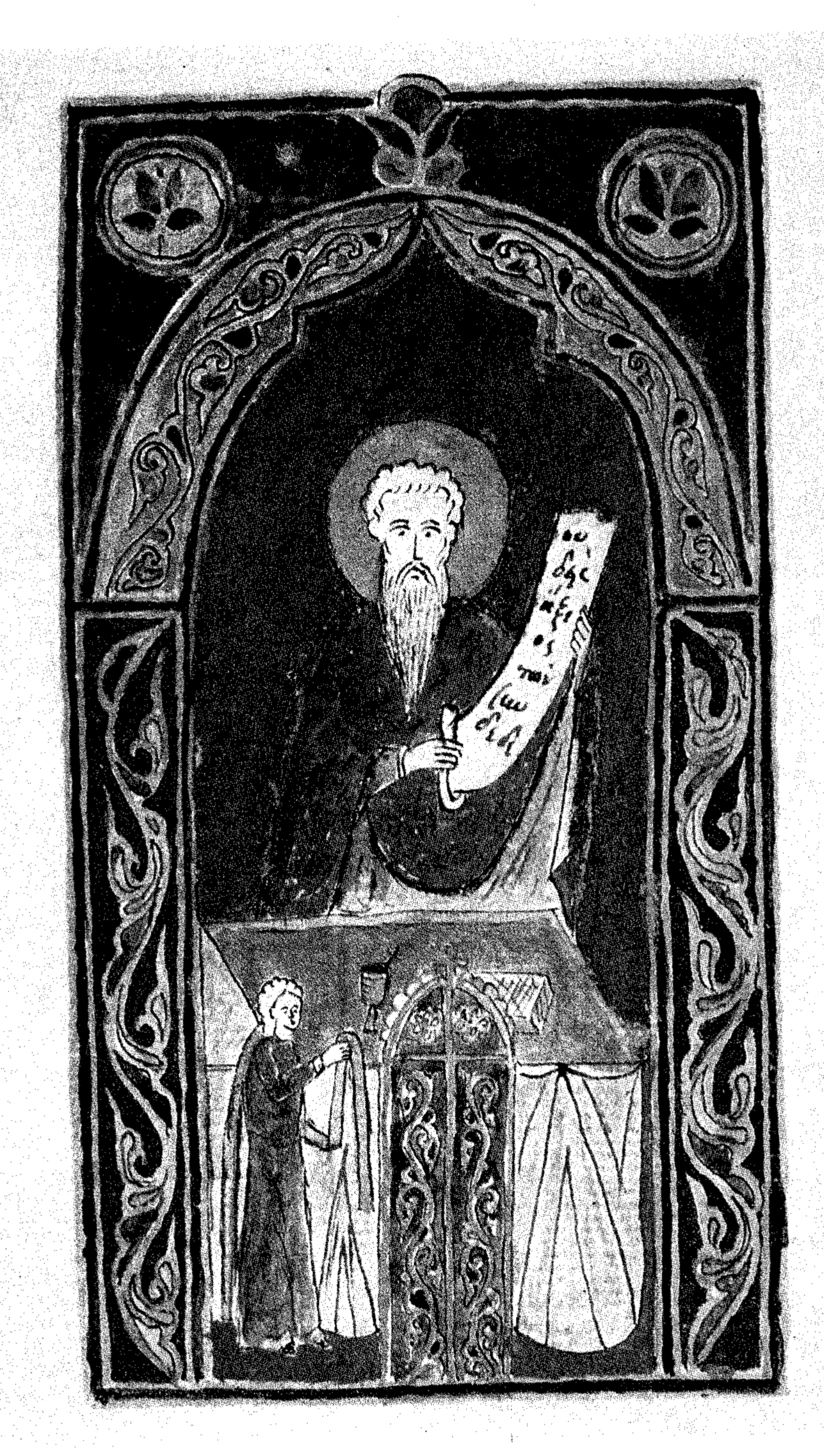
ΚΩΔΙΞ **18**, φ. 20β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 21β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

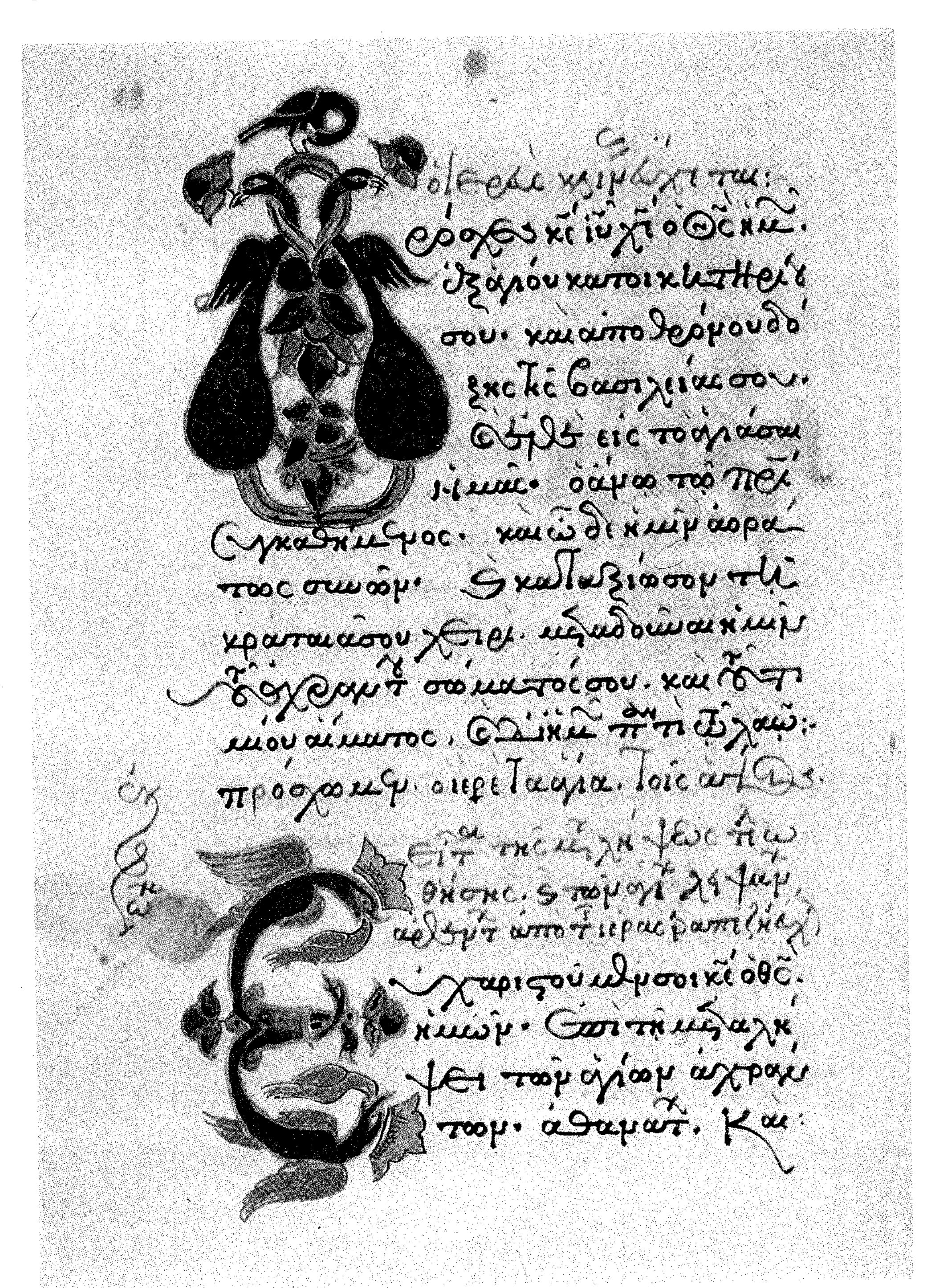
ΚΩΔΙΞ **18**, φ. 22α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

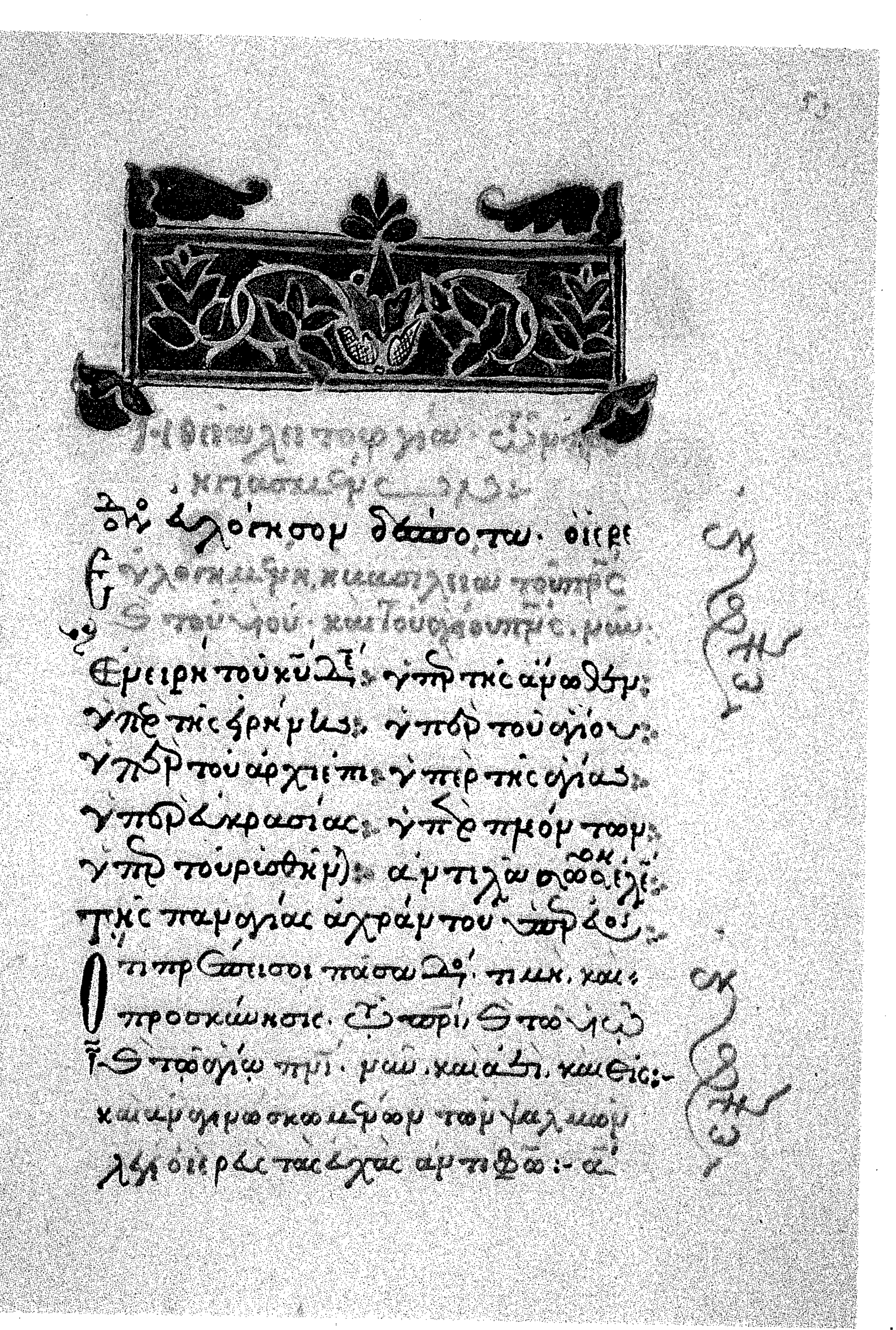
ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 25β, ὅπου εἰκὼν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

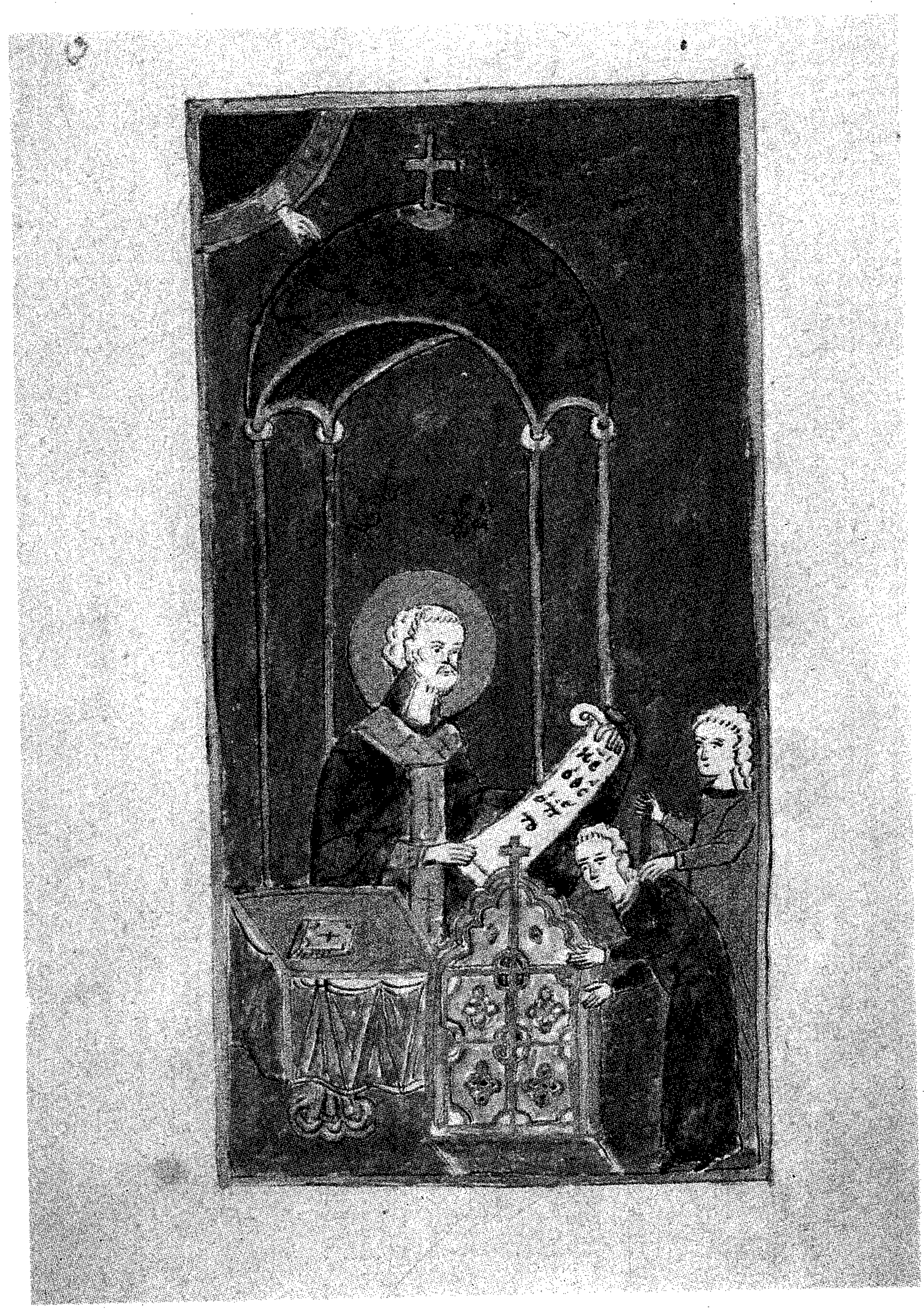
ΚΩΔΙΞ **18**, φ. 26α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 48β, ὅπου διακοσμητικὰ πρωτογράμματα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

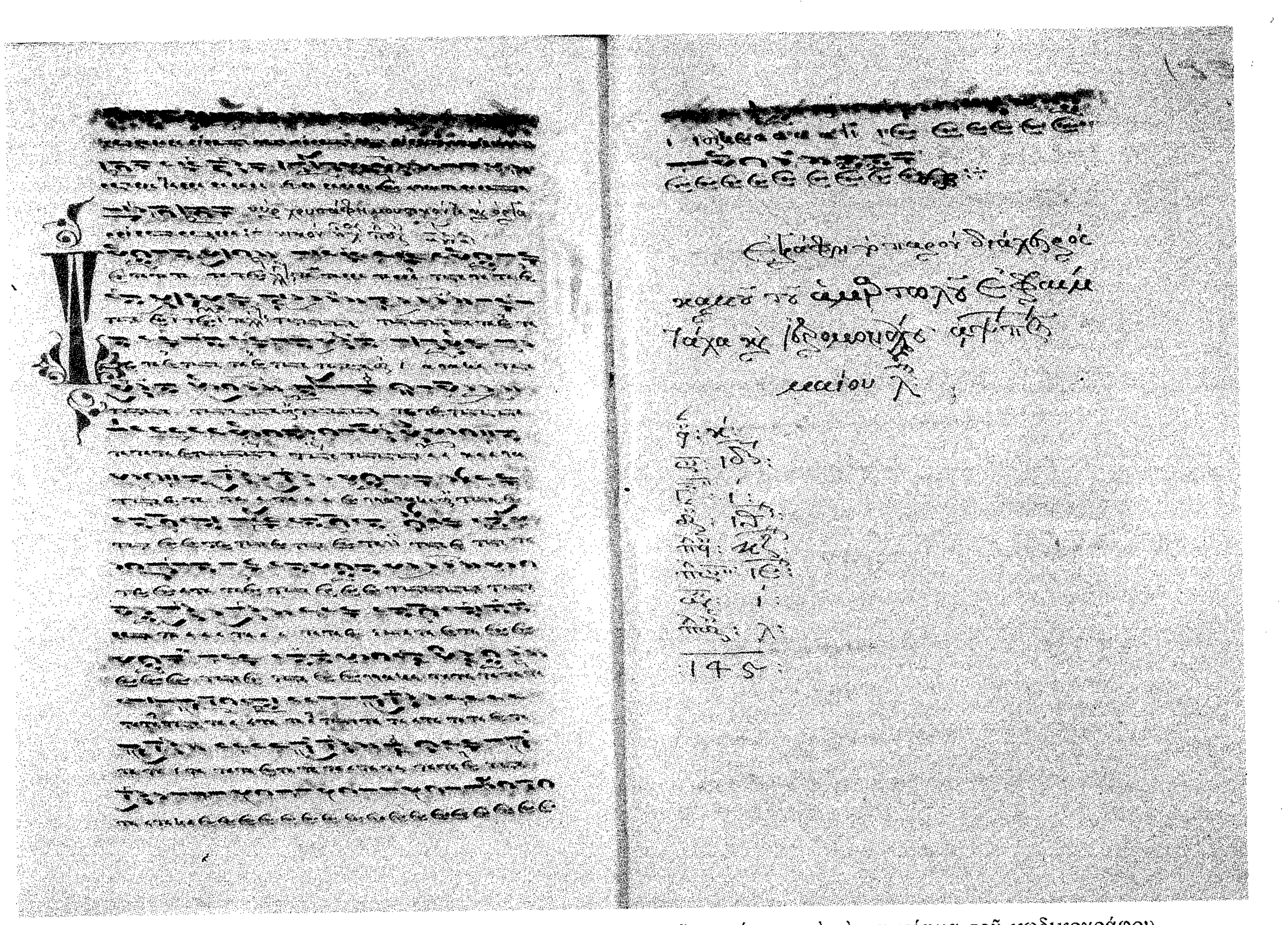
ΚΩΔΙΞ **18**, φ. 52α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **18,** φ. 63β, ὅπου εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἡσαΐας (1643/4).

ΚΩΔΙΞ **20,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Ἐφραὶμ (1782).

ΚΩΔΙΞ 20, φφ. 192_{β} - 193_{α}, ὅπου τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἐφραὶμ (1782).

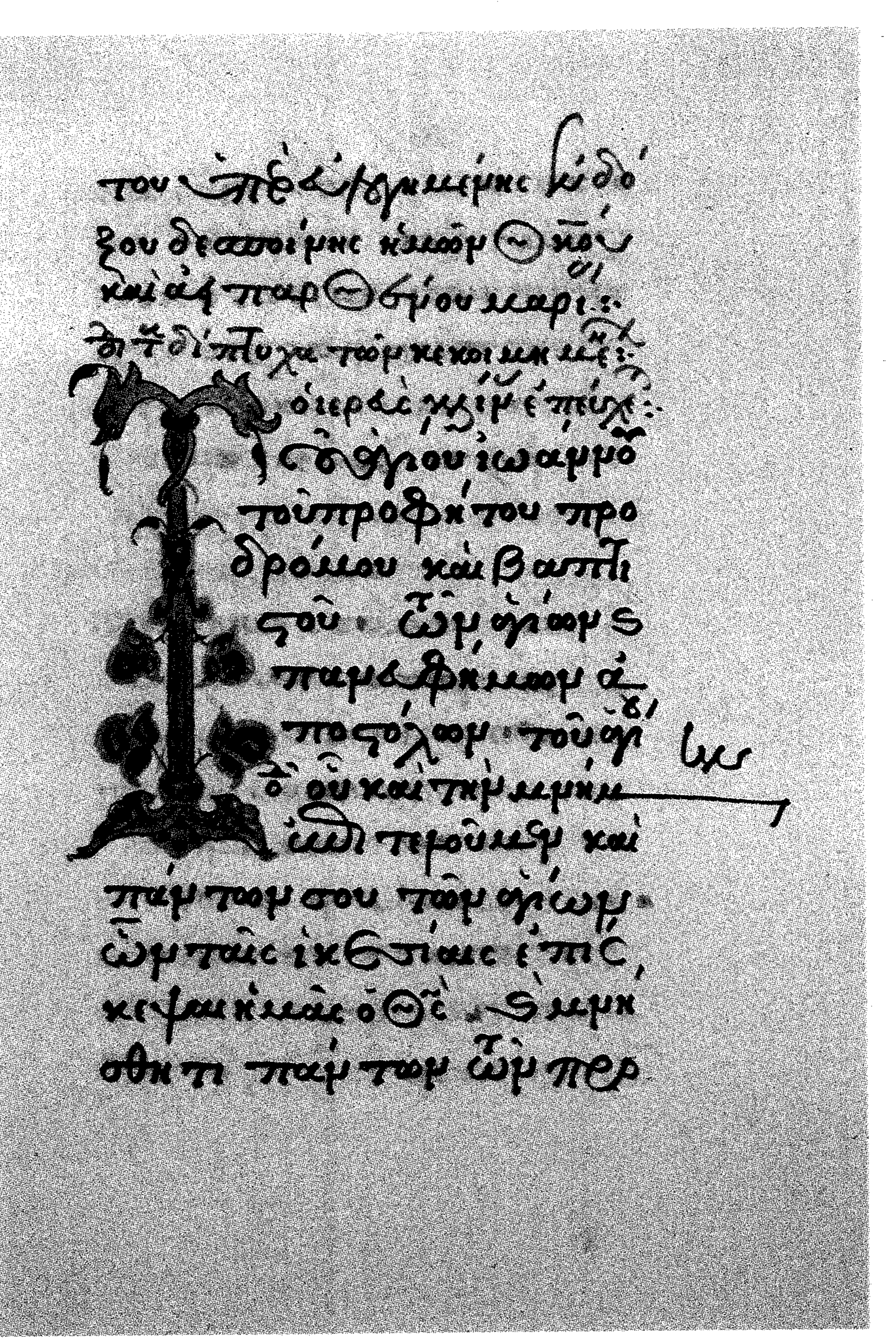
ΚΩΔΙΞ 33, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου (ΙΖ΄ αἰ.).

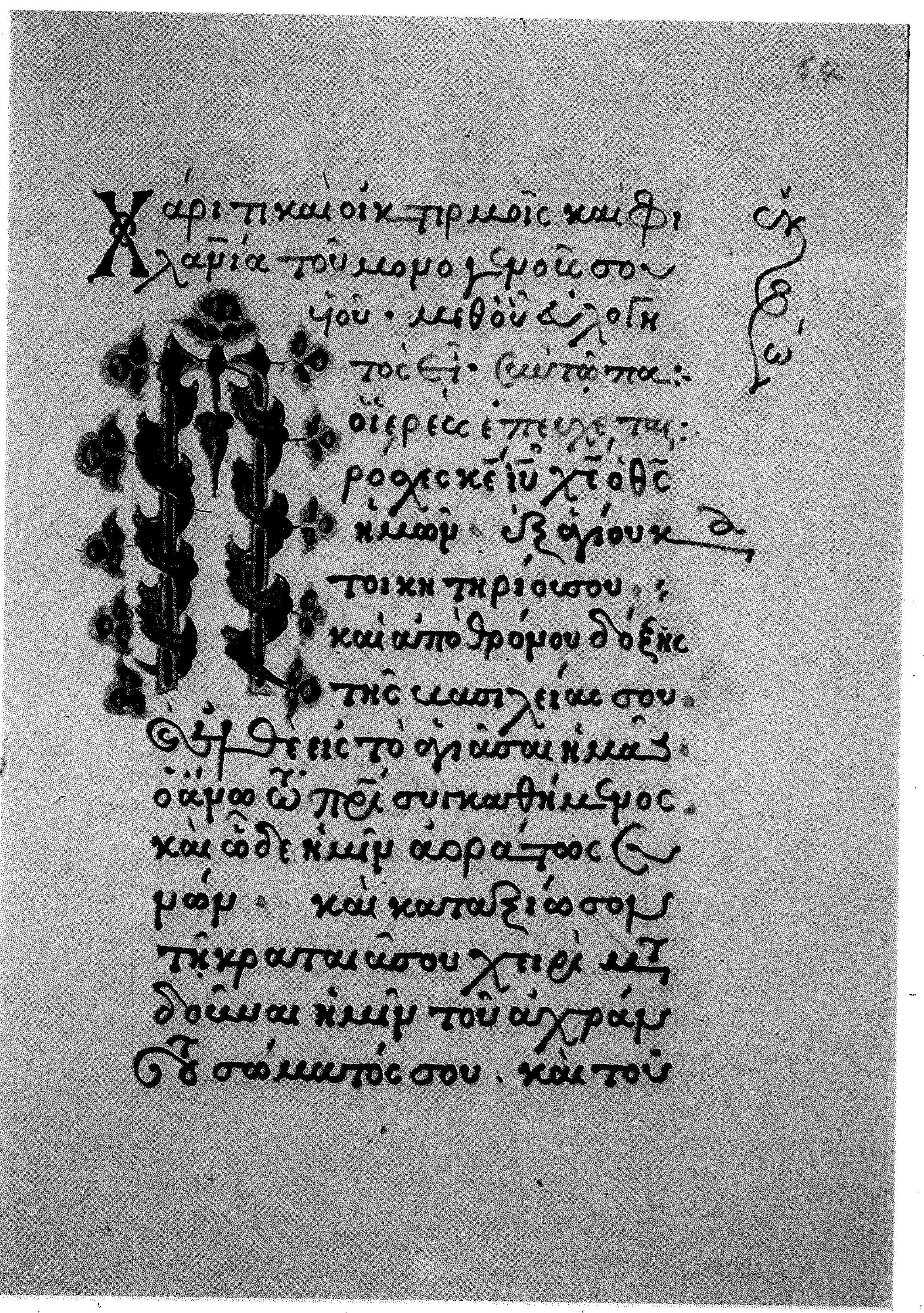
ΚΩΔΙΞ 33, φ. 32α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ της Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33, φφ. 33β - 34α, ὅπου διακοσμητικὰ πρωτογράμματα (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33, φ. 55α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **33**, φ. 64α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33, φ. 68α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33, φ. 82α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33, φ. 109α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **36**, φ. 4β, ὅπου εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἄνθιμος (1640/41).

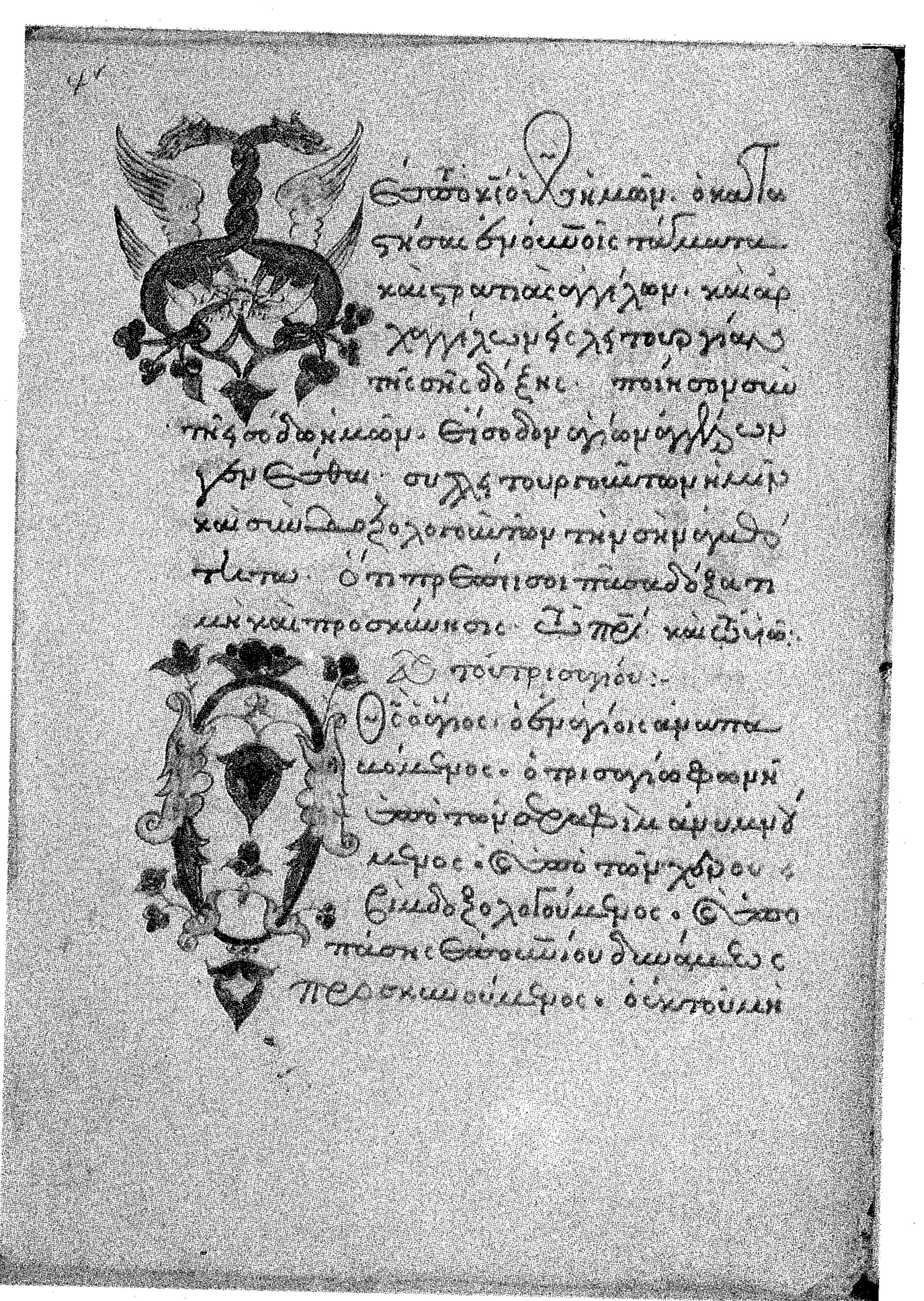

ΚΩΔΙΞ **36,** φ. 5α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἄνθιμος (1640/41).

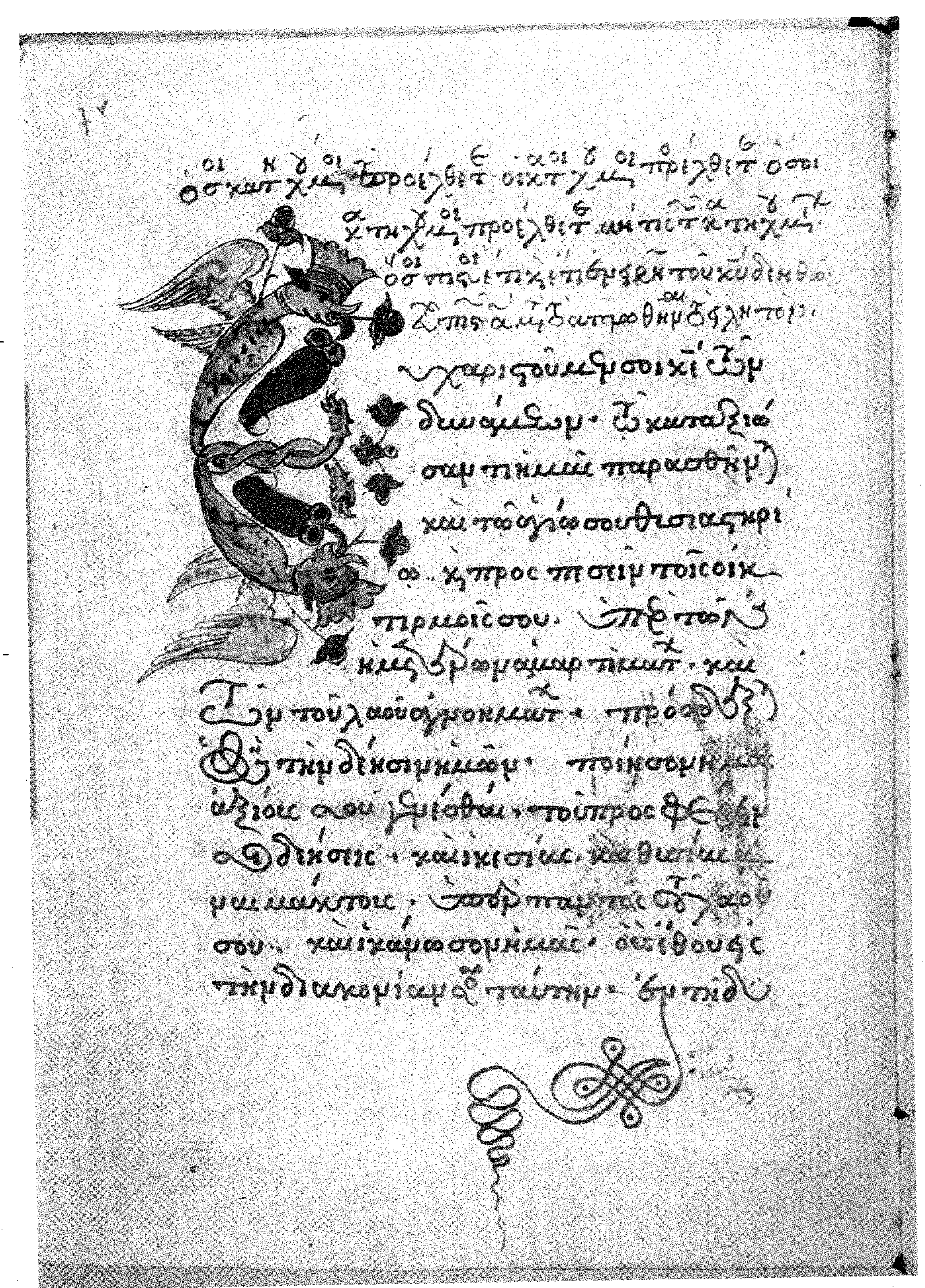
ΚΩΔΙΞ 36, φφ. 23β - 24α, όπου διακοσμητικά πρωτογράμματα. Κωδικογράφος Άνθιμος (1640/41).

ΚΩΔΙΞ **37**, φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

ΚΩΔΙΞ **37**, φ. 4β, ὅπου διακοσμητικὰ πρωτογράμματα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

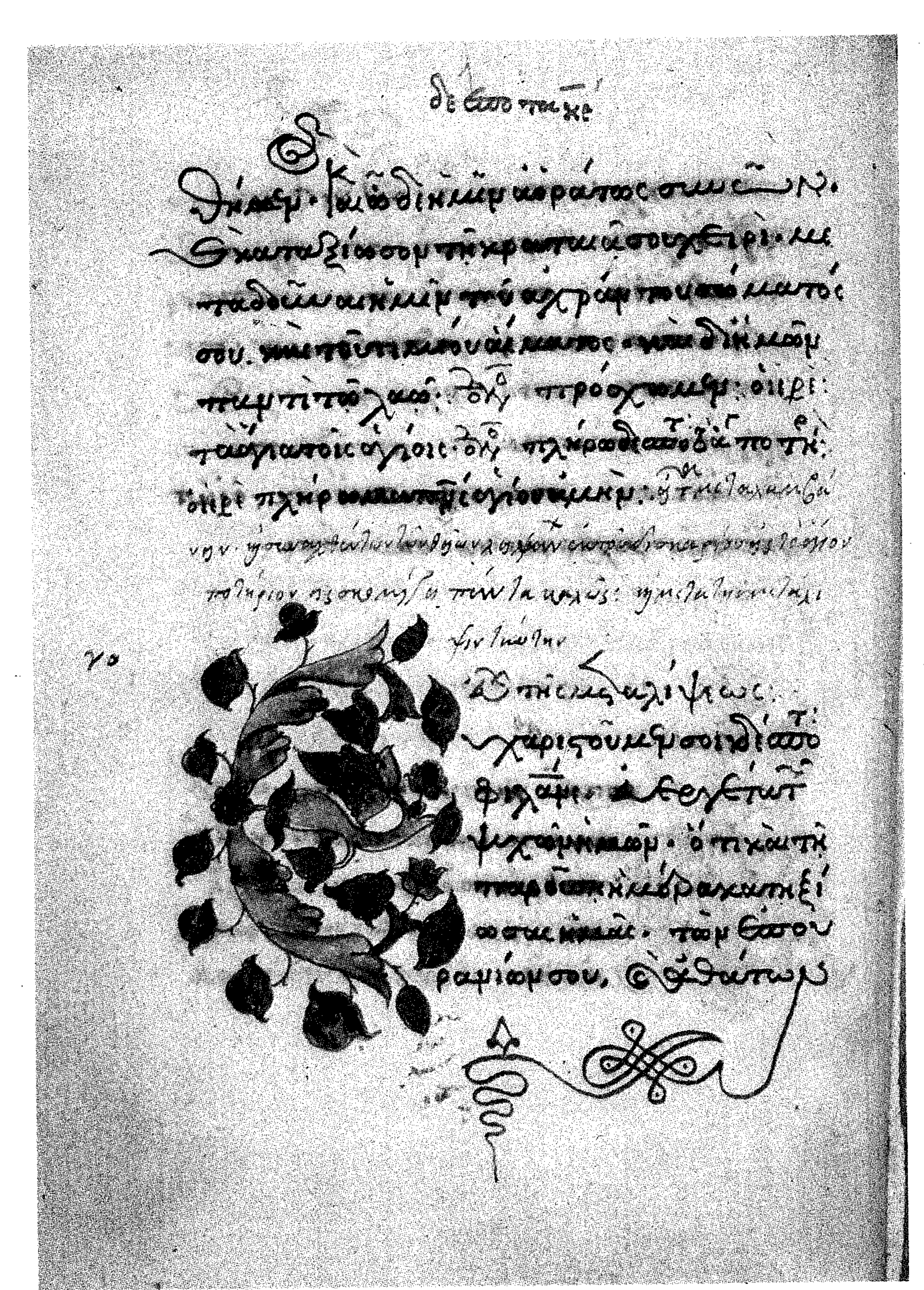
ΚΩΔΙΞ 37, φ. 7β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

ΚΩΔΙΞ **37**, φ. 12α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἡσαΐας (1643).

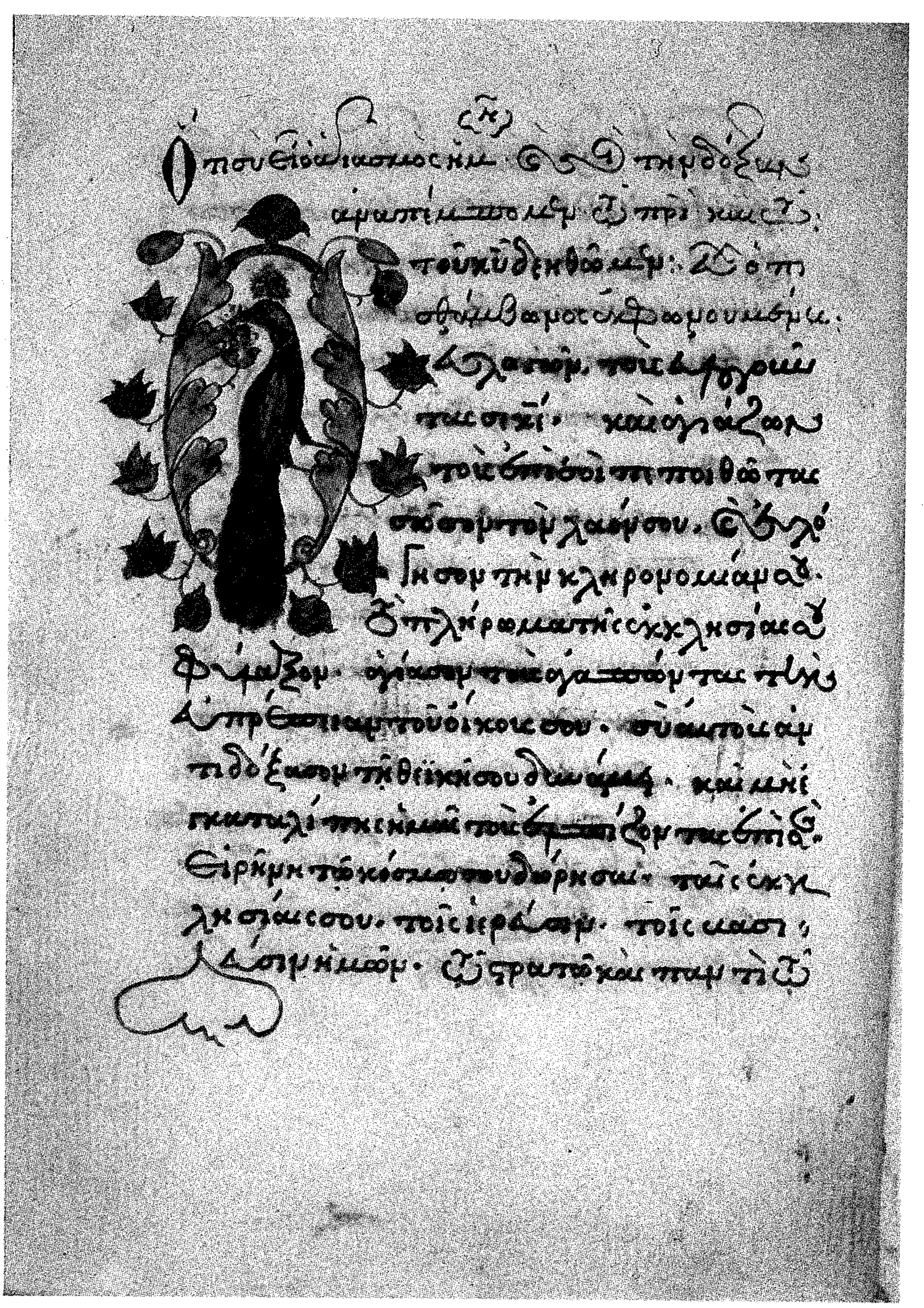
ΚΩΔΙΞ 37, φ. 14α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα ἀναγράφον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κωδικογράφου Ἠσαΐου (1643).

ΚΩΔΙΞ **37**, φ. 15α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

ΚΩΔΙΞ **37,** φ. 17β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

ΚΩΔΙΞ **37**, φ. 18β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643).

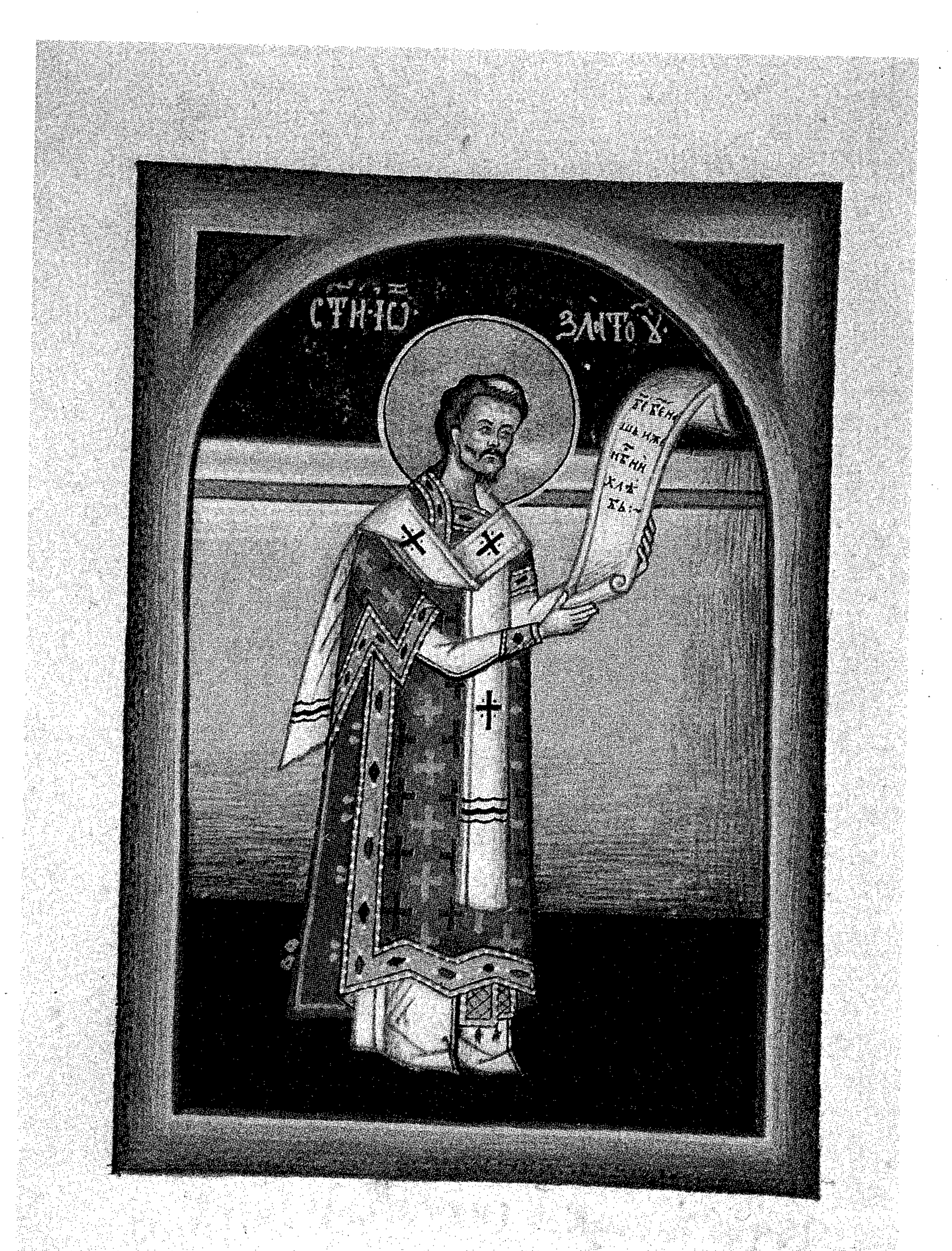
ΚΩΔΙΞ 42, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **42,** φ. 153α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ διακοσμητικὰ πρωτογράμματα (ΙΗ΄ αἰ.).

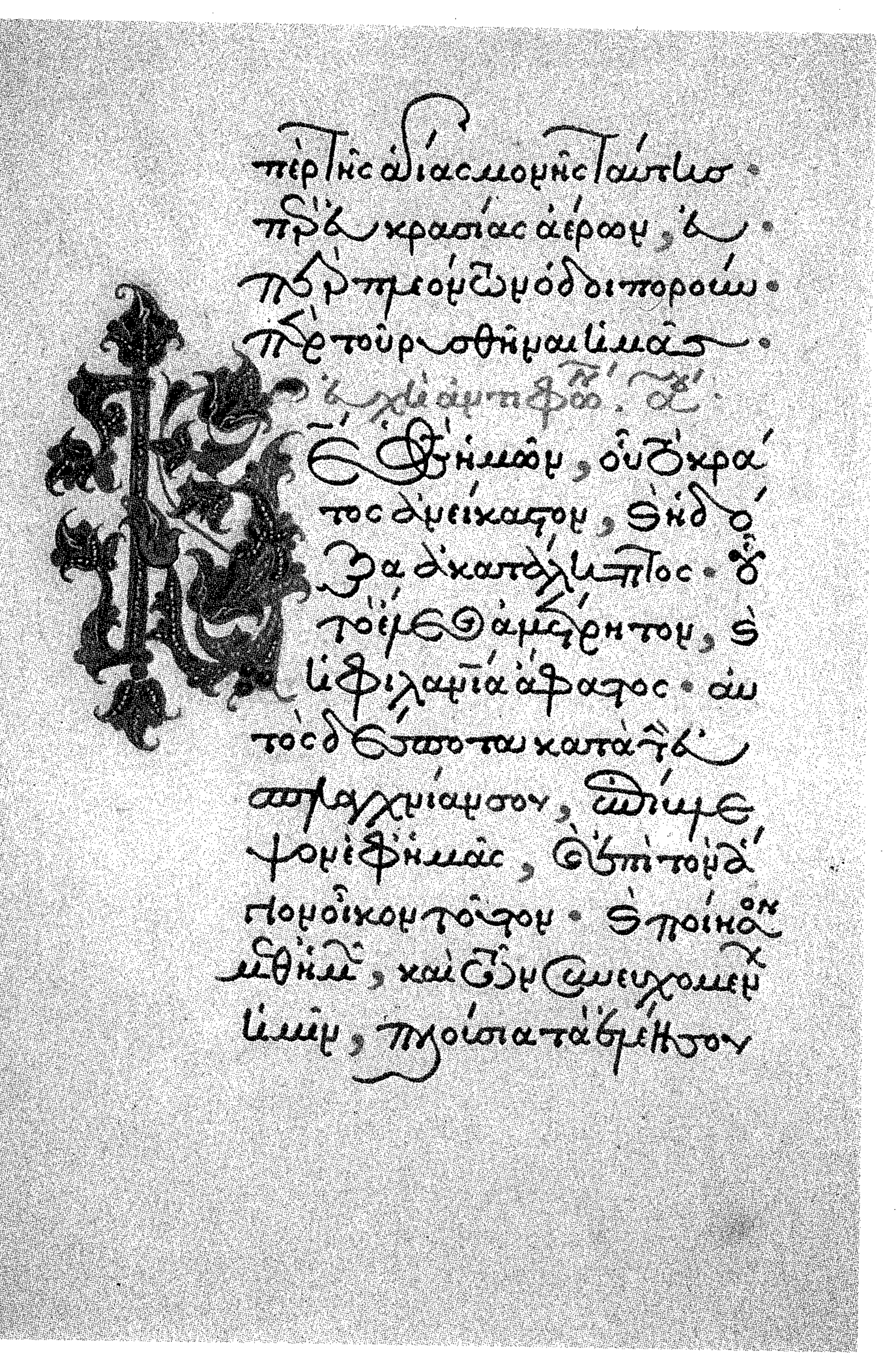
ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 7β, ὅπου περίτεχνον ὁλοσέλιδον κόσμημα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103**, φ. 8β, ὅπου εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

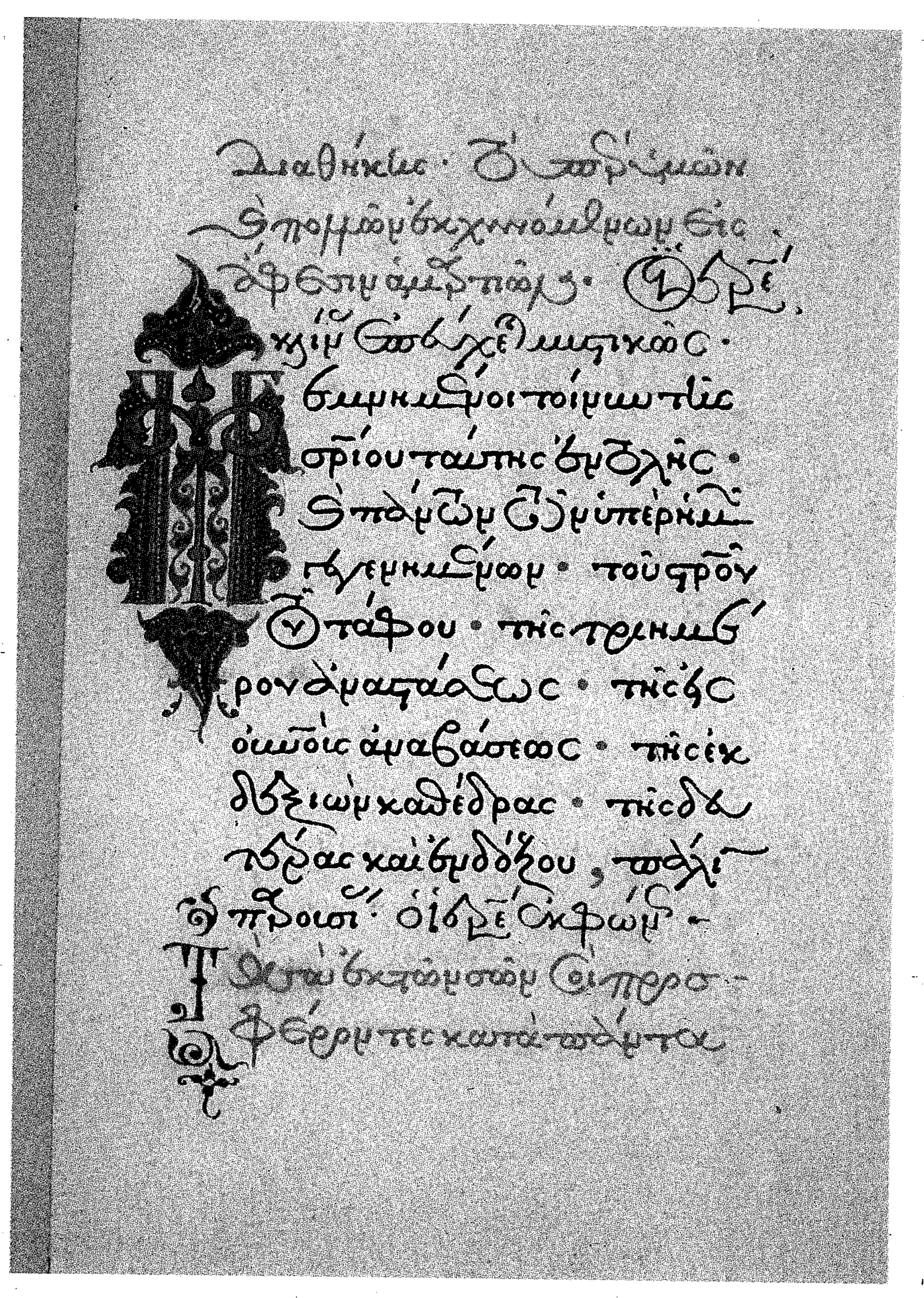

ΚΩΔΙΞ 103, φ. 9α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

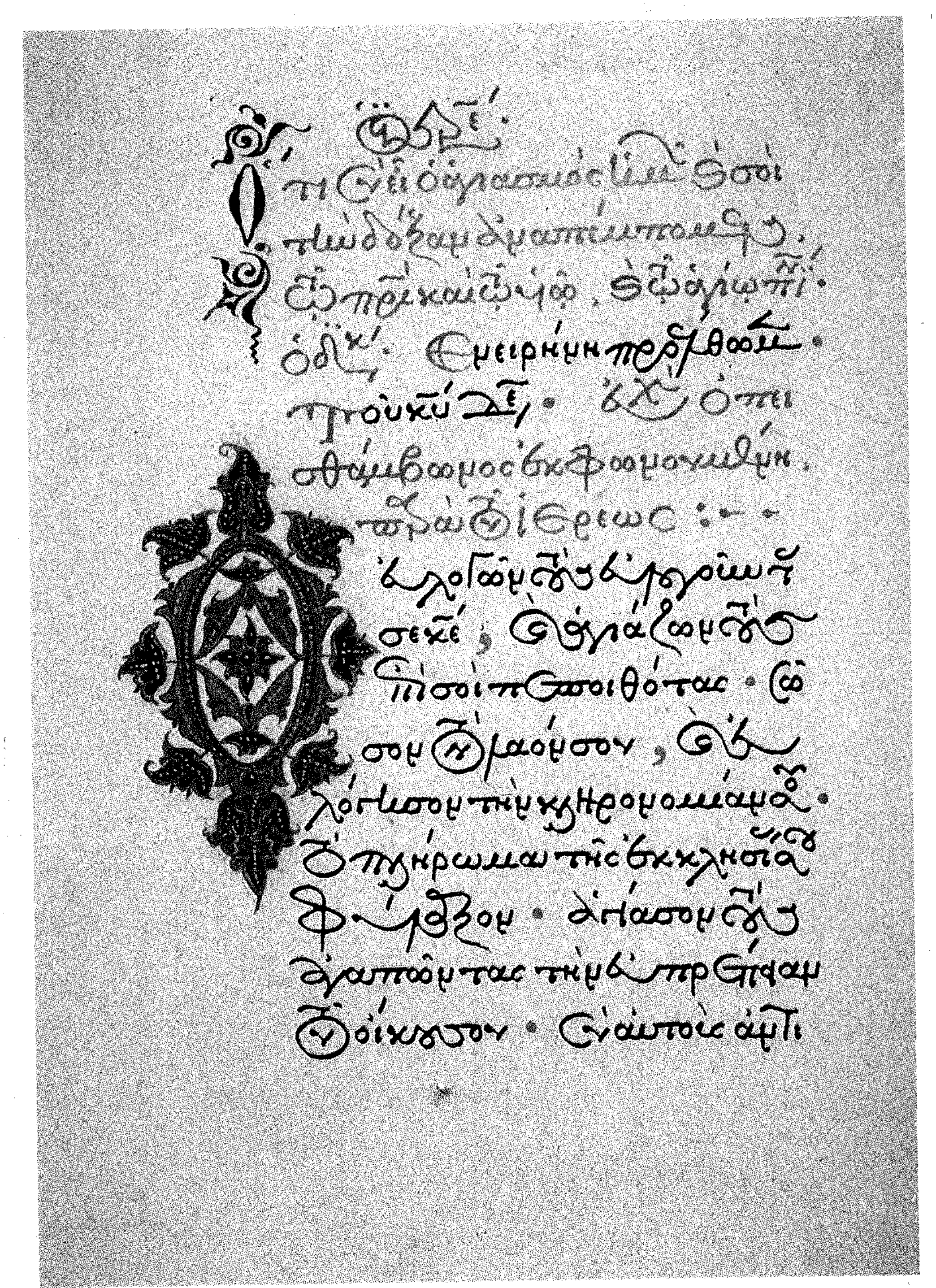

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 10β, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 21α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ 103, φ. 25α, ὅπου διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 32β, ὅπου χρυσογραφίαι καὶ διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 34β, ὅπου πολύχρωμον ὁλοσέλιδον κόσμημα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 35β, ὅπου εἰκὼν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103**, φ. 36α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα, διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103**, φ. 63β, ὅπου χρυσογραφίαι καὶ διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 71β, ὅπου πολύχρωμον ὁλοσέλιδον κόσμημα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

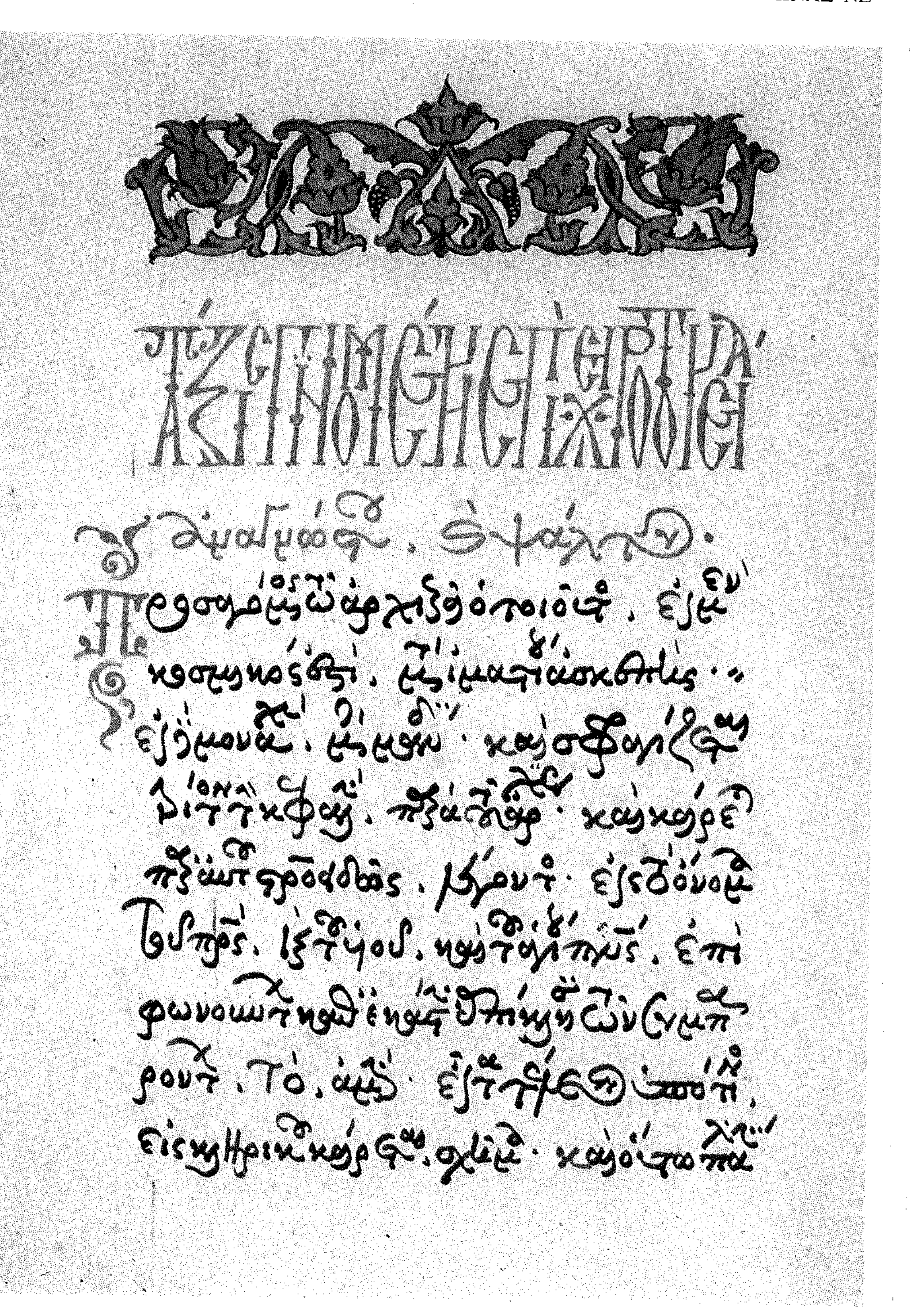

ΚΩΔΙΞ 103, φ. 72β, ὅπου εἰκὼν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 73α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ 103, φ. 85β, ὅπου χρυσογραφίαι, ἐρυθρογραφίαι καὶ διακοσμητικὸν πρωτόγραμμα. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

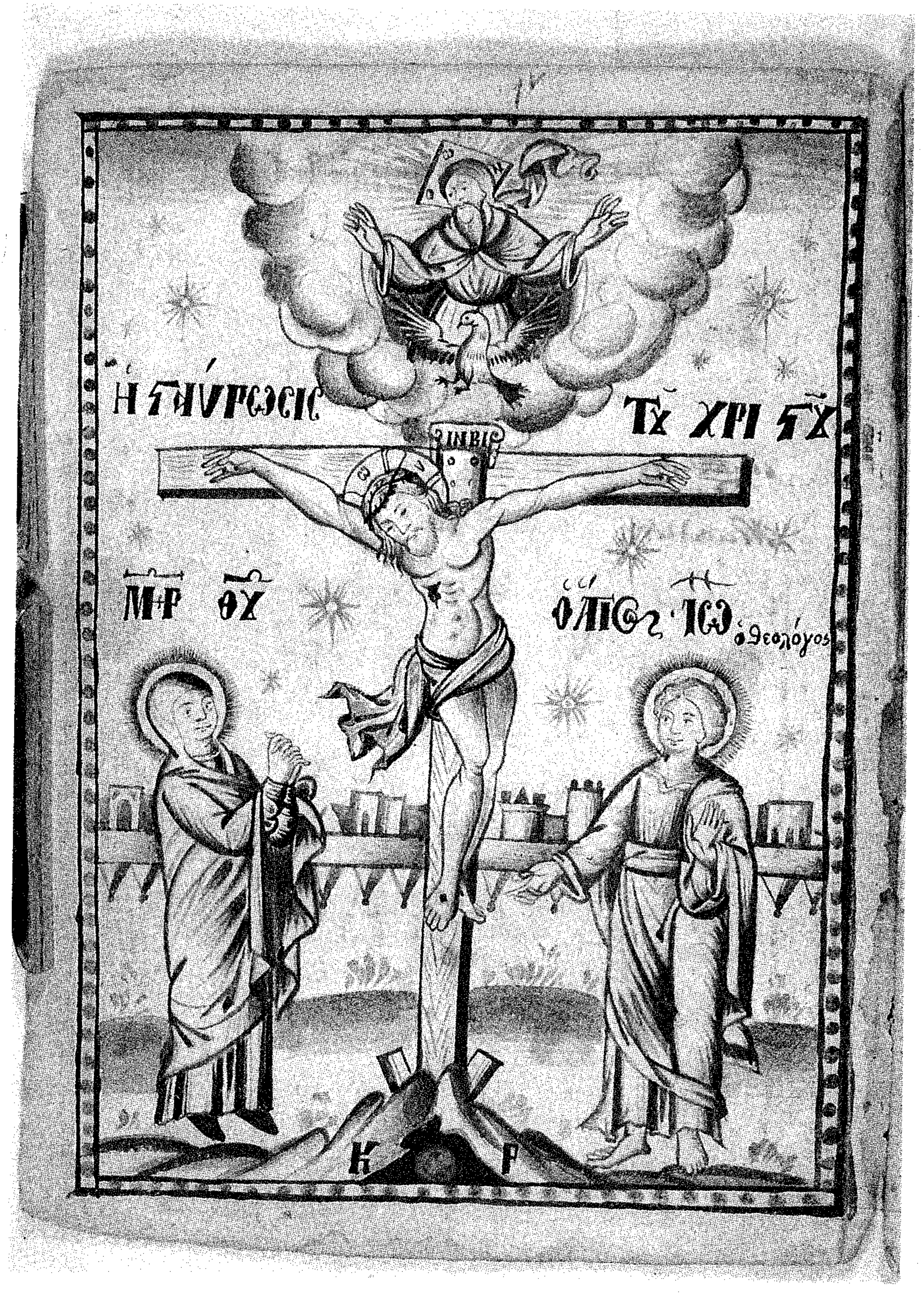

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 90α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 91β, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 103β, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1632).

ΚΩΔΙΞ **103,** φ. 108α, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ τὸ χρυσόγραφον κωδικογραφικὸν σημείωμα τοῦ ἀρχιερέως Ἰακώβου (1632).

ΚΩΔΙΞ **109**, φ. 1β, ὅπου εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως (1863).

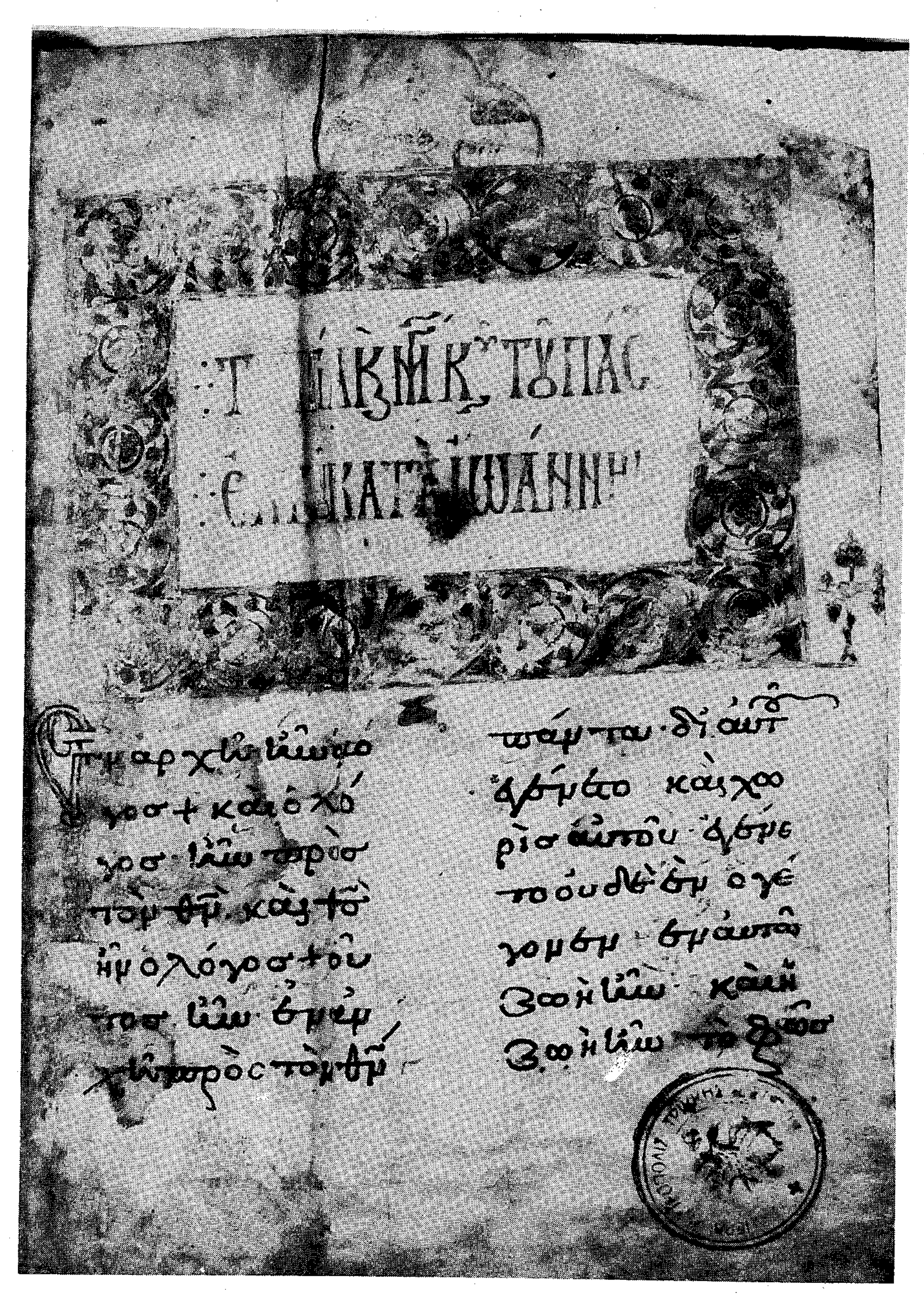
ΚΩΔΙΞ **109,** φ. 2α, ὅπου εἰκὼν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (1863).

ΚΩΔΙΞ **113,** φ. 1β, ὅπου εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως (1863).

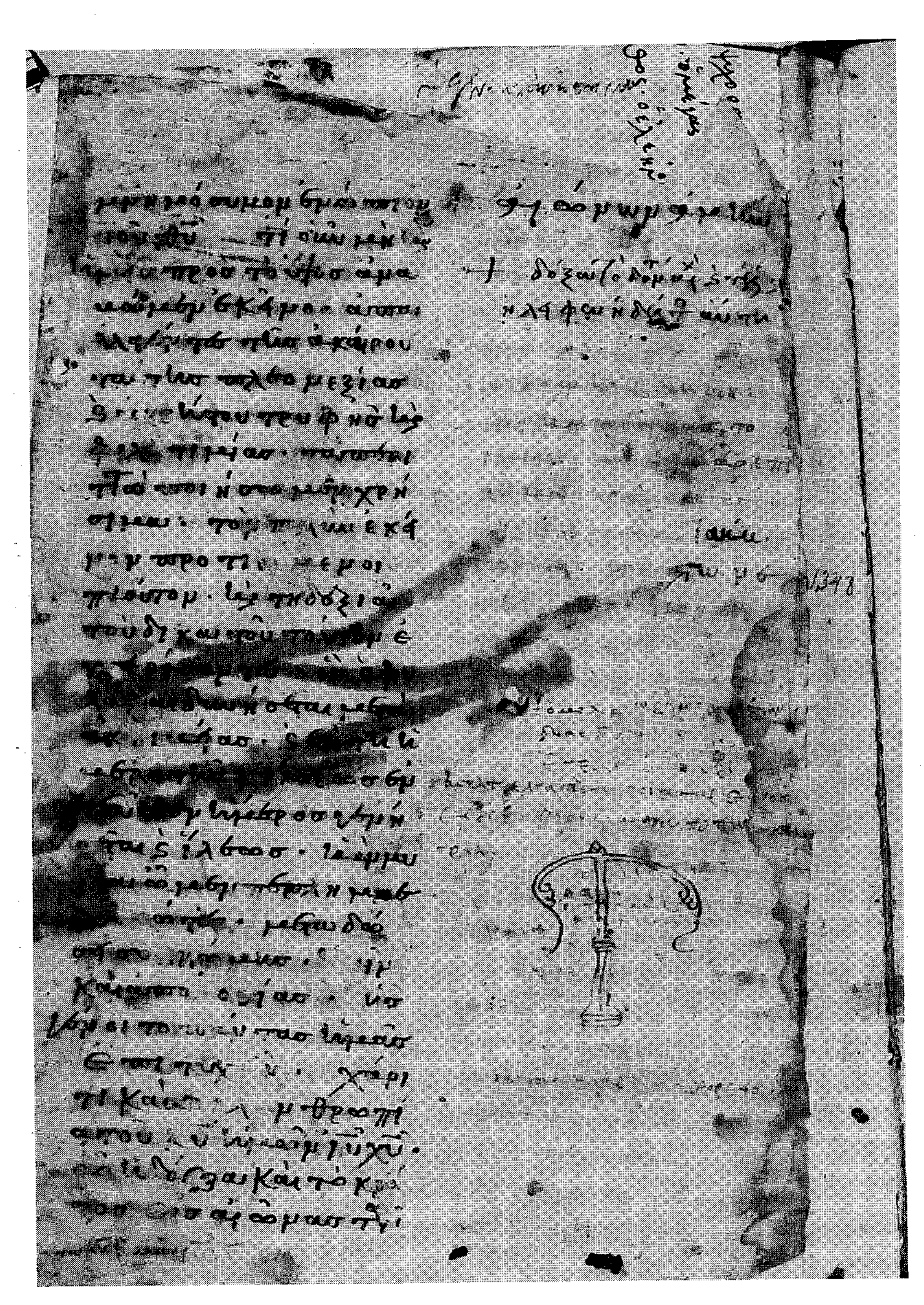
ΚΩΔΙΞ **113,** φ. 2α, ὅπου εἰκὼν ἱερέως τελοῦντος τὴν Θείαν Εὐχαριστίαν (1863).

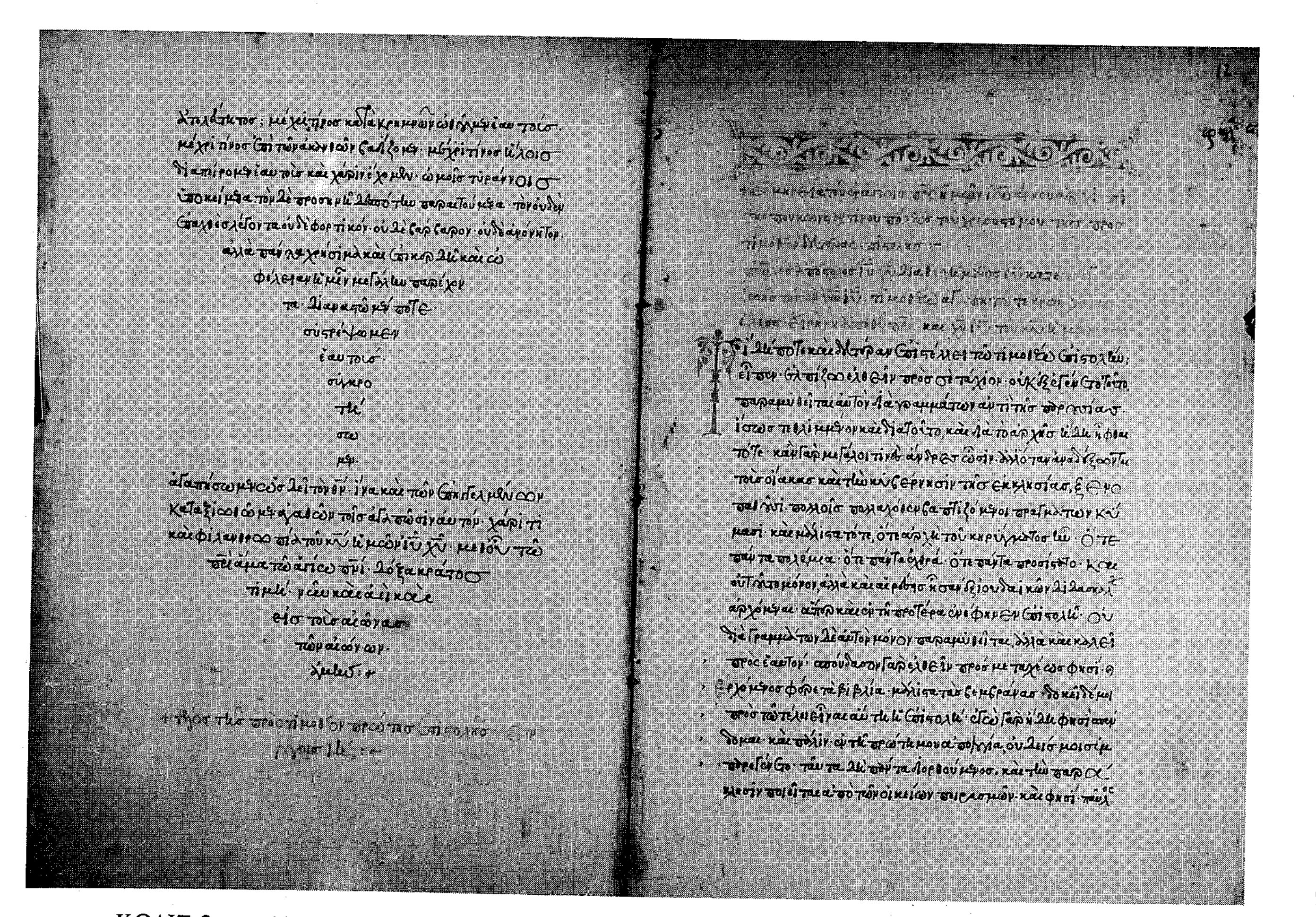
ΚΩΔΙΞ **1**, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ΙΒ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 1, φφ. 33β - 34α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΒ΄ αἰ.).

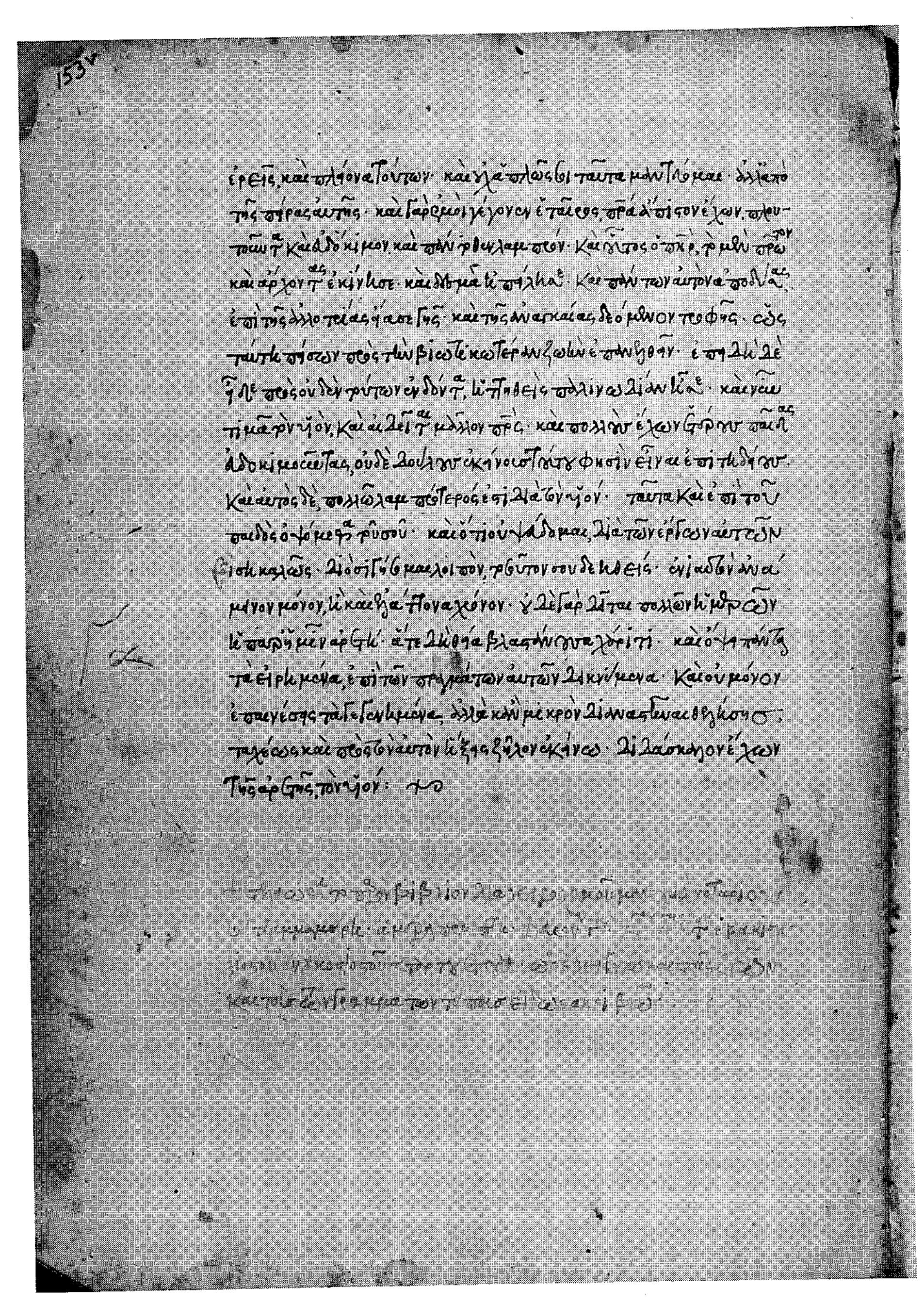
ΚΩΔΙΞ 2, φ. 16β : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμενου. Κωδικογράφος Ἰάκωβος (1346/7).

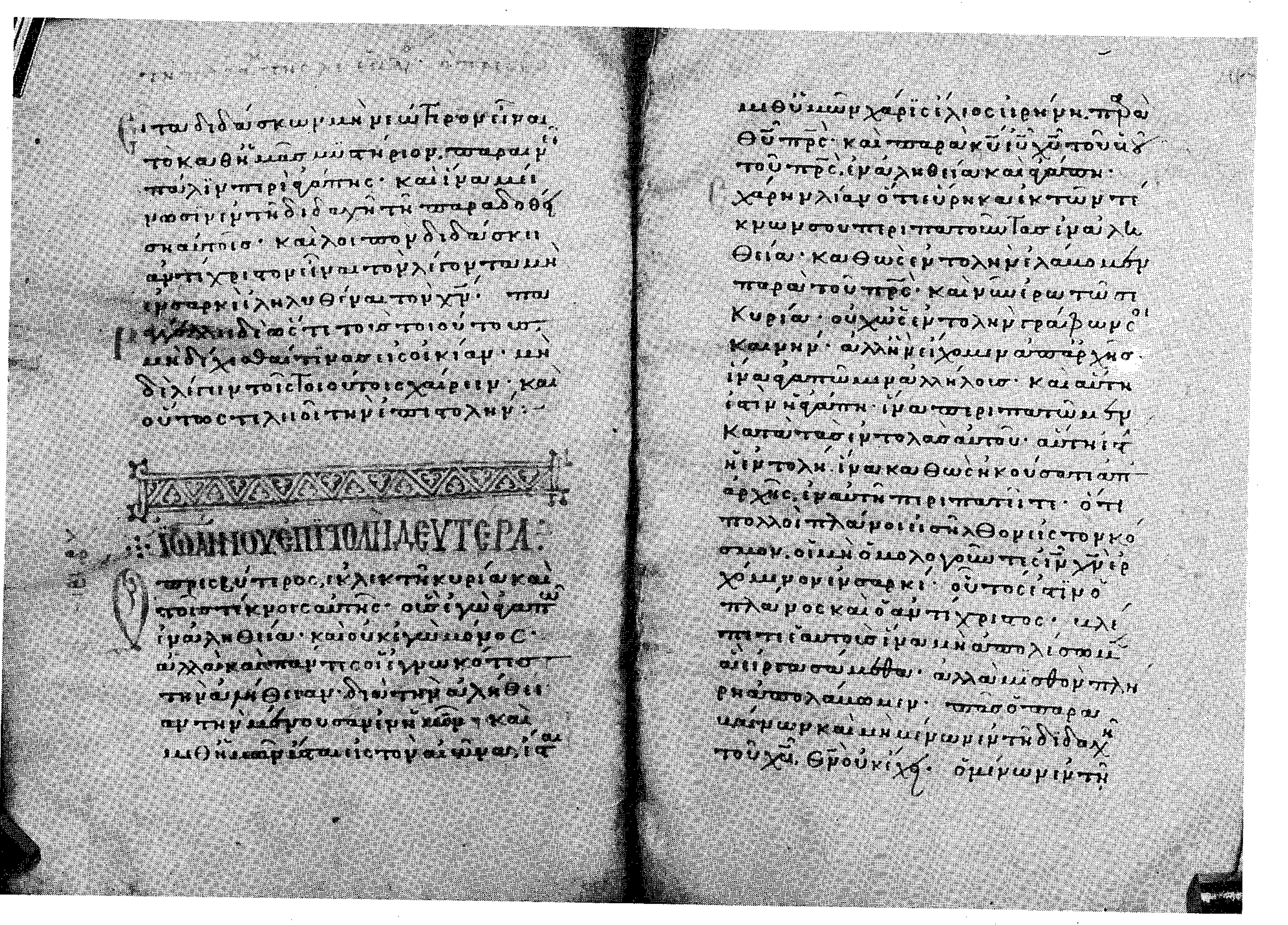
ΚΩΔΙΞ **2,** φ. 313β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα (ἀμυδρότατα διακρινόμενον, δεξιὰ) τοῦ κωδικογράφου Ἰακώβου (1346/7).

ΚΩΔΙΞ 3, φφ. 11β - 12α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Μανουὴλ Τζαμμαμύρης (1396).

ΚΩΔΙΞ 3, φ. 153β, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Μανουὴλ Τζαμμαμύρη (1396).

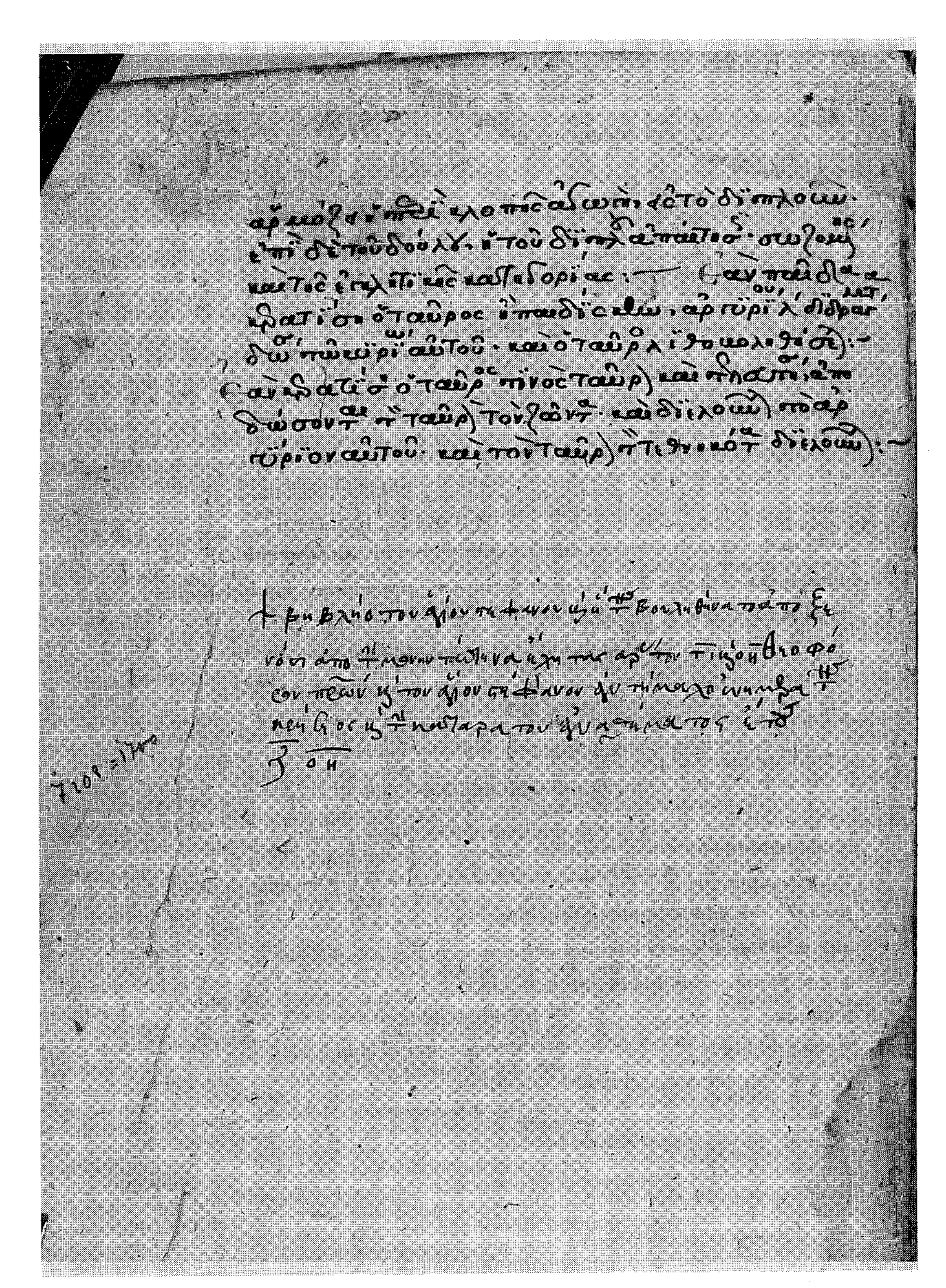

ΚΩΔΙΞ 4, φφ. 247β - 248α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΒ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 5, φφ. 143β - 144α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΔ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 5, φφ. 221β - 222α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΔ΄ αἰ.).

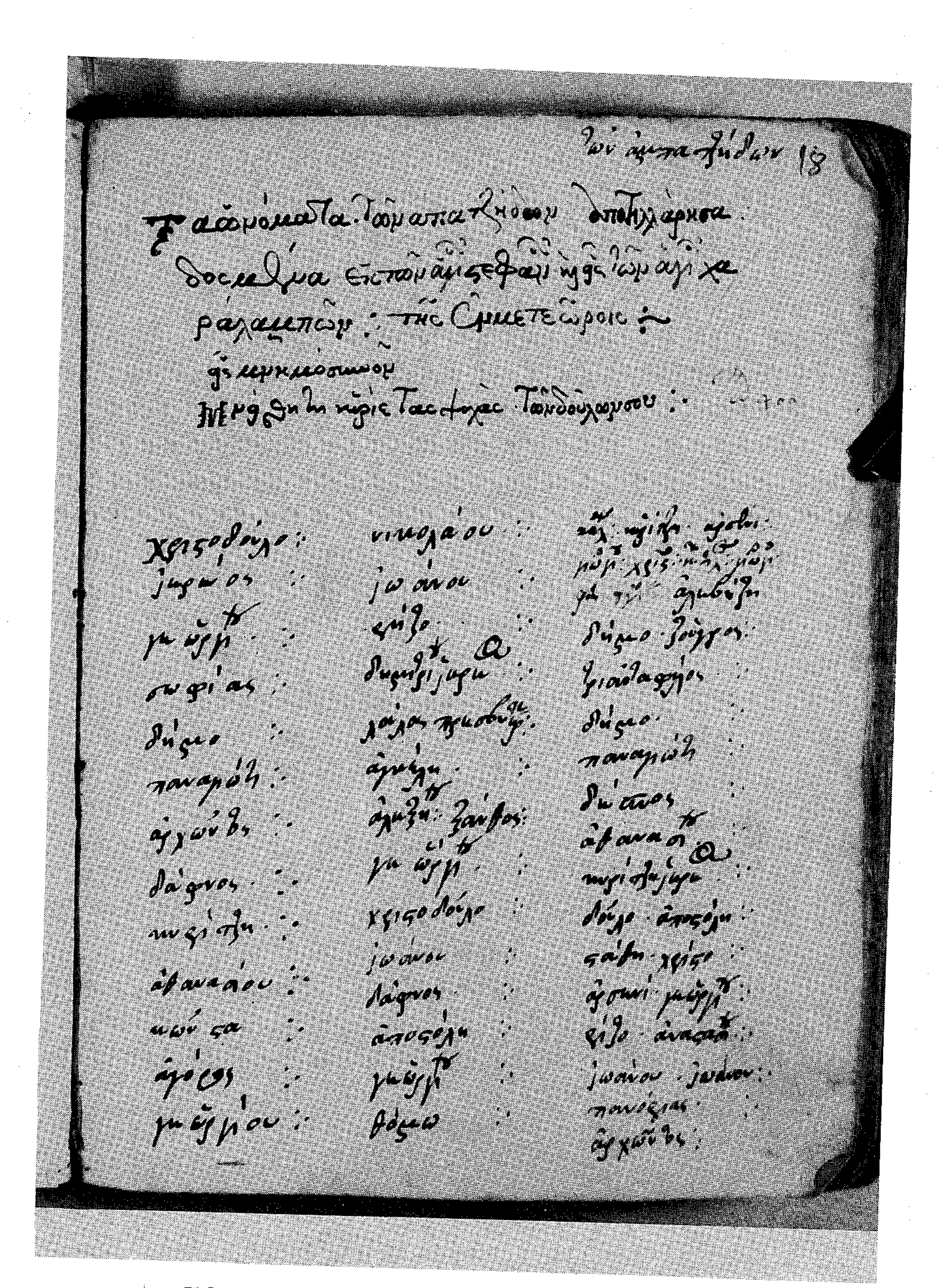

ΚΩΔΙΞ **5**, φ. 270β, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ κτητορικὸν σημείωμα τοῦ ἔτους 1569/70.

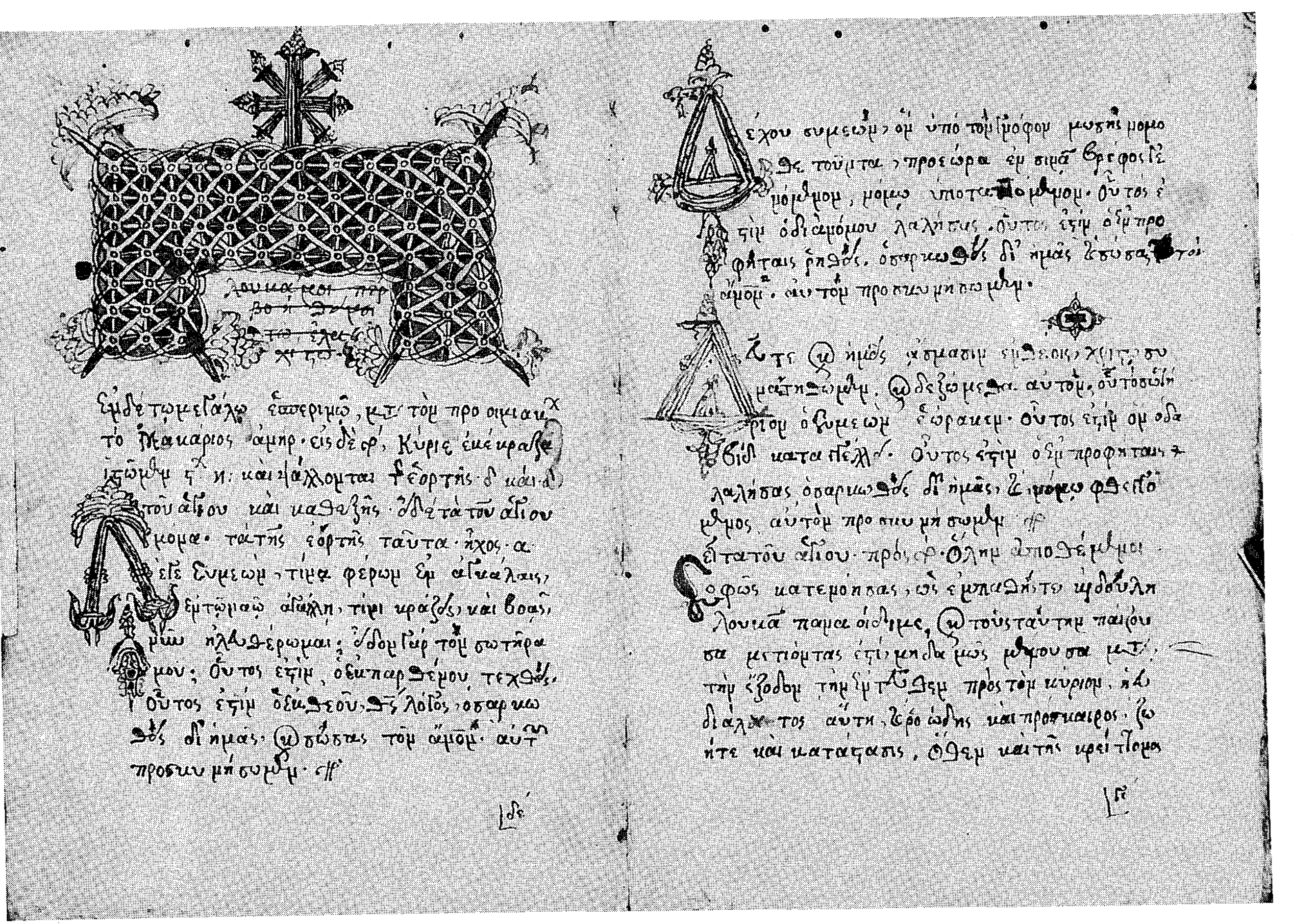
ΚΩΔΙΞ **6,** φ. 189β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου παπᾶ Κωνσταντίνου παπᾶ Γεωργίου Σιατιστέως (1782). Βλ. καὶ πίν. 112.

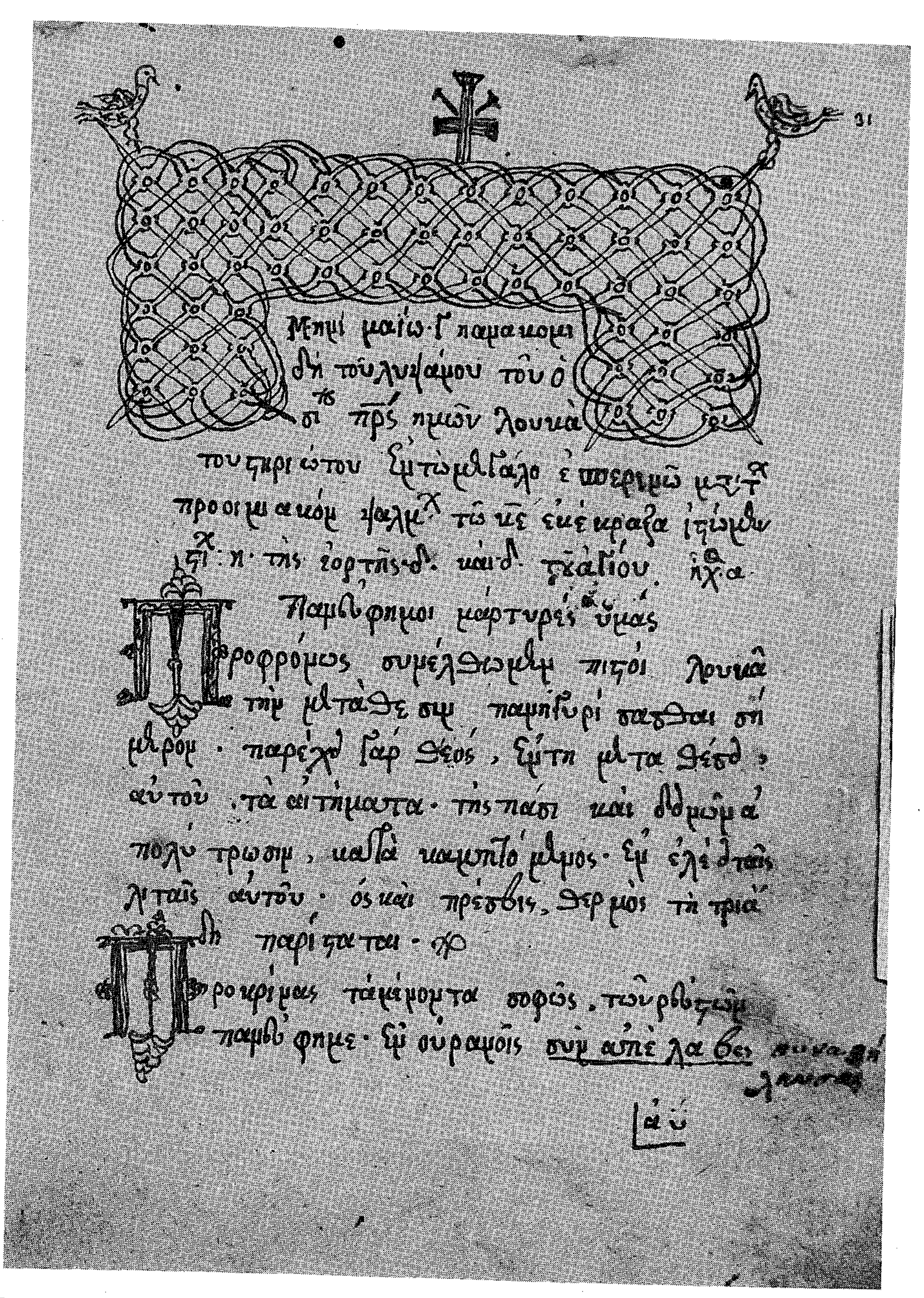
ΚΩΔΙΞ 7, φφ. 147β - 148α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **8,** φ. 18α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

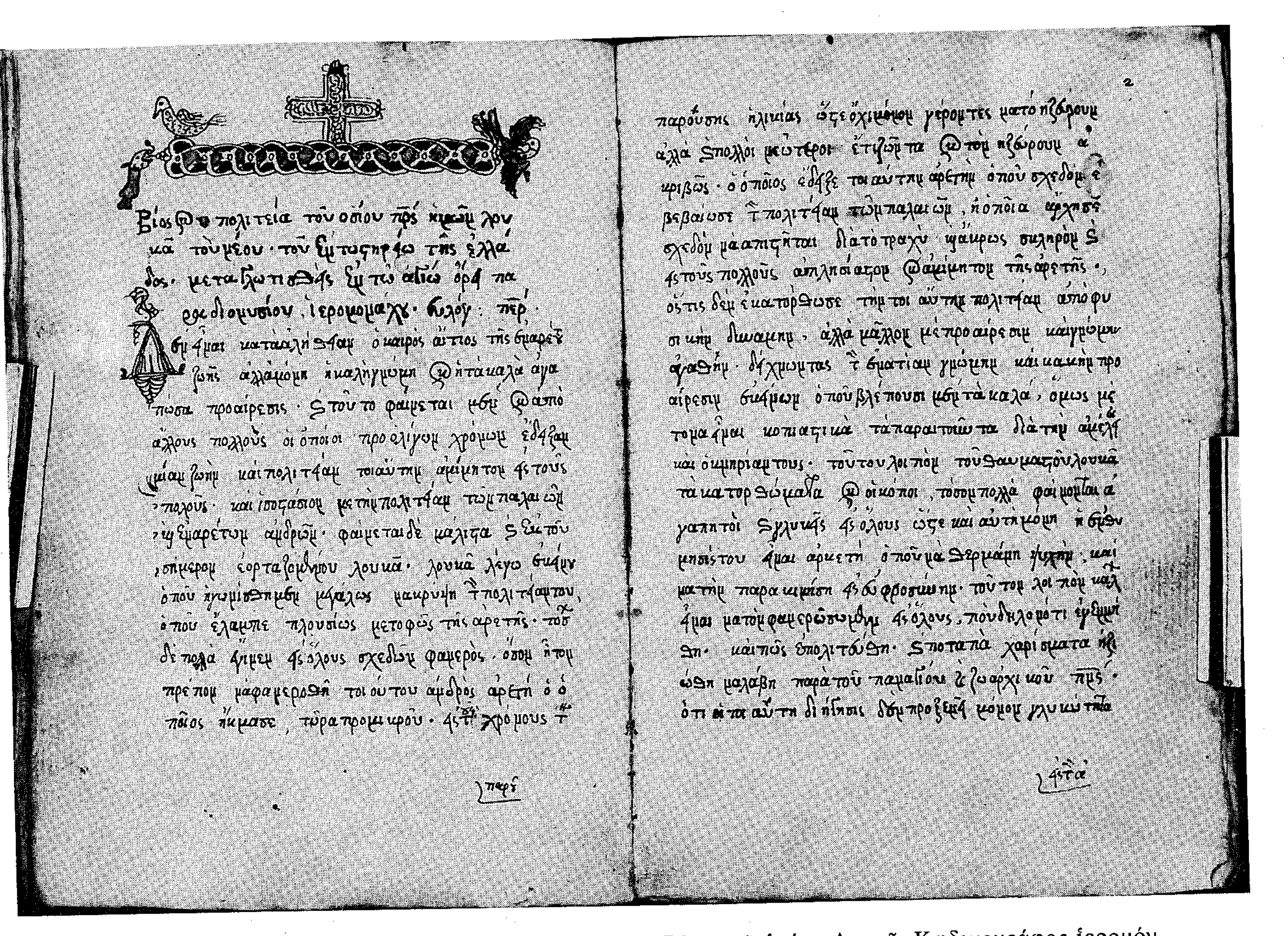
ΚΩΔΙΞ 9, φφ. 3β - 4α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὁσίου Λουκᾶ. Κωδικογράφος ἱερομόναχος Εὐγένιος (1801).

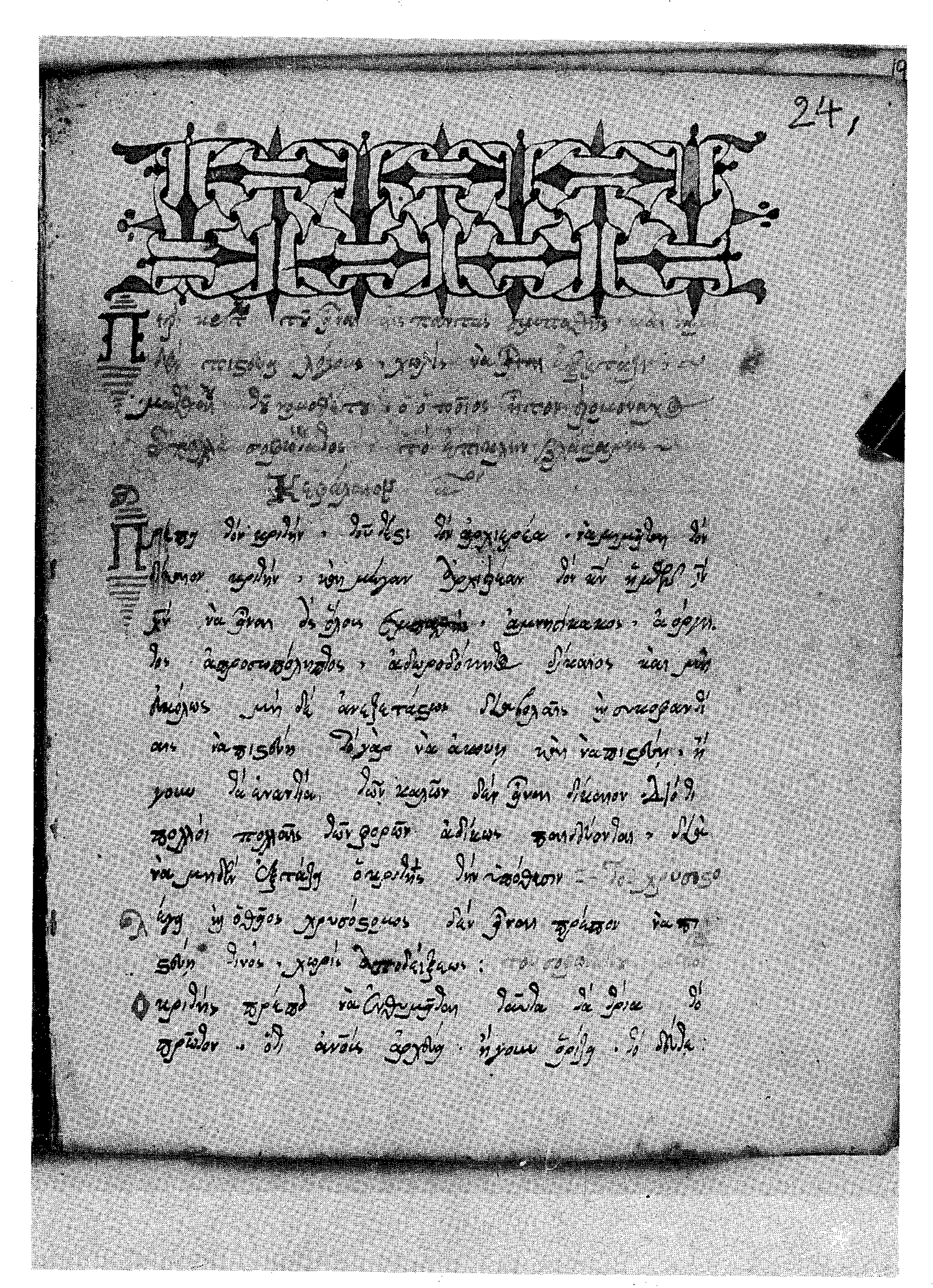
Μηνὶ μαΐω γ΄ ἀνακομι-
δὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ὁ-
σίου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ
τοῦ Στειριώτου. Ἐν τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ μετὰ τὸ
προοιμιακὸν ψαλμὸν τὸ Κύριε ἐκέκραξα ἱστῶμεν
στίχους η΄ τῆς ἑορτῆς δ΄ καὶ δ΄ τοῦ ἁγίου. ἦχος α΄
Πανεύφημοι μάρτυρες ὑμᾶς
Προφρόνως συνέλθωμεν πιστοὶ Λουκᾶ
τὴν μετάθεσιν πανηγυρίσασθαι σή-
μερον· παρέχει γὰρ Θεός, ἐν τῇ μεταθέσει
αὐτοῦ, τὰ αἰτήματα τοῖς πᾶσι καὶ ἰάματα
πολύτροπα, καθὰ καὶ πρότερον· ἐν ἐλέει ταῖς
λιταῖς αὐτοῦ· ὃς καὶ πρεσβεύει θερμῶς τῇ Τριά-
δι παρισταται.
Προκρίνας τὰ μένοντα σοφῶς, τῶν ῥεόντων
πανεύφημε· ἐν οὐρανοῖς συν αὐτῷ λα...

καὶ αὖ

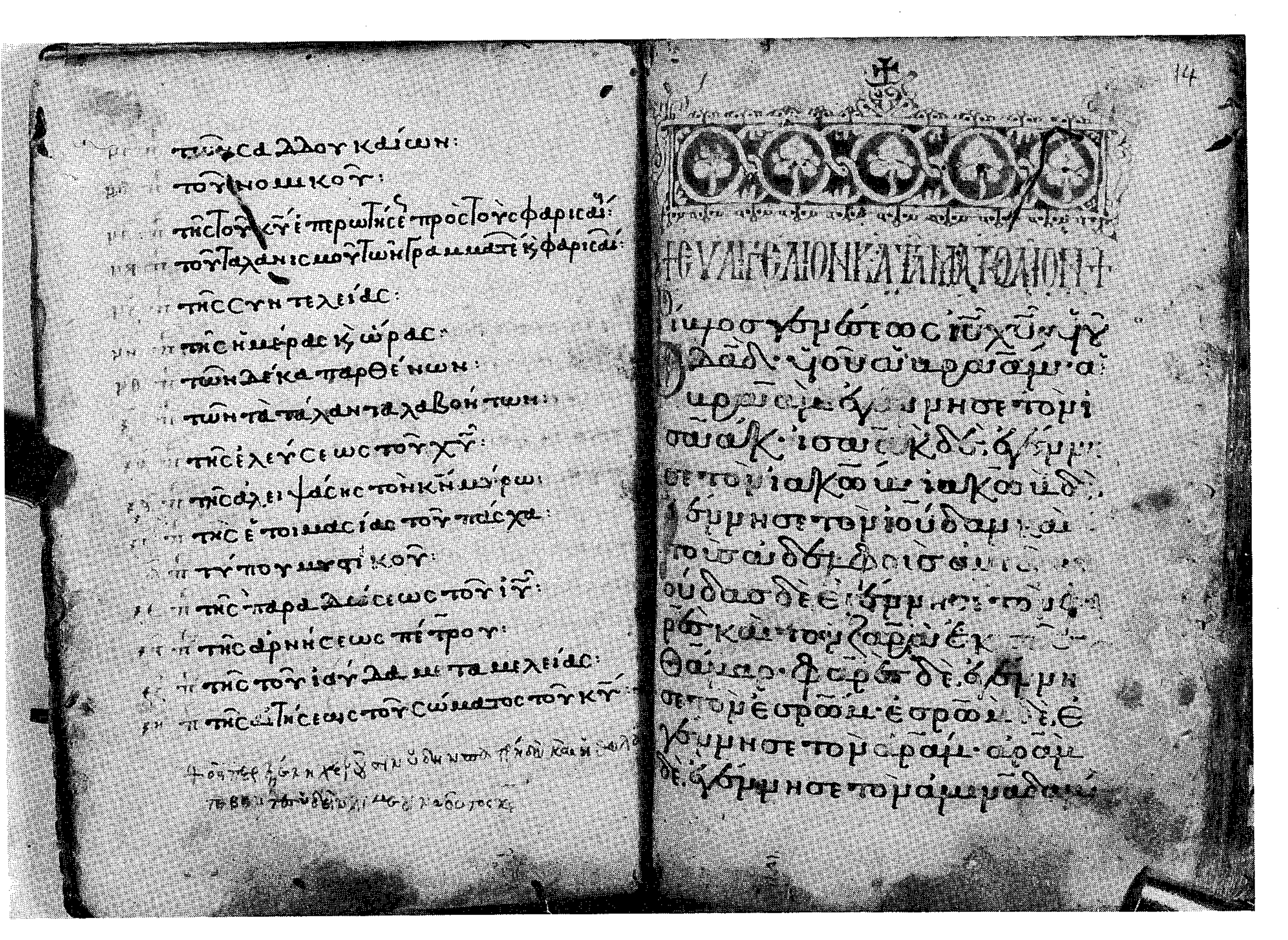
ΚΩΔΙΞ **9**, φ. 31α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου Λουκᾶ. Κωδικογράφος ἱερομόν. Εὐγένιος (1801).

ΚΩΔΙΞ 9, σελ. 1 - 2, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου τοῦ Βίου τοῦ ὁσίου Λουκᾶ. Κωδικογράφος ἱερομόν. Εὐγένιος (1801).

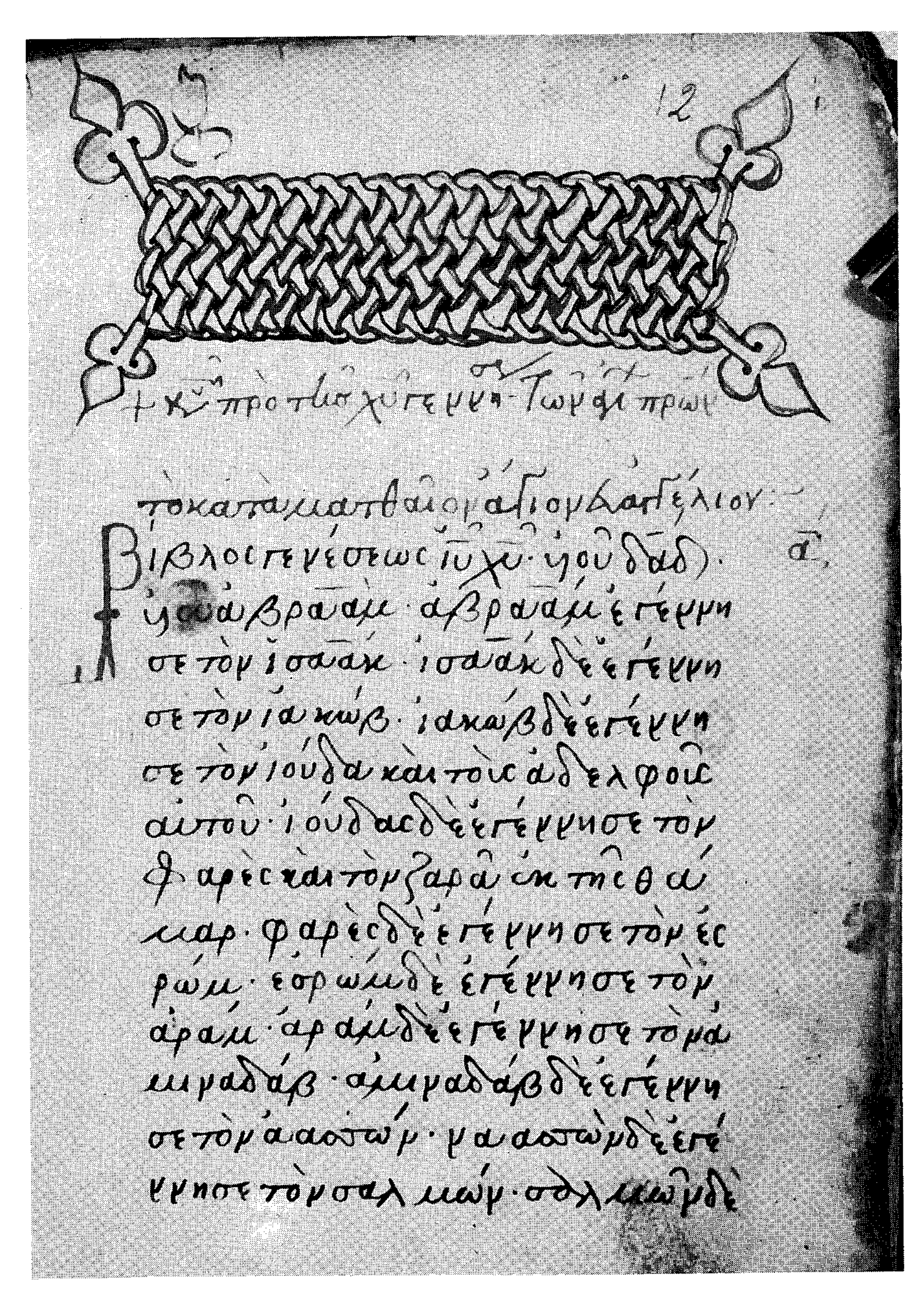

ΚΩΔΙΞ **10,** φ. 24α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ α΄ κεφαλαίου τοῦ νομοκάνονος (ΙΗ΄ αἰ.).

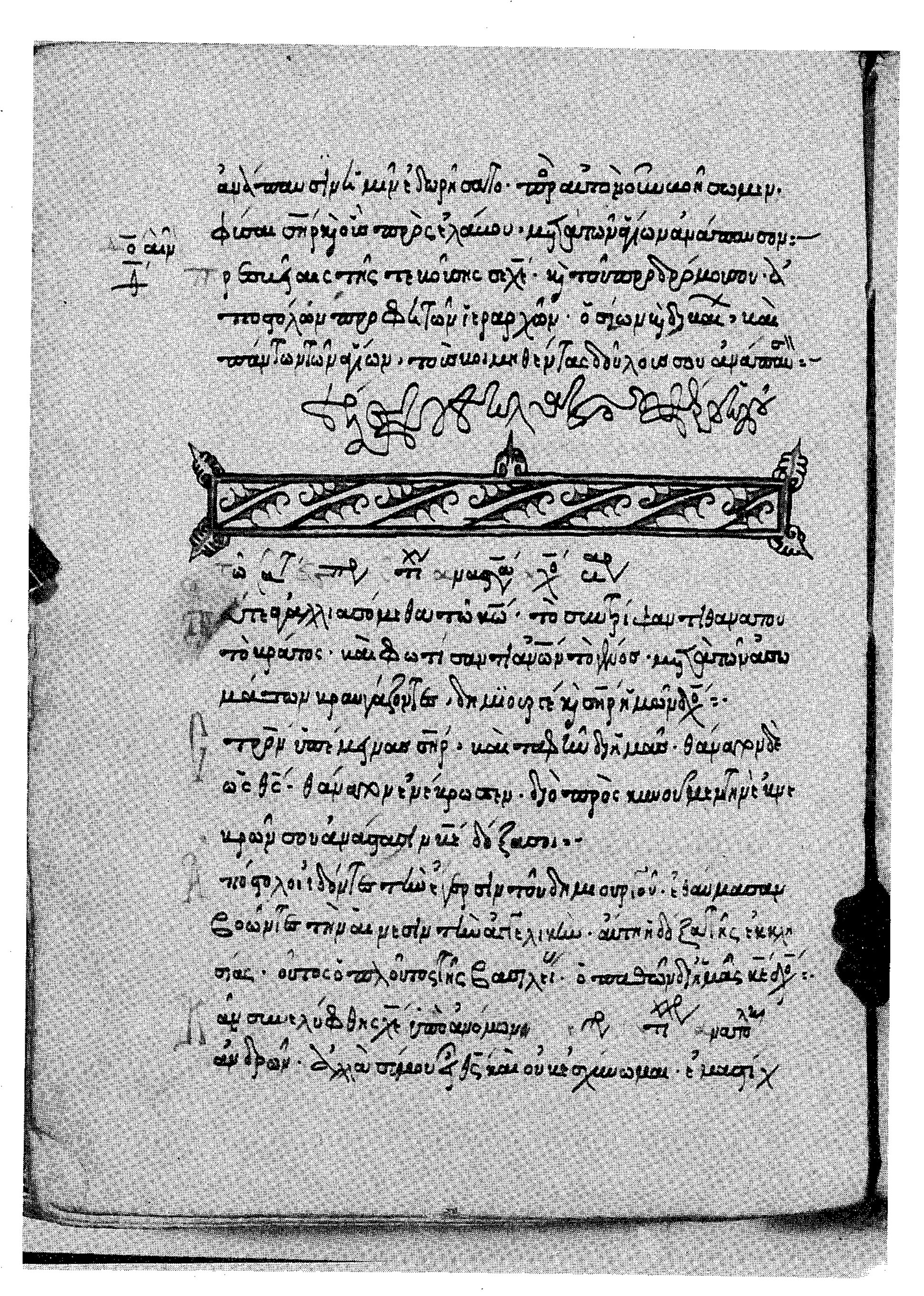

ΚΩΔΙΞ 11, φφ. 13β - 14α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου (ΙΔ΄ αἰ.).

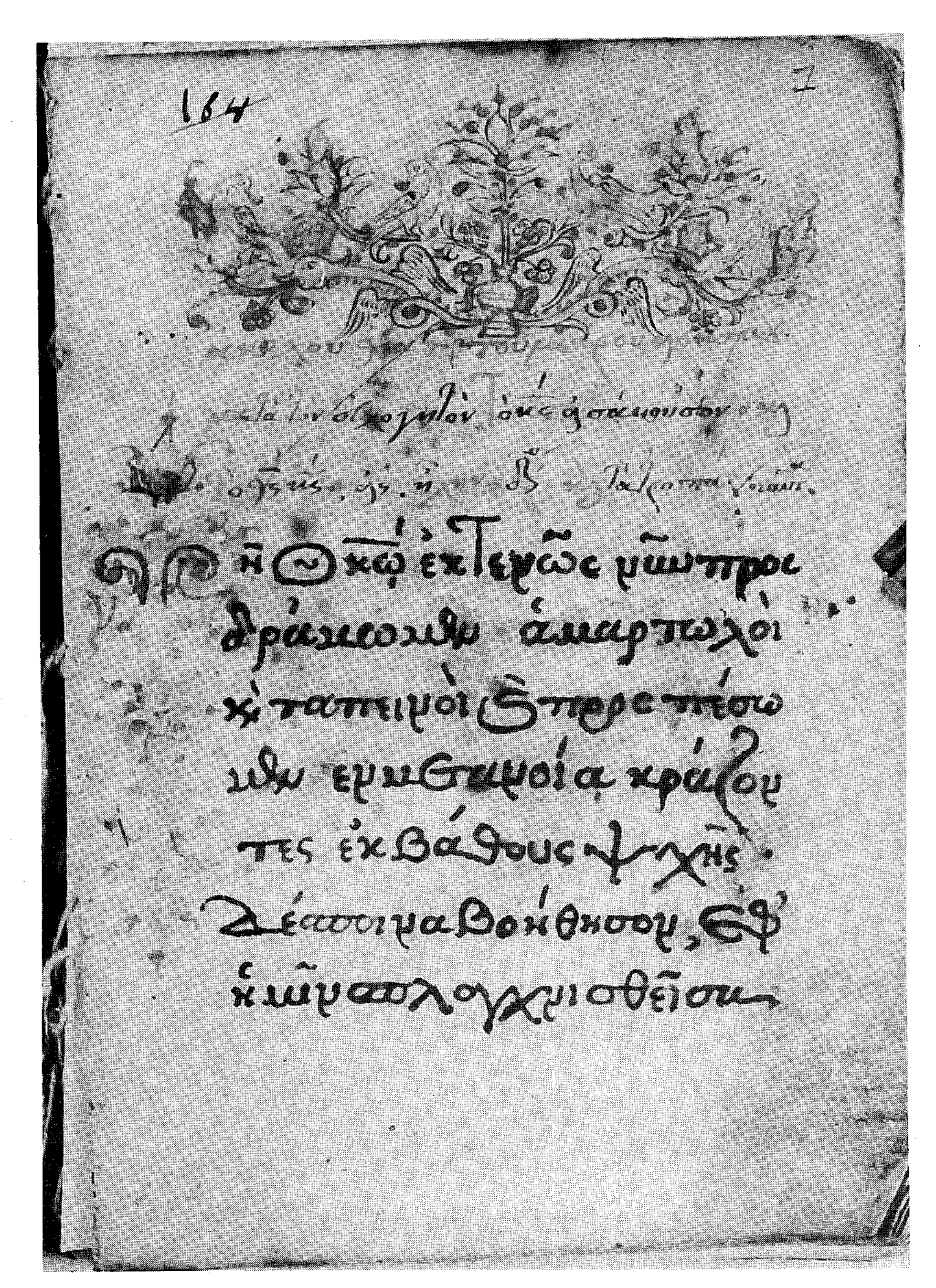
ΚΩΔΙΞ 11, φφ. 288β - 289α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (ΙΔ΄ αἰ.).

τὸ κατὰ ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον·
βίβλος γενέσεως ἰυ χυ· υἱοῦ δαδ· α
υἱοῦ ἀβραάμ· ἀβραὰμ ἐγέννη
σε τὸν ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννη
σε τὸν ἰακώβ· ἰακὼβ δὲ ἐγέννη
σε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ· ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν
φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θά
μαρ· φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσ
ρώμ· ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν
ἀράμ· ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀ
μιναδάβ· ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννη
σε τὸν ναασσών· ναασσὼν δὲ ἐγέ
ννησε τὸν σαλμών· σαλμὼν δὲ

ΚΩΔΙΞ **12**, φ. 12α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου (ΙϚ´ αἰ.).

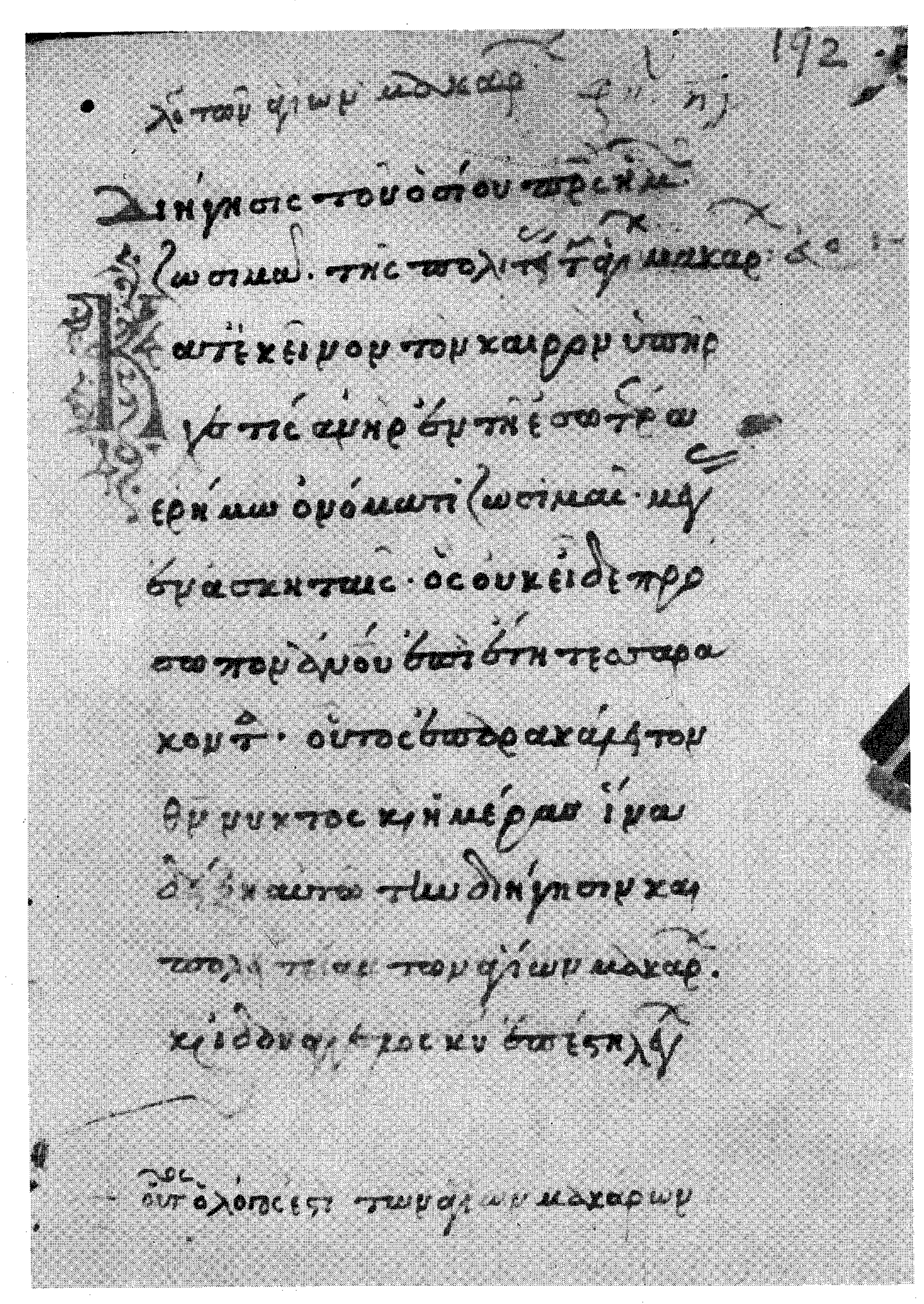
ΚΩΔΙΞ **13,** φ. 106β, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ βαρέος ἤχου (Παρακλητικὴ ΙΖ΄ αἰ.).

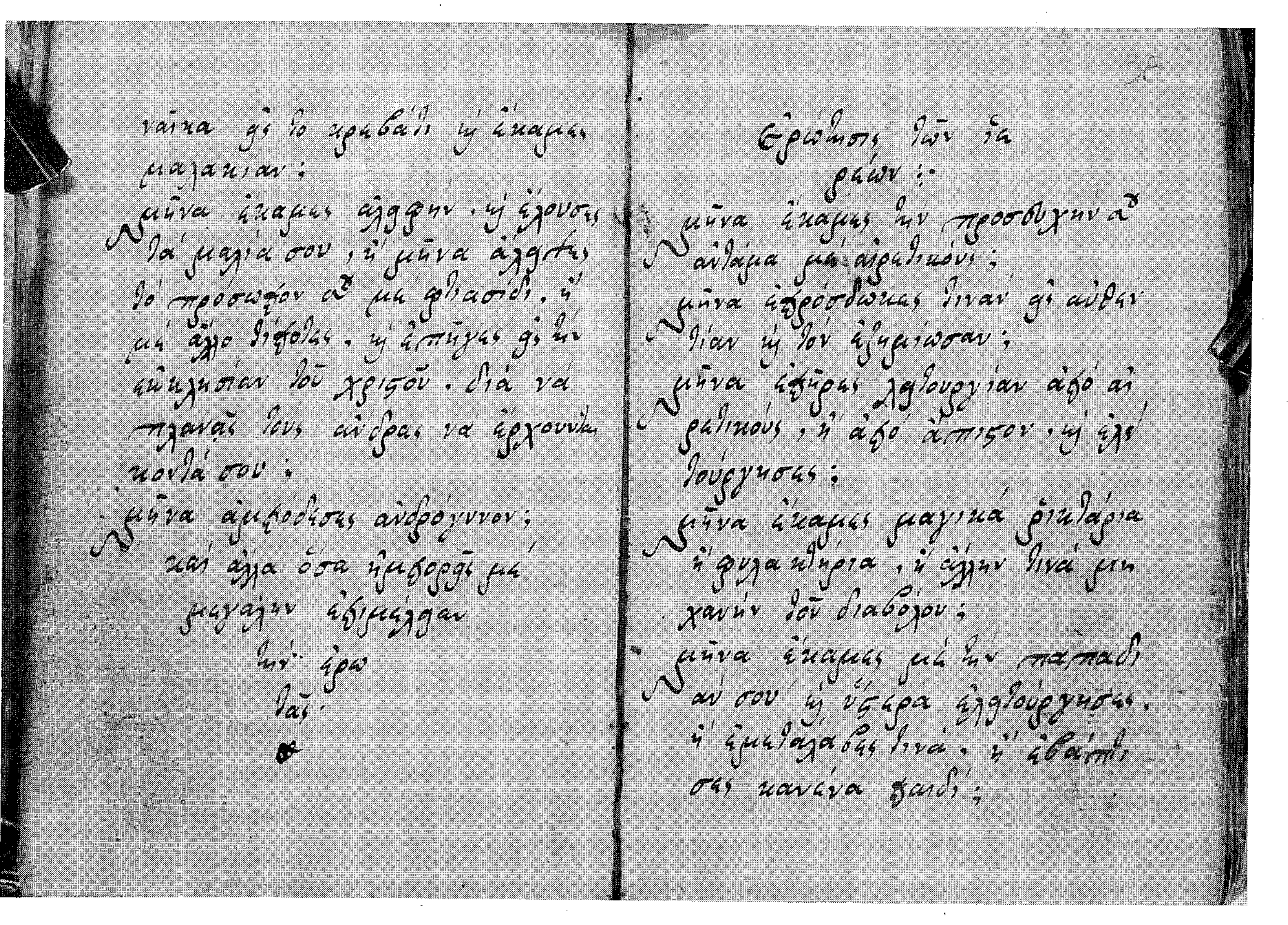
ΚΩΔΙΞ **14,** φ. 7α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 14, φφ. 51β - 52α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (β΄ γραφεύς, ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **15,** φ. 192α, ὅπου ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

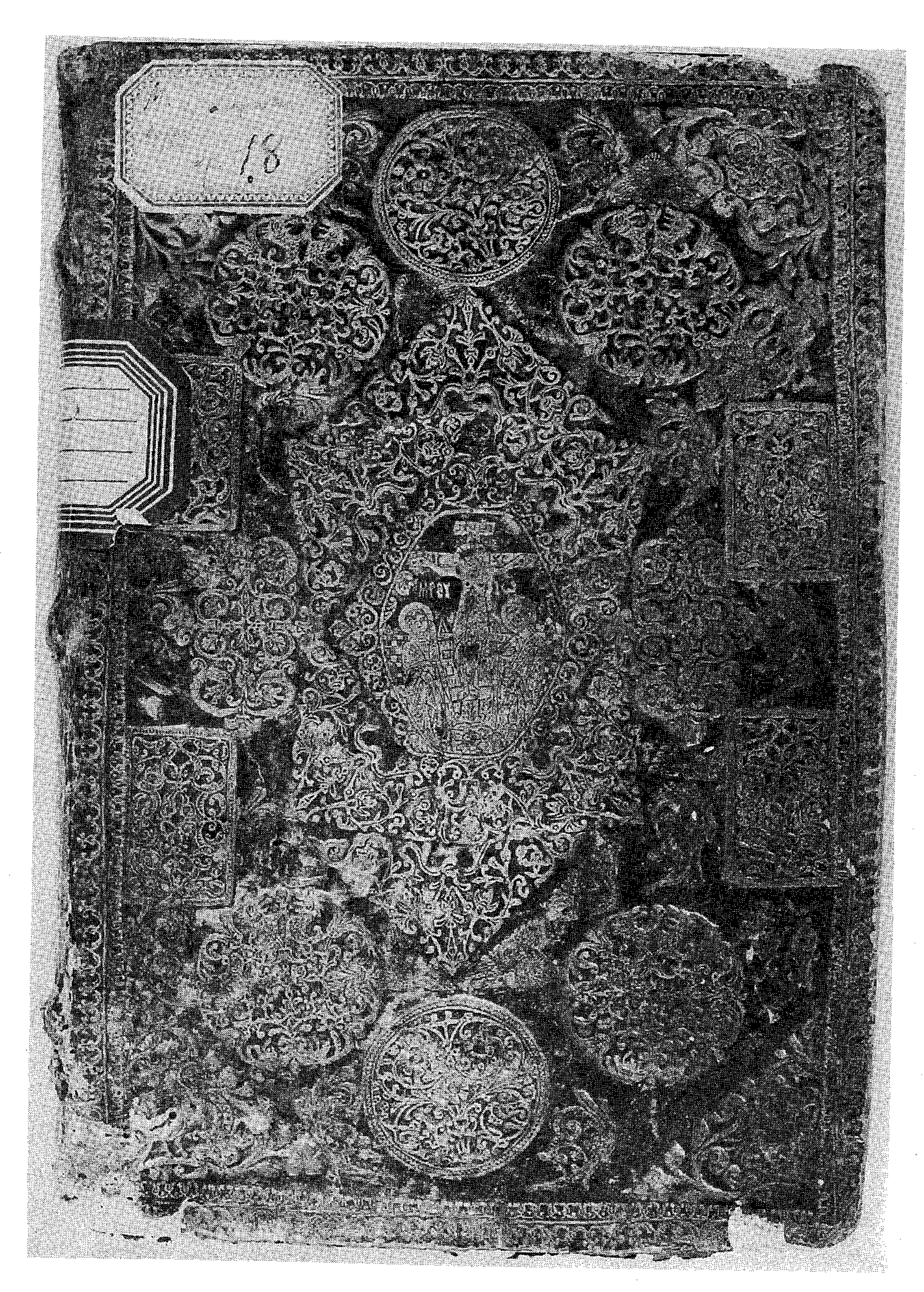
ναίκα γὶ τὸ κρεβάτι ἢ ἔκαμες
μαλακίαν;
Μήνα ἔκαμες ἄλλαγη. ἢ ἔλουσες
τὰ μαλλιά σου, ἢ μήνα ἄλλαξες
τὸ πρόσωπόν σου μὲ φτιασίδι. ἢ
μὲ ἄλλο τίποτες. ἢ ἔπηγες γὶ τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ χριστοῦ. διὰ νὰ
πλανᾶς τοὺς ἄνδρας νὰ ἔρχουνται
κοντά σου;
Μήνα ἀμποδίσες ἀνθρώπινον;
καὶ ἄλλα ὅσα ἠμπορεῖ μὲ
μεγάλην ἐπιμέλειαν
ἐνὶ ἐρω
τᾶς.

Ἐρώτησις τῶν ἱε
ρέων:
Μήνα ἔκαμες τὴν προσευχήν σου
ἀντάμα μὲ αἱρετικούς;
Μήνα ἐπρόσδωκας τινὰ γὶ αὐθεν
τίαν ἢ τὸν ἐζημίωσαν;
Μήνα ἔπηρες λειτουργίαν ἀπὸ αἱ
ρετικούς, ἢ ἀπὸ ἄπιστον, ἢ ἐλει
τούργησες;
Μήνα ἔκαμες μαγικά φυλάρια
ἢ φυλακτήρια, ἢ ἄλλην τινά μη
χανήν τοῦ διαβόλου;
Μήνα ἔκαμες μὲ τὴν παπαδι
ά σου ἢ ὕστερα ἐλειτούργησες.
ἢ ἐμυθάλαβες τινά. ἢ ἐβάπτι
σες κανένα παιδί;

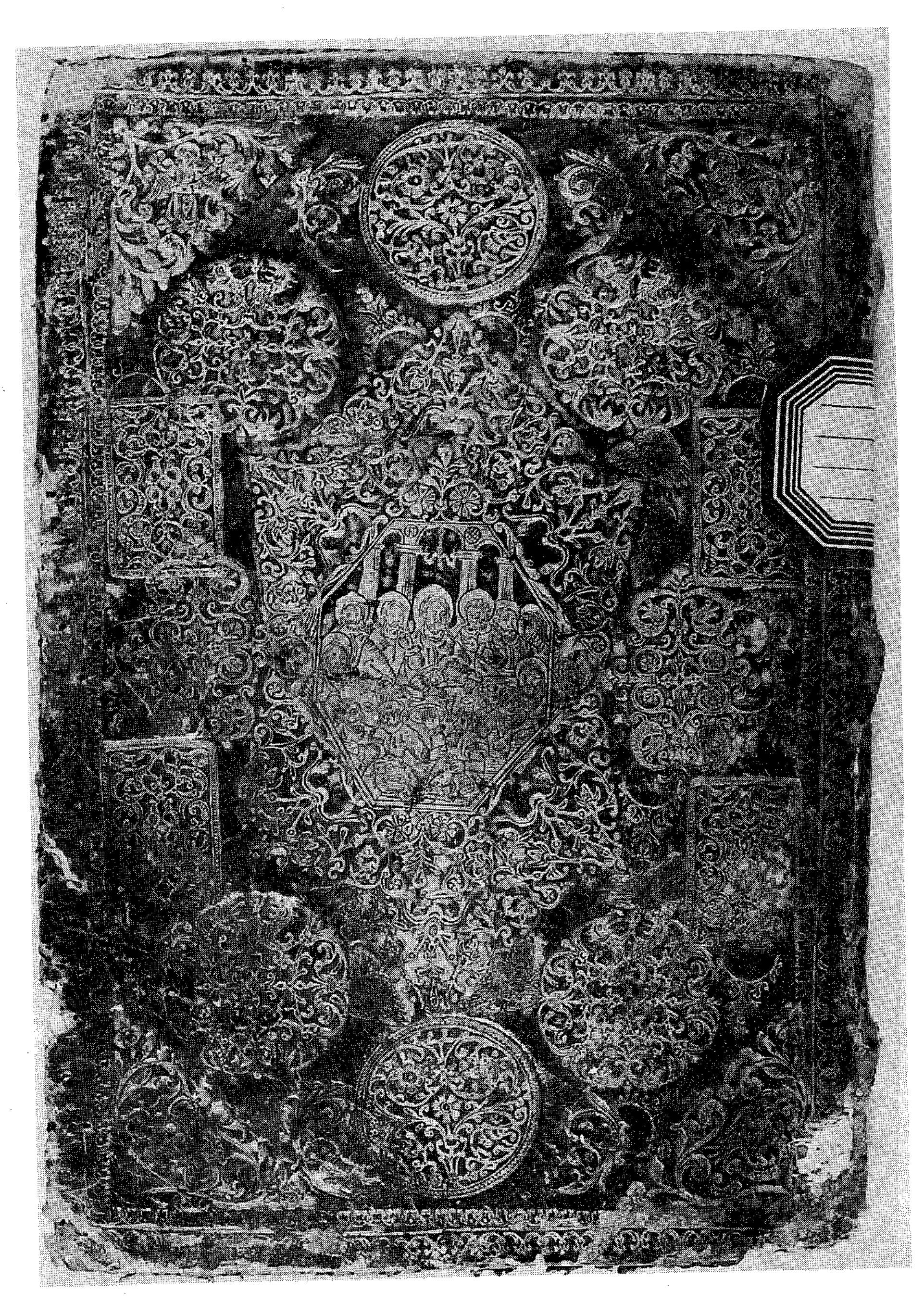
ΚΩΔΙΞ 16, φφ. 37β - 38α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 17, φφ. 54β - 55α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΕ΄ αἰ.).

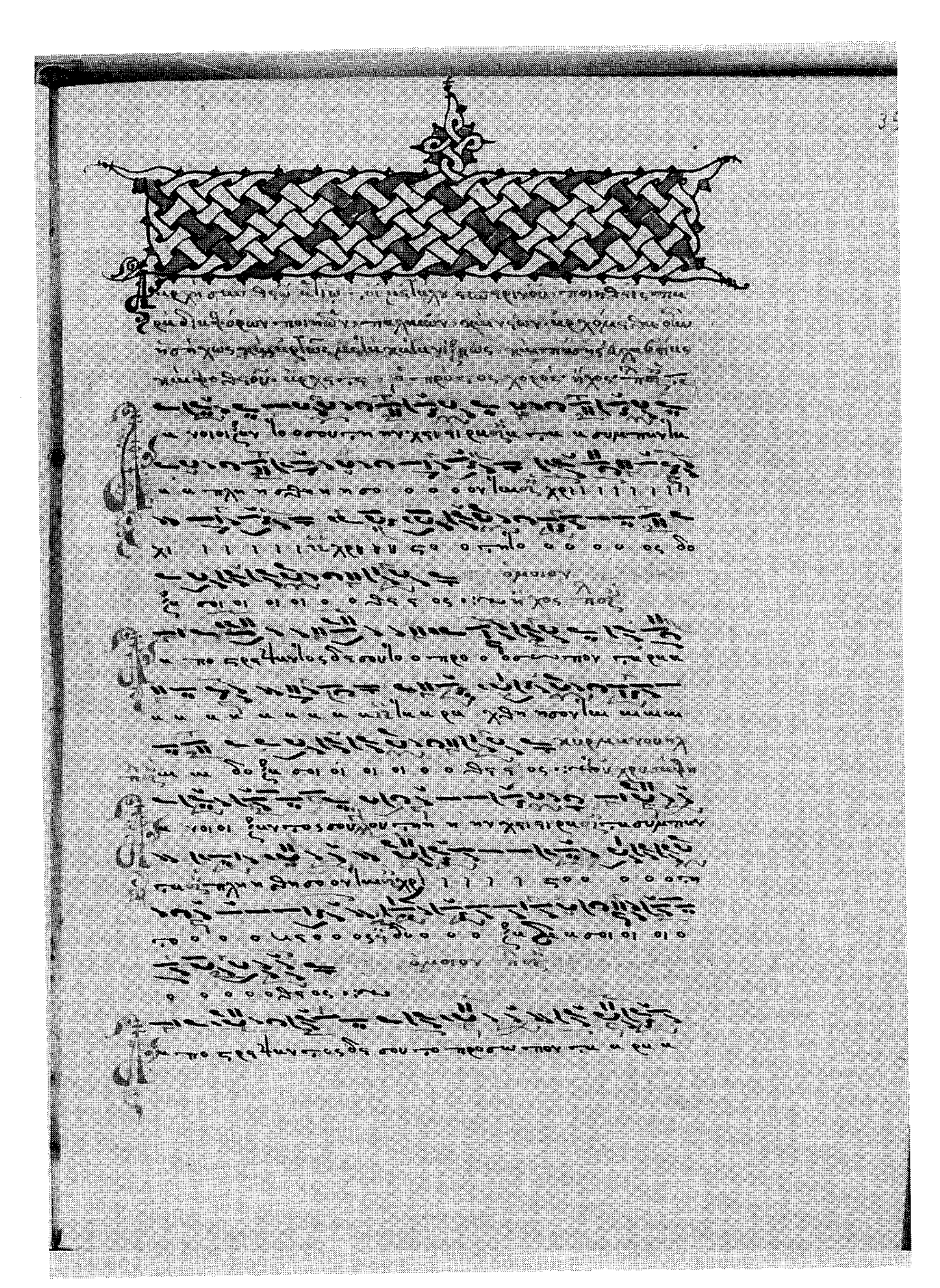
ΚΩΔΙΞ 18: Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

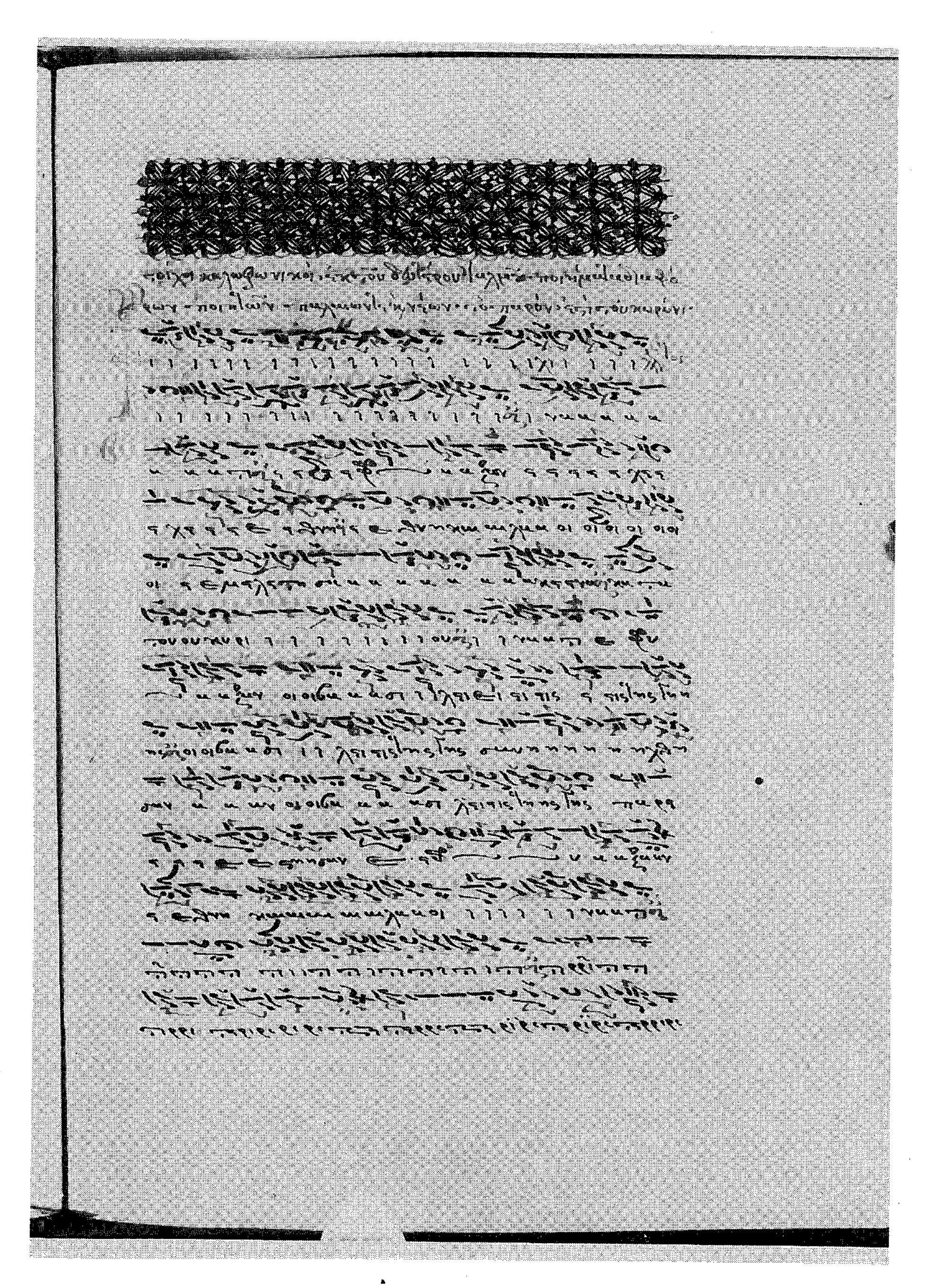
ΚΩΔΙΞ **18:** Τὸ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

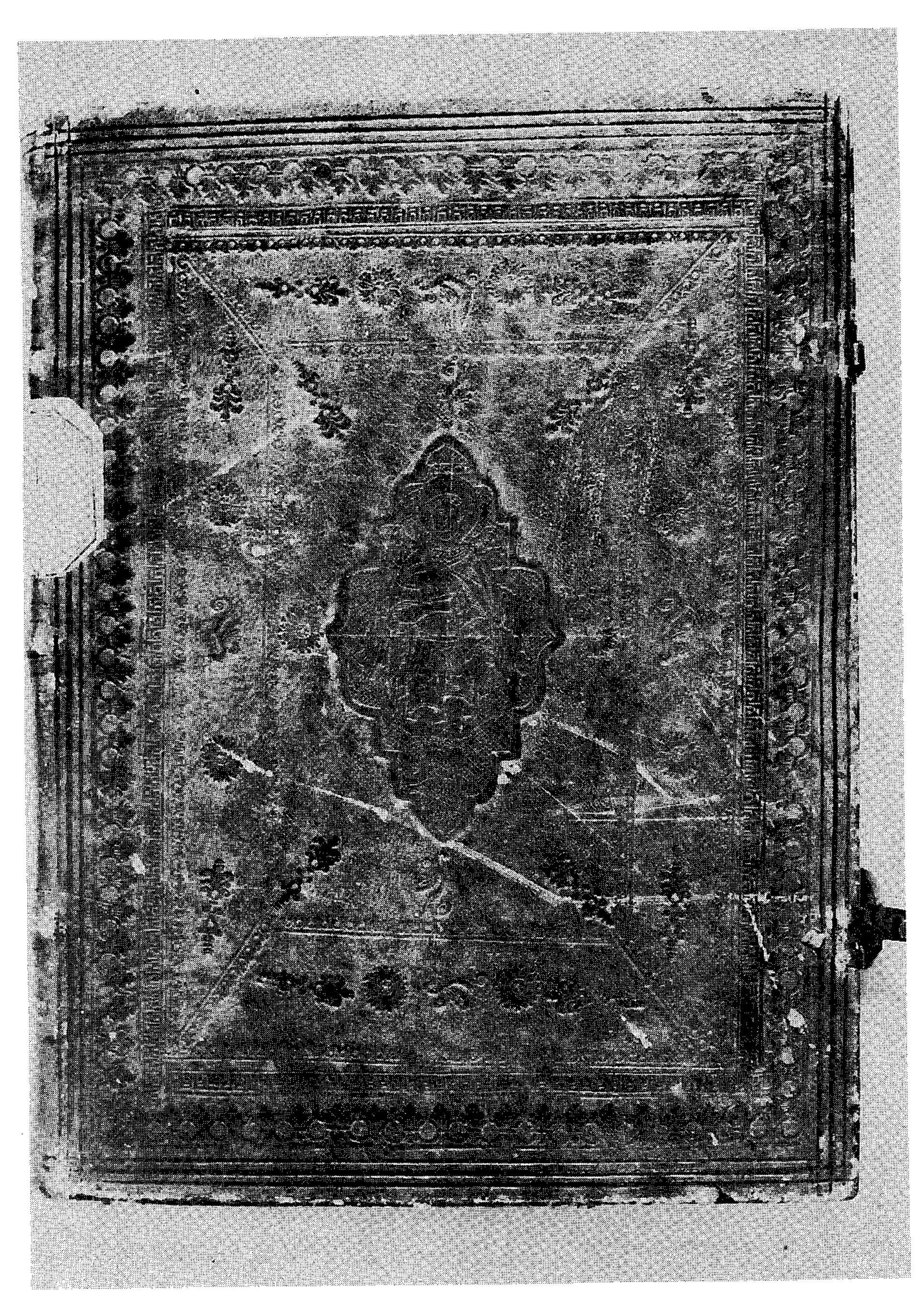
ΚΩΔΙΞ 18, φφ. 23β - 24α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Ἠσαΐας (1643/4).
Πρβλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. Α΄ - ΙϚ΄.

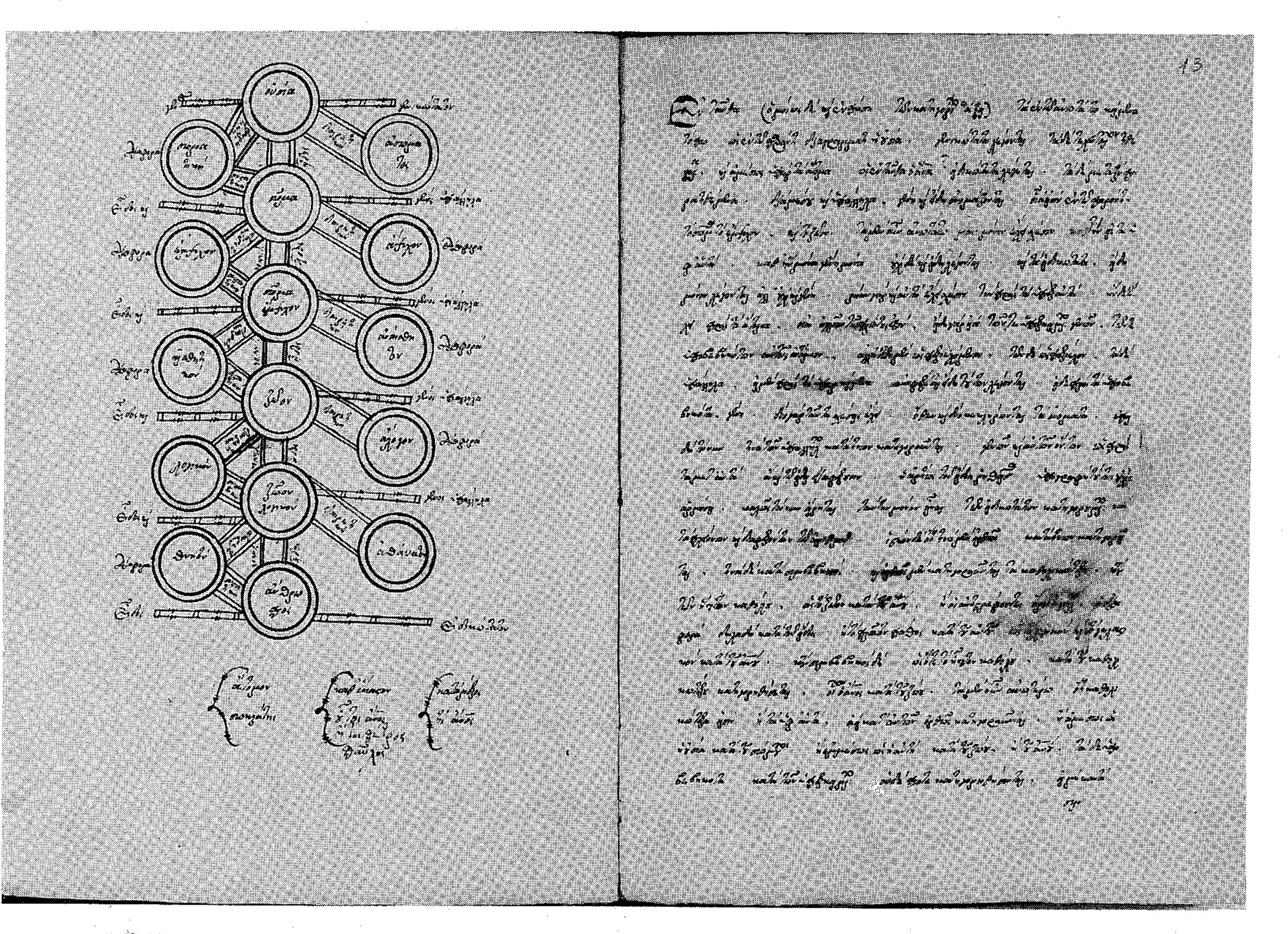
ΚΩΔΙΞ **19,** φ. 35α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

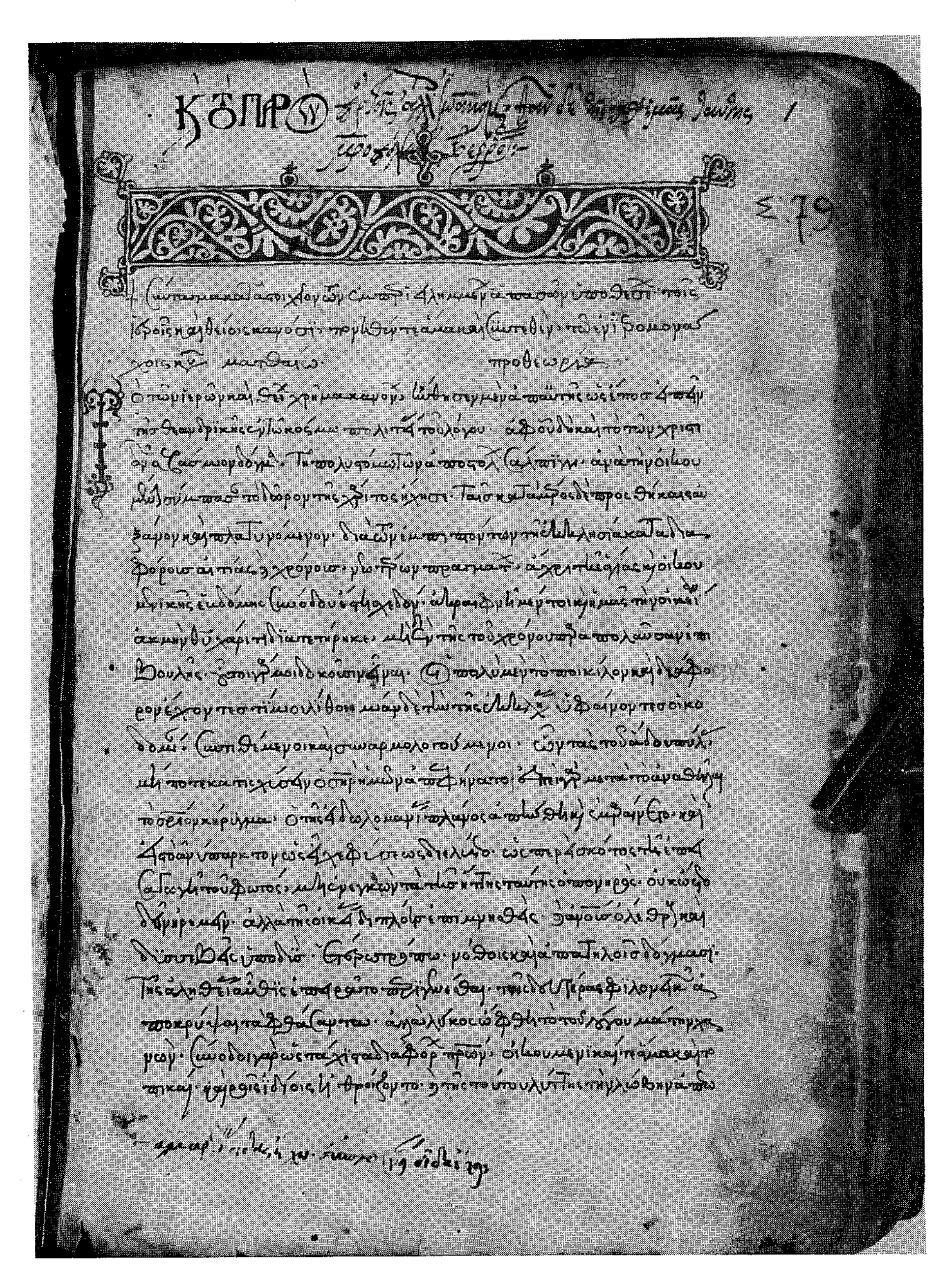
ΚΩΔΙΞ **19,** φ. 64α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

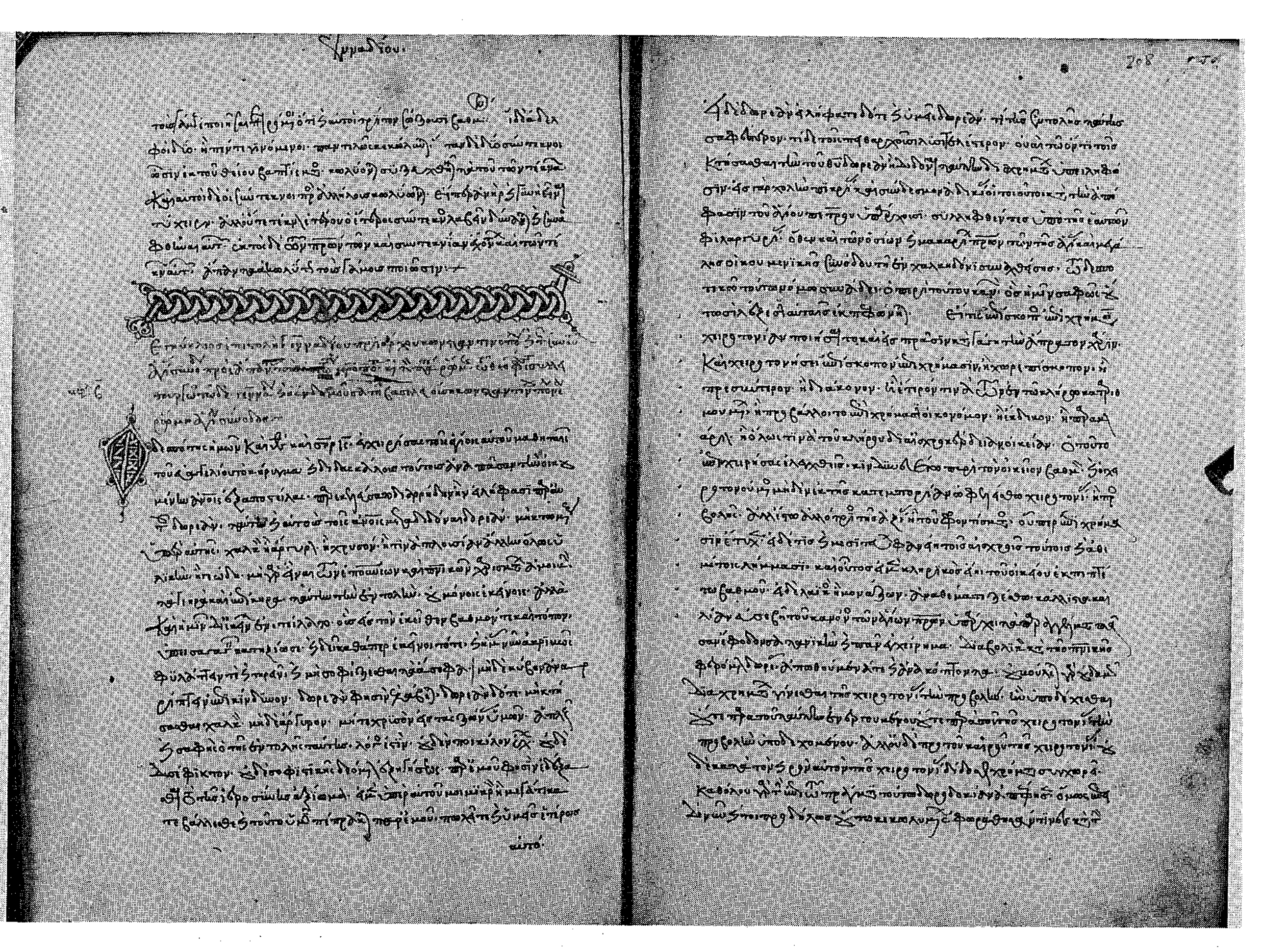
ΚΩΔΙΞ 20: Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

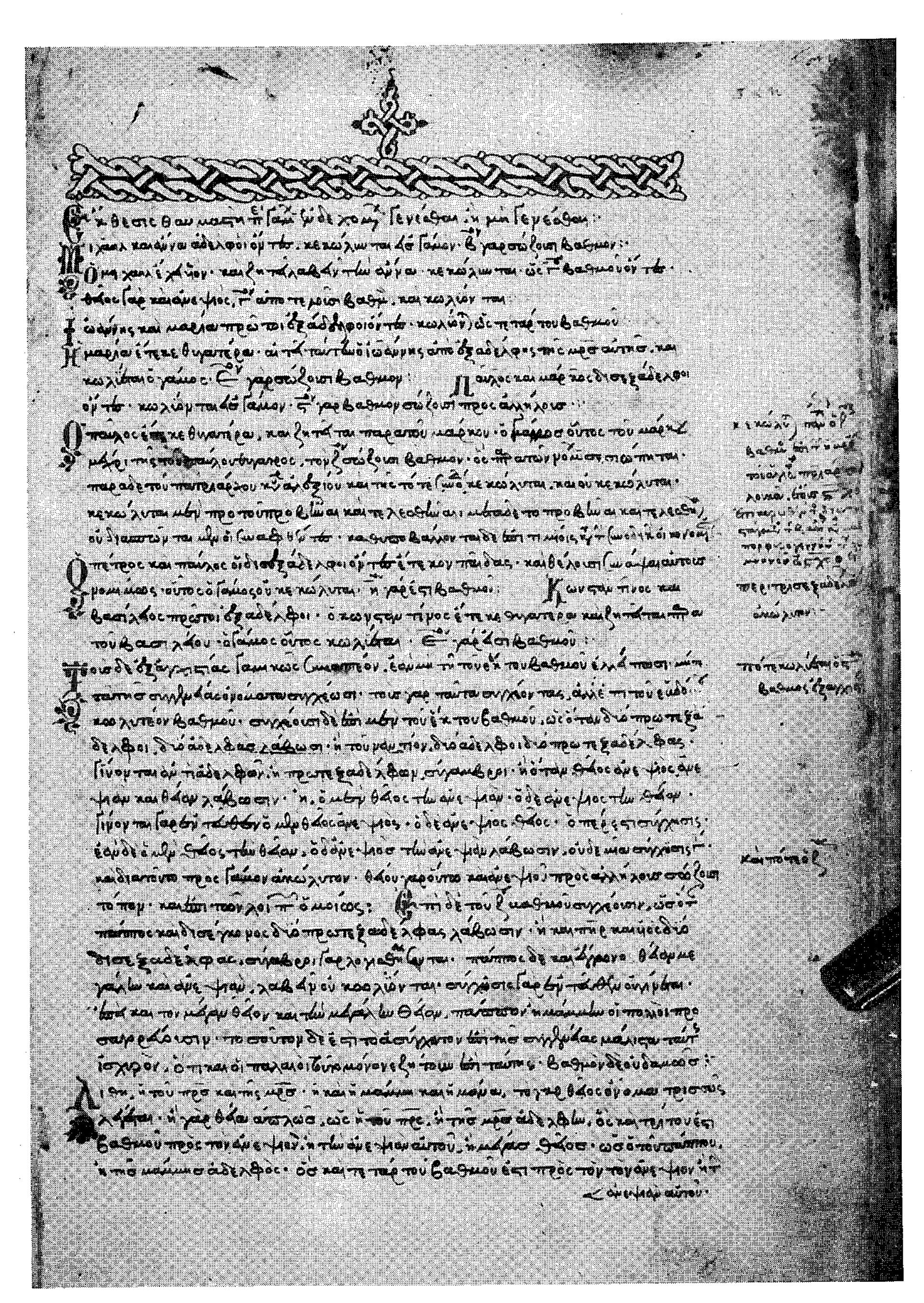
ΚΩΔΙΞ 21 (Θεοφίλου Κορυδαλέως Λογική), φφ. 12β - 13α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ' αἰ.).

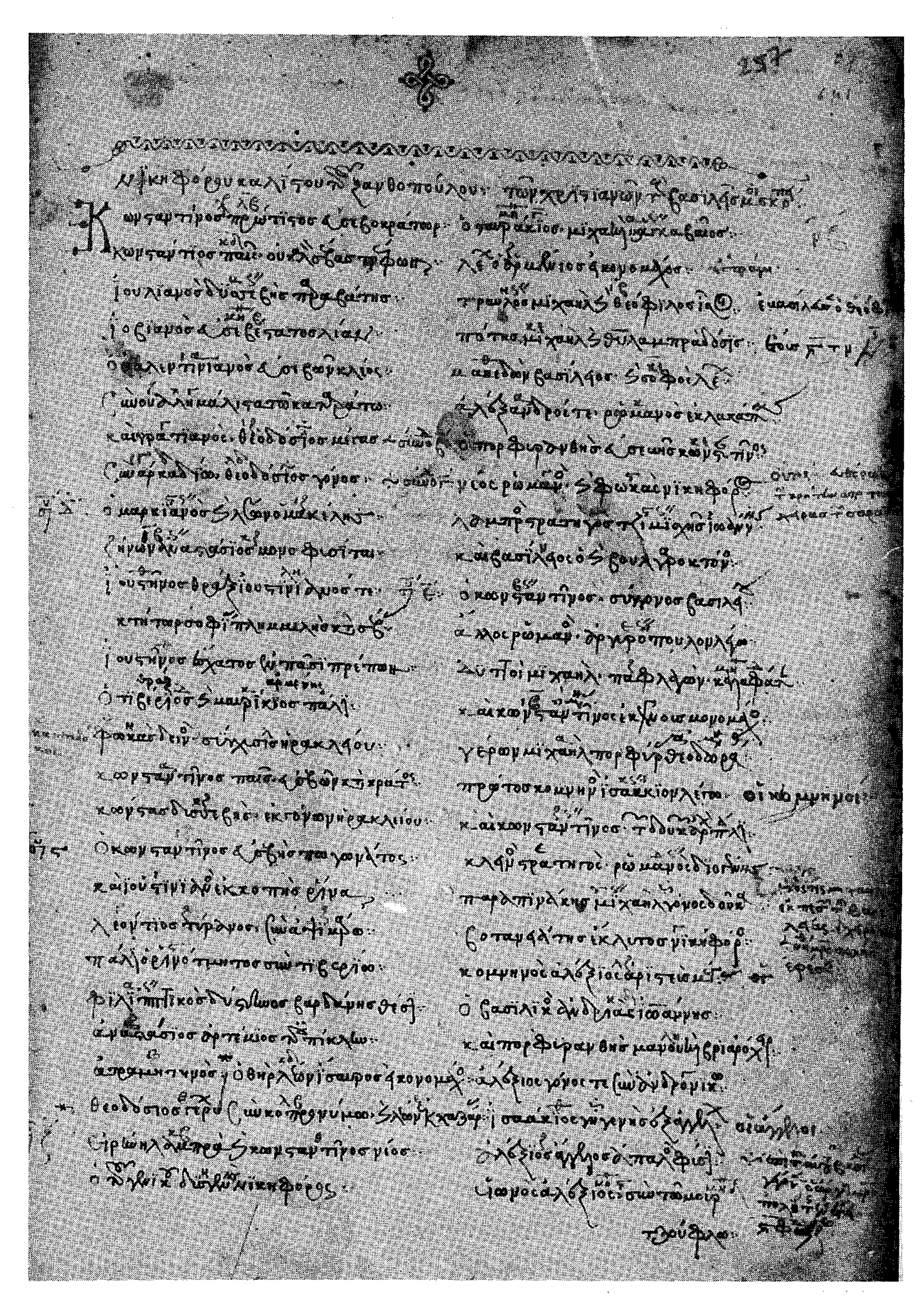
ΚΩΔΙΞ **22**, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (Ματθαίου Βλαστάρεως, Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον). Ἄνω, κτητορικὸν σημείωμα (ΙϚ΄ αἰ.).

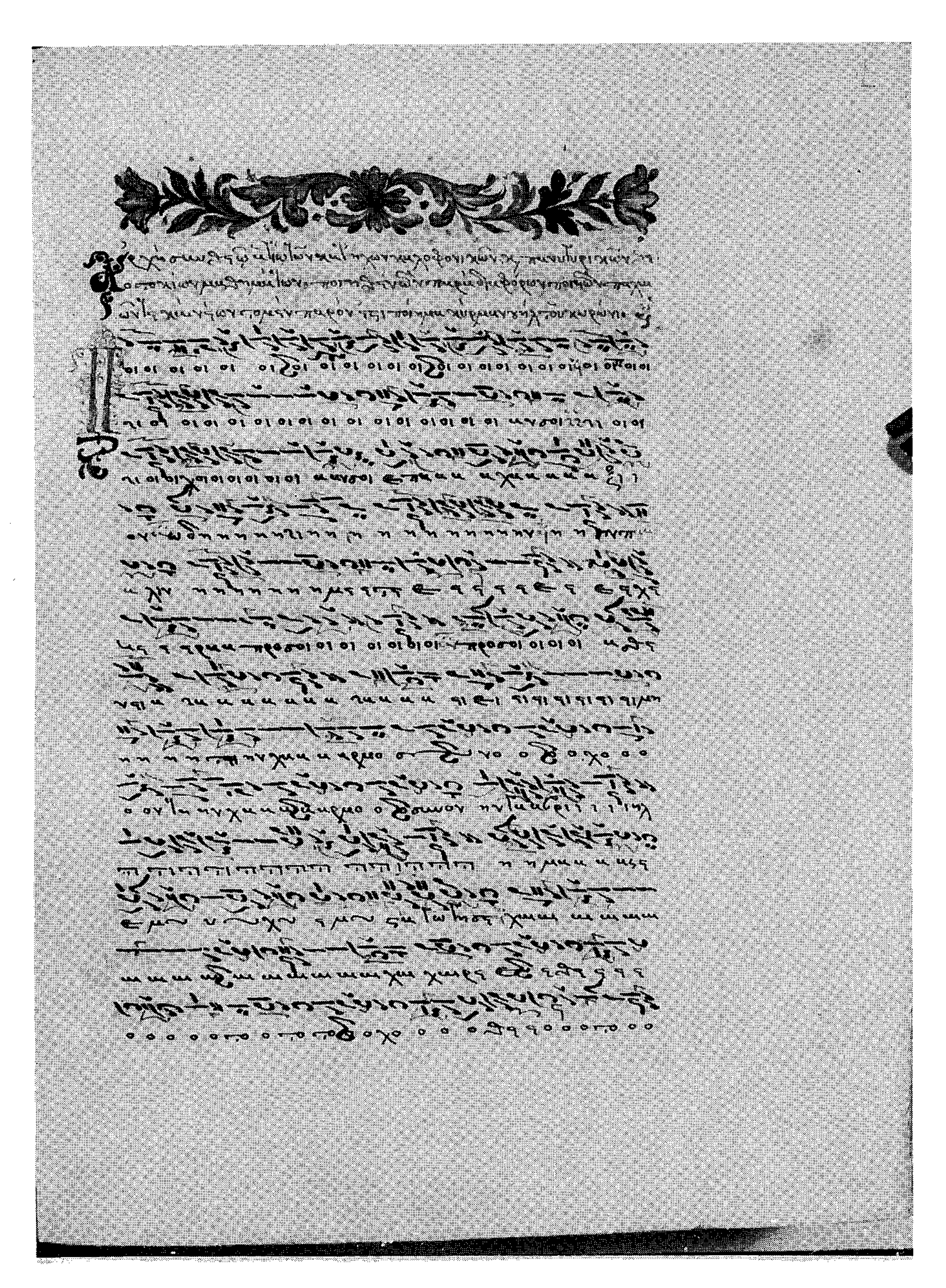
ΚΩΔΙΞ 22, φφ. 207β - 208α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙϚ΄ αἰ.).

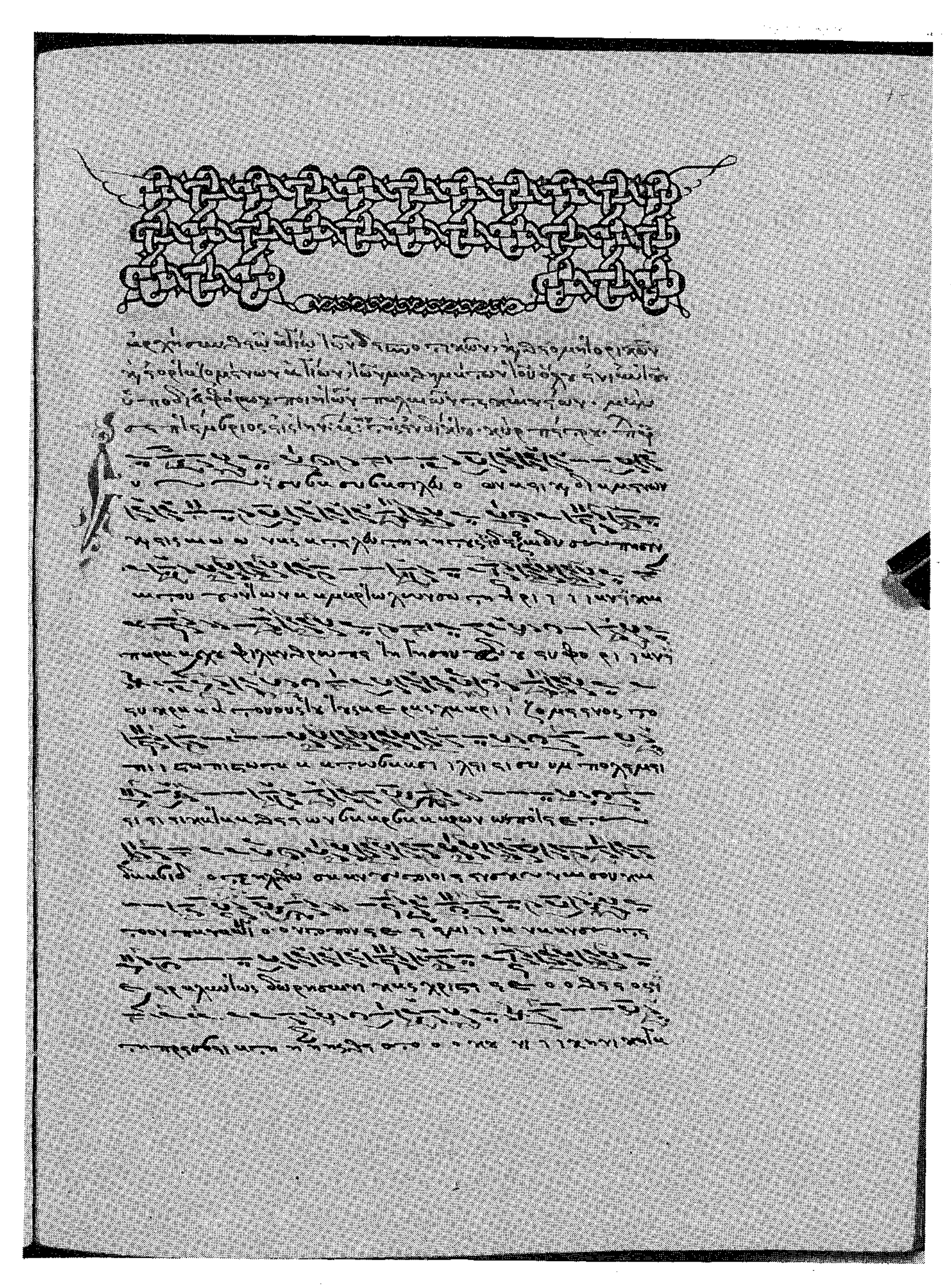
ΚΩΔΙΞ **22,** φ. 241α, ὅπου ἡ ἀρχὴ κειμένου (β΄ γραφεύς, ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 22, φ. 257α, ὅπου ἡ ἀρχὴ κειμένου (Νικηφόρου Καλλίστου Ξανθοπούλου κατάλογος βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων – γ΄ γραφεύς, ΙϚ΄ αἰ.).

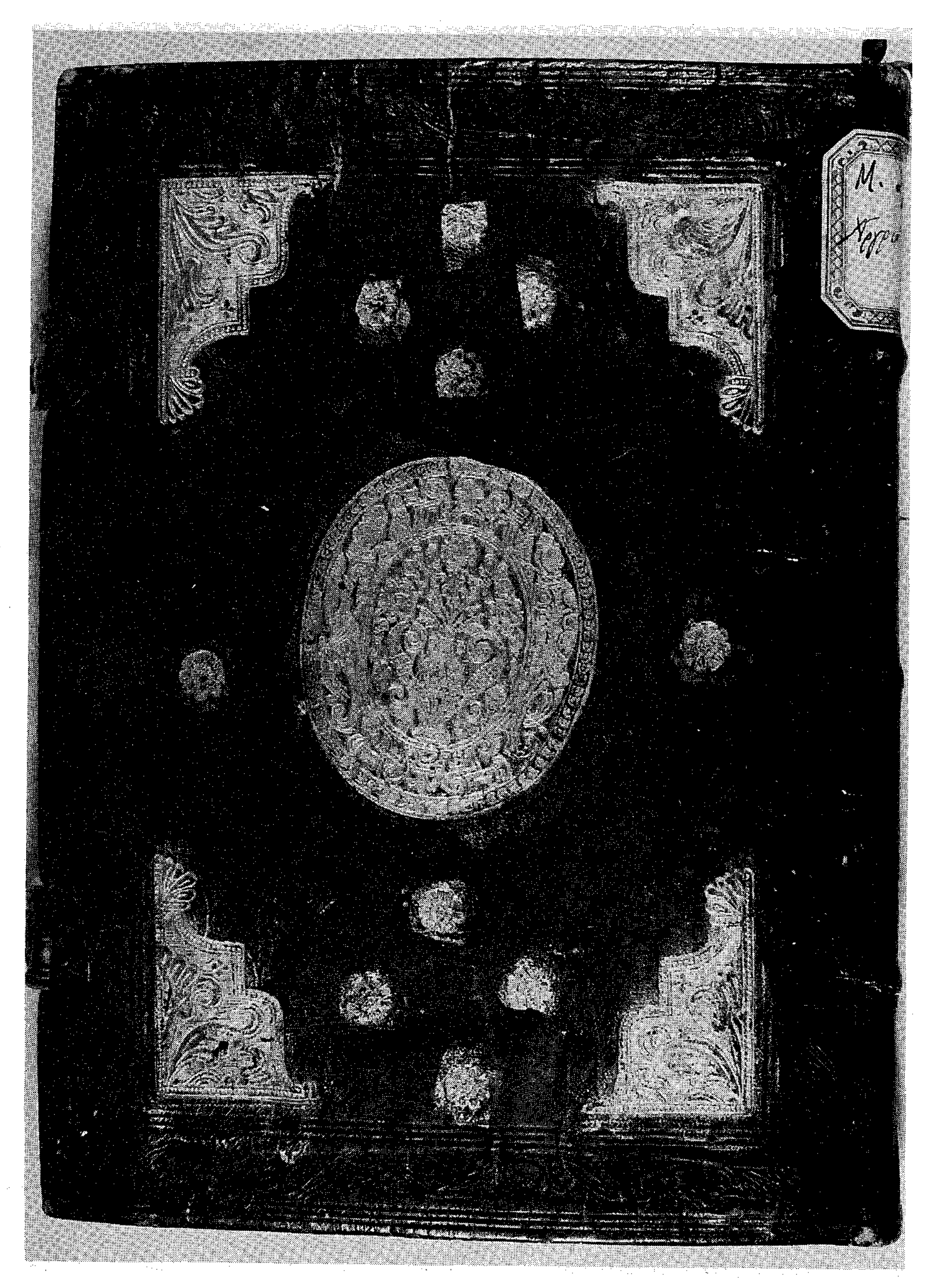
ΚΩΔΙΞ **23,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

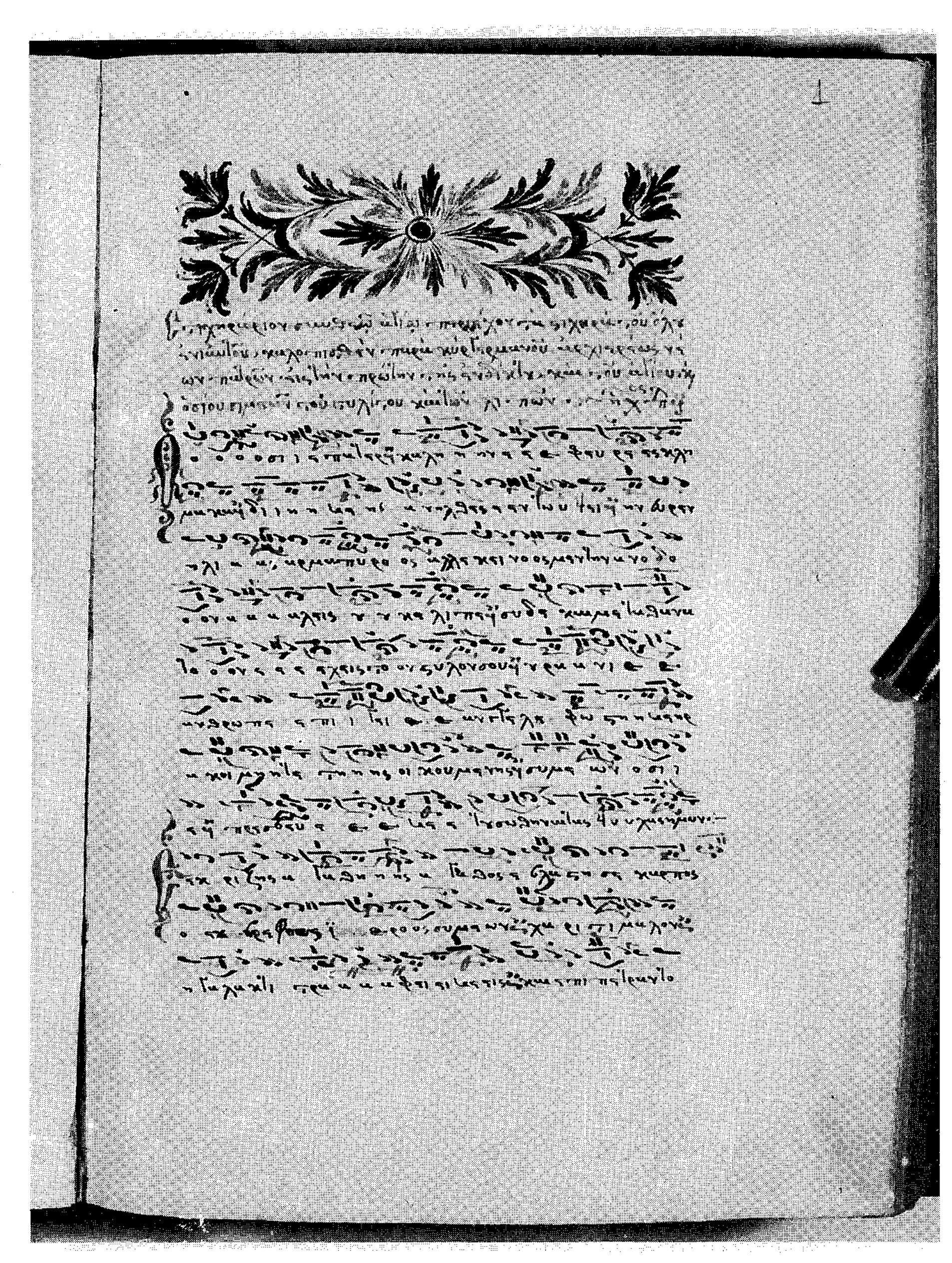
ΚΩΔΙΞ **23,** φ. 77α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

Προθεωρία περὶ τοῦ τί θεωρεῖ ἡ μεταφυσική, πόθεν ὀνομάζεται καὶ τί ἐστι καὶ ποῖον τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς.

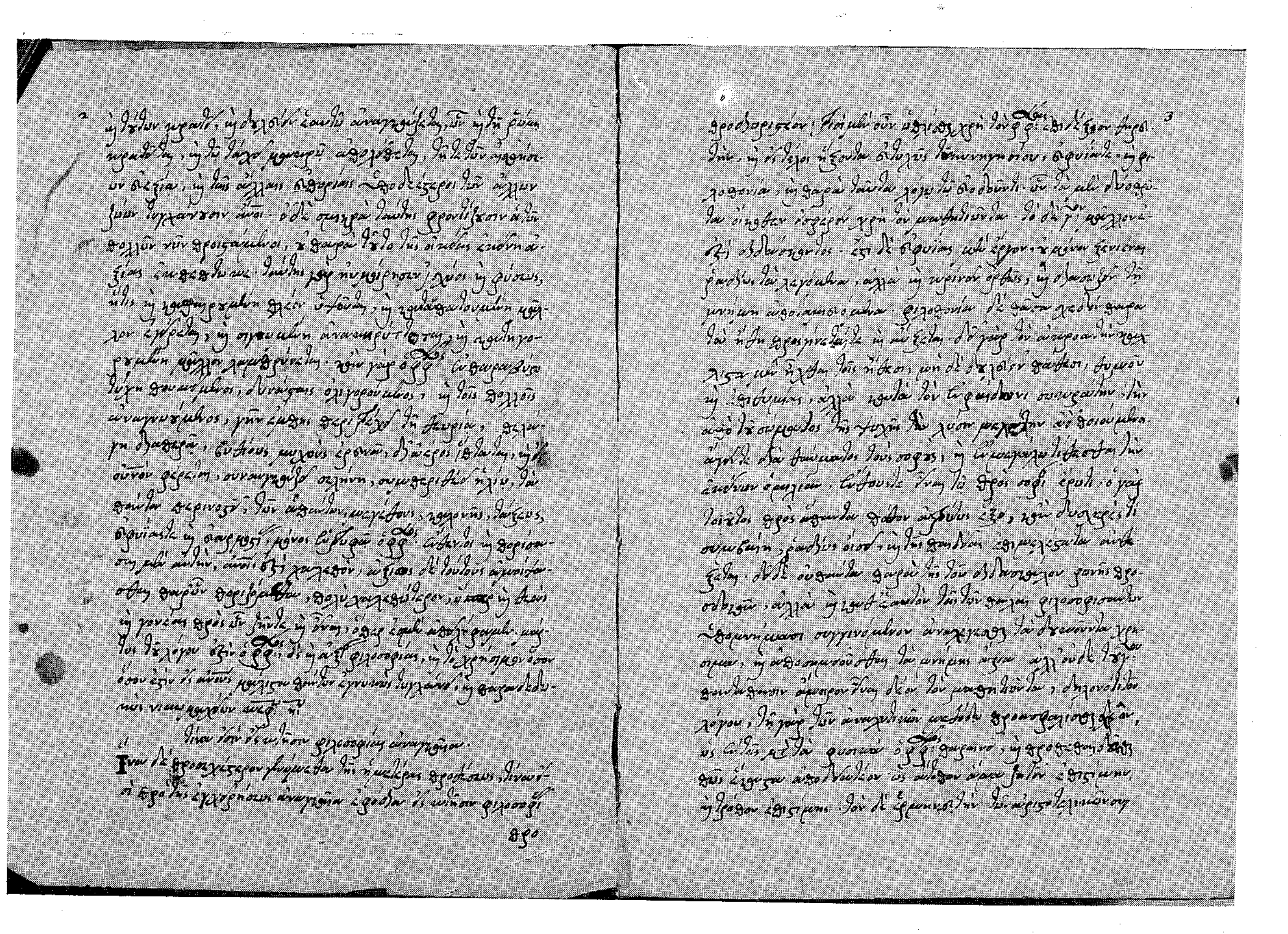
ΚΩΔΙΞ **24,** φ. 4α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

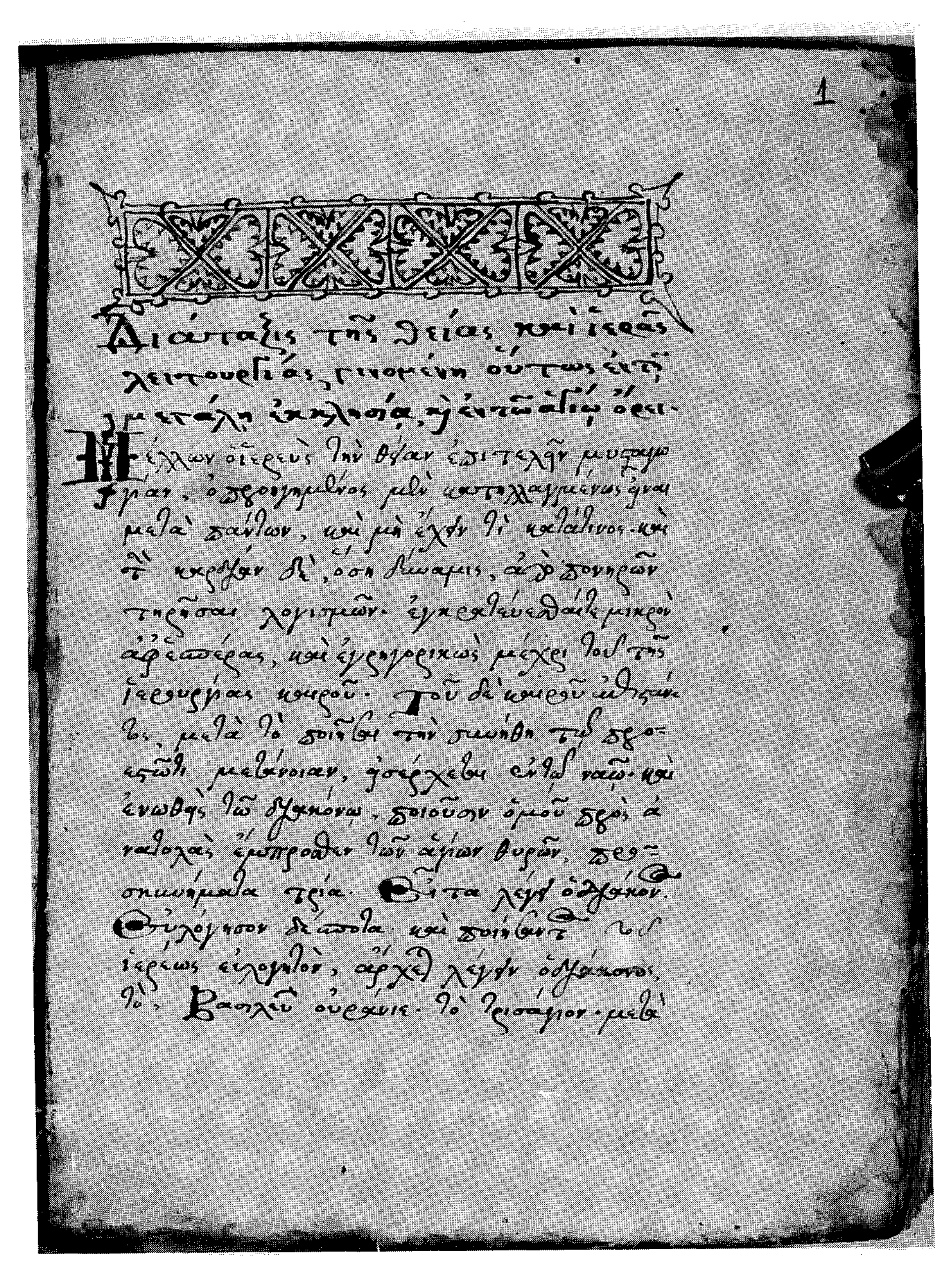
ΚΩΔΙΞ **25:** Τὸ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

ΚΩΔΙΞ **25,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 26, σελ. 2-3: δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **28**, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (1728).

ΚΩΔΙΞ 29, φφ. 7β - 8α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ' αἰ.).

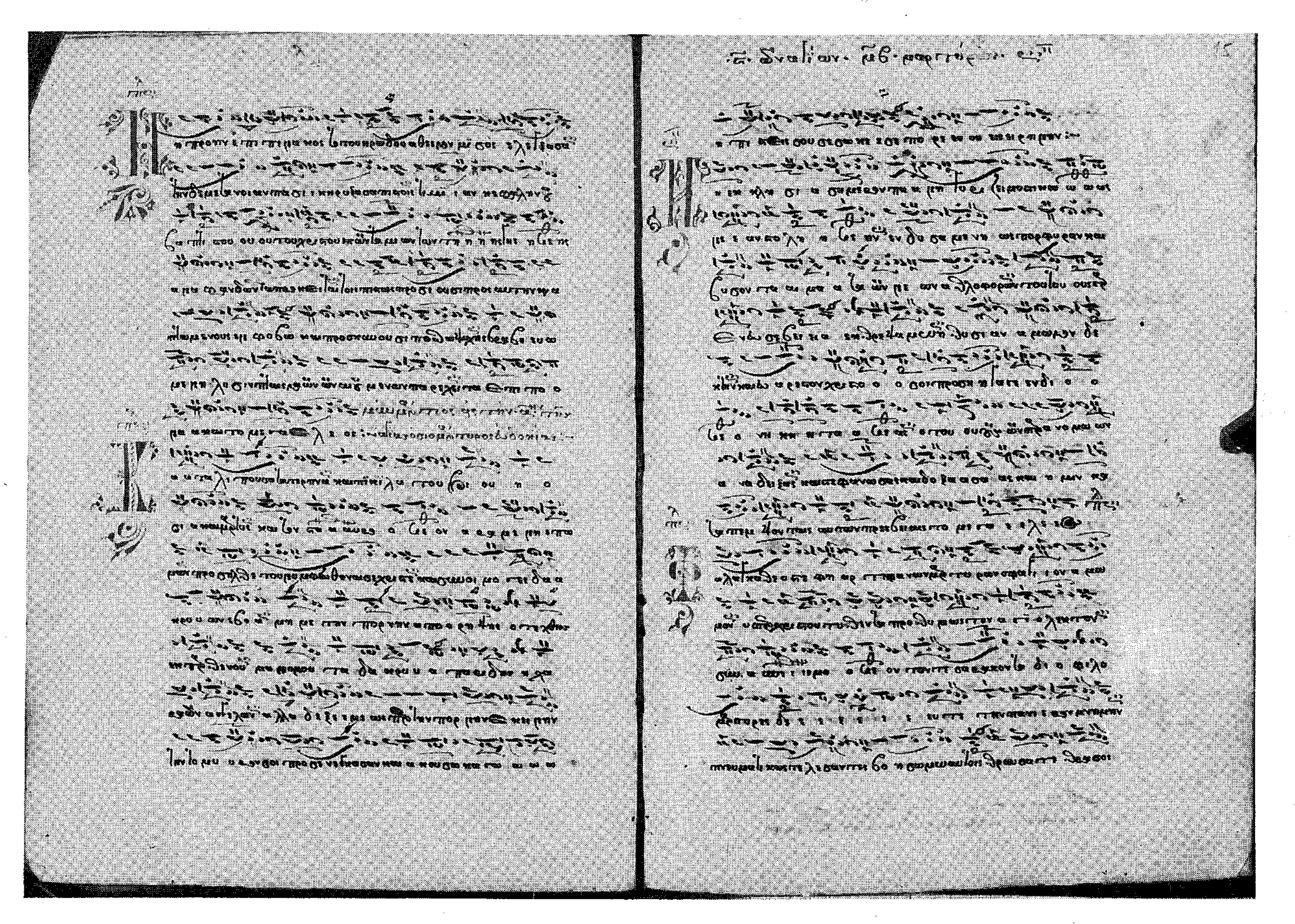

ΚΩΔΙΞ **30**, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ´ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 31, φ. 9α, ὅπου τὸ τέλος τοῦ πίνακος περιεχομένων καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ζώτη ἱερέως (1617).

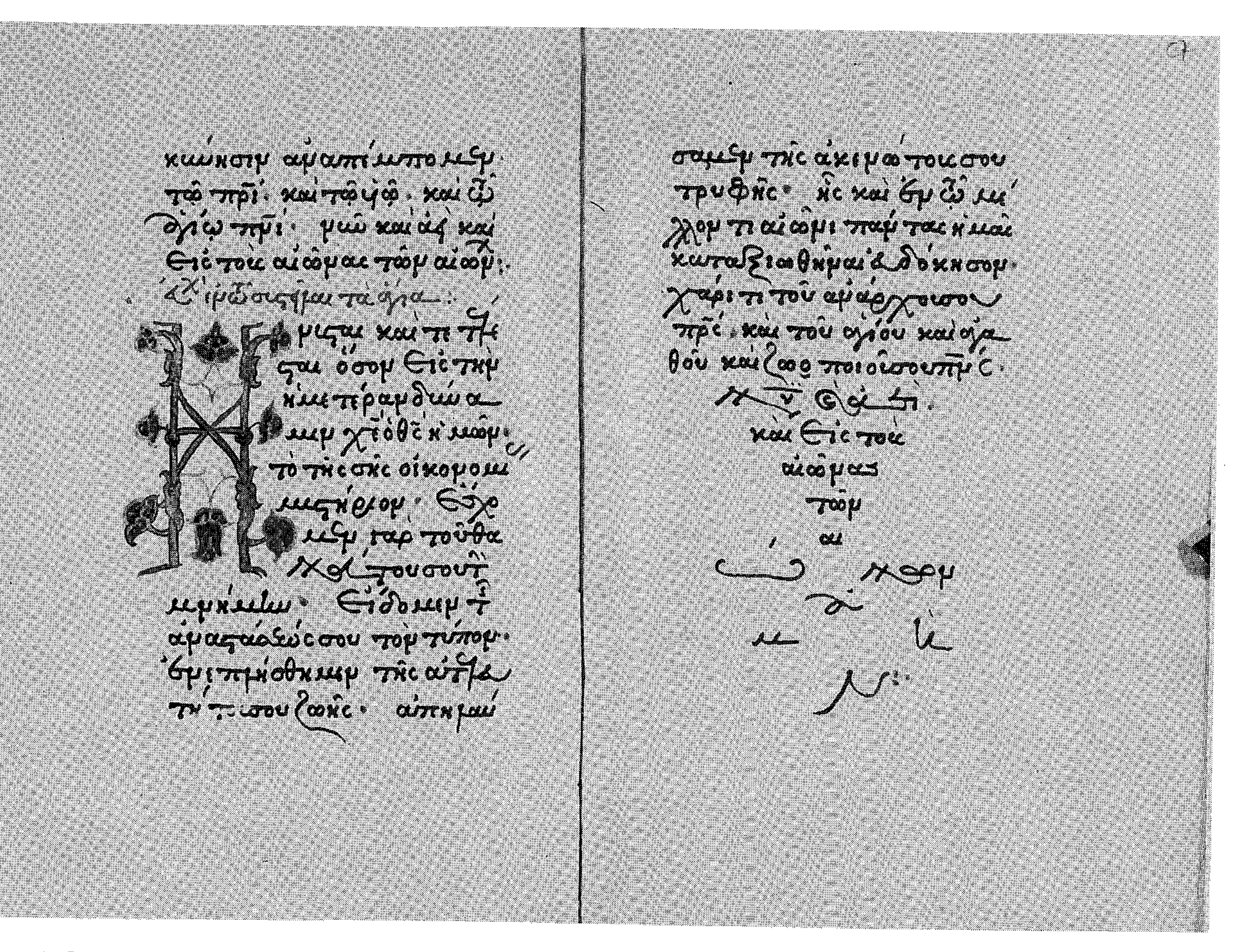
ΚΩΔΙΞ **32:** Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

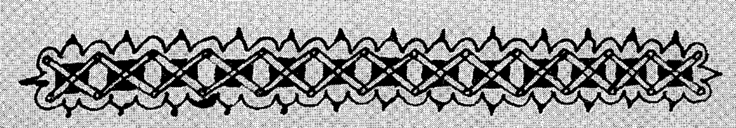
ΚΩΔΙΞ 32, φφ. 14β - 15α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 33: Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

ΚΩΔΙΞ 33, φφ. 66β - 67α, ὅπου τὸ τέλος τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (ΙΖ΄ αἰ.). Πρβλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. ΙΘ΄ - ΚΗ΄.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΙ ΘΕΙΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ.

Γέγονε δὲ παρὰ τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ νομοφύλακος, καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης κυροῦ Κωνσταντίνου, τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Προθεωρία

Τῶν κανόνων, οἱ μέν εἰσι τῶν ἁγίων ἀποστόλων· οἱ δὲ τῶν οἰκουμενικῶν ἑπτὰ ἁγίων συνόδων· οἱ δὲ, τῶν μερικῶν συνόδων· οἱ δὲ ἁγίων πατέρων. Τῶν δὲ οἰκουμενικῶν συνόδων, ἡ μὲν α΄ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἐν Νικαίᾳ, κατὰ Ἀρείου τοῦ κτίσμα τὸν υἱὸν λέγοντος συναθροισθεῖσα, τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων ἁγίων ἦν, οἳ καὶ ἀνεθεμάτισαν. α΄ ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 325

Ἡ δὲ β΄ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου συναθροισθεῖσα, κατὰ τῶν πνευματομάχων, ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων ἦν πατέρων, οἳ καὶ ἀνεθεμάτισαν. β΄ 381

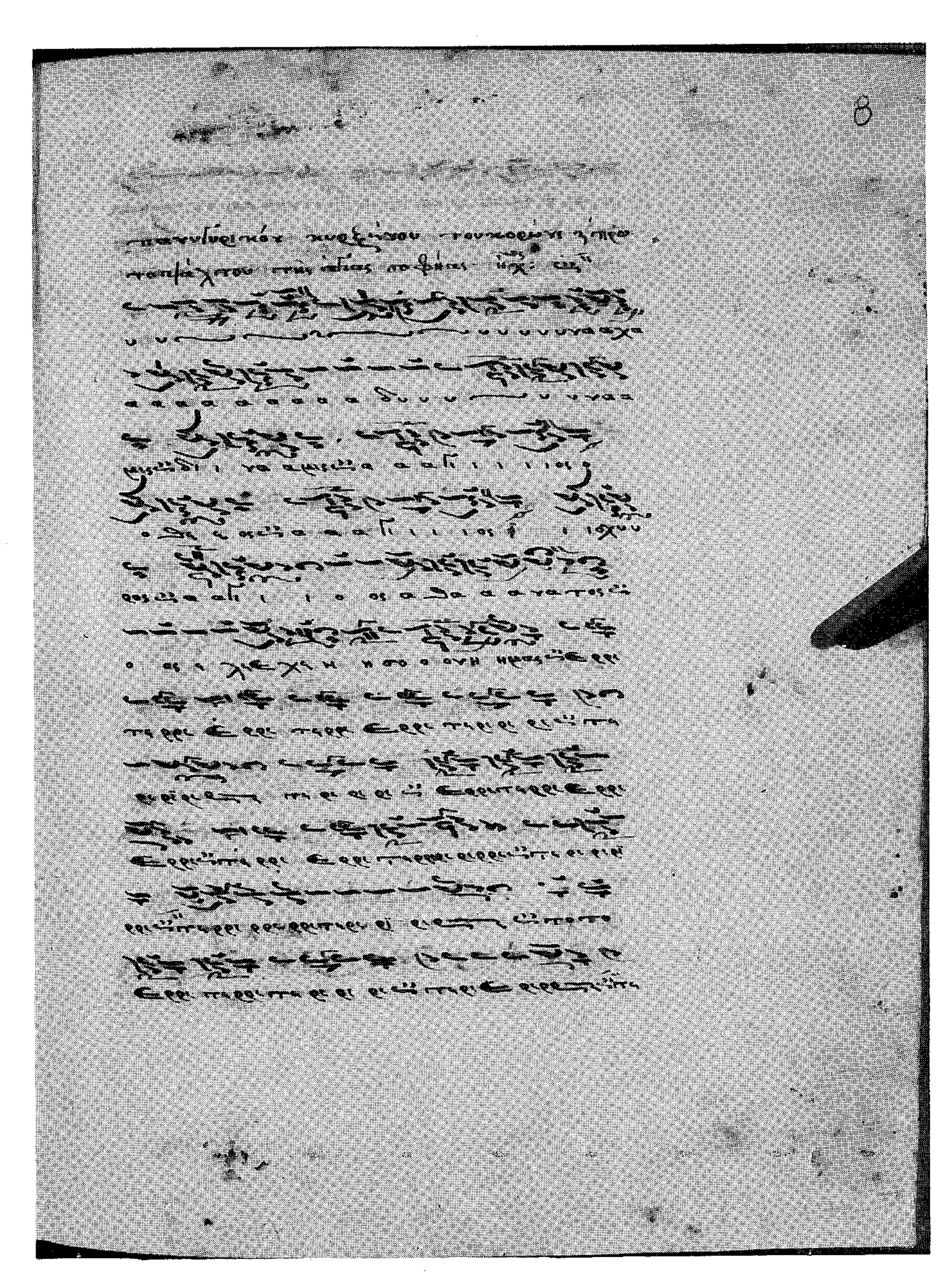
Ἡ δὲ γ΄ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ συναθροισθεῖσα καὶ [illegible] κατὰ Νεστορίου [illegible] αὐτοῦ τὴν Χριστοτόκον δογματίζοντος, διακοσίων ἁγίων ἦν πατέρων οἳ καὶ ἀνεθεμάτισαν. γ΄ 431

Ἡ δὲ δ΄ ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ Μαρκιανοῦ συναθροισθεῖσα κατὰ Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς· τὰς δύο φύσεις τοῦ θεανθρώπου Χριστοῦ μετὰ τὴν ἕνωσιν, λεγόντων συγχυθῆναι καὶ εἰς μίαν φύσιν ἀποτελεσθῆναι, ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων ἦν πατέρων, οἳ καὶ ἀνεθεμάτισαν. δ΄ 451

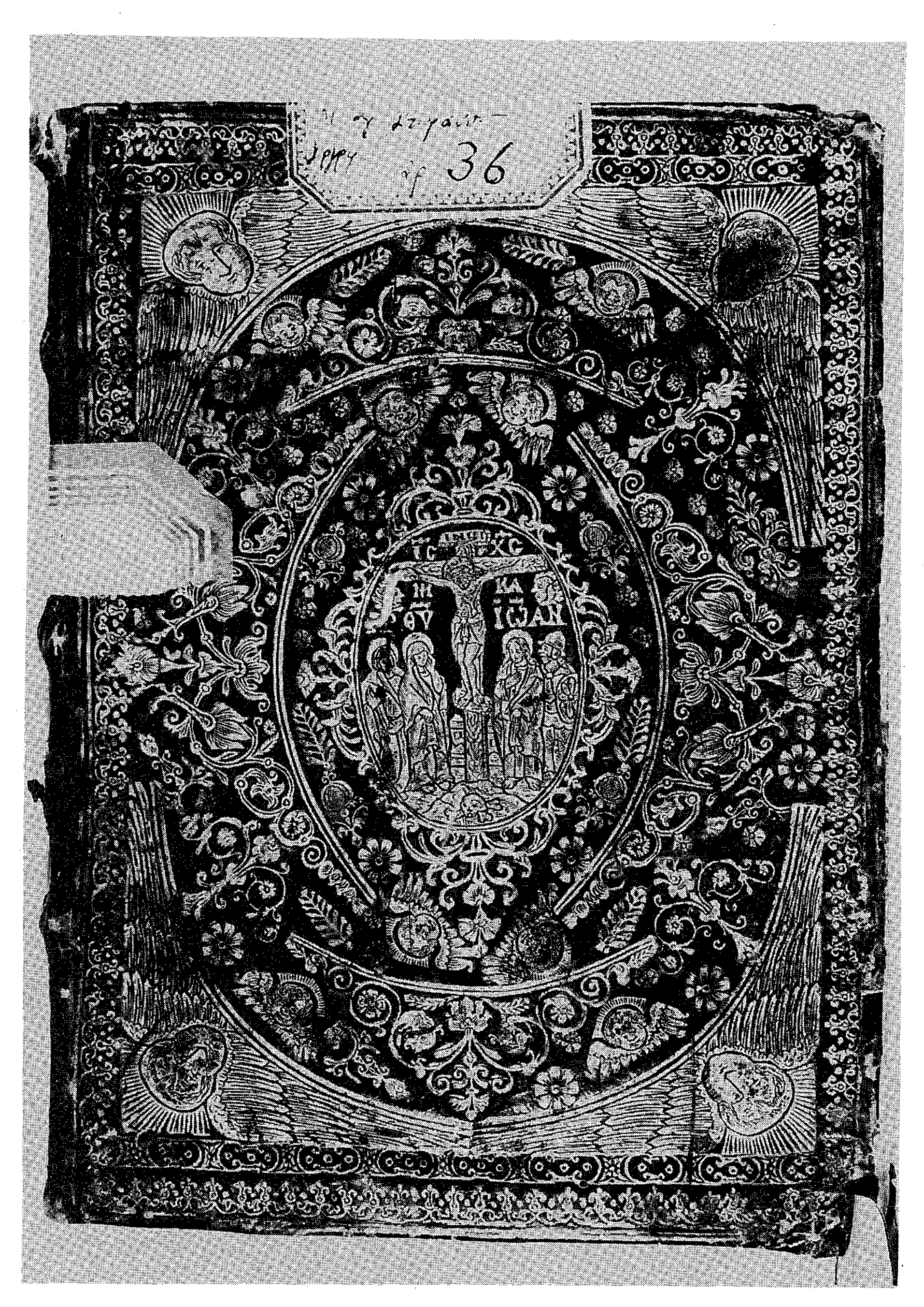
Ἡ δὲ ε΄ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ πρώτου ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθεῖσα, ἑκατὸν ἑξήκοντα καὶ πέντε ἁγίων οὖσα πατέρων: ε΄ 553

ΚΩΔΙΞ **34,** φ. εα, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 34, σελ. 180 - 181, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ ἡ ἀρχὴ ἑτέρου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **35,** φ. 8α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

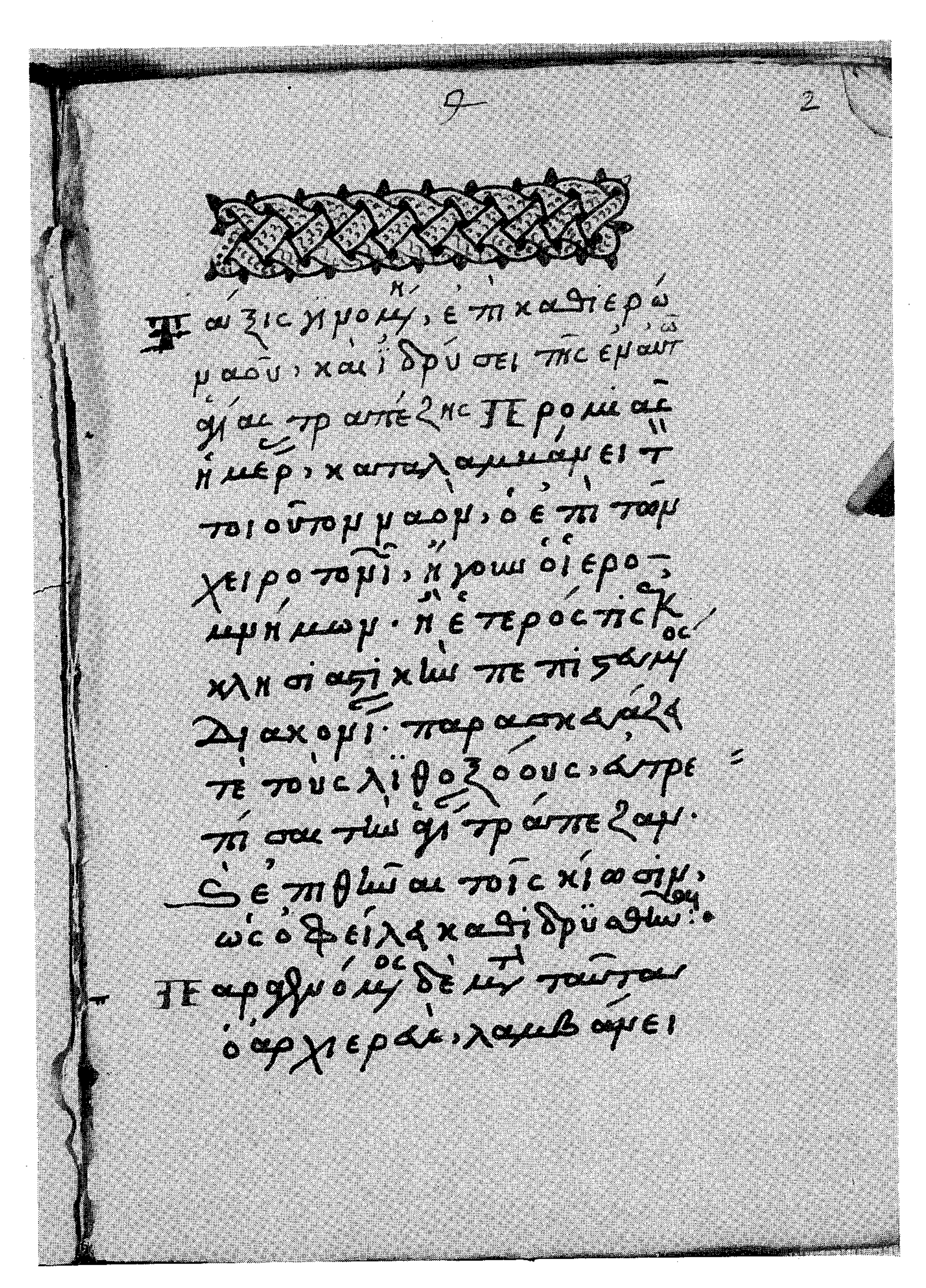

ΚΩΔΙΞ 36: Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

ΚΩΔΙΞ 36: Τὸ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

ΚΩΔΙΞ 36, φφ. 8β - 9α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Ἄνθιμος (1640/41). Πρβλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. ΚΘ΄ - ΛΑ΄.

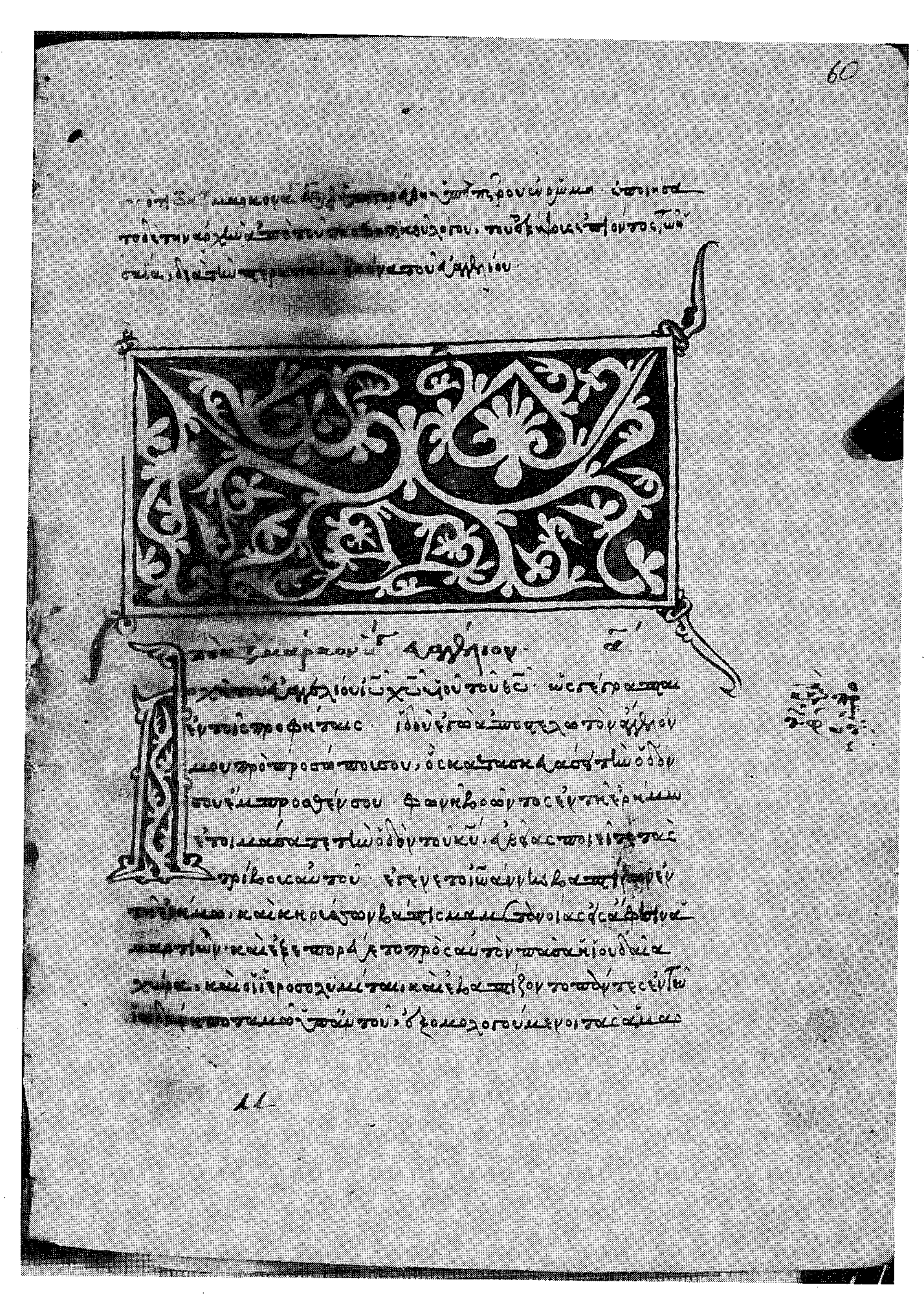

ΚΩΔΙΞ **38,** φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Δημήτριος (ΙΖ΄ αἰ.).

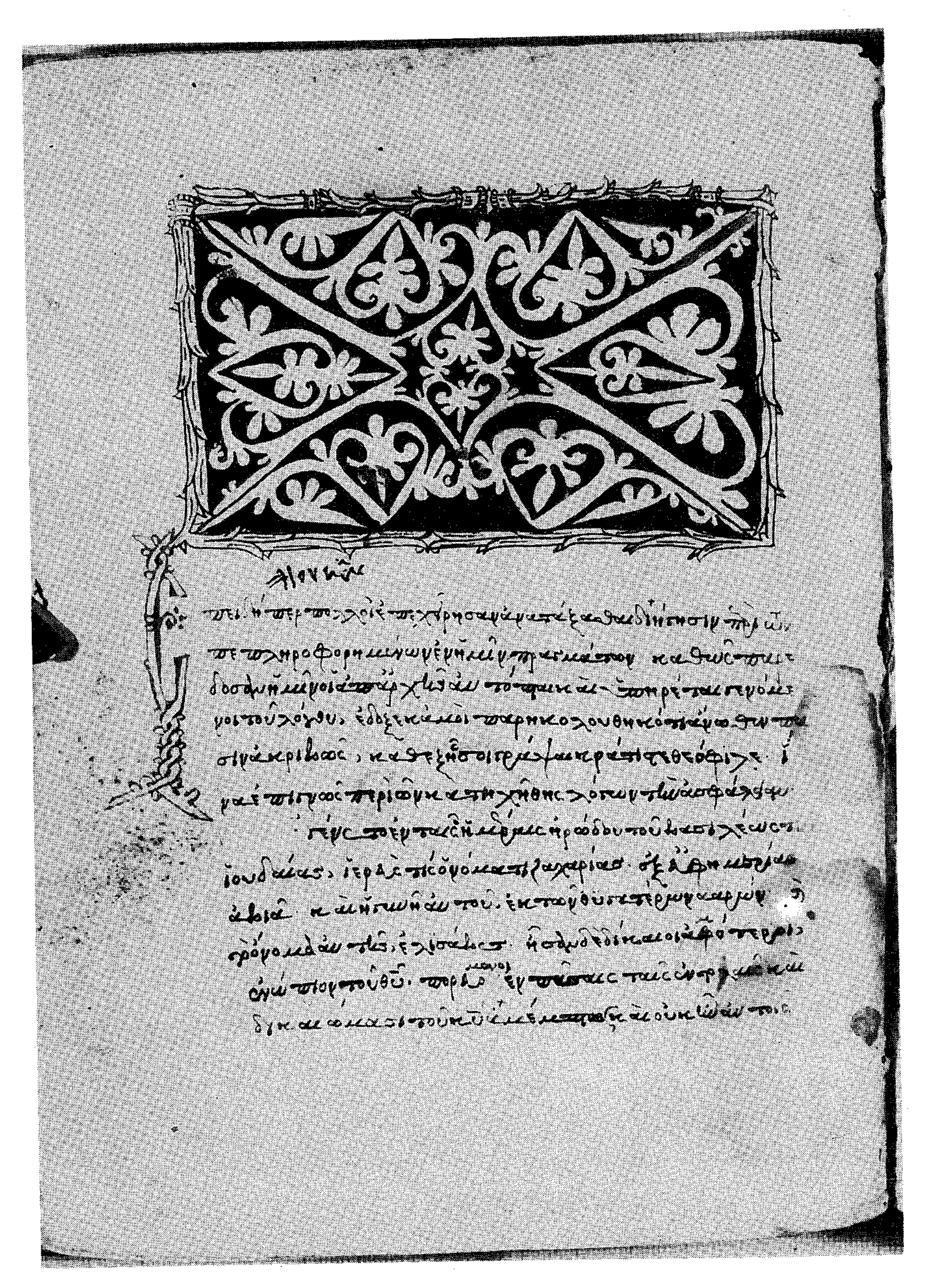
ΚΩΔΙΞ **38,** φ. 53α, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Δημητρίου (ΙΖ΄ αἰ.).

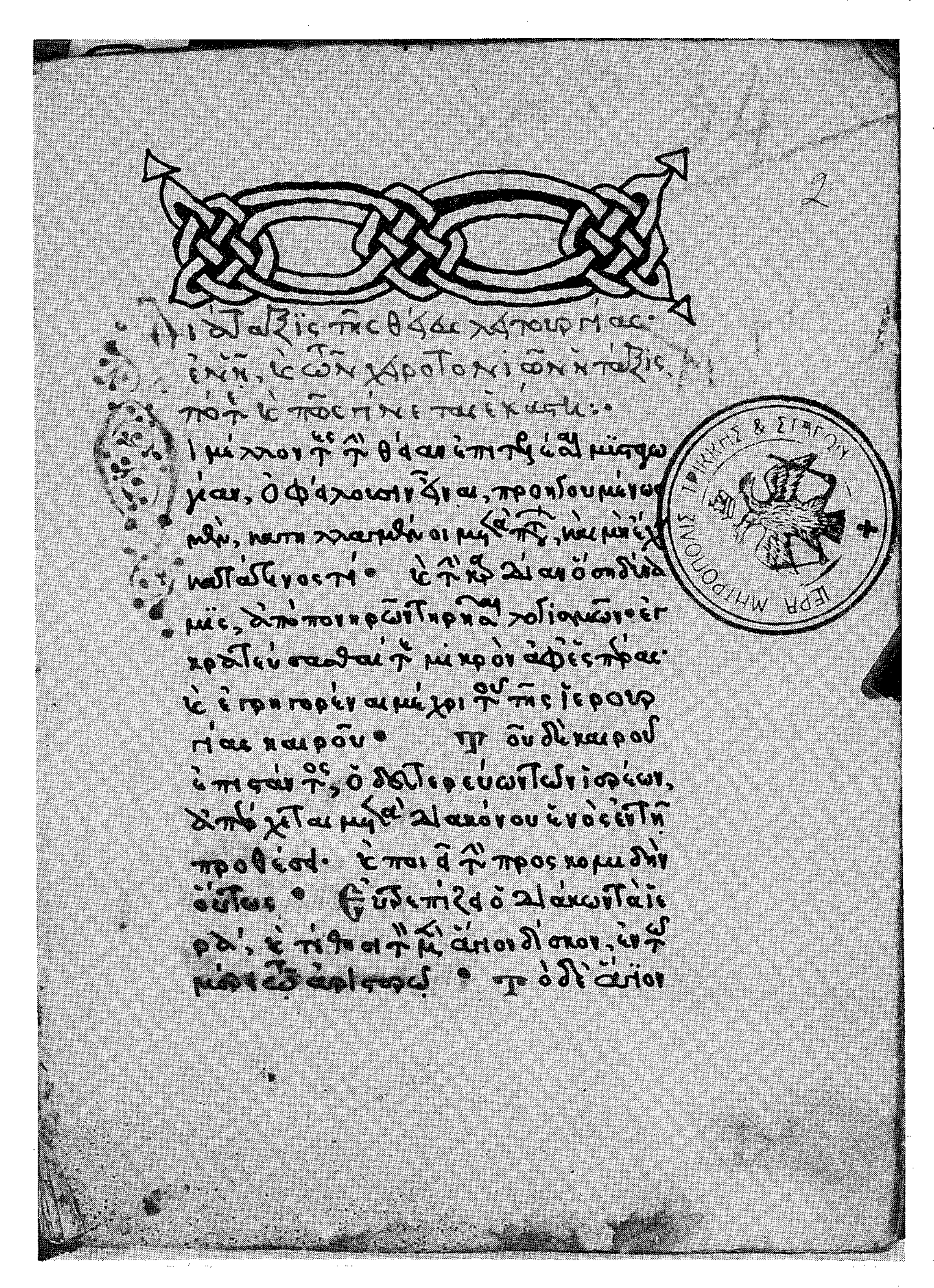
ΚΩΔΙΞ 39, φφ. 9β - 10α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου (ΙϚ´ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 39, φ. 60α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγελίου (ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **39,** φ. 89β, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου (ΙϚ΄ αἰ.).

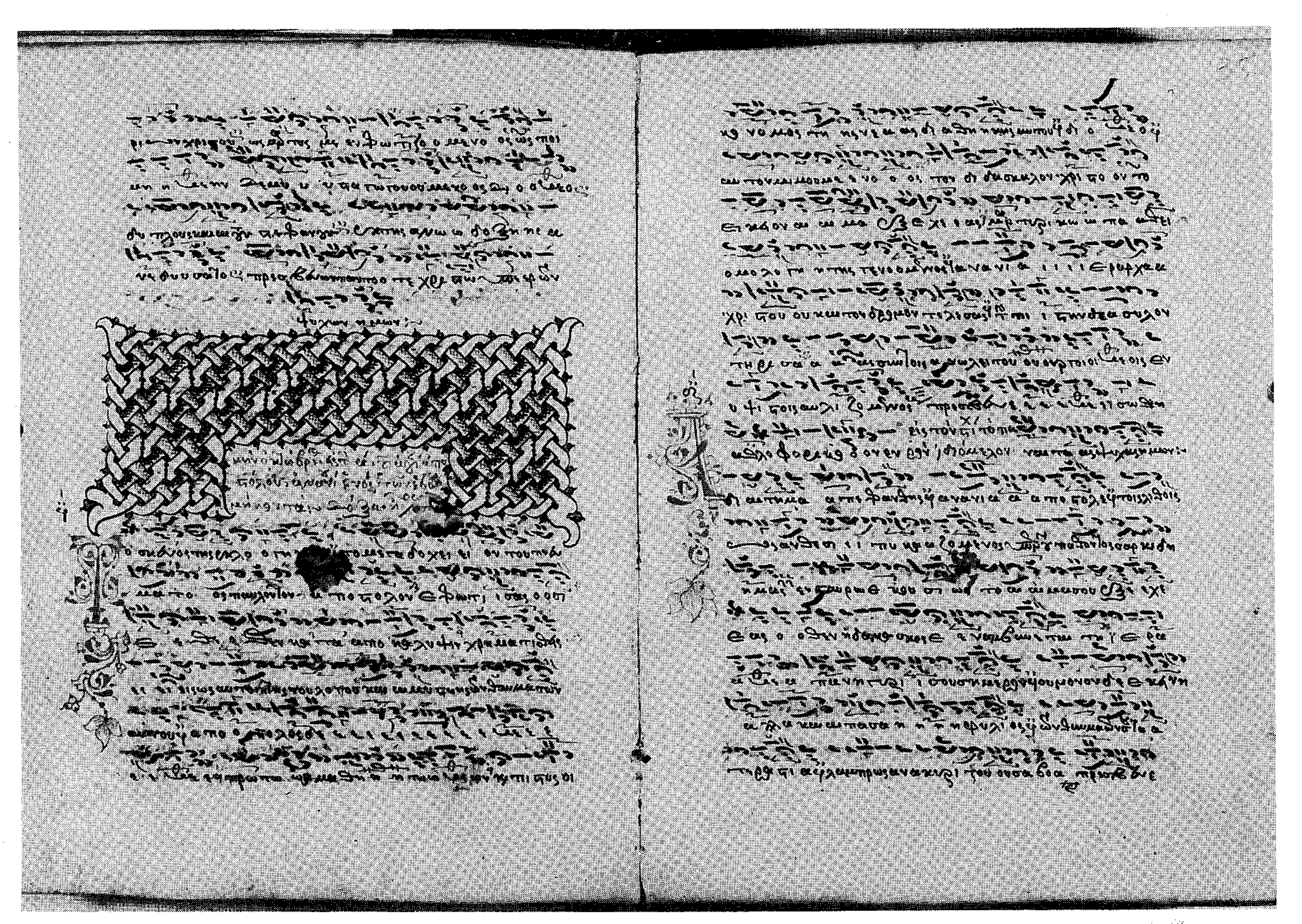

ΚΩΔΙΞ **40,** φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (α´ γραφεύς, ΙΖ´ αἰ.).

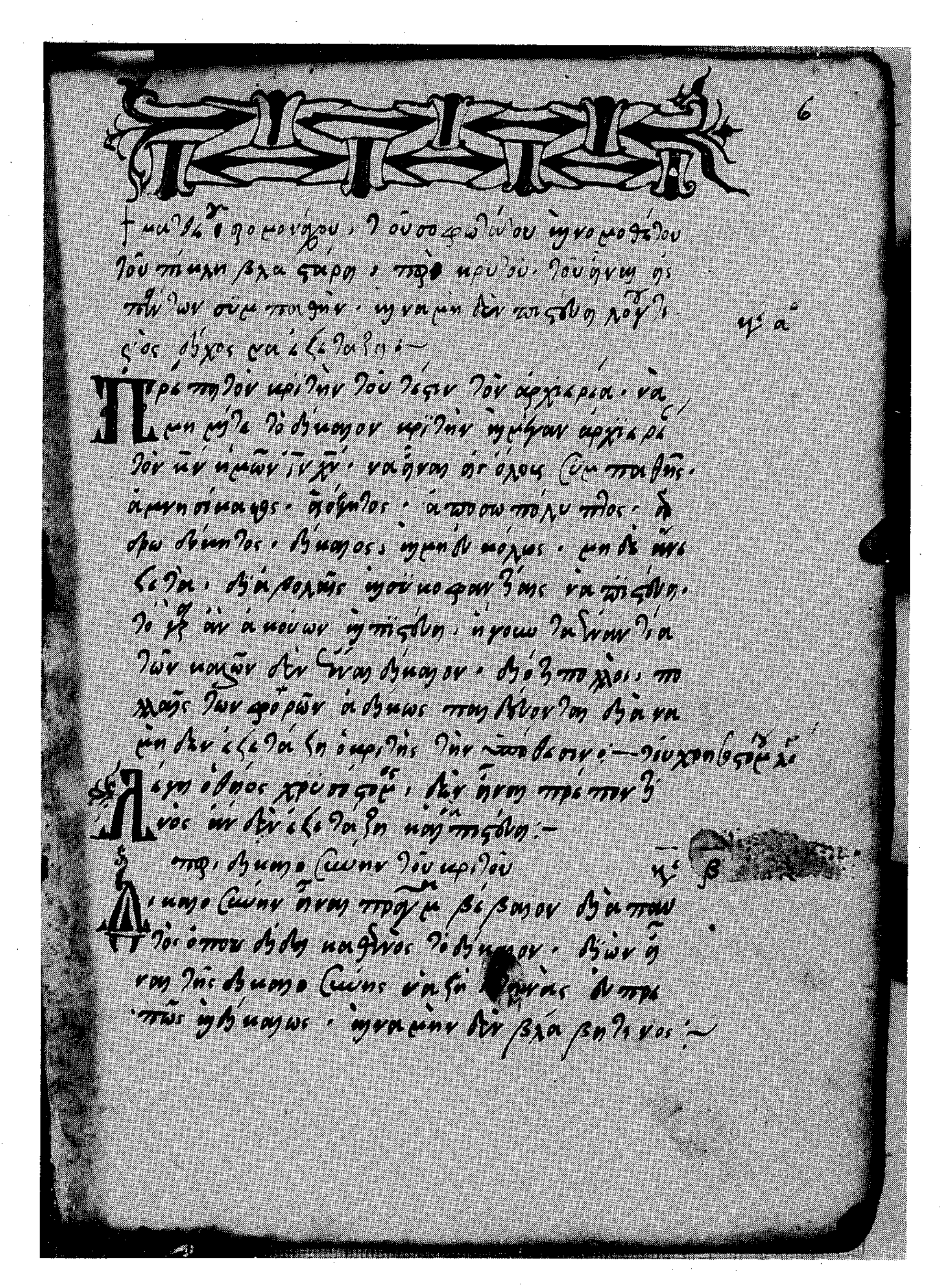
ΚΩΔΙΞ **40,** φ. 108α : δεῖγμα ἑτέρας γραφῆς τοῦ κειμένου (γ΄ γραφεύς, ΙΖ΄ αἰ.).

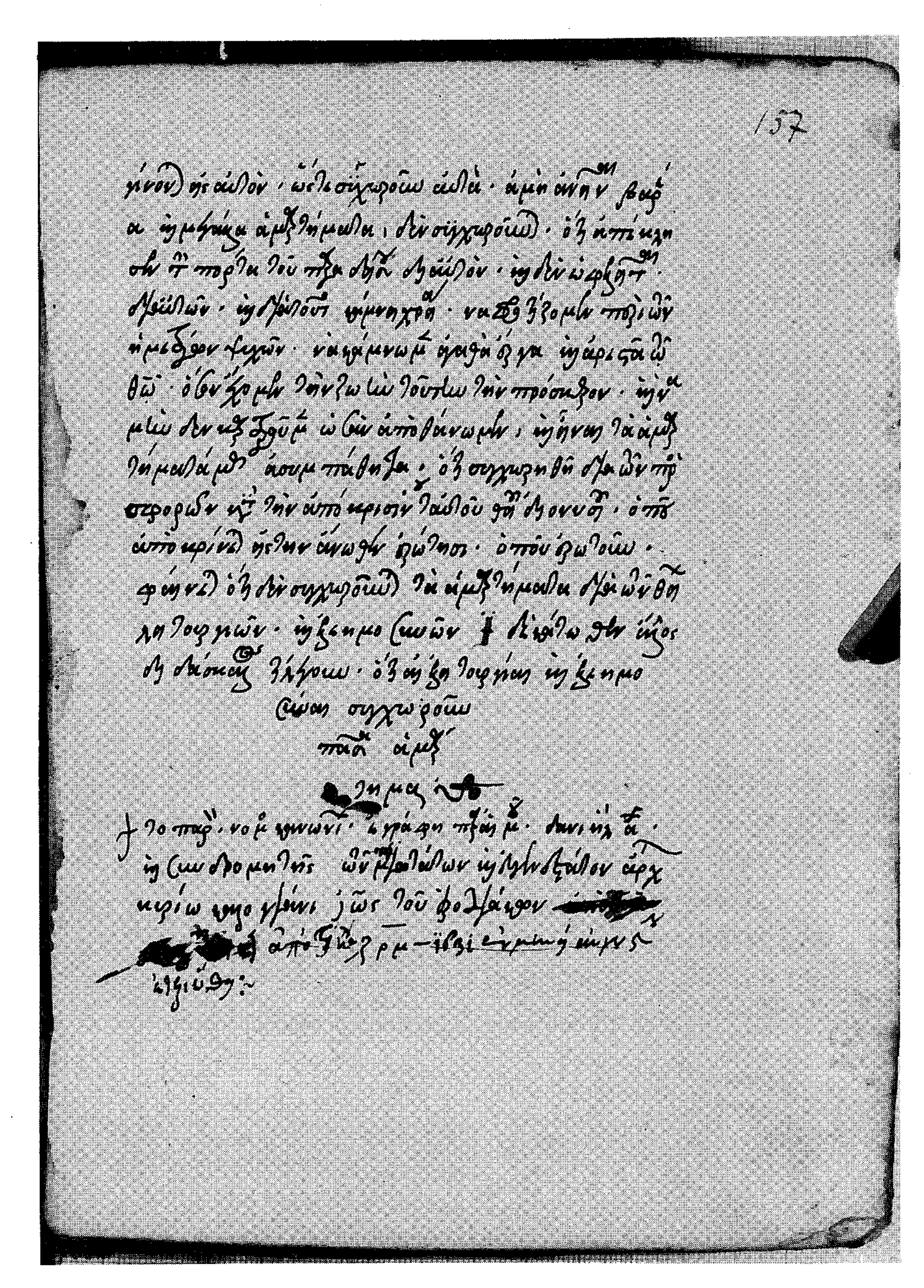
ΚΩΔΙΞ 41, φφ. 19β - 20α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (1663).

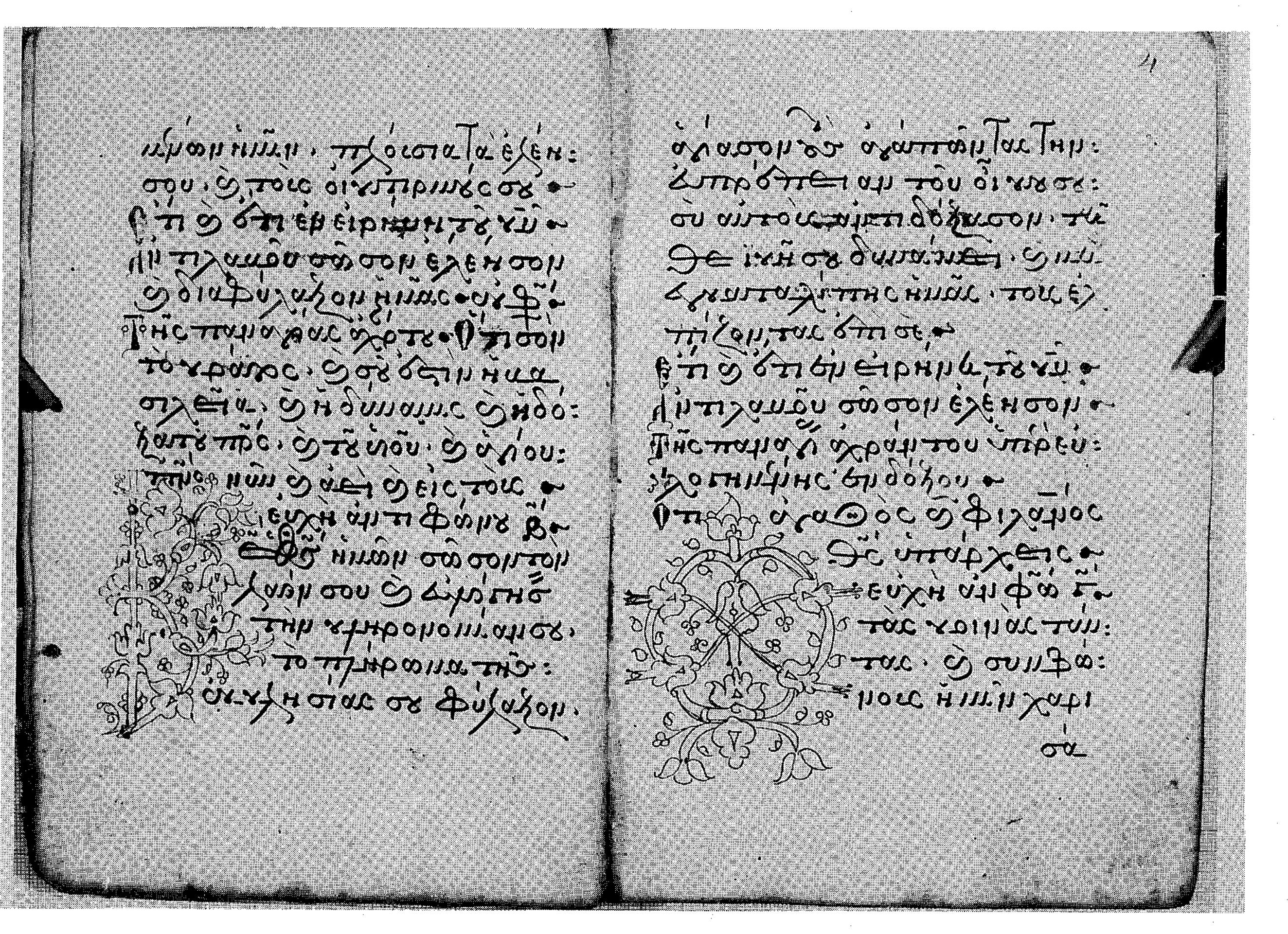
ΚΩΔΙΞ 42, φφ. 34β - 35α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.). Πρβλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. Μ΄ - ΜΑ΄.

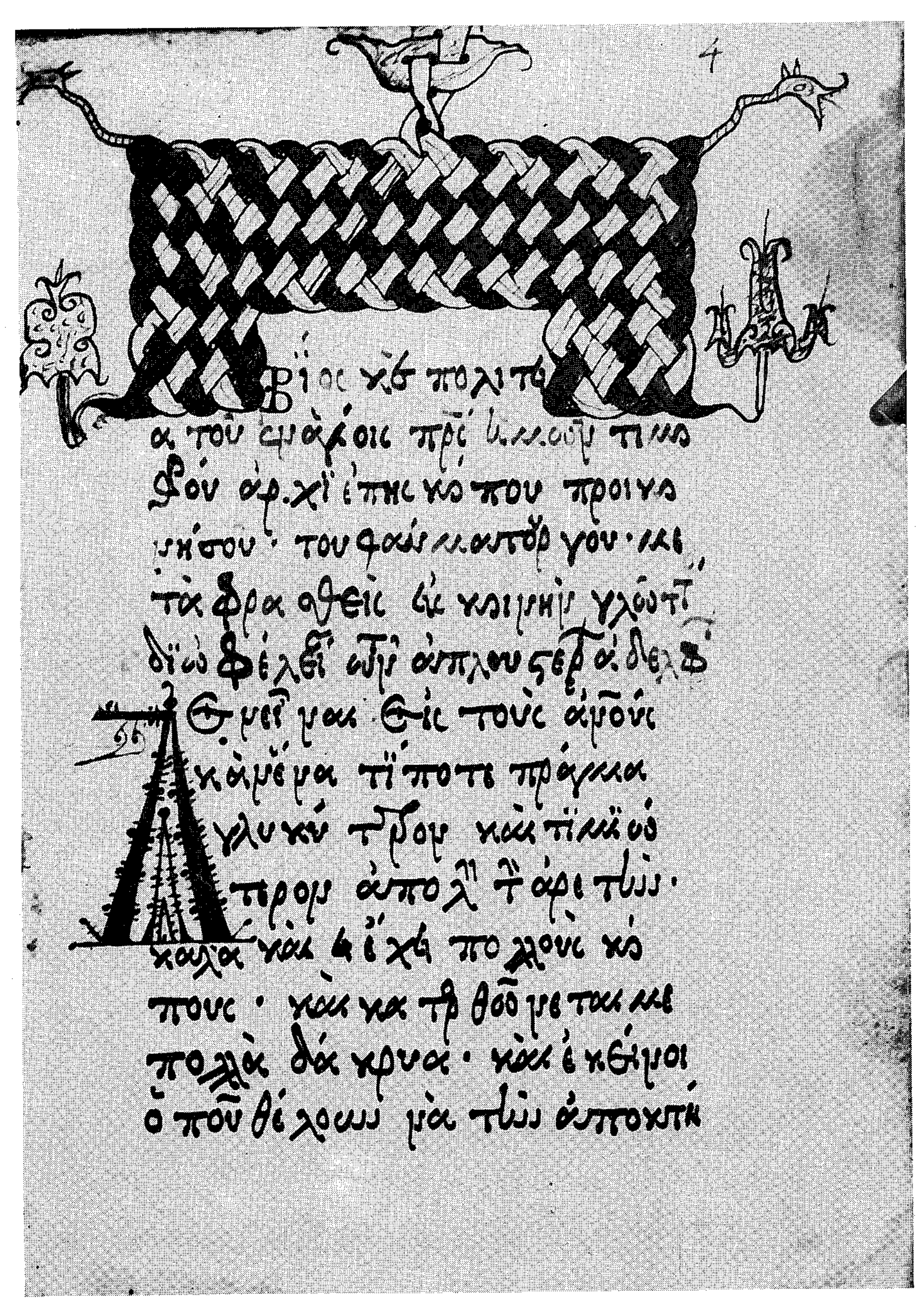
ΚΩΔΙΞ 43, φ. 6α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοκάνονος. Κωδικογράφος Δανιὴλ (1631).

ΚΩΔΙΞ **43**, φ. 157α, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Δανιὴλ (1631).

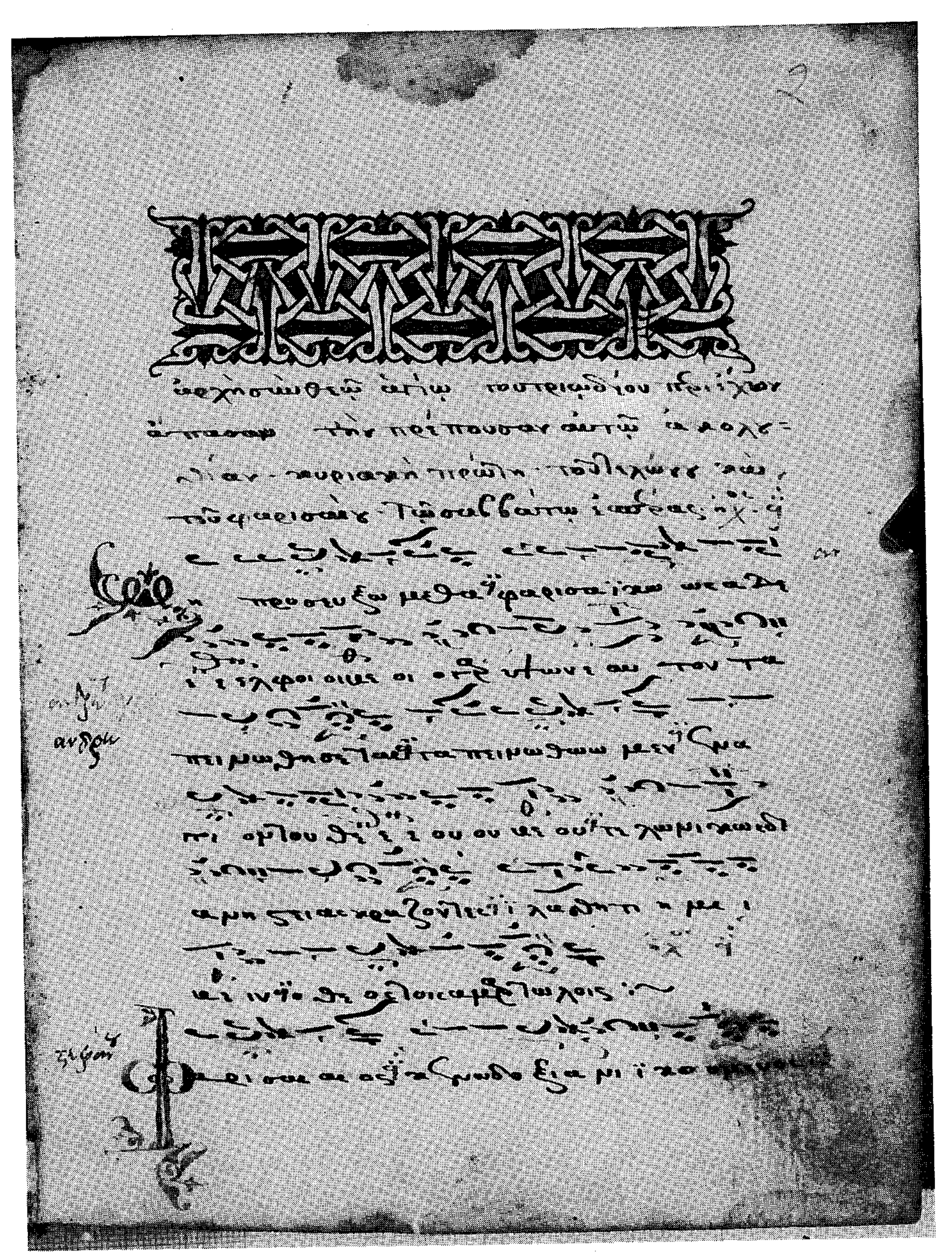

ΚΩΔΙΞ 44, φφ. 3β - 4α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Ις΄ αἰ.)

ΚΩΔΙΞ **45**, φ. 4α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ΙΖ′ αἰ.).

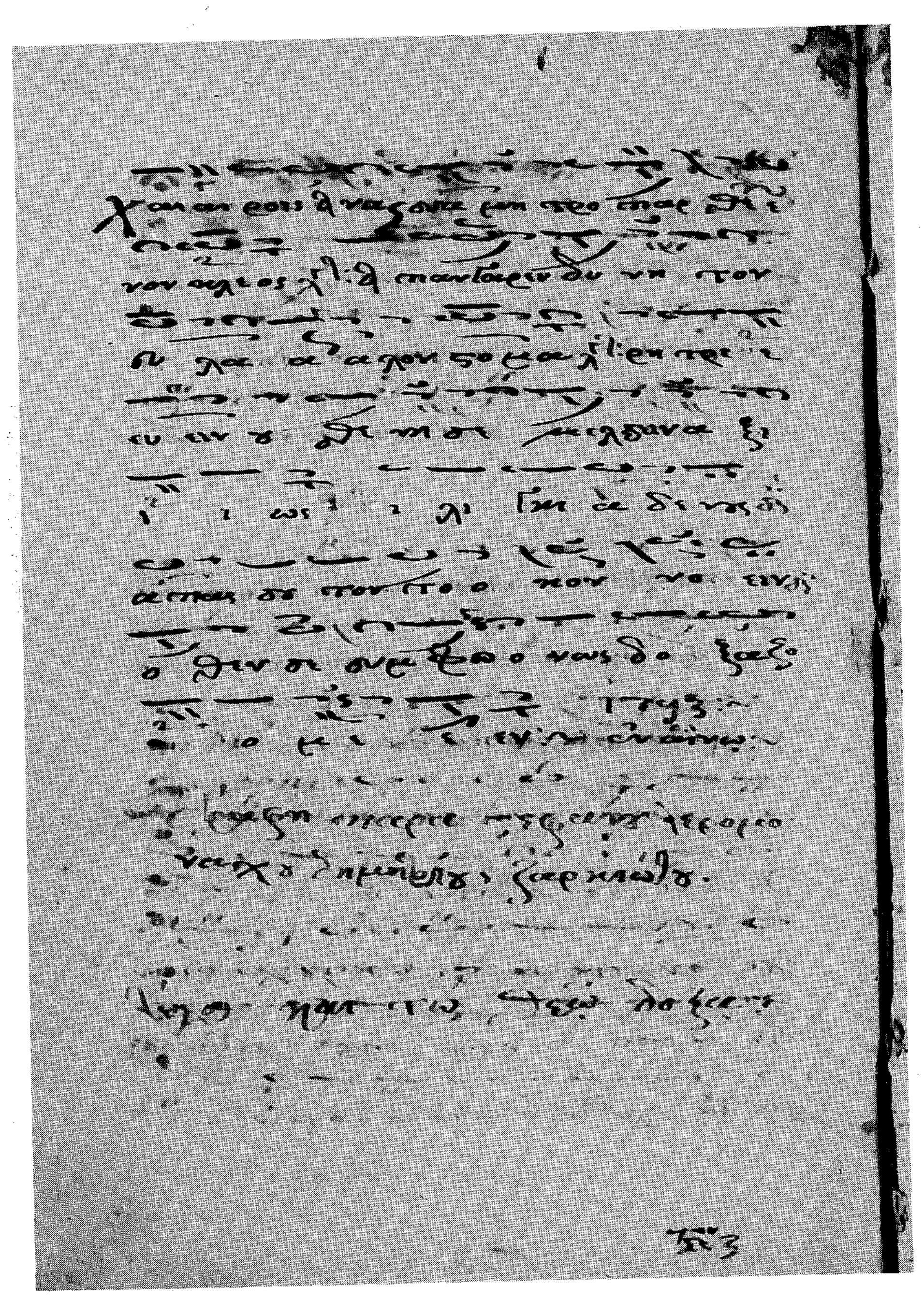
ΚΩΔΙΞ 45, φφ. 61β - 62α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

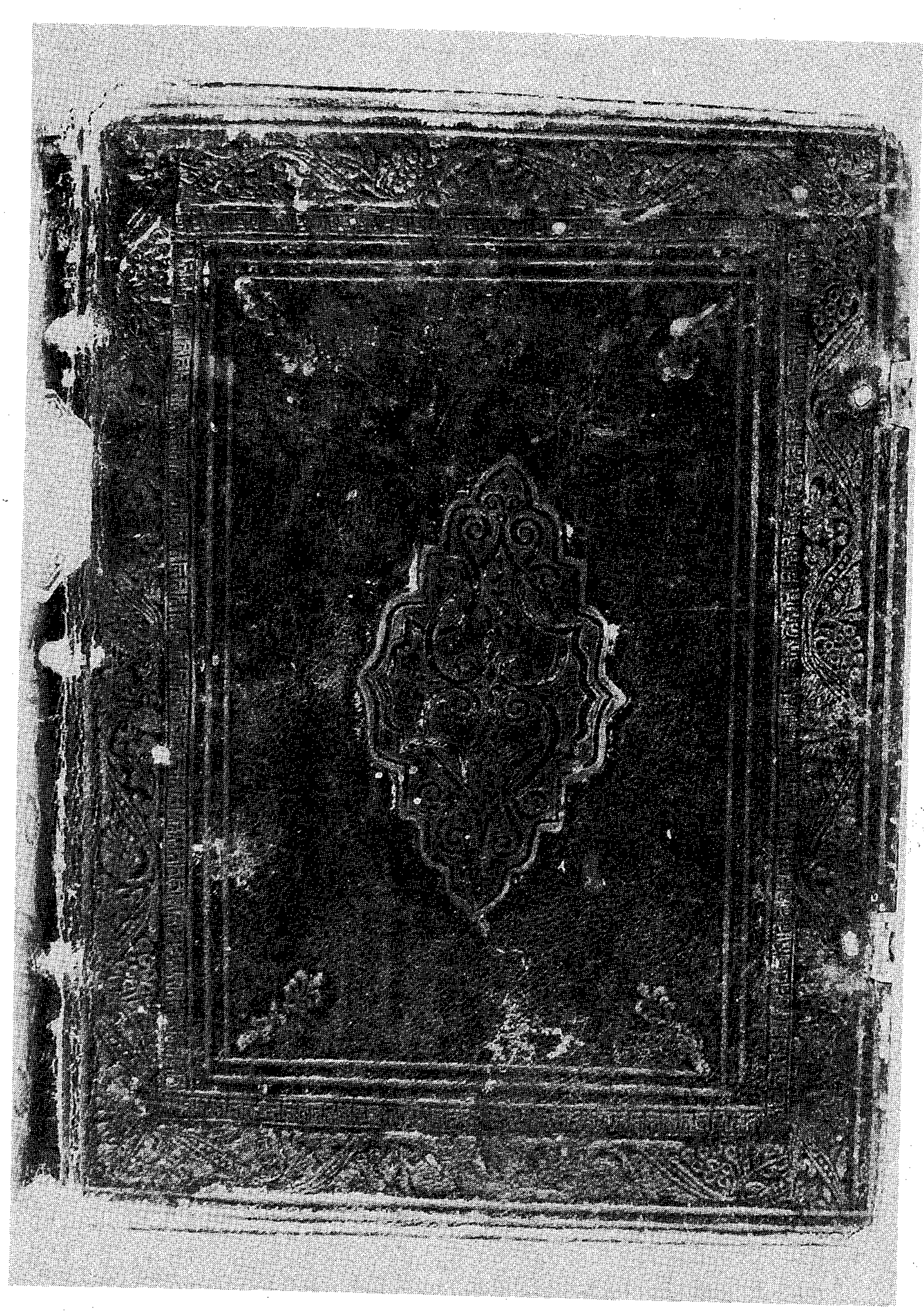
ΚΩΔΙΞ **47,** φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).
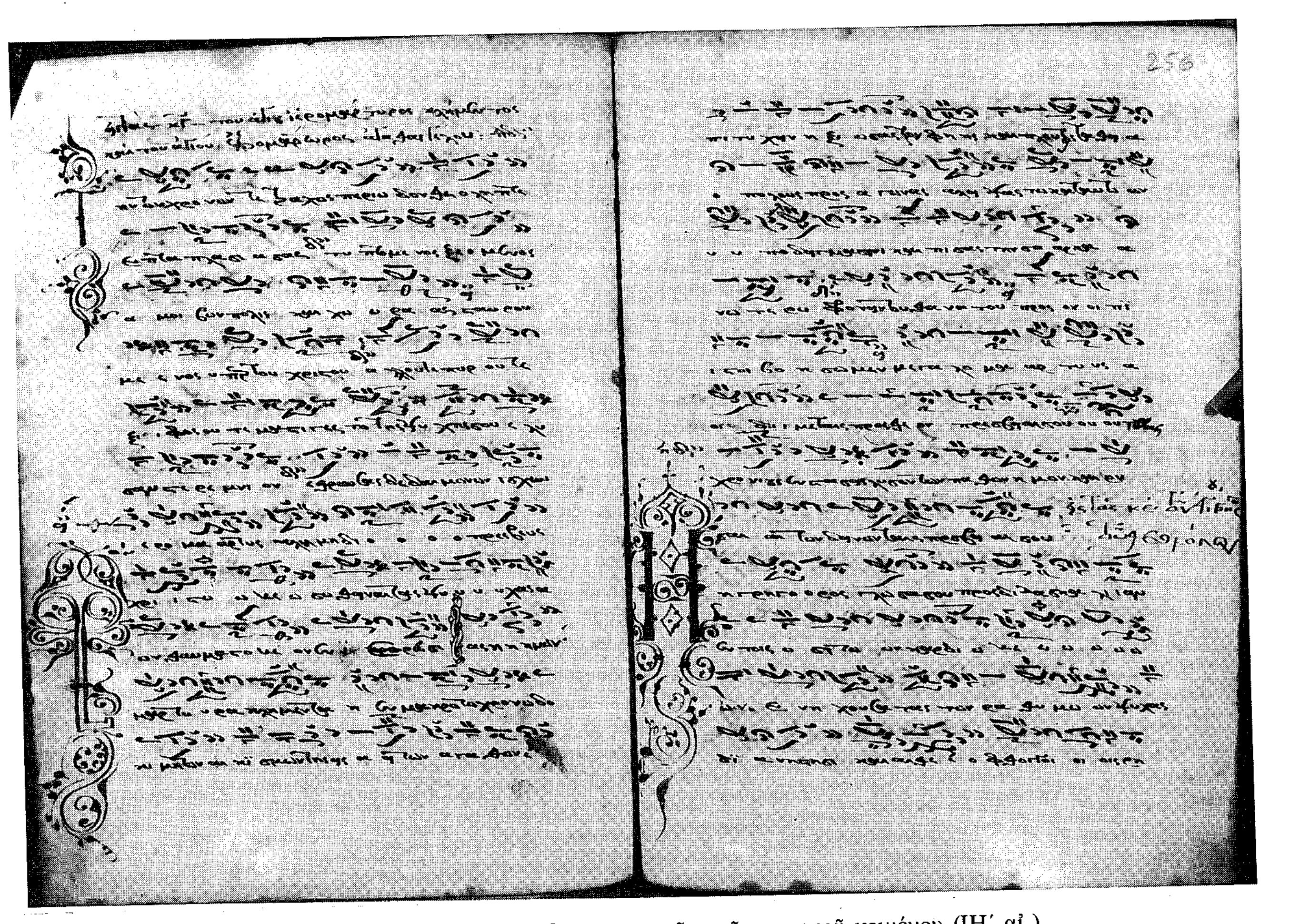

ΚΩΔΙΞ 48, φφ. 16β - 17α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ' αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **49,** φ. 409β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Στεφάνου Δημητρίου Ζαρκιώτου (1793).

ΚΩΔΙΞ **50:** Τὸ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

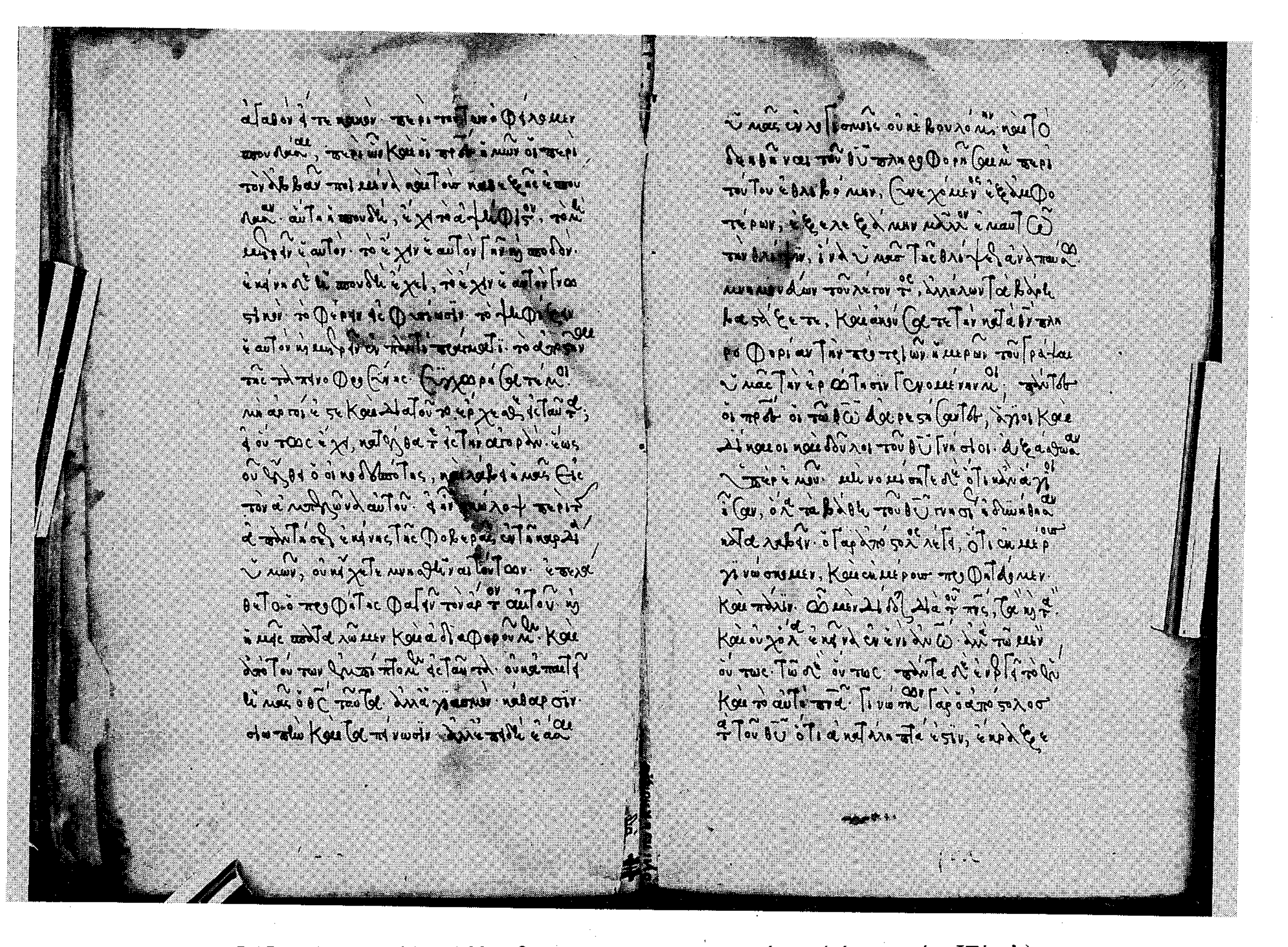
ΚΩΔΙΞ 50, φφ. 255β - 256α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

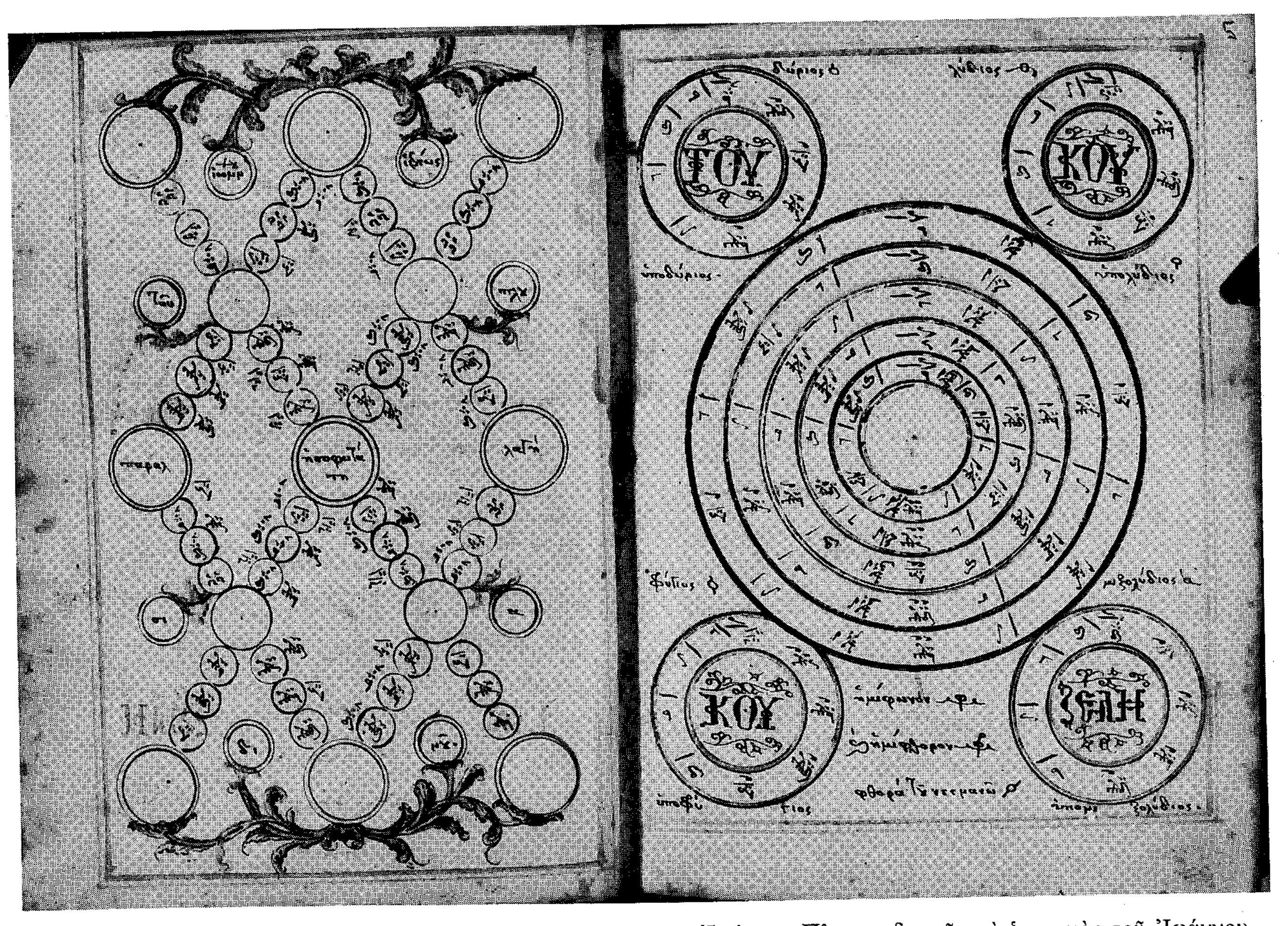
ΚΩΔΙΞ 51, φφ. 43β - 44α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (β΄ γραφεύς, ΙΕ΄ αἰ.).

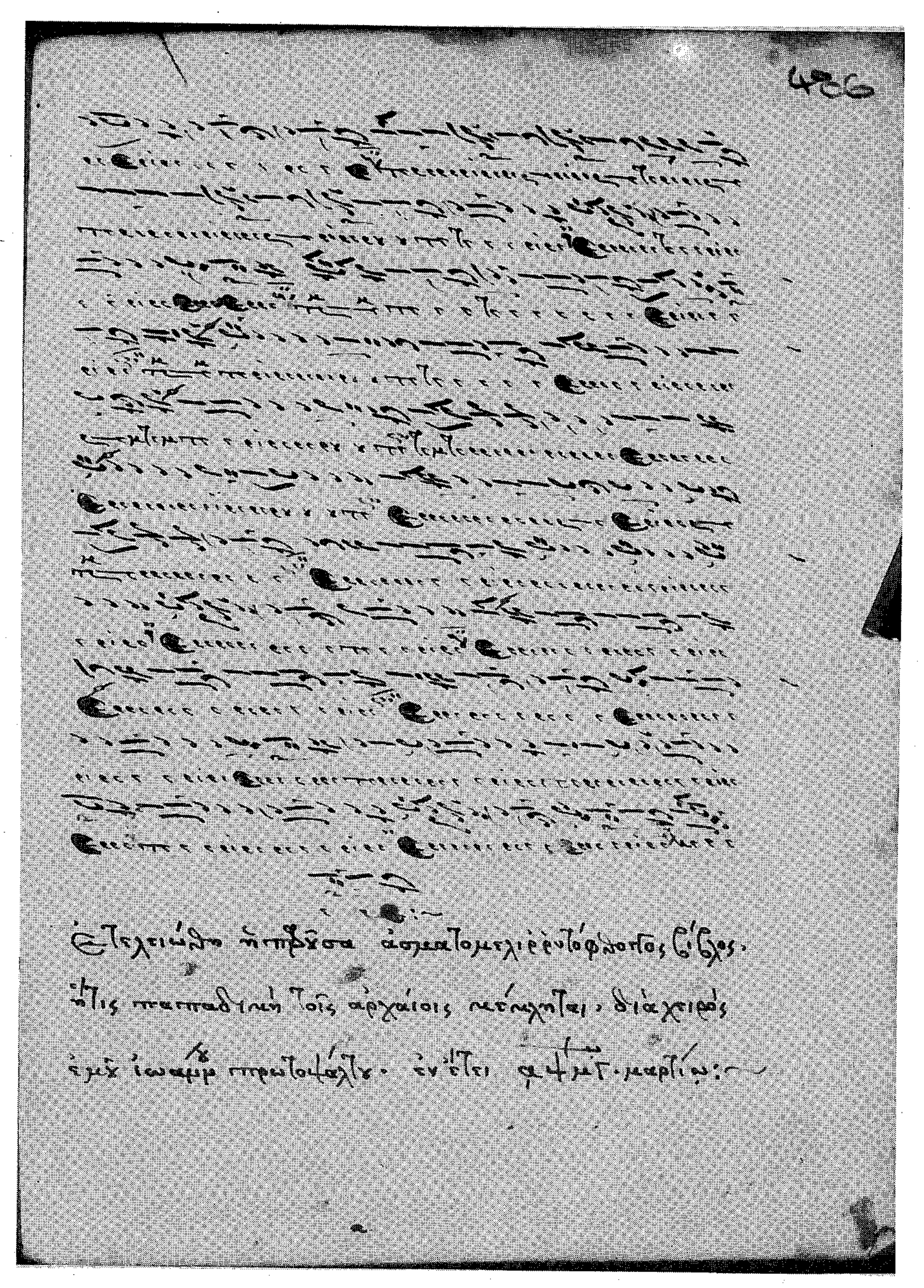
ΚΩΔΙΞ 51, φφ. 95β - 96α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (δ΄ γραφεύς, ΙΕ΄ αἰ.).

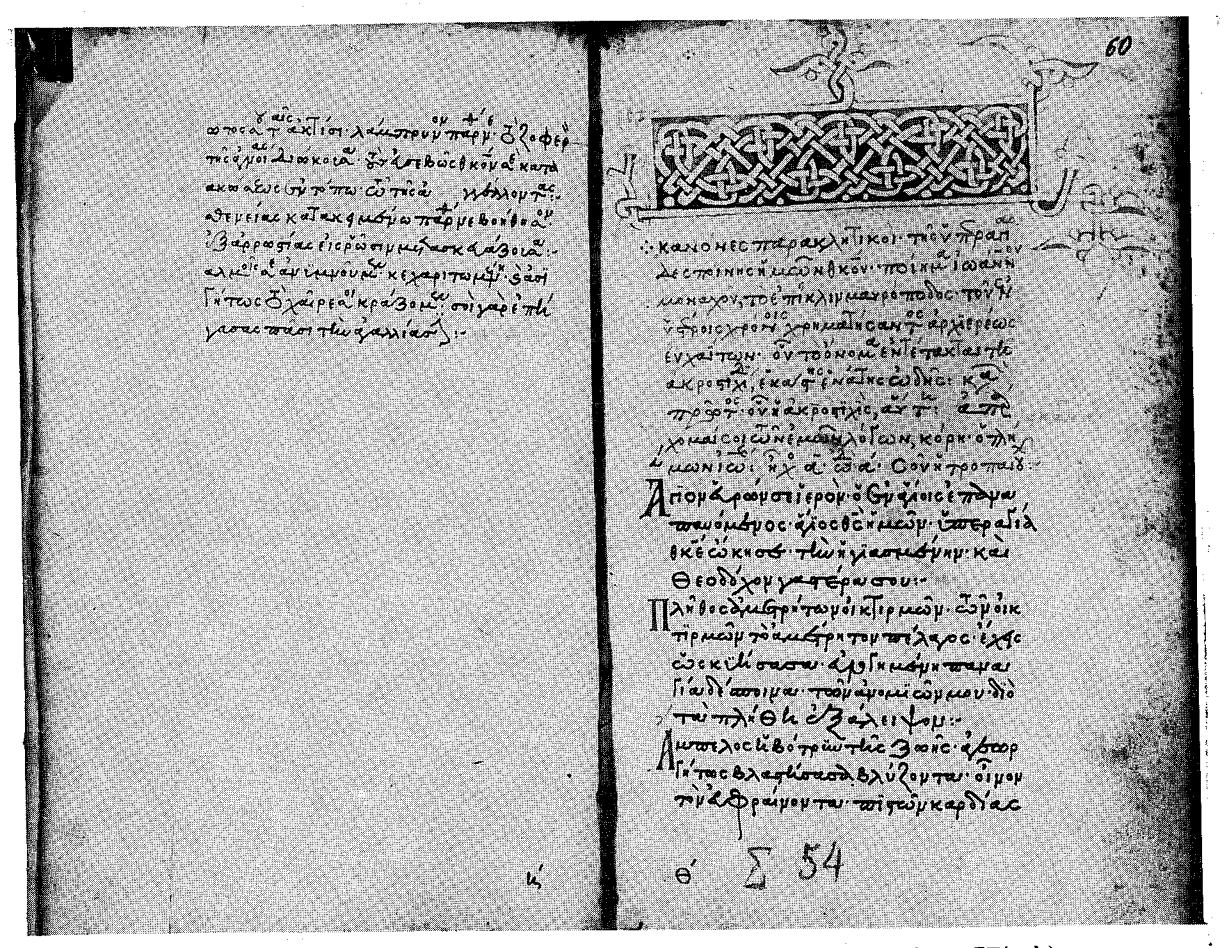
ΚΩΔΙΞ 51, φφ. 165β - 166α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙΕ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 52, φφ. 4β - 5α, ὅπου «ἡ σοφωτάτη παραλλαγὴ» τοῦ Ἰωάννου Πλουσιαδηνοῦ καὶ ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη. Κωδικογράφος Ἰωάννης πρωτοψάλτης ὁ Τραπεζούντιος (1743).

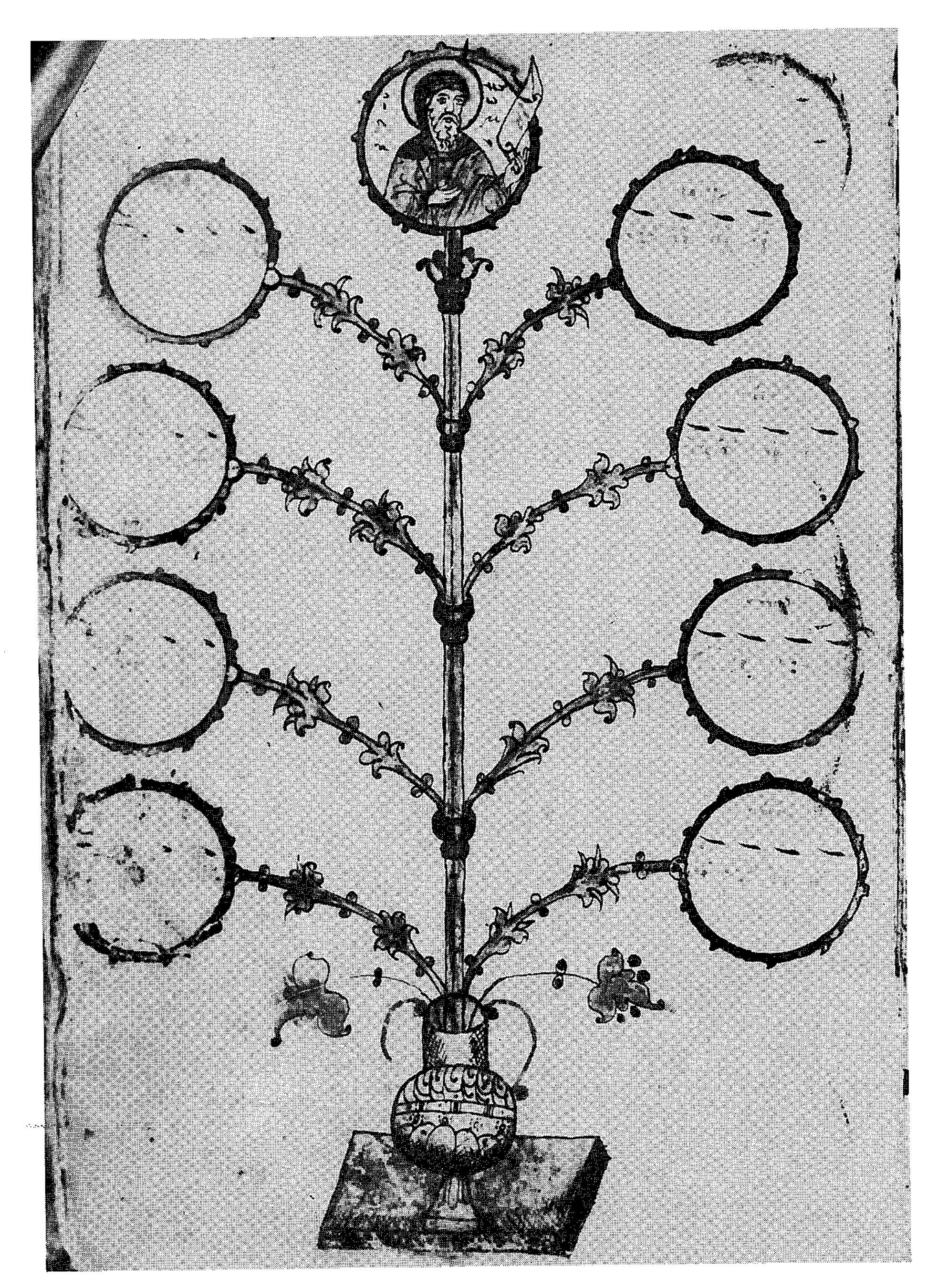
ΚΩΔΙΞ **52**, φ. 486α, ὅπου τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Ἰωάννου πρωτοψάλτου τοῦ Τραπεζουντίου (1743).

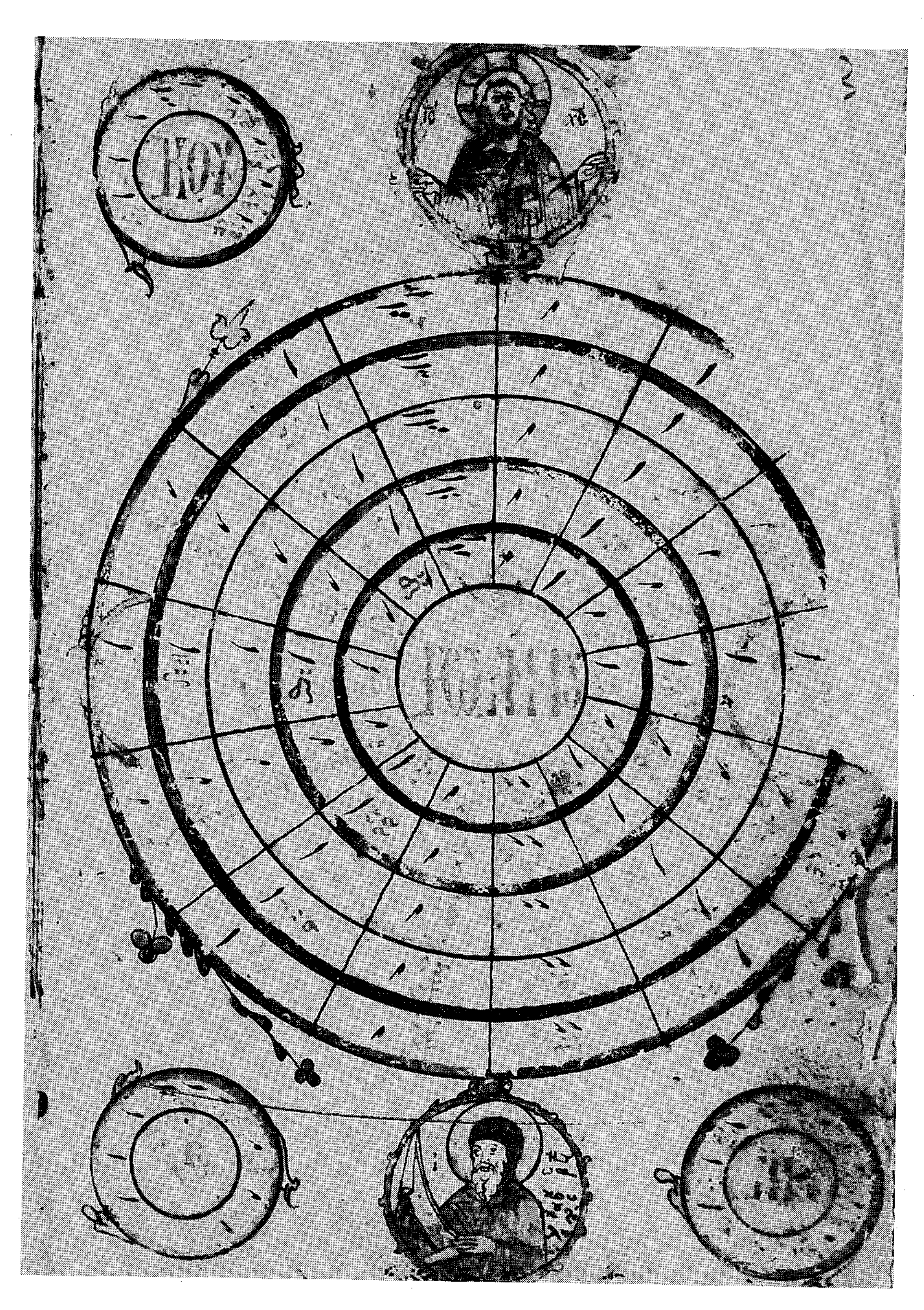
ΚΩΔΙΞ 54, φφ. 59β - 60α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙΕ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 55: Τὸ πρὸς τὸ τέλος ἐξωτερικὸν κάλυμμα τῆς σταχώσεως.

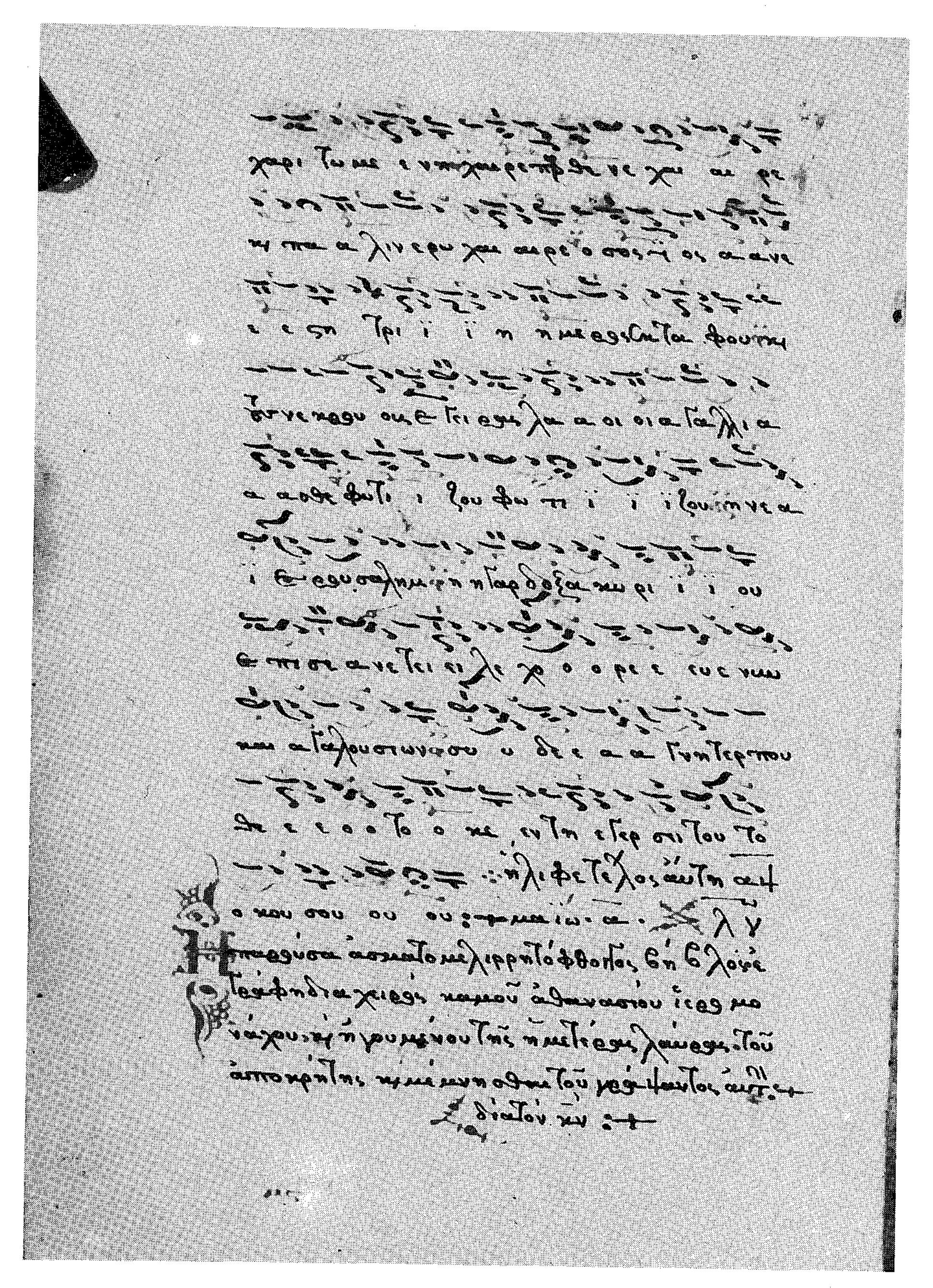
ΚΩΔΙΞ 55, φ. 11β, ὅπου τὸ δένδρον τῆς παραλλαγῆς καί, εἰς τὴν κορυφήν του, στηθάριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Κωδικογράφος Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἐκ Κρήτης (1733).

ΚΩΔΙΞ **55,** φ. 12α, ὅπου ὁ τροχὸς τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη. Ἄνω στηθάριον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κάτω στηθάριον τοῦ Ἰωάννου Κουκουζέλη. Κωδικογράφος Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἐκ Κρήτης (1733).

ΚΩΔΙΞ **55**, φ. 29α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ἐκ Κρήτης (1733).

ΚΩΔΙΞ **55**, φ. 367β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ Ἀθανασίου ἱερομονάχου ἐκ Κρήτης (1733).

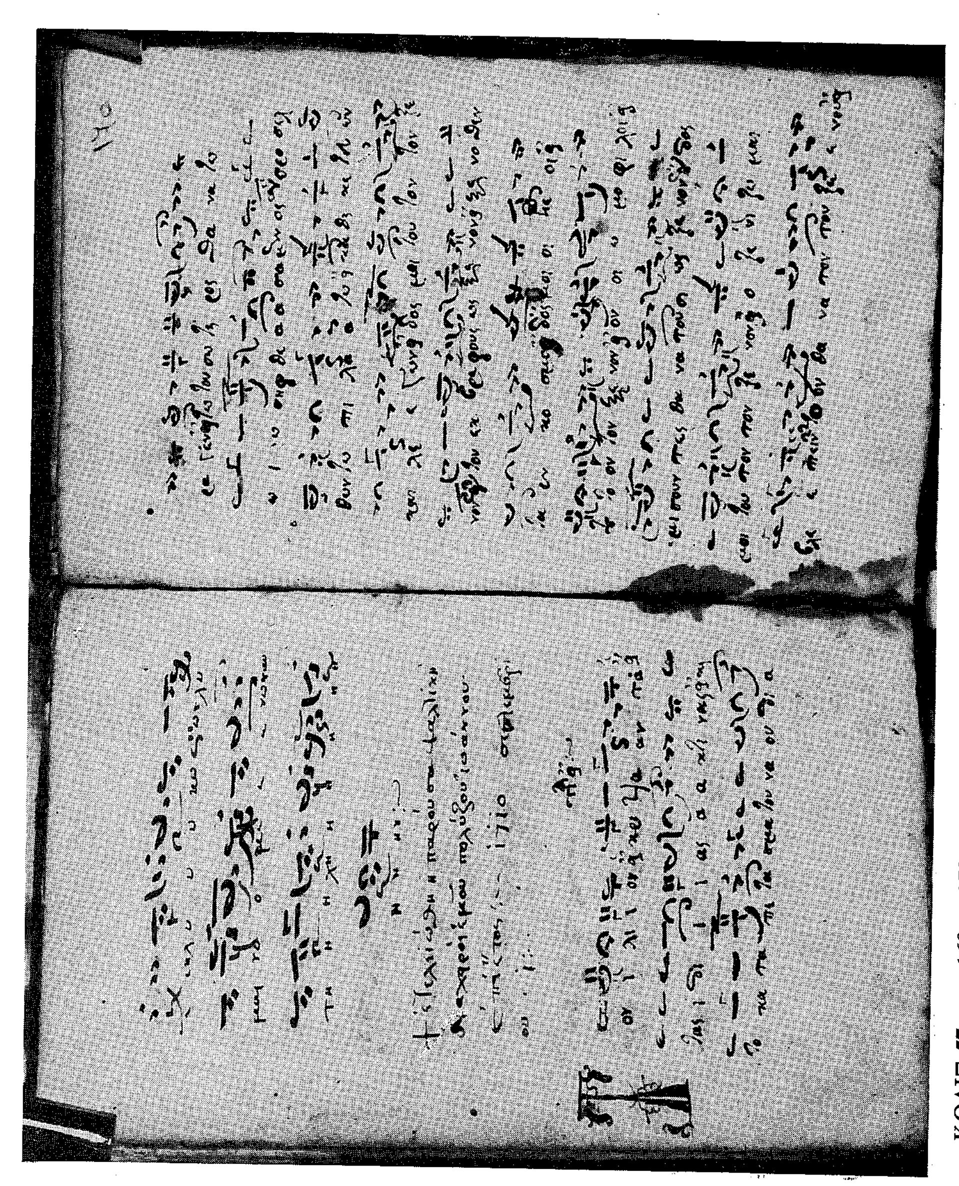
ΚΩΔΙΞ **56,** φ. 3α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (Βίος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μετεωρίτου). Κωδικογράφος Κάλλιστος Χατζῆς ἱερομόν. ἐξ Ἀσπροεκκλησίας Ἰωαννίνων (ἀρχαὶ ΙΗ΄ αἰ.).

Ἐγράφη ὁ παρὼμ
βίος· τοῦ ὁσί
ου πατρὸς ἡμῶμ
ἀθαμασίου θεοῦ
βοήθεια· καὶ χά
ριτι· καὶ τῇ αὐτοῦ
πρεσβεία· παρε
μοῦ τοῦ ταπει
νοῦ καὶ ἀτελοῦς
καὶ ἀμαθοῦς· τῆς
καλλιγραφίας Κα
λλίστου ἱερομομά
χου ἐκ κώμης ἀσπρ
εκλήσιας· Τουχατζῆ

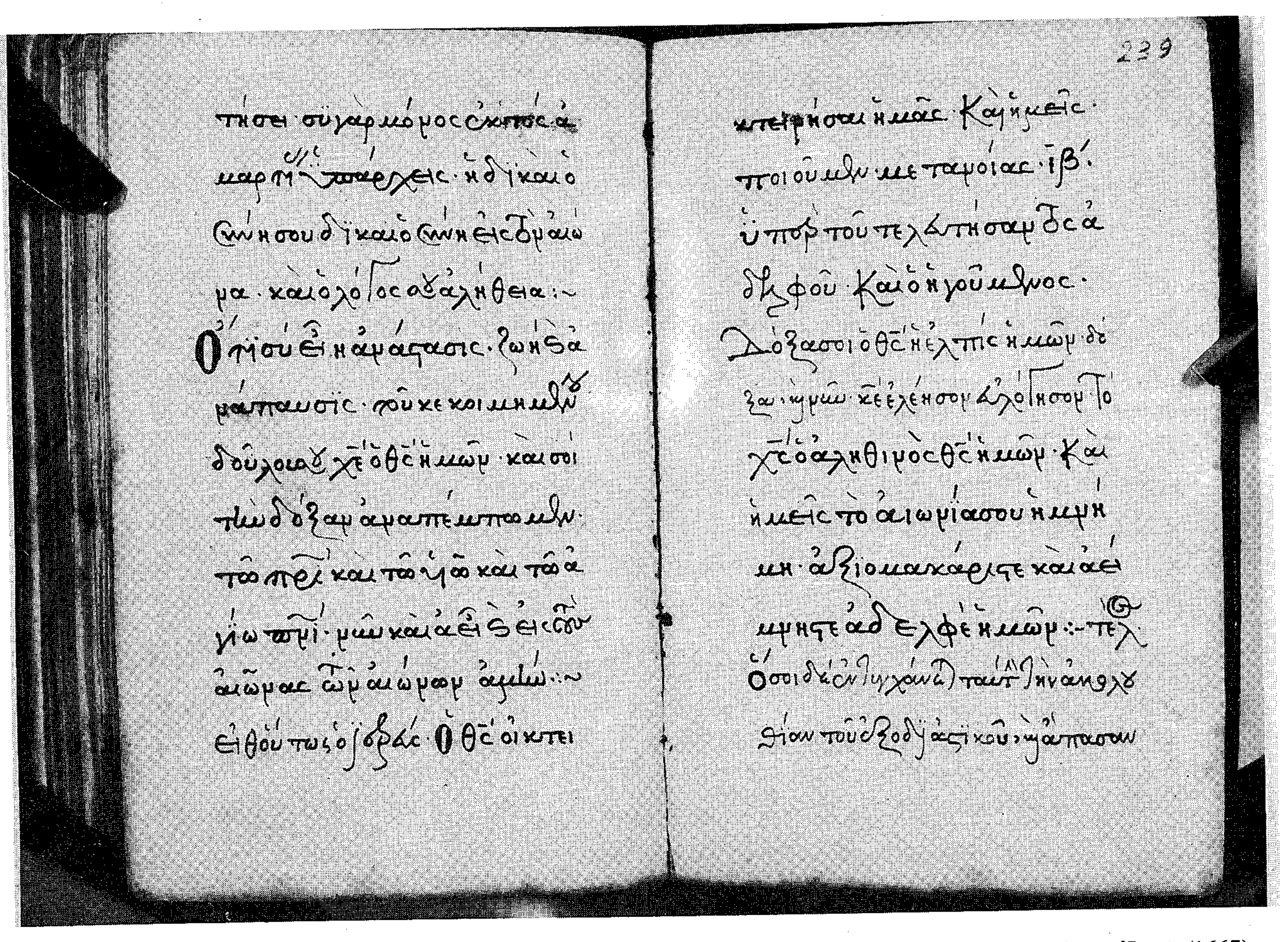
ΚΩΔΙΞ **56**, φ. 88α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ σημειώματος τοῦ κωδικογράφου Καλλίστου Χατζῆ, ἱερομον. ἐξ Ἀσπροεκκλησίας Ἰωαννίνων (ἀρχαὶ ΙΗ΄ αἰ.).

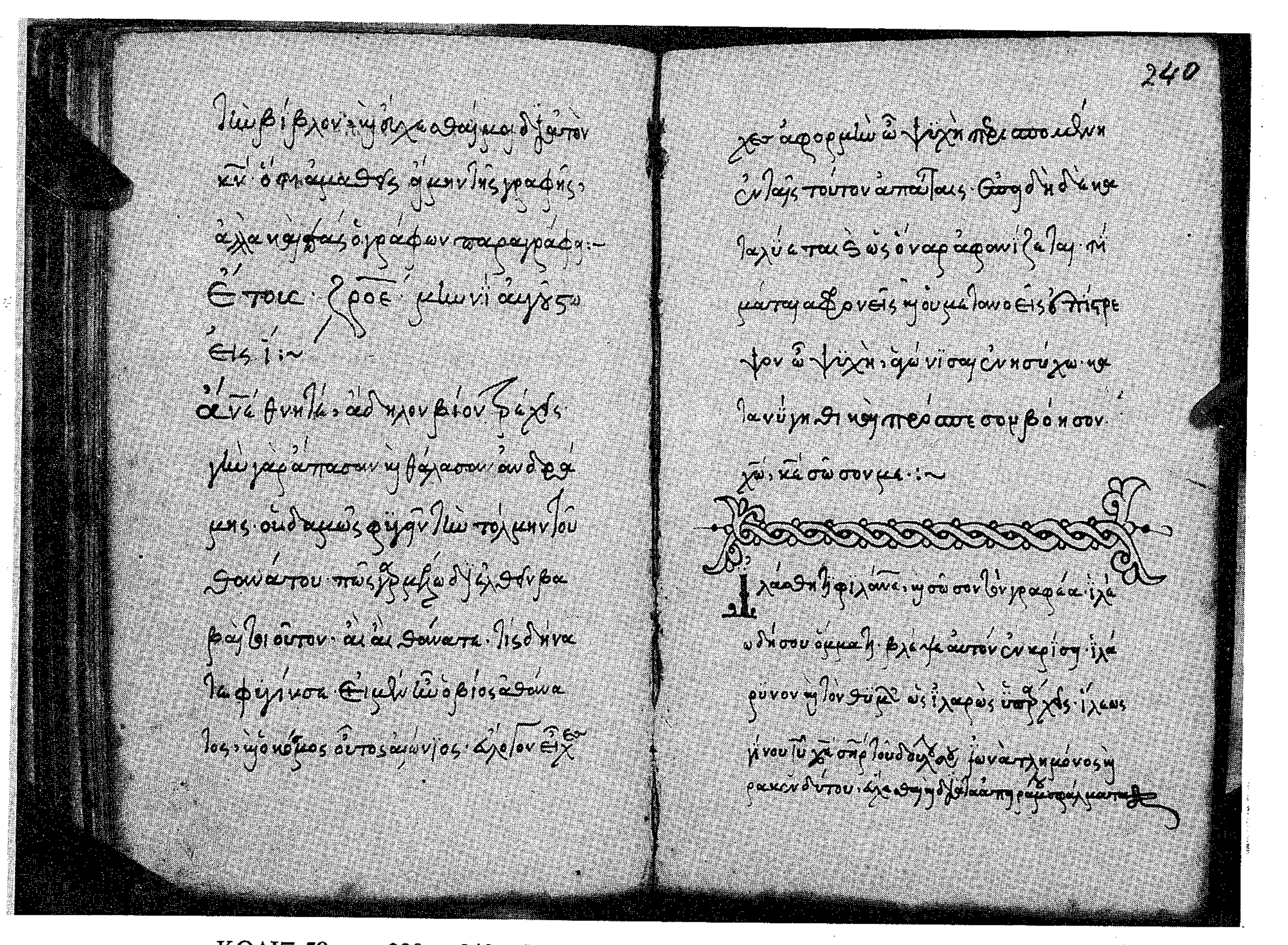
ΚΩΔΙΞ 57, φφ. 24β - 25α, ὅπου ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (1710).

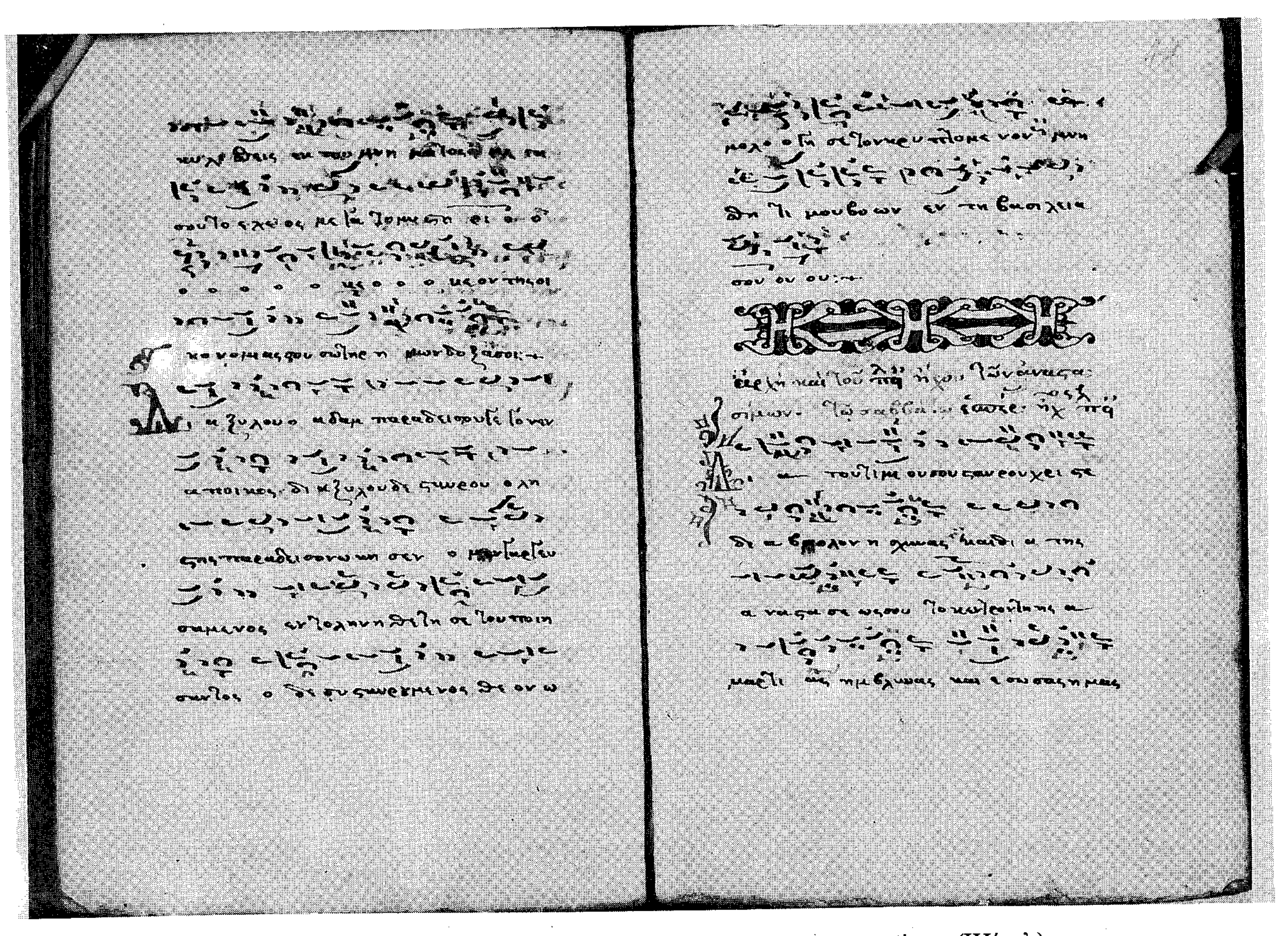
ΚΩΔΙΞ 57, φφ. 169β - 170α, ὅπου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Πολύζου Ἰωάννου (1710).

ΚΩΔΙΞ 58, φφ. 238β - 239α, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ σημειώματος τοῦ κωδικογράφου Ἰωνᾶ (1667).

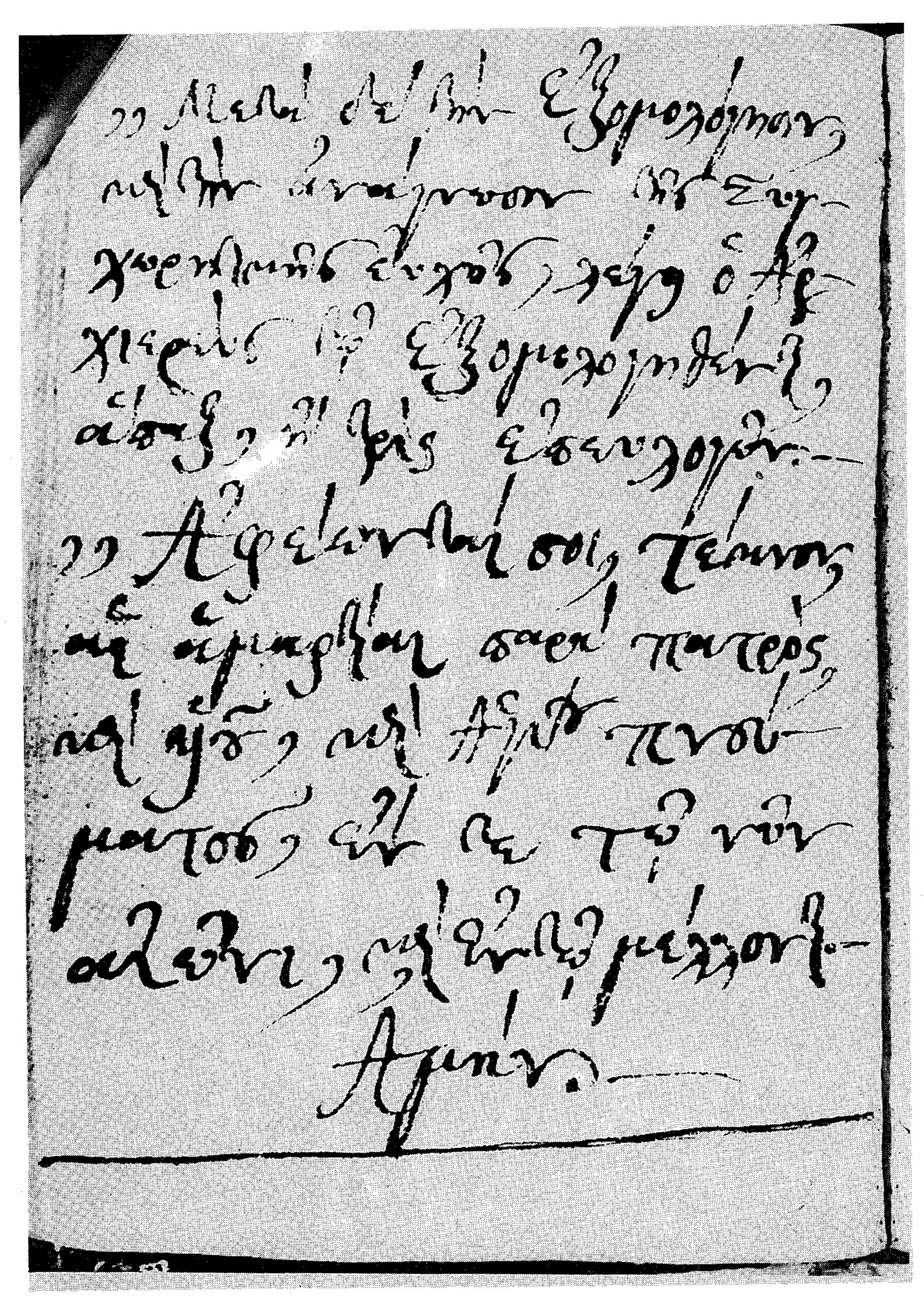

ΚΩΔΙΞ 58, φφ. 239β - 240α, ὅπου σημειώματα τοῦ κωδικογράφου Ἰωνᾶ (1667).

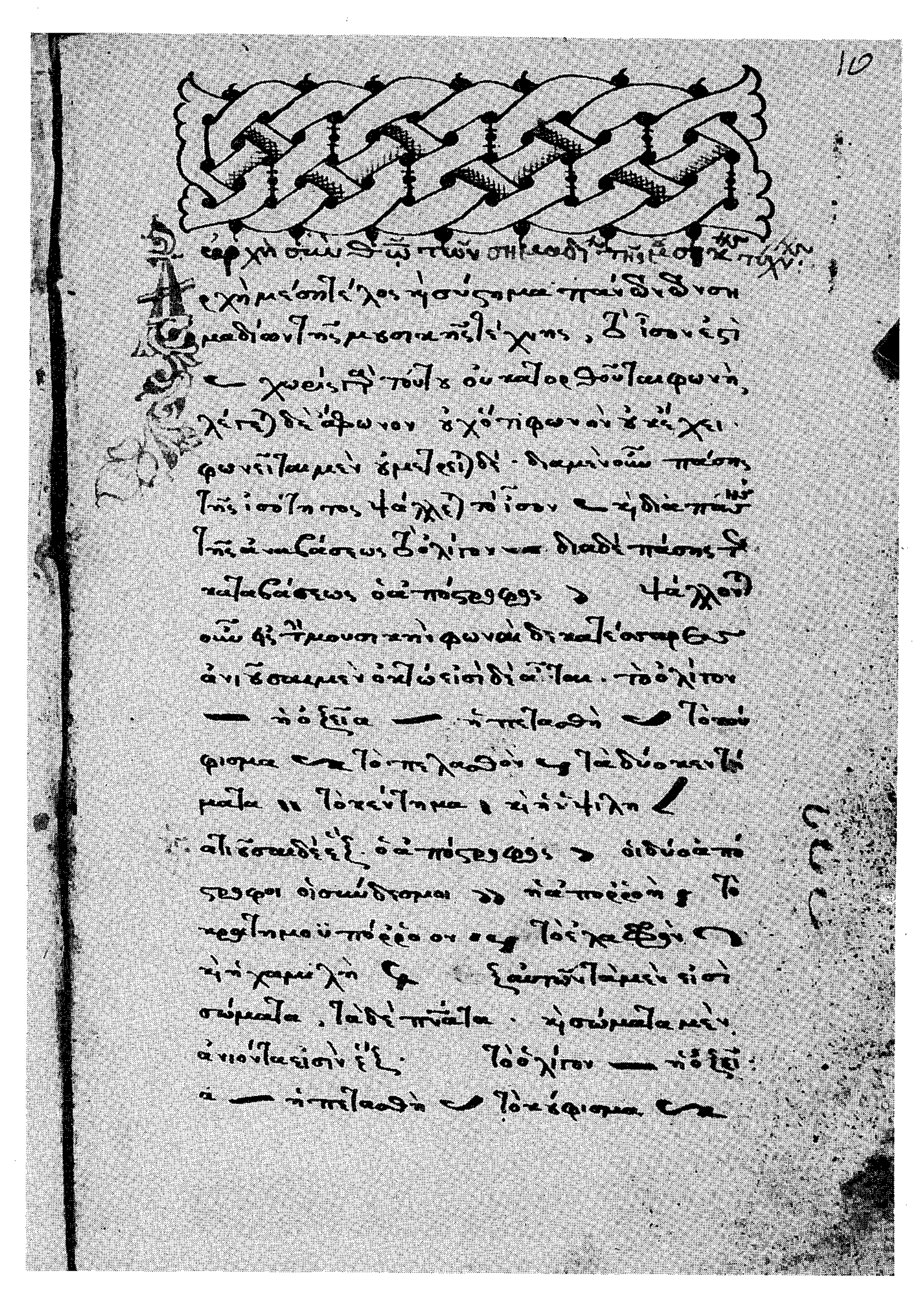
ΚΩΔΙΞ 59, φφ. 43β - 44α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 61, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

„Μετὰ δὲ τὴν ἐξομολόγησιν,
καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς συγ-
χωρητικῆς εὐχῆς, λέγει ὁ Ἀρ-
χιερεὺς τῷ ἐξομολογηθέντι,
αὐτῷ, καὶ τρὶς εὐλογῶν·
„Ἀφέωνταί σοι, τέκνον,
αἱ ἁμαρτίαι σου παρὰ πατρὸς
καὶ υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύ-
ματος, ἐν τε τῷ νῦν
αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.
Ἀμήν.

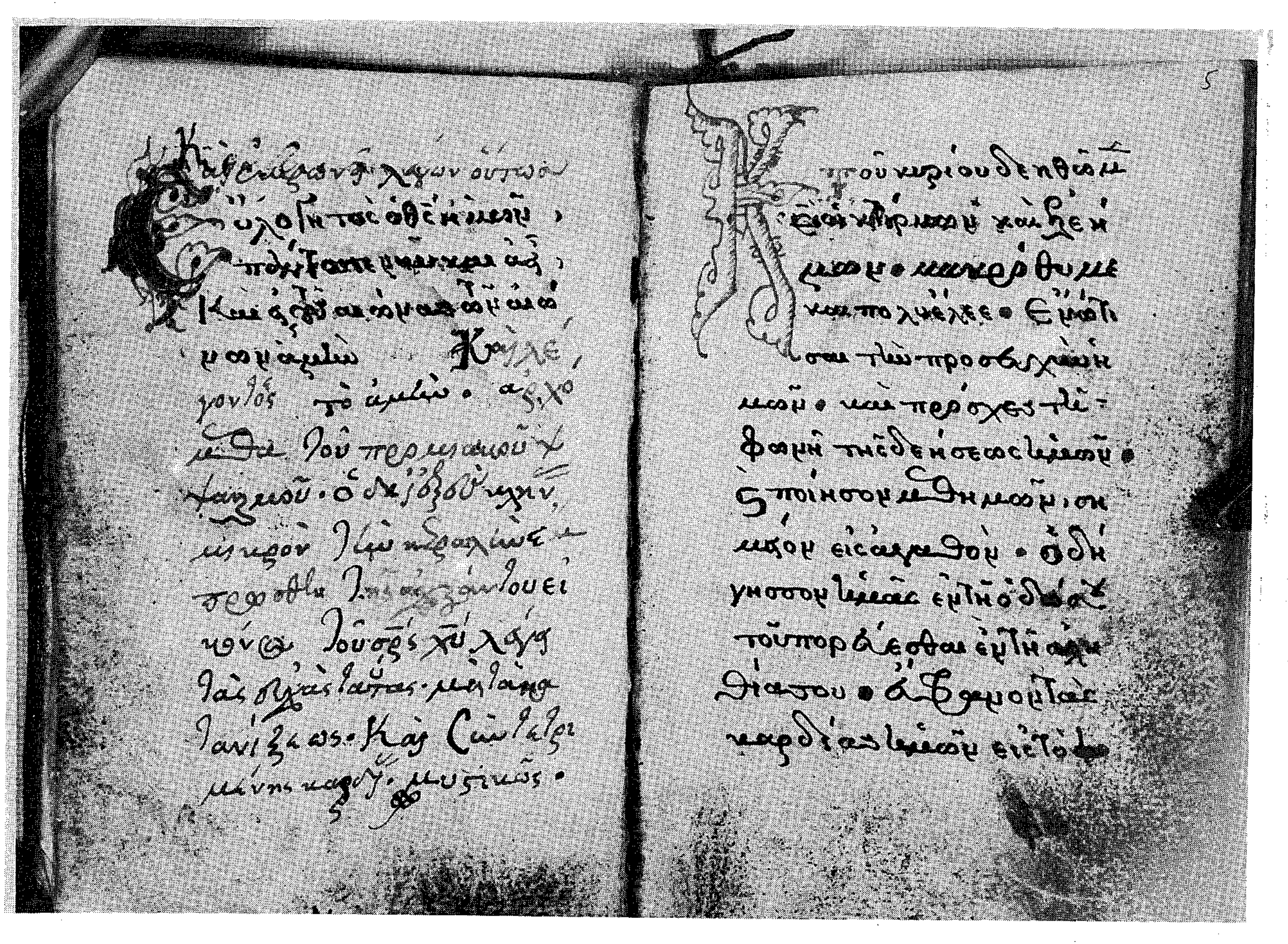
ΚΩΔΙΞ **61**, φ. 30β, ὅπου αὐτόγραφον σημείωμα (περὶ τὸ ἔτος 1835) τοῦ Ἀγαθαγγέλου, μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης. Βλ. καὶ τὸν πίν. 136.

ΚΩΔΙΞ 62, φ. 10α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς προθεωρίας τῆς ψαλτικῆς τέχνης (ΙΗ΄ αἰ.).

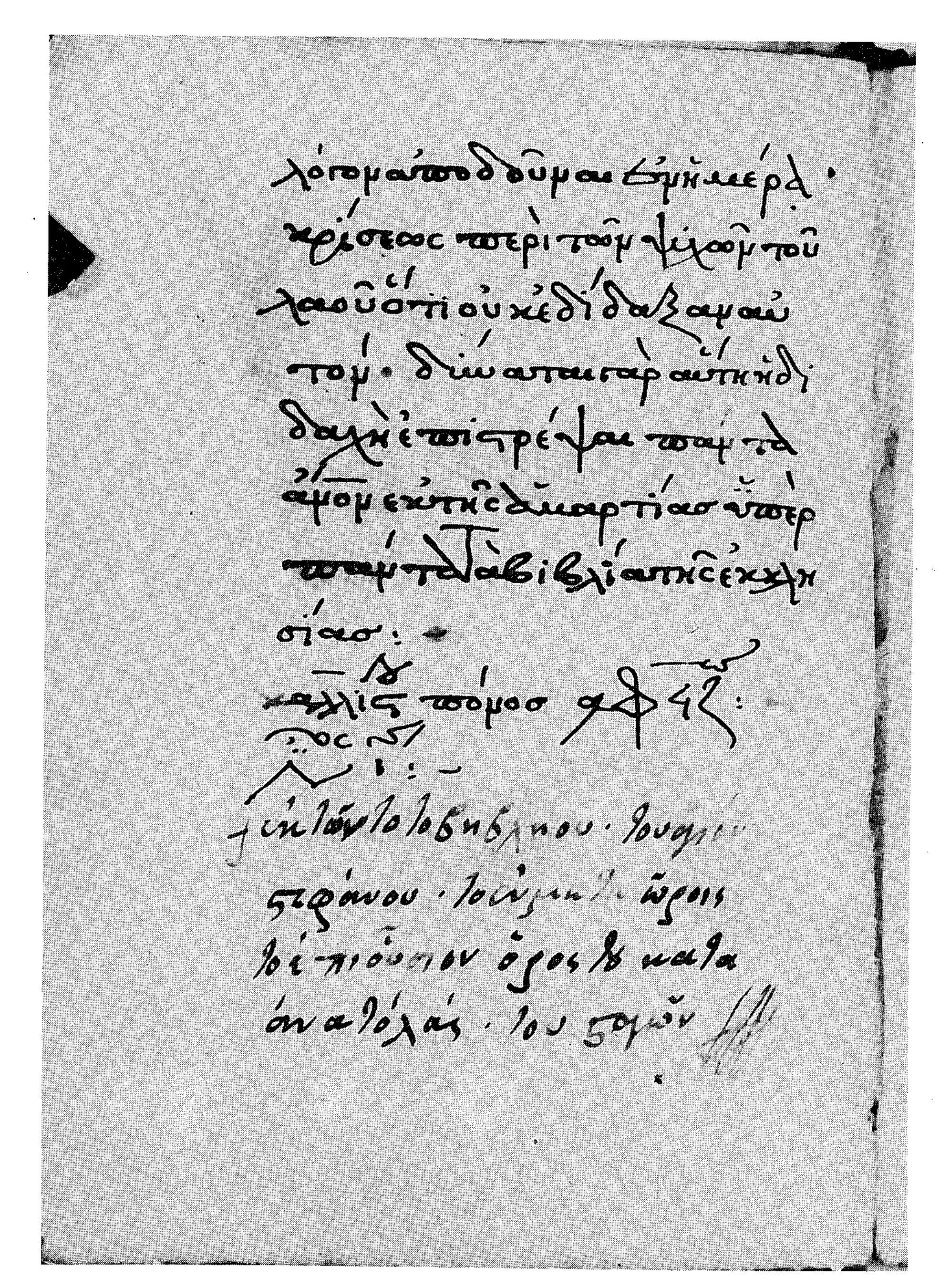

ΚΩΔΙΞ 62, φφ. 14β - 15α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

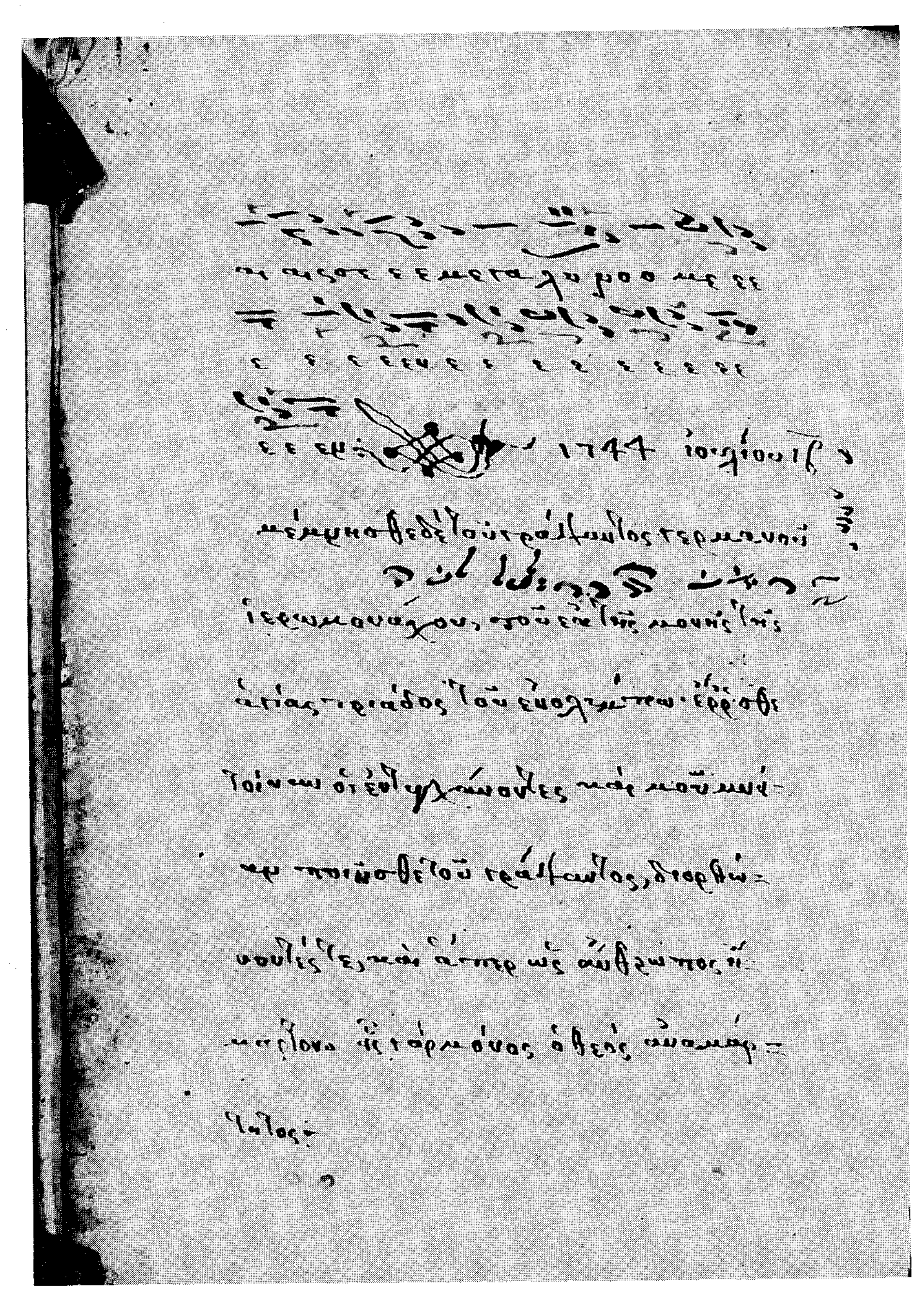

ΚΩΔΙΞ 63, φφ. 4β - 5α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

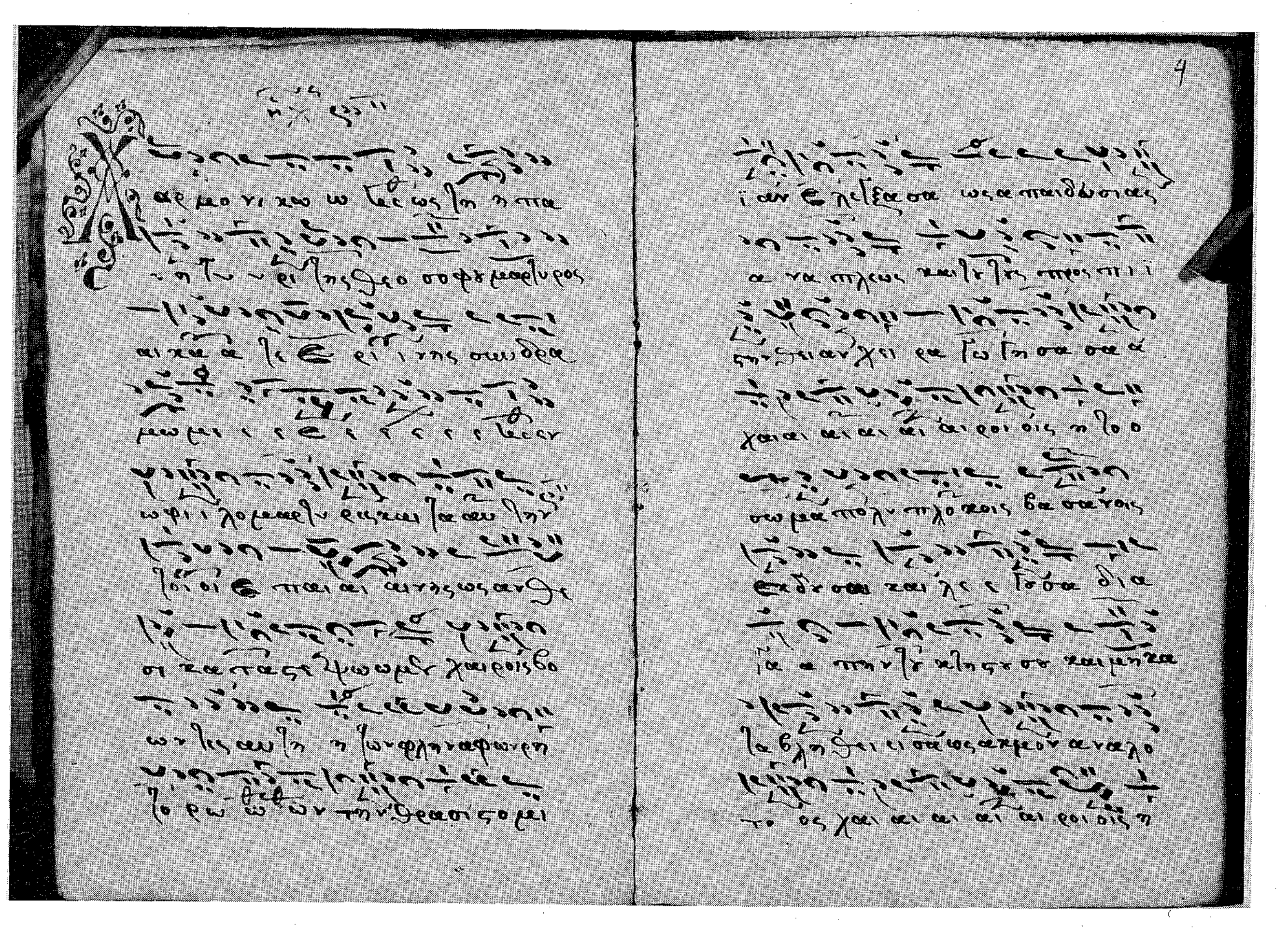
ΚΩΔΙΞ 64, φφ. 42β - 43α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Κάλλιστος (1597).

ΚΩΔΙΞ **64,** φ. 209β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Καλλίστου (1597). Ἐν συνεχείᾳ, μεταγενέστερον κτητορικὸν σημείωμα.

ΚΩΔΙΞ **65,** φ. 159β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Γερμανοῦ (1744).

ΚΩΔΙΞ 66, φφ. 3β - 4α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

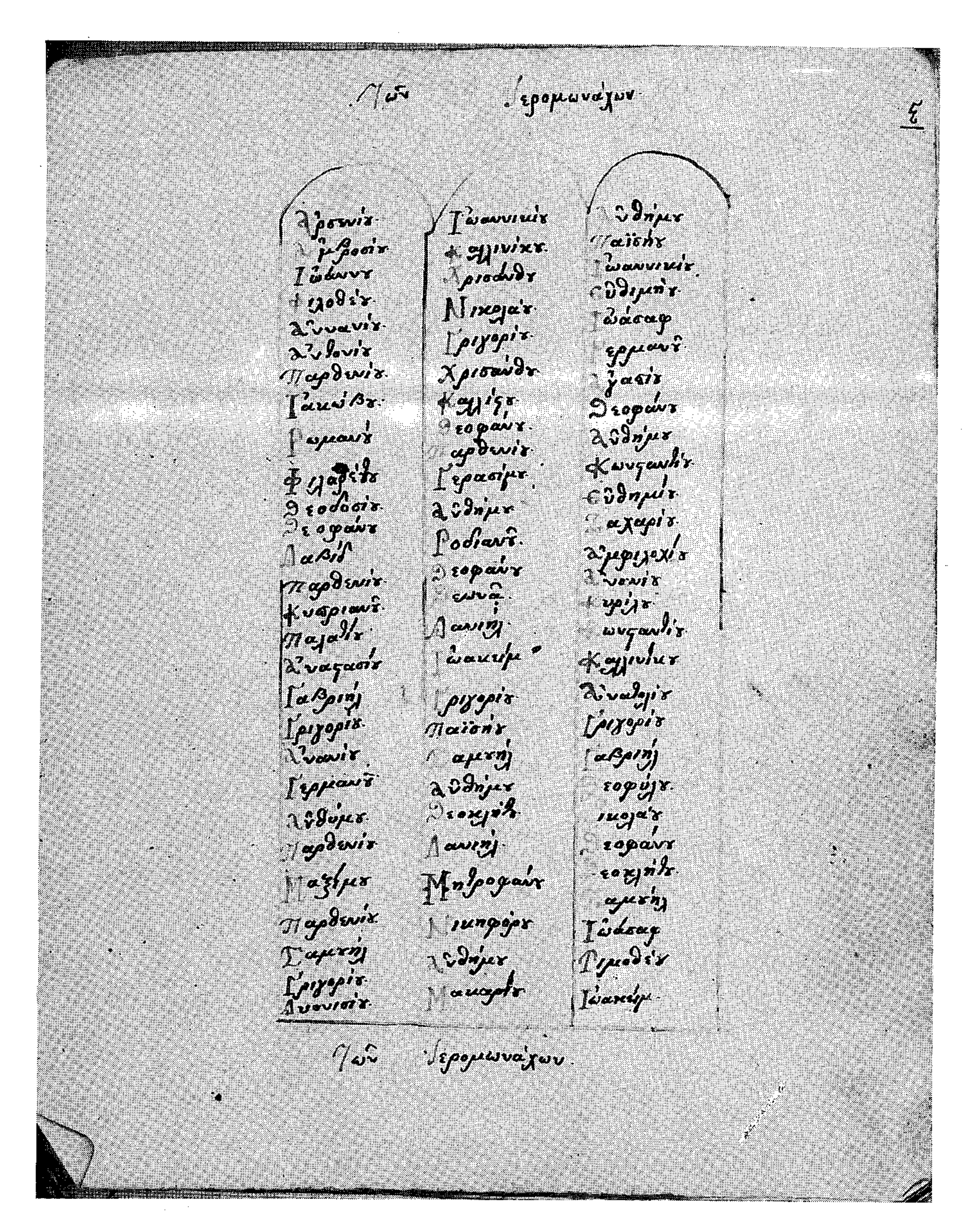

ΚΩΔΙΞ 67,φφ. 128β - 129α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

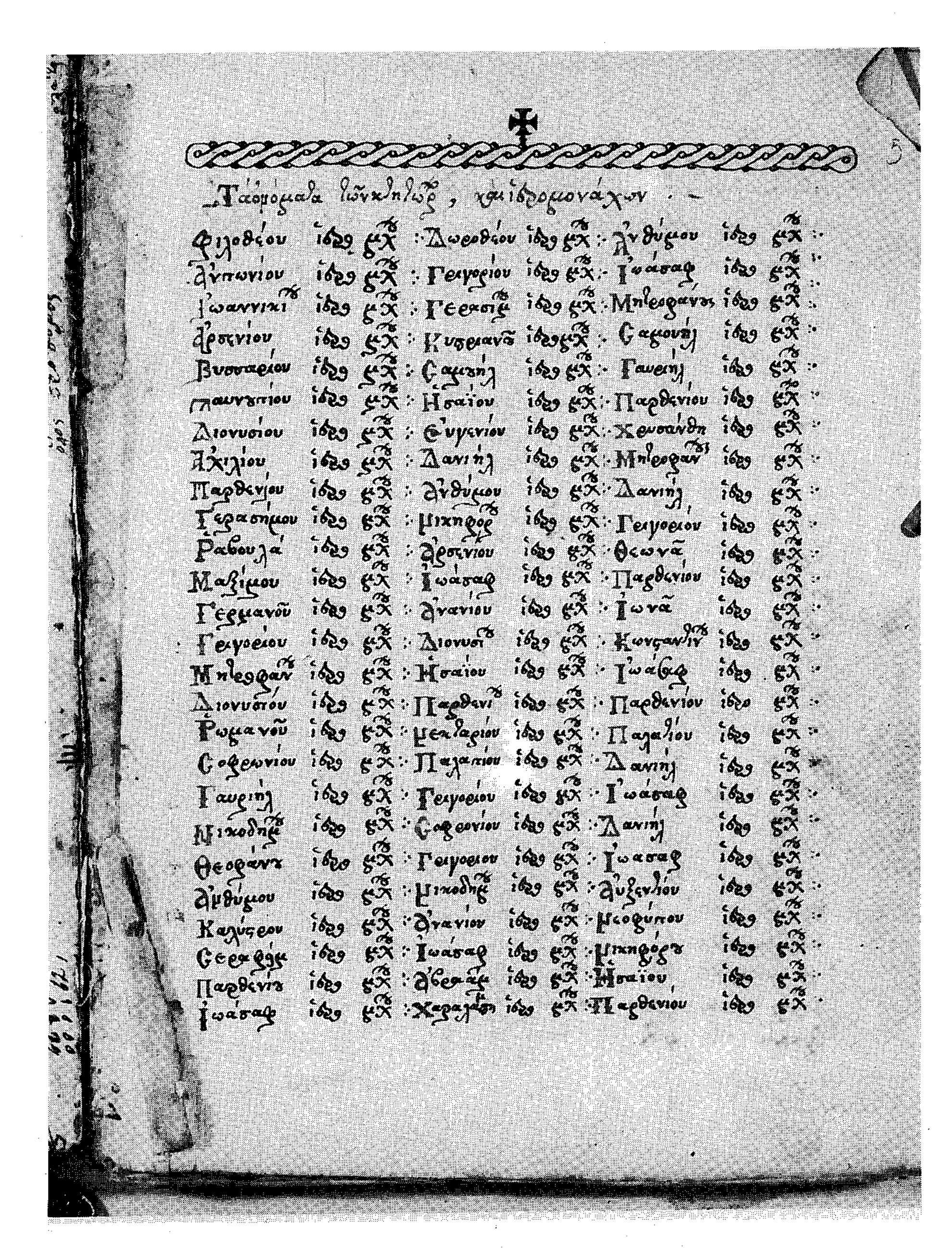

ΚΩΔΙΞ 68, σελ. 24 - 25 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

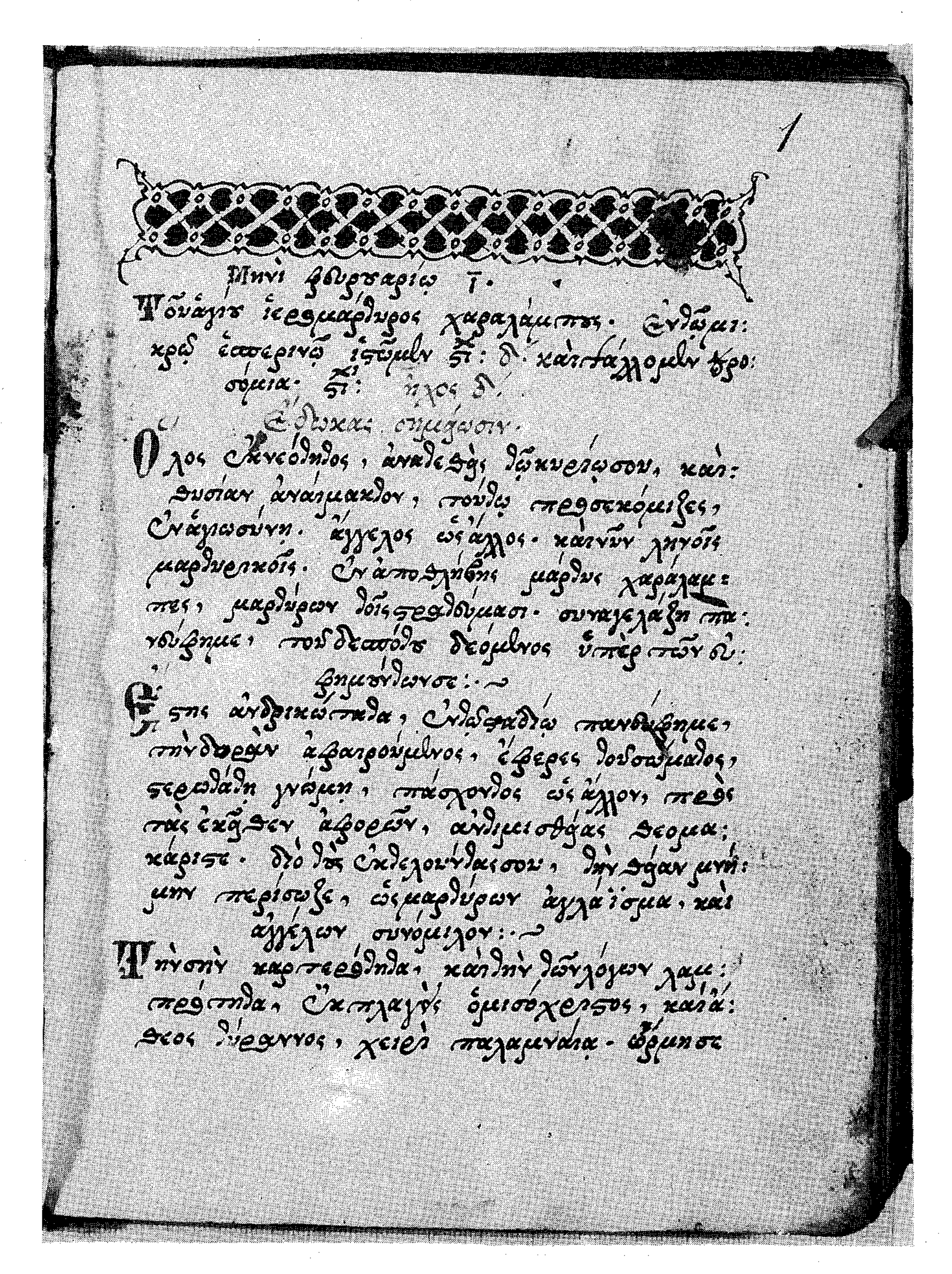
ΚΩΔΙΞ **69,** φ. 44β, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Γεωργίου υἱοῦ Κωνσταντίνου ἱερέως ἐκ Σιατίστης (ΙΗ΄ αἰ.). Βλ. καὶ πίν 11.

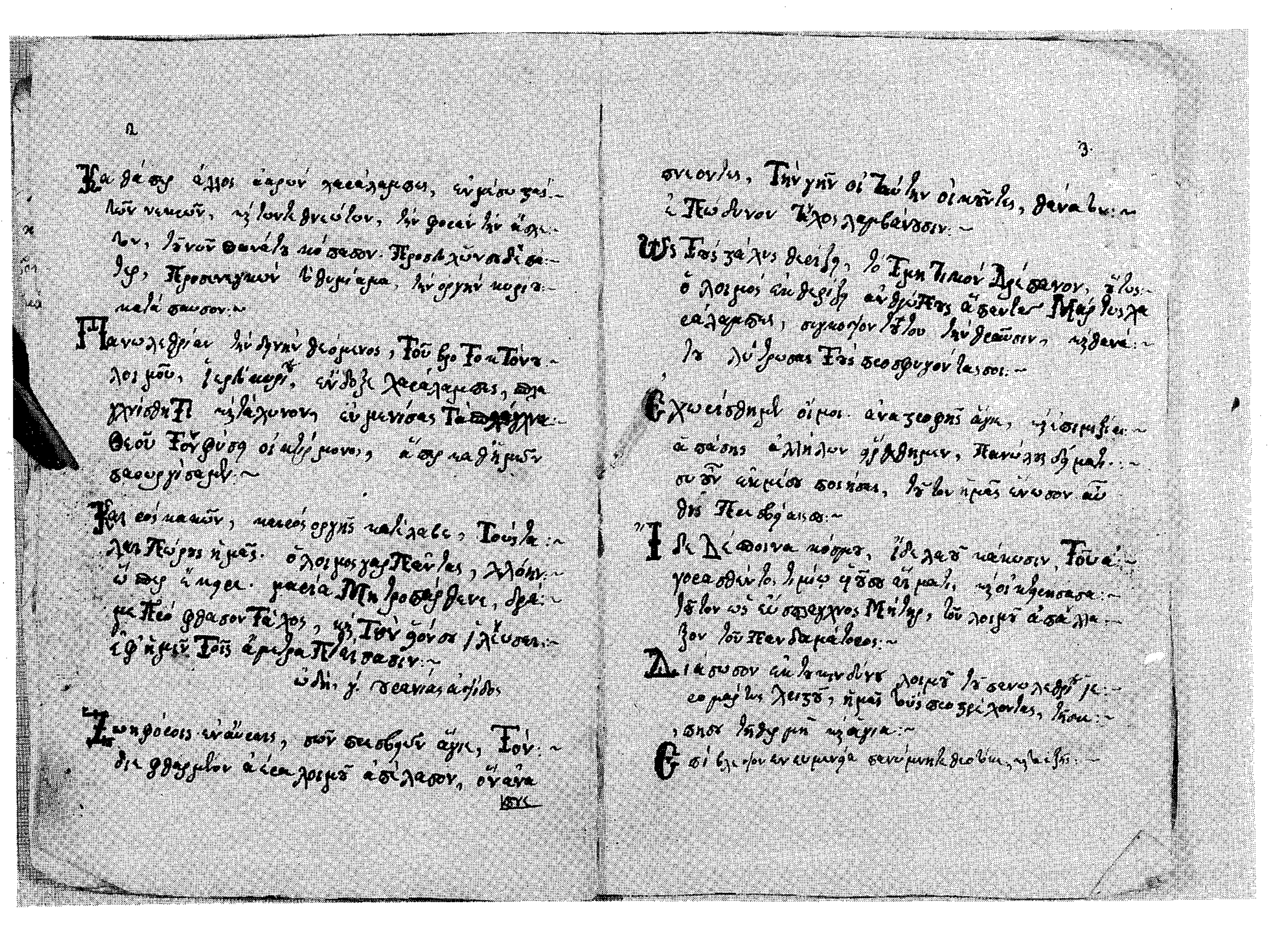
ΚΩΔΙΞ **71**, σελ. 5 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Παρρησία τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Στεφάνου. 1843).

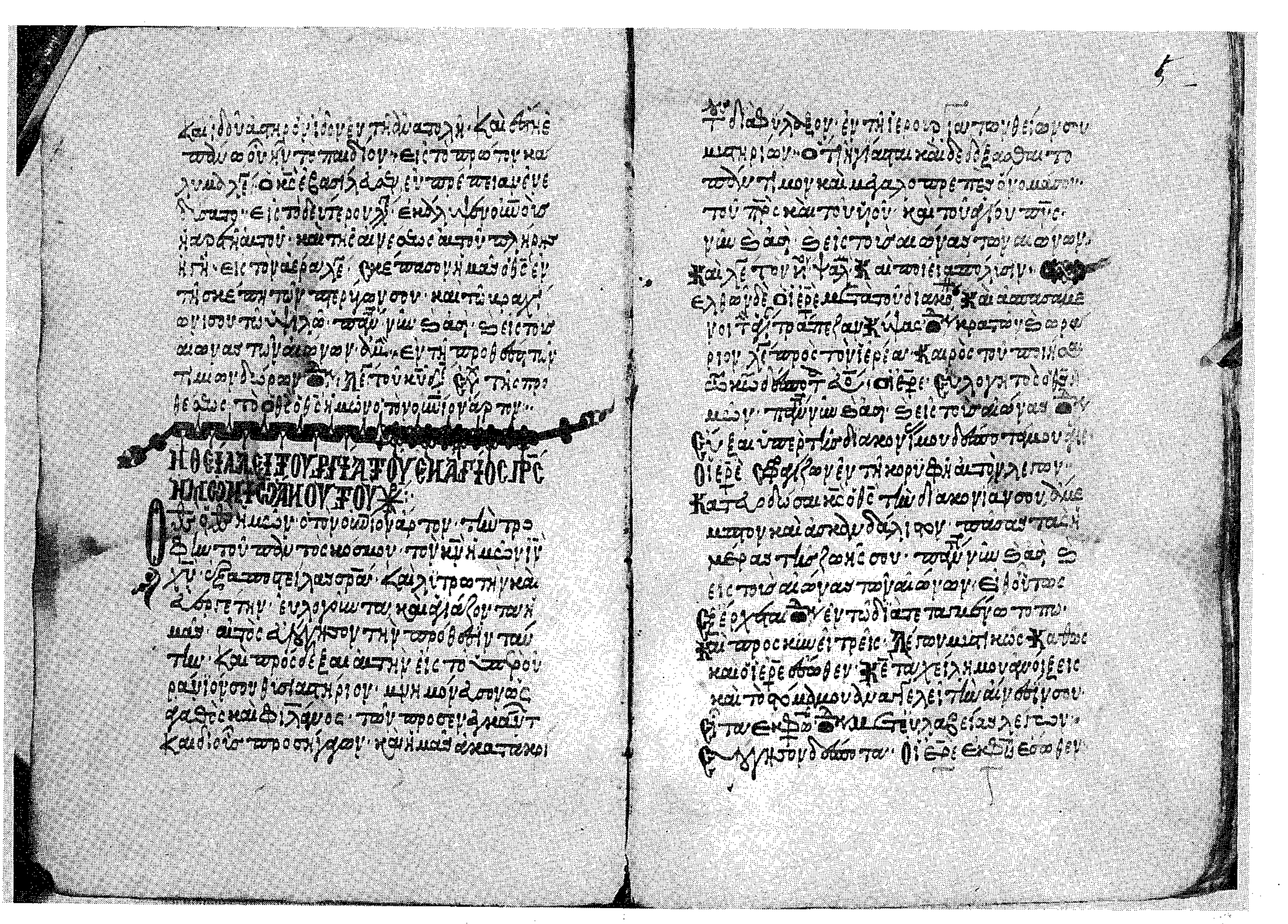
ΚΩΔΙΞ 72, φ. 5α: δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Βιβλίον προθέσεως τῆς Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου. ΙΗ/ΙΘ΄ αἰ.).

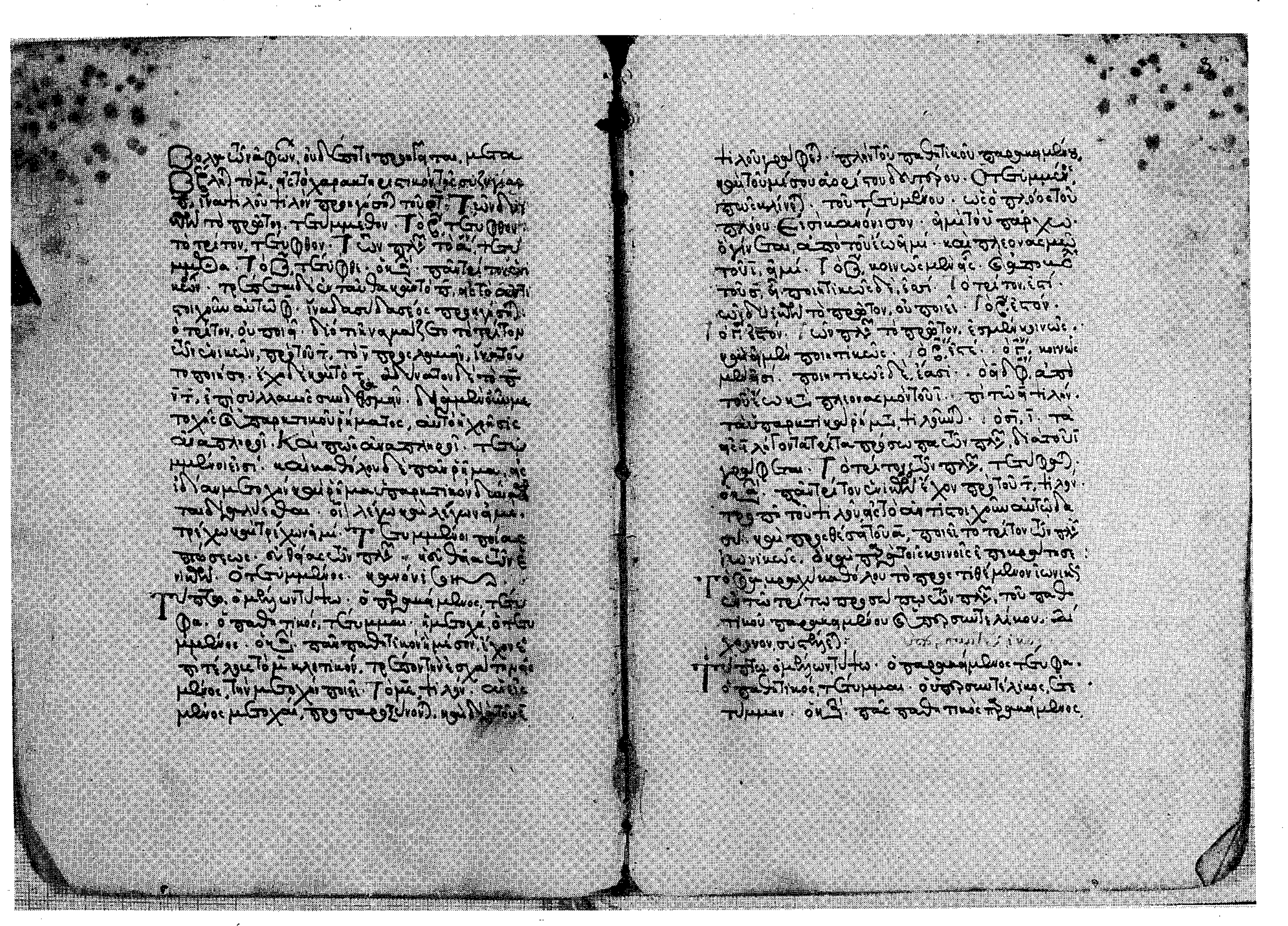
ΚΩΔΙΞ 73, φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Θεοδόσιος ἱερομόν. (1745).

ΚΩΔΙΞ 74, σελ. 2 - 3 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΘ' αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 75, φφ. 4β - 5α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

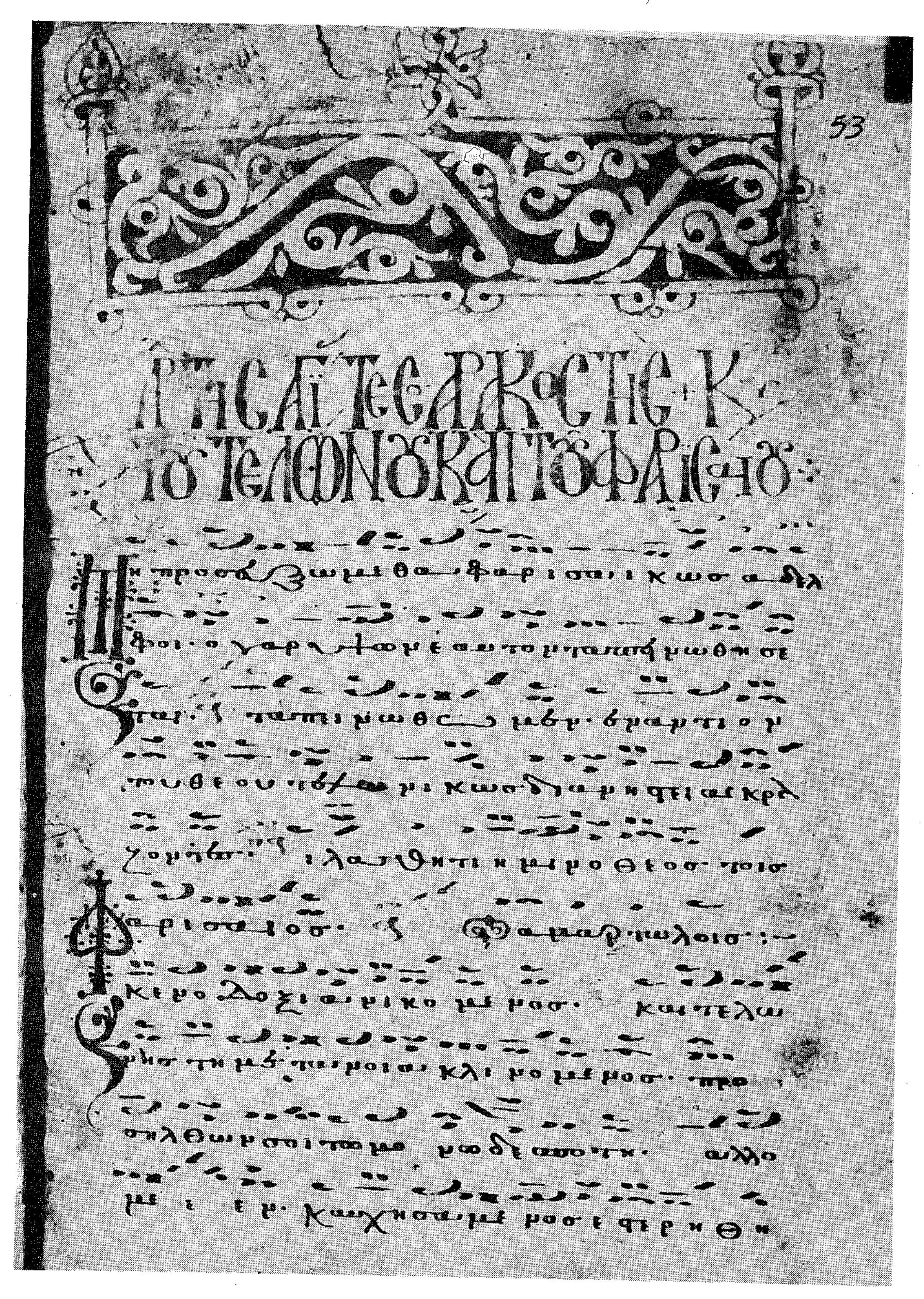

ΚΩΔΙΞ 76, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

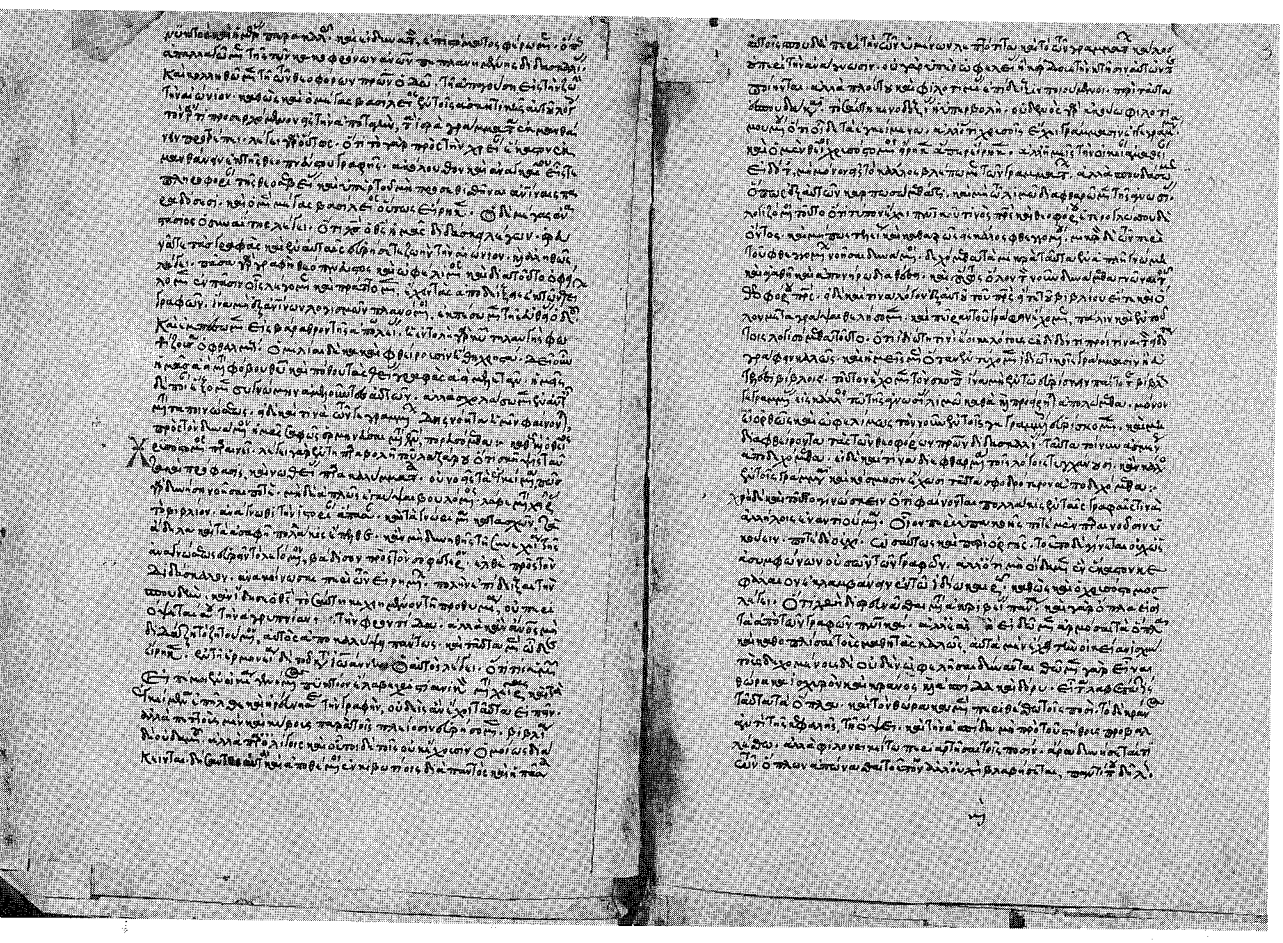
ΚΩΔΙΞ 77, φφ. 21β - 22α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **77**, φ. 62α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ´ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **79,** φ. 53α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΕ΄ αἰ.).

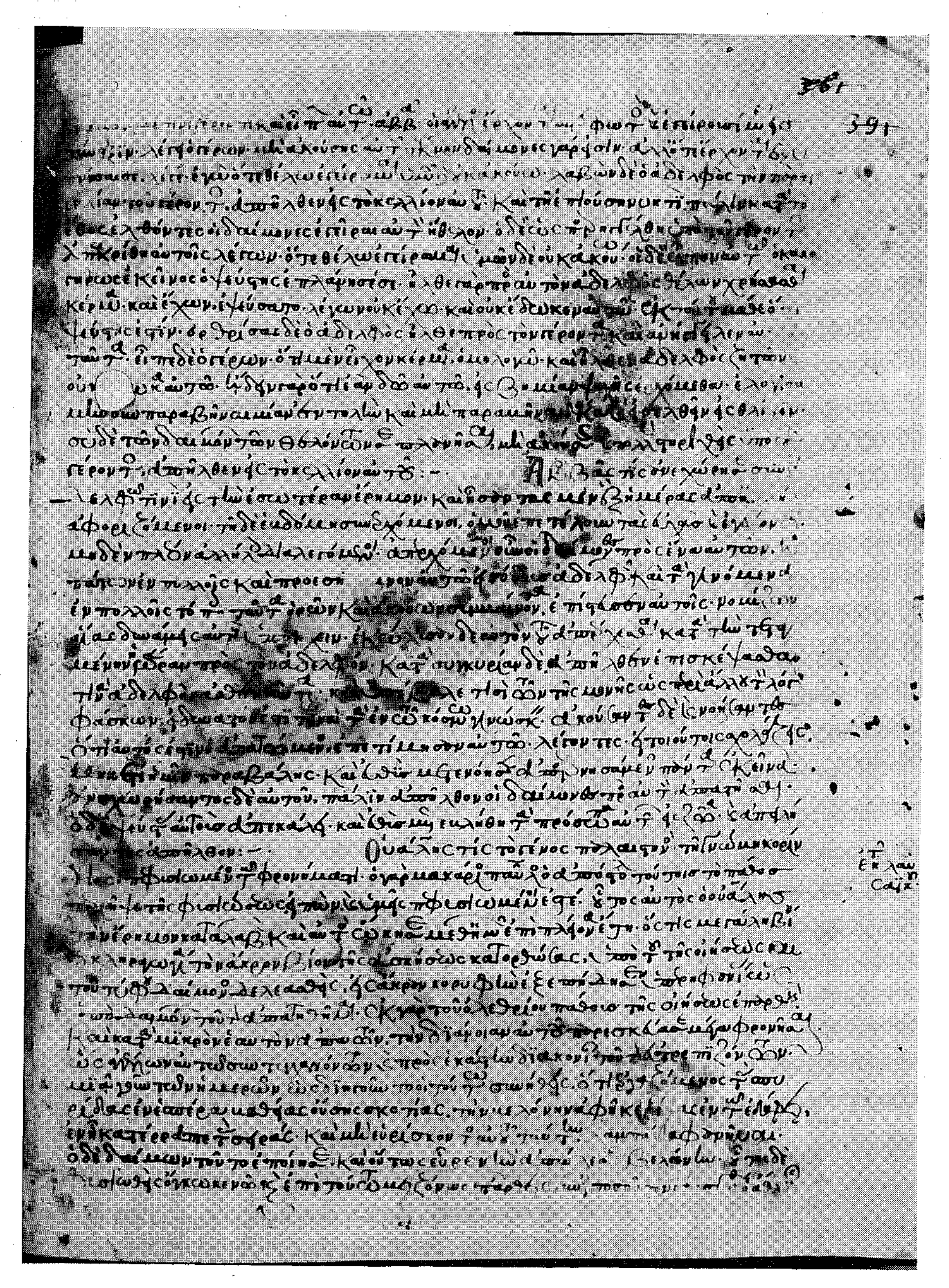
ΚΩΔΙΞ **83**, φ. 1α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ἀκέφαλον, ΙϚ' αἰ.).

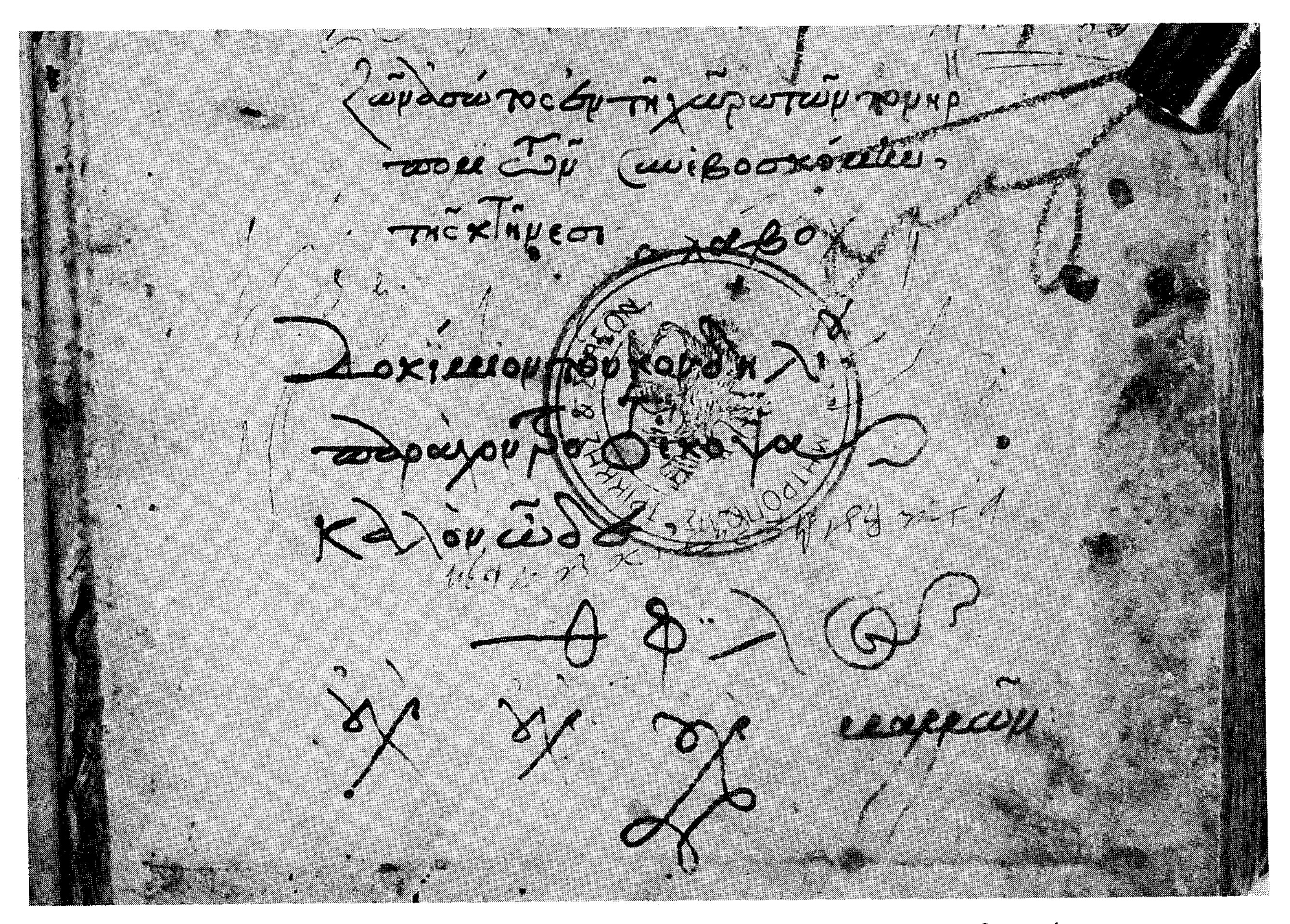
ΚΩΔΙΞ 83, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Ις΄ αἰ.).

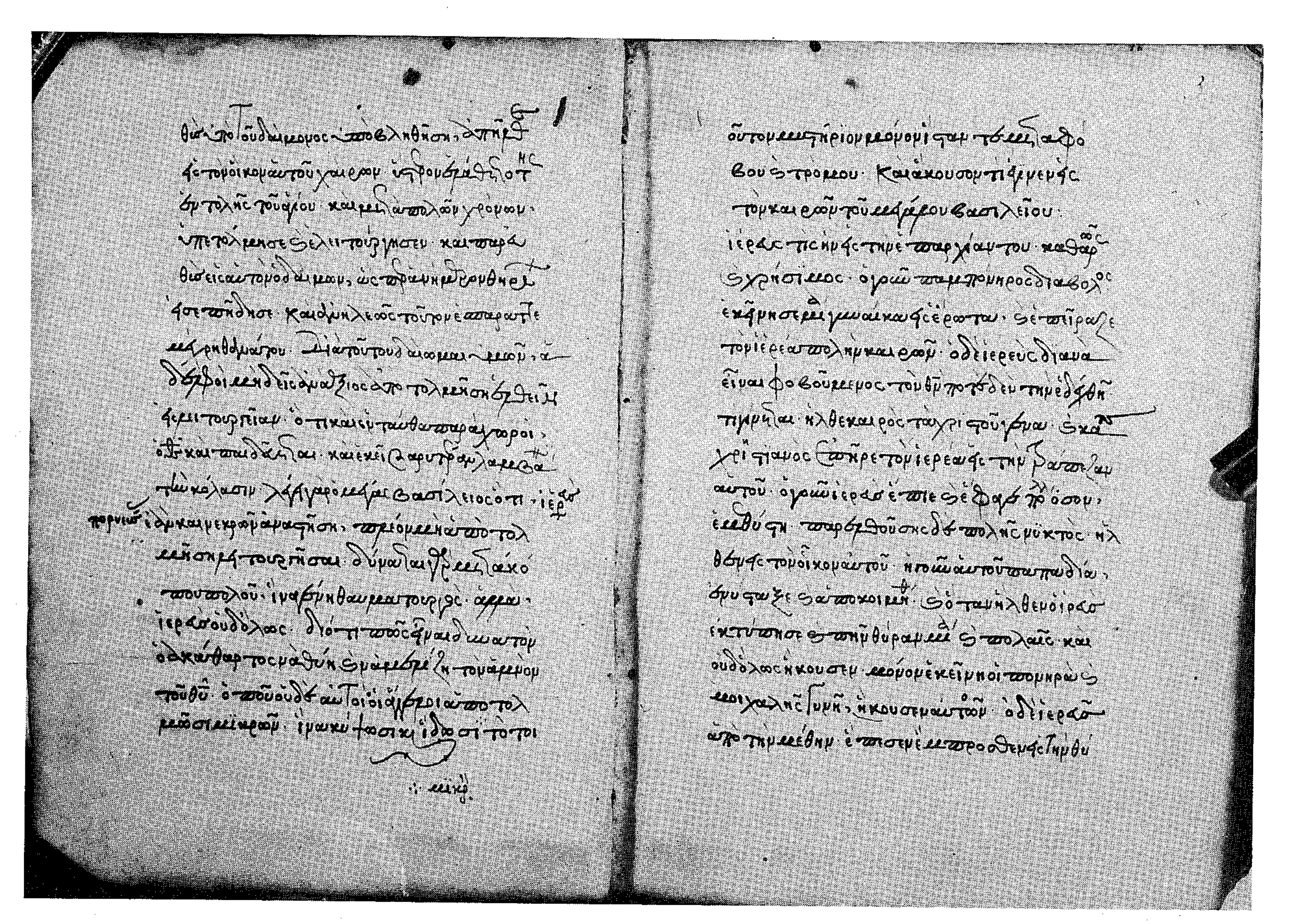
ΚΩΔΙΞ **84**, φ. 72α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΓ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **84,** φ. 73α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΓ΄ αἰ.).

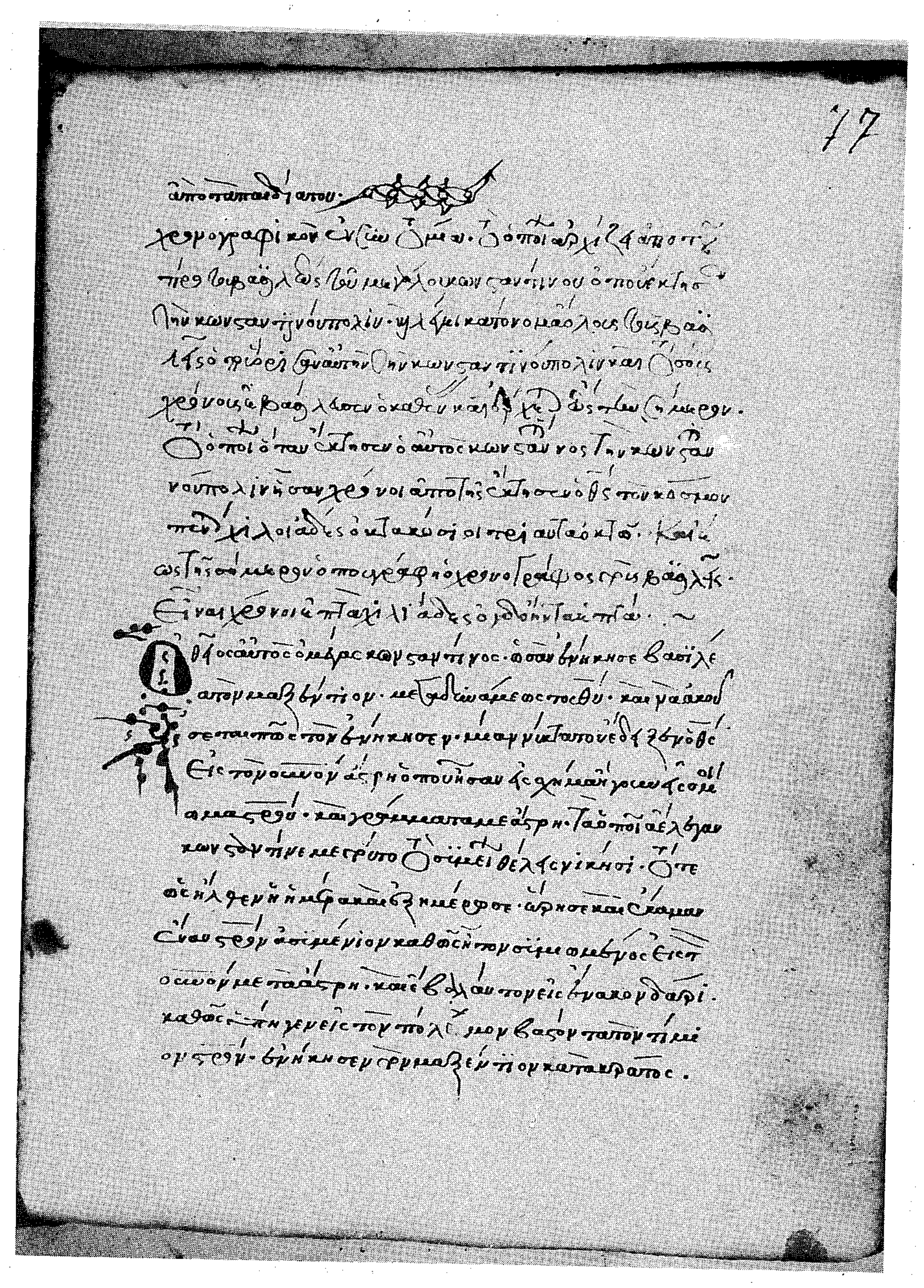
ΚΩΔΙΞ 85, φ. 1α, ὅπου δοκίμιον κονδυλίου μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ κωδικογράφου Θεοφίλου (ΙϚ΄ αἰ.). Βλ. καὶ τὸν ἑπόμενον πίν. 127.

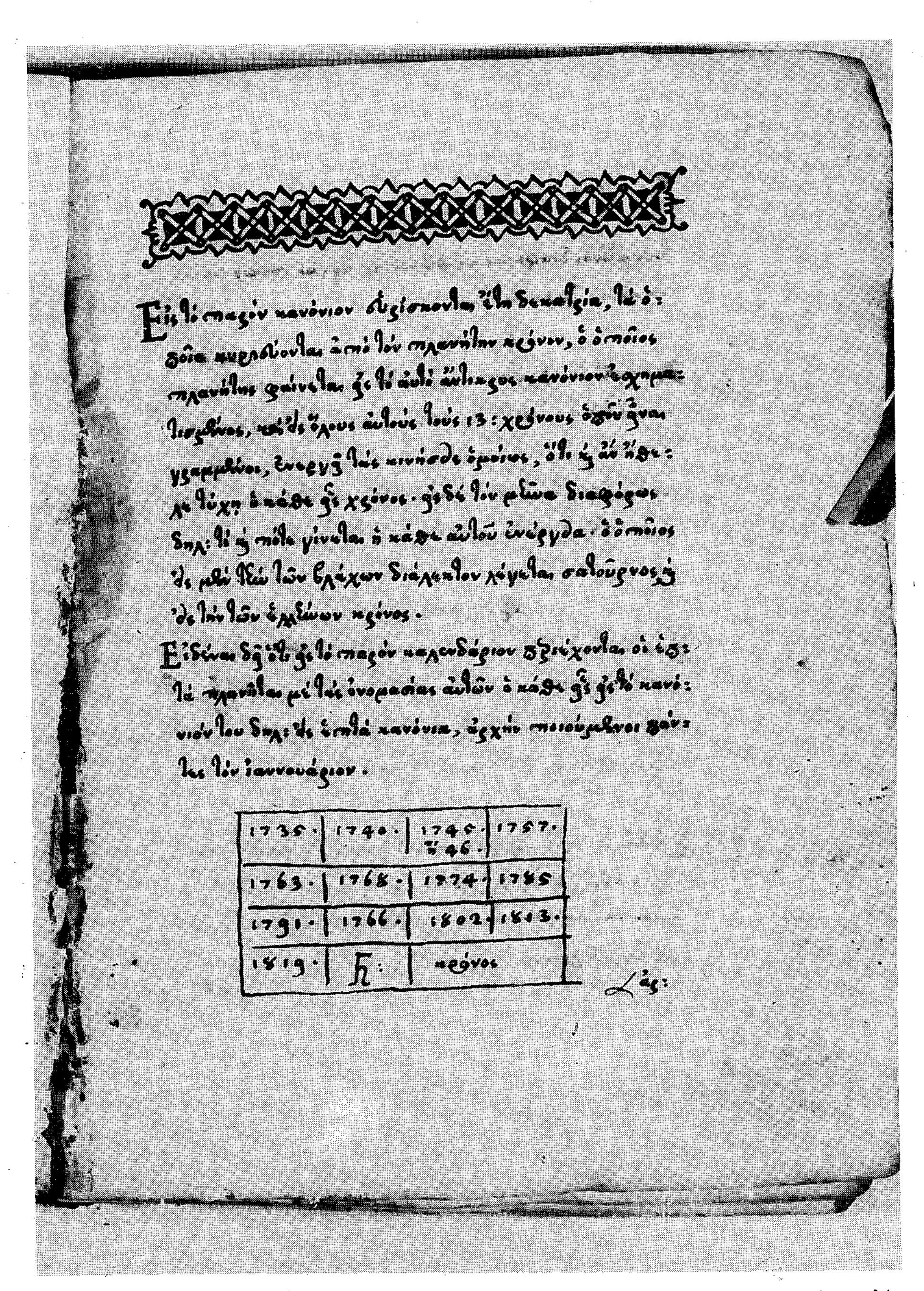
ΚΩΔΙΞ 85, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Θεοφίλου (ΙϚ΄ αἰ.). Βλ. καὶ τὸν προηγούμενον πίν. 126.

ΚΩΔΙΞ 85, φφ. 19β - 20α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Ἀνδρέου Λούτζου ἱερέως (1579).

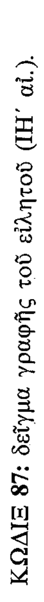

ΚΩΔΙΞ **85,** φ. 77α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ «Χρονογραφικοῦ ἐν συντομίᾳ». Κωδικογράφος Ἀνδρέας Λοῦτζος ἱερεὺς (1579).

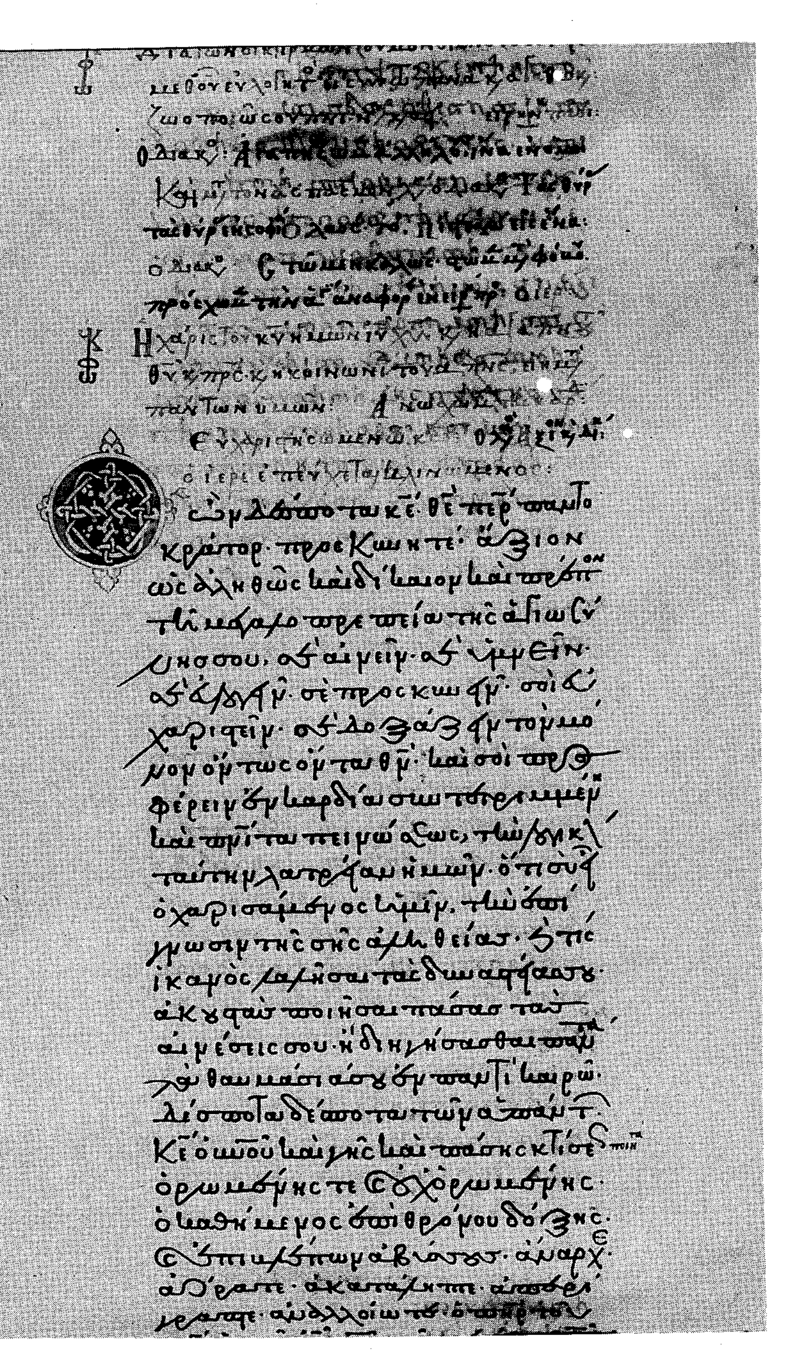

1735.	1740.	1745. ἢ 46.	1757.
1763.	1768.	1774.	1785
1791.	1766.	1802.	1813.
1819.	Η:	χρόνοι	

ΚΩΔΙΞ **86**, φ. 13α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου. Κωδικογράφος Ἀναστάσιος Σουγδουρῆς (1780).

ΚΩΔΙΞ 87: δεῖγμα γραφῆς τοῦ εἰλητοῦ (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 88: δεῖγμα γραφῆς τοῦ εἰλητοῦ (Λειτουργία Ἰω. Χρυσοστόμου, ΙΒ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 88: δεῖγμα γραφῆς τοῦ εἱλητοῦ (Λειτουργία Ἰω. Χρυσοστόμου, ΙΒ΄ αἰ.).

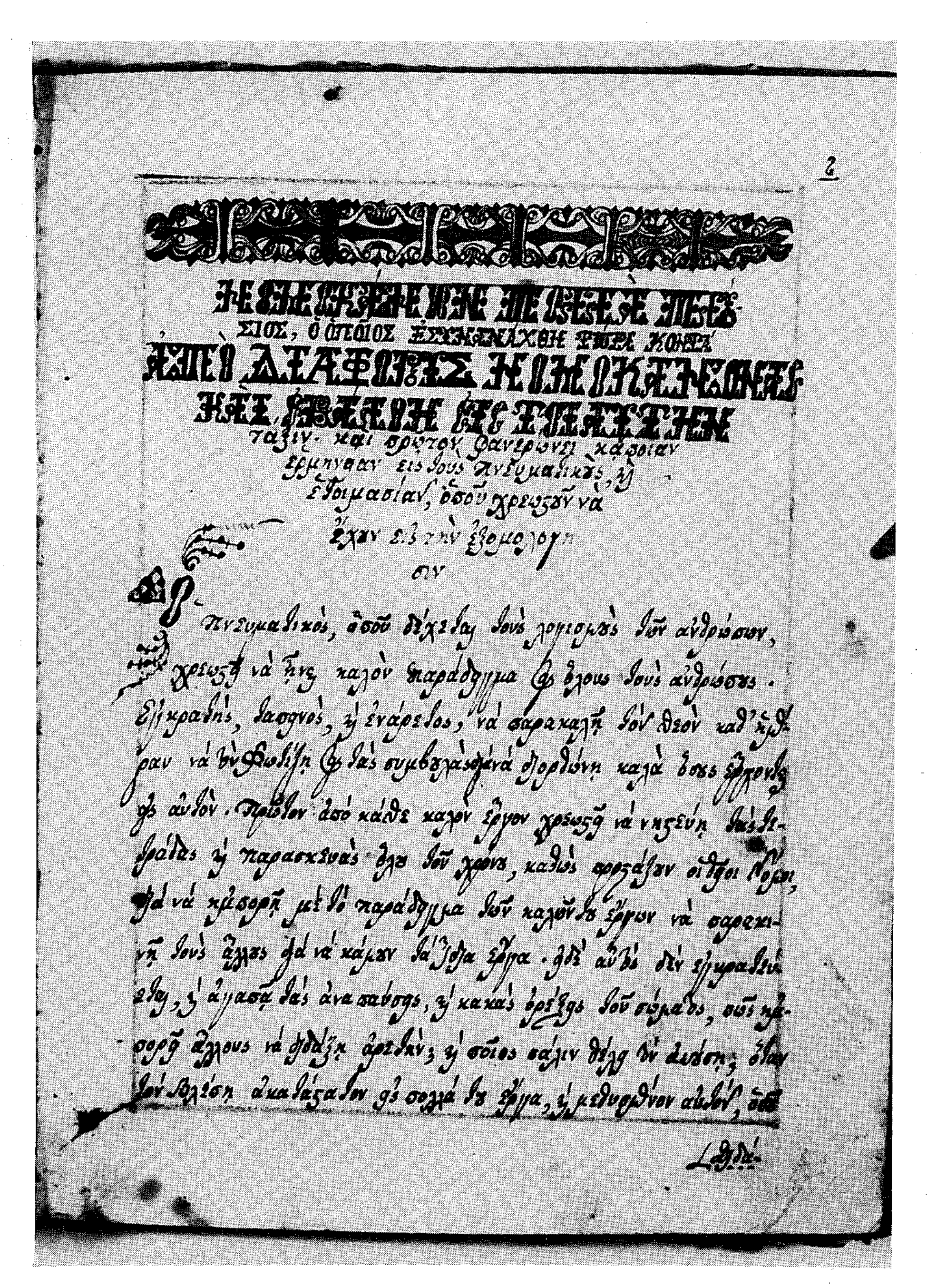
ΚΩΔΙΞ **90,** φ. 2β, ὅπου αὐτόγραφον σημείωμα (ἔτ. 1835) τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας τῆς Φιλίππου Παλαιστίνης Ἀγαθαγγέλου. Βλ. καὶ τὸν πίν. 102.

ΚΩΔΙΞ 90, φ. 3α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τῆς καταγραφῆς τῶν ἁγίων λειψάνων κλπ. τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου (ΙΗ΄/ΙΘ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **90,** φ. 20β, ὅπου ἀντίγραφον ὑπομνήματος (ἔτ. 1786) τοῦ ἱερομονάχου τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου Ἀρσενίου.

ΚΩΔΙΞ 91, φφ. 130β - 131α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κώδικος (1697).

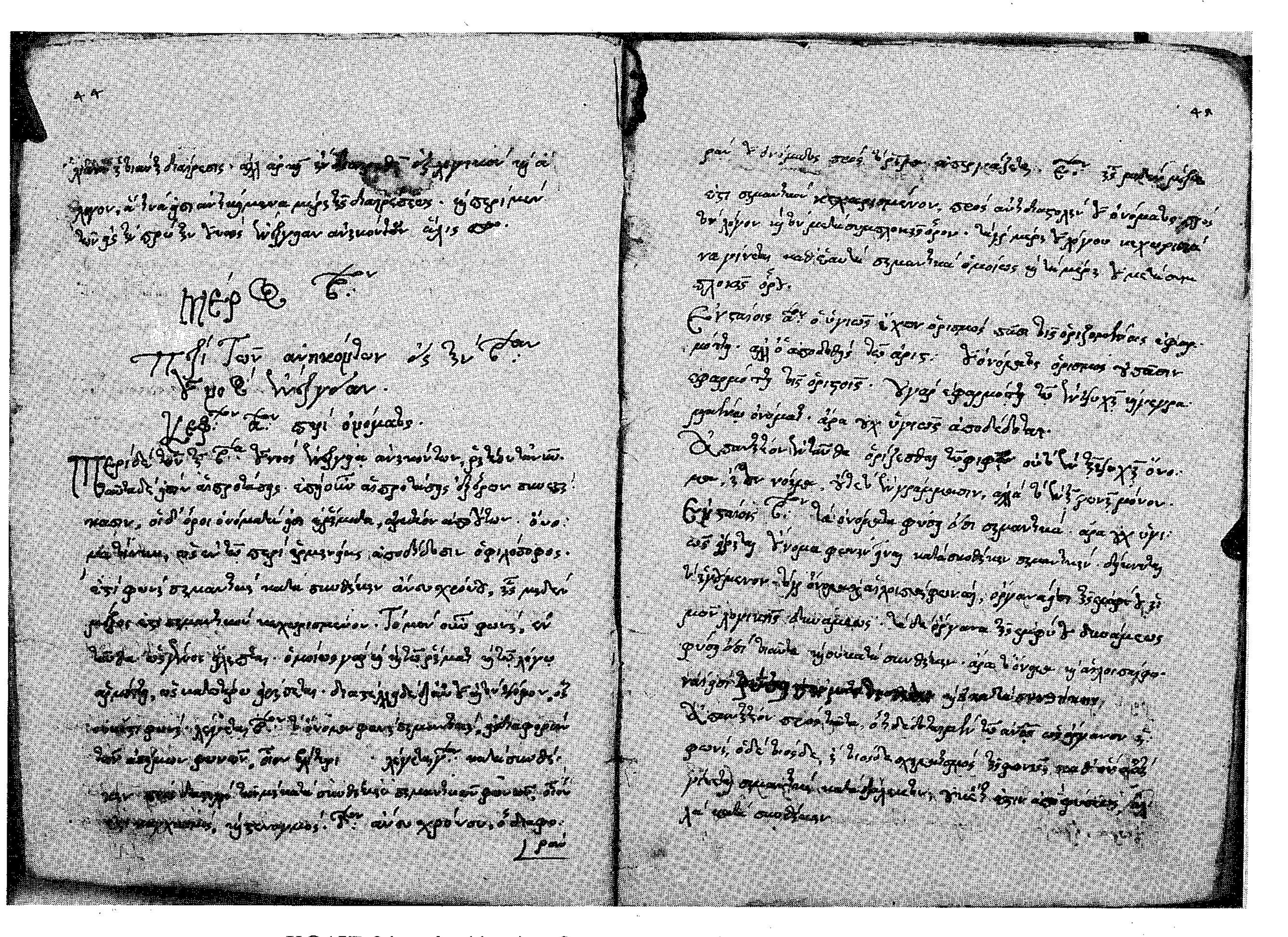
[illegible]

τάξιν· καὶ πρῶτον φανερώνει καθαρὰν
ἑρμηνείαν εἰς τοὺς πνευματικούς, καὶ
ἑτοιμασίαν, ὁποῦ χρειάζεται νὰ
ἔχουν εἰς τὴν ἐξομολόγη-
σιν

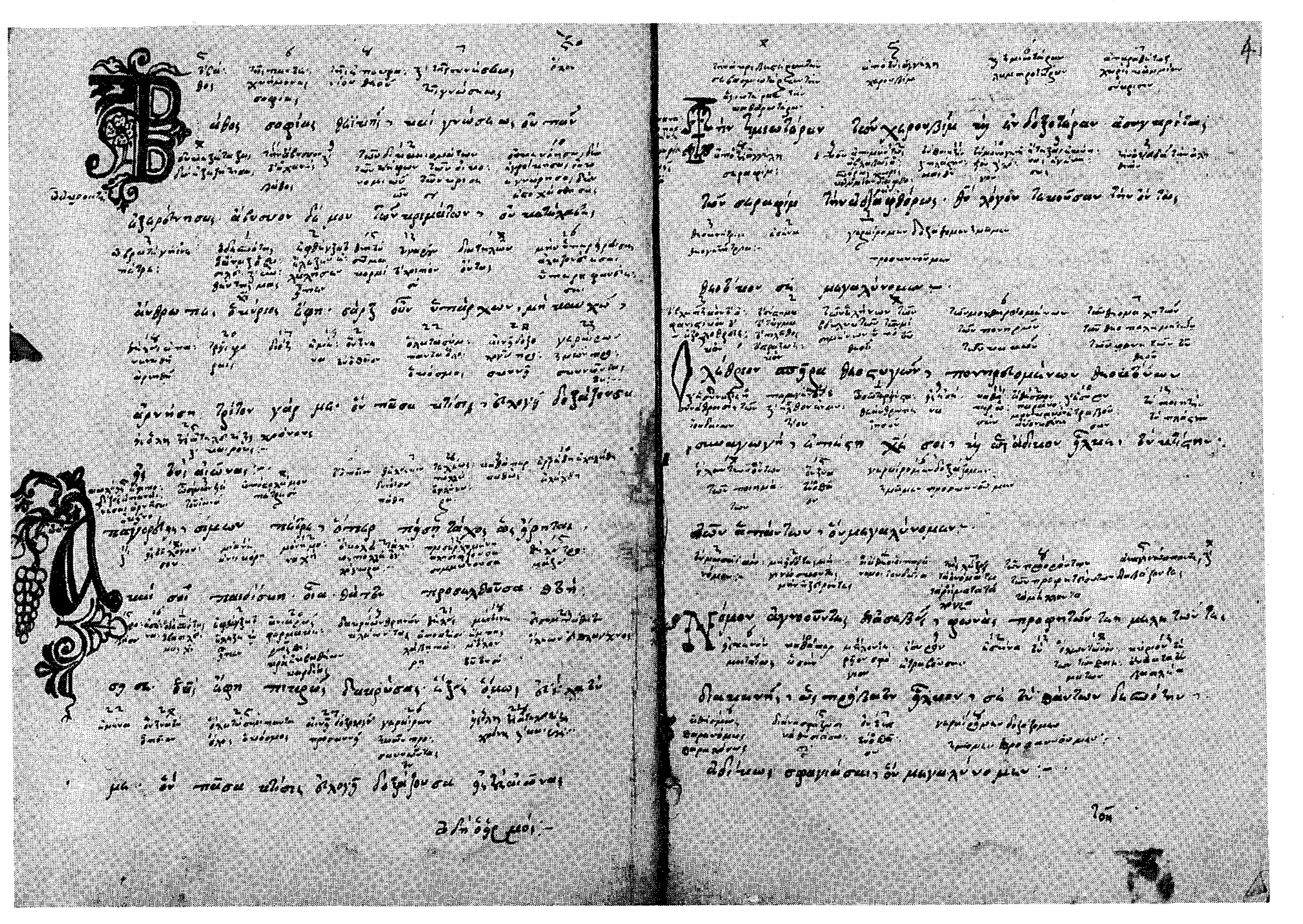
Ὁ πνευματικός, ὁποῦ δέχεται τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων,
χρειάζεται νὰ ἦναι καλὸν παράδειγμα εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

[illegible]

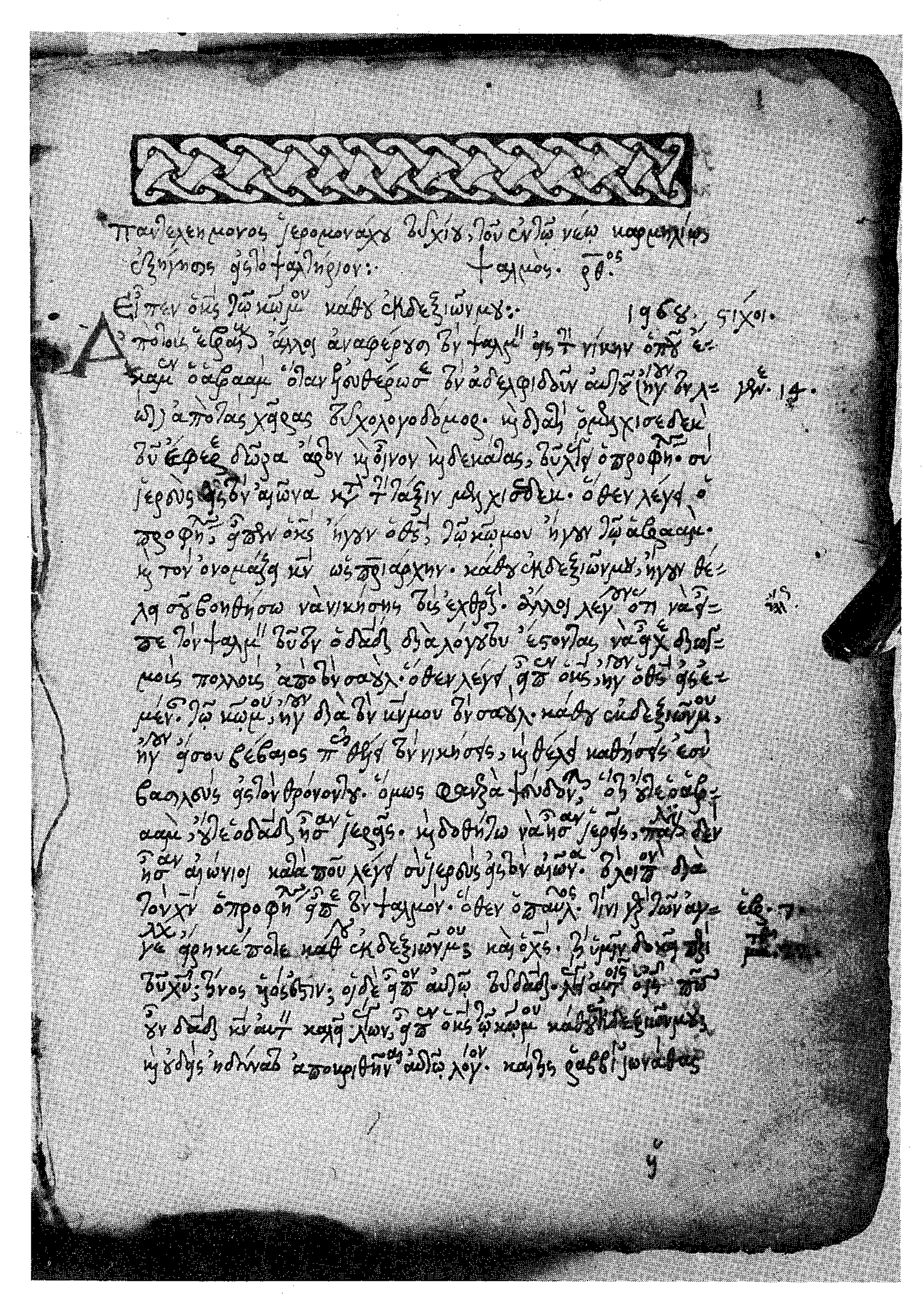
ΚΩΔΙΞ **92,** σελ. 1, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (1820).

ΚΩΔΙΞ 94, σελ. 44 - 45 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

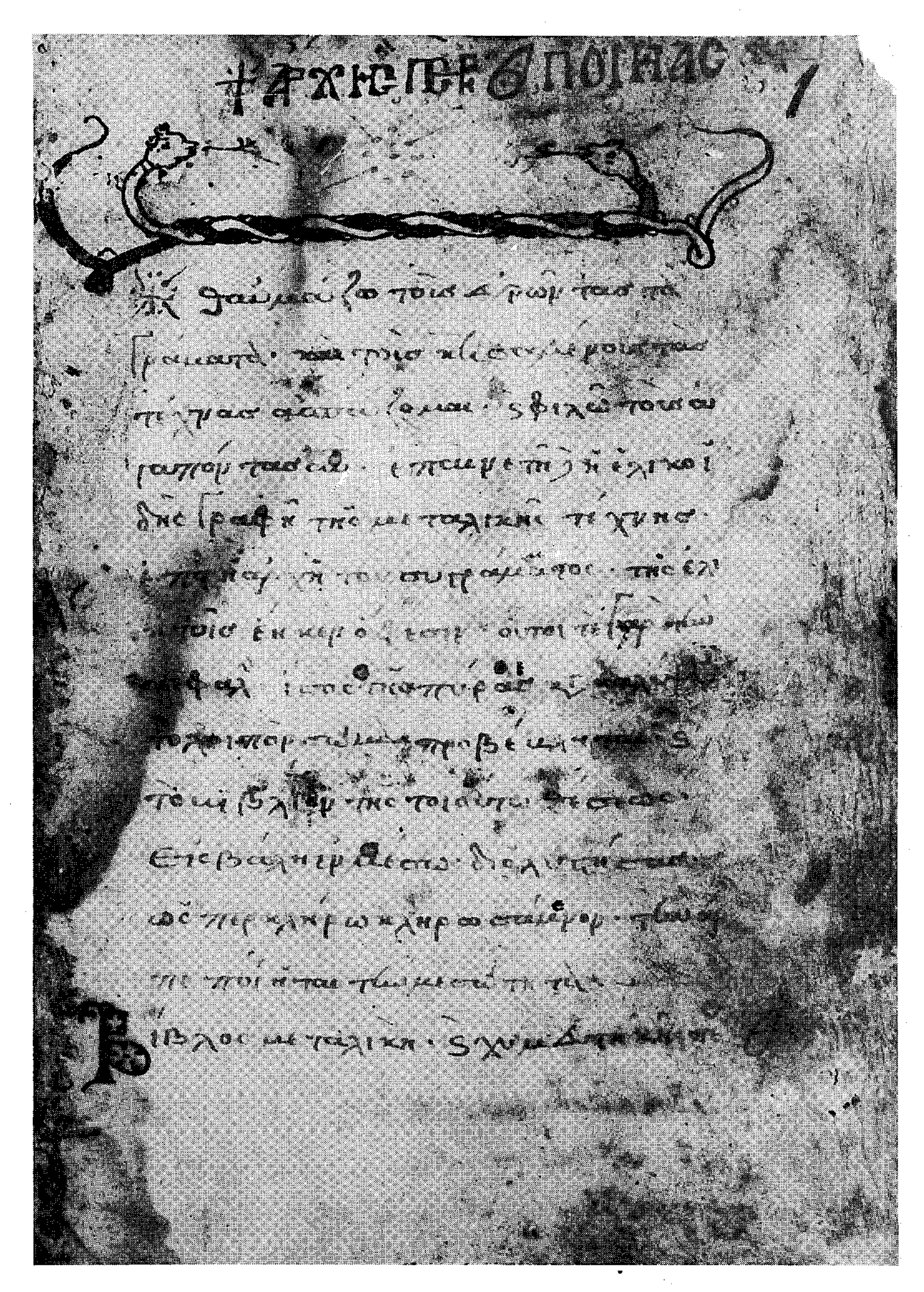

ΚΩΔΙΞ 95, φφ. 47β - 48α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

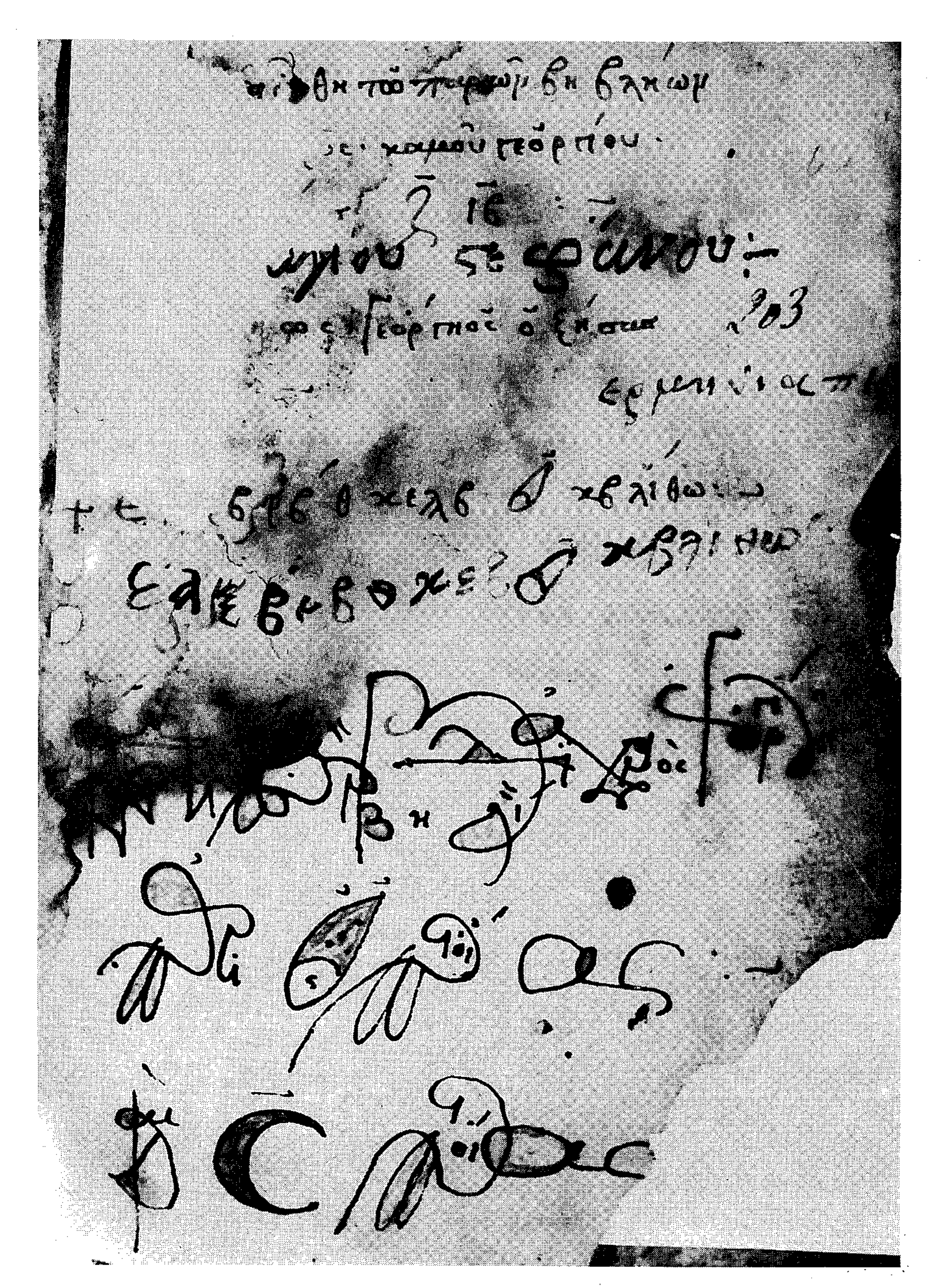
ΚΩΔΙΞ **96,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Νικόλαος ἱερεὺς ὁ Μιροκοβίτης (1682).

ΚΩΔΙΞ **96,** φ. 424β, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ τὰ σημειώματα τῶν κωδικογράφων Παντελεημόνονος ἱερομον. τοῦ Χίου (1646) καὶ Νικολάου ἱερέως τοῦ Μιροκοβίτου (1682).

ΚΩΔΙΞ **97**, φ. 1α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος Γεώργιος (1503/4).

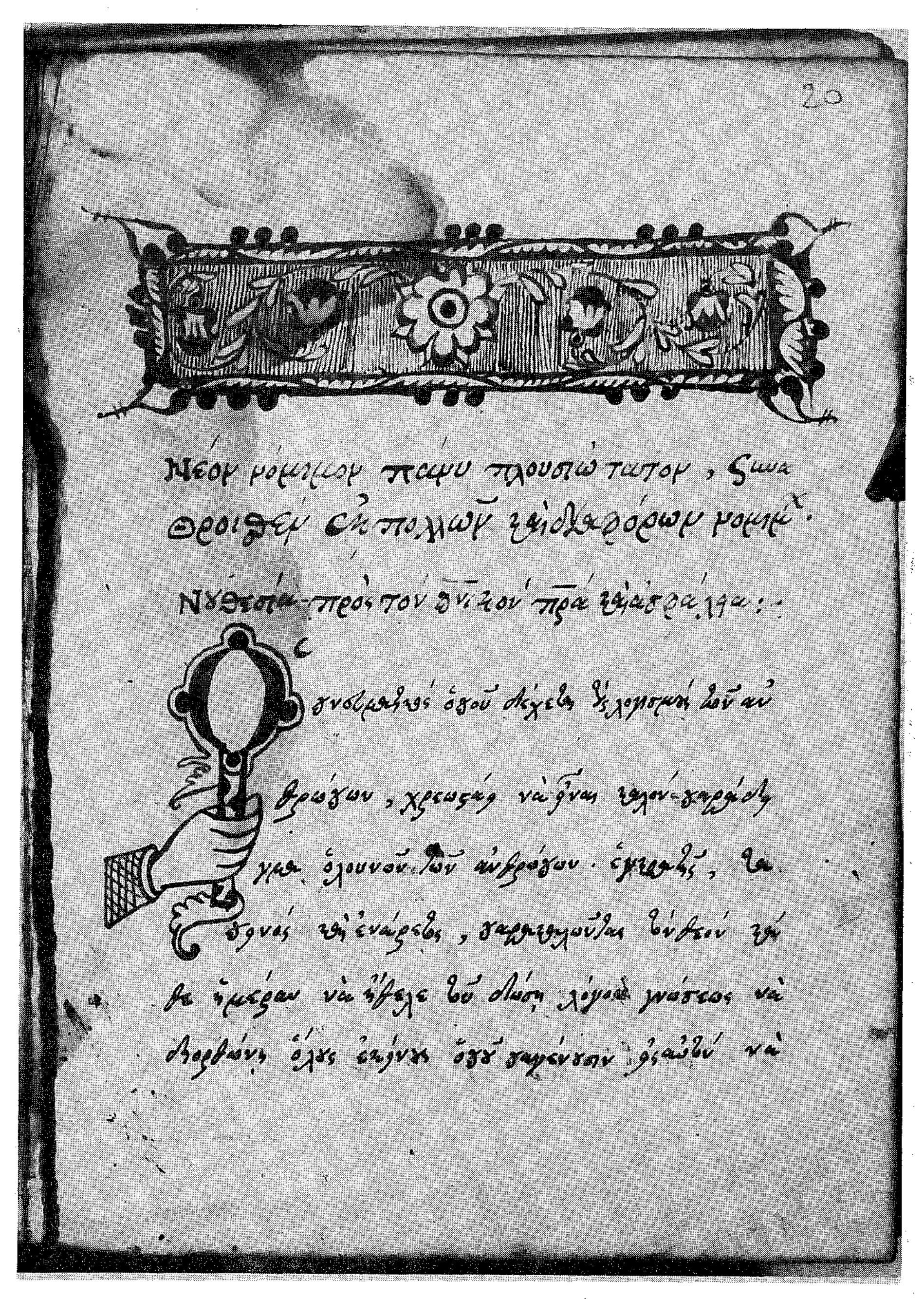
ΚΩΔΙΞ 97, φφ. 34β - 35α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κωδικογράφου Γεωργίου (1503/4).

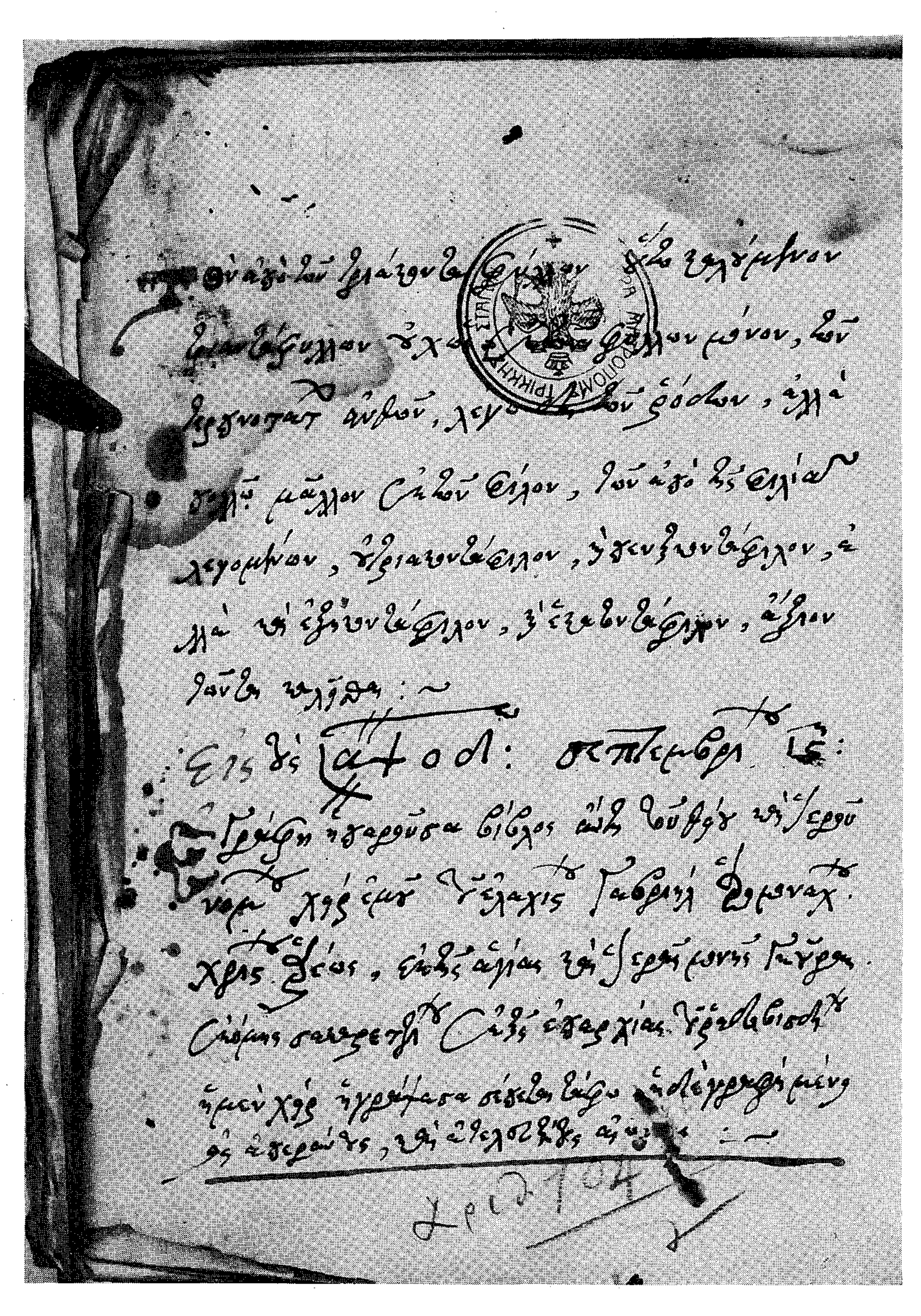
ΚΩΔΙΞ **97**, φ. 203α, ὅπου τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Γεωργίου (1503/4).

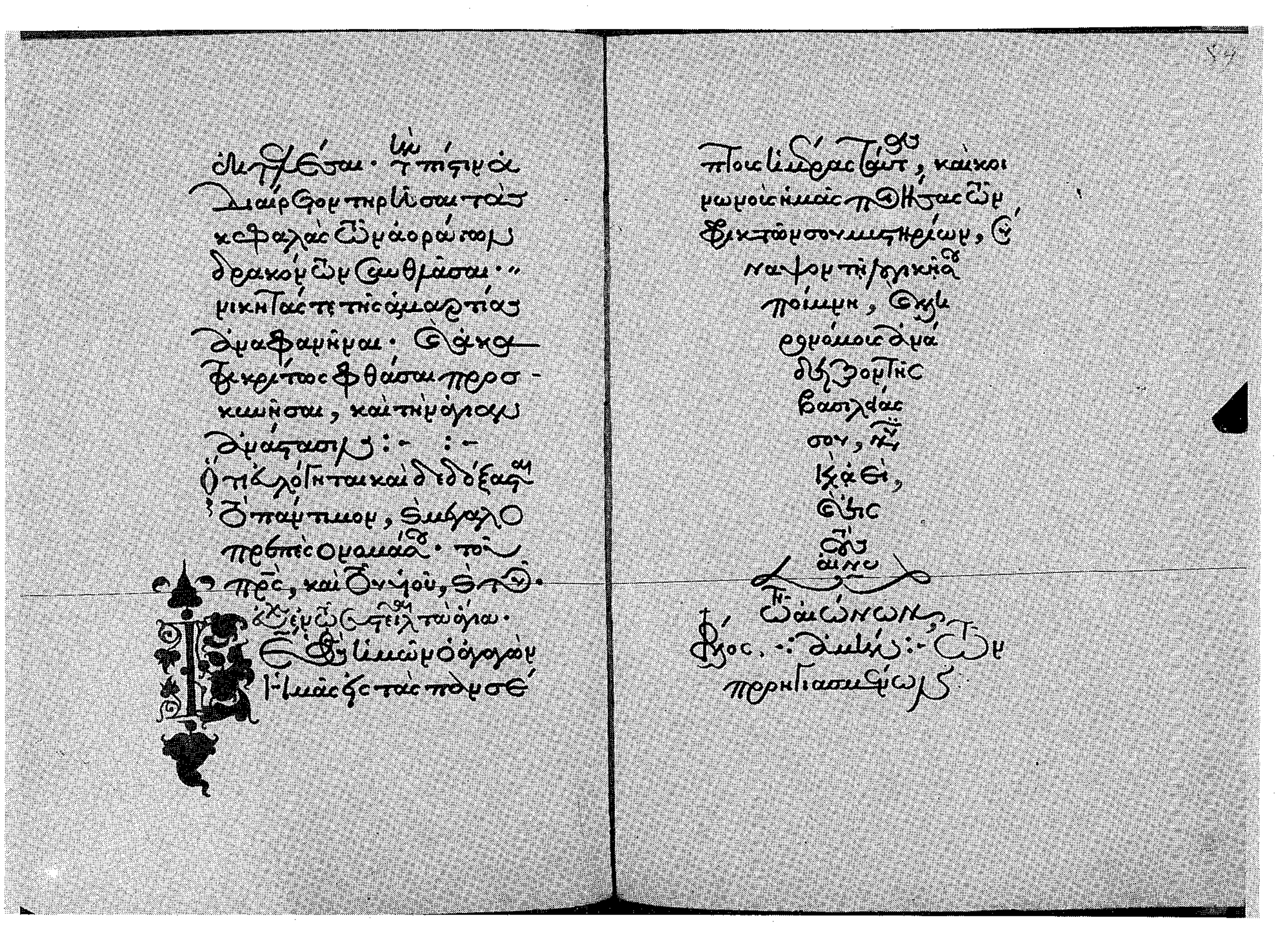
ΚΩΔΙΞ 101, φφ. 5β - 6α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΘ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **102,** φ. 20α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου. Κωδικογράφος Γαβριὴλ ἱερομόν. (1774).

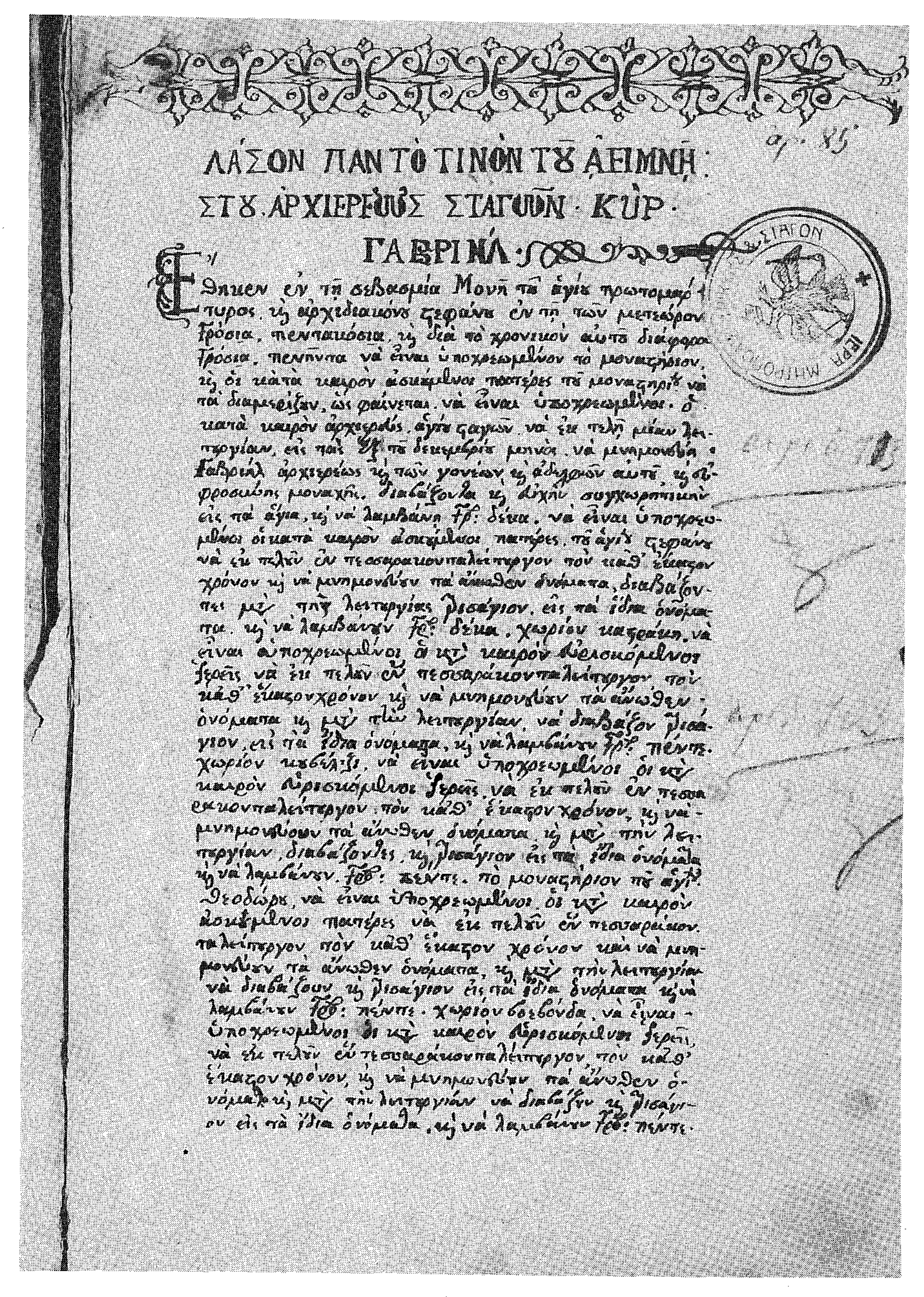

ΚΩΔΙΞ **102,** φ. 214β, ὅπου τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Γαβριὴλ (1774).

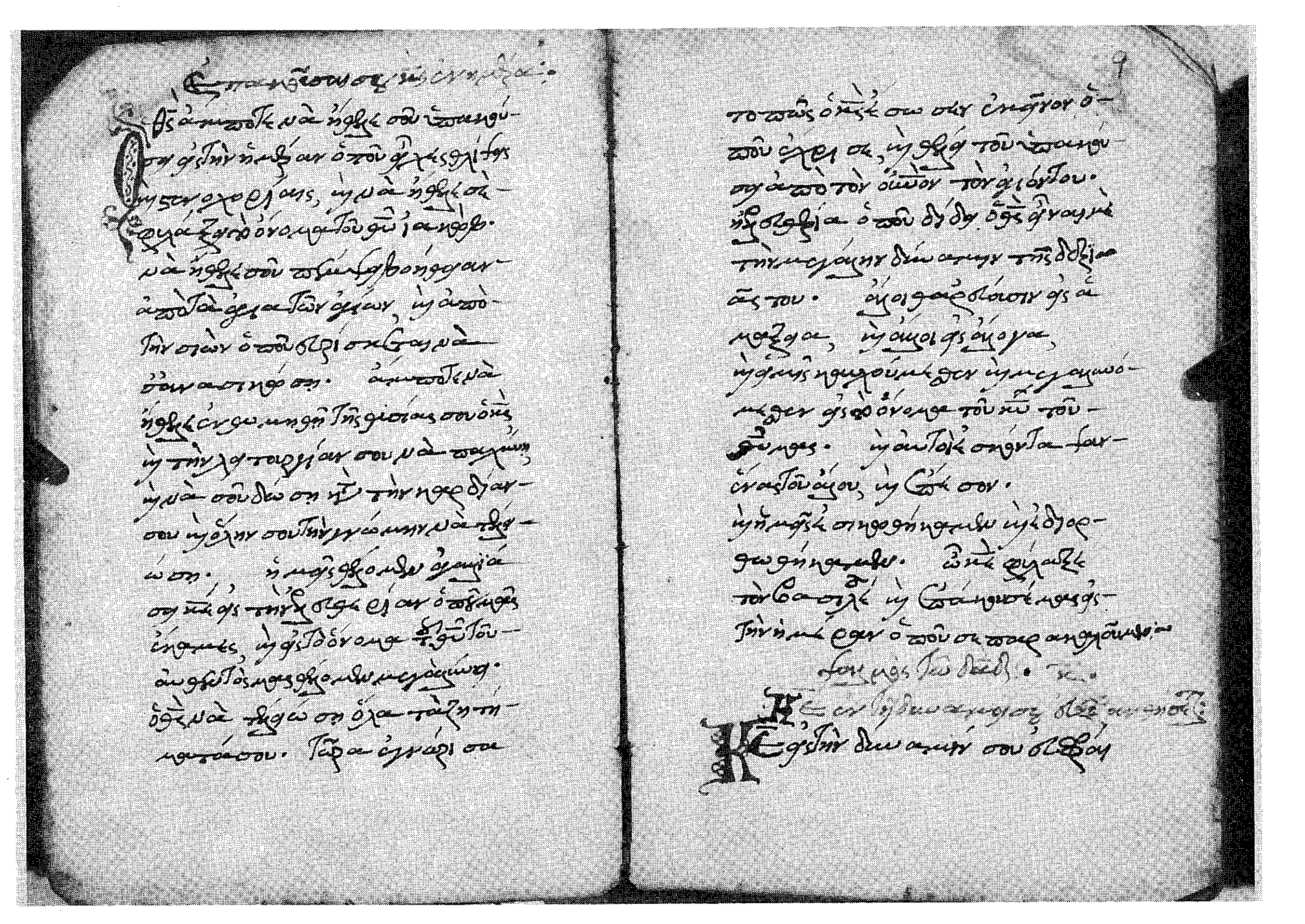

ΚΩΔΙΞ 103, φφ. 88β - 89α, ὅπου τὸ τέλος κειμένου (Λειτουργία Προηγιασμένων). Κωδικογράφος Ἰάκωβος ἀρχιερεὺς (1632). Πρβλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. ΜΒ΄ - Ξ΄.

ΚΩΔΙΞ **104,** φ. Αα : ἡ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου προθέσεως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ γραφέως Γεωργίου ἱερέως τοῦ σακελλαρίου Τρίκκης (1798).

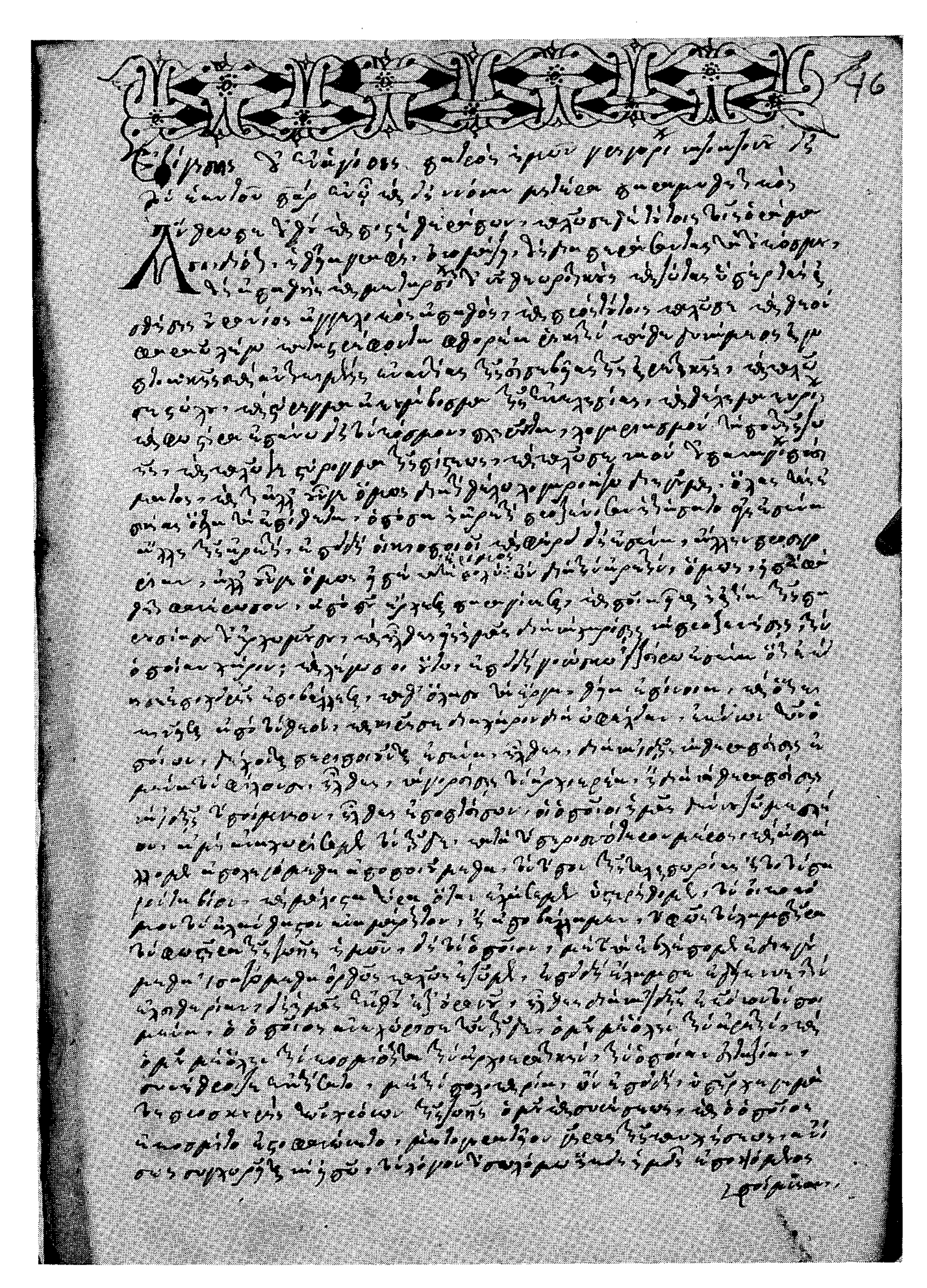
ΚΩΔΙΞ **105,** φ. Αα, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (βιβλίον προθέσεως). Γραφεὺς ἱερομόν. Θεοφάνης (ΙΘ΄ αἰ.).

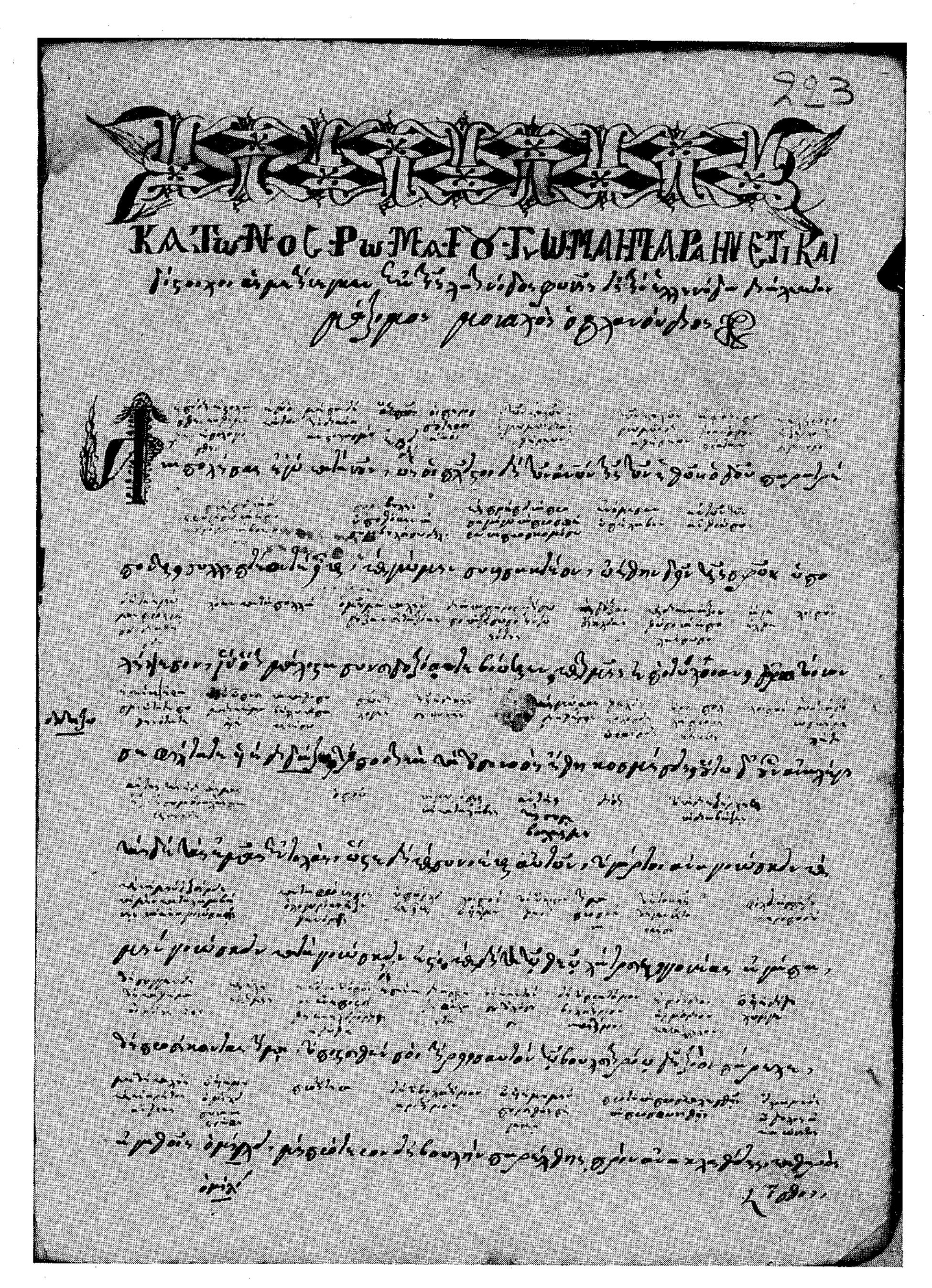
ΚΩΔΙΞ 108, φφ. 8β - 9α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

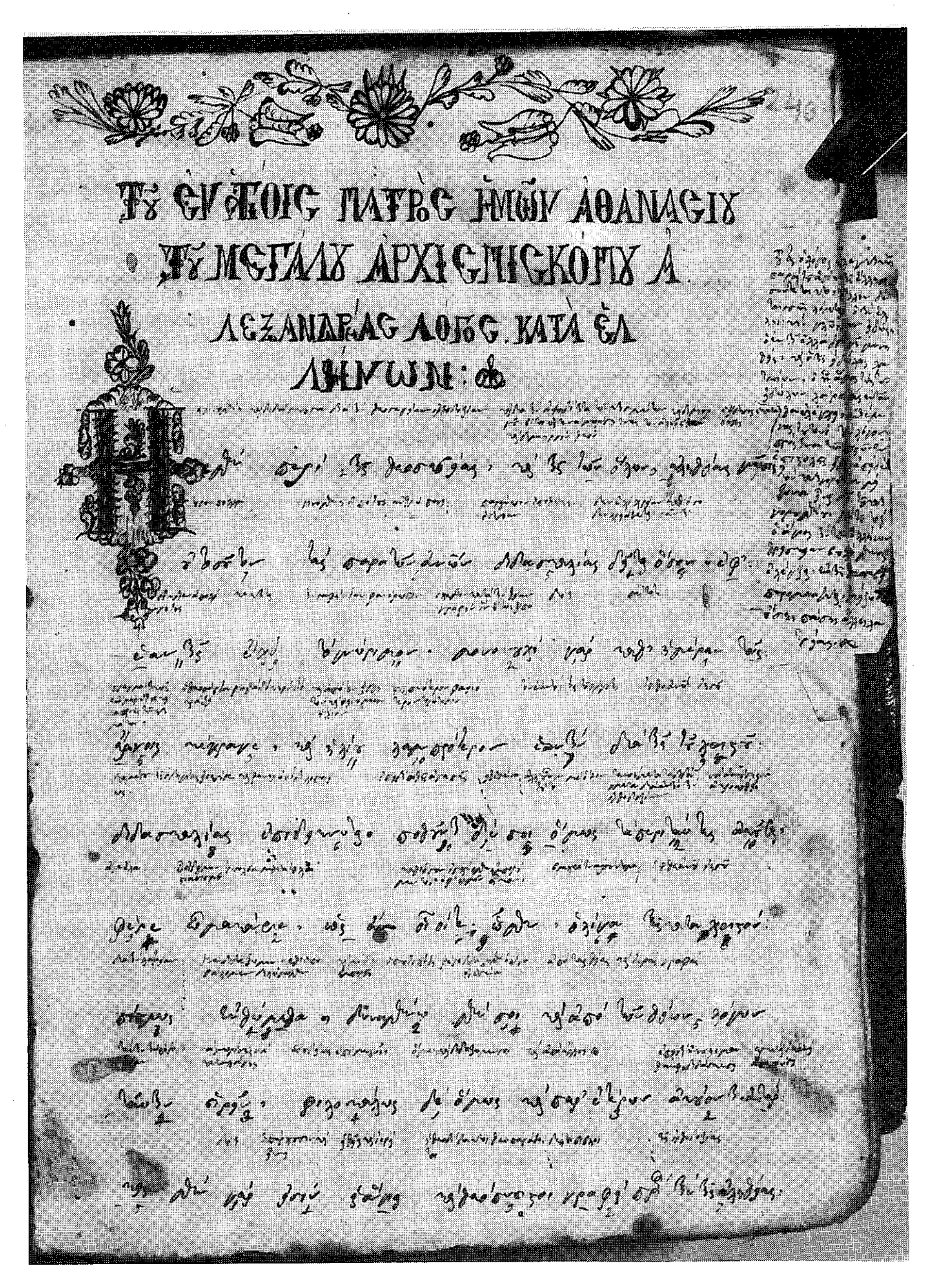
ΚΩΔΙΞ 109, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (βιβλίον προθέσεως, 1863). Βλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. ΞΑ΄ - ΞΒ΄.

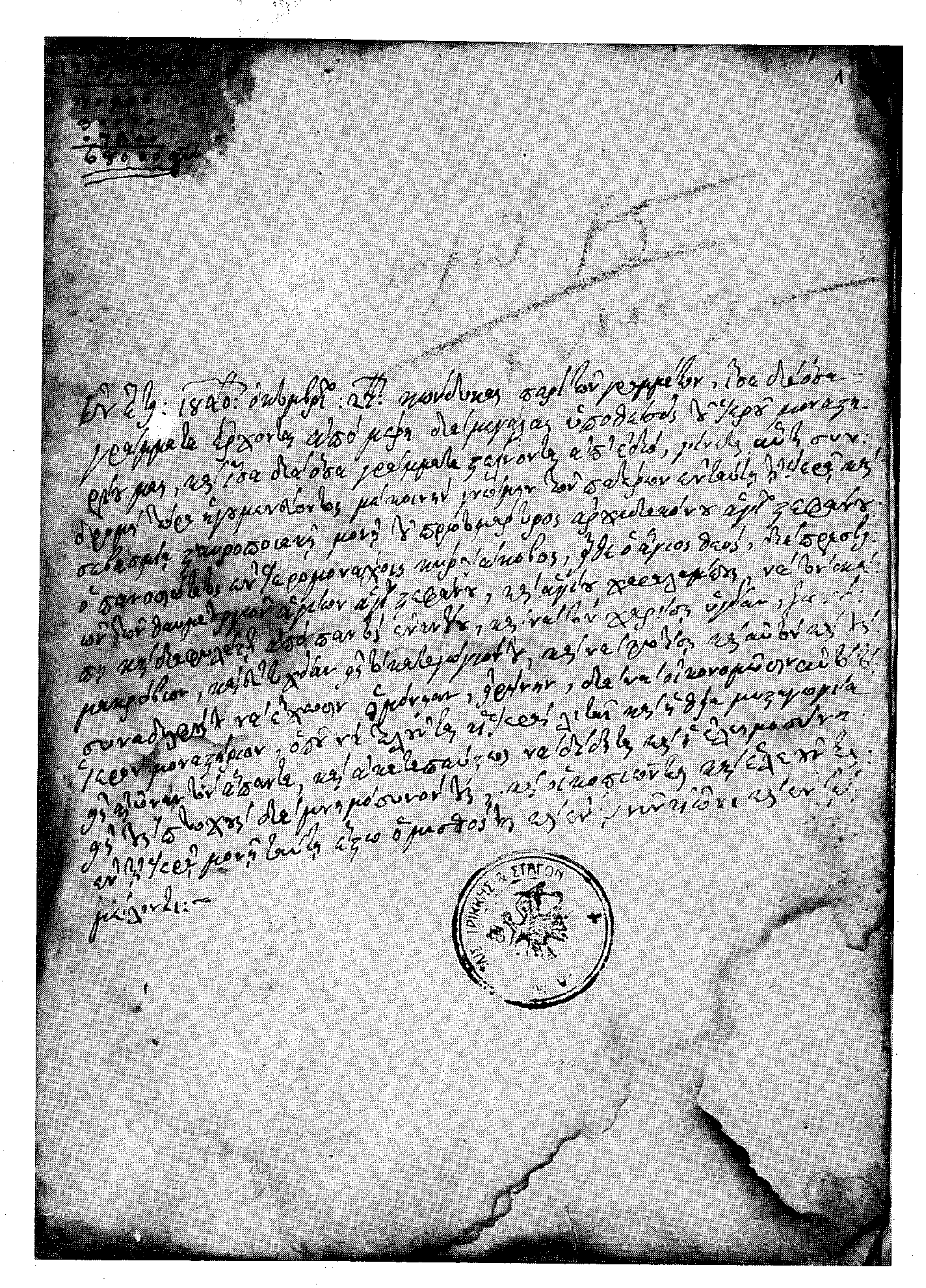
ΚΩΔΙΞ **110**, φ. 46α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (Μαθηματάριον, 1804/6).

ΚΩΔΙΞ **110,** φ. 223α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (Μαθηματάριον, 1804/6).

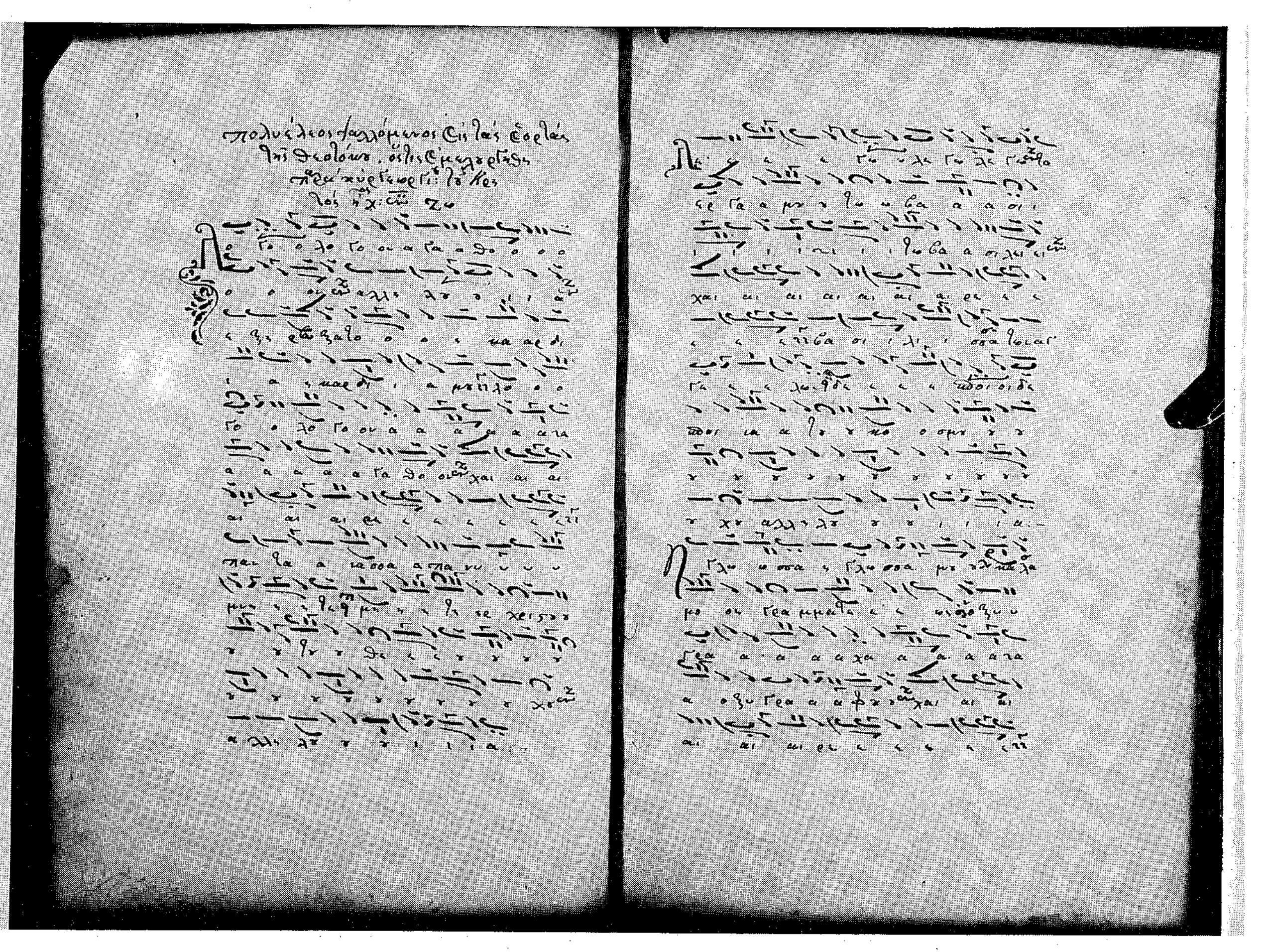

ΚΩΔΙΞ **110**, φ. 246α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (Μαθηματάριον, 1804/6).

ΚΩΔΙΞ **111**, φ. 1α, ὅπου σημείωμα τοῦ ἔτους 1840 περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ κώδικος τούτου.

ΚΩΔΙΞ **111**, φ. 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΘ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 112, φφ. 89β - 90α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΘ΄ αἰ.).

ΠΑΡΡΗΣΙΑ

Τα παρόντα ὀνόματα τα αὐτό τὴν παρρησίαν εἶναι τῶν κτητόρων τῶν ἀφιερώντων τόν τόπον τοῦ Μοναστηρίου καί τῶν λοιπῶν χριστιανῶν ὁποῦ γράφουν τα ὀνόματά τους εἰς τό μοναστήρι διά νά μνημονεύονται αἰωνίως καί εἶναι χρέος διά νά διαβάζονται παρρησία καθημερούσιον εἰς τόν ἑσπερινόν τόν ὄρθρον καί εἰς τήν λειτουργίαν καί ὅποιος μεταγενέστερος γαθή

εἰς τό μοναστήρι καί ἀμελήσει αὐτά καί δέν τά διαβάσει καθῶς εἶναι τό χρέος τας, εἶναι τό βάρος τῶν ψυχῶν εἰς τόν λαιμόν του.

ἐν ἔτει 1792 ὅπου ἐκτίσθη ἐξ ἀρχῆς τό μοναστήριον.

Ὁ ἱερομόναχος Ἀρσένιος γράψας παρόν καί ὁ παπαρωμανός.

ΚΩΔΙΞ **113**, φ. 2β, ὅπου καὶ τὸ σημείωμα τῶν γραφέων τῆς Παρρησίας ἱερομον. Ἀρσενίου καὶ παπα-Ρωμανοῦ (1792). Βλ. καὶ τοὺς ἐγχρώμους πίν. ΞΓ´ - ΞΔ´.

ΝΟΜΟΚΑΝΩΝ

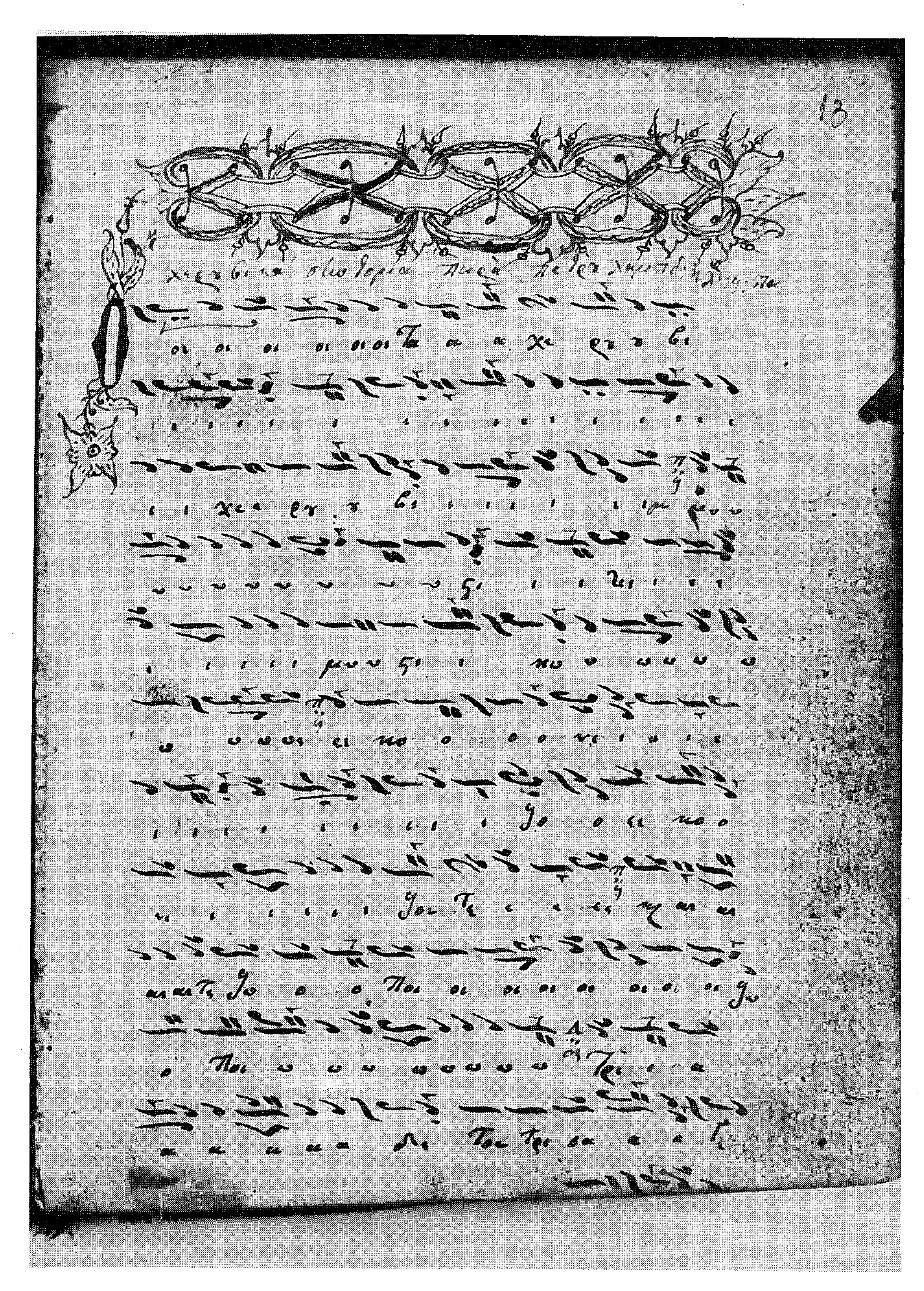
ΚΩΔΙΞ **114**, φ. 4α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ Νομοκάνονος (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **115**, φ. 25α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ Προσκυνηταρίου τῆς Μονῆς Βατοπεδίου (ΙΗ΄ αἰ.).

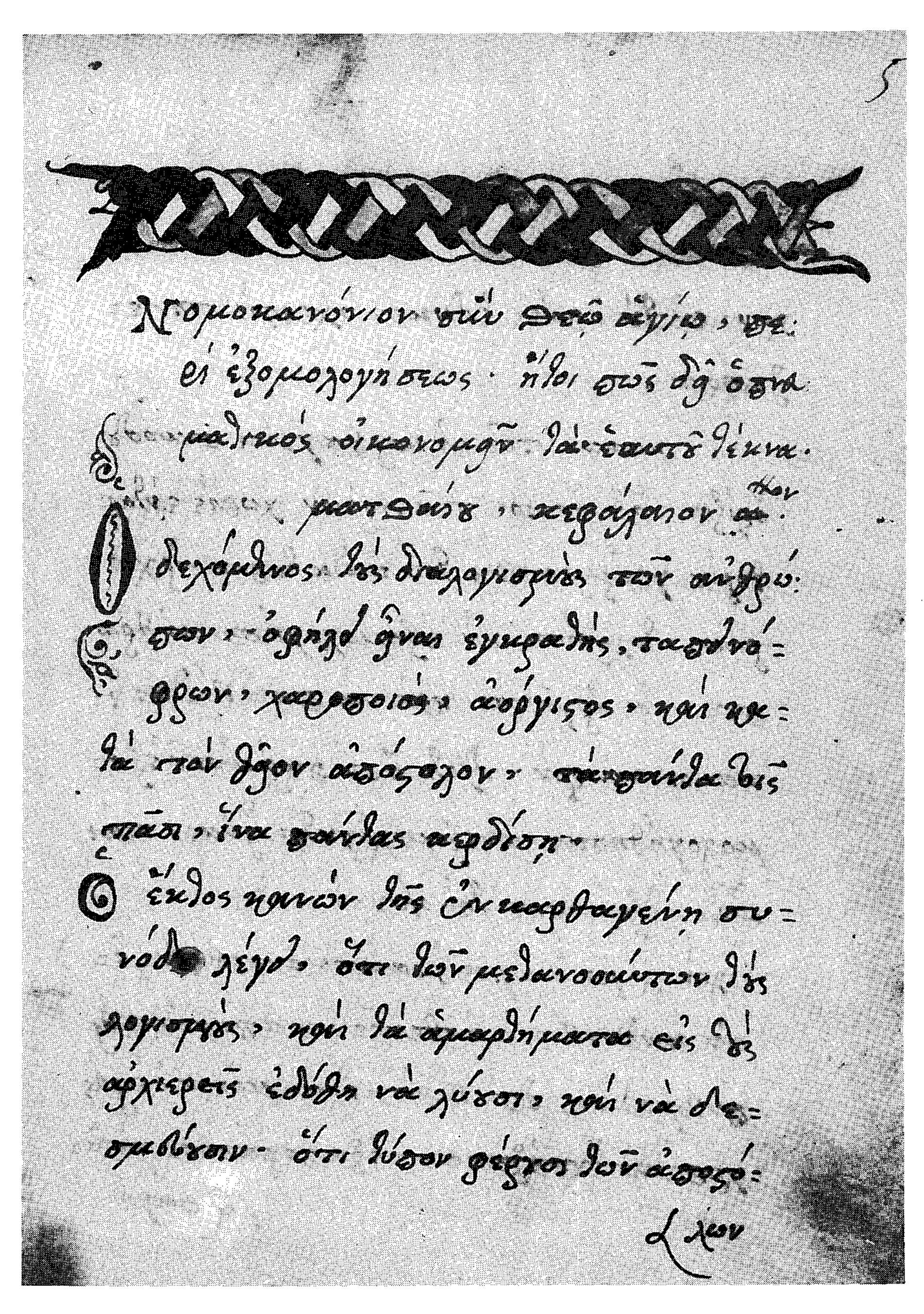
ΚΩΔΙΞ 115, φ. 44β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ σημείωμα περὶ τοῦ συντάκτου του Ἀναστασίου [Παπαβασιλοπούλου] καὶ περὶ τοῦ γραφέως του λαυριώτου μοναχοῦ Ἀθανασίου ἐκ Κρήτης (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 116, φφ. 8β - 9α, ὅπου ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

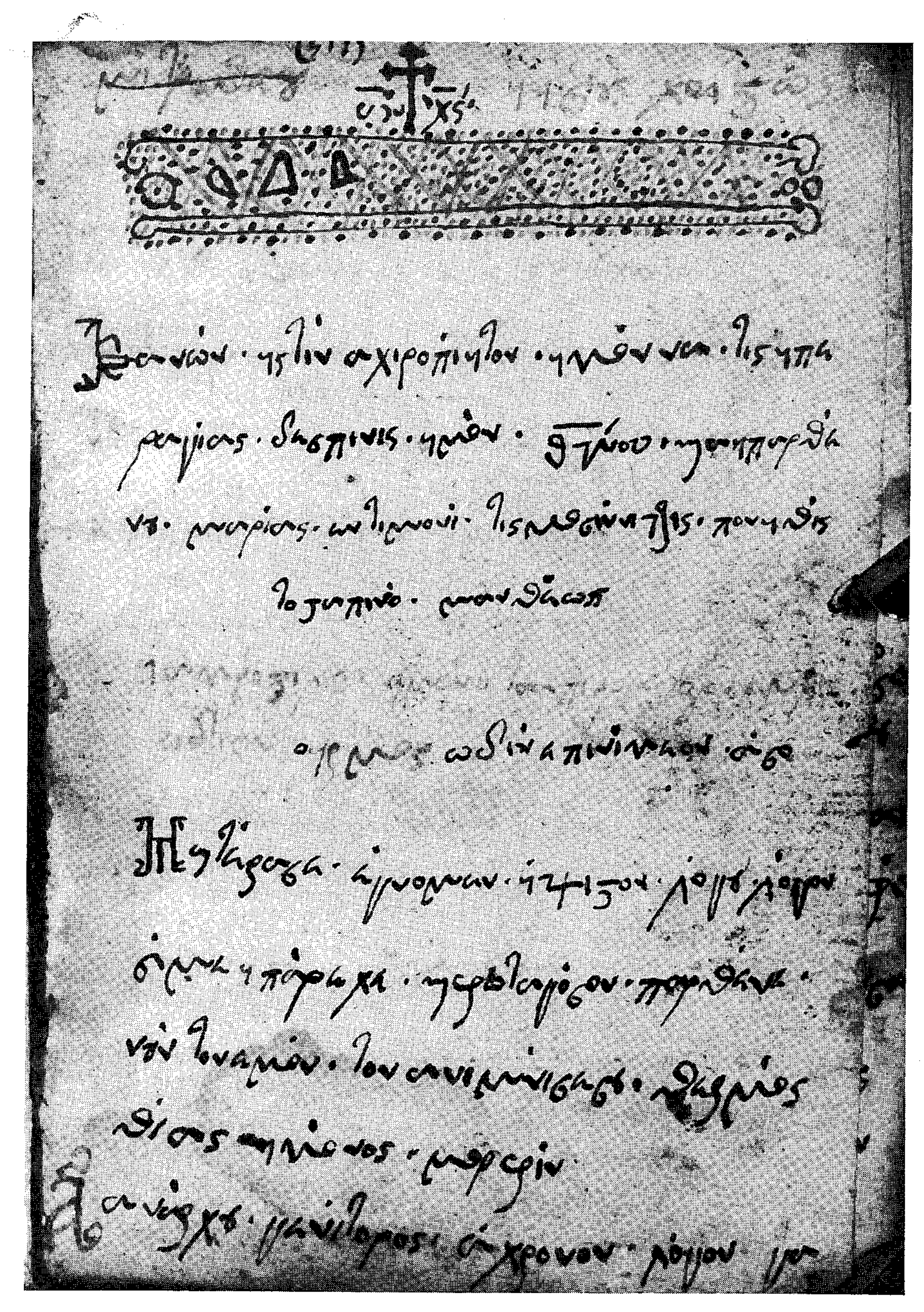

ΚΩΔΙΞ **117**, φ. 13α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΘ΄ αἰ.).

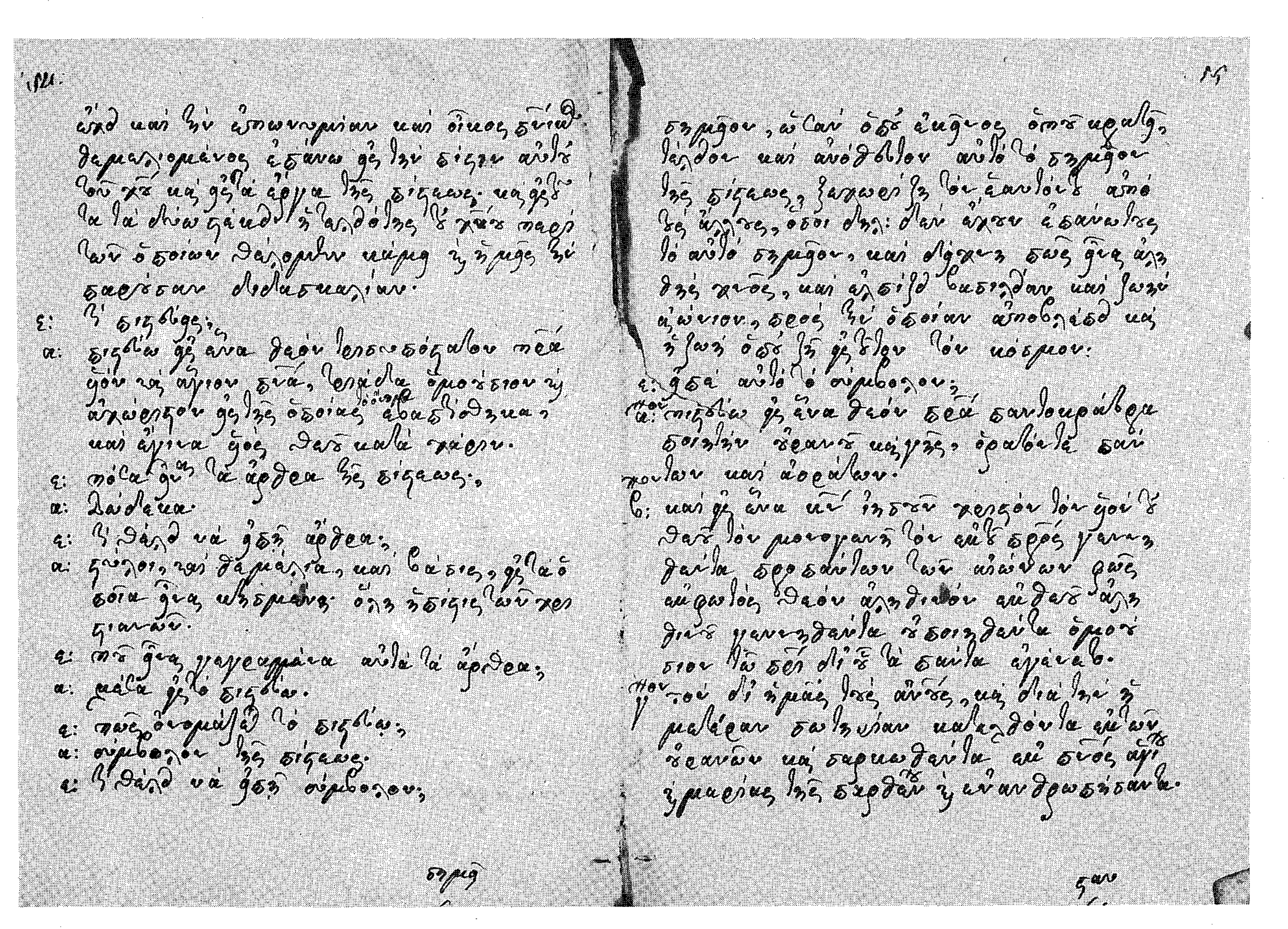

ΚΩΔΙΞ **118**, φ. 5α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου. Κωδικογράφος ἱερομόν. Αὐξέντιος (1795).

ΚΩΔΙΞ **118,** φ. 90β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Αὐξεντίου, ἱερομον. τῆς Μονῆς Πέτρας (1795).

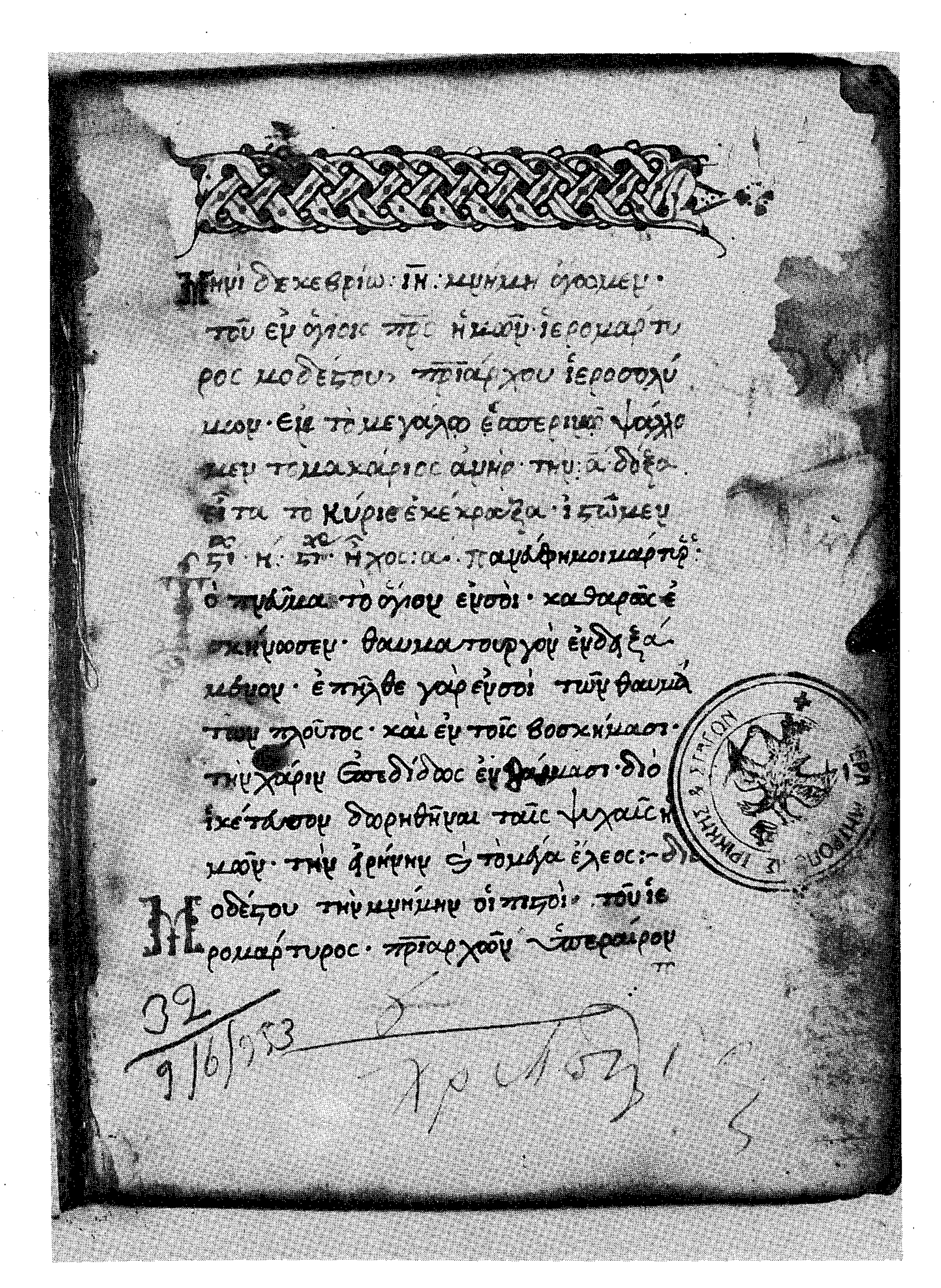

ΚΩΔΙΞ **119**, σελ. 51 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (1771).

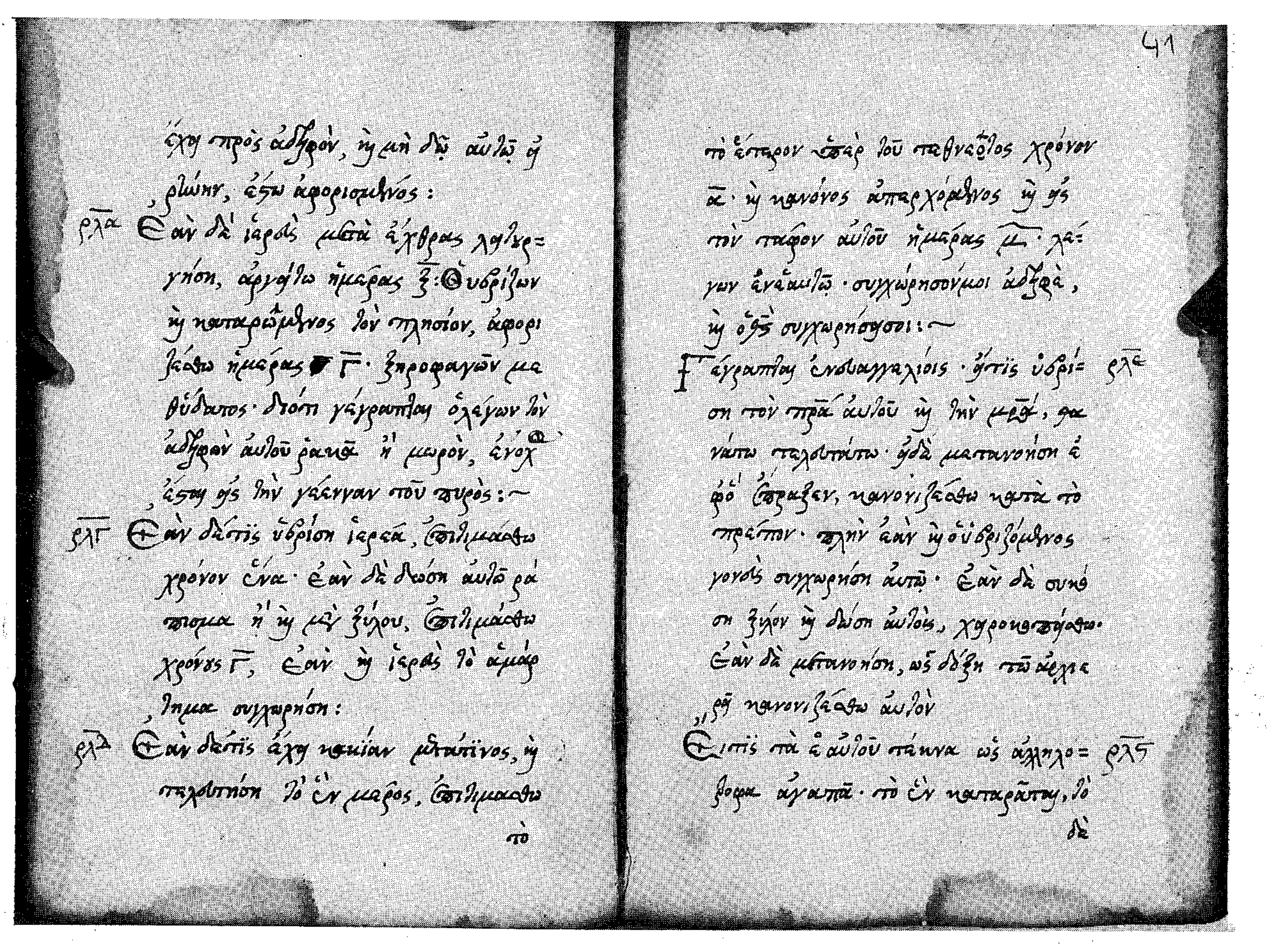

ΚΩΔΙΞ 120, σελ. 14 - 15 : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **121,** σελ. 121, ὅπου τὸ τέλος κειμένου καὶ τὸ σημείωμα τοῦ κωδικογράφου ἱερομον. Χριστοφόρου (1776).

ΚΩΔΙΞ **122,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.). Ἄνω δεξιὰ καὶ κάτω διακρίνονται αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ ἱερέως Χρ. Μπέντα († 1979).

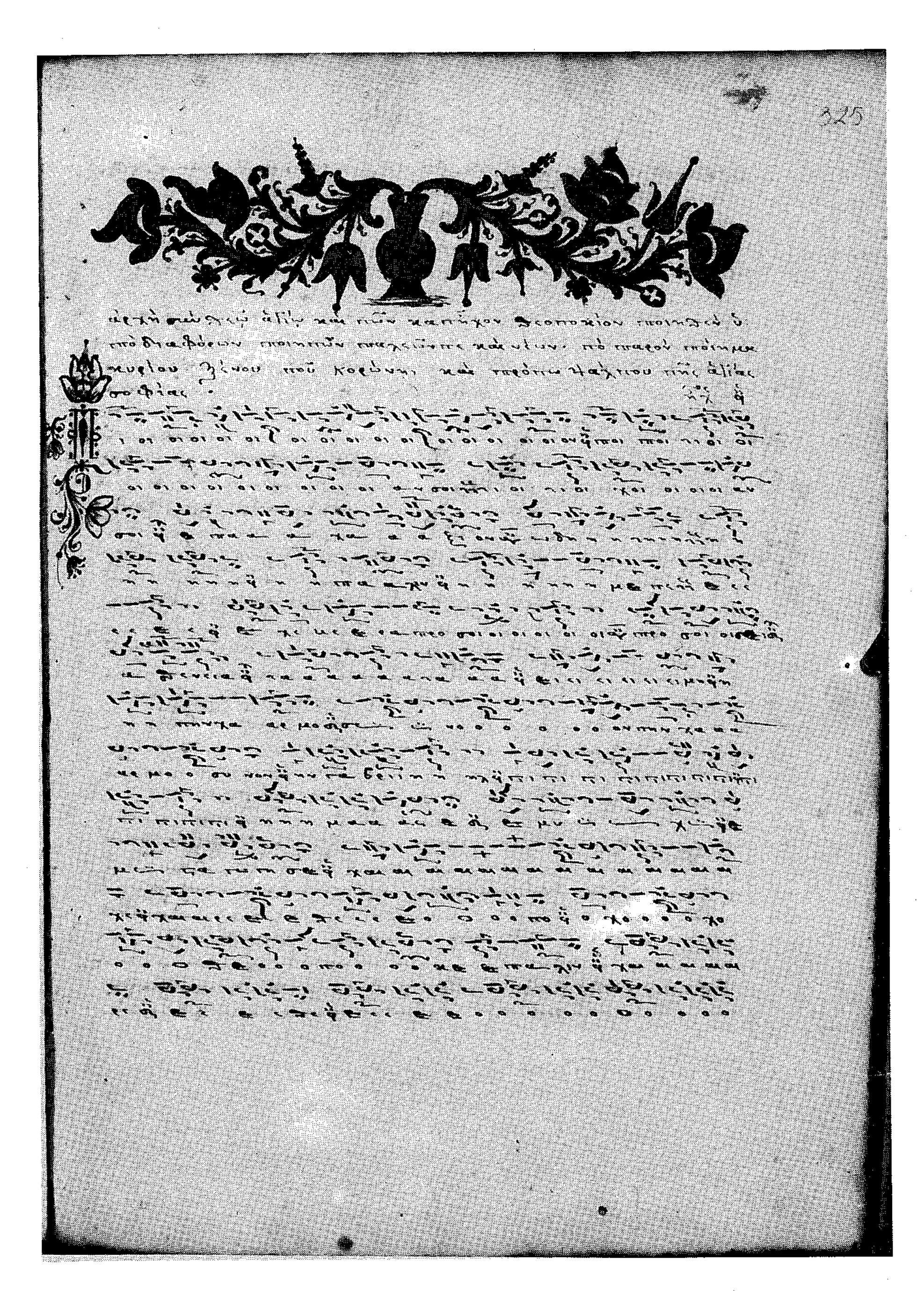
ΚΩΔΙΞ **123**, φφ. 40β - 41α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ΄ αἰ.).

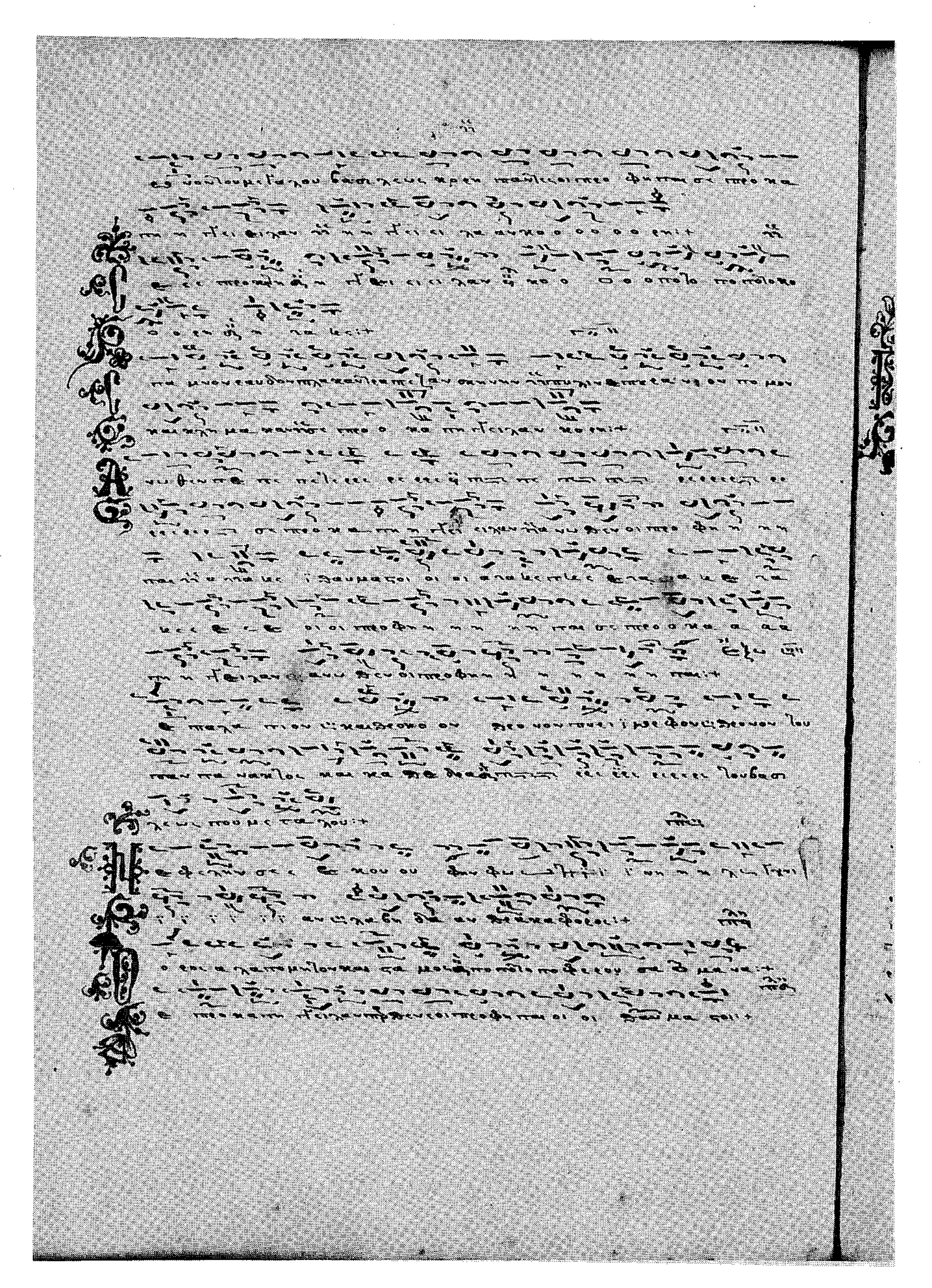
ΚΩΔΙΞ **126,** φ. 2α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **126**, φ. 94α, ὅπου ἡ ἀρχὴ κειμένου (α΄ γραφεύς, Ις΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **126,** φ. 412α, ὅπου ἡ ἀρχὴ κειμένου (β΄ γραφεύς, Ις΄ αἰ.).

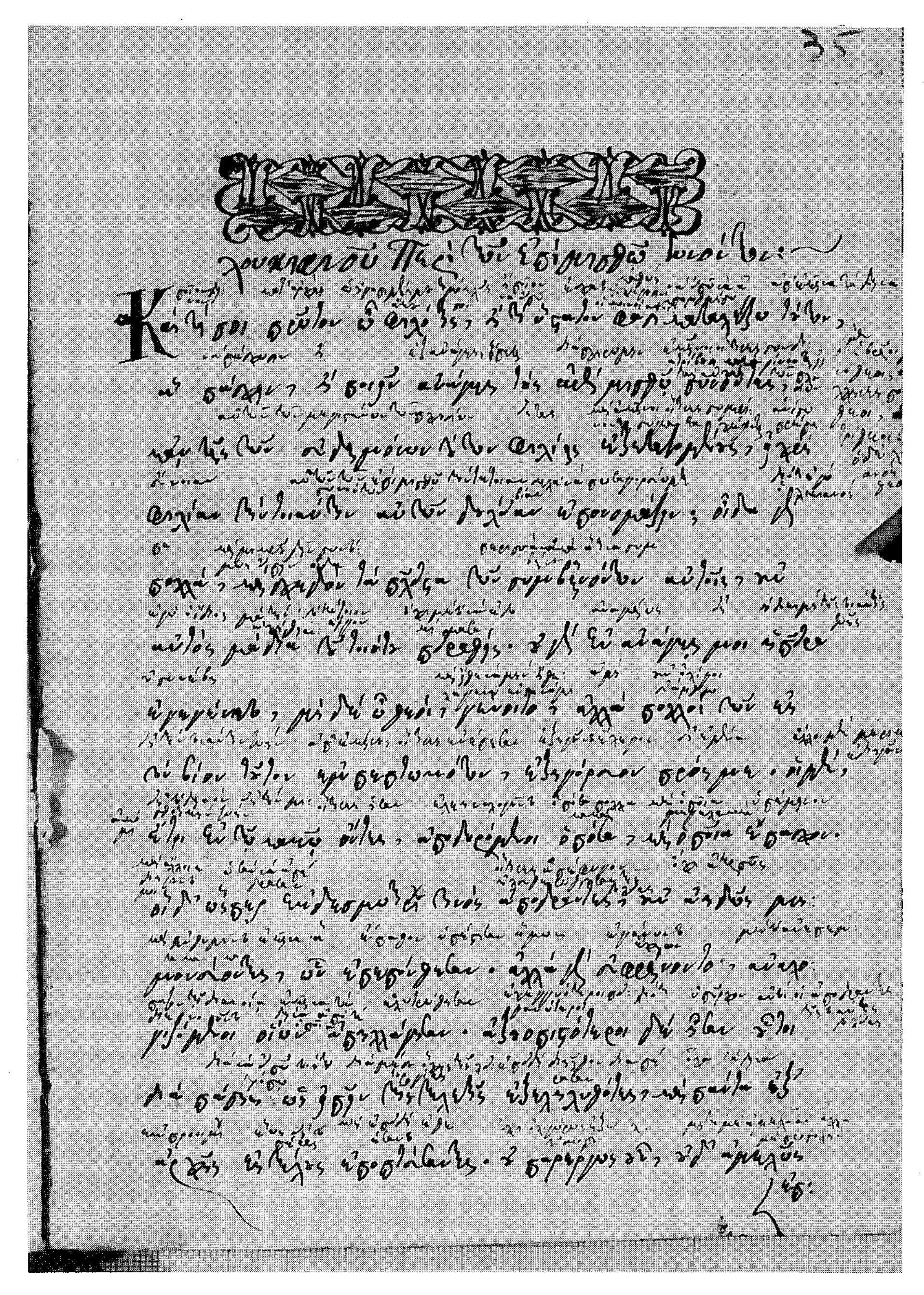

ΚΩΔΙΞ **127,** φ. 325α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ´ αἰ.).

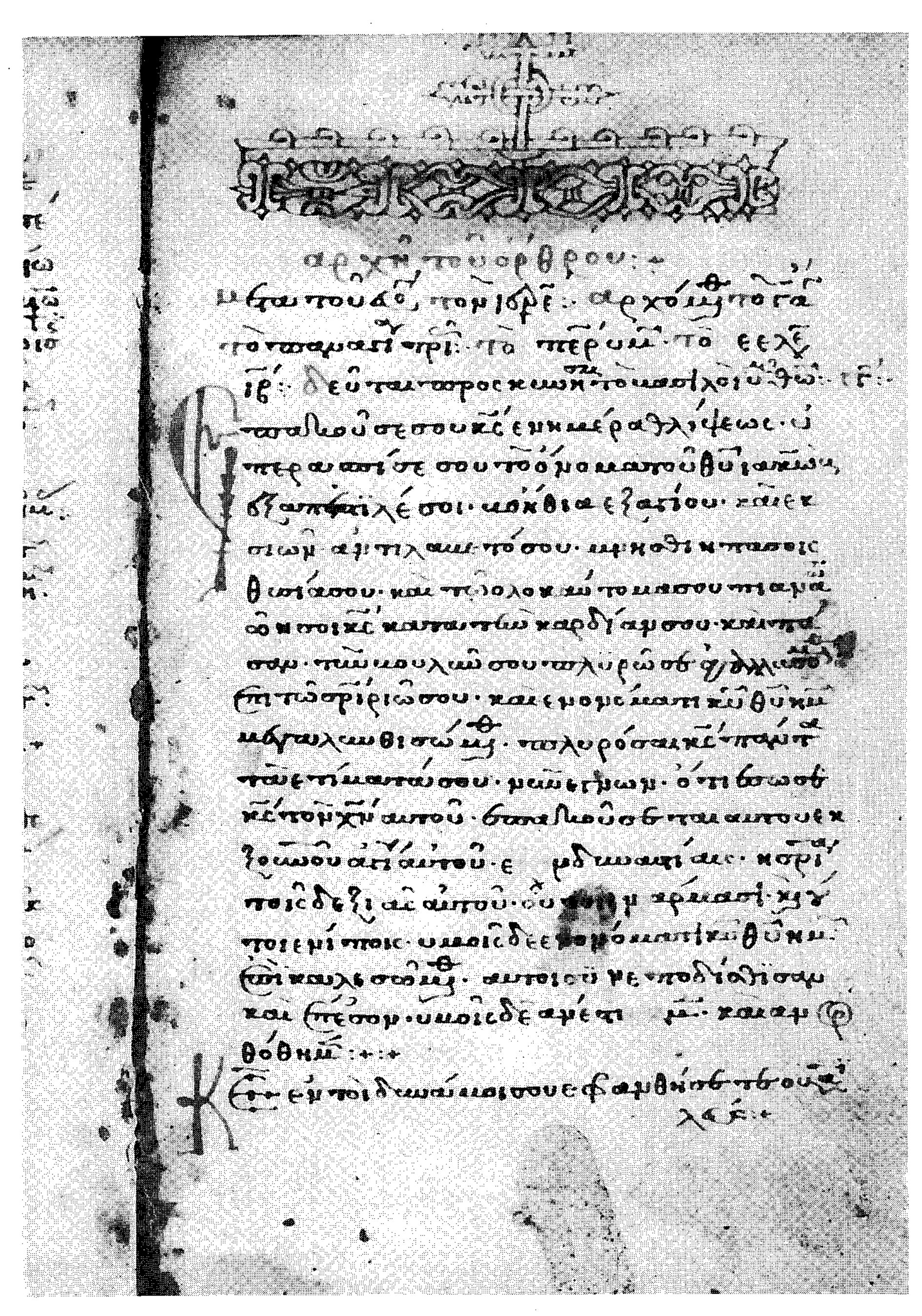

ΚΩΔΙΞ **127,** φ. 331β : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).

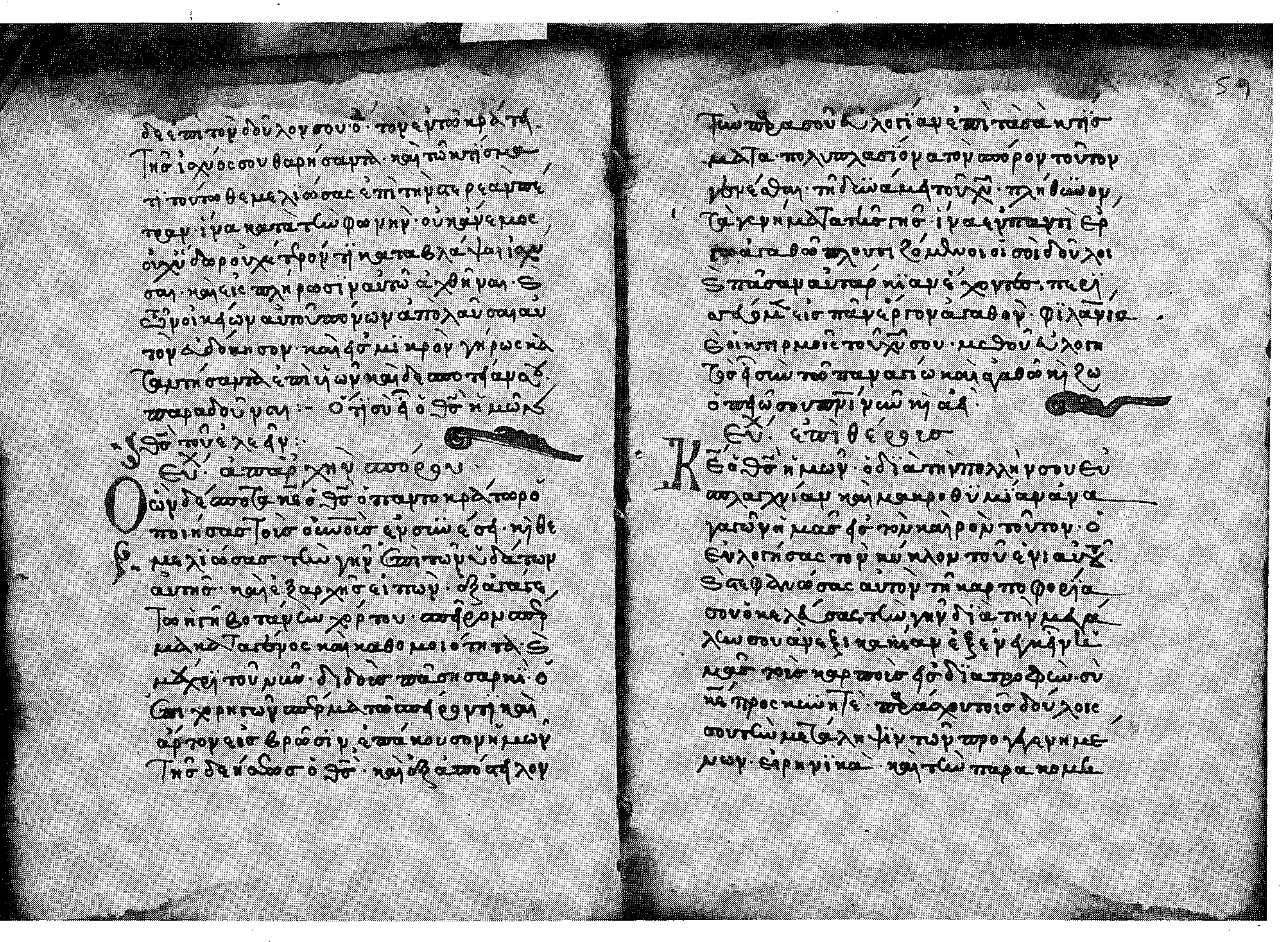
ΚΩΔΙΞ **129,** φ. 7α, ὅπου καταγραφὴ ἱερῶν ἀμφίων, ἁγίων λειψάνων κλπ. τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (1829).

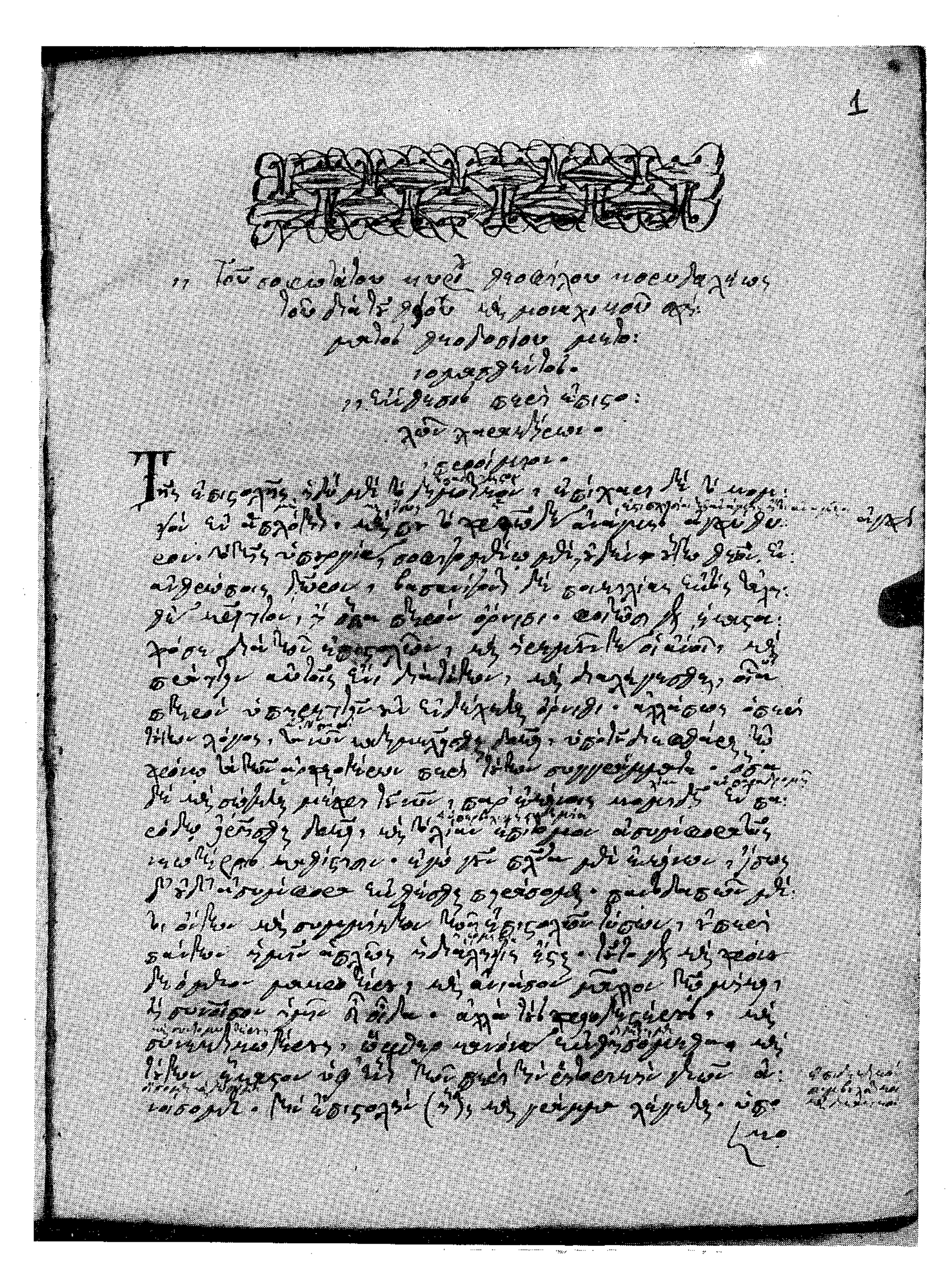
ΚΩΔΙΞ **130,** φ. 35α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (Μαθηματάριον, ΙΘ´ αἰ.).

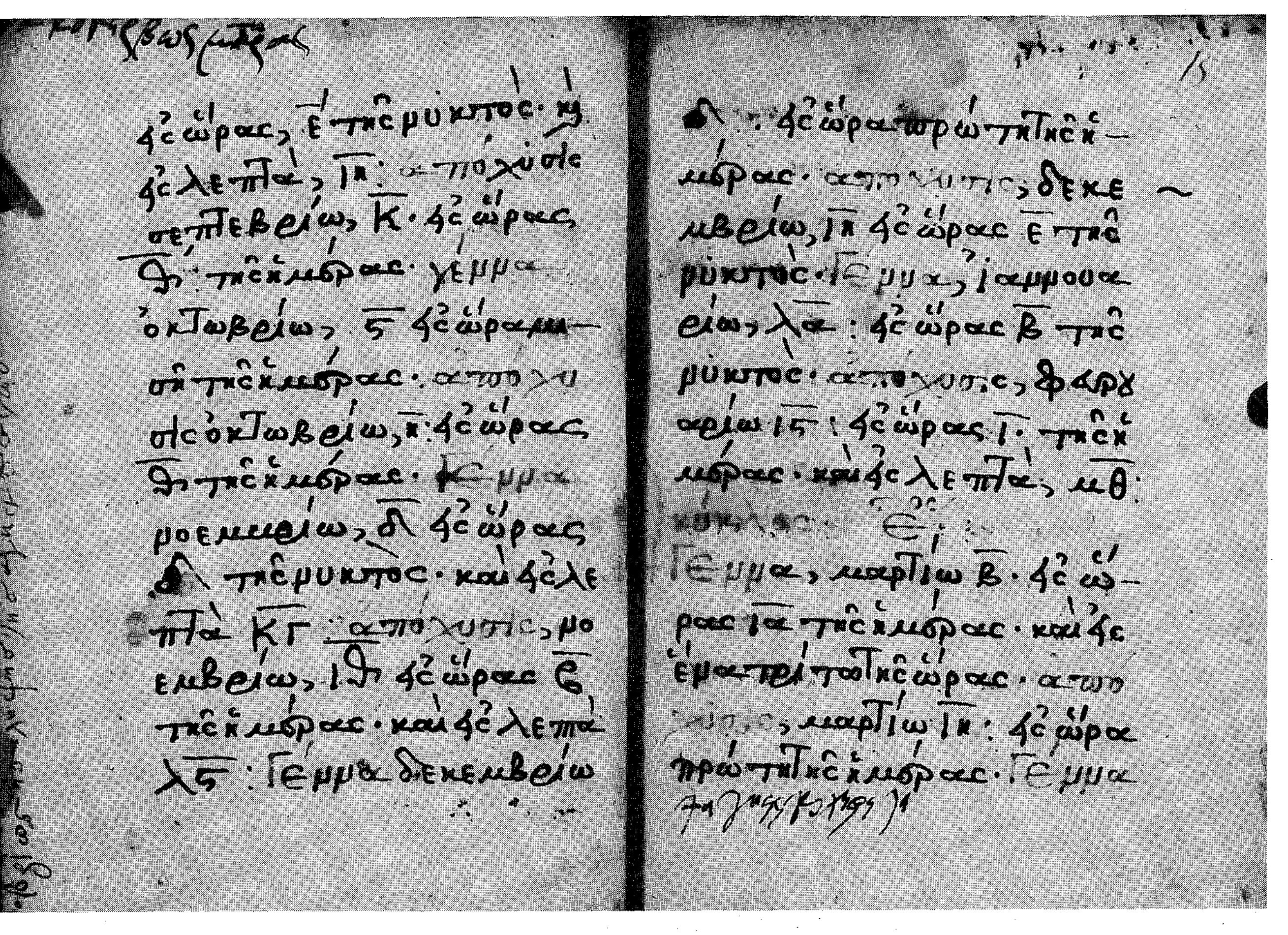
ΚΩΔΙΞ **131,** φ. 26α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 132, φφ. 58β - 59α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙϚ΄ αἰ.).

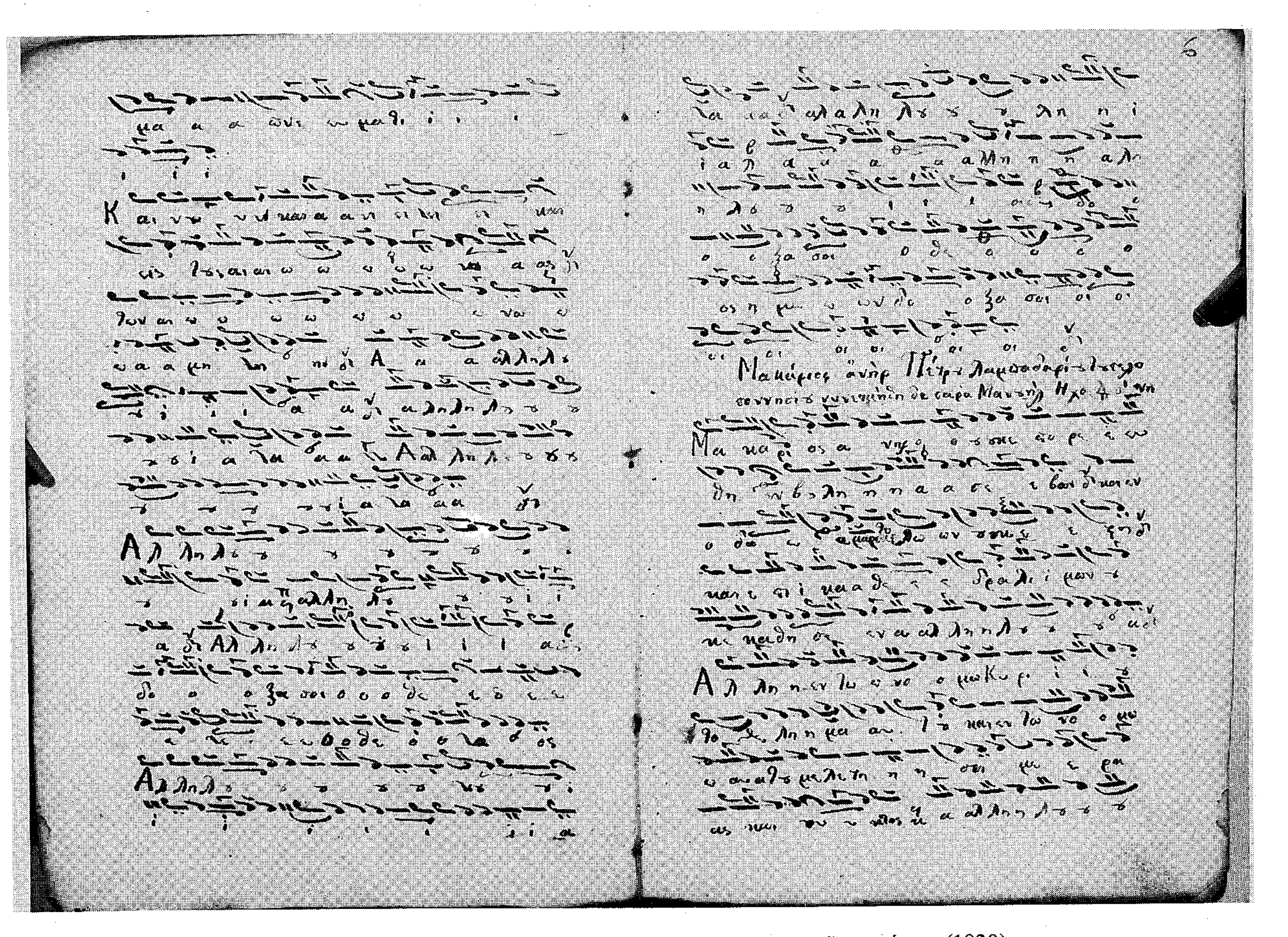

ΚΩΔΙΞ **133,** σελ. 1, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ κειμένου (1810).

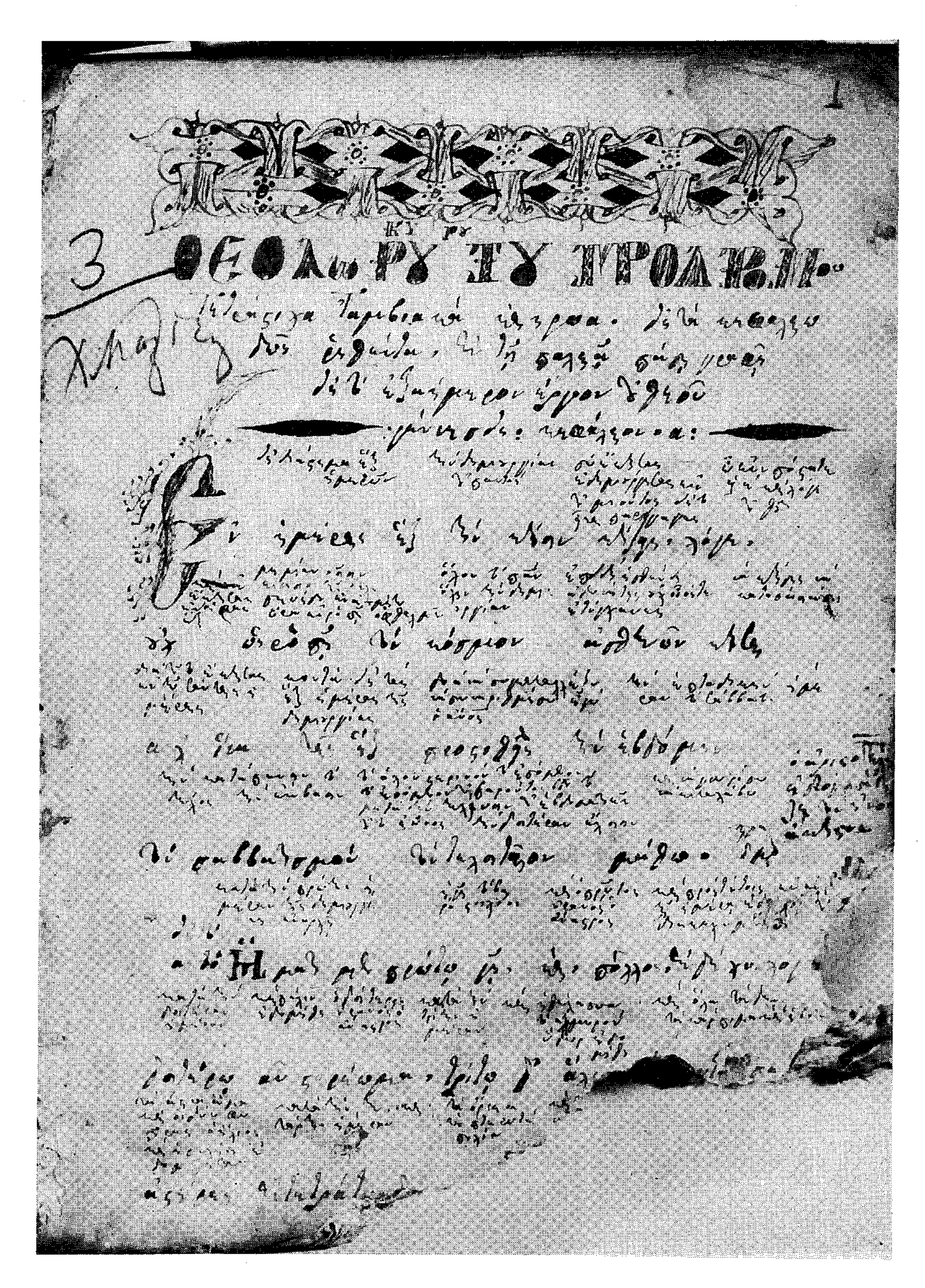

ΚΩΔΙΞ 135, φφ. 14β - 15α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 136, φφ. 46β - 47α, ὅπου σημείωμα τοῦ κωδικογράφου Δημητρίου Περιβολίτου (1763).

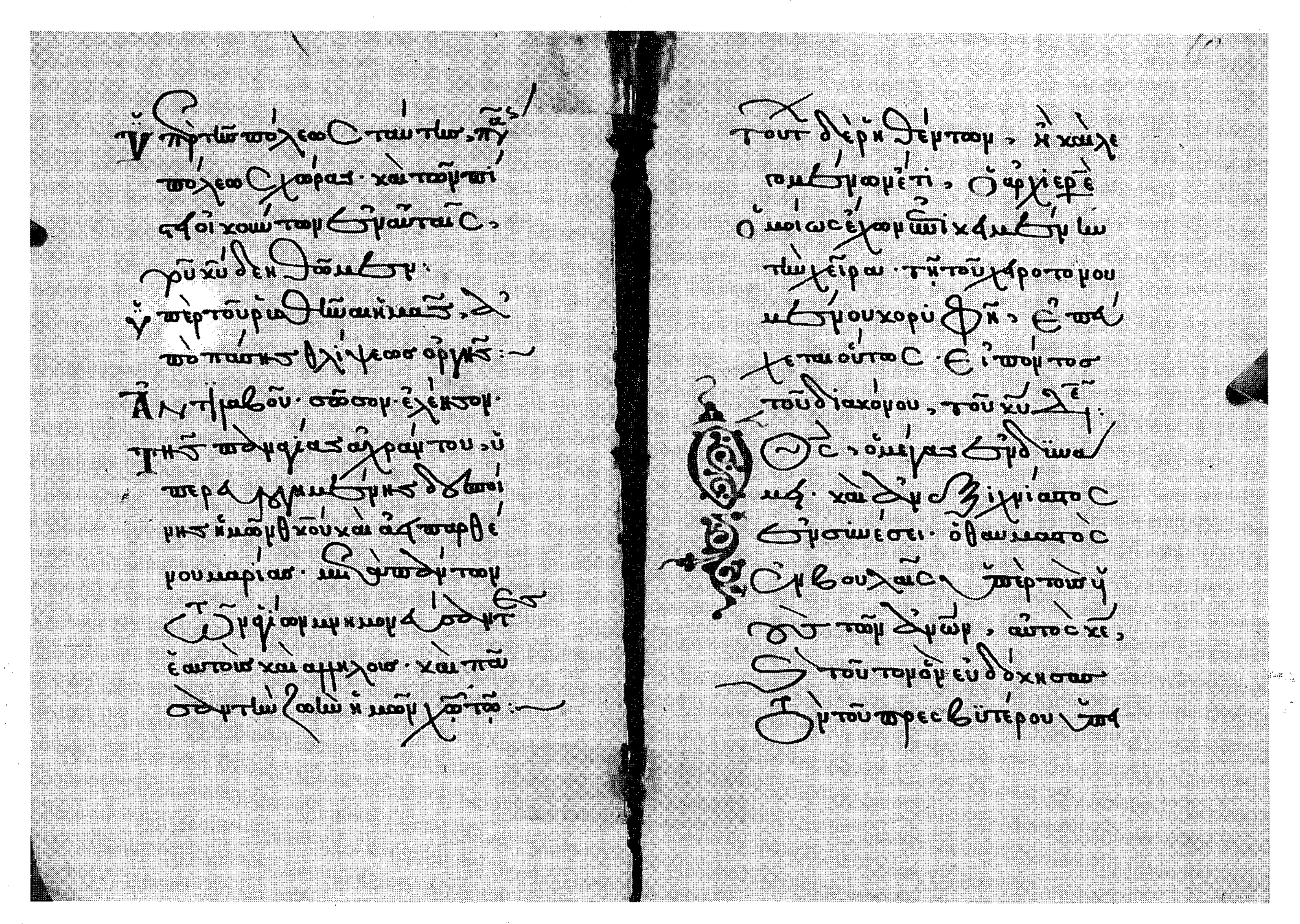

ΚΩΔΙΞ 137, φφ. 5β - 6α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (1830).

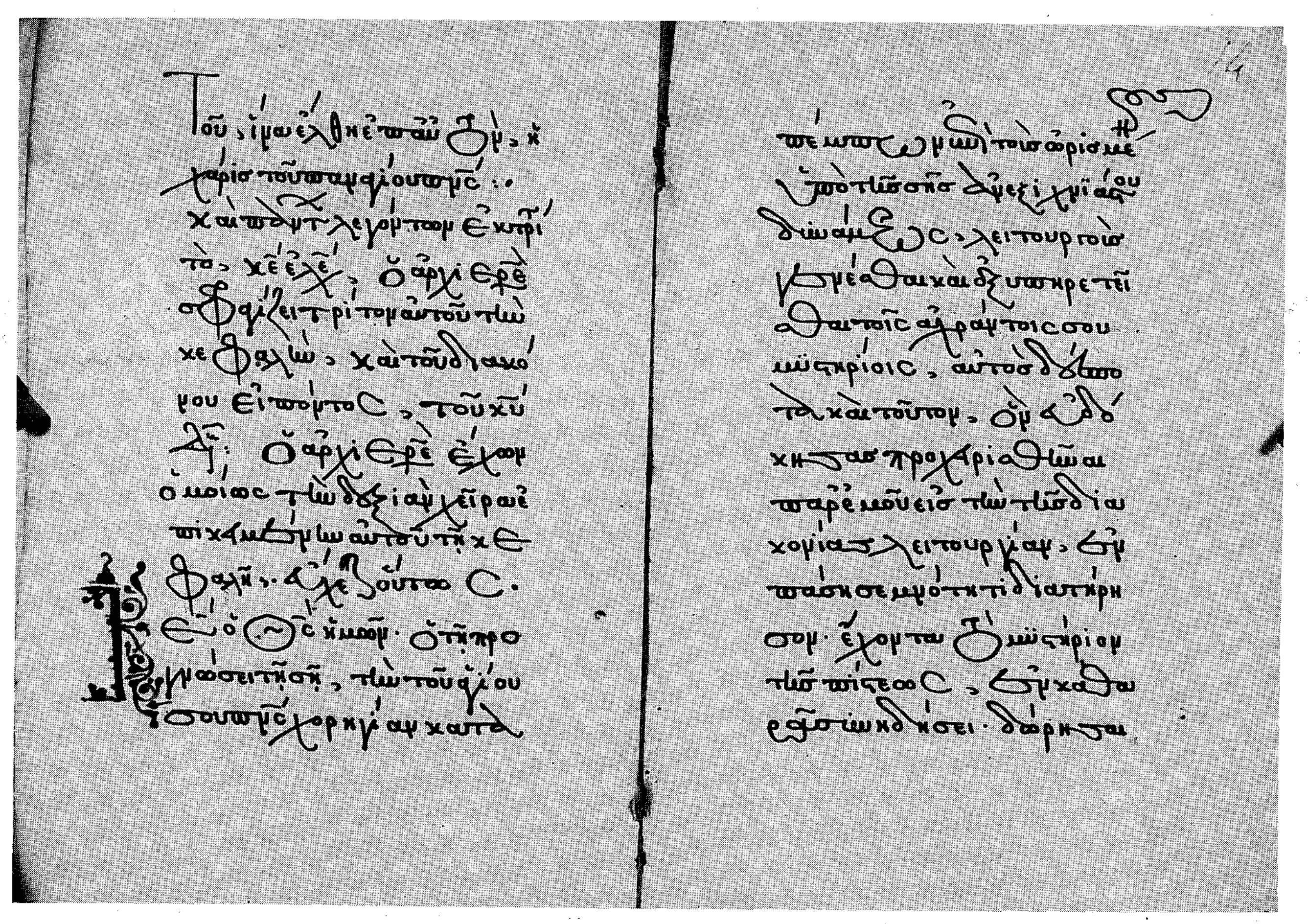

ΚΩΔΙΞ **139,** φ. 1α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου (Μαθηματάριον, 1806).

ΚΩΔΙΞ 140, σελ. 32 - 33: δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (α΄ γραφεύς, ΙϚ΄/ΙΖ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 143, φφ. 9β - 10α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙϚ΄ αἰ.).

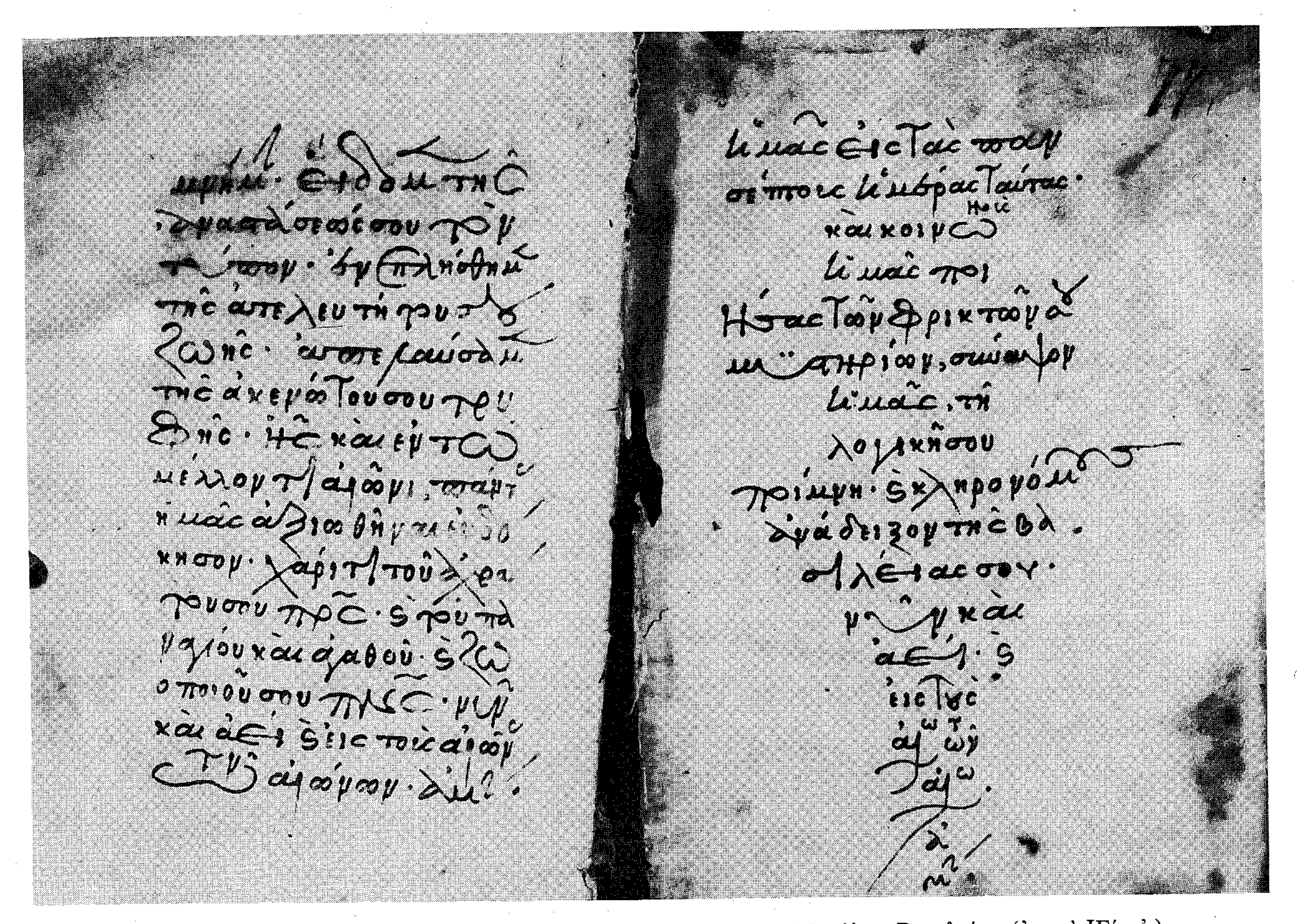
ΚΩΔΙΞ 143, φφ. 13β - 14α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙϚ΄ αἰ.).

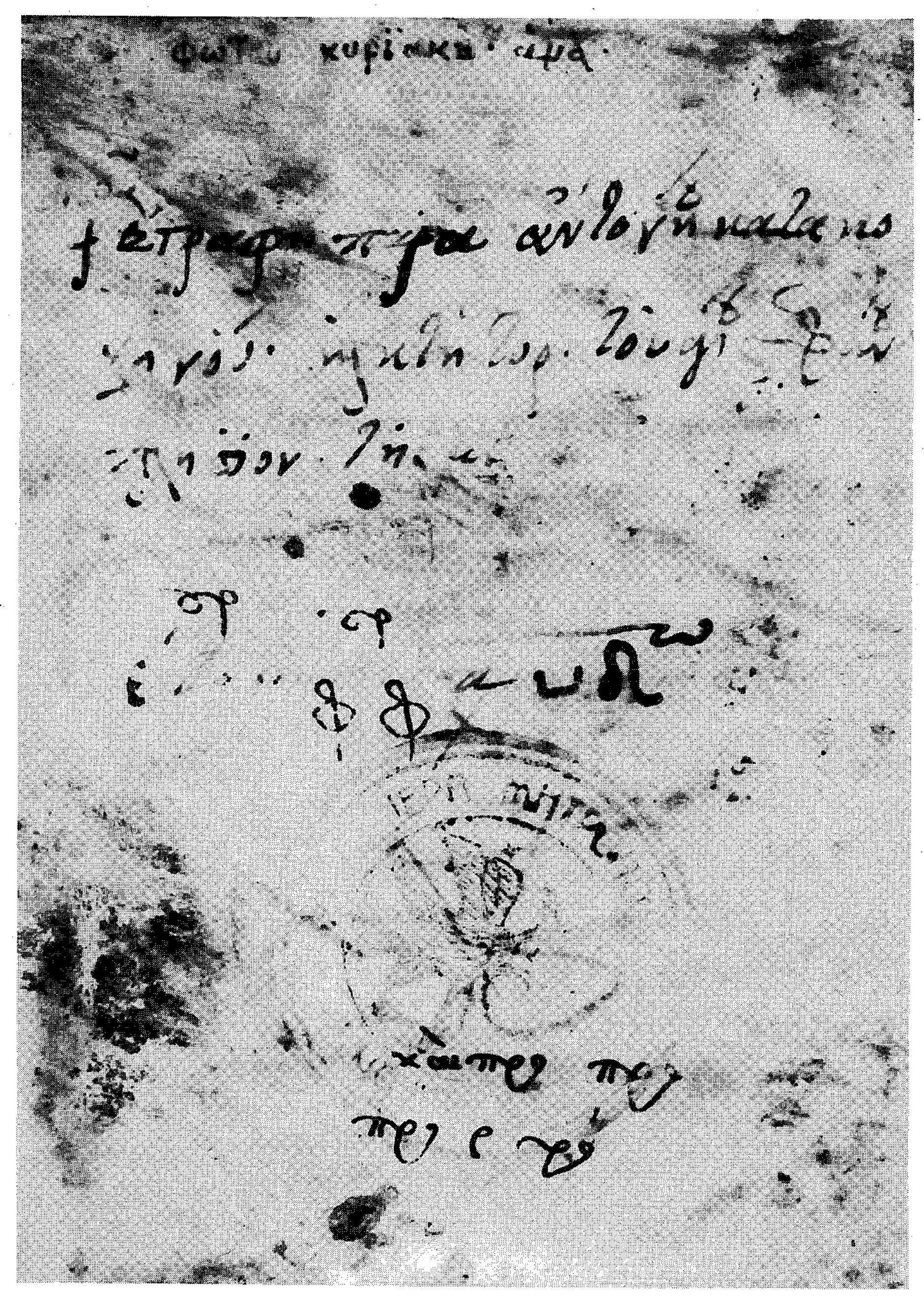
ΚΩΔΙΞ 143, φφ. 16β - 17α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου (ἀρχαὶ ΙΕ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 143, φφ. 39β - 40α, ὅπου ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (ἀρχαὶ ΙΕ´ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **143**, φφ. 76β - 77α, ὅπου τὸ τέλος τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου (ἀρχαὶ ΙΕ΄ αἰ.).

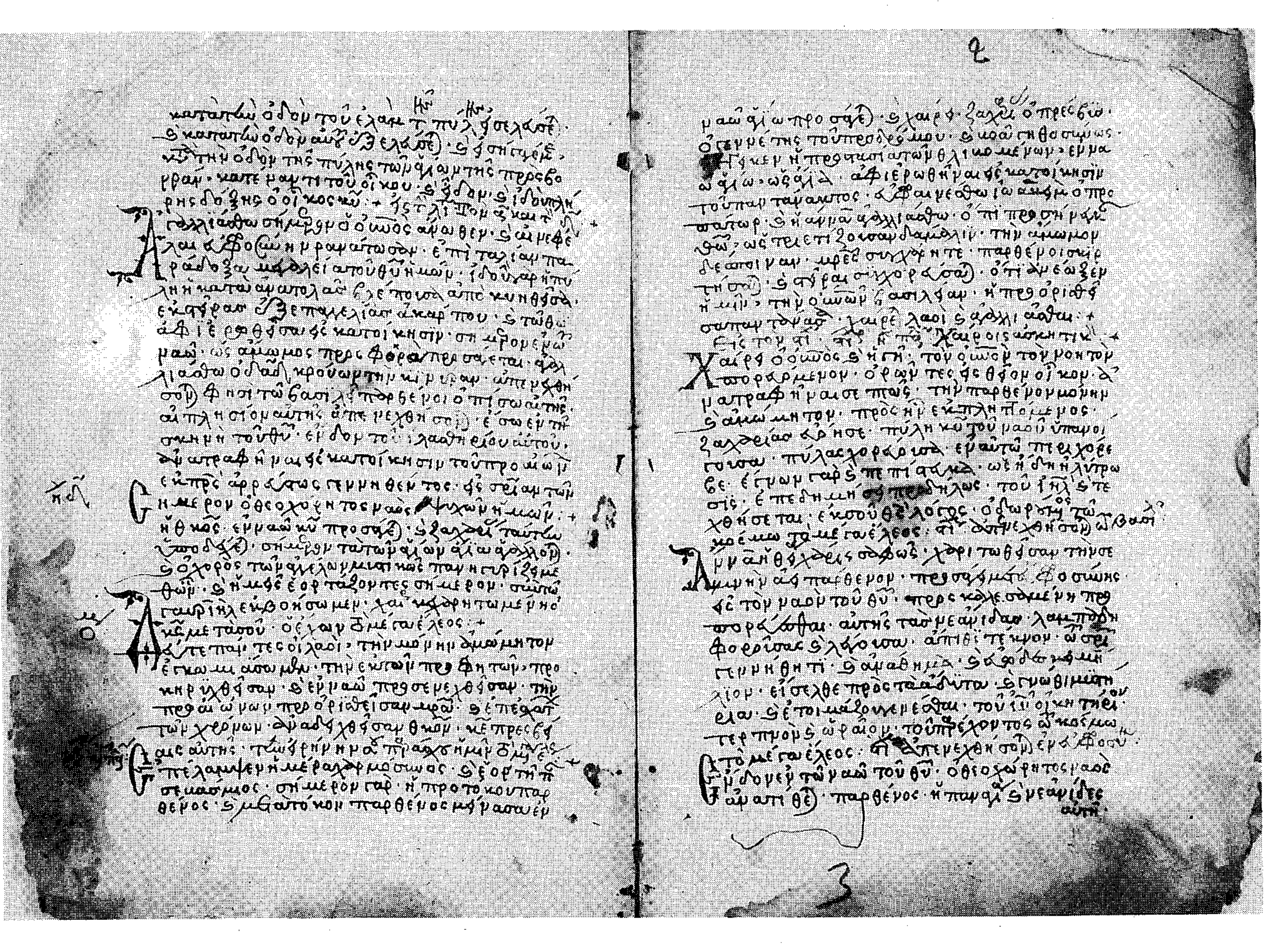
ΚΩΔΙΞ **143,** φ. 77β, ὅπου μεταγενέστερον σημείωμα ἀναγράφον ὡς κωδικογράφον καὶ κτίτορα τῆς Μονῆς Ἁγ. Στεφάνου τὸν Ἀντώνιον Καντακουζηνόν. Εἰς τὸ μέσον διακρίνεται ἡ ἀρχικὴ χρονολογία ͵αυδ΄ [= 1404], ἄσχετος πρὸς τὸ σημείωμα.

ΚΩΔΙΞ **144Α**, φ. 1α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΕ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **144Bα**: δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Ιϛ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **144Ββ**: δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (Ις΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ **144Γ**, φ. 6β, ὅπου τὸ τέλος τοῦ κειμένου (ΙϚ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 144Δ, φφ. 1β - 2α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΖ' αἰ.).

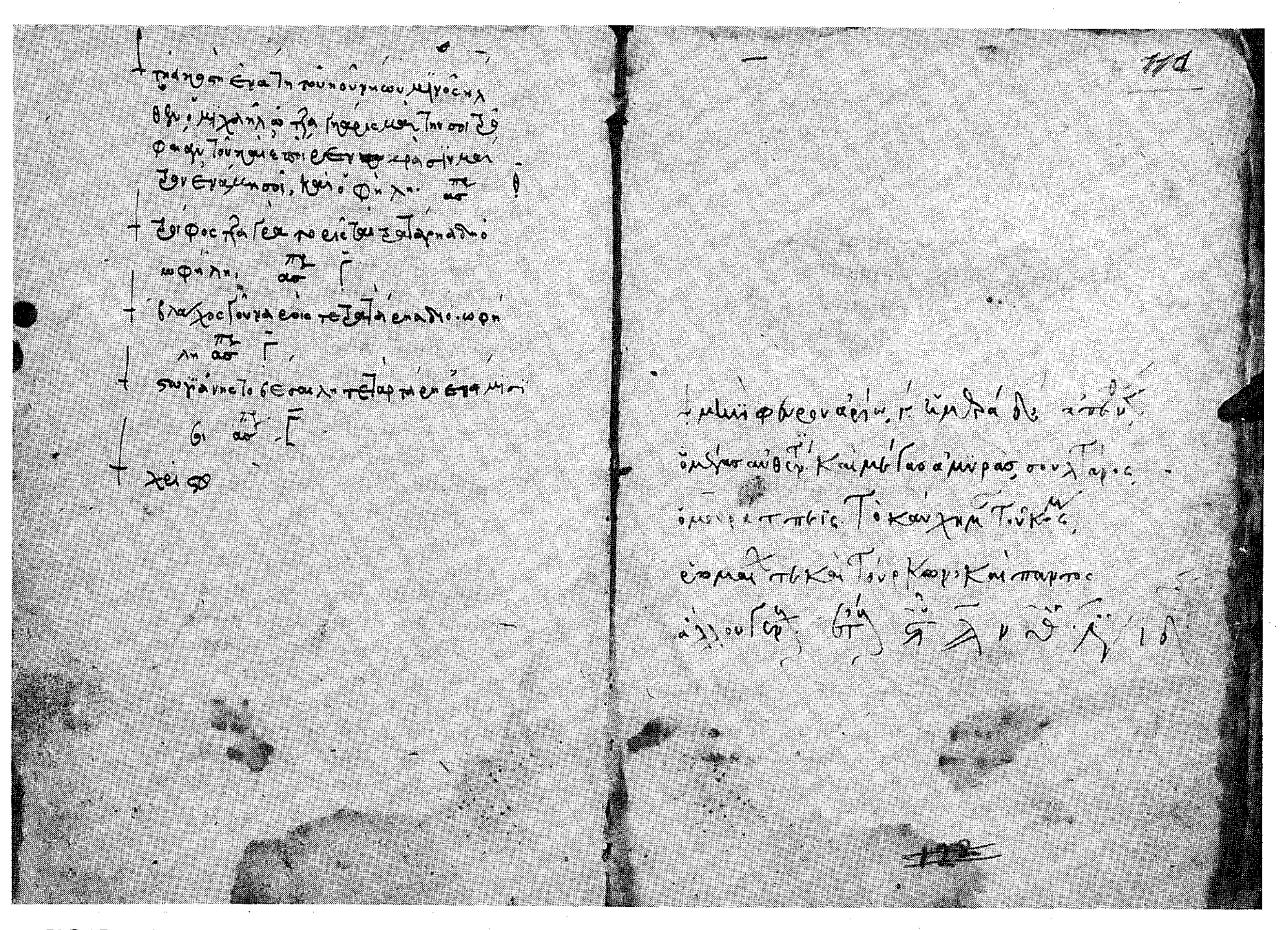
ΚΩΔΙΞ 144Ε, φφ. 2β - 3α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΔ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 144ϛ΄: ἡ μία ὄψις τοῦ περγαμηνοῦ φύλλου (ΙΑ΄ αἰ.).

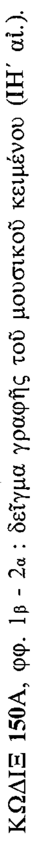
ΚΩΔΙΞ 144ς΄: ἡ ἑτέρα ὄψις τοῦ περγαμηνοῦ φύλλου (ΙΑ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 145, φφ. 29β - 30α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ κειμένου (ΙΕ΄ αἰ.).

ΚΩΔΙΞ 145, φ. 110β, ὅπου σημειώματα διάφορα, καὶ φ. 111α, ὅπου ἐνθύμησις τοῦ ἔτους 1451 περὶ τοῦ θανάτου τοῦ σουλτάνου Μουρὰτ **Β΄**.

ΚΩΔΙΞ 150Α, φφ. 1β - 2α : δεῖγμα γραφῆς τοῦ μουσικοῦ κειμένου (ΙΗ΄ αἰ.).